

SUOMI-SAKSA-ENGLANTI UT
33/38, Luther 1912 ja King James 1759

Findbible.net

UUSI TESTAMENTTI

EVANKELIUMI MATTEUKSEN MUKAAN

1 LUKU

Jeesuksen polviluku: Aabrahamista Daavidiin 1 – 6, Daavidista Babyloniin siirtämiseen 6 – 11, Babyloniin siirtämisestä Kristukseen asti, yhteensä kolme kertaa neljätoista polvea 12 – 17 Jeesuksen sikiäminen, nimi ja syntyminen 18 – 25 (V. – 17 vert. Luuk.3:23 – 38.)

1 Jeesuksen Kristuksen, Daavidin pojan, Aabrahamin pojan, syntykirja.

1. The book of the generation of Jesus Christ, the son of David, the son of Abraham.

1. Dies ist das Buch von der Geburt Jesu Christi, der da ist ein Sohn Davids, des Sohnes Abrahams.

2 Aabrahamille syntyi Iisak, Iisakille syntyi Jaakob, Jaakobille syntyi Juuda ja tämän veljet;

2. Abraham begat Isaac; and Isaac begat Jacob; and Jacob begat Judas and his brethren;

2. Abraham zeugte Isaak. Isaak zeugte Jakob. Jakob zeugte Juda und seine Brüder.

3 Juudalle syntyi Faares ja Sera Taamarista, Faareelle syntyi Esrom, Esromille syntyi Aram;

3. And Judas begat Phares and Zara of Thamar; and Phares begat Esrom; and Esrom begat Aram;

3. Juda zeugte Perez und Serah von Thamar. Perez zeugte Hezron. Hezron zeugte Ram.

4 Aramille syntyi Aminadab, Aminadabille syntyi Nahasson,

4. And Aram begat Aminadab; and Aminadab begat Naasson;

4. Ram zeugte Amminadab. Amminadab zeugte Nahesson.

Nahassonille syntyi Salmon; 5 Salmonille syntyi Booas Raahabista, Booalle syntyi Oobed Ruutista, Oobedille syntyi Iisai; 6 Iisaille syntyi Daavid, kuningas. Daavidille syntyi Salomo Uurian vaimosta;	and Naasson begat Salmon; 5. And Salmon begat Booz of Rachab; and Booz begat Obed of Ruth; and Obed begat Jesse; 6. And Jesse begat David the king; and David the king begat Solomon of her that had been the wife of Urias;	Nahesson zeugte Salma. 5. Salma zeugte Boas von der Rahab. Boas zeugte Obed von der Ruth. Obed zeugte Jesse. 6. Jesse zeugte den König David. Der König David zeugte Salomo von dem Weib des Uria.
7 Salomolle syntyi Rehabeam, Rehabeamille syntyi Abia, Abialle syntyi Aasa; 8 Aasalle syntyi Joosafat, Joosafatille syntyi Joram, Joramille syntyi Ussia; 9 Ussialle syntyi Jootam, Jootamille syntyi Aahas, Aahaalle syntyi Hiskia; 10 Hiskialle syntyi Manasse, Manasselle syntyi Aamon, Aamonille syntyi Joosia; 11 Joosialle syntyi Jekonja ja tämän veljet Babyloniin siirtämisen aikoina.	7. And Solomon begat Roboam; and Roboam begat Abia; and Abia begat Asa; 8. And Asa begat Josaphat; and Josaphat begat Joram; and Joram begat Ozias; 9. And Ozias begat Joatham; and Joatham begat Achaz; and Achaz begat Ezekias; 10. And Ezekias begat Manasses; and Manasses begat Amon; and Amon begat Josias; 11. And Josias begat Jechonias and his brethren, about the time they were carried away to Babylon:	7. Salomo zeugte Rehabeam. Rehabeam zeugte Abia. Abia zeugte Asa. 8. Asa zeugte Josaphat. Josaphat zeugte Joram. Joram zeugte Usia. 9. Usia zeugte Jotham. Jotham zeugte Ahas. Ahas zeugte Hiskia. 10. Hiskia zeugte Manasse. Manasse zeugte Amon. Amon zeugte Josia. 11. Josia zeugte Jechonja und seine Brüder um die Zeit der babylonischen Gefangenschaft.
12 Babyloniin siirtämisen jälkeen Jekonjalle syntyi Sealtiel,	12. And after they were brought to Babylon, Jechonias begat	12. Nach der babylonischen Gefangenschaft zeugte Jechonja

Sealtielille syntyi Serubbaabel;

13 Serubbaabelille syntyi Abiud, Abiudille syntyi Eljakim, Eljakimille syntyi Asor;

14 Asorille syntyi Saadok, Saadokille syntyi Akim, Akimille syntyi Eliud;

15 Eliudille syntyi Eleasar, Eleasarille syntyi Mattan, Mattanille syntyi Jaakob;

16 Jaakobille syntyi Joosef, Marian mies, hänen, josta syntyi Jeesus, jota kutsutaan Kristukseksi.

17 Näin on sukupolvia Aabrahamista Daavidiin kaikkiaan neljätoista polvea, ja Daavidista Babylooniin siirtämiseen neljätoista polvea, ja Babylooniin siirtämisestä Kristukseen asti neljätoista polvea.

18 Jeesuksen Kristuksen syntyminen oli näin. Kun hänen äitinsä Maria oli kihlattu Joosefille, huomattiin hänen

Salathiel; and Salathiel begat Zorobabel;

13. And Zorobabel begat Abiud; and Abiud begat Eliakim; and Eliakim begat Azor;

14. And Azor begat Sadoc; and Sadoc begat Achim; and Achim begat Eliud;

15. And Eliud begat Eleazar; and Eleazar begat Matthan; and Matthan begat Jacob;

16. And Jacob begat Joseph the husband of Mary, of whom was born Jesus, who is called Christ.

17. So all the generations from Abraham to David are fourteen generations; and from David until the carrying away into Babylon are fourteen generations; and from the carrying away into Babylon unto Christ are fourteen generations.

18. Now the birth of Jesus Christ was on this wise: When as his mother Mary was espoused to Joseph, before they came

Sealthiel. Sealthiel zeugte Serubabel.

13. Serubabel zeugte Abiud. Abiud zeugte Eliakim. Eliakim zeugte Asor.

14. Asor zeugte Zadok. Zadok zeugte Achim. Achim zeugte Eliud.

15. Eliud zeugte Eleasar. Eleasar zeugte Matthan. Matthan zeugte Jakob.

16. Jakob zeugte Joseph, den Mann Marias, von welcher ist geboren Jesus, der da heißt Christus.

17. Alle Glieder von Abraham bis auf David sind vierzehn Glieder. Von David bis auf die Gefangenschaft sind vierzehn Glieder. Von der babylonischen Gefangenschaft bis auf Christus sind vierzehn Glieder.

18. Die Geburt Christi war aber also getan. Als Maria, seine Mutter, dem Joseph vertraut war, fand sich's ehe er sie heimholte,

ennen heidän yhteenmenoan olevan raskaana Pyhästä Hengestä.

19 Mutta kun Joosef, hänen miehensä, oli hurskas, ja koska hän ei tahtonut saattaa häntä häpeään, aikoi hän salaisesti hyljätä hänet.

20 Mutta kun hän tätä ajatteli, niin katso, hänelle ilmestyi unessa Herran enkeli, joka sanoi: "Joosef, Daavidin poika, älä pelkää ottaa tykösi Mariaa, vaimoasi; sillä se, mikä hänessä on siinnyt, on Pyhästä Hengestä.

21 Ja hän on synnyttävä pojan, ja sinun on annettava hänelle nimi Jeesus, sillä hän on vapahtava kansansa heidän synneistänsä."

22 Tämä kaikki on tapahtunut, että kävisi toteen, minkä Herra on puhunut profeetan kautta, joka sanoo:

23 Katso, neitsyt tulee raskaaksi

together, she was found with child of the Holy Ghost.

19. Then Joseph her husband, being a just man, and not willing to make her a publick example, was minded to put her away privily.

20. But while he thought on these things, behold, the angel of the Lord appeared unto him in a dream, saying, Joseph, thou son of David, fear not to take unto thee Mary thy wife: for that which is conceived in her is of the Holy Ghost.

21. And she shall bring forth a son, and thou shalt call his name JESUS: for he shall save his people from their sins.

22. Now all this was done, that it might be fulfilled which was spoken of the Lord by the prophet, saying,

23. Behold, a virgin shall be with

daß sie schwanger war von dem heiligen Geist.

19. Joseph aber, ihr Mann, war fromm und wollte sie nicht in Schande bringen, gedachte aber, sie heimlich zu verlassen.

20. Indem er aber also gedachte, siehe, da erschien ihm ein Engel des HERRN im Traum und sprach: Joseph, du Sohn Davids, fürchte dich nicht, Maria, dein Gemahl, zu dir zu nehmen; denn das in ihr geboren ist, das ist von dem heiligen Geist.

21. Und sie wird einen Sohn gebären, des Namen sollst du Jesus heißen; denn er wird sein Volk selig machen von ihren Sünden.

22. Das ist aber alles geschehen, auf daß erfüllt würde, was der HERR durch den Propheten gesagt hat, der da spricht:

23. Siehe, eine Jungfrau wird

ja synnyttää pojan, ja tälle on annettava nimi Immanuel, mikä käännettynä on: Jumala meidän kanssamme.

24 Herättyään unesta Joosef teki, niinkuin Herran enkeli oli käskenyt hänen tehdä, ja otti vaimonsa tykönsä

25 eikä yhtynyt häneen, ennenkuin hän oli synnyttänyt pojan. Ja hän antoi hänelle nimen Jeesus.

child, and shall bring forth a son, and they shall call his name Emmanuel, which being interpreted is, God with us.

24. Then Joseph being raised from sleep did as the angel of the Lord had bidden him, and took unto him his wife:

25. And knew her not till she had brought forth her firstborn son: and he called his name JESUS.

schwanger sein und einen Sohn gebären, und sie werden seinen Namen Immanuel heißen, das ist verdolmetscht: Gott mit uns.

24. Da nun Joseph vom Schlaf erwachte, tat er, wie ihm des HERRN Engel befohlen hatte, und nahm sein Gemahl zu sich.

25. Und er erkannte sie nicht, bis sie ihren ersten Sohn gebar; und hieß seinen Namen Jesus.

2 luku

Tietäjät itäisiltä mailta 1 – 12 Pako Egyptiin 13 – 15 Lastenmurha Beetlehemissä 16 – 18 Paluu Egyptistä ja Nasaretiin asettuminen 19 – 23.

1 Kun Jeesus oli syntynyt Juudean Beetlehemissä kuningas Herodeksen aikana, niin katso, tietäjiä tuli itäisiltä mailta Jerusalemiin,

2 ja he sanoivat: "Missä on se äsken syntynyt juutalaisten

1. Now when Jesus was born in Bethlehem of Judaea in the days of Herod the king, behold, there came wise men from the east to Jerusalem,

2. Saying, Where is he that is born King of the Jews? for we

1. Da Jesus geboren war zu Bethlehem im jüdischen Lande, zur Zeit des Königs Herodes, siehe, da kamen die Weisen vom Morgenland nach Jerusalem und sprachen:

2. Wo ist der neugeborene König der Juden? Wir haben seinen

kuningas? Sillä me näimme hänen tähtensä itäisillä mailla ja olemme tulleet häntä kumartamaan."

3 Kun kuningas Herodes sen kuuli, hämmästyi hän ja koko Jerusalem hänen kanssaan.

4 Ja hän kokosi kaikki kansan ylipapit ja kirjanoppineet ja kyseli heiltä, missä Kristus oli syntyvä.

5 He sanoivat hänelle: "Juudean Beetlehemissä; sillä näin on kirjoitettu profeetan kautta:

6 'Ja sinä Beetlehem, sinä Juudan seutu, et suinkaan ole vähäisin Juudan ruhtinasten joukossa, sillä sinusta on lähtevä hallitsija, joka kaitsee minun kansaani Israelia'."

7 Silloin Herodes kutsui salaa tietäjät tykönsä ja tutkiskeli heiltä tarkoin, mihin aikaan tähti oli ilmestynyt.

have seen his star in the east, and are come to worship him.

3. When Herod the king had heard these things, he was troubled, and all Jerusalem with him.

4. And when he had gathered all the chief priests and scribes of the people together, he demanded of them where Christ should be born.

5. And they said unto him, In Bethlehem of Judaea: for thus it is written by the prophet,

6. And thou Bethlehem, in the land of Juda, art not the least among the princes of Juda: for out of thee shall come a Governor, that shall rule my people Israel.

7. Then Herod, when he had privily called the wise men, enquired of them diligently what time the star appeared.

Stern gesehen im Morgenland und sind gekommen, ihn anzubeten.

3. Da das der König Herodes hörte, erschrak er und mit ihm das ganze Jerusalem.

4. Und ließ versammeln alle Hohenpriester und Schriftgelehrten unter dem Volk und erforschte von ihnen, wo Christus sollte geboren werden.

5. Und sie sagten ihm: Zu Bethlehem im jüdischen Lande; denn also steht geschrieben durch den Propheten:

6. Und du Bethlehem im jüdischen Lande bist mitnichten die kleinste unter den Fürsten Juda's; denn aus dir soll mir kommen der Herzog, der über mein Volk Israel ein HERR sei.

7. Da berief Herodes die Weisen heimlich und erlernte mit Fleiß von ihnen, wann der Stern erschienen wäre,

8 Ja hän lähetti heidät Beethleheemiin sanoen: "Menkää ja tiedustelkaa tarkasti lasta; ja kun sen löydätte, niin ilmoittakaa minulle, että minäkin tulisin häntä kumartamaan".

9 Kuultuaan kuninkaan sanat he lähtivät matkalle; ja katso, tähti, jonka he olivat itäisillä mailla nähneet, kulki heidän edellään, kunnes se tuli sen paikan päälle, jossa lapsi oli, ja pysähtyi siihen.

10 Nähdessään tähden he ihastuivat ylen suuresti.

11 Niin he menivät huoneeseen ja näkivät lapsen ynnä Marian, hänen äitinsä. Ja he lankesivat maahan ja kumarsivat häntä, avasivat aarteensa ja antoivat hänelle lahjoja: kultaa ja suitsuketta ja mirhaa.

12 Ja Jumala kielsi heitä unessa Herodeksen tykö palaamasta, ja he menivät toista tietä takaisin

8. And he sent them to Bethlehem, and said, Go and search diligently for the young child; and when ye have found him, bring me word again, that I may come and worship him also.

9. When they had heard the king, they departed; and, lo, the star, which they saw in the east, went before them, till it came and stood over where the young child was.

10. When they saw the star, they rejoiced with exceeding great joy.

11. And when they were come into the house, they saw the young child with Mary his mother, and fell down, and worshipped him: and when they had opened their treasures, they presented unto him gifts; gold, and frankincense, and myrrh.

12. And being warned of God in a dream that they should not return to Herod, they departed

8. und wies sie gen Bethlehem und sprach: Ziehet hin und forschet fleißig nach dem Kindlein; wenn ihr's findet, so sagt mir's wieder, daß ich auch komme und es anbetete.

9. Als sie nun den König gehört hatten, zogen sie hin. Und siehe, der Stern, den sie im Morgenland gesehen hatten, ging vor ihnen hin, bis daß er kam und stand oben über, da das Kindlein war.

10. Da sie den Stern sahen, wurden sie hoch erfreut

11. und gingen in das Haus und fanden das Kindlein mit Maria, seiner Mutter, und fielen nieder und beteten es an und taten ihre Schätze auf und schenkten ihm Gold, Weihrauch und Myrrhe.

12. Und Gott befahl ihnen im Traum, daß sie sich nicht sollten wieder zu Herodes lenken; und

omaa maahansa.

13 Mutta kun he olivat menneet, niin katso, Herran enkeli ilmestyi Joosefille unessa ja sanoi: "Nouse, ota lapsi ja hänen äitinsä ja pakene Egyptiin, ja ole siellä siihen asti, kuin minä sinulle sanon; sillä Herodes on etsivä lasta surmatakseen hänet".

14 Niin hän nousi, otti yöllä lapsen ja hänen äitinsä ja lähti Egyptiin.

15 Ja hän oli siellä Herodeksen kuolemaan asti; että kävisi toteen, minkä Herra on puhunut profeetan kautta, joka sanoo: "Egyptistä minä kutsuin poikani".

16 Silloin Herodes, nähtyään, että tietäjät olivat hänet pettäneet, vihastui kovin ja lähetti tappamaan kaikki poikalapset

into their own country another way.

13. And when they were departed, behold, the angel of the Lord appeareth to Joseph in a dream, saying, Arise, and take the young child and his mother, and flee into Egypt, and be thou there until I bring thee word: for Herod will seek the young child to destroy him.

14. When he arose, he took the young child and his mother by night, and departed into Egypt:

15. And was there until the death of Herod: that it might be fulfilled which was spoken of the Lord by the prophet, saying, Out of Egypt have I called my son.

16. Then Herod, when he saw that he was mocked of the wise men, was exceeding wroth, and sent forth, and slew all the

sie zogen durch einen anderen Weg wieder in ihr Land.

13. Da sie aber hinweggezogen waren, siehe, da erschien der Engel des HERRN dem Joseph im Traum und sprach: Stehe auf und nimm das Kindlein und seine Mutter zu dir und flieh nach Ägyptenland und bleib allda, bis ich dir sage; denn es ist vorhanden, daß Herodes das Kindlein suche, dasselbe umzubringen.

14. Und er stand auf und nahm das Kindlein und seine Mutter zu sich bei der Nacht und entwich nach Ägyptenland.

15. Und blieb allda bis nach dem Tod des Herodes, auf daß erfüllet würde, was der HERR durch den Propheten gesagt hat, der da spricht: "Aus Ägypten habe ich meinen Sohn gerufen."

16. Da Herodes nun sah, daß er von den Weisen betrogen war, ward er sehr zornig und schickte aus und ließ alle Kinder zu

Beetlehemistä ja koko sen ympäristöstä, kaksivuotiaat ja nuoremmat, sen mukaan kuin hän oli aikaa tietäjiltä tarkoin tiedustellut.

17 Silloin kävi toteen, mikä on puhuttu profeetta Jeremiaan kautta, joka sanoo:

18 Ääni kuuluu Raamasta, itku ja iso parku; Raakel itkee lapsiansa eikä lohdutuksesta huoli, kun heitä ei enää ole.

19 Mutta kun Herodes oli kuollut, niin katso, Herran enkeli ilmestyi unessa Joosefille Egyptissä

20 ja sanoi: "Nouse, ota lapsi ja hänen äitinsä ja mene Israelin maahan, sillä ne ovat kuolleet, jotka väijyivät lapsen henkeä".

21 Niin hän nousi, otti lapsen ja hänen äitinsä ja meni Israelin

children that were in Bethlehem, and in all the coasts thereof, from two years old and under, according to the time which he had diligently enquired of the wise men.

17. Then was fulfilled that which was spoken by Jeremy the prophet, saying,

18. In Rama was there a voice heard, lamentation, and weeping, and great mourning, Rachel weeping for her children, and would not be comforted, because they are not.

19. But when Herod was dead, behold, an angel of the Lord appeareth in a dream to Joseph in Egypt,

20. Saying, Arise, and take the young child and his mother, and go into the land of Israel: for they are dead which sought the young child's life.

21. And he arose, and took the young child and his mother, and

Bethlehem töten und an seinen ganzen Grenzen, die da zweijährig und darunter waren, nach der Zeit, die er mit Fleiß von den Weisen erlernt hatte.

17. Da ist erfüllt, was gesagt ist von dem Propheten Jeremia, der da spricht:

18. Auf dem Gebirge hat man ein Geschrei gehört, viel Klagens, Weinens und Heulens; Rahel beweinte ihre Kinder und wollte sich nicht trösten lassen, denn es war aus mit ihnen.

19. Da aber Herodes gestorben war, siehe, da erschien der Engel des HERRN dem Joseph im Traum in Ägyptenland

20. und sprach: Stehe auf und nimm das Kindlein und seine Mutter zu dir und zieh hin in das Land Israel; sie sind gestorben, die dem Kinde nach dem Leben standen.

21. Und er stand auf und nahm das Kindlein und sein Mutter zu

maahan.

22 Mutta kun hän kuuli, että Arkelaus hallitsi Juudeaa isänsä Herodeksen jälkeen, niin hän pelkäsi mennä sinne. Ja hän sai unessa Jumalalta käskyn ja lähti Galilean alueelle.

23 Ja sinne tultuaan hän asettui asumaan kaupunkiin, jonka nimi on Nasaret; että kävisi toteen, mikä profeettain kautta on puhuttu: "Hän on kutsuttava Nasaretilaiseksi".

came into the land of Israel.

22. But when he heard that Archelaus did reign in Judaea in the room of his father Herod, he was afraid to go thither: notwithstanding, being warned of God in a dream, he turned aside into the parts of Galilee:

23. And he came and dwelt in a city called Nazareth: that it might be fulfilled which was spoken by the prophets, He shall be called a Nazarene.

sich und kam in das Land Israel.

22. Da er aber hörte, daß Archelaus im jüdischen Lande König war anstatt seines Vaters Herodes, fürchtete er sich, dahin zu kommen. Und im Traum empfing er Befehl von Gott und zog in die Örter des galiläischen Landes.

23. und kam und wohnte in der Stadt die da heißt Nazareth; auf das erfüllet würde, was da gesagt ist durch die Propheten: Er soll Nazarene heißen.

3 luku

Johannes saarnaa ja kastaa 1 – 6, nuhtelee kasteelle tulevia fariseuksia ja saddukeuksia 7 – 12
Jeesus kastetaan 13 – 17 (V. – 12 vert. Mark. :2 – 8 Luuk. 3: 3 – 18.)

1 Niinä päivinä tuli Johannes Kastaja ja saarnasi Juudean erämaassa
2 ja sanoi: "Tehkää parannus, sillä taivasten valtakunta on tullut

1. In those days came John the Baptist, preaching in the wilderness of Judaea,
2. And saying, Repent ye: for the kingdom of heaven is at hand.

1. Zu der Zeit kam Johannes der Täufer und predigte in der Wüste des jüdischen Landes
2. und sprach: Tut Buße, das Himmelreich ist nahe

lähelle".

3 Sillä hän on se, josta profeetta Esaias puhuu sanoen: "Huutavan ääni kuuluu erämaassa: 'Valmistakaa Herralle tie, tehkää polut hänelle tasaisiksi'."

4 Ja Johanneksella oli puku kamelinkarvoista ja vyötäisillään nahkavyö; ja hänen ruokanaan oli heinäsiikat ja metsähunaja.

5 Silloin vaelsi hänen tykönsä Jerusalem ja koko Juudea ja kaikki Jordanin ympäristö,

6 ja hän kastoi heidät Jordanin virrassa, kun he tunnustivat syntinsä.

7 Mutta nähdessään paljon fariseuksia ja saddukeuksia tulevan kasteelle hän sanoi heille: "Te kyykäärmeitten sikiöt, kuka on neuvonut teitä pakenemaan tulevaista vihaa?"

8 Tehkää sentähden parannuksen soveliaita

3. For this is he that was spoken of by the prophet Esaias, saying, The voice of one crying in the wilderness, Prepare ye the way of the Lord, make his paths straight.

4. And the same John had his raiment of camel's hair, and a leathern girdle about his loins; and his meat was locusts and wild honey.

5. Then went out to him Jerusalem, and all Judaea, and all the region round about Jordan,

6. And were baptized of him in Jordan, confessing their sins.

7. But when he saw many of the Pharisees and Sadducees come to his baptism, he said unto them, O generation of vipers, who hath warned you to flee from the wrath to come?

8. Bring forth therefore fruits meet for repentance:

herbeigekommen!

3. Und er ist der, von dem der Prophet Jesaja gesagt hat und gesprochen: "Es ist eine Stimme eines Predigers in der Wüste: Bereitet dem HERRN den Weg und macht richtig seine Steige!"

4. Er aber, Johannes, hatte ein Kleid von Kamelhaaren und einen ledernen Gürtel um seine Lenden; seine Speise aber war Heuschrecken und wilder Honig.

5. Da ging zu ihm hinaus die Stadt Jerusalem und das ganze jüdische Land und alle Länder an dem Jordan

6. und ließen sich taufen von ihm im Jordan und bekannten ihre Sünden.

7. Als er nun viele Pharisäer und Sadduzäer sah zu seiner Taufe kommen, sprach er zu ihnen: Ihr Ottergezüchte, wer hat denn euch gewiesen, daß ihr dem künftigen Zorn entrinnen werdet?

8. Sehet zu, tut rechtschaffene Frucht der Buße!

hedelmiä,

9 Älkääkä luulko saattavanne sanoa mielessänne: 'Onhan meillä isänä Aabraham'; sillä minä sanon teille, että Jumala voi näistä kivistä herättää lapsia Aabrahamille.

10 Jo on kirves pantu puitten juurelle; jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, siis hakataan pois ja heitetään tuleen.

11 Minä kastan teidät vedellä parannukseen, mutta se, joka minun jäljessäni tulee, on minua väkevämpi, jonka kenkiäkään minä en ole kelvollinen kantamaan; hän kastaa teidät Pyhällä Hengellä ja tulella.

12 Hänellä on viskimensä kädessään, ja hän puhdistaa puimatanterensa ja kokoaa nisunsa aittaan, mutta ruumenet hän polttaa sammumattomassa tulessa."

13 Silloin Jeesus tuli Galileasta

9. And think not to say within yourselves, We have Abraham to our father: for I say unto you, that God is able of these stones to raise up children unto Abraham.

10. And now also the axe is laid unto the root of the trees: therefore every tree which bringeth not forth good fruit is hewn down, and cast into the fire.

11. I indeed baptize you with water unto repentance: but he that cometh after me is mightier than I, whose shoes I am not worthy to bear: he shall baptize you with the Holy Ghost, and with fire:

12. Whose fan is in his hand, and he will thoroughly purge his floor, and gather his wheat into the garner; but he will burn up the chaff with unquenchable fire.

13. Then cometh Jesus from

9. Denket nur nicht, daß ihr bei euch wollt sagen: Wir haben Abraham zum Vater. Ich sage euch: Gott vermag dem Abraham aus diesen Steinen Kinder zu erwecken.

10. Es ist schon die Axt den Bäumen an die Wurzel gelegt. Darum, welcher Baum nicht gute Frucht bringt, wird abgehauen und ins Feuer geworfen.

11. Ich taufe euch mit Wasser zur Buße; der aber nach mir kommt, ist stärker denn ich, dem ich nicht genugsam bin, seine Schuhe zu tragen; der wird euch mit dem Heiligen Geist und mit Feuer taufen.

12. Und er hat seine Wurfschaufel in der Hand: er wird seine Tenne fegen und den Weizen in seine Scheune sammeln; aber die Spreu wird er verbrennen mit ewigem Feuer.

13. Zu der Zeit kam Jesus aus

Jordanille Johanneksen tykö hänen kastettavakseen.

14 Mutta tämä esteli häntä sanoen: "Minun tarvitsee saada sinulta kaste, ja sinä tulet minun tyköni!"

15 Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Salli nyt; sillä näin meidän sopii täyttää kaikki vanhurskaus". Silloin hän salli sen hänelle.

16 Kun Jeesus oli kastettu, nousi hän kohta vedestä, ja katso, taivaat aukenivat, ja hän näki Jumalan Hengen tulevan alas niinkuin kyyhkysen ja laskeutuvan hänen päällensä.

17 Ja katso, taivaista kuului ääni, joka sanoi: "Tämä on minun rakas Poikani, johon minä olen mielistynyt".

Galilee to Jordan unto John, to be baptized of him.

14. But John forbid him, saying, I have need to be baptized of thee, and comest thou to me?

15. And Jesus answering said unto him, Suffer it to be so now: for thus it becometh us to fulfil all righteousness. Then he suffered him.

16. And Jesus, when he was baptized, went up straightway out of the water: and, lo, the heavens were opened unto him, and he saw the Spirit of God descending like a dove, and lighting upon him:

17. And lo a voice from heaven, saying, This is my beloved Son, in whom I am well pleased.

Galiläa an den Jordan zu Johannes, daß er sich von ihm taufen ließe.

14. Aber Johannes wehrte ihm und sprach: Ich bedarf wohl, daß ich von dir getauft werde, und du kommst zu mir?

15. Jesus aber antwortete und sprach zu ihm: Laß es jetzt also sein! also gebührt es uns, alle Gerechtigkeit zu erfüllen. Da ließ er's ihm zu.

16. Und da Jesus getauft war, stieg er alsbald herauf aus dem Wasser; und siehe, da tat sich der Himmel auf über ihm. Und er sah den Geist Gottes gleich als eine Taube herabfahren und über ihn kommen.

17. Und siehe, eine Stimme vom Himmel herab sprach: Dies ist mein lieber Sohn, an welchem ich Wohlgefallen habe.

4 luku

Jeesusta kiusataan 1 – 11; hän asettuu asumaan Kapernaumiin 12 – 16, rupeaa saarnaamaan 17, kutsuu opetuslapsikseen Pietarin ja Andreaan, Jaakobin ja Johanneksen 18 – 22, opettaa Galileassa ja parantaa sairaita 23 – 25 (V. – 11 vert. Mark.1:12,13 Luuk. 4:1 – 13.)

1 Sitten Henki vei Jeesuksen ylös erämaahan perkeleen kiusattavaksi.

2 Ja kun Jeesus oli paastonnut neljäkymmentä päivää ja neljäkymmentä yötä, tuli hänen lopulta nälkä.

3 Silloin kiusaaja tuli hänen luoksensa ja sanoi hänelle: "Jos sinä olet Jumalan Poika, niin käske näiden kivien muuttua leiviksi".

4 Mutta hän vastasi ja sanoi: "Kirjoitettu on: 'Ei ihminen elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka Jumalan suusta lähtee'."

5 Silloin perkele otti hänet kanssansa pyhään kaupunkiin ja

1. Then was Jesus led up of the Spirit into the wilderness to be tempted of the devil.

2. And when he had fasted forty days and forty nights, he was afterward an hungred.

3. And when the tempter came to him, he said, If thou be the Son of God, command that these stones be made bread.

4. But he answered and said, It is written, Man shall not live by bread alone, but by every word that proceedeth out of the mouth of God.

5. Then the devil taketh him up into the holy city, and setteth him

1. Da ward Jesus vom Geist in die Wüste geführt, auf daß er von dem Teufel versucht würde.

2. Und da er vierzig Tage und vierzig Nächte gefastet hatte, hungerte ihn.

3. Und der Versucher trat zu ihm und sprach: Bist du Gottes Sohn, so sprich, daß diese Steine Brot werden.

4. Und er antwortete und sprach: Es steht geschrieben: "Der Mensch lebt nicht vom Brot allein, sondern von einem jeglichen Wort, das durch den Mund Gottes geht."

5. Da führte ihn der Teufel mit sich in die Heilige Stadt und

asetti hänet pyhäkön harjalle

6 ja sanoi hänelle: "Jos sinä olet Jumalan Poika, niin heittäydy tästä alas; sillä kirjoitettu on: 'Hän antaa enkeleilleen käskyn sinusta', ja: 'He kantavat sinua käsillänsä, ettet jalkaasi kiveen loukkaisi'."

7 Jeesus sanoi hänelle: "Taas on kirjoitettu: 'Älä kiusaa Herraa, sinun Jumalaasi'."

8 Taas perkele otti hänet kanssansa sangen korkealle vuorelle ja näytti hänelle kaikki maailman valtakunnat ja niiden loiston

9 ja sanoi hänelle: "Tämän kaiken minä annan sinulle, jos lankeat maahan ja kumarrat minua".

10 Silloin Jeesus sanoi hänelle: "Mene pois, saatana; sillä kirjoitettu on: 'Herraa, sinun

on a pinnacle of the temple,

6. And saith unto him, If thou be the Son of God, cast thyself down: for it is written, He shall give his angels charge concerning thee: and in their hands they shall bear thee up, lest at any time thou dash thy foot against a stone.

7. Jesus said unto him, It is written again, Thou shalt not tempt the Lord thy God.

8. Again, the devil taketh him up into an exceeding high mountain, and sheweth him all the kingdoms of the world, and the glory of them;

9. And saith unto him, All these things will I give thee, if thou wilt fall down and worship me.

10. Then saith Jesus unto him, Get thee hence, Satan: for it is written, Thou shalt worship the

stellte ihn auf die Zinne des Tempels

6. und sprach zu ihm: Bist du Gottes Sohn, so laß dich hinab; denn es steht geschrieben: Er wird seinen Engeln über dir Befehl tun, und sie werden dich auf Händen tragen, auf daß du deinen Fuß nicht an einen Stein stoßest.

7. Da sprach Jesus zu ihm: Wiederum steht auch geschrieben: "Du sollst Gott, deinen HERRN, nicht versuchen."

8. Wiederum führte ihn der Teufel mit sich auf einen sehr hohen Berg und zeigte ihm alle Reiche der Welt und ihre Herrlichkeit

9. und sprach zu ihm: Das alles will ich dir geben, so du niederfällst und mich anbetest.

10. Da sprach Jesus zu ihm: Hebe dich weg von mir Satan! denn es steht geschrieben: "Du

Jumalaasi, pitää sinun kumartaman ja häntä ainoata palveleman'."

11 Silloin perkele jätti hänet; ja katso, enkeleitä tuli hänen tykönsä, ja he tekivät hänelle palvelusta.

12 Mutta kun Jeesus kuuli, että Johannes oli pantu vankeuteen, poistui hän Galileaan.

13 Ja hän jätti Nasaretin ja meni asumaan Kapernaumiin, joka on meren rannalla, Sebulonin ja Naftalin alueella;

14 että kävisi toteen, mikä on puhuttu profeetta Esaiaan kautta, joka sanoo:

15 Sebulonin maa ja Naftalin maa, meren tie, Jordanin tuonpuoleinen maa, pakanain Galilea —

16 kansa, joka pimeydessä istui, näki suuren valkeuden, ja jotka istuivat kuoleman maassa ja varjossa, niille koitti valkeus."

Lord thy God, and him only shalt thou serve.

11. Then the devil leaveth him, and, behold, angels came and ministered unto him.

12. Now when Jesus had heard that John was cast into prison, he departed into Galilee;

13. And leaving Nazareth, he came and dwelt in Capernaum, which is upon the sea coast, in the borders of Zabulon and Nephthalim:

14. That it might be fulfilled which was spoken by Esaias the prophet, saying,

15. The land of Zabulon, and the land of Nephthalim, by the way of the sea, beyond Jordan, Galilee of the Gentiles;

16. The people which sat in darkness saw great light; and to them which sat in the region and shadow of death light is sprung up.

sollst anbeten Gott, deinen HERRN, und ihm allein dienen."

11. Da verließ ihn der Teufel; und siehe, da traten die Engel zu ihm und dienten ihm.

12. Da nun Jesus hörte, daß Johannes überantwortet war, zog er in das galiläische Land.

13. Und verließ die Stadt Nazareth, kam und wohnte zu Kapernaum, das da liegt am Meer, im Lande Sebulon und Naphthali,

14. auf das erfüllet würde, was da gesagt ist durch den Propheten Jesaja, der da spricht:

15. "Das Land Sebulon und das Land Naphthali, am Wege des Meeres, jenseit des Jordans, und das heidnische Galiläa,

40. 4. 16. das Volk, das in Finsternis saß, hat ein großes Licht gesehen; und die da saßen am Ort und Schatten des Todes, denen ist ein Licht

17 Siitä lähtien Jeesus rupesi saarnaamaan ja sanomaan: "Tehkää parannus, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle".

18 Ja kulkiessaan Galilean järven rantaa hän näki kaksi veljestä, Simonin, jota kutsutaan Pietariksi, ja Andreaan, hänen veljensä, heittämässä verkkoa järveen; sillä he olivat kalastajia.

19 Ja hän sanoi heille: "Seuratkaa minua, niin minä teen teistä ihmisten kalastajia".

20 Niin he jättivät kohta verkot ja seurasivat häntä.

21 Ja käydessään siitä eteenpäin hän näki toiset kaksi veljestä, Jaakobin, Sebedeuksen pojan, ja Johanneksen, hänen veljensä, venheessä isänsä Sebedeuksen kanssa laittamassa verkkojaan kuntoon; ja hän kutsui heidät.

22 Niin he jättivät kohta venheen ja isänsä ja seurasivat häntä.

17. From that time Jesus began to preach, and to say, Repent: for the kingdom of heaven is at hand.

18. And Jesus, walking by the sea of Galilee, saw two brethren, Simon called Peter, and Andrew his brother, casting a net into the sea: for they were fishers.

19. And he saith unto them, Follow me, and I will make you fishers of men.

20. And they straightway left their nets, and followed him.

21. And going on from thence, he saw other two brethren, James the son of Zebedee, and John his brother, in a ship with Zebedee their father, mending their nets; and he called them.

22. And they immediately left the ship and their father, and followed him.

aufgegangen."

17. Von der Zeit an fing Jesus an, zu predigen und zu sagen: Tut Buße, das Himmelreich ist nahe herbeigekommen!

18. Als nun Jesus an dem Galiläischen Meer ging, sah er zwei Brüder, Simon, der da heißt Petrus, und Andreas, seinen Bruder, die warfen ihre Netze ins Meer; denn sie waren Fischer.

19. Und er sprach zu ihnen: Folget mir nach; ich will euch zu Menschenfischern machen!

20. Alsbald verließen sie ihre Netze und folgten ihm nach.

21. Und da er von da weiterging, sah er zwei andere Brüder, Jakobus, den Sohn des Zebedäus, und Johannes, seinen Bruder, im Schiff mit ihrem Vater Zebedäus, daß sie ihre Netze flickten; und er rief sie.

22. Alsbald verließen sie das Schiff und ihren Vater und folgten ihm nach.

23 Ja hän kierteli kautta koko Galilean ja opetti heidän synagoogissaan ja saarnasi valtakunnan evankeliumia ja paransi kaikkinaisia tauteja ja kaikkinaista raihnautta, mitä kansassa oli.

24 Ja maine hänestä levisi koko Syyriaan, ja hänen luoksensa tuotiin kaikki sairastavaiset, monenlaisten tautien ja vaivojen rasittamat, riivatut, kuunvaihetautiset ja halvattut; ja hän paransi heidät.

25 Ja häntä seurasi suuri kansan paljous Galileasta ja Dekapolista ja Jerusalemissa ja Juudeasta ja Jordanin tuolta puolen.

23. And Jesus went about all Galilee, teaching in their synagogues, and preaching the gospel of the kingdom, and healing all manner of sickness and all manner of disease among the people.

24. And his fame went throughout all Syria: and they brought unto him all sick people that were taken with divers diseases and torments, and those which were possessed with devils, and those which were lunatick, and those that had the palsy; and he healed them.

25. And there followed him great multitudes of people from Galilee, and from Decapolis, and from Jerusalem, and from Judaea, and from beyond Jordan.

23. Und Jesus ging umher im ganzen galiläischen Lande, lehrte sie in ihren Schulen und predigte das Evangelium von dem Reich und heilte allerlei Seuche und Krankheit im Volk.

24. Und sein Gerücht erscholl in das ganze Syrienland. Und sie brachten zu ihm allerlei Kranke, mit mancherlei Seuchen und Qual behaftet, die Besessenen, die Mondsüchtigen und Gichtbrüchigen; und er machte sie alle gesund.

25. Und es folgte ihm nach viel Volks aus Galiläa, aus den Zehn-Städten, von Jerusalem, aus dem jüdischen Lande und von jenseits des Jordans.

5 luku

Vuorisaarna: Jeesus julistaa, ketkä ovat autuaita 1 – 12, sanoo opetuslapsiaan maan suolaksi ja maailman valkeudeksi 13 – 16, opettaa lain pysyväisyyttä 17 – 20, selittää viidettä käskyä 21 – 26,

kuudetta käskyä 27 – 30, puhuu avioerosta 31,32, kieltää vannomasta 33 – 37, käskee kostamaan pahan hyvällä 38 – 42 ja rakastamaan vihollisia 43 -48.

1 Kun hän näki kansanjoukot, nousi hän vuorelle; ja kun hän oli istunut, tulivat hänen opetuslapsensa hänen tykönsä.

2 Niin hän avasi suunsa ja opetti heitä ja sanoi:

3 Autuaita ovat hengellisesti köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta.

4 Autuaita ovat murheelliset, sillä he saavat lohdutuksen.

5 Autuaita ovat hiljaiset, sillä he saavat maan periä.

6 Autuaita ovat ne, jotka isoavat ja janoavat vanhurskautta, sillä heidät ravitaan.

7 Autuaita ovat laupiaat, sillä he saavat laupeuden.

8 Autuaita ovat puhdassydämiset, sillä he saavat nähdä Jumalan.

1. And seeing the multitudes, he went up into a mountain: and when he was set, his disciples came unto him:

2. And he opened his mouth, and taught them, saying,

3. Blessed are the poor in spirit: for theirs is the kingdom of heaven.

4. Blessed are they that mourn: for they shall be comforted.

5. Blessed are the meek: for they shall inherit the earth.

6. Blessed are they which do hunger and thirst after righteousness: for they shall be filled.

7. Blessed are the merciful: for they shall obtain mercy.

8. Blessed are the pure in heart: for they shall see God.

1. Da er aber das Volk sah, ging er auf einen Berg und setzte sich; und seine Jünger traten zu ihm,

2. Und er tat seinen Mund auf, lehrte sie und sprach:

3. Selig sind, die da geistlich arm sind; denn das Himmelreich ist ihr.

4. Selig sind, die da Leid tragen; denn sie sollen getröstet werden.

5. Selig sind die Sanftmütigen; denn sie werden das Erdreich besitzen.

6. Selig sind, die da hungert und dürstet nach der Gerechtigkeit; denn sie sollen satt werden.

7. Selig sind die Barmherzigen; denn sie werden Barmherzigkeit erlangen.

8. Selig sind, die reines Herzens sind; denn sie werden Gott schauen.

9 Autuaita ovat rauhantekijät, sillä heidät pitää Jumalan lapsiksi kutsuttaman.

10 Autuaita ovat ne, joita vanhurskauden tähden vainotaan, sillä heidän on taivasten valtakunta.

11 Autuaita olette te, kun ihmiset minun tähteni teitä solvaavat ja vainoavat ja valhetellen puhuvat teistä kaikkinaista pahaa.

12 Iloitkaa ja riemuitkaa, sillä teidän palkkanne on suuri taivaissa. Sillä samoin he vainosivat profeettoja, jotka olivat ennen teitä.

13 Te olette maan suola; mutta jos suola käy mauttomaksi, millä se saadaan suolaiseksi? Se ei enää kelpaa mihinkään muuhun kuin pois heitettäväksi ja ihmisten tallattavaksi.

14 Te olette maailman valkeus. Ei voi ylhäällä vuorella oleva kaupunki olla kätkössä;

15 eikä lamppua sytytetä ja

9. Blessed are the peacemakers: for they shall be called the children of God.

10. Blessed are they which are persecuted for righteousness' sake: for theirs is the kingdom of heaven.

11. Blessed are ye, when men shall revile you, and persecute you, and shall say all manner of evil against you falsely, for my sake.

12. Rejoice, and be exceeding glad: for great is your reward in heaven: for so persecuted they the prophets which were before you.

13. Ye are the salt of the earth: but if the salt have lost his savour, wherewith shall it be salted? it is thenceforth good for nothing, but to be cast out, and to be trodden under foot of men.

14. Ye are the light of the world. A city that is set on an hill cannot be hid.

15. Neither do men light a

9. Selig sind die Friedfertigen; denn sie werden Gottes Kinder heißen.

10. Selig sind, die um Gerechtigkeit willen verfolgt werden; denn das Himmelreich ist ihr.

11. Selig seid ihr, wenn euch die Menschen um meinetwillen schmähen und verfolgen und reden allerlei Übles gegen euch, so sie daran lügen.

12. Seid fröhlich und getrost; es wird euch im Himmel wohl belohnt werden. Denn also haben sie verfolgt die Propheten, die vor euch gewesen sind.

13. Ihr seid das Salz der Erde. Wo nun das Salz dumm wird, womit soll man's salzen? Es ist hinfort zu nichts nütze, denn das man es hinausschüttele und lasse es die Leute zertreten.

14. Ihr seid das Licht der Welt. Es kann die Stadt, die auf einem Berge liegt, nicht verborgen sein.

15. Man zündet auch nicht ein

panna vakan alle, vaan lampunjalkaan, ja niin se loistaa kaikille huoneessa oleville.

16 Niin loistakoon teidän valonne ihmisten edessä, että he näkisivät teidän hyvät tekonne ja ylistäisivät teidän Isäanne, joka on taivaissa.

17 Älkää luulko, että minä olen tullut lakia tai profeettoja kumoamaan; en minä ole tullut kumoamaan, vaan täyttämään.

18 Sillä totisesti minä sanon teille: kunnes taivas ja maa katoavat, ei laista katoa pieninkään kirjain, ei ainoakaan piirto, ennenkuin kaikki on tapahtunut.

19 Sentähden, joka purkaa yhdenkään näistä pienimmistä käskyistä ja sillä tavalla opettaa ihmisiä, se pitää pienimmäksi taivasten valtakunnassa kutsuttaman; mutta joka niitä noudattaa ja niin opettaa, se

candle, and put it under a bushel, but on a candlestick; and it giveth light unto all that are in the house.

16. Let your light so shine before men, that they may see your good works, and glorify your Father which is in heaven.

17. Think not that I am come to destroy the law, or the prophets: I am not come to destroy, but to fulfil.

18. For verily I say unto you, Till heaven and earth pass, one jot or one tittle shall in no wise pass from the law, till all be fulfilled.

19. Whosoever therefore shall break one of these least commandments, and shall teach men so, he shall be called the least in the kingdom of heaven: but whosoever shall do and teach them, the same shall be

Licht an und setzt es unter einen Scheffel, sondern auf einen Leuchter; so leuchtet es denn allen, die im Hause sind.

16. Also laßt euer Licht leuchten vor den Leuten, daß sie eure guten Werke sehen und euren Vater im Himmel preisen.

17. Ihr sollt nicht wännen, daß ich gekommen bin, das Gesetz oder die Propheten aufzulösen; ich bin nicht gekommen, aufzulösen, sondern zu erfüllen.

18. Denn ich sage euch wahrlich: Bis daß Himmel und Erde zergehe, wird nicht zergehen der kleinste Buchstabe noch ein Tüttel vom Gesetz, bis daß es alles geschehe.

19. Wer nun eines von diesen kleinsten Geboten auflöst und lehrt die Leute also, der wird der Kleinste heißen im Himmelreich; wer es aber tut und lehrt, der wird groß heißen im Himmelreich.

pitää kutsuttaman suureksi taivasten valtakunnassa.

20 Sillä minä sanon teille: ellei teidän vanhurskautenne ole paljoo suurempi kuin kirjanoppineiden ja fariseusten, niin te ette pääse taivasten valtakuntaan.

21 Te olette kuulleet sanotuksi vanhoille: 'Älä tappa', ja: 'Joka tappaa, se on ansainnut oikeuden tuomion'.

22 Mutta minä sanon teille: jokainen, joka vihastuu veljeensä, on ansainnut oikeuden tuomion; ja joka sanoo veljelleen: 'Sinä tyhjänpäiväinen', on ansainnut suuren neuvoston tuomion; ja joka sanoo: 'Sinä hullu', on ansainnut helvetin tulen.

23 Sentähden, jos tuot lahjaasi alttarille ja siellä muistat, että veljelläsi on jotakin sinua vastaan,

24 niin jätä lahjasi siihen alttarin

called great in the kingdom of heaven.

20. For I say unto you, That except your righteousness shall exceed the righteousness of the scribes and Pharisees, ye shall in no case enter into the kingdom of heaven.

21. Ye have heard that it was said by them of old time, Thou shalt not kill; and whosoever shall kill shall be in danger of the judgment:

22. But I say unto you, That whosoever is angry with his brother without a cause shall be in danger of the judgment: and whosoever shall say to his brother, Raca, shall be in danger of the council: but whosoever shall say, Thou fool, shall be in danger of hell fire.

23. Therefore if thou bring thy gift to the altar, and there rememberest that thy brother hath ought against thee;

24. Leave there thy gift before

20. Denn ich sage euch: Es sei denn eure Gerechtigkeit besser als der Schriftgelehrten und Pharisäer, so werdet ihr nicht in das Himmelreich kommen.

21. Ihr habt gehört, daß zu den Alten gesagt ist: "Du sollst nicht töten; wer aber tötet, der soll des Gerichts schuldig sein."

22. Ich aber sage euch: Wer mit seinem Bruder zürnet, der ist des Gerichts schuldig; wer aber zu seinem Bruder sagt: Racha! der ist des Rats schuldig; wer aber sagt: Du Narr! der ist des höllischen Feuers schuldig.

23. Darum, wenn du deine Gabe auf dem Altar opferst und wirst allda eingedenk, daß dein Bruder etwas wider dich habe,

24. so laß allda vor dem Altar

eteen, ja käy ensin sopimassa veljesi kanssa, ja tule sitten uhraamaan lahjasi.

25 Suostu pian sopimaan riitapuolesi kanssa, niin kauan kuin vielä olet hänen kanssaan tiellä, ettei riitapuolesi vetäisi sinua tuomarin eteen ja tuomari antaisi sinua oikeudenpalvelijalle, ja ettei sinua pantaisi vankeuteen.

26 Totisesti minä sanon sinulle: sieltä et pääse, ennenkuin maksat viimeisenkin rovon.

27 Te olette kuulleet sanotuksi: 'Älä tee huorin'.

28 Mutta minä sanon teille: jokainen, joka katsoo naista himoiten häntä, on jo sydämessään tehnyt huorin hänen kanssansa.

29 Jos sinun oikea silmäsi viettelee sinua, repäise se pois ja

the altar, and go thy way; first be reconciled to thy brother, and then come and offer thy gift.

25. Agree with thine adversary quickly, whiles thou art in the way with him; lest at any time the adversary deliver thee to the judge, and the judge deliver thee to the officer, and thou be cast into prison.

26. Verily I say unto thee, Thou shalt by no means come out thence, till thou hast paid the uttermost farthing.

27. Ye have heard that it was said by them of old time, Thou shalt not commit adultery:

28. But I say unto you, That whosoever looketh on a woman to lust after her hath committed adultery with her already in his heart.

29. And if thy right eye offend thee, pluck it out, and cast it from

deine Gabe und gehe zuvor hin und versöhne dich mit deinem Bruder, und alsdann komm und opfere deine Gabe.

25. Sei willfährig deinem Widersacher bald, dieweil du noch bei ihm auf dem Wege bist, auf daß dich der Widersacher nicht dermaleinst überantworte dem Richter, und der Richter überantworte dich dem Diener, und wirst in den Kerker geworfen.

26. Ich sage dir wahrlich: Du wirst nicht von dannen herauskommen, bis du auch den letzten Heller bezahlest.

27. Ihr habt gehört, daß zu den Alten gesagt ist: "Du sollst nicht ehebrechen."

28. Ich aber sage euch: Wer ein Weib ansieht, ihrer zu begehren, der hat schon mit ihr die Ehe gebrochen in seinem Herzen.

29. rgert dich aber dein rechtes Auge, so reiß es aus und wirf's

heitä luotasi; sillä parempi on sinulle, että yksi jäsenistäsi joutuu hukkaan, kuin että koko ruumiisi heitetään helvettiin.

30 Ja jos sinun oikea kätesi viettelee sinua, hakkaa se poikki ja heitä luotasi; sillä parempi on sinulle, että yksi jäsenistäsi joutuu hukkaan, kuin että koko ruumiisi menee helvettiin.

31 On sanottu: 'Joka hylkää vaimonsa, antakoon hänelle erokirjan'.

32 Mutta minä sanon teille: jokainen, joka hylkää vaimonsa muun kuin huoruuden tähden, saattaa hänet tekemään huorin, ja joka nai hyljätyn, tekee huorin.

33 Vielä olette kuulleet sanotuksi vanhoille: 'Älä vannoo väärin', ja: 'Täytä Herralle valasi'.

34 Mutta minä sanon teille: älkää

thee: for it is profitable for thee that one of thy members should perish, and not that thy whole body should be cast into hell.

30. And if thy right hand offend thee, cut it off, and cast it from thee: for it is profitable for thee that one of thy members should perish, and not that thy whole body should be cast into hell.

31. It hath been said, Whosoever shall put away his wife, let him give her a writing of divorcement:

32. But I say unto you, That whosoever shall put away his wife, saving for the cause of fornication, causeth her to commit adultery: and whosoever shall marry her that is divorced committeth adultery.

33. Again, ye have heard that it hath been said by them of old time, Thou shalt not forswear thyself, but shalt perform unto the Lord thine oaths:

34. But I say unto you, Swear not

von dir. Es ist dir besser, daß eins deiner Glieder verderbe, und nicht der ganze Leib in die Hölle geworfen werde.

30. Ärgert dich deine rechte Hand, so haue sie ab und wirf sie von dir. Es ist dir besser, daß eins deiner Glieder verderbe, und nicht der ganze Leib in die Hölle geworfen werde.

31. Es ist auch gesagt: "Wer sich von seinem Weibe scheidet, der soll ihr geben einen Scheidebrief."

32. Ich aber sage euch: Wer sich von seinem Weibe scheidet (es sei denn um Ehebruch), der macht, daß sie die Ehe bricht; und wer eine Abgeschiedene freit, der bricht die Ehe.

33. Ihr habt weiter gehört, daß zu den Alten gesagt ist: "Du sollst keinen falschen Eid tun und sollst Gott deinen Eid halten."

34. Ich aber sage euch, daß ihr

ensinkään vannoko, älkää taivaan kautta, sillä se on Jumalan valtaistuin,

35 Älkääkä maan kautta, sillä se on hänen jalkojensa astinlauta, älkää myöskään Jerusalemin kautta, sillä se on suuren Kuninkaan kaupunki;

36 Äläkä vanno pääsi kautta, sillä et sinä voi yhtäkään hiusta tehdä valkeaksi etkä mustaksi;

37 vaan olkoon teidän puheenne: 'On, on', tahi: 'ei, ei'. Mitä siihen lisätään, se on pahasta.

38 Te olette kuulleet sanotuksi: 'Silmä silmästä ja hammas hampaasta'.

39 Mutta minä sanon teille: älkää tehkö pahalle vastarintaa; vaan jos joku lyö sinua oikealle poskelle, käännä hänelle toinenkin;

40 ja jos joku tahtoo sinun

at all; neither by heaven; for it is God's throne:

35. Nor by the earth; for it is his footstool: neither by Jerusalem; for it is the city of the great King.

36. Neither shalt thou swear by thy head, because thou canst not make one hair white or black.

37. But let your communication be, Yea, yea; Nay, nay: for whatsoever is more than these cometh of evil.

38. Ye have heard that it hath been said, An eye for an eye, and a tooth for a tooth:

39. But I say unto you, That ye resist not evil: but whosoever shall smite thee on thy right cheek, turn to him the other also.

40. And if any man will sue thee

überhaupt nicht schwören sollt, weder bei dem Himmel, denn er ist Gottes Stuhl,

35. noch bei der Erde, denn sie ist seiner Füße Schemel, noch bei Jerusalem, denn sie ist des großen Königs Stadt.

36. Auch sollst du nicht bei deinem Haupt schwören, denn du vermagst nicht ein einziges Haar schwarz oder weiß zu machen.

37. Eure Rede aber sei: Ja, ja; nein, nein. Was darüber ist, das ist vom Übel.

38. Ihr habt gehört, daß da gesagt ist: "Auge um Auge, Zahn um Zahn."

39. Ich aber sage euch, daß ihr nicht widerstreben sollt dem Übel; sondern, so dir jemand einen Streich gibt auf deinen rechten Backen, dem biete den andern auch dar.

40. Und so jemand mit dir

kanssasi käydä oikeutta ja ottaa ihokkaasi, anna hänen saada vaippasikin;

41 ja jos joku pakottaa sinua yhden virstan matkalle, kulje hänen kanssaan kaksi.

42 Anna sille, joka sinulta anoo, äläkä käännä selkääsi sille, joka sinulta lainaa pyytää.

43 Te olette kuulleet sanotuksi: 'Rakasta lähimmäistäsi ja vihaa vihollistasi'.

44 Mutta minä sanon teille: rakastakaa vihollisianne, (siunatkaa niitä, jotka kiroavat teitä, tehkää hyvää niille, jotka vihaavat teitä) ja rukoilkaa niiden puolesta, jotka teitä (parjaavat ja) vainoavat,

45 että olisitte Isänne lapsia, joka on taivaissa; sillä hän antaa aurinkonsa koittaa niin pahoille kuin hyvällekin, ja antaa sataa niin väärille kuin vanhurskaillekin.

46 Sillä jos te rakastatte niitä,

at the law, and take away thy coat, let him have thy cloke also.

41. And whosoever shall compel thee to go a mile, go with him twain.

42. Give to him that asketh thee, and from him that would borrow of thee turn not thou away.

43. Ye have heard that it hath been said, Thou shalt love thy neighbour, and hate thine enemy.

44. But I say unto you, Love your enemies, bless them that curse you, do good to them that hate you, and pray for them which despitefully use you, and persecute you;

45. That ye may be the children of your Father which is in heaven: for he maketh his sun to rise on the evil and on the good, and sendeth rain on the just and on the unjust.

46. For if ye love them which

rechten will und deinen Rock nehmen, dem laß auch den Mantel.

41. Und so dich jemand nötigt eine Meile, so gehe mit ihm zwei.

42. Gib dem, der dich bittet, und wende dich nicht von dem, der dir abborgen will.

43. Ihr habt gehört, daß gesagt ist: "Du sollst deinen Nächsten lieben und deinen Feind hassen."

44. Ich aber sage euch: Liebet eure Feinde; segnet, die euch fluchen; tut wohl denen, die euch hassen; bittet für die, so euch beleidigen und verfolgen,

45. auf daß ihr Kinder seid eures Vater im Himmel; denn er läßt seine Sonne aufgehen über die Bösen und über die Guten und läßt regnen über Gerechte und Ungerechte.

46. Denn so ihr liebet, die euch

jotka teitä rakastavat, mikä palkka teille siitä on tuleva? Eivätkö publikaanitkin tee samoin?

love you, what reward have ye? do not even the publicans the same?

lieben, was werdet ihr für Lohn haben? Tun nicht dasselbe auch die Zöllner?

47 Ja jos te osoitate ystävällisyyttä ainoastaan veljillenne, mitä erinomaista te siinä teette? Eivätkö pakanatkin tee samoin?

47. And if ye salute your brethren only, what do ye more than others? do not even the publicans so?

47. Und so ihr euch nur zu euren Brüdern freundlich tut, was tut ihr Sonderliches? Tun nicht die Zöllner auch also?

48 Olkaa siis te täydelliset, niinkuin teidän taivaallinen Isänne täydellinen on."

48. Be ye therefore perfect, even as your Father which is in heaven is perfect.

48. Darum sollt ihr vollkommen sein, gleichwie euer Vater im Himmel vollkommen ist.

6 luku

Vuorisaarnan jatkoa: Jeesus puhuu oikeasta hyväntekeväisyydestä 1 – 4, rukouksesta 5 – 15, paastoamisesta 16 – 18 ja taivaallisten aarteiden kokoamisesta 19 – 23 sekä kehoittaa kaikessa turvautumaan Jumalaan 24 – 34.

1 Kavahtakaa, ettette harjoita vanhurskauttanne ihmisten nähden, että he teitä katselisivat; muutoin ette saa palkkaa Isältänne, joka on taivaissa.

1. Take heed that ye do not your alms before men, to be seen of them: otherwise ye have no reward of your Father which is in heaven.

1. Habt acht auf eure Almosen, daß ihr die nicht gebet vor den Leuten, daß ihr von ihnen gesehen werdet; ihr habt anders keinen Lohn bei eurem Vater im Himmel.

2 Sentähden, kun annat almuja,

2. Therefore when thou doest

2. Wenn du Almosen gibst, sollst

älä soitata torvea edelläsi, niinkuin ulkokullatut tekevät synagoogissa ja kaduilla saadakseen ylistystä ihmisiltä. Totisesti minä sanon teille: he ovat saaneet palkkansa.

3 Vaan kun sinä almua annat, älköön vasen kätesi tietäkö, mitä oikea kätesi tekee, 4 että almusi olisi salassa; ja sinun Isäsi, joka salassa näkee, maksaa sinulle.

5 Ja kun rukoilette, älkää olko niinkuin ulkokullatut; sillä he mielellään seisovat ja rukoilevat synagoogissa ja katujen kulmissa, että ihmiset heidät näkisivät. Totisesti minä sanon teille: he ovat saaneet palkkansa.

6 Vaan sinä, kun rukoilet, mene kammioosi ja sulje ovesi ja rukoile Isääsi, joka on salassa; ja sinun Isäsi, joka salassa näkee, maksaa sinulle (julkisesti).

thine alms, do not sound a trumpet before thee, as the hypocrites do in the synagogues and in the streets, that they may have glory of men. Verily I say unto you, They have their reward.

3. But when thou doest alms, let not thy left hand know what thy right hand doeth:

4. That thine alms may be in secret: and thy Father which seeth in secret himself shall reward thee openly.

5. And when thou prayest, thou shalt not be as the hypocrites are: for they love to pray standing in the synagogues and in the corners of the streets, that they may be seen of men. Verily I say unto you, They have their reward.

6. But thou, when thou prayest, enter into thy closet, and when thou hast shut thy door, pray to thy Father which is in secret; and thy Father which seeth in secret

du nicht lassen vor dir posaunen, wie die Heuchler tun in den Schulen und auf den Gassen, auf daß sie von den Leuten gepriesen werden. Wahrlich ich sage euch: Sie haben ihren Lohn dahin.

3. Wenn du aber Almosen gibst, so laß deine linke Hand nicht wissen, was die rechte tut,

4. auf daß dein Almosen verborgen sei; und dein Vater, der in das Verborgene sieht, wird dir's vergelten öffentlich.

5. Und wenn du betest, sollst du nicht sein wie die Heuchler, die da gerne stehen und beten in den Schulen und an den Ecken auf den Gassen, auf daß sie von den Leuten gesehen werden. Wahrlich ich sage euch: Sie haben ihren Lohn dahin.

6. Wenn aber du betest, so gehe in dein Kämmerlein und schließ die Tür zu und bete zu deinem Vater im Verborgenen; und dein Vater, der in das Verborgene

7 Ja kun rukoulette, niin älkää tyhjiä hokeko niinkuin pakanat, jotka luulevat, että heitä heidän monisanaisuutensa tähden kuullaan.

8 Älkää siis olko heidän kaltaisiaan; sillä teidän Isänne kyllä tietää, mitä te tarvitsette, ennenkuin häneltä anottekaan.

9 Rukoilkaa siis te näin: Isä meidän, joka olet taivaissa!

Pyhitetty olkoon sinun nimesi;

10 tulkoon sinun valtakuntasi; tapahtukoon sinun tahtosi myös maan päällä niinkuin taivaassa;

11 anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme;

12 ja anna meille meidän velkamme anteeksi, niinkuin mekin annamme anteeksi meidän velallisillemme;

13 Äläkä saata meitä kiusaukseen; vaan päästä meidät pahasta, sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia

shall reward thee openly.

7. But when ye pray, use not vain repetitions, as the heathen do: for they think that they shall be heard for their much speaking.

8. Be not ye therefore like unto them: for your Father knoweth what things ye have need of, before ye ask him.

9. After this manner therefore pray ye: Our Father which art in heaven, Hallowed be thy name.

10. Thy kingdom come. Thy will be done in earth, as it is in heaven.

11. Give us this day our daily bread.

12. And forgive us our debts, as we forgive our debtors.

13. And lead us not into temptation, but deliver us from evil: For thine is the kingdom, and the power, and the glory, for

sieht, wird dir's vergelten öffentlich.

7. Und wenn ihr betet, sollt ihr nicht viel plappern wie die Heiden; denn sie meinen, sie werden erhört, wenn sie viel Worte machen.

8. Darum sollt ihr euch ihnen nicht gleichstellen. Euer Vater weiß, was ihr bedürftet, ehe ihr ihn bittet.

9. Darum sollt ihr also beten: Unser Vater in dem Himmel! Dein Name werde geheiligt.

10. Dein Reich komme. Dein Wille geschehe auf Erden wie im Himmel.

11. Unser täglich Brot gib uns heute.

12. Und vergib uns unsere Schuld, wie wir unseren Schuldigern vergeben.

13. Und führe uns nicht in Versuchung, sondern erlöse uns von dem Übel. Denn dein ist das Reich und die Kraft und die

iankaikkisesti. Amen.

14 Sillä jos te annatte anteeksi ihmisille heidän rikkomuksensa, niin teidän taivaallinen Isänne myös antaa teille anteeksi;

15 mutta jos te ette anna ihmisille anteeksi, niin ei myöskään teidän Isänne anna anteeksi teidän rikkomuksianne.

16 Ja kun paastaatte, älkää olko synkännäköisiä niinkuin ulkokullatut; sillä he tekevät kasvonsa surkeiksi, että ihmiset näkisivät heidän paastoavan. Totisesti minä sanon teille: he ovat saaneet palkkansa.

17 Vaan kun sinä paastaat, niin voitele pääsi ja pese kasvosi,

18 etteivät paastoamistasi näkisi ihmiset, vaan sinun Isäsi, joka on salassa; ja sinun Isäsi, joka salassa näkee, maksaa sinulle (julkisesti).

19 Älkää kootko itsellenne

ever. Amen.

14. For if ye forgive men their trespasses, your heavenly Father will also forgive you:

15. But if ye forgive not men their trespasses, neither will your Father forgive your trespasses.

16. Moreover when ye fast, be not, as the hypocrites, of a sad countenance: for they disfigure their faces, that they may appear unto men to fast. Verily I say unto you, They have their reward.

17. But thou, when thou fastest, anoint thine head, and wash thy face;

18. That thou appear not unto men to fast, but unto thy Father which is in secret: and thy Father, which seeth in secret, shall reward thee openly.

19. Lay not up for yourselves

Herrlichkeit in Ewigkeit. Amen.

14. Denn so ihr den Menschen ihre Fehler vergebet, so wird euch euer himmlischer Vater auch vergeben,

15. Wo ihr aber den Menschen ihre Fehler nicht vergebet, so wird euch euer Vater eure Fehler auch nicht vergeben.

16. Wenn ihr fastet, sollt ihr nicht sauer sehen wie die Heuchler; denn sie verstellen ihr Angesicht, auf daß sie vor den Leuten scheinen mit ihrem Fasten. Wahrlich ich sage euch: Sie haben ihren Lohn dahin.

17. Wenn du aber fastest, so salbe dein Haupt und wasche dein Angesicht,

18. auf daß du nicht scheinst vor den Leuten mit deinem Fasten, sondern vor deinem Vater, welcher verborgen ist; und dein Vater, der in das Verborgene sieht, wird dir's vergelten öffentlich.

19. Ihr sollt euch nicht Schätze

aarteita maan päälle, missä koi ja ruoste raiskaa ja missä varkaat murtautuvat sisään ja varastavat.

20 Vaan kootkaa itsellenne aarteita taivaaseen, missä ei koi eikä ruoste raiskaa ja missä eivät varkaat murtaudu sisään eivätkä varasta.

21 Sillä missä sinun aarteesi on, siellä on myös sinun sydämesi.

22 Silmä on ruumiin lamppu. Jos siis silmäsi on terve, niin koko sinun ruumiisi on valaistu.

23 Mutta jos silmäsi on viallinen, niin koko ruumiisi on pimeä. Jos siis se valo, joka sinussa on, on pimeyttä, kuinka suuri onkaan pimeys!

24 Ei kukaan voi palvella kahta herraa; sillä hän on joko tätä vihaava ja toista rakastava, taikka tähän liittyvä ja toista halveksiva. Ette voi palvella Jumalaa ja mammonaa.

treasures upon earth, where moth and rust doth corrupt, and where thieves break through and steal:

20. But lay up for yourselves treasures in heaven, where neither moth nor rust doth corrupt, and where thieves do not break through nor steal:

21. For where your treasure is, there will your heart be also.

22. The light of the body is the eye: if therefore thine eye be single, thy whole body shall be full of light.

23. But if thine eye be evil, thy whole body shall be full of darkness. If therefore the light that is in thee be darkness, how great is that darkness!

24. No man can serve two masters: for either he will hate the one, and love the other; or else he will hold to the one, and despise the other. Ye cannot serve God and mammon.

sammeln auf Erden, da sie die Motten und der Rost fressen und da die Diebe nachgraben und stehlen.

20. Sammelt euch aber Schätze im Himmel, da sie weder Motten noch Rost fressen und da die Diebe nicht nachgraben noch stehlen.

21. Denn wo euer Schatz ist, da ist auch euer Herz.

22. Das Auge ist des Leibes Licht. Wenn dein Auge einfältig ist, so wird dein ganzer Leib licht sein;

23. ist aber dein Auge ein Schalk, so wird dein ganzer Leib finster sein. Wenn nun das Licht, das in dir ist, Finsternis ist, wie groß wird dann die Finsternis sein!

24. Niemand kann zwei Herren dienen: entweder er wird den einen hassen und den andern lieben, oder er wird dem einen anhängen und den andern verachten. Ihr könnt nicht Gott

25 Sentähden minä sanon teille: Älkää murehtiko hengestänne, mitä söisitte tai mitä joisitte, älkääkä ruumiistanne, mitä päällenne pukisitte. Eikö henki ole enemmän kuin ruoka ja ruumis enemmän kuin vaatteet?

25. Therefore I say unto you, Take no thought for your life, what ye shall eat, or what ye shall drink; nor yet for your body, what ye shall put on. Is not the life more than meat, and the body than raiment?

dienern und dem Mammon.

25. Darum sage ich euch: Sorget nicht für euer Leben, was ihr essen und trinken werdet, auch nicht für euren Leib, was ihr anziehen werdet. Ist nicht das Leben mehr denn Speise? und der Leib mehr denn die Kleidung?

26 Katsokaa taivaan lintuja: eivät ne kylvä eivätkä leikkaa eivätkä kokoa aittoihin, ja teidän taivaallinen Isänne ruokkii ne. Ettekö te ole paljoa suurempiarvoiset kuin ne?

26. Behold the fowls of the air: for they sow not, neither do they reap, nor gather into barns; yet your heavenly Father feedeth them. Are ye not much better than they?

26. Sehet die Vögel unter dem Himmel an: sie säen nicht, sie ernten nicht, sie sammeln nicht in die Scheunen; und euer himmlischer Vater nährt sie doch. Seid ihr denn nicht viel mehr denn sie?

27 Ja kuka teistä voi murehtimisellaan lisätä ikäänsä kyynäränkään vertaa?

27. Which of you by taking thought can add one cubit unto his stature?

27. Wer ist aber unter euch, der seiner Länge eine Elle zusetzen möge, ob er gleich darum sorget?

28 Ja mitä te murehditte vaatteista? Katselkaa kedon kukkia, kuinka ne kasvavat; eivät ne työtä tee eivätkä kehää.

28. And why take ye thought for raiment? Consider the lilies of the field, how they grow; they toil not, neither do they spin:

28. Und warum sorget ihr für die Kleidung? Schaut die Lilien auf dem Felde, wie sie wachsen: sie arbeiten nicht, auch spinnen sie nicht.

29 Kuitenkin minä sanon teille: ei Salomo kaikessa loistossansa

29. And yet I say unto you, That even Solomon in all his glory

29. Ich sage euch, daß auch Salomo in aller seiner

ollut niin vaatetettu kuin yksi niistä.

30 Jos siis Jumala näin vaatettaa kedon ruohon, joka tänään kasvaa ja huomenna uuniin heitetään, eikö paljoa enemmän teitä, te vähäuskoiset?

31 Älkää siis murehtiko sanoen: 'Mitä me syömme?' tahi: 'Mitä me juomme?' tahi: 'Millä me itsemme vaatetamme?'

32 Sillä tätä kaikkea pakanat tavoittelevat. Teidän taivaallinen Isänne kyllä tietää teidän kaikkea tätä tarvitsevan.

33 Vaan etsikää ensin Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskauttansa, niin myös kaikki tämä teille annetaan.

34 Älkää siis murehtiko huomisesta päivästä, sillä huomisen päivä pitää murheen itsestään. Riittää kullekin päivälle oma vaivansa."

was not arrayed like one of these.

30. Wherefore, if God so clothe the grass of the field, which to day is, and to morrow is cast into the oven, shall he not much more clothe you, O ye of little faith?

31. Therefore take no thought, saying, What shall we eat? or, What shall we drink? or, Wherewithal shall we be clothed?

32. For after all these things do the Gentiles seek:) for your heavenly Father knoweth that ye have need of all these things.

33. But seek ye first the kingdom of God, and his righteousness; and all these things shall be added unto you.

34. Take therefore no thought for the morrow: for the morrow shall take thought for the things of itself. Sufficient unto the day is the evil thereof.

Herrlichkeit nicht bekleidet gewesen ist wie derselben eins.
30. So denn Gott das Gras auf dem Felde also kleidet, das doch heute steht und morgen in den Ofen geworfen wird: sollte er das nicht viel mehr euch tun, o ihr Kleingläubigen?

31. Darum sollt ihr nicht sorgen und sagen: Was werden wir essen, was werden wir trinken, womit werden wir uns kleiden?

32. Nach solchem allem trachten die Heiden. Denn euer himmlischer Vater weiß, daß ihr des alles bedürftet.

33. Trachtet am ersten nach dem Reich Gottes und nach seiner Gerechtigkeit, so wird euch solches alles zufallen.

34. Darum sorgt nicht für den andern Morgen; denn der morgende Tag wird für das Seine sorgen. Es ist genug, daß ein jeglicher Tag seine eigene Plage habe.

7 luku

Vuorisaarnan jatkoa ja loppu: Jeesus varoittaa tuomitsemasta 1 – 5 ja antamasta pyhää saastaisille 6, neuvoo rukoukseen 7 – 11 ja lähimmäisenrakkauteen 12, kehoittaa menemään sisälle ahtaasta portista 13, 14, kavahtamaan vääriä profeettoja 15 – 20 ja noudattamaan Isän tahtoa 21 – 23 sekä teroittaa lopuksi sanojensa noudattamisen tärkeyttä 24 – 27 Vuorisaarnan vaikutus kansaan 28, 29.

1 Älkää tuomitko, ettei teitä tuomittaisi;

2 sillä millä tuomiolla te tuomitsette, sillä teidät tuomitaan; ja millä mitalla te mittaatte, sillä teille mitataan.

3 Kuinka näet rikan, joka on veljesi silmässä, mutta et huomaa malkaa omassa silmässäsi?

4 Taikka kuinka saatat sanoa veljellesi: 'Annas, minä otan rikan silmästäsi', ja katso, malka on omassa silmässäsi?

5 Sinä ulkokullattu, ota ensin malka omasta silmästäsi, ja

1. Judge not, that ye be not judged.

2. For with what judgment ye judge, ye shall be judged: and with what measure ye mete, it shall be measured to you again.

3. And why beholdest thou the mote that is in thy brother's eye, but considerest not the beam that is in thine own eye?

4. Or how wilt thou say to thy brother, Let me pull out the mote out of thine eye; and, behold, a beam is in thine own eye?

5. Thou hypocrite, first cast out the beam out of thine own eye;

1. Richtet nicht, auf daß ihr nicht gerichtet werdet.

2. Denn mit welcherlei Gericht ihr richtet, werdet ihr gerichtet werden; und mit welcherlei Maß ihr messet, wird euch gemessen werden.

3. Was siehst du aber den Splitter in deines Bruders Auge, und wirst nicht gewahr des Balkens in deinem Auge?

4. Oder wie darfst du sagen zu deinem Bruder: Halt, ich will dir den Splitter aus deinem Auge ziehen, und siehe, ein Balken ist in deinem Auge?

5. Du Heuchler, zieh am ersten den Balken aus deinem Auge;

sitten sinä näet ottaa rikan veljesi silmästä.

6 Älkää antako pyhää koirille, älkääkä heittäkö helmiänne sikojen eteen, etteivät ne tallaisi niitä jalkoihinsa ja kääntyisi ja repisi teitä.

7 Anokaa, niin teille annetaan; etsikää, niin te löydätte; kolkuttakaa, niin teille avataan.

8 Sillä jokainen anova saa, ja etsivä löytää, ja kolkuttavalle avataan.

9 Vai kuka teistä on se ihminen, joka antaa pojallensa kiven, kun tämä pyytää häneltä leipää,

10 taikka, kun hän pyytää kalaa, antaa hänelle käärmeen?

11 Jos siis te, jotka olette pahoja, osaatte antaa lapsillenne hyviä lahjoja, kuinka paljoa enemmän

and then shalt thou see clearly to cast out the mote out of thy brother's eye.

6. Give not that which is holy unto the dogs, neither cast ye your pearls before swine, lest they trample them under their feet, and turn again and rend you.

7. Ask, and it shall be given you; seek, and ye shall find; knock, and it shall be opened unto you:

8. For every one that asketh receiveth; and he that seeketh findeth; and to him that knocketh it shall be opened.

9. Or what man is there of you, whom if his son ask bread, will he give him a stone?

10. Or if he ask a fish, will he give him a serpent?

11. If ye then, being evil, know how to give good gifts unto your children, how much more shall

darnach siehe zu, wie du den Splitter aus deines Bruders Auge ziehst!

6. Ihr sollt das Heiligtum nicht den Hunden geben, und eure Perlen nicht vor die Säue werfen, auf daß sie dieselben nicht zertreten mit ihren Füßen und sich wenden und euch zerreißen.

7. Bittet, so wird euch gegeben; suchet, so werdet ihr finden; klopfet an, so wird euch aufgetan.

8. Denn wer da bittet, der empfängt; und wer da sucht, der findet; und wer da anklopft, dem wird aufgetan.

9. Welcher ist unter euch Menschen, so ihn sein Sohn bittet ums Brot, der ihm einen Stein biete?

10. oder, so er ihn bittet um einen Fisch, der ihm eine Schlange biete?

11. So denn ihr, die ihr doch arg seid, könnt dennoch euren Kindern gute Gaben geben, wie

teidän Isänne, joka on taivaissa, antaa sitä, mikä hyvää on, niille, jotka sitä häneltä anovat!

12 Sentähden, kaikki, mitä te tahdotte ihmisten teille tekevän, tehkää myös te samoin heille; sillä tämä on laki ja profeetat.

13 Menkää ahtaasta portista sisälle. Sillä se portti on avara ja tie lavea, joka vie kadotukseen, ja monta on, jotka siitä sisälle menevät;

14 mutta se portti on ahdas ja tie kaita, joka vie elämään, ja harvat ovat ne, jotka sen löytävät.

15 Kavahtakaa vääriä profeettoja, jotka tulevat teidän luoksenne lammastenvaateissa, mutta sisältä ovat raatelevaisia susia.

16 Heidän hedelmistään te tunnette heidät. Eihän orjantappuroista koota viinirypäleitä eikä ohdakkeista viikunoita?

your Father which is in heaven give good things to them that ask him?

12. Therefore all things whatsoever ye would that men should do to you, do ye even so to them: for this is the law and the prophets.

13. Enter ye in at the strait gate: for wide is the gate, and broad is the way, that leadeth to destruction, and many there be which go in thereat:

14. Because strait is the gate, and narrow is the way, which leadeth unto life, and few there be that find it.

15. Beware of false prophets, which come to you in sheep's clothing, but inwardly they are ravening wolves.

16. Ye shall know them by their fruits. Do men gather grapes of thorns, or figs of thistles?

viel mehr wird euer Vater im Himmel Gutes geben denen, die ihn bitten!

12. Alles nun, was ihr wollt, daß euch die Leute tun sollen, das tut ihr ihnen auch. Das ist das Gesetz und die Propheten.

13. Gehet ein durch die enge Pforte. Denn die Pforte ist weit, und der Weg ist breit, der zur Verdammnis abführt; und ihrer sind viele, die darauf wandeln.

14. Und die Pforte ist eng, und der Weg ist schmal, der zum Leben führt; und wenige sind ihrer, die ihn finden.

15. Seht euch vor vor den falschen Propheten, die in Schafskleidern zu euch kommen, inwendig aber sind sie reißende Wölfe.

16. An ihren Früchten sollt ihr sie erkennen. Kann man auch Trauben lesen von den Dornen oder Feigen von den Disteln?

17 Näin jokainen hyvä puu tekee hyviä hedelmiä, mutta huono puu tekee pahoja hedelmiä.

18 Ei saata hyvä puu kasvaa pahoja hedelmiä eikä huono puu kasvaa hyviä hedelmiä.

19 Jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, hakataan pois ja heitetään tuleen.

20 Niin te siis tunnette heidät heidän hedelmistään.

21 Ei jokainen, joka sanoo minulle: 'Herra, Herra!', pääse taivasten valtakuntaan, vaan se, joka tekee minun taivaallisen Isäni tahdon.

22 Moni sanoo minulle sinä päivänä: 'Herra, Herra, emmekö me sinun nimesi kautta ennustaneet ja sinun nimesi kautta ajaneet ulos riivaajia ja sinun nimesi kautta tehneet monta voimallista tekoa?'

17. Even so every good tree bringeth forth good fruit; but a corrupt tree bringeth forth evil fruit.

18. A good tree cannot bring forth evil fruit, neither can a corrupt tree bring forth good fruit.

19. Every tree that bringeth not forth good fruit is hewn down, and cast into the fire.

20. Wherefore by their fruits ye shall know them.

21. Not every one that saith unto me, Lord, Lord, shall enter into the kingdom of heaven; but he that doeth the will of my Father which is in heaven.

22. Many will say to me in that day, Lord, Lord, have we not prophesied in thy name? and in thy name have cast out devils? and in thy name done many wonderful works?

17. Also ein jeglicher guter Baum bringt gute Früchte; aber ein fauler Baum bringt arge Früchte.

18. Ein guter Baum kann nicht arge Früchte bringen, und ein fauler Baum kann nicht gute Früchte bringen.

19. Ein jeglicher Baum, der nicht gute Früchte bringt, wird abgehauen und ins Feuer geworfen.

20. Darum an ihren Früchten sollt ihr sie erkennen.

21. Es werden nicht alle, die zu mir sagen: HERR, HERR! ins Himmelreich kommen, sondern die den Willen tun meines Vaters im Himmel.

22. Es werden viele zu mir sagen an jenem Tage: HERR, HERR! haben wir nicht in deinem Namen geweissagt, haben wir nicht in deinem Namen Teufel ausgetrieben, und haben wir nicht in deinem Namen viele Taten getan?

23 Ja silloin minä lausun heille julki: 'Minä en ole koskaan teitä tuntenut; menkää pois minun tyköäni, te laittomuuden tekijät'.

24 Sentähden on jokainen, joka kuulee nämä minun sanani ja tekee niiden mukaan, verrattava ymmärtäväiseen mieheen, joka huoneensa kalliolle rakensi.

25 Ja rankkasade lankesi, ja virrat tulvivat, ja tuulet puhalsivat ja syöksyivät sitä huonetta vastaan, mutta se ei sortunut, sillä se oli kalliolle perustettu.

26 Ja jokainen, joka kuulee nämä minun sanani eikä tee niiden mukaan, on verrattava tyhmään mieheen, joka huoneensa hiekalle rakensi.

27 Ja rankkasade lankesi, ja virrat tulvivat, ja tuulet puhalsivat ja syöksähtivät sitä huonetta vastaan, ja se sortui, ja sen sortuminen oli suuri."

28 Ja kun Jeesus lopetti nämä puheet, olivat kansanjoukot

23. And then will I profess unto them, I never knew you: depart from me, ye that work iniquity.

24. Therefore whosoever heareth these sayings of mine, and doeth them, I will liken him unto a wise man, which built his house upon a rock:

25. And the rain descended, and the floods came, and the winds blew, and beat upon that house; and it fell not: for it was founded upon a rock.

26. And every one that heareth these sayings of mine, and doeth them not, shall be likened unto a foolish man, which built his house upon the sand:

27. And the rain descended, and the floods came, and the winds blew, and beat upon that house; and it fell: and great was the fall of it.

28. And it came to pass, when Jesus had ended these sayings,

23. Dann werde ich ihnen bekennen: Ich habe euch noch nie erkannt; weichet alle von mir, ihr Übeltäter!

24. Darum, wer diese meine Rede hört und tut sie, den vergleiche ich einem klugen Mann, der sein Haus auf einen Felsen baute.

25. Da nun ein Platzregen fiel und ein Gewässer kam und wehten die Winde und stießen an das Haus, fiel es doch nicht; denn es war auf einen Felsen gegründet.

26. Und wer diese meine Rede hört und tut sie nicht, der ist einem törichten Manne gleich, der sein Haus auf den Sand baute.

27. Da nun ein Platzregen fiel und kam ein Gewässer und wehten die Winde und stießen an das Haus, da fiel es und tat einen großen Fall.

28. Und es begab sich, da Jesus diese Rede vollendet hatte,

hämmästyksissään hänen opetuksestansa, 29 sillä hän opetti heitä niinkuin se, jolla valta on, eikä niinkuin heidän kirjanoppineensa.

the people were astonished at his doctrine: 29. For he taught them as one having authority, and not as the scribes.

entsetzte sich das Volk über seine Lehre. 29. Denn er predigte gewaltig und nicht wie die Schriftgelehrten.

8 luku

Jeesus puhdistaa pitalisen miehen 1 – 4, parantaa sadanpäämiehen palvelijan 5 – 13, Pietarin anopin ja muita sairaita 14 – 17, antaa neuvoja, miten häntä on seurattava 18 – 22, asettaa myrskyn järvellä 23 – 27 ja parantaa kaksi riivattua 28 – 34.

1 Kun hän astui alas vuorelta, seurasi häntä suuri kansan paljous.
2 Ja katso, tuli pitalinen mies ja kumartui maahan hänen eteensä ja sanoi: "Herra, jos tahdot, niin sinä voit minut puhdistaa".
3 Niin hän ojensi kätensä, kosketti häntä ja sanoi: "Minä tahdon; puhdistu". Ja kohta hän puhdistui pitalistaan.

1. When he was come down from the mountain, great multitudes followed him.
2. And, behold, there came a leper and worshipped him, saying, Lord, if thou wilt, thou canst make me clean.
3. And Jesus put forth his hand, and touched him, saying, I will; be thou clean. And immediately his leprosy was cleansed.

1. Da er aber vom Berg herabging, folgte ihm viel Volks nach.
2. Und siehe, ein Aussätziger kam und betete ihn an und sprach: HERR, so du willst, kannst du mich wohl reinigen.
3. Und Jesus streckte seine Hand aus, rührte ihn an und sprach: Ich will's tun; sei gereinigt! Und alsbald ward er vom Aussatz rein.

4 Ja Jeesus sanoi hänelle: "Katso, ettet puhu tästä

4. And Jesus saith unto him, See thou tell no man; but go thy way,

4. Und Jesus sprach zu ihm: Siehe zu, sage es niemand;

kenellekään; vaan mene ja näytä itsesi papille, ja uhraa lahja, jonka Mooses on säätänyt, todistukseksi heille".

5 Ja kun hän saapui Kapernaumiin, tuli hänen tykönsä sadanpäämies ja rukoili häntä

6 ja sanoi: "Herra, minun palvelijani makaa kotona halvattuna ja on kovissa vaivoissa".

7 Hän sanoi hänelle: "Minä tulen ja parannan hänet".

8 Mutta sadanpäämies vastasi ja sanoi: "Herra, en minä ole sen arvoinen, että tulisit minun kattoni alle; vaan sano ainoastaan sana, niin minun palvelijani paranee.

9 Sillä minä itsekin olen toisen vallan alainen, ja minulla on sotamiehiä käskyni alaisina, ja minä sanon tälle: 'Mene', ja hän menee, ja toiselle: 'Tule', ja hän tulee, ja palvelijalleni: 'Tee tämä',

shew thyself to the priest, and offer the gift that Moses commanded, for a testimony unto them.

5. And when Jesus was entered into Capernaum, there came unto him a centurion, beseeching him,

6. And saying, Lord, my servant lieth at home sick of the palsy, grievously tormented.

7. And Jesus saith unto him, I will come and heal him.

8. The centurion answered and said, Lord, I am not worthy that thou shouldest come under my roof: but speak the word only, and my servant shall be healed.

9. For I am a man under authority, having soldiers under me: and I say to this man, Go, and he goeth; and to another, Come, and he cometh; and to my servant, Do this, and he

sondern gehe hin und zeige dich dem Priester und opfere die Gabe, die Mose befohlen hat, zu einem Zeugnis über sie.

5. Da aber Jesus einging zu Kapernaum, trat ein Hauptmann zu ihm, der bat ihn

6. und sprach: HERR, mein Knecht liegt zu Hause und ist gichtbrüchig und hat große Qual.

7. Jesus sprach zu ihm: Ich will kommen und ihn gesund machen.

8. Der Hauptmann antwortete und sprach: HERR, ich bin nicht wert, daß du unter mein Dach gehest; sondern sprich nur ein Wort, so wird mein Knecht gesund.

9. Denn ich bin ein Mensch, der Obrigkeit untertan, und habe unter mir Kriegsknechte; und wenn ich sage zu einem: Gehe hin! so geht er; und zum andern: Komm her! so kommt er; und zu

ja hän tekee."

10 Tämän kuultuaan Jeesus ihmetteli ja sanoi niille, jotka häntä seurasivat: "Totisesti minä sanon teille: en ole kenelläkään Israelissa löytänyt näin suurta uskoa.

11 Ja minä sanon teille: monet tulevat idästä ja lännestä ja aterioitsevat Aabrahamin ja lisakin ja Jaakobin kanssa taivasten valtakunnassa;

12 mutta valtakunnan lapset heitetään ulos pimeyteen; siellä on oleva itku ja hammasten kiristys."

13 Ja Jeesus sanoi sadanpäämiehelle: "Mene. Niinkuin sinä uskot, niin sinulle tapahtukoon." Ja palvelija parani sillä hetkellä.

14 Kun Jeesus tuli Pietarin kotiin, näki hän hänen anoppinsa makaavan sairaana kuumeessa.

15 Niin hän koski tämän käteen,

doeth it.

10. When Jesus heard it, he marvelled, and said to them that followed, Verily I say unto you, I have not found so great faith, no, not in Israel.

11. And I say unto you, That many shall come from the east and west, and shall sit down with Abraham, and Isaac, and Jacob, in the kingdom of heaven.

12. But the children of the kingdom shall be cast out into outer darkness: there shall be weeping and gnashing of teeth.

13. And Jesus said unto the centurion, Go thy way; and as thou hast believed, so be it done unto thee. And his servant was healed in the selfsame hour.

14. And when Jesus was come into Peter's house, he saw his wife's mother laid, and sick of a fever.

15. And he touched her hand,

meinem Knecht: Tu das! so tut er's.

10. Da das Jesus hörte, verwunderte er sich und sprach zu denen, die ihm nachfolgten: Wahrlich ich sage euch: Solchen Glauben habe ich in Israel nicht gefunden!

11. Aber ich sage euch viele werden kommen vom Morgen und vom Abend und mit Abraham und Isaak und Jakob im Himmelreich sitzen;

12. aber die Kinder des Reiches werden ausgestoßen in die Finsternis hinaus; da wird sein Heulen und Zähneklappen.

13. Und Jesus sprach zu dem Hauptmann: Gehe hin; dir geschehe, wie du geglaubt hast. Und sein Knecht ward gesund zu derselben Stunde.

14. Und Jesus kam in des Petrus Haus und sah, daß seine Schwiegermutter lag und hatte das Fieber.

15. Da griff er ihre Hand an, und

ja kuume lähti hänestä; ja hän nousi ja palveli häntä.

16 Mutta illan tultua tuotiin hänen tykönsä monta riivattua. Ja hän ajoi henget ulos sanalla, ja kaikki sairaaat hän paransi;

17 että kävisi toteen, mikä on puhuttu profeetta Esaiaan kautta, joka sanoo: "Hän otti päällensä meidän sairautemme ja kantoi meidän tautimme".

18 Mutta kun Jeesus näki paljon kansaa ympärillään, käski hän lähteä toiselle rannalle.

19 Ja eräs kirjanoppinut tuli ja sanoi hänelle: "Opettaja, minä seuraan sinua, mihin ikinä menet".

20 Niin Jeesus sanoi hänelle: "Ketuilla on luolat ja taivaan linnuilla pesät, mutta Ihmisen Pojalla ei ole, mihin hän päänsä kallistaisi".

and the fever left her: and she arose, and ministered unto them.

16. When the even was come, they brought unto him many that were possessed with devils: and he cast out the spirits with his word, and healed all that were sick:

17. That it might be fulfilled which was spoken by Esaias the prophet, saying, Himself took our infirmities, and bare our sicknesses.

18. Now when Jesus saw great multitudes about him, he gave commandment to depart unto the other side.

19. And a certain scribe came, and said unto him, Master, I will follow thee whithersoever thou goest.

20. And Jesus saith unto him, The foxes have holes, and the birds of the air have nests; but the Son of man hath not where to lay his head.

das Fieber verließ sie. Und sie stand auf und diente ihnen.

16. Am Abend aber brachten sie viele Besessene zu ihm; und er trieb die Geister aus mit Worten und machte allerlei Kranke gesund,

17. auf das erfüllt würde, was gesagt ist durch den Propheten Jesaja, der da spricht: "Er hat unsere Schwachheiten auf sich genommen, und unsere Seuchen hat er getragen."

18. Und da Jesus viel Volks um sich sah, hieß er hinüber jenseit des Meeres fahren.

19. Und es trat zu ihm ein Schriftgelehrter, der sprach zu ihm: Meister, ich will dir folgen, wo du hin gehst.

20. Jesus sagt zu ihm: Die Füchse haben Gruben, und die Vögel unter dem Himmel haben Nester; aber des Menschen Sohn hat nicht, da er sein Haupt

21 Ja eräs toinen hänen opetuslapsistaan sanoi hänelle: "Herra, salli minun ensin käydä hautaamassa isäni".

22 Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Seuraa sinä minua, ja anna kuolleitten haudata kuolleensa".

23 Ja hän astui venheeseen, ja hänen opetuslapsensa seurasivat häntä.

24 Ja katso, järvellä nousi kova myrsky, niin että venhe peittyi aaltoihin; mutta hän nukkui.

25 Niin he menivät ja herättivät hänet sanoen: "Herra, auta, me hukumme".

26 Hän sanoi heille: "Te vähäuskoiset, miksi olette pelkureita?" Silloin hän nousi ja nuhteli tuulia ja järveä, ja tuli aivan tyven.

27 Ja ihmiset ihmettelivät ja sanoivat: "Millainen tämä on, kun

21. And another of his disciples said unto him, Lord, suffer me first to go and bury my father.

22. But Jesus said unto him, Follow me; and let the dead bury their dead.

23. And when he was entered into a ship, his disciples followed him.

24. And, behold, there arose a great tempest in the sea, insomuch that the ship was covered with the waves: but he was asleep.

25. And his disciples came to him, and awoke him, saying, Lord, save us: we perish.

26. And he saith unto them, Why are ye fearful, O ye of little faith Then he arose, and rebuked the winds and the sea; and there was a great calm.

27. But the men marvelled, saying, What manner of man is

hin lege.

21. Und ein anderer unter seinen Jüngern sprach zu ihm: HERR, erlaube mir, daß hingehe und zuvor meinen Vater begrabe.

22. Aber Jesus sprach zu ihm: Folge du mir und laß die Toten ihre Toten begraben!

23. Und er trat in das Schiff, und seine Jünger folgten ihm.

24. Und siehe, da erhob sich ein großes Ungestüm im Meer, also daß auch das Schifflin mit Wellen bedeckt ward; und er schlief.

25. Und die Jünger traten zu ihm und weckten ihn auf und sprachen: HERR, hilf uns, wir verderben!

26. Da sagte er zu ihnen: Ihr Kleingläubigen, warum seid ihr so furchtsam? Und stand auf und bedrohte den Wind und das Meer; da ward es ganz stille.

27. Die Menschen aber wunderten sich und sprachen:

sekä tuulet että meri häntä tottelevat?"

this, that even the winds and the sea obey him!

Was ist das für ein Mann, daß ihm Wind und Meer gehorsam ist?

28 Kun hän tuli toiselle rannalle, gadaralaisten alueelle, tuli häntä vastaan kaksi riivattua, jotka olivat haudoista lähteneet ja olivat kovin raivoisia, niin ettei kukaan voinut sitä tietä kulkea.

28. And when he was come to the other side into the country of the Gergesenes, there met him two possessed with devils, coming out of the tombs, exceeding fierce, so that no man might pass by that way.

28. Und er kam jenseit des Meeres in die Gegend der Gergesener. Da liefen ihm entgegen zwei Besessene, die kamen aus den Totengräbern und waren sehr grimmig, also daß niemand diese Straße wandeln konnte.

29 Ja katso, he huusivat sanoen: "Mitä sinulla on meidän kanssamme tekemistä, sinä Jumalan Poika? Oletko tullut tänne vaivaamaan meitä ennen aikaa?"

29. And, behold, they cried out, saying, What have we to do with thee, Jesus, thou Son of God? art thou come hither to torment us before the time?

29. Und siehe, sie schrieen und sprachen: Ach Jesu, du Sohn Gottes, was haben wir mit dir zu tun? Bist du hergekommen, uns zu quälen, ehe denn es Zeit ist?

30 Ja etäällä heistä kävi suuri sikalauma laitumella.

30. And there was a good way off from them an herd of many swine feeding.

30. Es war aber ferne von ihnen ein große Herde Säue auf der Weide.

31 Niin riivaajahenget pyysivät häntä sanoen: "Jos ajat meidät pois, niin lähetä meidät sikalaumaan".

31. So the devils besought him, saying, If thou cast us out, suffer us to go away into the herd of swine.

31. Da baten ihn die Teufel und sprachen: Willst du uns austreiben, so erlaube uns, in die Herde Säue zu fahren.

32 Ja hän sanoi niille: "Menkää". Silloin ne lähtivät heistä ja menivät sikoihin. Ja katso, koko

32. And he said unto them, Go. And when they were come out, they went into the herd of swine:

32. Und er sprach: Fahret hin! Da fuhren sie aus und in die Herde Säue. Und siehe, die

lauma syöksyi jyrkännettä alas järveen ja hukkui veteen.

and, behold, the whole herd of swine ran violently down a steep place into the sea, and perished in the waters.

ganze Herde Säue stürzte sich von dem Abhang ins Meer und ersoffen im Wasser.

33 Mutta paimentajat pakenivat; ja he menivät kaupunkiin ja ilmoittivat kaikki, myöskin sen, miten riivattujen oli käynyt.

33. And they that kept them fled, and went their ways into the city, and told every thing, and what was befallen to the possessed of the devils.

33. Und die Hirten flohen und gingen hin in die Stadt und sagten das alles und wie es mit den Besessenen ergangen war.

34 Ja katso, koko kaupunki lähti Jeesusta vastaan; ja kun he hänet näkivät, pyysivät he häntä menemään pois heidän alueeltaan.

34. And, behold, the whole city came out to meet Jesus: and when they saw him, they besought him that he would depart out of their coasts.

34. Und siehe, da ging die ganze Stadt heraus Jesu entgegen. Und da sie ihn sahen, baten sie ihn, daß er aus ihrer Gegend weichen wollte.

9 luku

Jeesus parantaa halvatus 1 – 8, kutsuu Matteuksen ja aterioi hänen kodissaan publikaanien ja syntisten kanssa 9 – 13, puhuu paastoamisesta 14 – 17, parantaa verenjuoksua sairastavan naisen ja herättää päämiehen tyttären 18 – 26, tekee kaksi sokeaa näkeviksi 27 – 31 ja mykän puhuvaksi 32 – 34 sekä vaeltaa uudestaan Galileassa opettaen kansaa ja parantaen sairaita 35 – 38 (V. – 8 vert. Mark. 2:1 – 12 Luuk. 5:17 – 26.)

1 Ja hän astui venheeseen, meni jälleen toiselle rannalle ja tuli omaan kaupunkiinsa.

1. And he entered into a ship, and passed over, and came into his own city.

1. Da trat er in das Schiff und fuhr wieder herüber und kam in seine Stadt.

2 Ja katso, hänen tykönsä tuotiin halvattu mies, joka makasi vuoteella. Kun Jeesus näki heidän uskonsa, sanoi hän halvatulle: "Poikani, ole turvallisella mielellä; sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi".

3 Ja katso, muutamat kirjanoppineista sanoivat mielessään: "Tämä pilkkaa Jumalaa".

4 Mutta Jeesus ymmärsi heidän ajatuksensa ja sanoi: "Miksi te ajattelette paha sydämässänne?"

5 Sillä kumpi on helpompaa, sanoako: 'Sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi', vai sanoa: 'Nouse ja käy'?

6 Mutta tietääksenne, että Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi — niin" hän sanoi halvatulle — "Nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi."

7 Ja hän nousi ja lähti kotiinsa.

2. And, behold, they brought to him a man sick of the palsy, lying on a bed: and Jesus seeing their faith said unto the sick of the palsy; Son, be of good cheer; thy sins be forgiven thee.

3. And, behold, certain of the scribes said within themselves, This man blasphemeth.

4. And Jesus knowing their thoughts said, Wherefore think ye evil in your hearts

5. For whether is easier, to say, Thy sins be forgiven thee; or to say, Arise, and walk?

6. But that ye may know that the Son of man hath power on earth to forgive sins, (then saith he to the sick of the palsy,) Arise, take up thy bed, and go unto thine house.

7. And he arose, and departed to his house.

2. Und siehe, da brachten sie zu ihm einen Gichtbrüchigen, der lag auf einem Bett. Da nun Jesus ihren Glauben sah, sprach er zu dem Gichtbrüchigen: Sei getrost, mein Sohn; deine Sünden sind dir vergeben.

3. Und siehe, etliche unter den Schriftgelehrten sprachen bei sich selbst: Dieser lästert Gott.

4. Da aber Jesus ihre Gedanken sah, sprach er: Warum denkt ihr so arges in euren Herzen?

5. Welches ist leichter: zu sagen: Dir sind deine Sünden vergeben, oder zu sagen: Stehe auf und wandle?

6. Auf das ihr aber wisset, daß des Menschen Sohn Macht habe, auf Erden die Sünden zu vergeben (sprach er zu dem Gichtbrüchigen): Stehe auf, hebe dein Bett auf und gehe heim!

7. Und er stand auf und ging heim.

8 Mutta kun kansanjoukot sen näkivät, peljästyivät he ja ylistivät Jumalaa, joka oli antanut senkaltaisen vallan ihmisille.

9 Ja sieltä kulkiessaan ohi Jeesus näki miehen, jonka nimi oli Matteus, istumassa tulliasemalla ja sanoi hänelle: "Seuraa minua". Niin tämä nousi ja seurasi häntä.

10 Ja kun hän aterioi hänen kodissaan, niin katso, tuli monta publikaania ja syntistä, ja he aterioivat Jeesuksen ja hänen opetuslastensa kanssa.

11 Ja kun fariseukset sen näkivät, sanoivat he hänen opetuslapsilleen: "Miksi teidän opettajanne syö publikaanien ja syntisten kanssa?"

12 Mutta kun Jeesus sen kuuli, sanoi hän: "Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat.

13 Mutta menkää ja oppikaa, mitä tämä on: 'Laupeutta minä tahdon enkä uhria'. Sillä en minä

8. But when the multitudes saw it, they marvelled, and glorified God, which had given such power unto men.

9. And as Jesus passed forth from thence, he saw a man, named Matthew, sitting at the receipt of custom: and he saith unto him, Follow me. And he arose, and followed him.

10. And it came to pass, as Jesus sat at meat in the house, behold, many publicans and sinners came and sat down with him and his disciples.

11. And when the Pharisees saw it, they said unto his disciples, Why eateth your Master with publicans and sinners?

12. But when Jesus heard that, he said unto them, They that be whole need not a physician, but they that are sick.

13. But go ye and learn what that meaneth, I will have mercy, and not sacrifice: for I am not come

8. Da das Volk das sah, verwunderte es sich und pries Gott, der solche Macht den Menschen gegeben hat.

9. Und da Jesus von dannen ging, sah er einen Menschen am Zoll sitzen, der hieß Matthäus; und er sprach zu ihm: Folge mir! Und er stand auf und folgte ihm.

10. Und es begab sich, da er zu Tische saß im Hause, siehe, da kamen viele Zöllner und Sünder und saßen zu Tische mit Jesu und seinen Jüngern.

11. Da das die Pharisäer sahen, sprachen sie zu seinen Jüngern: Warum isset euer Meister mit den Zöllnern und Sündern?

12. Da das Jesus hörte, sprach er zu ihnen: Die Starken bedürfen des Arztes nicht, sondern die Kranken.

13. Gehet aber hin und lernet, was das sei: "Ich habe Wohlgefallen an Barmherzigkeit

ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä."

14 Silloin Johanneksen opetuslapset tulivat hänen tykönsä ja sanoivat: "Me ja fariseukset paastoamme paljon; miksi sinun opetuslapsesi eivät paastoa?"

15 Niin Jeesus sanoi heille: "Eiväthän häävieraat voi surra, niinkauan kuin ylkä on heidän kanssaan? Mutta päivät tulevat, jolloin ylkä otetaan heiltä pois, ja silloin he paastoavat.

16 Ei kukaan pane vanuttamattomasta kankaasta paikkaa vanhaan vaippaan, sillä semmoinen täytetilkku repii palasen vaipasta, ja reikä tulee pahemmaksi.

17 Eikä nuorta viiniä lasketa vanhoihin nahkaleileihin; muutoin leilit pakahtuvat, ja viini juoksee maahan, ja leilit turmeltuvat;

to call the righteous, but sinners to repentance.

14. Then came to him the disciples of John, saying, Why do we and the Pharisees fast oft, but thy disciples fast not?

15. And Jesus said unto them, Can the children of the bridechamber mourn, as long as the bridegroom is with them but the days will come, when the bridegroom shall be taken from them, and then shall they fast.

16. No man putteth a piece of new cloth unto an old garment, for that which is put in to fill it up taketh from the garment, and the rent is made worse.

17. Neither do men put new wine into old bottles: else the bottles break, and the wine runneth out, and the bottles perish: but they

und nicht am Opfer." Ich bin gekommen die Sünder zur Buße zu rufen, und nicht die Gerechten.

14. Indes kamen die Jünger des Johannes zu ihm und sprachen: Warum fasten wir und die Pharisäer so viel, und deine Jünger fasten nicht?

15. Jesus sprach zu ihnen: Wie können die Hochzeitleute Leid tragen, solange der Bräutigam bei ihnen ist? Es wird aber die Zeit kommen, daß der Bräutigam von ihnen genommen wird; alsdann werden sie fasten.

16. Niemand flickt ein altes Kleid mit einem Lappen von neuem Tuch; denn der Lappen reißt doch wieder vom Kleid, und der Riß wird ärger.

17. Man faßt auch nicht Most in alte Schläuche; sonst zerreißen die Schläuche und der Most wird verschüttet, und die Schläuche

vaan nuori viini lasketaan uusiin leileihin, ja niin molemmat säilyvät."

18 Kun hän tätä heille puhui, niin katso, eräs päämies tuli ja kumartui maahan hänen eteensä ja sanoi: "Minun tyttäreni kuoli juuri ikään, mutta tule ja pane kätesi hänen päällensä, niin hän virkoaa eloon".

19 Niin Jeesus nousi ja seurasi häntä opetuslapsinensa.

20 Ja katso, nainen, joka oli sairastanut verenjuoksua kaksitoista vuotta, tuli takaapäin ja kosketti hänen vaippansa tupsua.

21 Sillä hän sanoi itsekseen: "Jos vain saan koskettaa hänen vaippaansa, niin minä tulen terveeksi".

22 Silloin Jeesus kääntyi, näki hänet ja sanoi: "Tyttäreni, ole turvallisella mielellä; sinun uskosi on tehnyt sinut terveeksi". Ja sillä

put new wine into new bottles, and both are preserved.

18. While he spake these things unto them, behold, there came a certain ruler, and worshipped him, saying, My daughter is even now dead: but come and lay thy hand upon her, and she shall live.

19. And Jesus arose, and followed him, and so did his disciples.

20. And, behold, a woman, which was diseased with an issue of blood twelve years, came behind him, and touched the hem of his garment:

21. For she said within herself, If I may but touch his garment, I shall be whole.

22. But Jesus turned him about, and when he saw her, he said, Daughter, be of good comfort; thy faith hath made thee whole.

kommen um. Sondern man faßt Most in neue Schläuche, so werden sie beide miteinander erhalten.

18. Da er solches mit ihnen redete, siehe, da kam der Obersten einer und fiel vor ihm nieder und sprach: HERR, meine Tochter ist jetzt gestorben; aber komm und lege deine Hand auf sie, so wird sie lebendig.

19. Und Jesus stand auf und folgte ihm nach und seine Jünger.

20. Und siehe, ein Weib, das zwölf Jahre den Blutgang gehabt, trat von hinten zu ihm und rührte seines Kleides Saum an.

21. Denn sie sprach bei sich selbst: Möchte ich nur sein Kleid anrühren, so würde ich gesund.

22. Da wandte sich Jesus um und sah sie und sprach: Sei getrost, meine Tochter; dein Glaube hat dir geholfen. Und das

hetkellä nainen tuli terveeksi.

And the woman was made whole from that hour.

Weib ward gesund zu derselben Stunde.

23 Ja kun Jeesus tuli päämiehen taloon ja näki huilunsoittajat ja hälisevän väkijoukon,

23. And when Jesus came into the ruler's house, and saw the minstrels and the people making a noise,

23. Und als er in des Obersten Haus kam und sah die Pfeifer und das Getümmel des Volks,

24 sanoi hän: "Menkää pois, sillä tyttö ei ole kuollut, vaan nukkuu". Niin he nauroivat häntä.

24. He said unto them, Give place: for the maid is not dead, but sleepeth. And they laughed him to scorn.

24. sprach er zu ihnen: Weichet! denn das Mägdlein ist nicht tot, sondern es schläft. Und sie verlachten ihn.

25 Mutta kun väkijoukko oli ajettu ulos, meni hän sisälle ja tarttui hänen käteensä; ja tyttö nousi.

25. But when the people were put forth, he went in, and took her by the hand, and the maid arose.

25. Als aber das Volk hinausgetrieben war, ging er hinein und ergriff es bei der Hand; da stand das Mägdlein auf.

26 Ja sanoma tästä levisi koko siihen maahan.

26. And the fame hereof went abroad into all that land.

26. Und dies Gerücht erscholl in dasselbe ganze Land.

27 Ja kun Jeesus kulki sieltä, seurasi häntä kaksi sokeaa huutaen ja sanoen: "Daavidin poika, armahda meitä".

27. And when Jesus departed thence, two blind men followed him, crying, and saying, Thou Son of David, have mercy on us.

27. Und da Jesus von da weiterging, folgten ihm zwei Blinde nach, die schrieen und sprachen: Ach, du Sohn Davids, erbarme dich unser!

28 Ja hänen mentyänsä huoneeseen sokeat tulivat hänen tykönsä; ja Jeesus sanoi heille: "Uskotteko, että minä voin sen tehdä?" He sanoivat hänelle:

28. And when he was come into the house, the blind men came to him: and Jesus saith unto them, Believe ye that I am able to do this They said unto him,

28. Und da er heimkam, traten die Blinden zu ihm. Und Jesus sprach zu ihnen: Glaubt ihr, daß ich euch solches tun kann? Da sprachen sie zu ihm: HERR, ja.

"Uskomme, Herra".

29 Silloin hän kosketti heidän silmiänsä ja sanoi: "Tapahtukoon teille uskonne mukaan".

30 Ja heidän silmänsä aukenivat. Ja Jeesus varoitti heitä vakavasti sanoen:

"Katsokaa, ettei kukaan saa tästä tietää".

31 Mutta he menivät pois ja levittivät sanomaa hänestä koko siihen maahan.

32 Ja katso, näiden lähdettyä tuotiin hänen tykönsä mykkä mies, joka oli riivattu.

33 Ja kun riivaaja oli ajettu ulos, niin mykkä puhui, ja kansa ihmetteli sanoen: "Tällaista ei ole Israelissa ikinä nähty".

34 Mutta fariseukset sanoivat: "Riivaajain päämiehen voimalla hän ajaa ulos riivaajia".

35 Ja Jeesus vaelsi kaikki

Yea, Lord.

29. Then touched he their eyes, saying, According to your faith be it unto you.

30. And their eyes were opened; and Jesus straitly charged them, saying, See that no man know it.

31. But they, when they were departed, spread abroad his fame in all that country.

32. As they went out, behold, they brought to him a dumb man possessed with a devil.

33. And when the devil was cast out, the dumb spake: and the multitudes marvelled, saying, It was never so seen in Israel.

34. But the Pharisees said, He casteth out devils through the prince of the devils.

35. And Jesus went about all the

29. Da rührte er ihre Augen an und sprach: Euch geschehe nach eurem Glauben.

30. Und ihre Augen wurden geöffnet. Und Jesus bedrohte sie und sprach: Seht zu, daß es niemand erfahre!

31. Aber sie gingen aus und machten ihn ruchbar im selben ganzen Lande.

32. Da nun diese waren hinausgekommen, siehe, da brachten sie zu ihm einen Menschen, der war stumm und besessen.

33. Und da der Teufel war ausgetrieben, redete der Stumme. Und das Volk wunderte sich und sprach: Solches ist noch nie in Israel gesehen worden.

34. Aber die Pharisäer sprachen: Er treibt die Teufel aus durch der Teufel Obersten.

35. Und Jesus ging umher in alle

kaupungit ja kylät ja opetti heidän synagoogissaan ja saarnasi valtakunnan evankeliumia ja paransi kaikkinaisia tauteja ja kaikkinaista raihnautta.

36 Ja nähdessään kansanjoukot hänen tuli heitä sääli, kun he olivat nääntyneet ja hyljätyt niinkuin lampaat, joilla ei ole paimenta.

37 Silloin hän sanoi opetuslapsillensa: "Eloa on paljon, mutta työmiehiä vähän.

38 Rukoilkaa siis elon Herraa, että hän lähettäisi työmiehiä elonkorjuuseensa."

cities and villages, teaching in their synagogues, and preaching the gospel of the kingdom, and healing every sickness and every disease among the people.

36. But when he saw the multitudes, he was moved with compassion on them, because they fainted, and were scattered abroad, as sheep having no shepherd.

37. Then saith he unto his disciples, The harvest truly is plenteous, but the labourers are few;

38. Pray ye therefore the Lord of the harvest, that he will send forth labourers into his harvest.

Städte und Märkte, lehrte in ihren Schulen und predigte das Evangelium von dem Reich und heilte allerlei Seuche und allerlei Krankheit im Volke.

36. Und da er das Volk sah, jammerte ihn desselben; denn sie waren verschmachtet und zerstreut wie die Schafe, die keinen Hirten haben.

37. Da sprach er zu seinen Jüngern: Die Ernte ist groß, aber wenige sind der Arbeiter.

38. Darum bittet den HERRN der Ernte, daß er Arbeiter in seine Ernte sende.

10 luku

Jeesuksen kahdelletoista opetuslapselleen antama valta 1; opetuslasten nimet 2 – 4; hän lähettää heidät juutalaisten luo antaen heille ohjeita 5 – 15, rohkaisee heitä kestämaan vainoissa 16 – 23 ja ihmisiä pelkäämättä tunnustamaan häntä 24 – 33, puhuu hänen tähtensä syntyvästä eripuraisuudesta ja ristinkantamisen velvollisuudesta 34 – 39 sekä lupaa palkan niille, jotka ottavat heidät vastaan 40 –

42. (V. – 15 vert. Mark. 6: 7 – 13 Luuk. 9: 1 – 5.)

1 Ja hän kutsui tykönsä ne kaksitoista opetuslastaan ja antoi heille vallan ajaa ulos saastaisia henkiä ja parantaa kaikkinaisia tauteja ja kaikkinaista raihnautta.

2 Ja nämä ovat niiden kahdentoista apostolin nimet: ensimmäinen oli Simon, jota kutsuttiin Pietariksi, ja Andreas, hänen veljensä, sitten Jaakob Sebedeuksen poika, ja Johannes, hänen veljensä,

3 Filippus ja Bartolomeus, Tuomas ja Matteus, publikaani, Jaakob, Alfeuksen poika, ja Lebbeus, lisänimeltä Taddeus,

4 Simon Kananeus ja Juudas Iskariot, sama, joka hänet kavalsi.

5 Nämä kaksitoista Jeesus lähetti ja käski heitä sanoen: "Älköön tienne viekö pakanain luokse, älkääkä menkö

1. And when he had called unto him his twelve disciples, he gave them power against unclean spirits, to cast them out, and to heal all manner of sickness and all manner of disease.

2. Now the names of the twelve apostles are these; The first, Simon, who is called Peter, and Andrew his brother; James the son of Zebedee, and John his brother;

3. Philip, and Bartholomew; Thomas, and Matthew the publican; James the son of Alphaeus, and Lebbaeus, whose surname was Thaddaeus;

4. Simon the Canaanite, and Judas Iscariot, who also betrayed him.

5. These twelve Jesus sent forth, and commanded them, saying, Go not into the way of the Gentiles, and into any city of the

1. Und er rief seine zwölf Jünger zu sich und gab ihnen Macht über die unsauberen Geister, daß sie sie austrieben und heilten allerlei Seuche und allerlei Krankheit.

2. Die Namen aber der zwölf Apostel sind diese: der erste Simon, genannt Petrus, und Andreas, sein Bruder; Jakobus, des Zebedäus Sohn, und Johannes, sein Bruder;

3. Philippus und Bartholomäus; Thomas und Matthäus, der Zöllner; Jakobus, des Alphäus Sohn, Lebbäus, mit dem Zunamen Thaddäus;

4. Simon von Kana und Judas Ischariot, welcher ihn verriet.

5. Diese zwölf sandte Jeesus, gebot ihnen und sprach: Gehet nicht auf der Heiden Straße und ziehet nicht in der Samariter

mihinkään samarialaisten kaupunkiin,

6 vaan menkää ennemmin Israelin huoneen kadonneitten lammasten tykö.

7 Ja missä kuljette, saarnatkaa ja sanokaa: 'Taivasten valtakunta on tullut lähelle'.

8 Parantakaa sairaita, herättäkää kuolleita, puhdistakaa pitalisia, ajakaa ulos riivaajia. Lahjaksi olette saaneet, lahjaksi antakaa.

9 Älkää varustako itsellenne kultaa, älkää hopeata älkääkä vaskea vyöhönne,

10 Älkää laukkua matkalle, älkää kahta ihokasta, älkää kenkiä, älkääkä sauvaa; sillä työmies on ruokansa ansainnut.

11 Ja mihin kaupunkiin tai kylään te tulettekin, tiedustelkaa, kuka siellä on arvollinen, ja jääkää hänen luokseen, kunnes sieltä lähdette.

Samaritans enter ye not:

6. But go rather to the lost sheep of the house of Israel.

7. And as ye go, preach, saying, The kingdom of heaven is at hand.

8. Heal the sick, cleanse the lepers, raise the dead, cast out devils: freely ye have received, freely give.

9. Provide neither gold, nor silver, nor brass in your purses,

10. Nor scrip for your journey, neither two coats, neither shoes, nor yet staves: for the workman is worthy of his meat.

11. And into whatsoever city or town ye shall enter, enquire who in it is worthy; and there abide till ye go thence.

Städte,

6. sondern gehet hin zu den verlorenen Schafen aus dem Hause Israel.

7. Geht aber und predigt und sprecht: Das Himmelreich ist nahe herbeigekommen.

8. Macht die Kranken gesund, reinigt die Aussätzigen, weckt die Toten auf, treibt die Teufel aus. Umsonst habt ihr's empfangen, umsonst gebt es auch.

9. Ihr sollt nicht Gold noch Silber noch Erz in euren Gürteln haben,

10. auch keine Tasche zur Wegfahrt, auch nicht zwei Röcke, keine Schuhe, auch keinen Stecken. Denn ein Arbeiter ist seiner Speise wert.

11. Wo ihr aber in eine Stadt oder einen Markt geht, da erkundigt euch, ob jemand darin sei, der es wert ist; und bei demselben bleibet, bis ihr von

12 Ja tullessanne taloon tervehtikää sitä.

13 Ja jos talo on arvollinen, tulkoon sille teidän rauhanne; mutta jos se ei ole arvollinen, palatkoon teidän rauhanne teille takaisin.

14 Ja missä teitä ei oteta vastaan eikä teidän sanojanne kuulla, lähtekää pois siitä talosta tai siitä kaupungista ja pudistakaa tomu jaloistanne.

15 Totisesti minä sanon teille: Sodomian ja Gomorran maan on tuomiopäivänä oleva helpompi kuin sen kaupungin.

16 Katso, minä lähetän teidät niinkuin lampaat susien keskelle; olkaa siis älykkäät kuin käärmeet ja viattomat kuin kyyhkyset.

17 Kavahtakaa ihmisiä, sillä he vetävät teidät oikeuksiin, ja synagoogissaan he teitä

12. And when ye come into an house, salute it.

13. And if the house be worthy, let your peace come upon it: but if it be not worthy, let your peace return to you.

14. And whosoever shall not receive you, nor hear your words, when ye depart out of that house or city, shake off the dust of your feet.

15. Verily I say unto you, It shall be more tolerable for the land of Sodom and Gomorrha in the day of judgment, than for that city.

16. Behold, I send you forth as sheep in the midst of wolves: be ye therefore wise as serpents, and harmless as doves.

17. But beware of men: for they will deliver you up to the councils, and they will scourge

dannen zieht.

12. Wo ihr aber in ein Haus geht, so grüßt es;

13. und so es das Haus wert ist, wird euer Friede auf sie kommen. Ist es aber nicht wert, so wird sich euer Friede wieder zu euch wenden.

14. Und wo euch jemand nicht annehmen wird noch eure Rede hören, so geht heraus von demselben Haus oder der Stadt und schüttelt den Staub von euren Füßen.

15. Wahrlich ich sage euch: Dem Lande der Sodomier und Gomorrer wird es erträglicher gehen am Jüngsten Gericht denn solcher Stadt.

16. Siehe, ich sende euch wie Schafe mitten unter die Wölfe; darum seid klug wie die Schlangen und ohne Falsch wie die Tauben.

17. Hütet euch vor den Menschen; denn sie werden euch überantworten vor ihre

ruoskivat;

you in their synagogues;

Rathäuser und werden euch geißeln in ihren Schulen.

18 ja teidät viedään maaherrain ja kuningasten eteen minun tähteni, todistukseksi heille ja pakanoille.

18. And ye shall be brought before governors and kings for my sake, for a testimony against them and the Gentiles.

18. Und man wird euch vor Fürsten und Könige führen um meinetwillen, zum Zeugnis über sie und über die Heiden.

19 Mutta kun he vetävät teitä oikeuteen, älkää huolehtiko siitä, miten tahi mitä puhuisitte, sillä teille annetaan sillä hetkellä, mitä teidän on puhuminen.

19. But when they deliver you up, take no thought how or what ye shall speak: for it shall be given you in that same hour what ye shall speak.

19. Wenn sie euch nun überantworten werden, so sorget nicht, wie oder was ihr reden sollt; denn es soll euch zu der Stunde gegeben werden, was ihr reden sollt.

20 Sillä ette te itse puhu, vaan teidän Isänne Henki puhuu teissä.

20. For it is not ye that speak, but the Spirit of your Father which speaketh in you.

20. Denn ihr seid es nicht, die da reden, sondern eures Vaters Geist ist es, der durch euch redet.

21 Ja veli antaa veljensä kuolemaan ja isä lapsensa, ja lapset nousevat vanhempiansa vastaan ja tappavat heidät.

21. And the brother shall deliver up the brother to death, and the father the child: and the children shall rise up against their parents, and cause them to be put to death.

21. Es wird aber ein Bruder den andern zum Tod überantworten und der Vater den Sohn, und die Kinder werden sich empören wider die Eltern und ihnen zum Tode helfen.

22 Ja te joudutte kaikkien vihattaviksi minun nimeni tähden; mutta joka vahvana pysyy loppuun asti, se pelastuu.

22. And ye shall be hated of all men for my name's sake: but he that endureth to the end shall be saved.

22. Und ihr müsset gehaßt werden von jedermann um meines Namens willen. Wer aber bis an das Ende beharrt, der wird selig.

23 Ja kun teitä vainotaan yhdessä kaupungissa, paetkaa toiseen; sillä totisesti minä sanon teille: te ette ehdi loppuun käydä Israelin kaupunkeja, ennenkuin Ihmisen Poika tulee.

24 Ei ole opetuslapsi opettajaansa parempi, eikä palvelija parempi isäntäänsä.

25 Opetuslapselle riittää, että hänelle käy niinkuin hänen opettajalleen, ja palvelijalle, että hänelle käy niinkuin hänen isännälleen. Jos he perheenisäntää ovat sanoneet beelsebuliksi, kuinka paljon enemmän hänen perheväkeään!

26 Älkää siis peljätkö heitä. Sillä ei ole mitään peitettyä, mitä ei tule paljastetuksi, eikä mitään salattua, mikä ei tule tunnetuksi.

27 Minkä minä sanon teille pimeässä, se puhukaa päivän valossa. Ja minkä kuulette kuiskattavan korvaanne, se julistakaa katoilta.

23. But when they persecute you in this city, flee ye into another: for verily I say unto you, Ye shall not have gone over the cities of Israel, till the Son of man be come.

24. The disciple is not above his master, nor the servant above his lord.

25. It is enough for the disciple that he be as his master, and the servant as his lord. If they have called the master of the house Beelzebub, how much more shall they call them of his household?

26. Fear them not therefore: for there is nothing covered, that shall not be revealed; and hid, that shall not be known.

27. What I tell you in darkness, that speak ye in light: and what ye hear in the ear, that preach ye upon the housetops.

23. Wenn sie euch aber in einer Stadt verfolgen, so flieht in eine andere. Wahrlich ich sage euch: Ihr werdet mit den Städten Israels nicht zu Ende kommen, bis des Menschen Sohn kommt.

24. Der Jünger ist nicht über seinen Meister noch der Knecht über den Herrn.

25. Es ist dem Jünger genug, daß er sei wie sein Meister und der Knecht wie sein Herr. Haben sie den Hausvater Beelzebub geheißen, wie viel mehr werden sie seine Hausgenossen also heißen!

26. So fürchtet euch denn nicht vor ihnen. Es ist nichts verborgen, das es nicht offenbar werde, und ist nichts heimlich, das man nicht wissen werde.

27. Was ich euch sage in der Finsternis, das redet im Licht; und was ihr hört in das Ohr, das predigt auf den Dächern.

28 Älkääkä peljätkö niitä, jotka tappavat ruumiin, mutta eivät voi tappaa sielua; vaan ennemmin peljätkää häntä, joka voi sekä sielun että ruumiin hukuttaa helvettiin.

29 Eikö kahta varpusta myydä yhteen ropoon? Eikä yksikään niistä putoa maahan teidän Isänne sallimatta.

30 Ovatpa teidän päänne hiuksetkin kaikki luetut.

31 Älkää siis peljätkö; te olette suurempiä kuin monta varpusta.

32 Sentähden, jokaisen, joka tunnustaa minut ihmisten edessä, minäkin tunnustan Isäni edessä, joka on taivaissa.

33 Mutta joka kieltää minut ihmisten edessä, sen minäkin kiellän Isäni edessä, joka on taivaissa.

34 Älkää luulko, että minä olen tullut tuomaan rauhaa maan päälle; en ole tullut tuomaan

28. And fear not them which kill the body, but are not able to kill the soul: but rather fear him which is able to destroy both soul and body in hell.

29. Are not two sparrows sold for a farthing? and one of them shall not fall on the ground without your Father.

30. But the very hairs of your head are all numbered.

31. Fear ye not therefore, ye are of more value than many sparrows.

32. Whosoever therefore shall confess me before men, him will I confess also before my Father which is in heaven.

33. But whosoever shall deny me before men, him will I also deny before my Father which is in heaven.

34. Think not that I am come to send peace on earth: I came not to send peace, but a sword.

28. Und fürchtet euch nicht vor denen, die den Leib töten, und die Seele nicht können töten; fürchtet euch aber vielmehr vor dem, der Leib und Seele verderben kann in der Hölle.

29. Kauft man nicht zwei Sperlinge um einen Pfennig? Dennoch fällt deren keiner auf die Erde ohne euren Vater.

30. Nun aber sind auch eure Haare auf dem Haupte alle gezählt.

31. So fürchtet euch denn nicht; ihr seid besser als viele Sperlinge.

32. Wer nun mich bekennet vor den Menschen, den will ich bekennen vor meinem himmlischen Vater.

33. Wer mich aber verleugnet vor den Menschen, den will ich auch verleugnen vor meinem himmlischen Vater.

34. Ihr sollt nicht wännen, daß ich gekommen sei, Frieden zu senden auf die Erde. Ich bin

rauhaa, vaan miekan.

35 Sillä minä olen tullut
'nostamaan pojan riitaan isäänsä
vastaan ja tyttären äitiänsä
vastaan ja miniän anoppiansa
vastaan;

36 ja ihmisen vihamiehiksi
tulevat hänen omat
perhekuntalaisensa'.

37 Joka rakastaa isäänsä taikka
äitiänsä enemmän kuin minua,
se ei ole minulle sovelias; ja joka
rakastaa poikaansa taikka
tytärtänsä enemmän kuin minua,
se ei ole minulle sovelias;

38 ja joka ei ota ristiänsä ja
seuraa minua, se ei ole minulle
sovelias.

39 Joka löytää elämänsä,
kadottaa sen; ja joka kadottaa
elämänsä minun tähteni, hän
löytää sen.

40 Joka ottaa tykönsä teidät, se
ottaa tykönsä minut; ja joka ottaa
minut tykönsä, ottaa tykönsä

35. For I am come to set a man
at variance against his father,
and the daughter against her
mother, and the daughter in law
against her mother in law.

36. And a man's foes shall be
they of his own household.

37. He that loveth father or
mother more than me is not
worthy of me: and he that loveth
son or daughter more than me is
not worthy of me.

38. And he that taketh not his
cross, and followeth after me, is
not worthy of me.

39. He that findeth his life shall
lose it: and he that loseth his life
for my sake shall find it.

40. He that receiveth you
receiveth me, and he that
receiveth me receiveth him that

nicht gekommen, Frieden zu
senden, sondern das Schwert.

35. Denn ich bin gekommen, den
Menschen zu erregen gegen
seinen Vater und die Tochter
gegen ihre Mutter und die
Schwiegertochter gegen ihre
Schwiegermutter.

36. Und des Menschen Feinde
werden seine eigenen
Hausgenossen sein.

37. Wer Vater oder Mutter mehr
liebt denn mich, der ist mein
nicht wert; und wer Sohn oder
Tochter mehr liebt denn mich,
der ist mein nicht wert.

38. Und wer nicht sein Kreuz auf
sich nimmt und folgt mir nach,
der ist mein nicht wert.

39. Wer sein Leben findet, der
wird's verlieren; und wer sein
Leben verliert um meinetwillen,
der wird's finden.

40. Wer euch aufnimmt, der
nimmt mich auf; und wer mich
aufnimmt, der nimmt den auf, der

hänet, joka on minut lähettänyt.

41 Joka profeetan ottaa tykönsä profeetan nimen tähden, saa profeetan palkan; ja joka vanhurskaan ottaa tykönsä vanhurskaan nimen tähden, saa vanhurskaan palkan.

42 Ja kuka hyvänsä antaa yhdelle näistä pienistä maljallisen kylmää vettä, hänen juodaksensa, opetuslapsen nimen tähden, totisesti minä sanon teille: hän ei jää palkkaansa vaille."

sent me.

41. He that receiveth a prophet in the name of a prophet shall receive a prophet's reward; and he that receiveth a righteous man in the name of a righteous man shall receive a righteous man's reward.

42. And whosoever shall give to drink unto one of these little ones a cup of cold water only in the name of a disciple, verily I say unto you, he shall in no wise lose his reward.

mich gesandt hat.

41. Wer einen Propheten aufnimmt in eines Propheten Namen, der wird eines Propheten Lohn empfangen. Wer einen Gerechten aufnimmt in eines Gerechten Namen, der wird eines Gerechten Lohn empfangen.

42. Und wer dieser Geringsten einen nur mit einem Becher kalten Wassers tränkt in eines Jüngers Namen, wahrlich ich sage euch: es wird ihm nicht unbelohnt bleiben.

11 luku

Jeesus opettaa Galilean kaupungeissa 1, antaa vastauksen Johannes Kastajan lähettämille 2 – 6, todistaa Johanneksesta 7 – 19, nuhtelee kansaa katumattomuudesta 20 – 24, ylistää Isää armon ilmoittamisesta lapsenmielisille 25 – 27 ja kutsuu tykönsä työtä tekeväiset ja raskautetut 28 – 30.

1 Ja kun Jeesus oli antanut kahdelletoista opetuslapselleen kaikki nämä käskyt, niin hän lähti

1. And it came to pass, when Jesus had made an end of commanding his twelve

1. Und es begab sich, da Jesus solch Gebot an seine zwölf Jünger vollendet hatte, ging er

sieltä opettamaan ja saarnaamaan heidän kaupunkeihinsa.

2 Mutta kun Johannes vankilassa ollessaan kuuli Kristuksen teot, lähetti hän opetuslapsiansa

3 sanomaan hänelle: "Oletko sinä se tuleva, vai pitääkö meidän toista odottaman?"

4 Niin Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Menkää ja kertokaa Johannekselle, mitä kuulette ja näette:

5 sokeat saavat näkönsä, ja rammatt kävelevät, pitaliset puhdistuvat, ja kuurot kuulevat, ja kuolleet herätetään, ja köyhille julistetaan evankeliumia.

6 Ja autuas on se, joka ei loukkaannu minuun."

7 Kun he olivat menneet, rupesi Jeesus puhumaan kansalle Johanneksesta: "Mitä te lähditte erämaahan katselemaan? Ruokoako, jota tuuli huojuttaa?

disciples, he departed thence to teach and to preach in their cities.

2. Now when John had heard in the prison the works of Christ, he sent two of his disciples,

3. And said unto him, Art thou he that should come, or do we look for another?

4. Jesus answered and said unto them, Go and shew John again those things which ye do hear and see:

5. The blind receive their sight, and the lame walk, the lepers are cleansed, and the deaf hear, the dead are raised up, and the poor have the gospel preached to them.

6. And blessed is he, whosoever shall not be offended in me.

7. And as they departed, Jesus began to say unto the multitudes concerning John, What went ye out into the wilderness to see A reed shaken with the wind

von da weiter, zu lehren und zu predigen in ihren Städten.

2. Da aber Johannes im Gefängnis die Werke Christi hörte, sandte er seiner Jünger zwei

3. und ließ ihm sagen: Bist du, der da kommen soll, oder sollen wir eines anderen warten?

4. Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Gehet hin und saget Johannes wieder, was ihr sehet und höret:

5. die Blinden sehen und die Lahmen gehen, die Aussätzigen werden rein und die Tauben hören, die Toten stehen auf und den Armen wird das Evangelium gepredigt;

6. und selig ist, der sich nicht an mir ärgert.

7. Da die hingingen, fing Jesus an, zu reden zu dem Volk von Johannes: Was seid ihr hinausgegangen in die Wüste zu sehen? Wolltet ihr ein Rohr

8 Vai mitä lähditte katsomaan? Ihmistäkö, hienoihin vaatteisiin puettua? Katso, hienopukuiset ovat kuningasten kartanoissa.

8. But what went ye out for to see? A man clothed in soft raiment? behold, they that wear soft clothing are in kings' houses.

sehen, das der Wind hin und her bewegt?

8. Oder was seid ihr hinausgegangen zu sehen? Wolltet ihr einen Menschen in weichen Kleidern sehen? Siehe, die da weiche Kleider tragen, sind in der Könige Häusern.

9 Vai mitä te lähditte? Profeettaako katsomaan? Totisesti, minä sanon teille: hän on enemmän kuin profeetta.

9. But what went ye out for to see? A prophet? yea, I say unto you, and more than a prophet.

9. Oder was seid ihr hinausgegangen zu sehen? Wolltet ihr einen Propheten sehen? Ja, ich sage euch, der auch mehr ist denn ein Prophet.

10 Tämä on se, josta on kirjoitettu: 'Katso, minä lähetän enkelini sinun edelläsi, ja hän on valmistava tiesi sinun eteesi'.

10. For this is he, of whom it is written, Behold, I send my messenger before thy face, which shall prepare thy way before thee.

10. Denn dieser ist's, von dem geschrieben steht: "Siehe, ich sende meinen Engel vor dir her, der deinen Weg vor dir bereiten soll."

11 Totisesti minä sanon teille: ei ole vaimoista syntyneitten joukosta noussut suurempaa kuin Johannes Kastaja; mutta vähäisin taivasten valtakunnassa on suurempi kuin hän.

11. Verily I say unto you, Among them that are born of women there hath not risen a greater than John the Baptist: notwithstanding he that is least in the kingdom of heaven is greater than he.

11. Wahrlich ich sage euch: Unter allen, die von Weibern geboren sind, ist nicht aufgekomen, der größer sei denn Johannes der Täufer; der aber der Kleinste ist im Himmelreich, ist größer denn er.

12 Mutta Johannes Kastajan päivistä tähän asti hyökätään

12. And from the days of John the Baptist until now the kingdom

12. Aber von den Tagen Johannes des Täufers bis

taivasten valtakuntaa vastaan, ja hyökkääjät tempaavat sen itselleen.	of heaven suffereth violence, and the violent take it by force.	hierher leidet das Himmelreich Gewalt, und die Gewalt tun, die reißen es an sich.
13 Sillä kaikki profeetat ja laki ovat ennustaneet Johannekseen asti;	13. For all the prophets and the law prophesied until John.	13. Denn alle Propheten und das Gesetz haben geweissagt bis auf Johannes.
14 ja jos tahdotte ottaa vastaan: hän on Elias, joka oli tuleva.	14. And if ye will receive it, this is Elias, which was for to come.	14. Und (so ihr's wollt annehmen) er ist Elia, der da soll zukünftig sein.
15 Jolla on korvat, se kuulkoon.	15. He that hath ears to hear, let him hear.	15. Wer Ohren hat, zu hören, der höre!
16 Mutta mihin minä vertaan tämän sukupolven? Se on lasten kaltainen, jotka istuvat toreilla ja huutavat toisilleen	16. But whereunto shall I liken this generation? It is like unto children sitting in the markets, and calling unto their fellows,	16. Wem soll ich aber dies Geschlecht vergleichen? Es ist den Kindlein gleich, die an dem Markt sitzen und rufen gegen ihre Gesellen
17 sanoen: 'Me soitimme teille huilua, ja te ette karkeloineet; me veisasimme itkuvirsiä, ja te ette valittaneet'.	17. And saying, We have piped unto you, and ye have not danced; we have mourned unto you, and ye have not lamented.	17. und sprechen: Wir haben euch gepfiffen, und ihr wolltet nicht tanzen; wir haben euch geklagt, und ihr wolltet nicht weinen.
18 Sillä Johannes tuli, hän ei syö eikä juo, ja he sanovat: 'Hänessä on riivaaja'.	18. For John came neither eating nor drinking, and they say, He hath a devil.	18. Johannes ist gekommen, aß nicht und trank nicht; so sagen sie: Er hat den Teufel.
19 Ihmisen Poika tuli, hän syö ja juo, ja he sanovat: 'Katso syömäriä ja viininjuojaa,	19. The Son of man came eating and drinking, and they say, Behold a man gluttonous, and a	19. Des Menschen Sohn ist gekommen, ißt und trinkt; so sagen sie: Siehe, wie ist der

publikaanien ja syntisten ystävää! Ja viisaus on oikeaksi näytetty teoissansa."

winebibber, a friend of publicans and sinners. But wisdom is justified of her children.

Mensch ein Fresser und ein Weinsäufer, der Zöllner und der Sünder Geselle! Und die Weisheit muß sich rechtfertigen lassen von ihren Kindern.

20 Sitten hän rupesi nuhtelemaan niitä kaupunkreja, joissa useimmat hänen voimalliset tekonsa olivat tapahtuneet, siitä, etteivät ne olleet tehneet parannusta:

20. Then began he to upbraid the cities wherein most of his mighty works were done, because they repented not:

20. Da fing er an, die Städte zu schelten, in welchen am meisten seiner Taten geschehen waren, und hatten sich doch nicht gebessert:

21 Voi sinua, Korasin! Voi sinua, Beetsaida! Sillä jos ne voimalliset teot, jotka ovat tapahtuneet teissä, olisivat tapahtuneet Tyyrossa ja Siidonissa, niin nämä jo aikaa sitten olisivat säkissä ja tuhassa tehneet parannuksen.

21. Woe unto thee, Chorazin! woe unto thee, Bethsaida! for if the mighty works, which were done in you, had been done in Tyre and Sidon, they would have repented long ago in sackcloth and ashes.

21. Wehe dir Chorazin! Weh dir, Bethsaida! Wären solche Taten zu Tyrus und Sidon geschehen, wie bei euch geschehen sind, sie hätten vorzeiten im Sack und in der Asche Buße getan.

22 Mutta minä sanon teille: Tyyron ja Siidonin on tuomiopäivänä oleva helpompi kuin teidän.

22. But I say unto you, It shall be more tolerable for Tyre and Sidon at the day of judgment, than for you.

22. Doch ich sage euch: Es wird Tyrus und Sidon erträglicher gehen am Jüngsten Gericht als euch.

23 Ja sinä, Kapernaum, korotetaankohan sinut hamaan taivaaseen? Hamaan tuonelaan on sinun astuttava alas. Sillä jos

23. And thou, Capernaum, which art exalted unto heaven, shalt be brought down to hell: for if the mighty works, which have been

23. Und du, Kapernaum, die du bist erhoben bis an den Himmel, du wirst bis in die Hölle hinuntergestoßen werden. Denn

ne voimalliset teot, jotka ovat tapahtuneet sinussa, olisivat tapahtuneet Sodomassa, niin se seisoisi vielä tänäkin päivänä.

24 Mutta minä sanon teille: Sodomian maan on tuomiopäivänä oleva helpompi kuin sinun."

25 Siihen aikaan Jeesus johtui puhumaan sanoen: "Minä ylistän sinua, Isä, taivaan ja maan Herra, että olet salannut nämä viisailta ja ymmärtäväisiltä ja ilmoittanut ne lapsenmielisille.

26 Niin, Isä, sillä näin on sinulle hyväksi näkynyt.

27 Kaikki on minun Isäni antanut minun haltuuni, eikä kukaan muu tunne Poikaa kuin Isä, eikä Isää tunne kukaan muu kuin Poika ja se, kenelle Poika tahtoo hänet ilmoittaa.

28 Tulkaa minun tyköni, kaikki työtätekeväiset ja raskautetut, niin minä annan teille levon.

done in thee, had been done in Sodom, it would have remained until this day.

24. But I say unto you, That it shall be more tolerable for the land of Sodom in the day of judgment, than for thee.

25. At that time Jesus answered and said, I thank thee, O Father, Lord of heaven and earth, because thou hast hid these things from the wise and prudent, and hast revealed them unto babes.

26. Even so, Father: for so it seemed good in thy sight.

27. All things are delivered unto me of my Father: and no man knoweth the Son, but the Father; neither knoweth any man the Father, save the Son, and he to whomsoever the Son will reveal him.

28. Come unto me, all ye that labour and are heavy laden, and I will give you rest.

so zu Sodom die Taten geschehen wären, die bei euch geschehen sind, sie stände noch heutigestages.

24. Doch ich sage euch, es wird dem Sodomer Lande erträglicher gehen am Jüngsten Gericht als dir.

25. Zu der Zeit antwortete Jesus und sprach: Ich preise dich, Vater und HERR Himmels und der Erde, daß du solches den Weisen und Klugen verborgen hast und hast es den Unmündigen offenbart.

26. Ja, Vater; denn es ist also wohlgefällig gewesen vor dir.

27. Alle Dinge sind mir übergeben von meinem Vater. Und niemand kennet den Sohn denn nur der Vater; und niemand kennet den Vater denn nur der Sohn und wem es der Sohn will offenbaren.

28. Kommet her zu mir alle, die ihr mühselig und beladen seid; ich will euch erquicken.

29 Ottakaa minun ikeeni päällenne ja oppikaa minusta, sillä minä olen hiljainen ja nöyrä sydämeltä; niin te löydätte levon sielulenne.

29. Take my yoke upon you, and learn of me; for I am meek and lowly in heart: and ye shall find rest unto your souls.

29. Nehmet auf euch mein Joch und lernet von mir; denn ich bin sanftmütig und von Herzen demütig; so werdet ihr Ruhe finden für eure Seelen.

30 Sillä minun ikeeni on sovelias, ja minun kuormani on keveä."

30. For my yoke is easy, and my burden is light.

30. Denn mein Joch ist sanft, und meine Last ist leicht.

12 luku

Jeesus puolustaa opetuslapsiaan, jotka katkovat tähkäreipäitä sabbattina 1 – 8, parantaa miehen, jonka käsi oli kuivettunut 9 – 14, kieltää kansaa saattamasta häntä julki 15 – 21, parantaa riivatun miehen ja kumoaa syytöksen, että hän Beelsebulin avulla ajaa ulos riivaajia 22 – 30, varoittaa pilkkaamasta Pyhää Henkeä 31 – 37, moittii kansaa pahaksi ja merkkejä tavoittelevaksi 38 – 42, puhuu ihmisestä, johon saastainen henki palaa 43 – 45, ja sanoo sitä, joka tekee hänen Isänsä tahdon, veljekseen, sisarekseen ja äidikseen 46 – 50. (V. – 8 vert. Mark.2:23 – 28 Luuk.6:1 – 5.)

1 Siihen aikaan Jeesus kulki sabbattina viljavainioiden halki; ja hänen opetuslastensa oli nälkä, ja he rupesivat katkomaan tähkäreipäitä ja syömään.

1. At that time Jesus went on the sabbath day through the corn; and his disciples were an hungred, and began to pluck the ears of corn, and to eat.

1. Zu der Zeit ging Jesus durch die Saat am Sabbat; und seine Jünger waren hungrig, fingen an, Ähren auszuraufen, und aßen.

2 Mutta kun fariseukset sen näkivät, sanoivat he hänelle: "Katso, sinun opetuslapsesi tekevät, mitä ei ole lupa tehdä

2. But when the Pharisees saw it, they said unto him, Behold, thy disciples do that which is not lawful to do upon the sabbath

2. Da das die Pharisäer sahen, sprachen sie zu ihm: Siehe, deine Jünger tun, was sich nicht ziemt am Sabbat zu tun.

sapattina".

3 Niin hän sanoi heille: "Ettekö ole lukeneet, mitä Daavid teki, kun hänen ja hänen seuralaistensa oli nälkä,

4 kuinka hän meni Jumalan huoneeseen, ja kuinka he söivät näkyleivät, joita ei hänen eikä hänen seuralaistensa ollut lupa syödä, vaan ainoastaan pappien?

5 Tai ettekö ole lukeneet laista, että papit sapattina pyhäkössä rikkovat sapatin ja ovat kuitenkin syyttömät?

6 Mutta minä sanon teille: tässä on se, joka on pyhäkköä suurempi.

7 Mutta jos tietäisitte, mitä tämä on: 'Laupeutta minä tahdon enkä uhria', niin te ette tuomitsisi syyttömiä.

8 Sillä Ihmisen Poika on sapatin herra."

9 Ja hän lähti sieltä ja tuli heidän

day.

3. But he said unto them, Have ye not read what David did, when he was an hungred, and they that were with him;

4. How he entered into the house of God, and did eat the shewbread, which was not lawful for him to eat, neither for them which were with him, but only for the priests?

5. Or have ye not read in the law, how that on the sabbath days the priests in the temple profane the sabbath, and are blameless?

6. But I say unto you, That in this place is one greater than the temple.

7. But if ye had known what this meaneth, I will have mercy, and not sacrifice, ye would not have condemned the guiltless.

8. For the Son of man is Lord even of the sabbath day.

9. And when he was departed

3. Er aber sprach zu ihnen: Habt ihr nicht gelesen, was David tat, da ihn und die mit ihm waren, hungerte?

4. wie er in das Gotteshaus ging und aß die Schaubrote, die ihm doch nicht ziemte zu essen noch denen, die mit ihm waren, sondern allein den Priestern?

5. Oder habt ihr nicht gelesen im Gesetz, wie die Priester am Sabbat im Tempel den Sabbat brechen und sind doch ohne Schuld?

6. Ich sage aber euch, daß hier der ist, der auch größer ist denn der Tempel.

7. Wenn ihr aber wüßtet, was das sei: "Ich habe Wohlgefallen an der Barmherzigkeit und nicht am Opfer", hättet ihr die Unschuldigen nicht verdammt.

8. Des Menschen Sohn ist ein HERR auch über den Sabbat.

9. Und er ging von da weiter und

synagoogaansa.

10 Ja katso, siellä oli mies, jonka käsi oli kuivettunut. Niin he kysyivät häneltä sanoen: "Onko luvallista sapattina parantaa?" voidaksensa nostaa syytteen häntä vastaan.

11 Niin hän sanoi heille: "Kuka teistä on se mies, joka ei, jos hänen ainoa lampaansa putoaa sapattina kuoppaan, tartu siihen ja nosta sitä ylös?"

12 Kuinka paljon suurempiarvoinen onkaan ihminen kuin lammas! Sentähden on lupa tehdä sapattina hyvää."

13 Sitten hän sanoi miehelle: "Ojenna kätesi!" Ja hän ojensi; ja se tuli entiselleen, terveeksi niinkuin toinenkin.

14 Niin fariseukset lähtivät ulos ja pitivät neuvoa häntä vastaan, surmataksensa hänet.

thence, he went into their synagogue:

10. And, behold, there was a man which had his hand withered. And they asked him, saying, Is it lawful to heal on the sabbath days? that they might accuse him.

11. And he said unto them, What man shall there be among you, that shall have one sheep, and if it fall into a pit on the sabbath day, will he not lay hold on it, and lift it out

12. How much then is a man better than a sheep? Wherefore it is lawful to do well on the sabbath days.

13. Then saith he to the man, Stretch forth thine hand. And he stretched it forth; and it was restored whole, like as the other.

14. Then the Pharisees went out, and held a council against him, how they might destroy him.

kam in ihre Schule.

10. Und siehe, da war ein Mensch, der hatte eine verdorrte Hand. Und sie fragten ihn und sprachen: Ist's auch recht, am Sabbat heilen? auf daß sie eine Sache gegen ihn hätten.

11. Aber er sprach zu ihnen: Wer ist unter euch, so er ein Schaf hat, das ihm am Sabbat in eine Grube fällt, der es nicht ergreife und aufhebe?

12. Wie viel besser ist nun ein Mensch denn ein Schaf! Darum mag man wohl am Sabbat Gutes tun.

13. Da sprach er zu dem Menschen: Strecke deine Hand aus! Und er streckte sie aus; und sie ward ihm wieder gesund gleichwie die andere.

14. Da gingen die Pharisäer hinaus und hielten einen Rat über ihn, wie sie ihn umbrächten.

15 Mutta kun Jeesus huomasi sen, väistyi hän sieltä pois. Ja monet seurasivat häntä, ja hän paransi heidät kaikki,
 16 ja hän varoitti vakavasti heitä saattamasta häntä julki;
 17 että kävisi toteen, mikä on puhuttu profeetta Esaiaan kautta, joka sanoo:
 18 Katso, minun palvelijani, jonka minä olen valinnut, minun rakkaani, johon minun sieluni on mielistynyt; minä panen Henkeni häneen, ja hän on saattava oikeuden sanomaa pakanoille.

19 Ei hän riitele eikä huuda, ei hänen ääntänsä kuule kukaan kaduilla.

20 Särjettyä ruokoa hän ei muserra, ja suitevaista kynttilänsydäntä hän ei sammuta, kunnes hän saattaa oikeuden voittoon.

21 Ja hänen nimeensä pakanat panevat toivonsa."

15. But when Jesus knew it, he withdrew himself from thence: and great multitudes followed him, and he healed them all;
 16. And charged them that they should not make him known:
 17. That it might be fulfilled which was spoken by Esaias the prophet, saying,
 18. Behold my servant, whom I have chosen; my beloved, in whom my soul is well pleased: I will put my spirit upon him, and he shall shew judgment to the Gentiles.

19. He shall not strive, nor cry; neither shall any man hear his voice in the streets.

20. A bruised reed shall he not break, and smoking flax shall he not quench, till he send forth judgment unto victory.

21. And in his name shall the Gentiles trust.

15. Aber da Jesus das erfuhr, wich er von dannen. Und ihm folgte viel Volks nach, und er heilte sie alle
 16. und bedrohte sie, daß sie ihn nicht meldeten,
 17. auf das erfüllet würde, was gesagt ist von dem Propheten Jesaja, der da spricht:
 18. "Siehe, das ist mein Knecht, den ich erwählt habe, und mein Liebster, an dem meine Seele Wohlgefallen hat; Ich will meinen Geist auf ihn legen, und er soll den Heiden das Gericht verkünden.
 40. 12. 19. Er wird nicht zanken noch schreien, und man wird sein Geschrei nicht hören auf den Gassen;
 40. 12. 20. das zerstoßene Rohr wird er nicht zerbrechen, und den glimmenden Docht wird er nicht auslöschen, bis daß er ausführe das Gericht zum Sieg;
 40. 12. 21. und die Heiden werden auf seinen Namen

22 Silloin tuotiin hänen tykönsä riivattu mies, joka oli sokea ja mykkä, ja hän paransi hänet, niin että mykkä puhui ja näki.

23 Ja kaikki kansa hämmästyivät ja sanoivat: "Eiköhän tämä ole Daavidin poika?"

24 Mutta kun fariseukset sen kuulivat, sanoivat he: "Tämä ei aja riivaajia ulos kenenkään muun kuin Beelsebulin, riivaajain päämiehen, voimalla".

25 Mutta hän tiesi heidän ajatuksensa ja sanoi heille: "Jokainen valtakunta, joka riitautuu itsensä kanssa, joutuu autioksi, eikä mikään kaupunki tai talo, joka riitautuu itsensä kanssa, pysy pystyssä.

26 Jos nyt saatana ajaa ulos saatanan, niin hän on riitautunut itsensä kanssa; kuinka siis hänen valtakuntansa pysyy pystyssä?

22. Then was brought unto him one possessed with a devil, blind, and dumb: and he healed him, insomuch that the blind and dumb both spake and saw.

23. And all the people were amazed, and said, Is not this the son of David?

24. But when the Pharisees heard it, they said, This fellow doth not cast out devils, but by Beelzebub the prince of the devils.

25. And Jesus knew their thoughts, and said unto them, Every kingdom divided against itself is brought to desolation; and every city or house divided against itself shall not stand:

26. And if Satan cast out Satan, he is divided against himself; how shall then his kingdom stand?

hoffen."

22. Da ward ein Besessener zu ihm gebracht, der ward blind und stumm; und er heilte ihn, also daß der Blinde und Stumme redete und sah.

23. Und alles Volk entsetzte sich und sprach: Ist dieser nicht Davids Sohn?

24. Aber die Pharisäer, da sie es hörten, sprachen sie: Er treibt die Teufel nicht anders aus denn durch Beelzebub, der Teufel Obersten.

25. Jesus kannte aber ihre Gedanken und sprach zu ihnen: Ein jegliches Reich, so es mit sich selbst uneins wird, das wird wüst; und eine jegliche Stadt oder Haus, so es mit sich selbst uneins wird, kann's nicht bestehen.

26. So denn ein Satan den andern austreibt, so muß er mit sich selbst uneins sein; wie kann denn sein Reich bestehen?

27 Ja jos minä Beelsebulin voimalla ajan ulos riivaajia, kenenkä voimalla sitten teidän lapsenne ajavat niitä ulos? Niinpä he tulevat olemaan teidän tuomarinne.

28 Mutta jos minä Jumalan Hengen voimalla ajan ulos riivaajia, niin on Jumalan valtakunta tullut teidän tykönnne.

29 Taikka kuinka voi kukaan tunkeutua väkevän taloon ja ryöstää hänen tavaroitansa, ellei hän ensin sido sitä väkevää? Vasta sitten hän ryöstää tyhjäksi hänen talonsa.

30 Joka ei ole minun kanssani, se on minua vastaan; ja joka ei minun kanssani kokoa, se hajottaa.

31 Sentähden minä sanon teille: jokainen synti ja pilkka annetaan ihmisille anteeksi, mutta Hengen pilkkaamista ei anteeksi anneta.

32 Ja jos joku sanoo sanan

27. And if I by Beelzebub cast out devils, by whom do your children cast them out? therefore they shall be your judges.

28. But if I cast out devils by the Spirit of God, then the kingdom of God is come unto you.

29. Or else how can one enter into a strong man's house, and spoil his goods, except he first bind the strong man? and then he will spoil his house.

30. He that is not with me is against me; and he that gathereth not with me scattereth abroad.

31. Wherefore I say unto you, All manner of sin and blasphemy shall be forgiven unto men: but the blasphemy against the Holy Ghost shall not be forgiven unto men.

32. And whosoever speaketh a

27. So ich aber die Teufel durch Beelzebub austreibe, durch wen treiben sie eure Kinder aus? Darum werden sie eure Richter sein.

28. So ich aber die Teufel durch den Geist Gottes austreibe, so ist ja das Reich Gottes zu euch gekommen.

29. Oder wie kann jemand in eines Starken Haus gehen und ihm seinen Hausrat rauben, es sei denn, daß er zuvor den Starken binde und alsdann ihm sein Haus beraube?

30. Wer nicht mit mir ist, der ist wider mich; und wer nicht mit mir sammelt, der zerstreut.

31. Darum sage ich euch: Alle Sünde und Lästerung wird den Menschen vergeben; aber die Lästerung wider den Geist wird den Menschen nicht vergeben.

32. Und wer etwas redet wider

Ihmisen Poikaa vastaan, niin hänelle annetaan anteeksi; mutta jos joku sanoo jotakin Pyhää Henkeä vastaan, niin hänelle ei anteeksi anneta, ei tässä maailmassa eikä tulevassa.

33 Joko tehkää puu hyväksi ja sen hedelmä hyväksi, tahi tehkää puu huonoksi ja sen hedelmä huonoksi; sillä hedelmästä puu tunnetaan.

34 Te kyykäärmeitten sikiöt, kuinka te saattaisitte hyvää puhua, kun itse olette pahoja? Sillä sydämen kyllyydestä suu puhuu.

35 Hyvä ihminen tuo hyvän runsaudesta esille hyvää, ja paha ihminen tuo pahan runsaudesta esille paha.

36 Mutta minä sanon teille: jokaisesta turhasta sanasta, minkä ihmiset puhuvat, pitää heidän tekemän tili

word against the Son of man, it shall be forgiven him: but whosoever speaketh against the Holy Ghost, it shall not be forgiven him, neither in this world, neither in the world to come.

33. Either make the tree good, and his fruit good; or else make the tree corrupt, and his fruit corrupt: for the tree is known by his fruit.

34. O generation of vipers, how can ye, being evil, speak good things? for out of the abundance of the heart the mouth speaketh.

35. A good man out of the good treasure of the heart bringeth forth good things: and an evil man out of the evil treasure bringeth forth evil things.

36. But I say unto you, That every idle word that men shall speak, they shall give account thereof in the day of judgment.

des Menschen Sohn, dem wird es vergeben; aber wer etwas redet wider den Heiligen Geist, dem wird's nicht vergeben, weder in dieser noch in jener Welt.

33. Setzt entweder einen guten Baum, so wird die Frucht gut; oder setzt einen faulen Baum, so wird die Frucht faul. Denn an der Frucht erkennt man den Baum.

34. Ihr Otterngezüchte, wie könnt ihr Gutes reden, dieweil ihr böse seid? Wes das Herz voll ist, des geht der Mund über.

35. Ein guter Mensch bringt Gutes hervor aus seinem guten Schatz des Herzens; und ein böser Mensch bringt Böses hervor aus seinem bösen Schatz.

36. Ich sage euch aber, daß die Menschen müssen Rechenschaft geben am Jüngsten Gericht von einem

tuomiopäivänä.

37 Sillä sanoistasi sinut julistetaan vanhurskaaksi, ja sanoistasi sinut tuomitaan syylliseksi."

38 Silloin muutamat kirjanoppineista ja fariseuksista vastasivat hänelle sanoen: "Opettaja, me tahdomme nähdä sinulta merkin".

39 Mutta hän vastasi heille ja sanoi: "Tämä paha ja avionrikkoja sukupolvi tavoittelee merkkiä, mutta sille ei anneta muuta merkkiä kuin profeetta Joonaan merkki.

40 Sillä niinkuin Joonas oli meripedon vatsassa kolme päivää ja kolme yötä, niin on myös Ihmisen Poika oleva maan povessa kolme päivää ja kolme yötä.

41 Niiniven miehet nousevat tuomiolle yhdessä tämän sukupolven kanssa ja tulevat

37. For by thy words thou shalt be justified, and by thy words thou shalt be condemned.

38. Then certain of the scribes and of the Pharisees answered, saying, Master, we would see a sign from thee.

39. But he answered and said unto them, An evil and adulterous generation seeketh after a sign; and there shall no sign be given to it, but the sign of the prophet Jonas:

40. For as Jonas was three days and three nights in the whale's belly; so shall the Son of man be three days and three nights in the heart of the earth.

41. The men of Nineveh shall rise in judgment with this generation, and shall condemn it:

jeglichen unnützen Wort, das sie geredet haben.

37. Aus deinen Worten wirst du gerechtfertigt werden, und aus deinen Worten wirst du verdammt werden.

38. Da antworteten etliche unter den Schriftgelehrten und Pharisäern und sprachen: Meister, wir wollten gern ein Zeichen von dir sehen.

39. Und er antwortete und sprach zu ihnen: Die böse und ehebrecherische Art sucht ein Zeichen; und es wird ihr kein Zeichen gegeben werden denn das Zeichen des Propheten Jona.

40. Denn gleichwie Jona war drei Tage und drei Nächte in des Walfisches Bauch, also wird des Menschen Sohn drei Tage und drei Nächte mitten in der Erde sein.

41. Die Leute von Ninive werden auftreten am Jüngsten Gericht mit diesem Geschlecht und

sille tuomioksi; sillä he tekivät parannuksen Joonaan saarnan vaikutuksesta, ja katso, tässä on enempi kuin Joonas.

42 Etelän kuningatar on heräjävä tuomiolle tämän sukupolven kanssa ja tuleva sille tuomioksi; sillä hän tuli maan ääristä kuulemaan Salomon viisautta, ja katso, tässä on enempi kuin Salomo.

43 Kun saastainen henki lähtee ihmisestä, kuljeksii se autioita paikkoja ja etsii lepoa, eikä löydä.

44 Silloin se sanoo: 'Minä palaan huoneeseeni, josta lähdin'. Ja kun se tulee, tapaa se huoneen tyhjänä ja lakaistuna ja kaunistettuna.

45 Silloin se menee ja ottaa mukaansa seitsemän muuta henkeä, pahempaa kuin se itse, ja ne tulevat sisään ja asuvat siellä. Ja sen ihmisen viimeiset

because they repented at the preaching of Jonas; and, behold, a greater than Jonas is here.

42. The queen of the south shall rise up in the judgment with this generation, and shall condemn it: for she came from the uttermost parts of the earth to hear the wisdom of Solomon; and, behold, a greater than Solomon is here.

43. When the unclean spirit is gone out of a man, he walketh through dry places, seeking rest, and findeth none.

44. Then he saith, I will return into my house from whence I came out; and when he is come, he findeth it empty, swept, and garnished.

45. Then goeth he, and taketh with himself seven other spirits more wicked than himself, and they enter in and dwell there: and the last state of that man is

werden es verdammen; denn sie taten Buße nach der Predigt des Jona. Und siehe, hier ist mehr denn Jona.

42. Die Königin von Mittag wird auftreten am Jüngsten Gericht mit diesem Geschlecht und wird es verdammen; denn sie kam vom Ende der Erde, Salomons Weisheit zu hören. Und siehe, hier ist mehr denn Salomo.

43. Wenn der unsaubere Geist von dem Menschen ausgefahren ist, so durchwandelt er dürre Stätten, sucht Ruhe, und findet sie nicht.

44. Da spricht er denn: Ich will wieder umkehren in mein Haus, daraus ich gegangen bin. Und wenn er kommt, so findet er's leer, gekehrt und geschmückt.

45. So geht er hin und nimmt zu sich sieben andere Geister, die ärger sind denn er selbst; und wenn sie hineinkommen, wohnen sie allda; und es wird mit

tulevat pahemmiksi kuin ensimmäiset. Niin käy myös tälle pahalle sukupolvelle."

46 Hänen vielä puhuessaan kansalle, katso, hänen äitinsä ja veljensä seisoivat ulkona, tahtoen häntä puhutella.

47 Niin joku sanoi hänelle: "Katso, sinun äitisi ja veljesi seisovat ulkona ja tahtovat sinua puhutella".

48 Mutta hän vastasi ja sanoi sille, joka sen hänelle ilmoitti: "Kuka on minun äitini, ja ketkä ovat minun veljeni?"

49 Ja hän ojensi kätensä opetuslastensa puoleen ja sanoi: "Katso, minun äitini ja veljeni!

50 Sillä jokainen, joka tekee minun taivaallisen Isäni tahdon, on minun veljeni ja sisareni ja äitini."

worse than the first. Even so shall it be also unto this wicked generation.

46. While he yet talked to the people, behold, his mother and his brethren stood without, desiring to speak with him.

47. Then one said unto him, Behold, thy mother and thy brethren stand without, desiring to speak with thee.

48. But he answered and said unto him that told him, Who is my mother and who are my brethren

49. And he stretched forth his hand toward his disciples, and said, Behold my mother and my brethren!

50. For whosoever shall do the will of my Father which is in heaven, the same is my brother, and sister, and mother.

demselden Menschen hernach ärger, denn es zuvor war. Also wird's auch diesem argen Geschlecht gehen.

46. Da er noch also zu dem Volk redete, siehe, da standen seine Mutter und seine Brüder draußen, die wollten mit ihm reden.

47. Da sprach einer zu ihm: Siehe, deine Mutter und deine Brüder stehen draußen und wollen mit dir reden.

48. Er antwortete aber und sprach zu dem, der es ihm ansagte: Wer ist meine Mutter, und wer sind meine Brüder?

49. Und er reckte die Hand aus über seine Jünger und sprach: Siehe da, das ist meine Mutter und meine Brüder!

50. Denn wer den Willen tut meines Vaters im Himmel, der ist mein Bruder, Schwester und Mutter.

13 luku

Jeesus puhuu vertauksen kylväjästä 1 – 9, sanoo, minkä tähden hän puhuu vertauksilla 10 – 17, ja selittää vertauksen kylväjästä 18 – 23; puhuu vertauksen nisusta ja lusteesta 24 – 30, sinapinsiemenestä 31, 32 ja hapatuksesta 33, eikä puhu kansalle mitään ilman vertausta 34, 35; selittää vertauksen nisusta ja lusteesta 36 – 43 Vertaus peltoon kätketystä aarteesta 44, kallisarvoisesta helmestä 45, 46 ja mereen lasketusta nuotasta 47 – 50 Taivasten valtakunnan opetuslapsen on tuotava esille uutta ja vanhaa 51, 52 Jeesusta ylenkatsotaan Nasaretissa 53 – 58. (V. – 23 vert. Mark.4: 1 – 23 Luuk.8:4 – 18.)

1 Sinä päivänä Jeesus lähti asunnostaan ja istui järven rannalle.

2 Ja hänen tykönsä kokoontui paljon kansaa, jonka tähden hän astui venheeseen ja istuutui, ja kaikki kansa seisoi rannalla.

3 Ja hän puhui heille paljon vertauksilla ja sanoi: "Katso, kylväjä meni kylvämään.

4 Ja hänen kylväessään putosivat muutamat siemenet tien oheen, ja linnut tulivat ja söivät ne.

1. The same day went Jesus out of the house, and sat by the sea side.

2. And great multitudes were gathered together unto him, so that he went into a ship, and sat; and the whole multitude stood on the shore.

3. And he spake many things unto them in parables, saying, Behold, a sower went forth to sow;

4. And when he sowed, some seeds fell by the way side, and the fowls came and devoured them up:

1. An demselben Tage ging Jesus aus dem Hause und setzte sich an das Meer.

2. Und es versammelte sich viel Volks zu ihm, also daß er in das Schiff trat und saß, und alles Volk stand am Ufer.

3. Und er redete zu ihnen mancherlei durch Gleichnisse und sprach: Siehe, es ging ein Säemann aus, zu säen.

4. Und indem er säte, fiel etliches an den Weg; da kamen die Vögel und fraßen's auf.

5 Toiset putosivat kallioperälle, jossa niillä ei ollut paljon maata, ja ne nousivat kohta oraalle, kun niillä ei ollut syvää maata.

5. Some fell upon stony places, where they had not much earth: and forthwith they sprung up, because they had no deepness of earth:

5. Etliches fiel in das Steinige, wo es nicht viel Erde hatte; und ging bald auf, darum daß es nicht tiefe Erde hatte.

6 Mutta auringon noustua ne paahtuivat, ja kun niillä ei ollut juurta, niin ne kuivettuivat.

6. And when the sun was up, they were scorched; and because they had no root, they withered away.

6. Als aber die Sonne aufging, verwelkte es, und dieweil es nicht Wurzel hatte, ward es dürre.

7 Toiset taas putosivat orjantappuroihin, ja orjantappurat nousivat ja tukahuttivat ne.

7. And some fell among thorns; and the thorns sprung up, and choked them:

7. Etliches fiel unter die Dornen; und die Dornen wuchsen auf und erstickten's.

8 Ja toiset putosivat hyvään maahan ja antoivat sadon, mitkä sata, mitkä kuusikymmentä, mitkä kolmekymmentä jyvää.

8. But other fell into good ground, and brought forth fruit, some an hundredfold, some sixtyfold, some thirtyfold.

8. Etliches fiel auf gutes Land und trug Frucht, etliches hundertfältig, etliches sechzigfältig, etliches dreißigfältig.

9 Jolla on korvat, se kuulkoon."

9. Who hath ears to hear, let him hear.

9. Wer Ohren hat zu hören, der höre!

10 Niin hänen opetuslapsensa tulivat ja sanoivat hänelle: "Minkätähden sinä puhut heille vertauksilla?"

10. And the disciples came, and said unto him, Why speakest thou unto them in parables?

10. Und die Jünger traten zu ihm und sprachen: Warum redest du zu ihnen durch Gleichnisse?

11 Hän vastasi ja sanoi: "Sentähden, että teidän on annettu tuntea taivasten valtakunnan salaisuudet, mutta

11. He answered and said unto them, Because it is given unto you to know the mysteries of the kingdom of heaven, but to them

11. Er antwortete und sprach: Euch ist es gegeben, daß ihr das Geheimnis des Himmelreichs verstehtet; diesen aber ist es

heidän ei ole annettu.

12 Sillä sille, jolla on, annetaan, ja hänellä on oleva yltäkyllin; mutta siltä, jolla ei ole, otetaan pois sekin, mikä hänellä on.

13 Sentähden minä puhun heille vertauksilla, että he näkevin silmin eivät näe ja kuulevin korvin eivät kuule, eivätkä ymmärrä.

14 Ja heissä käy toteen Esaiaan ennustus, joka sanoo: 'Kuulemalla kuulkaa, älkääkä ymmärtäkö, ja näkemällä nähkää, älkääkä käsittäkö.

15 Sillä paatunut on tämän kansan sydän, ja korvillaan he työläästi kuulevat, ja silmänsä he ovat ummistaneet, etteivät he näkisi silmillään, eivät kuulisi korvillaan, eivät ymmärtäisi sydämellään eivätkä kääntyisi ja etten minä heitä parantaisi.'

it is not given.

12. For whosoever hath, to him shall be given, and he shall have more abundance: but whosoever hath not, from him shall be taken away even that he hath.

13. Therefore speak I to them in parables: because they seeing see not; and hearing they hear not, neither do they understand.

14. And in them is fulfilled the prophecy of Esaias, which saith, By hearing ye shall hear, and shall not understand; and seeing ye shall see, and shall not perceive:

15. For this people's heart is waxed gross, and their ears are dull of hearing, and their eyes they have closed; lest at any time they should see with their eyes, and hear with their ears, and should understand with their heart, and should be converted,

nicht gegeben.

12. Denn wer da hat, dem wird gegeben, daß er die Fülle habe; wer aber nicht hat, von dem wird auch das genommen was er hat.

13. Darum rede ich zu ihnen durch Gleichnisse. Denn mit sehenden Augen sehen sie nicht, und mit hörenden Ohren hören sie nicht; denn sie verstehen es nicht.

14. Und über ihnen wird die Weissagung Jesaja's erfüllt, die da sagt: "Mit den Ohren werdet ihr hören, und werdet es nicht verstehen; und mit sehenden Augen werdet ihr sehen, und werdet es nicht verstehen.

15. Denn dieses Volkes Herz ist verstockt, und ihre Ohren hören übel, und ihre Augen schlummern, auf daß sie nicht dermaleinst mit den Augen sehen und mit den Ohren hören und mit dem Herzen verstehen und sich bekehren, daß ich ihnen

16 Mutta autuaat ovat teidän silmänne, koska ne näkevät, ja teidän korvanne, koska ne kuulevat.

17 Sillä totisesti minä sanon teille: monet profeetat ja vanhurskaat ovat halunneet nähdä, mitä te näette, eivätkä ole nähneet, ja kuulla, mitä te kuulette, eivätkä ole kuulleet.

18 Kuulkaa siis te vertaus kylväjästä:

19 Kun joku kuulee valtakunnan sanan eikä ymmärrä, niin tulee paha ja tempaa pois sen, mikä hänen sydämeensä kylvettiin. Tämä on se, mikä kylvettiin tien oheen.

20 Mikä kallioperälle kylvettiin, on se, joka kuulee sanan ja heti ottaa sen ilolla vastaan;

21 mutta hänellä ei ole juurta

and I should heal them.

16. But blessed are your eyes, for they see: and your ears, for they hear.

17. For verily I say unto you, That many prophets and righteous men have desired to see those things which ye see, and have not seen them; and to hear those things which ye hear, and have not heard them.

18. Hear ye therefore the parable of the sower.

19. When any one heareth the word of the kingdom, and understandeth it not, then cometh the wicked one, and catcheth away that which was sown in his heart. This is he which received seed by the way side.

20. But he that received the seed into stony places, the same is he that heareth the word, and anon with joy receiveth it;

21. Yet hath he not root in

hülfe."

16. Aber selig sind eure Augen, daß sie sehen, und eure Ohren, daß sie hören.

17. Wahrlich ich sage euch: Viele Propheten und Gerechte haben begehrt zu sehen, was ihr sehet, und haben's nicht gesehen, und zu hören, was ihr höret, und haben's nicht gehört.

18. So hört nun ihr dieses Gleichnis von dem Säemann:
19. Wenn jemand das Wort von dem Reich hört und nicht versteht, so kommt der Arge und reißt hinweg, was da gesät ist in sein Herz; und das ist der, bei welchem an dem Wege gesät ist.

20. Das aber auf das Steinige gesät ist, das ist, wenn jemand das Wort hört und es alsbald aufnimmt mit Freuden;

21. aber er hat nicht Wurzel in

itsessään, vaan hän kestää ainoastaan jonkun aikaa, ja kun tulee ahdistus tai vaino sanan tähden, niin hän heti lankeaa pois.

22 Mikä taas orjantappuroihin kylvettiin, on se, joka kuulee sanan, mutta tämän maailman huoli ja rikkauden viettelys tukahuttavat sanan, ja hän jää hedelmättömäksi.

23 Mutta mikä hyvään maahan kylvettiin, on se, joka kuulee sanan ja ymmärtää sen ja myös tuottaa hedelmän ja tekee, mikä sata jyvää, mikä kuusikymmentä, mikä kolmekymmentä."

24 Toisen vertauksen hän puhui heille sanoen: "Taivasten valtakunta on verrattava mieheen, joka kylvi hyvän siemenen peltoonsa.

25 Mutta ihmisten nukkuessa hänen vihamiehensä tuli ja kylvi lustetta nisun sekaan ja meni pois.

himself, but dureth for a while: for when tribulation or persecution ariseth because of the word, by and by he is offended.

22. He also that received seed among the thorns is he that heareth the word; and the care of this world, and the deceitfulness of riches, choke the word, and he becometh unfruitful.

23. But he that received seed into the good ground is he that heareth the word, and understandeth it; which also beareth fruit, and bringeth forth, some an hundredfold, some sixty, some thirty.

24. Another parable put he forth unto them, saying, The kingdom of heaven is likened unto a man which sowed good seed in his field:

25. But while men slept, his enemy came and sowed tares among the wheat, and went his way.

sich, sondern ist wetterwendisch; wenn sich Trübsal und Verfolgung erhebt um des Wortes willen, so ärgert er sich alsbald.

22. Das aber unter die Dornen gesät ist, das ist, wenn jemand das Wort hört, und die Sorge dieser Welt und der Betrug des Reichthums erstickt das Wort, und er bringt nicht Frucht.

23. Das aber in das gute Land gesät ist, das ist, wenn jemand das Wort hört und versteht es und dann auch Frucht bringt; und etlicher trägt hundertfältig, etlicher aber sechzigfältig, etlicher dreißigfältig.

24. Er legte ihnen ein anderes Gleichnis vor und sprach: Das Himmelreich ist gleich einem Menschen, der guten Samen auf seinen Acker säte.

25. Da aber die Leute schliefen, kam sein Feind und säte Unkraut zwischen den Weizen und ging davon.

26 Ja kun laiho kasvoi ja teki hedelmää, silloin lustekin tuli näkyviin.

27 Niin perheenisännän palvelijat tulivat ja sanoivat hänelle: 'Herra, etkö kylvänyt peltoosi hyvää siementä? Mistä siihen sitten on tullut lustetta?'

28 Hän sanoi heille: 'Sen on vihamies tehnyt'. Niin palvelijat sanoivat hänelle: 'Tahdotko, että menemme ja kokoamme sen?'

29 Mutta hän sanoi: 'En, ettette lustetta kootessanne nyhtäisi sen mukana nisuakin.

30 Antakaa molempain kasvaa yhdessä elonleikkuuseen asti; ja elonaikana minä sanon leikkuumiehille: Kootkaa ensin luste ja sitokaa se kimppuihin poltettavaksi, mutta nisu korjatkaa minun aittaani.'"

31 Vielä toisen vertauksen hän

26. But when the blade was sprung up, and brought forth fruit, then appeared the tares also.

27. So the servants of the householder came and said unto him, Sir, didst not thou sow good seed in thy field? from whence then hath it tares?

28. He said unto them, An enemy hath done this. The servants said unto him, Wilt thou then that we go and gather them up?

29. But he said, Nay; lest while ye gather up the tares, ye root up also the wheat with them.

30. Let both grow together until the harvest: and in the time of harvest I will say to the reapers, Gather ye together first the tares, and bind them in bundles to burn them: but gather the wheat into my barn.

31. Another parable put he forth

26. Da nun das Kraut wuchs und Frucht brachte, da fand sich auch das Unkraut.

27. Da traten die Knechte zu dem Hausvater und sprachen: Herr, hast du nicht guten Samen auf deinen Acker gesät? Woher hat er denn das Unkraut?

28. Er sprach zu ihnen: Das hat der Feind getan. Da sagten die Knechte: Willst du das wir hingehen und es ausjäten?

29. Er sprach: Nein! auf daß ihr nicht zugleich den Weizen mit ausraufet, so ihr das Unkraut ausjätet.

30. Lasset beides miteinander wachsen bis zur Ernte; und um der Ernte Zeit will ich zu den Schnittern sagen: Sammelt zuvor das Unkraut und bindet es in Bündlein, daß man es verbrenne; aber den Weizen sammelt mir in meine Scheuer.

31. Ein anderes Gleichnis legte

puhui heille sanoen: "Taivasten valtakunta on sinapinsiemenen kaltainen, jonka mies otti ja kylvi peltoonsa.

32 Se on kaikista siemenistä pienin, mutta kun se on kasvanut, on se suurin vihanneskasveista ja tulee puuksi, niin että taivaan linnut tulevat ja tekevät pesänsä sen oksille."

33 Taas toisen vertauksen hän puhui heille: "Taivasten valtakunta on hapatuksen kaltainen, jonka nainen otti ja sekoitti kolmeen vakalliseen jauhoja, kunnes kaikki happani".

34 Tämän kaiken Jeesus puhui kansalle vertauksilla, ja ilman vertausta hän ei puhunut heille mitään;

35 että kävisi toteen, mikä on puhuttu profeetan kautta, joka sanoo: "Minä avaan suuni vertauksiin, minä tuon ilmi sen, mikä on ollut salassa maailman perustamisesta asti".

unto them, saying, The kingdom of heaven is like to a grain of mustard seed, which a man took, and sowed in his field:

32. Which indeed is the least of all seeds: but when it is grown, it is the greatest among herbs, and becometh a tree, so that the birds of the air come and lodge in the branches thereof.

33. Another parable spake he unto them; The kingdom of heaven is like unto leaven, which a woman took, and hid in three measures of meal, till the whole was leavened.

34. All these things spake Jesus unto the multitude in parables; and without a parable spake he not unto them:

35. That it might be fulfilled which was spoken by the prophet, saying, I will open my mouth in parables; I will utter things which have been kept secret from the foundation of the

er ihnen vor und sprach: Das Himmelreich ist gleich einem Senfkorn, das ein Mensch nahm und säte es auf seinen Acker; 32. welches ist das kleinste unter allem Samen; wenn er erwächst, so ist es das größte unter dem Kohl und wird ein Baum, daß die Vögel unter dem Himmel kommen und wohnen unter seinen Zweigen.

33. Ein anderes Gleichnis redete er zu ihnen: Das Himmelreich ist gleich einem Sauerteig, den ein Weib nahm und unter drei Scheffel Mehl vermengte, bis es ganz durchsäuert ward.

34. Solches alles redete Jesus durch Gleichnisse zu dem Volk, und ohne Gleichnis redete er nicht zu ihnen,

35. auf das erfüllet würde, was gesagt ist durch den Propheten, der da spricht: Ich will meinen Mund auf tun in Gleichnissen und will aussprechen die Heimlichkeiten von Anfang der

36 Sitten hän laski luotaan kansanjoukot ja meni asuntoonsa. Ja hänen opetuslapsensa tulivat hänen tykönsä ja sanoivat: "Selitä meille vertaus pellon lusteesta".

37 Niin hän vastasi ja sanoi: "Hyvän siemenen kylväjä on Ihmisen Poika.

38 Pelto on maailma; hyvä siemen ovat valtakunnan lapset, mutta lusteet ovat pahan lapset.

39 Vihamies, joka ne kylvi, on perkele; elon aika on maailman loppu, ja leikkuumiehet ovat enkelit.

40 Niinkuin lusteet kootaan ja tulessa poltetaan, niin on tapahtuva maailman lopussa.

41 Ihmisen Poika lähettää enkelinsä, ja he kokoavat hänen valtakunnastaan kaikki, jotka ovat pahennukseksi ja jotka tekevät laittomuutta,

world.

36. Then Jesus sent the multitude away, and went into the house: and his disciples came unto him, saying, Declare unto us the parable of the tares of the field.

37. He answered and said unto them, He that soweth the good seed is the Son of man;

38. The field is the world; the good seed are the children of the kingdom; but the tares are the children of the wicked one;

39. The enemy that sowed them is the devil; the harvest is the end of the world; and the reapers are the angels.

40. As therefore the tares are gathered and burned in the fire; so shall it be in the end of this world.

41. The Son of man shall send forth his angels, and they shall gather out of his kingdom all things that offend, and them which do iniquity;

Welt.

36. Da ließ Jesus das Volk von sich und kam heim. Und seine Jünger traten zu ihm und sprachen: Deute uns das Geheimnis vom Unkraut auf dem Acker.

37. Er antwortete und sprach zu ihnen: Des Menschen Sohn ist's, der da Guten Samen sät.

38. Der Acker ist die Welt. Der gute Same sind die Kinder des Reiches. Das Unkraut sind die Kinder der Bosheit.

39. Der Feind, der sie sät, ist der Teufel. Die Ernte ist das Ende der Welt. Die Schnitter sind die Engel.

40. Gleichwie man nun das Unkraut ausjätet und mit Feuer verbrennt, so wird's auch am Ende dieser Welt gehen:

41. des Menschen Sohn wird seine Engel senden; und sie werden sammeln aus seinem Reich alle Ärgernisse und die da unrecht tun,

42 ja heittävät heidät tuliseen pätsiin; siellä on oleva itku ja hammasten kiristys.

43 Silloin vanhurskaat loistavat Isänsä valtakunnassa niinkuin aurinko. Jolla on korvat, se kuulkoon.

44 Taivasten valtakunta on peltoon kätketyn aarteen kaltainen, jonka mies löysi ja kätki; ja siitä iloissaan hän meni ja myi kaikki, mitä hänellä oli, ja osti sen pellon.

45 Vielä taivasten valtakunta on kuin kauppias, joka etsi kalliita helmiä,

46 ja löydettyään yhden kallisarvoisen helmen hän meni ja myi kaikki, mitä hänellä oli, ja osti sen.

47 Vielä taivasten valtakunta on nuotan kaltainen, joka heitettiin mereen ja kokosi kaikkinaisia kaloja.

48 Ja kun se tuli täyteen, vetivät

42. And shall cast them into a furnace of fire: there shall be wailing and gnashing of teeth.

43. Then shall the righteous shine forth as the sun in the kingdom of their Father. Who hath ears to hear, let him hear.

44. Again, the kingdom of heaven is like unto treasure hid in a field; the which when a man hath found, he hideth, and for joy thereof goeth and selleth all that he hath, and buyeth that field.

45. Again, the kingdom of heaven is like unto a merchant man, seeking goodly pearls:

46. Who, when he had found one pearl of great price, went and sold all that he had, and bought it.

47. Again, the kingdom of heaven is like unto a net, that was cast into the sea, and gathered of every kind:

48. Which, when it was full, they

42. und werden sie in den Feuerofen werfen; da wird sein Heulen und Zähneklappen.

43. Dann werden die Gerechten leuchten wie die Sonne in ihres Vaters Reich. Wer Ohren hat zu hören, der höre!

44. Abermals ist gleich das Himmelreich einem verborgenem Schatz im Acker, welchen ein Mensch fand und verbarg ihn und ging hin vor Freuden über denselben und verkaufte alles, was er hatte, und kaufte den Acker.

45. Abermals ist gleich das Himmelreich einem Kaufmann, der gute Perlen suchte.

46. Und da er eine köstliche Perle fand, ging er hin und verkaufte alles, was er hatte, und kaufte sie.

47. Abermals ist gleich das Himmelreich einem Netze, das ins Meer geworfen ist, womit man allerlei Gattung fängt.

48. Wenn es aber voll ist, so

he sen rannalle, istuutuivat ja kokosivat hyvät astioihin, mutta kelvottomat he viskasivat pois.

49 Näin on käyvä maailman lopussa; enkelit lähtevät ja erottavat pahat vanhurskaista

50 ja heittävät heidät tuliseen pätsiin; siellä on oleva itku ja hammasten kiristys.

51 Oletteko ymmärtäneet tämän kaiken?" He vastasivat hänelle: "Olemme".

52 Ja hän sanoi heille: "Niin on jokainen kirjanoppinut, joka on tullut taivasten valtakunnan opetuslapseksi, perheenisännän kaltainen, joka tuo aarrekammiostaan esille uutta ja vanhaa".

53 Ja kun Jeesus oli lopettanut nämä vertaukset, lähti hän sieltä.

54 Ja hän tuli kotikaupunkiinsa ja opetti heitä heidän synagoogassaan, niin että he

drew to shore, and sat down, and gathered the good into vessels, but cast the bad away.

49. So shall it be at the end of the world: the angels shall come forth, and sever the wicked from among the just,

50. And shall cast them into the furnace of fire: there shall be wailing and gnashing of teeth.

51. Jesus saith unto them, Have ye understood all these things They say unto him, Yea, Lord.

52. Then said he unto them, Therefore every scribe which is instructed unto the kingdom of heaven is like unto a man that is an householder, which bringeth forth out of his treasure things new and old.

53. And it came to pass, that when Jesus had finished these parables, he departed thence.

54. And when he was come into his own country, he taught them in their synagogue, insomuch

ziehen sie es heraus an das Ufer, sitzen und lesen die guten in ein Gefäß zusammen; aber die faulen werfen sie weg.

49. Also wird es auch am Ende der Welt gehen: die Engel werden ausgehen und die Bösen von den Gerechten scheiden

50. und werden sie in den Feuerofen werfen; da wird Heulen und Zähneklappen sein.

51. Und Jesus sprach zu ihnen: Habt ihr das alles verstanden? Sie sprachen: Ja, HERR.

52. Da sprach er: Darum ein jeglicher Schriftgelehrter, zum Himmelreich gelehrt, ist gleich einem Hausvater, der aus seinem Schatz Neues und Altes hervorträgt.

53. Und es begab sich, da Jesus diese Gleichnisse vollendet hatte, ging er von dannen

54. und kam in seine Vaterstadt und lehrte sie in ihrer Schule, also auch, daß sie sich

14 luku

Johannes Kastajan mestaus 1 – 12 Jeesus ravitsee viisituhatta miestä 13 – 21, kävelee veden päällä 22 – 33, parantaa sairaita Gennesaretissa 34 – 36. (V. – 12 vert. Mark. 6:14, 17 – 29 Luuk.9:7 – 9.)

1 Siihen aikaan neljännesruhtinas Herodes kuuli maineen Jeesuksesta.

2 Ja hän sanoi palvelijoilleen: "Se on Johannes Kastaja; hän on noussut kuolleista, ja sen tähden nämä voimat hänessä vaikuttavat".

3 Sillä Herodes oli ottanut Johanneksen kiinni ja sitonut hänet ja pannut vankeuteen veljensä Filippuksen vaimon, Herodiaan, tähden.

4 Sillä Johannes oli sanonut hänelle: "Sinun ei ole lupa pitää häntä".

5 Ja Herodes olisi tahtonut tappaa Johanneksen, mutta pelkäsi kansaa, sillä he pitivät häntä profeettana.

6 Mutta kun Herodeksen syntymäpäivä tuli, tanssi

1. At that time Herod the tetrarch heard of the fame of Jesus,

2. And said unto his servants, This is John the Baptist; he is risen from the dead; and therefore mighty works do shew forth themselves in him.

3. For Herod had laid hold on John, and bound him, and put him in prison for Herodias' sake, his brother Philip's wife.

4. For John said unto him, It is not lawful for thee to have her.

5. And when he would have put him to death, he feared the multitude, because they counted him as a prophet.

6. But when Herod's birthday was kept, the daughter of

1. Zu der Zeit kam das Gerücht von Jesu vor den Vierfürsten Herodes.

2. Und er sprach zu seinen Knechten: Dieser ist Johannes der Täufer; er ist von den Toten auferstanden, darum tut er solche Taten.

3. Denn Herodes hatte Johannes gegriffen und in das Gefängnis gelegt wegen der Herodias, seines Bruders Philippus Weib.

4. Denn Johannes hatte zu ihm gesagt: Es ist nicht recht, daß du sie habest.

5. Und er hätte ihn gern getötet, fürchtete sich aber vor dem Volk; denn sie hielten ihn für einen Propheten.

6. Da aber Herodes seinen Jahrestag beging, da tanzte die

Herodiaan tytär heidän edessään, ja se miellytti Herodesta;

7 sentähden hän valalla vannaon lupasi antaa hänelle, mitä ikinä hän anoisi.

8 Niin hän äitinsä yllytyksestä sanoi: "Anna tuoda minulle tänne lautasella Johannes Kastajan pää".

9 Silloin kuningas tuli murheelliseksi, mutta valansa ja pöytävierasten tähden hän käski antaa sen.

10 Ja hän lähetti lyömään Johannekselta pään poikki vankilassa.

11 Ja hänen päänsä tuotiin lautasella ja annettiin tytölle; ja tämä vei sen äidilleen.

12 Ja hänen opetuslapsensa tulivat ja ottivat hänen ruumiinsa ja hautasivat hänet; ja he menivät ja ilmoittivat asian

Herodias danced before them, and pleased Herod.

7. Whereupon he promised with an oath to give her whatsoever she would ask.

8. And she, being before instructed of her mother, said, Give me here John Baptist's head in a charger.

9. And the king was sorry: nevertheless for the oath's sake, and them which sat with him at meat, he commanded it to be given her.

10. And he sent, and beheaded John in the prison.

11. And his head was brought in a charger, and given to the damsel: and she brought it to her mother.

12. And his disciples came, and took up the body, and buried it, and went and told Jesus.

Tochter der Herodias vor ihnen. Das gefiel Herodes wohl.

7. Darum verhiess er ihr mit einem Eide, er wollte ihr geben, was sie fordern würde.

8. Und wie sie zuvor von ihrer Mutter angestiftet war, sprach sie: Gib mir her auf einer Schüssel das Haupt Johannes des Täufers!

9. Und der König ward traurig; doch um des Eides willen und derer, die mit ihm zu Tische saßen, befahl er's ihr zu geben.

10. Und schickte hin und enthauptete Johannes im Gefängnis.

11. Und sein Haupt ward hergetragen in einer Schüssel und dem Mägdlein gegeben; und sie brachte es ihrer Mutter.

12. Da kamen seine Jünger und nahmen seinen Leib und begruben ihn; und kamen und verkündigten das Jesus.

Jeesukselle.

13 Kun Jeesus sen kuuli, lähti hän sieltä venheellä autioon paikkaan, yksinäisyyteen. Ja tämän kuultuaan kansa meni jalkaisin kaupungeista hänen jälkeensä.

14 Ja astuessaan maihin Jeesus näki paljon kansaa, ja hänen kävi heitä sääliksi, ja hän paransi heidän sairaansa.

15 Mutta kun ilta tuli, menivät hänen opetuslapsensa hänen tykönsä ja sanoivat: "Tämä paikka on autio, ja päivä on jo pitkälle kulunut; laske siis kansa luotasi, että he menisivät kyliin ostamaan itsellensä ruokaa".

16 Mutta Jeesus sanoi heille: "Ei heidän tarvitse mennä pois; antakaa te heille syödä".

17 He sanoivat hänelle: "Meillä ei ole täällä muuta kuin viisi leipää ja kaksi kalaa".

18 Mutta hän sanoi: "Tuokaa ne tänne minulle".

13. When Jesus heard of it, he departed thence by ship into a desert place apart: and when the people had heard thereof, they followed him on foot out of the cities.

14. And Jesus went forth, and saw a great multitude, and was moved with compassion toward them, and he healed their sick.

15. And when it was evening, his disciples came to him, saying, This is a desert place, and the time is now past; send the multitude away, that they may go into the villages, and buy themselves victuals.

16. But Jesus said unto them, They need not depart; give ye them to eat.

17. And they say unto him, We have here but five loaves, and two fishes.

18. He said, Bring them hither to me.

13. Da das Jesus hörte, wich er von dannen auf einem Schiff in eine Wüste allein. Und da das Volk das hörte, folgte es ihm nach zu Fuß aus den Städten.

14. Und Jesus ging hervor und sah das große Volk; und es jammerte ihn derselben, und er heilte ihre Kranken.

15. Am Abend aber traten seine Jünger zu ihm und sprachen: Dies ist eine Wüste, und die Nacht fällt herein; Laß das Volk von dir, daß sie hin in die Märkte gehen und sich Speise kaufen.

16. Aber Jesus sprach zu ihnen: Es ist nicht not, daß sie hingehen; gebt ihr ihnen zu essen.

17. Sie sprachen: Wir haben hier nichts denn fünf Brote und zwei Fische.

18. Und er sprach: Bringet sie mir her.

19 Ja hän käski kansan asettua ruohikkoon, otti ne viisi leipää ja kaksi kalaa, katsoi ylös taivaaseen ja siunasi, mursi ja antoi leivät opetuslapsillensa, ja opetuslapset antoivat kansalle.

20 Ja kaikki söivät ja tulivat ravituiksi. Sitten he keräsivät jääneet palaset, kaksitoista täyttä vakallista.

21 Ja niitä, jotka aterioivat, oli noin viisituhatta miestä, paitsi naisia ja lapsia.

22 Ja kohta hän vaati opetuslapsiansa astumaan venheeseen ja kulkemaan edeltä toiselle rannalle, sillä aikaa kuin hän laski kansan luotansa.

23 Ja laskettuaan kansan hän nousi vuorelle yksinäisyyteen, rukoilemaan. Ja kun ilta tuli, oli hän siellä yksinänsä.

24 Mutta venhe oli jo monen vakomitan päässä maasta,

19. And he commanded the multitude to sit down on the grass, and took the five loaves, and the two fishes, and looking up to heaven, he blessed, and brake, and gave the loaves to his disciples, and the disciples to the multitude.

20. And they did all eat, and were filled: and they took up of the fragments that remained twelve baskets full.

21. And they that had eaten were about five thousand men, beside women and children.

22. And straightway Jesus constrained his disciples to get into a ship, and to go before him unto the other side, while he sent the multitudes away.

23. And when he had sent the multitudes away, he went up into a mountain apart to pray: and when the evening was come, he was there alone.

24. But the ship was now in the midst of the sea, tossed with

19. Und er hieß das Volk sich lagern auf das Gras und nahm die fünf Brote und die zwei Fische, sah auf zum Himmel und dankte und brach's und gab die Brote den Jüngern, und die Jünger gaben sie dem Volk.

20. Und sie aßen alle und wurden satt und hoben auf, was übrigblieb von Brocken, zwölf Körbe voll.

21. Die aber gegessen hatten waren, waren bei fünftausend Mann, ohne Weiber und Kinder.

22. Und alsbald trieb Jesus seine Jünger, daß sie in das Schiff traten und vor ihm herüberfuhren, bis er das Volk von sich ließe.

23. Und da er das Volk von sich gelassen hatte, stieg er auf einen Berg allein, daß er betete. Und am Abend war er allein daselbst.

24. Und das Schiff war schon mitten auf dem Meer und litt Not

aaltojen ahdistamana, sillä tuuli oli vastainen.

25 Ja neljännellä yövartiolla Jeesus tuli heidän tykönsä kävellen järven päällä.

26 Kun opetuslapset näkivät hänen kävelevän järven päällä, peljästyivät he ja sanoivat: "Se on aave", ja huusivat pelosta.

27 Mutta Jeesus puhutteli heitä kohta ja sanoi: "Olkaa turvallisella mielellä, minä se olen; älkää peljätkö".

28 Pietari vastasi hänelle ja sanoi: "Jos se olet sinä, Herra, niin käske minun tulla tykösi vettä myöten".

29 Hän sanoi: "Tule". Ja Pietari astui ulos venheestä ja käveli vetten päällä mennäkseen Jeesuksen tykö.

30 Mutta nähdessään, kuinka tuuli, hän peljästyi ja rupesi vajoamaan ja huusi sanoen: "Herra, auta minua".

31 Niin Jeesus kohta ojensi

waves: for the wind was contrary.

25. And in the fourth watch of the night Jesus went unto them, walking on the sea.

26. And when the disciples saw him walking on the sea, they were troubled, saying, It is a spirit; and they cried out for fear.

27. But straightway Jesus spake unto them, saying, Be of good cheer; it is I; be not afraid.

28. And Peter answered him and said, Lord, if it be thou, bid me come unto thee on the water.

29. And he said, Come. And when Peter was come down out of the ship, he walked on the water, to go to Jesus.

30. But when he saw the wind boisterous, he was afraid; and beginning to sink, he cried, saying, Lord, save me.

31. And immediately Jesus

von den Wellen; denn der Wind war ihnen zuwider.

25. Aber in der vierten Nachtwache kam Jesus zu ihnen und ging auf dem Meer.

26. Und da ihn die Jünger sahen auf dem Meer gehen, erschrakten sie und sprachen: Es ist ein Gespenst! und schrieen vor Furcht.

27. Aber alsbald redete Jesus mit ihnen und sprach: Seid getrost, Ich bin's; fürchtet euch nicht!

28. Petrus aber antwortete ihm und sprach: HERR, bist du es, so heiß mich zu dir kommen auf dem Wasser.

29. Und er sprach: Komm her! Und Petrus trat aus dem Schiff und ging auf dem Wasser, daß er zu Jesu käme.

30. Er sah aber einen starken Wind; da erschrak er und hob an zu sinken, schrie und sprach: HERR, hilf mir!

31. Jesus reckte alsbald die

kätensä, tarttui häneen ja sanoi hänelle: "Sinä vähäuskoinen, miksi epäilit?"

32 Ja kun he olivat astuneet venheeseen, asettui tuuli.

33 Niin venheessä olijat kumarsivat häntä ja sanoivat: "Totisesti sinä olet Jumalan Poika".

34 Ja kuljettuaan yli he tulivat maihin Gennesaretiin.

35 Ja kun sen paikkakunnan miehet tunsivat hänet, lähettivät he sanan kaikkeen ympäristöön, ja hänen tykönsä tuotiin kaikki sairaat.

36 Ja he pyysivät häneltä, että vain saisivat koskea hänen vaippansa tupsuun; ja kaikki, jotka koskivat, paranivat.

stretched forth his hand, and caught him, and said unto him, O thou of little faith, wherefore didst thou doubt

32. And when they were come into the ship, the wind ceased.

33. Then they that were in the ship came and worshipped him, saying, Of a truth thou art the Son of God.

34. And when they were gone over, they came into the land of Gennesaret.

35. And when the men of that place had knowledge of him, they sent out into all that country round about, and brought unto him all that were diseased;

36. And besought him that they might only touch the hem of his garment: and as many as touched were made perfectly whole.

Hand aus und ergriff ihn und sprach zu ihm: O du Kleingläubiger, warum zweifeltest du?

32. Und sie traten in das Schiff, und der Wind legte sich.

33. Die aber im Schiff waren, kamen und fielen vor ihm nieder und sprachen: Du bist wahrlich Gottes Sohn!

34. Und sie schifften hinüber und kamen in das Land Genezareth.

35. Und da die Leute am selbigen Ort sein gewahr wurden, schickten sie aus in das ganze Land umher und brachten allerlei Ungesunde zu ihm

36. und baten ihn, daß sie nur seines Kleides Saum anrührten. Und alle, die ihn anrührten, wurden gesund.

15 luku

Jeesus nuhtelee fariseuksia ja kirjanoppineita ulkokultaisuudesta 1 – 20, parantaa kanaanilaisen vaimon tyttären 21 – 28 ja muita sairaita 29 – 31 sekä ravitsee neljätuhatta miestä 32 – 39. (V. – 20 vert. Mark.7:1 – 23.)

1 Silloin tuli fariseuksia ja kirjanoppineita Jerusalemissa Jeesuksen luo, ja he sanoivat:
 2 Miksi sinun opetuslapsesi rikkovat vanhintojen perinnäissääntöä? Sillä he eivät pese käsiään ruvetessaan aterialle.
 3 Mutta hän vastasi ja sanoi heille: "Miksi te itse rikotte Jumalan käskyn perinnäissääntönne tähden?
 4 Sillä Jumala on sanonut: 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi', ja: 'Joka kiroaa isäänsä tai äitiänsä, sen pitää kuolemalla kuoleman'.
 5 Mutta te sanotte: Joka sanoo isälleen tai äidilleen: 'Se, minkä sinä olisit ollut minulta saapa, on annettu uhrilahjaksi', sen ei

1. Then came to Jesus scribes and Pharisees, which were of Jerusalem, saying,
 2. Why do thy disciples transgress the tradition of the elders? for they wash not their hands when they eat bread.
 3. But he answered and said unto them, Why do ye also transgress the commandment of God by your tradition
 4. For God commanded, saying, Honour thy father and mother: and, He that curseth father or mother, let him die the death.
 5. But ye say, Whosoever shall say to his father or his mother, It is a gift, by whatsoever thou mightest be profited by me;

1. Da kamen zu ihm die Schriftgelehrten und Pharisäer von Jerusalem und sprachen:
 2. Warum übertreten deine Jünger der Ältesten Aufsätze? Sie waschen ihre Hände nicht, wenn sie Brot essen.
 3. Er antwortete und sprach zu ihnen: Warum übertretet denn ihr Gottes Gebot um eurer Aufsätze willen?
 4. Gott hat geboten: "Du sollst Vater und Mutter ehren; wer Vater und Mutter flucht, der soll des Todes sterben."
 5. Ihr aber lehret: Wer zum Vater oder Mutter spricht: "Es ist Gott gegeben, was dir sollte von mir zu Nutz kommen", der tut wohl.

tarvitse kunnioittaa isäänsä eikä äitiänsä.

6 Ja niin te olette tehneet Jumalan sanan tyhjäksi perinnäissääntönne tähden.

6. And honour not his father or his mother, he shall be free. Thus have ye made the commandment of God of none effect by your tradition.

6. Damit geschieht es, daß niemand hinfort seinen Vater oder seine Mutter ehrt, und also habt ihr Gottes Gebot aufgehoben um eurer Aufsätze willen.

7 Te ulkokullatut, oikein teistä Esaias ennusti, sanoen:

7. Ye hypocrites, well did Esaias prophesy of you, saying,

7. Ihr Heuchler, wohl fein hat Jesaja von euch geweissagt und gesprochen:

8 'Tämä kansa kunnioittaa minua huulillaan, mutta heidän sydämensä on minusta kaukana,

8. This people draweth nigh unto me with their mouth, and honoureth me with their lips; but their heart is far from me.

8. "Dies Volk naht sich zu mir mit seinem Munde und ehrt mich mit seinen Lippen, aber ihr Herz ist fern von mir;

9 mutta turhaan he palvelevat minua opettaen oppeja, jotka ovat ihmiskäskyjä'."

9. But in vain they do worship me, teaching for doctrines the commandments of men.

40. 15. 9. aber vergeblich dienen sie mir, dieweil sie lehren solche Lehren, die nichts denn Menschengebote sind."

10 Ja hän kutsui kansan tykönsä ja sanoi heille: "Kuulkaa ja ymmärtäkää.

10. And he called the multitude, and said unto them, Hear, and understand:

10. Und er rief das Volk zu sich und sprach zu ihm: Höret zu und fasset es!

11 Ei saastuta ihmistä se, mikä menee suusta sisään; vaan mikä suusta käy ulos, se saastuttaa ihmisen."

11. Not that which goeth into the mouth defileth a man; but that which cometh out of the mouth, this defileth a man.

11. Was zum Munde eingeht, das verunreinigt den Menschen nicht; sondern was zum Munde ausgeht, das verunreinigt den Menschen.

12 Silloin opetuslapset tulivat ja sanoivat hänelle: "Tiedätkö, että fariseukset loukkaantuivat kuullessaan tuon puheen?"

13 Mutta hän vastasi ja sanoi: "Jokainen istutus, jota minun taivaallinen Isäni ei ole istuttanut, on juurineen revittävä pois.

14 Älkää heistä välittäkö: he ovat sokeita sokeain taluttajia; mutta jos sokea sokeaa taluttaa, niin he molemmat kuoppaan lankeavat."

15 Niin Pietari vastasi ja sanoi hänelle: "Selitä meille tämä vertaus".

16 Mutta Jeesus sanoi: "Vieläkö tekin olette ymmärtämättömiä?"

17 Ettekö käsitä, että kaikki, mikä käy suusta sisään, menee vatsaan ja ulostuu?

18 Mutta mikä käy suusta ulos, se tulee sydäimestä, ja se

12. Then came his disciples, and said unto him, Knowest thou that the Pharisees were offended, after they heard this saying?

13. But he answered and said, Every plant, which my heavenly Father hath not planted, shall be rooted up.

14. Let them alone: they be blind leaders of the blind. And if the blind lead the blind, both shall fall into the ditch.

15. Then answered Peter and said unto him, Declare unto us this parable.

16. And Jesus said, Are ye also yet without understanding

17. Do not ye yet understand, that whatsoever entereth in at the mouth goeth into the belly, and is cast out into the draught?

18. But those things which proceed out of the mouth come

12. Da traten seine Jünger zu ihm und sprachen: Weißt du auch, daß sich die Pharisäer ärgerten, da sie das Wort hörten?

13. Aber er antwortete und sprach: Alle Pflanzen, die mein himmlischer Vater nicht pflanzte, die werden ausgereutet.

14. Lasset sie fahren! Sie sind blinde Blindenleiter. Wenn aber ein Blinder den andern leitet, so fallen sie beide in die Grube.

15. Da antwortete Petrus und sprach zu ihm: Deute uns dieses Gleichnis.

16. Und Jesus sprach zu ihnen: Seid ihr denn auch noch unverständig?

17. Merket ihr noch nicht, daß alles, was zum Munde eingeht, das geht in den Bauch und wird durch den natürlichen Gang ausgeworfen?

18. Was aber zum Munde herausgeht, das kommt aus dem

saastuttaa ihmisen.

19 Sillä sydämestä lähtevät pahat ajatukset, murhat, aviorikokset, haureudet, varkaudet, väärät todistukset, jumalanpilkkaukset.

20 Nämä ihmisen saastuttavat; mutta pesemättömin käsin syöminen ei saastuta ihmistä."

21 Ja Jeesus lähti sieltä ja vetäytyi Tyyron ja Siidonin tienoille.

22 Ja katso, kanaantilainen vaimo tuli niiltä seuduilta ja huusi sanoen: "Herra, Daavidin poika, armahda minua. Riivaaja vaivaa kauheasti minun tytärtäni."

23 Mutta hän ei vastannut hänelle sanaakaan. Niin hänen opetuslapsensa tulivat ja rukoilivat häntä sanoen: "Päästä hänet menemään, sillä hän

forth from the heart; and they defile the man.

19. For out of the heart proceed evil thoughts, murders, adulteries, fornications, thefts, false witness, blasphemies:

20. These are the things which defile a man: but to eat with unwashed hands defileth not a man.

21. Then Jesus went thence, and departed into the coasts of Tyre and Sidon.

22. And, behold, a woman of Canaan came out of the same coasts, and cried unto him, saying, Have mercy on me, O Lord, thou Son of David; my daughter is grievously vexed with a devil.

23. But he answered her not a word. And his disciples came and besought him, saying, Send her away; for she crieth after us.

Herzen, und das verunreinigt den Menschen.

19. Denn aus dem Herzen kommen arge Gedanken: Mord, Ehebruch, Hurerei, Dieberei, falsch Zeugnis, Lästerung.

20. Das sind Stücke, die den Menschen verunreinigen. Aber mit ungewaschenen Händen essen verunreinigt den Menschen nicht.

21. Und Jesus ging aus von dannen und entwich in die Gegend von Tyrus und Sidon.

22. Und siehe, ein kanaanäisches Weib kam aus derselben Gegend und schrie ihm nach und sprach: Ach HERR, du Sohn Davids, erbarme dich mein! Meine Tochter wird vom Teufel übel geplagt.

23. Und er antwortete ihr kein Wort. Da traten zu ihm seine Jünger, baten ihn und sprachen: Laß sie doch von dir, denn sie schreit uns nach.

huutaa meidän jälkeemme".

24 Hän vastasi ja sanoi: "Minua ei ole lähetetty muitten kuin Israelin huoneen kadonneitten lammasten tykö".

25 Mutta vaimo tuli ja kumarsi häntä ja sanoi: "Herra, auta minua".

26 Mutta hän vastasi ja sanoi: "Ei ole soveliasta ottaa lasten leipää ja heittää penikoille".

27 Mutta vaimo sanoi: "Niin, Herra; mutta syöväthän penikatkin niitä muruja, jotka heidän herrainsa pöydältä putoavat".

28 Silloin Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Oi vaimo, suuri on sinun uskosi, tapahtukoon sinulle, niinkuin tahdot". Ja hänen tyttärensä oli siitä hetkestä terve.

29 Ja Jeesus lähti sieltä ja tuli Galilean järven rannalle; ja hän nousi vuorelle ja istui sinne.

24. But he answered and said, I am not sent but unto the lost sheep of the house of Israel.

25. Then came she and worshipped him, saying, Lord, help me.

26. But he answered and said, It is not meet to take the children's bread, and to cast it to dogs.

27. And she said, Truth, Lord: yet the dogs eat of the crumbs which fall from their masters' table.

28. Then Jesus answered and said unto her, O woman, great is thy faith: be it unto thee even as thou wilt. And her daughter was made whole from that very hour.

29. And Jesus departed from thence, and came nigh unto the sea of Galilee; and went up into a mountain, and sat down there.

24. Er antwortete aber und sprach: Ich bin nicht gesandt denn nur zu den verlorenen Schafen von dem Hause Israel.

25. Sie kam aber und fiel vor ihm nieder und sprach: HERR, hilf mir!

26. Aber er antwortete und sprach: Es ist nicht fein, daß man den Kindern ihr Brot nehme und werfe es vor die Hunde.

27. Sie sprach: Ja, HERR; aber doch essen die Hündlein von den Brosamlein, die von ihrer Herren Tisch fallen.

28. Da antwortete Jesus und sprach zu ihr: O Weib, dein Glaube ist groß! Dir geschehe, wie du willst. Und ihre Tochter ward gesund zu derselben Stunde.

29. Und Jesus ging von da weiter und kam an das Galiläische Meer und ging auf einen Berg und setzte sich allda.

30 Ja hänen tykönsä tuli paljon kansaa, ja he toivat mukanaan rampoja, raajarikkoja, sokeita, mykkiä ja paljon muita, ja laskivat heidät hänen jalkojensa juureen; ja hän paransi heidät, 31 niin että kansa ihmetteli nähdessään mykkäin puhuvan, raajarikkojen olevan terveitä, rampojen kävelevän ja sokeain näkevän; ja he ylistivät Israelin Jumalaa.

32 Ja Jeesus kutsui opetuslapsensa tykönsä ja sanoi: "Minun käy sääliksi kansaa, sillä he ovat jo kolme päivää olleet minun tykönäni, eikä heillä ole mitään syötävää; enkä minä tahdo laskea heitä syömättä menemään, etteivät nääntyisi matkalla".

33 Niin opetuslapset sanoivat hänelle: "Mistä me saamme täällä erämaassa niin paljon leipää, että voimme ravita noin suuren kansanjoukon?"

30. And great multitudes came unto him, having with them those that were lame, blind, dumb, maimed, and many others, and cast them down at Jesus' feet; and he healed them:

31. Insomuch that the multitude wondered, when they saw the dumb to speak, the maimed to be whole, the lame to walk, and the blind to see: and they glorified the God of Israel.

32. Then Jesus called his disciples unto him, and said, I have compassion on the multitude, because they continue with me now three days, and have nothing to eat: and I will not send them away fasting, lest they faint in the way.

33. And his disciples say unto him, Whence should we have so much bread in the wilderness, as to fill so great a multitude?

30. Und es kam zu ihm viel Volks, die hatten mit sich Lahme, Blinde, Stumme, Krüppel und viele andere und warfen sie Jesu vor die Füße, und er heilte sie,

31. daß sich das Volk verwunderte, da sie sahen, daß die Stummen redeten, die Krüppel gesund waren, die Lahmen gingen, die Blinden sahen; und sie priesen den Gott Israels.

32. Und Jesus rief seine Jünger zu sich und sprach: Es jammert mich des Volks; denn sie beharren nun wohl drei Tage bei mir und haben nichts zu essen; und ich will sie nicht ungegessen von mir lassen, auf daß sie nicht verschmachten auf dem Wege.

33. Da sprachen seine Jünger zu ihm: Woher mögen wir so viel Brot nehmen in der Wüste, daß wir so viel Volks sättigen?

34 Jeesus sanoi heille: "Montako leipää teillä on?" He sanoivat: "Seitsemän, ja muutamia kalasia".

35 Niin hän käski kansan asettua maahan.

36 Ja hän otti ne seitsemän leipää ja kalat, kiitti, mursi ja antoi opetuslapsillensa, ja opetuslapset antoivat kansalle.

37 Ja kaikki söivät ja tulivat ravituiksi. Sitten he keräsivät jääneet palaset, seitsemän täyttä vasullista.

38 Ja niitä, jotka aterioivat, oli neljätuhatta miestä, paitsi naisia ja lapsia.

39 Ja laskettuaan kansan tyköänsä hän astui venheeseen ja meni Magadanin alueelle.

34. And Jesus saith unto them, How many loaves have ye And they said, Seven, and a few little fishes.

35. And he commanded the multitude to sit down on the ground.

36. And he took the seven loaves and the fishes, and gave thanks, and brake them, and gave to his disciples, and the disciples to the multitude.

37. And they did all eat, and were filled: and they took up of the broken meat that was left seven baskets full.

38. And they that did eat were four thousand men, beside women and children.

39. And he sent away the multitude, and took ship, and came into the coasts of Magdala.

34. Und Jesus sprach zu ihnen: Wie viel Brote habt ihr? Sie sprachen: Sieben und ein wenig Fischlein.

35. Und er hieß das Volk sich lagern auf die Erde

36. und nahm die sieben Brote und die Fische, dankte, brach sie und gab sie seinen Jüngern; und die Jünger gaben sie dem Volk.

37. Und sie aßen alle und wurden satt; und hoben auf, was übrig blieb von Brocken, sieben Körbe voll.

38. Und die da gegessen hatten, derer waren viertausend Mann, ausgenommen Weiber und Kinder.

39. Und da er das Volk hatte von sich gelassen, trat er in ein Schiff und kam in das Gebiet Magdalas.

16 luku

Jeesus nuhtelee fariseuksia, jotka pyytävät häneltä merkkiä taivaasta 1 – 4, ja varoittaa opetuslapsiaan fariseusten hapatuksesta 5 – 12 Pietari tunnustaa Jeesuksen Kristukseksi, Jumalan Pojaksi 13 – 20 Jeesus ilmoittaa tulevan kärsimyksensä 21 – 23 ja puhuu seuraajiensa itsensäkieltämisestä ja tulemuksestaan 24 – 28. (V. – 12 vert. Mark. 8:10 – 21.)

1 Ja fariseukset ja saddukeukset tulivat hänen luoksensa ja kiusasivat häntä pyytäen häntä näyttämään heille merkin taivaasta.

2 Mutta hän vastasi ja sanoi heille: "Kun ilta tulee, sanotte te: 'Tulee selkeä ilma, sillä taivas ruskottaa',

3 ja aamulla: 'Tänään tulee rajuilma, sillä taivas ruskottaa ja on synkkä'. Taivaan muodon te osaatte arvioida, mutta aikain merkkejä ette osaa.

4 Tämä paha ja avionrikkoja sukupolvi tavoittelee merkkiä,

1. The Pharisees also with the Sadducees came, and tempting desired him that he would shew them a sign from heaven.

2. He answered and said unto them, When it is evening, ye say, It will be fair weather: for the sky is red.

3. And in the morning, It will be foul weather to day: for the sky is red and lowring. O ye hypocrites, ye can discern the face of the sky; but can ye not discern the signs of the times?

4. A wicked and adulterous generation seeketh after a sign;

1. Da traten die Pharisäer und Sadduzäer zu ihm; die versuchten ihn und forderten, daß er sie ein Zeichen vom Himmel sehen ließe.

2. Aber er antwortete und sprach: Des Abends sprecht ihr: Es wird ein schöner Tag werden, denn der Himmel ist rot;

3. und des Morgens sprecht ihr: Es wird heute Ungewitter sein, denn der Himmel ist rot und trübe. Ihr Heuchler! über des Himmels Gestalt könnt ihr urteilen; könnt ihr denn nicht auch über die Zeichen dieser Zeit urteilen?

4. Diese böse und ehebrecherische Art sucht ein

mutta sille ei anneta muuta merkkiä kuin Joonaan merkki."
Ja hän jätti heidät ja meni pois.

and there shall no sign be given unto it, but the sign of the prophet Jonas. And he left them, and departed.

Zeichen; und soll ihr kein Zeichen gegeben werden denn das Zeichen des Propheten Jona. Und er ließ sie und ging davon.

5 Kun opetuslapset saapuivat toiselle rannalle, olivat he unhottaneet ottaa leipää mukaansa.

5. And when his disciples were come to the other side, they had forgotten to take bread.

5. Und da seine Jünger waren hinübergefahren, hatten sie vergessen, Brot mit sich zu nehmen.

6 Ja Jeesus sanoi heille: "Varokaa ja kavahtakaa fariseusten ja saddukeusten hapatusta".

6. Then Jesus said unto them, Take heed and beware of the leaven of the Pharisees and of the Sadducees.

6. Jesus aber sprach zu ihnen: Sehet zu und hütet euch vor dem Sauerteig der Pharisäer und Sadduzäer!

7 Niin he puhuivat keskenään sanoen: "Emme ottaneet leipää mukaamme".

7. And they reasoned among themselves, saying, It is because we have taken no bread.

7. Da dachten sie bei sich selbst und sprachen: Das wird's sein, daß wir nicht haben Brot mit uns genommen.

8 Mutta kun Jeesus sen huomasi, sanoi hän: "Te vähäuskoiset, mitä puhutte keskenänne siitä, ettei teillä ole leipää mukanne?"

8. Which when Jesus perceived, he said unto them, O ye of little faith, why reason ye among yourselves, because ye have brought no bread

8. Da das Jesus merkte, sprach er zu ihnen: Ihr Kleingläubigen, was bekümmert ihr euch doch, daß ihr nicht habt Brot mit euch genommen?

9 Ettekö vielä käsitä? Ja ettekö muista niitä viittä leipää viidelle tuhannelle ja kuinka monta vakallista otitte talteen,
10 ettekä niitä seitsemää leipää

9. Do ye not yet understand, neither remember the five loaves of the five thousand, and how many baskets ye took up?

9. Vernehmet ihr noch nichts? Gedenket ihr nicht an die fünf Brote unter die fünftausend und wie viel Körbe ihr da aufhobt?

10. Neither the seven loaves of

10. auch nicht an die sieben

neljälletuhannelle ja kuinka monta vasullista otitte talteen?

11 Kuinka te ette käsitä, etten minä puhunut teille leivästä? Vaan kavahtakaa fariseusten ja saddukeusten hapatusta."

12 Silloin he ymmärsivät, ettei hän käskenyt kavahtamaan leivän hapatusta, vaan fariseusten ja saddukeusten oppia.

13 Kun Jeesus tuli Filippuksen Kesarean tienoille, kysyi hän opetuslapsiltaan sanoen: "Kenen ihmiset sanovat Ihmisen Pojan olevan?"

14 Niin he sanoivat: "Muutamat Johannes Kastajan, toiset Eliaan, toiset taas Jeremiaan tahi jonkun muun profeetoista".

15 Hän sanoi heille: "Kenenkä te sanotte minun olevan?"

16 Simon Pietari vastasi ja sanoi: "Sinä olet Kristus, elävän

the four thousand, and how many baskets ye took up?

11. How is it that ye do not understand that I spake it not to you concerning bread, that ye should beware of the leaven of the Pharisees and of the Sadducees?

12. Then understood they how that he bade them not beware of the leaven of bread, but of the doctrine of the Pharisees and of the Sadducees.

13. When Jesus came into the coasts of Caesarea Philippi, he asked his disciples, saying, Whom do men say that I the Son of man am

14. And they said, Some say that thou art John the Baptist: some, Elias; and others, Jeremias, or one of the prophets.

15. He saith unto them, But whom say ye that I am

16. And Simon Peter answered and said, Thou art the Christ, the

Brote unter die viertausend und wie viel Körbe ihr da aufhobt?

11. Wie, versteht ihr denn nicht, daß ich euch nicht sage vom Brot, wenn ich sage: Hütet euch vor dem Sauerteig der Pharisäer und Sadduzäer!

12. Da verstanden sie, daß er nicht gesagt hatte, daß sie sich hüten sollten vor dem Sauerteig des Brots, sondern vor der Lehre der Pharisäer und Sadduzäer.

13. Da kam Jesus in die Gegend der Stadt Cäsarea Philippi und fragte seine Jünger und sprach: Wer sagen die Leute, daß des Menschen Sohn sei?

14. Sie sprachen: Etliche sagen, du seist Johannes der Täufer; die andern, du seist Elia; etliche du seist Jeremia oder der Propheten einer.

15. Er sprach zu ihnen: Wer sagt denn ihr, daß ich sei?

16. Da antwortete Simon Petrus und sprach: Du bist Christus, des

Jumalan Poika".

17 Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Autuas olet sinä, Simon, Joonaan poika, sillä ei liha eikä veri ole sitä sinulle ilmoittanut, vaan minun Isäni, joka on taivaissa.

18 Ja minä sanon sinulle: sinä olet Pietari, ja tälle kalliolle minä rakennan seurakuntani, ja tuonelan portit eivät sitä voita.

19 Minä olen antava sinulle taivasten valtakunnan avaimet, ja minkä sinä sidot maan päällä, se on oleva sidottu taivaissa, ja minkä sinä päästät maan päällä, se on oleva päästetty taivaissa."

20 Silloin hän varoitti vakavasti opetuslapsiaan kenellekään sanomasta, että hän on Kristus.

21 Siitä lähtien Jeesus alkoi ilmoittaa opetuslapsilleen, että hänen piti menemän

Son of the living God.

17. And Jesus answered and said unto him, Blessed art thou, Simon Barjona: for flesh and blood hath not revealed it unto thee, but my Father which is in heaven.

18. And I say also unto thee, That thou art Peter, and upon this rock I will build my church; and the gates of hell shall not prevail against it.

19. And I will give unto thee the keys of the kingdom of heaven: and whatsoever thou shalt bind on earth shall be bound in heaven: and whatsoever thou shalt loose on earth shall be loosed in heaven.

20. Then charged he his disciples that they should tell no man that he was Jesus the Christ.

21. From that time forth began Jesus to shew unto his disciples, how that he must go unto

lebendigen Gottes Sohn!

17. Und Jesus antwortete und sprach zu ihm: Selig bist du, Simon, Jona's Sohn; denn Fleisch und Blut hat dir das nicht offenbart, sondern mein Vater im Himmel.

18. Und ich sage dir auch: Du bist Petrus, und auf diesen Felsen will ich bauen meine Gemeinde, und die Pforten der Hölle sollen sie nicht überwältigen.

19. Und ich will dir des Himmelsreichs Schlüssel geben: alles, was du auf Erden binden wirst, soll auch im Himmel gebunden sein, und alles, was du auf Erden lösen wirst, soll auch im Himmel los sein.

20. Da verbot er seinen Jüngern, daß sie niemand sagen sollten, daß er, Jesus, der Christus wäre.

21. Von der Zeit an fing Jesus an und zeigte seinen Jüngern, wie er müßte hin gen Jerusalem

Jerusalemiin ja kärsimän paljon vanhimmilta ja ylipapeilta ja kirjanoppineilta ja tuleman tapetuksi ja kolmantena päivänä nouseman ylös.

22 Silloin Pietari otti hänet erilleen ja rupesi nuhtelemaan häntä sanoen: "Jumala varjelkoon, Herra, älköön se sinulle tapahtuko".

23 Mutta hän kääntyi ja sanoi Pietarille: "Mene pois minun edestäni, saatana; sinä olet minulle pahennukseksi, sillä sinä et ajattele sitä, mikä on Jumalan, vaan sitä, mikä on ihmisten".

24 Silloin Jeesus sanoi opetuslapsillensa: "Jos joku tahtoo minun perässäni kulkea, hän kieltäköön itsensä ja ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua.

25 Sillä joka tahtoo pelastaa elämänsä, hän kadottaa sen, mutta joka kadottaa elämänsä minun tähteni, hän löytää sen.

26 Sillä mitä se hyödyttää

Jerusalem, and suffer many things of the elders and chief priests and scribes, and be killed, and be raised again the third day.

22. Then Peter took him, and began to rebuke him, saying, Be it far from thee, Lord: this shall not be unto thee.

23. But he turned, and said unto Peter, Get thee behind me, Satan: thou art an offence unto me: for thou savourest not the things that be of God, but those that be of men.

24. Then said Jesus unto his disciples, If any man will come after me, let him deny himself, and take up his cross, and follow me.

25. For whosoever will save his life shall lose it: and whosoever will lose his life for my sake shall find it.

26. For what is a man profited, if

gehen und viel leiden von den Ältesten und Hohenpriestern und Schriftgelehrten und getötet werden und am dritten Tage auferstehen.

22. Und Petrus nahm ihn zu sich, fuhr ihn an und sprach: HERR, schone dein selbst; das widerfahre dir nur nicht!

23. Aber er wandte sich um und sprach zu Petrus: Hebe dich, Satan, von mir! du bist mir ärgerlich; denn du meinst nicht was göttlich, sondern was menschlich ist.

24. Da sprach Jesus zu seinen Jüngern: Will mir jemand nachfolgen, der verleugne sich selbst und nehme sein Kreuz auf sich und folge mir.

25. Denn wer sein Leben erhalten will, der wird's verlieren; wer aber sein Leben verliert um meinetwillen, der wird's finden.

26. Was hülfte es dem

ihmistä, vaikka hän voittaisi omaksensa koko maailman, mutta saisi sielullensa vahingon? Taikka mitä voi ihminen antaa sielunsa lunnaiksi?

27 Sillä Ihmisen Poika on tuleva Isänsä kirkkaudessa enkeliensä kanssa, ja silloin hän maksaa kullekin hänen tekojensa mukaan.

28 Totisesti minä sanon teille: tässä seisovien joukossa on muutamia, jotka eivät maista kuolemaa, ennenkuin näkevät Ihmisen Pojan tulevan kuninkuudessaan."

he shall gain the whole world, and lose his own soul? or what shall a man give in exchange for his soul?

27. For the Son of man shall come in the glory of his Father with his angels; and then he shall reward every man according to his works.

28. Verily I say unto you, There be some standing here, which shall not taste of death, till they see the Son of man coming in his kingdom.

Menschen, so er die ganze Welt gewönne und nähme Schaden an seiner Seele? Oder was kann der Mensch geben, damit er seine Seele wieder löse?

27. Denn es wird geschehen, daß des Menschen Sohn komme in der Herrlichkeit seines Vaters mit seinen Engeln; und alsdann wird er einem jeglichen vergelten nach seinen Werken.

28. Wahrlich ich sage euch: Es stehen etliche hier, die nicht schmecken werden den Tod, bis daß sie des Menschen Sohn kommen sehen in seinem Reich.

17 luku

Jeesuksen kirkastuminen 1 – 8 Hän sanoo, että Johannes on se Elias, joka oli tuleva 9 – 13, parantaa kuunvaihetautisen pojan 14 – 18, jota opetuslapset epäuskonsa tähden eivät voineet parantaa 19, 20, puhuu jälleen kärsimisestään 22, 23 ja maksaa temppeliveron 24 – 27. (V. – 8 vert. Mark. 9:1 – 8 Luuk.9: 28 – 36.)

1 Ja kuuden päivän kuluttua

1. And after six days Jesus

1. Und nach sechs Tagen nahm

Jeesus otti mukaansa Pietarin sekä Jaakobin ja hänen veljensä Johanneksen ja vei heidät korkealle vuorelle, yksinäisyyteen.

2 Ja hänen muotonsa muuttui heidän edessään, ja hänen kasvonsa loistivat niinkuin aurinko, ja hänen vaatteensa tulivat valkoisiksi niinkuin valo.

3 Ja katso, heille ilmestyivät Mooses ja Elias, jotka puhuivat hänen kanssansa.

4 Niin Pietari rupesi puhumaan ja sanoi Jeesukselle: "Herra, meidän on tässä hyvä olla; jos tahdot, niin minä teen tähän kolme majaa, sinulle yhden ja Moosekselle yhden ja Eliaalle yhden".

5 Hänen vielä puhuessaan, katso, heidät varjosi valoisa pilvi; ja katso, pilvestä kuului ääni, joka sanoi: "Tämä on minun rakas Poikani, johon minä olen mielistynyt; kuulkaa häntä".

taketh Peter, James, and John his brother, and bringeth them up into an high mountain apart,

2. And was transfigured before them: and his face did shine as the sun, and his raiment was white as the light.

3. And, behold, there appeared unto them Moses and Elias talking with him.

4. Then answered Peter, and said unto Jesus, Lord, it is good for us to be here: if thou wilt, let us make here three tabernacles; one for thee, and one for Moses, and one for Elias.

5. While he yet spake, behold, a bright cloud overshadowed them: and behold a voice out of the cloud, which said, This is my beloved Son, in whom I am well pleased; hear ye him.

Jesus zu sich Petrus und Jakobus und Johannes, seinen Bruder, und führte sie beiseits auf einen hohen Berg.

2. Und er ward verklärt vor ihnen, und sein Angesicht leuchtete wie die Sonne, und seine Kleider wurden weiß wie ein Licht.

3. Und siehe, da erschienen ihnen Mose und Elia; die redeten mit ihm.

4. Petrus aber antwortete und sprach zu Jesu: HERR, hier ist gut sein! Willst du, so wollen wir hier drei Hütten machen: dir eine, Mose eine und Elia eine.

5. Da er noch also redete, siehe, da überschattete sie eine lichte Wolke. Und siehe, eine Stimme aus der Wolke sprach: Dies ist mein lieber Sohn, an welchem ich Wohlgefallen habe, den sollt ihr hören!

6 Kun opetuslapset sen kuulivat, lankesivat he kasvoilleen ja peljästyivät kovin.

7 Niin Jeesus tuli heidän tykönsä, koski heihin ja sanoi: "Nouskaa, älkääkä peljätkö".

8 Ja kun he nostivat silmänsä, eivät he nähneet ketään muuta kuin Jeesuksen yksinään.

9 Ja heidän kulkiessaan alas vuorelta Jeesus varoitti heitä sanoen: "Älkää kenellekään kertoko tätä näkyä, ennen kuin Ihmisen Poika on noussut kuolleista".

10 Ja hänen opetuslapsensa kysyivät häneltä sanoen: "Miksi sitten kirjanoppineet sanovat, että Eliaan pitää tulla ensin?"

11 Jeesus vastasi ja sanoi: "Elias tosin tulee ja asettaa kaikki kohdalleen.

12 Mutta minä sanon teille, että Elias on jo tullut. Mutta he eivät tunteneet häntä, vaan tekivät hänelle, mitä tahtoivat. Samoin

6. And when the disciples heard it, they fell on their face, and were sore afraid.

7. And Jesus came and touched them, and said, Arise, and be not afraid.

8. And when they had lifted up their eyes, they saw no man, save Jesus only.

9. And as they came down from the mountain, Jesus charged them, saying, Tell the vision to no man, until the Son of man be risen again from the dead.

10. And his disciples asked him, saying, Why then say the scribes that Elias must first come?

11. And Jesus answered and said unto them, Elias truly shall first come, and restore all things.

12. But I say unto you, That Elias is come already, and they knew him not, but have done unto him whatsoever they listed. Likewise

6. Da das die Jünger hörten, fielen sie auf ihr Angesicht und erschrakten sehr.

7. Jesus aber trat zu ihnen, rührte sie an und sprach: Stehet auf und fürchtet euch nicht!

8. Da sie aber ihre Augen aufhoben, sahen sie niemand denn Jesum allein.

9. Und da sie vom Berge herabgingen, gebot ihnen Jesus und sprach: Ihr sollt dies Gesicht niemand sagen, bis das des Menschen Sohn von den Toten auferstanden ist.

10. Und seine Jünger fragten ihn und sprachen: Was sagen denn die Schriftgelehrten, Elia müsse zuvor kommen?

11. Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Elia soll ja zuvor kommen und alles zurechtbringen.

12. Doch ich sage euch: Es ist Elia schon gekommen, und sie haben ihn nicht erkannt, sondern haben an ihm getan, was sie

myös Ihmisen Poika saa kärsiä heiltä."

13 Silloin opetuslapset ymmärsivät hänen puhuneen heille Johannes Kastajasta.

14 Ja kun he saapuivat kansan luo, tuli hänen tykönsä muuan mies, polvistui hänen eteensä

15 ja sanoi: "Herra, armahda minun poikaani, sillä hän on kuunvaihetautinen ja kärsii kovin; usein hän kaatuu, milloin tuleen, milloin veteen.

16 Ja minä toin hänet sinun opetuslastesi tykö, mutta he eivät voineet häntä parantaa."

17 Niin Jeesus vastasi ja sanoi: "Voi sinä epäuskoinen ja nurja sukupolvi, kuinka kauan minun täytyy olla teidän kanssanne? Kuinka kauan kärsiä teitä? Tuokaa hänet tänne minun tyköni."

18 Ja Jeesus nuhteli riivaajaa, ja se lähti pojasta, ja poika oli siitä

shall also the Son of man suffer of them.

13. Then the disciples understood that he spake unto them of John the Baptist.

14. And when they were come to the multitude, there came to him a certain man, kneeling down to him, and saying,

15. Lord, have mercy on my son: for he is lunatick, and sore vexed: for oftentimes he falleth into the fire, and oft into the water.

16. And I brought him to thy disciples, and they could not cure him.

17. Then Jesus answered and said, O faithless and perverse generation, how long shall I be with you how long shall I suffer you bring him hither to me.

18. And Jesus rebuked the devil; and he departed out of him: and

wollten. Also wird auch des Menschen Sohn leiden müssen von ihnen.

13. Da verstanden die Jünger, daß er von Johannes dem Täufer zu ihnen geredet hatte.

14. Und da sie zu dem Volk kamen, trat zu ihm ein Mensch und fiel ihm zu Füßen

15. und sprach: HERR, erbarme dich über meinen Sohn! denn er ist mondsüchtig und hat ein schweres Leiden: er fällt oft ins Feuer und oft ins Wasser;

16. und ich habe ihn zu deinen Jüngern gebracht, und sie konnten ihm nicht helfen.

17. Jesus aber antwortete und sprach: O du ungläubige und verkehrte Art, wie lange soll ich bei euch sein? wie lange soll ich euch dulden? Bringt ihn hierher!

18. Und Jesus bedrohte ihn; und der Teufel fuhr aus von ihm, und

hetkestä terve.

19 Sitten opetuslapset menivät Jeesuksen tykö eriksensä ja sanoivat: "Miksi emme me voineet ajaa sitä ulos?"

20 Niin hän sanoi heille: "Teidän epäuskonne tähden; sillä totisesti minä sanon teille: jos teillä olisi uskoa sinapinsiemenenkään verran, niin te voisitte sanoa tälle vuorelle: 'Siirry täältä tuonne', ja se siirtyisi, eikä mikään olisi teille mahdotonta".

21 (Mutta tätä lajia ei saa lähtemään ulos muulla kuin rukouksella ja paastolla.)

22 Ja kun he yhdessä vaelsivat Galileassa, sanoi Jeesus heille: "Ihmisen Poika annetaan ihmisten käsiin,

23 ja he tappavat hänet, ja kolmantena päivänä hän nousee

the child was cured from that very hour.

19. Then came the disciples to Jesus apart, and said, Why could not we cast him out?

20. And Jesus said unto them, Because of your unbelief: for verily I say unto you, If ye have faith as a grain of mustard seed, ye shall say unto this mountain, Remove hence to yonder place; and it shall remove; and nothing shall be impossible unto you.

21. Howbeit this kind goeth not out but by prayer and fasting.

22. And while they abode in Galilee, Jesus said unto them, The Son of man shall be betrayed into the hands of men:

23. And they shall kill him, and the third day he shall be raised

der Knabe ward gesund zu derselben Stunde.

19. Da traten zu ihm seine Jünger besonders und sprachen: Warum konnten wir ihn nicht austreiben?

20. Jesus aber antwortete und sprach zu ihnen: Um eures Unglaubens willen. Denn wahrlich ich sage euch: So ihr Glauben habt wie ein Senfkorn, so mögt ihr sagen zu diesem Berge: Hebe dich von hinnen dorthin! so wird er sich heben; und euch wird nichts unmöglich sein.

21. Aber diese Art fährt nicht aus denn durch Beten und Fasten.

22. Da sie aber ihr Wesen hatten in Galiläa, sprach Jesus zu ihnen: Es wird geschehen, daß des Menschen Sohn überantwortet wird in der Menschen Hände;

23. und sie werden ihn töten, und am dritten Tage wird er

ylös". Ja he tulivat kovin murheellisiksi.

24 Ja kun he saapuivat Kapernaumiin, tulivat temppliveron kantajat Pietarin luo ja sanoivat: "Eikö teidän opettajanne maksa temppliveroa?"

25 Hän sanoi: "Maksaa". Ja kun hän tuli huoneeseen, kysyi Jeesus häneltä ensi sanaksi: "Mitä arvelet, Simon? Keitä maan kuninkaat ottavat tullia tai veroa? Lapsiltaanko vai vierailta?"

26 Ja kun hän vastasi: "Vierailta", sanoi Jeesus hänelle: "Lapset ovat siis vapaat.

27 Mutta ettemme heitä loukkaisi, niin mene ja heitä onki järveen. Ota sitten ensiksi saamasi kala, ja kun avaat sen suun, löydät hopearahan. Ota se ja anna heille minun puolestani ja omasta puolestasi."

again. And they were exceeding sorry.

24. And when they were come to Capernaum, they that received tribute money came to Peter, and said, Doth not your master pay tribute?

25. He saith, Yes. And when he was come into the house, Jesus prevented him, saying, What thinkest thou, Simon of whom do the kings of the earth take custom or tribute of their own children, or of strangers

26. Peter saith unto him, Of strangers. Jesus saith unto him, Then are the children free.

27. Notwithstanding, lest we should offend them, go thou to the sea, and cast an hook, and take up the fish that first cometh up; and when thou hast opened his mouth, thou shalt find a piece of money: that take, and give unto them for me and thee.

auferstehen. Und sie wurden sehr betrübt.

24. Da sie nun gen Kapernaum kamen, gingen zu Petrus, die den Zinsgroschen einnahmen, und sprachen: Pfllegt euer Meister nicht den Zinsgroschen zu geben?

25. Er sprach: Ja. Und als er heimkam, kam ihm Jesus zuvor und sprach: Was dünkt dich, Simon? Von wem nehmen die Könige auf Erden den Zoll oder Zins? Von Ihren Kindern oder von den Fremden?

26. Da sprach zu ihm Petrus: Von den Fremden. Jesus sprach zu ihm: So sind die Kinder frei.

27. Auf daß aber wir sie nicht ärgern, so gehe hin an das Meer und wirf die Angel, und den ersten Fisch, der herauffährt, den nimm; und wenn du seinen Mund auftust, wirst du einen Stater finden; den nimm und gib ihnen für mich und dich.

18 luku

Jeesus käskee karttamaan ylpeyttä ja viettelemistä 1 – 11, puhuu vertauksen eksyneestä lampaasta 12 – 14, neuvoo, miten on kohdeltava rikkovaa veljeä 15 – 18, vakuuttaa rukouksen tulevan kuulluksi 19, 20 sekä kehoittaa anteeksiantavaisuuteen 21, 22 ja puhuu vertauksen armottomasta palvelijasta 23 – 35. (V. – 5 vert. Mark. 9:33 – 37 Luuk. 9: 46 – 48.)

1 Sillä hetkellä opetuslapset tulivat Jeesuksen tykö ja sanoivat: "Kuka on suurin taivasten valtakunnassa?"

2 Niin hän kutsui tykönsä lapsen, asetti sen heidän keskellensä

3 ja sanoi: "Totisesti minä sanon teille: ellette käännä ja tule lasten kaltaisiksi, ette pääse taivasten valtakuntaan.

4 Sentähden, joka nöyrtyy tämän lapsen kaltaiseksi, se on suurin taivasten valtakunnassa.

5 Ja joka ottaa tykönsä yhden tämänkaltaisen lapsen minun nimeeni, se ottaa tykönsä minut.

1. At the same time came the disciples unto Jesus, saying, Who is the greatest in the kingdom of heaven?

2. And Jesus called a little child unto him, and set him in the midst of them,

3. And said, Verily I say unto you, Except ye be converted, and become as little children, ye shall not enter into the kingdom of heaven.

4. Whosoever therefore shall humble himself as this little child, the same is greatest in the kingdom of heaven.

5. And whoso shall receive one such little child in my name receiveth me.

1. Zu derselben Stunde traten die Jünger zu Jesu und sprachen: Wer ist doch der Größte im Himmelreich?

2. Jesus rief ein Kind zu sich und stellte das mitten unter sie

3. und sprach: Wahrlich ich sage euch: Es sei denn, daß ihr umkehret und werdet wie die Kinder, so werdet ihr nicht ins Himmelreich kommen.

4. Wer nun sich selbst erniedrigt wie dies Kind, der ist der Größte im Himmelreich.

5. Und wer ein solches Kind aufnimmt in meinem Namen, der nimmt mich auf.

6 Mutta joka viettelee yhden näistä pienistä, jotka uskovat minuun, sen olisi parempi, että myllynkivi ripustettaisiin hänen kaulaansa ja hänet upotettaisiin meren syvyyteen.

7 Voi maailmaa viettelysten tähden! Viettelysten täytyy kyllä tulla; mutta voi sitä ihmistä, jonka kautta viettelys tulee!

8 Mutta jos sinun kätesi tai jalkasi viettelee sinua, hakkaa se poikki ja heitä luotasi; parempi on sinulle, että käsipuolena tai jalkapuolena pääset elämään sisälle, kuin että sinut, molemmat kädet tai molemmat jalat tallella, heitetään iankaikkiseen tuleen.

9 Ja jos sinun silmäsi viettelee sinua, repäise se pois ja heitä luotasi; parempi on sinun silmäpuolena mennä elämään sisälle, kuin että sinut, molemmat silmät tallella, heitetään helvetin tuleen.

6. But whoso shall offend one of these little ones which believe in me, it were better for him that a millstone were hanged about his neck, and that he were drowned in the depth of the sea.

7. Woe unto the world because of offences! for it must needs be that offences come; but woe to that man by whom the offence cometh!

8. Wherefore if thy hand or thy foot offend thee, cut them off, and cast them from thee: it is better for thee to enter into life halt or maimed, rather than having two hands or two feet to be cast into everlasting fire.

9. And if thine eye offend thee, pluck it out, and cast it from thee: it is better for thee to enter into life with one eye, rather than having two eyes to be cast into hell fire.

6. Wer aber ärgert dieser Geringsten einen, die an mich glauben, dem wäre es besser, daß ein Mühlstein an seinen Hals gehängt und er ersäuft werde im Meer, da es am tiefsten ist.

7. Weh der Welt der Ärgernisse halben! Es muß ja Ärgernis kommen; doch weh dem Menschen, durch welchen Ärgernis kommt!

8. So aber deine Hand oder dein Fuß dich ärgert, so haue ihn ab und wirf ihn von dir. Es ist besser, daß du zum Leben lahm oder als Krüppel eingehst, denn daß du zwei Hände oder zwei Füße hast und wirst in das höllische Feuer geworfen.

9. Und so dich dein Auge ärgert, reiß es aus und wirf's von dir. Es ist dir besser, daß du einäugig zum Leben eingehst, denn daß du zwei Augen habest und wirst in das höllische Feuer geworfen.

10 Katsokaa, ettette halveksu yhtäkään näistä pienistä; sillä minä sanon teille, että heidän enkelinsä taivaissa näkevät aina minun Isäni kasvot, joka on taivaissa.

11 (Sillä Ihmisen Poika on tullut pelastamaan sitä, mikä on kadonnut.)

12 Mitä arvelette? Jos jollakin ihmisellä on sata lammasta ja yksi niistä eksyy, eikö hän jätä niitä yhdeksääkymmentä yhdeksää vuorille ja mene etsimään eksynyttä?

13 Ja jos hän sen löytää, totisesti minä sanon teille: hän iloitsee enemmän siitä kuin niistä yhdeksästäkymmenestä yhdeksästä, jotka eivät olleet eksyneet.

14 Niin ei myöskään teidän taivaallisen Isänne tahto ole, että yksikään näistä pienistä joutuisi kadotukseen.

15 Mutta jos veljesi rikkoo sinua

10. Take heed that ye despise not one of these little ones; for I say unto you, That in heaven their angels do always behold the face of my Father which is in heaven.

11. For the Son of man is come to save that which was lost.

12. How think ye? if a man have an hundred sheep, and one of them be gone astray, doth he not leave the ninety and nine, and goeth into the mountains, and seeketh that which is gone astray?

13. And if so be that he find it, verily I say unto you, he rejoiceth more of that sheep, than of the ninety and nine which went not astray.

14. Even so it is not the will of your Father which is in heaven, that one of these little ones should perish.

15. Moreover if thy brother shall

10. Sehet zu, daß ihr nicht jemand von diesen Kleinen verachtet. Denn ich sage euch: Ihre Engel im Himmel sehen allezeit in das Angesicht meines Vaters im Himmel.

11. Denn des Menschen Sohn ist gekommen, selig zu machen, das verloren ist.

12. Was dünkt euch? Wenn irgend ein Mensch hundert Schafe hätte und eins unter ihnen sich verirrt: läßt er nicht die neunundneunzig auf den Bergen, geht hin und sucht das verirrt?

13. Und so sich's begibt, daß er's findet, wahrlich ich sage euch, er freut sich darüber mehr denn über die neunundneunzig, die nicht verirrt sind.

14. Also auch ist's vor eurem Vater im Himmel nicht der Wille, daß jemand von diesen Kleinen verloren werde.

15. Sündigt aber dein Bruder an

vastaan, niin mene ja nuhtele häntä kahden kesken; jos hän sinua kuulee, niin olet voittanut veljesi.

16 Mutta jos hän ei sinua kuule, niin ota vielä yksi tai kaksi kanssasi, 'että jokainen asia vahvistettaisiin kahden tai kolmen todistajan sanalla'.

17 Mutta jos hän ei kuule heitä, niin ilmoita seurakunnalle. Mutta jos hän ei seurakuntaakaan kuule, niin olkoon hän sinulle, niinkuin olisi pakana ja publikaani.

18 Totisesti minä sanon teille: kaikki, minkä te sidotte maan päällä, on oleva sidottu taivaassa, ja kaikki, minkä te päästätte maan päällä, on oleva päästetty taivaassa.

19 Vielä minä sanon teille: jos kaksi teistä maan päällä keskenään sopii mistä asiasta tahansa, että he sitä anovat, niin he saavat sen minun Isältääni, joka on taivaissa.

trespass against thee, go and tell him his fault between thee and him alone: if he shall hear thee, thou hast gained thy brother.

16. But if he will not hear thee, then take with thee one or two more, that in the mouth of two or three witnesses every word may be established.

17. And if he shall neglect to hear them, tell it unto the church: but if he neglect to hear the church, let him be unto thee as an heathen man and a publican.

18. Verily I say unto you, Whatsoever ye shall bind on earth shall be bound in heaven: and whatsoever ye shall loose on earth shall be loosed in heaven.

19. Again I say unto you, That if two of you shall agree on earth as touching any thing that they shall ask, it shall be done for them of my Father which is in heaven.

dir, so gehe hin und strafe ihn zwischen dir und ihm allein. Hört er dich, so hast du deinen Bruder gewonnen.

16. Hört er dich nicht, so nimm noch einen oder zwei zu dir, auf daß alle Sache bestehe auf zweier oder dreier Zeugen Mund.

17. Hört er die nicht, so sage es der Gemeinde. Hört er die Gemeinde nicht, so halt ihn als einen Zöllner oder Heiden.

18. Wahrlich ich sage euch: Was ihr auf Erden binden werdet, soll auch im Himmel gebunden sein, und was ihr auf Erden lösen werdet, soll auch im Himmel los sein.

19. Weiter sage ich euch: wo zwei unter euch eins werden, warum es ist, daß sie bitten wollen, das soll ihnen widerfahren von meinem Vater im Himmel.

20 Sillä missä kaksi tahi kolme on kokoontunut minun nimeeni, siinä minä olen heidän keskellensä."

21 Silloin Pietari meni hänen tykönsä ja sanoi hänelle: "Herra, kuinka monta kertaa minun on annettava anteeksi veljelleni, joka rikkoo minua vastaan? Ihanko seitsemän kertaa?"

22 Jeesus vastasi hänelle: "Minä sanon sinulle: ei seitsemän kertaa, vaan seitsemänkymmentä kertaa seitsemän.

23 Sentähden taivasten valtakunta on verrattava kuninkaaseen, joka vaati palvelijoiltansa tiliä.

24 Ja kun hän rupesi tilintekoon, tuotiin hänen eteensä eräs, joka oli hänelle velkaa kymmenentuhatta leiviskää.

25 Mutta kun tällä ei ollut, millä maksaa, niin hänen herransa määräsi myytäväksi hänet ja hänen vaimonsa ja lapsensa ja

20. For where two or three are gathered together in my name, there am I in the midst of them.

21. Then came Peter to him, and said, Lord, how oft shall my brother sin against me, and I forgive him? till seven times?

22. Jesus saith unto him, I say not unto thee, Until seven times: but, Until seventy times seven.

23. Therefore is the kingdom of heaven likened unto a certain king, which would take account of his servants.

24. And when he had begun to reckon, one was brought unto him, which owed him ten thousand talents.

25. But forasmuch as he had not to pay, his lord commanded him to be sold, and his wife, and children, and all that he had, and

20. Denn wo zwei oder drei versammelt sind in meinem Namen, da bin ich mitten unter ihnen.

21. Da trat Petrus zu ihm und sprach: HERR, wie oft muß ich denn meinem Bruder, der an mir sündigt, vergeben? Ist's genug siebenmal?

22. Jesus sprach zu ihm: Ich sage dir: Nicht siebenmal, sondern siebzimal siebenmal.

23. Darum ist das Himmelreich gleich einem König, der mit seinen Knechten rechnen wollte.

24. Und als er anfing zu rechnen, kam ihm einer vor, der war ihm zehntausend Pfund schuldig.

25. Da er's nun nicht hatte, zu bezahlen, hieß der Herr verkaufen ihn und sein Weib und seine Kinder und alles, was er

kaikki, mitä hänellä oli, ja velan maksettavaksi.

26 Silloin palvelija lankesi maahan ja rukoili häntä sanoen: 'Ole pitkämielinen minua kohtaan, niin minä maksan sinulle kaikki'.

27 Niin herran kävi sääliksi sitä palvelijaa, ja hän päästi hänet ja antoi hänelle velan anteeksi.

28 Mutta mentyään ulos se palvelija tapasi erään kanssapalvelijoistaan, joka oli hänelle velkaa sata denaria; ja hän tarttui häneen, kuristi häntä kurkusta ja sanoi: 'Maksa, minkä olet velkaa'.

29 Niin hänen kanssapalvelijansa lankesi maahan ja pyysi häntä sanoen: 'Ole pitkämielinen minua kohtaan, niin minä maksan sinulle'.

30 Mutta hän ei tahtonut, vaan meni ja heitti hänet vankeuteen, kunnes hän maksaisi velkansa.

payment to be made.

26. The servant therefore fell down, and worshipped him, saying, Lord, have patience with me, and I will pay thee all.

27. Then the lord of that servant was moved with compassion, and loosed him, and forgave him the debt.

28. But the same servant went out, and found one of his fellowservants, which owed him an hundred pence: and he laid hands on him, and took him by the throat, saying, Pay me that thou owest.

29. And his fellow servant fell down at his feet, and besought him, saying, Have patience with me, and I will pay thee all.

30. And he would not: but went and cast him into prison, till he should pay the debt.

hatte, und bezahlen.

26. Da fiel der Knecht nieder und betete ihn an und sprach: Herr, habe Geduld mit mir, ich will dir's alles bezahlen.

27. Da jammerte den Herrn des Knechtes, und er ließ ihn los, und die Schuld erließ er ihm auch.

28. Da ging derselbe Knecht hinaus und fand einen seiner Mitknechte, der war ihm hundert Groschen schuldig; und er griff ihn an und würgte ihn und sprach: Bezahle mir, was du mir schuldig bist!

29. Da fiel sein Mitknecht nieder und bat ihn und sprach: Habe Geduld mit mir; ich will dir's alles bezahlen.

30. Er wollte aber nicht, sondern ging hin und warf ihn ins Gefängnis, bis daß er bezahlte,

31 Kun nyt hänen kanssapalvelijansa näkivät, mitä tapahtui, tulivat he kovin murheellisiksi ja menivät ja ilmoittivat herrallensa kaiken, mitä oli tapahtunut.

32 Silloin hänen herransa kutsui hänet eteensä ja sanoi hänelle: 'Sinä paha palvelija! Minä annoin sinulle anteeksi kaiken sen velan, koska sitä minulta pyysit; 33 eikö sinunkin olisi pitänyt armahtaa kanssapalvelijaasi, niinkuin minäkin sinua armahdin?'

34 Ja hänen herransa vihastui ja antoi hänet vanginvartijan käsiin, kunnes hän maksaisi kaiken, minkä oli hänelle velkaa.

35 Näin myös minun taivaallinen Isäni tekee teille, ellette anna kukin veljellenne sydämestänne anteeksi."

31. So when his fellowservants saw what was done, they were very sorry, and came and told unto their lord all that was done.

32. Then his lord, after that he had called him, said unto him, O thou wicked servant, I forgave thee all that debt, because thou desiredst me:

33. Shouldest not thou also have had compassion on thy fellowservant, even as I had pity on thee?

34. And his lord was wroth, and delivered him to the tormentors, till he should pay all that was due unto him.

35. So likewise shall my heavenly Father do also unto you, if ye from your hearts forgive not every one his brother their trespasses.

was er schuldig war.

31. Da aber seine Mitknechte solches sahen, wurden sie sehr betrübt und kamen und brachten vor ihren Herrn alles, was sich begeben hatte.

32. Da forderte ihn sein Herr vor sich und sprach zu ihm: Du Schalksknecht, alle diese Schuld habe ich dir erlassen, dieweil du mich batest;

33. solltest du denn dich nicht auch erbarmen über deinen Mitknecht, wie ich mich über dich erbarmt habe?

34. Und sein Herr ward sehr zornig und überantwortete ihn den Peinigern, bis daß er bezahlte alles, was er ihm schuldig war.

35. Also wird euch mein himmlischer Vater auch tun, so ihr nicht vergebt von eurem Herzen, ein jeglicher seinem Bruder seine Fehler.

19 luku

Jeesus lähtee Galileasta 1, 2, vastaa kysymykseen avioerosta 3 – 12, siunaa lapsia 13 – 15, neuvoo rikkaista nuorukaista 16 – 22, varoittaa rikkauden vaarasta 23 – 26 ja lupaa seuraajilleen suuren armopalkan 27 – 30. (V. – 9 vert. Mark. 0: 1 – 12.)

1 Ja kun Jeesus oli lopettanut nämä puheet, lähti hän Galileasta ja kulki Jordanin tuota puolta Juudean alueelle.

1. And it came to pass, that when Jesus had finished these sayings, he departed from Galilee, and came into the coasts of Judaea beyond Jordan;

1. Und es begab sich, da Jesus diese Reden vollendet hatte, erhob er sich aus Galiläa und kam in das Gebiet des jüdischen Landes jenseit des Jordans;

2 Ja suuri kansan paljous seurasi häntä, ja hän paransi heitä siellä.

2. And great multitudes followed him; and he healed them there.

2. und es folgte ihm viel Volks nach, und er heilte sie daselbst.

3 Ja fariseuksia tuli hänen luoksensa, ja he kiusasivat häntä sanoen: "Onko miehen lupa hyljätä vaimonsa mistä syystä tahansa?"

3. The Pharisees also came unto him, tempting him, and saying unto him, Is it lawful for a man to put away his wife for every cause?

3. Da traten zu ihm die Pharisäer, versuchten ihn und sprachen zu ihm: Ist's auch recht, daß sich ein Mann scheidet von seinem Weibe um irgendeine Ursache?

4 Hän vastasi ja sanoi: "Ettekö ole lukeneet, että Luoja jo alussa 'loi heidät mieheksi ja naiseksi'

4. And he answered and said unto them, Have ye not read, that he which made them at the beginning made them male and female,

4. Er antwortete aber und sprach zu ihnen: Habt ihr nicht gelesen, daß, der im Anfang den Menschen gemacht hat, der machte, daß ein Mann und ein Weib sein sollte,

5 ja sanoi: 'Sentähden mies luopukoon isästänsä ja äidistänsä ja liityköön vaimoonsa, ja ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi'?

6 Niin eivät he enää ole kaksi, vaan yksi liha. Minkä siis Jumala on yhdistänyt, sitä älköön ihminen erottako."

7 He sanoivat hänelle: "Miksi sitten Mooses käski antaa erokirjan ja hyljätä hänet?"

8 Hän sanoi heille: "Teidän sydämenne kovuuden tähden Mooses salli teidän hyljätä vaimonne, mutta alusta ei niin ollut.

9 Mutta minä sanon teille: joka hylkää vaimonsa muun kuin huoruuden tähden ja nai toisen, se tekee huorin; ja joka nai hyljätyn, se tekee huorin."

5. And said, For this cause shall a man leave father and mother, and shall cleave to his wife: and they twain shall be one flesh?

6. Wherefore they are no more twain, but one flesh. What therefore God hath joined together, let not man put asunder.

7. They say unto him, Why did Moses then command to give a writing of divorcement, and to put her away?

8. He saith unto them, Moses because of the hardness of your hearts suffered you to put away your wives: but from the beginning it was not so.

9. And I say unto you, Whosoever shall put away his wife, except it be for fornication, and shall marry another, committeth adultery: and whoso marrieth her which is put away doth commit adultery.

5. und sprach: "Darum wird ein Mensch Vater und Mutter verlassen und an seinem Weibe hangen, und werden die zwei ein Fleisch sein"?

6. So sind sie nun nicht zwei, sondern ein Fleisch. Was nun Gott zusammengefügt hat, das soll der Mensch nicht scheiden.

7. Da sprachen sie: Warum hat denn Mose geboten, einen Scheidebrief zu geben und sich von ihr zu scheiden?

8. Er sprach zu ihnen: Mose hat euch erlaubt zu scheiden von euren Weibern wegen eures Herzens Härteigkeit; von Anbeginn aber ist's nicht also gewesen.

9. Ich sage aber euch: Wer sich von seinem Weibe scheidet (es sei denn um der Hurerei willen) und freit eine andere, der bricht die Ehe; und wer die Abgeschiedene freit, der bricht auch die Ehe.

10 Opetuslapset sanoivat hänelle: "Jos miehen on näin laita vaimoonsa nähden, niin ei ole hyvä naida".

11 Mutta hän sanoi heille: "Ei tämä sana kaikkiin sovellu, vaan ainoastaan niihin, joille se on suotu.

12 Sillä on niitä, jotka syntymästään, äitinsä kohdusta saakka, ovat avioon kelpaamattomia, ja on niitä, jotka ihmiset ovat tehneet avioon kelpaamattomiksi, ja niitä, jotka taivasten valtakunnan tähden ovat tehneet itsensä avioon kelpaamattomiksi. Joka voi sen itseensä sovittaa, se sovittakoon."

13 Silloin tuotiin hänen tykönsä lapsia, että hän panisi kätensä heidän päälleen ja rukoilisi; mutta opetuslapset nuhtelivat tuojia.

14 Niin Jeesus sanoi: "Antakaa lasten olla, älkääkä estäkö heitä tulemasta minun tyköni, sillä

10. His disciples say unto him, If the case of the man be so with his wife, it is not good to marry.

11. But he said unto them, All men cannot receive this saying, save they to whom it is given.

12. For there are some eunuchs, which were so born from their mother's womb: and there are some eunuchs, which were made eunuchs of men: and there be eunuchs, which have made themselves eunuchs for the kingdom of heaven's sake. He that is able to receive it, let him receive it.

13. Then were there brought unto him little children, that he should put his hands on them, and pray: and the disciples rebuked them.

14. But Jesus said, Suffer little children, and forbid them not, to come unto me: for of such is the

10. Da sprachen die Jünger zu ihm: Steht die Sache eines Mannes mit seinem Weibe also, so ist's nicht gut, ehelich werden.

11. Er sprach zu ihnen: Das Wort faßt nicht jedermann, sondern denen es gegeben ist.

12. Denn es sind etliche verschnitten, die sind aus Mutterleibe also geboren; und sind etliche verschnitten, die von Menschen verschnitten sind; und sind etliche verschnitten, die sich selbst verschnitten haben um des Himmelreiches willen. Wer es fassen kann, der fasse es!

13. Da wurden Kindlein zu ihm gebracht, daß er die Hände auf sie legte und betete. Die Jünger aber fuhren sie an.

14. Aber Jesus sprach: Lasset die Kindlein zu mir kommen und wehret ihnen nicht, denn solcher

senkaltaisten on taivasten valtakunta".

15 Ja hän pani kätensä heidän päälleen ja lähti sieltä pois.

16 Ja katso, eräs mies tuli ja sanoi hänelle: "Opettaja, mitä hyvää minun pitää tekemän, että minä saisin iankaikkisen elämän?"

17 Niin hän sanoi hänelle: "Miksi kysyt minulta, mikä on hyvää? On ainoastaan yksi, joka on hyvä. Mutta jos tahdot päästä elämään sisälle, niin pidä käskyt."

18 Hän sanoi hänelle: "Mitkä?" Jeesus sanoi: "Nämä: 'Älä tapa', 'Älä tee huorin', 'Älä varasta', 'Älä sano väärää todistusta',

19 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi', ja: 'Rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi'".

20 Nuorukainen sanoi hänelle: "Kaikkia niitä minä olen noudattanut; mitä minulta vielä

kingdom of heaven.

15. And he laid his hands on them, and departed thence.

16. And, behold, one came and said unto him, Good Master, what good thing shall I do, that I may have eternal life?

17. And he said unto him, Why callest thou me good there is none good but one, that is, God: but if thou wilt enter into life, keep the commandments.

18. He saith unto him, Which Jesus said, Thou shalt do no murder, Thou shalt not commit adultery, Thou shalt not steal, Thou shalt not bear false witness,

19. Honour thy father and thy mother: and, Thou shalt love thy neighbour as thyself.

20. The young man saith unto him, All these things have I kept from my youth up: what lack I

ist das Reich Gottes.

15. Und legte die Hände auf sie und zog von dannen.

16. Und siehe, einer trat zu ihm und sprach: Guter Meister, was soll ich Gutes tun, daß ich das ewige Leben möge haben?

17. Er aber sprach zu ihm: Was heißest du mich gut? Niemand ist gut denn der einige Gott. Willst du aber zum Leben eingehen, so halte die Gebote.

18. Da sprach er zu ihm: Welche? Jesus aber sprach: "Du sollst nicht töten; du sollst nicht ehebrechen; du sollst nicht stehlen; du sollst nicht falsch Zeugnis geben;

19. ehre Vater und Mutter;" und: "Du sollst deinen Nächsten lieben wie dich selbst."

20. Da sprach der Jüngling zu ihm: Das habe ich alles gehalten von meiner Jugend auf; was fehlt

puuttuu?"

21 Jeesus sanoi hänelle: "Jos tahdot olla täydellinen, niin mene, myy, mitä sinulla on, ja anna köyhille, niin sinulla on oleva aarre taivaissa; ja tule ja seuraa minua".

22 Mutta kun nuorukainen kuuli tämän sanan, meni hän pois murheellisena, sillä hänellä oli paljon omaisuutta.

23 Silloin Jeesus sanoi opetuslapsillensa: "Totisesti minä sanon teille: rikkaan on vaikea päästä taivasten valtakuntaan.

24 Ja vielä minä sanon teille: helpompi on kamelin käydä neulansilmän läpi kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan."

25 Kun opetuslapset sen kuulivat, hämmästyivät he kovin ja sanoivat: "Kuka sitten voi pelastua?"

26 Niin Jeesus katsoi heihin ja sanoi heille: "Ihmisille se on

yet?

21. Jesus said unto him, If thou wilt be perfect, go and sell that thou hast, and give to the poor, and thou shalt have treasure in heaven: and come and follow me.

22. But when the young man heard that saying, he went away sorrowful: for he had great possessions.

23. Then said Jesus unto his disciples, Verily I say unto you, That a rich man shall hardly enter into the kingdom of heaven.

24. And again I say unto you, It is easier for a camel to go through the eye of a needle, than for a rich man to enter into the kingdom of God.

25. When his disciples heard it, they were exceedingly amazed, saying, Who then can be saved?

26. But Jesus beheld them, and said unto them, With men this is

mir noch?

21. Jesus sprach zu ihm: Willst du vollkommen sein, so gehe hin, verkaufe, was du hast, und gib's den Armen, so wirst du einen Schatz im Himmel haben; und komm und folge mir nach!

22. Da der Jüngling das Wort hörte, ging er betrübt von ihm, denn er hatte viele Güter.

23. Jesus aber sprach zu seinen Jüngern: Wahrlich, ich sage euch: Ein Reicher wird schwer ins Himmelreich kommen.

24. Und weiter sage ich euch: Es ist leichter, daß ein Kamel durch ein Nadelöhr gehe, denn daß ein Reicher ins Reich Gottes komme.

25. Da das seine Jünger hörten, entsetzten sie sich sehr und sprachen: Ja, wer kann denn selig werden?

26. Jesus aber sah sie an und sprach zu ihnen: Bei den

mahdotonta, mutta Jumalalle on kaikki mahdollista".

27 Silloin Pietari vastasi ja sanoi hänelle: "Katso, me olemme luopuneet kaikesta ja seuranneet sinua; mitä me siitä saamme?"

28 Niin Jeesus sanoi heille: "Totisesti minä sanon teille: siinä uudestisyntymisessä, jolloin Ihmisen Poika istuu kirkkautensa valtaistuimella, saatte tekin, jotka olette minua seuranneet, istua kahdellatoista valtaistuimella ja tuomita Israelin kahtatoista sukukuntaa.

29 Ja jokainen, joka on luopunut taloista tai veljistä tai sisarista tai isästä tai äidistä tai lapsista tai pelloista minun nimeni tähden, on saava monin verroin takaisin ja perivä iankaikkisen elämän.

30 Mutta monet ensimmäiset tulevat viimeisiksi, ja monet viimeiset ensimmäisiksi."

impossible; but with God all things are possible.

27. Then answered Peter and said unto him, Behold, we have forsaken all, and followed thee; what shall we have therefore?

28. And Jesus said unto them, Verily I say unto you, That ye which have followed me, in the regeneration when the Son of man shall sit in the throne of his glory, ye also shall sit upon twelve thrones, judging the twelve tribes of Israel.

29. And every one that hath forsaken houses, or brethren, or sisters, or father, or mother, or wife, or children, or lands, for my name's sake, shall receive an hundredfold, and shall inherit everlasting life.

30. But many that are first shall be last; and the last shall be first.

Menschen ist es unmöglich; aber bei Gott sind alle Dinge möglich.

27. Da antwortete Petrus und sprach zu ihm: Siehe, wir haben alles verlassen und sind dir nachgefolgt; was wird uns dafür?

28. Jesus aber sprach zu ihnen: Wahrlich ich sage euch: Ihr, die ihr mir seid nachgefolgt, werdet in der Wiedergeburt, da des Menschen Sohn wird sitzen auf dem Stuhl seiner Herrlichkeit, auch sitzen auf zwölf Stühlen und richten die zwölf Geschlechter Israels.

29. Und wer verläßt Häuser oder Brüder oder Schwestern oder Vater oder Mutter oder Weib oder Kinder oder Äcker um meines Namens willen, der wird's hundertfältig nehmen und das ewige Leben ererben.

30. Aber viele, die da sind die Ersten, werden die Letzten, und die Letzten werden die Ersten sein.

20 luku

Jeesus puhuu vertauksen viinitarhan työmiehistä 1 – 16, julistaa tulevaa kärsimistään uudelleen 17 – 19, ojentaa Sebedeuksen poikia 20 – 23 ja kehoittaa opetuslapsiaan nöyryyteen 24 – 28 sekä parantaa kaksi sokeaa 29 – 34.

1 Sillä taivasten valtakunta on perheenisännän kaltainen, joka varhain aamulla lähti ulos palkkaamaan työmiehiä viinitarhaansa.

2 Ja kun hän oli sopinut työmiesten kanssa denarista päivältä, lähetti hän heidät viinitarhaansa.

3 Ja hän lähti ulos kolmannen hetken vaiheilla ja näki toisia seisomassa torilla joutilaina;

4 ja hän sanoi heille: 'Menkää tekin minun viinitarhaani, ja mikä kohtuus on, sen minä annan teille'.

5 Niin he menivät. Taas hän lähti ulos kuudennen ja yhdeksännen hetken vaiheilla ja teki samoin.

1. For the kingdom of heaven is like unto a man that is an householder, which went out early in the morning to hire labourers into his vineyard.

2. And when he had agreed with the labourers for a penny a day, he sent them into his vineyard.

3. And he went out about the third hour, and saw others standing idle in the marketplace,

4. And said unto them; Go ye also into the vineyard, and whatsoever is right I will give you. And they went their way.

5. Again he went out about the sixth and ninth hour, and did likewise.

1. Das Himmelreich ist gleich einem Hausvater, der am Morgen ausging, Arbeiter zu mieten in seinen Weinberg.

2. Und da er mit den Arbeitern eins ward um einen Groschen zum Tagelohn, sandte er sie in seinen Weinberg.

3. Und ging aus um die dritte Stunde und sah andere an dem Markte müßig stehen

4. und sprach zu ihnen: Gehet ihr auch hin in den Weinberg; ich will euch geben, was recht ist.

5. Und sie gingen hin. Abermals ging er aus um die sechste und die neunte Stunde und tat gleichalso.

6 Ja kun hän lähti ulos yhdennentoista hetken vaiheilla, tapasi hän vielä toisia siellä seisomassa; ja hän sanoi heille: 'Miksi seisotte täällä kaiken päivää joutilaina?'

7 He sanoivat hänelle: 'Kun ei kukaan ole meitä palkannut'. Hän sanoi heille: 'Menkää tekin minun viinitarhaani'. (ja mikä kohtuus on, sen saatte).

8 Mutta kun ilta tuli, sanoi viinitarhan herra tilansa hoitajalle: 'Kutsu työmiehet ja maksa heille palkka, viimeisistä alkaen ensimmäisiin asti'.

9 Kun nyt tulivat ne, jotka olivat saapuneet yhdennentoista hetken vaiheilla, saivat he kukin denarin.

10 Ja kun ensimmäiset tulivat, luulivat he saavansa enemmän; mutta hekin saivat kukin denarin.

11 Kun he sen saivat, napsivat

6. And about the eleventh hour he went out, and found others standing idle, and saith unto them, Why stand ye here all the day idle?

7. They say unto him, Because no man hath hired us. He saith unto them, Go ye also into the vineyard; and whatsoever is right, that shall ye receive.

8. So when even was come, the lord of the vineyard saith unto his steward, Call the labourers, and give them their hire, beginning from the last unto the first.

9. And when they came that were hired about the eleventh hour, they received every man a penny.

10. But when the first came, they supposed that they should have received more; and they likewise received every man a penny.

11. And when they had received

6. Um die elfte Stunde aber ging er aus und fand andere müßig stehen und sprach zu ihnen: Was steht ihr hier den ganzen Tag müßig?

7. Sie sprachen zu ihm: Es hat uns niemand gedingt. Er sprach zu ihnen: Gehet ihr auch hin in den Weinberg, und was recht sein wird, soll euch werden.

8. Da es nun Abend ward, sprach der Herr des Weinberges zu seinem Schaffner: Rufe die Arbeiter und gib ihnen den Lohn und heb an an den Letzten bis zu den Ersten.

9. Da kamen, die um die elfte Stunde gedingt waren, und empfing ein jeglicher seinen Groschen.

10. Da aber die ersten kamen, meinten sie, sie würden mehr empfangen; und sie empfingen auch ein jeglicher seinen Groschen.

11. Und da sie den empfingen,

he perheen isäntää vastaan

12 ja sanoivat: 'Nämä viimeiset ovat tehneet työtä vain yhden hetken, ja sinä teit heidät meidän vertaisiksemme, jotka olemme kantaneet päivän kuorman ja helteen'.

13 Niin hän vastasi eräälle heistä ja sanoi: 'Ystäväni, en minä tee sinulle vääryyttä; etkö sopinut minun kanssani denarista?'

14 Ota omasi ja mene. Mutta minä tahdon tälle viimeiselle antaa saman verran kuin sinullekin.

15 Enkö saa tehdä omallani, mitä tahdon? Vai onko silmäsi nurja sentähden, että minä olen hyvä?'

16 Näin viimeiset tulevat ensimmäisiksi ja ensimmäiset viimeisiksi." Sillä monet ovat kutsutut, mutta harvat valitut.

17 Ja kun Jeesus lähti

it, they murmured against the goodman of the house,

12. saying, These last have wrought but one hour, and thou hast made them equal unto us, which have borne the burden and heat of the day.

13. But he answered one of them, and said, Friend, I do thee no wrong: didst not thou agree with me for a penny?'

14. Take that thine is, and go thy way: I will give unto this last, even as unto thee.

15. Is it not lawful for me to do what I will with mine own? Is thine eye evil, because I am good?'

16. So the last shall be first, and the first last: for many be called, but few chosen.

17. And Jesus going up to

murrten sie wider den Hausvater

12. und sprachen: Diese haben nur eine Stunde gearbeitet, und du hast sie uns gleich gemacht, die wir des Tages Last und die Hitze getragen haben.

13. Er antwortete aber und sagte zu einem unter ihnen: Mein Freund, ich tue dir nicht Unrecht. Bist du nicht mit mir eins geworden für einen Groschen?'

14. Nimm, was dein ist, und gehe hin! Ich will aber diesem letzten geben gleich wie dir.

15. Oder habe ich nicht Macht, zu tun, was ich will, mit dem Meinen? Siehst du darum so scheel, daß ich so gütig bin?'

16. Also werden die Letzten die Ersten und die Ersten die Letzten sein. Denn viele sind berufen, aber wenige auserwählt.

17. Und er zog hinauf gen

kulkemaan ylös Jerusalemiin, otti hän ne kaksitoista erilleen ja sanoi matkalla heille:

18 Katso, me menemme ylös Jerusalemiin, ja Ihmisen Poika annetaan ylipappien ja kirjanoppineitten käsiin, ja he tuomitsevat hänet kuolemaan

19 ja antavat hänet pakanoille pilkattavaksi ja ruoskittavaksi ja ristiinnaulittavaksi, ja kolmantena päivänä hän on nouseva ylös."

20 Silloin Sebedeuksen poikain äiti tuli poikineen hänen tykönsä ja kumarsi häntä, aikoen anoa häneltä jotakin.

21 Niin hän sanoi vaimolle: "Mitä tahdot?" Tämä sanoi hänelle: "Sano, että nämä minun kaksi poikaani saavat istua, toinen sinun oikealla ja toinen vasemmalla puolellasi, sinun valtakunnassasi".

22 Mutta Jeesus vastasi ja sanoi:

Jerusalem took the twelve disciples apart in the way, and said unto them,

18. Behold, we go up to Jerusalem; and the Son of man shall be betrayed unto the chief priests and unto the scribes, and they shall condemn him to death,

19. And shall deliver him to the Gentiles to mock, and to scourge, and to crucify him: and the third day he shall rise again.

20. Then came to him the mother of Zebedee's children with her sons, worshipping him, and desiring a certain thing of him.

21. And he said unto her, What wilt thou She saith unto him, Grant that these my two sons may sit, the one on thy right hand, and the other on the left, in thy kingdom.

22. But Jesus answered and

Jerusalem und nahm zu sich die zwölf Jünger besonders auf dem Wege und sprach zu ihnen:

18. Siehe, wir ziehen hinauf gen Jerusalem, und des Menschen Sohn wird den Hohenpriestern und Schriftgelehrten überantwortet werden; sie werden ihn verdammen zum Tode

19. und werden ihn überantworten den Heiden, zu verspotten und zu geißeln und zu kreuzigen; und am dritten Tage wird er wieder auferstehen.

20. Da trat zu ihm die Mutter der Kinder des Zebedäus mit ihren Söhnen, fiel vor ihm nieder und bat etwas von ihm.

21. Und er sprach zu ihr: Was willst du? Sie sprach zu ihm: Laß diese meine zwei Söhne sitzen in deinem Reich, einen zu deiner Rechten und den andern zu deiner Linken.

22. Aber Jesus antwortete und

"Te ette tiedä, mitä anotte. Voitteko juoda sen maljan, jonka minä olen juova (tai tulla kastetuksi sillä kasteella, jolla minut kastetaan)?" He sanoivat hänelle: "Voimme".

23 Hän sanoi heille: "Minun maljani te tosin juotte (ja sillä kasteella, jolla minut kastetaan, kastetaan teidätkin), mutta minun oikealla ja vasemmalla puolellani istuminen ei ole minun annettavissani, vaan se annetaan niille, joille minun Isäni on sen valmistanut".

24 Kun ne kymmenen sen kuulivat, närkästyivät he näihin kahteen veljekseen.

25 Mutta Jeesus kutsui heidät tykönsä ja sanoi: "Te tiedätte, että kansojen ruhtinaat herroina niitä hallitsevat, ja että mahtavat käyttävät valtaansa niitä kohtaan.

26 Näin älköön olko teillä keskenänne, vaan joka teidän

said, Ye know not what ye ask. Are ye able to drink of the cup that I shall drink of, and to be baptized with the baptism that I am baptized with They say unto him, We are able.

23. And he saith unto them, Ye shall drink indeed of my cup, and be baptized with the baptism that I am baptized with: but to sit on my right hand, and on my left, is not mine to give, but it shall be given to them for whom it is prepared of my Father.

24. And when the ten heard it, they were moved with indignation against the two brethren.

25. But Jesus called them unto him, and said, Ye know that the princes of the Gentiles exercise dominion over them, and they that are great exercise authority upon them.

26. But it shall not be so among you: but whosoever will be great

sprach: Ihr wisset nicht, was ihr bittet. Könnt ihr den Kelch trinken, den ich trinken werde, und euch taufen lassen mit der Taufe, mit der ich getauft werde? Sie sprachen zu ihm: Jawohl.

23. Und er sprach zu ihnen: Meinen Kelch sollt ihr zwar trinken, und mit der Taufe, mit der ich getauft werde, sollt ihr getauft werden; aber das sitzen zu meiner Rechten und Linken zu geben steht mir nicht zu, sondern denen es bereitet ist von meinem Vater.

24. Da das die zehn hörten, wurden sie unwillig über die zwei Brüder.

25. Aber Jesus rief sie zu sich und sprach: Ihr wisset, daß die weltlichen Fürsten herrschen und die Obersten haben Gewalt.

26. So soll es nicht sein unter euch. Sondern, so jemand will

keskuudessanne tahtoo suureksi tulla, se olkoon teidän palvelijanne,	among you, let him be your minister;	unter euch gewaltig sein, der sei euer Diener;
27 ja joka teidän keskuudessanne tahtoo olla ensimmäinen, se olkoon teidän orjanne;	27. And whosoever will be chief among you, let him be your servant:	27. und wer da will der Vornehmste sein, der sei euer Knecht,
28 niinkuin ei Ihmisen Poikakaan tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi monen edestä."	28. Even as the Son of man came not to be ministered unto, but to minister, and to give his life a ransom for many.	28. gleichwie des Menschen Sohn ist nicht gekommen, daß er sich dienen lasse, sondern daß er diene und gebe sein Leben zu einer Erlösung für viele.
29 Ja heidän lähtiessään Jerikosta seurasi häntä suuri kansan paljous.	29. And as they departed from Jericho, a great multitude followed him.	29. Und da sie von Jericho auszogen, folgte ihm viel Volks nach.
30 Ja katso, kaksi sokeaa istui tien vieressä; ja kun he kuulivat, että Jeesus kulki ohitse, huusivat he sanoen: "Herra, Daavidin poika, armahda meitä".	30. And, behold, two blind men sitting by the way side, when they heard that Jesus passed by, cried out, saying, Have mercy on us, O Lord, thou Son of David.	30. Und siehe, zwei Blinde saßen am Wege; und da sie hörten, daß Jesus vorüberging, schrieen sie und sprachen: Ach HERR, du Sohn Davids, erbarme dich unser!
31 Niin kansa nuhteli heitä saadakseen heidät vaikenemaan; mutta he huusivat sitä enemmän sanoen: "Herra, Daavidin poika, armahda meitä".	31. And the multitude rebuked them, because they should hold their peace: but they cried the more, saying, Have mercy on us, O Lord, thou Son of David.	31. Aber das Volk bedrohte sie, daß sie schweigen sollten. Aber sie schrieen viel mehr und sprachen: Ach HERR, du Sohn Davids, erbarme dich unser!
32 Silloin Jeesus seisahtui ja	32. And Jesus stood still, and	32. Jesus aber stand still und rief

kutsui heidät tykönsä ja sanoi: "Mitä tahdotte, että minä teille tekisin?"

33 He sanoivat hänelle: "Herra, että meidän silmämme aukenisivat".

34 Niin Jeesuksen tuli heitä sääli, ja hän kosketti heidän silmiänsä, ja kohta he saivat näkönsä ja seurasivat häntä.

called them, and said, What will ye that I shall do unto you

33. They say unto him, Lord, that our eyes may be opened.

34. So Jesus had compassion on them, and touched their eyes: and immediately their eyes received sight, and they followed him.

sie und sprach: Was wollt ihr, daß ich euch tun soll?

33. Sie sprachen zu ihm: HERR, daß unsere Augen aufgetan werden.

34. Und es jammerte Jesum, und er rührte ihre Augen an; und alsbald wurden ihre Augen wieder sehend, und sie folgten ihm nach.

21 luku

Jeesus tulee ratsastaen Jerusalemiin 1 – 11, puhdistaa pyhäkön 12 – 17 ja tuomitsee hedelmättömän viikunapuun 18 – 22 Jeesukselta kysytään, millä vallalla hän näitä tekee 23 – 27; hän nuhtelee ylipappeja ja kansan vanhimpia vertauksissa kahdesta viinitarhatyöhön lähetetystä veljeksestä 28 – 32 ja pahoista viinitarhureista 33 – 46. (V. – 11 vert. Mark. 1: 1 – 10 Luuk. 9: 29 – 38 Joh. 2:12 – 16.)

1 Ja kun he lähestyivät Jerusalemiä ja saapuivat Beetfageen, Öljymäelle, silloin Jeesus lähetti kaksi opetuslasta

2 ja sanoi heille: "Menkää kylään, joka on edessänne, niin

1. And when they drew nigh unto Jerusalem, and were come to Bethphage, unto the mount of Olives, then sent Jesus two disciples,

2. Saying unto them, Go into the village over against you, and

1. Da sie nun nahe an Jerusalem kamen, gen Bethphage an den Ölberg, sandte Jesus seiner Jünger zwei

2. und sprach zu ihnen: Gehet hin in den Flecken, der vor euch

te kohta löydätte aasintamman sidottuna ja varsan sen kanssa; päästäkää ne ja tuokaa minulle.

3 Ja jos joku teille jotakin sanoo, niin vastatkaa: 'Herra tarvitsee niitä'; ja kohta hän lähettää ne."

4 Mutta tämä tapahtui, että kävisi toteen, mikä on puhuttu profeetan kautta, joka sanoo:

5 Sanokaa tytär Siionille: 'Katso, sinun kuninkaasi tulee sinulle hiljaisena ja ratsastaen aasilla, ikeenalaisen aasin varsalla'.

6 Niin opetuslapset menivät ja tekivät, niinkuin Jeesus oli heitä käskenyt,

7 ja toivat aasintamman varsoineen ja panivat niiden selkään vaatteensa, ja hän istuutui niiden päälle.

8 Ja suurin osa kansasta levitti vaatteensa tielle, ja toiset karsivat oksia puista ja hajottivat

straightway ye shall find an ass tied, and a colt with her: loose them, and bring them unto me.

3. And if any man say ought unto you, ye shall say, The Lord hath need of them; and straightway he will send them.

4. All this was done, that it might be fulfilled which was spoken by the prophet, saying,

5. Tell ye the daughter of Sion, Behold, thy King cometh unto thee, meek, and sitting upon an ass, and a colt the foal of an ass.

6. And the disciples went, and did as Jesus commanded them,

7. And brought the ass, and the colt, and put on them their clothes, and they set him thereon.

8. And a very great multitude spread their garments in the way; others cut down branches

liegt, und alsbald werdet ihr eine Eselin finden angebunden und ihr Füllen bei ihr; löset sie auf und führet sie zu mir!

3. Und so euch jemand etwas wird sagen, so sprecht: Der HERR bedarf ihrer; sobald wird er sie euch lassen.

4. Das geschah aber alles, auf daß erfüllt würde, was gesagt ist durch den Propheten, der da spricht:

5. Saget der Tochter Zion: Siehe, dein König kommt zu dir sanftmütig und reitet auf einem Esel und auf einem Füllen der lastbaren Eselin.

6. Die Jünger gingen hin und taten, wie ihnen Jesus befohlen hatte,

7. und brachten die Eselin und das Füllen und legten ihre Kleider darauf und setzten ihn darauf.

8. Aber viel Volks breitete die Kleider auf den Weg; die andern hieben Zweige von den Bäumen

tielle.	from the trees, and strawed them in the way.	und streuten sie auf den Weg.
9 Ja kansanjoukot, jotka kulkivat hänen edellään ja jotka seurasivat, huusivat sanoen: "Hoosianna Daavidin pojalle! Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen. Hoosianna korkeuksissa!"	9. And the multitudes that went before, and that followed, cried, saying, Hosanna to the Son of David: Blessed is he that cometh in the name of the Lord; Hosanna in the highest.	9. Das Volk aber, das vorging und nachfolgte, schrie und sprach: Hosianna dem Sohn Davids! Gelobt sei, der da kommt in dem Namen des HERRN! Hosianna in der Höhe!
10 Ja kun hän tuli Jerusalemiin, joutui koko kaupunki liikkeelle ja sanoi: "Kuka tämä on?"	10. And when he was come into Jerusalem, all the city was moved, saying, Who is this?	10. Und als er zu Jerusalem einzog, erregte sich die ganze Stadt und sprach: Wer ist der?
11 Niin kansa sanoi: "Tämä on se profeetta, Jeesus, Galilean Nasaretista".	11. And the multitude said, This is Jesus the prophet of Nazareth of Galilee.	11. Das Volk aber sprach: Das ist der Jesus, der Prophet von Nazareth aus Galiläa.
12 Ja Jeesus meni pyhäkköön; ja hän ajoi ulos kaikki, jotka myivät ja ostivat pyhäkössä, ja kaatoi kumoon rahanvaihtajain pöydät ja kyyhkysten myyjäin istuimet.	12. And Jesus went into the temple of God, and cast out all them that sold and bought in the temple, and overthrew the tables of the moneychangers, and the seats of them that sold doves,	12. Und Jesus ging zum Tempel Gottes hinein und trieb heraus alle Verkäufer und Käufer im Tempel und stieß um der Wechsler Tische und die Stühle der Taubenkrämer
13 Ja hän sanoi heille: "Kirjoitettu on: 'Minun huoneeni pitää kutsuttaman rukoushuoneeksi', mutta te teette siitä ryövärien luolan."	13. And said unto them, It is written, My house shall be called the house of prayer; but ye have made it a den of thieves.	13. und sprach zu ihnen: Es steht geschrieben: "Mein Haus soll ein Bethaus heißen"; ihr aber habt eine Mördergrube daraus gemacht.
14 Ja hänen tykönsä pyhäkössä	14. And the blind and the lame	14. Und es gingen zu ihm Blinde

tuli sokeita ja rampoja, ja hän paransi heidät.

15 Mutta kun ylipapit ja kirjanoppineet näkivät ne ihmeet, joita hän teki, ja lapset, jotka huusivat pyhäkössä ja sanoivat: "Hoosianna Daavidin pojalle", niin he närkästyivät

16 ja sanoivat hänelle: "Kuuletko, mitä nämä sanovat?" Niin Jeesus sanoi heille: "Kuulen; ettekö ole koskaan lukeneet: 'Lasten ja imeväisten suusta sinä olet valmistanut itsellesi kiitoksen'?"

17 Ja hän jätti heidät ja meni ulos kaupungista Betaniaan ja oli siellä yötä.

18 Kun hän varhain aamulla palasi kaupunkiin, oli hänen nälkä.

19 Ja nähdessään tien vieressä viikunapuun hän meni sen luo, mutta ei löytänyt siitä muuta kuin pelkkiä lehtiä; ja hän sanoi sille: "Älköön sinusta ikinä enää

came to him in the temple; and he healed them.

15. And when the chief priests and scribes saw the wonderful things that he did, and the children crying in the temple, and saying, Hosanna to the Son of David; they were sore displeased,

16. And said unto him, Hearest thou what these say And Jesus saith unto them, Yea; have ye never read, Out of the mouth of babes and sucklings thou hast perfected praise

17. And he left them, and went out of the city into Bethany; and he lodged there.

18. Now in the morning as he returned into the city, he hungered.

19. And when he saw a fig tree in the way, he came to it, and found nothing thereon, but leaves only, and said unto it, Let no fruit grow on thee

und Lahme im Tempel, und er heilte sie.

15. Da aber die Hohenpriester und Schriftgelehrten sahen die Wunder, die er tat, und die Kinder, die im Tempel schrieen und sagten: Hosianna dem Sohn Davids! wurden sie entrüstet

16. und sprachen zu ihm: Hörst du auch, was diese sagen? Jesus sprach zu ihnen: Ja! Habt ihr nie gelesen: "Aus dem Munde der Unmündigen und Säuglinge hast du Lob zugerichtet"?

17. Und er ließ sie da und ging zur Stadt hinaus gen Bethanien und blieb daselbst.

18. Als er aber des Morgens wieder in die Stadt ging, hungerte ihn;

19. und er sah einen Feigenbaum am Wege und ging hinzu und fand nichts daran denn allein Blätter und sprach zu ihm: Nun wachse auf dir hinfort

hedelmää kasvako". Ja kohta viikunapuu kuivettui.

20 Kun opetuslapset tämän näkivät, ihmettelivät he ja sanoivat: "Kuinka viikunapuu niin äkisti kuivettui?"

21 Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Totisesti minä sanon teille: jos teillä olisi uskoa ettekä epäilisi, niin ette ainoastaan voisi tehdä sitä, mikä viikunapuussa tapahtui, vaan vieläpä, jos sanoisitte tälle vuorelle: 'Kohoa ja heittäydy mereen', niin se tapahtuisi.

22 Ja kaiken, mitä te anotte rukouksessa, uskoen, te saatte."

23 Ja kun hän oli mennyt pyhäkköön, tulivat hänen opettaessaan ylipapit ja kansan vanhimmat hänen luoksensa ja sanoivat: "Millä vallalla sinä näitä teet? Ja kuka sinulle on antanut tämän vallan?"

24 Jeesus vastasi ja sanoi heille:

henceforward for ever. And presently the fig tree withered away.

20. And when the disciples saw it, they marvelled, saying, How soon is the fig tree withered away!

21. Jesus answered and said unto them, Verily I say unto you, If ye have faith, and doubt not, ye shall not only do this which is done to the fig tree, but also if ye shall say unto this mountain, Be thou removed, and be thou cast into the sea; it shall be done.

22. And all things, whatsoever ye shall ask in prayer, believing, ye shall receive.

23. And when he was come into the temple, the chief priests and the elders of the people came unto him as he was teaching, and said, By what authority doest thou these things? and who gave thee this authority?

24. And Jesus answered and

nimmermehr eine Frucht! Und der Feigenbaum verdorrte alsbald.

20. Und da das die Jünger sahen, verwunderten sie sich und sprachen: Wie ist der Feigenbaum so bald verdorrt?

21. Jesus aber antwortete und sprach zu ihnen: Wahrlich ich sage euch: So ihr Glauben habt und nicht zweifelt, so werdet ihr nicht allein solches mit dem Feigenbaum tun, sondern, so ihr werdet sagen zu diesem Berge: Hebe dich auf und wirf dich ins Meer! so wird's geschehen.

22. Und alles, was ihr bittet im Gebet, so ihr glaubet, werdet ihr's empfangen.

23. Und als er in den Tempel kam, traten zu ihm, als er lehrte, die Hohenpriester und die Ältesten im Volk und sprachen: Aus was für Macht tust du das? und wer hat dir die Macht gegeben?

24. Jesus aber antwortete und

"Minä myös teen teille yhden kysymyksen; jos te minulle siihen vastaatte, niin minäkin sanon teille, millä vallalla minä näitä teen.

25 Mistä Johanneksen kaste oli? Taivaastako vai ihmisistä?" Niin he neuvottelivat keskenänsä sanoen: "Jos sanomme: 'Taivaasta', niin hän sanoo meille: 'Miksi ette siis uskoneet häntä?'"

26 Mutta jos sanomme: 'Ihmisistä', niin meidän täytyy peljätä kansaa, sillä kaikki pitävät Johannesta profeettana."

27 Ja he vastasivat Jeesukselle ja sanoivat: "Emme tiedä". Niin hänkin sanoi heille: "Niinpä en minäkään sano teille, millä vallalla minä näitä teen.

28 Mutta miten teistä on? Miehellä oli kaksi poikaa; ja hän meni ensimmäisen luo ja sanoi: 'Poikani, mene tänään tekemään

said unto them, I also will ask you one thing, which if ye tell me, I in like wise will tell you by what authority I do these things.

25. The baptism of John, whence was it from heaven, or of men And they reasoned with themselves, saying, If we shall say, From heaven; he will say unto us, Why did ye not then believe him

26. But if we shall say, Of men; we fear the people; for all hold John as a prophet.

27. And they answered Jesus, and said, We cannot tell. And he said unto them, Neither tell I you by what authority I do these things.

28. But what think ye? A certain man had two sons; and he came to the first, and said, Son, go work to day in my vineyard.

sprach zu ihnen: Ich will euch auch ein Wort fragen; so ihr mir das sagt, will ich euch auch sagen aus was für Macht ich das tue:

25. Woher war die Taufe des Johannes? War sie vom Himmel oder von den Menschen? Da dachten sie bei sich selbst und sprachen: Sagen wir, sie sei vom Himmel gewesen, so wird er zu uns sagen: Warum glaubtet ihr ihm denn nicht?

26. Sagen wir aber, sie sei von Menschen gewesen, so müssen wir uns vor dem Volk fürchten; denn sie halten alle Johannes für einen Propheten.

27. Und sie antworteten Jesu und sprachen: Wir wissen's nicht. Da sprach er zu ihnen: So sage ich euch auch nicht, aus was für Macht ich das tue.

28. Was dünkt euch aber? Es hatte ein Mann zwei Söhne und ging zu dem ersten und sprach: Mein Sohn, gehe hin und arbeite

työtä minun viinitarhaani'.

29 Tämä vastasi ja sanoi: 'En tahdo'; mutta jäljestäpäin hän katui ja meni.

30 Niin hän meni toisen luo ja sanoi samoin. Tämä taas vastasi ja sanoi: 'Minä menen, herra', mutta ei mennytkään.

31 Kumpi näistä kahdesta teki isänsä tahdon?" He sanoivat: "Ensimmäinen". Jeesus sanoi heille: "Totisesti minä sanon teille: publikaanit ja portot menevät ennen teitä Jumalan valtakuntaan.

32 Sillä Johannes tuli teidän tyköenne vanhurskauden tietä, ja te ette uskoneet häntä, mutta publikaanit ja portot uskoivat häntä; ja vaikka te sen näitte, ette jäljestäpäinkään katuneet, niin että olisitte häntä uskoneet.

33 Kuulkaa toinen vertaus: Oli perheenisäntä, joka istutti viinitarhan ja teki aidan sen

29. He answered and said, I will not: but afterward he repented, and went.

30. And he came to the second, and said likewise. And he answered and said, I go, sir: and went not.

31. Whether of them twain did the will of his father They say unto him, The first. Jesus saith unto them, Verily I say unto you, That the publicans and the harlots go into the kingdom of God before you.

32. For John came unto you in the way of righteousness, and ye believed him not: but the publicans and the harlots believed him: and ye, when ye had seen it, repented not afterward, that ye might believe him.

33. Hear another parable: There was a certain householder, which planted a vineyard, and

heute in meinem Weinberg.

29. Er antwortete aber und sprach: Ich will's nicht tun. Darnach reute es ihn und er ging hin.

30. Und er ging zum andern und sprach gleichalso. Er antwortete aber und sprach: Herr, ja! -und ging nicht hin.

31. Welcher unter den zweien hat des Vaters Willen getan? Sie sprachen zu ihm: Der erste. Jesus sprach zu ihnen: Wahrlich ich sage euch: Die Zöllner und Huren mögen wohl eher ins Himmelreich kommen denn ihr.

32. Johannes kam zu euch und lehrte euch den rechten Weg, und ihr glaubtet ihm nicht; aber die Zöllner und Huren glaubten ihm. Und ob ihr's wohl sahet, tatet ihr dennoch nicht Buße, daß ihr ihm darnach auch geglaubt hättet.

33. Höret ein anderes Gleichnis: Es war ein Hausvater, der pflanzte einen Weinberg und

ympärille ja kaivoi siihen viinikuurnan ja rakensi tornin; ja hän vuokrasi sen viinitarhureille ja matkusti muille maille.

34 Ja kun hedelmän aika lähestyi, lähetti hän palvelijoitansa viinitarhurien luokse perimään hänelle tulevat hedelmät.

35 Mutta viinitarhurit ottivat kiinni hänen palvelijansa; minkä he pieksivät, minkä tappoivat, minkä kivittivät.

36 Vielä hän lähetti toisia palvelijoita, useampia kuin ensimmäiset; ja näille he tekivät samoin.

37 Mutta viimein hän lähetti heidän luokseen poikansa sanoen: 'Minun poikaani he kavahtavat'.

38 Mutta kun viinitarhurit näkivät pojan, sanoivat he keskenänsä: 'Tämä on perillinen; tulkaa, tappakaamme hänet, niin me saamme hänen perintönsä'.

hedged it round about, and dugged a winepress in it, and built a tower, and let it out to husbandmen, and went into a far country:

34. And when the time of the fruit drew near, he sent his servants to the husbandmen, that they might receive the fruits of it.

35. And the husbandmen took his servants, and beat one, and killed another, and stoned another.

36. Again, he sent other servants more than the first: and they did unto them likewise.

37. But last of all he sent unto them his son, saying, They will reverence my son.

38. But when the husbandmen saw the son, they said among themselves, This is the heir; come, let us kill him, and let us seize on his inheritance.

führte einen Zaun darum und grub eine Kelter darin und baute einen Turm und tat ihn den Weingärtnern aus und zog über Land.

34. Da nun herbeikam die Zeit der Früchte, sandte er seine Knechte zu den Weingärtnern, daß sie seine Früchte empfangen.

35. Da nahmen die Weingärtner seine Knechte; einen stäubten sie, den andern töteten sie, den dritten steinigten sie.

36. Abermals sandte er andere Knechte, mehr denn der ersten waren; und sie taten ihnen gleichalso.

37. Darnach sandte er seinen Sohn zu ihnen und sprach: Sie werden sich vor meinem Sohn scheuen.

38. Da aber die Weingärtner den Sohn sahen, sprachen sie untereinander: Das ist der Erbe; kommt laßt uns ihn töten und sein Erbgut an uns bringen!

39 Ja he ottivat hänet kiinni ja heittivät ulos viinitarhasta ja tappoivat.

40 Kun viinitarhan herra tulee, mitä hän tekee noille viinitarhureille?"

41 He sanoivat hänelle: "Nuo pahat hän pahoin tuhoaa ja vuokraa viinitarhan toisille viinitarhureille, jotka antavat hänelle hedelmät ajallansa".

42 Jeesus sanoi heille: "Ettekö ole koskaan lukeneet kirjoituksista: 'Se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut kulmakiveksi; Herralta tämä on tullut ja on ihmeellinen meidän silmissämme'?"

43 Sentähden minä sanon teille: Jumalan valtakunta otetaan teiltä pois ja annetaan kansalle, joka tekee sen hedelmiä.

44 Ja joka tähän kiveen kaatuu, se ruhjoutuu, mutta jonka päälle

39. And they caught him, and cast him out of the vineyard, and slew him.

40. When the lord therefore of the vineyard cometh, what will he do unto those husbandmen?

41. They say unto him, He will miserably destroy those wicked men, and will let out his vineyard unto other husbandmen, which shall render him the fruits in their seasons.

42. Jesus saith unto them, Did ye never read in the scriptures, The stone which the builders rejected, the same is become the head of the corner: this is the Lord's doing, and it is marvellous in our eyes

43. Therefore say I unto you, The kingdom of God shall be taken from you, and given to a nation bringing forth the fruits thereof.

44. And whosoever shall fall on this stone shall be broken: but on

39. Und sie nahmen ihn und stießen ihn zum Weinberg hinaus und töteten ihn.

40. Wenn nun der Herr des Weinberges kommen wird, was wird er diesen Weingärtnern tun?

41. Sie sprachen zu ihm: Er wird die Bösewichte übel umbringen und seinen Weinberg anderen Weingärtnern austun, die ihm die Früchte zur rechten Zeit geben.

42. Jesus sprach zu ihnen: Habt ihr nie gelesen in der Schrift: "Der Stein, den die Bauleute verworfen haben, der ist zum Eckstein geworden. Von dem HERRN ist das geschehen, und es ist wunderbar vor unseren Augen"?"

43. Darum sage ich euch: Das Reich Gottes wird von euch genommen und einem Volke gegeben werden, das seine Früchte bringt.

44. Und wer auf diesen Stein fällt, der wird zerschellen; auf

se kaatuu, sen se murskaa."

45 Kun ylipapit ja fariseukset kuulivat nämä hänen vertauksensa, ymmärsivät he, että hän puhui heistä.

46 Ja he olisivat tahtoneet ottaa hänet kiinni, mutta pelkäsivät kansaa, koska se piti häntä profeettana.

whomsoever it shall fall, it will grind him to powder.

45. And when the chief priests and Pharisees had heard his parables, they perceived that he spake of them.

46. But when they sought to lay hands on him, they feared the multitude, because they took him for a prophet.

wen aber er fällt, den wird er zermalmen.

45. Und da die Hohenpriester und Pharisäer seine Gleichnisse hörten, verstanden sie, daß er von ihnen redete.

46. Und sie trachteten darnach, wie sie ihn griffen; aber sie fürchteten sich vor dem Volk, denn es hielt ihn für einen Propheten.

22 luku

Jeesus puhuu vertauksen kuninkaan pojan häistä 1 – 14, vastaa fariseusten kysymykseen veronmaksusta 15 – 22, saddukeusten kysymykseen ylösnousemuksesta 23 – 33 sekä lainoppineen kysymykseen lain suurimmasta käskystä 34 – 40 ja kysyy fariseuksilta, kenen poika Kristus on 41 – 46.

1 Ja Jeesus rupesi taas puhumaan heille vertauksilla ja sanoi:

2 Taivasten valtakunta on verrattava kuninkaaseen, joka laittoi häät pojallensa.

3 Ja hän lähetti palvelijansa kutsumaan häihin kutsuvieraita,

1. And Jesus answered and spake unto them again by parables, and said,

2. The kingdom of heaven is like unto a certain king, which made a marriage for his son,

3. And sent forth his servants to call them that were bidden to the

1. Und Jesus antwortete und redete abermals durch Gleichnisse zu ihnen und sprach:

2. Das Himmelreich ist gleich einem Könige, der seinem Sohn Hochzeit machte.

3. Und sandte seine Knechte aus, daß sie die Gäste zur

mutta nämä eivät tahtoneet tulla.

4 Vielä hän lähetti toisia palvelijoita lausuen: 'Sanokaa kutsutuille: Katso, minä olen valmistanut ateriani, minun härkäni ja syöttilääni ovat teurastetut, ja kaikki on valmiina; tulkaa häihin'.

5 Mutta he eivät siitä välittäneet, vaan menivät pois, mikä pellolleen, mikä kaupoilleen;

6 ja toiset ottivat kiinni hänen palvelijansa, pitelivät pahoin ja tappoivat.

7 Mutta kuningas vihastui ja lähetti sotajoukkonsa ja tuhosi nuo murhamiehet ja poltti heidän kaupunkinsa.

8 Sitten hän sanoi palvelijoilleensa: 'Häät ovat valmistetut, mutta kutsutut eivät olleet arvollisia.

9 Menkää siis teiden risteyksiin ja kutsukaa häihin, keitä

wedding: and they would not come.

4. Again, he sent forth other servants, saying, Tell them which are bidden, Behold, I have prepared my dinner: my oxen and my fatlings are killed, and all things are ready: come unto the marriage.

5. But they made light of it, and went their ways, one to his farm, another to his merchandise:

6. And the remnant took his servants, and entreated them spitefully, and slew them.

7. But when the king heard thereof, he was wroth: and he sent forth his armies, and destroyed those murderers, and burned up their city.

8. Then saith he to his servants, The wedding is ready, but they which were bidden were not worthy.

9. Go ye therefore into the highways, and as many as ye

Hochzeit riefen; und sie wollten nicht kommen.

4. Abermals sandte er andere Knechte aus und sprach: Sagt den Gästen: Siehe, meine Mahlzeit habe ich bereitet, meine Ochsen und mein Mastvieh ist geschlachtet und alles ist bereit; kommt zur Hochzeit!

5. Aber sie verachteten das und gingen hin, einer auf seinen Acker, der andere zu seiner Hantierung;

6. etliche griffen seine Knechte, höhnten sie und töteten sie.

7. Da das der König hörte, ward er zornig und schickte seine Heere aus und brachte diese Mörder um und zündete ihre Stadt an.

8. Da sprach er zu seinen Knechten: Die Hochzeit ist zwar bereit, aber die Gäste waren's nicht wert.

9. Darum gehet hin auf die Straßen und ladet zur Hochzeit,

tapaatte.'

10 Ja palvelijat menivät ulos teille ja kokosivat kaikki, keitä vain tapasivat, sekä pahat että hyvät, ja häähuone tuli täyteen pöytävieraita.

11 Mutta kun kuningas meni katsomaan pöytävieraita, näki hän siellä miehen, joka ei ollut puettu häävaatteisiin.

12 Ja hän sanoi hänelle: 'Ystävä, kuinka sinä olet tullut tänne sisälle, vaikka sinulla ei ole häävaatteita?' Mutta hän jäi sanattomaksi.

13 Silloin kuningas sanoi palvelijoille: 'Sitokaa hänen jalkansa ja kätensä ja heittäkää hänet ulos pimeyteen'. Siellä on oleva itku ja hammasten kiristys.

14 Sillä monet ovat kutsutut, mutta harvat valitut."

15 Silloin fariseukset menivät ja neuvottelivat, kuinka saisivat hänet sanoissa solmituksi.

shall find, bid to the marriage.

10. So those servants went out into the highways, and gathered together all as many as they found, both bad and good: and the wedding was furnished with guests.

11. And when the king came in to see the guests, he saw there a man which had not on a wedding garment:

12. And he saith unto him, Friend, how camest thou in hither not having a wedding garment? And he was speechless.

13. Then said the king to the servants, Bind him hand and foot, and take him away, and cast him into outer darkness; there shall be weeping and gnashing of teeth.

14. For many are called, but few are chosen.

15. Then went the Pharisees, and took counsel how they might entangle him in his talk.

wen ihr findet.

10. Und die Knechte gingen aus auf die Straßen und brachten zusammen, wen sie fanden, Böse und Gute; und die Tische wurden alle voll.

11. Da ging der König hinein, die Gäste zu besehen, und sah allda einen Menschen, der hatte kein hochzeitlich Kleid an;

12. und er sprach zu ihm: Freund, wie bist du hereingekommen und hast doch kein hochzeitlich Kleid an? Er aber verstummte.

13. Da sprach der König zu seinen Dienern: Bindet ihm Hände und Füße und werfet ihn in die Finsternis hinaus! da wird sein Heulen und Zähneklappen.

14. Denn viele sind berufen, aber wenige sind auserwählt.

15. Da gingen die Pharisäer hin und hielten einen Rat, wie sie ihn fingen in seiner Rede.

16 Ja he lähettivät hänen luoksensa opetuslapsensa herodilaisten kanssa sanomaan: "Opettaja, me tiedämme, että sinä olet totinen ja opetat Jumalan tietä totuudessa, kenestäkään välittämättä, sillä sinä et katso henkilöön.

17 Sano siis meille: miten arvelet? Onko luvallista antaa keisarille veroa vai ei?"

18 Mutta Jeesus ymmärsi heidän pahuutensa ja sanoi: "Miksi kiusaatte minua, te ulkokullatut? 19 Näyttäkää minulle veroraha." Niin he toivat hänelle denarin.

20 Hän sanoi heille: "Kenen kuva ja päällekirjoitus tämä on?"

21 He vastasivat: "Keisarin". Silloin hän sanoi heille: "Antakaa siis keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on".

16. And they sent out unto him their disciples with the Herodians, saying, Master, we know that thou art true, and teachest the way of God in truth, neither carest thou for any man: for thou regardest not the person of men.

17. Tell us therefore, What thinkest thou? Is it lawful to give tribute unto Caesar, or not?

18. But Jesus perceived their wickedness, and said, Why tempt ye me, ye hypocrites 19. Shew me the tribute money. And they brought unto him a penny.

20. And he saith unto them, Whose is this image and superscription

21. They say unto him, Caesar's. Then saith he unto them, Render therefore unto Caesar the things which are Caesar's; and unto God the things that are God's.

16. Und sandten zu ihm ihre Jünger samt des Herodes Dienern. Und sie sprachen: Meister, wir wissen, daß du wahrhaftig bist und lehrst den Weg Gottes recht und du fragst nach niemand; denn du achtest nicht das Ansehen der Menschen.

17. Darum sage uns, was dünkt dich: Ist's recht, daß man dem Kaiser den Zins gebe, oder nicht?

18. Da nun Jesus merkte ihre Schalkheit, sprach er: Ihr Heuchler, was versucht ihr mich? 19. Weiset mir die Zinsmünze! Und sie reichten ihm einen Groschen dar.

20. Und er sprach zu ihnen: Wes ist das Bild und die Überschrift?

21. Sie sprachen zu ihm: Des Kaisers. Da sprach er zu ihnen: So gebet dem Kaiser, was des Kaisers ist, und Gott, was Gottes ist!

22 Kun he sen kuulivat, ihmettelivät he ja jättivät hänet ja menivät pois.

23 Sinä päivänä tuli hänen luoksensa saddukeuksia, jotka sanovat, ettei ylösnousemusta ole, ja he kysyivät häneltä

24 sanoen: "Opettaja, Mooses on sanonut: 'Jos joku kuolee lapsetonna, niin hänen veljensä naikoon hänen vaimonsa ja herättäköön siemenen veljelleen'.

25 Keskuudessamme oli seitsemän veljestä.

Ensimmäinen otti vaimon ja kuoli; ja koska hänellä ei ollut jälkeläistä, jätti hän vaimonsa veljelleen.

26 Niin myös toinen ja kolmas, ja samoin kaikki seitsemän.

27 Viimeiseksi kaikista kuoli vaimo.

28 Kenen vaimo noista seitsemästä hän siis ylösnousemuksessa on oleva? Sillä kaikkien vaimona hän on

22. When they had heard these words, they marvelled, and left him, and went their way.

23. The same day came to him the Sadducees, which say that there is no resurrection, and asked him,

24. Saying, Master, Moses said, If a man die, having no children, his brother shall marry his wife, and raise up seed unto his brother.

25. Now there were with us seven brethren: and the first, when he had married a wife, deceased, and, having no issue, left his wife unto his brother:

26. Likewise the second also, and the third, unto the seventh.

27. And last of all the woman died also.

28. Therefore in the resurrection whose wife shall she be of the seven? for they all had her.

22. Da sie das hörten, verwunderten sie sich und ließen ihn und gingen davon.

23. An dem Tage traten zu ihm die Sadduzäer, die da halten, es sei kein Auferstehen, und fragten ihn

24. und sprachen: Meister, Mose hat gesagt: So einer stirbt und hat nicht Kinder, so soll sein Bruder sein Weib freien und seinem Bruder Samen erwecken.

25. Nun sind bei uns gewesen sieben Brüder. Der erste freite und starb; und dieweil er nicht Samen hatte, ließ er sein Weib seinem Bruder;

26. desgleichen der andere und der dritte bis an den siebenten.

27. Zuletzt nach allen starb auch das Weib.

28. Nun in der Auferstehung, wes Weib wird sie sein unter den sieben? Sie haben sie ja alle gehabt.

ollut."

29 Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Te eksytte, koska te ette tunne kirjoituksia ettekä Jumalan voimaa.

30 Sillä ylösnousemuksessa ei naida eikä mennä miehelle; vaan he ovat niinkuin enkelit taivaassa.

31 Mutta mitä kuolleitten ylösnousemukseen tulee, ettekö ole lukeneet, mitä Jumala on puhunut teille, sanoen:

32 'Minä olen Aabrahamin Jumala ja lisäksi Jumala ja Jaakobin Jumala'? Ei hän ole kuolleitten Jumala, vaan elävien."

33 Ja sen kuullessaan kansa hämmästyi hänen oppiansa.

34 Mutta kun fariseukset kuulivat, että hän oli tukkinut saddukeuksilta suun, kokoontuivat he yhteen; 35 ja eräs heistä, joka oli

29. Jesus answered and said unto them, Ye do err, not knowing the scriptures, nor the power of God.

30. For in the resurrection they neither marry, nor are given in marriage, but are as the angels of God in heaven.

31. But as touching the resurrection of the dead, have ye not read that which was spoken unto you by God, saying,

32. I am the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob God is not the God of the dead, but of the living.

33. And when the multitude heard this, they were astonished at his doctrine.

34. But when the Pharisees had heard that he had put the Sadducees to silence, they were gathered together.

35. Then one of them, which was

29. Jesus aber antwortete und sprach zu ihnen: Ihr irrt und wisset die Schrift nicht, noch die Kraft Gottes.

30. In der Auferstehung werden sie weder freien noch sich freien lassen, sondern sie sind gleichwie die Engel Gottes im Himmel.

31. Habt ihr nicht gelesen von der Toten Auferstehung, was euch gesagt ist von Gott, der da spricht:

32. Ich bin der Gott Abrahams und der Gott Isaaks und der Gott Jakobs? Gott aber ist nicht ein Gott der Toten, sondern der Lebendigen.

33. Und da solches das Volk hörte, entsetzten sie sich über seine Lehre.

34. Da aber die Pharisäer hörten, wie er den Sadduzäern das Maul gestopft hatte, versammelten sie sich.

35. Und einer unter ihnen, ein

lainoppinut, kysyi häneltä kiusaten:

36 Opettaja, mikä on suurin käsky laissa?

37 Niin Jeesus sanoi hänelle: "Rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydämestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta mielestäsi".

38 Tämä on suurin ja ensimmäinen käsky.

39 Toinen, tämän vertainen, on: 'Rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi'.

40 Näissä kahdessa käskyssä riippuu kaikki laki ja profeetat."

41 Ja fariseusten ollessa koolla Jeesus kysyi heiltä

42 sanoen: "Mitä arvelette Kristuksesta? Kenen poika hän on?" He sanoivat hänelle: "Daavidin".

43 Hän sanoi heille: "Kuinka sitten Daavid Hengessä kutsuu häntä Herraksi, sanoen:

a lawyer, asked him a question, tempting him, and saying,

36. Master, which is the great commandment in the law?

37. Jesus said unto him, Thou shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy mind.

38. This is the first and great commandment.

39. And the second is like unto it, Thou shalt love thy neighbour as thyself.

40. On these two commandments hang all the law and the prophets.

41. While the Pharisees were gathered together, Jesus asked them,

42. Saying, What think ye of Christ whose son is he They say unto him, The son of David.

43. He saith unto them, How then doth David in spirit call him Lord, saying,

Schriftgelehrter, versuchte ihn und sprach:

36. Meister, welches ist das vornehmste Gebot im Gesetz?

37. Jesus aber sprach zu ihm: "Du sollst lieben Gott, deinen HERRN, von ganzem Herzen, von ganzer Seele und von ganzem Gemüte."

38. Dies ist das vornehmste und größte Gebot.

39. Das andere aber ist ihm gleich; Du sollst deinen Nächsten lieben wie dich selbst.

40. In diesen zwei Geboten hängt das ganze Gesetz und die Propheten.

41. Da nun die Pharisäer beieinander waren, fragte sie Jesus

42. und sprach: Wie dünkt euch um Christus? wes Sohn ist er? Sie sprachen: Davids.

43. Er sprach zu ihnen: Wie nennt ihn denn David im Geist einen Herrn, da er sagt:

44 'Herra sanoi minun Herralleni: Istu minun oikealle puolelleni, kunnes minä panen sinun vihollisesi sinun jalkojesi alle'.

44. The LORD said unto my Lord, Sit thou on my right hand, till I make thine enemies thy footstool?

44. Der HERR hat gesagt zu meinem Herrn: Setze dich zu meiner Rechten, bis daß ich lege deine Feinde zum Schemel deiner Füße?

45 Jos siis Daavid kutsuu häntä Herraksi, kuinka hän on hänen poikansa?"

45. If David then call him Lord, how is he his son?

45. So nun David ihn einen Herrn nennt, wie ist er denn sein Sohn?

46 Ja kukaan ei voinut vastata hänelle sanaakaan; eikä siitä päivästä lähtien yksikään enää rohjennut kysyä häneltä mitään.

46. And no man was able to answer him a word, neither durst any man from that day forth ask him any more questions.

46. Und niemand konnte ihm ein Wort antworten, und wagte auch niemand von dem Tage an hinfort, ihn zu fragen.

23 luku

Jeesus varoittaa kirjanoppineiden ja fariseusten ulkokultaisuudesta 1 – 12, huutaa heille:>> Voi teitä!>> 13 – 36 ja valittaa Jerusalemin katumattomuutta 37 – 39. (V. – 36 vert. Mark. 2:38 – 40 Luuk. 20:45 – 47 11:39 – 52.)

1 Silloin Jeesus puhui kansalle ja opetuslapsilleen
2 sanoen: "Mooseksen istuimella istuvat kirjanoppineet ja fariseukset.

1. Then spake Jesus to the multitude, and to his disciples, 2. saying, The scribes and the Pharisees sit in Moses' seat:

1. Da redete Jesus zu dem Volk und zu seinen Jüngern 2. und sprach: Auf Mose's Stuhl sitzen die Schriftgelehrten und Pharisäer.

3 Sentähden, kaikki, mitä he sanovat teille, se tehkää ja

3. All therefore whatsoever they bid you observe, that observe

3. Alles nun, was sie euch sagen, daß ihr halten sollt, das

pitäkää; mutta heidän tekojensa mukaan älkää tehkö, sillä he sanovat, mutta eivät tee.

4 He sitovat kokoon raskaita ja vaikeasti kannettavia taakkoja ja panevat ne ihmisten hartioille, mutta itse he eivät tahdo niitä sormellaankaan liikuttaa.

5 Ja kaikki tekonsa he tekevät sitä varten, että ihmiset heitä katselisivat. He tekevät raamatunlausekotelonsa leveiksi ja vaippansa tupsut suuriksi

6 ja rakastavat ensimmäistä sijaa pidoissa ja etumaisia istuimia synagoogissa,

7 ja tahtovat mielellään, että heitä tervehditään toreilla, ja että ihmiset kutsuvat heitä nimellä 'rabbi'.

8 Mutta te älkää antako kutsua itseänne rabbiksi, sillä yksi on teidän opettajanne, ja te olette kaikki veljiä.

9 Ja isäksenne älkää kutsuko ketään maan päällä, sillä yksi on teidän Isänne, hän, joka on

and do; but do not ye after their works: for they say, and do not.

4. For they bind heavy burdens and grievous to be borne, and lay them on men's shoulders; but they themselves will not move them with one of their fingers.

5. But all their works they do for to be seen of men: they make broad their phylacteries, and enlarge the borders of their garments,

6. And love the uppermost rooms at feasts, and the chief seats in the synagogues,

7. And greetings in the markets, and to be called of men, Rabbi, Rabbi.

8. But be not ye called Rabbi: for one is your Master, even Christ; and all ye are brethren.

9. And call no man your father upon the earth: for one is your Father, which is in heaven.

haltet und tut's; aber nach ihren Werken sollt ihr nicht tun: sie sagen's wohl, und tun's nicht.

4. Sie binden aber schwere und unerträgliche Bürden und legen sie den Menschen auf den Hals; aber sie selbst wollen dieselben nicht mit einem Finger regen.

5. Alle ihre Werke aber tun sie, daß sie von den Leuten gesehen werden. Sie machen ihre Denkkettel breit und die Säume an ihren Kleidern groß.

6. Sie sitzen gern obenan über Tisch und in den Schulen

7. und haben's gern, daß sie begrüßt werden auf dem Markt und von den Menschen Rabbi genannt werden.

8. Aber ihr sollt euch nicht Rabbi nennen lassen; denn einer ist euer Meister, Christus; ihr aber seid alle Brüder.

9. Und sollt niemand Vater heißen auf Erden, denn einer ist euer Vater, der im Himmel ist.

taivaissa.

10 Älkääkä antako kutsua itseänne mestareiksi, sillä yksi on teidän mestarinne, Kristus.

11 Vaan joka teistä on suurin, se olkoon teidän palvelijanne.

12 Mutta joka itsensä ylentää, se alennetaan; ja joka itsensä alentaa, se ylennetään.

13 Mutta voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun suljette taivasten valtakunnan ihmisiltä! Sillä itse te ette mene sisälle, ettekä salli meneväisten sisälle mennä.

14 (Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun syötte leskien talot, jopa näön vuoksi pitkiä rukouksia pitäen! Sentähden saatte sitä kovemman tuomion.)

15 Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun te kierrätte meret ja mantereet tehdäksenne yhden

10. Neither be ye called masters: for one is your Master, even Christ.

11. But he that is greatest among you shall be your servant.

12. And whosoever shall exalt himself shall be abased; and he that shall humble himself shall be exalted.

13. But woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye shut up the kingdom of heaven against men: for ye neither go in yourselves, neither suffer ye them that are entering to go in.

14. Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye devour widows' houses, and for a pretence make long prayer: therefore ye shall receive the greater damnation.

15. Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye compass sea and land to make one proselyte, and when he is

10. Und ihr sollt euch nicht lassen Meister nennen; denn einer ist euer Meister, Christus.

11. Der Größte unter euch soll euer Diener sein.

12. Denn wer sich selbst erhöht, der wird erniedrigt; und wer sich selbst erniedrigt, der wird erhöht.

13. Weh euch, Schriftgelehrte und Pharisäer, ihr Heuchler, die ihr das Himmelreich zuschließet vor den Menschen! Ihr kommt nicht hinein, und die hinein wollen, laßt ihr nicht hineingehen.

14. Weh euch, Schriftgelehrte und Pharisäer, ihr Heuchler, die ihr der Witwen Häuser fresset und wendet lange Gebete vor! Darum werdet ihr desto mehr Verdammnis empfangen.

15. Weh euch, Schriftgelehrte und Pharisäer, ihr Heuchler, die ihr Land und Wasser umziehet, daß ihr einen Judengenossen

käännynnäisen; ja kun joku on siksi tullut, niin teette hänestä helvetin lapsen, kahta vertaa pahemman, kuin te itse olette!

16 Voi teitä, te sokeat taluttajat, jotka sanotte: 'Jos joku vannoo temppelin kautta, niin se ei ole mitään; mutta jos joku vannoo temppelin kullan kautta, niin hän on valaansa sidottu'!

17 Te tyhmät ja sokeat! Kumpi on suurempi, kultako vai temppeli, joka kultan pyhittää?

18 Ja: 'Jos joku vannoo alttarin kautta, niin se ei ole mitään; mutta jos joku vannoo sen päällä olevan uhrilahjan kautta, niin hän on valaansa sidottu'.

19 Te sokeat! Kumpi on suurempi, uhrilahjako vai alttari, joka uhrilahjan pyhittää?

20 Sentähden, joka vannoo alttarin kautta, vannoo sen kautta ja kaiken kautta, mitä sen päällä on.

21 Ja joka vannoo temppelin

made, ye make him twofold more the child of hell than yourselves.

16. Woe unto you, ye blind guides, which say, Whosoever shall swear by the temple, it is nothing; but whosoever shall swear by the gold of the temple, he is a debtor!

17. Ye fools and blind: for whether is greater, the gold, or the temple that sanctifieth the gold?

18. And, Whosoever shall swear by the altar, it is nothing; but whosoever sweareth by the gift that is upon it, he is guilty.

19. Ye fools and blind: for whether is greater, the gift, or the altar that sanctifieth the gift?

20. Whoso therefore shall swear by the altar, sweareth by it, and by all things thereon.

21. And whoso shall swear by

macht; und wenn er's geworden ist, macht ihr aus ihm ein Kind der Hölle, zwiefältig mehr denn ihr seid!

16. Weh euch, verblendete Leiter, die ihr sagt: "Wer da schwört bei dem Tempel, das ist nichts; wer aber schwört bei dem Gold am Tempel, der ist's schuldig."

17. Ihr Narren und Blinden! Was ist größer: das Gold oder der Tempel, der das Gold heiligt?

18. Wer da schwört bei dem Altar, das ist nichts; wer aber schwört bei dem Opfer, das darauf ist, der ist's schuldig.

19. Ihr Narren und Blinden! Was ist größer: das Opfer oder der Altar, der das Opfer heiligt?

20. Darum, wer da schwört bei dem Altar, der schwört bei demselben und bei allem, was darauf ist.

21. Und wer da schwört bei dem

kautta, vannoo sen kautta ja hänen kauttansa, joka siinä asuu.

22 Ja joka vannoo taivaan kautta, vannoo Jumalan valtaistuimen kautta ja hänen kauttansa, joka sillä istuu.

23 Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun te annatte kymmenykset mintuista ja tilleistä ja kuminoista, mutta jätätte sikseen sen, mikä laissa on tärkeintä: oikeuden ja laupeuden ja uskollisuuden! Näitä tulisi noudattaa, eikä noitakaan sikseen jättää.

24 Te sokeat taluttajat, jotka siivilöitte hyttysen, mutta nielette kamelin!

25 Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun te puhdistatte maljan ja vadin ulkopuolen, mutta sisältä ne ovat täynnä ryöstöä ja hillittömyyttä!

26 Sinä sokea fariseus, puhdista

the temple, sweareth by it, and by him that dwelleth therein.

22. And he that shall swear by heaven, sweareth by the throne of God, and by him that sitteth thereon.

23. Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye pay tithe of mint and anise and cummin, and have omitted the weightier matters of the law, judgment, mercy, and faith: these ought ye to have done, and not to leave the other undone.

24. Ye blind guides, which strain at a gnat, and swallow a camel.

25. Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye make clean the outside of the cup and of the platter, but within they are full of extortion and excess.

26. Thou blind Pharisee, cleanse

Tempel, der schwört bei demselben und bei dem, der darin wohnt.

22. Und wer da schwört bei dem Himmel, der schwört bei dem Stuhl Gottes und bei dem, der darauf sitzt.

23. Weh euch, Schriftgelehrte und Pharisäer, ihr Heuchler, die ihr verzehntet die Minze, Dill und Kümmel, und laßt dahinten das Schwerste im Gesetz, nämlich das Gericht, die Barmherzigkeit und den Glauben! Dies soll man tun und jenes nicht lassen.

24. Ihr verblendeten Leiter, die ihr Mücken seihet und Kamele verschluckt!

25. Weh euch, Schriftgelehrte und Pharisäer, ihr Heuchler, die ihr die Becher und Schüsseln auswendig reinlich haltet, inwendig aber ist's voll Raubes und Fraßes!

26. Du blinder Pharisäer, reinige

ensin maljan sisus, että sen ulkopuolikin tulisi puhtaaksi!

27 Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun te olette valkeiksi kalkittujen hautojen kaltaisia: ulkoa ne kyllä näyttävät kauniilta, mutta ovat sisältä täynnä kuolleitten luita ja kaikkea saastaa!

28 Samoin tekin ulkoa kyllä näytätte ihmisten silmissä hurskailta, mutta sisältä te olette täynnä ulkokultaisuutta ja laittomuutta.

29 Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun te rakennatte profeettain hautoja ja kaunistatte vanhurskasten hautakammioita,

30 ja sanotte: 'Jos me olisimme eläneet isäimme päivinä, emme olisi olleet osallisia heidän kanssaan profeettain vereen'!

31 Niin te siis todistatte

first that which is within the cup and platter, that the outside of them may be clean also.

27. Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye are like unto whited sepulchres, which indeed appear beautiful outward, but are within full of dead men's bones, and of all uncleanness.

28. Even so ye also outwardly appear righteous unto men, but within ye are full of hypocrisy and iniquity.

29. Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! because ye build the tombs of the prophets, and garnish the sepulchres of the righteous, 30. And say, If we had been in the days of our fathers, we would not have been partakers with them in the blood of the prophets.

31. Wherefore ye be witnesses

zum ersten das Inwendige an Becher und Schüssel, auf das auch das Auswendige rein werde!

27. Weh euch, Schriftgelehrte und Pharisäer, ihr Heuchler, die ihr gleich seid wie die übertünchten Gräber, welche auswendig hübsch scheinen, aber inwendig sind sie voller Totengebeine und alles Unflats!

28. Also auch ihr: von außen scheint ihr den Menschen fromm, aber inwendig seid ihr voller Heuchelei und Untugend.

29. Weh euch, Schriftgelehrte und Pharisäer, ihr Heuchler, die ihr der Propheten Gräber bauet und schmücket der Gerechten Gräber

30. und sprecht: Wären wir zu unsrer Väter Zeiten gewesen, so wollten wir nicht teilhaftig sein mit ihnen an der Propheten Blut!

31. So gebt ihr über euch selbst

itsestänne, että olette niiden lapsia, jotka tappoivat profeetat.

32 Täyttäkää siis te isäinne mitta.

33 Te käärmeet, te kyykäärmeitten sikiöt, kuinka te pääsisitte helvetin tuomiota pakoon?

34 Sentähden, katso, minä lähetän teidän tyköenne profeettoja ja viisaita ja kirjanoppineita. Muutamat heistä te tapatte ja ristiinnaulitsette, ja toisia heistä te ruoskitte synagoogissanne ja vainoatte kaupungista kaupunkiin;

35 että teidän päällenne tulisi kaikki se vanhurskas veri, joka maan päällä on vuodatettu vanhurskaan Aabelin verestä Sakariaan, Barakiaan pojan, vereen asti, jonka te tapoitte temppelin ja alttarin välillä.

36 Totisesti minä sanon teille: tämä kaikki on tuleva tämän

unto yourselves, that ye are the children of them which killed the prophets.

32. Fill ye up then the measure of your fathers.

33. Ye serpents, ye generation of vipers, how can ye escape the damnation of hell?

34. Wherefore, behold, I send unto you prophets, and wise men, and scribes: and some of them ye shall kill and crucify; and some of them shall ye scourge in your synagogues, and persecute them from city to city:

35. That upon you may come all the righteous blood shed upon the earth, from the blood of righteous Abel unto the blood of Zacharias son of Barachias, whom ye slew between the temple and the altar.

36. Verily I say unto you, All these things shall come upon

Zeugnis, daß ihr Kinder seid derer, die die Propheten getötet haben.

32. Wohlan, erfüllet auch ihr das Maß eurer Väter!

33. Ihr Schlangen und Otterngezücht! wie wollt ihr der höllischen Verdammnis entrinnen?

34. Darum siehe, ich sende zu euch Propheten und Weise und Schriftgelehrte; und deren werdet ihr etliche töten und kreuzigen, und etliche werdet ihr geißeln in ihren Schulen und werdet sie verfolgen von einer Stadt zu der anderen;

35. auf daß über euch komme all das gerechte Blut, das vergossen ist auf Erden, von dem Blut des gerechten Abel an bis auf das Blut des Zacharias, des Sohnes Berechja's, welchen ihr getötet habt zwischen dem Tempel und dem Altar.

36. Wahrlich ich sage euch, daß solches alles wird über dies

sukupolven päälle.

37 Jerusalem, Jerusalem, sinä, joka tapat profeetat ja kivität ne, jotka ovat sinun tykösi lähetetyt, kuinka usein minä olenkaan tahtonut koota sinun lapsesi, niinkuin kana kokoaa poikansa siipiensä alle! Mutta te ette ole tahtoneet.

38 Katso, 'teidän huoneenne on jäävä hyljätiksi'.

39 Sillä minä sanon teille: tästedes te ette näe minua, ennenkuin sanotte: 'Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen'."

this generation.

37. O Jerusalem, Jerusalem, thou that killest the prophets, and stonest them which are sent unto thee, how often would I have gathered thy children together, even as a hen gathereth her chickens under her wings, and ye would not!

38. Behold, your house is left unto you desolate.

39. For I say unto you, Ye shall not see me henceforth, till ye shall say, Blessed is he that cometh in the name of the Lord.

Geschlecht kommen.

37. Jerusalem, Jerusalem, die du tötest die Propheten und steinigst, die zu dir gesandt sind! wie oft habe ich deine Kinder versammeln wollen, wie eine Henne versammelt ihre Küchlein unter ihre Flügel; und ihr habt nicht gewollt!

38. Siehe, euer Haus soll euch wüst gelassen werden.

39. Denn ich sage euch: Ihr werdet mich von jetzt an nicht sehen, bis ihr sprecht: Gelobt sei, der da kommt im Namen des HERRN!

24 luku

Jeesus puhuu maailman lopun yleisistä enteistä 1 – 14, Jerusalemin hävityksestä 15 – 22, vääristä kristuksista ja vääristä profeetoista 23 – 28 sekä tulemuksestaan 29 – 31; puhuu vertauksen viikunapuusta 32, 33, sanoo tulemuksensa hetken olevan tuntemattoman 34 – 44 ja vaatii uskollisuutta 45 – 51. (V. – 36 vert. Mark. 3:1 – 33 Luuk. 21:5 – 36.)

1 Ja Jeesus lähti ulos pyhäköstä ja meni pois; ja hänen

1. And Jesus went out, and departed from the temple: and

1. Und Jesus ging hinweg von dem Tempel, und seine Jünger

opetuslapsensa tulivat hänen tykönsä näyttämään hänelle pyhäkön rakennuksia.

2 Niin hän vastasi ja sanoi heille: "Ettekö näe näitä kaikkia?

Totisesti minä sanon teille: tähän ei ole jäävä kiveä kiven päälle, maahan jaottamatta."

3 Ja kun hän istui Öllymäellä, tulivat opetuslapset erikseen hänen tykönsä ja sanoivat: "Sano meille: milloin se tapahtuu, ja mikä on sinun tulemuksesi ja maailman lopun merkki?"

4 Silloin Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Katsokaa, ettei kukaan teitä eksytä.

5 Sillä monta tulee minun nimessäni sanoen: 'Minä olen Kristus', ja he eksyttävät monta.

6 Ja te saatte kuulla sotien melskettä ja sanomia sodista; katsokaa, ettette peljästy. Sillä näin täytyy tapahtua, mutta tämä

his disciples came to him for to shew him the buildings of the temple.

2. And Jesus said unto them, See ye not all these things verily I say unto you, There shall not be left here one stone upon another, that shall not be thrown down.

3. And as he sat upon the mount of Olives, the disciples came unto him privately, saying, Tell us, when shall these things be? and what shall be the sign of thy coming, and of the end of the world?

4. And Jesus answered and said unto them, Take heed that no man deceive you.

5. For many shall come in my name, saying, I am Christ; and shall deceive many.

6. And ye shall hear of wars and rumours of wars: see that ye be not troubled: for all these things must come to pass, but the end

traten zu ihm, daß sie ihm zeigten des Tempels Gebäude.

2. Jesus aber sprach zu ihnen: Sehet ihr nicht das alles? Wahrlich, ich sage euch: Es wird hier nicht ein Stein auf dem anderen bleiben, der nicht zerbrochen werde.

3. Und als er auf dem Ölberge saß, traten zu ihm seine Jünger besonders und sprachen: Sage uns, wann wird das alles geschehen? Und welches wird das Zeichen sein deiner Zukunft und des Endes der Welt?

4. Jesus aber antwortete und sprach zu ihnen: Sehet zu, daß euch nicht jemand verführe.

5. Denn es werden viele kommen unter meinem Namen, und sagen: "Ich bin Christus" und werden viele verführen.

6. Ihr werdet hören Kriege und Geschrei von Kriegen; sehet zu und erschreckt euch nicht. Das muß zum ersten alles

ei ole vielä loppu.

is not yet.

geschehen; aber es ist noch nicht das Ende da.

7 Sillä kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan, ja nälänhätää ja maanjäristyksiä tulee monin paikoin.

7. For nation shall rise against nation, and kingdom against kingdom: and there shall be famines, and pestilences, and earthquakes, in divers places.

7. Denn es wird sich empören ein Volk wider das andere und ein Königreich gegen das andere, und werden sein Pestilenz und teure Zeit und Erdbeben hin und wieder.

8 Mutta kaikki tämä on synnytystuskien alkua.

8. All these are the beginning of sorrows.

8. Da wird sich allererst die Not anheben.

9 Silloin teidät annetaan vaivaan, ja teitä tapetaan, ja te joudutte kaikkien kansojen vihattaviksi minun nimeni tähden.

9. Then shall they deliver you up to be afflicted, and shall kill you: and ye shall be hated of all nations for my name's sake.

9. Alsdann werden sie euch überantworten in Trübsal und werden euch töten. Und ihr müßt gehaßt werden um meines Namens willen von allen Völkern.

10 Ja silloin monet lankeavat pois, ja he antavat toisensa alttiiksi ja vihaavat toinen toistaan.

10. And then shall many be offended, and shall betray one another, and shall hate one another.

10. Dann werden sich viele ärgern und werden untereinander verraten und werden sich untereinander hassen.

11 Ja monta väärää profeetta nousee, ja he eksyttävät monta.

11. And many false prophets shall rise, and shall deceive many.

11. Und es werden sich viel falsche Propheten erheben und werden viele verführen.

12 Ja sentähden, että laittomuus pääsee valtaan, kylmenee useimpien rakkaus.

12. And because iniquity shall abound, the love of many shall wax cold.

12. und dieweil die Ungerechtigkeit wird überhandnehmen, wird die Liebe in vielen erkalten.

13 Mutta joka vahvana pysyy loppuun asti, se pelastuu.

14 Ja tämä valtakunnan evankeliumi pitää saarnattaman kaikessa maailmassa, todistukseksi kaikille kansoille; ja sitten tulee loppu.

15 Kun te siis näette hävityksen kauhistuksen, josta on puhuttu profeetta Danielin kautta, seisovan pyhässä paikassa, joka tämän lukee, se tarkatkoon,

16 silloin ne, jotka Juudeassa ovat, paetkoot vuorille;

17 joka on katolla, älköön astuko alas noutamaan, mitä hänen huoneessansa on,

18 ja joka on pellolla, älköön palatko takaisin noutamaan vaippaansa.

19 Voi raskaita ja imettäväisiä niinä päivinä!

20 Mutta rukoilkaa, ettei teidän

13. But he that shall endure unto the end, the same shall be saved.

14. And this gospel of the kingdom shall be preached in all the world for a witness unto all nations; and then shall the end come.

15. When ye therefore shall see the abomination of desolation, spoken of by Daniel the prophet, stand in the holy place, (whoso readeth, let him understand:)

16. Then let them which be in Judaea flee into the mountains:

17. Let him which is on the housetop not come down to take any thing out of his house:

18. Neither let him which is in the field return back to take his clothes.

19. And woe unto them that are with child, and to them that give suck in those days!

20. But pray ye that your flight be

13. Wer aber beharret bis ans Ende, der wird selig.

14. Und es wird gepredigt werden das Evangelium vom Reich in der ganzen Welt zu einem Zeugnis über alle Völker, und dann wird das Ende kommen.

15. Wenn ihr nun sehen werdet den Greuel der Verwüstung (davon gesagt ist durch den Propheten Daniel), daß er steht an der heiligen Stätte (wer das liest, der merke darauf!),

16. alsdann fliehe auf die Berge, wer im jüdischen Lande ist;

17. und wer auf dem Dach ist, der steige nicht hernieder, etwas aus seinem Hause zu holen;

18. und wer auf dem Felde ist, der kehre nicht um, seine Kleider zu holen.

19. Weh aber den Schwangeren und Säugerinnen zu der Zeit!

20. Bittet aber, daß eure Flucht

pakonne tapahtuisi talvella eikä sapattina.

21 Sillä silloin on oleva suuri ahdistus, jonka kaltaista ei ole ollut maailman alusta hamaan tähän asti eikä milloinkaan tule.

22 Ja ellei niitä päiviä olisi lyhennetty, ei mikään liha pelastuisi; mutta valittujen tähden ne päivät lyhennetään.

23 Jos silloin joku sanoo teille: 'Katso, täällä on Kristus', tahi: 'Tuolla', niin älkää uskoko.

24 Sillä vääriä kristuksia ja vääriä profeettoja nousee, ja he tekevät suuria tunnustekoja ja ihmeitä, niin että eksyttävät, jos mahdollista, valitutkin.

25 Katso, minä olen sen teille edeltä sanonut.

26 Sentähden, jos teille sanotaan: 'Katso, hän on

not in the winter, neither on the sabbath day:

21. For then shall be great tribulation, such as was not since the beginning of the world to this time, no, nor ever shall be.

22. And except those days should be shortened, there should no flesh be saved: but for the elect's sake those days shall be shortened.

23. Then if any man shall say unto you, Lo, here is Christ, or there; believe it not.

24. For there shall arise false Christs, and false prophets, and shall shew great signs and wonders; insomuch that, if it were possible, they shall deceive the very elect.

25. Behold, I have told you before.

26. Wherefore if they shall say unto you, Behold, he is in the

nicht geschehe im Winter oder am Sabbat.

21. Denn es wird alsbald eine große Trübsal sein, wie nicht gewesen ist von Anfang der Welt bisher und wie auch nicht werden wird.

22. Und wo diese Tage nicht verkürzt würden, so würde kein Mensch selig; aber um der Auserwählten willen werden die Tage verkürzt.

23. So alsdann jemand zu euch wird sagen: Siehe, hier ist Christus! oder: da! so sollt ihr's nicht glauben.

24. Denn es werden falsche Christi und falsche Propheten aufstehen und große Zeichen und Wunder tun, daß verführt werden in dem Irrtum (wo es möglich wäre) auch die Auserwählten.

25. Siehe, ich habe es euch zuvor gesagt.

26. Darum, wenn sie zu euch sagen werden: Siehe, er ist in

erämaassa', niin älkää menkö sinne, tahi: 'Katso, hän on kammiossa', niin älkää uskoko. 27 Sillä niinkuin salama leimahtaa idästä ja näkyy hamaan länteen, niin on oleva Ihmisen Pojan tulemus.

28 Missä raato on, sinne kotkat kokoontuvat.

29 Mutta kohta niiden päivien ahdistuksen jälkeen aurinko pimenee, eikä kuu anna valoansa, ja tähdet putoavat taivaalta, ja taivaitten voimat järkkyvät.

30 Ja silloin Ihmisen Pojan merkki näkyy taivaalla, ja silloin kaikki maan sukukunnat parkuvat; ja he näkevät Ihmisen Pojan tulevan taivaan pilvien päällä suurella voimalla ja kirkkaudella.

desert; go not forth: behold, he is in the secret chambers; believe it not.

27. For as the lightning cometh out of the east, and shineth even unto the west; so shall also the coming of the Son of man be.

28. For wheresoever the carcase is, there will the eagles be gathered together.

29. Immediately after the tribulation of those days shall the sun be darkened, and the moon shall not give her light, and the stars shall fall from heaven, and the powers of the heavens shall be shaken:

30. And then shall appear the sign of the Son of man in heaven: and then shall all the tribes of the earth mourn, and they shall see the Son of man coming in the clouds of heaven with power and great glory.

der Wüste! so gehet nicht hinaus, -siehe, er ist in der Kammer! so glaubt nicht. 27. Denn gleichwie ein Blitz ausgeht vom Aufgang und scheint bis zum Niedergang, also wird auch sein die Zukunft des Menschensohnes.

28. Wo aber ein Aas ist, da sammeln sich die Adler.

29. Bald aber nach der Trübsal derselben Zeit werden Sonne und Mond den Schein verlieren, und Sterne werden vom Himmel fallen, und die Kräfte der Himmel werden sich bewegen.

30. Und alsdann wird erscheinen das Zeichen des Menschensohnes am Himmel. Und alsdann werden heulen alle Geschlechter auf Erden und werden sehen kommen des Menschen Sohn in den Wolken des Himmels mit großer Kraft und Herrlichkeit.

31 Ja hän lähettää enkelinsä suuren pasunan pauhatessa, ja he kokoavat hänen valittunsa neljältä ilmalta, taivasten ääristä hamaan toisiin ääriin.

32 Mutta oppikaa viikunapuusta vertaus: kun sen oksa jo on tuore ja lehdet puhkeavat, niin te tiedätte, että kesä on lähellä.

33 Samoin te myös, kun näette tämän kaiken, tietäkää, että se on lähellä, oven edessä.

34 Totisesti minä sanon teille: tämä sukupolvi ei katoa, ennenkuin kaikki nämä tapahtuvat.

35 Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät koskaan katoa.

36 Mutta siitä päivästä ja hetkestä ei tiedä kukaan, eivät taivasten enkelit, eikä myöskään Poika, vaan Isä yksin.

37 Sillä niinkuin oli Nooan päivinä, niin on Ihmisen Pojan

31. And he shall send his angels with a great sound of a trumpet, and they shall gather together his elect from the four winds, from one end of heaven to the other.

32. Now learn a parable of the fig tree; When his branch is yet tender, and putteth forth leaves, ye know that summer is nigh:

33. So likewise ye, when ye shall see all these things, know that it is near, even at the doors.

34. Verily I say unto you, This generation shall not pass, till all these things be fulfilled.

35. Heaven and earth shall pass away, but my words shall not pass away.

36. But of that day and hour knoweth no man, no, not the angels of heaven, but my Father only.

37. But as the days of Noe were, so shall also the coming of the

31. Und er wird senden seine Engel mit hellen Posaunen, und sie werden sammeln seine Auserwählten von den vier Winden, von einem Ende des Himmels zu dem anderen.

32. An dem Feigenbaum lernet ein Gleichnis: wenn sein Zweig jetzt saftig wird und Blätter gewinnt, so wißt ihr, daß der Sommer nahe ist.

33. Also auch wenn ihr das alles sehet, so wisset, daß es nahe vor der Tür ist.

34. Wahrlich ich sage euch: Dies Geschlecht wird nicht vergehen, bis daß dieses alles geschehe.

35. Himmel und Erde werden vergehen; aber meine Worte werden nicht vergehen.

36. Von dem Tage aber und von der Stunde weiß niemand, auch die Engel nicht im Himmel, sondern allein mein Vater.

37. Aber gleichwie es zur Zeit Noah's war, also wird auch sein

tulemus oleva.

38 Sillä niinkuin ihmiset olivat niinä päivinä ennen vedenpaisumusta: söivät ja joivat, naivat ja naittivat, aina siihen päivään asti, jona Nooa meni arkkiin,

39 eivätkä tienneet, ennenkuin vedenpaisumus tuli ja vei heidät kaikki; niin on myös Ihmisen Pojan tulemus oleva.

40 Silloin on kaksi miestä pellolla; toinen korjataan talteen, ja toinen jätetään.

41 Kaksi naista on jauhamassa käsikivillä; toinen korjataan talteen, ja toinen jätetään.

42 Valvokaa siis, sillä ette tiedä, minä päivänä teidän Herranne tulee.

43 Mutta se tietäkää: jos perheenisäntä tietäisi, millä yövartiolla varas tulee, totta hän valvoisi, eikä sallisi taloonsa

Son of man be.

38. For as in the days that were before the flood they were eating and drinking, marrying and giving in marriage, until the day that Noe entered into the ark,

39. And knew not until the flood came, and took them all away; so shall also the coming of the Son of man be.

40. Then shall two be in the field; the one shall be taken, and the other left.

41. Two women shall be grinding at the mill; the one shall be taken, and the other left.

42. Watch therefore: for ye know not what hour your Lord doth come.

43. But know this, that if the goodman of the house had known in what watch the thief would come, he would have

die Zukunft des Menschensohnes.

38. Denn gleichwie sie waren in den Tagen vor der Sintflut, sie aßen, sie tranken, sie freiten und ließen sich freien, bis an den Tag, da Noah zu der Arche einging.

39. und achteten's nicht, bis die Sintflut kam und nahm sie alle dahin, also wird auch sein die Zukunft des Menschensohnes.

40. Dann werden zwei auf dem Felde sein; einer wird angenommen, und der andere wird verlassen werden.

41. Zwei werden mahlen auf der Mühle; eine wird angenommen, und die andere wird verlassen werden.

42. Darum wachet, denn ihr wisset nicht, welche Stunde euer HERR kommen wird.

43. Das sollt ihr aber wissen: Wenn der Hausvater wüßte, welche Stunde der Dieb kommen wollte, so würde er ja wachen

murtauduttavan.

44 Sentähden olkaa tekin valmiit, sillä sinä hetkenä, jona ette luule, Ihmisen Poika tulee.

45 Kuka siis on se uskollinen ja ymmärtäväinen palvelija, jonka hänen herransa on asettanut pitämään huolta palvelusväestään, antamaan heille ruokaa ajallansa?

46 Autuas se palvelija, jonka hänen herransa tullessaan havaitsee näin tekevän!

47 Totisesti minä sanon teille: hän asettaa hänet kaiken omaisuutensa hoitajaksi.

48 Mutta jos paha palvelija sanoo sydämessään: 'Minun herrani viipyy',

49 ja rupeaa lyömään kanssapalvelijoitaan ja syö ja juo juopuneiden kanssa,
50 niin sen palvelijan herra tulee

watched, and would not have suffered his house to be broken up.

44. Therefore be ye also ready: for in such an hour as ye think not the Son of man cometh.

45. Who then is a faithful and wise servant, whom his lord hath made ruler over his household, to give them meat in due season?

46. Blessed is that servant, whom his lord when he cometh shall find so doing.

47. Verily I say unto you, That he shall make him ruler over all his goods.

48. But and if that evil servant shall say in his heart, My lord delayeth his coming;

49. And shall begin to smite his fellowservants, and to eat and drink with the drunken;

50. The lord of that servant shall

und nicht in sein Haus brechen lassen.

44. Darum seid ihr auch bereit; denn des Menschen Sohn wird kommen zu einer Stunde, da ihr's nicht meinet.

45. Welcher ist aber nun ein treuer und kluger Knecht, den der Herr gesetzt hat über sein Gesinde, daß er ihnen zu rechter Zeit Speise gebe?

46. Selig ist der Knecht, wenn sein Herr kommt und findet ihn also tun.

47. Wahrlich ich sage euch: Er wird ihn über alle seine Güter setzen.

48. So aber jener, der böse Knecht, wird in seinem Herzen sagen: Mein Herr kommt noch lange nicht,

49. und fängt an zu schlagen seine Mitknechte, ißt und trinkt mit den Trunkenen:

50. so wird der Herr des

päivänä, jona hän ei odota, ja hetkenä, jota hän ei arvaa,

51 ja hakkaa hänet kappaleiksi ja määrää hänelle saman osan kuin ulkokullatuille. Siellä on oleva itku ja hammasten kiristys."

come in a day when he looketh not for him, and in an hour that he is not aware of,

51. And shall cut him asunder, and appoint him his portion with the hypocrites: there shall be weeping and gnashing of teeth.

Knechtes kommen an dem Tage, des er sich nicht versieht, und zu einer Stunde, die er nicht meint, 51. und wird ihn zerscheitern und wird ihm den Lohn geben mit den Heuchlern: da wird sein Heulen und Zähneklappen.

25 luku

Jeesus puhuu vertaukset kymmenestä neitsyestä 1 – 13 ja palvelijoille uskotuista leivisköistä 14 – 30; kertoo, kuinka Ihmisen Poika tulemuksessaan on tuomitseva 31 – 46.

1 Silloin on taivasten valtakunta oleva kymmenen neitsyen kaltainen, jotka ottivat lamppunsa ja lähtivät ylkää vastaan.

2 Mutta viisi heistä oli tyhmää ja viisi ymmärtäväistä.

3 Tyhmät ottivat lamppunsa, mutta eivät ottaneet öljyä mukaansa.

4 Mutta ymmärtäväiset ottivat öljyä astioihinsa ynnä lamppunsa.

1. Then shall the kingdom of heaven be likened unto ten virgins, which took their lamps, and went forth to meet the bridegroom.

2. And five of them were wise, and five were foolish.

3. They that were foolish took their lamps, and took no oil with them:

4. But the wise took oil in their vessels with their lamps.

1. Dann wird das Himmelreich gleich sein zehn Jungfrauen, die ihre Lampen nahmen und gingen aus, dem Bräutigam entgegen.

2. Aber fünf unter ihnen waren töricht, und fünf waren klug.

3. Die törichten nahmen Öl in ihren Lampen; aber sie nahmen nicht Öl mit sich.

4. Die klugen aber nahmen Öl in ihren Gefäßen samt ihren Lampen.

5 Yljän viipyessä tuli heille kaikille uni, ja he nukkuivat.

5. While the bridegroom tarried, they all slumbered and slept.

5. Da nun der Bräutigam verzog, wurden sie alle schläfrig und schliefen ein.

6 Mutta yösydännä kuului huuto: 'Katso, ylkä tulee! Menkää häntä vastaan.'

6. And at midnight there was a cry made, Behold, the bridegroom cometh; go ye out to meet him.

6. Zur Mitternacht aber ward ein Geschrei: Siehe, der Bräutigam kommt; geht aus ihm entgegen!

7 Silloin kaikki nämä neitsyet nousivat ja laittoivat lamppunsa kuntoon.

7. Then all those virgins arose, and trimmed their lamps.

7. Da standen diese Jungfrauen alle auf und schmückten ihre Lampen.

8 Ja tyhvät sanoivat ymmärtäväsille: 'Antakaa meille öljyä, sillä meidän lamppumme sammuvat.'

8. And the foolish said unto the wise, Give us of your oil; for our lamps are gone out.

8. Die törichten aber sprachen zu den klugen: Gebt uns von eurem Öl, denn unsere Lampen verlöschen.

9 Mutta ymmärtäväiset vastasivat ja sanoivat: 'Emme voi, se ei riitä meille ja teille. Menkää ennemmin myyjäin luo ostamaan itsellenne.'

9. But the wise answered, saying, Not so; lest there be not enough for us and you: but go ye rather to them that sell, and buy for yourselves.

9. Da antworteten die klugen und sprachen: Nicht also, auf daß nicht uns und euch gebreche; geht aber hin zu den Krämern und kauft für euch selbst.

10 Mutta heidän lähdettyään ostamaan ylkä tuli; ja ne, jotka olivat valmiit, menivät hänen kanssansa häihin, ja ovi suljettiin.

10. And while they went to buy, the bridegroom came; and they that were ready went in with him to the marriage: and the door was shut.

10. Und da sie hingingen, zu kaufen, kam der Bräutigam; und die bereit waren, gingen mit ihm hinein zur Hochzeit, und die Tür ward verschlossen.

11 Ja myöhemmin toisetkin neitsyet tulivat ja sanoivat: 'Herra, Herra, avaa meille!'

11. Afterward came also the other virgins, saying, Lord, Lord, open to us.

11. Zuletzt kamen auch die anderen Jungfrauen und sprachen: Herr, Herr, tu uns auf!

12 Mutta hän vastasi ja sanoi:
'Totisesti minä sanon teille: minä
en tunne teitä'.

13 Valvokaa siis, sillä ette tiedä
päivää ettekä hetkeä, (jona
Ihmisen Poika tulee).”

14 Sillä tapahtuu, niinkuin
tapahtui, kun mies matkusti
muille maille: hän kutsui
palvelijansa ja uskoi heille
omaisuutensa;

15 yhdelle hän antoi viisi
leiviskää, toiselle kaksi ja
kolmannelle yhden, kullekin
hänen kykynsä mukaan, ja lähti
muille maille.

16 Se, joka oli saanut viisi
leiviskää, meni kohta ja asioitsi
niillä ja voitti toiset viisi leiviskää.

17 Samoin kaksi leiviskää saanut
voitti toiset kaksi.

18 Mutta yhden leiviskän saanut
meni pois ja kaivoi kuopan
maahan ja kätki siihen herransa

12. But he answered and said,
Verily I say unto you, I know you
not.

13. Watch therefore, for ye know
neither the day nor the hour
wherein the Son of man cometh.

14. For the kingdom of heaven is
as a man travelling into a far
country, who called his own
servants, and delivered unto
them his goods.

15. And unto one he gave five
talents, to another two, and to
another one; to every man
according to his several ability;
and straightway took his journey.

16. Then he that had received
the five talents went and traded
with the same, and made them
other five talents.

17. And likewise he that had
received two, he also gained
other two.

18. But he that had received one
went and digged in the earth,
and hid his lord's money.

12. Er antwortete aber und
sprach: Wahrlich ich sage euch:
Ich kenne euch nicht.

13. Darum wachet; denn ihr
wisset weder Tag noch Stunde,
in welcher des Menschen Sohn
kommen wird.

14. Gleichwie ein Mensch, der
über Land zog, rief seine
Knechte und tat ihnen seine
Güter aus;

15. und einem gab er fünf
Zentner, dem andern zwei, dem
dritten einen, einem jedem nach
seinem Vermögen, und zog bald
hinweg.

16. Da ging der hin, der fünf
Zentner empfangen hatte, und
handelte mit ihnen und gewann
andere fünf Zentner.

17. Desgleichen, der zwei
Zentner empfangen hatte,
gewann auch zwei andere.

18. Der aber einen empfangen
hatte, ging hin und machte eine
Grube in die Erde und verbarg

rahan.

19 Pitkän ajan kuluttua näiden palvelijain herra palasi ja ryhtyi tilintekoon heidän kanssansa.

20 Silloin tuli se, joka oli saanut viisi leiviskää, ja toi toiset viisi leiviskää ja sanoi: 'Herra, viisi leiviskää sinä minulle uskoit, katso, toiset viisi leiviskää minä olen voittanut'.

21 Hänen herransa sanoi hänelle: 'Hyvä on, sinä hyvä ja uskollinen palvelija. Vähässä sinä olet ollut uskollinen, minä panen sinut paljon haltijaksi. Mene herrasi iloon.'

22 Myös se, joka oli saanut kaksi leiviskää, tuli ja sanoi: 'Herra, kaksi leiviskää sinä minulle uskoit, katso, toiset kaksi leiviskää minä olen voittanut'.

23 Hänen herransa sanoi hänelle: 'Hyvä on, sinä hyvä ja uskollinen palvelija. Vähässä sinä olet ollut uskollinen, minä

19. After a long time the lord of those servants cometh, and reckoneth with them.

20. And so he that had received five talents came and brought other five talents, saying, Lord, thou deliveredst unto me five talents: behold, I have gained beside them five talents more.

21. His lord said unto him, Well done, thou good and faithful servant: thou hast been faithful over a few things, I will make thee ruler over many things: enter thou into the joy of thy lord.

22. He also that had received two talents came and said, Lord, thou deliveredst unto me two talents: behold, I have gained two other talents beside them.

23. His lord said unto him, Well done, good and faithful servant; thou hast been faithful over a few things, I will make thee ruler over

seines Herrn Geld.

19. Über eine lange Zeit kam der Herr dieser Knechte und hielt Rechenschaft mit ihnen.

20. Da trat herzu, der fünf Zentner empfangen hatte, und legte andere fünf Zentner dar und sprach: Herr, du hast mir fünf Zentner ausgetan; siehe da, ich habe damit andere fünf Zentner gewonnen.

21. Da sprach sein Herr zu ihm: Ei, du frommer und getreuer Knecht, du bist über wenigem getreu gewesen, ich will dich über viel setzen; gehe ein zu deines Herrn Freude!

22. Da trat auch herzu, der zwei Zentner erhalten hatte, und sprach: Herr, du hast mir zwei Zentner gegeben; siehe da, ich habe mit ihnen zwei andere gewonnen.

23. Sein Herr sprach zu ihm: Ei du frommer und getreuer Knecht, du bist über wenigem getreu gewesen, ich will dich über viel

panen sinut paljon haltijaksi.
Mene herrasi iloon.'

24 Sitten myös se, joka oli saanut yhden leiviskän, tuli ja sanoi: 'Herra, minä tiesin sinut kovaksi mieheksi; sinä leikkaat sieltä, mihin et ole kylvänyt, ja kokoat sieltä, missä et ole eloa viskannut.

25 Ja peloissani minä menin ja kätkin sinun leiviskäsi maahan; katso, tässä on omasi.'

26 Mutta hänen herransa vastasi ja sanoi hänelle: 'Sinä paha ja laiska palvelija! Sinä tiesit minun leikkaavan sieltä, mihin en ole kylvänyt, ja kokoavan sieltä, missä en ole viskannut.

27 Sinun olisi siis pitänyt jättää minun rahani rahanvaihtajille, niin minä tultuani olisin saanut omani takaisin korkoineen.

28 Ottakaa sentähden leiviskä häneltä pois ja antakaa sille, jolla on kymmenen leiviskää.

many things: enter thou into the joy of thy lord.

24. Then he which had received the one talent came and said, Lord, I knew thee that thou art an hard man, reaping where thou hast not sown, and gathering where thou hast not strawed:

25. And I was afraid, and went and hid thy talent in the earth: lo, there thou hast that is thine.

26. His lord answered and said unto him, Thou wicked and slothful servant, thou knewest that I reap where I sowed not, and gather where I have not strawed:

27. Thou oughtest therefore to have put my money to the exchangers, and then at my coming I should have received mine own with usury.

28. Take therefore the talent from him, and give it unto him which hath ten talents.

setzen; gehe ein zu deines Herrn Freude!

24. Da trat auch herzu, der einen Zentner empfangen hatte, und sprach: Herr, ich wußte, das du ein harter Mann bist: du schneidest, wo du nicht gesät hast, und sammelst, wo du nicht gestreut hast;

25. und fürchtete mich, ging hin und verbarg deinen Zentner in die Erde. Siehe, da hast du das Deine.

26. Sein Herr aber antwortete und sprach zu ihm: Du Schalk und fauler Knecht! wußtest du, daß ich schneide, da ich nicht gesät habe, und sammle, da ich nicht gestreut habe?

27. So solltest du mein Geld zu den Wechslern getan haben, und wenn ich gekommen wäre, hätte ich das Meine zu mir genommen mit Zinsen.

28. Darum nehmt von ihm den Zentner und gebt es dem, der zehn Zentner hat.

29 Sillä jokaiselle, jolla on, annetaan, ja hänellä on oleva yltäkyllin; mutta jolla ei ole, siltä otetaan pois sekin, mikä hänellä on.

30 Ja heittäkää tuo kelvoton palvelija ulos pimeyteen; siellä on oleva itku ja hammasten kiristys.'

31 Mutta kun Ihmisen Poika tulee kirkkaudessaan ja kaikki enkelit hänen kanssaan, silloin hän istuu kirkkautensa valtaistuimelle.

32 Ja hänen eteensä kootaan kaikki kansat, ja hän erottaa toiset toisista, niinkuin paimen erottaa lampaat vuohista.

33 Ja hän asettaa lampaat oikealle puolelleen, mutta vuohet vasemmalle.

34 Silloin Kuningas sanoo oikealla puolellaan oleville: 'Tulkaa, minun Isäni siunatut, ja

29. For unto every one that hath shall be given, and he shall have abundance: but from him that hath not shall be taken away even that which he hath.

30. And cast ye the unprofitable servant into outer darkness: there shall be weeping and gnashing of teeth.

31. When the Son of man shall come in his glory, and all the holy angels with him, then shall he sit upon the throne of his glory:

32. And before him shall be gathered all nations: and he shall separate them one from another, as a shepherd divideth his sheep from the goats:

33. And he shall set the sheep on his right hand, but the goats on the left.

34. Then shall the King say unto them on his right hand, Come, ye blessed of my Father, inherit the

29. Denn wer da hat, dem wird gegeben werden, und er wird die Fülle haben; wer aber nicht hat, dem wird auch, was er hat, genommen werden.

30. Und den unnützen Knecht werft hinaus in die Finsternis; da wird sein Heulen und Zähneklappen.

31. Wenn aber des Menschen Sohn kommen wird in seiner Herrlichkeit und alle heiligen Engel mit ihm, dann wird er sitzen auf dem Stuhl seiner Herrlichkeit,

32. und werden vor ihm alle Völker versammelt werden. Und er wird sie voneinander scheiden, gleich als ein Hirte die Schafe von den Böcken scheidet,

33. und wird die Schafe zu seiner Rechten stellen und die Böcke zu seiner Linken.

34. Da wird dann der König sagen zu denen zu seiner Rechten: Kommt her, ihr

omistakaa se valtakunta, joka on ollut teille valmistettuna maailman perustamisesta asti.

kingdom prepared for you from the foundation of the world:

Gesegneten meines Vaters ererbt das Reich, das euch bereitet ist von Anbeginn der Welt!

35 Sillä minun oli nälkä, ja te annoitte minulle syödä; minun oli jano, ja te annoitte minulle juoda; minä olin outo, ja te otitte minut huoneeseen;

35. For I was an hungred, and ye gave me meat: I was thirsty, and ye gave me drink: I was a stranger, and ye took me in:

35. Denn ich bin hungrig gewesen, und ihr habt mich gespeist. Ich bin durstig gewesen, und ihr habt mich getränkt. Ich bin Gast gewesen, und ihr habt mich beherbergt.

36 minä olin alaston, ja te vaatetitte minut; minä sairastin, ja te kävitte minua katsomassa; minä olin vankeudessa, ja te tulitte minun tyköni.'

36. Naked, and ye clothed me: I was sick, and ye visited me: I was in prison, and ye came unto me.

36. Ich bin nackt gewesen und ihr habt mich bekleidet. Ich bin krank gewesen, und ihr habt mich besucht. Ich bin gefangen gewesen, und ihr seid zu mir gekommen.

37 Silloin vanhurskaat vastaavat hänelle sanoen: 'Herra, milloin me näimme sinut nälkäisenä ja ruokimme sinua, tai janoisena ja annoimme sinulle juoda?

37. Then shall the righteous answer him, saying, Lord, when saw we thee an hungred, and fed thee? or thirsty, and gave thee drink?

37. Dann werden ihm die Gerechten antworten und sagen: Wann haben wir dich hungrig gesehen und haben dich gespeist? oder durstig und haben dich getränkt?

38 Ja milloin me näimme sinut outona ja otimme sinut huoneeseemme, tai alastonna ja vaatetimme sinut?

38. When saw we thee a stranger, and took thee in? or naked, and clothed thee?

38. Wann haben wir dich als einen Gast gesehen und beherbergt? oder nackt und dich bekleidet?

39 Ja milloin me näimme sinun

39. Or when saw we thee sick, or

39. Wann haben wir dich krank

sairastavan tai olevan vankeudessa ja tulimme sinun tykösi?'

40 Niin Kuningas vastaa ja sanoo heille: 'Totisesti minä sanon teille: kaikki, mitä olette tehneet yhdelle näistä minun vähimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle'.

41 Sitten hän myös sanoo vasemmalla puolellaan oleville: 'Menkää pois minun tyköäni, te kirotut, siihen iankaikkiseen tuleen, joka on valmistettu perkeleelle ja hänen enkeleillensä.

42 Sillä minun oli nälkä, ja te ette antaneet minulle syödä; minun oli jano, ja te ette antaneet minulle juoda;

43 minä olin outo, ja te ette ottaneet minua huoneeseen; minä olin alaston, ja te ette vaatettaneet minua; sairaana ja vankeudessa, ja te ette käyneet minua katsomassa.'

in prison, and came unto thee?

40. And the King shall answer and say unto them, Verily I say unto you, Inasmuch as ye have done it unto one of the least of these my brethren, ye have done it unto me.

41. Then shall he say also unto them on the left hand, Depart from me, ye cursed, into everlasting fire, prepared for the devil and his angels:

42. For I was an hungred, and ye gave me no meat: I was thirsty, and ye gave me no drink:

43. I was a stranger, and ye took me not in: naked, and ye clothed me not: sick, and in prison, and ye visited me not.

oder gefangen gesehen und sind zu dir gekommen?

40. Und der König wird antworten und sagen zu ihnen: Wahrlich ich sage euch: Was ihr getan habt einem unter diesen meinen geringsten Brüdern, das habt ihr mir getan.

41. Dann wird er auch sagen zu denen zur Linken: Gehet hin von mir, ihr Verfluchten, in das ewige Feuer, das bereitet ist dem Teufel und seinen Engeln!

42. Ich bin hungrig gewesen, und ihr habt mich nicht gespeist. Ich bin durstig gewesen, und ihr habt mich nicht getränkt.

43. Ich bin ein Gast gewesen, und ihr habt mich nicht beherbergt. Ich bin nackt gewesen, und ihr habt mich nicht bekleidet. Ich bin krank und gefangen gewesen, und ihr habt mich nicht besucht.

44 Silloin hekin vastaavat sanoen: 'Herra, milloin me näimme sinut nälkäisenä tai janoisena tai outona tai alastonna tai sairaana tai vankeudessa, emmekä sinua palvelleet?'

45 Silloin hän vastaa heille ja sanoo: 'Totisesti minä sanon teille: kaiken, minkä olette jättäneet tekemättä yhdelle näistä vähimmistä, sen te olette jättäneet tekemättä minulle'.

46 Ja nämä menevät pois iankaikkiseen rangaistukseen, mutta vanhurskaat iankaikkiseen elämään."

44. Then shall they also answer him, saying, Lord, when saw we thee an hungred, or athirst, or a stranger, or naked, or sick, or in prison, and did not minister unto thee?

45. Then shall he answer them, saying, Verily I say unto you, Inasmuch as ye did it not to one of the least of these, ye did it not to me.

46. And these shall go away into everlasting punishment: but the righteous into life eternal.

44. Da werden sie ihm antworten und sagen: HERR, wann haben wir dich gesehen hungrig oder durstig oder als einen Gast oder nackt oder krank oder gefangen und haben dir nicht gedient?

45. Dann wird er ihnen antworten und sagen: Wahrlich ich sage euch: Was ihr nicht getan habt einem unter diesen Geringsten, das habt ihr mir auch nicht getan.

46. Und sie werden in die ewige Pein gehen, aber die Gerechten in das ewige Leben.

26 luku

Jeesus sanoo kohta joutuvansa ristiinnaulittavaksi 1, 2 Ylipapit ja kansan vanhimmat neuvottelevat Jeesuksen kiinniottamisesta 3 – 5 Jeesus voidellaan 6 – 13 Juudas tarjoutuu kavaltamaan hänet 14 – 16 Jeesus syö pääsisäislampaan 17 – 25, asettaa ehtoollisen 26 – 29, sanoo opetuslastensa loukkaantuvan häneen 30 – 35 ja rukoilee Getsemanessa 36 – 46; hänet vangitaan 47 – 56 ja häntä tutkitaan suuressa neuvostossa 57 – 68 Pietari kieltää Jeesuksen 69 – 75.

1 Ja kun Jeesus oli lopettanut

1. And it came to pass, when

1. Und es begab sich, da Jesus

kaikki nämä puheet, sanoi hän opetuslapsillensa:

2 Te tiedätte, että kahden päivän perästä on pääsiäinen; silloin Ihmisen Poika annetaan ristiinnaulittavaksi.

3 Silloin ylipapit ja kansan vanhimmat kokoontuivat Kaifas nimisen ylimmäisen papin palatsiin

4 ja neuvottelivat, kuinka ottaisivat Jeesuksen kiinni kavaluudella ja tappaisivat hänet.

5 Mutta he sanoivat: "Ei juhlan aikana, ettei syntyisi meteliä kansassa".

6 Kun Jeesus oli Betaniassa pitalisen Simonin asunnossa,

7 tuli hänen luoksensa nainen, mukanaan alabasteripullo täynnä kallisarvoista voidetta, minkä hän vuodatti Jeesuksen päähän

Jesus had finished all these sayings, he said unto his disciples,

2. Ye know that after two days is the feast of the passover, and the Son of man is betrayed to be crucified.

3. Then assembled together the chief priests, and the scribes, and the elders of the people, unto the palace of the high priest, who was called Caiaphas,

4. And consulted that they might take Jesus by subtilty, and kill him.

5. But they said, Not on the feast day, lest there be an uproar among the people.

6. Now when Jesus was in Bethany, in the house of Simon the leper,

7. There came unto him a woman having an alabaster box of very precious ointment, and poured it on his head, as he sat

alle diese Reden vollendet hatte, sprach er zu seinen Jüngern:

2. Ihr wisset, daß nach zwei Tagen Ostern wird; und des Menschen Sohn wird überantwortet werden, daß er gekreuzigt werde.

3. Da versammelten sich die Hohenpriester und Schriftgelehrten und die Ältesten im Volk in den Palast des Hohenpriesters, der da hieß Kaiphas,

4. und hielten Rat, wie sie Jesus mit List griffen und töteten.

5. Sie sprachen aber: Ja nicht auf das Fest, auf daß nicht ein Aufruhr werde im Volk!

6. Da nun Jesus war zu Bethanien im Hause Simons, des Aussätzigen,

7. da trat zu ihm ein Weib, das hatte ein Glas mit köstlichem Wasser und goß es auf sein Haupt, da er zu Tische saß.

hänen ollessaan aterialla.

8 Mutta sen nähdessään hänen opetuslapsensa närkästyivät ja sanoivat: "Mitä varten tämä haaskaus?"

9 Olisihan sen voinut myydä kalliista hinnasta ja antaa rahat köyhille."

10 Kun Jeesus sen huomasi, sanoi hän heille: "Miksi pahoitatte tämän naisen mieltä? Sillä hän teki hyvän työn minulle."

11 Köyhät teillä on aina keskuudessanne, mutta minua teillä ei ole aina.

12 Sillä kun hän valoi tämän voiteen minun ruumiilleni, teki hän sen minun hautaamistani varten.

13 Totisesti minä sanon teille: missä ikinä kaikessa maailmassa tätä evankeliumia saarnataan, siellä sekin, minkä hän teki, on mainittava hänen muistoksensa."

14 Silloin meni yksi niistä kahdestatoista, nimeltä Juudas

at meat.

8. But when his disciples saw it, they had indignation, saying, To what purpose is this waste?

9. For this ointment might have been sold for much, and given to the poor.

10. When Jesus understood it, he said unto them, Why trouble ye the woman for she hath wrought a good work upon me.

11. For ye have the poor always with you; but me ye have not always.

12. For in that she hath poured this ointment on my body, she did it for my burial.

13. Verily I say unto you, Wheresoever this gospel shall be preached in the whole world, there shall also this, that this woman hath done, be told for a memorial of her.

14. Then one of the twelve, called Judas Iscariot, went unto

8. Da das seine Jünger sahen, wurden sie unwillig und sprachen: Wozu diese Vergeudung?

9. Dieses Wasser hätte mögen teuer verkauft und den Armen gegeben werden.

10. Da das Jesus merkte, sprach er zu ihnen: Was bekümmert ihr das Weib? Sie hat ein gutes Werk an mir getan.

11. Ihr habt allezeit Arme bei euch; mich aber habt ihr nicht allezeit.

12. Daß sie dies Wasser hat auf meinen Leib gegossen, hat sie getan, daß sie mich zum Grabe bereite.

13. Wahrlich ich sage euch: Wo dies Evangelium gepredigt wird in der ganzen Welt, da wird man auch sagen zu ihrem Gedächtnis, was sie getan hat.

14. Da ging hin der Zwölf einer, mit Namen Judas Ischariot, zu

Iskariot, ylipappien luo

15 ja sanoi: "Mitä tahdotte antaa minulle, niin minä saatan hänet teidän käsiinne?" Ja he maksoivat hänelle kolmekymmentä hopearahaa.

16 Ja siitä hetkestä hän etsi sopivaa tilaisuutta kavaltaaksensa hänet.

17 Mutta ensimmäisenä happamattoman leivän päivänä opetuslapset tulivat Jeesuksen tykö ja sanoivat: "Mihin tahdot, että valmistamme pääsiäislampaan sinun syödäksesi?"

18 Niin hän sanoi: "Menkää kaupunkiin sen ja sen luo ja sanokaa hänelle: 'Opettaja sanoo: Minun aikani on lähellä; sinun luonasi minä syön pääsiäisaterian opetuslasteni kanssa'."

19 Ja opetuslapset tekivät, niinkuin Jeesus oli heitä käskenyt, ja valmistivat pääsiäislampaan.

the chief priests,

15. And said unto them, What will ye give me, and I will deliver him unto you? And they covenanted with him for thirty pieces of silver.

16. And from that time he sought opportunity to betray him.

17. Now the first day of the feast of unleavened bread the disciples came to Jesus, saying unto him, Where wilt thou that we prepare for thee to eat the passover?

18. And he said, Go into the city to such a man, and say unto him, The Master saith, My time is at hand; I will keep the passover at thy house with my disciples.

19. And the disciples did as Jesus had appointed them; and they made ready the passover.

den Hohenpriestern

15. und sprach: Was wollt ihr mir geben? Ich will ihn euch verraten. Und sie boten ihm dreißig Silberlinge.

16. Und von dem an suchte er Gelegenheit, daß er ihn verriete.

17. Aber am ersten Tag der süßen Brote traten die Jünger zu Jesus und sprachen zu ihm: Wo willst du, daß wir dir bereiten das Osterlamm zu essen?

18. Er sprach: Gehet hin in die Stadt zu einem und sprecht der Meister läßt dir sagen: Meine Zeit ist nahe; ich will bei dir Ostern halten mit meinen Jüngern.

19. Und die Jünger taten wie ihnen Jesus befohlen hatte, und bereiteten das Osterlamm.

20 Ja kun ehtoö tuli, asettui hän aterialle kahdentoista opetuslapsensa kanssa.

21 Ja heidän syödessään hän sanoi: "Totisesti minä sanon teille: yksi teistä kavaltaa minut".

22 Silloin he tulivat kovin murheellisiksi ja rupesivat toinen toisensa perästä sanomaan hänelle: "Herra, en kai minä ole se?"

23 Hän vastasi ja sanoi: "Joka minun kanssani pisti kätensä vatiin, se kavaltaa minut.

24 Ihmisen Poika tosin menee pois, niinkuin hänestä on kirjoitettu, mutta voi sitä ihmistä, jonka kautta Ihmisen Poika kavalletaan! Parempi olisi sille ihmiselle, että hän ei olisi syntynyt."

25 Niin Juudas, joka hänet kavalsi, vastasi ja sanoi: "Rabbi, en kai minä ole se?" Hän sanoi hänelle: "Sinäpä sen sanoit".

26 Ja heidän syödessään

20. Now when the even was come, he sat down with the twelve.

21. And as they did eat, he said, Verily I say unto you, that one of you shall betray me.

22. And they were exceeding sorrowful, and began every one of them to say unto him, Lord, is it I?

23. And he answered and said, He that dippeth his hand with me in the dish, the same shall betray me.

24. The Son of man goeth as it is written of him: but woe unto that man by whom the Son of man is betrayed! it had been good for that man if he had not been born.

25. Then Judas, which betrayed him, answered and said, Master, is it I He said unto him, Thou hast said.

26. And as they were eating,

20. Und am Abend setzte er sich zu Tische mit den Zwölfen.

21. Und da sie aßen, sprach er: Wahrlich ich sage euch: Einer unter euch wird mich verraten.

22. Und sie wurden sehr betrübt und hoben an, ein jeglicher unter ihnen, und sagten zu ihm: HERR, bin ich's?

23. Er antwortete und sprach: Der mit der Hand mit mir in die Schüssel tauchte, der wird mich verraten.

24. Des Menschen Sohn geht zwar dahin, wie von ihm geschrieben steht; doch weh dem Menschen, durch welchen des Menschen Sohn verraten wird! Es wäre ihm besser, daß er nie geboren wäre.

25. Da antwortete Judas, der ihn verriet, und sprach: Bin ich's Rabbi? Er sprach zu ihm: Du sagst es.

26. Da sie aber aßen, nahm

Jeesus otti leivän, siunasi, mursi ja antoi opetuslapsillensa ja sanoi: "Ottakaa ja syökää; tämä on minun ruumiini".

27 Ja hän otti maljan, kiitti ja antoi heille ja sanoi: "Juokaa tästä kaikki;

28 sillä tämä on minun vereni, liiton veri, joka monen edestä vuodatetaan syntien anteeksiantamiseksi.

29 Ja minä sanon teille: tästedes minä en juo tätä viinipuun antia, ennenkuin sinä päivänä, jona juon sitä uutena teidän kanssanne Isäni valtakunnassa."

30 Ja veisattuaan kiitosvirren he lähtivät Öllymäelle.

31 Silloin Jeesus sanoi heille: "Tänä yönä te kaikki loukkaannutte minuun; sillä kirjoitettu on: 'Minä lyön paimenta, ja lauman lampaat hajotetaan'.

Jesus took bread, and blessed it, and brake it, and gave it to the disciples, and said, Take, eat; this is my body.

27. And he took the cup, and gave thanks, and gave it to them, saying, Drink ye all of it;

28. For this is my blood of the new testament, which is shed for many for the remission of sins.

29. But I say unto you, I will not drink henceforth of this fruit of the vine, until that day when I drink it new with you in my Father's kingdom.

30. And when they had sung an hymn, they went out into the mount of Olives.

31. Then saith Jesus unto them, All ye shall be offended because of me this night: for it is written, I will smite the shepherd, and the sheep of the flock shall be scattered abroad.

Jesus das Brot, dankte und brach's und gab's den Jüngern und sprach: Nehmet, esset; das ist mein Leib.

27. Und er nahm den Kelch und dankte, gab ihnen den und sprach: Trinket alle daraus;

28. das ist mein Blut des neuen Testaments, welches vergossen wird für viele zur Vergebung der Sünden.

29. Ich sage euch: Ich werde von nun an nicht mehr von diesen Gewächs des Weinstocks trinken bis an den Tag, da ich's neu trinken werde mit euch in meines Vaters Reich.

30. Und da sie den Lobgesang gesprochen hatte, gingen sie hinaus an den Ölberg.

31. Da sprach Jesus zu ihnen: In dieser Nacht werdet ihr euch alle ärgern an mir. Denn es steht geschrieben: "Ich werde den Hirten schlagen, und die Schafe der Herde werden sich zerstreuen."

32 Mutta ylösnoustuani minä menen teidän edellänne Galileaan."

33 Niin Pietari vastasi ja sanoi hänelle: "Vaikka kaikki loukkaantuisivat sinuun, niin minä en koskaan loukkaannu".

34 Jeesus sanoi hänelle: "Totisesti minä sanon sinulle: tänä yönä, ennenkuin kukko laulaa, sinä kolmesti minut kiellät".

35 Pietari sanoi hänelle: "Vaikka minun pitäisi kuolla sinun kanssasi, en sittenkään minä sinua kiellä". Samoin sanoivat myös kaikki muut opetuslapset.

36 Sitten Jeesus tuli heidän kanssaan Getsemane nimiselle maatilalle; ja hän sanoi opetuslapsillensa: "Istukaa tässä, sillä aikaa kuin minä menen ja rukoilen tuolla".

37 Ja hän otti mukaansa Pietarin ja ne kaksi Sebedeuksen poikaa; ja hän alkoi murehtia ja tulla tuskaan.

32. But after I am risen again, I will go before you into Galilee.

33. Peter answered and said unto him, Though all men shall be offended because of thee, yet will I never be offended.

34. Jesus said unto him, Verily I say unto thee, That this night, before the cock crow, thou shalt deny me thrice.

35. Peter said unto him, Though I should die with thee, yet will I not deny thee. Likewise also said all the disciples.

36. Then cometh Jesus with them unto a place called Gethsemane, and saith unto the disciples, Sit ye here, while I go and pray yonder.

37. And he took with him Peter and the two sons of Zebedee, and began to be sorrowful and very heavy.

32. Wenn ich aber auferstehe, will ich vor euch hingehen nach Galiläa.

33. Petrus aber antwortete und sprach zu ihm: Wenn sich auch alle an dir ärgerten, so will ich doch mich nimmermehr ärgern.

34. Jesus sprach zu ihm: Wahrlich ich sage dir: In dieser Nacht, ehe der Hahn kräht, wirst du mich dreimal verleugnen.

35. Petrus sprach zu ihm: Und wenn ich mit dir sterben müßte, so will ich dich nicht verleugnen. Desgleichen sagten auch alle Jünger.

36. Da kam Jesus mit ihnen zu einem Hofe, der hieß Gethsemane, und sprach zu seinen Jüngern: Setzet euch hier, bis daß ich dorthin gehe und bete.

37. Und nahm zu sich Petrus und die zwei Söhne des Zebedäus und fing an zu trauern und zu zagen.

38 Silloin hän sanoi heille:

"Minun sieluni on syvästi murheellinen, kuolemaan asti; olkaa tässä ja valvokaa minun kanssani".

39 Ja hän meni vähän edemmäksi, lankesi kasvoilleen ja rukoili sanoen: "Isäni, jos mahdollista on, niin menkään minulta pois tämä malja; ei kuitenkaan niinkuin minä tahdon, vaan niinkuin sinä".

40 Ja hän tuli opetuslasten tykö ja tapasi heidät nukkumasta ja sanoi Pietarille: "Niin ette siis jaksaneet yhtä hetkeä valvoa minun kanssani!

41 Valvokaa ja rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen; henki tosin on altis, mutta liha on heikko."

42 Taas hän meni pois toisen kerran ja rukoili sanoen: "Isäni, jos tämä malja ei voi mennä minun ohitseni, minun sitä juomattani, niin tapahtukoon sinun tahtosi".

38. Then saith he unto them, My soul is exceeding sorrowful, even unto death: tarry ye here, and watch with me.

39. And he went a little further, and fell on his face, and prayed, saying, O my Father, if it be possible, let this cup pass from me: nevertheless not as I will, but as thou wilt.

40. And he cometh unto the disciples, and findeth them asleep, and saith unto Peter, What, could ye not watch with me one hour

41. Watch and pray, that ye enter not into temptation: the spirit indeed is willing, but the flesh is weak.

42. He went away again the second time, and prayed, saying, O my Father, if this cup may not pass away from me, except I drink it, thy will be done.

38. Da sprach Jesus zu ihnen: Meine Seele ist betrübt bis an den Tod; bleibet hier und wachet mit mir!

39. Und ging hin ein wenig, fiel nieder auf sein Angesicht und betete und sprach: Mein Vater, ist's möglich, so gehe dieser Kelch von mir; doch nicht, wie ich will, sondern wie du willst!

40. Und er kam zu seinen Jüngern und fand sie schlafend und sprach zu Petrus: Könnet ihr denn nicht eine Stunde mit mir wachen?

41. Wachet und betet, daß ihr nicht in Anfechtung fallet! Der Geist ist willig; aber das Fleisch ist schwach.

42. Zum andernmal ging er wieder hin, betete und sprach: Mein Vater, ist's nicht möglich, daß dieser Kelch von mir gehe, ich trinke ihn denn, so geschehe dein Wille!

43 Ja tullessaan hän taas tapasi heidät nukkumasta, sillä heidän silmänsä olivat käyneet raukeiksi.

44 Ja hän jätti heidät, meni taas ja rukoili kolmannen kerran ja sanoi samat sanat uudestaan.

45 Sitten hän tuli opetuslasten tykö ja sanoi heille: "Te nukutte vielä ja lepäätte! Katso, hetki on lähellä, ja Ihmisen Poika annetaan syntisten käsiin.

46 Nouskaa, lähtekäämme; katso, se on lähellä, joka minut kavaltaa."

47 Ja katso, hänen vielä puhuessaan tuli Juudas, yksi niistä kahdestatoista, ja hänen kanssaan lukuisa joukko ylipappien ja kansan vanhinten luota miekat ja seipäät käsissä.

48 Ja se, joka hänet kavalsi, oli antanut heille merkin sanoen:

43. And he came and found them asleep again: for their eyes were heavy.

44. And he left them, and went away again, and prayed the third time, saying the same words.

45. Then cometh he to his disciples, and saith unto them, Sleep on now, and take your rest: behold, the hour is at hand, and the Son of man is betrayed into the hands of sinners.

46. Rise, let us be going: behold, he is at hand that doth betray me.

47. And while he yet spake, lo, Judas, one of the twelve, came, and with him a great multitude with swords and staves, from the chief priests and elders of the people.

48. Now he that betrayed him gave them a sign, saying,

43. Und er kam und fand sie abermals schlafend, und ihre Augen waren voll Schlafs.

44. Und er ließ sie und ging abermals hin und betete zum drittenmal und redete dieselben Worte.

45. Da kam er zu seinen Jüngern und sprach zu ihnen: Ach wollt ihr nur schlafen und ruhen? Siehe, die Stunde ist hier, daß des Menschen Sohn in der Sünder Hände überantwortet wird.

46. Stehet auf, laßt uns gehen! Siehe, er ist da, der mich verrät!

47. Und als er noch redete, siehe, da kam Judas, der Zwölf einer, und mit ihm eine große Schar, mit Schwertern und mit Stangen, von den Hohenpriestern und Ältesten des Volks.

48. Und der Verräter hatte ihnen ein Zeichen gegeben und

"Se, jolle minä suuta annan, hän se on; ottakaa hänet kiinni".

49 Ja kohta hän meni Jeesuksen luo ja sanoi: "Terve, rabbi!" ja antoi hänelle suuta.

50 Niin Jeesus sanoi hänelle: "Ystäväni, mitä varten sinä tänne tulit?" Silloin he tulivat Jeesuksen luo, kävivät häneen käsiksi ja ottivat hänet kiinni.

51 Ja katso, eräs niistä, jotka olivat Jeesuksen kanssa, ojensi kätensä, veti miekkansa ja iski ylimmäisen papin palvelijaa ja sivalsi häneltä pois korvan.

52 Silloin Jeesus sanoi hänelle: "Pistä miekkasi tuppeen; sillä kaikki, jotka miekkaan tarttavat, ne miekkaan hukkuvat.

53 Vai luuletko, etten voisi rukoilla Isääni, niin että hän lähettäisi heti minulle enemmän kuin kaksitoista legionaa enkeleitä?

54 Mutta kuinka silloin kävisivät

Whomsoever I shall kiss, that same is he: hold him fast.

49. And forthwith he came to Jesus, and said, Hail, master; and kissed him.

50. And Jesus said unto him, Friend, wherefore art thou come Then came they, and laid hands on Jesus, and took him.

51. And, behold, one of them which were with Jesus stretched out his hand, and drew his sword, and struck a servant of the high priest's, and smote off his ear.

52. Then said Jesus unto him, Put up again thy sword into his place: for all they that take the sword shall perish with the sword.

53. Thinkest thou that I cannot now pray to my Father, and he shall presently give me more than twelve legions of angels?

54. But how then shall the

gesagt: Welchen ich küssen werde, der ist's; den greifet.

49. Und alsbald trat er zu Jesus und sprach: Gegrüßet seist du, Rabbi! und küßte ihn.

50. Jesus aber sprach zu ihm: Mein Freund, warum bist du gekommen? Da traten sie hinzu und legten die Hände an Jesus und griffen ihn.

51. Und siehe, einer aus denen, die mit Jesus waren, reckte die Hand aus und zog sein Schwert aus und schlug des Hohenpriesters Knecht und hieb ihm ein Ohr ab.

52. Da sprach Jesus zu ihm; Stecke dein Schwert an seinen Ort! denn wer das Schwert nimmt, der soll durchs Schwert umkommen.

53. Oder meinst du, daß ich nicht könnte meinen Vater bitten, daß er mir zuschickte mehr denn zwölf Legionen Engel?

54. Wie würde aber die Schrift

toteen kirjoitukset, jotka sanovat, että näin pitää tapahtuman?"

55 Sillä hetkellä Jeesus sanoi joukolle: "Niinkuin ryöväriä vastaan te olette lähteneet minua miekoilla ja seipäillä vangitsemaan. Joka päivä minä olen istunut pyhäkössä opettamassa, ettekä ole ottaneet minua kiinni.

56 Mutta tämä kaikki on tapahtunut, että profeettain kirjoitukset kävisivät toteen." Silloin kaikki opetuslapset jättivät hänet ja pakenivat.

57 Mutta Jeesuksen kiinniottajat veivät hänet ylimmäisen papin, Kaifaan, eteen, jonne kirjanoppineet ja vanhimmat olivat kokoontuneet.

58 Ja Pietari seurasi häntä taampana ylimmäisen papin esipihaan asti; ja hän meni sinne ja istui palvelijain joukkoon nähdäksensä, kuinka lopulta kävisi.

59 Mutta ylipapit ja koko

scriptures be fulfilled, that thus it must be?

55. In that same hour said Jesus to the multitudes, Are ye come out as against a thief with swords and staves for to take me I sat daily with you teaching in the temple, and ye laid no hold on me.

56. But all this was done, that the scriptures of the prophets might be fulfilled. Then all the disciples forsook him, and fled.

57. And they that had laid hold on Jesus led him away to Caiaphas the high priest, where the scribes and the elders were assembled.

58. But Peter followed him afar off unto the high priest's palace, and went in, and sat with the servants, to see the end.

59. Now the chief priests, and

erfüllet? Es muß also gehen.

55. Zu der Stunde sprach Jesus zu den Scharen: Ihr seid ausgegangen wie zu einem Mörder, mit Schwertern und Stangen, mich zu fangen. Bin ich doch täglich gesessen bei euch und habe gelehrt im Tempel, und ihr habt mich nicht gegriffen.

56. Aber das ist alles geschehen, daß erfüllet würden die Schriften der Propheten. Da verließen ihn die Jünger und flohen.

57. Die aber Jesus gegriffen hatten, führten ihn zu dem Hohenpriester Kaiphäs, dahin die Schriftgelehrten und Ältesten sich versammelt hatten.

58. Petrus aber folgte ihm nach von ferne bis in den Palast des Hohenpriesters und ging hinein und setzte sich zu den Knechten, auf daß er sähe, wo es hinaus wollte.

59. Die Hohenpriester aber und

neuvosto etsivät väärää todistusta Jeesusta vastaan tappaaksensa hänet, 60 mutta eivät löytäneet, vaikka monta väärää todistajaa oli tullut esille. Mutta vihdoin tuli kaksi,

61 ja he sanoivat: "Tämä on sanonut: 'Minä voin hajottaa maahan Jumalan temppelin ja kolmessa päivässä sen rakentaa'."

62 Silloin ylimmäinen pappi nousi ja sanoi hänelle: "Etkö vastaa mitään siihen, mitä nämä todistavat sinua vastaan?"

63 Mutta Jeesus oli vaiti. Niin ylimmäinen pappi sanoi hänelle: "Minä vannotan sinua elävän Jumalan kautta, että sanot meille, oletko sinä Kristus, Jumalan Poika".

64 Jeesus sanoi hänelle: "Sinäpä sen sanoit. Mutta minä sanon teille: tästedes te saatte nähdä Ihmisen Pojan istuvan Voiman

elders, and all the council, sought false witness against Jesus, to put him to death; 60. But found none: yea, though many false witnesses came, yet found they none. At the last came two false witnesses,

61. And said, This fellow said, I am able to destroy the temple of God, and to build it in three days.

62. And the high priest arose, and said unto him, Answerest thou nothing? what is it which these witness against thee?

63. But Jesus held his peace. And the high priest answered and said unto him, I adjure thee by the living God, that thou tell us whether thou be the Christ, the Son of God.

64. Jesus saith unto him, Thou hast said: nevertheless I say unto you, Hereafter shall ye see the Son of man sitting on the

die Ältesten und der ganze Rat suchten falsch Zeugnis gegen Jesus, auf daß sie ihn töteten, 60. und fanden keins. Und wiewohl viel falsche Zeugen herzutraten, fanden sie doch keins. Zuletzt traten herzu zwei falsche Zeugen

61. und sprachen: Er hat gesagt: Ich kann den Tempel Gottes abbrechen und in drei Tagen ihn bauen.

62. Und der Hohepriester stand auf und sprach zu ihm:

Antwortest du nichts zu dem, was diese wider dich zeugen?

63. Aber Jesus schwieg still. Und der Hohepriester antwortete und sprach zu ihm: Ich beschwöre dich bei dem lebendigen Gott, daß du uns sagest, ob du seist Christus, der Sohn Gottes.

64. Jesus sprach zu ihm: Du sagst es. Doch ich sage euch: Von nun an wird's geschehen, daß ihr werdet sehen des

oikealla puolella ja tulevan taivaan pilvien päällä."

65 Silloin ylimmäinen pappi repäisi vaatteensa ja sanoi: "Hän on pilkannut Jumalaa. Mitä me enää todistajia tarvitsemme? Katso, nyt kuulitte hänen pilkkaamisensa.

66 Miten teistä on?" He vastasivat sanoen: "Hän on vikapää kuolemaan".

67 Silloin he sylkivät häntä silmille ja löivät häntä nyrkillä kasvoihin; ja toiset sivalsivat häntä poskelle

68 ja sanoivat: "Profetoi meille, Kristus, kuka se on, joka sinua löi".

69 Mutta Pietari istui ulkopuolella esipihassa. Ja hänen luoksensa tuli muuan palvelijatar ja sanoi: "Sinäkin olit Jeesuksen, galilealaisen, seurassa".

70 Mutta hän kielsi kaikkien kuullen ja sanoi: "En ymmärrä, mitä sanot".

right hand of power, and coming in the clouds of heaven.

65. Then the high priest rent his clothes, saying, He hath spoken blasphemy; what further need have we of witnesses? behold, now ye have heard his blasphemy.

66. What think ye? They answered and said, He is guilty of death.

67. Then did they spit in his face, and buffeted him; and others smote him with the palms of their hands,

68. Saying, Prophecy unto us, thou Christ, Who is he that smote thee?

69. Now Peter sat without in the palace: and a damsel came unto him, saying, Thou also wast with Jesus of Galilee.

70. But he denied before them all, saying, I know not what thou sayest.

Menschen Sohn sitzen zur Rechten der Kraft und kommen in den Wolken des Himmels.

65. Da zerriß der Hohepriester seine Kleider und sprach: Er hat Gott gelästert! Was bedürfen wir weiteres Zeugnis? Siehe, jetzt habt ihr seine Gotteslästerung gehört.

66. Was dünkt euch? Sie antworteten und sprachen: Er ist des Todes schuldig!

67. Da spieen sie aus in sein Angesicht und schlugen ihn mit Fäusten. Etliche aber schlugen ihn ins Angesicht

68. und sprachen: Weissage uns, Christe, wer ist's, der dich schlug?

69. Petrus aber saß draußen im Hof; und es trat zu ihm eine Magd und sprach: Und du warst auch mit dem Jesus aus Galiläa.

70. Er leugnete aber vor ihnen allen und sprach: Ich weiß nicht, was du sagst.

71 Ja kun hän oli mennyt ulos portille, näki hänet toinen nainen ja sanoi sielläoleville: "Tämäkin oli Jeesuksen, Nasaretilaisen, seurassa".

72 Ja taas hän kielsi valalla vannoen: "En tunne sitä miestä".

73 Vähän sen jälkeen tulivat ne, jotka siinä seisoivat, ja sanoivat Pietarille: "Totisesti, sinä myös olet yksi heistä, sillä kielimurteesikin ilmaisee sinut".

74 Silloin hän rupesi sadattelemaan ja vannomaan: "En tunne sitä miestä". Ja samassa lauloi kukko.

75 Niin Pietari muisti Jeesuksen sanat, jotka hän oli sanonut: "Ennenkuin kukko laulaa, sinä kolmesti minut kiellät". Ja hän meni ulos ja itki katkerasti.

71. And when he was gone out into the porch, another maid saw him, and said unto them that were there, This fellow was also with Jesus of Nazareth.

72. And again he denied with an oath, I do not know the man.

73. And after a while came unto him they that stood by, and said to Peter, Surely thou also art one of them; for thy speech bewrayeth thee.

74. Then began he to curse and to swear, saying, I know not the man. And immediately the cock crew.

75. And Peter remembered the word of Jesus, which said unto him, Before the cock crow, thou shalt deny me thrice.</J And he went out, and wept bitterly.>

71. Als er aber zur Tür hinausging, sah ihn eine andere und sprach zu denen, die da waren: Dieser war auch mit dem Jesus von Nazareth.

72. Und er leugnete abermals und schwur dazu: Ich kenne den Menschen nicht.

73. Und über eine kleine Weile traten die hinzu, die dastanden, und sprachen zu Petrus: Wahrlich du bist auch einer von denen; denn deine Sprache verrät dich.

74. Da hob er an sich zu verfluchen und zu schwören: Ich kenne diesen Menschen nicht. Uns alsbald krähte der Hahn.

75. Da dachte Petrus an die Worte Jesu, da er zu ihm sagte: "Ehe der Hahn krähen wird, wirst du mich dreimal verleugnen", und ging hinaus und weinte bitterlich.

27 luku

Jeesus annetaan Pilatuksen käsiin 1, 2 Juudas hirttäytyy 3 – 5; veren hinnalla ostetaan savenvalajan pelto 6 – 10 Jeesus tunnustaa olevansa kuningas 11 – 14; Pilatus päästää irti Barabbaan ja luovuttaa Jeesuksen ristiinnaulittavaksi 15 – 26 Jeesusta pilkataan 27 – 31; hänet ristiinnaulitaan 32 – 44; hän antaa henkensä 45 – 56, ja hänet haudataan 57 – 61 Hautaa vartioidaan 62 – 66.

1 Mutta aamun koittaessa kaikki ylipapit ja kansan vanhimmat pitivät neuvoa Jeesusta vastaan tappaaksensa hänet;
2 ja he sitoivat hänet ja veivät pois ja antoivat hänet maaherran, Pilatuksen, käsiin.

3 Kun Juudas, hänen kavaltajansa, näki, että hänet oli tuomittu, silloin hän katui ja toi takaisin ne kolmekymmentä hopearahaa ylipapeille ja vanhimmille

4 ja sanoi: "Minä tein synnin, kun kavalsin viattoman veren". Mutta he sanoivat: "Mitä se meihin koskee? Katso itse eteesi."

5 Ja hän viskasi hopearahat

1. When the morning was come, all the chief priests and elders of the people took counsel against Jesus to put him to death:

2. And when they had bound him, they led him away, and delivered him to Pontius Pilate the governor.

3. Then Judas, which had betrayed him, when he saw that he was condemned, repented himself, and brought again the thirty pieces of silver to the chief priests and elders,

4. Saying, I have sinned in that I have betrayed the innocent blood. And they said, What is that to us? see thou to that.

5. And he cast down the pieces

1. Des Morgens aber hielten alle Hohenpriester und die Ältesten des Volks einen Rat über Jesus, daß sie ihn töteten.

2. Und banden ihn, führten ihn hin und überantworteten ihn dem Landpfleger Pontius Pilatus.

3. Da das sah Judas, der ihn verraten hatte, daß er verdammt war zum Tode, gereute es ihn, und brachte wieder die dreißig Silberlinge den Hohenpriestern und den Ältesten

4. und sprach: Ich habe übel getan, daß ich unschuldig Blut verraten habe.

5. Sie sprachen: Was geht uns

temppeliin, lähti sieltä, meni pois ja hirttäytyi.

6 Niin ylipapit ottivat hopearahat ja sanoivat: "Ei ole luvallista panna näitä temppelirahastoon, koska ne ovat veren hinta".

7 Ja neuvoteltuaan he ostivat niillä savenvalajan pellon muukalaisten hautausmaaksi.

8 Sentähden sitä peltoa vielä tänäkin päivänä kutsutaan Veripelloksi.

9 Silloin kävi toteen, mikä on puhuttu profeetta Jeremiaan kautta, joka sanoo: "Ja he ottivat ne kolmekymmentä hopearahaa, hinnan siitä arvioidusta miehestä, jonka he olivat israelilaisten puolesta arvioineet, 10 ja antoivat ne savenvalajan pellostä, niinkuin Herra oli minun kauttani käskenyt".

11 Mutta Jeesus seiso maaherran edessä. Ja maaherra

of silver in the temple, and departed, and went and hanged himself.

6. And the chief priests took the silver pieces, and said, It is not lawful for to put them into the treasury, because it is the price of blood.

7. And they took counsel, and bought with them the potter's field, to bury strangers in.

8. Wherefore that field was called, The field of blood, unto this day.

9. Then was fulfilled that which was spoken by Jeremy the prophet, saying, And they took the thirty pieces of silver, the price of him that was valued, whom they of the children of Israel did value;

10. And gave them for the potter's field, as the Lord appointed me.

11. And Jesus stood before the governor: and the governor

das an? Da siehe du zu! Und er warf die Silberlinge in den Tempel, hob sich davon, ging hin und erhängte sich selbst.

6. Aber die Hohenpriester nahmen die Silberlinge und sprachen: Es taugt nicht, daß wir sie in den Gotteskasten legen, denn es ist Blutgeld.

7. Sie hielten aber einen Rat und kauften den Töpfersacker darum zum Begräbnis der Pilger.

8. Daher ist dieser Acker genannt der Blutacker bis auf den heutigen Tag.

9. Da ist erfüllt, was gesagt ist durch den Propheten Jeremia, da er spricht: "Sie haben genommen dreißig Silberlinge, damit bezahlt war der Verkaufte, welchen sie kauften von den Kindern Israel,

10. und haben sie gegeben um den Töpfersacker, wie mir der HERR befohlen hat."

11. Jesus aber stand vor dem Landpfleger; und der

kysyi häneltä sanoen: "Oletko sinä juutalaisten kuningas?" Niin Jeesus sanoi: "Sinäpä sen sanot".

12 Ja kun ylipapit ja vanhimmat häntä syyttivät, ei hän mitään vastannut.

13 Silloin Pilatus sanoi hänelle: "Etkö kuule, kuinka paljon he todistavat sinua vastaan?"

14 Mutta hän ei vastannut yhteenkään hänen kysymykseensä, niin että maaherra suuresti ihmetteli.

15 Oli tapana, että maaherra juhlan aikana päästi kansalle yhden vangin irti, kenenkä he tahtoivat.

16 Ja heillä oli silloin kuuluisa vanki, jota sanottiin Barabbaaksi.

17 Kun he nyt olivat koolla, sanoi Pilatus heille: "Kummanko tahdotte, että minä teille päästän, Barabbaanko vai Jeesuksen, jota sanotaan Kristukseksi?"

asked him, saying, Art thou the King of the Jews And Jesus said unto him, Thou sayest.

12. And when he was accused of the chief priests and elders, he answered nothing.

13. Then said Pilate unto him, Hearest thou not how many things they witness against thee?

14. And he answered him to never a word; insomuch that the governor marvelled greatly.

15. Now at that feast the governor was wont to release unto the people a prisoner, whom they would.

16. And they had then a notable prisoner, called Barabbas.

17. Therefore when they were gathered together, Pilate said unto them, Whom will ye that I release unto you? Barabbas, or Jesus which is called Christ?

Landpfleger fragte ihn und sprach: Bist du der Juden König? Jesus aber sprach zu ihm: Du sagst es.

12. Und da er verklagt ward von den Hohenpriestern und Ältesten, antwortete er nicht.

13. Da sprach Pilatus zu ihm: Hörst du nicht, wie hart sie dich verklagen?

14. Und er antwortete ihm nicht auf ein Wort, also daß der Landpfleger sich verwunderte.

15. Auf das Fest aber hatte der Landpfleger die Gewohnheit, dem Volk einen Gefangenen loszugeben, welchen sie wollten.

16. Er hatte aber zu der Zeit einen Gefangenen, einen sonderlichen vor anderen, der hieß Barabbas.

17. Und da sie versammelt waren, sprach Pilatus zu ihnen: Welchen wollt ihr, daß ich euch losgebe? Barabbas oder Jesus, von dem gesagt wird, er sei

18 Sillä hän tiesi, että he kateudesta olivat antaneet hänet hänen käsiinsä.

19 Mutta kun hän istui tuomarinistuimella, lähetti hänen vaimonsa hänelle sanan: "Älä puutu siihen vanhurskaaseen mieheen, sillä minä olen tänä yönä unessa paljon kärsinyt hänen tähtensä".

20 Mutta ylipapit ja vanhimmat yllyttivät kansaa anomaan Barabbasta, mutta surmauttamaan Jeesuksen.

21 Ja maaherra puhui heille ja sanoi: "Kummanko näistä kahdesta tahdotte, että minä teille päästän?" Niin he sanoivat: "Barabbaan".

22 Pilatus sanoi heille: "Mitä minun sitten on tehtävä Jeesukselle, jota sanotaan Kristukseksi?" He sanoivat kaikki: "Ristiinnaulittakoon!"

23 Niin maaherra sanoi: "Mitä

18. For he knew that for envy they had delivered him.

19. When he was set down on the judgment seat, his wife sent unto him, saying, Have thou nothing to do with that just man: for I have suffered many things this day in a dream because of him.

20. But the chief priests and elders persuaded the multitude that they should ask Barabbas, and destroy Jesus.

21. The governor answered and said unto them, Whether of the twain will ye that I release unto you? They said, Barabbas.

22. Pilate saith unto them, What shall I do then with Jesus which is called Christ? They all say unto him, Let him be crucified.

23. And the governor said, Why,

Christus?

18. Denn er wußte wohl, daß sie ihn aus Neid überantwortet hatten.

19. Und da er auf dem Richtstuhl saß, schickte sein Weib zu ihm und ließ ihm sagen: Habe du nichts zu schaffen mit diesem Gerechten; ich habe heute viel erlitten im Traum seinetwegen.

20. Aber die Hohenpriester und die Ältesten überredeten das Volk, daß sie um Barabbas bitten sollten und Jesus umbrächten.

21. Da antwortete nun der Landpfleger und sprach zu ihnen: Welchen wollt ihr unter diesen zweien, den ich euch soll losgeben? Sie sprachen: Barabbas.

22. Pilatus sprach zu ihnen: Was soll ich denn machen mit Jesus, von dem gesagt wird er sei Christus? Sie sprachen alle: Laß ihn kreuzigen!

23. Der Landpfleger sagte: Was

pahaa hän sitten on tehnyt?"

Mutta he huusivat vielä kovemmin sanoen:

"Ristiinnaulittakoon!"

24 Ja kun Pilatus näki, ettei mikään auttanut, vaan että meteli yhä yltyi, otti hän vettä ja pesi kätensä kansan nähden ja sanoi: "Viaton olen minä tämän (vanhurskaan) miehen vereen. Katsokaa itse eteenne."

25 Niin kaikki kansa vastasi ja sanoi: "Tulkoon hänen verensä meidän päällemme ja meidän lastemme päälle".

26 Silloin hän päästi heille Barabbaan, mutta Jeesuksen hän ruoskitti ja luovutti ristiinnaulittavaksi.

27 Silloin maaherran sotamiehet veivät Jeesuksen mukanaan palatsiin ja keräsivät hänen ympärilleen koko sotilasjoukon.

28 Ja he riisuivat hänet ja panivat hänen päällensä

what evil hath he done? But they cried out the more, saying, Let him be crucified.

24. When Pilate saw that he could prevail nothing, but that rather a tumult was made, he took water, and washed his hands before the multitude, saying, I am innocent of the blood of this just person: see ye to it.

25. Then answered all the people, and said, His blood be on us, and on our children.

26. Then released he Barabbas unto them: and when he had scourged Jesus, he delivered him to be crucified.

27. Then the soldiers of the governor took Jesus into the common hall, and gathered unto him the whole band of soldiers.

28. And they stripped him, and put on him a scarlet robe.

hat er denn Übles getan? Sie schrieen aber noch mehr und sprachen: Laß ihn kreuzigen!

24. Da aber Pilatus sah, daß er nichts schaffte, sondern daß ein viel größer Getümmel ward, nahm er Wasser und wusch die Hände vor dem Volk und sprach: Ich bin unschuldig an dem Blut dieses Gerechten, sehet ihr zu!

25. Da antwortete das ganze Volk und sprach: Sein Blut komme über uns und unsere Kinder.

26. Da gab er ihnen Barabbas los; aber Jesus ließ er geißeln und überantwortete ihn, daß er gekreuzigt würde.

27. Da nahmen die Kriegsknechte des Landpflegers Jesus zu sich in das Riehthaus und sammelten über ihn die ganze Schar

28. und zogen ihn aus und legten ihm einen Purpurmantel

tulipunaisen vaipan

29 ja väänsivät orjantappuroista kruunun, panivat sen hänen päähänsä ja ruovon hänen oikeaan käteensä, polvistuivat hänen eteensä ja pilkkasivat häntä ja sanoivat: "Terve, juutalaisten kuningas!"

30 Ja he sylkivät häntä, ottivat ruovon ja löivät häntä päähän.

31 Ja kun he olivat häntä pilkanneet, riisuivat he häneltä vaipan, pukivat hänet hänen omiin vaatteisiinsa ja veivät hänet pois ristiinnaulittavaksi.

32 Ja matkalla he tapasivat kyreneläisen miehen, jonka nimi oli Simon. Hänet he pakottivat kantamaan hänen ristiänsä.

33 Ja tultuaan paikalle, jota sanotaan Golgataksi, se on: pääkallon paikaksi;

34 he tarjosivat hänelle juotavaksi katkeralla nesteellä sekoitettua viiniä; mutta

29. And when they had platted a crown of thorns, they put it upon his head, and a reed in his right hand: and they bowed the knee before him, and mocked him, saying, Hail, King of the Jews!

30. And they spit upon him, and took the reed, and smote him on the head.

31. And after that they had mocked him, they took the robe off from him, and put his own raiment on him, and led him away to crucify him.

32. And as they came out, they found a man of Cyrene, Simon by name: him they compelled to bear his cross.

33. And when they were come unto a place called Golgotha, that is to say, a place of a skull,

34. They gave him vinegar to drink mingled with gall: and when he had tasted thereof, he would

an

29. und flochten eine Dornenkrone und setzten sie auf sein Haupt und ein Rohr in seine rechte Hand und beugten die Kniee vor ihm und verspotteten ihn und sprachen: Gegrüßet seist du, der Juden König!

30. und spieen ihn an und nahmen das Rohr und schlugen damit sein Haupt.

31. Und da sie ihn verspottet hatten, zogen sie ihm seine Kleider an und führten ihn hin, daß sie ihn kreuzigten.

32. Und indem sie hinausgingen, fanden sie einen Menschen von Kyrene mit Namen Simon; den zwangen sie, daß er ihm sein Kreuz trug.

33. Und da sie an die Stätte kamen mit Namen Golgatha, das ist verdeutscht Schädelstätte,

34. gaben sie ihm Essig zu trinken mit Galle vermischt; und da er's schmeckte, wollte er nicht

maistettuaan hän ei tahtonut sitä juoda.

35 Ja kun he olivat hänet ristiinnaulinneet, jakoivat he keskenään hänen vaatteensa heittäen niistä arpaa.(jotta täytyisi, minkä profeetta on puhunut: "He jakoivat keskenään vaateeni ja heittivät arpaa puvustani")

36 Sitten he istuutuivat ja vartioivat häntä siellä.

37 Ja he olivat panneet hänen päänsä yläpuolelle hänen syynsä julki, näin kirjoitettuna: "Tämä on Jeesus, juutalaisten kuningas".

38 Silloin ristiinnaulittiin hänen kanssansa kaksi ryöväriä, toinen oikealle ja toinen vasemmalle puolelle.

39 Ja ne, jotka kulkivat ohitse, herjasivat häntä, nyökyttivät päätänsä

40 ja sanoivat: "Sinä, joka hajotat maahan temppelin ja kolmessa päivässä sen rakennat, auta itseäsi, jos olet Jumalan Poika, ja

not drink.

35. And they crucified him, and parted his garments, casting lots: that it might be fulfilled which was spoken by the prophet, They parted my garments among them, and upon my vesture did they cast lots.

36. And sitting down they watched him there;

37. And set up over his head his accusation written, THIS IS JESUS THE KING OF THE JEWS.

38. Then were there two thieves crucified with him, one on the right hand, and another on the left.

39. And they that passed by reviled him, wagging their heads,

40. And saying, Thou that destroyest the temple, and buildest it in three days, save thyself. If thou be the Son of

trinken.

35. Da sie ihn aber gekreuzigt hatten, teilten sie seine Kleider und warfen das Los darum, auf daß erfüllet würde, was gesagt ist durch den Propheten: "Sie haben meine Kleider unter sich geteilt, und über mein Gewand haben sie das Los geworfen."

36. Und sie saßen allda und hüteten sein.

37. Und oben zu seinen Häupten setzten sie die Ursache seines Todes, und war geschrieben: Dies ist Jesus, der Juden König.

38. Und da wurden zwei Mörder mit ihm gekreuzigt, einer zur Rechten und einer zur Linken.

39. Die aber vorübergingen, lästerten ihn und schüttelten ihre Köpfe

40. und sprachen: Der du den Tempel Gottes zerbrichst und baust ihn in drei Tagen, hilf dir selber! Bist du Gottes Sohn, so

astu alas ristiltä".

41 Samoin ylipapit ja kirjanoppineet ja vanhimmat pilkkasivat häntä ja sanoivat:

42 Muita hän on auttanut, itseään ei voi auttaa. Onhan hän Israelin kuningas; astukoon nyt alas ristiltä, niin me uskomme häneen.

43 Hän on luottanut Jumalaan; vapahtakoon nyt Jumala hänet, jos on häneen mielistynyt; sillä hän on sanonut: 'Minä olen Jumalan Poika'."

44 Ja samalla tavalla herjasivat häntä ryöväritkin, jotka olivat ristiinnaulitut hänen kanssansa.

45 Mutta kuudennesta hetkestä alkaen tuli pimeys yli kaiken maan, ja sitä kesti hamaan yhdeksänteen hetkeen.

46 Ja yhdeksännen hetken vaiheilla Jeesus huusi suurella äänellä sanoen: "Eeli, Eeli, lama sabaktani?" Se on: Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?

God, come down from the cross.

41. Likewise also the chief priests mocking him, with the scribes and elders, said,

42. He saved others; himself he cannot save. If he be the King of Israel, let him now come down from the cross, and we will believe him.

43. He trusted in God; let him deliver him now, if he will have him: for he said, I am the Son of God.

44. The thieves also, which were crucified with him, cast the same in his teeth.

45. Now from the sixth hour there was darkness over all the land unto the ninth hour.

46. And about the ninth hour Jesus cried with a loud voice, saying, Eli, Eli, lama sabachthani that is to say, My God, my God, why hast thou forsaken me

steig herab von Kreuz.

41. Desgleichen auch die Hohenpriester spotteten sein samt den Schriftgelehrten und Ältesten und sprachen:

42. Andern hat er geholfen, und kann sich selber nicht helfen. Ist er der König Israels, so steige er nun vom Kreuz, so wollen wir ihm glauben.

43. Er hat Gott vertraut; der erlöse ihn nun, hat er Lust zu ihm; denn er hat gesagt: Ich bin Gottes Sohn.

44. Desgleichen schmähten ihn auch die Mörder, die mit ihm gekreuzigt waren.

45. Und von der sechsten Stunde an ward eine Finsternis über das ganze Land bis zu der neunten Stunde.

46. Und um die neunte Stunde schrie Jesus laut und sprach: Eli, Eli, lama asabthani? das heißt: Mein Gott, mein Gott, warum hast du mich verlassen?

47 Sen kuullessaan sanoivat muutamat niistä, jotka siinä seisoivat: "Hän huutaa Eliasta".

48 Ja kohta muuan heistä juoksi ja otti sienen, täytti sen hapanviinillä, pani sen ruovon päähän ja antoi hänelle juoda.

49 Mutta muut sanoivat: "Annas, katsokaamme, tuleeko Elias häntä pelastamaan".

50 Niin Jeesus taas huusi suurella äänellä ja antoi henkensä.

51 Ja katso, temppelin esirippu repesi kahtia ylhäältä alas asti, ja maa järisi, ja kalliot halkesivat,

52 ja haudat aukenivat, ja monta nukkuneiden pyhien ruumista nousi ylös.

53 Ja he lähtivät haudoistaan ja tulivat hänen ylösnousemisensa jälkeen pyhään kaupunkiin ja ilmestyivät monelle.

47. Some of them that stood there, when they heard that, said, This man calleth for Elias.

48. And straightway one of them ran, and took a sponge, and filled it with vinegar, and put it on a reed, and gave him to drink.

49. The rest said, Let be, let us see whether Elias will come to save him.

50. Jesus, when he had cried again with a loud voice, yielded up the ghost.

51. And, behold, the veil of the temple was rent in twain from the top to the bottom; and the earth did quake, and the rocks rent;

52. And the graves were opened; and many bodies of the saints which slept arose,

53. And came out of the graves after his resurrection, and went into the holy city, and appeared unto many.

47. Etliche aber, die dastanden, da sie das hörten, sprachen sie: Der ruft den Elia.

48. Und alsbald lief einer unter ihnen, nahm einen Schwamm und füllte ihn mit Essig und steckte ihn an ein Rohr und tränkte ihn.

49. Die andern aber sprachen: Halt, laß sehen, ob Elia komme und ihm helfe.

50. Aber Jesus schrie abermals laut und verschied.

51. Und siehe da, der Vorhang im Tempel zerriß in zwei Stücke von obenan bis untenaus.

52. Und die Erde erbebte, und die Felsen zerrissen, die Gräber taten sich auf, und standen auf viele Leiber der Heiligen, die da schliefen,

53. und gingen aus den Gräbern nach seiner Auferstehung und kamen in die heilige Stadt und erschienen vielen.

54 Mutta kun sadanpäämies ja ne, jotka hänen kanssaan vartioitsivat Jeesusta, näkivät maanjäristyksen ja mitä muuta tapahtui, peljästyivät he suuresti ja sanoivat: "Totisesti tämä oli Jumalan Poika".

55 Ja siellä oli monta naista, jotka olivat Galileasta seuranneet Jeesusta ja palvelleet häntä; he seisoivat taampana katselemassa.

56 Heidän joukossaan oli Maria Magdaleena ja Maria, Jaakobin ja Joosefin äiti, ja Sebedeuksen poikain äiti.

57 Mutta illan tultua saapui rikas mies, Arimatiasta kotoisin, nimeltä Joosef, joka hänkin oli Jeesuksen opetuslapsi.

58 Hän meni Pilatuksen luo ja pyysi Jeesuksen ruumista. Silloin Pilatus käski antaa sen hänelle.

59 Ja Joosef otti ruumiin, kääri sen puhtaaseen liinavaatteeseen

54. Now when the centurion, and they that were with him, watching Jesus, saw the earthquake, and those things that were done, they feared greatly, saying, Truly this was the Son of God.

55. And many women were there beholding afar off, which followed Jesus from Galilee, ministering unto him:

56. Among which was Mary Magdalene, and Mary the mother of James and Joses, and the mother of Zebedee's children.

57. When the even was come, there came a rich man of Arimathaea, named Joseph, who also himself was Jesus' disciple:

58. He went to Pilate, and begged the body of Jesus. Then Pilate commanded the body to be delivered.

59. And when Joseph had taken the body, he wrapped it in a clean linen cloth,

54. Aber der Hauptmann und die bei ihm waren und bewahrten Jesus, da sie sahen das Erdbeben und was da geschah, erschranken sie sehr und sprachen: Wahrlich dieser ist Gottes Sohn gewesen!

55. Und es waren viele Weiber da, die von ferne zusahen, die da Jesus waren nachgefolgt aus Galiläa und hatten ihm gedient;

56. unter welchen war Maria Magdalena und Maria, die Mutter der Kinder des Zebedäus.

57. Am Abend aber kam ein reicher Mann von Arimathia, der hieß Joseph, welcher auch ein Jünger Jesu war.

58. Der ging zu Pilatus und bat ihn um den Leib Jesus. Da befahl Pilatus man sollte ihm ihn geben.

59. Und Joseph nahm den Leib und wickelte ihn in eine reine Leinwand

60 ja pani sen uuteen hautakammioonsa, jonka oli hakkauttanut kallioon. Ja hän vieritti suuren kiven hautakammion ovelle ja lähti pois.

61 Ja siellä olivat Maria Magdaleena ja toinen Maria, jotka istuivat vastapäätä hautaa.

62 Seuraavana päivänä, joka oli valmistuspäivän jälkeinen, ylipapit ja fariseukset kokoontuivat Pilatuksen luo

63 ja sanoivat: "Herra, me muistamme sen villitsijän vielä eläessään sanoneen: 'Kolmen päivän kuluttua minä nousen ylös'.

64 Käske siis tarkasti vartioida hautaa kolmanteen päivään asti, etteivät hänen opetuslapsensa tulisi ja varastaisi häntä ja sanoisi kansalle: 'Hän nousi kuolleista', ja niin viimeinen villitys olisi pahempi kuin

60. And laid it in his own new tomb, which he had hewn out in the rock: and he rolled a great stone to the door of the sepulchre, and departed.

61. And there was Mary Magdalene, and the other Mary, sitting over against the sepulchre.

62. Now the next day, that followed the day of the preparation, the chief priests and Pharisees came together unto Pilate,

63. Saying, Sir, we remember that that deceiver said, while he was yet alive, After three days I will rise again.

64. Command therefore that the sepulchre be made sure until the third day, lest his disciples come by night, and steal him away, and say unto the people, He is risen from the dead: so the last error shall be worse than the

60. und legte ihn in sein eigenes Grab, welches er hatte lassen in einen Fels hauen, und wälzte einen großen Stein vor die Tür des Grabes und ging davon.

61. Es war aber allda Maria Magdalena und die andere Maria, die setzten sich gegen das Grab.

62. Des andern Tages, der da folgt nach dem Rüsttage, kamen die Hohenpriester und Pharisäer sämtlich zu Pilatus

63. und sprachen: Herr, wir haben gedacht, daß dieser Verführer sprach, da er noch lebte: Ich will nach drei Tagen auferstehen.

64. Darum befiehl, daß man das Grab verwahre bis an den dritten Tag, auf daß nicht seine Jünger kommen und stehlen ihn und sagen dem Volk: Er ist auferstanden von den Toten, und werde der letzte Betrug ärger

ensimmäinen."

65 Niin Pilatus sanoi heille:
"Tuossa on vartijaväkeä,
menkää, vartioikaa niin hyvin
kuin taidatte".

66 Niin he menivät ja turvasivat
haudan lukitsemalla kiven
sinetillä ja asettamalla vartijat.

first.

65. Pilate said unto them, Ye
have a watch: go your way,
make it as sure as ye can.

66. So they went, and made the
sepulchre sure, sealing the
stone, and setting a watch.

denn der erste.

65. Pilatus sprach zu ihnen: Da
habt ihr die Hüter; gehet hin und
verwahrt, wie ihr wisset.

66. Sie gingen hin und
verwahrten das Grab mit Hütern
und versiegelten den Stein.

28 luku

Jeesus nousee kuolleista ja ilmestyy sureville naisille 1 – 10 Vartijat lahjotaan 11 – 15 Jeesus ilmestyy opetuslapsilleen Galileassa ja kääkee heidän mennä tekemään kaikki kansat hänen opetuslapsiksensa 16 – 20. (V. – 10 vert. Mark.16:1 – 10 Luuk.24:1 – 10 Joh.20:1 – 18.)

1 Ja kun sapatti oli päättynyt ja
viikon ensimmäisen päivän aamu
koitti, tulivat Maria Magdaleena
ja se toinen Maria katsomaan
hautaa.

2 Ja katso, tapahtui suuri
maanjäristys, sillä Herran enkeli
astui alas taivaasta, tuli ja vieritti
kiven pois ja istui sille.

1. In the end of the sabbath, as it
began to dawn toward the first
day of the week, came Mary
Magdalene and the other Mary to
see the sepulchre.

2. And, behold, there was a great
earthquake: for the angel of the
Lord descended from heaven,
and came and rolled back the
stone from the door, and sat
upon it.

1. Als aber der Sabbat um war
und der erste Tag der Woche
anbrach, kam Maria Magdalena
und die andere Maria, das Grab
zu besehen.

2. Und siehe, es geschah ein
großes Erdbeben. Denn der
Engel des HERRN kam vom
Himmel herab, trat hinzu und
wälzte den Stein von der Tür und
setzte sich darauf.

3 Hän oli näöltään niinkuin salama, ja hänen vaatteensa olivat valkeat kuin lumi.

4 Ja häntä peljästyen vartijat vapisivat ja kävivät ikäänkuin kuolleiksi.

5 Mutta enkeli puhutteli naisia ja sanoi heille: "Älkää te peljätkö; sillä minä tiedän teidän etsivän Jeesusta, joka oli ristiinnaulittu.

6 Ei hän ole täällä, sillä hän on noussut ylös, niinkuin hän sanoi. Tulkaa, katsokaa paikkaa, jossa hän on maannut.

7 Ja menkää kiiruusti ja sanokaa hänen opetuslapsillensa, että hän on noussut kuolleista. Ja katso, hän menee teidän edellänne Galileaan; siellä te saatte hänet nähdä. Katso, minä olen sen teille sanonut."

8 Ja he menivät kiiruusti haudalta peloissaan ja suuresti iloiten ja juoksivat viemään sanaa hänen opetuslapsillensa.

3. His countenance was like lightning, and his raiment white as snow:

4. And for fear of him the keepers did shake, and became as dead men.

5. And the angel answered and said unto the women, Fear not ye: for I know that ye seek Jesus, which was crucified.

6. He is not here: for he is risen, as he said. Come, see the place where the Lord lay.

7. And go quickly, and tell his disciples that he is risen from the dead; and, behold, he goeth before you into Galilee; there shall ye see him: lo, I have told you.

8. And they departed quickly from the sepulchre with fear and great joy; and did run to bring his disciples word.

3. Und seine Gestalt war wie der Blitz und sein Kleid weiß wie Schnee.

4. Die Hüter aber erschrakten vor Furcht und wurden, als wären sie tot.

5. Aber der Engel antwortete und sprach zu den Weibern: Fürchtet euch nicht! Ich weiß, daß ihr Jesus, den Gekreuzigten, sucht.

6. Er ist nicht hier; er ist auferstanden, wie er gesagt hat. Kommt her und seht die Stätte, da der HERR gelegen hat.

7. Und gehet eilend hin und sagt es seinen Jüngern, daß er auferstanden sei von den Toten. Und siehe, er wird vor euch hingehen nach Galiläa; da werdet ihr ihn sehen. Siehe, ich habe es euch gesagt.

8. Und sie gingen eilend zum Grabe hinaus mit Furcht und großer Freude und liefen, daß sie es seinen Jüngern verkündigten. Und da sie gingen seinen Jüngern zu verkündigen,

9 Mutta (heidän ollessaan matkalla viemään sanaa Hänen opetuslapsilleen,) katso, Jeesus tuli heitä vastaan ja sanoi: "Terve teille!" Ja he menivät hänen tykönsä, syleilivät hänen jalkojaan ja kumartaen rukoilivat häntä.

10 Silloin Jeesus sanoi heille: "Älkää peljätkö; menkää ja viekää sana minun veljilleni, että he menisivät Galileaan: siellä he saavat minut nähdä".

11 Mutta heidän mennessään, katso, muutamat vartijaväestä tulivat kaupunkiin ja ilmoittivat ylipapeille kaikki, mitä oli tapahtunut.

12 Ja nämä kokoontuivat vanhinten kanssa ja pitivät neuvoa ja antoivat sotamiehille runsaat rahat

13 ja sanoivat: "Sanokaa, että hänen opetuslapsensa tulivat yöllä ja veivät hänet varkain meidän nukkuessamme.

9. And as they went to tell his disciples, behold, Jesus met them, saying, All hail. And they came and held him by the feet, and worshipped him.

10. Then said Jesus unto them, Be not afraid: go tell my brethren that they go into Galilee, and there shall they see me.

11. Now when they were going, behold, some of the watch came into the city, and shewed unto the chief priests all the things that were done.

12. And when they were assembled with the elders, and had taken counsel, they gave large money unto the soldiers,

13. Saying, Say ye, His disciples came by night, and stole him away while we slept.

9. siehe, da begegnete ihnen Jesus und sprach: Seid begrüßet! Und sie traten zu ihm und griffen an seine Füße und fielen vor ihm nieder.

10. Da sprach Jesus zu ihnen: Fürchtet euch nicht! Geht hin und verkündigt es meinen Brüdern, daß sie gehen nach Galiläa; daselbst werden sie mich sehen.

11. Da sie aber hingingen, siehe, da kamen etliche von den Hütern in die Stadt und verkündigten den Hohenpriestern alles, was geschehen war.

12. Und sie kamen zusammen mit den Ältesten und hielten einen Rat und gaben den Kriegsknechten Geld genug

13. und sprachen: Saget: Seine Jünger kamen des Nachts und stahlen ihn, dieweil wir schliefen.

14 Ja jos tämä tulee maaherran korviin, niin me lepytämme hänet ja toimitamme niin, että saatte olla huoletta."

15 Niin he ottivat rahat ja tekivät, niinkuin heitä oli neuvottu. Ja tätä puhetta on levitetty juutalaisten kesken, ja sitä kerrotaan vielä tänäkin päivänä.

16 Ja ne yksitoista opetuslasta vaelsivat Galileaan sille vuorelle, jonne Jeesus oli käskinnyt heidän mennä.

17 Ja kun he näkivät hänet, niin he kumartaen rukoilivat häntä, mutta muutamat epäilivät.

18 Ja Jeesus tuli heidän tykönsä ja puhui heille ja sanoi: "Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä.

19 Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni, kastamalla heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen

20 ja opettamalla heitä pitämään kaikki, mitä minä olen käskinnyt

14. And if this come to the governor's ears, we will persuade him, and secure you.

15. So they took the money, and did as they were taught: and this saying is commonly reported among the Jews until this day.

16. Then the eleven disciples went away into Galilee, into a mountain where Jesus had appointed them.

17. And when they saw him, they worshipped him: but some doubted.

18. And Jesus came and spake unto them, saying, All power is given unto me in heaven and in earth.

19. Go ye therefore, and teach all nations, baptizing them in the name of the Father, and of the Son, and of the Holy Ghost:

20. Teaching them to observe all things whatsoever I have

14. Und wo es würde auskommen bei dem Landpfleger, wollen wir ihn stillen und schaffen, daß ihr sicher seid.

15. Und sie nahmen das Geld und taten, wie sie gelehrt waren. Solches ist eine gemeine Rede geworden bei den Juden bis auf den heutigen Tag.

16. Aber die elf Jünger gingen nach Galiläa auf einen Berg, dahin Jesus sie beschieden hatte.

17. Und da sie ihn sahen, fielen sie vor ihm nieder; etliche aber zweifelten.

18. Und Jesus trat zu ihnen, redete mit ihnen und sprach: Mir ist gegeben alle Gewalt im Himmel und auf Erden.

19. Darum gehet hin und lehret alle Völker und taufet sie im Namen des Vaters und des Sohnes und des heiligen Geistes,

20. und lehret sie halten alles, was ich euch befohlen habe.

teidän pitää. Ja katso, minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti."

commanded you: and, lo, I am with you alway, even unto the end of the world. Amen.

Und siehe, ich bin bei euch alle Tage bis an der Welt Ende.

EVANKELIUMI MARKUKSEN MUKAAN

1 luku

Johannes Kastaja saarnaa ja kastaa 1 – 8 Jeesus kastetaan 9 – 11, on perkeleen kiusattavana 12, 13, alkaa julistaa evankeliumia 14, 15 ja kutsuu itselleen opetuslapsia 16 – 20; lähtee Kapernaumiin opettaa 21, 22, parantaa riivatun 23 – 28 ja Simonin anopin 29 – 31 sekä muita sairaita 32 – 34; rukoilee autiossa paikassa 35 – 38, saarnaa koko Galileassa 39 ja puhdistaa pitalisen 40 – 45.

1 Jeesuksen Kristuksen, Jumalan Pojan, evankeliumin alku.

1. The beginning of the gospel of Jesus Christ, the Son of God;

1. Dies ist der Anfang des Evangeliums von Jesus Christus, dem Sohn Gottes,

2 Niinkuin on kirjoitettuna profeetta Esaiaan kirjassa: "Katso, minä lähetän enkelini sinun edelläsi, ja hän on valmistava sinun tiesi".

2. As it is written in the prophets, Behold, I send my messenger before thy face, which shall prepare thy way before thee.

2. wie geschrieben steht in den Propheten: "Siehe, ich sende meinen Engel vor dir her, der da bereite deinen Weg vor dir."

3 Huutavan ääni kuuluu erämaassa: 'Valmistakaa Herralle tie, tehkää polut hänelle tasaisiksi',

3. The voice of one crying in the wilderness, Prepare ye the way of the Lord, make his paths straight.

3. Es ist eine Stimme eines Predigers in der Wüste: Bereitet den Weg des HERRN, macht seine Steige richtig!

4 niin Johannes Kastaja saarnasi erämaassa parannuksen kastetta syntien anteeksisaamiseksi.

5 Ja koko Juudean maa ja kaikki jerusalemlaiset vaelsivat hänen tykönsä, ja hän kastoi heidät Jordanin virrassa, kun he tunnustivat syntinsä.

6 Ja Johanneksella oli puku kamelinkarvoista ja vyötäisillään nahkavyö; ja hän söi heinäsiirkkoja ja metsähunajaa.

7 Ja hän saarnasi sanoen: "Minun jälkeeni tulee minua väkevämpi, jonka kengänpaulaa minä en ole kelvollinen maahan kumartuneena päästämään.

8 Minä kastan teidät vedellä, mutta hän kastaa teidät Pyhällä Hengellä."

9 Ja niinä päivinä Jeesus tuli Galilean Nasaretista, ja Johannes kastoi hänet Jordanissa.

4. John did baptize in the wilderness, and preach the baptism of repentance for the remission of sins.

5. And there went out unto him all the land of Judaea, and they of Jerusalem, and were all baptized of him in the river of Jordan, confessing their sins.

6. And John was clothed with camel's hair, and with a girdle of a skin about his loins; and he did eat locusts and wild honey;

7. And preached, saying, There cometh one mightier than I after me, the latchet of whose shoes I am not worthy to stoop down and unloose.

8. I indeed have baptized you with water: but he shall baptize you with the Holy Ghost.

9. And it came to pass in those days, that Jesus came from Nazareth of Galilee, and was baptized of John in Jordan.

4. Johannes, der war in der Wüste, taufte und predigte von der Taufe der Buße zur Vergebung der Sünden.

5. Und es ging zu ihm hinaus das ganze jüdische Land und die von Jerusalem und ließen sich alle von ihm taufen im Jordan und bekannten ihre Sünden.

6. Johannes aber war bekleidet mit Kamelhaaren und mit einem ledernen Gürtel um seine Lenden, und aß Heuschrecken und wilden Honig;

7. und er predigte und sprach: Es kommt einer nach mir, der ist stärker denn ich, dem ich nicht genugsam bin, daß ich mich vor ihm bücke und die Riemen seiner Schuhe auflöse.

8. Ich taufe euch mit Wasser; aber er wird euch mit dem Heiligen Geist taufen.

9. Und es begab sich zu der Zeit, daß Jesus aus Galiläa von Nazareth kam und ließ sich taufen von Johannes im Jordan.

10 Ja heti, vedestä noustessaan, hän näki taivasten aukeavan ja Hengen niinkuin kyyhkysen laskeutuvan häneen.

11 Ja taivaista tuli ääni: "Sinä olet minun rakas Poikani; sinuun minä olen mielistynyt".

12 Kohta sen jälkeen Henki ajoi hänet erämaahan.

13 Ja hän oli erämaassa neljäkymmentä päivää, ja saatana kiusasi häntä, ja hän oli petojen seassa; ja enkelit tekivät hänelle palvelusta.

14 Mutta sittenkuin Johannes oli pantu vankeuteen, meni Jeesus Galileaan ja saarnasi Jumalan evankeliumia

15 ja sanoi: "Aika on täyttynyt, ja Jumalan valtakunta on tullut lähelle; tehkää parannus ja uskokaa evankeliumi".

16 Ja kulkiessaan Galilean järven rantaa hän näki Simonin ja Andreaan, Simonin veljen,

10. And straightway coming up out of the water, he saw the heavens opened, and the Spirit like a dove descending upon him:

11. And there came a voice from heaven, saying, Thou art my beloved Son, in whom I am well pleased.

12. And immediately the Spirit driveth him into the wilderness.

13. And he was there in the wilderness forty days, tempted of Satan; and was with the wild beasts; and the angels ministered unto him.

14. Now after that John was put in prison, Jesus came into Galilee, preaching the gospel of the kingdom of God,

15. And saying, The time is fulfilled, and the kingdom of God is at hand: repent ye, and believe the gospel.

16. Now as he walked by the sea of Galilee, he saw Simon and Andrew his brother casting a net

10. Und alsbald stieg er aus dem Wasser und sah, daß sich der Himmel auftat, und den Geist gleich wie eine Taube herabkommen auf ihn.

11. Und da geschah eine Stimme vom Himmel: Du bist mein lieber Sohn, an dem ich Wohlgefallen habe.

12. Und alsbald trieb ihn der Geist in die Wüste,

13. und er war allda in der Wüste Tage und ward versucht von dem Satan und war bei den Tieren, und die Engel dienten ihm.

14. Nachdem aber Johannes überantwortet war, kam Jesus nach Galiläa und predigte das Evangelium vom Reich Gottes

15. und sprach: Die Zeit ist erfüllet, und das Reich Gottes ist herbeigekommen. Tut Buße und glaubt an das Evangelium!

16. Da er aber am Galiläischen Meer ging, sah er Simon und Andreas, seinen Bruder, daß sie

heittävän verkkoa järveen; sillä he olivat kalastajia.

17 Ja Jeesus sanoi heille: "Seuratkaa minua, niin minä teen teistä ihmisten kalastajia".

18 Kohta he jättivät verkot ja seurasivat häntä.

19 Ja käytyään siitä vähän eteenpäin hän näki Jaakobin, Sebedeuksen pojan, ja Johanneksen, hänen veljensä, heidätkin venheessä, laittamassa verkkojaan kuntoon.

20 Ja kohta hän kutsui heidät; ja he jättivät isänsä, Sebedeuksen, palkkalaisineen venheeseen ja lähtivät seuraamaan häntä.

21 Ja he saapuivat Kapernaumiin; ja hän meni kohta sapattina synagoogaan ja opetti.

22 Ja he olivat hämmästyksissään hänen opetuksestansa, sillä hän opetti heitä niinkuin se, jolla valta on,

into the sea: for they were fishers.

17. And Jesus said unto them, Come ye after me, and I will make you to become fishers of men.

18. And straightway they forsook their nets, and followed him.

19. And when he had gone a little further thence, he saw James the son of Zebedee, and John his brother, who also were in the ship mending their nets.

20. And straightway he called them: and they left their father Zebedee in the ship with the hired servants, and went after him.

21. And they went into Capernaum; and straightway on the sabbath day he entered into the synagogue, and taught.

22. And they were astonished at his doctrine: for he taught them as one that had authority, and not as the scribes.

ihre Netze ins Meer warfen; denn sie waren Fischer.

17. Und Jesus sprach zu ihnen: Folget mir nach; ich will euch zu Menschenfischern machen!

18. Alsobald verließen sie ihre Netze und folgten ihm nach.

19. Und da er von da ein wenig weiterging, sah er Jakobus, den Sohn des Zebedäus, und Johannes, seinen Bruder, daß sie die Netze im Schiff flickten; und alsbald rief er sie.

20. Und sie ließen ihren Vater Zebedäus im Schiff mit den Tagelöhnern und folgten ihm nach.

21. Und sie gingen gen Kapernaum; und alsbald am Sabbat ging er in die Schule und lehrte.

22. Und sie entsetzten sich über seine Lehre; denn er lehrte gewaltig und nicht wie die Schriftgelehrten.

eikä niinkuin kirjanoppineet.

23 Ja heidän synagoogassaan oli juuri silloin mies, jossa oli saastainen henki; ja se huusi

24 sanoen: "Mitä sinulla on meidän kanssamme tekemistä, Jeesus Nasaretilainen? Oletko tullut meitä tuhoamaan? Minä tunnen sinut, kuka olet, sinä Jumalan Pyhä."

25 Niin Jeesus nuhteli sitä sanoen: "Vaikene ja lähde hänestä".

26 Ja saastainen henki kouristi häntä ja lähti hänestä huutaen suurella äänellä.

27 Ja he hämmästyivät kaikki, niin että kyselivät toisiltaan sanoen: "Mitä tämä on? Uusi, voimallinen oppi! Hän käskee saastaisia henkiäkin, ja ne tottelevat häntä."

28 Ja hänen maineensa levisi kohta koko ympäristöön,

23. And there was in their synagogue a man with an unclean spirit; and he cried out,

24. Saying, Let us alone; what have we to do with thee, thou Jesus of Nazareth? art thou come to destroy us? I know thee who thou art, the Holy One of God.

25. And Jesus rebuked him, saying, Hold thy peace, and come out of him.

26. And when the unclean spirit had torn him, and cried with a loud voice, he came out of him.

27. And they were all amazed, insomuch that they questioned among themselves, saying, What thing is this? what new doctrine is this? for with authority commandeth he even the unclean spirits, and they do obey him.

28. And immediately his fame spread abroad throughout all the

23. Und es war in ihrer Schule ein Mensch, besessen von einem unsauberen Geist, der schrie

24. und sprach: Halt, was haben wir mit dir zu schaffen, Jesus von Nazareth? Du bist gekommen, uns zu verderben. Ich weiß wer du bist: der Heilige Gottes.

25. Und Jesus bedrohte ihn und sprach: Verstumme und fahre aus von ihm!

26. Und der unsaubere Geist riß ihn und schrie laut und fuhr aus von ihm.

27. Und sie entsetzten sich alle, also daß sie untereinander sich befragten und sprachen: Was ist das? Was ist das für eine neue Lehre? Er gebietet mit Gewalt den unsauberen Geistern, und sie gehorchen ihm.

28. Und sein Gerücht erscholl alsbald umher in das galiläische

kaikkialle Galileaan.

29 Ja tultuaan ulos synagoogasta he menivät kohta Simonin ja Andreaan taloon Jaakobin ja Johanneksen kanssa.

30 Ja Simonin anoppi makasi sairaana kuumeessa, ja kohta he puhuivat hänestä Jeesukselle.

31 Ja hän meni hänen luoksensa ja nosti hänet ylös, tarttuen hänen käteensä; ja kuume lähti hänestä, ja hän palveli heitä.

32 Mutta illan tultua, kun aurinko oli laskenut, tuotiin hänen tykönsä kaikki sairaat ja riivatut,

33 ja koko kaupunki oli koolla oven edessä.

34 Ja hän paransi monta, jotka sairastivat moninaisia tauteja, ja paljon riivaajia hän ajoi ulos eikä sallinut riivaajien puhua, koska ne tunsivat hänet.

35 Ja varhain aamulla, kun vielä

region round about Galilee.

29. And forthwith, when they were come out of the synagogue, they entered into the house of Simon and Andrew, with James and John.

30. But Simon's wife's mother lay sick of a fever, and anon they tell him of her.

31. And he came and took her by the hand, and lifted her up; and immediately the fever left her, and she ministered unto them.

32. And at even, when the sun did set, they brought unto him all that were diseased, and them that were possessed with devils.

33. And all the city was gathered together at the door.

34. And he healed many that were sick of divers diseases, and cast out many devils; and suffered not the devils to speak, because they knew him.

35. And in the morning, rising up

Land.

29. Und sie gingen alsbald aus der Schule und kamen in das Haus des Simon und Andreas mit Jakobus und Johannes.

30. Und die Schwiegermutter Simons lag und hatte das Fieber; und alsbald sagten sie ihm von ihr.

31. Und er trat zu ihr und richtete sie auf und hielt sie bei der Hand; und das Fieber verließ sie, und sie diente ihnen.

32. Am Abend aber, da die Sonne untergegangen war, brachten sie zu ihm allerlei Kranke und Besessene.

33. Und die ganze Stadt versammelte sich vor der Tür.

34. Und er half vielen Kranken, die mit mancherlei Seuchen beladen waren, und trieb viele Teufel aus und ließ die Teufel nicht reden, denn sie kannten ihn.

35. Und des Morgens vor Tage

oli pimeä, hän nousi, lähti ulos ja meni autioon paikkaan; ja siellä hän rukoili.

36 Mutta Simon ja ne, jotka olivat hänen kanssaan, riensivät hänen jälkeensä;

37 ja löydettyään hänet he sanoivat hänelle: "Kaikki etsivät sinua".

38 Ja hän sanoi heille: "Menkäämme muualle, läheisiin kyliin, että minä sielläkin saarnaisin, sillä sitä varten minä olen tullut".

39 Ja hän meni ja saarnasi heidän synagoogissaan koko Galileassa ja ajoi ulos riivaajat.

40 Ja hänen tykönsä tuli pitalinen mies, rukoili häntä, polvistui ja sanoi hänelle: "Jos tahdot, niin sinä voit minut puhdistaa".

41 Niin Jeesuksen kävi häntä sääliksi, ja ojentaen kätensä hän kosketti häntä ja sanoi hänelle: "Minä tahdon; puhdistu".

42 Ja kohta pitali lähti hänestä,

a great while before day, he went out, and departed into a solitary place, and there prayed.

36. And Simon and they that were with him followed after him.

37. And when they had found him, they said unto him, All men seek for thee.

38. And he said unto them, Let us go into the next towns, that I may preach there also: for therefore came I forth.

39. And he preached in their synagogues throughout all Galilee, and cast out devils.

40. And there came a leper to him, beseeching him, and kneeling down to him, and saying unto him, If thou wilt, thou canst make me clean.

41. And Jesus, moved with compassion, put forth his hand, and touched him, and saith unto him, I will; be thou clean.

42. And as soon as he had

stand er auf und ging hinaus. Und Jesus ging in eine wüste Stätte und betete daselbst.

36. Und Petrus mit denen, die bei ihm waren, eilten ihm nach.

37. Und da sie ihn fanden, sprachen sie zu ihm: Jedermann sucht dich.

38. Und er sprach zu ihnen: Laßt uns in die nächsten Städte gehen, daß ich daselbst auch predige; denn dazu bin ich gekommen.

39. Und er predigte in ihren Schulen in ganz Galiläa und trieb die Teufel aus.

40. Und es kam zu ihm ein Aussätziger, der bat ihn, kniete vor ihm und sprach: Willst du, so kannst du mich wohl reinigen.

41. Und es jammerte Jesum, und er reckte die Hand aus, rührte ihn an und sprach: Ich will's tun; sei gereinigt!

42. Und als er so sprach, ging

ja hän puhdistui.

43 Ja varoittaen häntä ankarasti hän laski hänet heti menemään
44 ja sanoi hänelle: "Katso, ettet puhu tästä kenellekään mitään, vaan mene ja näytä itsesi papille ja uhraa puhdistumisestasi se, minkä Mooses on säätänyt, todistukseksi heille".

45 Mutta mentyään pois tämä rupesi laajalti julistamaan ja asiasta tietoa levittämään, niin ettei Jeesus enää saattanut julkisesti mennä kaupunkeihin, vaan oleskeli niiden ulkopuolella autoissa paikoissa; ja kaikkialta tultiin hänen tykönsä.

spoken, immediately the leprosy departed from him, and he was cleansed.

43. And he straitly charged him, and forthwith sent him away;
44. And saith unto him, See thou say nothing to any man: but go thy way, shew thyself to the priest, and offer for thy cleansing those things which Moses commanded, for a testimony unto them.

45. But he went out, and began to publish it much, and to blaze abroad the matter, insomuch that Jesus could no more openly enter into the city, but was without in desert places: and they came to him from every quarter.

der Aussatz alsbald von ihm, und er ward rein.

43. Und Jesus bedrohte ihn und trieb ihn alsbald von sich
44. und sprach zu ihm: Siehe zu, daß du niemand davon sagest; sondern gehe hin und zeige dich dem Priester und opfere für deine Reinigung, was Mose geboten hat, zum Zeugnis über sie.

45. Er aber, da er hinauskam, hob er an und sagte viel davon und machte die Geschichte ruchbar, also daß er hinfort nicht mehr konnte öffentlich in die Stadt gehen; sondern er war draußen in den wüsten Örtern, und sie kamen zu ihm von allen Enden.

2 luku

Jeesus parantaa halvatun miehen 1 – 12, kutsuu Matteuksen 13, 14 ja syö publikaanien kanssa 15 – 17, puhuu paastoamisesta 18 – 22 ja puolustaa opetuslapsiaan, jotka katkovat tähkäreppäitä sapattina 23

– 28.

1 Ja muutamien päivien perästä hän taas meni Kapernaumiin; ja kun kuultiin hänen olevan kotona,

2 kokoontui paljon väkeä, niin etteivät he enää mahtuneet oven edustallekaan. Ja hän puhui heille sanaa.

3 Ja he tulivat tuoden hänen tykönsä halvattua, jota kantamassa oli neljä miestä.

4 Ja kun he väentungokselta eivät päässeet häntä tuomaan hänen tykönsä, purkivat he katon siltä kohdalta, missä hän oli, ja kaivettuaan aukon laskivat alas vuoteen, jossa halvattu makasi.

5 Kun Jeesus näki heidän uskonsa, sanoi hän halvattulle: "Poikani, sinun syntisi annetaan anteeksi".

1. And again he entered into Capernaum after some days; and it was noised that he was in the house.

2. And straightway many were gathered together, insomuch that there was no room to receive them, no, not so much as about the door: and he preached the word unto them.

3. And they come unto him, bringing one sick of the palsy, which was borne of four.

4. And when they could not come nigh unto him for the press, they uncovered the roof where he was: and when they had broken it up, they let down the bed wherein the sick of the palsy lay.

5. When Jesus saw their faith, he said unto the sick of the palsy, Son, thy sins be forgiven thee.

1. Und über etliche Tage ging er wiederum gen Kapernaum; und es ward ruchbar, daß er im Hause war.

2. Und alsbald versammelten sich viele, also daß sie nicht Raum hatten auch draußen vor der Tür; und er sagte ihnen das Wort.

3. Und es kamen etliche zu ihm, die brachten einen Gichtbrüchigen, von vieren getragen.

4. Und da sie nicht konnten zu ihm kommen vor dem Volk, deckten sie das Dach auf, da er war, und gruben's auf und ließen das Bett hernieder, darin der Gichtbrüchige lag.

5. Da aber Jesus ihren Glauben sah, sprach er zu dem Gichtbrüchigen: Mein Sohn, deine Sünden sind dir vergeben.

6 Mutta siellä istui muutamia kirjanoppineita, ja he ajattelivat sydämessään:

7 Kuinka tämä näin puhuu? Hän pilkkaa Jumalaa. Kuka voi antaa syntejä anteeksi paitsi Jumala yksin?

8 Ja heti Jeesus tunsi hengessänsä, että he mielessään niin ajattelivat, ja sanoi heille: "Miksi ajattelette sellaista sydämessänne?"

9 Kumpi on helpompaa, sanoako halvatulle: 'Sinun syntisi annetaan anteeksi', vai sanoa: 'Nouse, ota vuoteesi ja käy'?

10 Mutta tietääksenne, että Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi, niin" — hän sanoi halvatulle —

11 minä sanon sinulle: nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi.

12 Silloin hän nousi, otti kohta vuoteensa ja meni ulos kaikkien

6. But there were certain of the scribes sitting there, and reasoning in their hearts,

7. Why doth this man thus speak blasphemies? who can forgive sins but God only?

8. And immediately when Jesus perceived in his spirit that they so reasoned within themselves, he said unto them, Why reason ye these things in your hearts

9. Whether is it easier to say to the sick of the palsy, Thy sins be forgiven thee; or to say, Arise, and take up thy bed, and walk?

10. But that ye may know that the Son of man hath power on earth to forgive sins, (he saith to the sick of the palsy,)

11. I say unto thee, Arise, and take up thy bed, and go thy way into thine house.

12. And immediately he arose, took up the bed, and went forth

6. Es waren aber etliche Schriftgelehrte, die saßen allda und gedachten in ihrem Herzen:

7. Wie redet dieser solche Gotteslästerung? Wer kann Sünden vergeben denn allein Gott?

8. Und Jesus erkannte alsbald in seinem Geist, daß sie also gedachten bei sich selbst, und sprach zu Ihnen: Was denkt ihr solches in eurem Herzen?

9. Welches ist leichter: zu dem Gichtbrüchigen zu sagen: Dir sind deine Sünden vergeben, oder: Stehe auf, nimm dein Bett und wandle?

10. Auf das ihr aber wisset, daß des Menschen Sohn Macht hat, zu vergeben die Sünden auf Erden, (sprach er zu dem Gichtbrüchigen):

11. Ich sage dir, stehe auf, nimm dein Bett und gehe heim!

12. Und alsbald stand er auf, nahm sein Bett und ging hinaus

nähden, niin että kaikki hämmästyivät ja ylistivät Jumalaa sanoen:

"Tämänkaltaista emme ole ikinä nähneet".

13 Ja taas hän lähti pois ja kulki järven rantaan. Ja kaikki kansa tuli hänen tykönsä, ja hän opetti heitä.

14 Ja ohi kulkiessaan hän näki Leevin, Alfeuksen pojan, istumassa tulliasemalla ja sanoi hänelle: "Seuraa minua". Niin tämä nousi ja seurasi häntä.

15 Ja kun hän aterioi hänen kodissaan, aterioi myös monta publikaania ja syntistä Jeesuksen ja hänen opetuslastensa kanssa; sillä heitä oli paljon häntä seuraamassa.

16 Kun fariseusten kirjanoppineet näkivät, että hän söi syntisten ja publikaanien kanssa, sanoivat he hänen opetuslapsilleen: "Publikaanien

before them all; insomuch that they were all amazed, and glorified God, saying, We never saw it on this fashion.

13. And he went forth again by the sea side; and all the multitude resorted unto him, and he taught them.

14. And as he passed by, he saw Levi the son of Alphaeus sitting at the receipt of custom, and said unto him, Follow me. And he arose and followed him.

15. And it came to pass, that, as Jesus sat at meat in his house, many publicans and sinners sat also together with Jesus and his disciples: for there were many, and they followed him.

16. And when the scribes and Pharisees saw him eat with publicans and sinners, they said unto his disciples, How is it that he eateth and drinketh with

vor allen, also daß sie sich entsetzten und priesen Gott und sprachen: Wir haben solches noch nie gesehen.

13. Und er ging wiederum hinaus an das Meer; und alles Volk kam zu ihm, und er lehrte sie.

14. Und da Jesus vorüberging, sah er Levi, den Sohn des Alphäus, am Zoll sitzen und sprach zu ihm: Folge mir nach! Und er stand auf und folgte ihm nach.

15. Und es begab sich, da er zu Tische saß in seinem Hause, setzten sich viele Zöllner und Sünder zu Tische mit Jesu und seinen Jüngern; denn ihrer waren viele, die ihm nachfolgten.

16. Und die Schriftgelehrten und Pharisäer, da sie sahen, daß er mit den Zöllnern und Sündern aß, sprachen sie zu seinen Jüngern: Warum ißt und trinkt er

ja syntistenkö kanssa hän syö?"

17 Sen kuullessaan Jeesus sanoi heille: "Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat. En minä ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä."

18 Ja Johanneksen opetuslapset ja fariseukset pitivät paastoa. Niin tultiin ja sanottiin hänelle: "Johanneksen opetuslapset ja fariseusten opetuslapset paastoavat; miksi sinun opetuslapsesi eivät paastoa?"

19 Jeesus sanoi heille: "Eiväthän häävieraat voi paastota silloin, kun ylkä on heidän kanssaan? Niin kauan kuin heillä on ylkä seurassaan, eivät he voi paastota.

20 Mutta päivät tulevat, jolloin ylkä otetaan heiltä pois, ja silloin, sinä päivänä, he paastoavat.

21 Ei kukaan ompele vanuttamattomasta kankaasta paikkaa vanhaan vaippaan;

publicans and sinners?

17. When Jesus heard it, he saith unto them, They that are whole have no need of the physician, but they that are sick: I came not to call the righteous, but sinners to repentance.

18. And the disciples of John and of the Pharisees used to fast: and they come and say unto him, Why do the disciples of John and of the Pharisees fast, but thy disciples fast not?

19. And Jesus said unto them, Can the children of the bridechamber fast, while the bridegroom is with them as long as they have the bridegroom with them, they cannot fast.

20. But the days will come, when the bridegroom shall be taken away from them, and then shall they fast in those days.

21. No man also seweth a piece of new cloth on an old garment: else the new piece that filled it up

mit den Zöllnern und Sündern?

17. Da das Jesus hörte, sprach er zu ihnen: Die Starken bedürfen keines Arztes, sondern die Kranken. Ich bin gekommen, zu rufen die Sünder zur Buße, und nicht die Gerechten.

18. Und die Jünger des Johannes und der Pharisäer fasteten viel; und es kamen etliche, die sprachen zu ihm: Warum fasten die Jünger des Johannes und der Pharisäer, und deine Jünger fasten nicht?

19. Und Jesus sprach zu ihnen: Wie können die Hochzeitsleute fasten, dieweil der Bräutigam bei ihnen ist? Solange der Bräutigam bei ihnen ist, können sie nicht fasten.

20. Es wird aber die Zeit kommen, daß der Bräutigam von ihnen genommen wird; dann werden sie fasten.

21. Niemand flickt einen Lappen von neuem Tuch an ein altes Kleid; denn der neue Lappen

muutoin uusi täyttilkku repii palasen vanhasta vaipasta, ja reikä tulee pahemmaksi.

22 Eikä kukaan laske nuorta viiniä vanhoihin nahkaleileihin; muutoin viini pakahuttaa leilit, ja viini menee hukkaan, ja leilit turmeltuvat; vaan nuori viini on laskettava uusiin leileihin."

23 Ja tapahtui, että hän sapattina kulki viljavainioiden halki, ja hänen opetuslapsensa rupesivat kulkiessaan katkomaan tähkäpäitä.

24 Niin fariseukset sanoivat hänelle: "Katso, miksi he tekevät sapattina sitä, mikä ei ole luvallista?"

25 Hän sanoi heille: "Ettekö ole koskaan lukeneet, mitä Daavid teki, kun hän ja hänen seuralaisensa olivat puutteessa ja heidän oli nälkä,

26 kuinka hän meni Jumalan huoneeseen ylimmäisen papin Abjatarin aikana ja söi

taketh away from the old, and the rent is made worse.

22. And no man putteth new wine into old bottles: else the new wine doth burst the bottles, and the wine is spilled, and the bottles will be marred: but new wine must be put into new bottles.

23. And it came to pass, that he went through the corn fields on the sabbath day; and his disciples began, as they went, to pluck the ears of corn.

24. And the Pharisees said unto him, Behold, why do they on the sabbath day that which is not lawful?

25. And he said unto them, Have ye never read what David did, when he had need, and was an hungred, he, and they that were with him

26. How he went into the house of God in the days of Abiathar the high priest, and did eat the

reißt doch vom alten, und der Riß wird ärger.

22. Und niemand faßt Most in alte Schläuche; sonst zerreißt der Most die Schläuche, und der Wein wird verschüttet, und die Schläuche kommen um. Sondern man soll Most in neue Schläuche fassen.

23. Und es begab sich, daß er wandelte am Sabbat durch die Saat; und seine Jünger fingen an, indem sie gingen, Ähren auszuraufen.

24. Und die Pharisäer sprachen zu ihm: Siehe zu, was tun deine Jünger am Sabbat, das nicht recht ist?

25. Und er sprach zu ihnen: Habt ihr nie gelesen was David tat, da es ihm not war und ihn hungerte samt denen, die bei ihm waren?

26. Wie er ging in das Haus Gottes zur Zeit Abjathars, des Hohenpriesters, und aß die

näkyleivät, joita ei ollut lupa syödä muiden kuin pappien, ja antoi myös niille, jotka hänen kanssansa olivat?"

27 Ja hän sanoi heille: "Sapatti on asetettu ihmistä varten eikä ihminen sapattia varten.

28 Niin Ihmisen Poika siis on sapatinkin herra."

shewbread, which is not lawful to eat but for the priests, and gave also to them which were with him?

27. And he said unto them, The sabbath was made for man, and not man for the sabbath:

28. Therefore the Son of man is Lord also of the sabbath.

Schaubrote, die niemand durfte essen, denn die Priester, und er gab sie auch denen, die bei ihm waren?

27. Und er sprach zu ihnen: Der Sabbat ist um des Menschen willen gemacht, und nicht der Mensch um des Sabbat willen.

28. So ist des Menschen Sohn ein HERR auch des Sabbats.

3 luku

Jeesus parantaa miehen, jonka käsi oli kuivettunut 1 – 6, ja tekee monta muuta sairasta terveeksi 7 – 12, asettaa kaksitoista apostolia 13 – 19, kumoaa syytöksen, että hän Beelsebulin avulla ajaa ulos riivaajia 20 – 27, varoittaa pilkkaamasta Pyhää Henkeä 28 – 30 ja sanoo Jumalan tahdon tekijää veljekseen, sisarekseen ja äidikseen 31 – 35.

1 Ja hän meni taas synagoogaan, ja siellä oli mies, jonka käsi oli kuivettunut.

2 Ja voidakseen nostaa syytteen häntä vastaan he pitivät häntä silmällä, parantaisiko hän miehen sapattina.

1. And he entered again into the synagogue; and there was a man there which had a withered hand.

2. And they watched him, whether he would heal him on the sabbath day; that they might accuse him.

1. Und er ging abermals in die Schule. Und es war da ein Mensch, der hatte eine verdorrte Hand.

2. Und sie lauerten darauf, ob er auch am Sabbat ihn heilen würde, auf daß sie eine Sache wider ihn hätten.

3 Niin hän sanoi miehelle, jonka käsi oli kuivettunut: "Nouse ja astu esille".

4 Ja hän sanoi heille: "Kumpiko on luvallista sapattina: hyväkö tehdä vai pahaa, pelastaako henki vai tappaa se?" Mutta he olivat vaiti.

5 Silloin hän katsahtaen ympärilleen loi vihassa silmänsä heihin, murheellisena heidän sydämensä paatumuksesta, ja sanoi sille miehelle: "Ojenna kätesi". Ja hän ojensi, ja hänen kätensä tuli jälleen terveeksi.

6 Ja fariseukset lähtivät ulos ja pitivät kohta herodilaisten kanssa neuvoa häntä vastaan, surmataksensa hänet.

7 Mutta Jeesus vetäytyi opetuslapsineen järven rannalle, ja häntä seurasi suuri joukko kansaa Galileasta. Ja Juudeasta 8 ja Jerusalemissa ja Idumeasta ja Jordanin tuolta puolen ja Tyron ja Siidonin ympäristöltä

3. And he saith unto the man which had the withered hand, Stand forth.

4. And he saith unto them, Is it lawful to do good on the sabbath days, or to do evil to save life, or to kill? But they held their peace.

5. And when he had looked round about on them with anger, being grieved for the hardness of their hearts, he saith unto the man, Stretch forth thine hand. And he stretched it out: and his hand was restored whole as the other.

6. And the Pharisees went forth, and straightway took counsel with the Herodians against him, how they might destroy him.

7. But Jesus withdrew himself with his disciples to the sea: and a great multitude from Galilee followed him, and from Judaea,

8. And from Jerusalem, and from Idumaea, and from beyond Jordan; and they about Tyre and

3. Und er sprach zu dem Menschen mit der verdorrten Hand: Tritt hervor!

4. Und er sprach zu ihnen: Soll man am Sabbat Gutes tun oder Böses tun, das Leben erhalten oder töten? Sie aber schwiegen still.

5. Und er sah sie umher an mit Zorn und ward betrübt über ihr verstocktes Herz und sprach zu dem Menschen: Strecke deine Hand aus! Und er streckte sie aus; und die Hand ward ihm gesund wie die andere.

6. Und die Pharisäer gingen hinaus und hielten alsbald einen Rat mit des Herodes Dienern über ihn, wie sie ihn umbrächten.

7. Aber Jesus entwich mit seinen Jüngern an das Meer; und viel Volks folgte ihm nach aus Galiläa und aus Judäa

8. und von Jerusalem und aus Idumäa und von jenseits des Jordans, und die um Tyrus und

tuli paljon kansaa hänen tykönsä, kun he kuulivat, kuinka suuria tekoja hän teki.

9 Ja hän sanoi opetuslapsillensa, että hänelle oli pidettävä venhe varalla väentungoksen tähden, etteivät he ahdistaisi häntä;

10 sillä hän paransi monta, jonka tähden kaikki, joilla oli vaivoja, tunkeutuivat hänen päälle koskettaaksensa häntä.

11 Ja kun saastaiset henget näkivät hänet, lankesivat he maahan hänen eteensä ja huusivat sanoen: "Sinä olet Jumalan Poika".

12 Ja hän varoitti ankarasti heitä saattamasta häntä julki.

13 Ja hän nousi vuorelle ja kutsui tykönsä ne, jotka hän itse tahtoi, ja he menivät hänen tykönsä.

14 Niin hän asetti kaksitoista olemaan kanssansa ja lähettääksensä heidät

Sidon, a great multitude, when they had heard what great things he did, came unto him.

9. And he spake to his disciples, that a small ship should wait on him because of the multitude, lest they should throng him.

10. For he had healed many; insomuch that they pressed upon him for to touch him, as many as had plagues.

11. And unclean spirits, when they saw him, fell down before him, and cried, saying, Thou art the Son of God.

12. And he straitly charged them that they should not make him known.

13. And he goeth up into a mountain, and calleth unto him whom he would: and they came unto him.

14. And he ordained twelve, that they should be with him, and that he might send them forth to

Sidon wohnen, eine große Menge, die seine Taten hörten, und kamen zu ihm.

9. Und er sprach zu seinen Jüngern, daß sie ihm ein Schiffllein bereit hielten um des Volkes willen, daß sie ihn nicht drängten.

10. Denn er heilte ihrer viele, also daß ihn überfielen alle, die geplagt waren, auf daß sie ihn anrührten.

11. Und wenn ihn die unsauberen Geister sahen, fielen sie vor ihm nieder, schrieen und sprachen: Du bist Gottes Sohn!

12. Und er bedrohte sie hart, daß sie ihn nicht offenbar machten.

13. Und er ging auf einen Berg und rief zu sich, welche er wollte, und die gingen hin zu ihm.

14. Und er ordnete die Zwölf, daß sie bei ihm sein sollten und daß er sie aussendete, zu

saarnaamaan,

15 ja heillä oli oleva valta (parantaa tauteja ja) ajaa ulos riivaajia.

16 Ja nämä kaksitoista hän asetti: Pietarin — tämän nimen hän antoi Simonille —

17 ja Jaakobin, Sebedeuksen pojan, ja Johanneksen, Jaakobin veljen, joille hän antoi nimen Boanerges, se on:

ukkosenjylinän pojat,

18 ja Andreaan ja Filippuksen ja Bartolomeuksen ja Matteuksen ja Tuomaan ja Jaakobin, Alfeuksen pojan, ja Taddeuksen ja Simon Kananeuksen

19 ja Juudas Iskariotin, saman, joka hänet kavalsi.

20 Ja hän tuli kotiin. Ja taas kokoontui kansaa, niin etteivät he päässeet syömäänkään.

21 Kun hänen omaisensa sen kuulivat, menivät he ottamaan häntä huostaansa; sillä he

preach,

15. And to have power to heal sicknesses, and to cast out devils:

16. And Simon he surnamed Peter;

17. And James the son of Zebedee, and John the brother of James; and he surnamed them Boanerges, which is, The sons of thunder:

18. And Andrew, and Philip, and Bartholomew, and Matthew, and Thomas, and James the son of Alphaeus, and Thaddaeus, and Simon the Canaanite,

19. And Judas Iscariot, which also betrayed him: and they went into an house.

20. And the multitude cometh together again, so that they could not so much as eat bread.

21. And when his friends heard of it, they went out to lay hold on him: for they said, He is beside

predigen,

15. und daß sie Macht hätten, die Seuchen zu heilen und die Teufel auszutreiben.

16. Und gab Simon den Namen Petrus;

17. und Jakobus, den Sohn des Zebedäus, und Johannes, den Bruder des Jakobus, und gab ihnen den Namen Bnehargem, das ist gesagt: Donnerskinder;

18. und Andreas und Philippus und Bartholomäus und Matthäus und Thomas und Jakobus, des Alphäus Sohn, und Thaddäus und Simon von Kana

19. und Judas Ischariot, der ihn verriet.

20. Und sie kamen nach Hause, und da kam abermals das Volk zusammen, also daß sie nicht Raum hatten, zu essen.

21. Und da es die Seinen hörten, gingen sie aus und wollten ihn halten; denn sie sprachen: Er ist

sanoivat: "Hän on poissa suunniltaan".

22 Ja kirjanoppineet, jotka olivat tulleet Jerusalemissa, sanoivat: "Hänessä on Beelsebul", ja: "Riivaajien päämiehen voimalla hän ajaa ulos riivaajia".

23 Niin hän kutsui heidät luoksensa ja sanoi heille vertauksilla: "Kuinka saatana voi ajaa ulos saatanan?"

24 Ja jos jokin valtakunta riitautuu itsensä kanssa, ei se valtakunta voi pysyä pystyssä.

25 Ja jos jokin talo riitautuu itsensä kanssa, ei se talo voi pysyä pystyssä.

26 Ja jos saatana nousee itseänsä vastaan ja riitautuu itsensä kanssa, ei hän voi pysyä, vaan hänen loppunsa on tullut.

27 Eihän kukaan voi tunkeutua väkevän taloon ja ryöstää hänen tavaraansa, ellei hän ensin sido sitä väkevää; vasta sitten hän

himself.

22. And the scribes which came down from Jerusalem said, He hath Beelzebub, and by the prince of the devils casteth he out devils.

23. And he called them unto him, and said unto them in parables, How can Satan cast out Satan

24. And if a kingdom be divided against itself, that kingdom cannot stand.

25. And if a house be divided against itself, that house cannot stand.

26. And if Satan rise up against himself, and be divided, he cannot stand, but hath an end.

27. No man can enter into a strong man's house, and spoil his goods, except he will first bind the strong man; and then he

von Sinnen.

22. Die Schriftgelehrten aber, die von Jerusalem herabgekommen waren, sprachen: Er hat den Beelzebub, und durch den obersten Teufel treibt er die Teufel aus.

23. Und er rief sie zusammen und sprach zu ihnen in Gleichnissen: Wie kann ein Satan den anderen austreiben?

24. Wenn ein Reich mit sich selbst uneins wird, kann es nicht bestehen.

25. Und wenn ein Haus mit sich selbst uneins wird, kann es nicht bestehen.

26. Setzt sich nun der Satan wider sich selbst und ist mit sich selbst uneins, so kann er nicht bestehen, sondern es ist aus mit ihm.

27. Es kann niemand einem Starken in sein Haus fallen und seinen Hausrat rauben, es sei denn, daß er zuvor den Starken

ryöstää tyhjäksi hänen talonsa.

will spoil his house.

binde und alsdann sein Haus beraube.

28 Totisesti minä sanon teille: kaikki synnit annetaan ihmisten lapsille anteeksi, pilkkaamisetkin, kuinka paljon pilkannevatkin;

28. Verily I say unto you, All sins shall be forgiven unto the sons of men, and blasphemies wherewith soever they shall blaspheme:

28. Wahrlich, ich sage euch: Alle Sünden werden vergeben den Menschenkindern, auch die Gotteslästerungen, womit sie Gott lästern;

29 mutta joka pilkkaa Pyhää Henkeä, se ei saa ikinä anteeksi, vaan on vikapää iankaikkiseen syntiin."

29. But he that shall blaspheme against the Holy Ghost hath never forgiveness, but is in danger of eternal damnation:

29. wer aber den Heiligen Geist lästert, der hat keine Vergebung ewiglich, sondern ist schuldig des ewigen Gerichts.

30 Sillä he sanoivat: "Hänessä on saastainen henki".

30. Because they said, He hath an unclean spirit.

30. Denn sie sagten: Er hat einen unsauberen Geist.

31 Ja hänen äitinsä ja veljensä tulivat, seisahtuivat ulkopuolelle ja lähettivät hänen luoksensa kutsumaan häntä.

31. There came then his brethren and his mother, and, standing without, sent unto him, calling him.

31. Und es kam seine Mutter und seine Brüder und standen draußen, schickten zu ihm und ließen ihn rufen.

32 Ja kansanjoukko istui hänen ympärillään, ja he sanoivat hänelle: "Katso, sinun äitisi ja veljesi tuolla ulkona kysyvät sinua".

32. And the multitude sat about him, and they said unto him, Behold, thy mother and thy brethren without seek for thee.

32. Und das Volk saß um ihn. Und sie sprachen zu ihm: Siehe, deine Mutter und deine Brüder draußen fragen nach dir.

33 Hän vastasi heille ja sanoi: "Kuka on minun äitini, ja ketkä ovat minun veljeni?"

33. And he answered them, saying, Who is my mother, or my brethren

33. Und er antwortete ihnen und sprach: Wer ist meine Mutter und meine Brüder?

34 Ja katsellen ympärilleen niihin, jotka istuivat hänen

34. And he looked round about on them which sat about him,

34. Und er sah rings um sich auf die Jünger, die im Kreise saßen,

ympärillään, hän sanoi: "Katso, minun äitini ja veljeni!

35 Sillä joka tekee Jumalan tahdon, se on minun veljeni ja sisareni ja äitini."

and said, Behold my mother and my brethren!

35. For whosoever shall do the will of God, the same is my brother, and my sister, and mother.

und sprach: Siehe, das ist meine Mutter und meine Brüder!

35. Denn wer Gottes Willen tut, der ist mein Bruder und meine Schwester und meine Mutter.

4 luku

Jeesus puhuu vertauksen kylväjästä 1 – 9, vastaa opetuslapsilleen, minkä tähden hän puhuu vertauksilla 10 – 12, selittää vertauksen kylväjästä 13 – 20, sanoo kaiken salatun tulevan ilmi 21 – 23, teroittaa oikean kuulemisen tärkeyttä 24, 25, vertaa Jumalan valtakuntaa maahan kylvettyyn jyvään 26 – 29 ja sinapinsiemeneseen 30 – 32, puhuu sanaa muillakin vertauksilla 33, 34 ja asettaa myrskyn järvellä 35 – 41.

1 Ja hän rupesi taas opettamaan järven rannalla. Ja hänen luoksensa kokoontui hyvin paljon kansaa, jonka tähden hän astui venheeseen ja istui siinä järvellä, ja kaikki kansa oli maalla järven rannalla.

2 Ja hän opetti heitä paljon vertauksilla ja sanoi heille opettaessaan:

3 Kuulkaa! Katso, kylväjä lähti

1. And he began again to teach by the sea side: and there was gathered unto him a great multitude, so that he entered into a ship, and sat in the sea; and the whole multitude was by the sea on the land.

2. And he taught them many things by parables, and said unto them in his doctrine,

3. Hearken; Behold, there went

1. Und er fing abermals an, zu lehren am Meer. Und es versammelte sich viel Volks zu ihm, also daß er mußte in ein Schiff treten und auf dem Wasser sitzen; und alles Volk stand auf dem Lande am Meer.

2. Und er predigte ihnen lange durch Gleichnisse; und in seiner Predigt sprach er zu ihnen:

3. Höret zu! Siehe, es ging ein

kylvämään.

4 Ja hänen kylväessään osa putosi tien oheen, ja linnut tulivat ja söivät sen.

5 Ja osa putosi kallioperälle, jossa sillä ei ollut paljon maata, ja se nousi kohta oraalle, kun sillä ei ollut syvää maata.

6 Mutta auringon noustua se paahtui, ja kun sillä ei ollut juurta, niin se kuivettui.

7 Ja osa putosi orjantappuroihin; ja orjantappurat nousivat ja tukahuttivat sen, eikä se tehnyt hedelmää.

8 Ja osa putosi hyvään maahan; ja se nousi oraalle, kasvoi ja antoi sadon ja kanto kolmeenkymmeneen ja kuuteenkymmeneen ja sataan jyvään asti."

9 Ja hän sanoi: "Jolla on korvat kuulla, se kuulkoon".

10 Ja kun hän oli jäänyt yksin,

out a sower to sow:

4. And it came to pass, as he sowed, some fell by the way side, and the fowls of the air came and devoured it up.

5. And some fell on stony ground, where it had not much earth; and immediately it sprang up, because it had no depth of earth:

6. But when the sun was up, it was scorched; and because it had no root, it withered away.

7. And some fell among thorns, and the thorns grew up, and choked it, and it yielded no fruit.

8. And other fell on good ground, and did yield fruit that sprang up and increased; and brought forth, some thirty, and some sixty, and some an hundred.

9. And he said unto them, He that hath ears to hear, let him hear.

10. And when he was alone, they

Sämann aus, zu säen.

4. Und es begab sich, indem er säte, fiel etliches an den Weg; da kamen die Vögel unter dem Himmel und fraßen's auf.

5. Etliches fiel in das Steinige, wo es nicht viel Erde hatte; und ging bald auf, darum daß es nicht tiefe Erde hatte.

6. Da nun die Sonne aufging, verwelkte es, und dieweil es nicht Wurzel hatte verdorrte es.

7. Und etliches fiel unter die Dornen; und die Dornen wuchsen empor und erstickten's, und es brachte keine Frucht.

8. Und etliches fiel auf ein gutes Land und brachte Frucht, die da zunahm und wuchs; etliches trug dreißigfältig und etliches sechzigfältig und etliches hundertfältig.

9. Und er sprach zu ihnen: Wer Ohren hat, zu hören, der höre!

10. Und da er allein war, fragten

niin ne, jotka olivat hänen ympärillään, ynnä ne kaksitoista kysyivät häneltä näitä vertauksia.

11 Niin hän sanoi heille: "Teille on annettu Jumalan valtakunnan salaisuus, mutta noille ulkopuolella oleville kaikki tulee vertauksissa,

12 että he näkemällä näkisivät, eivätkä huomaisi, ja kuulemalla kuulisivat, eivätkä ymmärtäisi, niin etteivät kääntyisi ja saisi anteeksi".

13 Ja hän sanoi heille: "Ette käsitä tätä vertausta; kuinka sitten voitte ymmärtää kaikki muut vertaukset?

14 Kylväjä kylvää sanan.

15 Mitkä tien oheen putosivat, ovat ne, joihin sana kylvetään, mutta kun he sen kuulevat, niin saatana heti tulee ja ottaa pois heihin kylvetyn sanan.

that were about him with the twelve asked of him the parable.

11. And he said unto them, Unto you it is given to know the mystery of the kingdom of God: but unto them that are without, all these things are done in parables:

12. That seeing they may see, and not perceive; and hearing they may hear, and not understand; lest at any time they should be converted, and their sins should be forgiven them.

13. And he said unto them, Know ye not this parable and how then will ye know all parables

14. The sower soweth the word.

15. And these are they by the way side, where the word is sown; but when they have heard, Satan cometh immediately, and taketh away the word that was sown in their hearts.

ihn um dies Gleichnis, die um ihn waren, mitsamt den Zwölfen.

11. Und er sprach zu ihnen: Euch ist's gegeben, das Geheimnis des Reiches Gottes zu wissen; denen aber draußen widerfährt es alles nur durch Gleichnisse,

12. auf daß sie es mit sehenden Augen sehen, und doch nicht erkennen, und mit hörenden Ohren hören, und doch nicht verstehen, auf daß sie sich nicht dermaleinst bekehren und ihre Sünden ihnen vergeben werden.

13. Und er sprach zu ihnen: Verstehet ihr dies Gleichnis nicht, wie wollt ihr denn die andern alle verstehen?

14. Der Sämänn sät das Wort.

15. Diese sind's aber, die an dem Wege sind: Wo das Wort gesät wird und sie es gehört haben, so kommt alsbald der Satan und nimmt weg das Wort, das in ihr Herz gesät war.

16 Ja mitkä kallioperälle kylvettiin, ovat niinikään ne, jotka, kun kuulevat sanan, heti ottavat sen ilolla vastaan,

17 mutta heillä ei ole juurta itsessään, vaan he kestävät ainoastaan jonkun aikaa; kun sitten tulee ahdistus tai vaino sanan tähden, niin he kohta lankeavat pois.

18 Ja toisia ovat orjantappuroihin kylvetyt; nämä ovat ne, jotka kuulevat sanan,

19 mutta maailman huolet ja rikkauden viettelys ja muut himot pääsevät valtaan ja tukahuttavat sanan, ja se jää hedelmättömäksi.

20 Ja mitkä hyvään maahan kylvettiin, ovat ne, jotka kuulevat sanan ja ottavat sen vastaan ja kantavat hedelmän, mikä kolmikymmen-, mikä kuusikymmen-, mikä satakertaisen."

21 Ja hän sanoi heille: "Eihän

16. And these are they likewise which are sown on stony ground; who, when they have heard the word, immediately receive it with gladness;

17. And have no root in themselves, and so endure but for a time: afterward, when affliction or persecution ariseth for the word's sake, immediately they are offended.

18. And these are they which are sown among thorns; such as hear the word,

19. And the cares of this world, and the deceitfulness of riches, and the lusts of other things entering in, choke the word, and it becometh unfruitful.

20. And these are they which are sown on good ground; such as hear the word, and receive it, and bring forth fruit, some thirtyfold, some sixty, and some an hundred.

21. And he said unto them, Is a

16. Also auch die sind's, bei welchen aufs Steinige gesät ist: wenn sie das Wort gehört haben, nehmen sie es alsbald mit Freuden auf,

17. und haben keine Wurzel in sich, sondern sind wetterwendisch; wenn sich Trübsal oder Verfolgung um des Wortes willen erhebt, so ärgern sie sich alsbald.

18. Und diese sind's, bei welchen unter die Dornen gesät ist: die das Wort hören,

19. und die Sorgen dieser Welt und der betrügerische Reichtum und viele andere Lüste gehen hinein und ersticken das Wort, und es bleibt ohne Frucht.

20. Und diese sind's, bei welchen auf ein gutes Land gesät ist: die das Wort hören und nehmen's an und bringen Frucht, etliche dreißigfältig und etliche sechzigfältig und etliche hundertfältig.

21. Und er sprach zu ihnen:

lamppua oteta esiin, pantavaksi vakan alle tai vuoteen alle? Eiköhän lampunjalkaan pantavaksi?

candle brought to be put under a bushel, or under a bed and not to be set on a candlestick

Zündet man auch ein Licht an, daß man es unter einen Scheffel oder unter einen Tisch setze? Mitnichten, sondern daß man's auf einen Leuchter setze.

22 Sillä ei mikään ole salattuna muuta varten, kuin että se tulisi ilmi, eikä kätkettynä muuta varten, kuin tullakseen julki.

22. For there is nothing hid, which shall not be manifested; neither was any thing kept secret, but that it should come abroad.

22. Denn es ist nichts verborgen, das es nicht offenbar werde, und ist nichts Heimliches, das nicht hervorkomme.

23 Jos jollakin on korvat kuulla, hän kuulkoon."

23. If any man have ears to hear, let him hear.

23. Wer Ohren hat, zu hören, der höre!

24 Ja hän sanoi heille: "Ottakaa vaari siitä, mitä kuulette; millä mitalla te mittaatte, sillä teille mitataan, vieläpä teille lisätäänkin.

24. And he said unto them, Take heed what ye hear: with what measure ye mete, it shall be measured to you: and unto you that hear shall more be given.

24. Und er sprach zu ihnen: Sehet zu, was ihr höret! Mit welcherlei Maß ihr messet, wird man euch wieder messen, und man wird noch zugeben euch, die ihr dies hört.

25 Sillä sille jolla on, sille annetaan; mutta siltä, jolla ei ole, otetaan pois sekin, mikä hänellä on."

25. For he that hath, to him shall be given: and he that hath not, from him shall be taken even that which he hath.

25. Denn wer da hat, dem wird gegeben; und wer nicht hat, von dem wird man nehmen, auch was er hat.

26 Ja hän sanoi: "Niin on Jumalan valtakunta, kuin jos mies kylvää siemenen maahan;

26. And he said, So is the kingdom of God, as if a man should cast seed into the ground;

26. Und er sprach: Das Reich Gottes hat sich also, als wenn ein Mensch Samen aufs Land wirft

27 ja hän nukkuu, ja hän nousee,

27. And should sleep, and rise

27. und schläft und steht auf

öin ja päivin; ja siemen orastaa ja kasvaa, hän ei itse tiedä, miten.

28 Sillä itsestään maa tuottaa viljan: ensin korren, sitten tähkän, sitten täyden jyvän tähkään.

29 Mutta kun hedelmä on kypsyt, lähettää hän kohta sinne sirpin, sillä elonaika on käsissä."

30 Ja hän sanoi: "Mihin vertaamme Jumalan valtakunnan, eli mitä vertausta siitä käytämme?"

31 Se on niinkuin sinapinsiemen, joka, kun se kylvetään maahan, on pienin kaikista siemenistä maan päällä;

32 mutta kun se on kylvetty, niin se nousee ja tulee suurimmaksi kaikista vihanneskasveista ja tekee suuria oksia, niin että taivaan linnut voivat tehdä pesänsä sen varjoon."

night and day, and the seed should spring and grow up, he knoweth not how.

28. For the earth bringeth forth fruit of herself; first the blade, then the ear, after that the full corn in the ear.

29. But when the fruit is brought forth, immediately he putteth in the sickle, because the harvest is come.

30. And he said, Whereunto shall we liken the kingdom of God or with what comparison shall we compare it

31. It is like a grain of mustard seed, which, when it is sown in the earth, is less than all the seeds that be in the earth:

32. But when it is sown, it groweth up, and becometh greater than all herbs, and shooteth out great branches; so that the fowls of the air may lodge under the shadow of it.

Nacht und Tag; und der Same geht auf und wächst, daß er's nicht weiß.

28. Denn die Erde bringt von selbst zum ersten das Gras, darnach die Ähren, darnach den vollen Weizen in den Ähren.

29. Wenn sie aber die Frucht gebracht hat, so schickt er bald die Sichel hin; denn die Ernte ist da.

30. Und er sprach: Wem wollen wir das Reich Gottes vergleichen, und durch welch Gleichnis wollen wir es Vorbilden?

31. Gleichwie ein Senfkorn, wenn das gesät wird aufs Land, so ist's das kleinste unter allen Samen auf Erden;

32. und wenn es gesät ist, so nimmt es zu und wird größer denn alle Kohlkräuter und gewinnt große Zweige, also daß die Vögel unter dem Himmel unter seinem Schatten wohnen können.

33 Monilla tämänkaltaisilla vertauksilla hän puhui heille sanaa, sen mukaan kuin he kykenivät kuulemaan;

34 ja ilman vertausta hän ei puhunut heille. Mutta opetuslapsillensa hän selitti kaikki, kun he olivat yksikseen.

35 Ja sinä päivänä hän illan tultua sanoi heille:

"Lähtekäämme yli toiselle rannalle".

36 Niin he laskivat kansan luotaan ja ottivat hänet mukaansa, niinkuin hän venheessä oli; ja muitakin venheitä oli hänen seurassaan.

37 Ja nousi kova myrskytuuli, ja aallot syöksyivät venheeseen, niin että venhe jo täyttyi.

38 Ja itse hän oli peräkeulassa ja nukkui nojaten päänaluseen. Ja he herättivät hänet ja sanoivat hänelle: "Opettaja, etkö välitä siitä, että me hukumme?"

33. And with many such parables spake he the word unto them, as they were able to hear it.

34. But without a parable spake he not unto them: and when they were alone, he expounded all things to his disciples.

35. And the same day, when the even was come, he saith unto them, Let us pass over unto the other side.

36. And when they had sent away the multitude, they took him even as he was in the ship. And there were also with him other little ships.

37. And there arose a great storm of wind, and the waves beat into the ship, so that it was now full.

38. And he was in the hinder part of the ship, asleep on a pillow: and they awake him, and say unto him, Master, carest thou not that we perish?

33. Und durch viele solche Gleichnisse sagte er ihnen das Wort, nach dem sie es hören konnten.

34. Und ohne Gleichnis redete er nichts zu ihnen; aber insonderheit legte er's seinen Jüngern alles aus.

35. Und an demselben Tage des Abends sprach er zu ihnen: Laßt uns hinüberfahren.

36. Und sie ließen das Volk gehen und nahmen ihn, wie er im Schiff war; und es waren mehr Schiffe bei ihm.

37. Und es erhob sich ein großer Windwirbel und warf Wellen in das Schiff, also daß das Schiff voll ward.

38. Und er war hinten auf dem Schiff und schlief auf einem Kissen. Und sie weckten ihn auf und sprachen zu ihm: Meister, fragst du nichts darnach, daß wir verderben?

39 Ja herättyään hän nuhteli tuulta ja sanoi järvelle: "Vaikene, ole hiljaa". Niin tuuli asettui, ja tuli aivan tyven.

39. And he arose, and rebuked the wind, and said unto the sea, Peace, be still. And the wind ceased, and there was a great calm.

39. Und er stand auf und bedrohte den Wind und sprach zu dem Meer: Schweig und verstumme! Und der Wind legte sich, und es ward eine große Stille.

40 Ja hän sanoi heille: "Miksi olette niin pelkureita? Kuinka teillä ei ole uskoa?"

40. And he said unto them, Why are ye so fearful how is it that ye have no faith

40. Und er sprach zu ihnen: Wie seid ihr so furchtsam? Wie, daß ihr keinen Glauben habt?

41 Ja suuri pelko valtasi heidät, ja he sanoivat toisillensa: "Kuka onkaan tämä, kun sekä tuuli että meri häntä tottelevat?"

41. And they feared exceedingly, and said one to another, What manner of man is this, that even the wind and the sea obey him?

41. Und sie fürchteten sich sehr und sprachen untereinander: Wer ist der? denn Wind und Meer sind ihm gehorsam.

5 luku

Jeesus parantaa riivatun gerasalaisten alueella 1 – 20, lähtee Jairuksen kotiin 21 – 24, tekee matkalla terveeksi verenjuoksua sairastavan naisen 25 – 34 ja herättää Jairuksen tyttären 35 – 43.

1 Ja he tulivat toiselle puolelle järveä gerasalaisten alueelle.

1. And they came over unto the other side of the sea, into the country of the Gadarenes.

1. Und sie kamen jenseits des Meers in die Gegend der Gadarener.

2 Ja kohta kun hän lähti venheestä, tuli häntä vastaan haudoista mies, joka oli saastaisen hengen vallassa.

2. And when he was come out of the ship, immediately there met him out of the tombs a man with an unclean spirit,

2. Und als er aus dem Schiff trat, lief ihm alsbald entgegen aus den Gräbern ein besessener Mensch mit einem unsaubern

3 Hän asusti haudoissa, eikä kukaan enää voinut häntä kahleillakaan sitoa;

4 sillä hän oli monta kertaa ollut sidottuna jalkanuoriin ja kahleisiin, mutta oli särkenyt kahleet ja katkonut jalkanuorat, eikä kukaan kyennyt häntä hillitsemään.

5 Ja hän oleskeli aina, yötä ja päivää, haudoissa ja vuorilla, huutaen ja runnellen itseään kivillä.

6 Kun hän kaukaa näki Jeesuksen, juoksi hän ja kumartui maahan hänen eteensä

7 ja huutaen suurella äänellä sanoi: "Mitä sinulla on minun kanssani tekemistä, Jeesus, Jumalan, Korkeimman, Poika? Minä vannotan sinua Jumalan kautta, älä vaivaa minua."

8 Sillä hän oli sanomaisillaan sille: "Lähde ulos miehestä, sinä saastainen henki".

3. Who had his dwelling among the tombs; and no man could bind him, no, not with chains:

4. Because that he had been often bound with fetters and chains, and the chains had been plucked asunder by him, and the fetters broken in pieces: neither could any man tame him.

5. And always, night and day, he was in the mountains, and in the tombs, crying, and cutting himself with stones.

6. But when he saw Jesus afar off, he ran and worshipped him,

7. And cried with a loud voice, and said, What have I to do with thee, Jesus, thou Son of the most high God? I adjure thee by God, that thou torment me not.

8. For he said unto him, Come out of the man, thou unclean spirit.

Geist,

3. der seine Wohnung in den Gräbern hatte; und niemand konnte ihn binden, auch nicht mit Ketten.

4. Denn er war oft mit Fesseln und Ketten gebunden gewesen, und hatte die Ketten abgerissen und die Fesseln zerrieben; und niemand konnte ihn zähmen.

5. Und er war allezeit, Tag und Nacht, auf den Bergen und in den Gräbern, schrie und schlug sich mit Steinen.

6. Da er aber Jesum sah von ferne, lief er zu und fiel vor ihm nieder, schrie laut und sprach:

7. Was habe ich mit dir zu tun, o Jesu, du Sohn Gottes, des Allerhöchsten? Ich beschwöre dich bei Gott, daß du mich nicht quälest!

8. Denn er sprach zu ihm: Fahre aus, du unsauberer Geist, von dem Menschen!

9 Ja Jeesus kysyi siltä: "Mikä on nimesi?" Niin se sanoi hänelle: "Legio on minun nimeni, sillä meitä on monta".

10 Ja se pyysi pyytämällä häntä, ettei hän lähettäisi niitä pois siitä seudusta.

11 Niin siellä oli lähellä vuorta suuri sikalauma laitumella.

12 Ja ne pyysivät häntä sanoen: "Lähetä meidät sikoihin, että menisimme niihin".

13 Ja hän antoi niille luvan. Niin saastaiset henget lähtivät miehestä ja menivät sikoihin. Silloin lauma, noin kaksituhatta sikaa, syöksyi jyrkänettä alas järveen; ja ne hukkuivat järveen.

14 Ja niiden paimentajat pakenivat ja kertoivat siitä kaupungissa ja maataloissa. Ja kansa lähti katsomaan, mitä oli tapahtunut.

9. And he asked him, What is thy name And he answered, saying, My name is Legion: for we are many.

10. And he besought him much that he would not send them away out of the country.

11. Now there was there nigh unto the mountains a great herd of swine feeding.

12. And all the devils besought him, saying, Send us into the swine, that we may enter into them.

13. And forthwith Jesus gave them leave. And the unclean spirits went out, and entered into the swine: and the herd ran violently down a steep place into the sea, (they were about two thousand;) and were choked in the sea.

14. And they that fed the swine fled, and told it in the city, and in the country. And they went out to see what it was that was done.

9. Und er fragte ihn: Wie heißt du? Und er antwortete und sprach: Legion heiße ich; denn wir sind unser viele.

10. Und er bat ihn sehr, daß er sie nicht aus der Gegend triebe.

11. Und es war daselbst an den Bergen eine große Herde Säue auf der Weide.

12. Und die Teufel baten ihn alle und sprachen: Laß uns in die Säue fahren!

13. Und alsbald erlaubte es ihnen Jesus. Da fuhren die unsauberen Geister aus und fuhren in die Säue; und die Herde stürzte sich von dem Abhang ins Meer (ihrer waren aber bei zweitausend) und ersoffen im Meer.

14. Und die Sauhirten flohen und verkündigten das in der Stadt und auf dem Lande. Und sie gingen hinaus, zu sehen, was da geschehen war,

15 Ja he tulivat Jeesuksen luo ja näkivät riivatun, jossa legio oli ollut, istuvan puettona ja täydessä ymmärryksessään; ja he peljästyivät.

16 Näille kertoivat näkijät, mitä oli tapahtunut riivatulle ja kuinka sikojen oli käynyt.

17 Ja he alkoivat pyytää häntä poistumaan heidän alueeltaan.

18 Ja hänen astuessaan venheeseen se riivattuna ollut pyysi häneltä saada olla hänen kanssaan.

19 Mutta hän ei sitä sallinut, vaan sanoi hänelle: "Mene kotiisi omaistesi luo ja kerro heille, kuinka suuria tekoja Herra on sinulle tehnyt ja kuinka hän on sinua armahtanut".

20 Niin hän lähti ja rupesi Dekapolin alueella julistamaan, kuinka suuria tekoja Jeesus oli hänelle tehnyt; ja kaikki ihmettelivät.

15. And they come to Jesus, and see him that was possessed with the devil, and had the legion, sitting, and clothed, and in his right mind: and they were afraid.

16. And they that saw it told them how it befell to him that was possessed with the devil, and also concerning the swine.

17. And they began to pray him to depart out of their coasts.

18. And when he was come into the ship, he that had been possessed with the devil prayed him that he might be with him.

19. Howbeit Jesus suffered him not, but saith unto him, Go home to thy friends, and tell them how great things the Lord hath done for thee, and hath had compassion on thee.

20. And he departed, and began to publish in Decapolis how great things Jesus had done for him: and all men did marvel.

15. und kamen zu Jesu und sahen den, der von den Teufeln besessen war, daß er saß und war bekleidet und vernünftig, und fürchteten sich.

16. Und die es gesehen hatten, sagten ihnen, was dem Besessenen widerfahren war, und von den Säuen.

17. Und sie fingen an und baten ihn, daß er aus ihrer Gegend zöge.

18. Und da er in das Schiff trat, bat ihn der Besessene, daß er möchte bei ihm sein.

19. Aber Jesus ließ es nicht zu, sondern sprach zu ihm: Gehe hin in dein Haus und zu den Deinen und verkündige ihnen, wie große Wohltat dir der HERR getan und sich deiner erbarmt hat.

20. Und er ging hin und fing an, auszurufen in den zehn Städten, wie große Wohltat ihm Jesus getan hatte; und jedermann wunderte sich.

21 Kun Jeesus oli venheellä kulkenut takaisin toiselle puolelle, kokoontui paljon kansaa hänen luoksensa, ja hän oli järven rannalla.

22 Niin tuli muuan synagoogan esimies, nimeltä Jairus, ja lankesi hänet nähdessään hänen jalkojensa juureen,

23 pyysi häntä hartaasti ja sanoi: "Pieni tyttäreni on kuolemaisillaan; tule ja pane kätesi hänen päällensä, että hän tulisi terveeksi ja jäisi eloon".

24 Niin hän lähti hänen kanssansa. Ja häntä seurasi suuri kansan paljous, ja he tunkeutuivat hänen ympärilleen.

25 Ja siellä oli nainen, joka oli sairastanut verenjuoksua kaksitoista vuotta

26 ja paljon kärsinyt monen lääkärin käsissä ja kuluttanut kaiken omaisuutensa saamatta mitään apua, pikemminkin

21. And when Jesus was passed over again by ship unto the other side, much people gathered unto him: and he was nigh unto the sea.

22. And, behold, there cometh one of the rulers of the synagogue, Jairus by name; and when he saw him, he fell at his feet,

23. And besought him greatly, saying, My little daughter lieth at the point of death: I pray thee, come and lay thy hands on her, that she may be healed; and she shall live.

24. And Jesus went with him; and much people followed him, and thronged him.

25. And a certain woman, which had an issue of blood twelve years,

26. And had suffered many things of many physicians, and had spent all that she had, and was nothing bettered, but rather

21. Und da Jesus wieder herüberfuhr im Schiff, versammelte sich viel Volks zu ihm, und er war an dem Meer.

22. Und siehe, da kam der Obersten einer von der Schule, mit Namen Jairus; und da er ihn sah, fiel er ihm zu Füßen

23. und bat ihn sehr und sprach: Meine Tochter ist in den letzten Zügen; Du wollest kommen und deine Hand auf sie legen, daß sie gesund werde und lebe.

24. Und er ging hin mit ihm; und es folgte ihm viel Volks nach, und sie drängten ihn.

25. Und da war ein Weib, das hatte den Blutgang zwölf Jahre gehabt

26. und viel erlitten von vielen Ärzten und hatte all ihr Gut darob verzehrt, und half ihr nichts, sondern vielmehr ward es ärger

käyden huonommaksi.

27 Tämä oli kuullut Jeesuksesta ja tuli kansanjoukossa takaapäin ja koski hänen vaippaansa;

28 sillä hän sanoi: "Kunhan vain saan koskettaa edes hänen vaatteitaan, niin tulen terveeksi".

29 Ja heti hänen verensä lähde kuivui, ja hän tunsu ruumiissansa, että oli parantunut vaivastaan.

30 Ja heti kun Jeesus itsessään tunsu, että voimaa oli hänestä lähtenyt, kääntyi hän väkijoukossa ja sanoi: "Kuka koski minun vaatteisiini?"

31 Niin hänen opetuslapsensa sanoivat hänelle: "Sinä näet kansanjoukon tungeskelevan ympärilläsi ja sanot: 'Kuka minuun koski?'"

32 Mutta hän katseli ympärilleen nähdäksensä, kuka sen oli tehnyt.

33 Niin nainen pelkäsi ja vapisi,

grew worse,

27. When she had heard of Jesus, came in the press behind, and touched his garment.

28. For she said, If I may touch but his clothes, I shall be whole.

29. And straightway the fountain of her blood was dried up; and she felt in her body that she was healed of that plague.

30. And Jesus, immediately knowing in himself that virtue had gone out of him, turned him about in the press, and said, Who touched my clothes

31. And his disciples said unto him, Thou seest the multitude thronging thee, and sayest thou, Who touched me?

32. And he looked round about to see her that had done this thing.

33. But the woman fearing and

mit ihr.

27. Da die von Jesu hörte, kam sie im Volk von hintenzu und rührte sein Kleid an.

28. Denn sie sprach: Wenn ich nur sein Kleid möchte anrühren, so würde ich gesund.

29. Und alsbald vertrocknete der Brunnen ihres Bluts; und sie fühlte es am Leibe, daß sie von ihrer Plage war gesund geworden.

30. Und Jesus fühlte alsbald an sich selbst die Kraft, die von ihm ausgegangen war, und wandte sich um zum Volk und sprach: Wer hat meine Kleider angerührt?

31. Und die Jünger sprachen zu ihm: Du siehst, daß dich das Volk drängt, und sprichst: Wer hat mich angerührt?

32. Und er sah sich um nach der, die das getan hatte.

33. Das Weib aber fürchtete sich

koska hän tiesi, mitä hänelle oli tapahtunut, ja tuli ja lankesi maahan hänen eteensä ja sanoi hänelle koko totuuden.

34 Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Tyttäreni, sinun uskosi on tehnyt sinut terveeksi. Mene rauhaan ja ole terve vaivastasi."

35 Hänen vielä puhuessaan tultiin synagoogan esimiehen kotoa sanomaan: "Tyttäresi kuoli; miksi enää opettajaa vaivaat?"

36 Mutta Jeesus ei ottanut kuullakseen, mitä puhuttiin, vaan sanoi synagoogan esimiehelle: "Älä pelkää, usko ainoastaan".

37 Ja hän ei sallinut kenenkään muun seurata mukanaan kuin Pietarin ja Jaakobin ja Johanneksen, Jaakobin veljen.

38 Ja he tulivat synagoogan esimiehen taloon; ja hän näki hälisevän joukon ja ääneensä

trembling, knowing what was done in her, came and fell down before him, and told him all the truth.

34. And he said unto her, Daughter, thy faith hath made thee whole; go in peace, and be whole of thy plague.

35. While he yet spake, there came from the ruler of the synagogue's house certain which said, Thy daughter is dead: why troublest thou the Master any further?

36. As soon as Jesus heard the word that was spoken, he saith unto the ruler of the synagogue, Be not afraid, only believe.

37. And he suffered no man to follow him, save Peter, and James, and John the brother of James.

38. And he cometh to the house of the ruler of the synagogue, and seeth the tumult, and them

und zitterte (denn sie wußte, was an ihr geschehen war), kam und fiel vor ihm nieder und sagte die ganze Wahrheit.

34. Er sprach aber zu ihr; Meine Tochter, Dein Glaube hat dich gesund gemacht; gehe hin mit Frieden und sei gesund von deiner Plage!

35. Da er noch also redete, kamen etliche vom Gesinde des Obersten der Schule und sprachen: Deine Tochter ist gestorben; was bemühst du weiter den Meister?

36. Jesus aber hörte alsbald die Rede, die da gesagt ward, und sprach zu dem Obersten der Schule: Fürchte dich nicht, glaube nur!

37. Und ließ niemand ihm nachfolgen denn Petrus und Jakobus und Johannes, den Bruder des Jakobus.

38. Und er kam in das Haus des Obersten der Schule und sah das Getümmel und die da

itkeviä ja vaikeroivia.

39 Ja käydessään sisään hän sanoi heille: "Mitä te hälisette ja itkette? Lapsi ei ole kuollut, vaan nukkuu."

40 Niin he nauroivat häntä. Mutta hän ajoi kaikki ulos ja otti mukaansa lapsen isän ja äidin sekä ne, jotka olivat hänen kanssaan, ja meni sisälle sinne, missä lapsi makasi.

41 Ja hän tarttui lapsen käteen ja sanoi hänelle: "Talita kuum!" Se on käännettynä: Tyttö, minä sanon sinulle, nouse.

42 Ja heti tyttö nousi ja käveli. Sillä hän oli kaksitoistavuotias. Ja he joutuivat suuren hämmästyksen valtaan.

43 Ja hän kielsi ankarasti heitä antamasta kenellekään tietoa tästä ja käski antaa tytölle syötävää.

that wept and wailed greatly.

39. And when he was come in, he saith unto them, Why make ye this ado, and weep the damsel is not dead, but sleepeth.

40. And they laughed him to scorn. But when he had put them all out, he taketh the father and the mother of the damsel, and them that were with him, and entereth in where the damsel was lying.

41. And he took the damsel by the hand, and said unto her, Talitha cumi; which is, being interpreted, Damsel, I say unto thee, arise.

42. And straightway the damsel arose, and walked; for she was of the age of twelve years. And they were astonished with a great astonishment.

43. And he charged them straitly that no man should know it; and commanded that something should be given her to eat.

weinten und heulten.

39. Und er ging hinein und sprach zu ihnen: Was tummelt und weinet ihr? Das Kind ist nicht gestorben, sondern es schläft. Und sie verlachten ihn.

40. Und er trieb sie alle aus und nahm mit sich den Vater des Kindes und die Mutter die bei ihm waren, und ging hinein, da das Kind lag,

41. und ergriff das Kind bei der Hand und sprach zu ihr: Talitha kumi! das ist verdolmetscht: Mägdlein, ich sage dir stehe auf!

42. Und alsbald stand das Mägdlein auf und wandelte; es war aber zwölf Jahre alt. Und sie entsetzten sich über die Maßen.

43. Und er verbot ihnen hart, daß es niemand wissen sollte, und sagte, sie sollten ihr zu essen geben.

6 luku

Jeesus opettaa Nasaretissa, jossa häntä ylenkatsotaan 1 – 6; lähettää kaksitoista apostoliaan 6 – 13 Arveluja Jeesuksesta 14 – 16 Johannes Kastajan mestaus 17 – 29 Jeesus ravitsee viisituhatta miestä 30 – 44, kävelee veden päällä 45 – 52 ja parantaa sairaita Gennesaretissa 53 – 56.

1 Ja hän lähti sieltä ja meni kotikaupunkiinsa, ja hänen opetuslapsensa seurasivat häntä.

1. And he went out from thence, and came into his own country; and his disciples follow him.

1. Und er ging aus von da und kam in seine Vaterstadt; und seine Jünger folgten ihm nach.

2 Ja kun tuli sapatti, rupesi hän opettamaan synagoogassa; ja häntä kuullessaan monet hämmästyivät ja sanoivat: "Mistä tällä on kaikki tämä, ja mikä on se viisaus, joka on hänelle annettu? Ja mitä senkaltaiset voimalliset teot, jotka tapahtuvat hänen kättensä kautta?"

2. And when the sabbath day was come, he began to teach in the synagogue: and many hearing him were astonished, saying, From whence hath this man these things? and what wisdom is this which is given unto him, that even such mighty works are wrought by his hands?

2. Und da der Sabbat kam, hob er an zu lehren in ihrer Schule. Und viele, die es hörten, verwunderten sich seiner Lehre und sprachen: Woher kommt dem solches? Und was für Weisheit ist's, die ihm gegeben ist, und solche Taten, die durch seine Hände geschehen?

3 Eikö tämä ole se rakentaja, Marian poika ja Jaakobin ja Jooseen ja Juudaan ja Simonin veli? Ja eivätkö hänen sisarensa ole täällä meidän parissamme?" Ja he loukkaantuivat häneen.

3. Is not this the carpenter, the son of Mary, the brother of James, and Joses, and of Juda, and Simon? and are not his sisters here with us? And they were offended at him.

3. Ist er nicht der Zimmermann, Marias Sohn, und der Bruder des Jakobus und Joses und Judas und Simon? Sind nicht auch seine Schwestern allhier bei uns? Und sie ärgerten sich an

4 Niin Jeesus sanoi heille: "Ei ole profeetta halveksittu muualla kuin kotikaupungissaan ja sukulaistensa kesken ja kodissaan".

5 Ja hän ei voinut siellä tehdä mitään voimallista tekoa, paitsi että paransi joitakuuta sairaita panemalla kätensä heidän päälleen.

6 Ja hän ihmetteli heidän epäuskoansa. Ja hän vaelsi ympäristössä, kulki kylästä kylään, ja opetti.

7 Ja hän kutsui tykönsä ne kaksitoista ja alkoi lähettää heitä kaksittain ja antoi heille vallan saastaisia henkiä vastaan.

8 Ja hän sääti heille, etteivät saaneet ottaa matkalle muuta kuin ainoastaan sauvan; ei leipää, ei laukkuja, ei rahaa vyöhönsä.

9 He saivat kuitenkin sitoja paulanturatsi jalkaansa; "mutta älkää pukeko kahta ihokasta ylleen".

4. But Jesus said unto them, A prophet is not without honour, but in his own country, and among his own kin, and in his own house.

5. And he could there do no mighty work, save that he laid his hands upon a few sick folk, and healed them.

6. And he marvelled because of their unbelief. And he went round about the villages, teaching.

7. And he called unto him the twelve, and began to send them forth by two and two; and gave them power over unclean spirits; 8. And commanded them that they should take nothing for their journey, save a staff only; no scrip, no bread, no money in their purse:

9. But be shod with sandals; and not put on two coats.

ihm.

4. Jesus aber sprach zu ihnen: Ein Prophet gilt nirgend weniger denn im Vaterland und daheim bei den Seinen.

5. Und er konnte allda nicht eine einzige Tat tun; außer wenig Siechen legte er die Hände auf und heilte sie.

6. Und er verwunderte sich ihres Unglaubens. Und er ging umher in die Flecken im Kreis und lehrte sie.

7. Und er berief die Zwölf und hob an und sandte sie je zwei und zwei und gab ihnen Macht über die unsauberen Geister, 8. und gebot ihnen, daß sie nichts bei sich trügen auf dem Wege denn allein einen Stab, keine Tasche, kein Brot, kein Geld im Gürtel,

9. aber wären geschuht, und daß sie nicht zwei Röcke anzögen.

10 Ja hän sanoi heille: "Missä tulette taloon, jääkää siihen, kunnes lähdette pois siltä paikkakunnalta.

11 Ja missä paikassa teitä ei oteta vastaan eikä teitä kuulla, sieltä menkää pois ja pudistakaa tomu jalkojenne alta, todistukseksi heille. (Totisesti sanon teille: Sodoman ja Gomorran on tuomiopäivänä helpompi kuin sen kaupungin.)"

12 Niin he lähtivät ja saarnasivat, että oli tehtävä parannus.

13 Ja he ajoivat ulos monta riivaajaa ja voitelivat monta sairasta öljyllä ja paransivat heidät.

14 Ja kuningas Herodes sai kuulla hänestä, sillä hänen nimensä oli tullut tunnetuksi, ja ihmiset sanoivat: "Johannes Kastaja on noussut kuolleista, ja sentähden nämä voimat hänessä vaikuttavat".

10. And he said unto them, In what place soever ye enter into an house, there abide till ye depart from that place.

11. And whosoever shall not receive you, nor hear you, when ye depart thence, shake off the dust under your feet for a testimony against them. Verily I say unto you, It shall be more tolerable for Sodom and Gomorrha in the day of judgment, than for that city.

12. And they went out, and preached that men should repent.

13. And they cast out many devils, and anointed with oil many that were sick, and healed them.

14. And king Herod heard of him; (for his name was spread abroad:) and he said, That John the Baptist was risen from the dead, and therefore mighty works do shew forth themselves in him.

10. Und sprach zu ihnen: Wo ihr in ein Haus gehen werdet, da bleibet bis ihr von dannen zieht.

11. Und welche euch nicht aufnehmen noch hören, da gehet von dannen heraus und schüttelt den Staub ab von euren Füßen zu einem Zeugnis über sie. Ich sage euch wahrlich: Es wird Sodom und Gomorrha am Jüngsten Gericht erträglicher gehen denn solcher Stadt.

12. Und sie gingen aus und predigten, man sollte Buße tun,

13. und trieben viele Teufel aus und salbten viele Sieche mit Öl und machten sie gesund.

14. Und es kam vor den König Herodes (denn sein Name war nun bekannt) und er sprach: Johannes der Täufer ist von den Toten auferstanden, darum tut er solche Taten.

15 Mutta toiset sanoivat: "Se on Elias"; toiset taas sanoivat: "Se on profeetta, niinkuin joku muukin profeetoista".

16 Mutta kun Herodes sen kuuli, sanoi hän: "Johannes, jonka minä mestautin, on noussut kuolleista".

17 Sillä hän, Herodes, oli lähettänyt ottamaan kiinni Johanneksen, sitonut ja pannut hänet vankeuteen veljensä Filippuksen vaimon, Herodiaan, tähden. Sillä Herodes oli nainut hänet,

18 ja Johannes oli sanonut Herodekselle: "Sinun ei ole lupa pitää veljesi vaimoa".

19 Ja Herodias piti vihaa häntä vastaan ja tahtoi tappa hänet, mutta ei voinut.

20 Sillä Herodes pelkäsi Johannesta, koska tiesi hänet vanhurskaaksi ja pyhäksi mieheksi, ja suojeli häntä. Ja kun hän kuunteli häntä, tuli hän

15. Others said, That it is Elias. And others said, That it is a prophet, or as one of the prophets.

16. But when Herod heard thereof, he said, It is John, whom I beheaded: he is risen from the dead.

17. For Herod himself had sent forth and laid hold upon John, and bound him in prison for Herodias' sake, his brother Philip's wife: for he had married her.

18. For John had said unto Herod, It is not lawful for thee to have thy brother's wife.

19. Therefore Herodias had a quarrel against him, and would have killed him; but she could not:

20. For Herod feared John, knowing that he was a just man and an holy, and observed him; and when he heard him, he did many things, and heard him

15. Etliche aber sprachen: Er ist Elia; etliche aber: Er ist ein Prophet oder einer von den Propheten.

16. Da es aber Herodes hörte, sprach er: Es ist Johannes, den ich enthauptet habe; der ist von den Toten auferstanden.

17. Er aber, Herodes, hatte ausgesandt und Johannes gegriffen und ins Gefängnis gelegt um der Herodias willen, seines Bruders Philippus Weib; denn er hatte sie gefreit.

18. Johannes aber sprach zu Herodes: Es ist nicht recht, daß du deines Bruders Weib habest.

19. Herodias aber stellte ihm nach und wollte ihn töten, und konnte nicht.

20. Herodes aber fürchtete Johannes; denn er wußte, daß er ein frommer und heiliger Mann war; und verwahrte ihn und gehorchte ihm in vielen Sachen

epäröivälle mielelle monesta asiasta; ja hän kuunteli häntä mielellään.

21 Niin tuli sopiva päivä, kun Herodes syntymäpäivänään piti pitoja ylimyksilleen ja sotapäälliköille ja Galilean ensimmäisille miehille.

22 Ja Herodiaan tytär tuli sisälle ja tanssi, ja se miellytti Herodesta ja hänen pöytävieraitaan. Niin kuningas sanoi työlle: "Ano minulta, mitä ikinä tahdot, niin minä annan sinulle".

23 Ja hän vannoi työlle: "Mitä ikinä minulta anot, sen minä annan sinulle, vaikka puolet valtakuntaani".

24 Niin hän meni ulos ja sanoi äidilleen: "Mitä minä anon?" Tämä sanoi: "Johannes Kastajan päätä".

25 Ja hän meni kohta kiiruusti sisälle kuninkaan luo, pyysi ja sanoi: "Minä tahdon, että nyt heti annat minulle lautasella

gladly.

21. And when a convenient day was come, that Herod on his birthday made a supper to his lords, high captains, and chief estates of Galilee;

22. And when the daughter of the said Herodias came in, and danced, and pleased Herod and them that sat with him, the king said unto the damsel, Ask of me whatsoever thou wilt, and I will give it thee.

23. And he sware unto her, Whatsoever thou shalt ask of me, I will give it thee, unto the half of my kingdom.

24. And she went forth, and said unto her mother, What shall I ask? And she said, The head of John the Baptist.

25. And she came in straightway with haste unto the king, and asked, saying, I will that thou give me by and by in a charger

und hörte ihn gern.

21. Und es kam ein gelegener Tag, daß Herodes auf seinen Jahrestag ein Abendmahl gab den Obersten und Hauptleuten und Vornehmsten in Galiläa.

22. Da trat hinein die Tochter der Herodias und tanzte, und gefiel wohl dem Herodes und denen die am Tisch saßen. Da sprach der König zu dem Mägdlein: Bitte von mir, was du willst, ich will dir's geben.

23. Und er schwur ihr einen Eid: Was du wirst von mir bitten, will ich dir geben, bis an die Hälfte meines Königreiches.

24. Sie ging hinaus und sprach zu ihrer Mutter: Was soll ich bitten? Die sprach: Das Haupt Johannes des Täufers.

25. Und sie ging alsbald hinein mit Eile zum König, bat und sprach: Ich will, daß du mir gebest jetzt zur Stunde auf einer

Johannes Kastajan pään".

the head of John the Baptist.

Schüssel das Haupt Johannes des Täufer's.

26 Silloin kuningas tuli hyvin murheelliseksi, mutta valansa ja pöytävierasten tähden hän ei tahtonut hyljätä hänen pyyntöään.

26. And the king was exceeding sorry; yet for his oath's sake, and for their sakes which sat with him, he would not reject her.

26. Der König war betrübt; doch um des Eides willen und derer, die am Tisch saßen, wollte er sie nicht lassen eine Fehlbitte tun.

27 Ja kohta kuningas lähetti henkivartijan ja käski tuoda Johanneksen pään.

27. And immediately the king sent an executioner, and commanded his head to be brought: and he went and beheaded him in the prison,

27. Und alsbald schickte hin der König den Henker und hieß sein Haupt herbringen. Der ging hin und enthauptete ihn im Gefängnis

28 Niin vartija meni ja löi häneltä pään poikki vankilassa ja toi hänen päänsä lautasella ja antoi sen tytölle, ja tyttö antoi sen äidillensä.

28. And brought his head in a charger, and gave it to the damsel: and the damsel gave it to her mother.

28. und trug her sein Haupt auf einer Schüssel und gab's dem Mägdlein, und das Mägdlein gab's ihrer Mutter.

29 Kun hänen opetuslapsensa sen kuulivat, tulivat he ja ottivat hänen ruumiinsa ja panivat sen hautaan.

29. And when his disciples heard of it, they came and took up his corpse, and laid it in a tomb.

29. Und da das seine Jünger hörten, kamen sie und nahmen seinen Leib, und legten ihn in ein Grab.

30 Ja apostolit kokoontuivat Jeesuksen tykö ja kertoivat hänelle kaikki, mitä olivat tehneet ja mitä olivat opettaneet.

30. And the apostles gathered themselves together unto Jesus, and told him all things, both what they had done, and what they had taught.

30. Und die Apostel kamen zu Jesu zusammen und verkündigten ihm das alles und was sie getan und gelehrt hatten.

31 Niin hän sanoi heille: "Tulkaa

31. And he said unto them,

31. Und er sprach zu ihnen:

te yksinäisyyteen, autioon paikkaan, ja levähtäkää vähän". Sillä tulijoita ja menijöitä oli paljon, ja heillä ei ollut aikaa syödäkään.

32 Ja he lähtivät venheellä autioon paikkaan, yksinäisyyteen.

33 Ja he näkivät heidän lähtevän, ja monet saivat siitä tiedon ja riensivät sinne jalkaisin kaikista kaupungeista ja saapuivat ennen heitä (ja kerääntyivät Hänen luokseen).

34 Ja astuessaan maihin hän näki paljon kansaa, ja hänen kävi heitä sääliksi, koska he olivat niinkuin lampaat, joilla ei ole paimenta, ja hän rupesi opettamaan heille moninaisia.

35 Ja kun päivä jo oli pitkälle kulunut, menivät hänen opetuslapsensa hänen tykönsä ja sanoivat: "Tämä paikka on autio, ja aika on jo myöhäinen;
36 laske heidät luotasi, että he

Come ye yourselves apart into a desert place, and rest a while: for there were many coming and going, and they had no leisure so much as to eat.

32. And they departed into a desert place by ship privately.

33. And the people saw them departing, and many knew him, and ran afoot thither out of all cities, and outwent them, and came together unto him.

34. And Jesus, when he came out, saw much people, and was moved with compassion toward them, because they were as sheep not having a shepherd: and he began to teach them many things.

35. And when the day was now far spent, his disciples came unto him, and said, This is a desert place, and now the time is far passed:

36. Send them away, that they

Lasset uns besonders an eine wüste Stätte gehen und ruht ein wenig. Denn ihr waren viele, die ab und zu gingen; und sie hatten nicht Zeit genug, zu essen.

32. Und er fuhr da in einem Schiff zu einer wüsten Stätte besonders.

33. Und das Volk sah sie wegfahren; und viele kannten ihn und liefen dahin miteinander zu Fuß aus allen Städten und kamen ihnen zuvor und kamen zu ihm.

34. Und Jesus ging heraus und sah das große Volk; und es jammerte ihn derselben; denn sie waren wie die Schafe, die keinen Hirten haben; und er fing an eine lange Predigt.

35. Da nun der Tag fast dahin war, traten seine Jünger zu ihm und sprachen: Es ist wüst hier, und der Tag ist nun dahin;

36. laß sie von dir, daß sie

menisivät ympäristöllä oleviin maataloihin ja kyliin ostamaan itsellensä (leipiä, sillä heillä ei ole mitään) syötävää".

37 Mutta hän vastasi heille ja sanoi: "Antakaa te heille syödä". Niin he sanoivat hänelle: "Lähdemmekö ostamaan leipää kahdellasadalla denarilla antaaksemme heille syödä?"

38 Mutta hän sanoi heille: "Montako leipää teillä on? Menkää katsomaan." Otettuaan siitä selvän he sanoivat: "Viisi, ja kaksi kalaa".

39 Niin hän määräsi heille, että kaikkien oli asetettava ruokakunnittain vihantaan ruohikkoon.

40 Ja he laskeutuivat ryhmä ryhmän viereen, toisiin sata, toisiin viisikymmentä.

41 Ja hän otti ne viisi leipää ja kaksi kalaa, katsoi ylös taivaaseen ja siunasi ja mursi leivät ja antoi ne opetuslapsilleen

may go into the country round about, and into the villages, and buy themselves bread: for they have nothing to eat.

37. He answered and said unto them, Give ye them to eat. And they say unto him, Shall we go and buy two hundred pennyworth of bread, and give them to eat

38. He saith unto them, How many loaves have ye go and see. And when they knew, they say, Five, and two fishes.

39. And he commanded them to make all sit down by companies upon the green grass.

40. And they sat down in ranks, by hundreds, and by fifties.

41. And when he had taken the five loaves and the two fishes, he looked up to heaven, and blessed, and brake the loaves,

hingehen umher in die Dörfer und Märkte und kaufen sich Brot, denn sie haben nichts zu essen.

37. Jesus aber antwortete und sprach zu ihnen: Gebt ihr ihnen zu essen. Und sie sprachen zu ihm: Sollen wir denn hingehen und für zweihundert Groschen Brot kaufen und ihnen zu essen geben?

38. Er aber sprach zu ihnen: Wieviel Brot habt ihr? Gehet hin und sehet! Und da sie es erkundet hatten, sprachen sie: Fünf, und zwei Fische.

39. Und er gebot ihnen, daß sie sich alle lagerten, tischweise, auf das grüne Gras.

40. Und sie setzten sich nach Schichten, je hundert und hundert, fünfzig und fünfzig.

41. Und er nahm die fünf Brote und zwei Fische, sah zum Himmel auf und dankte und brach die Brote und gab sie den

kansan eteen pantaviksi;
myöskin ne kaksi kalaa hän jakoi
kaikille.

42 Ja kaikki söivät ja tulivat
ravituiksi.

43 Sitten he keräsivät palaset,
kaksitoista täyttä vakallista, ja
tähteet kaloista.

44 Ja niitä, jotka olivat syöneet
näitä leipiä, oli viisituhatta
miestä.

45 Ja kohta hän vaati
opetuslapsiansa astumaan
venheeseen ja kulkemaan edeltä
toiselle rannalle, Beetsaidaan,
sillä aikaa kuin hän laski kansan
luotansa.

46 Ja sanottuaan heille
jäähyväiset hän meni pois
vuorelle rukoilemaan.

47 Ja kun ilta tuli, oli venhe
keskellä järveä, ja hän oli
yksinään maalla.

48 Ja kun hän näki heidän
soutaessaan olevan hädässä,
sillä tuuli oli heille vastainen, tuli

and gave them to his disciples to
set before them; and the two
fishes divided he among them
all.

42. And they did all eat, and
were filled.

43. And they took up twelve
baskets full of the fragments, and
of the fishes.

44. And they that did eat of the
loaves were about five thousand
men.

45. And straightway he
constrained his disciples to get
into the ship, and to go to the
other side before unto Bethsaida,
while he sent away the people.

46. And when he had sent them
away, he departed into a
mountain to pray.

47. And when even was come,
the ship was in the midst of the
sea, and he alone on the land.

48. And he saw them toiling in
rowing; for the wind was contrary
unto them: and about the fourth

Jüngern, daß sie ihnen
vorlegten; und die zwei Fische
teilte er unter sie alle.

42. Und sie aßen alle und
wurden satt.

43. Und sie hoben auf die
Brocken, zwölf Körbe voll, und
von den Fischen.

44. Und die da gegessen hatten,
waren fünftausend Mann.

45. Und alsbald trieb er seine
Jünger, daß sie in das Schiff
träten und vor ihm hinüberführen
gen Bethsaida, bis daß er das
Volk von sich ließe.

46. Und da er sie von sich
geschafft hatte, ging er hin auf
einen Berg, zu beten.

47. Und am Abend war das
Schiff mitten auf dem Meer und
er auf dem Lande allein.

48. Und er sah, daß sie Not litten
im Rudern; denn der Wind war
ihnen entgegen. Und um die

hän neljännen yövartion vaiheilla heidän luoksensa kävelen järven päällä ja aikoi kulkea heidän ohitsensa.

49 Mutta nähdessään hänen kävelevän järven päällä he luulivat häntä aaveeksi ja rupesivat huutamaan;

50 sillä kaikki näkivät hänet ja peljästyivät. Mutta heti hän puhutteli heitä ja sanoi heille: "Olkaa turvallisella mielellä, minä se olen; älkää peljätkö".

51 Ja hän astui venheeseen heidän tykönsä, ja tuuli asettui. Niin he hämmästyivät ylen suuresti sydämessään.

52 Sillä he eivät olleet noista leivistäkään päässeet ymmärrykseen, vaan heidän sydämensä oli paatunut.

53 Ja kuljettuaan yli toiselle rannalle he tulivat Gennesaretiin ja laskivat maihin.

watch of the night he cometh unto them, walking upon the sea, and would have passed by them.

49. But when they saw him walking upon the sea, they supposed it had been a spirit, and cried out:

50. For they all saw him, and were troubled. And immediately he talked with them, and saith unto them, Be of good cheer: it is I; be not afraid.

51. And he went up unto them into the ship; and the wind ceased: and they were sore amazed in themselves beyond measure, and wondered.

52. For they considered not the miracle of the loaves: for their heart was hardened.

53. And when they had passed over, they came into the land of Gennesaret, and drew to the shore.

vierte Wache der Nacht kam er zu ihnen und wandelte auf dem Meer;

49. und er wollte an ihnen vorübergehen. Und da sie ihn sahen auf dem Meer wandeln, meinten sie, es wäre ein Gespenst, und schrieen;

50. denn sie sahen ihn alle und erschraaken. Aber alsbald redete er mit ihnen und sprach zu ihnen: Seid getrost, ich bin's, fürchtet euch nicht!

51. Und er trat zu ihnen ins Schiff, und der Wind legte sich. Und sie entsetzten und wunderten sich über die Maßen,

52. denn sie waren nichts verständiger geworden über den Broten, und ihr Herz war erstarrt.

53. Und da sie hinübergefahren waren, kamen sie in das Land Genezareth und fuhren an.

54 Ja heidän noustessaan venheestä kansa heti tunsi hänet;

55 ja he riensivät kiertämään koko sitä paikkakuntaa ja rupesivat vuoteilla kantamaan sairaita sinne, missä kuulivat hänen olevan.

56 Ja missä vain hän meni kyliin tai kaupunkeihin tai maataloihin, asetettiin sairaat aukeille paikoille ja pyydettiin häneltä, että he saisivat koskea edes hänen vaippansa tupsuun. Ja kaikki, jotka koskivat häneen, tulivat terveiksi.

54. And when they were come out of the ship, straightway they knew him,

55. And ran through that whole region round about, and began to carry about in beds those that were sick, where they heard he was.

56. And whithersoever he entered, into villages, or cities, or country, they laid the sick in the streets, and besought him that they might touch if it were but the border of his garment: and as many as touched him were made whole.

54. Und da sie aus dem Schiff traten alsbald kannten sie ihn

55. und liefen in alle die umliegenden Länder und hoben an, die Kranken umherzuführen auf Betten, wo sie hörten, daß er war.

56. Und wo er in die Märkte oder Städte oder Dörfer einging, da legten sie die Kranken auf den Markt und baten ihn, daß sie nur den Saum seines Kleides anrühren möchten; und alle, die ihn anrührten, wurden gesund.

7 luku

Jeesus nuhtelee fariseuksia ja kirjanoppineita ulkokultaisuudesta 1 – 23, parantaa kanaanilaisen vaimon tyttären 24 – 30 ja kuuromykan 31 – 37.

1 Ja fariseukset ja muutamat kirjanoppineet, jotka olivat tulleet Jerusalemissa, kokoontuivat hänen luoksensa.

1. Then came together unto him the Pharisees, and certain of the scribes, which came from Jerusalem.

1. Und es kamen zu ihm die Pharisäer und etliche von den Schriftgelehrten, die von Jerusalem gekommen waren.

2 Ja he näkivät, että muutamat hänen opetuslapsistaan söivät leipää epäpuhtailla, se on pesemättömillä, käsillä (,he soimasivat).

3 Sillä eivät fariseukset eivätkä ketkään juutalaiset syö, ennenkuin ovat tarkoin pesseet kätensä, noudattaen vanhinten perinnäissääntöä,

4 ja torilta tultuaan he eivät syö, ennenkuin ovat itseään vedellä vihmoneet; ja paljon muuta on, mitä he ovat ottaneet noudattaakseen, niinkuin maljain ja kiviastiain ja vaskiastiain pesemisiä.

5 Niin fariseukset ja kirjanoppineet kysyivät häneltä: "Miksi sinun opetuslapsesi eivät vaella vanhinten perinnäissäännön mukaan, vaan syövät leipää epäpuhtailla käsillä?"

6 Mutta hän sanoi heille: "Oikein Esaias on ennustanut teistä,

2. And when they saw some of his disciples eat bread with defiled, that is to say, with unwashen, hands, they found fault.

3. For the Pharisees, and all the Jews, except they wash their hands oft, eat not, holding the tradition of the elders.

4. And when they come from the market, except they wash, they eat not. And many other things there be, which they have received to hold, as the washing of cups, and pots, brasen vessels, and of tables.

5. Then the Pharisees and scribes asked him, Why walk not thy disciples according to the tradition of the elders, but eat bread with unwashen hands?

6. He answered and said unto them, Well hath Esaias

2. Und da sie sahen etliche seiner Jünger mit gemeinen (das ist ungewaschenen) Händen das Brot essen, tadelten sie es.

3. (Denn die Pharisäer und alle Juden essen nicht, sie waschen denn die Hände manchmal, und halten also die Aufsätze der Ältesten;

4. und wenn sie vom Markt kommen, essen sie nicht, sie waschen sich denn. Und des Dinges ist viel, das sie zu halten haben angenommen, von Trinkgefäßen und Krügen und ehernen Gefäßen und Tischen zu waschen.)

5. Da fragten ihn nun die Pharisäer und Schriftgelehrten: Warum wandeln deine Jünger nicht nach den Aufsätzen der Ältesten, sondern essen das Brot mit ungewaschenen Händen?

6. Er aber antwortete und sprach zu ihnen: Wohl fein hat von euch

ulkokullatuista, niinkuin kirjoitettu on: 'Tämä kansa kunnioittaa minua huulillaan, mutta heidän sydämensä on minusta kaukana; 7 mutta turhaan he palvelevat minua opettaen oppeja, jotka ovat ihmiskäskyjä'.

8 Te hylkäätte Jumalan käskyn ja noudatatte ihmisten perinnäissääntöä." (Kannujen ja maljain pesemisiä, ja muuta sellaista te paljon harjoitatte.)"

9 Ja hän sanoi heille: "Hyvin te kumoatte Jumalan käskyn noudattaaksenne omaa perinnäissääntöänne.

10 Sillä Mooses on sanonut: 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi', ja: 'Joka kiroaa isäänsä tai äitiänsä, sen pitää kuolemalla kuoleman'.

11 Mutta te sanotte, että jos ihminen sanoo isälleen tai äidilleen: 'Se, minkä sinä olisit saava minulta hyväksesi, on

prophesied of you hypocrites, as it is written, This people honoureth me with their lips, but their heart is far from me.

7. Howbeit in vain do they worship me, teaching for doctrines the commandments of men.

8. For laying aside the commandment of God, ye hold the tradition of men, as the washing of pots and cups: and many other such like things ye do.

9. And he said unto them, Full well ye reject the commandment of God, that ye may keep your own tradition.

10. For Moses said, Honour thy father and thy mother; and, Whoso curseth father or mother, let him die the death:

11. But ye say, If a man shall say to his father or mother, It is Corban, that is to say, a gift, by whatsoever thou mightest be

Heuchlern Jesaja geweissagt, wie geschrieben steht: "Dies Volk ehrt mich mit den Lippen, aber ihr Herz ist ferne von mir.

7. Vergeblich aber ist's, daß sie mir dienen, dieweil sie lehren solche Lehre die nichts ist denn Menschengebot.

8. Ihr verlasset Gottes Gebot, und haltet der Menschen Aufsätze von Krügen und Trinkgefäßen zu waschen; und desgleichen tut ihr viel.

9. Und er sprach zu ihnen: Wohl fein habt ihr Gottes Gebote aufgehoben, auf daß ihr eure Aufsätze haltet.

10. Denn Mose hat gesagt: "Du sollst deinen Vater und deine Mutter ehren," und "Wer Vater oder Mutter flucht, soll des Todes sterben."

11. Ihr aber lehret: Wenn einer spricht zu Vater oder Mutter "Korban," das ist, "es ist Gott gegeben," was dir sollte von mir

korban' — se on uhrilahja —

12 ja niin te ette enää salli hänen antaa mitään avustusta isälleen tai äidilleen.

13 Te teette Jumalan sanan tyhjäksi perinnäissäännöllänne, jonka olette säätäneet. Ja paljon muuta samankaltaista te teette."

14 Ja hän kutsui taas kansan tykönsä ja sanoi heille: "Kuulkaa minua kaikki ja ymmärtäkää:

15 ei mikään, mikä ihmisen ulkopuolelta menee hänen sisäänsä, voi häntä saastuttaa, vaan mikä ihmisestä lähtee ulos, se saastuttaa ihmisen.

16 Jos jollakin on korvat kuulla, hän kuulkoon."

17 Ja kun hän kansasta erottuaan oli mennyt erääseen taloon, kysyivät hänen opetuslapsensa häneltä sitä vertausta.

profited by me; he shall be free.

12. And ye suffer him no more to do ought for his father or his mother;

13. Making the word of God of none effect through your tradition, which ye have delivered: and many such like things do ye.

14. And when he had called all the people unto him, he said unto them, Hearken unto me every one of you, and understand:

15. There is nothing from without a man, that entering into him can defile him: but the things which come out of him, those are they that defile the man.

16. If any man have ears to hear, let him hear.

17. And when he was entered into the house from the people, his disciples asked him concerning the parable.

zu Nutz kommen, der tut wohl.

12. Und so laßt ihr hinfort ihn nichts tun seinem Vater oder seiner Mutter

13. und hebt auf Gottes Wort durch eure Aufsätze, die ihr aufgesetzt habt; und desgleichen tut ihr viel.

14. Und er rief zu sich das ganze Volk und sprach zu ihnen: Höret mir alle zu und fasset es!

15. Es ist nichts außerhalb des Menschen, das ihn könnte gemein machen, so es in ihn geht; sondern was von ihm ausgeht, das ist's, was den Menschen gemein macht.

16. Hat jemand Ohren, zu hören, der höre!

17. Und da er von dem Volk ins Haus kam, fragten ihn seine Jünger um dies Gleichnis.

18 Ja hän sanoi heille: "Niinkö ymmärtämättömiä tekin olette? Ettekö käsitä, ettei mikään, mikä ulkoapäin menee ihmiseen, voi häntä saastuttaa?"

19 Sillä se ei mene hänen sydämeensä, vaan vatsaan, ja ulostuu." Näin hän sanoi kaikki ruuat puhtaiksi.

20 Ja hän sanoi: "Mikä ihmisestä lähtee ulos, se saastuttaa ihmisen.

21 Sillä sisästä, ihmisten sydäimestä, lähtevät pahat ajatukset, haureudet, varkaudet, murhat,

22 aviorikokset, ahneus, häijyys, petollisuus, irstaus, pahansuonti, jumalanpilkka, ylpeys, mielettömyys.

23 Kaikki tämä paha lähtee sisästä ulos ja saastuttaa ihmisen."

24 Ja hän nousi ja lähti sieltä Tyron ja Siidonin alueelle. Ja hän meni erääseen taloon eikä

18. And he saith unto them, Are ye so without understanding also Do ye not perceive, that whatsoever thing from without entereth into the man, it cannot defile him;

19. Because it entereth not into his heart, but into the belly, and goeth out into the draught, purging all meats?

20. And he said, That which cometh out of the man, that defileth the man.

21. For from within, out of the heart of men, proceed evil thoughts, adulteries, fornications, murders,

22. Thefts, covetousness, wickedness, deceit, lasciviousness, an evil eye, blasphemy, pride, foolishness:

23. All these evil things come from within, and defile the man.

24. And from thence he arose, and went into the borders of Tyre and Sidon, and entered into an

18. Und er sprach zu ihnen: Seid ihr denn auch so unverständig? Vernehmet ihr noch nicht, daß alles, was außen ist und in den Menschen geht, das kann ihn nicht gemein machen?

19. Denn es geht nicht in sein Herz, sondern in den Bauch, und geht aus durch den natürlichen Gang, der alle Speise ausfegt.

20. Und er sprach: Was aus dem Menschen geht, das macht den Menschen gemein;

21. denn von innen, aus dem Herzen der Menschen, gehen heraus böse Gedanken; Ehebruch, Hurerei, Mord,

22. Dieberei, Geiz, Schalkheit, List, Unzucht, Schalksaug, Gotteslästerung, Hoffart, Unvernunft.

23. Alle diese bösen Stücke gehen von innen heraus und machen den Menschen gemein.

24. Und er stand auf und ging von dannen in die Gegend von Tyrus und Sidon; und ging da in

tahtonut, että kukaan saisi sitä tietää; mutta hän ei saanut olla salassa,

25 vaan heti kun eräs vaimo, jonka pienessä tyttäressä oli saastainen henki, kuuli hänestä, tuli hän ja lankesi hänen jalkojensa juureen.

26 Ja se vaimo oli kreikatar, syntyään syyrofoinikialainen; ja hän pyysi häntä ajamaan ulos riivaajan hänen tyttärestään.

27 Niin Jeesus sanoi hänelle: "Anna ensin lasten tulla ravituiksi; sillä ei ole soveliasta ottaa lasten leipää ja heittää penikoille".

28 Mutta hän vastasi ja sanoi hänelle: "Niin, Herra; mutta syöväthän penikatkin pöydän alla lasten muruja".

29 Ja hän sanoi vaimolle: "Tämän sanan tähden, mene; riivaaja on lähtenyt sinun tyttärestäsi".

house, and would have no man know it: but he could not be hid.

25. For a certain woman, whose young daughter had an unclean spirit, heard of him, and came and fell at his feet:

26. The woman was a Greek, a Syrophenician by nation; and she besought him that he would cast forth the devil out of her daughter.

27. But Jesus said unto her, Let the children first be filled: for it is not meet to take the children's bread, and to cast it unto the dogs.

28. And she answered and said unto him, Yes, Lord: yet the dogs under the table eat of the children's crumbs.

29. And he said unto her, For this saying go thy way; the devil is gone out of thy daughter.

ein Haus und wollte es niemand wissen lassen, und konnte doch nicht verborgen sein.

25. Denn ein Weib hatte von ihm gehört, deren Töchterlein einen unsauberen Geist hatte, und sie kam und fiel nieder zu seinen Füßen

26. (und es war ein griechisches Weib aus Syrophönizien), und sie bat ihn, daß er den Teufel von ihrer Tochter austriebe.

27. Jesus aber sprach zu ihr: Laß zuvor die Kinder satt werden; es ist nicht fein, daß man der Kinder Brot nehme und werfe es vor die Hunde.

28. Sie antwortete aber und sprach zu ihm: Ja, HERR; aber doch essen die Hündlein unter dem Tisch von den Brosamen der Kinder.

29. Und er sprach zu ihr: Um des Wortes willen so gehe hin; der Teufel ist von deiner Tochter ausgefahren.

30 Ja vaimo meni kotiinsa ja havaitsi lapsen makaavan vuoteella ja riivaajan lähteneen hänestä.

31 Ja hän lähti jälleen Tyyron alueelta ja kulki Siidonin kautta tuli Galilean järven ääreen Dekapolin alueen keskitse.

32 Ja hänen tykönsä tuotiin kuuro, joka oli melkein mykkä, ja he pyysivät häntä panemaan kätensä hänen päälleen.

33 Niin hän otti hänet erilleen kansasta, pisti sormensa hänen korviinsa, sylki ja koski hänen kieleensä

34 ja katsahti ylös taivaaseen, huokasi ja sanoi hänelle: "Effata", se on: aukene.

35 Niin hänen korvansa aukenivat, ja hänen kielensä side irtautui, ja hän puhui selkeästi.

36 Ja Jeesus kielsi heitä sitä kenellekään sanomasta; mutta

30. And when she was come to her house, she found the devil gone out, and her daughter laid upon the bed.

31. And again, departing from the coasts of Tyre and Sidon, he came unto the sea of Galilee, through the midst of the coasts of Decapolis.

32. And they bring unto him one that was deaf, and had an impediment in his speech; and they beseech him to put his hand upon him.

33. And he took him aside from the multitude, and put his fingers into his ears, and he spit, and touched his tongue;

34. And looking up to heaven, he sighed, and saith unto him, Ephphatha, that is, Be opened.

35. And straightway his ears were opened, and the string of his tongue was loosed, and he spake plain.

36. And he charged them that they should tell no man: but the

30. Und sie ging hin in ihr Haus und fand, daß der Teufel war ausgefahren und die Tochter auf dem Bette liegend.

31. Und da er wieder ausging aus der Gegend von Tyrus und Sidon, kam er an das Galiläische Meer, mitten in das Gebiet der zehn Städte.

32. Und sie brachten zu ihm einen Tauben, der stumm war, und sie baten ihn, daß er die Hand auf ihn legte.

33. Und er nahm ihn von dem Volk besonders und legte ihm die Finger in die Ohren und spätzte und rührte seine Zunge

34. und sah auf gen Himmel, seufzte und sprach zu ihm: Hephatha! das ist: Tu dich auf!

35. Und alsbald taten sich seine Ohren auf, und das Band seiner Zunge war los, und er redete recht.

36. Und er verbot ihnen, sie sollten's niemand sagen. Je

mitä enemmän hän heitä kielsi, sitä enemmän he julistivat.

more he charged them, so much the more a great deal they published it;

mehr er aber verbot, je mehr sie es ausbreiteten.

37 Ja ihmiset hämmästyivät ylenmäärin ja sanoivat: "Hyvin hän on kaikki tehnyt: kuurot hän saa kuulemaan ja mykät puhumaan".

37. And were beyond measure astonished, saying, He hath done all things well: he maketh both the deaf to hear, and the dumb to speak.

37. Und sie wunderten sich über die Maßen und sprachen: Er hat alles wohl gemacht; die Tauben macht er hörend und die Sprachlosen redend.

8 luku

Jeesus ravitsee neljätuhatta miestä 1 – 9, kieltäytyy antamasta merkkiä taivaasta 10 – 13, varoittaa opetuslapsiaan fariseusten ja Herodeksen hapatuksesta 14 – 21, parantaa sokean miehen Beetsaidassa 22 – 26 Pietari tunnustaa Jeesuksen Kristukseksi 27 – 30 Jeesus ilmoittaa edeltäpäin kärsimisensä 31 – 33 ja puhuu seuraajiensa itsensäkieltämisestä ja tulemuksestaan 34 – 9: 1.

1 Niinä päivinä, kun paljon kansaa taas oli koolla eikä heillä ollut mitään syötävää, kutsui hän opetuslapsensa tykönsä ja sanoi heille:

1. In those days the multitude being very great, and having nothing to eat, Jesus called his disciples unto him, and saith unto them,

1. Zu der Zeit, da viel Volks da war, und hatten nichts zu essen, rief Jesus seine Jünger zu sich und sprach zu ihnen:

2 Minun käy sääliksi kansaa, sillä he ovat jo kolme päivää olleet minun tykönäni, eikä heillä ole mitään syötävää.

2. I have compassion on the multitude, because they have now been with me three days, and have nothing to eat:

2. Mich jammert des Volks; denn sie haben nun drei Tage bei mir beharrt und haben nichts zu essen;

3 Sillä eivät fariseukset eivätkä

3. And if I send them away

3. und wenn ich sie ungegessen

ketkään juutalaiset syö,
ennenkuin ovat tarkoin pesseet
kätensä, noudattaen vanhinten
perinnäissääntöä,

4 Niin hänen opetuslapsensa
vastasivat hänelle: "Mistä täällä
erämaassa kukaan voi saada
leipää näiden ravitsemiseksi?"

5 Hän kysyi heiltä: "Montako
leipää teillä on?" He sanoivat:
"Seitsemän".

6 Silloin hän käski kansan
asettua maahan. Ja hän otti ne
seitsemän leipää, kiitti, mursi ja
antoi opetuslapsillensa, että he
panisivat ne kansan eteen. Ja he
panivat.

7 Heillä oli myös joitakuuta
kalasia; ja siunattuaan ne hän
käski panna nekin kansan eteen.

8 Niin he söivät ja tulivat
ravituiksi. Sitten he keräsivät
jääneet palaset, seitsemän
vasullista.

9 Ja heitä oli noin neljätuhatta.

fasting to their own houses, they
will faint by the way: for divers of
them came from far.

4. And his disciples answered
him, From whence can a man
satisfy these men with bread
here in the wilderness?

5. And he asked them, How
many loaves have ye And they
said, Seven.

6. And he commanded the
people to sit down on the
ground: and he took the seven
loaves, and gave thanks, and
brake, and gave to his disciples
to set before them; and they did
set them before the people.

7. And they had a few small
fishes: and he blessed, and
commanded to set them also
before them.

8. So they did eat, and were
filled: and they took up of the
broken meat that was left seven
baskets.

9. And they that had eaten were

von mir heim ließe gehen,
würden sie auf dem Wege
verschmachten; denn etliche
sind von ferne gekommen.

4. Seine Jünger antworteten ihm:
Woher nehmen wir Brot hier in
der Wüste, daß wir sie sättigen?

5. Und er fragte sie: Wieviel habt
ihr Brote? Sie sprachen: Sieben.

6. Und er gebot dem Volk, daß
sie sich auf der Erde lagerten.
Und er nahm die sieben Brote
und dankte und brach sie und
gab sie seinen Jüngern, daß sie
dieselben vorlegten; und sie
legten dem Volk vor.

7. Und hatten ein wenig
Fischlein; und er dankte und
hieß die auch vortragen.

8. Sie aßen aber und wurden
satt; und hoben die übrigen
Brocken auf, sieben Körbe.

9. Und ihrer waren bei

Ja hän laski heidät luotansa.

10 Ja kohta hän astui opetuslapsineen venheeseen ja meni Dalmanutan seuduille.

11 Ja fariseukset lähtivät sinne ja rupesivat väittelemään hänen kanssaan ja vaativat häneltä merkkiä taivaasta, kiusaten häntä.

12 Niin hän huokasi hengessään ja sanoi: "Miksi tämä sukupolvi vaatii merkkiä? Totisesti minä sanon teille: tälle sukupolvelle ei anneta merkkiä."

13 Ja hän jätti heidät ja astui taas venheeseen ja lähti pois toiselle rannalle.

14 Ja he olivat unhottaneet ottaa mukaansa leipää, eikä heillä ollut muassaan venheessä enempää kuin yksi leipä.

15 Ja hän käski heitä sanoen: "Varokaa ja kavahtakaa fariseusten hapatusta ja

about four thousand: and he sent them away.

10. And straightway he entered into a ship with his disciples, and came into the parts of Dalmanutha.

11. And the Pharisees came forth, and began to question with him, seeking of him a sign from heaven, tempting him.

12. And he sighed deeply in his spirit, and saith, Why doth this generation seek after a sign verily I say unto you, There shall no sign be given unto this generation.

13. And he left them, and entering into the ship again departed to the other side.

14. Now the disciples had forgotten to take bread, neither had they in the ship with them more than one loaf.

15. And he charged them, saying, Take heed, beware of the leaven of the Pharisees, and

viertausend, die da gegessen hatten; und er ließ sie von sich.

10. Und alsbald trat er in ein Schiff mit seinen Jüngern und kam in die Gegend von Dalmanutha.

11. Und die Pharisäer gingen heraus und fingen an, sich mit ihm zu befragen, versuchten ihn und beehrten von ihm ein Zeichen vom Himmel.

12. Und er seufzte in seinem Geist und sprach: Was sucht doch dies Geschlecht Zeichen? Wahrlich, ich sage euch: Es wird diesem Geschlecht kein Zeichen gegeben.

13. Und er ließ sie und trat wiederum in das Schiff und fuhr herüber.

14. Und sie hatten vergessen, Brot mit sich zu nehmen, und hatten nicht mehr mit sich im Schiff denn ein Brot.

15. Und er gebot ihnen und sprach: Schauet zu und sehet euch vor vor dem Sauerteig der

Herodeksen hapatusta".

16 Niin he puhuivat keskenään siitä, ettei heillä ollut leipää.

17 Kun Jeesus huomasi sen, sanoi hän heille: "Mitä puhutte siitä, ettei teillä ole leipää? Ettekö vielä käsitätte eikä ymmärrä? Onko teidän sydämenne paatunut?

18 Silmät teillä on, ettekö näe? Ja korvat teillä on, ettekö kuule? Ja ettekö muista:

19 kun minä mursin ne viisi leipää viidelletuhannelle, kuinka monta vakan täyttä palasia te keräsitte?" He sanoivat hänelle: "Kaksitoista".

20 Ja kun minä mursin ne seitsemän leipää neljälletuhannelle, kuinka monta vasun täyttä palasia te keräsitte? He sanoivat: "Seitsemän".

21 Niin hän sanoi heille: "Ettekö

of the leaven of Herod.

16. And they reasoned among themselves, saying, It is because we have no bread.

17. And when Jesus knew it, he saith unto them, Why reason ye, because ye have no bread perceive ye not yet, neither understand have ye your heart yet hardened

18. Having eyes, see ye not? and having ears, hear ye not? and do ye not remember?

19. When I brake the five loaves among five thousand, how many baskets full of fragments took ye up They say unto him, Twelve.

20. And when the seven among four thousand, how many baskets full of fragments took ye up And they said, Seven.

21. And he said unto them, How

Pharisäer und vor dem Sauerteig des Herodes.

16. Und sie gedachten hin und her und sprachen untereinander: Das ist's, daß wir nicht Brot haben.

17. Und Jesus merkte das und sprach zu ihnen: Was bekümmert ihr euch doch, daß ihr nicht Brot habt? Vernehmet ihr noch nichts und seid noch nicht verständig? Habt ihr noch ein erstarrtes Herz in euch?

18. Ihr habt Augen, und sehet nicht, und habt Ohren, und höret nicht, und denket nicht daran, 19. da ich fünf Brote brach unter fünftausend: wie viel Körbe voll Brocken hobt ihr da auf? Sie sprachen: Zwölf.

20. Da ich aber sieben brach unter die viertausend, wieviel Körbe voll Brocken hobt ihr da auf? Sie sprachen: Sieben.

21. Und er sprach zu ihnen: Wie

vieläkään ymmärrä?"

22 Ja he tulivat Beetsaidaan. Ja hänen tykönsä tuotiin sokea, ja he pyysivät, että hän koskisi häneen.

23 Niin hän tarttui sokean käteen, talutti hänet kylän ulkopuolelle, syki hänen silmiinsä ja pani kätensä hänen päälle ja kysyi häneltä:

"Näetkö mitään?"

24 Tämä katsahti ylös ja sanoi: "Näen ihmiset, sillä minä erotan käveleviä, ne ovat puiden näköisiä".

25 Sitten hän taas pani kätensä hänen silmilleen; ja nyt mies näki tarkkaan ja oli parantunut ja näki kaikki aivan selvästi.

26 Ja hän lähetti hänet hänen kotiinsa sanoen: "Älä edes poikkea kylään." (äläkä kerro kenellekään kyläläiselle)."

27 Ja Jeesus lähti opetuslapsinensa Filippuksen

is it that ye do not understand

22. And he cometh to Bethsaida; and they bring a blind man unto him, and besought him to touch him.

23. And he took the blind man by the hand, and led him out of the town; and when he had spit on his eyes, and put his hands upon him, he asked him if he saw ought.

24. And he looked up, and said, I see men as trees, walking.

25. After that he put his hands again upon his eyes, and made him look up: and he was restored, and saw every man clearly.

26. And he sent him away to his house, saying, Neither go into the town, nor tell it to any in the town.

27. And Jesus went out, and his disciples, into the towns of

vernehmet ihr denn nichts?

22. Und er kam gen Bethsaida. Und sie brachten zu ihm einen Blinden und baten ihn, daß er ihn anrührte.

23. Und er nahm den Blinden bei der Hand und führte ihn hinaus vor den Flecken; spätzte in seine Augen und legte seine Hände auf ihn und fragte ihn, ob er etwas sähe?

24. Und er sah auf und sprach: Ich sehe Menschen gehen, als sähe ich Bäume.

25. Darnach legte er abermals die Hände auf seine Augen und hieß ihn abermals sehen; und er ward wieder zurechtgebracht, daß er alles scharf sehen konnte.

26. Und er schickte ihn heim und sprach: Gehe nicht hinein in den Flecken und sage es auch niemand drinnen.

27. Und Jesus ging aus mit seinen Jüngern in die Märkte der

Kesarean kyliin. Ja tiellä hän kysyi opetuslapsiltaan ja sanoi heille: "Kenen ihmiset sanovat minun olevan?"

28 He vastasivat hänelle sanoen: "Johannes Kastajan, ja toiset Eliaan, toiset taas jonkun profeetoista".

29 Niin hän kysyi heiltä: "Kenenkä te sanotte minun olevan?" Pietari vastasi ja sanoi hänelle: "Sinä olet Kristus".

30 Ja hän varoitti vakavasti heitä puhumasta kenellekään hänestä.

31 Ja hän alkoi opettaa heille, että Ihmisen Pojan piti kärsimän paljon ja joutuman vanhinten ja ylipappien ja kirjanoppineiden hyljittäväksi ja tuleman tapetuksi, ja kolmen päivän perästä nouseman ylös.

32 Ja tämän hän puhui peittelemättä. Silloin Pietari otti hänet erilleen ja rupesi häntä nuhtelemaan.

33 Mutta hän kääntyi, katsoi

Caesarea Philippi: and by the way he asked his disciples, saying unto them, Whom do men say that I am

28. And they answered, John the Baptist: but some say, Elias; and others, One of the prophets.

29. And he saith unto them, But whom say ye that I am And Peter answereth and saith unto him, Thou art the Christ.

30. And he charged them that they should tell no man of him.

31. And he began to teach them, that the Son of man must suffer many things, and be rejected of the elders, and of the chief priests, and scribes, and be killed, and after three days rise again.

32. And he spake that saying openly. And Peter took him, and began to rebuke him.

33. But when he had turned

Stadt Cäsarea Philippi. Und auf dem Wege fragte er seine Jünger und sprach zu ihnen: Wer sagen die Leute, daß ich sei?

28. Sie antworteten: Sie sagen du seiest Johannes der Täufer; etliche sagen, du seiest Elia; etliche, du seiest der Propheten einer.

29. Und er sprach zu ihnen: Ihr aber, wer sagt ihr, daß ich sei? Da antwortete Petrus und sprach zu ihm: Du bist Christus!

30. Und er bedrohte sie, daß sie niemand von ihm sagen sollten.

31. Und er hob an sie zu lehren: Des Menschen Sohn muß viel leiden und verworfen werden von den Ältesten und Hohenpriestern und Schriftgelehrten und getötet werden und über drei Tage auferstehen.

32. Und er redete das Wort frei offenbar. Und Petrus nahm ihn zu sich, fing an, ihm zu wehren.

33. Er aber wandte sich um und

opetuslapsiinsa ja nuhteli Pietaria sanoen: "Mene pois minun edestäni, saatana, sillä sinä et ajattele sitä, mikä on Jumalan, vaan sitä, mikä on ihmisten".

34 Ja hän kutsui tykönsä kansan ynnä opetuslapsensa ja sanoi heille: "Jos joku tahtoo minun perässäni kulkea, hän kieltäköön itsensä ja ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua.

35 Sillä joka tahtoo pelastaa elämänsä, hän kadottaa sen, mutta joka kadottaa elämänsä minun ja evankeliumin tähden, hän pelastaa sen.

36 Sillä mitä se hyödyttää ihmistä, vaikka hän voittaisi omaksensa koko maailman, mutta saisi vahingon sielullensa?

37 Sillä mitä voi ihminen antaa sielunsa lunnaiksi?

38 Sillä joka häpeää minua ja minun sanojani tässä avionrikkojassa ja syntisessä

about and looked on his disciples, he rebuked Peter, saying, Get thee behind me, Satan: for thou savourest not the things that be of God, but the things that be of men.

34. And when he had called the people unto him with his disciples also, he said unto them, Whosoever will come after me, let him deny himself, and take up his cross, and follow me.

35. For whosoever will save his life shall lose it; but whosoever shall lose his life for my sake and the gospel's, the same shall save it.

36. For what shall it profit a man, if he shall gain the whole world, and lose his own soul?

37. Or what shall a man give in exchange for his soul?

38. Whosoever therefore shall be ashamed of me and of my words in this adulterous and sinful

sah seine Jünger an und bedrohte Petrus und sprach: Gehe hinter mich, du Satan! denn du meinst nicht, was göttlich, sondern was menschlich ist.

34. Und er rief zu sich das Volk samt seinen Jüngern und sprach zu ihnen: Wer mir will nachfolgen, der verleugne sich selbst und nehme sein Kreuz auf sich und folge mir nach.

35. Denn wer sein Leben will behalten, der wird's verlieren; und wer sein Leben verliert um meinet-und des Evangeliums willen, der wird's behalten.

36. Was hülfte es dem Menschen, wenn er die ganze Welt gewönne, und nähme an seiner Seele Schaden?

37. Oder was kann der Mensch geben, damit er seine Seele löse.

38. Wer sich aber mein und meiner Worte schämt unter diesem ehebrecherischen und

sukupolvessa, sitä myös Ihmisen Poika on häpeävä, kun hän tulee Isänsä kirkkaudessa pyhien enkelien kanssa."

generation; of him also shall the Son of man be ashamed, when he cometh in the glory of his Father with the holy angels.

sündigen Geschlecht, des wird sich auch des Menschen Sohn schämen, wenn er kommen wird in der Herrlichkeit seines Vaters mit den heiligen Engeln.

9 luku

Jeesus kirkastuu 2 – 8, sanoo, että Johannes on se Elias, joka oli tuleva 9 -13, parantaa kuunvaihetautisen 14 – 29, puhuu jälleen kuolemastaan ja ylösnousemisestaan 30 – 32, selittää, kuka on taivaan valtakunnassa suurin 33 – 37, ojentaa opetuslastensa suvaitsematonta intoa 38 – 41 ja neuvoo vastustamaan viettelyksiä 42 – 50.

1 Ja hän sanoi heille: "Totisesti minä sanon teille: tässä seisovien joukossa on muutamia, jotka eivät maista kuolemaa, ennenkuin näkevät Jumalan valtakunnan tulevan voimassansa".

1. And he said unto them, Verily I say unto you, That there be some of them that stand here, which shall not taste of death, till they have seen the kingdom of God come with power.

1. Und er sprach zu ihnen: Wahrlich ich sage euch: Es stehen etliche hier, die werden den Tod nicht schmecken, bis daß sie sehen das Reich Gottes mit seiner Kraft kommen.

2 Ja kuuden päivän kuluttua Jeesus otti mukaansa Pietarin ja Jaakobin ja Johanneksen ja vei heidät erilleen muista korkealle vuorelle, yksinäisyyteen. Ja hänen muotonsa muuttui heidän

2. And after six days Jesus taketh with him Peter, and James, and John, and leadeth them up into an high mountain apart by themselves: and he was transfigured before them.

2. Und nach sechs Tagen nahm Jesus zu sich Petrus, Jakobus und Johannes und führte sie auf einen hohen Berg besonders allein und verklärte sich vor ihnen.

edessään;

3 ja hänen vaatteensa tulivat hohtaviksi, niin ylen valkoisiksi, ettei kukaan vaatteenvalkaisijamaan päällä taida semmoiseksi valkaista.

4 Ja heille ilmestyivät Elias ynnä Mooses, ja nämä puhuivat Jeesuksen kanssa.

5 Niin Pietari rupesi puhumaan ja sanoi Jeesukselle: "Rabbi, meidän on tässä hyvä olla; tehkäämme siis kolme majaa, sinulle yksi ja Moosekselle yksi ja Eliaalle yksi".

6 Sillä hän ei tiennyt, mitä sanoa, koska he olivat peljästyksissään.

7 Ja tuli pilvi, joka peitti heidät varjoonsa, ja pilvestä kuului ääni: "Tämä on minun rakas Poikani; kuulkaa häntä".

8 Ja yhtäkkiä, kun he katsahivat ympärilleen, eivät he enää nähneet ketään muuta kuin Jeesuksen, joka yksinänsä oli heidän kanssaan.

3. And his raiment became shining, exceeding white as snow; so as no fuller on earth can white them.

4. And there appeared unto them Elias with Moses: and they were talking with Jesus.

5. And Peter answered and said to Jesus, Master, it is good for us to be here: and let us make three tabernacles; one for thee, and one for Moses, and one for Elias.

6. For he wist not what to say; for they were sore afraid.

7. And there was a cloud that overshadowed them: and a voice came out of the cloud, saying, This is my beloved Son: hear him.

8. And suddenly, when they had looked round about, they saw no man any more, save Jesus only with themselves.

3. Und seine Kleider wurden hell und sehr weiß wie der Schnee, daß sie kein Färber auf Erden kann so weiß machen.

4. Und es erschien ihnen Elia mit Mose und hatten eine Rede mit Jesu.

5. Und Petrus antwortete und sprach zu Jesu: Rabbi, hier ist gut sein. Lasset uns drei Hütten machen: dir eine, Mose eine und Elia eine.

6. Er wußte aber nicht, was er redete; denn sie waren bestürzt.

7. Und es kam eine Wolke, die überschattete sie. Und eine Stimme fiel aus der Wolke und sprach: Das ist mein lieber Sohn; den sollt ihr hören!

8. Und bald darnach sahen sie um sich und sahen niemand mehr denn allein Jesum bei ihnen.

9 Ja heidän kulkiessaan alas vuorelta hän teroitti heille, etteivät kenellekään kertoisi, mitä olivat nähneet, ennenkuin vasta sitten, kun Ihmisen Poika oli noussut kuolleista.

10 Ja he pitivät mielessään sen sanan ja tutkistelivat keskenään, mitä kuolleista nouseminen oli.

11 Ja he kysyivät häneltä sanoen: "Kirjanoppineethan sanovat, että Eliaan pitää tuleman ensin?"

12 Niin hän sanoi heille: "Elias tosin tulee ensin ja asettaa kaikki kohdalleen. Mutta kuinka sitten on kirjoitettu Ihmisen Pojasta, että hän on paljon kärsivä ja tuleva halveksituksi?"

13 Mutta minä sanon teille: Elias onkin tullut, ja he tekivät hänelle, mitä tahtoivat, niinkuin hänestä on kirjoitettu."

14 Ja kun he tulivat opetuslasten luo, näkivät he paljon kansaa

9. And as they came down from the mountain, he charged them that they should tell no man what things they had seen, till the Son of man were risen from the dead.

10. And they kept that saying with themselves, questioning one with another what the rising from the dead should mean.

11. And they asked him, saying, Why say the scribes that Elias must first come?

12. And he answered and told them, Elias verily cometh first, and restoreth all things; and how it is written of the Son of man, that he must suffer many things, and be set at nought.

13. But I say unto you, That Elias is indeed come, and they have done unto him whatsoever they listed, as it is written of him.

14. And when he came to his disciples, he saw a great

9. Da sie aber vom Berge herabgingen, verbot ihnen Jesus, daß sie niemand sagen sollten, was sie gesehen hatten, bis des Menschen Sohn auferstünde von den Toten.

10. Und sie behielten das Wort bei sich und befragten sich untereinander: Was ist doch das Auferstehen von den Toten?

11. Und sie fragten ihn und sprachen: Sagen doch die Schriftgelehrten, daß Elia muß zuvor kommen.

12. Er antwortete aber und sprach zu ihnen: Elia soll ja zuvor kommen und alles wieder zurechtbringen; dazu soll des Menschen Sohn viel leiden und verachtet werden, wie denn geschrieben steht.

13. Aber ich sage euch: Elia ist gekommen, und sie haben an ihm getan, was sie wollten, nach dem von ihm geschrieben steht.

14. Und er kam zu seinen Jüngern und sah viel Volks um

heidän ympärillään ja kirjanoppineita väittelemässä heidän kanssaan.

15 Ja kohta kun kaikki kansa hänet näki, hämmästyivät he ja riensivät hänen luoksensa ja tervehtivät häntä.

16 Ja hän kysyi heiltä: "Mitä te väittelette heidän kanssaan?"

17 Silloin vastasi eräs mies kansanjoukosta hänelle: "Opettaja, minä toin sinun tykösi poikani, jossa on mykkä henki.

18 Ja missä vain se käy hänen kimppuunsa, riuhtoo se häntä, ja hänestä lähtee vaahto, ja hän kiristelee hampaitaan; ja hän kuihtuu. Ja minä sanoin sinun opetuslapsillesi, että he ajaisivat sen ulos, mutta he eivät kyenneet."

19 Hän vastasi heille sanoen: "Voi, sinä epäuskoinen sukupolvi, kuinka kauan minun täytyy olla teidän luonanne?"

multitude about them, and the scribes questioning with them.

15. And straightway all the people, when they beheld him, were greatly amazed, and running to him saluted him.

16. And he asked the scribes, What question ye with them

17. And one of the multitude answered and said, Master, I have brought unto thee my son, which hath a dumb spirit;

18. And wheresoever he taketh him, he teareth him: and he foameth, and gnasheth with his teeth, and pineth away: and I spake to thy disciples that they should cast him out; and they could not.

19. He answereth him, and saith, O faithless generation, how long shall I be with you how long shall I suffer you bring him unto me.

sie und Schriftgelehrte, die sich mit ihnen befragten.

15. Und alsbald, da alles Volk ihn sah, entsetzten sie sich, liefen zu und grüßten ihn.

16. Und er fragte die Schriftgelehrten: Was befragt ihr euch mit ihnen?

17. Einer aber aus dem Volk antwortete und sprach: Meister, ich habe meinen Sohn hergebracht zu dir, der hat einen sprachlosen Geist.

18. Und wo er ihn erwischt, da reißt er ihn; und er schäumt und knirscht mit den Zähnen und verdorrt. Ich habe mit deinen Jüngern geredet, daß sie ihn austrieben, und sie können's nicht.

19. Er antwortete ihm aber und sprach: O du ungläubiges Geschlecht, wie lange soll ich bei euch sein? wie lange soll ich

Kuinka kauan kärsiä teitä?

Tuokaa hänet minun tyköni."

20 Niin he toivat hänet hänen tykönsä. Ja heti kun hän näki Jeesuksen, kouristi henki häntä, ja hän kaatui maahan, kieritteli itseään, ja hänestä lähti vaahto.

21 Ja Jeesus kysyi hänen isältään: "Kuinka kauan aikaa tätä on hänessä ollut?" Niin hän sanoi: "Pienestä pitäen.

22 Ja monesti se on heittänyt hänet milloin tuleen, milloin veteen, tuhotakseen hänet. Mutta jos sinä jotakin voit, niin armahda meitä ja auta meitä."

23 Niin Jeesus sanoi hänelle: "'Jos voit!' Kaikki on mahdollista sille, joka uskoo".

24 Ja heti lapsen isä huusi ja sanoi (kyynelin): "Minä uskon, Herra; auta minun epäuskoani".

25 Mutta kun Jeesus näki, että kansaa riensi sinne, nuhteli hän saastaista henkeä ja sanoi sille:

20. And they brought him unto him: and when he saw him, straightway the spirit tare him; and he fell on the ground, and wallowed foaming.

21. And he asked his father, How long is it ago since this came unto him And he said, Of a child.

22. And ofttimes it hath cast him into the fire, and into the waters, to destroy him: but if thou canst do any thing, have compassion on us, and help us.

23. Jesus said unto him, If thou canst believe, all things are possible to him that believeth.

24. And straightway the father of the child cried out, and said with tears, Lord, I believe; help thou mine unbelief.

25. When Jesus saw that the people came running together, he rebuked the foul spirit, saying

euch tragen? Bringet ihn her zu mir!

20. Und sie brachten ihn her zu ihm. Und alsbald, da ihn der Geist sah, riß er ihn; und er fiel auf die Erde und wälzte sich und schäumte.

21. Und er fragte seinen Vater: Wie lange ist's, daß es ihm widerfahren ist? Er sprach: Von Kind auf.

22. Und oft hat er ihn in Feuer und Wasser geworfen, daß er ihn umbrächte. Kannst du aber was, so erbarme dich unser und hilf uns!

23. Jesus aber sprach zu ihm: Wenn du könntest Glauben! Alle Dinge sind möglich dem, der da glaubt.

24. Und alsbald schrie des Kindes Vater mit Tränen und sprach: Ich glaube, lieber HERR, hilf meinem Unglauben!

25. Da nun Jesus sah, daß das Volk zulief, bedrohte er den unsauberen Geist und sprach zu

"Sinä mykkä ja kuuro henki, minä käsken sinua: lähde ulos hänestä, äläkä enää häneen mene".

26 Niin se huusi ja kouristi häntä kovasti ja lähti ulos. Ja hän kävi ikäänkuin kuolleeksi, niin että monet sanoivat: "Hän kuoli".

27 Mutta Jeesus tarttui hänen käteensä ja nosti hänet ylös. Ja hän nousi.

28 Ja kun Jeesus oli mennyt huoneeseen, niin hänen opetuslapsensa kysyivät häneltä erikseen: "Miksi emme me voineet ajaa sitä ulos?"

29 Hän sanoi heille: "Tätä lajia ei saa lähtemään ulos muulla kuin rukouksella ja paastolla".

30 Ja he lähtivät sieltä ja kulkivat Galilean läpi; ja hän ei tahtonut, että kukaan saisi sitä tietää.

31 Sillä hän opetti opetuslapsiaan ja sanoi heille: "Ihmisen Poika annetaan

unto him, Thou dumb and deaf spirit, I charge thee, come out of him, and enter no more into him.

26. And the spirit cried, and rent him sore, and came out of him: and he was as one dead; insomuch that many said, He is dead.

27. But Jesus took him by the hand, and lifted him up; and he arose.

28. And when he was come into the house, his disciples asked him privately, Why could not we cast him out?

29. And he said unto them, This kind can come forth by nothing, but by prayer and fasting.

30. And they departed thence, and passed through Galilee; and he would not that any man should know it.

31. For he taught his disciples, and said unto them, The Son of man is delivered into the hands

ihm: Du sprachloser und tauber Geist, ich gebiete dir, daß du von ihm ausfahrest und fahrest hinfort nicht in ihn!

26. Da schrie er und riß ihn sehr und fuhr aus. Und er ward, als wäre er tot, daß auch viele sagten: Er ist tot.

27. Jesus aber ergriff ihn bei der Hand und richtete ihn auf; und er stand auf.

28. Und da er heimkam, fragten ihn seine Jünger besonders: Warum konnten wir ihn nicht austreiben?

29. Und er sprach: Diese Art kann mit nichts ausfahren denn durch Beten und Fasten.

30. Und sie gingen von da hinweg und wandelten durch Galiläa; und er wollte nicht, daß es jemand wissen sollte.

31. Er lehrte aber seine Jünger und sprach zu ihnen: Des Menschen Sohn wird

ihmisten käsiin, ja he tappavat hänet; ja kun hän on tapettu, nousee hän kolmen päivän perästä ylös".

32 Mutta he eivät käsittäneet sitä puhetta ja pelkäsivät häneltä kysyä.

33 Ja he saapuivat Kapernaumiin. Ja kotiin tultuaan hän kysyi heiltä: "Mistä te tiellä keskustelitte?"

34 Mutta he olivat vaiti; sillä he olivat tiellä keskustelleet toistensa kanssa siitä, kuka oli suurin.

35 Ja hän istuutui, kutsui ne kaksitoista ja sanoi heille: "Jos joku tahtoo olla ensimmäinen, on hänen oltava kaikista viimeinen ja kaikkien palvelija".

36 Ja hän otti lapsen ja asetti sen heidän keskellensä; ja otettuaan sen syliinsä hän sanoi heille:

37 Joka ottaa tykönsä yhden

of men, and they shall kill him; and after that he is killed, he shall rise the third day.

32. But they understood not that saying, and were afraid to ask him.

33. And he came to Capernaum: and being in the house he asked them, What was it that ye disputed among yourselves by the way

34. But they held their peace: for by the way they had disputed among themselves, who should be the greatest.

35. And he sat down, and called the twelve, and saith unto them, If any man desire to be first, the same shall be last of all, and servant of all.

36. And he took a child, and set him in the midst of them: and when he had taken him in his arms, he said unto them,

37. Whosoever shall receive one

überantwortet werden in der Menschen Hände, und sie werden ihn töten; und wenn er getötet ist, so wird er am dritten Tage auferstehen.

32. Sie aber verstanden das Wort nicht, und fürchteten sich, ihn zu fragen.

33. Und er kam gen Kapernaum. Und da er daheim war, fragten er sie: Was handeltet ihr miteinander auf dem Wege?

34. Sie aber schwiegen; denn sie hatten miteinander auf dem Wege gehandelt, welcher der Größte wäre.

35. Und er setzte sich und rief die Zwölf und sprach zu ihnen: So jemand will der Erste sein, der soll der Letzte sein vor allen und aller Knecht.

36. Und er nahm ein Kindlein und stellte es mitten unter sie und herzte es und sprach zu ihnen:

37. Wer ein solches Kindlein in

tämänkaltaisen lapsen minun nimeeni, se ottaa tykönsä minut; ja joka minut ottaa tykönsä, se ei ota tykönsä minua, vaan hänet, joka on minut lähettänyt.

38 Johannes sanoi hänelle: "Opettaja, me näimme erään, joka ei seuraa meitä, sinun nimessäsi ajavan ulos riivaajia; ja me kielsimme häntä, koska hän ei seurannut meitä".

39 Mutta Jeesus sanoi: "Älkää häntä kieltäkö; sillä ei kukaan, joka tekee voimallisen teon minun nimeeni, voi kohta sen jälkeen puhua minusta pahaa.

40 Sillä joka ei ole meitä vastaan, se on meidän puolellamme.

41 Sillä joka antaa teille juodaksenne maljallisen vettä siinä nimessä, että te olette Kristuksen omia, totisesti minä sanon teille: se ei jää palkkaansa vaille.

42 Ja joka viettelee yhden näistä

of such children in my name, receiveth me: and whosoever shall receive me, receiveth not me, but him that sent me.

38. And John answered him, saying, Master, we saw one casting out devils in thy name, and he followeth not us: and we forbad him, because he followeth not us.

39. But Jesus said, Forbid him not: for there is no man which shall do a miracle in my name, that can lightly speak evil of me.

40. For he that is not against us is on our part.

41. For whosoever shall give you a cup of water to drink in my name, because ye belong to Christ, verily I say unto you, he shall not lose his reward.

42. And whosoever shall offend

meinem Namen aufnimmt, der nimmt mich auf; und wer mich aufnimmt, der nimmt nicht mich auf, sondern den, der mich gesandt hat.

38. Johannes aber antwortete ihn und sprach: Meister, wir sahen einen, der trieb Teufel in deinem Namen aus, welcher uns nicht nachfolgt; und wir verboten's ihm, darum daß er uns nicht nachfolgt.

39. Jesus aber sprach: Ihr sollt's ihm nicht verbieten. Denn es ist niemand, der eine Tat tue in meinem Namen, und möge bald übel von mir reden.

40. Wer nicht wider uns ist, der ist für uns.

41. Wer aber euch tränkt mit einem Becher Wassers in meinem Namen, darum daß ihr Christo angehöret, wahrlich, ich sage euch, es wird ihm nicht unvergolten bleiben.

42. Und wer der Kleinen einen

pienistä, jotka uskovat, sen olisi parempi, että myllynkivi olisi pantu hänen kaulaansa ja hänet olisi heitetty mereen.

43 Ja jos sinun kätesi viettelee sinua, hakkaa se poikki. Parempi on sinulle, että käsipuolena menet elämään sisälle, kuin että, molemmat kädet tallella, joudut helvettiin, sammumattomaan tuleen.

44 (jossa heidän matonsa ei kuole eikä tuli sammu.)

45 Ja jos sinun jalkasi viettelee sinua, hakkaa se poikki. Parempi on sinulle, että jalkapuolena menet elämään sisälle, kuin että sinut, molemmat jalat tallella, heitetään helvettiin

(sammumattomaan tuleen,

46 (jossa heidän matonsa ei kuole eikä tuli sammu.)

47 Ja jos sinun silmäsi viettelee sinua, heitä se pois. Parempi on sinulle, että silmäpuolena menet sisälle Jumalan valtakuntaan,

one of these little ones that believe in me, it is better for him that a millstone were hanged about his neck, and he were cast into the sea.

43. And if thy hand offend thee, cut it off: it is better for thee to enter into life maimed, than having two hands to go into hell, into the fire that never shall be quenched:

44. Where their worm dieth not, and the fire is not quenched.

45. And if thy foot offend thee, cut it off: it is better for thee to enter halt into life, than having two feet to be cast into hell, into the fire that never shall be quenched:

46. Where their worm dieth not, and the fire is not quenched.

47. And if thine eye offend thee, pluck it out: it is better for thee to enter into the kingdom of God with one eye, than having two

ärgert, die an mich glauben, dem wäre es besser, daß ihm ein Mühlstein an seinen Hals gehängt und er ins Meer geworfen würde.

43. So dich aber deine Hand ärgert, so haue sie ab! Es ist dir besser, daß du als ein Krüppel zum Leben eingehest, denn daß du zwei Hände habest und fahrest in die Hölle, in das ewige Feuer,

44. da ihr Wurm nicht stirbt und ihr Feuer nicht verlöscht.

45. Ärgert dich dein Fuß, so haue ihn ab. Es ist dir besser, daß du lahm zum Leben eingehest, denn daß du zwei Füße habest und werdest in die Hölle geworfen, in das ewige Feuer,

46. da ihr Wurm nicht stirbt und ihr Feuer nicht verlöscht.

47. Ärgert dich dein Auge, so wirf's von dir! Es ist dir besser, daß du einäugig in das Reich Gottes gehest, denn daß du zwei

kuin että sinut, molemmat silmät tallella, heitetään helvettiin, 48 jossa heidän matonsa ei kuole eikä tuli sammu.

49 Sillä jokainen ihminen on tulella suolattava, ja jokainen uhri on suolalla suolattava.

50 Suola on hyvä; mutta jos suola käy suolattomaksi, millä te sen maustatte? Olkoon teillä suola itsessänne, ja pitäkää keskenänne rauha."

eyes to be cast into hell fire:

48. Where their worm dieth not, and the fire is not quenched.

49. For every one shall be salted with fire, and every sacrifice shall be salted with salt.

50. Salt is good: but if the salt have lost his saltness, wherewith will ye season it? Have salt in yourselves, and have peace one with another.

Augen habest und werdest in das höllische Feuer geworfen, 48. da ihr Wurm nicht stirbt ihr Feuer nicht verlöscht.

49. Es muß ein jeglicher mit Feuer gesalzen werden, und alles Opfer wird mit Salz gesalzen.

50. Das Salz ist gut; so aber das Salz dumm wird, womit wird man's würzen? Habt Salz bei euch und habt Frieden untereinander.

10 luku

Jeesus lähtee Galileasta 1, vastaa kysymykseen avioerosta 2 – 12, siunaa lapsia 13 – 16, neuvoo rikkasta nuorukaista 17 – 22, varoittaa rikkauden vaarasta 23 – 27, lupaa seuraajilleen suuren armopalkan 28 – 31, julistaa tulevaa kärsimistään uudelleen 32 – 34, ojentaa Sebedeuksen poikia 35 – 40 ja kehoittaa opetuslapsiaan nöyryyteen 41 – 45 sekä parantaa sokean Bartimeuksen 46 – 52.

1 Ja hän nousi sieltä ja tuli Juudean alueelle, kulki Jordanin toista puolta. Ja taas kokoontui paljon kansaa hänen luoksensa, ja tapansa mukaan

1. And he arose from thence, and cometh into the coasts of Judaea by the farther side of Jordan: and the people resort unto him again; and, as he was

1. Und er machte sich auf und kam von dannen an die Örter des jüdischen Landes jenseit des Jordans. Und das Volk ging abermals in Haufen zu ihm, und

hän taas opetti heitä.

wont, he taught them again.

wie seine Gewohnheit war, lehrte er sie abermals.

2 Ja fariseuksia tuli hänen luoksensa, ja kiusaten häntä he kysyivät häneltä, oliko miehen lupa hyljätä vaimonsa.

2. And the Pharisees came to him, and asked him, Is it lawful for a man to put away his wife? tempting him.

2. Und die Pharisäer traten zu ihm und fragten ihn, ob ein Mann sich scheiden möge von seinem Weibe; und versuchten ihn damit.

3 Hän vastasi ja sanoi heille: "Mitä Mooses on teille säätänyt?"

3. And he answered and said unto them, What did Moses command you

3. Er antwortete aber und sprach: Was hat euch Mose geboten?

4 He sanoivat: "Mooses salli kirjoittaa erokirjan ja hyljätä vaimon".

4. And they said, Moses suffered to write a bill of divorcement, and to put her away.

4. Sie sprachen; Mose hat zugelassen, einen Scheidebrief zu schreiben und sich zu scheiden.

5 Niin Jeesus sanoi heille: "Teidän sydämenne kovuuden tähden hän kirjoitti teille tämän säädöksen.

5. And Jesus answered and said unto them, For the hardness of your heart he wrote you this precept.

5. Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Um eures Herzens Härte willen hat er euch solches Gebot geschrieben;

6 Mutta luomakunnan alusta Jumala 'on luonut heidät mieheksi ja naiseksi.

6. But from the beginning of the creation God made them male and female.

6. aber von Anfang der Kreatur hat sie Gott geschaffen einen Mann und ein Weib.

7 Sentähden mies luopukoon isästänsä ja äidistänsä ja liittyköön vaimoonsa.

7. For this cause shall a man leave his father and mother, and cleave to his wife;

7. Darum wird der Mensch Vater und Mutter verlassen und wird seinem Weibe anhangen,

8 Ja ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi.' Niin eivät he enää ole kaksi, vaan yksi liha.

8. And they twain shall be one flesh: so then they are no more twain, but one flesh.

8. und werden die zwei ein Fleisch sein. So sind sie nun nicht zwei, sondern ein Fleisch.

9 Minkä siis Jumala on yhdistänyt, sitä älköön ihminen erottako."

10 Ja heidän mentyään huoneeseen opetuslapset taas kysyivät häneltä tätä asiaa.

11 Ja hän sanoi heille: "Joka hylkää vaimonsa ja nai toisen, se tekee huorin häntä vastaan."

12 Ja jos vaimo hylkää miehensä ja menee naimisiin toisen kanssa, niin hän tekee huorin."

13 Ja he toivat hänen tykönsä lapsia, että hän koskisi heihin; mutta opetuslapset nuhtelivat tuoja.

14 Mutta kun Jeesus sen näki, närkeästyi hän ja sanoi heille: "Sallikaa lasten tulla minun tyköni, älkääkään estäkö heitä, sillä senkaltaisten on Jumalan valtakunta."

15 Totisesti minä sanon teille: joka ei ota vastaan Jumalan valtakuntaa niinkuin lapsi, se ei

9. What therefore God hath joined together, let not man put asunder.

10. And in the house his disciples asked him again of the same matter.

11. And he saith unto them, Whosoever shall put away his wife, and marry another, committeth adultery against her.

12. And if a woman shall put away her husband, and be married to another, she committeth adultery.

13. And they brought young children to him, that he should touch them: and his disciples rebuked those that brought them.

14. But when Jesus saw it, he was much displeased, and said unto them, Suffer the little children to come unto me, and forbid them not: for of such is the kingdom of God.

15. Verily I say unto you, Whosoever shall not receive the kingdom of God as a little child,

9. Was denn Gott zusammengefügt hat, soll der Mensch nicht scheiden.

10. Und daheim fragten ihn abermals seine Jünger darum.

11. Und er sprach zu ihnen: Wer sich scheidet von seinem Weibe und freit eine andere, der bricht die Ehe an ihr;

12. und so sich ein Weib scheidet von ihrem Manne und freit einen anderen, die bricht ihre Ehe.

13. Und sie brachten Kindlein zu ihm, daß er sie anrührte. Die Jünger aber fuhren die an, die sie trugen.

14. Da es aber Jesus sah, ward er unwillig und sprach zu ihnen: Lasset die Kindlein zu mir kommen und wehret ihnen nicht; denn solcher ist das Reich Gottes.

15. Wahrlich ich sage euch: Wer das Reich Gottes nicht empfängt wie ein Kindlein, der wird nicht

pääse sinne sisälle."

16 Ja hän otti heitä syliinsä, pani kätensä heidän päällensä ja siunasi heitä.

17 Ja hänen sieltä tielle mennessään juoksi muuan hänen luoksensa, polvistui hänen eteensä ja kysyi häneltä: "Hyvä opettaja, mitä minun pitää tekemän, että minä iankaikkisen elämän perisin?"

18 Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Miksi sanot minua hyväksi? Ei kukaan ole hyvä paitsi Jumala yksin.

19 Käskyt sinä tiedät: 'Älä tapa', 'Älä tee huorin', 'Älä varasta', 'Älä sano väärää todistusta', 'Älä toiselta anasta', 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi'."

20 Mutta hän sanoi hänelle: "Opettaja, niitä kaikkia minä olen noudattanut nuoruudestani asti".

21 Niin Jeesus katsoi häneen ja

he shall not enter therein.

16. And he took them up in his arms, put his hands upon them, and blessed them.

17. And when he was gone forth into the way, there came one running, and kneeled to him, and asked him, Good Master, what shall I do that I may inherit eternal life?

18. And Jesus said unto him, Why callest thou me good there is none good but one, that is, God.

19. Thou knowest the commandments, Do not commit adultery, Do not kill, Do not steal, Do not bear false witness, Defraud not, Honour thy father and mother.

20. And he answered and said unto him, Master, all these have I observed from my youth.

21. Then Jesus beholding him

hineinkommen.

16. Und er herzte sie und legte die Hände auf sie und segnete sie.

17. Und da er hinausgegangen war auf den Weg, lief einer herzu, kniete, vor ihn und fragte ihn: Guter Meister, was soll ich tun, daß ich das ewige Leben ererbe?

18. Aber Jesus sprach zu ihm: Was heißest du mich gut? Niemand ist gut denn der einige Gott.

19. Du weißt ja die Gebote wohl: "Du sollst nicht ehebrechen; du sollst nicht töten; du sollst nicht stehlen; du sollst nicht falsch Zeugnis reden; du sollst niemand täuschen; ehre Vater und Mutter."

20. Er aber antwortete und sprach zu ihm: Meister, das habe ich alles gehalten von meiner Jugend auf.

21. Und Jesus sah ihn an und

rakasti häntä ja sanoi hänelle:
"Yksi sinulta puuttuu: mene, myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna köyhille, niin sinulla on oleva aarre taivaassa; ja tule (,ota risti) ja seuraa minua".

22 Mutta hän synkistyi siitä puheesta ja meni pois murheellisena, sillä hänellä oli paljon omaisuutta.

23 Silloin Jeesus katsoi ympärilleen ja sanoi opetuslapsillensa: "Kuinka vaikea onkaan niiden, joilla on tavaraa, päästä Jumalan valtakuntaan!"

24 Niin opetuslapset hämmästyivät hänen sanoistaan. Mutta Jeesus rupesi taas puhumaan ja sanoi heille: "Lapset, kuinka vaikea onkaan niiden, jotka luottavat tavaraansa, päästä Jumalan valtakuntaan!"

25 Helpompi on kamelin käydä neulansilmän läpi kuin rikkaan

loved him, and said unto him, One thing thou lackest: go thy way, sell whatsoever thou hast, and give to the poor, and thou shalt have treasure in heaven: and come, take up the cross, and follow me.

22. And he was sad at that saying, and went away grieved: for he had great possessions.

23. And Jesus looked round about, and saith unto his disciples, How hardly shall they that have riches enter into the kingdom of God!

24. And the disciples were astonished at his words. But Jesus answereth again, and saith unto them, Children, how hard is it for them that trust in riches to enter into the kingdom of God!

25. It is easier for a camel to go through the eye of a needle, than

liebte ihn und sprach zu ihm: Eines fehlt dir. Gehe hin, verkaufe alles, was du hast, und gib's den Armen, so wirst du einen Schatz im Himmel haben, und komm, folge mir nach und nimm das Kreuz auf dich.

22. Er aber ward unmutig über die Rede und ging traurig davon; denn er hatte viele Güter.

23. Und Jesus sah um sich und sprach zu seinen Jüngern: Wie schwer werden die Reichen in das Reich Gottes kommen!

24. Die Jünger aber entsetzten sich über seine Rede. Aber Jesus antwortete wiederum und sprach zu ihnen: Liebe Kinder, wie schwer ist's, daß die, so ihr Vertrauen auf Reichtum setzen, ins Reich Gottes kommen!

25. Es ist leichter, daß ein Kamel durch ein Nadelöhr gehe, denn

päästä Jumalan valtakuntaan."

26 Niin he hämmästyivät yhä enemmän ja sanoivat toisillensa: "Kuka sitten voi pelastua?"

27 Jeesus katsoi heihin ja sanoi: "Ihmisille se on mahdotonta, mutta ei Jumalalle; sillä Jumalalle on kaikki mahdollista".

28 Niin Pietari rupesi puhumaan sanoen hänelle: "Katso, me olemme luopuneet kaikesta ja seuranneet sinua".

29 Jeesus sanoi: "Totisesti minä sanon teille: ei ole ketään, joka minun tähteni ja evankeliumin tähden on luopunut talosta tai veljistä tai sisarista tai äidistä tai isästä tai lapsista tai pelloista,

30 ja joka ei saisi satakertaisesti nyt tässä ajassa taloja ja veljiä ja sisaria ja äitejä ja lapsia ja pelloja, vainojen keskellä, ja

for a rich man to enter into the kingdom of God.

26. And they were astonished out of measure, saying among themselves, Who then can be saved?

27. And Jesus looking upon them saith, With men it is impossible, but not with God: for with God all things are possible.

28. Then Peter began to say unto him, Lo, we have left all, and have followed thee.

29. And Jesus answered and said, Verily I say unto you, There is no man that hath left house, or brethren, or sisters, or father, or mother, or wife, or children, or lands, for my sake, and the gospel's,

30. But he shall receive an hundredfold now in this time, houses, and brethren, and sisters, and mothers, and

daß ein Reicher ins Reich Gottes komme.

26. Sie entsetzten sich aber noch viel mehr und sprachen untereinander: Wer kann denn selig werden?

27. Jesus aber sah sie an und sprach: Bei den Menschen ist's unmöglich, aber nicht bei Gott; denn alle Dinge sind möglich bei Gott.

28. Da sagte Petrus zu ihm: Siehe, wir haben alles verlassen und sind dir nachgefolgt.

29. Jesus antwortete und sprach: Wahrlich, ich sage euch: Es ist niemand, so er verläßt Haus oder Brüder oder Schwestern oder Vater oder Mutter oder Weib oder Kind oder Äcker um meinetwillen und um des Evangeliums willen,

30. der nicht hundertfältig empfangt: jetzt in dieser Zeit Häuser und Brüder und Schwestern und Mütter und

tulevassa maailmassa iankaikkista elämää.

children, and lands, with persecutions; and in the world to come eternal life.

Kinder und Äcker mitten unter Verfolgungen, und in der zukünftigen Welt das ewige Leben.

31 Mutta monet ensimmäiset tulevat viimeisiksi ja viimeiset ensimmäisiksi."

31. But many that are first shall be last; and the last first.

31. Viele aber werden die Letzten sein, die die Ersten sind, und die Ersten sein, die die Letzten sind.

32 Ja he olivat matkalla, menossa ylös Jerusalemiin, ja Jeesus kulki heidän edellään; ja heidät valtasi hämmästys, ja ne, jotka seurasivat, olivat peloissaan. Ja hän otti taas tykönsä ne kaksitoista ja rupesi heille puhumaan, mitä hänelle oli tapahtuva:

32. And they were in the way going up to Jerusalem; and Jesus went before them: and they were amazed; and as they followed, they were afraid. And he took again the twelve, and began to tell them what things should happen unto him,

32. Sie waren aber auf dem Wege und gingen hinauf gen Jerusalem; und Jesus ging vor ihnen, und sie entsetzten sich, folgten ihm nach und fürchteten sich. Und Jesus nahm abermals zu sich die Zwölf und sagte ihnen, was ihm widerfahren würde:

33 Katso, me menemme ylös Jerusalemiin, ja Ihmisen Poika annetaan ylipappien ja kirjanoppineitten käsiin, ja he tuomitsevat hänet kuolemaan ja antavat hänet pakanain käsiin;

33. saying, Behold, we go up to Jerusalem; and the Son of man shall be delivered unto the chief priests, and unto the scribes; and they shall condemn him to death, and shall deliver him to the Gentiles:

33. Siehe, wir gehen hinauf gen Jerusalem, und des Menschen Sohn wird überantwortet werden den Hohenpriestern und Schriftgelehrten; und sie werden ihn verdammen zum Tode und überantworten den Heiden.

34 ja ne pilkkaavat häntä ja sylkevät häntä ja ruoskivat häntä ja tappavat hänet; ja kolmen

34. And they shall mock him, and shall scourge him, and shall spit upon him, and shall kill him: and

34. Die werden ihn verspotten und geißeln und verspeien und töten; und am dritten Tag wird er

päivän perästä hän on nouseva ylös."

35 Ja Jaakob ja Johannes, Sebedeuksen pojat, menivät hänen luoksensa ja sanoivat hänelle: "Opettaja, me tahtoisimme, että tekisit meille, mitä sinulta anomme".

36 Hän sanoi heille: "Mitä tahdotte, että minä teille tekisin?"

37 Niin he sanoivat hänelle: "Anna meidän istua, toisen oikealla ja toisen vasemmalla puolellasi, sinun kirkkaudessaasi".

38 Mutta Jeesus sanoi heille: "Te ette tiedä, mitä anotte. Voitteko juoda sen maljan, jonka minä juon, tahi tulla kastetuiksi sillä kasteella, jolla minut kastetaan?"

39 He sanoivat hänelle: "Voimme". Niin Jeesus sanoi heille: "Sen maljan, jonka minä juon, te tosin juotte, ja sillä kasteella, jolla minut kastetaan, kastetaan teidätkin;

the third day he shall rise again.

35. And James and John, the sons of Zebedee, come unto him, saying, Master, we would that thou shouldest do for us whatsoever we shall desire.

36. And he said unto them, What would ye that I should do for you

37. They said unto him, Grant unto us that we may sit, one on thy right hand, and the other on thy left hand, in thy glory.

38. But Jesus said unto them, Ye know not what ye ask: can ye drink of the cup that I drink of and be baptized with the baptism that I am baptized with

39. And they said unto him, We can. And Jesus said unto them, Ye shall indeed drink of the cup that I drink of; and with the baptism that I am baptized withal shall ye be baptized:

auferstehen.

35. Da gingen zu ihm Jakobus und Johannes, die Söhne des Zebedäus, und sprachen: Meister, wir wollen, daß du uns tuest, was wir dich bitten werden.

36. Er sprach zu ihnen: Was wollt ihr, daß ich euch tue?

37. Sie sprachen zu ihm: Gib uns, daß wir sitzen einer zu deiner Rechten und einer zu deiner Linken in deiner Herrlichkeit.

38. Jesus aber sprach zu ihnen: Ihr wisset nicht, was ihr bittet. Könnt ihr den Kelch trinken, den ich trinke, und euch taufen lassen mit der Taufe, mit der ich getauft werde?

39. Sie sprachen zu ihm: Ja, wir können es wohl. Jesus aber sprach zu ihnen: Ihr werdet zwar den Kelch trinken, den ich trinke, und getauft werden mit der Taufe, mit der ich getauft werde;

40 mutta minun oikealla tai vasemmalla puolellani istuminen ei ole minun annettavissani, vaan se annetaan niille, joille se on valmistettu".

41 Kun ne kymmenen sen kuulivat, alkoivat he närkästyä Jaakobiin ja Johannekseen.

42 Mutta Jeesus kutsui heidät tykönsä ja sanoi heille: "Te tiedätte, että ne, joita kansojen ruhtinaiksi katsotaan, herraina niitä hallitsevat, ja että kansojen mahtavat käyttävät valtaansa niitä kohtaan.

43 Mutta näin ei ole teidän kesken, vaan joka teidän keskuudessanne tahtoo suureksi tulla, se olkoon teidän palvelijanne;

44 ja joka teidän keskuudessanne tahtoo olla ensimmäinen, se olkoon kaikkien orja.

45 Sillä ei Ihmisen Poikakaan tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan

40. But to sit on my right hand and on my left hand is not mine to give; but it shall be given to them for whom it is prepared.

41. And when the ten heard it, they began to be much displeased with James and John.

42. But Jesus called them to him, and saith unto them, Ye know that they which are accounted to rule over the Gentiles exercise lordship over them; and their great ones exercise authority upon them.

43. But so shall it not be among you: but whosoever will be great among you, shall be your minister:

44. And whosoever of you will be the chiefest, shall be servant of all.

45. For even the Son of man came not to be ministered unto, but to minister, and to give his

40. zu sitzen aber zu meiner Rechten und zu meiner Linken stehet mir nicht zu, euch zu geben, sondern welchen es bereitet ist.

41. Und da das die Zehn hörten, wurden sie unwillig über Jakobus und Johannes.

42. Aber Jesus rief sie zu sich und sprach zu ihnen: Ihr wisset, daß die weltlichen Fürsten herrschen und die Mächtigen unter ihnen haben Gewalt.

43. Aber also soll es unter euch nicht sein. Sondern welcher will groß werden unter euch, der soll euer Diener sein;

44. und welcher unter euch will der Vornehmste werden, der soll aller Knecht sein.

45. Denn auch des Menschen Sohn ist nicht gekommen, daß er sich dienen lasse, sondern daß

henkensä lunnaiksi monen edestä."

46 Ja he tulivat Jerikoon. Ja kun hän vaelsi Jerikosta opetuslastensa ja suuren väkijoukon seuraamana, istui sokea kerjäläinen, Bartimeus, Timeuksen poika, tien vieressä.

47 Ja kun hän kuuli, että se oli Jeesus Nasaretilainen, rupesi hän huutamaan ja sanomaan: "Jeesus, Daavidin poika, armahda minua".

48 Ja monet nuhtelivat häntä saadakseen hänet vaikenemaan. Mutta hän huusi vielä enemmän: "Daavidin poika, armahda minua".

49 Silloin Jeesus seisahtui ja sanoi: "Kutsukaa hänet tänne". Ja he kutsuivat sokean, sanoen hänelle: "Ole turvallisella mielellä, nouse; hän kutsuu sinua".

50 Niin hän heitti vaippansa päältään, kavahti seisomaan ja tuli Jeesuksen tykö.

life a ransom for many.

46. And they came to Jericho: and as he went out of Jericho with his disciples and a great number of people, blind Bartimaeus, the son of Timaeus, sat by the highway side begging.

47. And when he heard that it was Jesus of Nazareth, he began to cry out, and say, Jesus, thou Son of David, have mercy on me.

48. And many charged him that he should hold his peace: but he cried the more a great deal, Thou Son of David, have mercy on me.

49. And Jesus stood still, and commanded him to be called. And they call the blind man, saying unto him, Be of good comfort, rise; he calleth thee.

50. And he, casting away his garment, rose, and came to Jesus.

er diene und gebe sein Leben zur Bezahlung für viele.

46. Und sie kamen gen Jericho. Und da er aus Jericho ging, er und seine Jünger und ein großes Volk, da saß ein Blinder, Bartimäus, des Timäus Sohn, am Wege und bettelte.

47. Und da er hörte, daß es Jesus von Nazareth war, fing er an, zu schreien und zu sagen: Jesu, du Sohn Davids, erbarme dich mein!

48. Und viele bedrohten ihn, er sollte stillschweigen. Er aber schrie viel mehr: Du Sohn Davids, erbarme dich mein!

49. Und Jesus stand still und ließ ihn rufen. Und sie riefen den Blinden und sprachen zu ihm: Sei getrost! stehe auf, er ruft dich!

50. Und er warf sein Kleid von sich, stand auf und kam zu Jesu.

51 Ja Jeesus puhutteli häntä sanoen: "Mitä tahdot, että minä sinulle tekisin?" Niin sokea sanoi hänelle: "Rabbuuni, että saisin näköni jälleen".

52 Niin Jeesus sanoi hänelle: "Mene, sinun uskosi on sinut pelastanut". Ja kohta hän sai näkönsä ja seurasi häntä tiellä.

51. And Jesus answered and said unto him, What wilt thou that I should do unto thee The blind man said unto him, Lord, that I might receive my sight.

52. And Jesus said unto him, Go thy way; thy faith hath made thee whole. And immediately he received his sight, and followed Jesus in the way.

51. Und Jesus antwortete und sprach zu ihm: Was willst du, daß ich dir tun soll? Der Blinde sprach zu ihm: Rabbuni, daß ich sehend werde.

52. Jesus aber sprach zu ihm: Gehe hin; dein Glaube hat dir geholfen. Und alsbald ward er sehend und folgte ihm nach auf dem Wege.

11 luku

Jeesus tulee ratsastaen Jerusalemiin 1 – 11, kiroaa hedelmättömän viikunapuun 12 – 14, puhdistaa pyhäkön 15 – 19 ja puhuu uskon voimasta 20 – 25 Jeesukselta kysytään, millä vallalla hän näitä tekee 27 – 33.

1 Ja kun he lähestyivät Jerusalemiä, tullen Beetfageen ja Betaniaan Öljymäelle, lähetti hän kaksi opetuslastaan

2 ja sanoi heille: "Menkää kylään, joka on edessänne, niin te kohta, kun sinne tulette, löydätte sidottuna varsan, jonka

1. And when they came nigh to Jerusalem, unto Bethphage and Bethany, at the mount of Olives, he sendeth forth two of his disciples,

2. And saith unto them, Go your way into the village over against you: and as soon as ye be entered into it, ye shall find a colt

1. Und da sie nahe an Jerusalem kamen, gen Bethphage und Bethanien an den Ölberg, sandte er seiner Jünger zwei

2. und sprach zu ihnen: Gehet hin in den Flecken, der vor euch liegt; und alsbald, wenn ihr hineinkommt, werdet ihr finden

selässä ei yksikään ihminen vielä ole istunut; päästäkää se ja tuokaa tänne.

3 Ja jos joku teille sanoo: 'Miksi te noin teette?', niin sanokaa: 'Herra tarvitsee sitä ja lähettää sen kohta tänne takaisin'."

4 Niin he menivät ja löysivät oven eteen ulos kujalle sidotun varsan ja päästivät sen.

5 Ja muutamat niistä, jotka siellä seisoivat, sanoivat heille: "Mitä te teette, kun päästätte varsan?"

6 Niin he sanoivat heille, niinkuin Jeesus oli käskenyt; ja he antoivat heidän mennä.

7 Ja he toivat varsan Jeesuksen luo ja heittivät vaatteensa sen päälle, ja hän istui sen selkään.

8 Ja monet levittivät vaatteensa tielle, ja toiset lehviä, joita katkoivat kedoilta.

9 Ja ne, jotka kulkivat edellä, ja

tied, whereon never man sat; loose him, and bring him.

3. And if any man say unto you, Why do ye this? say ye that the Lord hath need of him; and straightway he will send him hither.

4. And they went their way, and found the colt tied by the door without in a place where two ways met; and they loose him.

5. And certain of them that stood there said unto them, What do ye, loosing the colt?

6. And they said unto them even as Jesus had commanded: and they let them go.

7. And they brought the colt to Jesus, and cast their garments on him; and he sat upon him.

8. And many spread their garments in the way: and others cut down branches off the trees, and strawed them in the way.

9. And they that went before, and

ein Füllen angebunden, auf welchem nie ein Mensch gesessen hat; löset es ab und führet es her!

3. Und so jemand zu euch sagen wird: Warum tut ihr das? so sprecht: Der HERR bedarf sein; so wird er's alsbald hersenden.

4. Sie gingen hin und fanden das Füllen gebunden an die Tür, außen auf der Wegscheide, und lösten es ab.

5. Und etliche, die dastanden, sprachen zu ihnen: Was macht ihr, daß ihr das Füllen ablöset?

6. Sie sagten aber zu ihnen, wie ihnen Jesus geboten hatte, und die ließen's zu.

7. Und sie führten das Füllen zu Jesu und legten ihre Kleider darauf, und er setzte sich darauf.

8. Viele aber breiteten ihre Kleider auf den Weg; etliche hieben Maien von den Bäumen und streuten sie auf den Weg.

9. Und die vorne vorgingen und

jotka seurasivat, huusivat:
"Hoosianna, siunattu olkoon hän,
joka tulee Herran nimeen!

they that followed, cried, saying,
Hosanna; Blessed is he that
cometh in the name of the Lord:

die hernach folgten, schrieen
und sprachen: Hosanna! Gelobt
sei, der da kommt im Namen des
HERRN!

10 Siunattu olkoon isämme
Daavidin valtakunta, joka tulee
(Herran nimessä). Hoosianna
korkeuksissa!"

10. Blessed be the kingdom of
our father David, that cometh in
the name of the Lord: Hosanna
in the highest.

10. Gelobt sei das Reich unsers
Vaters David, das da kommt in
dem Namen des HERRN!
Hosianna in der Höhe!

11 Ja hän kulki sisälle
Jerusalemiin ja meni pyhäkköön;
ja katseltuaan kaikkea hän lähti
niiden kahdentoista kanssa
Betaniaan, sillä aika oli jo
myöhäinen.

11. And Jesus entered into
Jerusalem, and into the temple:
and when he had looked round
about upon all things, and now
the eventide was come, he went
out unto Bethany with the twelve.

11. Und der HERR ging ein zu
Jerusalem und in den Tempel,
und er besah alles; und am
Abend ging er hinaus gen
Bethanien mit den Zwölfen.

12 Kun he seuraavana päivänä
lähtivät Betaniasta, oli hänen
nälkä.

12. And on the morrow, when
they were come from Bethany,
he was hungry:

12. Und des anderen Tages, da
sie von Bethanien gingen,
hungerte ihn.

13 Ja kun hän kaukaa näki
viikunapuun, jossa oli lehtiä,
meni hän katsomaan, löytäisikö
ehkä jotakin siitä; mutta tultuaan
sen luo hän ei löytänyt muuta
kuin lehtiä. Sillä silloin ei ollut
viikunain aika.

13. And seeing a fig tree afar off
having leaves, he came, if haply
he might find any thing thereon:
and when he came to it, he
found nothing but leaves; for the
time of figs was not yet.

13. Und er sah einen
Feigenbaum von ferne, der
Blätter hatte; da trat er hinzu, ob
er etwas darauf fände, und da er
hinzukam, fand er nichts denn
nur Blätter, denn es war noch
nicht Zeit, daß Feigen sein
sollten.

14 Niin hän puhui ja sanoi sille:
"Älköön ikinä enää kukaan

14. And Jesus answered and
said unto it, No man eat fruit of

14. Und Jesus antwortete und
sprach zu ihm: Nun esse von dir

sinusta hedelmää syökö". Ja hänen opetuslapsensa kuulivat sen.

15 Ja he tulivat Jerusalemiin. Ja hän meni pyhäkköön ja rupesi ajamaan ulos niitä, jotka myivät ja ostivat pyhäkössä, ja kaatoi kumoon rahanvaihtajain pöydät ja kyyhkysten myyjäin istuimet,

16 eikä sallinut kenenkään kantaa mitään astiaa pyhäkön kautta.

17 Ja hän opetti ja sanoi heille: "Eikö ole kirjoitettu: 'Minun huoneeni on kutsuttava kaikkien kansojen rukoushuoneeksi'? Mutta te olette tehneet siitä ryövärien luolan."

18 Ja ylipapit ja kirjanoppineet kuulivat sen ja miettivät, kuinka saisivat hänet surmatuksi; sillä he pelkäsivät häntä, koska kaikki kansa oli hämmästyksissään hänen opetuksestansa.

thee hereafter for ever. And his disciples heard it.

15. And they come to Jerusalem: and Jesus went into the temple, and began to cast out them that sold and bought in the temple, and overthrew the tables of the moneychangers, and the seats of them that sold doves;

16. And would not suffer that any man should carry any vessel through the temple.

17. And he taught, saying unto them, Is it not written, My house shall be called of all nations the house of prayer but ye have made it a den of thieves.

18. And the scribes and chief priests heard it, and sought how they might destroy him: for they feared him, because all the people was astonished at his doctrine.

niemand ewiglich! Und seine Jünger hörten das.

15. Und sie kamen gen Jerusalem. Und Jesus ging in den Tempel, fing an und trieb aus die Verkäufer und Käufer in dem Tempel; und die Tische der Wechsler und die Stühle der Taubenkrämer stieß er um, und ließ nicht zu, das jemand etwas durch den Tempel trüge.

17. Und er lehrte und sprach zu ihnen: Steht nicht geschrieben: "Mein Haus soll heißen ein Bethaus allen Völkern"? Ihr aber habt eine Mördergrube daraus gemacht.

18. Und es kam vor die Schriftgelehrten und Hohenpriester; und sie trachteten, wie sie ihn umbrächten. Sie fürchteten sich aber vor ihm; denn alles Volk wunderte sich über seine Lehre.

19 Illan tultua he menivät kaupungin ulkopuolelle.

20 Ja kun he varhain aamulla kulkivat ohi, näkivät he viikunapuun kuivettuneen juuria myöten.

21 Silloin Pietari muisti Jeesuksen sanat ja sanoi hänelle: "Rabbi, katso, viikunapuu, jonka sinä kirosit, on kuivettunut".

22 Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Pitäkää usko Jumalaan.

23 Totisesti minä sanon teille: jos joku sanoisi tälle vuorelle: 'Kohoa ja heittäydy mereen', eikä epäilisi sydämessään, vaan uskoisi sen tapahtuvan, minkä hän sanoo, niin se hänelle tapahtuisi.

24 Sentähden minä sanon teille: kaikki, mitä te rukoulette ja anotte, uskokaa saaneenne, niin se on teille tuleva.

19. And when even was come, he went out of the city.

20. And in the morning, as they passed by, they saw the fig tree dried up from the roots.

21. And Peter calling to remembrance saith unto him, Master, behold, the fig tree which thou cursedst is withered away.

22. And Jesus answering saith unto them, Have faith in God.

23. For verily I say unto you, That whosoever shall say unto this mountain, Be thou removed, and be thou cast into the sea; and shall not doubt in his heart, but shall believe that those things which he saith shall come to pass; he shall have whatsoever he saith.

24. Therefore I say unto you, What things soever ye desire, when ye pray, believe that ye receive them, and ye shall have them.

19. Und des Abends ging er hinaus vor die Stadt.

20. Und am Morgen gingen sie vorüber und sahen den Feigenbaum, daß er verdorrt war bis auf die Wurzel.

21. Und Petrus gedachte daran und sprach zu ihm: Rabbi, siehe, der Feigenbaum, den du verflucht hast, ist verdorrt.

22. Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Habt Glauben an Gott.

23. Wahrlich, ich sage euch: Wer zu diesem Berge spräche: Hebe dich und wirf dich ins Meer! und zweifelte nicht in seinem Herzen, sondern glaubte, daß es geschehen würde, was er sagt, so wird's ihm geschehen, was er sagt.

24. Darum sage ich euch: Alles, was ihr bittet in eurem Gebet, glaubet nur, daß ihr's empfangen werdet, so wird's euch werden.

25 Ja kun te seisotte ja rukoilette, niin antakaa anteeksi, jos kenellä teistä on jotakin toistansa vastaan, että myös teidän Isänne, joka on taivaissa, antaisi teille anteeksi teidän rikkomuksenne."

26 (Mutta jos te ette anna anteeksi, niin ei Isännekään, joka on taivaissa, anna anteeksi teidän rikkomuksianne.)

27 Ja he tulivat taas Jerusalemiin. Ja kun hän käveli pyhäkössä, tulivat ylipapit ja kirjanoppineet ja vanhimmat hänen luoksensa

28 ja sanoivat hänelle: "Millä vallalla sinä näitä teet? Tahi kuka sinulle on antanut vallan näitä tehdä?"

29 Mutta Jeesus vastasi heille: "Minä myös teen teille yhden kysymyksen; vastatkaa te minulle, niin minä sanon teille, millä vallalla minä näitä teen.

30 Oliko Johanneksen kaste taivaasta vai ihmisistä?

25. And when ye stand praying, forgive, if ye have ought against any: that your Father also which is in heaven may forgive you your trespasses.

26. But if ye do not forgive, neither will your Father which is in heaven forgive your trespasses.

27. And they come again to Jerusalem: and as he was walking in the temple, there come to him the chief priests, and the scribes, and the elders, 28. And say unto him, By what authority doest thou these things? and who gave thee this authority to do these things?

29. And Jesus answered and said unto them, I will also ask of you one question, and answer me, and I will tell you by what authority I do these things.

30. The baptism of John, was it from heaven, or of men? answer

25. Und wenn ihr stehet und betet, so vergebet, wo ihr etwas wider jemand habt, auf daß auch euer Vater im Himmel euch vergebe eure Fehler.

26. Wenn ihr aber nicht vergeben werdet, so wird euch euer Vater, der im Himmel ist, eure Fehler nicht vergeben.

27. Und sie kamen abermals gen Jerusalem. Und da er im Tempel wandelte, kamen zu ihm die Hohenpriester und Schriftgelehrten und die Ältesten 28. und sprachen zu ihm: Aus was für Macht tust du das? und wer hat dir die Macht gegeben, daß du solches tust?

29. Jesus aber antwortete und sprach zu ihnen: Ich will euch auch ein Wort fragen; antwortet mir, so will ich euch sagen, aus was für Macht ich das tue.

30. Die Taufe des Johannes, war sie vom Himmel oder von den

Vastatkaa minulle."

31 Niin he neuvottelivat keskenään sanoen: "Jos sanomme: 'Taivaasta', niin hän sanoo: 'Miksi ette siis uskoneet häntä?'"

32 Vai sanommeko: 'Ihmistä?'" — sitä he kansan tähden pelkäsivät sanoa, sillä kaikkien mielestä Johannes totisesti oli profeetta.

33 Ja he vastasivat ja sanoivat Jeesukselle: "Emme tiedä". Silloin Jeesus sanoi heille: "Niinpä en minäkään sano teille, millä vallalla minä näitä teen".

me.

31. And they reasoned with themselves, saying, If we shall say, From heaven; he will say, Why then did ye not believe him?

32. But if we shall say, Of men; they feared the people: for all men counted John, that he was a prophet indeed.

33. And they answered and said unto Jesus, We cannot tell. And Jesus answering saith unto them, Neither do I tell you by what authority I do these things.

Menschen? Antwortet mir!

31. Und sie gedachten bei sich selbst und sprachen: Sagen wir sie war vom Himmel, so wird er sagen: Warum habt ihr denn ihm nicht geglaubt?

32. Sagen wir aber, sie war von Menschen, so fürchten wir uns vor dem Volk. Denn sie hielten alle, daß Johannes ein rechter Prophet wäre.

33. Und sie antworteten und sprachen zu Jesu: Wir wissen's nicht. Und Jesus antwortete und sprach zu ihnen: So sage ich euch auch nicht, aus was für Macht ich solches tue.

12 luku

Jeesus nuhtelee ylipappeja, kirjanoppineita ja kansan vanhimpia vertauksessaan pahoista viinitarhureista 1 – 12, vastaa fariseusten ja herodilaisten kysymykseen veronmaksusta 13 – 17, saddukeusten kysymykseen ylösnousemuksesta 18 – 27 ja kirjanoppineen kysymykseen lain suurimmasta käskystä 28 – 34, kysyy vastustajiltaan, kuinka Kristus voi samalla olla Daavidin poika ja Daavidin Herra 35 – 37, ja varoittaa kirjanoppineiden tekopyhyydestä 38 – 40 Lesken ropo 41 – 44.

1 Ja hän rupesi puhumaan heille

1. And he began to speak unto

1. Und er fing an, zu ihnen durch

vertauksilla: "Mies istutti viinitarhan ja teki aidan sen ympärille ja kaivoi viinikuurnan ja rakensi tornin; ja hän vuokrasi sen viinitarhureille ja matkusti muille maille.

2 Ja kun aika tuli, lähetti hän palvelijan viinitarhurien luo perimään tarhureilta viinitarhan hedelmiä.

3 Mutta he ottivat hänet kiinni, pieksivät ja lähettivät tyhjin käsin pois.

4 Ja vielä hän lähetti heidän luoksensa toisen palvelijan. Ja häntä he löivät päähän ja häpäisivät.

5 Ja hän lähetti vielä toisen, ja sen he tappoivat; ja samoin useita muita: toisia he pieksivät, toisia tappoivat.

6 Vielä hänellä oli ainoa rakas poikansa. Hänet hän lähetti viimeiseksi heidän luoksensa

them by parables. A certain man planted a vineyard, and set an hedge about it, and digged a place for the winefat, and built a tower, and let it out to husbandmen, and went into a far country.

2. And at the season he sent to the husbandmen a servant, that he might receive from the husbandmen of the fruit of the vineyard.

3. And they caught him, and beat him, and sent him away empty.

4. And again he sent unto them another servant; and at him they cast stones, and wounded him in the head, and sent him away shamefully handled.

5. And again he sent another; and him they killed, and many others; beating some, and killing some.

6. Having yet therefore one son, his wellbeloved, he sent him also last unto them, saying, They will

Gleichnisse zu reden: Ein Mensch pflanzte einen Weinberg und führte einen Zaun darum und grub eine Kelter und baute einen Turm und tat ihn aus den Weingärtnern und zog über Land.

2. Und sandte einen Knecht, da die Zeit kam, zu den Weingärtnern, daß er von den Weingärtnern nähme von der Frucht des Weinbergs.

3. Sie nahmen ihn aber und stäubten ihn, und ließen ihn leer von sich.

4. Abermals sandte er ihnen einen anderen Knecht; dem zerwarfen sie den Kopf mit Steinen und ließen ihn geschmäht von sich.

5. Abermals sandte er einen andern: den töteten sie. Und viele andere, etliche stäubten sie, etliche töteten sie.

6. Da hatte er noch einen einzigen Sohn, der war ihm lieb; den sandte er zum letzten auch

sanoen: 'Kavahtavat kaiketi minun poikaani'.

7 Mutta viinitarhurit sanoivat toisilleen: 'Tämä on perillinen; tulkaa, tappakaamme hänet, niin perintö jää meille'.

8 Ja he ottivat hänet kiinni, tappoivat ja heittivät hänet ulos viinitarhasta.

9 Mitä nyt viinitarhan herra on tekevä? Hän tulee ja tuhoaa viinitarhurit ja antaa viinitarhan muille.

10 Ettekö ole lukeneet tätä kirjoitusta: 'Se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut kulmakiveksi;

11 Herralta tämä on tullut ja on ihmeellinen meidän silmissämme'?"

12 Silloin he olisivat tahtoneet ottaa hänet kiinni, mutta pelkäsivät kansaa; sillä he ymmärsivät, että hän oli puhunut

reverence my son.

7. But those husbandmen said among themselves, This is the heir; come, let us kill him, and the inheritance shall be ours.

8. And they took him, and killed him, and cast him out of the vineyard.

9. What shall therefore the lord of the vineyard do? he will come and destroy the husbandmen, and will give the vineyard unto others.

10. And have ye not read this scripture; The stone which the builders rejected is become the head of the corner:

11. This was the Lord's doing, and it is marvellous in our eyes?"

12. And they sought to lay hold on him, but feared the people: for they knew that he had spoken the parable against them: and

zu ihnen und sprach: Sie werden sich vor meinem Sohn scheuen.

7. Aber die Weingärtner sprachen untereinander: Dies ist der Erbe; kommt, laßt uns ihn töten, so wird das Erbe unser sein!

8. Und sie nahmen ihn und töteten ihn und warfen ihn hinaus vor den Weinberg.

9. Was wird nun der Herr des Weinbergs tun? Er wird kommen und die Weingärtner umbringen und den Weinberg andern geben.

10. Habt ihr auch nicht gelesen diese Schrift: "Der Stein, den die Bauleute verworfen haben, der ist zum Eckstein geworden.

11. Von dem HERRN ist das geschehen, und es ist wunderbarlich vor unseren Augen"?

12. Und sie trachteten darnach, wie sie ihn griffen, und fürchteten sich doch vor dem Volk; denn sie verstanden, daß er auf sie dies

tämän vertauksen heistä. Ja he jättivät hänet ja menivät pois.

13 Ja he lähettivät hänen luoksensa muutamia fariseuksia ja herodilaisia kietomaan häntä sanoilla.

14 Nämä tulivat ja sanoivat hänelle: "Opettaja, me tiedämme, että sinä olet totinen etkä välitä kenestäkään, sillä sinä et katso henkilöön, vaan opetat Jumalan tietä totuudessa. Onko luvallista antaa keisarille veroa vai ei? Tuleeko meidän antaa vai ei?"

15 Mutta hän tiesi heidän ulkokultaisuutensa ja sanoi heille: "Miksi kiusaatte minua? Tuokaa denari minun nähdäkseni."

16 Niin he toivat. Ja hän sanoi heille: "Kenen kuva ja päällekirjoitus tämä on?" He vastasivat hänelle: "Keisarin".

17 Jeesus sanoi heille: "Antakaa keisarille, mikä keisarin on, ja

they left him, and went their way.

13. And they send unto him certain of the Pharisees and of the Herodians, to catch him in his words.

14. And when they were come, they say unto him, Master, we know that thou art true, and carest for no man: for thou regardest not the person of men, but teachest the way of God in truth: Is it lawful to give tribute to Caesar, or not?

15. Shall we give, or shall we not give But he, knowing their hypocrisy, said unto them, Why tempt ye me bring me a penny, that I may see it.

16. And they brought it. And he saith unto them, Whose is this image and superscription And they said unto him, Caesar's.

17. And Jesus answering said unto them, Render to Caesar the

Gleichnis geredet hatte. Und sie ließen ihn und gingen davon.

13. Und sie sandten zu ihm etliche von den Pharisäern und des Herodes Dienern, daß sie ihn fingen in Worten.

14. Und sie kamen und sprachen zu ihm: Meister, wir wissen, daß du wahrhaftig bist und fragst nach niemand; denn du achtest nicht das Ansehen der Menschen, sondern du lehrst den Weg Gottes recht. Ist's recht, daß man dem Kaiser Zins gebe, oder nicht? Sollen wir ihn geben oder nicht geben?

15. Er aber merkte ihre Heuchelei und sprach zu ihnen: Was versucht ihr mich? Bringet mir einen Groschen, daß ich ihn sehe.

16. Und sie brachten ihm. Da sprach er: Wes ist das Bild und die Überschrift? Sie sprachen zu ihm: Des Kaisers!

17. Da antwortete Jesus und sprach zu ihnen: So gebet dem

Jumalalle, mikä Jumalan on". Ja he ihmettelivät häntä suuresti.

18 Ja hänen luoksensa tuli saddukeuksia, jotka sanovat, ettei ylösnousemusta ole; ja he kysyivät häneltä sanoen:

19 "Opettaja, Mooses on säättänyt meille: 'Jos joltakin kuolee veli, joka jättää jälkeensä vaimon, mutta ei jätä lasta, niin ottakoon hän veljensä lesken ja herättäköön veljellensä siemenen'.

20 Oli seitsemän veljestä. Ensimmäinen otti vaimon, ja kun hän kuoli, ei häneltä jäänyt jälkeläistä.

21 Silloin toinen otti hänet, ja hänkin kuoli jättämättä jälkeläistä. Niin myös kolmas.

22 Samoin kävi kaikille seitsemälle: heiltä ei jäänyt jälkeläistä. Viimeiseksi kaikista vaimokin kuoli.

23 Ylösnousemuksessa siis, kun

things that are Caesar's, and to God the things that are God's. And they marvelled at him.

18. Then come unto him the Sadducees, which say there is no resurrection; and they asked him, saying,

19. Master, Moses wrote unto us, If a man's brother die, and leave his wife behind him, and leave no children, that his brother should take his wife, and raise up seed unto his brother.

20. Now there were seven brethren: and the first took a wife, and dying left no seed.

21. And the second took her, and died, neither left he any seed: and the third likewise.

22. And the seven had her, and left no seed: last of all the woman died also.

23. In the resurrection therefore,

Kaiser, was des Kaisers ist, und Gott, was Gottes ist! Und sie wunderten sich über ihn.

18. Da traten die Sadduzäer zu ihm, die da halten, es sei keine Auferstehung; die fragten ihn und sprachen:

19. Meister, Mose hat uns geschrieben: Wenn jmands Bruder stirbt und hinterläßt ein Weib, und hinterläßt keine Kinder, so soll sein Bruder sein Weib nehmen und seinem Bruder Samen erwecken.

20. Nun sind sieben Brüder gewesen. Der erste nahm ein Weib; der starb und hinterließ keinen Samen.

21. Und der andere nahm sie und starb und hinterließ auch nicht Samen. Der Dritte desgleichen.

22. Und es nahmen sie alle sieben und hinterließen nicht Samen. Zuletzt nach allen starb das Weib auch.

23. Nun in der Auferstehung,

he nousevat ylös, kenelle heistä hän joutuu vaimoksi, sillä hän oli ollut kaikkien noiden seitsemän vaimona?"

24 Jeesus sanoi heille: "Ettekö te siitä syystä eksy, kun ette tunne kirjoituksia ettekä Jumalan voimaa?"

25 Sillä kun kuolleista nouseaan, ei naida eikä mennä miehelle; vaan he ovat niinkuin enkelit taivaissa.

26 Mutta mitä siihen tulee, että kuolleet nousevat ylös, ettekö ole lukeneet Mooseksen kirjasta, kertomuksessa orjantappurapensaasta, kuinka Jumala puhui hänelle sanoen: 'Minä olen Aabrahamin Jumala ja lisäkin Jumala ja Jaakobin Jumala'?

27 Ei hän ole kuolleitten Jumala, vaan elävien. Suuresti te eksytte."

28 Silloin tuli hänen luoksensa

when they shall rise, whose wife shall she be of them? for the seven had her to wife.

24. And Jesus answering said unto them, Do ye not therefore err, because ye know not the scriptures, neither the power of God

25. For when they shall rise from the dead, they neither marry, nor are given in marriage; but are as the angels which are in heaven.

26. And as touching the dead, that they rise: have ye not read in the book of Moses, how in the bush God spake unto him, saying, I am the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob?

27. He is not the God of the dead, but the God of the living: ye therefore do greatly err.

28. And one of the scribes came,

wenn sie auferstehen, wes Weib wird sie sein unter ihnen? Denn sieben haben sie zum Weibe gehabt.

24. Da antwortete Jesus und sprach zu ihnen: Ist's nicht also? Ihr irrt darum, daß ihr nichts wisset von der Schrift noch von der Kraft Gottes.

25. Wenn sie von den Toten auferstehen werden, so werden sie nicht freien noch sich freien lassen, sondern sie sind wie die Engel im Himmel.

26. Aber von den Toten, daß sie auferstehen werden, habt ihr nicht gelesen im Buch Mose's bei dem Busch, wie Gott zu ihm sagte und sprach: "Ich bin der Gott Abrahams und der Gott Isaaks und der Gott Jakobs"?

27. Gott aber ist nicht der Toten, sondern der Lebendigen Gott. Darum irrt ihr sehr.

28. Und es trat zu ihm der

eräs kirjanoppinut, joka oli kuullut heidän keskustelunsa ja huomannut hänen hyvin vastanneen heille, ja kysyi häneltä: "Mikä on ensimmäinen kaikista käskyistä?"

29 Jeesus vastasi:

"Ensimmäinen on tämä: 'Kuule, Israel: Herra, meidän Jumalamme, Herra on yksi ainoa;

30 ja rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydäimestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta mielestäsi ja kaikesta voimastasi'.

31 Toinen on tämä: 'Rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi'. Ei ole mitään käskyä, suurempaa kuin nämä."

32 Niin kirjanoppinut sanoi hänelle: "Oikein sanoit, opettaja, totuuden mukaan, että yksi hän on, ja ettei ketään muuta ole, paitsi hän.

and having heard them reasoning together, and perceiving that he had answered them well, asked him, Which is the first commandment of all?

29. And Jesus answered him, The first of all the commandments is, Hear, O Israel; The Lord our God is one Lord:

30. And thou shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy mind, and with all thy strength: this is the first commandment.

31. And the second is like, namely this, Thou shalt love thy neighbour as thyself. There is none other commandment greater than these.

32. And the scribe said unto him, Well, Master, thou hast said the truth: for there is one God; and there is none other but he:

Schriftgelehrten einer, der ihnen zugehört hatte, wie sie sich miteinander befragten, und sah, daß er ihnen fein geantwortet hatte, und fragte ihn: Welches ist das vornehmste Gebot vor allen?

29. Jesus aber antwortete ihm: Das vornehmste Gebot vor allen Geboten ist das: "Höre Israel, der HERR, unser Gott, ist ein einiger Gott;

30. und du sollst Gott, deinen HERRN, lieben von ganzem Herzen, von ganzer Seele, von ganzem Gemüte und von allen deinen Kräften." Das ist das vornehmste Gebot.

31. Und das andere ist ihm gleich: "Du sollst deinen Nächsten lieben wie dich selbst." Es ist kein anderes Gebot größer denn diese.

32. Und der Schriftgelehrte sprach zu ihm: Meister, du hast wahrlich recht geredet; denn es ist ein Gott und ist kein anderer außer ihm.

33 Ja rakastaa häntä kaikesta sydämestään ja kaikesta ymmärryksestään (ja kaikesta sielustaan) ja kaikesta voimastaan, ja rakastaa lähimmäistään niinkuin itseänsä, se on enemmän kuin kaikki polttouhrit ja muut uhrit."

34 Kun Jeesus näki, että hän vastasi ymmärtäväisesti, sanoi hän hänelle: "Sinä et ole kaukana Jumalan valtakunnasta". Eikä kukaan enää rohjennut häneltä kysyä.

35 Ja opettaessaan pyhäkössä Jeesus puhui edelleen ja sanoi: "Kuinka kirjanoppineet sanovat, että Kristus on Daavidin poika?"

36 Onhan Daavid itse sanonut Pyhässä Hengessä: 'Herra sanoi minun Herralleni: Istu minun oikealle puolelleni, kunnes minä panen sinun vihollisesi sinun jalkojesi alle'.

37 Daavid itse sanoo häntä Herraksi; kuinka hän sitten on hänen poikansa?" Ja suuri

33. And to love him with all the heart, and with all the understanding, and with all the soul, and with all the strength, and to love his neighbour as himself, is more than all whole burnt offerings and sacrifices.

34. And when Jesus saw that he answered discreetly, he said unto him, Thou art not far from the kingdom of God. And no man after that durst ask him any question.

35. And Jesus answered and said, while he taught in the temple, How say the scribes that Christ is the Son of David

36. For David himself said by the Holy Ghost, The LORD said to my Lord, Sit thou on my right hand, till I make thine enemies thy footstool.

37. David therefore himself calleth him Lord; and whence is he then his son And the common

33. Und ihn lieben von ganzem Herzen, von ganzem Gemüte, von ganzer Seele, und von allen Kräften, und lieben seinen Nächsten wie sich selbst, das ist mehr denn Brandopfer und alle Opfer.

34. Da Jesus aber sah, daß er vernünftig antwortete, sprach er zu ihm: "Du bist nicht ferne von dem Reich Gottes." Und es wagte ihn niemand weiter zu fragen.

35. Und Jesus antwortete und sprach, da er lehrte im Tempel: Wie sagen die Schriftgelehrten, Christus sei Davids Sohn?

36. Er aber, David, spricht durch den heiligen Geist: "Der HERR hat gesagt zu meinem Herrn: Setze dich zu meiner Rechten, bis daß ich lege deine Feinde zum Schemel deiner Füße."

37. Da heißt ihn ja David seinen Herrn; woher ist er denn sein Sohn? Und viel Volks hörte ihn

kansanjoukko kuunteli häntä mielellään.

38 Ja opettaessaan hän sanoi: "Varokaa kirjanoppineita, jotka mielellään käyskelevät pitkissä vaipoissa ja haluavat tervehdyksiä toreilla

39 ja etumaisia istuimia synagoogissa ja ensimmäisiä sijoja pidoissa,

40 noita, jotka syövät leskien huoneet ja näön vuoksi pitävät pitkiä rukouksia; he saavat sitä kovemman tuomion".

41 Ja hän istui vastapäätä uhriarkkia ja katseli, kuinka kansa pani rahaa uhriarkkuun. Ja monet rikkaat panivat paljon.

42 Niin tuli köyhä leski ja pani kaksi ropoa, yhteensä muutamia pennejä.

43 Ja hän kutsui opetuslapsensa tykönsä ja sanoi heille: "Totisesti minä sanon teille: tämä köyhä leski pani enemmän kuin kaikki

people heard him gladly.

38. And he said unto them in his doctrine, Beware of the scribes, which love to go in long clothing, and love salutations in the marketplaces,

39. And the chief seats in the synagogues, and the uppermost rooms at feasts:

40. Which devour widows' houses, and for a pretence make long prayers: these shall receive greater damnation.

41. And Jesus sat over against the treasury, and beheld how the people cast money into the treasury: and many that were rich cast in much.

42. And there came a certain poor widow, and she threw in two mites, which make a farthing.

43. And he called unto him his disciples, and saith unto them, Verily I say unto you, That this poor widow hath cast more in,

gern.

38. Und er lehrte sie und sprach zu ihnen: Sehet euch vor vor den Schriftgelehrten, die in langen Kleidern gehen und lassen sich gern auf dem Markte grüßen

39. und sitzen gern obenan in den Schulen und über Tisch beim Gastmahl;

40. sie fressen der Witwen Häuser und wenden langes Gebet vor. Diese werden desto mehr Verdammnis empfangen.

41. Und Jesus setzte sich gegen den Gotteskasten und schaute, wie das Volk Geld einlegte in den Gotteskasten; und viele Reiche legten viel ein.

42. Und es kam eine arme Witwe und legte zwei Scherflein ein; die machen einen Heller.

43. Und er rief seine Jünger zu sich und sprach zu ihnen: Diese arme Witwe hat mehr in den Gotteskasten gelegt denn alle,

muut, jotka panivat uhriarkkuun.

44 Sillä he kaikki panivat liiastaan, mutta tämä pani puutteestaan kaiken, mitä hänellä oli, koko elämisensä."

than all they which have cast into the treasury:

44. For all they did cast in of their abundance; but she of her want did cast in all that she had, even all her living.

die eingelegt haben.

44. Denn sie haben alle von ihrem Überfluß eingelegt; diese aber hat von ihrer Armut alles, was sie hatte, ihre ganze Nahrung, eingelegt.

13 luku

Jeesus puhuu maailman lopun yleisistä enteistä 1 – 13, Jerusalemin hävityksestä 14 – 20, vääristä kristuksista ja vääristä profeetoista 21 – 23 sekä tulemuksestaan 24 – 27; puhuu vertauksen viikunapuusta 28, 29, sanoo tulemuksensa hetken olevan tuntemattoman 30 – 32 ja kehoittaa valvomaan 33 – 37.

1 Ja kun hän meni ulos pyhäköstä, sanoi eräs hänen opetuslapsistaan hänelle: "Opettaja, katso, millaiset kivet ja millaiset rakennukset!"

2 Jeesus vastasi hänelle: "Sinä näet nämä suuret rakennukset. Niistä ei ole jäävä kiveä kiven päälle maahan jaottamatta."

1. And as he went out of the temple, one of his disciples saith unto him, Master, see what manner of stones and what buildings are here!

2. And Jesus answering said unto him, Seest thou these great buildings there shall not be left one stone upon another, that shall not be thrown down.

1. Und da er aus dem Tempel ging, sprach zu ihm seiner Jünger einer: Meister, siehe, welche Steine und Welch ein Bau ist das!

2. Und Jesus antwortete und sprach zu ihm: Siehst du wohl allen diesen großen Bau? Nicht ein Stein wird auf dem anderen bleiben, der nicht zerbrochen werde.

3 Ja kun hän istui Öljymäellä, vastapäätä pyhäkköä, kysyivät Pietari ja Jaakob ja Johannes ja Andreas häneltä eriksensä:

4 Sano meille: milloin tämä tapahtuu, ja mikä on merkki siitä, että kaikki tämä alkaa lopullisesti toteutua?

5 Niin Jeesus rupesi puhumaan heille: "Katsokaa, ettei kukaan teitä eksytä.

6 Monta tulee minun nimessäni sanoen: 'Minä se olen', ja he eksyttävät monta.

7 Ja kun te kuulette sotien melskettä ja sanomia sodista, älkää peljästykö. Näin täytyy tapahtua, mutta se ei ole vielä loppu.

8 Sillä kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan, tulee maanjäristyksiä monin paikoin, tulee nälänhätää. Tämä on synnytystuskien alkua.

3. And as he sat upon the mount of Olives over against the temple, Peter and James and John and Andrew asked him privately,

4. Tell us, when shall these things be? and what shall be the sign when all these things shall be fulfilled?

5. And Jesus answering them began to say, Take heed lest any man deceive you:

6. For many shall come in my name, saying, I am Christ; and shall deceive many.

7. And when ye shall hear of wars and rumours of wars, be ye not troubled: for such things must needs be; but the end shall not be yet.

8. For nation shall rise against nation, and kingdom against kingdom: and there shall be earthquakes in divers places, and there shall be famines and troubles: these are the

3. Und da er auf dem Ölberge saß gegenüber dem Tempel, fragten ihn Petrus, Jakobus und Johannes und Andreas besonders:

4. Sage uns, wann wird das alles geschehen? Und was wird das Zeichen sein, wann das alles soll vollendet werden?

5. Jesus antwortete ihnen und fing an, zu sagen: Sehet zu das euch nicht jemand verführe!

6. Denn es werden viele kommen unter meinem Namen und sagen: "Ich bin Christus!" und werden viele verführen.

7. Wenn ihr aber hören werdet von Kriegen und Kriegsgeschrei, so fürchtet euch nicht. Denn es muß also geschehen; aber das Ende ist noch nicht da.

8. Es wird sich ein Volk wider das andere empören und ein Königreich wider das andere, und werden Erdbeben geschehen hin und wieder, und wird teure Zeit und Schrecken

9 Mutta pitäkää te vaari itsestänne. Teidät vedetään oikeuksiin, ja teitä piestään synagoogissa, ja teidät asetetaan maaherrain ja kuningasten eteen, minun tähteni, todistukseksi heille.

10 Ja sitä ennen pitää evankeliumi saarnattaman kaikille kansoille.

11 Ja kun he vievät teitä ja vetävät oikeuteen, älkää edeltäpäin huolehtiko siitä, mitä puhuisitte; vaan mitä teille sillä hetkellä annetaan, se puhukaa. Sillä ette te ole puhumassa, vaan Pyhä Henki.

12 Ja veli antaa veljensä kuolemaan ja isä lapsensa, ja lapset nousevat vanhempiansa vastaan ja tappavat heidät.

13 Ja te joudutte kaikkien vihattaviksi minun nimeni tähden;

beginnings of sorrows.

9. But take heed to yourselves: for they shall deliver you up to councils; and in the synagogues ye shall be beaten: and ye shall be brought before rulers and kings for my sake, for a testimony against them.

10. And the gospel must first be published among all nations.

11. But when they shall lead you, and deliver you up, take no thought beforehand what ye shall speak, neither do ye premeditate: but whatsoever shall be given you in that hour, that speak ye: for it is not ye that speak, but the Holy Ghost.

12. Now the brother shall betray the brother to death, and the father the son; and children shall rise up against their parents, and shall cause them to be put to death.

13. And ye shall be hated of all men for my name's sake: but he

sein. Das ist der Not Anfang.

9. Ihr aber, sehet euch vor! Denn sie werden euch überantworten vor die Rathäuser und Schulen; und ihr müßt gestäupt werden, und vor Fürsten und Könige geführt werden um meinetwillen, zu einem Zeugnis über sie.

10. Und das Evangelium muß zuvor verkündigt werden unter alle Völker.

11. Wenn sie euch nun führen und überantworten werden, so sorget nicht, was ihr reden sollt, und bedenket auch nicht zuvor; sondern was euch zu der Stunde gegeben wird, das redet. Denn ihr seid's nicht, die da reden, sondern der Heilige Geist.

12. Es wird aber überantworten ein Bruder den andern zum Tode und der Vater den Sohn, und die Kinder werden sich empören gegen die Eltern und werden sie helfen töten.

13. Und ihr werdet gehaßt sein von jedermann um meines

mutta joka vahvana pysyy loppuun asti, se pelastuu.

14 Mutta kun näette hävityksen kauhistuksen (josta profeetta Daniel on puhunut) seisovan siinä, missä ei tulisi — joka tämän lukee, se tarkatkoon — silloin ne, jotka Juudeassa ovat, paetkoot vuorille;

15 joka on katolla, älköön astuko alas älköönkä menkö sisään noutamaan mitään huoneestansa;

16 ja joka on mennyt pellolle, älköön palatko takaisin noutamaan vaippaansa.

17 Voi raskaita ja imettäväisiä niinä päivinä!

18 Mutta rukoilkaa, ettei se tapahtuisi talvella.

19 Sillä niinä päivinä on oleva ahdistus, jonka kaltaista ei ole ollut hamasta luomakunnan alusta, jonka Jumala on luonut, tähän asti, eikä milloinkaan tule.

that shall endure unto the end, the same shall be saved.

14. But when ye shall see the abomination of desolation, spoken of by Daniel the prophet, standing where it ought not, (let him that readeth understand,) then let them that be in Judaea flee to the mountains:

15. And let him that is on the housetop not go down into the house, neither enter therein, to take any thing out of his house:

16. And let him that is in the field not turn back again for to take up his garment.

17. But woe to them that are with child, and to them that give suck in those days!

18. And pray ye that your flight be not in the winter.

19. For in those days shall be affliction, such as was not from the beginning of the creation which God created unto this time, neither shall be.

Namens willen. Wer aber beharrt bis an das Ende, der wird selig.

14. Wenn ihr aber sehen werdet den Greuel der Verwüstung (von dem der Prophet Daniel gesagt hat), daß er steht, wo er nicht soll (wer es liest, der merke darauf!), alsdann, wer in Judäa ist, der fliehe auf die Berge;

15. und wer auf dem Dache ist, der steige nicht hernieder ins Haus und komme nicht hinein, etwas zu holen aus seinem Hause;

16. und wer auf dem Felde ist, der wende sich nicht um, seine Kleider zu holen.

17. Weh aber den Schwangeren und Säugerinnen zu der Zeit!

18. Bittet aber, daß eure Flucht nicht geschehe im Winter.

19. Denn in diesen Tagen werden solche Trübsale sein, wie sie nie gewesen sind bisher, vom Anfang der Kreatur, die Gott geschaffen hat, und wie auch

20 Ja ellei Herra lyhentäisi niitä päiviä, ei mikään liha pelastuisi; mutta valittujen tähden, jotka hän on valinnut, hän on lyhentänyt ne päivät.

21 Ja jos silloin joku sanoo teille: 'Katso, täällä on Kristus', tai: 'Katso, tuolla', niin älkää uskoko.

22 Sillä vääriä kristuksia ja vääriä profeettoja nousee, ja he tekevät tunnustekoja ja ihmeitä, eksyttääkseen, jos mahdollista, valitut.

23 Mutta olkaa te varuillanne. Minä olen edeltä sanonut teille kaikki.

24 Mutta niinä päivinä, sen ahdistuksen jälkeen, aurinko pimenee, eikä kuu anna valoansa,

25 ja tähdet putoilevat taivaalta, ja voimat, jotka taivaissa ovat, järkkyvät.

20. And except that the Lord had shortened those days, no flesh should be saved: but for the elect's sake, whom he hath chosen, he hath shortened the days.

21. And then if any man shall say to you, Lo, here is Christ; or, lo, he is there; believe him not:

22. For false Christs and false prophets shall rise, and shall shew signs and wonders, to seduce, if it were possible, even the elect.

23. But take ye heed: behold, I have foretold you all things.

24. But in those days, after that tribulation, the sun shall be darkened, and the moon shall not give her light,

25. And the stars of heaven shall fall, and the powers that are in heaven shall be shaken.

nicht werden wird.

20. Und so der HERR diese Tage nicht verkürzt hätte, würde kein Mensch selig: aber um der Auserwählten willen, die er auserwählt hat, hat er auch diese Tage verkürzt.

21. Wenn nun jemand zu der Zeit wird zu euch sagen: Siehe, hier ist Christus! siehe, da ist er! so glaubet nicht.

22. Denn es werden sich erheben falsche Christi und falsche Propheten, die Zeichen und Wunder tun, daß sie auch die Auserwählten verführen, so es möglich wäre.

23. Ihr aber sehet euch vor! Siehe, ich habe es euch alles zuvor gesagt.

24. Aber zu der Zeit, nach dieser Trübsal, werden Sonne und Mond ihren Schein verlieren,

25. und die Sterne werden vom Himmel fallen, und die Kräfte der Himmel werden sich bewegen.

26 Ja silloin he näkevät Ihmisen Pojan tulevan pilvissä suurella voimalla ja kirkkaudella.

27 Ja silloin hän lähettää enkelinsä ja kokoaa valittunsa neljältä ilmalta, maan äärestä hamaan taivaan ääreen.

28 Mutta oppikaa viikunapuusta vertaus: Kun sen oksa jo on tuore ja lehdet puhkeavat, niin te tiedätte, että kesä on lähellä.

29 Samoin te myös, kun näette tämän tapahtuvan, tietäkää, että se on lähellä, oven edessä.

30 Totisesti minä sanon teille: tämä sukupolvi ei katoa, ennenkuin nämä kaikki tapahtuvat.

31 Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät katoa.

32 Mutta siitä päivästä tai

26. And then shall they see the Son of man coming in the clouds with great power and glory.

27. And then shall he send his angels, and shall gather together his elect from the four winds, from the uttermost part of the earth to the uttermost part of heaven.

28. Now learn a parable of the fig tree; When her branch is yet tender, and putteth forth leaves, ye know that summer is near:

29. So ye in like manner, when ye shall see these things come to pass, know that it is nigh, even at the doors.

30. Verily I say unto you, that this generation shall not pass, till all these things be done.

31. Heaven and earth shall pass away: but my words shall not pass away.

32. But of that day and that hour

26. Und dann werden sie sehen des Menschen Sohn kommen in den Wolken mit großer Kraft und Herrlichkeit.

27. Und dann wird er seine Engel senden und wird versammeln seine Auserwählten von den vier Winden, von dem Ende der Erde bis zum Ende des Himmels.

28. An dem Feigenbaum lernet ein Gleichnis: wenn jetzt seine Zweige saftig werden und Blätter gewinnen, so wißt ihr, daß der Sommer nahe ist.

29. Also auch, wenn ihr sehet, daß solches geschieht, so wisset, daß es nahe vor der Tür ist.

30. Wahrlich, ich sage euch: Dies Geschlecht wird nicht vergehen, bis daß dies alles geschehe.

31. Himmel und Erde werden vergehen; meine Worte aber werden nicht vergehen.

32. Von dem Tage aber und der

hetkestä ei tiedä kukaan, eivät enkelit taivaassa, eikä myöskään Poika, vaan ainoastaan Isä.

knoweth no man, no, not the angels which are in heaven, neither the Son, but the Father.

Stunde weiß niemand, auch die Engel im Himmel nicht, auch der Sohn nicht, sondern allein der Vater.

33 Olkaa varuillanne, valvokaa ja rukoilkaa, sillä ette tiedä, milloin se aika tulee.

33. Take ye heed, watch and pray: for ye know not when the time is.

33. Sehet zu, wachet und betet; denn ihr wisset nicht, wann es Zeit ist.

34 On niinkuin muille maille matkustaneen miehen: kun hän jätti talonsa ja antoi palvelijoilleen vallan, kullekin oman tehtävänsä, käski hän myös ovenvartijan valvoa.

34. For the Son of man is as a man taking a far journey, who left his house, and gave authority to his servants, and to every man his work, and commanded the porter to watch.

34. Gleich als ein Mensch, der über Land zog und verließ sein Haus und gab seinem Knecht Macht, einem jeglichen sein Werk, und gebot dem Türhüter, er sollte wachen.

35 Valvokaa siis, sillä ette tiedä, milloin talon herra tulee, iltamyöhälläkö vai yösydännä vai kukonlaulun aikaan vai varhain aamulla,

35. Watch ye therefore: for ye know not when the master of the house cometh, at even, or at midnight, or at the cockcrowing, or in the morning:

35. So wachet nun (denn ihr wißt nicht, wann der Herr des Hauses kommt, ob er kommt am Abend oder zu Mitternacht oder um den Hahnenschrei oder des Morgens),

36 ettei hän, äkkiarvaamatta tullessaan, tapaisi teitä nukkumasta.

36. Lest coming suddenly he find you sleeping.

36. auf daß er nicht schnell komme und finde euch schlafend.

37 Mutta minkä minä teille sanon, sen minä sanon kaikille: valvokaa."

37. And what I say unto you I say unto all, Watch.

37. Was ich aber euch sage, das sage ich allen: Wachet!

14 luku

Ylipapit ja kirjanoppineet miettivät, kuinka saisivat Jeesuksen surmatuksi 1, 2 Jeesus voidellaan 3 – 9; Juudas tarjoutuu kavaltamaan hänet 10, 11; Jeesus syö pääsisäislampaan 12 – 21, asettaa ehtoollisen 22 – 25, sanoo opetuslastensa loukkaantuvan häneen 26 – 31 ja rukoilee Getsemanessa 32 – 42; hänet vangitaan 43 – 50 Eräs mukana seurannut nuorukainen pakenee 51, 52 Jeesus on suuren neuvoston tutkittavana 53 – 65 Pietari kieltää Jeesuksen 66 – 72. (V.1, 2 vert. Matt.26:2 – 5 Luuk.22:1,2.)

1 Niin oli kahden päivän perästä pääsiäinen ja happamattoman leivän juhla, ja ylipapit ja kirjanoppineet miettivät, kuinka saisivat hänet otetuksi kavaluudella kiinni ja tapetuksi.

2 Sillä he sanoivat: "Ei juhlan aikana, ettei syntyisi meteliä kansassa".

3 Ja kun hän oli Betaniassa, pitalisen Simonin asunnossa, tuli hänen aterialla ollessaan nainen, mukanaan alabasteripullo täynnä oikeata, kallista nardusvoidetta. Hän rikkoi alabasteripullon ja vuodatti voiteen hänen päähänsä.

1. After two days was the feast of the passover, and of unleavened bread: and the chief priests and the scribes sought how they might take him by craft, and put him to death.

2. But they said, Not on the feast day, lest there be an uproar of the people.

3. And being in Bethany in the house of Simon the leper, as he sat at meat, there came a woman having an alabaster box of ointment of spikenard very precious; and she brake the box, and poured it on his head.

1. Und nach zwei Tagen war Ostern und die Tage der süßen Brote. Und die Hohenpriester und Schriftgelehrten suchten, wie sie ihn mit List griffen und töteten.

2. Sie sprachen aber: Ja nicht auf das Fest, daß nicht ein Aufruhr im Volk werde!

3. Und da er zu Bethanien war in Simons, des Aussätzigen, Hause und saß zu Tische, da kam ein Weib, die hatte ein Glas mit ungefälschtem und köstlichem Nardenwasser, und sie zerbrach das Glas und goß es auf sein Haupt.

4 Niin oli muutamia, jotka närkästyivät ja sanoivat keskenään: "Mitä varten tämä voiteen haaskaus?"

5 Olisihan voinut myydä tämän voiteen enempään kuin kolmeensataan denariin ja antaa ne köyhille." Ja he toruivat häntä.

6 Mutta Jeesus sanoi: "Antakaa hänen olla. Miksi pahoitatte hänen mieltään? Hän teki hyvän työn minulle.

7 Köyhät teillä on aina keskuudessanne, ja milloin tahdotte, voitte heille tehdä hyvää, mutta minua teillä ei ole aina.

8 Hän teki, minkä voi. Edeltäkäs in hän voiteli minun ruumiini hautaamista varten.

9 Totisesti minä sanon teille: missä ikinä kaikessa maailmassa evankeliumia saarnataan, siellä sekin, minkä tämä teki, on mainittava hänen muistoksensa."

4. And there were some that had indignation within themselves, and said, Why was this waste of the ointment made?

5. For it might have been sold for more than three hundred pence, and have been given to the poor. And they murmured against her.

6. And Jesus said, Let her alone; why trouble ye her she hath wrought a good work on me.

7. For ye have the poor with you always, and whensoever ye will ye may do them good: but me ye have not always.

8. She hath done what she could: she is come aforehand to anoint my body to the burying.

9. Verily I say unto you, Wheresoever this gospel shall be preached throughout the whole world, this also that she hath done shall be spoken of for a

4. Da waren etliche, die wurden unwillig und sprachen: Was soll doch diese Vergeudung?

5. Man könnte das Wasser um mehr denn dreihundert Groschen verkauft haben und es den Armen geben. Und murrten über sie.

6. Jesus aber sprach: Laßt sie mit Frieden! Was bekümmert ihr sie? Sie hat ein gutes Werk an mir getan.

7. Ihr habt allezeit Arme bei euch, und wenn ihr wollt, könnt ihr ihnen Gutes tun; mich aber habt ihr nicht allezeit.

8. Sie hat getan, was sie konnte; sie ist zuvorgekommen, meinen Leib zu salben zu meinem Begräbnis.

9. Wahrlich, ich sage euch: Wo dies Evangelium gepredigt wird in aller Welt, da wird man auch das sagen zu ihrem Gedächtnis, was sie jetzt getan hat.

10 Ja Juudas Iskariot, yksi niistä kahdestatoista, meni ylipappien luo kavaltaakseen hänet heille.

11 Kun nämä sen kuulivat, ihastuivat he ja lupasivat antaa hänelle rahaa. Ja hän mietti, kuinka hänet sopivassa tilaisuudessa kavaltaisi.

12 Ja ensimmäisenä happamattoman leivän päivänä, kun pääsiäislammas teurastettiin, hänen opetuslapsensa sanoivat hänelle: "Mihin tahdot, että menemme valmistamaan pääsiäislampaan sinun syödäksesi?"

13 Niin hän lähetti kaksi opetuslastaan ja sanoi heille: "Menkää kaupunkiin, niin teitä vastaan tulee mies kantaen vesiastiaa; seuratkaa häntä.

14 Ja mihin hän menee, sen talon isännälle sanokaa:

memorial of her.

10. And Judas Iscariot, one of the twelve, went unto the chief priests, to betray him unto them.

11. And when they heard it, they were glad, and promised to give him money. And he sought how he might conveniently betray him.

12. And the first day of unleavened bread, when they killed the passover, his disciples said unto him, Where wilt thou that we go and prepare that thou mayest eat the passover?

13. And he sendeth forth two of his disciples, and saith unto them, Go ye into the city, and there shall meet you a man bearing a pitcher of water: follow him.

14. And wheresoever he shall go in, say ye to the goodman of the

10. Und Judas Ischariot, einer von den Zwölfen, ging hin zu den Hohenpriestern, daß er ihn verriete.

11. Da sie das hörten, wurden sie froh und verhiessen, ihm Geld zu geben. Und er suchte, wie er ihn füglich verriete.

12. Und am ersten Tage der süßen Brote, da man das Osterlamm opferte, sprachen seine Jünger zu ihm: Wo willst du, daß wir hingehen und bereiten, daß du das Osterlamm essest?

13. Und er sandte seiner Jünger zwei und sprach zu ihnen: Gehet hin in die Stadt, und es wird euch ein Mensch begegnen, der trägt einen Krug mit Wasser; folget ihm nach,

14. und wo er eingeht, da sprecht zu dem Hauswirt: Der

'Opettaja sanoo: Missä on minun vierashuoneeni, syödäkseni siinä pääsiäislampaan opetuslasteni kanssa?'

15 Ja hän näyttää teille suuren huoneen yläkerrassa, valmiiksi laitettun; valmistakaa meille sinne."

16 Niin opetuslapset lähtivät ja tulivat kaupunkiin ja havaitsivat niin olevan, kuin Jeesus oli heille sanonut, ja valmistivat pääsiäislampaan.

17 Ja kun ehtoö tuli, saapui hän sinne niiden kahdentoista kanssa.

18 Ja kun he olivat aterialla ja söivät, sanoi Jeesus: "Totisesti minä sanon teille: yksi teistä kavaltaa minut, yksi, joka syö minun kanssani".

19 He tulivat murheellisiksi ja rupesivat toinen toisensa perästä sanomaan hänelle: "En kaiketi minä?"

20 Hän sanoi heille: "Yksi teistä kahdestatoista, se, joka kastaa

house, The Master saith, Where is the guestchamber, where I shall eat the passover with my disciples?

15. And he will shew you a large upper room furnished and prepared: there make ready for us.

16. And his disciples went forth, and came into the city, and found as he had said unto them: and they made ready the passover.

17. And in the evening he cometh with the twelve.

18. And as they sat and did eat, Jesus said, Verily I say unto you, One of you which eateth with me shall betray me.

19. And they began to be sorrowful, and to say unto him one by one, Is it I? and another said, Is it I?

20. And he answered and said unto them, It is one of the twelve,

Meister läßt dir sagen: Wo ist das Gasthaus, darin ich das Osterlamm esse mit meinen Jüngern?

15. Und er wird euch einen großen Saal zeigen, der mit Polstern versehen und bereit ist; daselbst richtet für uns zu.

16. Und die Jünger gingen aus und kamen in die Stadt und fanden's, wie er ihnen gesagt hatte, und bereiteten das Osterlamm.

17. Am Abend aber kam er mit den Zwölfen.

18. Und als sie zu Tische saßen und aßen, sprach Jesus: Wahrlich, ich sage euch: Einer unter euch, der mit mir isset, wird mich verraten.

19. Und sie wurden traurig und sagten zu ihm, einer nach dem anderen: Bin ich's? und der andere: Bin ich's?

20. Er antwortete und sprach zu ihnen: Einer aus den Zwölfen,

vatiin minun kanssani.

21 Niin, Ihmisen Poika tosin menee pois, niinkuin hänestä on kirjoitettu, mutta voi sitä ihmistä, jonka kautta Ihmisen Poika kavalletaan! Parempi olisi sille ihmiselle, että hän ei olisi syntynyt."

22 Ja heidän syödessään Jeesus otti leivän, siunasi, mursi ja antoi heille ja sanoi: "Ottakaa (,syökää), tämä on minun ruumiini".

23 Ja hän otti maljan, kiitti ja antoi heille; ja he kaikki joivat siitä.

24 Ja hän sanoi heille: "Tämä on minun vereni, (uuden) liiton veri, joka vuodatetaan monen edestä.

25 Totisesti minä sanon teille: minä en juo enää viinipuun antia, ennenkuin sinä päivänä, jona juon sitä uutena Jumalan

that dippeth with me in the dish.

21. The Son of man indeed goeth, as it is written of him: but woe to that man by whom the Son of man is betrayed! good were it for that man if he had never been born.

22. And as they did eat, Jesus took bread, and blessed, and brake it, and gave to them, and said, Take, eat: this is my body.

23. And he took the cup, and when he had given thanks, he gave it to them: and they all drank of it.

24. And he said unto them, This is my blood of the new testament, which is shed for many.

25. Verily I say unto you, I will drink no more of the fruit of the vine, until that day that I drink it new in the kingdom of God.

der mit mir in die Schüssel taucht.

21. Zwar des Menschen Sohn geht hin, wie von ihm geschrieben steht; weh aber dem Menschen, durch welchen des Menschen Sohn verraten wird. Es wäre demselben Menschen besser, daß er nie geboren wäre.

22. Und indem sie aßen, nahm Jesus das Brot, dankte und brach's und gab's ihnen und sprach: Nehmet, esset; das ist mein Leib.

23. Und nahm den Kelch, dankte und gab ihnen den; und sie tranken alle daraus.

24. Und er sprach zu ihnen: Das ist mein Blut des neuen Testamentes, das für viele vergossen wird.

25. Wahrlich, ich sage euch, daß ich hinfort nicht trinken werde vom Gewächs des Weinstocks bis auf den Tag, da ich's neu

valtakunnassa."

26 Ja veisattuaan kiitosvirren he lähtivät Öljymäelle.

27 Ja Jeesus sanoi heille: "(Tänä yönä) Kaikki te loukkaannutte (minuun), sillä kirjoitettu on: 'Minä lyön paimenta, ja lampaat hajotetaan'.

28 Mutta ylösnoustuani minä menen teidän edellänne Galileaan."

29 Niin Pietari sanoi hänelle: "Vaikka kaikki loukkaantuisivat, en kuitenkaan minä".

30 Jeesus sanoi hänelle: "Totisesti minä sanon sinulle: tänään, tänä yönä, ennenkuin kukko kahdesti laulaa, sinä kolmesti minut kiellät".

31 Mutta hän vakuutti vielä lujemmin: "Vaikka minun pitäisi kuolla sinun kanssasi, en sittenkään minä sinua kiellä". Ja samoin sanoivat kaikki muutkin.

26. And when they had sung an hymn, they went out into the mount of Olives.

27. And Jesus saith unto them, All ye shall be offended because of me this night: for it is written, I will smite the shepherd, and the sheep shall be scattered.

28. But after that I am risen, I will go before you into Galilee.

29. But Peter said unto him, Although all shall be offended, yet will not I.

30. And Jesus saith unto him, Verily I say unto thee, That this day, even in this night, before the cock crow twice, thou shalt deny me thrice.

31. But he spake the more vehemently, If I should die with thee, I will not deny thee in any wise. Likewise also said they all.

trinke in dem Reich Gottes.

26. Und da sie den Lobgesang gesprochen hatten, gingen sie hinaus an den Ölberg.

27. Und Jesus sprach zu ihnen: Ihr werdet euch in dieser Nacht alle an mir ärgern; denn es steht geschrieben: "Ich werde den Hirten schlagen, und die Schafe werden sich zerstreuen."

28. Wenn ich aber auferstehe, will ich vor euch hingehen nach Galiläa.

29. Petrus aber sagte zu ihm: Und wenn sie sich alle ärgerten, so wollte doch ich mich nicht ärgern.

30. Und Jesus sprach zu ihm: Wahrlich, ich sage dir: Heute, in dieser Nacht, ehe denn der Hahn zweimal kräht, wirst du mich dreimal verleugnen.

31. Er aber redete noch weiter: Ja, wenn ich mit dir auch sterben müßte, wollte ich dich doch nicht verleugnen. Desgleichen sagten sie alle.

32 Ja he tulivat maatilalle, jonka nimi on Getsemane; ja hän sanoi opetuslapsillensa: "Istukaa tässä, sillä aikaa kuin minä rukoilen".

33 Ja hän otti mukaansa Pietarin ja Jaakobin ja Johanneksen; ja hän alkoi kauhistua ja tulla tuskaan.

34 Ja hän sanoi heille: "Minun sieluni on syvästi murheellinen, kuolemaan asti; olkaa tässä ja valvokaa".

35 Ja hän meni vähän edemmäksi, lankesi maahan ja rukoili, että, jos mahdollista, se hetki menisi häneltä ohi,

36 ja sanoi: "Abba, Isä, kaikki on mahdollista sinulle; ota pois minulta tämä malja. Mutta ei, mitä minä tahdon, vaan mitä sinä!"

37 Ja hän tuli ja tapasi heidät nukkumasta ja sanoi Pietarille: "Simon, nukutko? Etkö jaksanut yhtä hetkeä valvoa?"

38 Valvokaa ja rukoilkaa, ettette

32. And they came to a place which was named Gethsemane: and he saith to his disciples, Sit ye here, while I shall pray.

33. And he taketh with him Peter and James and John, and began to be sore amazed, and to be very heavy;

34. And saith unto them, My soul is exceeding sorrowful unto death: tarry ye here, and watch.

35. And he went forward a little, and fell on the ground, and prayed that, if it were possible, the hour might pass from him.

36. And he said, Abba, Father, all things are possible unto thee; take away this cup from me: nevertheless not what I will, but what thou wilt.

37. And he cometh, and findeth them sleeping, and saith unto Peter, Simon, sleepest thou couldest not thou watch one hour

38. Watch ye and pray, lest ye

32. Und sie kamen zu einem Hofe mit Namen Gethsemane. Und er sprach zu seinen Jüngern: Setzet euch hier, bis ich hingehe und bete.

33. Und nahm Petrus und Jakobus und Johannes und fing an, zu zittern und zu zagen.

34. Und sprach zu ihnen: Meine Seele ist betrübt bis an den Tod; bleibet hier und wachet!

35. Und ging ein wenig weiter, fiel auf die Erde und betete, daß, wenn es möglich wäre, die Stunde vorüberginge,

36. und sprach: Abba, mein Vater, es ist dir alles möglich; überhebe mich dieses Kelchs; doch nicht, was ich will, sondern was du willst!

37. Und kam und fand sie schlafend und sprach zu Petrus: Simon, schläfst du? Vermochtest du nicht eine Stunde zu wachen?

38. Wachet und betet, daß ihr

joutuisi kiusaukseen; henki tosin on altis, mutta liha on heikko."

39 Ja taas hän meni pois ja rukoili sanoen samat sanat.

40 Ja tullessaan hän taas tapasi heidät nukkumasta, sillä heidän silmänsä olivat käyneet kovin raukeiksi; ja he eivät tienneet, mitä hänelle vastaisivat.

41 Ja hän tuli kolmannen kerran ja sanoi heille: "Te nukutte vielä ja lepäätte! Jo riittää! Hetki on tullut; katso, Ihmisen Poika annetaan syntisten käsiin.

42 Nouskaa, lähtekäämme; katso, se, joka kavaltaa minut, on lähellä."

43 Ja heti, hänen vielä puhuessaan, Juudas, yksi niistä kahdestatoista, saapui, ja hänen mukanaan joukko ylipappien ja kirjanoppineiden ja vanhinten

enter into temptation. The spirit truly is ready, but the flesh is weak.

39. And again he went away, and prayed, and spake the same words.

40. And when he returned, he found them asleep again, (for their eyes were heavy,) neither wist they what to answer him.

41. And he cometh the third time, and saith unto them, Sleep on now, and take your rest: it is enough, the hour is come; behold, the Son of man is betrayed into the hands of sinners.

42. Rise up, let us go; lo, he that betrayeth me is at hand.

43. And immediately, while he yet spake, cometh Judas, one of the twelve, and with him a great multitude with swords and staves, from the chief priests and

nicht in Versuchung fallet! Der Geist ist willig; aber das Fleisch ist schwach.

39. Und ging wieder hin und betete und sprach dieselben Worte.

40. Und kam wieder und fand sie abermals schlafend; denn ihre Augen waren voll Schlags, und sie wußten nicht, was sie ihm antworteten.

41. Und er kam zum drittenmal und sprach zu ihnen: Ach, wollt ihr nun schlafen und ruhen? Es ist genug; die Stunde ist gekommen. Siehe, des Menschen Sohn wird überantwortet in der Sünder Hände.

42. Stehet auf, laßt uns gehen. Siehe, der mich verrät, ist nahe!

43. Und alsbald, da er noch redete, kam herzu Judas, der Zwölf einer, und eine große Schar mit ihm, mit Schwertern und mit Stangen von den

luota, miekat ja seipäät käsissä.

44 Mutta se, joka hänet kavalsi, oli sopinut heidän kanssaan merkistä, sanoen: "Se, jolle minä suuta annan, hän se on; ottakaa hänet kiinni ja viekää tarkasti vartioituna pois".

45 Ja tultuaan hän kohta astui hänen luoksensa ja sanoi: "Rabbi!" ja antoi hänelle suuta.

46 Silloin he kävivät häneen käsiksi ja ottivat hänet kiinni.

47 Mutta eräs niistä, jotka lähellä seisoivat, veti miekkansa, iski ylimmäisen papin palvelijaa ja sivalsi häneltä pois korvan.

48 Niin Jeesus puhui heille ja sanoi: "Niinkuin ryöväriä vastaan te olette lähteneet minua miekoilla ja seipäillä vangitsemaan.

49 Joka päivä minä olen ollut teidän luonanne opettaen pyhäkössä, ettekä ole ottaneet

the scribes and the elders.

44. And he that betrayed him had given them a token, saying, Whomsoever I shall kiss, that same is he; take him, and lead him away safely.

45. And as soon as he was come, he goeth straightway to him, and saith, Master, master; and kissed him.

46. And they laid their hands on him, and took him.

47. And one of them that stood by drew a sword, and smote a servant of the high priest, and cut off his ear.

48. And Jesus answered and said unto them, Are ye come out, as against a thief, with swords and with staves to take me

49. I was daily with you in the temple teaching, and ye took me not: but the scriptures must be

Hohenpriestern und Schriftgelehrten und Ältesten.

44. Und der Verräter hatte ihnen ein Zeichen gegeben und gesagt: Welchen ich küssen werde, der ist's; den greifet und führet ihn sicher.

45. Und da er kam, trat er alsbald zu ihm und sprach zu ihm: Rabbi, Rabbi! und küßte ihn.

46. Die aber legten ihre Hände an ihn und griffen ihn.

47. Einer aber von denen, die dabeistanden, zog sein Schwert aus und schlug des Hohenpriesters Knecht und hieb ihm ein Ohr ab.

48. Und Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Ihr seid ausgegangen wie zu einem Mörder mit Schwertern und Stangen, mich zu fangen.

49. Ich bin täglich bei euch im Tempel gewesen und habe gelehrt, und ihr habt mich nicht

minua kiinni. Mutta tämä tapahtuu, että kirjoitukset kävisivät toteen."

50 Niin he kaikki jättivät hänet ja pakenivat.

51 Ja häntä seurasi eräs nuorukainen, jolla oli ympärillään liinavaate paljaalle iholle heitettyä; ja he ottivat hänet kiinni.

52 Mutta hän jätti liinavaatteen ja pakeni alastonna.

53 Ja he veivät Jeesuksen ylimmäisen papin eteen, jonne kaikki ylipapit ja vanhimmat ja kirjanoppineet kokoontuivat.

54 Ja Pietari seurasi häntä taampana ylimmäisen papin palatsin esipihaan asti ja istui palvelijain joukkoon ja lämmitteli tulen ääressä.

55 Mutta ylipapit ja koko neuvosto etsivät todistusta Jeesusta vastaan tappaaksensa hänet, mutta eivät löytäneet.

fulfilled.

50. And they all forsook him, and fled.

51. And there followed him a certain young man, having a linen cloth cast about his naked body; and the young men laid hold on him:

52. And he left the linen cloth, and fled from them naked.

53. And they led Jesus away to the high priest: and with him were assembled all the chief priests and the elders and the scribes.

54. And Peter followed him afar off, even into the palace of the high priest: and he sat with the servants, and warmed himself at the fire.

55. And the chief priests and all the council sought for witness against Jesus to put him to death; and found none.

gegriffen, aber auf daß die Schrift erfüllt werde.

50. Und die Jünger verließen ihn alle und flohen.

51. Und es war ein Jüngling, der folgte ihm nach, der war mit Leinwand bekleidet auf der bloßen Haut; und die Jünglinge griffen ihn.

52. Er aber ließ die Leinwand fahren und floh bloß von ihnen.

53. Und sie führten Jesus zu dem Hohenpriester, dahin zusammengekommen waren alle Hohenpriester und Ältesten und Schriftgelehrten.

54. Petrus aber folgte ihm nach von ferne bis hinein in des Hohenpriesters Palast; und er war da und saß bei den Knechten und wärmte sich bei dem Licht.

55. Aber die Hohenpriester und der ganze Rat suchten Zeugnis wider Jesum, auf daß sie ihn zum Tode brächten, und fanden

56 Useat kyllä todistivat väärin häntä vastaan, mutta todistukset eivät olleet yhtäpitäviä.

57 Niin muutamat nousivat ja todistivat väärin häntä vastaan, sanoen:

58 Me olemme kuulleet hänen sanovan: 'Minä hajotan maahan tämän käsillä tehdyn temppelin ja rakennan kolmessa päivässä toisen, joka ei ole käsillä tehty'.

59 Mutta eivät näinkään heidän todistuksensa olleet yhtäpitäviä.

60 Silloin ylimmäinen pappi nousi ja astui esille ja kysyi Jeesukselta sanoen: "Etkö vastaa mitään? Mitä nämä todistavat sinua vastaan?"

61 Mutta hän oli vaiti eikä vastannut mitään. Taas ylimmäinen pappi kysyi häneltä ja sanoi hänelle: "Oletko sinä Kristus, sen Ylistetyn Poika?"

62 Jeesus sanoi: "Olen; ja te saatte nähdä Ihmisen Pojan

56. For many bare false witness against him, but their witness agreed not together.

57. And there arose certain, and bare false witness against him, saying,

58. We heard him say, I will destroy this temple that is made with hands, and within three days I will build another made without hands.

59. But neither so did their witness agree together.

60. And the high priest stood up in the midst, and asked Jesus, saying, Answerest thou nothing? what is it which these witness against thee?

61. But he held his peace, and answered nothing. Again the high priest asked him, and said unto him, Art thou the Christ, the Son of the Blessed?

62. And Jesus said, I am: and ye shall see the Son of man sitting

nichts.

56. Viele gaben falsch Zeugnis wider ihn; aber ihr Zeugnis stimmte nicht überein.

57. Und etliche standen auf und gaben falsch Zeugnis wider ihn und sprachen:

58. Wir haben gehört, daß er sagte: Ich will den Tempel, der mit Händen gemacht ist, abbrechen und in drei Tagen einen anderen bauen, der nicht mit Händen gemacht sei.

59. Aber ihr Zeugnis stimmte noch nicht überein.

60. Und der Hohepriester stand auf, trat mitten unter sie und fragte Jesum und sprach: Antwortest du nichts zu dem, was diese wider dich zeugen?

61. Er aber schwieg still und antwortete nichts. Da fragte ihn der Hohepriester abermals und sprach zu ihm: Bist du Christus, der Sohn des Hochgelobten?

62. Jesus aber sprach: Ich bin's; und ihr werdet sehen des

istuvan Voiman oikealla puolella ja tulevan taivaan pilvissä".

on the right hand of power, and coming in the clouds of heaven.

Menschen Sohn sitzen zur rechten Hand der Kraft und kommen mit des Himmels Wolken.

63 Niin ylimmäinen pappi repäisi vaatteensa ja sanoi: "Mitä me enää todistajia tarvitsemme?

63. Then the high priest rent his clothes, and saith, What need we any further witnesses?

63. Da zerriß der Hohepriester seinen Rock und sprach: Was bedürfen wir weiter Zeugen?

64 Te kuulitte hänen pilkkaamisensa. Mitä arvelette?" Niin he kaikki tuomitsivat hänet vikapääksi kuolemaan.

64. Ye have heard the blasphemy: what think ye? And they all condemned him to be guilty of death.

64. Ihr habt gehört die Gotteslästerung. Was dünkt euch? Sie aber verdammten ihn alle, daß er des Todes schuldig wäre.

65 Ja muutamat rupesivat sylkemään häntä ja peittivät hänen kasvonsa ja löivät häntä nyrkillä ja sanoivat hänelle: "Profetoi!" Oikeudenpalvelijatkin löivät häntä poskelle.

65. And some began to spit on him, and to cover his face, and to buffet him, and to say unto him, Prophecy: and the servants did strike him with the palms of their hands.

65. Da fingen an etliche, ihn zu verspeien und zu verdecken sein Angesicht und ihn mit Fäusten zu schlagen und zu ihm zu sagen: Weissage uns! Und die Knechte schlugen ihn ins Angesicht.

66 Kun nyt Pietari oli alhaalla esipihassa, tuli sinne muuan ylimmäisen papin palvelijattarista;

66. And as Peter was beneath in the palace, there cometh one of the maids of the high priest:

66. Und Petrus war unten im Hof. Da kam eine von des Hohenpriesters Mägden;

67 ja nähdessään Pietarin lämmittelevän hän katsoi häneen ja sanoi: "Sinäkin olit Nasaretilaisen, tuon Jeesuksen,

67. And when she saw Peter warming himself, she looked upon him, and said, And thou also wast with Jesus of

67. und da sie sah Petrus sich wärmen, schaute sie ihn an und sprach: Und du warst auch mit Jesus von Nazareth.

kanssa".

68 Mutta hän kielsi sanoen: "En tiedä enkä käsitä, mitä sanot". Ja hän meni ulos pihalle. Ja kukko lauloi.

69 Ja nähdessään hänet siellä palvelijatar rupesi taas sanomaan lähellä seisoville: "Tämä on yksi niistä".

70 Mutta hän kielsi uudestaan. Ja vähän sen jälkeen lähellä seisovat taas sanoivat Pietarille: "Totisesti, sinä olet yksi niistä, sillä olethan sinä galilealainenkin (ja puhetasikin on samanlainen)".

71 Mutta hän rupesi sadattelemaan itseänsä ja vannomaan: "En tunne sitä miestä, josta te puhutte".

72 Ja samassa kukko lauloi toisen kerran. Niin Pietari muisti Jeesuksen sanat, jotka hän oli sanonut hänelle: "Ennenkuin kukko kahdesti laulaa, sinä kolmesti minut kiellät". Ja hän

Nazareth.

68. But he denied, saying, I know not, neither understand I what thou sayest. And he went out into the porch; and the cock crew.

69. And a maid saw him again, and began to say to them that stood by, This is one of them.

70. And he denied it again. And a little after, they that stood by said again to Peter, Surely thou art one of them: for thou art a Galilaeen, and thy speech agreeth thereto.

71. But he began to curse and to swear, saying, I know not this man of whom ye speak.

72. And the second time the cock crew. And Peter called to mind the word that Jesus said unto him, Before the cock crow twice, thou shalt deny me thrice. And when he thought thereon,

68. Er leugnete aber und sprach: Ich kenne ihn nicht, weiß auch nicht, was du sagst. Und er ging hinaus in den Vorhof; und der Hahn krähte.

69. Und die Magd sah ihn und hob abermals an, zu sagen denen, die dabeistanden: Dieser ist deren einer.

70. Und er leugnete abermals. Und nach einer kleinen Weile sprachen abermals zu Petrus, die dabeistanden: Wahrlich, du bist deren einer; denn du bist ein Galiläer, und deine Sprache lautet gleich also.

71. Er aber fing an, sich zu verfluchen und zu schwören: Ich kenne den Menschen nicht, von dem ihr sagt.

72. Und der Hahn krähte zum andernmal. Da gedachte Petrus an das Wort, das Jesus zu ihm sagte: Ehe der Hahn zweimal kräht, wirst du mich dreimal verleugnen. Und er hob an, zu

ratkesi itkuun.

he wept.

weinen.

15 luku

Jeesus on Pilatuksen tutkittavana 1 – 5 Barabbas päästetään; Jeesus tuomitaan 6 – 15, hän on pilkan alaisena 16 – 20, hänet ristiinnaulitaan kahden ryövärin väliin 21 – 32, hän antaa henkensä 33 – 41, ja hänet haudataan 42 – 47.

1 Ja heti aamulla ylipapit ynnä vanhimmat ja kirjanoppineet ja koko neuvosto tekivät päätöksen, sitoivat Jeesuksen, veivät hänet pois ja antoivat Pilatuksen käsiin.

1. And straightway in the morning the chief priests held a consultation with the elders and scribes and the whole council, and bound Jesus, and carried him away, and delivered him to Pilate.

1. Und bald am Morgen hielten die Hohenpriester einen Rat mit den Ältesten und Schriftgelehrten, dazu der ganze Rat, und banden Jesum und führten ihn hin und überantworteten ihn dem Pilatus.

2 Niin Pilatus kysyi häneltä: "Oletko sinä juutalaisten kuningas?" Hän vastasi ja sanoi hänelle: "Sinäpä sen sanot".

2. And Pilate asked him, Art thou the King of the Jews And he answering said unto him, Thou sayest it.

2. Und Pilatus fragte ihn: Bist du der König der Juden? Er antwortete aber und sprach zu ihm: Du sagst es.

3 Ja ylipapit tekivät monta syytöstä häntä vastaan.

3. And the chief priests accused him of many things: but he answered nothing.

3. Und die Hohenpriester beschuldigten ihn hart. }

4 Niin Pilatus taas kysyi häneltä sanoen: "Etkö vastaa mitään? Katso, kuinka paljon syytöksiä he tekevät sinua vastaan."

4. And Pilate asked him again, saying, Answerest thou nothing? behold how many things they witness against thee.

4. Pilatus aber fragte ihn abermals und sprach: Antwortest du nichts? Siehe, wie hart sie dich verklagen!

5 Mutta Jeesus ei enää

5. But Jesus yet answered

5. Jesus aber antwortete nichts

vastannut mitään, niin että Pilatus ihmetteli.

6 Mutta juhlan aikana hän tavallisesti päästi heille yhden vangin irti, sen, jota he anoivat.

7 Niin siellä oli eräs mies, jota sanottiin Barabbaaksi, vangittu muiden kapinoitsijain kanssa, jotka kapinassa olivat tehneet murhan.

8 Ja kansa meni sinne ylös ja rupesi pyytämään, että hän tekisi heille, niinkuin hänen tapansa oli.

9 Pilatus vastasi heille sanoen: "Tahdotteko, että päästän teille juutalaisten kuninkaan?"

10 Sillä hän tiesi, että ylipapit kateudesta olivat antaneet hänet hänen käsiinsä.

11 Mutta ylipapit kiihoittivat kansaa anomaan, että hän ennemmin päästäisi heille Barabbaan.

12 Ja Pilatus puhui taas heille ja sanoi: "Mitä minun sitten on tehtävä hänelle, jota te sanotte

nothing; so that Pilate marvelled.

6. Now at that feast he released unto them one prisoner, whomsoever they desired.

7. And there was one named Barabbas, which lay bound with them that had made insurrection with him, who had committed murder in the insurrection.

8. And the multitude crying aloud began to desire him to do as he had ever done unto them.

9. But Pilate answered them, saying, Will ye that I release unto you the King of the Jews?

10. For he knew that the chief priests had delivered him for envy.

11. But the chief priests moved the people, that he should rather release Barabbas unto them.

12. And Pilate answered and said again unto them, What will ye then that I shall do unto him

mehr, also daß sich auch Pilatus verwunderte.

6. Er pflegte aber ihnen auf das Osterfest einen Gefangenen loszugeben, welchen sie beehrten.

7. Es war aber einer, genannt Barabbas, gefangen mit den Aufrührern, die im Aufruhr einen Mord begangen hatten.

8. Und das Volk ging hinauf und bat, daß er täte, wie er pflegte.

9. Pilatus aber antwortete ihnen: Wollt ihr, daß ich euch den König der Juden losgebe?

10. Denn er wußte, daß ihn die Hohenpriester aus Neid überantwortet hatten.

11. Aber die Hohenpriester reizten das Volk, das er ihnen viel lieber den Barabbas losgäbe.

12. Pilatus aber antwortete wiederum und sprach zu ihnen: Was wollt ihr denn, daß ich tue

juutalaisten kuninkaaksi?"

13 Niin he taas huusivat:
"Ristiinnaulitse hänet!"

14 Mutta Pilatus sanoi heille:
"Mitä pahaa hän sitten on
tehnyt?" Mutta he huusivat vielä
kovemmin: "Ristiinnaulitse
hänet!"

15 Ja kun Pilatus tahtoi tehdä
kansalle mieliksi, päästi hän
heille Barabbaan, mutta
Jeesuksen hän ruoskitti ja
luovutti ristiinnaulittavaksi.

16 Niin sotamiehet veivät hänet
sisälle linnaan, se on palatsiin, ja
kutsuivat siihen koko
sotilasjoukon.

17 Ja he pukivat hänen yllensä
purppuravaipan, väänsivät
orjantappuroista kruunun ja
panivat sen hänen päähänsä

18 ja rupesivat tervehtimään
häntä: "Terve, juutalaisten
kuningas!"

19 Ja he löivät häntä päähän
ruovolla, sylkivät häntä ja

whom ye call the King of the
Jews?

13. And they cried out again,
Crucify him.

14. Then Pilate said unto them,
Why, what evil hath he done?
And they cried out the more
exceedingly, Crucify him.

15. And so Pilate, willing to
content the people, released
Barabbas unto them, and
delivered Jesus, when he had
scourged him, to be crucified.

16. And the soldiers led him
away into the hall, called
Praetorium; and they call
together the whole band.

17. And they clothed him with
purple, and platted a crown of
thorns, and put it about his head,

18. And began to salute him,
Hail, King of the Jews!

19. And they smote him on the
head with a reed, and did spit

dem, den ihr beschuldigt, er sei
der König der Juden?

13. Sie schrieen abermals:
Kreuzige ihn!

14. Pilatus aber sprach zu ihnen:
Was hat er Übles getan? Aber
sie schrieen noch viel mehr:
Kreuzige ihn!

15. Pilatus aber gedachte, dem
Volk genugzutun, und gab ihnen
Barabbas los, und geißelte
Jesum und überantwortete ihn,
daß er gekreuzigt würde.

16. Die Kriegsknechte aber
führten ihn hinein in das
Richthaus und riefen zusammen
die ganze Schar

17. und zogen ihm einen Purpur
an und flochten eine dornene
Krone und setzten sie ihm auf,

18. und fingen an, ihn zu grüßen:
Gegrüßet seist du, der Juden
König!

19. Und schlugen ihm das Haupt
mit dem Rohr und verspeiten ihn

laskeutuen polvilleen kumarsivat häntä.

20 Ja kun he olivat häntä pilkanneet, riisuivat he häneltä purppuravaipan ja pukivat hänet hänen omiin vaatteisiinsa. Ja he veivät hänet pois, ristiinnaulitakseen hänet.

21 Ja he pakottivat erään ohikulkevan miehen, Simonin, kyreneläisen, joka tuli vainiolta, Aleksanterin ja Rufuksen isän, kantamaan hänen ristiänsä.

22 Ja he veivät hänet paikalle, jonka nimi on Golgota, se on käännettynä: pääkallonpaikka.

23 Ja he tarjosivat hänelle mirhalla sekoitettua viiniä, mutta hän ei sitä ottanut.

24 Ja he ristiinnaulitsivat hänet ja jakoivat keskenään hänen vaatteensa heittäen niistä arpaa, mitä kukin oli saava.

25 Oli kolmas hetki, kun he hänet ristiinnaulitsivat.

26 Ja päällekirjoitukseksi oli merkitty hänen syynsä:

upon him, and bowing their knees worshipped him.

20. And when they had mocked him, they took off the purple from him, and put his own clothes on him, and led him out to crucify him.

21. And they compel one Simon a Cyrenian, who passed by, coming out of the country, the father of Alexander and Rufus, to bear his cross.

22. And they bring him unto the place Golgotha, which is, being interpreted, The place of a skull.

23. And they gave him to drink wine mingled with myrrh: but he received it not.

24. And when they had crucified him, they parted his garments, casting lots upon them, what every man should take.

25. And it was the third hour, and they crucified him.

26. And the superscription of his accusation was written over,

und fielen auf die Kniee und beteten ihn an.

20. Und da sie ihn verspottet hatten, zogen sie ihm den Purpur aus und zogen seine eigenen Kleider an und führten ihn aus, daß sie ihn kreuzigten.

21. Und zwangen einen, mit Namen Simon von Kyrene, der vom Felde kam (der ein Vater war des Alexander und Rufus), daß er sein Kreuz trüge.

22. Und sie brachten ihn an die Stätte Golgatha, das ist verdolmetscht: Schädelstätte.

23. Und sie gaben ihm Myrrhe im Wein zu trinken; und er nahm's nicht zu sich.

24. Und da sie ihn gekreuzigt hatten, teilten sie seine Kleider und warfen das Los darum, wer etwas bekäme.

25. Und es war um die dritte Stunde, da sie ihn kreuzigten.

26. Und es war oben über ihm geschrieben was man ihm

"Juutalaisten kuningas".

27 Ja he ristiinnaulitsivat hänen kanssaan kaksi ryöväriä, toisen hänen oikealle ja toisen hänen vasemmalle puolellensa.

28 (Ja niin se kirjoitus kävi toteen, joka sanoo: "Ja Hän luettiin pahantekijäin joukkoon.")

29 Ja ne, jotka kulkivat ohitse, herjasivat häntä ja nyökyttivät päätään ja sanoivat: "Voi sinua, joka hajotat maahan temppelin ja kolmessa päivässä sen rakennat!

30 Auta itseäsi ja astu alas ristiltä."

31 Samoin ylipapitkin ynnä kirjanoppineet keskenään pilkkasivat häntä ja sanoivat: "Muita hän on auttanut, itseään ei voi auttaa.

32 Astukoon hän, Kristus, Israelin kuningas, nyt alas ristiltä, että me näkisimme ja

THE KING OF THE JEWS.

27. And with him they crucify two thieves; the one on his right hand, and the other on his left.

28. And the scripture was fulfilled, which saith, And he was numbered with the transgressors.

29. And they that passed by railed on him, wagging their heads, and saying, Ah, thou that destroyest the temple, and buildest it in three days,

30. Save thyself, and come down from the cross.

31. Likewise also the chief priests mocking said among themselves with the scribes, He saved others; himself he cannot save.

32. Let Christ the King of Israel descend now from the cross, that we may see and believe. And

schuld gab, nämlich: Der König der Juden.

27. Und sie kreuzigten mit ihm zwei Mörder, einen zu seiner Rechten und einen zur Linken.

28. Da ward die Schrift erfüllet, die da sagt: "Er ist unter die Übeltäter gerechnet."

29. Und die vorübergingen, lästerten ihn und schüttelten ihre Häupter und sprachen: Pfui dich, wie fein zerbrichst du den Tempel und baust ihn in drei Tagen!

30. Hilf dir nun selber und steig herab vom Kreuz!

31. Desgleichen die Hohenpriester verspotteten ihn untereinander samt den Schriftgelehrten und sprachen: Er hat anderen geholfen, und kann sich selber nicht helfen.

32. Ist er Christus und König in Israel, so steige er nun vom Kreuz, daß wir sehen und

uskoisimme." Myöskin ne, jotka olivat ristiinnaulitut hänen kanssaan, herjasivat häntä.

33 Ja kuudennella hetkellä tuli pimeys yli kaiken maan, ja sitä kesti hamaan yhdeksänteen hetkeen.

34 Ja yhdeksännellä hetkellä Jeesus huusi suurella äänellä: "Eeli, Eeli, lama sabaktani?" Se on käännettynä: Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?

35 Sen kuullessaan sanoivat muutamat niistä, jotka siinä seisoivat: "Katso, hän huutaa Eliasta".

36 Ja muuan juoksi ja täytti sienen hapanviinillä, pani sen ruovon päähän ja antoi hänelle juoda sanoen: "Annas, katsokaamme, tuleeko Elias ottamaan hänet alas".

37 Mutta Jeesus huusi suurella äänellä ja antoi henkensä.

38 Ja temppelin esirippu repesi kahtia ylhäältä alas asti.

they that were crucified with him reviled him.

33. And when the sixth hour was come, there was darkness over the whole land until the ninth hour.

34. And at the ninth hour Jesus cried with a loud voice, saying, Eloi, Eloi, lama sabachthani which is, being interpreted, My God, my God, why hast thou forsaken me

35. And some of them that stood by, when they heard it, said, Behold, he calleth Elias.

36. And one ran and filled a sponge full of vinegar, and put it on a reed, and gave him to drink, saying, Let alone; let us see whether Elias will come to take him down.

37. And Jesus cried with a loud voice, and gave up the ghost.

38. And the veil of the temple was rent in twain from the top to

glauben. Und die mit ihm gekreuzigt waren, schmähten ihn auch.

33. Und nach der sechsten Stunde ward eine Finsternis über das ganze Land bis um die neunte Stunde.

34. Und um die neunte Stunde rief Jesus laut und sprach: "Eli, Eli lama asabthani? das ist verdolmetscht: Mein Gott, mein Gott, warum hast du mich verlassen?"

35. Und etliche, die dabeistanden, da sie es hörten, sprachen sie: Siehe er ruft den Elia.

36. Da lief einer und füllte einen Schwamm mit Essig und steckte ihn auf ein Rohr und tränkte ihn und sprach: Halt, laßt sehen, ob Elia komme und ihn herabnehme.

37. Aber Jesus schrie laut und verschied.

38. Und der Vorhang im Tempel zerriß in zwei Stücke von oben an

39 Mutta kun sadanpäämies, joka seiso i häntä vastapäätä, näki hänen näin antavan henkensä, sanoi hän: "Totisesti tämä ihminen oli Jumalan Poika".

40 Ja siellä oli myös naisia taampaa katselemassa. Näiden joukossa olivat Maria Magdaleena ja Maria, Jaakob nuoremman ja Jooseen äiti, ja Salome,

41 jotka hänen ollessaan Galileassa olivat seuranneet ja palvelleet häntä, sekä useita muita, jotka olivat tulleet hänen kanssaan ylös Jerusalemiin.

42 Ja kun jo oli tullut ilta, ja koska oli valmistuspäivä, se on sapatin aattopäivä,

43 tuli Joosef, arimatialainen, arvossapidetty neuvoston jäsen, joka hänkin odotti Jumalan valtakuntaa, rohkaisi mielensä ja meni sisälle Pilatuksen luo ja

the bottom.

39. And when the centurion, which stood over against him, saw that he so cried out, and gave up the ghost, he said, Truly this man was the Son of God.

40. There were also women looking on afar off: among whom was Mary Magdalene, and Mary the mother of James the less and of Joses, and Salome;

41. Who also, when he was in Galilee, followed him, and ministered unto him;) and many other women which came up with him unto Jerusalem.

42. And now when the even was come, because it was the preparation, that is, the day before the sabbath,

43. Joseph of Arimathaea, an honourable counsellor, which also waited for the kingdom of God, came, and went in boldly unto Pilate, and craved the body

bis untenaus.

39. Der Hauptmann aber, der dabeistand ihm gegenüber und sah, daß er mit solchem Geschrei verschied, sprach: Wahrlich, dieser Mensch ist Gottes Sohn gewesen!

40. Und es waren auch Weiber da, die von ferne solches sahen; unter welchen war Maria Magdalena und Maria, Jakobus des Kleinen und des Joses Mutter, und Salome,

41. die ihm auch nachgefolgt waren, da er in Galiläa war, und gedient hatten, und viele andere, die mit ihm hinauf gen Jerusalem gegangen waren.

42. Und am Abend, dieweil es der Rüsttag war, welcher ist der Vorsabbat,

43. kam Joseph von Arimathia, ein ehrbarer Ratsherr, welcher auch auf das Reich Gottes wartete. Der wagte es und ging hinein zu Pilatus und bat um den

pyysi Jeesuksen ruumista.

44 Niin Pilatus ihmetteli, oliko hän jo kuollut, ja kutsuttuaan luoksensa sadanpäämiehen kysyi tältä, oliko hän jo kauan sitten kuollut.

45 Ja saatuaan sadanpäämieheltä siitä tiedon hän lahjoitti ruumiin Joosefille.

46 Tämä osti liinavaatteen ja otti hänet alas, kääri hänet liinavaatteeseen ja pani hautaan, joka oli hakattu kallioon, ja vieritti kiven hautakammion ovelle.

47 Ja Maria Magdaleena ja Maria, Jooseen äiti, katselivat, mihin hänet pantiin.

of Jesus.

44. And Pilate marvelled if he were already dead: and calling unto him the centurion, he asked him whether he had been any while dead.

45. And when he knew it of the centurion, he gave the body to Joseph.

46. And he bought fine linen, and took him down, and wrapped him in the linen, and laid him in a sepulchre which was hewn out of a rock, and rolled a stone unto the door of the sepulchre.

47. And Mary Magdalene and Mary the mother of Joses beheld where he was laid.

Leichnam Jesu.

44. Pilatus aber verwunderte sich, daß er schon tot war, und rief den Hauptmann und fragte ihn, ob er schon lange gestorben wäre.

45. Und als er's erkundet von dem Hauptmann, gab er Joseph den Leichnam.

46. Und er kaufte eine Leinwand und nahm ihn ab und wickelte ihn in die Leinwand und legte ihn in ein Grab, das war in einen Felsen gehauen, und wälzte einen Stein vor des Grabes Tür.

47. Aber Maria Magdalena und Maria, des Joses Mutter, schauten zu, wo er hingelegt ward.

16 luku

Enkeli ilmoittaa Jeesuksen nousseen kuolleista 1 – 8 Jeesus ilmestyy Maria Magdaleenalle ja opetuslapsilleen 9 – 14, lähettää opetuslapsensa saarnaamaan evankeliumia 15 – 18; hänet otetaan ylös taivaaseen 19, 20.

1 Ja kun sapatti oli ohi, ostivat

1. And when the sabbath was

1. Und da der Sabbat vergangen

Maria Magdaleena ja Maria, Jaakobin äiti, ja Salome hyvänhajuisia yrtejä mennäkseen voitelemaan häntä.

2 Ja viikon ensimmäisenä päivänä he tulivat haudalle aniharhain, auringon noustessa.

3 Ja he sanoivat toisilleen: "Kuka meille vierittää kiven hautakammion ovelta?"

4 Ja katsahtaessaan ylös he näkivät kiven poisvieritetyksi; se oli näet hyvin suuri.

5 Ja mentyään hautakammion sisään he näkivät nuorukaisen istuvan oikealla puolella, puettuna pitkään, valkeaan vaatteeseen; ja he peljästyivät suuresti.

6 Mutta hän sanoi heille: "Älkää peljästykö; te etsitte Jeesusta, Nasaretilaista, joka oli ristiinnaulittu. Hän on noussut

past, Mary Magdalene, and Mary the mother of James, and Salome, had bought sweet spices, that they might come and anoint him.

2. And very early in the morning the first day of the week, they came unto the sepulchre at the rising of the sun.

3. And they said among themselves, Who shall roll us away the stone from the door of the sepulchre?

4. And when they looked, they saw that the stone was rolled away: for it was very great.

5. And entering into the sepulchre, they saw a young man sitting on the right side, clothed in a long white garment; and they were affrighted.

6. And he saith unto them, Be not affrighted: Ye seek Jesus of Nazareth, which was crucified: he is risen; he is not here: behold

war, kauften Maria Magdalena und Maria, des Jakobus Mutter, und Salome Spezerei, auf daß sie kämen und salbten ihn.

2. Und sie kamen zum Grabe am ersten Tag der Woche sehr früh, da die Sonne aufging.

3. Und sie sprachen untereinander: Wer wälzt uns den Stein von des Grabes Tür?

4. Und sie sahen dahin und wurden gewahr, daß der Stein abgewälzt war; denn er war sehr groß.

5. Und sie gingen hinein in das Grab und sahen einen Jüngling zur rechten Hand sitzen, der hatte ein langes weißes Kleid an; und sie entsetzten sich.

6. Er aber sprach zu ihnen: Entsetzt euch nicht! Ihr sucht Jesus von Nazareth, den Gekreuzigten; er ist nicht hier.

ylös; ei hän ole täällä. Katso, tässä on paikka, johon he hänet panivat.

7 Mutta menkää ja sanokaa hänen opetuslapsillensa ja Pietarille: 'Hän menee teidän edellänne Galileaan; siellä te saatte hänet nähdä, niinkuin hän teille sanoi'."

8 Niin he tulivat ulos ja pakenivat haudalta, sillä heidät oli vallannut vavistus ja hämmästys, eivätkä sanoneet kenellekään mitään, sillä he pelkäsivät.

9 Mutta ylösnousemisensa jälkeen hän varhain aamulla viikon ensimmäisenä päivänä ilmestyi ensiksi Maria Magdaleenalle, josta hän oli ajanut ulos seitsemän riivaajaa.

10 Tämä meni ja vei sanan niille, jotka olivat olleet Jeesuksen kanssa ja jotka nyt murehtivat ja itkivät.

11 Mutta kun he kuulivat, että hän eli ja että Maria oli hänet

the place where they laid him.

7. But go your way, tell his disciples and Peter that he goeth before you into Galilee: there shall ye see him, as he said unto you.

8. And they went out quickly, and fled from the sepulchre; for they trembled and were amazed: neither said they any thing to any man; for they were afraid.

9. Now when Jesus was risen early the first day of the week, he appeared first to Mary Magdalene, out of whom he had cast seven devils.

10. And she went and told them that had been with him, as they mourned and wept.

11. And they, when they had heard that he was alive, and had

Siehe da die Stätte, da sie ihn hinlegten!

7. Gehet aber hin und sagt's seinen Jüngern und Petrus, daß er vor euch hingehen wird nach Galiläa, da werdet ihr ihn sehen, wie er gesagt hat.

8. Und sie gingen schnell heraus und flohen von dem Grabe; denn es war sie Zittern und Entsetzen angekommen. Und sie sagten niemand etwas, denn sie fürchteten sich.

9. Jesus aber, da er auferstanden war früh am ersten Tag der Woche, erschien er am ersten der Maria Magdalena, von welcher er sieben Teufel ausgetrieben hatte.

10. Und sie ging hin und verkündigte es denen, die mit ihm gewesen waren, die da Leid trugen und weinten.

11. Und diese, da sie es hörten, daß er lebte und wäre ihr

nähnyt, eivät he uskoneet.

12 Ja sen jälkeen hän toisenmuotoisena ilmestyi kahdelle heistä, heidän kävellessään, matkalla maakylään.

13 Hekin menivät ja veivät sanan toisille; mutta nämä eivät uskoneet heitäkään.

14 Vihdoin hän ilmestyi myöskin niille yhdelletoista heidän ollessaan aterialla; ja hän nuhteli heidän epäuskoaansa ja heidän sydämensä kovuutta, kun he eivät olleet uskoneet niitä, jotka olivat nähneet hänet ylösnousseksi.

15 Ja hän sanoi heille: "Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa evankeliumia kaikille luoduille.

16 Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu; mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen.

17 Ja nämä merkit seuraavat niitä, jotka uskovat: minun

been seen of her, believed not.

12. After that he appeared in another form unto two of them, as they walked, and went into the country.

13. And they went and told it unto the residue: neither believed they them.

14. Afterward he appeared unto the eleven as they sat at meat, and upbraided them with their unbelief and hardness of heart, because they believed not them which had seen him after he was risen.

15. And he said unto them, Go ye into all the world, and preach the gospel to every creature.

16. He that believeth and is baptized shall be saved; but he that believeth not shall be damned.

17. And these signs shall follow them that believe; In my name

erschiene, glaubten sie nicht.

12. Darnach, da zwei aus ihnen wandelten, offenbarte er sich unter einer anderen Gestalt, da sie aufs Feld gingen.

13. Und die gingen auch hin und verkündigten das den anderen; denen glaubten sie auch nicht.

14. Zuletzt, da die Elf zu Tische saßen, offenbarte er sich und schalt ihren Unglauben und ihres Herzens Härte, daß sie nicht geglaubt hatten denen, die ihn gesehen hatten auferstanden.

15. Und er sprach zu ihnen: Gehet hin in alle Welt und prediget das Evangelium aller Kreatur.

16. Wer da glaubet und getauft wird, der wird selig werden; wer aber nicht glaubt, der wird verdammt werden.

17. Die Zeichen aber, die da folgen werden denen, die da

nimessäni he ajavat ulos riivaajia, puhuvat uusilla kielillä,

shall they cast out devils; they shall speak with new tongues;

glauben, sind die: in meinem Namen werden sie Teufel austreiben, mit neuen Zungen reden.

18 nostavat käsin käärmeitä, ja jos he juovat jotakin kuolettavaa, ei se heitä vahingoita; he panevat kätensä sairasten päälle, ja ne tulevat terveiksi."

18. They shall take up serpents; and if they drink any deadly thing, it shall not hurt them; they shall lay hands on the sick, and they shall recover.

18. Schlangen vertreiben; und so sie etwas Tödliches trinken, wird's ihnen nicht schaden; auf die Kranken werden sie die Hände legen, so wird es besser mit ihnen werden.

19 Kun nyt Herra Jeesus oli puhunut heille, otettiin hänet ylös taivaaseen, ja hän istui Jumalan oikealle puolelle.

19. So then after the Lord had spoken unto them, he was received up into heaven, and sat on the right hand of God.

19. Und der HERR, nachdem er mit ihnen geredet hatte, ward er aufgehoben gen Himmel und sitzt zur rechten Hand Gottes.

20 Mutta he lähtivät ja saarnasivat kaikkialla, ja Herra vaikutti heidän kanssansa ja vahvasti sanan sitä seuraavien merkkien kautta.

20. And they went forth, and preached every where, the Lord working with them, and confirming the word with signs following. Amen.

20. Sie aber gingen aus und predigten an allen Orten; und der HERR wirkte mit ihnen und bekräftigte das Wort durch mitfolgende Zeichen.

EVANKELIUMI LUUKKAAN MUKAAN

1 luku

Alkulause 1 – 4 Enkeli ilmoittaa Sakariaalle Johannes Kastajan syntyväksi 5 – 25 ja ilmestyy Marialle 26 – 38 Marian käynti Elisabetin luona 39 – 45 ja hänen kiitosvirtensä 46 – 56 Johanneksen

syntyminen 57 – 66 ja Sakariaan kiitosvirsi 67 – 80.

1 Koska monet ovat ryhtyneet tekemään kertomusta meidän keskuudessamme tosiksi tunnetuista tapahtumista,

2 sen mukaisesti kuin meille ovat kertoneet ne, jotka alusta asti ovat omin silmin ne nähneet ja olleet sanan palvelijoita,

3 niin olen minäkin, tarkkaan tutkittuani alusta alkaen kaikki, päättänyt kirjoittaa ne järjestyksessään sinulle, korkea-arvoinen Teofilus,

4 että oppisit tuntemaan, kuinka varmat ne asiat ovat, jotka sinulle on opetettu.

5 Herodeksen, Juudean kuninkaan, aikana oli pappi, nimeltä Sakarias, Abian osastoa. Ja hänen vaimonsa oli Aaronin tyttäriä, ja tämän nimi oli Elisabet.

1. Forasmuch as many have taken in hand to set forth in order a declaration of those things which are most surely believed among us,

2. Even as they delivered them unto us, which from the beginning were eyewitnesses, and ministers of the word;

3. It seemed good to me also, having had perfect understanding of all things from the very first, to write unto thee in order, most excellent Theophilus, 4. That thou mightest know the certainty of those things, wherein thou hast been instructed.

5. There was in the days of Herod, the king of Judaea, a certain priest named Zacharias, of the course of Abia: and his wife was of the daughters of Aaron, and her name was Elisabeth.

1. Sintemal sich's viele unterwunden haben, Bericht zu geben von den Geschichten, so unter uns ergangen sind,

2. wie uns das gegeben haben, die es von Anfang selbst gesehen und Diener des Worts gewesen sind:

3. habe ich's auch für gut angesehen, nachdem ich's alles von Anbeginn mit Fleiß erkundet habe, daß ich's dir, mein guter Theophilus, in Ordnung schriebe, 4. auf das du gewissen Grund erfahrest der Lehre, in welcher du unterrichtet bist.

5. Zu der Zeit des Herodes, des Königs von Judäa, war ein Priester von der Ordnung Abia, mit Namen Zacharias, und sein Weib war von den Töchtern Aarons, welche hieß Elisabeth.

6 He olivat molemmat hurskaita Jumalan edessä, vaeltaen kaikissa Herran käskyissä ja säädöksissä nuhteettomina.

7 Mutta heillä ei ollut lasta, sillä Elisabet oli hedelmätön; ja he olivat molemmat tulleet iällisiksi.

8 Niin tapahtui, kun hänen osastonsa palvelusvuoro tuli ja hän toimitti papillisia tehtäviä Jumalan edessä,

9 että hän tavanmukaisessa pappistehtävien arpomisessa sai osaksensa mennä Herran temppeliin suitsuttamaan.

10 Ja kaikki kansa oli suitsuttamisen aikana ulkopuolella rukoilemassa.

11 Silloin ilmestyi hänelle Herran enkeli seisoen suitsutusalttarin oikealla puolella.

12 Ja hänet nähdessään Sakarias hämmästyi, ja hänet valtasi pelko.

13 Mutta enkeli sanoi hänelle:

6. And they were both righteous before God, walking in all the commandments and ordinances of the Lord blameless.

7. And they had no child, because that Elisabeth was barren, and they both were now well stricken in years.

8. And it came to pass, that while he executed the priest's office before God in the order of his course,

9. According to the custom of the priest's office, his lot was to burn incense when he went into the temple of the Lord.

10. And the whole multitude of the people were praying without at the time of incense.

11. And there appeared unto him an angel of the Lord standing on the right side of the altar of incense.

12. And when Zacharias saw him, he was troubled, and fear fell upon him.

13. But the angel said unto him,

6. Sie waren aber alle beide fromm vor Gott und wandelten in allen Geboten und Satzungen des HERRN untadelig.

7. Und sie hatten kein Kind; denn Elisabeth war unfruchtbar, und waren beide wohl betagt.

8. Und es begab sich, da er des Priesteramtes pflegte vor Gott zur Zeit seiner Ordnung,

9. nach Gewohnheit des Priestertums, und an ihm war, daß er räuchern sollte, ging er in den Tempel des HERRN.

10. Und die ganze Menge des Volks war draußen und betete unter der Stunde des Räucherns.

11. Es erschien ihm aber der Engel des HERRN und stand zur rechten Hand am Räucheraltar.

12. Und als Zacharias ihn sah, erschrak er, und es kam ihn eine Furcht an.

13. Aber der Engel sprach zu

"Älä pelkää, Sakarias; sillä sinun rukouksesi on kuultu, ja vaimosi Elisabet on synnyttävä sinulle pojan, ja sinun on annettava hänelle nimi Johannes.

14 Ja hän on oleva sinulle iloksi ja riemuksi, ja monet iloitsevat hänen syntymisestään.

15 Sillä hän on oleva suuri Herran edessä; viiniä ja väkijuomaa hän ei juo, ja hän on oleva täytetty Pyhällä Hengellä hamasta äitinsä kohdusta.

16 Ja hän kääntää monta Israelin lapsista Herran, heidän Jumalansa, tykö.

17 Ja hän käy hänen edellään Eliaan hengessä ja voimassa, kääntääksensä isien sydämet lasten puoleen ja tottelemattomat vanhurskasten mielenlaatuun, näin Herralle toimittaaksensa valmistetun kansan."

18 Niin Sakarias sanoi enkelille: "Kuinka minä tämän käsittäisin?"

Fear not, Zacharias: for thy prayer is heard; and thy wife Elisabeth shall bear thee a son, and thou shalt call his name John.

14. And thou shalt have joy and gladness; and many shall rejoice at his birth.

15. For he shall be great in the sight of the Lord, and shall drink neither wine nor strong drink; and he shall be filled with the Holy Ghost, even from his mother's womb.

16. And many of the children of Israel shall he turn to the Lord their God.

17. And he shall go before him in the spirit and power of Elias, to turn the hearts of the fathers to the children, and the disobedient to the wisdom of the just; to make ready a people prepared for the Lord.

18. And Zacharias said unto the angel, Whereby shall I know

ihm: Fürchte dich nicht, Zacharias! denn dein Gebet ist erhört, und dein Weib Elisabeth wird dir einen Sohn gebären, des Namen sollst du Johannes heißen.

14. Und du wirst des Freude und Wonne haben, und viele werden sich seiner Geburt freuen.

15. Denn er wird groß sein vor dem HERRN; Wein und starkes Getränk wird er nicht trinken und wird noch im Mutterleibe erfüllt werden mit dem heiligen Geist.

16. Und er wird der Kinder Israel viele zu Gott, ihrem HERRN, bekehren.

17. Und er wird vor ihm her gehen im Geist und Kraft des Elia, zu bekehren die Herzen der Väter zu den Kindern und die Ungläubigen zu der Klugheit der Gerechten, zuzurichten dem HERRN ein bereitet Volk.

18. Und Zacharias sprach zu dem Engel: Wobei soll ich das

Sillä minä olen vanha, ja minun vaimoni on iälliseksi tullut."

19 Enkeli vastasi ja sanoi hänelle: "Minä olen Gabriel, joka seison Jumalan edessä, ja minä olen lähetetty puhumaan sinulle ja julistamaan sinulle tämän ilosanoman.

20 Ja katso, sinä tulet mykäksi etkä kykene mitään puhumaan siihen päivään saakka, jona tämä tapahtuu, sentähden ettet uskonut minun sanojani, jotka käyvät aikanansa toteen."

21 Ja kansa oli odottamassa Sakariasta, ja he ihmettelivät, että hän niin kauan viipyi temppelissä.

22 Mutta ulos tullessaan hän ei kyennyt puhumaan heille; silloin he ymmärsivät, että hän oli nähnyt näyn temppelissä. Ja hän viittoi heille ja jäi mykäksi.

23 Ja kun hänen virkatoimensa päivät olivat päättyneet, meni

this? for I am an old man, and my wife well stricken in years.

19. And the angel answering said unto him, I am Gabriel, that stand in the presence of God; and am sent to speak unto thee, and to shew thee these glad tidings.

20. And, behold, thou shalt be dumb, and not able to speak, until the day that these things shall be performed, because thou believest not my words, which shall be fulfilled in their season.

21. And the people waited for Zacharias, and marvelled that he tarried so long in the temple.

22. And when he came out, he could not speak unto them: and they perceived that he had seen a vision in the temple: for he beckoned unto them, and remained speechless.

23. And it came to pass, that, as soon as the days of his

erkennen? Denn ich bin alt und mein Weib ist betagt.

19. Der Engel antwortete und sprach zu ihm: Ich bin Gabriel, der vor Gott steht, und bin gesandt, mit dir zu reden, daß ich dir solches verkündigte.

20. Und siehe, du wirst verstummen und nicht reden können bis auf den Tag, da dies geschehen wird, darum daß du meinen Worten nicht geglaubt hast, welche sollen erfüllt werden zu ihrer Zeit.

21. Und das Volk wartete auf Zacharias und verwunderte sich, daß er so lange im Tempel verzog.

22. Und da er herausging, konnte er nicht mit ihnen reden; und sie merkten, daß er ein Gesicht gesehen hatte im Tempel. Und er winkte ihnen und blieb stumm.

23. Und es begab sich, da die Zeit seines Amts aus war, ging

hän kotiinsa.

24 Ja niiden päivän perästä Elisabet, hänen vaimonsa, tuli raskaaksi ja pysytteli salassa viisi kuukautta, sanoen:

25 Näin on Herra tehnyt minulle niinä päivinä, jolloin hän katsoi minun puoleeni poistaaksensa minusta ihmisten ylenkatseen.

26 Kuudentena kuukautena sen jälkeen Jumala lähetti enkeli Gabrielin Galilean kaupunkiin, jonka nimi on Nasaret,
27 neitsyen tykö, joka oli kihlattu Joosef nimiselle miehelle Daavidin suvusta; ja neitsyen nimi oli Maria.

28 Ja tullessaan sisälle hänen tykönsä enkeli sanoi: "Terve, armoitettu! Herra olkoon sinun kanssasi." (Siunattu sinä vaimojen joukossa.)"

29 Mutta (nähdessään enkelin), hän hämmästyi suuresti siitä

ministration were accomplished, he departed to his own house.

24. And after those days his wife Elisabeth conceived, and hid herself five months, saying,

25. Thus hath the Lord dealt with me in the days wherein he looked on me, to take away my reproach among men.

26. And in the sixth month the angel Gabriel was sent from God unto a city of Galilee, named Nazareth,

27. To a virgin espoused to a man whose name was Joseph, of the house of David; and the virgin's name was Mary.

28. And the angel came in unto her, and said, Hail, thou that art highly favoured, the Lord is with thee: blessed art thou among women.

29. And when she saw him, she was troubled at his saying, and

er heim in sein Haus.

24. Und nach den Tagen ward sein Weib Elisabeth schwanger und verbarg sich fünf Monate und sprach:

25. Also hat mir der HERR getan in den Tagen, da er mich angesehen hat, daß er meine Schmach unter den Menschen von mir nähme.

26. Und im sechsten Monat ward der Engel Gabriel gesandt von Gott in eine Stadt in Galiläa, die heißt Nazareth,

27. zu einer Jungfrau, die vertraut war einem Manne mit Namen Joseph, vom Hause David: und die Jungfrau hieß Maria.

28. Und der Engel kam zu ihr hinein und sprach: Gegrüßet seist du, Holdselige! Der HERR ist mit dir, du Gebenedeite unter den Weibern!

29. Da sie aber ihn sah, erschrak sie über seine Rede und

puheesta ja mietti, mitä tämä tervehdys mahtoi tarkoittaa.

30 Niin enkeli sanoi hänelle: "Älä pelkää, Maria; sillä sinä olet saanut armon Jumalan edessä.

31 Ja katso, sinä tulet raskaaksi ja synnytät pojan, ja sinun on annettava hänelle nimi Jeesus.

32 Hän on oleva suuri, ja hänet pitää kutsuttaman Korkeimman Pojaksi, ja Herra Jumala antaa hänelle Daavidin, hänen isänsä, valtaistuimen,

33 ja hän on oleva Jaakobin huoneen kuningas iankaikkisesti, ja hänen valtakunnallansa ei pidä loppua oleman."

34 Niin Maria sanoi enkelille: "Kuinka tämä voi tapahtua, kun minä en miehestä mitään tiedä?"

35 Enkeli vastasi ja sanoi hänelle: "Pyhä Henki tulee sinun päällesi, ja Korkeimman voima varjoaa sinut; sentähden myös se pyhä, mikä syntyy, pitää kutsuttaman Jumalan Pojaksi.

cast in her mind what manner of salutation this should be.

30. And the angel said unto her, Fear not, Mary: for thou hast found favour with God.

31. And, behold, thou shalt conceive in thy womb, and bring forth a son, and shalt call his name JESUS.

32. He shall be great, and shall be called the Son of the Highest: and the Lord God shall give unto him the throne of his father David:

33. And he shall reign over the house of Jacob for ever; and of his kingdom there shall be no end.

34. Then said Mary unto the angel, How shall this be, seeing I know not a man?

35. And the angel answered and said unto her, The Holy Ghost shall come upon thee, and the power of the Highest shall overshadow thee: therefore also that holy thing which shall be

gedachte: Welch ein Gruß ist das?

30. Und der Engel sprach zu ihr: Fürchte dich nicht, Maria! du hast Gnade bei Gott gefunden.

31. Siehe, du wirst schwanger werden und einen Sohn gebären, des Namen sollst du Jesus heißen.

32. Der wird groß sein und ein Sohn des Höchsten genannt werden; und Gott der HERR wird ihm den Stuhl seines Vaters David geben;

33. und er wird ein König sein über das Haus Jakob ewiglich, und seines Königreiches wird kein Ende sein.

34. Da sprach Maria zu dem Engel: Wie soll das zugehen, da ich von keinem Manne weiß?

35. Der Engel antwortete und sprach zu ihr: Der heilige Geist wird über dich kommen, und die Kraft des Höchsten wird dich überschatten; darum wird auch das Heilige, das von dir geboren

36 Ja katso, sinun sukulaisesi Elisabet, hänkin kantaa kohdussaan poikaa vanhalla iällään, ja tämä on kuudes kuukausi hänellä, jota sanottiin hedelmättömäksi;

37 sillä Jumalalle ei mikään ole mahdotonta."

38 Silloin Maria sanoi: "Katso, minä olen Herran palvelijatar; tapahtukoon minulle sinun sanasi mukaan". Ja enkeli lähti hänen tyköönsä.

39 Niinä päivinä Maria nousi ja kulki kiiruusti vuorimaahan erääseen Juudan kaupunkiin

40 ja meni Sakariaan kotiin ja tervehti Elisabetia.

41 Ja kun Elisabet kuuli Marian tervehdyksen, hypähti lapsi hänen kohdussansa; ja Elisabet täytettiin Pyhällä Hengellä.

born of thee shall be called the Son of God.

36. And, behold, thy cousin Elisabeth, she hath also conceived a son in her old age: and this is the sixth month with her, who was called barren.

37. For with God nothing shall be impossible.

38. And Mary said, Behold the handmaid of the Lord; be it unto me according to thy word. And the angel departed from her.

39. And Mary arose in those days, and went into the hill country with haste, into a city of Juda;

40. And entered into the house of Zacharias, and saluted Elisabeth.

41. And it came to pass, that, when Elisabeth heard the salutation of Mary, the babe leaped in her womb; and Elisabeth was filled with the Holy

wird, Gottes Sohn genannt werden.

36. Und siehe, Elisabeth, deine Gefreunde, ist auch schwanger mit einem Sohn in ihrem Alter und geht jetzt im sechsten Monat, von der man sagt, daß sie unfruchtbar sei.

37. Denn bei Gott ist kein Ding unmöglich.

38. Maria aber sprach: Siehe ich bin des HERRN Magd; mir geschehe, wie du gesagt hast. Und der Engel schied von ihr.

39. Maria aber stand auf in den Tagen und ging auf das Gebirge eilends zu der Stadt Juda's

40. und kam in das Haus des Zacharias und grüßte Elisabeth.

41. Und es begab sich, als Elisabeth den Gruß Marias hörte, hüpfte das Kind in ihrem Leibe. Und Elisabeth ward des heiligen Geistes voll

Ghost:

42 Ja hän puhkesi puhumaan suurella äänellä ja sanoi: "Siunattu sinä vaimojen joukossa, ja siunattu sinun kohtusi hedelmä!

43 Ja kuinka minulle tapahtuu tämä, että minun Herrani äiti tulee minun tyköni?

44 Sillä katso, kun sinun tervehdysesä ääni tuli minun korviini, hypähti lapsi ilosta minun kohdussani.

45 Ja autuas se, joka uskoi, sillä se sana on täyttyvä, mikä hänelle on tullut Herralta!"

46 Ja Maria sanoi: "Minun sieluni suuresti ylistää Herraa,

47 ja minun henkeni riemuitsee Jumalasta, vapahtajastani;

48 sillä hän on katsonut palvelijattarensa alhaisuuteen. Katso, tästedes kaikki sukupolvet ylistävät minua autuaaksi.

42. And she spake out with a loud voice, and said, Blessed art thou among women, and blessed is the fruit of thy womb.

43. And whence is this to me, that the mother of my Lord should come to me?

44. For, lo, as soon as the voice of thy salutation sounded in mine ears, the babe leaped in my womb for joy.

45. And blessed is she that believed: for there shall be a performance of those things which were told her from the Lord.

46. And Mary said, My soul doth magnify the Lord,

47. And my spirit hath rejoiced in God my Saviour.

48. For he hath regarded the low estate of his handmaiden: for, behold, from henceforth all generations shall call me blessed.

42. und rief laut und sprach: Gebenedeit bist du unter den Weibern, und gebenedeit ist die Frucht deines Leibes!

43. Und woher kommt mir das, daß die Mutter meines HERRN zu mir kommt?

44. Siehe, da ich die Stimme deines Grußes hörte, hüpfte mit Freuden das Kind in meinem Leibe.

45. Und o selig bist du, die du geglaubt hast! denn es wird vollendet werden, was dir gesagt ist von dem HERRN.

46. Und Maria sprach: Meine Seele erhebt den HERRN,

47. und mein Geist freuet sich Gottes, meines Heilands;

48. denn er hat die Niedrigkeit seiner Magd angesehen. Siehe, von nun an werden mich selig preisen alle Kindeskinde;

49 Sillä Voimallinen on tehnyt minulle suuria, ja hänen nimensä on pyhä,

50 ja hänen laupeutensa pysyy polvesta polveen niille, jotka häntä pelkäävät.

51 Hän on osoittanut voimansa käsivarrellaan; hän on hajottanut ne, joilla oli ylpeät ajatukset sydämessään.

52 Hän on kukistanut valtiat valtaistuimilta ja korottanut alhaiset.

53 Nälkäiset hän on täyttänyt hyvyyksillä, ja rikkaat hän on lähettänyt tyhjinä pois.

54 Hän on ottanut huomaansa palvelijansa Israelin, muistaaksensa laupeuttaan

55 Aabrahamia ja hänen siementänsä kohtaan iankaikkisesti, niinkuin hän on meidän isillemme puhunut."

56 Ja Maria oli hänen tykönänsä noin kolme kuukautta ja palasi jälleen kotiinsa.

57 Mutta Elisabetin

49. For he that is mighty hath done to me great things; and holy is his name.

50. And his mercy is on them that fear him from generation to generation.

51. He hath shewed strength with his arm; he hath scattered the proud in the imagination of their hearts.

52. He hath put down the mighty from their seats, and exalted them of low degree.

53. He hath filled the hungry with good things; and the rich he hath sent empty away.

54. He hath holpen his servant Israel, in remembrance of his mercy;

55. As he spake to our fathers, to Abraham, and to his seed for ever.

56. And Mary abode with her about three months, and returned to her own house.

57. Now Elisabeth's full time

49. denn er hat große Dinge an mir getan, der da mächtig ist und des Name heilig ist.

50. Und seine Barmherzigkeit währet immer für und für bei denen, die ihn fürchten.

51. Er übet Gewalt mit seinem Arm und zerstreut, die hoffärtig sind in ihres Herzens Sinn.

52. Er stößt die Gewaltigen vom Stuhl und erhebt die Niedrigen.

53. Die Hungrigen füllt er mit Gütern und läßt die Reichen leer.

54. Er denkt der Barmherzigkeit und hilft seinem Diener Israel wieder auf,

55. wie er geredet hat unsern Vätern, Abraham und seinem Samen ewiglich.

56. Und Maria blieb bei ihr bei drei Monaten; darnach kehrte sie wiederum heim.

57. Und Elisabeth kam ihre Zeit,

synnyttämisen aika tuli; ja hän synnytti pojan.

58 Ja kun hänen naapurinsa ja sukulaisensa kuulivat, että Herra oli tehnyt hänelle suuren laupeuden, iloitsivat he hänen kanssansa.

59 Ja kahdeksantena päivänä he tulivat ympärileikkaamaan lasta ja tahtoivat antaa hänelle hänen isänsä mukaan nimen Sakarias.

60 Mutta hänen äitinsä vastasi ja sanoi: "Ei suinkaan, vaan hänen nimensä on oleva Johannes".

61 Niin he sanoivat hänelle: "Eihän sinun suvussasi ole ketään, jolla on se nimi".

62 Ja he kysyivät viittomalla lapsen isältä, minkä nimen hän tahtoi hänelle annettavaksi.

63 Niin hän pyysi taulun ja kirjoitti siihen nämä sanat: "Johannes on hänen nimensä". Ja kaikki ihmettelivät.

64 Ja kohta hänen suunsa

came that she should be delivered; and she brought forth a son.

58. And her neighbours and her cousins heard how the Lord had shewed great mercy upon her; and they rejoiced with her.

59. And it came to pass, that on the eighth day they came to circumcise the child; and they called him Zacharias, after the name of his father.

60. And his mother answered and said, Not so; but he shall be called John.

61. And they said unto her, There is none of thy kindred that is called by this name.

62. And they made signs to his father, how he would have him called.

63. And he asked for a writing table, and wrote, saying, His name is John. And they marvelled all.

64. And his mouth was opened

daß sie gebären sollte; und sie gebar einen Sohn.

58. Und ihre Nachbarn und Gefreunde hörten, daß der HERR große Barmherzigkeit an ihr getan hatte, und freuten sich mit ihr.

59. Und es begab sich am achten Tage, da kamen sie, zu beschneiden das Kindlein, und hießen ihn nach seinem Vater Zacharias.

60. Aber seine Mutter antwortete und sprach: Mitnichten, sondern er soll Johannes heißen.

61. Und sie sprachen zu ihr: Ist doch niemand in deiner Freundschaft, der also heiße.

62. Und sie winkten seinem Vater, wie er ihn wollte heißen lassen.

63. Und er forderte ein Täfelein und schrieb also: Er heißt Johannes. Und sie verwunderten sich alle.

64. Und alsbald ward sein Mund

aukeni, ja hänen kielensä vapautui, ja hän puhui kiittäen Jumalaa.

65 Ja tuli pelko kaikille heidän ympärillään asuvaisille, ja koko Juudean vuorimaassa puhuttiin kaikista näistä tapahtumista;

66 ja kaikki, jotka niistä kuulivat, panivat ne mieleensä ja sanoivat: "Mikähän tästä lapsesta tulee?" Sillä Herran käsi oli hänen kanssansa.

67 Ja Sakarias, hänen isänsä, täytettiin Pyhällä Hengellä, ja hän ennusti sanoen:

68 Kiitetty olkoon Herra, Israelin Jumala, sillä hän on katsonut kansansa puoleen ja valmistanut sille lunastuksen

69 ja kohottanut meille pelastuksen sarven palvelijansa Daavidin huoneesta

70 — niinkuin hän on puhunut hamasta ikiajoista pyhain profeettainsa suun kautta —

immediately, and his tongue loosed, and he spake, and praised God.

65. And fear came on all that dwelt round about them: and all these sayings were noised abroad throughout all the hill country of Judaea.

66. And all they that heard them laid them up in their hearts, saying, What manner of child shall this be! And the hand of the Lord was with him.

67. And his father Zacharias was filled with the Holy Ghost, and prophesied, saying,

68. Blessed be the Lord God of Israel; for he hath visited and redeemed his people,

69. And hath raised up an horn of salvation for us in the house of his servant David;

70. As he spake by the mouth of his holy prophets, which have been since the world began:

und seine Zunge aufgetan, und er redete und lobte Gott.

65. Und es kam eine Furcht über alle Nachbarn; und die ganze Geschichte ward ruchbar auf dem ganzen jüdischen Gebirge.

66. Und alle, die es hörten, nahmen's zu Herzen und sprachen: Was, meinst du, will aus dem Kindlein werden? Denn die Hand des HERRN war mit ihm.

67. Und sein Vater Zacharias ward des heiligen Geistes voll, weissagte und sprach:

68. Gelobet sei der HERR, der Gott Israels! denn er hat besucht und erlöst sein Volk

69. und hat uns aufgerichtet ein Horn des Heils in dem Hause seines Dieners David,

70. wie er vorzeiten geredet hat durch den Mund des Propheten:

71 pelastukseksi vihollisistamme
ja kaikkien niiden kädestä, jotka
meitä vihaavat,
72 tehdäkseen laupeuden
meidän isillemme ja
muistaakseen pyhän liittonsa,
73 sen valan, jonka hän vannoi
Aabrahamille, meidän isällemme;

74 suodakseen meidän,
vapahdettuina vihollistemme
kädestä, pelkäämättä palvella
häntä
75 pyhyydessä ja
vanhurskaudessa hänen
edessään kaikkina
elinpäivinämme.

76 Ja sinä, lapsukainen, olet
kutsuttava Korkeimman
profeetaksi, sillä sinä olet käyvä
Herran edellä valmistaaksesi
hänen teitään,
77 antaaksesi hänen kansalleen
pelastuksen tuntemisen heidän
syntiensä anteeksisaamisessa,
78 meidän Jumalamme
sydämellisen laupeuden tähden,

71. That we should be saved
from our enemies, and from the
hand of all that hate us;
72. To perform the mercy
promised to our fathers, and to
remember his holy covenant;
73. The oath which he sware to
our father Abraham,

74. That he would grant unto us,
that we being delivered out of the
hand of our enemies might serve
him without fear,
75. In holiness and
righteousness before him, all the
days of our life.

76. And thou, child, shalt be
called the prophet of the Highest:
for thou shalt go before the face
of the Lord to prepare his ways;
77. To give knowledge of
salvation unto his people by the
remission of their sins,
78. Through the tender mercy of
our God; whereby the dayspring

71. daß er uns errettete von
unseren Feinden und von der
Hand aller, die uns hassen,
72. und Barmherzigkeit erzeigte
unsern Vätern und gedächte an
seinen heiligen Bund
73. und an den Eid, den er
geschworen hat unserm Vater
Abraham, uns zu geben,
74. daß wir, erlöst aus der Hand
unserer Feinde, ihm dienten
ohne Furcht unser Leben lang
75. in Heiligkeit und
Gerechtigkeit, die ihm gefällig ist.

76. Und du, Kindlein, wirst ein
Prophet des Höchsten heißen.
Du wirst vor dem HERRN her
gehen, daß du seinen Weg
bereitest{~}
77. und Erkenntnis des Heils
gebest seinem Volk, das da ist in
Vergebung ihrer Sünden;
78. durch die herzliche
Barmherzigkeit unsers Gottes,

jonka kautta meidän puoleemme katsoo aamun koitto korkeudesta,	from on high hath visited us,	durch welche uns besucht hat der Aufgang aus der Höhe,
79 loistaen meille, jotka istumme pimeydessä ja kuoleman varjossa, ja ohjaten meidän jalkamme rauhan tielle."	79. To give light to them that sit in darkness and in the shadow of death, to guide our feet into the way of peace.	79. auf daß er erscheine denen, die da sitzen in Finsternis und Schatten des Todes, und richte unsere Füße auf den Weg des Friedens.
80 Ja lapsi kasvoi ja vahvistui hengessä. Ja hän oli erämaassa siihen päivään asti, jona hän oli astuva Israelin eteen.	80. And the child grew, and waxed strong in spirit, and was in the deserts till the day of his shewing unto Israel.	80. Und das Kindlein wuchs und ward stark im Geist; und er war in der Wüste, bis daß er sollte hervortreten vor das Volk Israel.

2 luku

Jeesus syntyy Beetlehemissä 1 – 7, ja enkeli ilmoittaa sen paimenille 8 – 12 Taivaallinen sotajoukko ylistää Jumalaa 13, 14, jonka jälkeen paimenet käyvät Jeesus – lasta katsomassa 15 – 20 Jeesus ympärileikataan 21 ja tuodaan pyhäkköön 22 – 24, jossa hänestä, Jumalaa kiittäen, puhuvat Simeon 25 – 35 ja Hanna 36 – 38 Jeesus kasvaa Nasaretissa 39, 40 ja käy kaksitoistavuotiaana pyhäkössä 41 – 52.

1 Ja tapahtui niinä päivinä, että keisari Augustukselta kävi käsky, että kaikki maailma oli verolle pantava.	1. And it came to pass in those days, that there went out a decree from Caesar Augustus, that all the world should be taxed.	1. Es begab sich aber zu der Zeit, daß ein Gebot von dem Kaiser Augustus ausging, daß alle Welt geschätzt würde.
--	--	--

2 Tämä verollepano oli ensimmäinen ja tapahtui Kyreniuksen ollessa Syyrian maaherrana.

3 Ja kaikki menivät verolle pantaviksi, kukin omaan kaupunkiinsa.

4 Niin Joosefkin lähti Galileasta, Nasaretin kaupungista, ylös Juudeaan, Daavidin kaupunkiin, jonka nimi on Beetlehem, hän kun oli Daavidin huonetta ja sukua,

5 verolle pantavaksi Marian, kihlattunsa, kanssa, joka oli raskaana.

6 Niin tapahtui heidän siellä ollessaan, että Marian synnyttämisen aika tuli.

7 Ja hän synnytti pojan, esikoisensa, ja kapaloi hänet ja pani hänet seimeen, koska heille ei ollut sijaa majatalossa.

8 Ja sillä seudulla oli paimenia

2. And this taxing was first made when Cyrenius was governor of Syria.)

3. And all went to be taxed, every one into his own city.

4. And Joseph also went up from Galilee, out of the city of Nazareth, into Judaea, unto the city of David, which is called Bethlehem; (because he was of the house and lineage of David:)

5. To be taxed with Mary his espoused wife, being great with child.

6. And so it was, that, while they were there, the days were accomplished that she should be delivered.

7. And she brought forth her firstborn son, and wrapped him in swaddling clothes, and laid him in a manger; because there was no room for them in the inn.

8. And there were in the same

2. Und diese Schätzung war die allererste und geschah zu der Zeit, da Cyrenius Landpfleger von Syrien war.

3. Und jedermann ging, daß er sich schätzen ließe, ein jeglicher in seine Stadt.

4. Da machte sich auch auf Joseph aus Galiläa, aus der Stadt Nazareth, in das jüdische Land zur Stadt Davids, die da heißt Bethlehem, darum daß er von dem Hause und Geschlechte Davids war,

5. auf daß er sich schätzen ließe mit Maria, seinem vertrauten Weibe, die ward schwanger.

6. Und als sie daselbst waren, kam die Zeit, da sie gebären sollte.

7. Und sie gebar ihren ersten Sohn und wickelte ihn in Windeln und legte ihn in eine Krippe; denn sie hatten sonst keinen Raum in der Herberge.

8. Und es waren Hirten in

kedolla vartioimassa yöllä laumaansa.

9 Niin heidän edessään seisoi Herran enkeli, ja Herran kirkkaus loisti heidän ympärillään, ja he peljästyivät suuresti.

10 Mutta enkeli sanoi heille: "Älkää peljätkö; sillä katso, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle:

11 teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra, Daavidin kaupungissa.

12 Ja tämä on teille merkinä: te löydätte lapsen kapaloituna ja seimessä makaamassa."

13 Ja yhtäkkiä oli enkelin kanssa suuri joukko taivaallista sotaväkeä, ja he ylistivät Jumalaa ja sanoivat:

14 Kunnia Jumalalle korkeuksissa, ja maassa rauha ihmisten kesken, joita kohtaan

country shepherds abiding in the field, keeping watch over their flock by night.

9. And, lo, the angel of the Lord came upon them, and the glory of the Lord shone round about them: and they were sore afraid.

10. And the angel said unto them, Fear not: for, behold, I bring you good tidings of great joy, which shall be to all people.

11. For unto you is born this day in the city of David a Saviour, which is Christ the Lord.

12. And this shall be a sign unto you; Ye shall find the babe wrapped in swaddling clothes, lying in a manger.

13. And suddenly there was with the angel a multitude of the heavenly host praising God, and saying,

14. Glory to God in the highest, and on earth peace, good will toward men.

derselben Gegend auf dem Felde bei den Hürden, die hüteten des Nachts ihre Herde.

9. Und siehe, des HERRN Engel trat zu ihnen, und die Klarheit des HERRN leuchtete um sie; und sie fürchteten sich sehr.

10. Und der Engel sprach zu ihnen: Fürchtet euch nicht! siehe, ich verkündige euch große Freude, die allem Volk widerfahren wird;

11. denn euch ist heute der Heiland geboren, welcher ist Christus, der HERR, in der Stadt Davids.

12. Und das habt zum Zeichen: ihr werdet finden das Kind in Windeln gewickelt und in einer Krippe liegen.

13. Und alsbald war da bei dem Engel die Menge der himmlischen Heerscharen, die lobten Gott und sprachen:

14. Ehre sei Gott in der Höhe und Frieden auf Erden und den Menschen ein Wohlgefallen.

hänellä on hyvä tahto!

15 Ja kun enkelit olivat menneet paimenten luota taivaaseen, niin nämä puhuivat toisillensa: "Menkäämme nyt Beetlehemiin katsomaan sitä, mikä on tapahtunut ja minkä Herra meille ilmoitti".

16 Ja he menivät kiiruhtaen ja löysivät Marian ja Joosefin ja lapsen, joka makasi seimessä.

17 Ja kun he tämän olivat nähneet, ilmoittivat he sen sanan, joka oli puhuttu heille tästä lapsesta.

18 Ja kaikki, jotka sen kuulivat, ihmettelivät sitä, mitä paimenet heille puhuivat.

19 Mutta Maria kätki kaikki nämä sanat ja tutkisteli niitä sydämessänsä.

20 Ja paimenet palasivat kiittäen ja ylistäen Jumalaa kaikesta, minkä olivat kuulleet ja nähneet,

15. And it came to pass, as the angels were gone away from them into heaven, the shepherds said one to another, Let us now go even unto Bethlehem, and see this thing which is come to pass, which the Lord hath made known unto us.

16. And they came with haste, and found Mary, and Joseph, and the babe lying in a manger.

17. And when they had seen it, they made known abroad the saying which was told them concerning this child.

18. And all they that heard it wondered at those things which were told them by the shepherds.

19. But Mary kept all these things, and pondered them in her heart.

20. And the shepherds returned, glorifying and praising God for all the things that they had heard

15. Und da die Engel von ihnen gen Himmel fuhren, sprachen die Hirten untereinander: Laßt uns nun gehen gen Bethlehem und die Geschichte sehen, die da geschehen ist, die uns der HERR kundgetan hat.

16. Und sie kamen eilend und fanden beide, Maria und Joseph, dazu das Kind in der Krippe liegen.

17. Da sie es aber gesehen hatten, breiteten sie das Wort aus, welches zu ihnen von diesem Kinde gesagt war.

18. Und alle, vor die es kam, wunderten sich der Rede, die ihnen die Hirten gesagt hatten.

19. Maria aber behielt alle diese Worte und bewegte sie in ihrem Herzen.

20. Und die Hirten kehrten wieder um, priesen und lobten Gott um alles, was sie gehört

sen mukaan kuin heille oli puhuttu.

21 Kun sitten kahdeksan päivää oli kulunut ja lapsi oli ympärileikattava, annettiin hänelle nimi Jeesus, jonka enkeli oli hänelle antanut, ennenkuin hän sikisi äitinsä kohdussa.

22 Ja kun heidän puhdistuspäivänsä, Mooseksen lain mukaan, olivat täyttyneet, veivät he hänet ylös Jerusalemiin asettaaksensa hänet Herran eteen

23 — niinkuin on kirjoitettuna Herran laissa: "Jokainen miehenpuoli, joka avaa äidinkohdun, luettakoon Herralle pyhitetyksi" —

24 ja uhrataksensa, niinkuin Herran laissa on säädetty, parin metsäkyyhkysiä tai kaksi kyyhkysenpoikaa.

25 Ja katso, Jerusalemissa oli mies, nimeltä Simeon; hän oli

and seen, as it was told unto them.

21. And when eight days were accomplished for the circumcising of the child, his name was called JESUS, which was so named of the angel before he was conceived in the womb.

22. And when the days of her purification according to the law of Moses were accomplished, they brought him to Jerusalem, to present him to the Lord;

23. As it is written in the law of the Lord, Every male that openeth the womb shall be called holy to the Lord;)

24. And to offer a sacrifice according to that which is said in the law of the Lord, A pair of turtledoves, or two young pigeons.

25. And, behold, there was a man in Jerusalem, whose name

und gesehen hatten, wie denn zu ihnen gesagt war.

21. Und da acht Tage um waren, daß das Kind beschnitten würde, da ward sein Name genannt Jesus, welcher genannt war von dem Engel, ehe denn er in Mutterleibe empfangen ward.

22. Und da die Tage ihrer Reinigung nach dem Gesetz Mose's kamen, brachten sie ihn gen Jerusalem, auf daß sie ihn darstellten dem HERRN

23. (wie denn geschrieben steht in dem Gesetz des HERRN: "Allerlei männliches, das zum ersten die Mutter bricht, soll dem HERRN geheiligt heißen")

24. und das sie gäben das Opfer, wie es gesagt ist im Gesetz des HERRN: "Ein Paar Turteltauben oder zwei junge Tauben."

25. Und siehe, ein Mensch war zu Jerusalem, mit Namen

hurskas ja jumalinen mies, joka odotti Israelin lohdutusta, ja Pyhä Henki oli hänen päällensä.

was Simeon; and the same man was just and devout, waiting for the consolation of Israel: and the Holy Ghost was upon him.

Simeon; und derselbe Mensch war fromm und gottesfürchtig und wartete auf den Trost Israels, und der heilige Geist war in ihm.

26 Ja Pyhä Henki oli hänelle ilmoittanut, ettei hän ollut näkevä kuolemaa, ennenkuin oli nähnyt Herran Voidellun.

26. And it was revealed unto him by the Holy Ghost, that he should not see death, before he had seen the Lord's Christ.

26. Und ihm war eine Antwort geworden von dem heiligen Geist, er sollte den Tod nicht sehen, er hätte denn zuvor den Christus des HERRN gesehen.

27 Ja hän tuli Hengen vaikutuksesta pyhäkköön. Ja kun vanhemmat toivat Jeesus-lasta sisälle tehdäkseen hänelle, niinkuin tapa oli lain mukaan,

27. And he came by the Spirit into the temple: and when the parents brought in the child Jesus, to do for him after the custom of the law,

27. Und er kam aus Anregen des Geistes in den Tempel. Und da die Eltern das Kind Jesus in den Tempel brachten, daß sie für ihn täten, wie man pflegt nach dem Gesetz,

28 otti hänkin hänet syliinsä ja kiitti Jumalaa ja sanoi:

28. Then took he him up in his arms, and blessed God, and said,

28. da nahm er ihn auf seine Arme und lobte Gott und sprach:

29 Herra, nyt sinä lasket palvelijasi rauhaan menemään, sanasi mukaan;

29. Lord, now lettest thou thy servant depart in peace, according to thy word:

29. HERR, nun läßt du deinen Diener in Frieden fahren, wie du gesagt hast;

30 sillä minun silmäni ovat nähneet sinun autuutesi,

30. For mine eyes have seen thy salvation,

30. denn meine Augen haben deinen Heiland gesehen,

31 jonka sinä olet valmistanut kaikkien kansojen nähdä,

31. Which thou hast prepared before the face of all people;

31. welchen du bereitest hast vor allen Völkern,

32 valkeudeksi, joka on

32. A light to lighten the Gentiles,

32. ein Licht, zu erleuchten die

ilmestyvä pakanoille, ja kirkkaudeksi kansallesi Israelille."

33 Ja hänen isänsä ja äitinsä ihmettelivät sitä, mitä hänestä sanottiin.

34 Ja Simeon siunasi heitä ja sanoi Marialle, hänen äidilleen: "Katso, tämä on pantu lankeemukseksi ja nousemukseksi monelle Israelissa ja merkiksi, jota vastaan sanotaan

35 — ja myös sinun sielusi lävitse on miekka käyvä — että monen sydämen ajatukset tulisivat ilmi".

36 Ja oli naisprofeetta, Hanna, Fanuelin tytär, Asserin sukukuntaa. Hän oli jo tullut iälliseksi. Mentyyään neitsyenä naimisiin hän oli elänyt miehensä kanssa seitsemän vuotta,

37 ja oli nyt leski, kahdeksankymmenen neljän vuoden ikäinen. Hän ei poistunut pyhäköstä, vaan palveli siellä Jumalaa paastoilla ja rukouksilla

and the glory of thy people Israel.

33. And Joseph and his mother marvelled at those things which were spoken of him.

34. And Simeon blessed them, and said unto Mary his mother, Behold, this child is set for the fall and rising again of many in Israel; and for a sign which shall be spoken against;

35. Yea, a sword shall pierce through thy own soul also,) that the thoughts of many hearts may be revealed.

36. And there was one Anna, a prophetess, the daughter of Phanuel, of the tribe of Aser: she was of a great age, and had lived with an husband seven years from her virginity;

37. And she was a widow of about fourscore and four years, which departed not from the temple, but served God with fastings and prayers night and

Heiden, und zum Preis deines Volkes Israel.

33. Und sein Vater und seine Mutter wunderten sich des, das von ihm geredet ward.

34. Und Simeon segnete sie und sprach zu Maria, seiner Mutter: Siehe, dieser wird gesetzt zu einem Fall und Auferstehen vieler in Israel und zu einem Zeichen, dem widersprochen wird

35. (und es wird ein Schwert durch deine Seele dringen), auf daß vieler Herzen Gedanken offenbar werden.

36. Und es war eine Prophetin, Hanna, eine Tochter Phanaels, vom Geschlecht Asser; die war wohl betagt und hatte gelebt sieben Jahre mit ihrem Manne nach ihrer Jungfrauschaft

37. und war nun eine Witwe bei vierundachtzig Jahren; die kam nimmer vom Tempel, diente Gott mit Fasten und Beten Tag und Nacht.

yötä ja päivää.

38 Ja juuri sillä hetkellä hän tuli siihen, ylisti Jumalaa ja puhui lapsesta kaikille, jotka odottivat Jerusalemin lunastusta.

39 Ja täytettyään kaiken, mikä Herran lain mukaan oli tehtävä, he palasivat Galileaan, kaupunkiinsa Nasaretiin.

40 Ja lapsi kasvoi ja vahvistui ja täyttyi viisaudella, ja Jumalan armo oli hänen päällänsä.

41 Ja hänen vanhempansa matkustivat joka vuosi Jerusalemiin pääsiäisjuhlille.

42 Hänen ollessaan kaksitoistavuotias he niinikään vaelsivat ylös sinne juhlan tavan mukaan.

43 Ja kun ne päivät olivat kuluneet ja he lähtivät kotiin, jäi poikanen Jeesus Jerusalemiin, eivätkä hänen vanhempansa sitä huomanneet.

day.

38. And she coming in that instant gave thanks likewise unto the Lord, and spake of him to all them that looked for redemption in Jerusalem.

39. And when they had performed all things according to the law of the Lord, they returned into Galilee, to their own city Nazareth.

40. And the child grew, and waxed strong in spirit, filled with wisdom: and the grace of God was upon him.

41. Now his parents went to Jerusalem every year at the feast of the passover.

42. And when he was twelve years old, they went up to Jerusalem after the custom of the feast.

43. And when they had fulfilled the days, as they returned, the child Jesus tarried behind in Jerusalem; and Joseph and his mother knew not of it.

38. Die trat auch hinzu zu derselben Stunde und pries den HERRN und redete von ihm zu allen, die da auf die Erlösung zu Jerusalem warteten.

39. Und da sie alles vollendet hatten nach dem Gesetz des HERRN, kehrten sie wieder nach Galiläa zu ihrer Stadt Nazareth.

40. Aber das Kind wuchs und ward stark im Geist, voller Weisheit, und Gottes Gnade war bei ihm.

41. Und seine Eltern gingen alle Jahre gen Jerusalem auf das Osterfest.

42. Und da er zwölf Jahre alt war, gingen sie hinauf gen Jerusalem nach der Gewohnheit des Festes.

43. Und da die Tage vollendet waren und sie wieder nach Hause gingen, blieb das Kind Jesus zu Jerusalem, und seine Eltern wußten's nicht.

44 He luulivat hänen olevan matkaseurueessa ja kulkivat päivänmatkan ja etsivät häntä sukulaisten ja tuttavien joukosta;

45 mutta kun eivät löytäneet, palasivat he Jerusalemiin etsien häntä.

46 Ja kolmen päivän kuluttua he löysivät hänet pyhäköstä, jossa hän istui opettajain keskellä kuunnellen heitä ja kysellen heiltä.

47 Ja kaikki, jotka häntä kuulivat, ihmettelivät hänen ymmärrystänsä ja vastauksiansa.

48 Ja hänet nähdessään hänen vanhempansa hämmästyivät, ja hänen äitinsä sanoi hänelle: "Poikani, miksi meille näin teit? Katso, sinun isäsi ja minä olemme huolestuneina etsineet sinua."

49 Niin hän sanoi heille: "Mitä te minua etsitte? Ettekö tiede, että

44. But they, supposing him to have been in the company, went a day's journey; and they sought him among their kinsfolk and acquaintance.

45. And when they found him not, they turned back again to Jerusalem, seeking him.

46. And it came to pass, that after three days they found him in the temple, sitting in the midst of the doctors, both hearing them, and asking them questions.

47. And all that heard him were astonished at his understanding and answers.

48. And when they saw him, they were amazed: and his mother said unto him, Son, why hast thou thus dealt with us? behold, thy father and I have sought thee sorrowing.

49. And he said unto them, How is it that ye sought me wist ye not

44. Sie meinten aber, er wäre unter den Gefährten, und kamen eine Tagereise weit und suchten ihn unter den Gefreunden und Bekannten.

45. Und da sie ihn nicht fanden, gingen sie wiederum gen Jerusalem und suchten ihn.

46. Und es begab sich, nach drei Tagen fanden sie ihn im Tempel sitzen mitten unter den Lehrern, wie er ihnen zuhörte und sie fragte.

47. Und alle, die ihm zuhörten, verwunderten sich seines Verstandes und seiner Antworten.

48. Und da sie ihn sahen, entsetzten sie sich. Seine Mutter aber sprach zu ihm: Mein Sohn, warum hast du uns das getan? Siehe, dein Vater und ich haben dich mit Schmerzen gesucht.

49. Und er sprach zu ihnen: Was ist's, daß ihr mich gesucht habt?

että minun pitää niissä oleman, mitkä minun Isäni ovat?"

that I must be about my Father's business

Wisset ihr nicht, daß ich sein muß in dem, das meines Vaters ist?

50 Mutta he eivät ymmärtäneet sitä sanaa, jonka hän heille puhui.

50. And they understood not the saying which he spake unto them.

50. Und sie verstanden das Wort nicht, das er mit ihnen redete.

51 Ja hän lähti heidän kanssansa ja tuli Nasaretiin ja oli heille alamainen. Ja hänen äitinsä kätki kaikki nämä sanat sydämeensä.

51. And he went down with them, and came to Nazareth, and was subject unto them: but his mother kept all these sayings in her heart.

51. Und er ging mit ihnen hinab und kam gen Nazareth und war ihnen untertan. Und seine Mutter behielt alle diese Worte in ihrem Herzen.

52 Ja Jeesus varttui viisaudessa ja iässä ja armossa Jumalan ja ihmisten edessä.

52. And Jesus increased in wisdom and stature, and in favour with God and man.

52. Und Jesus nahm zu an Weisheit, Alter und Gnade bei Gott und den Menschen.

3 luku

Johannes Kastaja alottaa vaikutuksensa 1 – 6, antaa neuvoja kansalle 7 – 11, erittäin publikaaneille 12, 13 ja sotamiehille 14 ja ennustaa tulevaksi sen, joka kastaa Pyhällä Hengellä ja tulella 15 – 18 Hänet pannaan vankeuteen 19,20 Jeesus kastetaan 21, 22; hänen sukuluettelonsa 23 – 38.

1 Viidentenätoista keisari Tiberiuksen hallitusvuotena, kun Pontius Pilatus oli Juudean maaherrana ja Herodes Galilean neljännysruhtinaana ja hänen

1. Now in the fifteenth year of the reign of Tiberius Caesar, Pontius Pilate being governor of Judaea, and Herod being tetrarch of Galilee, and his brother Philip

1. In dem fünfzehnten Jahr des Kaisertums Kaisers Tiberius, da Pontius Pilatus Landpfleger in Judäa war und Herodes ein Vierfürst in Galiläa und sein

veljensä Filippus Iturean ja Trakonitiinmaan neljännysruhtinaana ja Lysanias Abilenen neljännysruhtinaana, 2 siihen aikaan kun Hannas oli ylimmäisenä pappina, ynnä myös Kaifas, tuli Jumalan sana Johannekselle, Sakariaan pojalle, erämaassa.

3 Ja hän vaelsi kaikissa seuduissa Jordanin varrella ja saarnasi parannuksen kastetta syntien anteeksisaamiseksi, 4 niinkuin on kirjoitettuna profeetta Esaiaan sanojen kirjassa: "Huutavan ääni kuuluu erämaassa: 'Valmistakaa Herralle tie, tehkää polut hänelle tasaisiksi'.

5 Kaikki laaksot täytettäköön, ja kaikki vuoret ja kukkulat alennettakoon, ja mutkat tulkoot suoriksi ja koleikot tasaisiksi teiksi,

6 ja kaikki liha on näkevä

tetrarch of Iturea and of the region of Trachonitis, and Lysanias the tetrarch of Abilene,

2. Annas and Caiaphas being the high priests, the word of God came unto John the son of Zacharias in the wilderness.

3. And he came into all the country about Jordan, preaching the baptism of repentance for the remission of sins;

4. As it is written in the book of the words of Esaias the prophet, saying, The voice of one crying in the wilderness, Prepare ye the way of the Lord, make his paths straight.

5. Every valley shall be filled, and every mountain and hill shall be brought low; and the crooked shall be made straight, and the rough ways shall be made smooth;

6. And all flesh shall see the

Bruder Philippus ein Vierfürst in Ituräa und in der Gegend Trachonitis und Lysanias ein Vierfürst zu Abilene,

2. da Hannas und Kaiphäs Hohepriester waren: da geschah der Befehl Gottes zu Johannes, des Zacharias Sohn, in der Wüste.

3. Und er kam in alle Gegend um den Jordan und predigte die Taufe der Buße zur Vergebung Sünden,

4. wie geschrieben steht in dem Buch der Reden Jesaja's, des Propheten, der da sagt: "Es ist eine Stimme eines Predigers in der Wüste: Bereitet den Weg des HERRN und macht seine Steige richtig!

5. Alle Täler sollen voll werden, und alle Berge und Hügel erniedrigt werden; und was krumm ist, soll richtig werden, und was uneben ist, soll schlichter Weg werden.

6. Und alles Fleisch wird den

Jumalan autuuden."

7 Niin hän sanoi kansalle, joka vaelsi hänen kastettavakseen: "Te kyykäärmeitten sikiöt, kuka on teitä neuvonut pakenemaan tulevaista vihaa?"

8 Tehkää sentähden parannuksen soveliaita hedelmiä, älkääkä ruvetko sanomaan mielessänne: 'Onhan meillä isänä Aabraham', sillä minä sanon teille, että Jumala voi näistä kivistä herättää lapsia Aabrahamille.

9 Jo on myös kirves pantu puitten juurelle; jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, siis hakataan pois ja heitetään tuleen."

10 Ja kansa kysyi häneltä sanoen: "Mitä meidän siis pitää tekemän?"

11 Hän vastasi ja sanoi heille: "Jolla on kaksi ihokasta, antakoon toisen sille, joka on

salvation of God.

7. Then said he to the multitude that came forth to be baptized of him, O generation of vipers, who hath warned you to flee from the wrath to come?

8. Bring forth therefore fruits worthy of repentance, and begin not to say within yourselves, We have Abraham to our father: for I say unto you, That God is able of these stones to raise up children unto Abraham.

9. And now also the axe is laid unto the root of the trees: every tree therefore which bringeth not forth good fruit is hewn down, and cast into the fire.

10. And the people asked him, saying, What shall we do then?

11. He answereth and saith unto them, He that hath two coats, let him impart to him that hath none;

Heiland Gottes sehen."

7. Da sprach er zu dem Volk, das hinausging, daß sich von ihm Taufen ließe: Ihr Otterngezüchte, wer hat denn euch gewiesen, daß ihr dem zukünftigen Zorn entrinnen werdet?

8. Sehet zu, tut rechtschaffene Früchte der Buße und nehmt euch nicht vor, zu sagen: Wir haben Abraham zum Vater. Denn ich sage euch: Gott kann dem Abraham aus diesen Steinen Kinder erwecken.

9. Es ist schon die Axt den Bäumen an die Wurzel gelegt; welcher Baum nicht gute Frucht bringt, wird abgehauen und in das Feuer geworfen.

10. Und das Volk fragte ihn und sprach: Was sollen wir denn tun?

11. Er antwortete aber und sprach zu ihnen: Wer zwei Röcke hat, der gebe dem, der

ilman; ja jolla on ruokaa, tehkään samoin".

12 Niin tuli myös publikaaneja kastettaviksi, ja he sanoivat hänelle: "Opettaja, mitä meidän pitää tekemän?"

13 Hän sanoi heille: "Älkää vaatiko enempää, kuin mikä teille on säädetty".

14 Myös sotamiehet kysyvät häneltä sanoen: "Mitäs meidän pitää tekemän?" Ja hän sanoi heille: "Älkää kiskoko keneltäkään älkääkä kiristäkö, vaan tyytykää palkkaanne".

15 Mutta kun kansa yhä odotti ja kaikki ajattelivat sydämessään Johanneksesta, eikö hän itse ehkä ollut Kristus,

16 niin Johannes vastasi kaikille sanoen: "Minä kastan teidät vedellä, mutta on tuleva minua väkevämpi, jonka kengänpaulaakaan minä en ole kelvollinen päästämään; hän kastaa teidät Pyhällä Hengellä ja tulella.

and he that hath meat, let him do likewise.

12. Then came also publicans to be baptized, and said unto him, Master, what shall we do?

13. And he said unto them, Exact no more than that which is appointed you.

14. And the soldiers likewise demanded of him, saying, And what shall we do? And he said unto them, Do violence to no man, neither accuse any falsely; and be content with your wages.

15. And as the people were in expectation, and all men mused in their hearts of John, whether he were the Christ, or not;

16. John answered, saying unto them all, I indeed baptize you with water; but one mightier than I cometh, the latchet of whose shoes I am not worthy to unloose: he shall baptize you with the Holy Ghost and with fire:

keinen hat; und wer Speise hat, der tue auch also.

12. Es kamen auch die Zöllner, daß sie sich taufen ließen, und sprachen zu ihm: Meister, was sollen denn wir tun?

13. Er sprach zu ihnen: Fordert nicht mehr, denn gesetzt ist.

14. Da fragten ihn auch die Kriegersleute und sprachen: Was sollen denn wir tun? Und er sprach zu ihnen: Tut niemand Gewalt noch Unrecht und laßt euch genügen an eurem Solde.

15. Als aber das Volk im Wahn war und dachten in ihren Herzen von Johannes, ob er vielleicht Christus wäre,

16. antwortete Johannes und sprach zu allen: Ich taufe euch mit Wasser; es kommt aber ein Stärkerer nach mir, dem ich nicht genugsam bin, daß ich die Riemen seiner Schuhe auflöse; der wird euch mit dem heiligen Geist und mit Feuer taufen.

17 Hänellä on viskimensä kädessään, ja hän puhdistaa puimatanterensa ja kokoaa nisut aittaansa, mutta ruumenet hän polttaa sammumattomassa tulessa."

18 Antaen myös monia muita kehoituksia hän julisti kansalle evankeliumia.

19 Mutta kun Herodes, neljännysruhtinas, sai häneltä nuhteita veljensä vaimon, Herodiaan, tähden ja kaiken sen pahan tähden, mitä hän, Herodes, oli tehnyt,

20 niin hän kaiken muun lisäksi teki senkin, että sulki Johanneksen vankeuteen.

21 Kun siis kaikkea kansaa kastettiin ja myöskin Jeesus oli saanut kasteen ja rukoili, niin tapahtui, että taivas aukeni

22 ja Pyhä Henki laskeutui hänen päällensä ruumiillisessa muodossa, niinkuin kyyhkynen,

17. Whose fan is in his hand, and he will thoroughly purge his floor, and will gather the wheat into his garner; but the chaff he will burn with fire unquenchable.

18. And many other things in his exhortation preached he unto the people.

19. But Herod the tetrarch, being reproved by him for Herodias his brother Philip's wife, and for all the evils which Herod had done,

20. Added yet this above all, that he shut up John in prison.

21. Now when all the people were baptized, it came to pass, that Jesus also being baptized, and praying, the heaven was opened,

22. And the Holy Ghost descended in a bodily shape like a dove upon him, and a voice

17. In seiner Hand ist die Wurfschaufel, und er wird seine Tenne fegen und wird den Weizen in seine Scheuer sammeln, und die Spreu wird er mit dem ewigen Feuer verbrennen.

18. Und viel anderes mehr ermahnte er das Volk und verkündigte ihnen das Heil.

19. Herodes aber, der Vierfürst, da er von ihm gestraft ward um der Herodias willen, seines Bruders Weib, und um alles Übels willen, das Herodes tat,

20. legte er über das alles Johannes gefangen.

21. Und es begab sich, da sich alles Volk taufen ließ und Jesus auch getauft war und betete, daß sich der Himmel auftat

22. und der heilige Geist fuhr hernieder in leiblicher Gestalt auf ihn wie eine Taube und eine

ja taivaasta tuli ääni: "Sinä olet minun rakas Poikani; sinuun minä olen mielistynyt."

came from heaven, which said, Thou art my beloved Son; in thee I am well pleased.

Stimme kam aus dem Himmel, die sprach: Du bist mein lieber Sohn, an dem ich Wohlgefallen habe.

23 Ja hän, Jeesus, oli alottaessaan vaikutuksensa noin kolmenkymmenen vuoden vanha, ja oli, niinkuin luultiin, Joosefin poika. Joosef oli Eelin poika,

23. And Jesus himself began to be about thirty years of age, being (as was supposed) the son of Joseph, which was the son of Heli,

23. Und Jesus war, da er anfang, ungefähr dreißig Jahre alt, und ward gehalten für einen Sohn Josephs, welcher war ein Sohn Eli's,

24 Eeli Mattatin, tämä Leevin, tämä Melkin, tämä Jannain, tämä Joosefin,

24. Which was the son of Matthat, which was the son of Levi, which was the son of Melchi, which was the son of Janna, which was the son of Joseph,

24. der war ein Sohn Matthats, der war ein Sohn Levis, der war ein Sohn Melchis, der war ein Sohn Jannas, der war ein Sohn Josephs,

25 tämä Mattatiaan, tämä Aamoksen, tämä Naahumin, tämä Eslin, tämä Naggain,

25. Which was the son of Mattathias, which was the son of Amos, which was the son of Naum, which was the son of Esli, which was the son of Nagge,

25. der war ein Sohn des Mattathias, der war ein Sohn des Amos, der war ein Sohn Nahums, der war ein Sohn Eslis, der war ein Sohn Nangais,

26 tämä Maahatin, tämä Mattatiaan, tämä Semeinin, tämä Joosekin, tämä Joodan,

26. Which was the son of Maath, which was the son of Mattathias, which was the son of Semei, which was the son of Joseph, which was the son of Juda,

26. der war ein Sohn Maaths, der war ein Sohn des Mattathias, der war ein Sohn Simeis, der war ein Sohn Josechs, der war ein Sohn Juda's,

27 tämä Johananin, tämä

27. Which was the son of

27. der war ein Sohn Johanans,

Reesan, tämä Serubbaabelin,
tämä Sealtielin, tämä Neerin,

28 tämä Melkin, tämä Addin,
tämä Koosamin, tämä
Elmadamin, tämä Eerin,

29 tämä Jeesuksen, tämä
Elieserin, tämä Joorimin, tämä
Mattatin, tämä Leevin,

30 tämä Simeonin, tämä Juudan,
tämä Joosefin, tämä Joonamin,
tämä Eliakimin,

31 tämä Melean, tämä Mennan,
tämä Mattatan, tämä Naatanin,
tämä Daavidin,

32 tämä Iisain, tämä Oobedin,

Joanna, which was the son of
Rhesa, which was the son of
Zorobabel, which was the son of
Salathiel, which was the son of
Neri,

28. Which was the son of Melchi,
which was the son of Addi, which
was the son of Cosam, which
was the son of Elmodam, which
was the son of Er,

29. Which was the son of Jose,
which was the son of Eliezer,
which was the son of Jorim,
which was the son of Matthat,
which was the son of Levi,

30. Which was the son of
Simeon, which was the son of
Juda, which was the son of
Joseph, which was the son of
Jonan, which was the son of
Eliakim,

31. Which was the son of Melea,
which was the son of Menan,
which was the son of Mattatha,
which was the son of Nathan,
which was the son of David,

32. Which was the son of Jesse,

der war ein Sohn Resas, der war
ein Sohn Serubabels, der war
ein Sohn Sealthiels, der war ein
Sohn Neris,

28. der war ein Sohn Melchis,
der war ein Sohn Addis, der war
ein Sohn Kosams, der war ein
Sohn Elmadams, der war ein
Sohn Hers,

29. der war ein Sohn des Jesus,
der war ein Sohn Eliesers, der
war ein Sohn Jorems, der war
ein Sohn Matthats, der war ein
Sohn Levis,

30. der war ein Sohn Simeons,
der war ein Sohn Judas, der war
ein Sohn Josephs, der war ein
Sohn Jonams, der war ein Sohn
Eliakims,

31. der war ein Sohn Meleas, der
war ein Sohn Menams, der war
ein Sohn Mattathans, der war ein
Sohn Nathans, der war ein Sohn
Davids,

32. der war ein Sohn Jesses, der

tämä Booaan, tämä Saalan,
tämä Nahassonin,

33 tämä Aminadabin, tämä
Adminin, tämä Arnin, tämä
Esromin, tämä Faareen, tämä
Juudan,

34 tämä Jaakobin, tämä Iisakin,
tämä Aabrahamin, tämä Taaran,
tämä Naahorin,

35 tämä Serukin, tämä Ragaun,
tämä Faalekin, tämä Eberin,
tämä Saalan,

36 tämä Kainamin, tämä
Arfaksadin, tämä Seemin, tämä
Nooan, tämä Laamekin,

37 tämä Metusalan, tämä

which was the son of Obed,
which was the son of Booz,
which was the son of Salmon,
which was the son of Naasson,
33. Which was the son of
Aminadab, which was the son of
Aram, which was the son of
Esrom, which was the son of
Phares, which was the son of
Juda,

34. Which was the son of Jacob,
which was the son of Isaac,
which was the son of Abraham,
which was the son of Thara,
which was the son of Nachor,
35. Which was the son of
Saruch, which was the son of
Ragau, which was the son of
Phalec, which was the son of
Heber, which was the son of
Sala,

36. Which was the son of
Cainan, which was the son of
Arphaxad, which was the son of
Sem, which was the son of Noe,
which was the son of Lamech,

37. Which was the son of

war ein Sohn Obeds, der war ein
Sohn des Boas, der war ein
Sohn Salmas, der war ein Sohn
Nahessons,

33. der war ein Sohn
Amminadabs, der war ein Sohn
Rams, der war ein Sohn
Hezrons, der war ein Sohn des
Perez, der war ein Sohn Juda's,

34. der war ein Sohn Jakobs, der
war ein Sohn Isaaks, der war ein
Sohn Abrahams, der war ein
Sohn Tharahs, der war ein Sohn
Nahors,

35. der war ein Sohn Serugs, der
war ein Sohn Regus, der war ein
Sohn Pelegs, der war ein Sohn
Ebers, der war ein Sohn Salahs,

36. der war ein Sohn Kenans,
der war ein Sohn Arphachsads,
der war ein Sohn Sems, der war
ein Sohn Noahs, der war ein
Sohn Lamechs,

37. der war ein Sohn

Eenokin, tämä Jaaretin, tämä Mahalalelin, tämä Keenanin,

Mathusala, which was the son of Enoch, which was the son of Jared, which was the son of Maleleel, which was the son of Cainan,

Methusalahs, der war ein Sohn Henochs, der war ein Sohn Jareds, der war ein Sohn Mahalaleels, der war ein Sohn Kenans,

38 tämä Enoksen, tämä Seetin, tämä Aadamin, tämä Jumalan.

38. Which was the son of Enos, which was the son of Seth, which was the son of Adam, which was the son of God.

38. der war ein Sohn des Enos, der war ein Sohn Seths, der war ein Sohn Adams, der war Gottes.

4 luku

Perkele kiusaa Jeesusta 1 – 13 Jeesus palaa Galileaan 14,15, opettaa Nasaretin synagoogassa 16 – 30 ja Kapernaumissa, jossa parantaa riivatun miehen 31 – 37, Simonin anopin 38,39 ja muita sairaita 40,41 ja opettaa muissakin kaupungeissa 42 – 44. (V.1 – 13vert. Matt.4:1 – 11 Mark. :12,13.)

1 Sitten Jeesus täynnä Pyhää Henkeä palasi Jordanilta; ja Henki kuljetti häntä erämaassa,

1. And Jesus being full of the Holy Ghost returned from Jordan, and was led by the Spirit into the wilderness,

1. Jesus aber, voll des heiligen Geistes, kam wieder von dem Jordan und ward vom Geist in die Wüste geführt

2 ja perkele kiusasi häntä neljäkymmentä päivää. Eikä hän syönyt mitään niinä päivinä, mutta kun ne olivat päättyneet, tuli hänen nälkä.

2. Being forty days tempted of the devil. And in those days he did eat nothing: and when they were ended, he afterward hungered.

2. und ward vierzig Tage lang vom Teufel versucht. Und er aß nichts in diesen Tagen; und da sie ein Ende hatten, hungerte ihn darnach.

3 Niin perkele sanoi hänelle: "Jos

3. And the devil said unto him, If

3. Der Teufel aber sprach zu

sinä olet Jumalan Poika, niin sano tälle kivelle, että se muuttuu leiväksi".

4 Jeesus vastasi hänelle: "Kirjoitettu on: 'Ei ihminen elä ainoastaan leivästä (vaan jokaisesta Jumalan sanasta)'."

5 Ja perkele vei hänet korkealle vuorelle ja näytti hänelle yhdessä tuokiossa kaikki maailman valtakunnat

6 ja sanoi hänelle: "Sinulle minä annan kaiken tämän valtapiirin ja sen loiston, sillä minun haltuuni se on annettu, ja minä annan sen, kenelle tahdon.

7 Jos sinä siis kumarrut minun eteeni, niin tämä kaikki on oleva sinun."

8 Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "(Mene taakseni, saatana, sillä) Kirjoitettu on: 'Sinun pitää kumartaman Herraa, sinun Jumalaasi, ja häntä ainoata palveleman'."

thou be the Son of God, command this stone that it be made bread.

4. And Jesus answered him, saying, It is written, That man shall not live by bread alone, but by every word of God.

5. And the devil, taking him up into an high mountain, shewed unto him all the kingdoms of the world in a moment of time.

6. And the devil said unto him, All this power will I give thee, and the glory of them: for that is delivered unto me; and to whomsoever I will I give it.

7. If thou therefore wilt worship me, all shall be thine.

8. And Jesus answered and said unto him, Get thee behind me, Satan: for it is written, Thou shalt worship the Lord thy God, and him only shalt thou serve.

ihm: Bist du Gottes Sohn, so sprich zu dem Stein, daß er Brot werde.

4. Und Jesus antwortete und sprach zu ihm: Es steht geschrieben: "Der Mensch lebt nicht allein vom Brot, sondern von einem jeglichen Wort Gottes."

5. Und der Teufel führte ihn auf einen hohen Berg und zeigte ihm alle Reiche der ganzen Welt in einem Augenblick

6. und sprach zu ihm: Alle diese Macht will ich dir geben und ihre Herrlichkeit; denn sie ist mir übergeben, und ich gebe sie, welchem ich will.

7. So du nun mich willst anbeten, so soll es alles dein sein.

8. Jesus antwortete ihm und sprach: Es steht geschrieben: "Du sollst Gott, deinen HERRN, anbeten und ihm allein dienen."

9 Niin hän vei hänet Jerusalemiin ja asetti hänet pyhäkön harjalle ja sanoi hänelle: "Jos sinä olet Jumalan Poika, niin heittäydy tästä alas;

10 sillä kirjoitettu on: 'Hän antaa enkeleilleen käskyn sinusta, että he varjelevat sinua',

11 ja: 'He kantavat sinua käsillänsä, ettet jalkaasi kiveen loukkaisi'."

12 Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Sanottu on: 'Älä kiusaa Herraa, sinun Jumalaasi'."

13 Ja kun oli kaiken kiusattavansa kiusannut, poistui perkele hänen luotaan ajaksi.

14 Ja Jeesus palasi Hengen voimassa Galileaan; ja sanoma hänestä levisi kaikkiin ympärillä oleviin seutuihin.

15 Ja hän opetti heidän synagoogissaan, ja kaikki

9. And he brought him to Jerusalem, and set him on a pinnacle of the temple, and said unto him, If thou be the Son of God, cast thyself down from hence:

10. For it is written, He shall give his angels charge over thee, to keep thee:

11. And in their hands they shall bear thee up, lest at any time thou dash thy foot against a stone.

12. And Jesus answering said unto him, It is said, Thou shalt not tempt the Lord thy God.

13. And when the devil had ended all the temptation, he departed from him for a season.

14. And Jesus returned in the power of the Spirit into Galilee: and there went out a fame of him through all the region round about.

15. And he taught in their synagogues, being glorified of

9. Und er führte ihn gen Jerusalem und stellte ihn auf des Tempels Zinne und sprach zu ihm: Bist du Gottes Sohn, so laß dich von hinnen hinunter

10. denn es steht geschrieben: "Er wird befehlen seinen Engeln von dir, daß sie dich bewahren

11. und auf den Händen tragen, auf daß du nicht etwa deinen Fuß an einen Stein stößt."

12. Jesus antwortete und sprach zu ihm: Es ist gesagt: "Du sollst Gott, deinen HERRN, nicht versuchen."

13. Und da der Teufel alle Versuchung vollendet hatte, wich er von ihm eine Zeitlang.

14. Und Jesus kam wieder in des Geistes Kraft nach Galiläa; und das Gerücht erscholl von ihm durch alle umliegenden Orte.

15. Und er lehrte in ihren Schulen und ward von

ylistivät häntä.

16 Ja hän saapui Nasaretiin, jossa hänet oli kasvatettu, ja meni tapansa mukaan sapatinpäivänä synagoogaan ja nousi lukemaan.

17 Niin hänelle annettiin profeetta Esaiaan kirja, ja kun hän avasi kirjan, löysi hän sen paikan, jossa oli kirjoitettuna:

18 Herran Henki on minun päälläni, sillä hän on voidellut minut julistamaan evankeliumia köyhille; Hän on lähettänyt minut (parantamaan sydämeltään särkyneitä), saarnaamaan vangituille vapautusta ja sokeille näkönsä saamista, päästämään sorretut vapauteen,

19 saarnaamaan Herran otollista vuotta."

20 Ja käärittyään kirjan kokoon hän antoi sen palvelijalle ja

all.

16. And he came to Nazareth, where he had been brought up: and, as his custom was, he went into the synagogue on the sabbath day, and stood up for to read.

17. And there was delivered unto him the book of the prophet Esaias. And when he had opened the book, he found the place where it was written,

18. The Spirit of the Lord is upon me, because he hath anointed me to preach the gospel to the poor; he hath sent me to heal the brokenhearted, to preach deliverance to the captives, and recovering of sight to the blind, to set at liberty them that are bruised,

19. To preach the acceptable year of the Lord.

20. And he closed the book, and he gave it again to the minister,

jedermann gepriesen.

16. Und er kam gen Nazareth, da er erzogen war, und ging in die Schule nach seiner Gewohnheit am Sabbattage und stand auf und wollte lesen.

17. Da ward ihm das Buch des Propheten Jesaja gereicht. Und da er das Buch auftat, fand er den Ort, da geschrieben steht:

18. "Der Geist des HERRN ist bei mir, darum, daß er mich gesalbt hat; er hat mich gesandt, zu verkündigen das Evangelium den Armen, zu heilen die zerstoßenen Herzen, zu predigen den Gefangenen, daß sie los sein sollten, und den Blinden das Gesicht und den Zerschlagenen, daß sie frei und ledig sein sollen,

419. und zu verkündigen das angenehme Jahr des HERRN."

20. Und als er das Buch zutat, gab er's dem Diener und setzte

istuutui; ja kaikkien synagoogassa olevien silmät olivat häneen kiinnitetyt.

21 Niin hän rupesi puhumaan heille: "Tänä päivänä tämä kirjoitus on käynyt toteen teidän korvainne kuullen".

22 Ja kaikki lausuivat hänestä hyvän todistuksen ja ihmettelivät niitä armon sanoja, jotka hänen suustansa lähtivät; ja he sanoivat: "Eikö tämä ole Joosefin poika?"

23 Niin hän sanoi heille: "Kaiketi aiotte sanoa minulle tämän sananlaskun: 'Parantaja, paranna itsesi'; 'tee täälläkin, kotikaupungissasi, niitä suuria tekoja, joita olemme kuulleet tapahtuneen Kapernaumissa'."

24 Ja hän sanoi: "Totisesti minä sanon teille: ei kukaan profeetta ole otollinen kotikaupungissaan.

25 Minä sanon teille totuudessa: monta leskeä oli Eliaan aikana Israelissa, kun taivas oli suljettuna kolme vuotta ja kuusi

and sat down. And the eyes of all them that were in the synagogue were fastened on him.

21. And he began to say unto them, This day is this scripture fulfilled in your ears.

22. And all bare him witness, and wondered at the gracious words which proceeded out of his mouth. And they said, Is not this Joseph's son?

23. And he said unto them, Ye will surely say unto me this proverb, Physician, heal thyself: whatsoever we have heard done in Capernaum, do also here in thy country.

24. And he said, Verily I say unto you, No prophet is accepted in his own country.

25. But I tell you of a truth, many widows were in Israel in the days of Elias, when the heaven was shut up three years and six

sich. Und aller Augen, die in der Schule waren, sahen auf ihn.

21. Und er fing an, zu sagen zu ihnen: Heute ist diese Schrift erfüllt vor euren Ohren.

22. Und sie gaben alle Zeugnis von ihm und wunderten sich der holdseligen Worte, die aus seinem Munde gingen, und sprachen: "Ist das nicht Josephs Sohn?"

23. Und er sprach zu ihnen: Ihr werdet freilich zu mir sagen dies Sprichwort: Arzt, hilf dir selber! Denn wie große Dinge haben wir gehört, zu Kapernaum geschehen! Tue also auch hier, in deiner Vaterstadt.

24. Er sprach aber: Wahrlich, ich sage euch: "Kein Prophet ist angenehm in seinem Vaterlande.

25. Aber in der Wahrheit sage ich euch: Es waren viele Witwen in Israel zu Elia's Zeiten, da der Himmel verschlossen war drei

kuukautta ja suuri nälkä tuli
kaikkeen maahan,

26 eikä Eliasta lähetetty
kenenkään tykö heistä, vaan
ainoastaan leskivaimon tykö
Siidonin maan Sareptaan.

27 Ja monta pitalista miestä oli
Israelissa profeetta Elisan
aikana, eikä kukaan heistä tullut
puhdistetuksi, vaan ainoastaan
Naiman, syyrialainen."

28 Tämän kuullessaan kaikki,
jotka olivat synagoogassa, tulivat
kiukkua täyteen

29 ja nousivat ja ajoivat hänet
ulos kaupungista ja veivät hänet
sen vuoren jyrkänteelle asti, jolle
heidän kaupunkinsa oli
rakennettu, syöstäkseen hänet
alas.

30 Mutta hän lähti pois käyden
heidän keskitsensä.

31 Ja hän meni alas
Kapernaumiin, Galilean
kaupunkiin, ja opetti kansaa

months, when great famine was
throughout all the land;

26. But unto none of them was
Elias sent, save unto Sarepta, a
city of Sidon, unto a woman that
was a widow.

27. And many lepers were in
Israel in the time of Eliseus the
prophet; and none of them was
cleansed, saving Naaman the
Syrian.

28. And all they in the
synagogue, when they heard
these things, were filled with
wrath,

29. And rose up, and thrust him
out of the city, and led him unto
the brow of the hill whereon their
city was built, that they might
cast him down headlong.

30. But he passing through the
midst of them went his way,

31. And came down to
Capernaum, a city of Galilee,
and taught them on the sabbath

Jahre und sechs Monate, da
eine große Teuerung war im
ganzen Lande

26. und zu deren keiner ward
Elia gesandt denn allein gen
Sarepta der Sidonier zu einer
Witwe.

27. Und viele Aussätzige waren
in Israel zu des Propheten Elisa
Zeiten; und deren keiner wurde
gereinigt denn allein Naeman
aus Syrien.

28. Und sie wurden voll Zorns
alle, die in der Schule waren, da
sie das hörten,

29. und standen auf und stießen
ihn zur Stadt hinaus und führten
ihn auf einen Hügel des Berges,
darauf ihre Stadt gebaut war,
daß sie ihn hinabstürzten.

30. Aber er ging mitten durch sie
hinweg.

31. Und er kam gen Kapernaum,
in die Stadt Galiläas, und lehrte
sie am Sabbat.

sapattina.

32 Ja he olivat hämmästyksissään hänen opetuksestansa, sillä hänen puheessansa oli voima.

33 Ja synagoogassa oli mies, jossa oli saastaisen riivaajan henki. Tämä huusi suurella äänellä:

34 Voi, mitä sinulla on meidän kanssamme tekemistä, Jeesus Nasaretilainen? Oletko tullut meitä tuhoamaan? Minä tunnen sinut, kuka olet, sinä Jumalan Pyhä.

35 Niin Jeesus nuhteli häntä sanoen: "Vaikene ja lähde hänestä". Ja riivaaja viskasi hänet maahan heidän keskelleen ja lähti hänestä, häntä ollenkaan vahingoittamatta.

36 Ja heidät kaikki valtasi hämmästyks, ja he puhuivat keskenään sanoen: "Mitä tämä puhe on, sillä hän käskee vallalla ja voimalla saastaisia henkiä, ja ne lähtevät ulos?"

days.

32. And they were astonished at his doctrine: for his word was with power.

33. And in the synagogue there was a man, which had a spirit of an unclean devil, and cried out with a loud voice,

34. Saying, Let us alone; what have we to do with thee, thou Jesus of Nazareth? art thou come to destroy us? I know thee who thou art; the Holy One of God.

35. And Jesus rebuked him, saying, Hold thy peace, and come out of him. And when the devil had thrown him in the midst, he came out of him, and hurt him not.

36. And they were all amazed, and spake among themselves, saying, What a word is this! for with authority and power he commandeth the unclean spirits, and they come out.

32. Und sie verwunderten sich seiner Lehre; denn seine Rede war gewaltig.

33. Und es war ein Mensch in der Schule, besessen mit einem unsauberem Teufel; der schrie laut{~}

34. und sprach: Halt, was haben wir mit dir zu schaffen, Jesus von Nazareth? Du bist gekommen uns zu verderben. Ich weiß wer du bist: der heilige Gottes.

35. Und Jesus bedrohte ihn und sprach: Verstumme und fahre aus von ihm! Und der Teufel warf ihn mitten unter sie und fuhr von ihm aus und tat ihm keinen Schaden.

36. Und es kam eine Furcht über sie alle, und redeten miteinander und sprachen: Was ist das für ein Ding? Er gebietet mit Macht und Gewalt den unsauberem Geistern, und sie fahren aus.

37 Ja maine hänestä levisi kaikkialle ympäristön seutuihin.

38 Niin hän nousi ja meni synagoogasta Simonin kotiin. Ja Simonin anoppi sairasti kovaa kuumetta, ja he rukoilivat Jeesusta hänen puolestansa.

39 Niin hän meni ja kumartui hänen yllensä ja nuhteli kuumetta, ja se lähti hänestä; ja heti vaimo nousi ja palveli heitä.

40 Auringon laskiessa kaikki, joilla oli sairaita, mikä missäkin taudissa, veivät ne hänen tykönsä. Ja hän pani kätensä heidän itsekunkin päälle ja paransi heidät.

41 Myös lähtivät riivaajat ulos monesta, huutaen ja sanoen: "Sinä olet (Kristus,) Jumalan Poika!" Mutta hän nuhteli niitä eikä sallinut niiden puhua, koska ne tiesivät hänen olevan Kristuksen.

37. And the fame of him went out into every place of the country round about.

38. And he arose out of the synagogue, and entered into Simon's house. And Simon's wife's mother was taken with a great fever; and they besought him for her.

39. And he stood over her, and rebuked the fever; and it left her: and immediately she arose and ministered unto them.

40. Now when the sun was setting, all they that had any sick with divers diseases brought them unto him; and he laid his hands on every one of them, and healed them.

41. And devils also came out of many, crying out, and saying, Thou art Christ the Son of God. And he rebuking them suffered them not to speak: for they knew that he was Christ.

37. Und es erscholl sein Gerücht in alle Örter des umliegenden Landes.

38. Und er stand auf aus der Schule und kam in Simons Haus. Und Simons Schwiegermutter war mit einem harten Fieber behaftet; und sie baten ihn für sie.

39. Und er trat zu ihr und gebot dem Fieber, und es verließ sie. Und alsbald stand sie auf und diente ihnen.

40. Und da die Sonne untergegangen war, brachten alle, die Kranke hatten mit mancherlei Seuchen, sie zu ihm. Und er legte auf einen jeglichen die Hände und machte sie gesund.

41. Es fuhren auch die Teufel aus von vielen, schrieen und sprachen: Du bist Christus, der Sohn Gottes! Und er bedrohte sie und ließ sie nicht reden; denn sie wußten, daß er Christus war.

42 Ja päivän tultua hän lähti pois ja meni autioon paikkaan; mutta kansa etsi häntä, ja saavuttuaan hänen luokseen he pidättelivät häntä lähtemästä heidän luotansa.

43 Mutta hän sanoi heille: "Minun tulee muillekin kaupungeille julistaa Jumalan valtakunnan evankeliumia, sillä sitä varten minä olen lähetetty".

44 Ja hän saarnasi Galilean synagoogissa.

42. And when it was day, he departed and went into a desert place: and the people sought him, and came unto him, and stayed him, that he should not depart from them.

43. And he said unto them, I must preach the kingdom of God to other cities also: for therefore am I sent.

44. And he preached in the synagogues of Galilee.

42. Da es aber Tag ward, ging er hinaus an eine wüste Stätte; und das Volk suchte ihn, und sie kamen zu ihm und hielten ihn auf, daß er nicht von ihnen ginge.

43. Er sprach aber zu ihnen: Ich muß auch andern Städten das Evangelium verkündigen vom Reiche Gottes; denn dazu bin ich gesandt.

44. Und er predigte in den Schulen Galiläas.

5 luku

Jeesus opettaa Gennesaretin järven rannalla ja antaa Pietarin seuralaisineen saada suuren kalansaaliin 1 – 11, parantaa pitalisen 12 – 16 ja halvatun miehen 17 – 26, kutsuu Leevin 27 – 32 ja puhuu paastoamisesta 33 – 39. (V. – 11vert. Matt.4:18 – 22 Mark.1:16 – 20.)

1 Kun kansa tunkeutui hänen ympärilleen kuulemaan Jumalan sanaa ja hän seiso

Gennesaretin järven rannalla,
2 niin hän näki järven rannassa kaksi venhettä; mutta kalastajat

1. And it came to pass, that, as the people pressed upon him to hear the word of God, he stood by the lake of Gennesaret,

2. And saw two ships standing by the lake: but the fishermen

1. Es begab sich aber, da sich das Volk zu ihm drängte, zu hören das Wort Gottes, daß er stand am See Genezareth

2. und sah zwei Schiffe am See stehen, die Fischer aber waren

olivat niistä lähteneet ja huuhtoivat verkkojaan.

3 Ja hän astui toiseen niistä, joka oli Simonin, ja pyysi häntä viemään sen vähän matkaa maasta; ja hän istui ja opetti kansaa venheestä.

4 Mutta puhumasta lakattuaan hän sanoi Simonille: "Vie venhe syvälle ja heittäkää verkkonne apajalle".

5 Niin Simon vastasi ja sanoi hänelle: "Mestari, koko yön me olemme tehneet työtä emmekä ole mitään saaneet; mutta sinun käskystäsi minä heitän verkot".

6 Ja sen tehtyään he saivat kierretyksi suuren joukon kaloja, ja heidän verkkonsa repeilivät.

7 Niin he viittasivat toisessa venheessä oleville tovereilleen, että nämä tulisivat auttamaan heitä; ja he tulivat. Ja he täyttivät

were gone out of them, and were washing their nets.

3. And he entered into one of the ships, which was Simon's, and prayed him that he would thrust out a little from the land. And he sat down, and taught the people out of the ship.

4. Now when he had left speaking, he said unto Simon, Launch out into the deep, and let down your nets for a draught.

5. And Simon answering said unto him, Master, we have toiled all the night, and have taken nothing: nevertheless at thy word I will let down the net.

6. And when they had this done, they inclosed a great multitude of fishes: and their net brake.

7. And they beckoned unto their partners, which were in the other ship, that they should come and help them. And they came, and

ausgetreten und wuschen ihre Netze.

3. Da trat er in der Schiffe eines, welches Simons war, und bat ihn, daß er's ein wenig vom Lande führte. Und er setzte sich und lehrte das Volk aus dem Schiff.

4. Und als er hatte aufgehört zu reden, sprach er zu Simon: Fahre auf die Höhe und werfet eure Netze aus, daß ihr einen Zug tut.

5. Und Simon antwortete und sprach zu ihm: Meister, wir haben die ganze Nacht gearbeitet und nichts gefangen, aber auf dein Wort will ich das Netz auswerfen.

6. Und da sie das taten, beschlossen sie eine große Menge Fische, und ihr Netz zerriß.

7. Und sie winkten ihren Gesellen, die im andern Schiff waren, daß sie kämen und hülften ihnen ziehen. Und sie

molemmat venheet, niin että ne olivat uppoamaisillaan.

8 Kun Simon Pietari sen näki, lankesi hän Jeesuksen polvien eteen ja sanoi: "Mene pois minun tyköäni, Herra, sillä minä olen syntinen ihminen".

9 Sillä kalansaaliin tähden, jonka he olivat saaneet, oli hämmästyksellä vallannut hänet ja kaikki ne, jotka olivat hänen kanssaan,

10 ja samoin myös Simonin kalastuskumppanit, Jaakobin ja Johanneksen, Sebedeuksen pojat. Mutta Jeesus sanoi Simonille: "Älä pelkää, tästedes sinä saat saaliiksi ihmisiä".

11 Ja he veivät venheet maihin, jättivät kaikki ja seurasivat häntä.

12 Ja kun hän oli eräässä kaupungissa, niin katso, siellä oli mies, yltänsä pitalissa. Ja nähdessään Jeesuksen hän lankesi kasvoilleen ja rukoili häntä sanoen: "Herra, jos tahdot,

filled both the ships, so that they began to sink.

8. When Simon Peter saw it, he fell down at Jesus' knees, saying, Depart from me; for I am a sinful man, O Lord.

9. For he was astonished, and all that were with him, at the draught of the fishes which they had taken:

10. And so was also James, and John, the sons of Zebedee, which were partners with Simon. And Jesus said unto Simon, Fear not; from henceforth thou shalt catch men.

11. And when they had brought their ships to land, they forsook all, and followed him.

12. And it came to pass, when he was in a certain city, behold a man full of leprosy: who seeing Jesus fell on his face, and besought him, saying, Lord, if thou wilt, thou canst make me

kamen und füllten beide Schiffe voll, also daß sie sanken.

8. Da das Simon Petrus sah, fiel er Jesu zu den Knieen und sprach: HERR, gehe von mir hinaus! ich bin ein sündiger Mensch.

9. Denn es war ihn ein Schrecken angekommen, ihn und alle, die mit ihm waren, über diesen Fischzug, den sie miteinander getan hatten;

10. desgleichen auch Jakobus und Johannes, die Söhne des Zebedäus, Simons Gesellen. Und Jesus sprach zu Simon: Fürchte dich nicht; denn von nun an wirst du Menschen fangen.

11. Und sie führten die Schiffe zu Lande und verließen alles und folgten ihm nach.

12. Und es begab sich, da er in einer Stadt war, siehe, da war ein Mann voll Aussatz. Da der Jesum sah, fiel er auf sein Angesicht und bat ihn und sprach: HERR, willst du, so

niin sinä voit minut puhdistaa".

13 Niin hän ojensi kätensä, kosketti häntä ja sanoi: "Minä tahdon; puhdistu". Ja kohta pitäli lähti hänestä.

14 Ja hän kielsi häntä siitä kenellekään puhumasta ja sanoi: "Mene, näytä itsesi papille, ja uhraa puhdistumisestasi, niinkuin Mooses on säätänyt, todistukseksi heille".

15 Mutta sanoma hänestä levisi vielä enemmän; ja paljon kansaa kokoontui kuulemaan häntä ja parantuakseen vaivoistansa.

16 Mutta hän vetäytyi pois ja oleskeli erämaassa ja rukoili.

17 Ja eräänä päivänä, kun hän opetti, istui siinä fariseuksia ja lainopettajia, joita oli tullut kaikista Galilean ja Juudean kylistä ja Jerusalemistä; ja Herran voima vaikutti, niin että hän paransi sairaat.

clean.

13. And he put forth his hand, and touched him, saying, I will: be thou clean. And immediately the leprosy departed from him.

14. And he charged him to tell no man: but go, and shew thyself to the priest, and offer for thy cleansing, according as Moses commanded, for a testimony unto them.

15. But so much the more went there a fame abroad of him: and great multitudes came together to hear, and to be healed by him of their infirmities.

16. And he withdrew himself into the wilderness, and prayed.

17. And it came to pass on a certain day, as he was teaching, that there were Pharisees and doctors of the law sitting by, which were come out of every town of Galilee, and Judaea, and Jerusalem: and the power of the Lord was present to heal them.

kannst du mich reinigen.

13. Und er streckte die Hand aus und rührte ihn an und sprach: Ich will's tun; sei gereinigt! Und alsobald ging der Aussatz von ihm.

14. Und er gebot ihm, daß er's niemand sagen sollte; sondern "gehe hin und zeige dich dem Priester und opfere für deine Reinigung, wie Mose geboten, ihnen zum Zeugnis".

15. Es kam aber die Sage von ihm immer weiter aus, und kam viel Volks zusammen, daß sie ihn hörten und durch ihn gesund würden von ihren Krankheiten.

16. Er aber entwich in die Wüste und betete.

17. Und es begab sich auf einen Tag, daß er lehrte; und es saßen da die Pharisäer und Schriftgelehrten, die da gekommen waren aus allen Märkten in Galiläa und Judäa und von Jerusalem. Und die Kraft des HERRN ging von ihm,

18 Ja katso, muutamat miehet kantoivat vuoteella miestä, joka oli halvattu; ja he koettivat viedä hänet sisään ja asettaa Jeesuksen eteen.

19 Ja kun he väentungokselta eivät saaneet viedyksi häntä sisään muuta tietä, nousivat he katolle ja laskivat hänet vuoteineen tiilikaton läpi heidän keskellensä Jeesuksen eteen.

20 Ja nähdessään heidän uskonsa hän sanoi: "Ihminen, sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut".

21 Niin kirjanoppineet ja fariseukset rupesivat ajattelemaan ja sanomaan: "Kuka tämä on, joka puhuu Jumalan pilkkaa? Kuka voi antaa syntejä anteeksi, paitsi Jumala yksin?"

22 Mutta kun Jeesus tiesi heidän ajatuksensa, vastasi hän ja sanoi

18. And, behold, men brought in a bed a man which was taken with a palsy: and they sought means to bring him in, and to lay him before him.

19. And when they could not find by what way they might bring him in because of the multitude, they went upon the housetop, and let him down through the tiling with his couch into the midst before Jesus.

20. And when he saw their faith, he said unto him, Man, thy sins are forgiven thee.

21. And the scribes and the Pharisees began to reason, saying, Who is this which speaketh blasphemies? Who can forgive sins, but God alone?

22. But when Jesus perceived their thoughts, he answering said

und er half jedermann.

18. Und, siehe, etliche Männer brachten einen Menschen auf seinem Bette, der war gichtbrüchig; und sie suchten, wie sie ihn hineinbrächten und vor ihn legten.

19. Und da sie vor dem Volk nicht fanden, an welchen Ort sie ihn hineinbrächten, stiegen sie auf das Dach und ließen ihn durch die Ziegel hernieder mit dem Bettlein mitten unter sie, vor Jesum.

20. Und da er ihren Glauben sah, sprach er zu ihm: Mensch, deine Sünden sind dir vergeben.

21. Und die Schriftgelehrten und Pharisäer fingen an, zu denken und sprachen: Wer ist der, daß er Gotteslästerungen redet? Wer kann Sünden vergeben denn allein Gott?

22. Da aber Jesus ihre Gedanken merkte, antwortete er

heille: "Mitä te ajattelette sydämessänne?"

23 Kumpi on helpompaa, sanoako: 'Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut', vai sanoa: 'Nouse ja käy'?

24 Mutta tietääksenne, että Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi, — hän sanoi halvatulle — "minä sanon sinulle: nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi."

25 Ja kohta hän nousi heidän nähtensä, otti vuoteen, jolla oli maannut, ja lähti kotiinsa ylistäen Jumalaa.

26 Ja heidät kaikki valtasi hämmästys, ja he ylistivät Jumalaa; ja pelkoa täynnä he sanoivat: "Me olemme tänään nähneet ihmeellisiä".

27 Ja sen jälkeen hän lähti sieltä ja näki tulliasemalla istumassa publikaanin, jonka nimi oli Leevi, ja sanoi hänelle: "Seuraa minua".

unto them, What reason ye in your hearts

23. Whether is easier, to say, Thy sins be forgiven thee; or to say, Rise up and walk?

24. But that ye may know that the Son of man hath power upon earth to forgive sins, (he said unto the sick of the palsy,) I say unto thee, Arise, and take up thy couch, and go into thine house.

25. And immediately he rose up before them, and took up that whereon he lay, and departed to his own house, glorifying God.

26. And they were all amazed, and they glorified God, and were filled with fear, saying, We have seen strange things to day.

27. And after these things he went forth, and saw a publican, named Levi, sitting at the receipt of custom: and he said unto him,

und sprach zu ihnen: Was denket ihr in euren Herzen?

23. Welches ist leichter: zu sagen: Dir sind deine Sünden vergeben, oder zu sagen: Stehe auf und wandle?

24. Auf das ihr aber wisset, daß des Menschen Sohn Macht hat, auf Erden Sünden zu vergeben, (sprach er zu dem Gichtbrüchigen): Ich sage dir stehe auf und hebe dein Bettlein auf und gehe heim!

25. Und alsbald stand er auf vor ihren Augen und hob das Bettlein auf, darauf er gelegen hatte, und ging heim und pries Gott.

26. Und sie entsetzten sich alle und priesen Gott und wurden voll Furcht und sprachen: Wir haben heute seltsame Dinge gesehen.

27. Und darnach ging er aus und sah einen Zöllner mit Namen Levi am Zoll sitzen und sprach zu ihm: Folge mir nach!

28 Niin tämä jätti kaikki, nousi ja seurasi häntä.

29 Ja Leevi valmisti hänelle suuret pidot kodissaan; ja siellä oli suuri joukko publikaaneja ja muita aterioimassa heidän kanssaan.

30 Niin fariseukset ja heidän kirjanoppineensa napisivat hänen opetuslapsiansa vastaan ja sanoivat: "Miksi te syötte ja juotte publikaanien ja syntisten kanssa?"

31 Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat.

32 En minä ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä parannukseen."

33 Niin he sanoivat hänelle: "Johanneksen opetuslapset paastoavat usein ja pitävät rukouksia, samoin fariseustenkin, mutta sinun opetuslapsesi syövät ja juovat".

Follow me.

28. And he left all, rose up, and followed him.

29. And Levi made him a great feast in his own house: and there was a great company of publicans and of others that sat down with them.

30. But their scribes and Pharisees murmured against his disciples, saying, Why do ye eat and drink with publicans and sinners?

31. And Jesus answering said unto them, They that are whole need not a physician; but they that are sick.

32. I came not to call the righteous, but sinners to repentance.

33. And they said unto him, Why do the disciples of John fast often, and make prayers, and likewise the disciples of the Pharisees; but thine eat and drink?

28. Und er verließ alles, stand auf und folgte ihm nach.

29. Und Levi richtete ihm ein großes Mahl zu in seinem Hause, und viele Zöllner und andere saßen mit ihm zu Tisch.

30. Und die Schriftgelehrten und Pharisäer murrten wider seine Jünger und sprachen: Warum esset und trinket ihr mit den Zöllnern und Sündern?

31. Und Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Die Gesunden bedürfen des Arztes nicht, sondern die Kranken.

32. Ich bin gekommen zu rufen die Sünder zur Buße, und nicht die Gerechten.

33. Und sie sprachen zu ihm: Warum fasten des Johannes Jünger so oft und beten so viel, desgleichen der Pharisäer Jünger; aber deine Jünger essen und trinken?

34 Jeesus sanoi heille: "Ettehän voi vaatia häävieraita paastoamaan silloin, kun ylkä on heidän kanssaan?"

35 Mutta päivät tulevat, jolloin ylkä otetaan heiltä pois, ja silloin, niinä päivinä, he paastoavat."

36 Ja hän sanoi heille myös vertauksen: "Ei kukaan leikkaa uudesta vaipasta paikkaa ja pane vanhaan vaippaan; muutoin hän rikkoo uuden vaipan, eikä uudesta vaipasta otettu paikka vanhaan sovi.

37 Eikä kukaan laske nuorta viiniä vanhoihin nahkaleileihin; muutoin nuori viini pakahuttaa leilit, ja viini juoksee maahan, ja leilit turmeltuvat.

38 Vaan nuori viini on laskettava uusiin leileihin (ja molemmat säilyvät).

39 Eikä kukaan, joka juo vanhaa viiniä, halua nuorta, sillä hän sanoo: 'Vanha on hyvää'."

34. And he said unto them, Can ye make the children of the bridechamber fast, while the bridegroom is with them

35. But the days will come, when the bridegroom shall be taken away from them, and then shall they fast in those days.

36. And he spake also a parable unto them; No man putteth a piece of a new garment upon an old; if otherwise, then both the new maketh a rent, and the piece that was taken out of the new agreeth not with the old.

37. And no man putteth new wine into old bottles; else the new wine will burst the bottles, and be spilled, and the bottles shall perish.

38. But new wine must be put into new bottles; and both are preserved.

39. No man also having drunk old wine straightway desireth new: for he saith, The old is better.

34. Er sprach aber zu ihnen: Ihr könnt die Hochzeitleute nicht zu fasten treiben, solange der Bräutigam bei ihnen ist.

35. Es wird aber die Zeit kommen, daß der Bräutigam von ihnen genommen wird; dann werden sie fasten.

36. Und er sagte zu ihnen ein Gleichnis: Niemand flickt einen Lappen von einem neuen Kleid auf ein altes Kleid; sonst zerreißt er das neue, und der Lappen vom neuen reimt sich nicht auf das alte.

37. Und niemand fat Most in alte Schläuche; sonst zerreißt der Most die Schläuche und wird verschüttet, und die Schläuche kommen um.

38. Sondern den Most soll man in neue Schläuche fassen, so werden sie beide erhalten.

39. Und niemand ist, der vom alten trinkt und wolle bald den neuen; denn er spricht: Der alte ist milder.

6 luku

Jeesus puolustaa opetuslapsiaan, jotka sapattina katkovat tähkäreipäitä 1 – 5, tekee sapattina terveeksi miehen, jonka käsi oli kuivettunut 6 – 11, valitsee apostolinsa 12 – 16 ja parantaa paljon sairaita 17 – 19 Jeesus sanoo, ketkä ovat autuaita 20 – 23, huutaa nykyiseen elämään mieltyneille: >> Voi teitä!>> 24 – 26; käskee rakastamaan vihollisia 27 – 35 ja olemaan laupias 36 – 38, puhuu vertauksen sokeasta taluttajasta 39, 40 sekä rikasta ja malasta 41, 42 Sanoo puun tunnettavan hedelmästä 43 – 46 sekä teroittaa lopuksi sanojensa noudattamisen tärkeyttä 47 – 49.

1 Niin tapahtui eräänä sapattina, että hän kulki viljavainioiden halki, ja hänen opetuslapsensa katkoivat tähkäreipäitä, hiersivät niitä käsissään ja söivät.

1. And it came to pass on the second sabbath after the first, that he went through the corn fields; and his disciples plucked the ears of corn, and did eat, rubbing them in their hands.

1. Und es begab sich an einem Sabbat, daß er durchs Getreide ging; und seine Jünger rauften Ähren aus und aßen und rieben sie mit den Händen.

2 Silloin muutamat fariseuksista sanoivat: "Miksi teette, mitä ei ole lupa tehdä sapattina?"

2. And certain of the Pharisees said unto them, Why do ye that which is not lawful to do on the sabbath days?

2. Etliche aber der Pharisäer sprachen zu ihnen: Warum tut ihr, was sich nicht ziemt zu tun an den Sabbaten?

3 Mutta Jeesus vastasi heille ja sanoi: "Ettekö ole lukeneet, mitä Daavid teki, kun hänen ja hänen seuralaistensa oli nälkä,

3. And Jesus answering them said, Have ye not read so much as this, what David did, when himself was an hungred, and they which were with him;

3. Und Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Habt ihr nicht das gelesen, was David tat, da ihn hungerte und die mit ihm waren?

4 kuinka hän meni Jumalan

4. How he went into the house of

4. wie er zum Hause Gottes

huoneeseen, otti näkyleivät ja söi ja antoi seuralaisilleenkin, vaikkei niitä ollut lupa syödä muiden kuin ainoastaan pappien?"

5 Ja hän sanoi heille: "Ihmisen Poika on sapatin herra".

6 Ja toisena sapattina hän meni synagoogaan ja opetti; ja siellä oli mies, jonka oikea käsi oli kuivettunut.

7 Ja keksiäkseen jotakin, mistä häntä syyttäisivät, kirjanoppineet ja fariseukset pitivät häntä silmällä, parantaisiko hän sapattina.

8 Mutta hän tiesi heidän ajatuksensa ja sanoi miehelle, jonka käsi oli kuivettunut: "Nouse ja astu esille". Ja hän nousi ja astui esille.

9 Niin Jeesus sanoi heille: "Minä kysyn teiltä: kumpi on luvallista sapattina: hyväkö tehdä, vai tehdä paha, pelastaako henki,

God, and did take and eat the shewbread, and gave also to them that were with him; which it is not lawful to eat but for the priests alone?

5. And he said unto them, That the Son of man is Lord also of the sabbath.

6. And it came to pass also on another sabbath, that he entered into the synagogue and taught: and there was a man whose right hand was withered.

7. And the scribes and Pharisees watched him, whether he would heal on the sabbath day; that they might find an accusation against him.

8. But he knew their thoughts, and said to the man which had the withered hand, Rise up, and stand forth in the midst. And he arose and stood forth.

9. Then said Jesus unto them, I will ask you one thing; Is it lawful on the sabbath days to do good, or to do evil to save life, or to

einging und nahm die Schaubrote und aß und gab auch denen, die mit ihm waren; die doch niemand durfte essen als die Priester allein?

5. Und er sprach zu ihnen: Des Menschen Sohn ist ein HERR auch des Sabbats.

6. Es geschah aber an einem andern Sabbat, daß er ging in die Schule und lehrte. Und da war ein Mensch, des rechte Hand war verdorrt.

7. Aber die Schriftgelehrten und Pharisäer lauerten darauf, ob er auch heilen würde am Sabbat, auf daß sie eine Sache wider ihn fänden.

8. Er aber merkte ihre Gedanken und sprach zu dem Menschen mit der dürren Hand: Stehe auf und tritt hervor! Und er stand auf und trat dahin.

9. Da sprach Jesus zu ihnen: Ich frage euch: Was ziemt sich zu tun an den Sabbaten, Gutes oder Böses? das Leben erhalten

vai hukuttaa?"

10 Ja hän katsoi ympärilleen heihin kaikkiin ja sanoi miehelle: "Ojenna kätesi". Mies teki niin, ja hänen kätensä tuli jälleen terveeksi.

11 Mutta he vimmastuivat kovin ja puhelivat keskenään, mitä heidän olisi tehtävä Jeesuselle.

12 Niin tapahtui niinä päivinä, että hän lähti vuorelle rukoilemaan; ja hän oli siellä kaiken yötä rukoillen Jumalaa.

13 Ja päivän tultua hän kutsui tykönsä opetuslapsensa ja valitsi heistä kaksitoista, joille hän myös antoi apostolin nimen:

14 Simonin, jolle hän myös antoi nimen Pietari, ja Andreaan, hänen veljensä, ja Jaakobin ja Johanneksen, ja Filippuksen ja Bartolomeuksen,

15 ja Matteuksen ja Tuomaan, ja Jaakobin, Alfeuksen pojan, ja Simonin, jota kutsuttiin

destroy it

10. And looking round about upon them all, he said unto the man, Stretch forth thy hand. And he did so: and his hand was restored whole as the other.

11. And they were filled with madness; and communed one with another what they might do to Jesus.

12. And it came to pass in those days, that he went out into a mountain to pray, and continued all night in prayer to God.

13. And when it was day, he called unto him his disciples: and of them he chose twelve, whom also he named apostles;

14. Simon, (whom he also named Peter,) and Andrew his brother, James and John, Philip and Bartholomew,

15. Matthew and Thomas, James the son of Alphaeus, and Simon called Zelotes,

oder verderben?

10. Und er sah sie alle umher an und sprach zu dem Menschen: Strecke deine Hand aus! und er tat's; da ward ihm seine Hand wieder zurechtgebracht, gesund wie die andere.

11. Sie aber wurden ganz unsinnig und beredeten sich miteinander, was sie ihm tun wollten.

12. Es begab sich aber zu der Zeit, daß er ging auf einen Berg zu beten; und er blieb über Nacht in dem Gebet zu Gott.

13. Und da es Tag ward, rief er seine Jünger und erwählte ihrer zwölf, welche er auch Apostel nannte:

14. Simon, welchen er Petrus nannte, und Andreas, seinen Bruder, Jakobus und Johannes, Philippus und Bartholomäus,

15. Matthäus und Thomas, Jakobus, des Alphäus Sohn, Simon genannt Zelotes,

Kiivailijaksi,

16 ja Juudaan, Jaakobin pojan, sekä Juudas Iskariotin, josta tuli kavaltaja.

17 Ja hän astui alas heidän kanssaan ja seisahtui lakealle paikalle; ja siellä oli suuri joukko hänen opetuslapsiaan ja paljon kansaa kaikesta Juudeasta ja Jerusalemissa ja Tyron ja Siidonin rantamaasta. Nämä olivat saapuneet kuulemaan häntä ja parantuakseen taudeistansa.

18 Ja myös ne, jotka olivat saastaisten henkien vaivaamia, tulivat terveiksi.

19 Ja kaikki kansa tahtoi päästä koskettamaan häntä, koska hänestä lähti voima, joka paransi kaikki.

20 Ja hän nosti silmänsä opetuslastensa puoleen ja sanoi: "Autuaita olette te, köyhät, sillä

16. And Judas the brother of James, and Judas Iscariot, which also was the traitor.

17. And he came down with them, and stood in the plain, and the company of his disciples, and a great multitude of people out of all Judaea and Jerusalem, and from the sea coast of Tyre and Sidon, which came to hear him, and to be healed of their diseases;

18. And they that were vexed with unclean spirits: and they were healed.

19. And the whole multitude sought to touch him: for there went virtue out of him, and healed them all.

20. And he lifted up his eyes on his disciples, and said, Blessed be ye poor: for yours is the

16. Judas, des Jakobus Sohn und Judas Ischariot, den Verräter.

17. Und er ging hernieder mit ihnen und trat auf einen Platz im Felde und der Haufe seiner Jünger und eine große Menge des Volks von allem jüdischen Lande und Jerusalem und Tyrus und Sidon, am Meer gelegen,

18. die da gekommen waren, ihn zu hören und daß sie geheilt würden von ihren Seuchen; und die von unsauberer Geistern umgetrieben wurden, die wurden gesund.

19. Und alles Volk begehrte ihn anzurühren; denn es ging Kraft von ihm und er heilte sie alle.

20. Und er hob seine Augen auf über seine Jünger und sprach: Selig seid ihr Armen; denn das

teidän on Jumalan valtakunta.

21 Autuaita te, jotka nyt isoatte, sillä teidät ravitaan! Autuaita te, jotka nyt itkette, sillä te saatte nauraa!

22 Autuaita olette te, kun ihmiset vihaavat teitä ja erottavat teidät yhteydestään ja herjaavat teitä ja pyyhkivät pois teidän nimenne ikäänkuin jonkin pahan — Ihmisen Pojan tähden.

23 Iloitkaa sinä päivänä, riemuun ratketkaa; sillä katso, teidän palkkanne on suuri taivaassa; sillä näin tekivät heidän isänsä profeetoille.

24 Mutta voi teitä, te rikkaat, sillä te olette jo saaneet lohdutuksenne!

25 Voi teitä, jotka nyt olette kylläiset, sillä teidän on oleva nälkä! Voi teitä, jotka nyt nauratte, sillä te saatte murehtia ja itkeä!

26 Voi teitä, kun kaikki ihmiset puhuvat teistä hyvää! Sillä niin

kingdom of God.

21. Blessed are ye that hunger now: for ye shall be filled. Blessed are ye that weep now: for ye shall laugh.

22. Blessed are ye, when men shall hate you, and when they shall separate you from their company, and shall reproach you, and cast out your name as evil, for the Son of man's sake.

23. Rejoice ye in that day, and leap for joy: for, behold, your reward is great in heaven: for in the like manner did their fathers unto the prophets.

24. But woe unto you that are rich! for ye have received your consolation.

25. Woe unto you that are full! for ye shall hunger. Woe unto you that laugh now! for ye shall mourn and weep.

26. Woe unto you, when all men shall speak well of you! for so did

Reich Gottes ist euer.

21. Selig seid ihr, die ihr hier hungert; denn ihr sollt satt werden. Selig seid ihr, die ihr hier weint; denn ihr werdet lachen.

22. Selig seid ihr, so euch die Menschen hassen und euch absondern und schelten euch und verwerfen euren Namen als einen bösen um des Menschensohns willen.

23. Freut euch alsdann und hupfet; denn siehe, euer Lohn ist groß im Himmel. Desgleichen taten ihre Väter den Propheten auch.

24. Aber dagegen weh euch Reichen! denn ihr habt euren Trost dahin.

25. Weh euch, die ihr voll seid! denn euch wird hungern. Weh euch, die ihr hier lachtet! denn ihr werdet weinen und heulen.

26. Weh euch, wenn euch jedermann wohlredet!

tekivät heidän isänsä väärille profetoille.

27 Mutta teille, jotka kuulette, minä sanon: rakastakaa vihollisianne, tehkää hyvää niille, jotka teitä vihaavat,

28 siunatkaa niitä, jotka teitä kiroavat, rukoilkaa niiden edestä, jotka teitä parjaavat.

29 Jos joku lyö sinua poskelle, tarjoa hänelle toinenkin, ja jos joku ottaa sinulta vaipan, älä häneltä kiellä ihokastasikaan.

30 Anna jokaiselle, joka sinulta anoo, äläkä vaadi takaisin siltä, joka sinun omaasi ottaa.

31 Ja niinkuin te tahdotte ihmisten teille tekevän, niin tehkää tekin heille.

32 Ja jos te rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mitä kiitosta teille siitä tulee? Rakastavathan syntisetkin niitä, jotka heitä rakastavat.

33 Ja jos teette hyvää niille, jotka

their fathers to the false prophets.

27. But I say unto you which hear, Love your enemies, do good to them which hate you,

28. Bless them that curse you, and pray for them which despitefully use you.

29. And unto him that smiteth thee on the one cheek offer also the other; and him that taketh away thy cloke forbid not to take thy coat also.

30. Give to every man that asketh of thee; and of him that taketh away thy goods ask them not again.

31. And as ye would that men should do to you, do ye also to them likewise.

32. For if ye love them which love you, what thank have ye? for sinners also love those that love them.

33. And if ye do good to them

Desgleichen taten eure Väter den falschen Propheten auch.

27. Aber ich sage euch, die ihr zuhört: Liebet eure Feinde; tut denen wohl, die euch hassen;

28. segnet die, so euch verfluchen und bittet für die, so euch beleidigen.

29. Und wer dich schlägt auf einen Backen, dem biete den anderen auch dar; und wer dir den Mantel nimmt, dem wehre nicht auch den Rock.

30. Wer dich bittet, dem gib; und wer dir das deine nimmt, da fordere es nicht wieder.

31. Und wie ihr wollt, daß euch die Leute tun sollen, also tut ihnen gleich auch ihr.

32. Und so ihr liebet, die euch lieben, was für Dank habt ihr davon? Denn die Sünder lieben auch ihre Liebhaber.

33. Und wenn ihr euren

teille hyvää tekevät, mitä kiitosta teille siitä tulee? Niinhän syntisetkin tekevät.

34 Ja jos te lainaatte niille, joilta toivotte saavanne takaisin, mitä kiitosta teille siitä tulee?

Syntisetkin lainaavat syntisille saadakseen saman verran takaisin.

35 Vaan rakastakaa vihollisianne ja tehkää hyvää ja lainatkaa, toivomatta saavanne mitään takaisin; niin teidän palkkanne on oleva suuri, ja te tulette Korkeimman lapsiksi, sillä hän on hyvä kiittämättömille ja pahoille.

36 Olkaa armahtavaiset, niinkuin teidän Isänne on armahtavainen.

37 Älkääkä tuomiko, niin ei teitäkään tuomita; älkää kadotustuomiota lausuko, niin ei teillekään kadotustuomiota lausuta. Antakaa anteeksi, niin teillekin anteeksi annetaan.

38 Antakaa, niin teille annetaan. Hyvä mitta, sullottu, pudistettu ja

which do good to you, what thank have ye? for sinners also do even the same.

34. And if ye lend to them of whom ye hope to receive, what thank have ye? for sinners also lend to sinners, to receive as much again.

35. But love ye your enemies, and do good, and lend, hoping for nothing again; and your reward shall be great, and ye shall be the children of the Highest: for he is kind unto the unthankful and to the evil.

36. Be ye therefore merciful, as your Father also is merciful.

37. Judge not, and ye shall not be judged: condemn not, and ye shall not be condemned: forgive, and ye shall be forgiven:

38. Give, and it shall be given unto you; good measure,

Wohltätern wohltut, was für Dank habt ihr davon? Denn die Sünder tun das auch.

34. Und wenn ihr leihet, von denen ihr hoffet zu nehmen, was für Dank habt ihr davon? Denn die Sünder leihen den Sündern auch, auf daß sie Gleiches wiedernehmen.

35. Vielmehr liebet eure Feinde; tut wohl und leihet, daß ihr nichts dafür hoffet, so wird euer Lohn groß sein, und ihr werdet Kinder des Allerhöchsten sein; denn er ist gütig über die Undankbaren und Bösen.

36. Darum seid barmherzig, wie auch euer Vater barmherzig ist.

37. Richtet nicht, so werdet ihr auch nicht gerichtet. Verdammets nicht, so werdet ihr nicht verdammt. Vergebet, so wird euch vergeben.

38. Gebt, so wird euch gegeben. Ein voll, gedrückt, gerüttelt und

kukkurainen, annetaan teidän helmaan; sillä millä mitalla te mittaatte, sillä mitataan teille takaisin."

39 Hän sanoi heille myös vertauksen: "Eihän sokea voi sokeaa taluttaa? Eivätkö molemmat lankea kuoppaan?"

40 Ei ole opetuslapsi opettajaansa parempi; täysin oppineena jokainen on oleva niinkuin hänen opettajansa.

41 Kuinka näet rikan, joka on veljesi silmässä, mutta et huomaa malkaa omassa silmässäsi?

42 Kuinka saatat sanoa veljellesi: 'Veljeni, annas, minä otan pois rikan, joka on silmässäsi', sinä, joka et näe malkaa omassa silmässäsi? Sinä ulkokullattu, ota ensin malka omasta silmästäsi, sitten sinä näet ottaa pois rikan, joka on

pressed down, and shaken together, and running over, shall men give into your bosom. For with the same measure that ye mete withal it shall be measured to you again.

39. And he spake a parable unto them, Can the blind lead the blind shall they not both fall into the ditch

40. The disciple is not above his master: but every one that is perfect shall be as his master.

41. And why beholdest thou the mote that is in thy brother's eye, but perceivest not the beam that is in thine own eye?

42. Either how canst thou say to thy brother, Brother, let me pull out the mote that is in thine eye, when thou thyself beholdest not the beam that is in thine own eye? Thou hypocrite, cast out first the beam out of thine own eye, and then shalt thou see

überfließend Maß wird man in euren Schoß geben; denn eben mit dem Maß, mit dem ihr messet, wird man euch wieder messen.

39. Und er sagte ihnen ein Gleichnis: Kann auch ein Blinder einem Blinden den Weg weisen? Werden sie nicht alle beide in die Grube fallen?

40. Der Jünger ist nicht über seinen Meister; wenn der Jünger ist wie sein Meister, so ist er vollkommen.

41. Was siehst du aber einen Splitter in deines Bruders Auge, und des Balkens in deinem Auge wirst du nicht gewahr?

42. Oder wie kannst du sagen zu deinem Bruder: Halt stille, Bruder, ich will den Splitter aus deinem Auge ziehen, und du siehst selbst nicht den Balken in deinem Auge? Du Heuchler, zieh zuvor den Balken aus deinem Auge und siehe dann zu, daß du

veljesi silmässä.

43 Sillä ei ole hyvää puuta, joka tekee huonon hedelmän, eikä taas huonoa puuta, joka tekee hyvän hedelmän;

44 sillä jokainen puu tunnetaan hedelmästänsä. Eihän viikunoita koota orjantappuroista, eikä viinirypäleitä korjata orjanruusupensaasta.

45 Hyvä ihminen tuo sydämensä hyvän runsaudesta esiin hyvää, ja paha tuo pahastansa esiin pahaa; sillä sydämen kyllyydestä suu puhuu.

46 Miksi te huudatte minulle: 'Herra, Herra!' ettekä tee, mitä minä sanon?

47 Jokainen, joka tulee minun tyköni ja kuulee minun sanani ja tekee niiden mukaan — minä osoitan teille, kenen kaltainen hän on.

clearly to pull out the mote that is in thy brother's eye.

43. For a good tree bringeth not forth corrupt fruit; neither doth a corrupt tree bring forth good fruit.

44. For every tree is known by his own fruit. For of thorns men do not gather figs, nor of a bramble bush gather they grapes.

45. A good man out of the good treasure of his heart bringeth forth that which is good; and an evil man out of the evil treasure of his heart bringeth forth that which is evil: for of the abundance of the heart his mouth speaketh.

46. And why call ye me, Lord, Lord, and do not the things which I say?

47. Whosoever cometh to me, and heareth my sayings, and doeth them, I will shew you to whom he is like:

den Splitter aus deines Bruders Auge ziehest!

43. Denn es ist kein guter Baum, der faule Frucht trage, und kein fauler Baum, der gute Frucht trage.

44. Ein jeglicher Baum wird an seiner eigenen Frucht erkannt. Denn man liest nicht Feigen von den Dornen, auch liest man nicht Trauben von den Hecken.

45. Ein guter Mensch bringt Gutes hervor aus dem guten Schatz seines Herzens; und ein böser Mensch bringt Böses hervor aus dem bösen Schatz seines Herzens. Denn wes das Herz voll ist, des geht der Mund über.

46. Was heißet ihr mich aber HERR, HERR, und tut nicht, was ich euch sage?

47. Wer zu mir kommt und hört meine Rede und tut sie, den will ich euch zeigen, wem er gleich ist.

48 Hän on miehen kaltainen, joka huonetta rakentaessaan kaivoi syvään ja laski perustuksen kalliolle; kun sitten tulva tuli, syöksähti virta sitä huonetta vastaan, mutta ei voinut sitä horjuttaa, sillä se oli hyvästi rakennettu.

49 Mutta joka kuulee eikä tee, se on miehen kaltainen, joka perustusta panematta rakensi huoneensa maan pinnalle; ja virta syöksähti sitä vastaan, ja heti se sortui, ja sen huoneen kukistuminen oli suuri."

48. He is like a man which built an house, and digged deep, and laid the foundation on a rock: and when the flood arose, the stream beat vehemently upon that house, and could not shake it: for it was founded upon a rock.

49. But he that heareth, and doeth not, is like a man that without a foundation built an house upon the earth; against which the stream did beat vehemently, and immediately it fell; and the ruin of that house was great.

48. Er ist gleich einem Menschen, der ein Haus baute und grub tief und legte den Grund auf den Fels. Da aber Gewässer kam, da riß der Strom zum Hause zu, und konnte es nicht bewegen; denn es war auf den Fels gegründet.

49. Wer aber hört und nicht tut, der ist gleich einem Menschen, der ein Haus baute auf die Erde ohne Grund; und der Strom riß zu ihm zu, und es fiel alsbald, und das Haus gewann einen großen Riß.

7 luku

Jeesus parantaa sadanpäämiehen palvelijan 1 – 10, herättää lesken pojan Nainissa 11 – 17, vastaa Johannes Kastajan lähettiläiden kysymykseen 18 – 23, todistaa Johanneksesta 24 – 28 ja vertaa juutalaisia oikullisiin lapsiin 29 – 35 Syntinen nainen voitelee Jeesuksen jalat 36 – 50.

1 Kun hän oli kansan kuullen kaikki nämä puheensa puhunut, meni hän Kapernaumiin.

1. Now when he had ended all his sayings in the audience of the people, he entered into

1. Nachdem er aber vor dem Volk ausgeredet hatte, ging er gen Kapernaum.

Capernaum.

2 Ja eräällä sadanpäämiehellä oli palvelija, joka sairasti ja oli kuolemaisillaan ja jota hän piti suuressa arvossa.

3 Ja kuultuaan Jeesuksesta hän lähetti juutalaisten vanhimpia hänen tykönsä ja pyysi, että hän tulisi parantamaan hänen palvelijansa.

4 Kun nämä saapuivat Jeesuksen tykö, pyysivät he häntä hartaasti ja sanoivat: "Hän ansaitsee, että teet hänelle tämän;

5 sillä hän rakastaa meidän kansaamme, ja hän on rakentanut meille synagoogan".

6 Niin Jeesus lähti heidän kanssansa. Mutta kun hän ei enää ollut kaukana talosta, lähetti sadanpäämies ystäviänsä sanomaan hänelle: "Herra, älä vaivaa itseäsi, sillä en minä ole sen arvoinen, että tulisit minun kattoni alle;

7 sentähden en katsonutkaan

2. And a certain centurion's servant, who was dear unto him, was sick, and ready to die.

3. And when he heard of Jesus, he sent unto him the elders of the Jews, beseeching him that he would come and heal his servant.

4. And when they came to Jesus, they besought him instantly, saying, That he was worthy for whom he should do this:

5. For he loveth our nation, and he hath built us a synagogue.

6. Then Jesus went with them. And when he was now not far from the house, the centurion sent friends to him, saying unto him, Lord, trouble not thyself: for I am not worthy that thou shouldest enter under my roof:

7. Wherefore neither thought I

2. Und eines Hauptmanns Knecht lag todkrank, den er wert hielt.

3. Da er aber von Jesu hörte, sandte er die Ältesten der Juden zu ihm und bat ihn, daß er käme und seinen Knecht gesund machte.

4. Da sie aber zu Jesu kamen, baten sie ihn mit Fleiß und sprachen: Er ist es wert, daß du ihm das erzeigest;

5. denn er hat unser Volk lieb, und die Schule hat er uns erbaut.

6. Jesus aber ging mit ihnen hin. Da sie aber nun nicht ferne von dem Hause waren, sandte der Hauptmann Freunde zu ihm und ließ ihm sagen: Ach HERR, bemühe dich nicht; ich bin nicht wert, daß du unter mein Dach gehest;

7. darum habe ich auch mich

itseäni arvolliseksi tulemaan sinun luoksesi; vaan sano sana, niin minun palvelijani paranee.

8 Sillä minä itsekin olen toisen vallan alaiseksi asetettu, ja minulla on sotamiehiä käskettävinäni, ja minä sanon tälle: 'Mene', ja hän menee, ja toiselle: 'Tule', ja hän tulee, ja palvelijalleni: 'Tee tämä', ja hän tekee."

9 Tämän kuultuaan Jeesus ihmetteli häntä, kääntyi ja sanoi kansalle, joka häntä seurasi: "Minä sanon teille: en ole Israelissakaan löytänyt näin suurta uskoa."

10 Ja taloon palatessaan lähettäivät tapasivat palvelijan terveenä.

11 Sen jälkeen hän vaelsi Nain nimiseen kaupunkiin, ja hänen kanssaan vaelsivat hänen opetuslapsensa ynnä suuri kansanjoukko.

myself worthy to come unto thee: but say in a word, and my servant shall be healed.

8. For I also am a man set under authority, having under me soldiers, and I say unto one, Go, and he goeth; and to another, Come, and he cometh; and to my servant, Do this, and he doeth it.

9. When Jesus heard these things, he marvelled at him, and turned him about, and said unto the people that followed him, I say unto you, I have not found so great faith, no, not in Israel.

10. And they that were sent, returning to the house, found the servant whole that had been sick.

11. And it came to pass the day after, that he went into a city called Nain; and many of his disciples went with him, and much people.

selbst nicht würdig geachtet, daß ich zu dir käme; sondern sprich ein Wort, so wird mein Knecht gesund.

8. Denn auch ich bin ein Mensch, der Obrigkeit untertan, und habe Kriegsknechte unter mir und spreche zu einem: Gehe hin! so geht er hin; und zum andern: Komm her! so kommt er; und zu meinem Knecht: Tu das! so tut er's.

9. Da aber Jesus das hörte, verwunderte er sich über ihn und wandte sich um und sprach zu dem Volk, das ihm nachfolgte: Ich sage euch: Solchen Glauben habe ich in Israel nicht gefunden!

10. Und da die Gesandten wiederum nach Hause kamen, fanden sie den kranken Knecht gesund.

11. Und es begab sich darnach, daß er in eine Stadt mit Namen Nain ging; und seiner Jünger gingen viele mit ihm und viel Volks.

12 Kun hän nyt lähestyi kaupungin porttia, katso, silloin kannettiin ulos kuollutta, äitinsä ainokaista poikaa. Ja äiti oli leski, ja hänen kanssaan kulki paljon kaupungin kansaa.

13 Ja hänet nähdessään Herra armahti häntä ja sanoi hänelle: "Älä itke".

14 Ja hän meni ja kosketti paareja; niin kantajat seisahtuivat. Ja hän sanoi: "Nuorukainen, minä sanon sinulle: nouse."

15 Niin kuollut nousi istualleen ja rupesi puhumaan. Ja hän antoi hänet hänen äidillensä.

16 Ja heidät kaikki valtasi pelko, ja he ylistivät Jumalaa sanoen: "Suuri profeetta on noussut meidän keskellemme", ja: "Jumala on katsonut kansansa puoleen".

17 Ja tämä puhe hänestä levisi koko Juudeaan ja kaikkiin ympärillä oleviin seutuihin.

12. Now when he came nigh to the gate of the city, behold, there was a dead man carried out, the only son of his mother, and she was a widow: and much people of the city was with her.

13. And when the Lord saw her, he had compassion on her, and said unto her, Weep not.

14. And he came and touched the bier: and they that bare him stood still. And he said, Young man, I say unto thee, Arise.

15. And he that was dead sat up, and began to speak. And he delivered him to his mother.

16. And there came a fear on all: and they glorified God, saying, That a great prophet is risen up among us; and, That God hath visited his people.

17. And this rumour of him went forth throughout all Judaea, and throughout all the region round about.

12. Als er aber nahe an das Stadttor kam, siehe, da trug man einen Toten heraus, der ein einziger Sohn war seiner Mutter, und sie war eine Witwe; und viel Volks aus der Stadt ging mit ihr.

13. Und da sie der HERR sah, jammerte ihn derselben, und er sprach zu ihr: Weine nicht!

14. Und er trat hinzu und rührte den Sarg an; und die Träger standen. Und er sprach: Jüngling, ich sage dir, stehe auf!

15. Und der Tote richtete sich auf und fing an zu reden; und er gab ihn seiner Mutter.

16. Und es kam sie alle eine Furcht an und sie priesen Gott und sprachen: Es ist ein großer Prophet unter uns aufgestanden, und Gott hat sein Volk heimgesucht.

17. Und diese Rede von ihm erscholl in das ganze jüdische Land und in alle umliegenden Länder.

18 Ja Johannekselle kertoivat hänen opetuslapsensa tästä kaikesta.

19 Niin Johannes kutsui luoksensa opetuslapsistaan kaksi ja lähetti heidät Herran tykö kysymään: "Oletko sinä se tuleva, vai pitääkö meidän toista odottaman?"

20 Miehet saapuivat hänen tykönsä ja sanoivat: "Johannes Kastaja on lähettänyt meidät sinun tykösi ja kysyy: 'Oletko sinä se tuleva, vai pitääkö meidän toista odottaman?'"

21 Sillä hetkellä hän juuri paransi useita taudeista ja vitsauksista ja pahoista hengistä, ja monelle sokealle hän antoi näön.

22 Niin hän vastasi ja sanoi heille: "Menkää ja kertokaa Johannekselle, mitä olette nähneet ja kuulleet: sokeat saavat näkönsä, rammakävelevät, pitaliset puhdistuvat,

18. And the disciples of John shewed him of all these things.

19. And John calling unto him two of his disciples sent them to Jesus, saying, Art thou he that should come? or look we for another?

20. When the men were come unto him, they said, John Baptist hath sent us unto thee, saying, Art thou he that should come? or look we for another?

21. And in that same hour he cured many of their infirmities and plagues, and of evil spirits; and unto many that were blind he gave sight.

22. Then Jesus answering said unto them, Go your way, and tell John what things ye have seen and heard; how that the blind see, the lame walk, the lepers are cleansed, the deaf hear, the

18. Und es verkündigten Johannes seine Jünger das alles. Und er rief zu sich seiner Jünger zwei

19. und sandte sie zu Jesu und ließ ihm sagen: Bist du, der da kommen soll, oder sollen wir eines andern warten?

20. Da aber die Männer zu ihm kamen, sprachen sie: Johannes der Täufer hat uns zu dir gesandt und läßt dir sagen: Bist du, der da kommen soll, oder sollen wir eines anderen warten?

21. Zu derselben Stunde aber machte er viele gesund von Seuchen und Plagen und bösen Geistern, und vielen Blinden schenkte er das Gesicht.

22. Und Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Gehet hin und verkündiget Johannes, was ihr gesehen und gehört habt: die Blinden sehen, die Lahmen gehen, die Aussätzigen werden

kuurot kuulevat, kuolleet herätetään, köyhille julistetaan evankeliumia.

23 Ja autuas on se, joka ei loukkaannu minuun."

24 Kun Johanneksen lähettiläät olivat menneet, rupesi hän puhumaan kansalle Johanneksesta: "Mitä te lähditte erämaahan katselemaan? Ruokoako, jota tuuli huojuttaa?

25 Vai mitä lähditte katsomaan? Ihmistäkö, hienoihin vaatteisiin puettua? Katso, ne jotka koreissa vaatteissa käyvät ja herkullisesti elävät, ne ovat kuningasten linnoissa.

26 Vai mitä lähditte katsomaan? Profeettaako? Totisesti, minä sanon teille: hän on enemmän kuin profeetta.

27 Tämä on se, josta on

dead are raised, to the poor the gospel is preached.

23. And blessed is he, whosoever shall not be offended in me.

24. And when the messengers of John were departed, he began to speak unto the people concerning John, What went ye out into the wilderness for to see A reed shaken with the wind

25. But what went ye out for to see? A man clothed in soft raiment? Behold, they which are gorgeously apparelled, and live delicately, are in kings' courts.

26. But what went ye out for to see? A prophet? Yea, I say unto you, and much more than a prophet.

27. This is he, of whom it is

rein, die Tauben hören, die Toten stehen auf, den Armen wird das Evangelium gepredigt; 23. und selig ist, wer sich nicht ärgert an mir.

24. Da aber die Boten des Johannes hingingen, fing Jesus an, zu reden zu dem Volk von Johannes: Was seid ihr hinausgegangen in die Wüste zu sehen? Wolltet ihr ein Rohr sehen, das vom Winde bewegt wird?

25. Oder was seid ihr hinausgegangen zu sehen? Wolltet ihr einen Menschen sehen in weichen Kleidern? Sehet, die in herrlichen Kleidern und Lüsten leben, die sind an den königlichen Höfen.

26. Oder was seid ihr hinausgegangen zu sehen? Wolltet ihr einen Propheten sehen? Ja, ich sage euch, der da mehr ist denn ein Prophet.

27. Er ist's, von dem geschrieben

kirjoitettu: 'Katso, minä lähetän enkelini sinun edelläsi, ja hän on valmistava tiesi sinun eteesi'.

28 Minä sanon teille: ei ole vaimoista syntyneitten joukossa yhtäkään suurempaa kuin Johannes; mutta vähäisin Jumalan valtakunnassa on suurempi kuin hän.

29 Ja kaikki kansa, joka häntä kuuli, publikaanitkin, tunnustivat Jumalan vanhurskaaksi ja antoivat kastaa itsensä Johanneksen kasteella.

30 Mutta fariseukset ja lainoppineet tekivät turhaksi Jumalan aivoituksen heitä kohtaan eivätkä ottaneet Johannekselta kastetta.

31 Mihin minä siis vertaan tämän sukupolven ihmiset, ja kenen kaltaisia he ovat?

32 He ovat lasten kaltaisia, jotka istuvat torilla ja huutavat

written, Behold, I send my messenger before thy face, which shall prepare thy way before thee.

28. For I say unto you, Among those that are born of women there is not a greater prophet than John the Baptist: but he that is least in the kingdom of God is greater than he.

29. And all the people that heard him, and the publicans, justified God, being baptized with the baptism of John.

30. But the Pharisees and lawyers rejected the counsel of God against themselves, being not baptized of him.

31. And the Lord said, Whereunto then shall I liken the men of this generation and to what are they like

32. They are like unto children sitting in the marketplace, and

steht: "Siehe, ich sende meinen Engel vor deinem Angesicht her, der da bereiten soll deinen Weg vor dir".

28. Denn ich sage euch, daß unter denen, die von Weibern geboren sind, ist kein größerer Prophet denn Johannes der Täufer; der aber kleiner ist im Reiche Gottes, der ist größer denn er.

29. Und alles Volk, das ihn hörte, und die Zöllner gaben Gott recht und ließen sich taufen mit der Taufe des Johannes.

30. Aber die Pharisäer und Schriftgelehrten verachteten Gottes Rat wider sich selbst und ließen sich nicht von ihm taufen.

31. Aber der HERR sprach: Wem soll ich die Menschen dieses Geschlechts vergleichen, und wem sind sie gleich?

32. Sie sind gleich den Kindern, die auf dem Markte sitzen und

toisilleen ja sanovat: 'Me soitimme teille huilua, ja te ette karkeloineet; me veisasimme itkuvirsiä, ja te ette itkeneet'.

33 Sillä Johannes Kastaja on tullut, ei syö leipää eikä juo viiniä, ja te sanotte: 'Hänessä on riivaaja'.

34 Ihmisen Poika on tullut, syö ja juo, ja te sanotte: 'Katso syömäriä ja viininjuojaa, publikaanien ja syntisten ystävää!'

35 Ja viisaus on kaikkien lastensa puolelta oikeaksi näytetty."

36 Niin eräs fariseuksista pyysi häntä ruualle kanssaan; ja hän meni fariseuksen taloon ja asettui aterialle.

37 Ja katso, siinä kaupungissa oli nainen, joka eli syntisesti; ja kun hän sai tietää, että Jeesus oli aterialla fariseuksen talossa, toi hän alabasteripullon täynnä

calling one to another, and saying, We have piped unto you, and ye have not danced; we have mourned to you, and ye have not wept.

33. For John the Baptist came neither eating bread nor drinking wine; and ye say, He hath a devil.

34. The Son of man is come eating and drinking; and ye say, Behold a gluttonous man, and a winebibber, a friend of publicans and sinners!

35. But wisdom is justified of all her children.

36. And one of the Pharisees desired him that he would eat with him. And he went into the Pharisee's house, and sat down to meat.

37. And, behold, a woman in the city, which was a sinner, when she knew that Jesus sat at meat in the Pharisee's house, brought an alabaster box of ointment,

rufen gegeneinander und sprechen: Wir haben euch gepfiffen, und ihr habt nicht getanzt; wir haben euch geklagt, und ihr habt nicht geweint.

33. Denn Johannes der Täufer ist gekommen und aß nicht Brot und trank keinen Wein; so sagt ihr: Er hat den Teufel.

34. Des Menschen Sohn ist gekommen, ißt und trinkt; so sagt ihr: Siehe, der Mensch ist ein Fresser und Weinsäufer, der Zöllner und Sünder Freund!

35. Und die Weisheit muß sich rechtfertigen lassen von allen ihren Kindern.

36. Es bat ihn aber der Pharisäer einer, daß er mit ihm äße. Und er ging hinein in des Pharisäers Haus und setzte sich zu Tisch.

37. Und siehe, ein Weib war in der Stadt, die war eine Sünderin. Da die vernahm, daß er zu Tische saß in des Pharisäers Hause, brachte sie ein Glas mit

hajuvoidetta

38 ja asettui hänen taakseen hänen jalkojensa kohdalle, itki ja rupesi kastelemaan hänen jalkojensa kyynelillään ja kuivasi ne päänsä hiuksilla ja suuteli hänen jalkojaan ja voiteli ne hajuvoiteella.

39 Mutta kun fariseus, joka oli hänet kutsunut, sen näki, ajatteli hän mielessään näin: "Jos tämä olisi profeetta, tietäisi hän, mikä ja millainen tuo nainen on, joka häneen koskee: että hän on syntinen."

40 Niin Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Simon, minulla on jotakin sanomista sinulle". Hän virkkoi: "Opettaja, sano". —

41 Lainantantajalla oli kaksi velallista; toinen oli velkaa viisisataa denaria, toinen viisikymmentä.

42 Kun heillä ei ollut, millä maksaa, antoi hän molemmille velan anteeksi. Kumpi heistä siis

38. And stood at his feet behind him weeping, and began to wash his feet with tears, and did wipe them with the hairs of her head, and kissed his feet, and anointed them with the ointment.

39. Now when the Pharisee which had bidden him saw it, he spake within himself, saying, This man, if he were a prophet, would have known who and what manner of woman this is that toucheth him: for she is a sinner.

40. And Jesus answering said unto him, Simon, I have somewhat to say unto thee. And he saith, Master, say on.

41. There was a certain creditor which had two debtors: the one owed five hundred pence, and the other fifty.

42. And when they had nothing to pay, he frankly forgave them both. Tell me therefore, which of

Salbe

38. und trat hinten zu seinen Füßen und weinte und fing an, seine Füße zu netzen mit Tränen und mit den Haaren ihres Hauptes zu trocknen, und küßte seine Füße und salbte sie mit Salbe.

39. Da aber das der Pharisäer sah, der ihn geladen hatte, sprach er bei sich selbst und sagte: Wenn dieser ein Prophet wäre, so wüßte er, wer und Welch ein Weib das ist, die ihn anrührt; denn sie ist eine Sünderin.

40. Jesus antwortete und sprach zu ihm: Simon, ich habe dir etwas zu sagen. Er aber sprach: Meister, sage an.

41. Es hatte ein Gläubiger zwei Schuldner. Einer war schuldig fünfhundert Groschen, der andere fünfzig.

42. Da sie aber nicht hatten, zu bezahlen, schenkte er's beiden. Sage an, welcher unter denen

rakastaa häntä enemmän?"

43 Simon vastasi ja sanoi: "Minun mielestäni se, jolle hän antoi enemmän anteeksi". Hän sanoi hänelle: "Oikein sinä ratkaisit".

44 Ja naiseen kääntyen hän sanoi Simonille: "Näetkö tämän naisen? Minä tulin sinun taloosi; et sinä antanut vettä minun jaloilleni, mutta tämä kasteli kyynelillään minun jalkani ja kuivasi ne hiuksillaan.

45 Et sinä antanut minulle suudelmaa, mutta tämä ei ole lakannut suutelemasta minun jalkojani siitä asti, kuin tulin sisään.

46 Et sinä voidellut öljyllä minun päätäni, mutta tämä voiteli hajuvoiteella minun jalkani.

47 Sentähden minä sanon sinulle: tämän paljot synnit ovat anteeksi annetut: hänhän näet rakasti paljon; mutta jolle vähän

them will love him most?

43. Simon answered and said, I suppose that he, to whom he forgave most. And he said unto him, Thou hast rightly judged.

44. And he turned to the woman, and said unto Simon, Seest thou this woman I entered into thine house, thou gavest me no water for my feet: but she hath washed my feet with tears, and wiped them with the hairs of her head.

45. Thou gavest me no kiss: but this woman since the time I came in hath not ceased to kiss my feet.

46. My head with oil thou didst not anoint: but this woman hath anointed my feet with ointment.

47. Wherefore I say unto thee, Her sins, which are many, are forgiven; for she loved much: but to whom little is forgiven, the

wird ihn am meisten lieben?

43. Simon antwortete und sprach: Ich achte, dem er am meisten geschenkt hat. Er aber sprach zu ihm: Du hast recht gerichtet.

44. Und er wandte sich zu dem Weibe und sprach zu Simon: Siehest du dies Weib? Ich bin gekommen in dein Haus; du hast mir nicht Wasser gegeben zu meinen Füßen; diese aber hat meine Füße mit Tränen genetzt und mit den Haaren ihres Hauptes getrocknet.

45. Du hast mir keinen Kuß gegeben; diese aber, nachdem sie hereingekommen ist, hat sie nicht abgelassen, meine Füße zu küssen.

46. Du hast mein Haupt nicht mit Öl gesalbt; sie aber hat meine Füße mit Salbe gesalbt.

47. Derhalben sage ich dir: Ihr sind viele Sünden vergeben, denn sie hat viel geliebt; welchem aber wenig vergeben

anteeksi annetaan, se rakastaa vähän."

48 Sitten hän sanoi naiselle: "Sinun syntisi ovat anteeksi annetut".

49 Niin ateriakumppanit rupesivat ajattelemaan mielessänsä: "Kuka tämä on, joka synnitkin anteeksi antaa?"

50 Mutta hän sanoi naiselle: "Sinun uskosi on sinut pelastanut; mene rauhaan".

same loveth little.

48. And he said unto her, Thy sins are forgiven.

49. And they that sat at meat with him began to say within themselves, Who is this that forgiveth sins also?

50. And he said to the woman, Thy faith hath saved thee; go in peace.

wird, der liebt wenig.

48. Und er sprach zu ihr: Dir sind deine Sünden vergeben.

49. Da fingen die an, die mit zu Tische saßen, und sprachen bei sich selbst: Wer ist dieser, der auch Sünden vergibt?

50. Er aber sprach zu dem Weibe: Dein Glaube hat dir geholfen; gehe hin mit Frieden!

8 luku

Jeesus vaeltaa ympäri opetuslastensa ja muutamien palvelevain naisten seuraamana 1 – 3, puhuu vertauksen kylväjästä 4 – 15, sanoo kaiken salatun tulevan ilmi 16, 17, teroittaa oikean kuulemisen tärkeyttä 18, sanoo Jumalan sanan noudattajia äidikseen ja veljikseen 19 – 21; asettaa myrskyn 22 – 25, parantaa riivatun 26 – 39, herättää Jairuksen tyttären ja tekee veritautisen naisen terveeksi 40 – 56.

1 Ja sen jälkeen hän vaelsi kaupungista kaupunkiin ja kylästä kylään ja saarnasi ja julisti Jumalan valtakunnan evankeliumia; ja ne kaksitoista

1. And it came to pass afterward, that he went throughout every city and village, preaching and shewing the glad tidings of the kingdom of God: and the twelve

1. Und es begab sich darnach, daß er reiste durch Städte und Dörfer und predigte und verkündigte das Evangelium vom Reich Gottes; und die zwölf mit

olivat hänen kanssansa,

2 niin myös muutamia naisia, jotka olivat parannetut pahoista hengistä ja taudeista: Maria, Magdaleenaksi kutsuttu, josta seitsemän riivaajaa oli lähtenyt ulos,

3 ja Johanna, Herodeksen taloudenhoitajan Kuusaan vaimo, ja Susanna ja useita muita, jotka palvelivat heitä varoillansa.

4 Kun paljon kansaa kokoontui ja ihmisiä kulki joka kaupungista hänen tykönsä, puhui hän vertauksella:

5 Kylväjä meni kylvämään siementänsä. Ja hänen kylväessään putosi osa tien oheen ja tallautui, ja taivaan linnut söivät sen.

6 Ja osa putosi kalliolle, ja oraalle noustuaan se kuivettui, kun sillä ei ollut kosteutta.

7 Ja osa putosi orjantappurain sekaan, ja orjantappurat

were with him,

2. And certain women, which had been healed of evil spirits and infirmities, Mary called Magdalene, out of whom went seven devils,

3. And Joanna the wife of Chuza Herod's steward, and Susanna, and many others, which ministered unto him of their substance.

4. And when much people were gathered together, and were come to him out of every city, he spake by a parable:

5. A sower went out to sow his seed: and as he sowed, some fell by the way side; and it was trodden down, and the fowls of the air devoured it.

6. And some fell upon a rock; and as soon as it was sprung up, it withered away, because it lacked moisture.

7. And some fell among thorns; and the thorns sprang up with it,

ihm,

2. dazu etliche Weiber, die er gesund hatte gemacht von den bösen Geistern und Krankheiten, nämlich Maria, die da Magdalena heißt, von welcher waren sieben Teufel ausgefahren,

3. und Johanna, das Weib Chusas, des Pflegers des Herodes, und Susanna und viele andere, die ihm Handreichung taten von ihrer Habe.

4. Da nun viel Volks beieinander war und sie aus den Städten zu ihm eilten, sprach er durch ein Gleichnis:

5. Es ging ein Säemann aus, zu säen seinen Samen. Und indem er säte, fiel etliches an den Weg und ward zertreten und die Vögel unter dem Himmel fraßen's auf.

6. Und etliches fiel auf den Fels; und da es aufging, verdorrte es, darum daß es nicht Saft hatte.

7. Und etliches fiel mitten unter die Dornen; und die Dornen

kasvoivat mukana ja tukahuttivat sen.

8 Ja osa putosi hyvään maahan, kasvoi ja teki satakertaisen hedelmän.” Tämän sanottuaan hän lausui suurella äänellä: "Jolla on korvat kuulla, se kuulkoon".”

9 Niin hänen opetuslapsensa kysyivät häneltä, mitä tämä vertaus merkitsi.

10 Hän sanoi: "Teidän on annettu tuntea Jumalan valtakunnan salaisuudet, mutta muille ne esitetään vertauksissa, että he, vaikka näkevät, eivät näkisi, ja vaikka kuulevat, eivät ymmärtäisi.

11 Vertaus on tämä: siemen on Jumalan sana.

12 Mitkä tien oheen putosivat, ovat ne, jotka kuulevat, mutta sitten perkele tulee ja ottaa sanan pois heidän sydämestään, etteivät he uskoisi ja pelastuisi.

and choked it.

8. And other fell on good ground, and sprang up, and bare fruit an hundredfold. And when he had said these things, he cried, He that hath ears to hear, let him hear.

9. And his disciples asked him, saying, What might this parable be?

10. And he said, Unto you it is given to know the mysteries of the kingdom of God: but to others in parables; that seeing they might not see, and hearing they might not understand.

11. Now the parable is this: The seed is the word of God.

12. Those by the way side are they that hear; then cometh the devil, and taketh away the word out of their hearts, lest they should believe and be saved.

gingen mit auf und erstickten's.

8. Und etliches fiel auf ein gutes Land; und es ging auf und trug hundertfältige Frucht. Da er das sagte, rief er: Wer Ohren hat, zu hören, der höre!

9. Es fragten ihn aber seine Jünger und sprachen, was dies Gleichnis wäre?

10. Er aber sprach: Euch ist es gegeben, zu wissen das Geheimnis des Reiches Gottes; den andern aber in Gleichnissen, daß sie es nicht sehen, ob sie es schon sehen, und nicht verstehen, ob sie es schon hören.

11. Das ist aber das Gleichnis: Der Same ist das Wort Gottes.

12. Die aber an dem Wege sind, das sind, die es hören; darnach kommt der Teufel und nimmt das Wort von ihrem Herzen, auf daß sie nicht glauben und selig werden.

13 Ja mitkä kalliolle putosivat, ovat ne, jotka kuullessaan sanan ottavat sen ilolla vastaan, mutta joilla ei ole juurta: ainoastaan ajaksi he uskovat ja kiusauksen hetkellä luopuvat.

14 Mikä taas orjantappuroihin putosi, ne ovat ne, jotka kuulevat, mutta vaeltaessaan tukehtuvat tämän elämän huoliin, rikkauteen ja hekumoihin, eivätkä tuota kypsää hedelmää.

15 Mutta mikä hyvään maahan putosi, ne ovat ne, jotka sanan kuultuansa säilyttävät sen vilpittömässä ja hyvässä sydämessä ja tuottavat hedelmän kärsivällisyydessä.

16 Ei kukaan joka sytyttää lampun, peitä sitä astialla tai pane vuoteen alle, vaan panee sen lampunjalkaan, että sisälletulijat näkisivät valon.

17 Sillä ei ole mitään salattua, mikä ei tule ilmi, eikä kätkeytyä, mikä ei tule tunnetuksi ja joudu

13. They on the rock are they, which, when they hear, receive the word with joy; and these have no root, which for a while believe, and in time of temptation fall away.

14. And that which fell among thorns are they, which, when they have heard, go forth, and are choked with cares and riches and pleasures of this life, and bring no fruit to perfection.

15. But that on the good ground are they, which in an honest and good heart, having heard the word, keep it, and bring forth fruit with patience.

16. No man, when he hath lighted a candle, covereth it with a vessel, or putteth it under a bed; but setteth it on a candlestick, that they which enter in may see the light.

17. For nothing is secret, that shall not be made manifest; neither any thing hid, that shall

13. Die aber auf dem Fels sind die: wenn sie es hören, nehmen sie das Wort mit Freuden an; und die haben nicht Wurzel; eine Zeitlang glauben sie, und zur Zeit der Anfechtung fallen sie ab.

14. Das aber unter die Dornen fiel, sind die, so es hören und gehen hin unter den Sorgen, Reichtum und Wollust dieses Lebens und ersticken und bringen keine Frucht.

15. Das aber auf dem guten Land sind, die das Wort hören und behalten in einem feinen, guten Herzen und bringen Frucht in Geduld.

16. Niemand aber zündet ein Licht an und bedeckt's mit einem Gefäß oder setzt es unter eine Bank; sondern er setzt es auf einen Leuchter, auf daß, wer hineingeht, das Licht sehe.

17. Denn nichts ist verborgen, das nicht offenbar werde, auch nichts Heimliches, das nicht

päivän valoon.

18 Katsokaa siis, miten kuulette; sillä sille, jolla on, annetaan, mutta siltä, jolla ei ole, otetaan pois sekin, minkä hän luulee itsellään olevan."

19 Ja hänen äitinsä ja veljensä tulivat häntä tapaamaan, mutta eivät väentungokselta päässeet hänen tykönsä.

20 Niin hänelle ilmoitettiin: "Sinun äitisi ja veljesi seisovat ulkona ja tahtovat nähdä sinua".

21 Mutta hän vastasi ja sanoi heille: "Minun äitini ja veljeni ovat nämä, jotka kuulevat Jumalan sanan ja sen mukaan tekevät".

22 Niin tapahtui eräänä päivänä, että hän astui opetuslapsinensa venheeseen ja sanoi heille: "Menkäämme järven tuolle puolen". Ja he lähtivät vesille.

23 Ja heidän purjehtiessaan hän

not be known and come abroad.

18. Take heed therefore how ye hear: for whosoever hath, to him shall be given; and whosoever hath not, from him shall be taken even that which he seemeth to have.

19. Then came to him his mother and his brethren, and could not come at him for the press.

20. And it was told him by certain which said, Thy mother and thy brethren stand without, desiring to see thee.

21. And he answered and said unto them, My mother and my brethren are these which hear the word of God, and do it.

22. Now it came to pass on a certain day, that he went into a ship with his disciples: and he said unto them, Let us go over unto the other side of the lake. And they launched forth.

23. But as they sailed he fell

kund werde und an den Tag komme.

18. So sehet nun darauf wie ihr zuhöret. Denn wer da hat, dem wird gegeben; wer aber nicht hat, von dem wird genommen, auch was er meint zu haben.

19. Es gingen aber hinzu seine Mutter und Brüder und konnten vor dem Volk nicht zu ihm kommen.

20. Und es ward ihm angesagt: Deine Mutter und deine Brüder stehen draußen und wollen dich sehen.

21. Er aber antwortete und sprach zu ihnen: Meine Mutter und meine Brüder sind diese, die Gottes Wort hören und tun.

22. Und es begab sich an der Tage einem, daß er in ein Schiff trat samt seinen Jüngern; und er sprach zu ihnen: Laßt uns über den See fahren. Und sie stießen vom Lande.

23. Und da sie schifften, schlief

nukkui. Mutta alas järvelle syöksyi myrskytuuli, ja venhe tuli vettä täyteen, ja he olivat vaarassa.

24 Niin he menivät ja herättivät hänet sanoen: "Mestari, mestari, me hukumme!" Ja herättyään hän nuhteli tuulta ja veden aallokkoa; ja ne asettuivat, ja tuli tyven.

25 Ja hän sanoi heille: "Missä on teidän uskonne?" Mutta pelko oli vallannut heidät, ja he ihmettelivät, sanoen toisilleen: "Kuka onkaan tämä, kun hän käskee sekä tuulia että vettä, ja ne tottelevat häntä?"

26 Ja he purjehtivat gerasalaisten alueelle, joka on vastapäätä Galileaa.

27 Ja kun hän oli noussut maihin, tuli häntä vastaan kaupungista mies, jossa oli riivaajia; ja hän ei ollut pitkään aikaan pukenut vaatteita ylleen eikä asunut huoneessa, vaan

asleep: and there came down a storm of wind on the lake; and they were filled with water, and were in jeopardy.

24. And they came to him, and awoke him, saying, Master, master, we perish. Then he arose, and rebuked the wind and the raging of the water: and they ceased, and there was a calm.

25. And he said unto them, Where is your faith And they being afraid wondered, saying one to another, What manner of man is this! for he commandeth even the winds and water, and they obey him.

26. And they arrived at the country of the Gadarenes, which is over against Galilee.

27. And when he went forth to land, there met him out of the city a certain man, which had devils long time, and ware no clothes, neither abode in any house, but in the tombs.

er ein. Und es kam ein Windwirbel auf den See, und die Wellen überfielen sie, und sie standen in großer Gefahr.

24. Da traten sie zu ihm und weckten ihn auf und sprachen: Meister, Meister, wir verderben! Da stand er auf und bedrohte den Wind und die Woge des Wassers; und es ließ ab, und ward eine Stille.

25. Er aber sprach zu ihnen: Wo ist euer Glaube? Sie fürchteten sich aber und wunderten sich und sprachen untereinander: Wer ist dieser? denn er gebietet dem Winde und dem Wasser, und sie sind ihm gehorsam.

26. Und sie schifften fort in die Gegend der Gadarener, welche ist Galiläa gegenüber.

27. Und als er austrat auf das Land, begegnete ihm ein Mann aus der Stadt, der hatte Teufel von langer Zeit her und tat keine Kleider an und blieb in keinem Hause, sondern in den Gräbern.

haudoissa.

28 Kun hän näki Jeesuksen, parkaisi hän ja lankesi maahan hänen eteensä ja huusi suurella äänellä: "Mitä sinulla on minun kanssani tekemistä, Jeesus, Jumalan, Korkeimman, Poika? Minä rukoilen sinua: älä minua vaivaa."

29 Sillä hän oli käskemäisillään saastaista henkeä menemään ulos siitä miehestä. Sillä pitkät ajat se oli temponut häntä mukaansa; hänet oli sidottu kahleisiin ja jalkanuoriin, ja häntä oli vartioitu, mutta hän oli katkaissut siteet ja kulkeutunut riivaajan ajamana erämaihin.

30 Niin Jeesus kysyi siltä sanoen: "Mikä on nimesi?" Hän vastasi: "Legio"; sillä monta riivaajaa oli mennyt häneen.

31 Ja ne pysyivät häntä, ettei hän käskisi heidän mennä syvyyteen.

32 Niin siellä oli vuorella suuri sikalauma laitumella; ja ne

28. When he saw Jesus, he cried out, and fell down before him, and with a loud voice said, What have I to do with thee, Jesus, thou Son of God most high? I beseech thee, torment me not.

29. For he had commanded the unclean spirit to come out of the man. For oftentimes it had caught him: and he was kept bound with chains and in fetters; and he brake the bands, and was driven of the devil into the wilderness.)

30. And Jesus asked him, saying, What is thy name And he said, Legion: because many devils were entered into him.

31. And they besought him that he would not command them to go out into the deep.

32. And there was there an herd of many swine feeding on the

28. Da er aber Jesum sah, schrie er und fiel vor ihm nieder und rief laut und sprach: Was habe ich mit dir zu schaffen, Jesu, du Sohn Gottes, des Allerhöchsten? Ich bitte dich, du wollest mich nicht quälen.

29. Denn er gebot dem unsauberen Geist, daß er von dem Menschen ausführe. Denn er hatte ihn lange Zeit geplagt, und er ward mit Ketten gebunden und mit Fesseln gefangen, und zerriß die Bande und ward getrieben von dem Teufel in die Wüsten.

30. Und Jesus fragte ihn und sprach: Wie heißest du? Er sprach: Legion; denn es waren viel Teufel in ihn gefahren.

31. Und sie baten ihn, daß er sie nicht hieße in die Tiefe fahren.

32. Es war aber daselbst eine große Herde Säue auf der Weide

pyysivät häntä, että hän antaisi heille luvan mennä sikoihin. Ja hän antoi niille luvan.

33 Niin riivaajat lähtivät ulos miehestä ja menivät sikoihin. Silloin lauma syöksyi jyrkännettä alas järveen ja hukkui.

34 Mutta nähtyään, mitä oli tapahtunut, paimentajat pakenivat ja kertoivat siitä kaupungissa ja maataloissa.

35 Niin kansa lähti katsomaan, mitä oli tapahtunut, ja he tulivat Jeesuksen luo ja tapasivat miehen, josta riivaajat olivat lähteneet, istumassa Jeesuksen jalkojen juuressa puettuna ja täydessä ymmärryksessä; ja he peljästyivät.

36 Mutta silminnäkijät kertoivat heille, kuinka riivattu oli tullut terveeksi.

37 Ja koko gerasalaisten seutukunnan kansa pyysi häntä

mountain: and they besought him that he would suffer them to enter into them. And he suffered them.

33. Then went the devils out of the man, and entered into the swine: and the herd ran violently down a steep place into the lake, and were choked.

34. When they that fed them saw what was done, they fled, and went and told it in the city and in the country.

35. Then they went out to see what was done; and came to Jesus, and found the man, out of whom the devils were departed, sitting at the feet of Jesus, clothed, and in his right mind: and they were afraid.

36. They also which saw it told them by what means he that was possessed of the devils was healed.

37. Then the whole multitude of the country of the Gadarenes

auf dem Berge. Und sie baten ihn, daß er ihnen erlaubte in sie zu fahren. Und er erlaubte es ihnen.

33. Da fuhren die Teufel aus von dem Menschen und fuhren in die Säue; und die Herde stürzte sich von dem Abhange in den See und ersoff.

34. Da aber die Hirten sahen, was da geschah, flohen sie und verkündigten es in der Stadt und in den Dörfern.

35. Da gingen sie hinaus, zu sehen, was da geschehen war, und kamen zu Jesu und fanden den Menschen, von welchem die Teufel ausgefahren waren, sitzend zu den Füßen Jesu, bekleidet und vernünftig, und erschranken.

36. Und die es gesehen hatten, verkündigten's ihnen, wie der Besessene war gesund geworden.

37. Und es bat ihn die ganze Menge des umliegenden Landes

poistumaan heidän luotansa, sillä suuri pelko oli vallannut heidät; niin hän astui venheeseen ja palasi takaisin.

38 Ja mies, josta riivaajat olivat lähteneet, pyysi häneltä saada olla hänen kanssaan. Mutta Jeesus lähetti hänet luotansa sanoen:

39 Palaja kotiisi ja kerro, kuinka suuria töitä Jumala on sinulle tehnyt. Ja hän meni ja julisti kaikkialla kaupungissa, kuinka suuria töitä Jeesus oli hänelle tehnyt.

40 Kun Jeesus palasi, oli kansa häntä vastassa; sillä kaikki odottivat häntä.

41 Ja katso, silloin tuli mies, nimeltä Jairus, joka oli synagoogan esimies. Ja hän lankesi Jeesuksen jalkojen juureen ja pyysi häntä tulemaan kotiinsa,

round about besought him to depart from them; for they were taken with great fear: and he went up into the ship, and returned back again.

38. Now the man out of whom the devils were departed besought him that he might be with him: but Jesus sent him away, saying,

39. Return to thine own house, and shew how great things God hath done unto thee. And he went his way, and published throughout the whole city how great things Jesus had done unto him.

40. And it came to pass, that, when Jesus was returned, the people gladly received him: for they were all waiting for him.

41. And, behold, there came a man named Jairus, and he was a ruler of the synagogue: and he fell down at Jesus' feet, and besought him that he would come into his house:

der Gadarener, daß er von ihnen ginge; denn es war sie eine große Furcht angekommen. Und er trat in das Schiff und wandte wieder um.

38. Es bat ihn aber der Mann, von dem die Teufel ausgefahren waren, daß er bei ihm möchte sein. Aber Jesus ließ ihn von sich und sprach:

39. Gehe wieder heim und sage, wie große Dinge dir Gott getan hat. Und er ging hin und verkündigte durch die ganze Stadt, wie große Dinge ihm Jeesus getan hatte.

40. Und es begab sich, da Jeesus wiederkam, nahm ihn das Volk auf; denn sie warteten alle auf ihn.

41. Und siehe, da kam ein Mann mit Namen Jairus, der ein Oberster der Schule war, und fiel Jesu zu den Füßen und bat ihn, daß er wollte in sein Haus kommen;

42 sillä hänellä oli tytär, ainoa lapsi, noin kaksitoistavuotias, ja se oli kuolemaisillaan. Mutta hänen sinne mennessään väentungos ahdisti häntä.

43 Ja siellä oli nainen, joka kaksitoista vuotta oli sairastanut verenjuoksua ja lääkäreille kuluttanut kaiken omaisuutensa, eikä kukaan ollut voinut häntä parantaa.

44 Tämä lähestyi takaapäin ja kosketti hänen vaippansa tupsua, ja heti hänen verenjuoksunsa asettui.

45 Ja Jeesus sanoi: "Kuka minuun koski?" Mutta kun kaikki kielsivät, sanoi Pietari ja ne, jotka olivat hänen kanssaan: "Mestari, väentungos ahdistaa ja pusertaa sinua (ja sinä sanot: 'Kuka minua kosketti?')".

46 Mutta Jeesus sanoi: "Joku minuun koski; sillä minä tunsin, että voimaa lähti minusta".

47 Kun nainen näki, ettei hän

42. For he had one only daughter, about twelve years of age, and she lay a dying. But as he went the people thronged him.

43. And a woman having an issue of blood twelve years, which had spent all her living upon physicians, neither could be healed of any,

44. Came behind him, and touched the border of his garment: and immediately her issue of blood stanchd.

45. And Jesus said, Who touched me When all denied, Peter and they that were with him said, Master, the multitude throng thee and press thee, and sayest thou, Who touched me

46. And Jesus said, Somebody hath touched me: for I perceive that virtue is gone out of me.

47. And when the woman saw

42. denn er hatte eine einzige Tochter bei zwölf Jahren, die lag in den letzten Zügen. Und da er hinging, drängte ihn das Volk.

43. Und ein Weib hatte den Blutgang zwölf Jahre gehabt; die hatte alle ihre Nahrung an die Ärzte gewandt, und konnte von niemand geheilt werden;

44. die trat hinzu von hinten und rührte seines Kleides Saum an; und alsobald stand ihr der Blutgang.

45. Und Jesus sprach: Wer hat mich angerührt? Da sie aber alle leugneten, sprach Petrus und die mit ihm waren: Meister, das Volk drängt und drückt dich, und du sprichst: Wer hat mich angerührt?

46. Jesus aber sprach: Es hat mich jemand angerührt; denn ich fühle, daß eine Kraft von mir gegangen ist.

47. Da aber das Weib sah, daß

pysynyt salassa, tuli hän vavisten, lankesi hänen eteensä ja ilmoitti kaiken kansan kuullen, mistä syystä hän oli koskenut häneen ja kuinka hän oli kohta tullut terveeksi.

48 Niin hän sanoi hänelle: "(Ole turvallisella mielellä,) tyttäreni, uskosi on sinut pelastanut; mene rauhaan".

49 Hänen vielä puhuessaan tuli joku synagoogan esimiehen kotoa ja sanoi: "Tyttäresi on kuollut; älä enää opettajaa vaivaa".

50 Mutta sen kuultuaan Jeesus sanoi hänelle: "Älä pelkää; usko ainoastaan, niin hän paranee".

51 Ja kun hän tuli taloon, ei hän sallinut kenenkään muun käydä sisälle kanssaan kuin Pietarin ja Johanneksen ja Jaakobin sekä lapsen isän ja äidin.

52 Ja kaikki itkivät ja vaikeroivat tyttöä. Mutta Jeesus sanoi:

that she was not hid, she came trembling, and falling down before him, she declared unto him before all the people for what cause she had touched him, and how she was healed immediately.

48. And he said unto her, Daughter, be of good comfort: thy faith hath made thee whole; go in peace.

49. While he yet spake, there cometh one from the ruler of the synagogue's house, saying to him, Thy daughter is dead; trouble not the Master.

50. But when Jesus heard it, he answered him, saying, Fear not: believe only, and she shall be made whole.

51. And when he came into the house, he suffered no man to go in, save Peter, and James, and John, and the father and the mother of the maiden.

52. And all wept, and bewailed her: but he said, Weep not; she

es nicht verborgen war, kam sie mit Zittern und fiel vor ihm nieder und verkündigte vor allem Volk, aus welcher Ursache sie ihn hätte angerührt und wie sie wäre alsbald gesund geworden.

48. Er aber sprach zu ihr: Sei getrost, meine Tochter, dein Glaube hat dir geholfen. Gehe hin mit Frieden!

49. Da er noch redete, kam einer vom Gesinde des Obersten der Schule und sprach zu ihm: Deine Tochter ist gestorben; bemühe den Meister nicht.

50. Da aber Jesus das hörte, antwortete er ihm und sprach: Fürchte dich nicht, glaube nur, so wird sie gesund!

51. Da er aber in das Haus kam, ließ er niemand hineingehen denn Petrus und Jakobus und Johannes und des Kindes Vater und Mutter.

52. Sie weinten aber alle und klagten um sie. Er aber sprach:

"Älkää itkekö, sillä hän ei ole kuollut, vaan nukkuu".

53 Niin he nauroivat häntä, tietäen tytön kuolleeksi.

54 Mutta hän (ajoi kaikki ulos. Sitten Hän) tarttui hänen käteensä ja huusi sanoen: "Lapsi, nouse!"

55 Niin hänen henkensä palasi, ja hän nousi heti ylös; ja Jeesus käski antaa hänelle syötävää.

56 Ja hänen vanhempansa hämmästyivät; mutta Jeesus kielsi heitä kenellekään sanomasta, mitä oli tapahtunut.

is not dead, but sleepeth.

53. And they laughed him to scorn, knowing that she was dead.

54. And he put them all out, and took her by the hand, and called, saying, Maid, arise.

55. And her spirit came again, and she arose straightway: and he commanded to give her meat.

56. And her parents were astonished: but he charged them that they should tell no man what was done.

Weinet nicht, sie ist nicht gestorben, sondern sie schläft.

53. Und sie verlachten ihn, wußten wohl, daß sie gestorben war.

54. Er aber trieb sie alle hinaus, nahm sie bei der Hand und rief und sprach: Kind, stehe auf!

55. Und ihr Geist kam wieder, und sie stand alsobald auf. Und er befahl, man sollte ihr zu essen geben.

56. Und ihre Eltern entsetzten sich. Er aber gebot ihnen, daß sie niemand sagten, was geschehen war.

9 luku

17 Pietari tunnustaa Jeesuksen Kristukseksi 18 – 20 Jeesus puhuu tulevasta kärsimisestään 21,22 ja kehoittaa kaikkia seuraamaan häntä 23 – 27, hänen kirkastumisensa 28 – 36, hän parantaa riivatun miehen 37 – 43, puhuu uudestaan kärsimisestään 43 – 45, neuvoa karttamaan ylpeyttä ja suvaitsematonta intoa 46 – 50, lähtee vaeltamaan Jerusaleemia kohti 51 – 56 ja antaa vielä neuvoja, miten häntä on seurattava 57 – 62. (V. – 6vert. Matt.10:1, 7 – 14 Mark.6:7 – 13.)

1 Niin hän kutsui kokoon ne

1. Then he called his twelve

1. Er forderte aber die Zwölf

kaksitoista ja antoi heille voiman ja vallan kaikkia riivaajia vastaan ja voiman parantaa tauteja.

2 Ja hän lähetti heidät julistamaan Jumalan valtakuntaa ja parantamaan sairaita.

3 Ja hän sanoi heille: "Älkää ottako mitään matkalle, ei sauvaa, ei laukkua, ei leipää, ei rahaa, älköön myös kenelläkään olko kahta ihokasta.

4 Ja mihin taloon tulette, siihen jääkää, ja siitä lähtekää matkallenne.

5 Ja missä eivät ota teitä vastaan, siitä kaupungista lähtekää pois, ja pudistakaa tomu jaloistanne, todistukseksi heitä vastaan."

6 Niin he lähtivät ja kulkivat kylästä kylään julistaen evankeliumia ja parantaen sairaita kaikkialla.

7 Ja neljänsruhtinas Herodes

disciples together, and gave them power and authority over all devils, and to cure diseases.

2. And he sent them to preach the kingdom of God, and to heal the sick.

3. And he said unto them, Take nothing for your journey, neither staves, nor scrip, neither bread, neither money; neither have two coats apiece.

4. And whatsoever house ye enter into, there abide, and thence depart.

5. And whosoever will not receive you, when ye go out of that city, shake off the very dust from your feet for a testimony against them.

6. And they departed, and went through the towns, preaching the gospel, and healing every where.

7. Now Herod the tetrarch heard

zusammen und gab ihnen Gewalt und Macht über alle Teufel und daß sie Seuchen heilen konnten,

2. und sandte sie aus, zu predigen das Reich Gottes und zu heilen die Kranken.

3. Und sprach zu ihnen: Ihr sollt nichts mit euch nehmen auf den Weg, weder Stab noch Tasche noch Brot noch Geld; es soll auch einer nicht zwei Röcke haben.

4. Und wo ihr in ein Haus geht, da bleibet, bis ihr von dannen zieht.

5. Und welche euch nicht aufnehmen, da gehet aus von derselben Stadt und schüttelt auch den Staub ab von euren Füßen zu einem Zeugnis über sie.

6. Und sie gingen hinaus und durchzogen die Märkte, predigten das Evangelium und machten gesund an allen Enden.

7. Es kam aber vor Herodes, den

sai kuulla kaikki, mitä tapahtui, eikä tiennyt, mitä ajatella; sillä muutamat sanoivat: "Johannes on noussut kuolleista",

8 mutta toiset: "Elias on ilmestynyt", toiset taas: "Joku vanhoista profeetoista on noussut ylös".

9 Ja Herodes sanoi: "Johanneksen minä olen mestauttanut; mutta kuka tämä on, josta minä tuollaista kuulen?" Ja hän etsi tilaisuutta saadakseen nähdä hänet.

10 Ja apostolit palasivat ja kertoivat Jeesukselle kaikki, mitä olivat tehneet. Niin hän otti heidät mukaansa ja vetäytyi yksinäisyyteen lähelle Beetsaida nimistä kaupunkia.

11 Mutta kun kansa sai sen tietää, seurasivat he häntä; ja hän otti heidät vastaan ja puhui heille Jumalan valtakunnasta ja teki terveiksi ne, jotka

of all that was done by him: and he was perplexed, because that it was said of some, that John was risen from the dead;

8. And of some, that Elias had appeared; and of others, that one of the old prophets was risen again.

9. And Herod said, John have I beheaded: but who is this, of whom I hear such things? And he desired to see him.

10. And the apostles, when they were returned, told him all that they had done. And he took them, and went aside privately into a desert place belonging to the city called Bethsaida.

11. And the people, when they knew it, followed him: and he received them, and spake unto them of the kingdom of God, and healed them that had need of

Vierfürsten, alles, was durch ihn geschah; und er ward betreten, dieweil von etlichen gesagt ward; Johannes ist von den Toten auferstanden;

8. von etlichen aber: Elia ist erschienen; von etlichen aber: Es ist der alten Propheten einer auferstanden.

9. Und Herodes sprach: Johannes, den habe ich enthauptet; wer ist aber dieser, von dem ich solches höre? und beehrte ihn zu sehen.

10. Und die Apostel kamen wieder und erzählten ihm, wie große Dinge sie getan hatten. Und er nahm sie zu sich und entwich besonders in eine Wüste bei der Stadt, die da heißt Bethsaida.

11. Da das Volk des inneward, zog es ihm nach. Und er ließ sie zu sich und sagte ihnen vom Reich Gottes und machte gesund, die es bedurften. Aber

parantamista tarvitsivat.

12 Ja päivä alkoi laskea. Niin ne kaksitoista tulivat ja sanoivat hänelle: "Laske kansa luotasi, että he menisivät ympärillä oleviin kyliin ja maataloihin majoittumaan ja saamaan ravintoa, sillä täällä me olemme autiossa paikassa".

13 Mutta hän sanoi heille: "Antakaa te heille syödä". Niin he sanoivat: "Meillä ei ole enempää kuin viisi leipää ja kaksi kalaa, ellemme lähde ostamaan ruokaa kaikelle tälle kansalle".

14 Sillä heitä oli noin viisituhatta miestä. Niin hän sanoi opetuslapsilleen: "Asettakaa heidät aterioimaan ruokakunnittain, noin viisikymmentä kuhunkin".

15 Ja he tekivät niin ja asettivat kaikki aterioimaan.

16 Niin hän otti ne viisi leipää ja kaksi kalaa, katsoi ylös taivaaseen ja siunasi ne ja mursi

healing.

12. And when the day began to wear away, then came the twelve, and said unto him, Send the multitude away, that they may go into the towns and country round about, and lodge, and get victuals: for we are here in a desert place.

13. But he said unto them, Give ye them to eat. And they said, We have no more but five loaves and two fishes; except we should go and buy meat for all this people.

14. For they were about five thousand men. And he said to his disciples, Make them sit down by fifties in a company.

15. And they did so, and made them all sit down.

16. Then he took the five loaves and the two fishes, and looking up to heaven, he blessed them,

der Tag fing an, sich zu neigen.

12. Da traten zu ihm die Zwölf und sprachen zu ihm: Laß das Volk von dir, daß sie hingehen in die Märkte umher und in die Dörfer, daß sie Herberge und Speise finden, denn wir sind hier in der Wüste.

13. Er aber sprach zu ihnen: Gebt ihr ihnen zu essen. Sie sprachen, wir haben nicht mehr denn fünf Brote und zwei Fische; es sei denn, daß wir hingehen sollen und Speise kaufen für so großes Volk.

14. (Denn es waren bei fünftausend Mann.) Er sprach aber zu seinen Jüngern: Lasset sie sich setzen in Schichten, je fünfzig und fünfzig.

15. Und sie taten also, und es setzten sich alle.

16. Da nahm er die fünf Brote und zwei Fische und sah auf gen Himmel und dankte darüber,

ja antoi opetuslapsilleen kansan eteen pantaviksi.

17 Ja kaikki söivät ja tulivat ravituiksi; ja heiltä jääneet tähteet kerättiin, kaksitoista vakallista palasia.

18 Ja tapahtui, kun hän oli yksinäisessä paikassa rukoilemassa ja hänen opetuslapsensa olivat hänen kanssaan, että hän kysyi heiltä ja sanoi: "Kenen kansa sanoo minun olevan?"

19 He vastasivat sanoen: "Johannes Kastajan, mutta toiset Eliaan, toiset taas sanovat, että joku vanhoista profeetoista on noussut ylös".

20 Niin hän sanoi heille: "Kenenkä te sanotte minun olevan?" Pietari vastasi ja sanoi: "Sinä olet Jumalan Kristus".

21 Niin hän vakavasti varoittaen kielsi heitä kenellekään tästä

and brake, and gave to the disciples to set before the multitude.

17. And they did eat, and were all filled: and there was taken up of fragments that remained to them twelve baskets.

18. And it came to pass, as he was alone praying, his disciples were with him: and he asked them, saying, Whom say the people that I am

19. They answering said, John the Baptist; but some say, Elias; and others say, that one of the old prophets is risen again.

20. He said unto them, But whom say ye that I am Peter answering said, The Christ of God.

21. And he straitly charged them, and commanded them to tell no

brach sie und gab sie den Jüngern, daß sie dem Volk vorlegten.

17. Und sie aßen und wurden alle satt; und wurden aufgehoben, was ihnen übrigblieb von Brocken, zwölf Körbe.

18. Und es begab sich, da er allein war und betete und seine Jünger zu ihm traten, fragte er sie und sprach: Wer sagen die Leute, daß ich sei?

19. Sie antworteten und sprachen: Sie sagen, du seist Johannes der Täufer; etliche aber, du seist Elia; etliche aber, es sei der alten Propheten einer auferstanden.

20. Er aber sprach zu ihnen: Wer saget ihr aber, daß ich sei? Da antwortete Petrus und sprach: Du bist der Christus Gottes!

21. Und er bedrohte sie und gebot, daß sie das niemand

puhumasta

22 ja sanoi: "Ihmisen Pojan pitää kärsimän paljon ja joutuman vanhinten ja ylipappien ja kirjanoppineiden hyljittäväksi ja tuleman tapetuksi ja kolmantena päivänä nouseman ylös".

23 Ja hän sanoi kaikille: "Jos joku tahtoo minun perässäni kulkea, hän kieltäköön itsensä ja ottakoon joka päivä ristinsä ja seuratkoon minua.

24 Sillä joka tahtoo pelastaa elämänsä, hän kadottaa sen, mutta joka kadottaa elämänsä minun tähteni, hän pelastaa sen.

25 Sillä mitä se hyödyttää ihmistä, vaikka hän voittaisi omaksensa koko maailman, mutta saattaisi itsensä kadotukseen tai turmioon?

26 Sillä joka häpeää minua ja minun sanojani, sitä Ihmisen Poika on häpeävä, kun hän tulee omassa ja Isänsä ja pyhain

man that thing;

22. Saying, The Son of man must suffer many things, and be rejected of the elders and chief priests and scribes, and be slain, and be raised the third day.

23. And he said to them all, If any man will come after me, let him deny himself, and take up his cross daily, and follow me.

24. For whosoever will save his life shall lose it: but whosoever will lose his life for my sake, the same shall save it.

25. For what is a man advantaged, if he gain the whole world, and lose himself, or be cast away?

26. For whosoever shall be ashamed of me and of my words, of him shall the Son of man be ashamed, when he shall

sagten,

22. und sprach: Des Menschen Sohn muß noch viel leiden und verworfen werden von den Ältesten und Hohenpriestern und Schriftgelehrten und getötet werden und am dritten Tage auferstehen.

23. Da sprach er zu ihnen allen: Wer mir folgen will, der verleugne sich selbst und nehme sein Kreuz auf sich täglich und folge mir nach.

24. Denn wer sein Leben erhalten will, der wird es verlieren; wer aber sein Leben verliert um meinetwillen, der wird's erhalten.

25. Und welchen Nutzen hätte der Mensch, ob er die ganze Welt gewönne, und verlöre sich selbst oder beschädigte sich selbst?

26. Wer sich aber mein und meiner Worte schämt, des wird sich des Menschen Sohn auch schämen, wenn er kommen wird

enkeliön kirkkaudessa.

27 Totisesti minä sanon teille: tässä seisovien joukossa on muutamia, jotka eivät maista kuolemaa, ennenkuin näkevät Jumalan valtakunnan."

28 Noin kahdeksan päivää sen jälkeen kuin hän oli tämän puhunut, hän otti mukaansa Pietarin ja Johanneksen ja Jaakobin ja nousi vuorelle rukoilemaan.

29 Ja hänen rukoillessaan hänen kasvojensa näkö muuttui, ja hänen vaatteensa tulivat säteilevän valkoisiksi.

30 Ja katso, hänen kanssaan puhui kaksi miestä, ja ne olivat Mooses ja Elias.

31 He näkyivät kirkkaudessa ja puhuivat hänen poismenostansa, jonka hän oli saattava täytäntöön Jerusalemissa.

32 Mutta Pietari ja ne, jotka olivat hänen kanssansa, olivat unen raskauttamia; mutta kun he siitä

come in his own glory, and in his Father's, and of the holy angels.

27. But I tell you of a truth, there be some standing here, which shall not taste of death, till they see the kingdom of God.

28. And it came to pass about an eight days after these sayings, he took Peter and John and James, and went up into a mountain to pray.

29. And as he prayed, the fashion of his countenance was altered, and his raiment was white and glistening.

30. And, behold, there talked with him two men, which were Moses and Elias:

31. Who appeared in glory, and spake of his decease which he should accomplish at Jerusalem.

32. But Peter and they that were with him were heavy with sleep: and when they were awake, they

in seiner Herrlichkeit und seines Vaters und der heiligen Engel.

27. Ich sage euch aber wahrlich, daß etliche sind von denen, die hier stehen, die den Tod nicht schmecken werden, bis daß sie das Reich Gottes sehen.

28. Und es begab sich nach diesen Reden bei acht Tagen, daß er zu sich nahm Petrus, Johannes und Jakobus und ging auf einen Berg, zu beten.

29. Und da er betete, ward die Gestalt seines Angesichts anders, und sein Kleid ward weiß und glänzte.

30. Und siehe, zwei Männer redeten mit ihm, welche waren Mose und Elia;

31. die erschienen in Klarheit und redeten von dem Ausgang, welchen er sollte erfüllen zu Jerusalem.

32. Petrus aber, und die mit ihm waren, waren voll Schlags. Da sie aber aufwachten, sahen sie

heräsivät, näkivät he hänen kirkkautensa ja ne kaksi miestä, jotka seisoivat hänen luonansa.

33 Ja kun nämä olivat eroamassa hänestä, sanoi Pietari Jeesukselle: "Mestari, meidän on tässä hyvä olla; tehkäämme kolme majaa, sinulle yksi ja Moosekselle yksi ja Elialle yksi". Mutta hän ei tiennyt, mitä sanoi.

34 Ja hänen tätä sanoessaan tuli pilvi ja peitti heidät varjoonsa; ja he peljästyivät joutuessaan pilveen.

35 Ja pilvestä kuului ääni, joka sanoi: "Tämä on minun Poikani, se valittu; kuulkaa häntä".

36 Ja äänen kuuluessa he huomasivat Jeesuksen olevan yksin. Ja he olivat siitä vaiti eivätkä niinä päivinä ilmoittaneet kenellekään mitään siitä, mitä olivat nähneet.

37 Kun he seuraavana päivänä

saw his glory, and the two men that stood with him.

33. And it came to pass, as they departed from him, Peter said unto Jesus, Master, it is good for us to be here: and let us make three tabernacles; one for thee, and one for Moses, and one for Elias: not knowing what he said.

34. While he thus spake, there came a cloud, and overshadowed them: and they feared as they entered into the cloud.

35. And there came a voice out of the cloud, saying, This is my beloved Son: hear him.

36. And when the voice was past, Jesus was found alone. And they kept it close, and told no man in those days any of those things which they had seen.

37. And it came to pass, that on

seine Klarheit und die zwei Männer bei ihm stehen.

33. Und es begab sich, da die von ihm wichen, sprach Petrus zu Jesu: Meister, hier ist gut sein. Lasset uns drei Hütten machen: dir eine, Mose eine und Elia eine. Und er wußte nicht, was er redete.

34. Da er aber solches redete, kam eine Wolke und überschattete sie; und sie erschranken, da sie die Wolke überzog.

35. Und es fiel eine Stimme aus der Wolke, die sprach: Dieser ist mein lieber Sohn; den sollt ihr hören!

36. Und indem solche Stimme geschah, fanden sie Jesum allein. Und sie verschwiegen es und verkündigten niemand in jenen Tagen, was sie gesehen hatten.

37. Es begab sich aber den Tag

menivät alas vuorelta, tuli paljon kansaa häntä vastaan.

38 Ja katso, kansanjoukosta huusi eräs mies sanoen:
"Opettaja, minä rukoilen sinua, katsahda minun poikani puoleen, sillä hän on minun ainokaiseni;
39 ja katso, hänen kimppuunsa käy henki, ja heti hän parkaisee, ja se kouristaa häntä, niin että vahto lähtee; ja vaivoin se hänestä poistuu, runnellen häntä.

40 Ja minä pyysin sinun opetuslapsiasi ajamaan sitä ulos, mutta he eivät voineet."

41 Jeesus vastasi ja sanoi: "Voi, sinä epäuskoinen ja nurja sukupolvi; kuinka kauan minun täytyy olla teidän luonanne ja kärsiä teitä? Tuo poikasi tänne."

42 Ja vielä pojan tullessakin riivaaja repi häntä ja kouristi kovin. Mutta Jeesus nuhteli saastaista henkeä ja paransi pojan ja antoi hänet takaisin

the next day, when they were come down from the hill, much people met him.

38. And, behold, a man of the company cried out, saying, Master, I beseech thee, look upon my son: for he is mine only child.

39. And, lo, a spirit taketh him, and he suddenly crieth out; and it teareth him that he foameth again, and bruising him hardly departeth from him.

40. And I besought thy disciples to cast him out; and they could not.

41. And Jesus answering said, O faithless and perverse generation, how long shall I be with you, and suffer you Bring thy son hither.

42. And as he was yet a coming, the devil threw him down, and tare him. And Jesus rebuked the unclean spirit, and healed the child, and delivered him again to

hernach, da sie von dem Berge kamen, kam ihnen entgegen viel Volks.

38. Und siehe, ein Mann unter dem Volk rief und sprach: Meister, ich bitte dich, besiehe doch meinen Sohn, denn er ist mein einziger Sohn.

39. Siehe, der Geist ergreift ihn, so schreit er alsbald, und reißt ihn, daß er schäumt, und mit Not weicht er von ihm, wenn er ihn gerissen hat.

40. Und ich habe deine Jünger gebeten, daß sie ihn austrieben, und sie konnten nicht.

41. Da antwortete Jesus und sprach: O du ungläubige und verkehrte Art, wie lange soll ich bei euch sein und euch dulden? Bringe deinen Sohn her!

42. Und da er zu ihm kam, riß ihn der Teufel und zerrte ihn. Jesus aber bedrohte den unsauberen Geist und machte den Knaben gesund und gab ihn

hänen isällensä.

43 Ja kaikki hämmästyivät Jumalan valtasuuruutta. Mutta kun kaikki ihmettelivät kaikkea sitä, mitä Jeesus teki, sanoi hän opetuslapsillensa:

44 Ottakaa korviinne nämä sanat: Ihmisen Poika annetaan ihmisten käsiin.

45 Mutta he eivät käsittäneet tätä puhetta, ja se oli heiltä peitetty, niin etteivät he sitä ymmärtäneet, ja he pelkäsivät kysyä häneltä, mitä se puhe oli.

46 Ja heidän mieleensä tuli ajatus, kuka heistä mahtoi olla suurin.

47 Mutta kun Jeesus tiesi heidän sydämensä ajatuksen, otti hän lapsen ja asetti sen viereensä

48 ja sanoi heille: "Joka ottaa tykönsä tämän lapsen minun nimeeni, se ottaa tykönsä minut; ja joka ottaa tykönsä minut, ottaa

his father.

43. And they were all amazed at the mighty power of God. But while they wondered every one at all things which Jesus did, he said unto his disciples,

44. Let these sayings sink down into your ears: for the Son of man shall be delivered into the hands of men.

45. But they understood not this saying, and it was hid from them, that they perceived it not: and they feared to ask him of that saying.

46. Then there arose a reasoning among them, which of them should be greatest.

47. And Jesus, perceiving the thought of their heart, took a child, and set him by him,

48. And said unto them, Whosoever shall receive this child in my name receiveth me: and whosoever shall receive me

seinem Vater wieder.

43. Und sie entsetzten sich alle über die Herrlichkeit Gottes. Da sie sich aber alle wunderten über alles, was er tat, sprach er zu seinen Jüngern:

44. Fasset ihr zu euren Ohren diese Rede: Des Menschen Sohn muß überantwortet werden in der Menschen Hände.

45. Aber das Wort verstanden sie nicht, und es ward vor ihnen verborgen, daß sie es nicht begriffen. Und sie fürchteten sich, ihn zu fragen um dieses Wort.

46. Es kam auch ein Gedanke unter sie, welcher unter ihnen der Größte wäre.

47. Da aber Jesus den Gedanken ihres Herzens sah, ergriff er ein Kind und stellte es neben sich

48. und sprach zu ihnen: Wer dies Kind aufnimmt in meinem Namen, der nimmt mich auf; und wer mich aufnimmt, der nimmt

tykönsä hänet, joka on minut lähettänyt. Sillä joka teistä kaikista on pienin, se on suuri."

49 Silloin Johannes rupesi puhumaan ja sanoi: "Mestari, me näimme erään miehen sinun nimessäsi ajavan ulos riivaajia, ja me kielsimme häntä, koska hän ei seuraa meidän mukanaamme".

50 Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Älkää kieltäkö; sillä joka ei ole teitä vastaan, se on teidän puolellanne".

51 Ja kun hänen ylösottamisensa aika oli täyttymässä, käänsi hän kasvonsa Jerusalemia kohti, vaeltaaksensa sinne.

52 Ja hän lähetti edellensä sanansaattajia; ja he lähtivät matkalle ja menivät erääseen samarialaisten kylään valmistukseen hänelle majaa.

53 Mutta siellä ei otettu häntä

receiveth him that sent me: for he that is least among you all, the same shall be great.

49. And John answered and said, Master, we saw one casting out devils in thy name; and we forbad him, because he followeth not with us.

50. And Jesus said unto him, Forbid him not: for he that is not against us is for us.

51. And it came to pass, when the time was come that he should be received up, he stedfastly set his face to go to Jerusalem,

52. And sent messengers before his face: and they went, and entered into a village of the Samaritans, to make ready for him.

53. And they did not receive him,

den auf, der mich gesandt hat. Welcher aber der Kleinste ist unter euch allen, der wird groß sein.

49. Da antwortete Johannes und sprach: Meister, wir sahen einen, der trieb die Teufel aus in deinem Namen; und wir wehrten ihm, denn er folgt dir nicht mit uns.

50. Und Jesus sprach zu ihm: Wehret ihm nicht; denn wer nicht wider uns ist, der ist für uns.

51. Es begab sich aber, da die Zeit erfüllet war, daß er sollte von hinnen genommen werden, wendete er sein Angesicht, stracks gen Jerusalem zu wandeln.

52. Und er sandte Boten vor sich hin; die gingen hin und kamen in einen Markt der Samariter, daß sie ihm Herberge bestellten.

53. Und sie nahmen ihn nicht an,

vastaan, koska hän oli vaeltamassa kohti Jerusalemiä.

54 Kun hänen opetuslapsensa Jaakob ja Johannes sen näkivät, sanoivat he: "Herra, tahdotko, niin sanomme, että tuli taivaasta tulkoon alas ja hävittääköön heidät?" (Niinkuin Eliaskin teki.)

55 Mutta hän kääntyi ja nuhteli heitä (ja sanoi: "Ette tiedä, minkä hengen omat olette").

56 "Sillä Ihmisen Poika ei ole tullut ihmisten sieluja hukuttamaan, vaan pelastamaan"). Ja he vaelsivat toiseen kylään.

57 Ja heidän tietä vaeltaessaan eräs mies sanoi Hänelle: "Minä seuraan sinua, mihin ikinä menet".

58 Niin Jeesus sanoi hänelle: "Ketuilla on luolat ja taivaan linnuilla pesät, mutta Ihmisen Pojalla ei ole, mihin hän päänsä

because his face was as though he would go to Jerusalem.

54. And when his disciples James and John saw this, they said, Lord, wilt thou that we command fire to come down from heaven, and consume them, even as Elias did?

55. But he turned, and rebuked them, and said, Ye know not what manner of spirit ye are of.

56. For the Son of man is not come to destroy men's lives, but to save them. And they went to another village.

57. And it came to pass, that, as they went in the way, a certain man said unto him, Lord, I will follow thee whithersoever thou goest.

58. And Jesus said unto him, Foxes have holes, and birds of the air have nests; but the Son of man hath not where to lay his

darum daß er sein Angesicht gewendet hatte, zu wandeln gen Jerusalem.

54. Da aber das seine Jünger Jakobus und Johannes sahen, sprachen sie: HERR, willst du, so wollen wir sagen, daß Feuer vom Himmel falle und verzehre sie, wie Elia tat.

55. Jesus aber wandte sich um und bedrohte sie und sprach: Wisset ihr nicht, welches Geistes Kinder ihr seid?

56. Des Menschen Sohn ist nicht gekommen, der Menschen Seelen zu verderben, sondern zu erhalten.

57. Und sie gingen in einen anderen Markt. Es begab sich aber, da sie auf dem Wege waren, sprach einer zu ihm: Ich will dir folgen, wo du hin gehst.

58. Und Jesus sprach zu ihm: Die Füchse haben Gruben, und die Vögel unter dem Himmel haben Nester; aber des

kallistaisi".

head.

Menschen Sohn hat nicht, da er sein Haupt hin lege.

59 Toiselle hän sanoi: "Seuraa minua". Mutta tämä sanoi: "Herra, salli minun ensin käydä hautaamassa isäni".

59. And he said unto another, Follow me. But he said, Lord, suffer me first to go and bury my father.

59. Und er sprach zu einem andern: Folge mir nach! Der sprach aber: HERR, erlaube mir, daß ich zuvor hingehe und meinen Vater begrabe.

60 Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Anna kuolleitten haudata kuolleensa, mutta mene sinä ja julista Jumalan valtakuntaa".

60. Jesus said unto him, Let the dead bury their dead: but go thou and preach the kingdom of God.

60. Aber Jesus sprach zu ihm: Laß die Toten ihre Toten begraben; gehe du aber hin und verkündige das Reich Gottes!

61 Vielä eräs toinen sanoi: "Minä tahdon seurata sinua, Herra; mutta salli minun ensin käydä ottamassa jäähyväiset kotiväeltäni".

61. And another also said, Lord, I will follow thee; but let me first go bid them farewell, which are at home at my house.

61. Und ein anderer sprach: HERR, ich will dir nachfolgen; aber erlaube mir zuvor, daß ich einen Abschied mache mit denen, die in meinem Hause sind.

62 Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Ei kukaan, joka laskee kätensä auran ja katsoo taaksensa, ole sovelias Jumalan valtakuntaan".

62. And Jesus said unto him, No man, having put his hand to the plough, and looking back, is fit for the kingdom of God.

62. Jesus aber sprach zu ihm: Wer seine Hand an den Pflug legt und sieht zurück, der ist nicht geschickt zum Reich Gottes.

10 luku

Jeesus lähettää seitsemänkymmentä opetuslasta 1 – 16, jotka palaavat iloiten 17 – 20, ylistää Isää

armon ilmoittamisesta lapsenmielisille 21, 22, sanoo opetuslapsiaan autuaiksi 23, 24, vastaa lainoppineen kysymykseen iankaikkisen elämän perimisestä 25 – 29, puhuu laupiaasta samarialaisesta 30 – 37, sekä käy Martan ja Marian kodissa 38 – 42.

1 Sen jälkeen Herra valitsi seitsemänkymmentä muuta ja lähetti heidät kaksittain edellensä jokaiseen kaupunkiin ja paikkaan, jonne hän itse aikoi mennä.

2 Ja hän sanoi heille: "Eloa on paljon, mutta työmiehiä vähän. Rukoilkaa siis elon Herraa, että hän lähettäisi työmiehiä elonkorjuuseensa.

3 Menkää; katso, minä lähetän teidät niinkuin lampaat susien keskelle.

4 Älkää ottako mukaanne rahakukkaroa, älkää laukkua, älkää kenkiä, älkääkä tervehtikö ketään tiellä.

5 Kun tulette johonkin taloon, niin sanokaa ensiksi: 'Rauha tälle talolle!'

6 Ja jos siellä on rauhan lapsi,

1. After these things the Lord appointed other seventy also, and sent them two and two before his face into every city and place, whither he himself would come.

2. Therefore said he unto them, The harvest truly is great, but the labourers are few: pray ye therefore the Lord of the harvest, that he would send forth labourers into his harvest.

3. Go your ways: behold, I send you forth as lambs among wolves.

4. Carry neither purse, nor scrip, nor shoes: and salute no man by the way.

5. And into whatsoever house ye enter, first say, Peace be to this house.

6. And if the son of peace be

1. Darnach sonderte der HERR andere siebzig aus und sandte sie je zwei und zwei vor ihm her in alle Städte und Orte, da er wollte hinkommen,

2. und sprach zu ihnen: Die Ernte ist groß, der Arbeiter aber sind wenige. Bittet den HERRN der Ernte, daß er Arbeiter aussende in seine Ernte.

3. Gehet hin; siehe, ich sende euch als die Lämmer mitten unter die Wölfe.

4. Tragt keinen Beutel noch Tasche noch Schuhe und grüßet niemand auf der Straße.

5. Wo ihr in ein Haus kommt, da sprecht zuerst: Friede sei in diesem Hause!

6. Und so daselbst wird ein Kind

niin teidän rauhanne on lepäävä hänen päällänsä; mutta jos ei ole, niin se palajaa teille.

7 Ja olkaa siinä talossa ja syökää ja juokaa, mitä heillä on tarjota, sillä työmies on palkkansa ansainnut. Älkää siirtykö talosta taloon.

8 Ja mihin kaupunkiin te tulettekin, missä teidät otetaan vastaan, syökää, mitä eteenne pannaan,

9 ja parantakaa sairaat siellä ja sanokaa heille: 'Jumalan valtakunta on tullut teitä lähelle'.

10 Mutta kun tulette kaupunkiin, jossa teitä ei oteta vastaan, niin menkää sen kaduille ja sanokaa:

11 'Tomunkin, joka teidän kaupungistanne on jalkoihimme tarttunut, me pudistamme teille takaisin; mutta se tietäkää, että Jumalan valtakunta on tullut

there, your peace shall rest upon it: if not, it shall turn to you again.

7. And in the same house remain, eating and drinking such things as they give: for the labourer is worthy of his hire. Go not from house to house.

8. And into whatsoever city ye enter, and they receive you, eat such things as are set before you:

9. And heal the sick that are therein, and say unto them, The kingdom of God is come nigh unto you.

10. But into whatsoever city ye enter, and they receive you not, go your ways out into the streets of the same, and say,

11. Even the very dust of your city, which cleaveth on us, we do wipe off against you: notwithstanding be ye sure of this, that the kingdom of God is

des Friedens sein, so wird euer Friede auf ihm beruhen; wo aber nicht, so wird sich euer Friede wieder zu euch wenden.

7. In dem Hause aber bleibet, esset und trinket, was sie haben; denn ein Arbeiter ist seines Lohnes wert. Ihr sollt nicht von einem Hause zum anderen gehen.

8. Und wo ihr in eine Stadt kommt und sie euch aufnehmen, da esset, was euch wird vorgetragen;

9. und heilet die Kranken, die daselbst sind, und saget ihnen: Das Reich Gottes ist nahe zu euch gekommen.

10. Wo ihr aber in eine Stadt kommt, da sie euch nicht aufnehmen, da geht heraus auf ihre Gassen und sprecht:

11. Auch den Staub, der sich an uns gehängt hat von eurer Stadt, schlagen wir ab auf euch; doch sollt ihr wissen, daß euch das Reich Gottes nahe gewesen ist.

lähelle'.

12 Minä sanon teille: Sodom on oleva sinä päivänä helpompi kuin sen kaupungin.

13 Voi sinua, Korasin! Voi sinua, Beetsaida! Sillä jos ne voimalliset teot, jotka teissä ovat tapahtuneet, olisivat tapahtuneet Tyyrossa ja Siidonissa, niin nämä jo aikaa sitten olisivat säkissä ja tuhassa istuen tehneet parannuksen.

14 Mutta Tyyron ja Siidonin on oleva tuomiolla helpompi kuin teidän.

15 Ja sinä, Kapernaum, korotetaankohan sinut hamaan taivaaseen? Hamaan tuonelaan on sinun astuttava alas.

16 Joka kuulee teitä, se kuulee minua, ja joka hylkää teidät, hylkää minut; mutta joka minut hylkää, hylkää hänet, joka on minut lähettänyt."

17 Niin ne seitsemänkymmentä palasivat iloiten ja sanoivat: "Herra, riivaajatkin ovat meille

come nigh unto you.

12. But I say unto you, that it shall be more tolerable in that day for Sodom, than for that city.

13. Woe unto thee, Chorazin! woe unto thee, Bethsaida! for if the mighty works had been done in Tyre and Sidon, which have been done in you, they had a great while ago repented, sitting in sackcloth and ashes.

14. But it shall be more tolerable for Tyre and Sidon at the judgment, than for you.

15. And thou, Capernaum, which art exalted to heaven, shalt be thrust down to hell.

16. He that heareth you heareth me; and he that despiseth you despiseth me; and he that despiseth me despiseth him that sent me.

17. And the seventy returned again with joy, saying, Lord, even the devils are subject unto

12. Ich sage euch: Es wird Sodom erträglicher gehen an jenem Tage denn solcher Stadt.

13. Weh dir Chorazin! Weh dir Bethsaida! Denn wären solche Taten zu Tyrus oder Sidon geschehen, die bei euch geschehen sind, sie hätten vorzeiten im Sack und in der Asche gesessen und Buße getan.

14. Doch es wird Tyrus und Sidon erträglicher gehen im Gericht als euch.

15. Und du, Kapernaum, die du bis an den Himmel erhoben bist, du wirst in die Hölle hinunter gestoßen werden.

16. Wer euch hört, der hört mich; und wer euch verachtet, der verachtet mich; wer aber mich verachtet, der verachtet den, der mich gesandt hat.

17. Die Siebzig aber kamen wieder mit Freuden und sprachen: HERR, es sind uns

alamaiset sinun nimesi tähden".

us through thy name.

auch die Teufel untertan in deinem Namen.

18 Silloin hän sanoi heille: "Minä näin saatanan lankeavan taivaasta niinkuin salaman.

18. And he said unto them, I beheld Satan as lightning fall from heaven.

18. Er sprach aber zu ihnen: Ich sah wohl den Satanas vom Himmel fallen als einen Blitz.

19 Katso, minä olen antanut teille vallan tallata käärmeitä ja skorpioneja ja kaikkea vihollisen voimaa, eikä mikään ole teitä vahingoittava.

19. Behold, I give unto you power to tread on serpents and scorpions, and over all the power of the enemy: and nothing shall by any means hurt you.

19. Sehet, ich habe euch Macht gegeben, zu treten auf Schlangen und Skorpione, und über alle Gewalt des Feindes; und nichts wird euch beschädigen.

20 Älkää kuitenkaan siitä iloitko, että henget ovat teille alamaiset, vaan iloitkaa siitä, että teidän nimenne ovat kirjoitettuna taivaissa."

20. Notwithstanding in this rejoice not, that the spirits are subject unto you; but rather rejoice, because your names are written in heaven.

20. Doch darin freuet euch nicht, daß euch die Geister untertan sind. Freuet euch aber, daß eure Namen im Himmel geschrieben sind.

21 Sillä hetkellä hän riemuitsi Pyhässä Hengessä ja sanoi: "Minä ylistän sinua, Isä, taivaan ja maan Herra, että olet salannut nämä viisailta ja ymmärtäväsiltä ja ilmoittanut ne lapsenmielisille. Niin, Isä, sillä näin on sinulle hyväksi näkynyt.

21. In that hour Jesus rejoiced in spirit, and said, I thank thee, O Father, Lord of heaven and earth, that thou hast hid these things from the wise and prudent, and hast revealed them unto babes: even so, Father; for so it seemed good in thy sight.

21. Zu der Stunde freute sich Jesus im Geist und sprach: Ich preise dich, Vater und HERR des Himmels und der Erde, daß du solches verborgen hast den Weisen und Klugen, und hast es offenbart den Unmündigen. Ja, Vater, also war es wohlgefällig vor dir.

22 Kaikki on minun Isäni antanut minun haltuuni, eikä kukaan muu

22. All things are delivered to me of my Father: and no man

22. Es ist mir alles übergeben von meinem Vater. Und niemand

tunne, kuka Poika on, kuin Isä; eikä kukaan muu tunne, kuka Isä on, kuin Poika ja se, kenelle Poika tahtoo hänet ilmoittaa."

knoweth who the Son is, but the Father; and who the Father is, but the Son, and he to whom the Son will reveal him.

weiß, wer der Sohn sei, denn nur der Vater; noch wer der Vater sei, denn nur der Sohn und welchem es der Sohn will offenbaren.

23 Ja hän kääntyi opetuslapsiinsa erikseen ja sanoi: "Autuaat ovat ne silmät, jotka näkevät, mitä te näette.

23. And he turned him unto his disciples, and said privately, Blessed are the eyes which see the things that ye see:

23. Und er wandte sich zu seinen Jüngern und sprach insonderheit: Selig sind die Augen, die da sehen, was ihr sehet.

24 Sillä minä sanon teille: monet profeetat ja kuninkaat ovat tahtoneet nähdä, mitä te näette, eivätkä ole nähneet, ja kuulla, mitä te kuulette, eivätkä ole kuulleet."

24. For I tell you, that many prophets and kings have desired to see those things which ye see, and have not seen them; and to hear those things which ye hear, and have not heard them.

24. Denn ich sage euch: Viele Propheten und Könige wollten sehen, was ihr sehet, und haben's nicht gesehen, und hören, was ihr höret, und haben's nicht gehört.

25 Ja katso, eräs lainoppinut nousi ja kysyi kiusaten häntä: "Opettaja, mitä minun pitää tekemän, että minä iankaikkisen elämän perisin?"

25. And, behold, a certain lawyer stood up, and tempted him, saying, Master, what shall I do to inherit eternal life?

25. Und siehe, da stand ein Schriftgelehrter auf, versuchte ihn und sprach: Meister, was muß ich tun, daß ich das ewige Leben ererbe?

26 Niin hän sanoi hänelle: "Mitä laissa on kirjoitettuna? Kuinkas luet?"

26. He said unto him, What is written in the law how readest thou

26. Er aber sprach zu ihm: Wie steht im Gesetz geschrieben? Wie lieset du?

27 Hän vastasi ja sanoi: "Rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydämestäsi

27. And he answering said, Thou shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul,

27. Er antwortete und sprach: "Du sollst Gott, deinen HERRN, lieben von ganzem Herzen, von

ja kaikesta sielustasi ja kaikesta voimastasi ja kaikesta mielestäsi, ja lähimmäistäsi niinkuin itseäsi".

28 Hän sanoi hänelle: "Oikein vastasit; tee se, niin sinä saat elää".

29 Mutta hän tahtoi näyttää olevansa vanhurskas ja sanoi Jeesukselle: "Kuka sitten on minun lähimmäiseni?"

30 Jeesus vastasi ja sanoi: "Eräs mies vaelsi Jerusalemissa alas Jerikoon ja joutui ryöväreiden käsiin, jotka riisuivat hänet alasti ja löivät haavoille ja menivät pois jättäen hänet puolikuolleeksi.

31 Niin vaelsi sattumalta eräs pappi sitä tietä ja näki hänet ja meni ohitse.

32 Samoin leeviläinenkin: kun hän tuli sille paikalle ja näki hänet, meni hän ohitse.

33 Mutta kun eräs samarialainen, joka matkusti sitä

and with all thy strength, and with all thy mind; and thy neighbour as thyself.

28. And he said unto him, Thou hast answered right: this do, and thou shalt live.

29. But he, willing to justify himself, said unto Jesus, And who is my neighbour?

30. And Jesus answering said, A certain man went down from Jerusalem to Jericho, and fell among thieves, which stripped him of his raiment, and wounded him, and departed, leaving him half dead.

31. And by chance there came down a certain priest that way: and when he saw him, he passed by on the other side.

32. And likewise a Levite, when he was at the place, came and looked on him, and passed by on the other side.

33. But a certain Samaritan, as he journeyed, came where he

ganzer Seele, von allen Kräften und von ganzem Gemüte und deinen Nächsten als dich selbst."

28. Er aber sprach zu ihm: Du hast recht geantwortet; tue das, so wirst du leben.

29. Er aber wollte sich selbst rechtfertigen und sprach zu Jesus: "Wer ist denn mein Nächster?"

30. Da antwortete Jesus und sprach: Es war ein Mensch, der ging von Jerusalem hinab gen Jericho und fiel unter die Mörder; die zogen ihn aus und schlugen ihn und gingen davon und ließen ihn halbtot liegen.

31. Es begab sich aber ungefähr, daß ein Priester dieselbe Straße hinabzog; und da er ihn sah, ging er vorüber.

32. Desgleichen auch ein Levit; da er kam zu der Stätte und sah ihn, ging er vorüber.

33. Ein Samariter aber reiste und kam dahin; und da er ihn sah,

tietä, tuli hänen kohdalleen ja näki hänet, niin hän armahti häntä.

34 Ja hän meni hänen luokseen ja sitoi hänen haavansa ja vuodatti niihin öljyä ja viiniä, pani hänet juhtansa selkään ja vei hänet majataloon ja hoiti häntä.

35 Ja seuraavana aamuna hän otti esiin kaksi denaria ja antoi majatalon isännälle ja sanoi: 'Hoida häntä, ja mitä sinulta lisää kuluu, sen minä palatessani sinulle maksan'.

36 Kuka näistä kolmesta sinun mielestäsi osoitti olevansa sen lähimmäinen, joka oli joutunut ryövärien käsiin?"

37 Hän sanoi: "Se, joka osoitti hänelle laupeutta". Niin Jeesus sanoi hänelle: "Mene ja tee sinä samoin".

38 Ja heidän vaeltaessaan hän meni muutamaan kylään. Niin eräs nainen, nimeltä Martha, otti hänet kotiinsa.

was: and when he saw him, he had compassion on him,

34. And went to him, and bound up his wounds, pouring in oil and wine, and set him on his own beast, and brought him to an inn, and took care of him.

35. And on the morrow when he departed, he took out two pence, and gave them to the host, and said unto him, Take care of him; and whatsoever thou spendest more, when I come again, I will repay thee.

36. Which now of these three, thinkest thou, was neighbour unto him that fell among the thieves?"

37. And he said, He that shewed mercy on him. Then said Jesus unto him, Go, and do thou likewise.

38. Now it came to pass, as they went, that he entered into a certain village: and a certain woman named Martha received

jammerte ihn sein,

34. ging zu ihm, verband ihm seine Wunden und goß darein Öl und Wein und hob ihn auf sein Tier und führte ihn in die Herberge und pflegte sein.

35. Des anderen Tages reiste er und zog heraus zwei Groschen und gab sie dem Wirte und sprach zu ihm: Pflege sein; und so du was mehr wirst dartun, will ich dir's bezahlen, wenn ich wiederkomme.

36. Welcher dünkt dich, der unter diesen Dreien der Nächste sei gewesen dem, der unter die Mörder gefallen war?"

37. Er sprach: Der die Barmherzigkeit an ihn tat. Da sprach Jesus zu ihm: So gehe hin und tue desgleichen!

38. Es begab sich aber, da sie wandelten, ging er in einen Markt. Da war ein Weib mit Namen Martha, die nahm ihn auf

39 Ja hänellä oli sisar, Maria niminen, joka asettui istumaan Herran jalkojen juureen ja kuunteli hänen puhettansa.

40 Mutta Martta puuhasi monissa palvelustoimissa; ja hän tuli ja sanoi: "Herra, etkö sinä välitä mitään siitä, että sisareni on jättänyt minut yksinäni palvelemaan? Sano siis hänelle, että hän minua auttaisi."

41 Herra vastasi ja sanoi hänelle: "Martta, Martta, moninaisista sinä huolehdit ja hätäilet,

42 mutta tarpeellisia on vähän, tahi yksi ainoa. Maria on valinnut hyvän osan, jota ei häneltä oteta pois."

him into her house.

39. And she had a sister called Mary, which also sat at Jesus' feet, and heard his word.

40. But Martha was cumbered about much serving, and came to him, and said, Lord, dost thou not care that my sister hath left me to serve alone? bid her therefore that she help me.

41. And Jesus answered and said unto her, Martha, Martha, thou art careful and troubled about many things:

42. But one thing is needful: and Mary hath chosen that good part, which shall not be taken away from her.

in ihr Haus.

39. Und sie hatte eine Schwester, die hieß Maria; die setzte sich zu Jesu Füßen und hörte seiner Rede zu.

40. Martha aber machte sich viel zu schaffen, ihm zu dienen. Und sie trat hinzu und sprach: HERR, fragst du nicht darnach, daß mich meine Schwester läßt allein dienen? Sage ihr doch, daß sie es auch angreife!

41. Jesus aber antwortete und sprach zu ihr: Martha, Martha, du hast viel Sorge und Mühe;

42. eins aber ist not. Maria hat das gute Teil erwählt; das soll nicht von ihr genommen werden.

11 luku

Jeesus opettaa ja kehoittaa rukoilemaan 1 – 13, parantaa riivatun miehen ja kumoaa syytöksen, että hän Beelsebulin avulla ajaa ulos riivaajia 14 – 26, sanoo, kuka on autuas 27, 28, moittii kansaa pahaksi ja merkkejä tavoittelevaksi 29 – 32, puhuu sisällisestä valosta 33 – 36; ja huutaa: >> Voi teitä! >>

fariseuksille 37 – 44 ja lainoppineille 45 – 52; häntä koetetaan saada sanoistaan ansaan 53, 54.

1 Ja kun hän oli eräässä paikassa rukoilemassa ja oli lakannut, sanoi eräs hänen opetuslapsistansa hänelle: "Herra, opeta meitä rukoilemaan, niinkuin Johanneskin opetti opetuslapsiansa".

2 Niin hän sanoi heille: "Kun rukoilette, sanokaa: Isä (meidän joka olet taivaissa), pyhitetty olkoon sinun nimesi; tulkoon sinun valtakuntasi; (tapahtukoon sinun tahtosi myös maan päällä niinkuin taivaassa;)

3 anna meille joka päivä meidän jokapäiväinen leipämme;

4 ja anna meille meidän syntimme anteeksi, sillä mekin annamme anteeksi jokaiselle velallisellemme; äläkä saata meitä kiusaukseen; (vaan päästä meidät pahasta)."

5 Ja hän sanoi heille: "Jos jollakin teistä on ystävä ja hän menee hänen luoksensa

1. And it came to pass, that, as he was praying in a certain place, when he ceased, one of his disciples said unto him, Lord, teach us to pray, as John also taught his disciples.

2. And he said unto them, When ye pray, say, Our Father which art in heaven, Hallowed be thy name. Thy kingdom come. Thy will be done, as in heaven, so in earth.

3. Give us day by day our daily bread.

4. And forgive us our sins; for we also forgive every one that is indebted to us. And lead us not into temptation; but deliver us from evil.

5. And he said unto them, Which of you shall have a friend, and shall go unto him at midnight,

1. Und es begab sich, daß er war an einem Ort und betete. Und da er aufgehört hatte, sprach seiner Jünger einer zu ihm: HERR, lehre uns beten, wie auch Johannes seine Jünger lehrte.

2. Und er sprach zu ihnen: Wenn ihr betet, so sprecht: Unser Vater im Himmel, dein Name werde geheiligt. Dein Reich komme. Dein Wille geschehe auf Erden wie im Himmel.

3. Gib uns unser täglich Brot immerdar.

4. Und vergib uns unsre Sünden, denn auch wir vergeben allen, die uns schuldig sind. Und führe uns nicht in Versuchung, sondern erlöse uns von dem Übel.

5. Und er sprach zu ihnen: Welcher ist unter euch, der einen Freund hat und ginge zu ihm zu

yösydännä ja sanoo hänelle:
'Ystäväni, lainaa minulle kolme leipää,
6 sillä eräs ystäväni on matkallaan tullut minun luokseni, eikä minulla ole, mitä panna hänen eteensä';
7 ja toinen sisältä vastaa ja sanoo: 'Älä minua vaivaa; ovi on jo suljettu, ja lapseni ovat minun kanssani vuoteessa; en minä voi nousta antamaan sinulle' —

8 minä sanon teille: vaikka hän ei nousekaan antamaan hänelle sentähden, että hän on hänen ystävänsä, nousee hän kuitenkin sentähden, että toinen ei hellitä, ja antaa hänelle niin paljon, kuin hän tarvitsee.

9 Niinpä minäkin sanon teille: anokaa, niin teille annetaan; etsikää, niin te löydätte; kolkuttakaa, niin teille avataan.

10 Sillä jokainen anova saa, ja

and say unto him, Friend, lend me three loaves;

6. For a friend of mine in his journey is come to me, and I have nothing to set before him?

7. And he from within shall answer and say, Trouble me not: the door is now shut, and my children are with me in bed; I cannot rise and give thee.

8. I say unto you, Though he will not rise and give him, because he is his friend, yet because of his importunity he will rise and give him as many as he needeth.

9. And I say unto you, Ask, and it shall be given you; seek, and ye shall find; knock, and it shall be opened unto you.

10. For every one that asketh

Mitternacht und spräche zu ihm: Lieber Freund, leihe mir drei Brote;

6. denn es ist mein Freund zu mir gekommen von der Straße, und ich habe nicht, was ich ihm vorlege;

7. und er drinnen würde antworten und sprechen: Mache mir keine Unruhe! die Tür ist schon zugeschlossen, und meine Kindlein sind bei mir in der Kammer; ich kann nicht aufstehen und dir geben.

8. Ich sage euch: Und ob er nicht aufsteht und gibt ihm, darum daß er sein Freund ist, so wird er doch um seines unverschämten Geilens willen aufstehen und ihm geben, wieviel er bedarf.

9. Und ich sage euch auch: Bittet, so wird euch gegeben; suchet, so werdet ihr finden; klopft an, so wird euch aufgetan.

10. Denn wer da bittet, der

etsivä löytää, ja kolkuttavalle avataan.

11 Ja kuka teistä on se isä, joka poikansa häneltä pyytäessä kalaa antaa hänelle kalan sijasta käärmeen,

12 taikka joka hänen pyytäessään munaa antaa hänelle skorpionin?

13 Jos siis te, jotka olette pahoja, osaatte antaa lapsillenne hyviä lahjoja, kuinka paljoa ennemmin taivaallinen Isä antaa Pyhän Hengen niille, jotka sitä häneltä anovat!"

14 Ja hän ajoi ulos riivaajan, ja se oli mykkä; ja kun riivaaja oli lähtenyt, niin tapahtui, että mykkä mies puhui; ja kansa ihmetteli.

15 Mutta muutamat heistä sanoivat: "Beelsebulin, riivaajain päämiehen, voimalla hän ajaa ulos riivaajia".

receiveth; and he that seeketh findeth; and to him that knocketh it shall be opened.

11. If a son shall ask bread of any of you that is a father, will he give him a stone? or if he ask a fish, will he for a fish give him a serpent?

12. Or if he shall ask an egg, will he offer him a scorpion?

13. If ye then, being evil, know how to give good gifts unto your children: how much more shall your heavenly Father give the Holy Spirit to them that ask him?

14. And he was casting out a devil, and it was dumb. And it came to pass, when the devil was gone out, the dumb spake; and the people wondered.

15. But some of them said, He casteth out devils through Beelzebub the chief of the devils.

nimmt; und wer da sucht, der findet; und wer da anklopft, dem wird aufgetan.

11. Wo bittet unter euch ein Sohn den Vater ums Brot, der ihm einen Stein dafür biete? und, so er um einen Fisch bittet, der ihm eine Schlange für den Fisch biete?

12. oder, so er um ein Ei bittet, der ihm einen Skorpion dafür biete?

13. So denn ihr, die ihr arg seid, könnet euren Kindern gute Gaben geben, wie viel mehr wird der Vater im Himmel den heiligen Geist geben denen, die ihn bitten!

14. Und er trieb einen Teufel aus, der war stumm. Und es geschah, da der Teufel ausfuhr, da redete der Stumme. Und das Volk verwunderte sich.

15. Etliche aber unter ihnen sprachen: Er treibt die Teufel aus durch Beelzebub, den Obersten der Teufel.

16 Toiset taas kiusasivat häntä ja pyysivät häneltä merkkiä taivaasta.

17 Mutta hän tiesi heidän ajatuksensa ja sanoi heille: "Jokainen valtakunta, joka riitautuu itsensä kanssa, joutuu autioksi, ja talo kaatuu talon päälle.

18 Jos nyt saatanakin on riitautunut itsensä kanssa, kuinka hänen valtakuntansa pysyy pystyssä? Tehän sanotte minun Beelsebulin voimalla ajavan ulos riivaajia.

19 Mutta jos minä Beelsebulin voimalla ajan ulos riivaajia, kenenkä voimalla sitten teidän lapsenne ajavat niitä ulos? Sentähden he tulevat olemaan teidän tuomarinne.

20 Mutta jos minä Jumalan sormella ajan ulos riivaajia, niin onhan Jumalan valtakunta tullut teidän tyköne.

21 Kun väkevä aseellisena vartioitsee kartanoaan, on hänen

16. And others, tempting him, sought of him a sign from heaven.

17. But he, knowing their thoughts, said unto them, Every kingdom divided against itself is brought to desolation; and a house divided against a house falleth.

18. If Satan also be divided against himself, how shall his kingdom stand? because ye say that I cast out devils through Beelzebub.

19. And if I by Beelzebub cast out devils, by whom do your sons cast them out? therefore shall they be your judges.

20. But if I with the finger of God cast out devils, no doubt the kingdom of God is come upon you.

21. When a strong man armed keepeth his palace, his goods

16. Die andern aber versuchten ihn und begehrten ein Zeichen von ihm vom Himmel.

17. Er aber erkannte ihre Gedanken und sprach zu ihnen: Ein jeglich Reich, so es mit sich selbst uneins wird, das wird wüst; und ein Haus fällt über das andere.

18. Ist denn der Satanas auch mit sich selbst uneins, wie will sein Reich bestehen? dieweil ihr sagt, ich treibe die Teufel aus durch Beelzebub.

19. So aber ich die Teufel durch Beelzebub austreibe, durch wen treiben sie eure Kinder aus? Darum werden sie eure Richter sein.

20. So ich aber durch Gottes Finger die Teufel austreibe, so kommt ja das Reich Gottes zu euch.

21. Wenn ein starker Gewappneter seinen Palast

omaisuutensa turvassa.

22 Mutta kun häntä väkevämpi karkaa hänen päällensä ja voittaa hänet, ottaa hän häneltä kaikki aseet, joihin hän luotti, ja jakaa häneltä riistämänsä saaliin.

23 Joka ei ole minun kanssani, se on minua vastaan, ja joka ei minun kanssani kokoa, se hajottaa.

24 Kun saastainen henki lähtee ihmisestä, kuljeksii se autioita paikkoja ja etsii lepoa; ja kun ei löydä, sanoo se: 'Minä palaan huoneeseeni, josta lähdin'.

25 Ja kun se tulee, tapaa se sen lakaistuna ja kaunistettuna.

26 Silloin se menee ja ottaa mukaansa seitsemän muuta henkeä, pahempaa kuin se itse, ja ne tulevat sisään ja asuvat siellä. Ja sen ihmisen viimeiset tulevat pahemmiksi kuin

are in peace:

22. But when a stronger than he shall come upon him, and overcome him, he taketh from him all his armour wherein he trusted, and divideth his spoils.

23. He that is not with me is against me: and he that gathereth not with me scattereth.

24. When the unclean spirit is gone out of a man, he walketh through dry places, seeking rest; and finding none, he saith, I will return unto my house whence I came out.

25. And when he cometh, he findeth it swept and garnished.

26. Then goeth he, and taketh to him seven other spirits more wicked than himself; and they enter in, and dwell there: and the last state of that man is worse than the first.

bewahrt, so bleibt das seine mit Frieden.

22. Wenn aber ein Stärkerer über ihn kommt und überwindet ihn, so nimmt er ihm seinen Harnisch, darauf er sich verließ, und teilt den Raub aus.

23. Wer nicht mit mir ist, der ist wider mich; und wer nicht mit mir sammelt, der zerstreut.

24. Wenn der unsaubere Geist von dem Menschen ausfährt, so durchwandelt er dürre Stätten, sucht Ruhe und findet sie nicht, so spricht er: Ich will wieder umkehren in mein Haus, daraus ich gegangen bin.

25. Und wenn er kommt, so findet er's gekehrt und geschmückt.

26. Dann geht er hin und nimmt sieben Geister zu sich, die ärger sind denn er selbst; und wenn sie hineinkommen, wohnen sie da, und es wird hernach mit demselben Menschen ärger

ensimmäiset."

27 Niin hänen tätä puhuessaan eräs nainen kansanjoukosta korotti äänensä ja sanoi hänelle: "Autuas on se kohtu, joka on kantanut sinut, ja ne rinnat, joita olet imenyt".

28 Mutta hän sanoi: "Niin, autuaat ovat ne, jotka kuulevat Jumalan sanan ja sitä noudattavat".

29 Kun kansaa yhä kokoontui, rupesi hän puhumaan: "Tämä sukupolvi on paha sukupolvi: se tavoittelee merkkiä, mutta sille ei anneta muuta merkkiä kuin Joonaan merkki.

30 Sillä niinkuin Joonas tuli niiniveläisille merkiksi, niin Ihmisen Poikakin on oleva merkinä tälle sukupolvelle.

31 Etelän kuningatar on heräjävä tuomiolle yhdessä tämän sukupolven miesten kanssa ja tuleva heille tuomioksi; sillä hän

27. And it came to pass, as he spake these things, a certain woman of the company lifted up her voice, and said unto him, Blessed is the womb that bare thee, and the paps which thou hast sucked.

28. But he said, Yea rather, blessed are they that hear the word of God, and keep it.

29. And when the people were gathered thick together, he began to say, This is an evil generation: they seek a sign; and there shall no sign be given it, but the sign of Jonas the prophet.

30. For as Jonas was a sign unto the Ninevites, so shall also the Son of man be to this generation.

31. The queen of the south shall rise up in the judgment with the men of this generation, and condemn them: for she came

denn zuvor.

27. Und es begab sich, da er solches redete, erhob ein Weib im Volk die Stimme und sprach zu ihm: Selig ist der Leib, der dich getragen hat, und die Brüste, die du gesogen hast.

28. Er aber sprach: Ja, selig sind, die das Wort Gottes hören und bewahren.

29. Das Volk aber drang hinzu. Da fing er an und sagte: Dies ist eine arge Art; sie begehrt ein Zeichen, und es wird ihr kein Zeichen gegeben denn nur das Zeichen des Propheten Jona.

30. Denn wie Jona ein Zeichen war den Niniviten, also wird des Menschen Sohn sein diesem Geschlecht.

31. Die Königin von Mittag wird auftreten vor dem Gericht mit den Leuten dieses Geschlechts und wird sie verdammen; denn

tuli maan ääristä kuulemaan Salomon viisautta, ja katso, tässä on enempi kuin Salomo.

32 Niiniven miehet nousevat tuomiolle yhdessä tämän sukupolven kanssa ja tulevat sille tuomioksi; sillä he tekivät parannuksen Joonaan saarnan vaikutuksesta, ja katso, tässä on enempi kuin Joonas.

33 Ei kukaan, joka sytyttää lampun, pane sitä kätköön eikä vakan alle, vaan panee sen lampunjalkaan, että sisälletulijat näkisivät valon.

34 Sinun silmäsi on ruumiin lamppu. Kun silmäsi on terve, on koko sinun ruumiisi valaistu, mutta kun se on viallinen, on myös sinun ruumiisi pimeä.

35 Katso siis, ettei valo, joka sinussa on, ole pimeyttä.

36 Jos siis koko sinun ruumiisi

from the utmost parts of the earth to hear the wisdom of Solomon; and, behold, a greater than Solomon is here.

32. The men of Nineve shall rise up in the judgment with this generation, and shall condemn it: for they repented at the preaching of Jonas; and, behold, a greater than Jonas is here.

33. No man, when he hath lighted a candle, putteth it in a secret place, neither under a bushel, but on a candlestick, that they which come in may see the light.

34. The light of the body is the eye: therefore when thine eye is single, thy whole body also is full of light; but when thine eye is evil, thy body also is full of darkness.

35. Take heed therefore that the light which is in thee be not darkness.

36. If thy whole body therefore

sie kam von der Welt Ende, zu hören die Weisheit Salomos. Und siehe, hier ist mehr denn Salomo.

32. Die Leute von Ninive werden auftreten vor dem Gericht mit diesem Geschlecht und werden's verdammen; denn sie taten Buße nach der Predigt des Jona. Und siehe, hier ist mehr denn Jona.

33. Niemand zündet ein Licht an und setzt es an einen heimlichen Ort, auch nicht unter einen Scheffel, sondern auf den Leuchter, auf daß, wer hineingeht, das Licht sehe.

34. Das Auge ist des Leibes Licht. Wenn nun dein Auge einfältig ist, so ist dein ganzer Leib licht; so aber dein Auge ein Schalk ist, so ist auch dein Leib finster.

35. So schaue darauf, daß nicht das Licht in dir Finsternis sei.

36. Wenn nun dein Leib ganz

on valoisa eikä miltään osaltaan pimeä, on se oleva kokonaan valoisa, niinkuin lampun valaistessa sinua kirkkaalla loisteellaan."

37 Hänen näin puhuessaan pyysi eräs fariseus häntä luoksensa aterioimaan; niin hän meni sinne ja asettui aterialle.

38 Mutta kun fariseus näki, ettei hän peseytynyt ennen aterialla, ihmetteli hän.

39 Silloin Herra sanoi hänelle: "Kyllä te, fariseukset, puhdistatte maljan ja vadin ulkopuolen, mutta sisäpuoli teissä on täynnä ryöstöä ja pahuutta.

40 Te mielettömät, eikö se, joka on tehnyt ulkopuolen, ole tehnyt sisäpuoltakin?

41 Mutta antakaa almuksi se, mikä sisällä on; katso, silloin kaikki on teille puhdasta.

42 Mutta voi teitä, te fariseukset,

be full of light, having no part dark, the whole shall be full of light, as when the bright shining of a candle doth give thee light.

37. And as he spake, a certain Pharisee besought him to dine with him: and he went in, and sat down to meat.

38. And when the Pharisee saw it, he marvelled that he had not first washed before dinner.

39. And the Lord said unto him, Now do ye Pharisees make clean the outside of the cup and the platter; but your inward part is full of ravening and wickedness.

40. Ye fools, did not he that made that which is without make that which is within also?

41. But rather give alms of such things as ye have; and, behold, all things are clean unto you.

42. But woe unto you, Pharisees!

licht ist, daß er kein Stück von Finsternis hat, so wird er ganz licht sein, wie wenn ein Licht mit hellem Blitz dich erleuchtet.

37. Da er aber in der Rede war, bat ihn ein Pharisäer, daß er mit ihm das Mittagsmahl äße. Und er ging hinein und setzte sich zu Tische.

38. Da das der Pharisäer sah, verwunderte er sich, daß er sich nicht vor dem Essen gewaschen hätte.

39. Der HERR aber sprach zu ihm: Ihr Pharisäer haltet die Becher und Schüsseln auswendig reinlich, aber euer Inwendiges ist voll Raubes und Bosheit.

40. Ihr Narren, meinet ihr, daß es inwendig rein sei, wenn's auswendig rein ist?

41. Doch gebt Almosen von dem, was da ist, siehe, so ist's euch alles rein.

42. Aber weh euch Pharisäern,

kun te annatte kymmenykset mintuista ja ruuduista ja kaikenlaisista vihanneksista, mutta sivuutatte oikeuden ja Jumalan rakkauden! Näitä olisi tullut noudattaa eikä noitakaan laiminlyödä.

43 Voi teitä, te fariseukset, kun te rakastatte etumaista istuinta synagoogissa ja tervehdyksiä toreilla!

44 Voi teitä, (kirjanoppineet ja fariseukset, tekopyhät,) kun te olette niinkuin merkittömät haudat, joiden päällitse ihmiset kävelevät niistä tietämättä!"

45 Silloin eräs lainoppineista rupesi puhumaan ja sanoi hänelle: "Opettaja, kun noin puhut, niin sinä häpäiset myös meitä".

46 Mutta hän sanoi: "Voi teitäkin, te lainoppineet, kun te sälytätte ihmisten päälle vaikeasti kannettavia taakkoja ettekä itse sormellannekaan koske niihin taakkoihin!

for ye tithe mint and rue and all manner of herbs, and pass over judgment and the love of God: these ought ye to have done, and not to leave the other undone.

43. Woe unto you, Pharisees! for ye love the uppermost seats in the synagogues, and greetings in the markets.

44. Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye are as graves which appear not, and the men that walk over them are not aware of them.

45. Then answered one of the lawyers, and said unto him, Master, thus saying thou reproachest us also.

46. And he said, Woe unto you also, ye lawyers! for ye lade men with burdens grievous to be borne, and ye yourselves touch not the burdens with one of your fingers.

daß ihr verzehnt die Minze und Raute und allerlei Kohl, und geht vorbei an dem Gericht und an der Liebe Gottes! Dies sollte man tun und jenes nicht lassen.

43. Weh euch Pharisäern, daß ihr gerne obenan sitzt in den Schulen und wollt begrüßt sein auf dem Markte.

44. Weh euch, Schriftgelehrte und Pharisäer, ihr Heuchler, daß ihr seid wie die verdeckten Totengräber, darüber die Leute laufen, und kennen sie nicht!

45. Da antwortete einer von den Schriftgelehrten und sprach zu ihm: Meister, mit den Worten schmähest du uns auch.

46. Er aber sprach: Und weh auch euch Schriftgelehrten! denn ihr beladet die Menschen mit unerträglichen Lasten, und ihr rührt sie nicht mit einem Finger an.

47 Voi teitä, kun te rakennatte profeettain hautakammioita, ja teidän isänne ovat heidät tappaneet!

48 Näin te siis olette isänne tekojen todistajia ja suostutte niihin: sillä he tappoivat profeetat, ja te rakennatte niille hautakammioita.

49 Sentähden Jumalan viisus sanookin: 'Minä lähetän heille profeettoja ja apostoleja, ja muutamat niistä he tappavat ja toisia vainoavat,

50 että tältä sukukunnalta vaadittaisiin kaikkien profeettain veri, mikä on vuodatettu maailman perustamisesta asti,

51 hamasta Aabelin verestä Sakariaan vereen saakka, hänen, joka surmattiin alttarin ja temppelin välillä'. Niin, minä sanon teille, se pitää tältä sukukunnalta vaadittaman.

52 Voi teitä, te lainoppineet, kun te olette vieneet tiedon avaimen! Itse te ette ole menneet sisälle,

47. Woe unto you! for ye build the sepulchres of the prophets, and your fathers killed them.

48. Truly ye bear witness that ye allow the deeds of your fathers: for they indeed killed them, and ye build their sepulchres.

49. Therefore also said the wisdom of God, I will send them prophets and apostles, and some of them they shall slay and persecute:

50. That the blood of all the prophets, which was shed from the foundation of the world, may be required of this generation;

51. From the blood of Abel unto the blood of Zacharias, which perished between the altar and the temple: verily I say unto you, It shall be required of this generation.

52. Woe unto you, lawyers! for ye have taken away the key of knowledge: ye entered not in

47. Weh euch! denn ihr baut der Propheten Gräber; eure Väter aber haben sie getötet.

48. So bezeugt ihr und willigt in eurer Väter Werke; denn sie töteten sie, so baut ihr ihre Gräber.

49. Darum spricht die Weisheit Gottes: Ich will Propheten und Apostel zu ihnen senden, und derselben werden sie etliche töten und verfolgen;

50. auf daß gefordert werde von diesem Geschlecht aller Propheten Blut, das vergossen ist, seit der Welt Grund gelegt ist,

51. von Abels Blut an bis auf das Blut des Zacharias, der umkam zwischen dem Altar und Tempel. Ja, ich sage euch: Es wird gefordert werden von diesem Geschlecht.

52. Weh euch Schriftgelehrten! denn ihr habt den Schlüssel der Erkenntnis weggenommen. Ihr

ja sisälle meneviä te olette estäneet."

53 Ja hänen sieltä lähtiessään kirjanoppineet ja fariseukset rupesivat kovasti ahdistamaan häntä ja urkkimaan häneltä moninaisia,

54 väijyen, miten saisivat hänet hänen sanoistaan ansaan. (jotta voisivat Häntä syyttää).

yourselves, and them that were entering in ye hindered.

53. And as he said these things unto them, the scribes and the Pharisees began to urge him vehemently, and to provoke him to speak of many things:

54. Laying wait for him, and seeking to catch something out of his mouth, that they might accuse him.

kommt nicht hinein und wehret denen, die hinein wollen.

53. Da er aber solches zu ihnen sagte, fingen an die Schriftgelehrten und Pharisäer, hart auf ihn zu dringen und ihm mit mancherlei Fragen zuzusetzen,

54. und lauerten auf ihn und suchten, ob sie etwas erjagen könnten aus seinem Munde, daß sie eine Sache wider ihn hätten.

12 luku

Jeesus varoittaa ulkokultaisuudesta 1 – 3, pelkäämästä ihmisiä 4 – 7, synnistä Pyhää Henkeä vastaan 8 – 10, huolehtimisesta vainon kohdatessa 11, 12, ahneudesta 13 – 21 ja maallisista murheista 22 – 34; kehoittaa valppauteen 35 – 40 ja uskollisuuteen 41 – 48, puhuu evankeliumin tähden syntyvästä eripuraisuudesta 49 – 53 ja käskee arvioimaan ajan merkkejä 54 – 59.

1 Kun sillä välin kansaa oli kokoontunut tuhatmäärin, niin että he polkivat toisiaan, rupesi hän puhumaan opetuslapsillensa: "Ennen kaikkea kavahtakaa fariseusten

1. In the mean time, when there were gathered together an innumerable multitude of people, insomuch that they trode one upon another, he began to say unto his disciples first of all,

1. Es lief das Volk zu und kamen etliche Tausend zusammen, also daß sie sich untereinander traten. Da fing er an und sagte zu seinen Jüngern: Zum ersten hütet euch vor dem Sauerteig

hapatusta, se on:
ulkokultaisuutta.

2 Ei ole mitään peitettyä, mikä ei tule paljastetuksi, eikä mitään salattua, mikä ei tule tunnetuksi.

3 Sentähden, kaikki, mitä te pimeässä sanotte, joutuu päivänvalossa kuultavaksi, ja mitä korvaan puhutte kammioissa, se katoilta julistetaan.

4 Mutta minä sanon teille, ystävilleni: älkää peljätkö niitä, jotka tappavat ruumiin, eivätkä sen jälkeen voi mitään enempiä tehdä.

5 Vaan minä osoitan teille, ketä teidän on pelkääminen: peljätkää häntä, jolla on valta tapettuansa syöstä helvettiin. Niin, minä sanon teille, häntä te peljätkää.

6 Eikö viittä varpusta myydä kahteen ropoon? Eikä Jumala ole yhtäkään niistä unhottanut.

Beware ye of the leaven of the Pharisees, which is hypocrisy.

2. For there is nothing covered, that shall not be revealed; neither hid, that shall not be known.

3. Therefore whatsoever ye have spoken in darkness shall be heard in the light; and that which ye have spoken in the ear in closets shall be proclaimed upon the housetops.

4. And I say unto you my friends, Be not afraid of them that kill the body, and after that have no more that they can do.

5. But I will forewarn you whom ye shall fear: Fear him, which after he hath killed hath power to cast into hell; yea, I say unto you, Fear him.

6. Are not five sparrows sold for two farthings, and not one of them is forgotten before God?

der Pharisäer, welches ist die Heuchelei.

2. Es ist aber nichts verborgen, das nicht offenbar werde, noch heimlich, das man nicht wissen werde.

3. Darum, was ihr in der Finsternis saget, das wird man im Licht hören; was ihr redet ins Ohr in den Kammern, das wird man auf den Dächern predigen.

4. Ich sage euch aber, meinen Freunden: Fürchtet euch nicht vor denen die den Leib töten, und darnach nichts mehr tun können.

5. Ich will euch aber zeigen, vor welchem ihr euch fürchten sollt: Fürchtet euch vor dem, der, nachdem er getötet hat, auch Macht hat, zu werfen in die Hölle. Ja, ich sage euch, vor dem fürchtet euch.

6. Verkauft man nicht fünf Sperlinge um zwei Pfennige? Dennoch ist vor Gott deren nicht

7 Ovatpa teidän pääanne hiuksetkin kaikki luetut. Älkää peljätkö; te olette suurempi arvoiset kuin monta varpusta.

8 Mutta minä sanon teille: jokaisen, joka tunnustaa minut ihmisten edessä, myös Ihmisen Poika tunnustaa Jumalan enkelien edessä.

9 Mutta joka kieltää minut ihmisten edessä, se kielletään Jumalan enkelien edessä.

10 Ja jokaiselle, joka sanoo sanan Ihmisen Poikaa vastaan, annetaan anteeksi; mutta sille, joka Pyhää Henkeä pilkkaa, ei anteeksi anneta.

11 Mutta kun he vievät teitä synagoogain ja hallitusten ja esivaltojen eteen, älkää huolehtiko siitä, miten tai mitä vastaisitte puolestanne tahi mitä sanoisitte;

7. But even the very hairs of your head are all numbered. Fear not therefore: ye are of more value than many sparrows.

8. Also I say unto you, Whosoever shall confess me before men, him shall the Son of man also confess before the angels of God:

9. But he that denieth me before men shall be denied before the angels of God.

10. And whosoever shall speak a word against the Son of man, it shall be forgiven him: but unto him that blasphemeth against the Holy Ghost it shall not be forgiven.

11. And when they bring you unto the synagogues, and unto magistrates, and powers, take ye no thought how or what thing ye shall answer, or what ye shall say:

eines vergessen.

7. Aber auch die Haare auf eurem Haupt sind alle gezählt. Darum fürchtet euch nicht; ihr seid besser denn viele Sperlinge.

8. Ich aber sage euch: Wer mich bekennet vor den Menschen, den wird auch des Menschen Sohn bekennen vor den Engeln Gottes.

9. Wer mich aber verleugnet vor den Menschen, der wird verleugnet werden vor den Engeln Gottes.

10. Und wer da redet ein Wort wider des Menschen Sohn, dem soll es vergeben werden; wer aber lästert den heiligen Geist, dem soll es nicht vergeben werden.

11. Wenn sie euch aber führen werden in ihre Schulen und vor die Obrigkeit und vor die Gewaltigen, so sorget nicht, wie oder was ihr antworten oder was ihr sagen sollt;

12 sillä Pyhä Henki opettaa teille sillä hetkellä, mitä teidän on sanottava."

13 Niin muuan mies kansanjoukosta sanoi hänelle: "Opettaja, sano minun veljelleni, että hän jakaisi kanssani perinnön".

14 Mutta hän vastasi hänelle: "Ihminen, kuka on minut asettanut teille tuomariksi tai jakomieheksi?"

15 Ja hän sanoi heille: "Katsokaa eteenne ja kavahtakaa kaikkea ahneutta, sillä ei ihmisen elämä riipu hänen omaisuudestaan, vaikka sitä ylenpalttisesti olisi".

16 Ja hän puhui heille vertauksen sanoen: "Rikkaan miehen maa kasvoi hyvin.

17 Niin hän mietti mielessään ja sanoi: 'Mitä minä teen, kun ei minulla ole, mihin viljani kokoaisin?'

18 Ja hän sanoi: 'Tämän minä

12. For the Holy Ghost shall teach you in the same hour what ye ought to say.

13. And one of the company said unto him, Master, speak to my brother, that he divide the inheritance with me.

14. And he said unto him, Man, who made me a judge or a divider over you

15. And he said unto them, Take heed, and beware of covetousness: for a man's life consisteth not in the abundance of the things which he possesseth.

16. And he spake a parable unto them, saying, The ground of a certain rich man brought forth plentifully:

17. And he thought within himself, saying, What shall I do, because I have no room where to bestow my fruits?

18. And he said, This will I do: I

12. denn der heilige Geist wird euch zu derselben Stunde lehren, was ihr sagen sollt.

13. Es sprach aber einer aus dem Volk zu ihm: Meister, sage meinem Bruder, daß er mit mir das Erbe teile.

14. Er aber sprach zu ihm: Mensch, wer hat mich zum Richter oder Erbschlichter über euch gesetzt?

15. Und er sprach zu ihnen: Sehet zu und hütet euch vor dem Geiz; denn niemand lebt davon, daß er viele Güter hat.

16. Und er sagte ihnen ein Gleichnis und sprach: Es war ein reicher Mensch, das Feld hatte wohl getragen.

17. Und er gedachte bei sich selbst und sprach: Was soll ich tun? Ich habe nicht, da ich meine Früchte hin sammle.

18. Und sprach: Das will ich tun:

teen: minä revin maahan aittani ja rakennan suuremmat ja kokoan niihin kaiken eloni ja hyvyyteni;

19 ja sanon sielulleni: sielu, sinulla on paljon hyvää tallessa moneksi vuodeksi; nauti lepoa, syö, juo ja iloitse'.

20 Mutta Jumala sanoi hänelle: 'Sinä mieletön, tänä yönä sinun sielusi vaaditaan sinulta pois; kenelle sitten joutuu se, minkä sinä olet hankkinut?'

21 Näin käy sen, joka kokoaa aarteita itselleen, mutta jolla ei ole rikkautta Jumalan tykönä."

22 Ja hän sanoi opetuslapsillensa: "Sentähden minä sanon teille: älkää murehtiko hengestänne, mitä söisitte, älkääkä ruumiistanne, mitä päällenne pukisitte.

23 Sillä henki on enemmän kuin ruoka, ja ruumis enemmän kuin vaatteet.

will pull down my barns, and build greater; and there will I bestow all my fruits and my goods.

19. And I will say to my soul, Soul, thou hast much goods laid up for many years; take thine ease, eat, drink, and be merry.

20. But God said unto him, Thou fool, this night thy soul shall be required of thee: then whose shall those things be, which thou hast provided?

21. So is he that layeth up treasure for himself, and is not rich toward God.

22. And he said unto his disciples, Therefore I say unto you, Take no thought for your life, what ye shall eat; neither for the body, what ye shall put on.

23. The life is more than meat, and the body is more than raiment.

ich will meine Scheunen abbrechen und größere bauen und will drein sammeln alles, was mir gewachsen ist, und meine Güter;

19. und will sagen zu meiner Seele: Liebe Seele, du hast einen großen Vorrat auf viele Jahre; habe nun Ruhe, iß, trink und habe guten Mut!

20. Aber Gott sprach zu ihm: Du Narr! diese Nacht wird man deine Seele von dir fordern; und wes wird's sein, das du bereitet hast?

21. Also geht es, wer sich Schätze sammelt und ist nicht reich in Gott.

22. Er sprach aber zu seinen Jüngern: Darum sage ich euch: Sorget nicht für euer Leben, was ihr essen sollt, auch nicht für euren Leib, was ihr antun sollt.

23. Das Leben ist mehr denn die Speise, und der Leib mehr denn die Kleidung.

24 Katselkaa kaarneita: eivät ne kylvä eivätkä leikkaa, eikä niillä ole säilytyshuonetta eikä aittaa; ja Jumala ruokkii ne. Kuinka paljoa suurempiarvoiset te olette kuin linnut!

25 Ja kuka teistä voi murehtimisellaan lisätä ikäänsä kyynäränkään vertaa?

26 Jos siis ette voi sitäkään, mikä vähintä on, mitä te murehditte muusta?

27 Katselkaa kukkia, kuinka ne kasvavat: eivät ne työtä tee eivätkä kehrää. Kuitenkin minä sanon teille: ei Salomo kaikessa loistossansa ollut niin vaatetettu kuin yksi niistä.

28 Jos siis Jumala näin vaatettaa kedon ruohon, joka tänään kasvaa ja huomenna uuniin heitetään, kuinka paljoa enemmän teidät, te vähäuskoiset!

29 Älkää siis tekään etsikö, mitä

24. Consider the ravens: for they neither sow nor reap; which neither have storehouse nor barn; and God feedeth them: how much more are ye better than the fowls?

25. And which of you with taking thought can add to his stature one cubit?

26. If ye then be not able to do that thing which is least, why take ye thought for the rest?

27. Consider the lilies how they grow: they toil not, they spin not; and yet I say unto you, that Solomon in all his glory was not arrayed like one of these.

28. If then God so clothe the grass, which is to day in the field, and to morrow is cast into the oven; how much more will he clothe you, O ye of little faith?

29. And seek not ye what ye

24. Nehmet wahr der Raben: die sähen nicht, sie ernten auch nicht, sie haben auch keinen Keller noch Scheune; und Gott nährt sie doch. Wie viel aber seid ihr besser denn die Vögel!

25. Welcher ist unter euch, ob er schon darum sorget, der da könnte eine Elle seiner Länge zusetzen?

26. So ihr denn das Geringste nicht vermöget, warum sorgt ihr für das andere?

27. Nehmet wahr der Lilien auf dem Felde, wie sie wachsen: sie arbeiten nicht, auch spinnen sie nicht. Ich sage euch aber, daß auch Salomo in aller seiner Herrlichkeit nicht ist bekleidet gewesen als deren eines.

28. So denn das Gras, das heute auf dem Felde steht und morgen in den Ofen geworfen wird, Gott also kleidet, wie viel mehr wird er euch kleiden, ihr Kleingläubigen!

29. Darum auch ihr, fraget nicht

söisitte ja mitä joisitte, älkääkä korkeita tavoitelko.

30 Sillä näitä kaikkia maailman pakanakansat tavoittelevat; mutta teidän Isänne kyllä tietää teidän näitä tarvitsevan.

31 Vaan etsikää Jumalan valtakuntaa, niin myös nämä teille annetaan sen ohessa.

32 Älä pelkää, sinä piskuinen lauma; sillä teidän Isänne on nähnyt hyväksi antaa teille valtakunnan.

33 Myykää, mitä teillä on, ja antakaa almuja; hankkikaa itsellenne kulumattomat kukkarot, loppumaton aarre taivasiin, mihin ei varas ulotu ja missä koi ei turmele.

34 Sillä missä teidän aarteenne on, siellä on myös teidän sydämenne.

35 Olkoot teidän kupeenne vyötetyt ja lamppunne palamassa;

36 ja olkaa te niiden ihmisten

shall eat, or what ye shall drink, neither be ye of doubtful mind.

30. For all these things do the nations of the world seek after: and your Father knoweth that ye have need of these things.

31. But rather seek ye the kingdom of God; and all these things shall be added unto you.

32. Fear not, little flock; for it is your Father's good pleasure to give you the kingdom.

33. Sell that ye have, and give alms; provide yourselves bags which wax not old, a treasure in the heavens that faileth not, where no thief approacheth, neither moth corrupteth.

34. For where your treasure is, there will your heart be also.

35. Let your loins be girded about, and your lights burning;

36. And ye yourselves like unto

darnach, was ihr essen oder was ihr trinken sollt, und fahret nicht hoch her.

30. Nach solchem allen trachten die Heiden in der Welt; aber euer Vater weiß wohl, das ihr des bedürftet.

31. Doch trachtet nach dem Reich Gottes, so wird euch das alles zufallen.

32. Fürchte dich nicht, du kleine Herde! denn es ist eures Vaters Wohlgefallen, euch das Reich zu geben.

33. Verkauft, was ihr habt, und gebt Almosen. Machtet euch Beutel, die nicht veralten, einen Schatz, der nimmer abnimmt, im Himmel, da kein Dieb zukommt, und den keine Motten fressen.

34. Denn wo euer Schatz ist, da wird auch euer Herz sein.

35. Lasset eure Lenden umgürtet sein und eure Lichter brennen

36. und seid gleich den

kaltaiset, jotka herraansa odottavat, milloin hän palajaa häistä, että he hänen tullessaan ja kolkuttaessaan heti avaisivat hänelle.

37 Autuaat ne palvelijat, jotka heidän herransa tullessaan tapaa valvomasta! Totisesti minä sanon teille: hän vyöttäytyy ja asettaa heidät aterioimaan ja menee ja palvelee heitä.

38 Ja jos hän tulee toisella yövartiolla tai kolmannella ja havaitsee heidän näin tekevän, niin autuaat ovat ne palvelijat.

39 Mutta se tietäkää: jos perheenisäntä tietäisi, millä hetkellä varas tulee, hän ei sallisi taloonsa murtauduttavan.

40 Niin olkaa tekin valmiit, sillä sinä hetkenä, jona ette luule, Ihmisen Poika tulee."

41 Niin Pietari sanoi: "Herra,

men that wait for their lord, when he will return from the wedding; that when he cometh and knocketh, they may open unto him immediately.

37. Blessed are those servants, whom the lord when he cometh shall find watching: verily I say unto you, that he shall gird himself, and make them to sit down to meat, and will come forth and serve them.

38. And if he shall come in the second watch, or come in the third watch, and find them so, blessed are those servants.

39. And this know, that if the goodman of the house had known what hour the thief would come, he would have watched, and not have suffered his house to be broken through.

40. Be ye therefore ready also: for the Son of man cometh at an hour when ye think not.

41. Then Peter said unto him,

Menschen, die auf ihren Herrn warten, wann er aufbrechen wird von der Hochzeit, auf daß, wenn er kommt und anklopft, sie ihm alsbald auf tun.

37. Selig sind die Knechte, die der Herr, so er kommt, wachend findet. Wahrlich, ich sage euch: Er wird sich aufschürzen und wird sie zu Tische setzen und vor ihnen gehen und ihnen dienen.

38. Und so er kommt in der anderen Wache und in der dritten Wache und wird's also finden: selig sind diese Knechte.

39. Das sollt ihr aber wissen: Wenn ein Hausherr wüßte, zu welcher Stunde der Dieb käme, so wachte er und ließe nicht in sein Haus brechen.

40. Darum seid auch ihr bereit; denn des Menschen Sohn wird kommen zu der Stunde, da ihr's nicht meineth.

41. Petrus aber sprach zu ihm:

meistäkö sinä sanot tämän vertauksen vai myös kaikista muista?"

42 Ja Herra sanoi: "Kuka siis on se uskollinen ja ymmärtäväinen huoneenhaltija, jonka hänen herransa asettaa pitämään huolta hänen palvelusväestään, antamaan heille ajallaan heidän ruokaosansa?"

43 Autuas se palvelija, jonka hänen herransa tullessaan havaitsee näin tekevän!

44 Totisesti minä sanon teille: hän asettaa hänet kaiken omaisuutensa hoitajaksi.

45 Mutta jos palvelija sanoo sydämessään: 'Herrani tulo viivästyy', ja rupeaa lyömään palvelijoita ja palvelijattaria sekä syömään ja juomaan ja päihdyttämään itseänsä,

46 niin sen palvelijan herra tulee päivänä, jona hän ei odota, ja hetkenä, jota hän ei arvaa, ja hakkaa hänet kappaleiksi ja

Lord, speakest thou this parable unto us, or even to all?

42. And the Lord said, Who then is that faithful and wise steward, whom his lord shall make ruler over his household, to give them their portion of meat in due season

43. Blessed is that servant, whom his lord when he cometh shall find so doing.

44. Of a truth I say unto you, that he will make him ruler over all that he hath.

45. But and if that servant say in his heart, My lord delayeth his coming; and shall begin to beat the menservants and maidens, and to eat and drink, and to be drunken;

46. The lord of that servant will come in a day when he looketh not for him, and at an hour when he is not aware, and will cut him

HERR, sagst du dies Gleichnis zu uns oder auch zu allen?

42. Der HERR aber sprach: Wie ein großes Ding ist's um einen treuen und klugen Haushalter, welchen der Herr setzt über sein Gesinde, daß er ihnen zur rechten Zeit ihre Gebühr gebe!

43. Selig ist der Knecht, welchen sein Herr findet tun also, wenn er kommt.

44. Wahrlich, ich sage euch: Er wird ihn über alle seine Güter setzen.

45. So aber der Knecht in seinem Herzen sagen wird: Mein Herr verzieht zu kommen, und fängt an, zu schlagen die Knechte und Mägde, auch zu essen und zu trinken und sich vollzusaufen:

46. so wird des Knechtes Herr kommen an dem Tage, da er sich's nicht versieht, und zu der Stunde, die er nicht weiß, und

määrää hänelle saman osan kuin uskottomille.

47 Ja sitä palvelijaa, joka tiesi herransa tahdon, mutta ei tehnyt valmistuksia eikä toiminut hänen tahtonsa mukaan, rangaistaan monilla lyönneillä.

48 Sitä taas, joka ei tiennyt, mutta teki semmoista, mikä lyöntejä ansaitsee, rangaistaan vain muutamilla lyönneillä. Sillä jokaiselta, jolle on paljon annettu, myös paljon vaaditaan; ja jolle on paljon uskottu, siltä sitä enemmän kysytään.

49 Tulta minä olen tullut heittämään maan päälle; ja kuinka minä tahtoisinkaan, että se jo olisi syttynyt!

50 Mutta minä olen kasteella kastettava, ja kuinka minä olenkaan ahdistettu, kunnes se on täytetty!

51 Luuletteko, että minä olen tullut tuomaan maan päälle rauhaa? Ei, sanon minä teille,

in sunder, and will appoint him his portion with the unbelievers.

47. And that servant, which knew his lord's will, and prepared not himself, neither did according to his will, shall be beaten with many stripes.

48. But he that knew not, and did commit things worthy of stripes, shall be beaten with few stripes. For unto whomsoever much is given, of him shall be much required: and to whom men have committed much, of him they will ask the more.

49. I am come to send fire on the earth; and what will I, if it be already kindled?

50. But I have a baptism to be baptized with; and how am I straitened till it be accomplished!

51. Suppose ye that I am come to give peace on earth? I tell you, Nay; but rather division:

wird ihn zerscheitern und wird ihm seinen Lohn geben mit den Ungläubigen.

47. Der Knecht aber, der seines Herrn Willen weiß, und hat sich nicht bereitet, auch nicht nach seinem Willen getan, der wird viel Streiche leiden müssen.

48. Der es aber nicht weiß, hat aber getan, was der Streiche wert ist, wird wenig Streiche leiden. Denn welchem viel gegeben ist, bei dem wird man viel suchen; und welchem viel befohlen ist, von dem wird man viel fordern.

49. Ich bin gekommen, daß ich ein Feuer anzünde auf Erden; was wollte ich lieber, denn es brennete schon!

50. Aber ich muß mich zuvor taufen lassen mit einer Taufe; wie ist mir so bange, bis sie vollendet werde!

51. Meinet ihr, daß ich hergekommen bin, Frieden zu bringen auf Erden? Ich sage:

vaan eripuraisuutta.

52 Sillä tästedes riitautuu viisi samassa talossa keskenään, kolme joutuu riitaan kahta vastaan ja kaksi kolmea vastaan, 53 isä poikaansa vastaan ja poika isäänsä vastaan, äiti tytärtänsä vastaan ja tytär äitiänsä vastaan, anoppi miniäänsä vastaan ja miniä anoppiansa vastaan."

54 Ja hän sanoi myöskin kansalle: "Kun näette pilven nousevan lännestä, sanotte kohta: 'Tulee sade'; ja niin tuleekin.

55 Ja kun näette etelätuulen puhaltavan, sanotte: 'Tulee helle'; ja niin tuleekin.

56 Te ulkokullatut, maan ja taivaan muodon te osaatte arvioida; mutta kuinka ette arvioitse tätä aikaa?

52. For from henceforth there shall be five in one house divided, three against two, and two against three.

53. The father shall be divided against the son, and the son against the father; the mother against the daughter, and the daughter against the mother; the mother in law against her daughter in law, and the daughter in law against her mother in law.

54. And he said also to the people, When ye see a cloud rise out of the west, straightway ye say, There cometh a shower; and so it is.

55. And when ye see the south wind blow, ye say, There will be heat; and it cometh to pass.

56. Ye hypocrites, ye can discern the face of the sky and of the earth; but how is it that ye do not discern this time?

Nein, sondern Zwietracht.

52. Denn von nun an werden fünf in einem Hause uneins sein, drei wider zwei, und zwei wider drei.

53. Es wird sein der Vater wider den Sohn, und der Sohn wider den Vater; die Mutter wider die Tochter, und die Tochter wider die Mutter; die Schwiegermutter wider die Schwiegertochter, und die Schwiegertochter wider die Schwiegermutter.

54. Er sprach aber zu dem Volk: Wenn ihr eine Wolke sehet aufgehen am Abend, so sprecht ihr alsbald: Es kommt ein Regen, und es geschieht also.

55. Und wenn ihr sehet den Südwind wehen, so sprecht ihr: Es wird heiß werden, und es geschieht also.

56. Ihr Heuchler! die Gestalt der Erde und des Himmels könnt ihr prüfen; wie prüft ihr aber diese Zeit nicht?

57 Miksi ette jo itsestänne pääätä, mikä oikeata on?

57. Yea, and why even of yourselves judge ye not what is right?

57. Warum richtet ihr aber nicht von euch selber, was recht ist?

58 Kun kuljet riitapuolesi kanssa hallitusmiehen eteen, niin tee matkalla voitavasi päästäksesi hänestä sovussa eroon, ettei hän raastaisi sinua tuomarin eteen ja tuomari antaisi sinua oikeudenpalvelijalle, ja ettei oikeudenpalvelija heittäisi sinua vankeuteen.

58. When thou goest with thine adversary to the magistrate, as thou art in the way, give diligence that thou mayest be delivered from him; lest he hale thee to the judge, and the judge deliver thee to the officer, and the officer cast thee into prison.

58. So du aber mit deinem Widersacher vor den Fürsten gehst, so tu Fleiß auf dem Wege, das du ihn los werdest, auf daß er nicht etwa dich vor den Richter ziehe, und der Richter überantworte dich dem Stockmeister, und der Stockmeister werfe dich ins Gefängnis.

59 Minä sanon sinulle: sieltä et pääse, ennenkuin maksat viimeisenkin rovon."

59. I tell thee, thou shalt not depart thence, till thou hast paid the very last mite.

59. Ich sage dir: Du wirst von dannen nicht herauskommen, bis du den allerletzten Heller bezahlest.

13 luku

Kuultuaan, että Pilatus oli surmauttanut muutamia galilealaisia, Jeesus kehoittaa parannukseen 1 – 5 ja puhuu vertauksen hedelmättömästä viikunapuusta 6 – 9; parantaa naisen sapattina 10 – 17, vertaa taivaan valtakuntaa sinapin siemeneen 18, 19 ja hapatukseen 20, 21, käskee kilvoittelemaan ahtaasta ovesta sisälle, sillä monet jäävät ulkopuolelle 22 – 30, ei sano väistyvänsä Herodeksen uhkausta 31 – 33, valittaa Jerusalemin katumattomuutta 34, 35.

1 Samaan aikaan oli saapuvilla

1. There were present at that

1. Es waren aber zu der Zeit

muutamia, jotka kertoivat hänelle niistä galilealaisista, joiden veren Pilatus oli sekoittanut heidän uhriensa vereen.

2 Niin Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Luuletteko, että nämä galilealaiset olivat syntisemmät kuin kaikki muut galilealaiset, koska he saivat kärsiä tämän?"

3 Eivät olleet, sanon minä teille, mutta ellette tee parannusta, niin samoin te kaikki hukutte.

4 Taikka ne kahdeksantoista, jotka saivat surmansa, kun torni Siloassa kaatui heidän päällensä, luuletteko, että he olivat syyllisemmät kuin kaikki muut ihmiset, jotka Jerusalemissa asuvat?

5 Eivät olleet, sanon minä teille, mutta ellette tee parannusta, niin samoin te kaikki hukutte."

6 Ja hän puhui tämän vertauksen: "Eräällä miehellä oli viikunapuu istutettuna viinitarhassaan; ja hän tuli

season some that told him of the Galilaeans, whose blood Pilate had mingled with their sacrifices.

2. And Jesus answering said unto them, Suppose ye that these Galilaeans were sinners above all the Galilaeans, because they suffered such things

3. I tell you, Nay: but, except ye repent, ye shall all likewise perish.

4. Or those eighteen, upon whom the tower in Siloam fell, and slew them, think ye that they were sinners above all men that dwelt in Jerusalem?

5. I tell you, Nay: but, except ye repent, ye shall all likewise perish.

6. He spake also this parable; A certain man had a fig tree planted in his vineyard; and he came and sought fruit thereon,

etliche dabei, die verkündigten ihm von den Galiläern, deren Blut Pilatus mit ihrem Opfer vermischt hatte.

2. Und Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Meinet ihr, daß diese Galiläer vor allen Galiläern Sünder gewesen sind, dieweil sie das erlitten haben?

3. Ich sage: Nein; sondern so ihr euch nicht bessert, werdet ihr alle auch also umkommen.

4. Oder meinet ihr, daß die achtzehn, auf die der Turm von Siloah fiel und erschlug sie, seien schuldig gewesen vor allen Menschen, die zu Jerusalem wohnen?

5. Ich sage: Nein; sondern so ihr euch nicht bessert, werdet ihr alle auch also umkommen.

6. Er sagte ihnen aber dies Gleichnis: Es hatte einer einen Feigenbaum, der war gepflanzt in seinem Weinberge; und er

etsimään hedelmää siitä, mutta ei löytänyt.

7 Niin hän sanoi viinitarhurille: 'Katso, kolmena vuotena minä olen käynyt etsimässä hedelmää tästä viikunapuusta, mutta en ole löytänyt. Hakkaa se pois; mitä varten se vielä maata laihduttaa?'

8 Mutta tämä vastasi ja sanoi hänelle: 'Herra, anna sen olla vielä tämä vuosi; sillä aikaa minä kuokin ja lannoitan maan sen ympäriltä.

9 Ehkä se ensi vuonna tekee hedelmää; mutta jos ei, niin hakkaa se pois'."

10 Ja hän oli opettamassa eräässä synagoogassa sapattina.

11 Ja katso, siellä oli nainen, jossa oli ollut heikkouden henki kahdeksantoista vuotta, ja hän oli koukistunut ja täydelleen kykenemätön oikaisemaan itseänsä.

and found none.

7. Then said he unto the dresser of his vineyard, Behold, these three years I come seeking fruit on this fig tree, and find none: cut it down; why cumbereth it the ground?

8. And he answering said unto him, Lord, let it alone this year also, till I shall dig about it, and dung it:

9. And if it bear fruit, well: and if not, then after that thou shalt cut it down.

10. And he was teaching in one of the synagogues on the sabbath.

11. And, behold, there was a woman which had a spirit of infirmity eighteen years, and was bowed together, and could in no wise lift up herself.

kam und suchte Frucht darauf, und fand sie nicht.

7. Da sprach er zu dem Weingärtner: Siehe, ich bin nun drei Jahre lang alle Jahre gekommen und habe Frucht gesucht auf diesem Feigenbaum, und finde sie nicht. Haue ihn ab! was hindert er das Land?

8. Er aber antwortete und sprach zu ihm: Herr, laß ihn noch dies Jahr, bis daß ich um ihn grabe und bedünge ihn,

9. ob er wolle Frucht bringen, wo nicht so haue ihn darnach ab.

10. Und er lehrte in einer Schule am Sabbat.

11. Und siehe, ein Weib war da, das hatte einen Geist der Krankheit achtzehn Jahre; und sie war krumm und konnte nicht wohl aufsehen.

12 Hänet nähdessään Jeesus kutsui hänet luoksensa ja sanoi hänelle: "Nainen, sinä olet päässyt heikkoudestasi", 13 ja pani kätensä hänen päälleen. Ja heti hän oikaisi itsensä suoraksi ja ylisti Jumalaa.

14 Mutta synagoogan esimies, joka närkästyi siitä, että Jeesus paransi sapattina, rupesi puhumaan ja sanoi kansalle: "Kuusi päivää on, joina tulee työtä tehdä; tulkaa siis niinä päivinä parannuttamaan itseänne, älkääkä sapatinpäivänä".

15 Mutta Herra vastasi hänelle ja sanoi: "Te ulkokullatut, eikö jokainen teistä sapattina päästä härkäänsä tai aasiansa seimestä ja vie sitä juomaan?"

16 Ja tätä naista, joka on Aabrahamin tytär ja jota saatana on pitänyt sidottuna, katso, jo kahdeksantoista vuotta, tätäkö ei

12. And when Jesus saw her, he called her to him, and said unto her, Woman, thou art loosed from thine infirmity.

13. And he laid his hands on her: and immediately she was made straight, and glorified God.

14. And the ruler of the synagogue answered with indignation, because that Jesus had healed on the sabbath day, and said unto the people, There are six days in which men ought to work: in them therefore come and be healed, and not on the sabbath day.

15. The Lord then answered him, and said, Thou hypocrite, doth not each one of you on the sabbath loose his ox or his ass from the stall, and lead him away to watering

16. And ought not this woman, being a daughter of Abraham, whom Satan hath bound, lo, these eighteen years, be loosed

12. Da sie aber Jesus sah, rief er sie zu sich und sprach zu ihr: Weib, sei los von deiner Krankheit!

13. Und legte die Hände auf sie; und alsobald richtete sie sich auf und pries Gott.

14. Da antwortete der Oberste der Schule und war unwillig, daß Jesus am Sabbat heilte, und sprach zu dem Volk: Es sind sechs Tage, an denen man arbeiten soll; an ihnen kommt und laßt euch heilen, und nicht am Sabbattage.

15. Da antwortete ihm der HERR und sprach: Du Heuchler! löst nicht ein jeglicher unter euch seinen Ochsen oder Esel von der Krippe am Sabbat und führt ihn zur Tränke?

16. Sollte aber nicht gelöst werden am Sabbat diese, die doch Abrahams Tochter ist, von diesem Bande, welche Satanas

olisi pitänyt päästää siitä siteestä sapatinpäivänä?"

17 Ja hänen näin sanoessaan kaikki hänen vastustajansa häpesivät, ja kaikki kansa iloitsi kaikista niistä ihmeellisistä teoista, joita hän teki.

18 Niin hän sanoi: "Minkä kaltainen on Jumalan valtakunta, ja mihin minä sen vertaisin?"

19 Se on sinapinsiemenen kaltainen, jonka mies otti ja kylvi puutarhaansa; ja se kasvoi, ja siitä tuli puu, ja taivaan linnut tekivät pesänsä sen oksille."

20 Ja taas hän sanoi: "Mihin minä vertaisin Jumalan valtakunnan?"

21 Se on hapatuksen kaltainen, jonka nainen otti ja sekoitti kolmeen vakalliseen jauhoja, kunnes kaikki happani."

22 Ja hän vaelsi kaupungista

from this bond on the sabbath day?

17. And when he had said these things, all his adversaries were ashamed: and all the people rejoiced for all the glorious things that were done by him.

18. Then said he, Unto what is the kingdom of God like and whereunto shall I resemble it

19. It is like a grain of mustard seed, which a man took, and cast into his garden; and it grew, and waxed a great tree; and the fowls of the air lodged in the branches of it.

20. And again he said, Whereunto shall I liken the kingdom of God

21. It is like leaven, which a woman took and hid in three measures of meal, till the whole was leavened.

22. And he went through the

gebunden hatte nun wohl achtzehn Jahre?

17. Und als er solches sagte, mußten sich schämen alle, die ihm zuwider gewesen waren; und alles Volk freute sich über alle herrlichen Taten, die von ihm geschahen.

18. Er sprach aber: Wem ist das Reich Gottes gleich, und wem soll ich's vergleichen?

19. Es ist einem Senfkorn gleich, welches ein Mensch nahm und warf's in seinen Garten; und es wuchs und ward ein großer Baum, und die Vögel des Himmels wohnten unter seinen Zweigen.

20. Und abermals sprach er: Wem soll ich das Reich Gottes vergleichen?

21. Es ist einem Sauerteige gleich, welchen ein Weib nahm und verbarg ihn unter drei Scheffel Mehl, bis daß es ganz sauer ward.

22. Und er ging durch Städte und

kaupunkiin ja kylästä kylään ja opetti, kulkien Jerusalemia kohti. 23 Ja joku kysyi häneltä: "Herra, onko niitä vähän, jotka pelastuvat? Niin hän sanoi heille:

24 Kilvoitelkaa päästäksenne sisälle ahtaasta ovesta, sillä monet, sanon minä teille, koettavat päästä sisälle, mutta eivät voi.

25 Sen jälkeen kuin perheenisäntä on noussut ja sulkenut oven ja te rupeatte seisomaan ulkona ja kolkuttamaan ovea sanoen: 'Herra, avaa meille', vastaa hän ja sanoo teille: 'En minä tunne teitä enkä tiedä, mistä te olette'.

26 Silloin te rupeatte sanomaan: 'Mehän söimme ja joimme sinun seurassasi, ja meidän kaduillamme sinä opetit'.

cities and villages, teaching, and journeying toward Jerusalem. 23. Then said one unto him, Lord, are there few that be saved? And he said unto them,

24. Strive to enter in at the strait gate: for many, I say unto you, will seek to enter in, and shall not be able.

25. When once the master of the house is risen up, and hath shut to the door, and ye begin to stand without, and to knock at the door, saying, Lord, Lord, open unto us; and he shall answer and say unto you, I know you not whence ye are:

26. Then shall ye begin to say, We have eaten and drunk in thy presence, and thou hast taught in our streets.

Märkte und lehrte und nahm seinen Weg gen Jerusalem. 23. Es sprach aber einer zu ihm: HERR, meinst du, daß wenige selig werden? Er aber sprach zu ihnen:

24. Ringet darnach, daß ihr durch die enge Pforte eingehet; denn viele werden, das sage ich euch, darnach trachten, wie sie hineinkommen, und werden's nicht tun können.

25. Von dem an, wenn der Hauswirt aufgestanden ist und die Tür verschlossen hat, da werdet ihr dann anfangen draußen zu stehen und an die Tür klopfen und sagen: HERR, HERR, tu uns auf! Und er wird antworten und zu euch sagen: Ich kenne euch nicht, wo ihr her seid?

26. So werdet ihr dann anfangen zu sagen: Wir haben vor dir gegessen und getrunken, und auf den Gassen hast du uns gelehrt.

27 Mutta hän on lausuva: 'Minä sanon teille: en tiedä, mistä te olette. Menkää pois minun tyköäni, kaikki te vääryyden tekijät.'

28 Siellä on oleva itku ja hammasten kiristys, kun näette Aabrahamin ja lisakin ja Jaakobin ja kaikkien profeettain olevan Jumalan valtakunnassa, mutta huomaatte itsenne heitetyiksi ulos.

29 Ja tulijoita saapuu idästä ja lännestä ja pohjoisesta ja etelästä, ja he aterioitsevat Jumalan valtakunnassa.

30 Ja katso, on viimeisiä, jotka tulevat ensimmäisiksi, ja on ensimmäisiä, jotka tulevat viimeisiksi."

31 Samalla hetkellä tuli hänen luoksensa muutamia fariseuksia, ja he sanoivat hänelle: "Lähde ja mene täältä pois, sillä Herodes tahtoo tappaa sinut".

32 Niin hän sanoi heille:

27. But he shall say, I tell you, I know you not whence ye are; depart from me, all ye workers of iniquity.

28. There shall be weeping and gnashing of teeth, when ye shall see Abraham, and Isaac, and Jacob, and all the prophets, in the kingdom of God, and you yourselves thrust out.

29. And they shall come from the east, and from the west, and from the north, and from the south, and shall sit down in the kingdom of God.

30. And, behold, there are last which shall be first, and there are first which shall be last.

31. The same day there came certain of the Pharisees, saying unto him, Get thee out, and depart hence: for Herod will kill thee.

32. And he said unto them, Go

27. Und er wird sagen: Ich sage euch: Ich kenne euch nicht, wo ihr her seid; weichet alle von mir, ihr Übeltäter.

28. Da wird sein Heulen und Zähneklappen, wenn ihr sehen werdet Abraham und Isaak und Jakob und alle Propheten im Reich Gottes, euch aber hinausgestoßen.

29. Und es werden kommen vom Morgen und vom Abend, von Mitternacht und vom Mittage, die zu Tische sitzen werden im Reich Gottes.

30. Und siehe, es sind Letzte, die werden die Ersten sein, und sind Erste, die werden die Letzten sein.

31. An demselben Tage kamen etliche Pharisäer und sprachen zu ihm: Hebe dich hinaus und gehe von hinnen; denn Herodes will dich töten!

32. Und er sprach zu ihnen:

"Menkää ja sanokaa sille ketulle: 'Katso, minä ajan ulos riivaajia ja parannan sairaita tänään ja huomenna, ja kolmantena päivänä minä pääsen määräni päähän'.

33 Kuitenkin minun pitää vaeltaman tänään ja huomenna ja ylihuomenna, sillä ei sovi, että profeetta saa surmansa muualla kuin Jerusalemissa.

34 Jerusalem, Jerusalem, sinä, joka tapat profeetat ja kivität ne, jotka ovat sinun tykösi lähetetyt, kuinka usein minä olenkaan tahtonut koota sinun lapsesi, niinkuin kana kokoaa poikansa siipiensä alle! Mutta te ette ole tahtoneet.

35 Katso, 'teidän huoneenne on jäävä hyljätiksi'. Mutta minä sanon teille: te ette näe minua, ennenkuin se aika tulee, jolloin te sanotte: 'Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen'."

ye, and tell that fox, Behold, I cast out devils, and I do cures to day and to morrow, and the third day I shall be perfected.

33. Nevertheless I must walk to day, and to morrow, and the day following: for it cannot be that a prophet perish out of Jerusalem.

34. O Jerusalem, Jerusalem, which killest the prophets, and stonest them that are sent unto thee; how often would I have gathered thy children together, as a hen doth gather her brood under her wings, and ye would not!

35. Behold, your house is left unto you desolate: and verily I say unto you, Ye shall not see me, until the time come when ye shall say, Blessed is he that cometh in the name of the Lord.

Gehet hin und saget diesem Fuchs: Siehe, ich treibe Teufel aus und mache gesund heut und morgen, und am dritten Tage werde ich ein Ende nehmen.

33. Doch muß ich heute und morgen und am Tage darnach wandeln; denn es tut's nicht, daß ein Prophet umkomme außer Jerusalem.

34. Jerusalem, Jerusalem, die du tötest die Propheten und steinigest, die zu dir gesandt werden, wie oft habe ich wollen deine Kinder versammeln, wie eine Henne ihr Nest unter ihre Flügel, und ihr habt nicht gewollt!

35. Sehet, euer Haus soll euch wüst gelassen werden. Denn ich sage euch: Ihr werdet mich nicht sehen, bis daß es komme, daß ihr sagen werdet: Gelobt ist, der da kommt im Namen des HERRN!

14 luku

Jeesus aterioi sapattina erään fariseuksen talossa ja parantaa siellä vesitautisen miehen 1 – 6, antaa neuvoja kutsuvieraille 7 – 11 ja vierasten kutsujalle 12 – 14 sekä puhuu vertauksen suurista illallisista 15 – 24; puhuu opetuslapsena – olemisen ehdoista 25 – 27, torninrakentajasta 28 – 30, sotaan aikovasta kuninkaasta 31 – 33 ja mauttomasta suolasta 34, 35.

1 Ja kun hän sapattina tuli erään fariseusten johtomiehen taloon aterialle, pitivät he häntä silmällä.

1. And it came to pass, as he went into the house of one of the chief Pharisees to eat bread on the sabbath day, that they watched him.

1. Und es begab sich, daß er kam in ein Haus eines Obersten der Pharisäer an einem Sabbat, das Brot zu essen; und sie hatten acht auf ihn.

2 Ja katso, siellä oli vesitautinen mies hänen edessään.

2. And, behold, there was a certain man before him which had the dropsy.

2. Und siehe, da war ein Mensch vor ihm, der war wassersüchtig.

3 Niin Jeesus rupesi puhumaan lainoppineille ja fariseuksille ja sanoi: "Onko luvallista parantaa sapattina, vai eikö?" Mutta he olivat vaiti.

3. And Jesus answering spake unto the lawyers and Pharisees, saying, Is it lawful to heal on the sabbath day

3. Und Jesus antwortete und sagte zu den Schriftgelehrten und Pharisäern und sprach: Ist's auch recht, am Sabbat zu heilen?

4 Ja hän koski mieheen, paransi hänet ja laski menemään.

4. And they held their peace. And he took him, and healed him, and let him go;

4. Sie aber schwiegen still. Und er griff ihn an und heilte ihn und ließ ihn gehen.

5 Ja hän sanoi heille: "Jos joltakin teistä putoaa poika tai härkä kaivoon, eikö hän heti

5. And answered them, saying, Which of you shall have an ass or an ox fallen into a pit, and will

5. Und antwortete und sprach zu ihnen: Welcher ist unter euch, dem sein Ochse oder Esel in den

vedä sitä ylös
sapatinpäivänäkin?"

6 Eivätkä he kyenneet
vastaamaan tähän.

7 Ja huomattessaan, kuinka
kutsutut valitsivat itselleen
ensimmäisiä sijoja, hän puhui
heille vertauksen ja sanoi heille:

8 Kun joku on kutsunut sinut
häihin, älä asetu ateriomaan
ensimmäiselle sijalle; sillä, jos
hän on kutsunut jonkun sinua
arvollisemman,

9 niin hän, joka on sinut ja hänet
kutsunut, ehkä tulee ja sanoo
sinulle: 'Anna tälle sija', ja silloin
sinä saat häveten siirtyä
viimeiselle paikalle.

10 Vaan kun olet kutsuttu, mene
ja asetu viimeiselle sijalle, ja niin
on se, joka on sinut kutsunut,
sisään tullessaan sanova sinulle:
'Ystäväni, astu ylemmäksi'.
Silloin tulee sinulle kunnia
kaikkien pöytäkumppaniasi

not straightway pull him out on
the sabbath day

6. And they could not answer
him again to these things.

7. And he put forth a parable to
those which were bidden, when
he marked how they chose out
the chief rooms; saying unto
them,

8. When thou art bidden of any
man to a wedding, sit not down
in the highest room; lest a more
honourable man than thou be
bidden of him;

9. And he that bade thee and
him come and say to thee, Give
this man place; and thou begin
with shame to take the lowest
room.

10. But when thou art bidden, go
and sit down in the lowest room;
that when he that bade thee
cometh, he may say unto thee,
Friend, go up higher: then shalt
thou have worship in the
presence of them that sit at meat

Brunnen fällt, und der nicht
alsbald ihn herauszieht am
Sabbattage?

6. Und sie konnten ihm darauf
nicht wieder Antwort geben.

7. Er sagte aber ein Gleichnis zu
den Gästen, da er merkte, wie
sie erwählten obenan zu sitzen,
und sprach zu ihnen:

8. Wenn du von jemand geladen
wirst zur Hochzeit, so setze dich
nicht obenan, daß nicht etwa ein
Vornehmerer denn du von ihm
geladen sei,

9. und dann komme, der dich
und ihn geladen hat, und
spreche zu dir: Weiche diesem!
und du müssest dann mit Scham
untenan sitzen.

10. Sondern wenn du geladen
wirst, so gehe hin und setze dich
untenan, auf daß, wenn da
kommt, der dich geladen hat, er
spreche zu dir: Freund, rücke
hinauf! Dann wirst du Ehre
haben vor denen, die mit dir am

edessä.

11 Sillä jokainen, joka itsensä ylentää, alennetaan, ja joka itsensä alentaa, se ylennetään."

12 Ja hän sanoi myös sille, joka oli hänet kutsunut: "Kun laitat päivälliset tai illalliset, älä kutsu ystäviäsi, älä veljiäsi, älä sukulaisia äläkä rikkaita naapureita, etteivät hekin vuorostaan kutsuisi sinua, ja ettet sinä siten saisi maksua.

13 Vaan kun laitat pidot, kutsu köyhiä, raajarikkoja, rampoja, sokeita;

14 niin sinä olet oleva autuas, koska he eivät voi maksaa sinulle; sillä sinulle maksetaan vanhurskasten ylösnousemuksessa."

15 Tämän kuullessaan eräs pöytäkumppaneista sanoi hänelle: "Autuas se, joka saa olla aterialla Jumalan

with thee.

11. For whosoever exalteth himself shall be abased; and he that humbleth himself shall be exalted.

12. Then said he also to him that bade him, When thou makest a dinner or a supper, call not thy friends, nor thy brethren, neither thy kinsmen, nor thy rich neighbours; lest they also bid thee again, and a recompence be made thee.

13. But when thou makest a feast, call the poor, the maimed, the lame, the blind:

14. And thou shalt be blessed; for they cannot recompense thee: for thou shalt be recompensed at the resurrection of the just.

15. And when one of them that sat at meat with him heard these things, he said unto him, Blessed is he that shall eat bread in the

Tische sitzen.

11. Denn wer sich selbst erhöht, der soll erniedrigt werden; und wer sich selbst erniedrigt, der soll erhöht werden.

12. Er sprach auch zu dem, der ihn geladen hatte: Wenn du ein Mittags-oder Abendmahl machst, so lade nicht deine Freunde noch deine Brüder noch deine Gefreunden noch deine Nachbarn, die da reich sind, auf daß sie dich nicht etwa wieder laden und dir vergolten werde.

13. Sondern wenn du ein Mahl machst, so lade die Armen, die Krüppel, die Lahmen, die Blinden,

14. so bist du selig; denn sie haben's dir nicht zu vergelten, es wird dir aber vergolten werden in der Auferstehung der Gerechten.

15. Da aber solches hörte einer, der mit zu Tische saß, sprach er zu ihm: Selig ist, der das Brot ißt im Reiche Gottes.

valtakunnassa!"

16 Niin hän sanoi hänelle: "Eräs mies laittoi suuret illalliset ja kutsui monta.

17 Ja illallisajan tullessa hän lähetti palvelijansa sanomaan kutsutuille: 'Tulkaa, sillä kaikki on jo valmiina'.

18 Mutta he rupesivat kaikki järjestään estelemään. Ensimmäinen sanoi hänelle: 'Minä ostin pellon, ja minun täytyy lähteä sitä katsomaan; pyydän sinua, pidä minut estettynä'.

19 Toinen sanoi: 'Minä ostin viisi paria härkiä ja menen niitä koettelemaan; pyydän sinua, pidä minut estettynä'.

20 Vielä toinen sanoi: 'Minä otin vaimon, ja sentähden en voi tulla'.

21 Ja palvelija tuli takaisin ja ilmoitti herralleen tämän. Silloin isäntä vihastui ja sanoi

kingdom of God.

16. Then said he unto him, A certain man made a great supper, and bade many:

17. And sent his servant at supper time to say to them that were bidden, Come; for all things are now ready.

18. And they all with one consent began to make excuse. The first said unto him, I have bought a piece of ground, and I must needs go and see it: I pray thee have me excused.

19. And another said, I have bought five yoke of oxen, and I go to prove them: I pray thee have me excused.

20. And another said, I have married a wife, and therefore I cannot come.

21. So that servant came, and shewed his lord these things. Then the master of the house

16. Er aber sprach zu ihm: Es war ein Mensch, der machte ein großes Abendmahl und lud viele dazu.

17. Und sandte seinen Knecht aus zur Stunde des Abendmahls, zu sagen den Geladenen: Kommt, denn es ist alles bereit!

18. Und sie fingen an, alle nacheinander, sich zu entschuldigen. Der erste sprach zu ihm: Ich habe einen Acker gekauft und muß hinausgehen und ihn besehen; ich bitte dich, entschuldige mich.

19. Und der andere sprach: Ich habe fünf Joch Ochsen gekauft, und ich gehe jetzt hin, sie zu besehen; ich bitte dich, entschuldige mich.

20. Und der dritte sprach: Ich habe ein Weib genommen, darum kann ich nicht kommen.

21. Und der Knecht kam und sagte das seinem Herrn wieder. Da ward der Hausherr zornig

palvelijalleen: 'Mene kiiruusti kaupungin kaduille ja kujille ja tuo köyhät ja raajarikot, sokeat ja rammatt tänne sisälle'.

22 Ja palvelija sanoi: 'Herra, on tehty, minkä käskit, ja vielä on tilaa'.

23 Niin Herra sanoi palvelijalle: 'Mene teille ja aitovierille ja pakota heitä tulemaan sisälle, että minun taloni täyttyisi;

24 sillä minä sanon teille, ettei yksikään niistä miehistä, jotka olivat kutsutut, ole maistava minun illallisiani'."

25 Ja hänen mukanaan kulki paljon kansaa; ja hän kääntyi ja sanoi heille:

26 Jos joku tulee minun tyköni eikä vihaa isäänsä ja äitiänsä ja vaimoan ja lapsiaan ja veljiään ja sisariaan, vieläpä omaa elämänsäkin, hän ei voi olla minun opetuslapseni.

being angry said to his servant, Go out quickly into the streets and lanes of the city, and bring in hither the poor, and the maimed, and the halt, and the blind.

22. And the servant said, Lord, it is done as thou hast commanded, and yet there is room.

23. And the lord said unto the servant, Go out into the highways and hedges, and compel them to come in, that my house may be filled.

24. For I say unto you, That none of those men which were bidden shall taste of my supper.

25. And there went great multitudes with him: and he turned, and said unto them,

26. If any man come to me, and hate not his father, and mother, and wife, and children, and brethren, and sisters, yea, and his own life also, he cannot be my disciple.

und sprach zu seinem Knechte: Gehe aus schnell auf die Straßen und Gassen der Stadt und führe die Armen und Krüppel und Lahmen und Blinden herein.

22. Und der Knecht sprach: Herr, es ist geschehen, was du befohlen hast; es ist aber noch Raum da.

23. Und der Herr sprach zu dem Knechte: Gehe aus auf die Landstraßen und an die Zäune und nötige sie hereinzukommen, auf das mein Haus voll werde.

24. Ich sage euch aber, daß der Männer keiner, die geladen waren mein Abendmahl schmecken wird.

25. Es ging aber viel Volks mit ihm; und er wandte sich und sprach zu ihnen:

26. So jemand zu mir kommt und haßt nicht seinen Vater, Mutter, Weib, Kinder, Brüder, Schwestern, auch dazu sein eigen Leben, der kann nicht mein Jünger sein.

27 Ja joka ei kannaa ristiänsä ja seuraa minua, se ei voi olla minun opetuslapseni.

28 Sillä jos joku teistä tahtoo rakentaa tornin, eikö hän ensin istu laskemaan kustannuksia, nähdäkseen, onko hänellä varoja rakentaa se valmiiksi,

29 etteivät, kun hän on pannut perustuksen, mutta ei kykene saamaan rakennusta valmiiksi, kaikki, jotka sen näkevät, rupeaisi pilkkaamaan häntä

30 sanoen: 'Tuo mies ryhtyi rakentamaan, mutta ei kyennyt saamaan valmiiksi'?

31 Tahi jos joku kuningas tahtoo lähteä sotimaan toista kuningasta vastaan, eikö hän ensin istu ja pidä neuvoa, kykeneekö hän kymmenellä tuhannella kohtaamaan sitä, joka tulee häntä vastaan kahdellakymmenellä tuhannella?

32 Ja ellei kykene, niin hän, toisen vielä ollessa kaukana, lähettää hänen luoksensa

27. And whosoever doth not bear his cross, and come after me, cannot be my disciple.

28. For which of you, intending to build a tower, sitteth not down first, and counteth the cost, whether he have sufficient to finish it?

29. Lest haply, after he hath laid the foundation, and is not able to finish it, all that behold it begin to mock him,

30. saying, This man began to build, and was not able to finish.

31. Or what king, going to make war against another king, sitteth not down first, and consulteth whether he be able with ten thousand to meet him that cometh against him with twenty thousand?

32. Or else, while the other is yet a great way off, he sendeth an ambassage, and desireth

27. Und wer nicht sein Kreuz trägt und mir nachfolgt, der kann nicht mein Jünger sein.

28. Wer ist aber unter euch, der einen Turm bauen will, und sitzt nicht zuvor und überschlägt die Kosten, ob er's habe, hinauszuführen?

29. auf daß nicht, wo er Grund gelegt hat und kann's nicht hinausführen, alle, die es sehen, fangen an, sein zu spotten,

30. und sagen: Dieser Mensch hob an zu bauen, und kann's nicht hinausführen.

31. Oder welcher König will sich begeben in einen Streit wider einen andern König und sitzt nicht zuvor und ratschlagt, ob er könne mit zehntausend begegnen dem, der über ihn kommt mit zwanzigtausend?

32. Wo nicht, so schickt er Botschaft, wenn jener noch ferne ist, und bittet um Frieden.

lähettiläät hieromaan rauhaa.

33 Niin ei myös teistä yksikään, joka ei luovu kaikesta, mitä hänellä on, voi olla minun opetuslapseni.

34 Suola on hyvä; mutta jos suolakin käy mauttomaksi, millä se saadaan suolaiseksi?

35 Ei se kelpaa maahan eikä lantaan; se heitetään pois. Jolla on korvat kuulla, se kuulkoon!"

conditions of peace.

33. So likewise, whosoever he be of you that forsaketh not all that he hath, he cannot be my disciple.

34. Salt is good: but if the salt have lost his savour, wherewith shall it be seasoned?

35. It is neither fit for the land, nor yet for the dunghill; but men cast it out. He that hath ears to hear, let him hear.

33. Also muß auch ein jeglicher unter euch, der nicht absagt allem, was er hat, kann nicht mein Jünger sein.

34. Das Salz ist ein gutes Ding; wo aber das Salz dumm wird, womit wird man's würzen?

35. Es ist weder auf das Land noch in den Mist nütze, sondern man wird's wegwerfen. Wer Ohren hat, zu hören, der höre!

15 luku

Jeesus ottaa vastaan syntisiä 1, 2, puhuu vertaukset kadonneesta lampaasta 3 – 7 ja hukkaan joutuneesta rahasta 8 – 10 sekä kertoo tuhlaajapojasta 11 – 32.

1 Ja kaikki publikaanit ja syntiset tulivat hänen tykönsä kuulemaan häntä.

2 Mutta fariseukset ja kirjanoppineet nurisivat ja sanoivat: "Tämä ottaa vastaan syntisiä ja syö heidän kanssaan".

3 Niin hän puhui heille tämän

1. Then drew near unto him all the publicans and sinners for to hear him.

2. And the Pharisees and scribes murmured, saying, This man receiveth sinners, and eateth with them.

3. And he spake this parable

1. Es nahten aber zu ihm allerlei Zöllner und Sünder, daß sie ihn hörten.

2. Und die Pharisäer und Schriftgelehrten murrten und sprachen: Dieser nimmt die Sünder an und isset mit ihnen.

3. Er sagte aber zu ihnen dies

vertauksen sanoen:

4 Jos jollakin teistä on sata lammasta ja hän kadottaa yhden niistä, eikö hän jätä niitä yhdeksääkymmentä yhdeksää erämaahan ja mene etsimään kadonnutta, kunnes hän sen löytää?

5 Ja löydettyään hän panee sen hartioillensa iloiten.

6 Ja kun hän tulee kotiin, kutsuu hän kokoon ystävänsä ja naapurinsa ja sanoo heille: 'Iloitkaa minun kanssani, sillä minä löysin lampaani, joka oli kadonnut'.

7 Minä sanon teille: samoin on ilo taivaassa suurempi yhdestä syntisestä, joka tekee parannuksen, kuin yhdeksästäkymmenestä yhdeksästä vanhurskaasta, jotka eivät parannusta tarvitse.

8 Tahi jos jollakin naisella on kymmenen hopearahaa ja hän kadottaa yhden niistä, eikö hän

unto them, saying,

4. What man of you, having an hundred sheep, if he lose one of them, doth not leave the ninety and nine in the wilderness, and go after that which is lost, until he find it?

5. And when he hath found it, he layeth it on his shoulders, rejoicing.

6. And when he cometh home, he calleth together his friends and neighbours, saying unto them, Rejoice with me; for I have found my sheep which was lost.

7. I say unto you, that likewise joy shall be in heaven over one sinner that repenteth, more than over ninety and nine just persons, which need no repentance.

8. Either what woman having ten pieces of silver, if she lose one piece, doth not light a candle,

Gleichnis und sprach:

4. Welcher Mensch ist unter euch, der hundert Schafe hat und, so er der eines verliert, der nicht lasse die neunundneunzig in der Wüste und hingehe nach dem verlorenen, bis daß er's finde?

5. Und wenn er's gefunden hat, so legt er's auf seine Achseln mit Freuden.

6. Und wenn er heimkommt, ruft er seine Freunde und Nachbarn und spricht zu ihnen: Freuet euch mit mir; denn ich habe mein Schaf gefunden, das verloren war.

7. Ich sage euch: Also wird auch Freude im Himmel sein über einen Sünder, der Buße tut, vor neunundneunzig Gerechten, die der Buße nicht bedürfen.

8. Oder welches Weib ist, die zehn Groschen hat, so sie der einen verliert, die nicht ein Licht

sytytä lamppua ja lakaise huonetta ja etsi visusti, kunnes hän sen löytää?

9 Ja löydettyään hän kutsuu kokoon ystävättärensä ja naapurinaiset ja sanoo: 'Iloitkaa minun kanssani, sillä minä löysin rahan, jonka olin kadottanut'.

10 Niin myös, sanon minä teille, on ilo Jumalan enkeleillä yhdestä syntisestä, joka tekee parannuksen."

11 Vielä hän sanoi: "Eräällä miehellä oli kaksi poikaa.

12 Ja nuorempi heistä sanoi isälleen: 'Isä, anna minulle se osa tavaroista, mikä minulle on tuleva'. Niin hän jakoi heille omaisuutensa.

13 Eikä kulunut montakaan päivää, niin nuorempi poika kokosi kaiken omansa ja matkusti pois kaukaiseen maahan; ja siellä hän hävitti tavaransa eläen irستاasti.

14 Mutta kun hän oli kaikki

and sweep the house, and seek diligently till she find it?

9. And when she hath found it, she calleth her friends and her neighbours together, saying, Rejoice with me; for I have found the piece which I had lost.

10. Likewise, I say unto you, there is joy in the presence of the angels of God over one sinner that repenteth.

11. And he said, A certain man had two sons:

12. And the younger of them said to his father, Father, give me the portion of goods that falleth to me. And he divided unto them his living.

13. And not many days after the younger son gathered all together, and took his journey into a far country, and there wasted his substance with riotous living.

14. And when he had spent all,

anzünde und kehre das Haus und suche mit Fleiß, bis daß sie ihn finde?

9. Und wenn sie ihn gefunden hat, ruft sie ihre Freundinnen und Nachbarinnen und spricht: Freuet euch mit mir; denn ich habe meinen Groschen gefunden, den ich verloren hatte.

10. Also auch, sage ich euch, wird Freude sein vor den Engeln Gottes über einen Sünder, der Buße tut.

11. Und er sprach: Ein Mensch hatte zwei Söhne.

12. Und der jüngste unter ihnen sprach zu dem Vater: Gib mir, Vater, das Teil der Güter, das mir gehört. Und er teilte ihnen das Gut.

13. Und nicht lange darnach sammelte der jüngste Sohn alles zusammen und zog ferne über Land; und daselbst brachte er sein Gut um mit Prassen.

14. Da er nun all das Seine

tuhlannut, tuli kova nälkä koko siihen maahan, ja hän alkoi kärsiä puutetta.

15 Ja hän meni ja yhtyi erääseen sen maan kansalaiseen, ja tämä lähetti hänet tiluksilleen kaitsemaan sikoja.

16 Ja hän halusi täyttää vatsansa niillä palkohedelmillä, joita siat söivät, mutta niitäkään ei kukaan hänelle antanut.

17 Niin hän meni itseensä ja sanoi: 'Kuinka monella minun isäni palkkalaisella on yltäkyllin leipää, mutta minä kuolen täällä nälkään!

18 Minä nousen ja menen isäni tykö ja sanon hänelle: Isä, minä olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinun edessäsi

19 enkä enää ansaitse, että minua sinun pojaksesi kutsutaan; tee minut yhdeksi palkkalaisistasi.'

20 Ja hän nousi ja meni isänsä tykö. Mutta kun hän vielä oli

there arose a mighty famine in that land; and he began to be in want.

15. And he went and joined himself to a citizen of that country; and he sent him into his fields to feed swine.

16. And he would fain have filled his belly with the husks that the swine did eat: and no man gave unto him.

17. And when he came to himself, he said, How many hired servants of my father's have bread enough and to spare, and I perish with hunger!

18. I will arise and go to my father, and will say unto him, Father, I have sinned against heaven, and before thee,

19. And am no more worthy to be called thy son: make me as one of thy hired servants.

20. And he arose, and came to his father. But when he was yet a

verzehrt hatte, ward eine große Teuerung durch dasselbe ganze Land, und er fing an zu darben.

15. Und ging hin und hängt sich an einen Bürger des Landes; der schickte ihn auf seinen Acker, die Säue zu hüten.

16. Und er begehrte seinen Bauch zu füllen mit Trebern, die die Säue aßen; und niemand gab sie ihm.

17. Da schlug er in sich und sprach: Wie viel Tagelöhner hat mein Vater, die Brot die Fülle haben, und ich verderbe im Hunger!

18. Ich will mich aufmachen und zu meinem Vater gehen und zu ihm sagen: Vater, ich habe gesündigt gegen den Himmel und vor dir

19. und bin hinfort nicht mehr wert, daß ich dein Sohn heiße; mache mich zu einem deiner Tagelöhner!

20. Und er machte sich auf und kam zu seinem Vater. Da er aber

kaukana, näki hänen isänsä hänet ja armahti häntä, juoksi häntä vastaan ja lankesi hänen kaulaansa ja suuteli häntä hellästi.

21 Mutta poika sanoi hänelle: 'Isä, minä olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinun edessäsi enkä enää ansaitse, että minua sinun pojaksesi kutsutaan'.

22 Silloin isä sanoi palvelijoilleen: 'Tuokaa pian parhaat vaatteet ja pukekaa hänet niihin, ja pankaa sormus hänen sormeensa ja kengät hänen jalkaansa;

23 ja noutakaa syötetty vasikka ja teurastakaa. Ja syökäämme ja pitäkäämme iloa,

24 sillä tämä minun poikani oli kuollut ja virkosi eloon, hän oli kadonnut ja on jälleen löytynyt.' Ja he rupesivat iloa pitämään.

25 Mutta hänen vanhempi poikansa oli pellolla. Ja kun hän

great way off, his father saw him, and had compassion, and ran, and fell on his neck, and kissed him.

21. And the son said unto him, Father, I have sinned against heaven, and in thy sight, and am no more worthy to be called thy son.

22. But the father said to his servants, Bring forth the best robe, and put it on him; and put a ring on his hand, and shoes on his feet:

23. And bring hither the fatted calf, and kill it; and let us eat, and be merry:

24. For this my son was dead, and is alive again; he was lost, and is found. And they began to be merry.

25. Now his elder son was in the field: and as he came and drew

noch ferne von dannen war, sah ihn sein Vater, und es jammerte ihn, lief und fiel ihm um seinen Hals und küßte ihn.

21. Der Sohn aber sprach zu ihm: Vater, ich habe gesündigt gegen den Himmel und vor dir; ich bin hinfort nicht mehr wert, daß ich dein Sohn heiße.

22. Aber der Vater sprach zu seinen Knechten: Bringet das beste Kleid hervor und tut es ihm an, und gebet ihm einen Fingerreif an seine Hand und Schuhe an seine Füße,

23. und bringet ein gemästet Kalb her und schlachtet's; lasset uns essen und fröhlich sein!

24. denn dieser mein Sohn war tot und ist wieder lebendig geworden; er war verloren und ist gefunden worden. Und sie fingen an fröhlich zu sein.

25. Aber der älteste Sohn war auf dem Felde. Und als er nahe

tuli ja lähestyi kotia, kuuli hän laulun ja karkelon.

26 Ja hän kutsui luoksensa yhden palvelijoista ja tiedusteli, mitä se oli.

27 Tämä sanoi hänelle: 'Sinun veljesi on tullut, ja isäsi teurastutti syötetyn vasikan, kun sai hänet terveenä takaisin'.

28 Niin hän vihastui eikä tahtonut mennä sisälle; mutta hänen isänsä tuli ulos ja puhutteli häntä leppeästi.

29 Mutta hän vastasi ja sanoi isälleen: 'Katso, niin monta vuotta minä olen sinua palvellut enkä ole milloinkaan sinun käskyäsi laiminlyönyt, ja kuitenkaan et ole minulle koskaan antanut vohlaakaan, pitääkseni iloa ystäväieni kanssa.

30 Mutta kun tämä sinun poikasi tuli, joka on tuhlannut sinun omaisuutesi porttojen kanssa, niin hänelle sinä teurastit syötetyn vasikan.'

nigh to the house, he heard musick and dancing.

26. And he called one of the servants, and asked what these things meant.

27. And he said unto him, Thy brother is come; and thy father hath killed the fatted calf, because he hath received him safe and sound.

28. And he was angry, and would not go in: therefore came his father out, and intreated him.

29. And he answering said to his father, Lo, these many years do I serve thee, neither transgressed I at any time thy commandment: and yet thou never gavest me a kid, that I might make merry with my friends:

30. But as soon as this thy son was come, which hath devoured thy living with harlots, thou hast killed for him the fatted calf.

zum Hause kam, hörte er das Gesänge und den Reigen; 26. und er rief zu sich der Knechte einen und fragte, was das wäre.

27. Der aber sagte ihm: Dein Bruder ist gekommen, und dein Vater hat ein gemästet Kalb geschlachtet, daß er ihn gesund wieder hat.

28. Da ward er zornig und wollte nicht hineingehen. Da ging sein Vater heraus und bat ihn.

29. Er aber antwortete und sprach zum Vater: Siehe, so viel Jahre diene ich dir und habe dein Gebot noch nie übertreten; und du hast mir nie einen Bock gegeben, daß ich mit meinen Freunden fröhlich wäre.

30. Nun aber dieser dein Sohn gekommen ist, der sein Gut mit Huren verschlungen hat, hast du ihm ein gemästet Kalb geschlachtet.

31 Niin hän sanoi hänelle:
'Poikani, sinä olet aina minun
tykönäni, ja kaikki, mikä on
minun omaani, on sinun.

32 Mutta piti hän nyt riemuita ja
iloita, sillä tämä sinun veljesi oli
kuollut ja virkosi eloon, hän oli
kadonnut ja on jälleen löytynyt."

31. And he said unto him, Son,
thou art ever with me, and all
that I have is thine.

32. It was meet that we should
make merry, and be glad: for this
thy brother was dead, and is
alive again; and was lost, and is
found.

31. Er aber sprach zu ihm: Mein
Sohn, du bist allezeit bei mir, und
alles, was mein ist, das ist dein.

32. Du solltest aber fröhlich und
gutes Muts sein; denn dieser
dein Bruder war tot und ist
wieder lebendig geworden; er
war verloren und ist wieder
gefunden.

16 luku

Jeesus puhuu väärän huoneenhaltijan oveluudesta ja kehoittaa uskollisuuteen maallisen tavaran käyttämisessä 1 – 13, nuhtelee fariseuksia 14, 15, puhuu lain pysyvyydestä 16, 17, avioerosta 18 sekä rikkaasta miehestä ja Lasaruksesta 19 – 31.

1 Ja hän puhui myös
opetuslapsilleen: "Oli rikas mies,
jolla oli huoneenhaltija, ja hänelle
kanneltiin, että tämä hävitti
hänen omaisuutensa.

2 Ja hän kutsui hänet eteensä ja
sanoi hänelle: 'Mitä minä
kuulenkaan sinusta? Tee tili

1. And he said also unto his
disciples, There was a certain
rich man, which had a steward;
and the same was accused unto
him that he had wasted his
goods.

2. And he called him, and said
unto him, How is it that I hear
this of thee? give an account of

1. Er aber sprach zu seinen
Jüngern: Es war ein reicher
Mann, der hatte einen
Haushalter; der ward von ihm
berüchtigt, als hätte er ihm seine
Güter umgebracht.

2. Und er forderte ihn und sprach
zu ihm: Wie höre ich das von
dir? Tu Rechnung von deinem

huoneenhallituksestasi; sillä sinä et saa enää minun huonettani hallita.'

3 Niin huoneenhaltija sanoi mielessään: 'Mitä minä teen, kun isäntäni ottaa minulta pois huoneenhallituksen? Kaivaa minä en jaksa, kerjuuta häpeän.

4 Minä tiedän, mitä teen, että ottaisivat minut taloihinsa, kun minut pannaan pois huoneenhallituksesta.'

5 Ja hän kutsui luoksensa jokaisen herransa velallisista ja sanoi ensimmäiselle: 'Paljonko sinä olet velkaa minun herralleni?'

6 Tämä sanoi: 'Sata astiaa öljyä'. Niin hän sanoi hänelle: 'Tässä on velkakirjasi, istu ja kirjoita pian viisikymmentä'.

7 Sitten hän sanoi toiselle: 'Entä sinä, paljonko sinä olet velkaa?' Tämä sanoi: 'Sata tynnyriä nisuja'. Hän sanoi hänelle: 'Tässä on velkakirjasi, kirjoita kahdeksankymmentä'.

thy stewardship; for thou mayest be no longer steward.

3. Then the steward said within himself, What shall I do? for my lord taketh away from me the stewardship: I cannot dig; to beg I am ashamed.

4. I am resolved what to do, that, when I am put out of the stewardship, they may receive me into their houses.

5. So he called every one of his lord's debtors unto him, and said unto the first, How much owest thou unto my lord?

6. And he said, An hundred measures of oil. And he said unto him, Take thy bill, and sit down quickly, and write fifty.

7. Then said he to another, And how much owest thou? And he said, An hundred measures of wheat. And he said unto him, Take thy bill, and write fourscore.

Haushalten; denn du kannst hinfort nicht Haushalter sein!

3. Der Haushalter sprach bei sich selbst: Was soll ich tun? Mein Herr nimmt das Amt von mir; graben kann ich nicht, so schäme ich mich zu betteln.

4. Ich weiß wohl, was ich tun will, wenn ich nun von dem Amt gesetzt werde, daß sie mich in ihre Häuser nehmen.

5. Und er rief zu sich alle Schuldner seines Herrn und sprach zu dem ersten: Wie viel bist du meinem Herrn schuldig?

6. Er sprach: Hundert Tonnen Öl. Und er sprach zu ihm: Nimm deinen Brief, setze dich und schreib flugs fünfzig.

7. Darnach sprach er zu dem andern: Du aber, wie viel bist du schuldig? Er sprach: Hundert Malter Weizen. Und er sprach zu ihm: Nimm deinen Brief und schreib achtzig.

8 Ja herra kehui väärää huoneenhaltijaa siitä, että hän oli menetellyt ovelasti. Sillä tämän maailman lapset ovat omaa sukukuntaansa kohtaan ovelampia kuin valkeuden lapset.

9 Ja minä sanon teille: tehkää itsellenne ystäviä väärällä mammonalla, että he, kun se loppuu, ottaisivat teidät iäisiin majoihin.

10 Joka vähimmässä on uskollinen, on paljossakin uskollinen, ja joka vähimmässä on väärä, on paljossakin väärä.

11 Jos siis ette ole olleet uskolliset väärässä mammonassa, kuka teille uskoo sitä, mikä oikeata on?

12 Ja jos ette ole olleet uskolliset siinä, mikä on toisen omaa, kuka teille antaa sitä, mikä teidän omaanne on?

13 Ei kukaan palvelija voi palvella kahta herraa; sillä hän on joko tätä vihaava ja toista

8. And the lord commended the unjust steward, because he had done wisely: for the children of this world are in their generation wiser than the children of light.

9. And I say unto you, Make to yourselves friends of the mammon of unrighteousness; that, when ye fail, they may receive you into everlasting habitations.

10. He that is faithful in that which is least is faithful also in much: and he that is unjust in the least is unjust also in much.

11. If therefore ye have not been faithful in the unrighteous mammon, who will commit to your trust the true riches?

12. And if ye have not been faithful in that which is another man's, who shall give you that which is your own?

13. No servant can serve two masters: for either he will hate the one, and love the other; or

8. Und der HERR lobte den ungerechten Haushalter, daß er klüglich gehandelt hatte; denn die Kinder dieser Welt sind klüger als die Kinder des Lichtes in ihrem Geschlecht.

9. Und ich sage euch auch: Machet euch Freunde mit dem ungerechten Mammon, auf daß, wenn ihr nun darbet, sie euch aufnehmen in die ewigen Hütten.

10. Wer im geringsten treu ist, der ist auch im Großen treu; und wer im Geringsten unrecht ist, der ist auch im Großen unrecht.

11. So ihr nun in dem ungerechten Mammon nicht treu seid, wer will euch das Wahrhaftige vertrauen?

12. Und so ihr in dem Fremden nicht treu seid, wer wird euch geben, was euer ist?

13. Kein Knecht kann zwei Herren dienen: entweder er wird den einen hassen und den

rakastava, taikka tähän liittyvä ja toista halveksiva. Ette voi palvella Jumalaa ja mammonaa."

14 Tämän kaiken kuulivat fariseukset, jotka olivat rahanahneita, ja he ivasivat häntä.

15 Ja hän sanoi heille: "Te juuri olette ne, jotka teette itsenne vanhurskaiksi ihmisten edessä, mutta Jumala tuntee teidän sydämenne; sillä mikä ihmisten kesken on korkeata, se on Jumalan edessä kauhistus.

16 Laki ja profeetat olivat Johannekseen asti; siitä lähtien julistetaan Jumalan valtakuntaa, ja jokainen tunkeutuu sinne väkisin.

17 Mutta ennemmin taivas ja maa katoavat, kuin yksikään lain piirto häviää.

18 Jokainen, joka hylkää

else he will hold to the one, and despise the other. Ye cannot serve God and mammon.

14. And the Pharisees also, who were covetous, heard all these things: and they derided him.

15. And he said unto them, Ye are they which justify yourselves before men; but God knoweth your hearts: for that which is highly esteemed among men is abomination in the sight of God.

16. The law and the prophets were until John: since that time the kingdom of God is preached, and every man presseth into it.

17. And it is easier for heaven and earth to pass, than one tittle of the law to fail.

18. Whosoever putteth away his

andern lieben, oder er wird dem einen anhangen und den andern verachten. Ihr könnt nicht Gott samt dem Mammon dienen.

14. Das alles hörten die Pharisäer auch, und waren geizig, und spotteten sein.

15. Und er sprach zu ihnen: Ihr seid's, die ihr euch selbst rechtfertigt vor den Menschen; aber Gott kennt eure Herzen; denn was hoch ist unter den Menschen, das ist ein Greuel vor Gott.

16. Das Gesetz und die Propheten weissagen bis auf Johannes; und von der Zeit wird das Reich Gottes durchs Evangelium gepredigt, und jedermann dringt mit Gewalt hinein.

17. Es ist aber leichter, daß Himmel und Erde vergehen, denn daß ein Tüttel am Gesetz falle.

18. Wer sich scheidet von

vaimonsa ja nai toisen, tekee huorin; ja joka nai miehensä hylkäämän, tekee huorin.

19 Oli rikas mies, joka pukeutui purppuraan ja hienoihin pellavavaatteisiin ja eli joka päivä ilossa loisteliaasti.

20 Mutta eräs köyhä, nimeltä Lazarus, makasi hänen ovensa edessä täynnä paiseita
21 ja halusi ravita itseään niillä muruilla, jotka putosivat rikkaan pöydältä. Ja koiratkin tulivat ja nuolivat hänen paiseitansa.

22 Niin tapahtui, että köyhä kuoli, ja enkelit veivät hänet Aabrahamin helmaan. Ja rikaskin kuoli, ja hänet haudattiin.

23 Ja kun hän nosti silmänsä tuonelassa, vaivoissa ollessaan, näki hän kaukana Aabrahamin ja Lasaruksen hänen helmassaan.

wife, and marrieth another, committeth adultery: and whosoever marrieth her that is put away from her husband committeth adultery.

19. There was a certain rich man, which was clothed in purple and fine linen, and fared sumptuously every day:

20. And there was a certain beggar named Lazarus, which was laid at his gate, full of sores,
21. And desiring to be fed with the crumbs which fell from the rich man's table: moreover the dogs came and licked his sores.

22. And it came to pass, that the beggar died, and was carried by the angels into Abraham's bosom: the rich man also died, and was buried;

23. And in hell he lift up his eyes, being in torments, and seeth Abraham afar off, and Lazarus in his bosom.

seinem Weibe und freit eine andere, der bricht die Ehe; und wer die von dem Manne Geschiedene freit, der bricht auch die Ehe.

19. Es war aber ein reicher Mann, der kleidete sich mit Purpur und köstlicher Leinwand und lebte alle Tage herrlich und in Freuden.

20. Es war aber ein armer Mann mit Namen Lazarus, der lag vor seiner Tür voller Schwären
21. und beehrte sich zu sättigen von den Brosamen, die von des Reichen Tische fielen; doch kamen die Hunde und leckten ihm seine Schwären.

22. Es begab sich aber, daß der Arme starb und ward getragen von den Engeln in Abrahams Schoß. Der Reiche aber starb auch und ward begraben.

23. Als er nun in der Hölle und in der Qual war, hob er seine Augen auf und sah Abraham von ferne und Lazarus in seinem

24 Ja hän huusi sanoen: 'Isä Aabraham, armahda minua ja lähetä Lasarus kastamaan sormensa pää veteen ja jäähdyttämään minun kieltäni, sillä minulla on kova tuska tässä liekissä!'

25 Mutta Aabraham sanoi: 'Poikani, muista, että sinä eläessäsi sait hyväsi, ja Lasarus samoin sai pahaa; mutta nyt hän täällä saa lohdutusta, sinä taas kärsit tuskaa.

26 Ja kaiken tämän lisäksi on meidän välillemme ja teidän vahvistettu suuri juopa, että ne, jotka tahtovat mennä täältä teidän luoksenne, eivät voisi, eivätkä ne, jotka siellä ovat, pääsisi yli meidän luoksemme.'

27 Hän sanoi: 'Niin minä siis rukoilen sinua, isä, että lähetät hänet isäni taloon

28 — sillä minulla on viisi veljeä

24. And he cried and said, Father Abraham, have mercy on me, and send Lazarus, that he may dip the tip of his finger in water, and cool my tongue; for I am tormented in this flame.

25. But Abraham said, Son, remember that thou in thy lifetime receivedst thy good things, and likewise Lazarus evil things: but now he is comforted, and thou art tormented.

26. And beside all this, between us and you there is a great gulf fixed: so that they which would pass from hence to you cannot; neither can they pass to us, that would come from thence.

27. Then he said, I pray thee therefore, father, that thou wouldest send him to my father's house:

28. For I have five brethren; that

Schoß.

24. Und er rief und sprach: Vater Abraham, erbarme dich mein und sende Lazarus, daß er die Spitze seines Fingers ins Wasser tauche und kühle meine Zunge; denn ich leide Pein in dieser Flamme.

25. Abraham aber sprach: Gedenke, Sohn, daß du dein Gutes empfangen hast in deinem Leben, und Lazarus dagegen hat Böses empfangen; nun aber wird er getröstet, und du wirst gepeinigt.

26. Und über das alles ist zwischen uns und euch eine große Kluft befestigt, daß die wollten von hinnen hinabfahren zu euch, könnten nicht, und auch nicht von dannen zu uns herüberfahren.

27. Da sprach er: So bitte ich dich, Vater, daß du ihn sendest in meines Vaters Haus;

28. denn ich habe noch fünf

— todistamaan heille, etteivät hekin joutuisi tähän vaivan paikkaan'.

29 Mutta Aabraham sanoi: 'Heillä on Mooses ja profeetat; kuulkoot niitä'.

30 Niin hän sanoi: 'Ei, isä Aabraham; vaan jos joku kuolleista menisi heidän tykönsä, niin he tekisivät parannuksen'.

31 Mutta Aabraham sanoi hänelle: 'Jos he eivät kuule Moosesta ja profeettoja, niin eivät he usko, vaikka joku kuolleistakin nousisi ylös'."

he may testify unto them, lest they also come into this place of torment.

29. Abraham saith unto him, They have Moses and the prophets; let them hear them.

30. And he said, Nay, father Abraham: but if one went unto them from the dead, they will repent.

31. And he said unto him, If they hear not Moses and the prophets, neither will they be persuaded, though one rose from the dead.

Brüder, daß er ihnen bezeuge, auf daß sie nicht auch kommen an diesen Ort der Qual.

29. Abraham sprach zu ihm: Sie haben Mose und die Propheten; laß sie dieselben hören.

30. Er aber sprach: Nein, Vater Abraham! sondern wenn einer von den Toten zu ihnen ginge, so würden sie Buße tun.

31. Er sprach zu ihm: Hören sie Mose und die Propheten nicht, so werden sie auch nicht glauben, wenn jemand von den Toten aufstünde.

17 luku

Jeesus puhuu viettelyksistä ja oikeasta menettelystä rikkovaa veljeä kohtaan 1 – 4, uskon voimasta 5, 6, ja kuinka opetuslapsen tulee tunnustaa itsensä ansiottomaksi palvelijaksi 7 – 10; parantaa kymmenen pitalista miestä 11 – 19, puhuu Jumalan valtakunnasta 20, 21 ja tulemuksestaan 22 – 37.

1 Ja hän sanoi opetuslapsillensa: "Mahdotonta on, että viettelykset jäisivät tulematta; mutta voi sitä, jonka kautta ne tulevat!

1. Then said he unto the disciples, It is impossible but that offences will come: but woe unto him, through whom they come!

1. Er sprach aber zu seinen Jüngern: Es ist unmöglich, daß nicht Ärgernisse kommen; weh aber dem, durch welchen sie

2 Hänen olisi parempi, että myllynkivi pantaisiin hänen kaulaansa ja hänet heitettäisiin mereen, kuin että hän viettelee yhden näistä pienistä.

3 Pitäkää itsestänne vaari! Jos sinun veljesi tekee syntiä, niin nuhtele häntä, ja jos hän katuu, anna hänelle anteeksi.

4 Ja jos hän seitsemän kertaa päivässä tekee syntiä sinua vastaan ja seitsemän kertaa kääntyy sinun puoleesi ja sanoo: 'Minä kadun', niin anna hänelle anteeksi."

5 Ja apostolit sanoivat Herralle: "Lisää meille uskoa".

6 Niin Herra sanoi: "Jos teillä olisi uskoa sinapinsiemenenkään verran, niin te voisitte sanoa tälle silkkiäispuulle: 'Nouse juurinesi ja istuta itsesi mereen', ja se tottelisi teitä.

7 Jos jollakin teistä on palvelija kyntämässä tai paimentamassa,

2. It were better for him that a millstone were hanged about his neck, and he cast into the sea, than that he should offend one of these little ones.

3. Take heed to yourselves: If thy brother trespass against thee, rebuke him; and if he repent, forgive him.

4. And if he trespass against thee seven times in a day, and seven times in a day turn again to thee, saying, I repent; thou shalt forgive him.

5. And the apostles said unto the Lord, Increase our faith.

6. And the Lord said, If ye had faith as a grain of mustard seed, ye might say unto this sycamine tree, Be thou plucked up by the root, and be thou planted in the sea; and it should obey you.

7. But which of you, having a servant plowing or feeding cattle,

kommen!

2. Es wäre ihm besser, daß man einen Mühlstein an seinen Hals hängte und würde ihm ins Meer, denn daß er dieser Kleinen einen ärgert.

3. Hütet euch! So dein Bruder an dir sündigt, so strafe ihn; und so es ihn reut, vergib ihm.

4. Und wenn er siebenmal des Tages an dir sündigen würde und siebenmal des Tages wiederkäme zu dir und spräche: Es reut mich! so sollst du ihm vergeben.

5. Und die Apostel sprachen zum HERRN: Stärke uns den Glauben!

6. Der HERR aber sprach: Wenn ihr Glauben habt wie ein Senfkorn und sagt zu diesem Maulbeerbaum: Reiß dich aus und versetze dich ins Meer! so wird er euch gehorsam sein.

7. Welcher ist unter euch, der einen Knecht hat, der ihm pflügt

sanooko hän tälle tämän tullessa pelloilta: 'Käy heti aterialle'?

8 Eikö hän pikemminkin sano hänelle: 'Valmista minulle ateria, vyöttäydy ja palvele minua, sillä aikaa kuin minä syön ja juon; ja sitten syö ja juo sinä'?

9 Ei kaikei hän kiitä palvelijaa siitä, että tämä teki, mitä oli käsketty? (En luule.)

10 Niin myös te, kun olette tehneet kaiken, mitä teidän on käsketty tehdä, sanokaa: 'Me olemme ansiottomia palvelijoita; olemme tehneet vain sen, minkä olimme velvolliset tekemään'."

11 Ja kun hän oli matkalla Jerusalemiin, kulki hän Samarian ja Galilean välistä rajaa.

12 Ja hänen mennessään erääseen kylään kohtasi häntä kymmenen pitalista miestä, jotka

will say unto him by and by, when he is come from the field, Go and sit down to meat?

8. And will not rather say unto him, Make ready wherewith I may sup, and gird thyself, and serve me, till I have eaten and drunken; and afterward thou shalt eat and drink?

9. Doth he thank that servant because he did the things that were commanded him? I trow not.

10. So likewise ye, when ye shall have done all those things which are commanded you, say, We are unprofitable servants: we have done that which was our duty to do.

11. And it came to pass, as he went to Jerusalem, that he passed through the midst of Samaria and Galilee.

12. And as he entered into a certain village, there met him ten men that were lepers, which

oder das Vieh weidet, wenn er heimkommt vom Felde, daß er ihm alsbald sage: Gehe alsbald hin und setze dich zu Tische?

8. Ist's nicht also, daß er zu ihm sagt: Richte zu, was ich zum Abend esse, schürze dich und diene mir, bis ich esse und trinke; darnach sollst du auch essen und trinken?

9. Dankt er auch dem Knechte, daß er getan hat, was ihm befohlen war? Ich meine es nicht.

10. Also auch ihr; wenn ihr alles getan habt, was euch befohlen ist, so sprecht: Wir sind unnütze Knechte; wir haben getan, was wir zu tun schuldig waren.

11. Und es begab sich, da er reiste gen Jerusalem, zog er mitten durch Samarien und Galiläa.

12. Und als er in einen Markt kam, begegneten ihm zehn aussätzigte Männer, die standen

jäivät seisomaan loitommaksi;

13 ja he korottivat äänensä ja sanoivat: "Jeesus, mestari, armahda meitä!"

14 Ja heidät nähdessään hän sanoi heille: "Menkää ja näyttäkää itsenne papeille". Ja tapahtui heidän mennessään, että he puhdistuivat.

15 Mutta yksi heistä, kun näki olevansa parannettu, palasi takaisin ja ylisti Jumalaa suurella äänellä

16 ja lankesi kasvoilleen hänen jalkojensa juureen ja kiitti häntä; ja se mies oli samarialainen.

17 Niin Jeesus vastasi ja sanoi: "Eivätkö kaikki kymmenen puhdistuneet? Missä ne yhdeksän ovat?"

18 Eikö ollut muita, jotka olisivat palanneet Jumalaa ylistämään, kuin tämä muukalainen?"

19 Ja hän sanoi hänelle: "Nouse ja mene; sinun uskosi on sinut pelastanut".

stood afar off:

13. And they lifted up their voices, and said, Jesus, Master, have mercy on us.

14. And when he saw them, he said unto them, Go shew yourselves unto the priests. And it came to pass, that, as they went, they were cleansed.

15. And one of them, when he saw that he was healed, turned back, and with a loud voice glorified God,

16. And fell down on his face at his feet, giving him thanks: and he was a Samaritan.

17. And Jesus answering said, Were there not ten cleansed but where are the nine

18. There are not found that returned to give glory to God, save this stranger.

19. And he said unto him, Arise, go thy way: thy faith hath made thee whole.

von ferne

13. und erhoben ihre Stimme und sprachen: Jesu, lieber Meister, erbarme dich unser!

14. Und da er sie sah, sprach er zu ihnen: Gehet hin und zeigt euch den Priestern! Und es geschah, da sie hingingen, wurden sie rein.

15. Einer aber unter ihnen, da er sah, daß er geheilt war, kehrte um und pries Gott mit lauter Stimme

16. und fiel auf sein Angesicht zu seinen Füßen und dankte ihm. Und das war ein Samariter.

17. Jesus aber antwortete und sprach: Sind ihrer nicht zehn rein geworden? Wo sind aber die neun?

18. Hat sich sonst keiner gefunden, der wieder umkehrte und gäbe Gott die Ehre, denn dieser Fremdling?

19. Und er sprach zu ihm: Stehe auf, gehe hin; dein Glaube hat dir geholfen.

20 Ja kun fariseukset kysyivät häneltä, milloin Jumalan valtakunta oli tuleva, vastasi hän heille ja sanoi: "Ei Jumalan valtakunta tule nähtävällä tavalla,

21 eikä voida sanoa: 'Katso, täällä se on', tahi: 'Tuolla'; sillä katso, Jumalan valtakunta on sisällisesti teissä".

22 Ja hän sanoi opetuslapsillensa: "Tulee aika, jolloin te halajaisitte nähdä edes yhtä Ihmisen Pojan päivää, mutta ette saa nähdä.

23 Ja teille sanotaan: 'Katso, tuolla hän on!' 'Katso, täällä!' Älkää menkö sinne älkääkä juosko perässä.

24 Sillä niinkuin salaman leimaus loistaa taivaan äärestä taivaan ääreen, niin on Ihmisen Poika päivänänsä oleva.

25 Mutta sitä ennen pitää hänen

20. And when he was demanded of the Pharisees, when the kingdom of God should come, he answered them and said, The kingdom of God cometh not with observation:

21. Neither shall they say, Lo here! or, lo there! for, behold, the kingdom of God is within you.

22. And he said unto the disciples, The days will come, when ye shall desire to see one of the days of the Son of man, and ye shall not see it.

23. And they shall say to you, See here; or, see there: go not after them, nor follow them.

24. For as the lightning, that lighteneth out of the one part under heaven, shineth unto the other part under heaven; so shall also the Son of man be in his day.

25. But first must he suffer many

20. Da er aber gefragt ward von den Pharisäern: Wann kommt das Reich Gottes? antwortete er ihnen und sprach: Das Reich Gottes kommt nicht mit äußerlichen Gebärden;

21. man wird auch nicht sagen: Siehe hier! oder: da ist es! Denn sehet, das Reich Gottes ist inwendig in euch.

22. Er sprach aber zu den Jüngern: Es wird die Zeit kommen, daß ihr werdet begehren zu sehen einen Tag des Menschensohnes, und werdet ihn nicht sehen.

23. Und sie werden zu euch sagen: Siehe hier! siehe da! Gehet nicht hin und folget auch nicht.

24. Denn wie der Blitz oben vom Himmel blitzt und leuchtet über alles, was unter dem Himmel ist, also wird des Menschen Sohn an seinem Tage sein.

25. Zuvor aber muß er viel leiden

kärsimän paljon ja joutuman tämän sukupolven hyljittäväksi.

26 Ja niinkuin kävi Nooan päivinä, niin käy myöskin Ihmisen Pojan päivinä:

27 he söivät, joivat, naivat ja menivät miehelle, aina siihen päivään asti, jona Nooa meni arkkiin; ja vedenpaisumus tuli ja hukutti heidät kaikki.

28 Niin myös, samoin kuin kävi Lootin päivinä: he söivät, joivat, ostivat, myivät, istuttivat ja rakensivat,

29 mutta sinä päivänä, jona Loot lähti Sodomasta, satoi tulta ja tulikiveä taivaasta, ja se hukutti heidät kaikki,

30 samoin käy sinä päivänä, jona Ihmisen Poika ilmestyy.

31 Sinä päivänä älköön se, joka katolla on ja jolla on tavaransa

things, and be rejected of this generation.

26. And as it was in the days of Noe, so shall it be also in the days of the Son of man.

27. They did eat, they drank, they married wives, they were given in marriage, until the day that Noe entered into the ark, and the flood came, and destroyed them all.

28. Likewise also as it was in the days of Lot; they did eat, they drank, they bought, they sold, they planted, they builded;

29. But the same day that Lot went out of Sodom it rained fire and brimstone from heaven, and destroyed them all.

30. Even thus shall it be in the day when the Son of man is revealed.

31. In that day, he which shall be upon the housetop, and his stuff

und verworfen werden von diesem Geschlecht.

26. Und wie es geschah zu den Zeiten Noahs, so wird's auch geschehen in den Tagen des Menschensohnes:

27. sie aßen, sie tranken, sie freiten, sie ließen freien bis auf den Tag, da Noah in die Arche ging und die Sintflut kam und brachte sie alle um.

28. Desgleichen wie es geschah zu den Zeiten Lots: sie aßen, sie tranken, sie kauften, sie verkauften, sie pflanzten, sie bauten;

29. an dem Tage aber, da Lot aus Sodom ging, da regnete es Feuer und Schwefel vom Himmel und brachte sie alle um.

30. Auf diese Weise wird's auch gehen an dem Tage, wenn des Menschen Sohn soll offenbart werden.

31. An dem Tage, wer auf dem Dach ist und sein Hausrat in dem

huoneessa, astuko alas niitä noutamaan; ja älköön myös se, joka pellolla on, palatko takaisin.

in the house, let him not come down to take it away: and he that is in the field, let him likewise not return back.

Hause, der steige nicht hernieder, ihn zu holen. Desgleichen wer auf dem Felde ist, der wende nicht um nach dem was hinter ihm ist.

32 Muistakaa Lootin vaimoa!

32. Remember Lot's wife.

32. Gedenket an des Lot Weib!

33 Joka tahtoo tallettaa elämänsä itselleen, hän kadottaa sen; mutta joka sen kadottaa, pelastaa sen.

33. Whosoever shall seek to save his life shall lose it; and whosoever shall lose his life shall preserve it.

33. Wer da sucht, seine Seele zu erhalten, der wird sie verlieren; und wer sie verlieren wird, der wird ihr zum Leben helfen.

34 Minä sanon teille: sinä yönä on kaksi miestä yhdellä vuoteella; toinen korjataan talteen, ja toinen jätetään.

34. I tell you, in that night there shall be two men in one bed; the one shall be taken, and the other shall be left.

34. Ich sage euch: In derselben Nacht werden zwei auf einem Bette liegen; einer wird angenommen, der andere wird verlassen werden.

35 Kaksi naista jauhaa yhdessä; toinen korjataan talteen, mutta toinen jätetään.

35. Two women shall be grinding together; the one shall be taken, and the other left.

35. Zwei werden mahlen miteinander; eine wird angenommen, die andere wird verlassen werden.

36 (Kaksi miestä on pellolla: toinen otetaan ylös, toinen jätetään.)”

36. Two men shall be in the field; the one shall be taken, and the other left.

36. Zwei werden auf dem Felde sein; einer wird angenommen, der andere wird verlassen werden.

37 Ja he vastasivat ja sanoivat hänelle: "Missä, Herra?" Niin hän sanoi heille: "Missä raato on, sinne myös kotkat kokoontuvat".

37. And they answered and said unto him, Where, Lord And he said unto them, Wheresoever the body is, thither will the eagles be

37. Und sie antworteten und sprachen zu ihm: HERR wo? Er aber sprach zu ihnen: Wo das Aas ist, da sammeln sich auch

gathered together.

die Adler.

18 luku

Jeesus puhuu vertaukset tuomarista ja leskestä 1 – 8 sekä fariseuksesta ja publikaanista 9 – 14, siunaa lapsia 15 – 17, neuvoo rikkaalle hallitusmiehelle elämän tien 18 – 27, ilmoittaa opetuslapsilleen oikean itsensäkieltämisen armopalkan 28 – 30, puhuu vielä kerran kärsimisestään 31 – 34 ja tekee sokeasta miehestä näkevän 35 – 43.

1 Ja hän puhui heille vertauksen siitä, että heidän tuli aina rukoilla eikä väsyä.

1. And he spake a parable unto them to this end, that men ought always to pray, and not to faint;

1. Er sagte ihnen aber ein Gleichnis davon, daß man allezeit beten und nicht laß werden solle,

2 Hän sanoi: "Eräässä kaupungissa oli tuomari, joka ei peljännyt Jumalaa eikä hävennyt ihmisiä.

2. saying, There was in a city a judge, which feared not God, neither regarded man:

2. und sprach: Es war ein Richter in einer Stadt, der fürchtete sich nicht vor Gott und scheute sich vor keinem Menschen.

3 Ja siinä kaupungissa oli leskivaimo, joka vähän väliä tuli hänen luoksensa ja sanoi: 'Auta minut oikeuteeni riitapuoltani vastaan'.

3. And there was a widow in that city; and she came unto him, saying, Avenge me of mine adversary.

3. Es war aber eine Witwe in dieser Stadt, die kam zu ihm und sprach: Rette mich von meinem Widersacher!

4 Mutta pitkään aikaan hän ei tahtonut. Vaan sitten hän sanoi mielessään: 'Vaikka en pelkää Jumalaa enkä häpeä ihmisiä,

4. And he would not for a while: but afterward he said within himself, Though I fear not God, nor regard man;

4. Und er wollte lange nicht. Darnach aber dachte er bei sich selbst: Ob ich mich schon vor Gott nicht fürchte noch vor

5 niin kuitenkin, koska tämä leski tuottaa minulle vaivaa, minä autan hänet oikeuteensa, ettei hän lopulta tulisi ja kävisi minun silmilleni'."

6 Niin Herra sanoi: "Kuulkaa, mitä tuo väärä tuomari sanoo!

7 Eikö sitten Jumala toimittaisi oikeutta valituillensa, jotka häntä yötä päivää avuksi huutavat, ja viivyttäisikö hän heiltä apuansa?

8 Minä sanon teille: hän toimittaa heille oikeuden pian. Kuitenkin, kun Ihmisen Poika tulee, löytäneekö hän uskoa maan päältä?"

9 Niin hän puhui vielä muutamille, jotka luottivat itseensä, luullen olevansa vanhurskaita, ja ylenkatsoivat muita, tämän vertauksen:

10 Kaksi miestä meni ylös pyhäkköön rukoilemaan, toinen fariseus ja toinen publikaani.

5. Yet because this widow troubleth me, I will avenge her, lest by her continual coming she weary me.

6. And the Lord said, Hear what the unjust judge saith.

7. And shall not God avenge his own elect, which cry day and night unto him, though he bear long with them?

8. I tell you that he will avenge them speedily. Nevertheless when the Son of man cometh, shall he find faith on the earth?

9. And he spake this parable unto certain which trusted in themselves that they were righteous, and despised others:

10. Two men went up into the temple to pray; the one a Pharisee, and the other a

keinem Menschen scheue,

5. dieweil aber mir diese Witwe so viel Mühe macht, will ich sie retten, auf daß sie nicht zuletzt komme und betäube mich.

6. Da sprach der HERR: Höret hier, was der ungerechte Richter sagt!

7. Sollte aber Gott nicht auch retten seine Auserwählten, die zu ihm Tag und Nacht rufen, und sollte er's mit ihnen verziehen?

8. Ich sage euch: Er wird sie erretten in einer Kürze. Doch wenn des Menschen Sohn kommen wird, meinst du, daß er auch werde Glauben finden auf Erden?

9. Er sagte aber zu etlichen, die sich selbst vermaßen, daß sie fromm wären, und verachteten die andern, ein solch Gleichnis:

10. Es gingen zwei Menschen hinauf in den Tempel, zu beten, einer ein Pharisäer, der andere

11 Fariseus seiso i ja rukoi i itsekseen näin: 'Jumala, minä kiitän sinua, etten minä ole niinkuin muut ihmiset, riistäjät, väärämieliset, huorintekijät, enkä myöskään niinkuin tuo publikaani.

12 Minä paastoan kahdesti viikossa; minä annan kymmenykset kaikista tuloistani.'

13 Mutta publikaani seiso i taampana eikä edes tahtonut nostaa silmiään taivasta kohti, vaan löi rintaansa ja sanoi: 'Jumala, ole minulle syntiselle armollinen'.

14 Minä sanon teille: tämä meni kotiinsa vanhurskaampana kuin se toinen; sillä jokainen, joka itsensä ylentää, alennetaan, mutta joka itsensä alentaa, se ylennetään."

15 Ja he toivat hänen tykönsä myö i pieniä lapsia, että hän koskisi heihin; mutta sen

publican.

11. The Pharisee stood and prayed thus with himself, God, I thank thee, that I am not as other men are, extortioners, unjust, adulterers, or even as this publican.

12. I fast twice in the week, I give tithes of all that I possess.

13. And the publican, standing afar off, would not lift up so much as his eyes unto heaven, but smote upon his breast, saying, God be merciful to me a sinner.

14. I tell you, this man went down to his house justified rather than the other: for every one that exalteth himself shall be abased; and he that humbleth himself shall be exalted.

15. And they brought unto him also infants, that he would touch them: but when his disciples saw

ein Zöllner.

11. Der Pharisäer stand und betete bei sich selbst also: Ich danke dir, Gott, daß ich nicht bin wie die anderen Leute, Räuber, Ungerechte, Ehebrecher, oder auch wie dieser Zöllner.

12. Ich faste zweimal in der Woche und gebe den Zehnten von allem, was ich habe.

13. Und der Zöllner stand von ferne, wollte auch seine Augen nicht aufheben gen Himmel, sondern schlug an seine Brust und sprach: Gott, sei mir Sünder gnädig!

14. Ich sage euch: Dieser ging hinab gerechtfertigt in sein Haus vor jenem. Denn wer sich selbst erhöht, der wird erniedrigt werden; und wer sich selbst erniedrigt, der wird erhöht werden.

15. Sie brachten auch junge Kindlein zu ihm, daß er sie anrühren sollte. Da es aber die

nähdessään opetuslapset
nuhtelivat tuojia.

16 Mutta Jeesus kutsui lapset
tykönsä ja sanoi: "Sallikaa lasten
tulla minun tyköni älkääkä estäkö
heitä, sillä senkaltaisten on
Jumalan valtakunta.

17 Totisesti minä sanon teille:
joka ei ota vastaan Jumalan
valtakuntaa niinkuin lapsi, se ei
pääse sinne sisälle."

18 Ja eräs hallitusmies kysyi
häneltä sanoen: "Hyvä opettaja,
mitä minun pitää tekemän, että
minä iankaikkisen elämän
perisin?"

19 Jeesus sanoi hänelle: "Miksi
sanot minua hyväksi? Ei kukaan
ole hyvä, paitsi Jumala yksin.

20 Käskyt sinä tiedät: 'Älä tee
huorin', 'Älä tapa', 'Älä varasta',
'Älä sano väärää todistusta',
'Kunnioita isääsi ja äitiäsi'."

21 Mutta hän sanoi: "Tätä

it, they rebuked them.

16. But Jesus called them unto
him, and said, Suffer little
children to come unto me, and
forbid them not: for of such is the
kingdom of God.

17. Verily I say unto you,
Whosoever shall not receive the
kingdom of God as a little child
shall in no wise enter therein.

18. And a certain ruler asked
him, saying, Good Master, what
shall I do to inherit eternal life?

19. And Jesus said unto him,
Why callest thou me good none
is good, save one, that is, God.

20. Thou knowest the
commandments, Do not commit
adultery, Do not kill, Do not steal,
Do not bear false witness,
Honour thy father and thy
mother.

21. And he said, All these have I

Jünger sahen, bedrohten sie die.

16. Aber Jesus rief sie zu sich
und sprach: Lasset die Kindlein
zu mir kommen und wehret
ihnen nicht; denn solcher ist das
Reich Gottes.

17. Wahrlich ich sage euch: Wer
nicht das Reich Gottes annimmt
wie ein Kind, der wird nicht
hineinkommen.

18. Und es fragte ihn ein
Oberster und sprach: Guter
Meister, was muß ich tun, daß
ich das ewige Leben ererbe?

19. Jesus aber sprach zu ihm:
Was heißest du mich gut?
Niemand ist gut denn der einige
Gott.

20. Du weißt die Gebote wohl:
"Du sollst nicht ehebrechen; du
sollst nicht töten; du sollst nicht
stehlen; du sollst nicht falsch
Zeugnis reden; du sollst deinen
Vater und deine Mutter ehren."

21. Er aber sprach: Das habe ich

kaikkea minä olen noudattanut nuoruudestani asti".

22 Kun Jeesus sen kuuli, sanoi hän hänelle: "Yksi sinulta vielä puuttuu: myy kaikki, mitä sinulla on, ja jakele köyhille, niin sinulla on oleva aarre taivaissa; ja tule ja seuraa minua".

23 Mutta tämän kuullessaan hän tuli kovin murheelliseksi, sillä hän oli sangen rikas.

24 Kun Jeesus näki hänen olevan murheissaan, sanoi hän: "Kuinka vaikea onkaan niiden, joilla on tavaraa, päästä Jumalan valtakuntaan!

25 Helpompi on kamelin käydä neulansilmän läpi kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan."

26 Niin ne, jotka sen kuulivat, sanoivat: "Kuka sitten voi pelastua?"

27 Mutta hän sanoi: "Mikä ihmisille on mahdotonta, se on Jumalalle mahdollista".

kept from my youth up.

22. Now when Jesus heard these things, he said unto him, Yet lackest thou one thing: sell all that thou hast, and distribute unto the poor, and thou shalt have treasure in heaven: and come, follow me.

23. And when he heard this, he was very sorrowful: for he was very rich.

24. And when Jesus saw that he was very sorrowful, he said, How hardly shall they that have riches enter into the kingdom of God!

25. For it is easier for a camel to go through a needle's eye, than for a rich man to enter into the kingdom of God.

26. And they that heard it said, Who then can be saved?

27. And he said, The things which are impossible with men are possible with God.

alles gehalten von meiner Jugend auf.

22. Da Jesus das hörte, sprach er zu ihm: Es fehlt dir noch eins. Verkaufe alles, was du hast, und gib's den Armen, so wirst du einen Schatz im Himmel haben; und komm, folge mir nach!

23. Da er aber das hörte, ward er traurig; denn er war sehr reich.

24. Da aber Jesus sah, daß er traurig war geworden, sprach er: Wie schwer werden die Reichen in das Reich Gottes kommen!

25. Es ist leichter, daß ein Kamel gehe durch ein Nadelöhr, denn daß ein Reicher in das Reich Gottes komme.

26. Da sprachen, die das hörten: Wer kann denn selig werden?

27. Er aber sprach: Was bei den Menschen unmöglich ist, das ist bei Gott möglich.

28 Silloin Pietari sanoi: "Katso, me olemme luopuneet siitä, mitä meillä oli, ja seuranneet sinua".

29 Niin hän sanoi heille:

"Totisesti minä sanon teille: ei ole ketään, joka Jumalan valtakunnan tähden on luopunut talosta tai vaimosta tai veljistä tai vanhemmista tai lapsista,

30 ja joka ei saisi monin verroin takaisin tässä ajassa, ja tulevassa maailmassa iankaikkista elämää".

31 Ja hän otti tykönsä ne kaksitoista ja sanoi heille: "Katso, me menemme ylös Jerusalemiin, ja kaikki on täysin toteutuva, mitä profeettain kautta on kirjoitettu Ihmisen Pojasta.

32 Sillä hänet annetaan pakanain käsiin, ja häntä pilkataan ja häväistään ja syljetään;

33 ja ruoskittuaan he tappavat hänet, ja kolmantena päivänä

28. Then Peter said, Lo, we have left all, and followed thee.

29. And he said unto them, Verily I say unto you, There is no man that hath left house, or parents, or brethren, or wife, or children, for the kingdom of God's sake,

30. Who shall not receive manifold more in this present time, and in the world to come life everlasting.

31. Then he took unto him the twelve, and said unto them, Behold, we go up to Jerusalem, and all things that are written by the prophets concerning the Son of man shall be accomplished.

32. For he shall be delivered unto the Gentiles, and shall be mocked, and spitefully entreated, and spitted on:

33. And they shall scourge him, and put him to death: and the

28. Da sprach Petrus: Siehe, wir haben alles verlassen und sind dir nachgefolgt.

29. Er aber sprach zu ihnen: Wahrlich ich sage euch: Es ist niemand, der ein Haus verläßt oder Eltern oder Brüder oder Weib oder Kinder um des Reiches Gottes willen, 30. der es nicht vielfältig wieder empfangen in dieser Zeit, und in der zukünftigen Welt das ewige Leben.

31. Er nahm aber zu sich die Zwölf und sprach zu ihnen: Sehet, wir gehen hinauf gen Jerusalem, und es wird alles vollendet werden, was geschrieben ist durch die Propheten von des Menschen Sohn.

32. Denn er wird überantwortet werden den Heiden; und er wird verspottet und geschmähet und verspeiet werden,

33. und sie werden ihn geißeln und töten; und am dritten Tage

hän nousee ylös."

34 Mutta he eivät ymmärtäneet tästä mitään, ja tämä puhe oli heiltä niin salattu, etteivät he käsittäneet, mitä sanottiin.

35 Ja hänen lähestyessään Jerikoa eräs sokea istui tien vieressä kerjäten.

36 Ja kuullessaan, että siitä kulki kansaa ohi, hän kyseli, mitä se oli.

37 He ilmoittivat hänelle Jeesuksen, Nasaretilaisen, menevän ohitse.

38 Niin hän huusi sanoen: "Jeesus, Daavidin poika, armahda minua!"

39 Ja edelläkulkijat nuhtelivat häntä saadakseen hänet vaikenemaan; mutta hän huusi vielä enemmän: "Daavidin poika, armahda minua!"

40 Silloin Jeesus seisahtui ja käski taluttaa hänet tykönsä. Ja hänen tultuaan lähelle Jeesus kysyi häneltä:

third day he shall rise again.

34. And they understood none of these things: and this saying was hid from them, neither knew they the things which were spoken.

35. And it came to pass, that as he was come nigh unto Jericho, a certain blind man sat by the way side begging:

36. And hearing the multitude pass by, he asked what it meant.

37. And they told him, that Jesus of Nazareth passeth by.

38. And he cried, saying, Jesus, thou Son of David, have mercy on me.

39. And they which went before rebuked him, that he should hold his peace: but he cried so much the more, Thou Son of David, have mercy on me.

40. And Jesus stood, and commanded him to be brought unto him: and when he was come near, he asked him,

wird er wieder auferstehen.

34. Sie aber verstanden der keines, und die Rede war ihnen verborgen, und wußten nicht, was das Gesagte war.

35. Es geschah aber, da er nahe an Jericho kam, saß ein Blinder am Wege und bettelte.

36. Da er aber hörte das Volk, das hindurchging, forschte er, was das wäre.

37. Da verkündigten sie ihm, Jesus von Nazareth ginge vorüber.

38. Und er rief und sprach: Jesu, du Sohn Davids, erbarme dich mein!

39. Die aber vornean gingen, bedrohten ihn, er sollte schweigen. Er aber schrie viel mehr: Du Sohn Davids, erbarme dich mein!

40. Jesus aber stand still und hieß ihn zu sich führen. Da sie ihn aber nahe zu ihm brachten, fragte er ihn

41 Mitä tahdot, että minä sinulle tekisin? Hän sanoi: "Herra, että saisin näköni jälleen".

42 Niin Jeesus sanoi hänelle: "Saa näkösi; sinun uskosi on sinut pelastanut".

43 Ja heti hän sai näkönsä ja seurasi häntä ylistäen Jumalaa. Ja sen nähdessään kaikki kansa kiitti Jumalaa.

41. Saying, What wilt thou that I shall do unto thee And he said, Lord, that I may receive my sight.

42. And Jesus said unto him, Receive thy sight: thy faith hath saved thee.

43. And immediately he received his sight, and followed him, glorifying God: and all the people, when they saw it, gave praise unto God.

41. und sprach: Was willst du, daß ich dir tun soll? Er sprach: HERR, daß ich sehen möge.

42. Und Jesus sprach zu ihm: Sei sehend! dein Glaube hat dir geholfen.

43. Und alsobald ward er sehend und folgte ihm nach und pries Gott. Und alles Volk, das solches sah, lobte Gott.

19 luku

Jeesus vierailee Sakkeuksen kodissa 1 – 10, puhuu vertauksen miehestä, joka jätti kymmenen leiviskää palvelijoilleen kartutettaviksi 11 – 27, ratsastaa Jerusalemiin 28 – 40, itkee kaupunkia 41 – 44, puhdistaa pyhäkön 45, 46 ja opettaa siellä 47, 48.

1 Ja hän tuli Jerikon kaupunkiin ja kulki sen läpi.

2 Ja katso, siellä oli mies, nimeltä Sakkeus; ja hän oli publikaanien päämies ja oli rikas.

3 Ja hän koetti saada nähdä Jeesusta, kuka hän oli, mutta ei

1. And Jesus entered and passed through Jericho.

2. And, behold, there was a man named Zacchaeus, which was the chief among the publicans, and he was rich.

3. And he sought to see Jesus who he was; and could not for

1. Und er zog hinein und ging durch Jericho.

2. Und siehe, da war ein Mann, genannt Zachäus, der war ein Oberster der Zöllner und war reich.

3. Und er begehrte Jesum zu sehen, wer er wäre, und konnte

voinut kansalta, kun oli varreltansa vähäinen.

4 Niin hän juoksi edelle ja nousi metsäviikunapuuhun nähdäkseen hänet, sillä Jeesus oli kulkeva siitä ohitse.

5 Ja tultuaan sille paikalle Jeesus katsahti ylös ja sanoi hänelle: "Sakkeus, tule nopeasti alas, sillä tänään minun pitää oleman sinun huoneessasi".

6 Ja hän tuli nopeasti alas ja otti hänet iloiten vastaan.

7 Ja sen nähdessään kaikki nurisivat sanoen: "Syntisen miehen luokse hän meni majailemaan".

8 Mutta Sakkeus astui esiin ja sanoi Herralle: "Katso, Herra, puolet omaisuudestani minä annan köyhille, ja jos joltakulta olen jotakin petoksella ottanut, niin annan nelinkertaisesti takaisin".

9 Niin Jeesus sanoi hänestä: "Tänään on pelastus tullut tälle

the press, because he was little of stature.

4. And he ran before, and climbed up into a sycamore tree to see him: for he was to pass that way.

5. And when Jesus came to the place, he looked up, and saw him, and said unto him, Zacchaeus, make haste, and come down; for to day I must abide at thy house.

6. And he made haste, and came down, and received him joyfully.

7. And when they saw it, they all murmured, saying, That he was gone to be guest with a man that is a sinner.

8. And Zacchaeus stood, and said unto the Lord; Behold, Lord, the half of my goods I give to the poor; and if I have taken any thing from any man by false accusation, I restore him fourfold.

9. And Jesus said unto him, This day is salvation come to this

nicht vor dem Volk; denn er war klein von Person.

4. Und er lief voraus und stieg auf einen Maulbeerbaum, auf daß er ihn sähe: denn allda sollte er durchkommen.

5. Und als Jesus kam an die Stätte, sah er auf und ward sein gewahr und sprach zu ihm: Zachäus, steig eilend hernieder; denn ich muß heute in deinem Hause einkehren!

6. Und er stieg eilend hernieder und nahm ihn auf mit Freuden.

7. Da sie das sahen, murrten sie alle, daß er bei einem Sünder einkehrte.

8. Zachäus aber trat dar und sprach zu dem HERRN: Siehe, HERR, die Hälfte meiner Güter gebe ich den Armen, und so ich jemand betrogen habe, das gebe ich vierfältig wieder.

9. Jesus aber sprach zu ihm: Heute ist diesem Hause Heil

huoneelle, koska hänkin on Aabrahamin poika;

10 sillä Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan sitä, mikä kadonnut on".

11 Ja heidän tätä kuunnellessaan hän puhui vielä vertauksen, koska hän oli lähellä Jerusalemiä ja he luulivat, että Jumalan valtakunta oli kohta ilmestyvä.

12 Hän sanoi näin: "Eräs jalosukuinen mies lähti matkalle kaukaiseen maahan saadakseen itsellensä kuninkuuden ja sitten palatakseen.

13 Ja hän kutsui luoksensa kymmenen palvelijaansa, antoi heille kymmenen leiviskää ja sanoi heille: 'Asioikaa näillä, kunnes minä tulen'.

14 Mutta hänen kansalaisensa vihasivat häntä ja lähettivät lähettäjiä hänen jälkeensä sanomaan: 'Emme tahdo tätä kuninkaaksemme'.

15 Ja saatuansa kuninkuuden ja

house, forso much as he also is a son of Abraham.

10. For the Son of man is come to seek and to save that which was lost.

11. And as they heard these things, he added and spake a parable, because he was nigh to Jerusalem, and because they thought that the kingdom of God should immediately appear.

12. He said therefore, A certain nobleman went into a far country to receive for himself a kingdom, and to return.

13. And he called his ten servants, and delivered them ten pounds, and said unto them, Occupy till I come.

14. But his citizens hated him, and sent a message after him, saying, We will not have this man to reign over us.

15. And it came to pass, that

widerfahren, sintemal er auch Abrahams Sohn ist.

10. Denn des Menschen Sohn ist gekommen, zu suchen und selig zu machen, das verloren ist.

11. Da sie nun zuhörten, sagte er weiter ein Gleichnis, darum daß er nahe bei Jerusalem war und sie meinten, das Reich Gottes sollte alsbald offenbart werden,

12. und sprach: Ein Edler zog ferne in ein Land, daß er ein Reich einnähme und dann wiederkäme.

13. Dieser forderte zehn seiner Knechte und gab ihnen zehn Pfund und sprach zu ihnen: Handelt, bis daß ich wiederkomme!

14. Seine Bürger aber waren ihm feind und schickten Botschaft ihm nach und ließen sagen: Wir wollen nicht, daß dieser über uns herrsche.

15. Und es begab sich, da er

palattuansa hän käski kutsua eteensä ne palvelijat, joille hän oli antanut rahat, saadakseen tietää, mitä kukin oli asioimisellaan ansainnut.

16 Niin ensimmäinen tuli esiin ja sanoi: 'Herra, sinun leiviskäsi on tuottanut kymmenen leiviskää'.

17 Ja hän sanoi hänelle: 'Hyvä on, sinä hyvä palvelija; koska vähimmässä olet ollut uskollinen, niin saat vallita kymmentä kaupunkia'.

18 Ja toinen tuli ja sanoi: 'Herra, sinun leiviskäsi on tuottanut viisi leiviskää'.

19 Niin hän sanoi tällekin: 'Sinä, vallitse sinä viittä kaupunkia'.

20 Vielä tuli yksi ja sanoi: 'Herra, katso, tässä on sinun leiviskäsi, jota olen säilyttänyt liinasessa.

21 Sillä minä pelkäsin sinua, koska olet ankara mies: sinä otat, mitä et ole talteen pannut,

when he was returned, having received the kingdom, then he commanded these servants to be called unto him, to whom he had given the money, that he might know how much every man had gained by trading.

16. Then came the first, saying, Lord, thy pound hath gained ten pounds.

17. And he said unto him, Well, thou good servant: because thou hast been faithful in a very little, have thou authority over ten cities.

18. And the second came, saying, Lord, thy pound hath gained five pounds.

19. And he said likewise to him, Be thou also over five cities.

20. And another came, saying, Lord, behold, here is thy pound, which I have kept laid up in a napkin:

21. For I feared thee, because thou art an austere man: thou takest up that thou layedst not

wiederkam, nachdem er das Reich eingenommen hatte, hieß dieselben Knechte fordern, welchen er das Geld gegeben hatte, daß er wüßte, was ein jeglicher gehandelt hätte.

16. Da trat herzu der erste und sprach: Herr, dein Pfund hat zehn Pfund erworben.

17. Und er sprach zu ihm: Ei, du frommer Knecht, dieweil du bist im Geringsten treu gewesen, sollst du Macht haben über zehn Städte.

18. Der andere kam und sprach: Herr dein Pfund hat fünf Pfund getragen.

19. Zu dem sprach er auch: Du sollst sein über fünf Städte.

20. Und der dritte kam und sprach: Herr, siehe da, hier ist dein Pfund, welches ich habe im Schweiß Tuch behalten;

21. ich fürchtete mich vor dir, denn du bist ein harter Mann: du nimmst, was du nicht hingelegt

ja leikkaat, mitä et ole kylvänyt.'

22 Hän sanoi hänelle: 'Oman sanasi mukaan minä sinut tuomitsen, sinä paha palvelija. Sinä tiesit minut ankaraksi mieheksi, joka otan, mitä en ole talteen pannut, ja leikkaan, mitä en ole kylvänyt;

23 miksi et siis antanut rahojani rahanvaihtajan pöytään, että minä tultuani olisin saanut periä ne korkoineen?'

24 Ja hän sanoi vieressä seisoville: 'Ottakaa häneltä pois se leiviskä ja antakaa sille, jolla on kymmenen leiviskää'.

25 — Niin he sanoivat hänelle: 'Herra, hänellä on jo kymmenen leiviskää'. —

26 'Minä sanon teille: jokaiselle, jolla on, annetaan; mutta jolla ei ole, siltä otetaan pois sekin, mikä hänellä on.

27 Mutta viholliseni, jotka eivät

down, and reapest that thou didst not sow.

22. And he saith unto him, Out of thine own mouth will I judge thee, thou wicked servant. Thou knewest that I was an austere man, taking up that I laid not down, and reaping that I did not sow:

23. Wherefore then gavest not thou my money into the bank, that at my coming I might have required mine own with usury?

24. And he said unto them that stood by, Take from him the pound, and give it to him that hath ten pounds.

25. And they said unto him, Lord, he hath ten pounds.)

26. For I say unto you, That unto every one which hath shall be given; and from him that hath not, even that he hath shall be taken away from him.

27. But those mine enemies,

hast, und erntest, was du nicht gesät hast.

22. Er sprach zu ihm: Aus deinem Munde richte ich dich, du Schalk. Wußttest Du, daß ich ein harter Mann bin, nehme, was ich nicht hingelegt habe, und ernte, was ich nicht gesät habe?

23. Warum hast du denn mein Geld nicht in die Wechselbank gegeben? Und wenn ich gekommen wäre, hätte ich's mit Zinsen erfordert.

24. Und er sprach zu denen, die dabeistanden: Nehmt das Pfund von ihm und gebt es dem, der zehn Pfund hat.

25. Und sie sprachen zu ihm: Herr, hat er doch zehn Pfund.

26. Ich sage euch aber: Wer da hat, dem wird gegeben werden; von dem aber, der nicht hat, wird auch das genommen werden, was er hat.

27. Doch jene meine Feinde, die

tahtoneet minua kuninkaaksensa, tuokaa tänne ja teloittakaa minun edessäni."'

28 Ja tämän sanottuaan hän kulki edellä vaeltaen ylös Jerusalemiin.

29 Ja tapahtui, kun hän tuli lähelle Beetfagea ja Betaniaa, sille vuorelle, jota kutsutaan Öljymäeksi, että hän lähetti kaksi opetuslastaan

30 sanoen: "Menkää edessä olevaan kylään, niin sinne tullessanne te löydätte sidottuna varsan, jonka selässä ei vielä yksikään ihminen ole istunut; päästäkää se ja tuokaa tänne.

31 Ja jos joku kysyy teiltä: 'Miksi te sen päästätte?' niin sanokaa näin: 'Herra tarvitsee sitä'."

32 Ja lähetetyt menivät ja havaitsivat niin olevan, kuin hän oli heille sanonut.

33 Ja heidän päästäessään varsaa sen omistajat sanoivat

which would not that I should reign over them, bring hither, and slay them before me.

28. And when he had thus spoken, he went before, ascending up to Jerusalem.

29. And it came to pass, when he was come nigh to Bethphage and Bethany, at the mount called the mount of Olives, he sent two of his disciples,

30. Saying, Go ye into the village over against you; in the which at your entering ye shall find a colt tied, whereon yet never man sat: loose him, and bring him hither.

31. And if any man ask you, Why do ye loose him? thus shall ye say unto him, Because the Lord hath need of him.

32. And they that were sent went their way, and found even as he had said unto them.

33. And as they were loosing the colt, the owners thereof said unto

nicht wollten, daß ich über sie herrschen sollte, bringet her und erwürget sie vor mir.

28. Und als er solches sagte, zog er fort und reiste hinauf gen Jerusalem.

29. Uns es begab sich, als er nahte gen Bethphage und Bethanien und kam an den Ölberg, sandte er seiner Jünger zwei

30. und sprach: Gehet hin in den Markt, der gegenüberliegt. Und wenn ihr hineinkommt, werdet ihr ein Füllen angebunden finden, auf welchem noch nie ein Mensch gesessen hat; löset es ab und bringet es!

31. Und so euch jemand fragt, warum ihr's ablöset, so sagt also zu ihm: Der HERR bedarf sein.

32. Und die Gesandten gingen hin und fanden, wie er ihnen gesagt hatte.

33. Da sie aber das Füllen ablösten, sprachen seine Herren

heille: "Miksi te päästätte varsan?"

34 Niin he sanoivat: "Herra tarvitsee sitä".

35 Ja he veivät sen Jeesuksen luo ja heittivät vaatteensa varsan selkään ja istuttivat Jeesuksen niiden päälle.

36 Ja hänen kulkiessaan kansa levitti vaatteensa tielle.

37 Ja kun hän jo oli lähellä, laskeutuen Öljymäen rinnettä, rupesi koko opetuslasten joukko iloiten kiittämään Jumalaa suurella äänellä kaikista voimallisista teoista, jotka he olivat nähneet,

38 sanoen: "Siunattu olkoon hän, joka tulee, Kuningas Herran nimessä; rauha taivaassa ja kunnia korkeuksissa!"

39 Ja muutamat fariseukset kansanjoukosta sanoivat hänelle: "Opettaja, nuhtele opetuslapsiasi".

40 Mutta hän vastasi ja sanoi:

them, Why loose ye the colt?

34. And they said, The Lord hath need of him.

35. And they brought him to Jesus: and they cast their garments upon the colt, and they set Jesus thereon.

36. And as he went, they spread their clothes in the way.

37. And when he was come nigh, even now at the descent of the mount of Olives, the whole multitude of the disciples began to rejoice and praise God with a loud voice for all the mighty works that they had seen;

38. Saying, Blessed be the King that cometh in the name of the Lord: peace in heaven, and glory in the highest.

39. And some of the Pharisees from among the multitude said unto him, Master, rebuke thy disciples.

40. And he answered and said

zu ihnen: Warum löst ihr das Füllen ab?

34. Sie aber sprachen: Der HERR bedarf sein.

35. Und sie brachten's zu Jesu und warfen ihre Kleider auf das Füllen und setzten Jesum darauf.

36. Da er nun hinzog, breiteten sie ihre Kleider auf den Weg.

37. Und da er nahe hinzukam und zog den Ölberg herab, fing an der ganze Haufe seiner Jünger, fröhlich Gott zu loben mit lauter Stimme über alle Taten, die sie gesehen hatten,

38. und sprachen: Gelobt sei, der da kommt, ein König, in dem Namen des HERRN! Friede sei im Himmel und Ehre in der Höhe!

39. Und etliche der Pharisäer im Volk sprachen zu ihm: Meister, strafe doch deine Jünger!

40. Er antwortete und sprach zu

"Minä sanon teille: jos nämä olisivat vaiti, niin kivet huutaisivat".

41 Ja kun hän tuli lähemmäksi ja näki kaupungin, itki hän sitä

42 ja sanoi: "Jospa tietäisit sinäkin tänä päivänä, mikä rauhaasi sopii! Mutta nyt se on sinun silmiltäsi salattu.

43 Sillä sinulle tulevat ne päivät, jolloin sinun vihollisesi sinut vallilla saartavat ja piirittävät sinut ja ahdistavat sinua joka puolelta;

44 ja he kukistavat sinut maan tasalle ja surmaavat lapsesi, jotka sinussa ovat, eivätkä jätä sinuun kiveä kiven päälle, sentähden ettet etsikkoaikaasi tuntenut."

45 Ja hän meni pyhäkköön ja rupesi ajamaan myyjiä ulos

unto them, I tell you that, if these should hold their peace, the stones would immediately cry out.

41. And when he was come near, he beheld the city, and wept over it,

42. Saying, If thou hadst known, even thou, at least in this thy day, the things which belong unto thy peace! but now they are hid from thine eyes.

43. For the days shall come upon thee, that thine enemies shall cast a trench about thee, and compass thee round, and keep thee in on every side,

44. And shall lay thee even with the ground, and thy children within thee; and they shall not leave in thee one stone upon another; because thou knewest not the time of thy visitation.

45. And he went into the temple, and began to cast out them that sold therein, and them that

ihnen: Ich sage euch: Wo diese werden schweigen, so werden die Steine schreien.

41. Und als er nahe hinzukam, sah er die Stadt an und weinte über sie

42. und sprach: Wenn doch auch du erkennst zu dieser deiner Zeit, was zu deinem Frieden dient! Aber nun ist's vor deinen Augen verborgen.

43. Denn es wird die Zeit über dich kommen, daß deine Feinde werden um dich und deine Kinder mit dir eine Wagenburg schlagen, dich belagern und an allen Orten ängsten;

44. und werden dich schleifen und keinen Stein auf dem andern lassen, darum daß du nicht erkannt hast die Zeit, darin du heimgesucht bist.

45. Und er ging in den Tempel und fing an auszutreiben, die darin verkauften und kauften,

46 ja sanoi heille: "Kirjoitettu on: 'Minun huoneeni on oleva rukoushuone', mutta te olette tehneet siitä ryövärien luolan."	bought; 46. Saying unto them, It is written, My house is the house of prayer: but ye have made it a den of thieves.	46. und er sprach zu ihnen: Es steht geschrieben: "Mein Haus ist ein Bethaus"; ihr aber habt's gemacht zur Mördergrube.
47 Ja hän opetti joka päivä pyhäkössä. Mutta ylipapit ja kirjanoppineet sekä kansan ensimmäiset miettivät, miten saisivat hänet surmatuksi;	47. And he taught daily in the temple. But the chief priests and the scribes and the chief of the people sought to destroy him,	47. Und er lehrte täglich im Tempel. Aber die Hohenpriester und Schriftgelehrten und die Vornehmsten im Volk trachteten ihm nach, wie sie ihn umbrächten;
48 mutta he eivät keksineet, mitä tekisivät, sillä kaikki kansa riippui hänessä ja kuunteli häntä.	48. And could not find what they might do: for all the people were very attentive to hear him.	48. und fanden nicht, wie sie ihm tun sollten, denn das Volk hing ihm an und hörte ihn.

20 luku

Ylipapit ja kirjanoppineet kysyvät Jeesukselta, millä vallalla hän näitä tekee 1 – 8 Jeesus nuhtelee heitä vertauksessaan pahoista viinitarihureista 9 – 19, vastaa kysymyksiin veronmaksusta 20 – 26 ja ylösnousemuksesta 27 – 40, kysyy kirjanoppineilta, kuinka Kristus voi olla Daavidin poika ja Daavidin Herra 41 – 44, sekä kehoittaa kavahtamaan kirjanoppineita 45 – 47.

1 Ja tapahtui eräänä päivänä, kun hän opetti kansaa pyhäkössä ja julisti evankeliumia, että ylipapit ja kirjanoppineet	1. And it came to pass, that on one of those days, as he taught the people in the temple, and preached the gospel, the chief	1. Und es begab sich an der Tage einem, da er das Volk lehrte im Tempel und predigte das Evangelium, da traten zu
--	--	---

astuivat yhdessä vanhinten kanssa esiin

2 ja puhuivat hänelle sanoen: "Sano meille, millä vallalla sinä näitä teet, tahi kuka on se, joka on antanut sinulle tämän vallan?"

3 Hän vastasi ja sanoi heille: "Minä myös teen teille kysymyksen; sanokaa minulle: 4 oliko Johanneksen kaste taivaasta vai ihmisistä?"

5 Niin he neuvottelivat keskenänsä sanoen: "Jos sanomme: 'Taivaasta', niin hän sanoo: 'Miksi ette siis uskoneet häntä?'

6 Mutta jos sanomme: 'Ihmisistä', niin kaikki kansa kivittää meidät, sillä se uskoo vahvasti, että Johannes oli profeetta."

7 Ja he vastasivat, etteivät tienneet, mistä se oli.

8 Niin Jeesus sanoi heille: "Niinpä en minäkään sano teille, millä vallalla minä näitä teen".

priests and the scribes came upon him with the elders,

2. And spake unto him, saying, Tell us, by what authority doest thou these things? or who is he that gave thee this authority?

3. And he answered and said unto them, I will also ask you one thing; and answer me:

4. The baptism of John, was it from heaven, or of men?

5. And they reasoned with themselves, saying, If we shall say, From heaven; he will say, Why then believed ye him not?

6. But and if we say, Of men; all the people will stone us: for they be persuaded that John was a prophet.

7. And they answered, that they could not tell whence it was.

8. And Jesus said unto them, Neither tell I you by what authority I do these things.

ihm die Hohenpriester und Schriftgelehrten mit den Ältesten 2. und sagten zu ihm und sprachen: Sage uns, aus was für Macht tust du das? oder wer hat dir die Macht gegeben?

3. Er aber antwortete und sprach zu ihnen: Ich will euch auch ein Wort fragen; saget mir's:

4. Die Taufe des Johannes, war sie vom Himmel oder von Menschen?

5. Sie aber gedachten bei sich selbst und sprachen: Sagen wir: Vom Himmel, so wird er sagen: Warum habt ihr ihm denn nicht geglaubt?

6. Sagen wir aber: Von Menschen, so wird uns das Volk steinigen; denn sie stehen darauf, daß Johannes ein Prophet sei.

7. Und sie antworteten, sie wüßten's nicht, wo sie her wäre.

8. Und Jesus sprach zu ihnen: So sage ich euch auch nicht, aus was für Macht ich das tue.

9 Ja hän rupesi puhumaan kansalle ja puhui tämän vertauksen: "Mies istutti viinitarhan ja vuokrasi sen viinitarhureille ja matkusti muille maille kauaksi aikaa.

10 Ja ajan tullen hän lähetti palvelijan viinitarhurien luokse, että he antaisivat tälle osan viinitarhan hedelmistä; mutta viinitarhurit pieksivät hänet ja lähettivät tyhjin käsin pois.

11 Ja hän lähetti vielä toisen palvelijan; mutta hänetkin he pieksivät ja häpäisivät ja lähettivät tyhjin käsin pois.

12 Ja hän lähetti vielä kolmannen; mutta tämänkin he haavoittivat ja heittivät ulos.

13 Niin viinitarhan herra sanoi: 'Mitä minä teen? Minä lähetän rakkaan poikani; häntä he kaiketi kavahtavat.'

14 Mutta kun viinitarhurit näkivät hänet, neuvottelivat he

9. Then began he to speak to the people this parable; A certain man planted a vineyard, and let it forth to husbandmen, and went into a far country for a long time.

10. And at the season he sent a servant to the husbandmen, that they should give him of the fruit of the vineyard: but the husbandmen beat him, and sent him away empty.

11. And again he sent another servant: and they beat him also, and entreated him shamefully, and sent him away empty.

12. And again he sent a third: and they wounded him also, and cast him out.

13. Then said the lord of the vineyard, What shall I do? I will send my beloved son: it may be they will reverence him when they see him.

14. But when the husbandmen saw him, they reasoned among

9. Er fing aber an, zu sagen dem Volk dies Gleichnis: Ein Mensch pflanzte einen Weinberg und tat ihn den Weingärtnern aus und zog über Land eine gute Zeit.

10. Und zu seiner Zeit sandte er einen Knecht zu den Weingärtnern, daß sie ihm gäben von der Frucht des Weinberges. Aber die Weingärtner stäubten ihn und ließen ihn leer von sich.

11. Und über das sandte er noch einen anderen Knecht; sie aber stäubten den auch und höhnten ihn und ließen ihn leer von sich.

12. Und über das sandte er den dritten; sie aber verwundeten den auch und stießen ihn hinaus.

13. Da sprach der Herr des Weinberges: Was soll ich tun? Ich will meinen lieben Sohn senden; vielleicht, wenn sie den sehen, werden sie sich scheuen.

14. Da aber die Weingärtner den Sohn sahen, dachten sie bei sich

keskenään ja sanoivat: 'Tämä on perillinen; (Tulkaa,) tappakaamme hänet, että perintö tulisi meidän omaksemme'.

15 Ja he heittivät hänet ulos viinitarhasta ja tappoivat. Mitä nyt viinitarhan herra on tekevä heille?

16 Hän tulee ja tuhoaa nämä viinitarhurit ja antaa viinitarhan muille." Niin he sen kuullessaan sanoivat: "Pois se!"

17 Mutta hän katsahti heihin ja sanoi: "Mitä siis on tämä kirjoitus: 'Se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut kulmakiveksi'?"

18 Jokainen, joka kaatuu siihen kiveen, ruhjoutuu, mutta jonka päälle se kaatuu, sen se murskaa."

19 Ja kirjanoppineet ja ylipapit tahtoivat ottaa hänet sillä hetkellä kiinni, mutta he pelkäsivät kansaa; sillä he

themselves, saying, This is the heir: come, let us kill him, that the inheritance may be ours.

15. So they cast him out of the vineyard, and killed him. What therefore shall the lord of the vineyard do unto them?

16. He shall come and destroy these husbandmen, and shall give the vineyard to others. And when they heard it, they said, God forbid.

17. And he beheld them, and said, What is this then that is written, The stone which the builders rejected, the same is become the head of the corner

18. Whosoever shall fall upon that stone shall be broken; but on whomsoever it shall fall, it will grind him to powder.

19. And the chief priests and the scribes the same hour sought to lay hands on him; and they feared the people: for they

selbst und sprachen: Das ist der Erbe; kommt, laßt uns ihn töten, daß das Erbe unser sei!

15. Und sie stießen ihn hinaus vor den Weinberg und töteten ihn. Was wird nun der Herr des Weinberges ihnen tun?

16. Er wird kommen und diese Weingärtner umbringen und seinen Weinberg andern austun. Da sie das hörten, sprachen sie: Das sei ferne!

17. Er aber sah sie an und sprach: Was ist denn das, was geschrieben steht: "Der Stein, den die Bauleute verworfen haben, ist zum Eckstein geworden"?

18. Wer auf diesen Stein fällt, der wird zerschellen; auf wen aber er fällt, den wird er zermalmen.

19. Und die Hohenpriester und Schriftgelehrten trachteten darnach, wie sie die Hände an ihn legten zu derselben Stunde;

ymmärsivät, että hän oli puhunut sen vertauksen heistä.

perceived that he had spoken this parable against them.

und fürchteten sich vor dem Volk, denn sie verstanden, daß er auf sie dies Gleichnis gesagt hatte.

20 Ja he vartioivat häntä ja lähettivät hänen luokseen hurskaiksi tekeytyviä urkkijoita, saadakseen hänet kiinni jostakin sanasta, niin että voisivat antaa hänet esivallalle ja maaherran käsiin.

20. And they watched him, and sent forth spies, which should feign themselves just men, that they might take hold of his words, that so they might deliver him unto the power and authority of the governor.

20. Und sie stellten ihm nach und sandten Laurer aus, die sich stellen sollten, als wären sie fromm, auf daß sie ihn in der Rede fingen, damit sie ihn überantworten könnten der Obrigkeit und Gewalt des Landpflegers.

21 Ja ne kysyivät häneltä sanoen: "Opettaja, me tiedämme, että sinä puhut ja opetat oikein etkä katso henkilöön, vaan opetat Jumalan tietä totuudessa.

21. And they asked him, saying, Master, we know that thou sayest and teachest rightly, neither acceptest thou the person of any, but teachest the way of God truly:

21. Und sie fragten ihn und sprachen: Meister, wir wissen, daß du aufrichtig redest und lehrest und achtest keines Menschen Ansehen, sondern du lehrest den Weg Gottes recht.

22 Onko meidän lupa antaa keisarille veroa vai eikö?"

22. Is it lawful for us to give tribute unto Caesar, or no?

22. Ist's recht, daß wir dem Kaiser den Schoß geben, oder nicht?

23 Mutta hän havaitsi heidän kavaluutensa ja sanoi heille: "(Miksi kiusaatte minua?)

23. But he perceived their craftiness, and said unto them, Why tempt ye me?

23. Er aber merkte ihre List und sprach zu ihnen: Was versucht ihr mich?

24 Näyttäkää minulle denari. Kenen kuva ja päällekirjoitus siinä on? He vastasivat:

24. Shew me a penny. Whose image and superscription hath it They answered and said,

24. Zeiget mir den Groschen! Wes Bild und Überschrift hat er? Sie antworteten und sprachen:

"Keisarin".

25 Niin hän sanoi heille:
"Antakaa siis keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on".

26 Ja he eivät kyenneet saamaan häntä hänen puheestaan kiinni kansan edessä; ja he ihmettelivät hänen vastaustaan ja vaikenivat.

27 Niin astui esiin muutamia saddukeuksia, jotka väittävät, ettei ylösnousemusta ole, ja he kysyivät häneltä

28 sanoen: "Opettaja, Mooses on säätänyt meille: 'Jos joltakin kuolee veli, jolla on vaimo, mutta ei ole lapsia, niin ottakoon hän veljensä vaimon ja herättäköön siemenen veljelleen'.

29 Nyt oli seitsemän veljestä. Ensimmäinen otti vaimon ja kuoli lapsetonna.

30 Niin toinen otti sen vaimon, (ja hän kuoli lapsetonna).

Caesar's.

25. And he said unto them, Render therefore unto Caesar the things which be Caesar's, and unto God the things which be God's.

26. And they could not take hold of his words before the people: and they marvelled at his answer, and held their peace.

27. Then came to him certain of the Sadducees, which deny that there is any resurrection; and they asked him,

28. Saying, Master, Moses wrote unto us, If any man's brother die, having a wife, and he die without children, that his brother should take his wife, and raise up seed unto his brother.

29. There were therefore seven brethren: and the first took a wife, and died without children.

30. And the second took her to wife, and he died childless.

Des Kaisers.

25. Er aber sprach: So gebet dem Kaiser, was des Kaisers ist, und Gott, was Gottes ist!

26. Und sie konnten sein Wort nicht tadeln vor dem Volk und verwunderten sich seiner Antwort und schwiegen still.

27. Da traten zu ihm etliche der Sadduzäer, welche da halten, es sei kein Auferstehen, und fragten ihn

28. und sprachen: Meister, Mose hat uns geschrieben: So jemandes Bruder stirbt, der ein Weib hat, und stirbt kinderlos, so soll sein Bruder das Weib nehmen und seinem Bruder einen Samen erwecken.

29. Nun waren sieben Brüder. Der erste nahm ein Weib und starb kinderlos.

30. Und der andere nahm das Weib und starb auch kinderlos.

31 ja sitten kolmas, ja samoin kaikki seitsemän; ja he kuolivat jättämättä lapsia.

32 Viimeiseksi vaimokin kuoli.

33 Kenelle heistä siis tämä vaimo ylösnousemuksessa joutuu vaimoksi? Sillä kaikkien seitsemän vaimona hän oli ollut."

34 Niin Jeesus sanoi heille: "Tämän maailmanajan lapset naivat ja menevät miehelle.

35 Mutta ne, jotka on arvollisiksi nähty pääsemään toiseen maailmaan ja ylösnousemukseen kuolleista, eivät nai eivätkä mene miehelle.

36 Sillä he eivät enää voi kuolla, kun ovat enkelien kaltaisia; ja he ovat Jumalan lapsia, koska ovat ylösnousemuksen lapsia.

37 Mutta että kuolleet nousevat ylös, sen Mooseskin on osoittanut kertomuksessa

31. And the third took her; and in like manner the seven also: and they left no children, and died.

32. Last of all the woman died also.

33. Therefore in the resurrection whose wife of them is she? for seven had her to wife.

34. And Jesus answering said unto them, The children of this world marry, and are given in marriage:

35. But they which shall be accounted worthy to obtain that world, and the resurrection from the dead, neither marry, nor are given in marriage:

36. Neither can they die any more: for they are equal unto the angels; and are the children of God, being the children of the resurrection.

37. Now that the dead are raised, even Moses shewed at the bush, when he calleth the

31. Und der dritte nahm sie. Desgleichen alle sieben und hinterließen keine Kinder und starben.

32. Zuletzt nach allen starb auch das Weib.

33. Nun in der Auferstehung, wes Weib wird sie sein unter denen? Denn alle sieben haben sie zum Weibe gehabt.

34. Und Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Die Kinder dieser Welt freien und lassen sich freien;

35. welche aber würdig sein werden, jene Welt zu erlangen und die Auferstehung von den Toten, die werden weder freien noch sich freien lassen.

36. Denn sie können hinfort nicht sterben; denn sie sind den Engeln gleich und Gottes Kinder, dieweil sie Kinder sind der Auferstehung.

37. Daß aber die Toten auferstehen, hat auch Mose gedeutet bei dem Busch, da er

orjantappurapensaasta, kun hän sanoo Herraa Aabrahamin Jumalaksi ja lisäkin Jumalaksi ja Jaakobin Jumalaksi.

38 Mutta hän ei ole kuolleitten Jumala, vaan elävien; sillä kaikki hänelle elävät."

39 Niin muutamat kirjanoppineista vastasivat ja sanoivat: "Opettaja, oikein sinä sanoit".

40 Ja he eivät enää rohjenneet kysyä häneltä mitään.

41 Niin hän sanoi heille: "Kuinka he voivat sanoa, että Kristus on Daavidin poika?"

42 Sanoohan Daavid itse psalmien kirjassa: 'Herra sanoi minun Herralleni: Istu minun oikealle puolelleni,

43 kunnes minä panen sinun vihollisesi sinun jalkojesi astinlaudaksi.'

44 Daavid siis kutsuu häntä Herraksi; kuinka hän sitten on hänen poikansa?"

45 Ja kaiken kansan kuullen hän

Lord the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob.

38. For he is not a God of the dead, but of the living: for all live unto him.

39. Then certain of the scribes answering said, Master, thou hast well said.

40. And after that they durst not ask him any question at all.

41. And he said unto them, How say they that Christ is David's son?

42. And David himself saith in the book of Psalms, The LORD said unto my Lord, Sit thou on my right hand,

43. Till I make thine enemies thy footstool.

44. David therefore calleth him Lord, how is he then his son?

45. Then in the audience of all

den HERRN heißt Gott Abrahams und Gott Isaaks und Gott Jakobs.

38. Gott aber ist nicht der Toten, sondern der Lebendigen Gott; denn sie leben ihm alle.

39. Da antworteten etliche der Schriftgelehrten und sprachen: Meister, du hast recht gesagt.

40. Und sie wagten ihn fürder nichts mehr zu fragen.

41. Er sprach aber zu ihnen: Wie sagen sie, Christus sei Davids Sohn?

42. Und er selbst, David, spricht im Psalmbuch: "Der HERR hat gesagt zu meinem HERRN: Setze dich zu meiner Rechten, 43. bis daß ich lege deine Feinde zum Schemel deiner Füße."

44. David nennt ihn einen HERRN; wie ist er denn sein Sohn?

45. Da aber alles Volk zuhörte,

sanoi opetuslapsillensa:

46 Kavahtakaa kirjanoppineita, jotka mielellään käyskelevät pitkissä vaipoissa ja haluavat tervehdyksiä toreilla ja etumaisia istuimia synagoogissa ja ensimmäisiä sijoja pidoissa,

47 noita, jotka syövät leskien huoneet ja näön vuoksi pitävät pitkiä rukouksia; he saavat sitä kovemman tuomion."

the people he said unto his disciples,

46. Beware of the scribes, which desire to walk in long robes, and love greetings in the markets, and the highest seats in the synagogues, and the chief rooms at feasts;

47. Which devour widows' houses, and for a shew make long prayers: the same shall receive greater damnation.

sprach er zu seinen Jüngern:

46. Hütet euch vor den Schriftgelehrten, die da wollen einhertreten in langen Kleidern und lassen sich gerne grüßen auf dem Markte und sitzen gern obenan in den Schulen und über Tisch;

47. sie fressen der Witwen Häuser und wenden lange Gebete vor. Die werden desto schwerere Verdammnis empfangen.

21 luku

Jeesus puhuu lesken rovosta 1 – 4, pyhäkön kukistamisesta 5 – 7, vääristä kristuksista 8, 9, kristittyjen vainosta 10 – 19, Jerusalemin hävityksestä 20 – 24, maailman lopun enteistä ja tulemuksestaan 25 – 28, puhuu vertauksen viikunapuusta 29 – 33 ja kehoittaa valppauteen 34 – 36; opettaa päivin pyhäkössä ja viettää yöt Öljymäellä 37, 38.

1 Ja hän katsahti ja näki rikkaiden panevan lahjoja uhriarkkuun.

2 Niin hän näki myös köyhän

1. And he looked up, and saw the rich men casting their gifts into the treasury.

2. And he saw also a certain

1. Er sah aber auf und schaute die Reichen, wie sie ihre Opfer einlegten in den Gotteskasten.

2. Er sah aber auch eine arme

lesken panevan siihen kaksi ropoa.

3 Silloin hän sanoi: "Totisesti minä sanon teille: tämä köyhä leski pani enemmän kuin kaikki muut.

4 Sillä kaikki nuo panivat lahjansa liiastaan, mutta tämä pani puutteestaan, koko elämisensä, mikä hänellä oli."

5 Ja kun muutamat puhuivat pyhäköstä, kuinka se oli kauniilla kivillä ja temppeilahjoilla kaunistettu, sanoi hän:

6 Päivät tulevat, jolloin tästä, mitä katselette, ei ole jäävä kiveä kiven päälle, maahan jaottamatta.

7 Niin he kysyivät häneltä sanoen: "Opettaja, milloin tämä sitten tapahtuu? Ja mikä on oleva merkki tämän tulemisesta?"

8 Niin hän sanoi: "Katsokaa, ettei teitä eksytetä. Sillä monta tulee

poor widow casting in thither two mites.

3. And he said, Of a truth I say unto you, that this poor widow hath cast in more than they all:

4. For all these have of their abundance cast in unto the offerings of God: but she of her penury hath cast in all the living that she had.

5. And as some spake of the temple, how it was adorned with goodly stones and gifts, he said,

6. As for these things which ye behold, the days will come, in the which there shall not be left one stone upon another, that shall not be thrown down.

7. And they asked him, saying, Master, but when shall these things be? and what sign will there be when these things shall come to pass?

8. And he said, Take heed that ye be not deceived: for many

Witwe, die legte zwei Scherflein ein.

3. Und er sprach: Wahrlich ich sage euch: Diese arme Witwe hat mehr denn sie alle eingelegt.

4. Denn diese alle haben aus ihrem Überfluß eingelegt zu dem Opfer Gottes; sie aber hat von ihrer Armut alle ihre Nahrung, die sie hatte, eingelegt.

5. Und da etliche sagten von dem Tempel, daß er geschmückt wäre mit feinen Steinen und Kleinoden, sprach er:

6. Es wird die Zeit kommen, in welcher von dem allem, was ihr sehet, nicht ein Stein auf dem andern gelassen wird, der nicht zerbrochen werde.

7. Sie fragten ihn aber und sprachen: Meister, wann soll das werden? und welches ist das Zeichen, wann das geschehen wird?

8. Er aber sprach: Sehet zu, lasset euch nicht verführen.

minun nimessäni sanoen: 'Minä olen se', ja: 'Aika on lähellä'.
Mutta älkää menkö heidän perässään.

9 Ja kun kuulette sotien ja kapinain melskettä, älkää peljästykö. Sillä näitten täytyy ensin tapahtua, mutta loppu ei tule vielä heti."

10 Sitten hän sanoi heille:
"Kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan,

11 ja tulee suuria maanjäristyksiä, tulee ruttoa ja nälänhätää monin paikoin, ja taivaalla on oleva peljättäviä näkyjä ja suuria merkkejä.

12 Mutta ennen tätä kaikkea he käyvät teihin käsiksi ja vainoavat teitä ja vetävät teidät synagoogiin ja heittävät vankiloihin ja vievät teidät kuningasten ja maaherrain eteen minun nimeni tähden.

shall come in my name, saying, I am Christ; and the time draweth near: go ye not therefore after them.

9. But when ye shall hear of wars and commotions, be not terrified: for these things must first come to pass; but the end is not by and by.

10. Then said he unto them, Nation shall rise against nation, and kingdom against kingdom:

11. And great earthquakes shall be in divers places, and famines, and pestilences; and fearful sights and great signs shall there be from heaven.

12. But before all these, they shall lay their hands on you, and persecute you, delivering you up to the synagogues, and into prisons, being brought before kings and rulers for my name's sake.

Denn viele werden kommen in meinem Namen und sagen, ich sei es, und: "Die Zeit ist herbeigekommen." Folget ihnen nicht nach!

9. Wenn ihr aber hören werdet von Kriegen und Empörungen, so entsetzet euch nicht. Denn solches muß zuvor geschehen; aber das Ende ist noch nicht so bald da.

10. Da sprach er zu ihnen: Ein Volk wird sich erheben wider das andere und ein Reich wider das andere,

11. und es werden geschehen große Erdbeben hin und wieder, teure Zeit und Pestilenz; auch werden Schrecknisse und große Zeichen am Himmel geschehen.

12. Aber vor diesem allem werden sie die Hände an euch legen und euch verfolgen und werden euch überantworten in ihre Schulen und Gefängnisse und vor Könige und Fürsten ziehen um meines Namens

13 Ja näin te joudutte todistamaan.

14 Pankaa siis sydämellenne, ettette edeltäpäin huolehdi, miten te vastaatte puolestanne.

15 Sillä minä annan teille suun ja viisauden, jota vastaan eivät ketkään teidän vastustajanne kykene asettumaan tai väittämään.

16 Omat vanhemmatkin ja veljet ja sukulaiset ja ystävät antavat teidät alttiiksi; ja muutamia teistä tapetaan,

17 ja te joudutte kaikkien vihattaviksi minun nimeni tähden.

18 Mutta ei hiuskarvaakaan teidän päästänne katoa.

19 Kestäväsyydellänne te voitatte omaksenne elämän.

20 Mutta kun te näette Jerusalemin sotajoukkojen ympäröimänä, silloin tietäkää, että sen hävitys on lähellä.

13. And it shall turn to you for a testimony.

14. Settle it therefore in your hearts, not to meditate before what ye shall answer:

15. For I will give you a mouth and wisdom, which all your adversaries shall not be able to gainsay nor resist.

16. And ye shall be betrayed both by parents, and brethren, and kinsfolks, and friends; and some of you shall they cause to be put to death.

17. And ye shall be hated of all men for my name's sake.

18. But there shall not an hair of your head perish.

19. In your patience possess ye your souls.

20. And when ye shall see Jerusalem compassed with armies, then know that the desolation thereof is nigh.

willen.

13. Das wird euch aber widerfahren zu einem Zeugnis.

14. So nehmet nun zu Herzen, daß ihr nicht sorget, wie ihr euch verantworten sollt.

15. Denn ich will euch Mund und Weisheit geben, welcher nicht sollen widersprechen können noch widerstehen alle eure Widersacher.

16. Ihr werdet aber überantwortet werden von den Eltern, Brüdern, Gefreunden und Freunden; und sie werden euer etliche töten.

17. Und ihr werdet gehaßt sein von jedermann um meines Namens willen.

18. Und ein Haar von eurem Haupte soll nicht umkommen.

19. Fasset eure Seelen mit Geduld.

20. Wenn ihr aber sehen werdet Jerusalem belagert mit einem Heer, so merket daß herbeigekommen ist seine

21 Silloin ne, jotka Juudeassa ovat, paetkoot vuorille, ja jotka ovat kaupungissa, lähtekööt sieltä pois, ja jotka maalla ovat, älkööt sinne menkö.

22 Sillä ne ovat koston päiviä, että kaikki täyttyisi, mikä kirjoitettu on.

23 Voi raskaita ja imettäväisiä niinä päivinä! Sillä suuri hätä on oleva maan päällä ja viha tätä kansaa vastaan;

24 ja he kaatuvat miekan terään, heidät viedään vangeiksi kaikkien kansojen sekaan, ja Jerusalem on oleva pakanain tallattavana, kunnes pakanain ajat täyttyvät.

25 Ja on oleva merkit auringossa ja kuussa ja tähdissä, ja ahdistus kansoilla maan päällä ja epätoivo, kun meri ja aallot pauhaavat.

21. Then let them which are in Judaea flee to the mountains; and let them which are in the midst of it depart out; and let not them that are in the countries enter thereinto.

22. For these be the days of vengeance, that all things which are written may be fulfilled.

23. But woe unto them that are with child, and to them that give suck, in those days! for there shall be great distress in the land, and wrath upon this people.

24. And they shall fall by the edge of the sword, and shall be led away captive into all nations: and Jerusalem shall be trodden down of the Gentiles, until the times of the Gentiles be fulfilled.

25. And there shall be signs in the sun, and in the moon, and in the stars; and upon the earth distress of nations, with perplexity; the sea and the

Verwüstung.

21. Alsdann, wer in Judäa ist, der fliehe auf das Gebirge, und wer drinnen ist, der weiche heraus, und wer auf dem Lande ist, der komme nicht hinein.

22. Denn das sind die Tage der Rache, daß erfüllet werde alles, was geschrieben ist.

23. Weh aber den Schwangern und Säugerinnen in jenen Tagen! Denn es wird große Not auf Erden sein und ein Zorn über dies Volk,

24. und sie werden fallen durch des Schwertes Schärfe und gefangen geführt werden unter alle Völker; und Jerusalem wird zertreten werden von den Heiden, bis daß der Heiden Zeit erfüllt wird.

25. Und es werden Zeichen geschehen an Sonne und Mond und Sternen; und auf Erden wird den Leuten bange sein, und sie werden zagen, und das Meer

26 Ja ihmiset menehtyvät peljätessään ja odottaessaan sitä, mikä maanpiiriä kohtaa; sillä taivaitten voimat järkkyvät.

27 Ja silloin he näkevät Ihmisen Pojan tulevan pilvessä suurella voimalla ja kirkkaudella.

28 Mutta kun nämä alkavat tapahtua, niin rohkaiskaa itsenne ja nostakaa pääanne, sillä teidän vapautuksenne on lähellä."

29 Ja hän puhui heille vertauksen: "Katsokaa viikunapuuta ja kaikkia puita.

30 Kun ne jo puhkeavat lehteen, niin siitä te näette ja itsestänne ymmärrätte, että kesä jo on lähellä.

31 Samoin te myös, kun näette tämän tapahtuvan, tietäkää, että Jumalan valtakunta on lähellä.

waves roaring;

26. Men's hearts failing them for fear, and for looking after those things which are coming on the earth: for the powers of heaven shall be shaken.

27. And then shall they see the Son of man coming in a cloud with power and great glory.

28. And when these things begin to come to pass, then look up, and lift up your heads; for your redemption draweth nigh.

29. And he spake to them a parable; Behold the fig tree, and all the trees;

30. When they now shoot forth, ye see and know of your own selves that summer is now nigh at hand.

31. So likewise ye, when ye see these things come to pass, know ye that the kingdom of God is nigh at hand.

und die Wassermengen werden brausen,

26. und Menschen werden verschmachten vor Furcht und vor Warten der Dinge, die kommen sollen auf Erden; denn auch der Himmel Kräfte werden sich bewegen.

27. Und alsdann werden sie sehen des Menschen Sohn kommen in der Wolke mit großer Kraft und Herrlichkeit.

28. Wenn aber dieses anfängt zu geschehen, so sehet auf und erhebet eure Häupter, darum daß sich eure Erlösung naht.

29. Und er sagte ihnen ein Gleichnis: Sehet an den Feigenbaum und alle Bäume:

30. wenn sie jetzt ausschlagen, so sehet ihr's an ihnen und merket, daß jetzt der Sommer nahe ist.

31. Also auch ihr: wenn ihr dies alles sehet angehen, so wisset, daß das Reich Gottes nahe ist.

32 Totisesti minä sanon teille: tämä sukupolvi ei katoa, ennenkuin kaikki tapahtuu.

33 Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät katoa.

34 Mutta pitäkää vaari itsestänne, ettei teidän sydämiänne raskauta päihtymys ja juoppous eikä elatuksen murheet, niin että se päivä yllättää teidät äkkiarvaamatta

35 niinkuin paula; sillä se on saavuttava kaikki, jotka koko maan päällä asuvat.

36 Valvokaa siis joka aika ja rukoilkaa, että saisitte voimaa paetaksenne tätä kaikkea, mikä tuleva on, ja seisoaksenne Ihmisen Pojan edessä."

37 Ja hän opetti päivät pyhäkössä, mutta öiksi hän lähti pois ja vietti ne vuorella, jota kutsutaan Öljymäeksi.

38 Ja kaikki kansa tuli varhain

32. Verily I say unto you, This generation shall not pass away, till all be fulfilled.

33. Heaven and earth shall pass away: but my words shall not pass away.

34. And take heed to yourselves, lest at any time your hearts be overcharged with surfeiting, and drunkenness, and cares of this life, and so that day come upon you unawares.

35. For as a snare shall it come on all them that dwell on the face of the whole earth.

36. Watch ye therefore, and pray always, that ye may be accounted worthy to escape all these things that shall come to pass, and to stand before the Son of man.

37. And in the day time he was teaching in the temple; and at night he went out, and abode in the mount that is called the mount of Olives.

38. And all the people came

32. Wahrlich ich sage euch: Dies Geschlecht wird nicht vergehen, bis daß es alles geschehe.

33. Himmel und Erde werden vergehen; aber meine Worte vergehen nicht.

34. Hütet euch aber, daß eure Herzen nicht beschwert werden mit Fressen und Saufen und mit Sorgen der Nahrung und komme dieser Tag schnell über euch;

35. denn wie ein Fallstrick wird er kommen über alle, die auf Erden wohnen.

36. So seid nun wach allezeit und betet, daß ihr würdig werden möget, zu entfliehen diesem allem, das geschehen soll, und zu stehen vor des Menschen Sohn.

37. Und er lehrte des Tages im Tempel; des Nachts aber ging er hinaus und blieb über Nacht am Ölberge.

38. Und alles Volk machte sich

aamuisin hänen tykönsä
pyhäkköön kuulemaan häntä.

early in the morning to him in the
temple, for to hear him.

früh auf zu ihm, im Tempel ihn
zu hören.

22 luku

Ylipapit ja kirjanoppineet miettivät, kuinka saisivat Jeesuksen surmatuksi 1, 2 Juudas tarjoutuu kavaltajaksi 3 – 6 Jeesus lähettää kaksi opetuslastaan valmistamaan pääsiäislammasta 7 – 13, syö pääsiäisaterian ja asettaa ehtoollisen 14 – 23, kehoittaa opetuslastensa kiistan johdosta nöyryyteen 24 – 30, sanoo Pietarin kieltävän hänet 31 – 34 ja ahdingon ajan tulevan opetuslapsille 35 – 38, rukoilee Getsemaneessa 39 – 46; Juudas kavaltaa hänet 47 – 53 Pietari kieltää hänet 54 – 62 Jeesusta herjataan ja piestään 63 – 65; hän tunnustaa olevansa Kristus 66 – 71. (V. ,2 vert. Matt.26:2 – 5 Mark.14:1,2.)

1 Mutta happamattoman leivän juhla, jota pääsiäiseksi sanotaan, oli lähellä.

1. Now the feast of unleavened bread drew nigh, which is called the Passover.

1. Es war aber nahe das Fest der süßen Brote, das da Ostern heißt.

2 Ja ylipapit ja kirjanoppineet miettivät, kuinka saisivat hänet surmatuksi; sillä he pelkäsivät kansaa.

2. And the chief priests and scribes sought how they might kill him; for they feared the people.

2. Und die Hohenpriester und Schriftgelehrten trachteten, wie sie ihn töteten; und fürchteten sich vor dem Volk.

3 Niin saatana meni Juudaaseen, jota kutsuttiin Iskariotiksi ja joka oli yksi niistä kahdestatoista.

3. Then entered Satan into Judas surnamed Iscariot, being of the number of the twelve.

3. Es war aber der Satanas gefahren in den Judas, genannt Ischariot, der da war aus der Zahl der Zwölf.

4 Ja tämä meni ja puhui ylipappien ja pyhäkön vartioston

4. And he went his way, and communed with the chief priests

4. Und er ging hin und redete mit den Hohenpriestern und

päällikköjen kanssa, miten hän saattaisi hänet heidän käsiinsä.

5 Ja he ihastuivat ja sitoutuivat antamaan hänelle rahaa.

6 Ja hän lupautui ja etsi sopivaa tilaisuutta kavaltaakseen hänet heille ilman melua.

7 Niin tuli se happamattoman leivän päivistä, jona pääsiäislammas oli teurastettava.

8 Ja hän lähetti Pietarin ja Johanneksen sanoen: "Menkää ja valmistakaa meille pääsiäislammas syödäksemme".

9 Niin he kysyivät häneltä: "Mihin tahdot, että valmistamme sen?"

10 Hän vastasi heille: "Katso, saapuessanne kaupunkiin tulee teitä vastaan mies kantaen vesiastiaa; seuratkaa häntä siihen taloon, johon hän menee,

11 ja sanokaa talon isännälle: 'Opettaja sanoo sinulle: Missä on vierashuone, syödäkseni siinä

and captains, how he might betray him unto them.

5. And they were glad, and covenanted to give him money.

6. And he promised, and sought opportunity to betray him unto them in the absence of the multitude.

7. Then came the day of unleavened bread, when the passover must be killed.

8. And he sent Peter and John, saying, Go and prepare us the passover, that we may eat.

9. And they said unto him, Where wilt thou that we prepare?

10. And he said unto them, Behold, when ye are entered into the city, there shall a man meet you, bearing a pitcher of water; follow him into the house where he entereth in.

11. And ye shall say unto the goodman of the house, The Master saith unto thee, Where is

Hauptleuten, wie er ihn wollte ihnen überantworten.

5. Und sie wurden froh und gelobten ihm Geld zu geben.

6. Und er versprach es und suchte Gelegenheit, daß er ihn überantwortete ohne Lärmen.

7. Es kam nun der Tag der süßen Brote, an welchem man mußte opfern das Osterlamm.

8. Und er sandte Petrus und Johannes und sprach: Gehet hin, bereitet uns das Osterlamm, auf daß wir's essen.

9. Sie aber sprachen zu ihm: Wo willst du, daß wir's bereiten?

10. Er sprach zu ihnen: Siehe, wenn ihr hineinkommt in die Stadt, wird euch ein Mensch begegnen, der trägt einen Wasserkrug; folget ihm nach in das Haus, da er hineingeht,

11. und saget zu dem Hausherrn: Der Meister läßt dir sagen: Wo ist die Herberge,

pääsiäislampaan opetuslasteni kanssa?'

12 Niin hän näyttää teille suuren, ateroiville varustetun huoneen yläkerrassa; sinne valmistakaa."

13 Ja he menivät ja havaitsivat niin olevan, kuin Jeesus oli heille sanonut, ja valmistivat pääsiäislampaan.

14 Ja kun hetki tuli, asettui hän aterialle ja apostolit hänen kanssansa.

15 Ja hän sanoi heille: "Minä olen halajamalla halannut syödä tämän pääsiäislampaan teidän kanssanne, ennenkuin minä kärsin;

16 sillä minä sanon teille, etten minä sitä enää syö, ennenkuin sen täyttymys tapahtuu Jumalan valtakunnassa".

17 Ja hän otti maljan, kiitti ja sanoi: "Ottakaa tämä ja jakakaa keskenänne.

18 Sillä minä sanon teille:

the guestchamber, where I shall eat the passover with my disciples?

12. And he shall shew you a large upper room furnished: there make ready.

13. And they went, and found as he had said unto them: and they made ready the passover.

14. And when the hour was come, he sat down, and the twelve apostles with him.

15. And he said unto them, With desire I have desired to eat this passover with you before I suffer:

16. For I say unto you, I will not any more eat thereof, until it be fulfilled in the kingdom of God.

17. And he took the cup, and gave thanks, and said, Take this, and divide it among yourselves:

18. For I say unto you, I will not

darin ich das Osterlamm essen möge mit meinen Jüngern?

12. Und er wird euch einen großen Saal zeigen, der mit Polstern versehen ist; daselbst bereitet es.

13. Sie gingen hin und fanden, wie er ihnen gesagt hatte, und bereiteten das Osterlamm.

14. Und da die Stunde kam, setzte er sich nieder und die zwölf Apostel mit ihm.

15. Und er sprach zu ihnen: Mich hat herzlich verlangt, dies Osterlamm mit euch zu essen, ehe denn ich leide.

16. Denn ich sage euch, daß ich hinfort nicht mehr davon essen werde, bis daß es erfüllet werde im Reich Gottes.

17. Und er nahm den Kelch, dankte und sprach: Nehmet ihn und teilet ihn unter euch;

18. denn ich sage euch: Ich

tästedes minä en juo viinipuun antia, ennenkuin Jumalan valtakunta tulee."

19 Ja hän otti leivän, kiitti, mursi ja antoi heille ja sanoi: "Tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan. Tehkää se minun muistokseni."

20 Samoin myös maljan, aterian jälkeen, ja sanoi: "Tämä malja on uusi liitto minun veressäni, joka teidän edestänne vuodatetaan.

21 Mutta, katso, minun kavaltajani käsi on minun kanssani pöydällä.

22 Sillä Ihmisen Poika tosin menee pois, niinkuin säädetty on; mutta voi sitä ihmistä, jonka kautta hänet kavalletaan!"

23 Ja he rupesivat keskenänsä kyselemään, kuka heistä mahtoi olla se, joka oli tämän tekevä.

24 Ja heidän välillään syntyi myös kiista siitä, kuka heistä oli

drink of the fruit of the vine, until the kingdom of God shall come.

19. And he took bread, and gave thanks, and brake it, and gave unto them, saying, This is my body which is given for you: this do in remembrance of me.

20. Likewise also the cup after supper, saying, This cup is the new testament in my blood, which is shed for you.

21. But, behold, the hand of him that betrayeth me is with me on the table.

22. And truly the Son of man goeth, as it was determined: but woe unto that man by whom he is betrayed!

23. And they began to enquire among themselves, which of them it was that should do this thing.

24. And there was also a strife among them, which of them

werde nicht trinken von dem Gewächs des Weinstocks, bis das Reich Gottes komme.

19. Und er nahm das Brot, dankte und brach's und gab's ihnen und sprach: Das ist mein Leib, der für euch gegeben wird; das tut zu meinem Gedächtnis.

20. Desgleichen auch den Kelch, nach dem Abendmahl, und sprach: Das ist der Kelch, das neue Testament in meinem Blut, das für euch vergossen wird.

21. Doch siehe, die Hand meines Verräters ist mit mir über Tische.

22. Denn des Menschen Sohn geht zwar hin, wie es beschlossen ist; doch weh dem Menschen, durch welchen er verraten wird!

23. Und sie fingen an, zu fragen unter sich selbst, welcher es doch wäre unter ihnen, der das tun würde.

24. Es erhob sich auch ein Zank unter ihnen, welcher unter ihnen

katsottava suurimmaksi.

25 Niin hän sanoi heille:
"Kansojen kuninkaat herroina
niitä hallitsevat, ja niiden valtiaita
sanotaan hyväntekijöiksi.

26 Mutta älkää te niin; vaan joka
teidän keskuudessanne on
suurin, se olkoon niinkuin nuorin,
ja johtaja niinkuin se, joka
palvelee.

27 Sillä kumpi on suurempi,
sekö, joka aterioi, vai se, joka
palvelee? Eikö se, joka aterioi?
Mutta minä olen teidän
keskellänne niinkuin se, joka
palvelee.

28 Mutta te olette pysyneet
minun kanssani minun
kiusauksissani;

29 ja minä säädän teille, niinkuin
minun Isäni on minulle säätänyt,
kuninkaallisen vallan,

30 niin että te saatte syödä ja
juoda minun pöydässäni minun
valtakunnassani ja istua

should be accounted the
greatest.

25. And he said unto them, The
kings of the Gentiles exercise
lordship over them; and they that
exercise authority upon them are
called benefactors.

26. But ye shall not be so: but he
that is greatest among you, let
him be as the younger; and he
that is chief, as he that doth
serve.

27. For whether is greater, he
that sitteth at meat, or he that
serveth? is not he that sitteth at
meat? but I am among you as he
that serveth.

28. Ye are they which have
continued with me in my
temptations.

29. And I appoint unto you a
kingdom, as my Father hath
appointed unto me;

30. That ye may eat and drink at
my table in my kingdom, and sit
on thrones judging the twelve

sollte für den Größten gehalten
werden.

25. Er aber sprach zu ihnen: Die
weltlichen Könige herrschen, und
die Gewaltigen heißt man
gnädige Herren.

26. Ihr aber nicht also! Sondern
der Größte unter euch soll sein
wie der Jüngste, und der
Vornehmste wie ein Diener.

27. Denn welcher ist größer: Der
zu Tische sitzt oder der da dient?
Ist's nicht also, daß der zu
Tische sitzt! Ich aber bin unter
euch wie ein Diener.

28. Ihr aber seid's, die ihr beharrt
habt bei mir in meinen
Anfechtungen.

29. Und ich will euch das Reich
bescheiden, wie mir's mein Vater
beschieden hat,

30. daß ihr essen und trinken
sollt an meinem Tische in
meinem Reich und sitzen auf

valtaistuimilla ja tuomita Israelin kahtatoista sukukuntaa.

31 Simon, Simon, katso, saatana on tavoitellut teitä valtaansa, seuloakseen teitä niinkuin nisuja;

32 mutta minä olen rukoillut sinun puolestasi, ettei sinun uskosi raukeaisi tyhjään. Ja kun sinä kerran palajat, niin vahvista veljiäsi."

33 Niin Simon sanoi hänelle: "Herra, sinun kanssasi minä olen valmis menemään sekä vankeuteen että kuolemaan".

34 Mutta hän sanoi: "Minä sanon sinulle, Pietari: ei laula tänään kukko, ennenkuin sinä kolmesti kiellät tuntevasi minua."

35 Ja hän sanoi heille: "Kun minä lähetin teidät ilman rahakukkaroa ja laukkua ja kenkiä, puuttuiko teiltä mitään?" He vastasivat: "Ei mitään".

tribes of Israel.

31. And the Lord said, Simon, Simon, behold, Satan hath desired to have you, that he may sift you as wheat:

32. But I have prayed for thee, that thy faith fail not: and when thou art converted, strengthen thy brethren.

33. And he said unto him, Lord, I am ready to go with thee, both into prison, and to death.

34. And he said, I tell thee, Peter, the cock shall not crow this day, before that thou shalt thrice deny that thou knowest me.

35. And he said unto them, When I sent you without purse, and scrip, and shoes, lacked ye any thing And they said, Nothing.

Stühlen und richten die zwölf Geschlechter Israels.

31. Der HERR aber sprach: Simon, Simon, siehe, der Satanas hat euer begehrt, daß er euch möchte sichten wie den Weizen;

32. ich aber habe für dich gebeten, daß dein Glaube nicht aufhöre. Und wenn du dermaleinst dich bekehrst, so stärke deine Brüder.

33. Er sprach aber zu ihm: HERR, ich bin bereit, mit dir ins Gefängnis und in den Tod zu gehen.

34. Er aber sprach: Petrus, ich sage dir: Der Hahn wird heute nicht krähen, ehe denn du dreimal verleugnet hast, daß du mich kennest.

35. Und er sprach zu ihnen: So oft ich euch ausgesandt habe ohne Beutel, ohne Tasche und ohne Schuhe, habt ihr auch je Mangel gehabt? Sie sprachen: Niemals.

36 Niin hän sanoi heille: "Mutta nyt, jolla on kukkaro, ottakoon sen mukaansa; niin myös laukun. Ja jolla ei ole, myyköön vaippansa ja ostakoon miekan.

37 Sillä minä sanon teille, että minussa pitää käymän toteen tämän, mikä kirjoitettu on: 'Ja hänet luettiin pahantekijäin joukkoon'. Sillä se, mikä minusta on sanottu, on täyttynyt."

38 Niin he sanoivat: "Herra, katso, tässä on kaksi miekkaa". Mutta hän vastasi heille: "Riittää".

39 Ja hän meni ulos ja lähti tapansa mukaan Öljymäelle, ja hänen opetuslapsensa seurasivat häntä.

40 Ja tultuaan siihen paikkaan hän sanoi heille: "Rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen".

41 Ja hän vetäytyi heistä noin kivenheiton päähän, laskeutui polvilleen ja rukoili

36. Then said he unto them, But now, he that hath a purse, let him take it, and likewise his scrip: and he that hath no sword, let him sell his garment, and buy one.

37. For I say unto you, that this that is written must yet be accomplished in me, And he was reckoned among the transgressors: for the things concerning me have an end.

38. And they said, Lord, behold, here are two swords. And he said unto them, It is enough.

39. And he came out, and went, as he was wont, to the mount of Olives; and his disciples also followed him.

40. And when he was at the place, he said unto them, Pray that ye enter not into temptation.

41. And he was withdrawn from them about a stone's cast, and kneeled down, and prayed,

36. Da sprach er zu ihnen: Aber nun, wer einen Beutel hat, der nehme ihn, desgleichen auch die Tasche; wer aber nichts hat, verkaufe sein Kleid und kaufe ein Schwert.

37. Denn ich sage euch: Es muß noch das auch vollendet werden an mir, was geschrieben steht: "Er ist unter die Übeltäter gerechnet." Denn was von mir geschrieben ist, das hat ein Ende.

38. Sie sprachen aber: HERR, siehe, hier sind zwei Schwerter. Er aber sprach zu ihnen: Es ist genug.

39. Und er ging hinaus nach seiner Gewohnheit an den Ölberg. Es folgten ihm aber seine Jünger nach an den Ort.

40. Und als er dahin kam, sprach er zu ihnen: Betet, auf daß ihr nicht in Anfechtung fallet!

41. Und er riß sich von ihnen einen Steinwurf weit und kniete nieder, betete

42 sanoen: "Isä, jos sinä tahdot, niin ota pois minulta tämä malja; älköön kuitenkaan tapahtuko minun tahtoni, vaan sinun".

43 Niin hänelle ilmestyi taivaasta enkeli, joka vahvisti häntä.

44 Ja kun hän oli suuressa tuskassa, rukoili hän yhä hartaammin. Ja hänen hikensä oli niinkuin veripisarat, jotka putosivat maahan.

45 Ja kun hän nousi rukoilemasta ja meni opetuslastensa tykö, tapasi hän heidät murheen tähden nukkumasta.

46 Niin hän sanoi heille: "Miksi te nukutte? Nouskaa ja rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen."

47 Ja katso, hänen vielä puhuessaan tuli joukko kansaa, ja yksi niistä kahdestatoista, se, jonka nimi oli Juudas, kulki heidän edellään. Ja hän tuli Jeesuksen luo antamaan hänelle

42. saying, Father, if thou be willing, remove this cup from me: nevertheless not my will, but thine, be done.

43. And there appeared an angel unto him from heaven, strengthening him.

44. And being in an agony he prayed more earnestly: and his sweat was as it were great drops of blood falling down to the ground.

45. And when he rose up from prayer, and was come to his disciples, he found them sleeping for sorrow,

46. And said unto them, Why sleep ye rise and pray, lest ye enter into temptation.

47. And while he yet spake, behold a multitude, and he that was called Judas, one of the twelve, went before them, and drew near unto Jesus to kiss him.

42. und sprach: Vater, willst du, so nehme diesen Kelch von mir, doch nicht mein, sondern dein Wille geschehe!

43. Es erschien ihm aber ein Engel vom Himmel und stärkte ihn.

44. Und es kam, daß er mit dem Tode rang und betete heftiger. Es ward aber sein Schweiß wie Blutstropfen, die fielen auf die Erde.

45. Und er stand auf von dem Gebet und kam zu seinen Jüngern und fand sie schlafen vor Traurigkeit

46. und sprach zu ihnen: Was schlafet ihr? Stehet auf und betet, auf das ihr nicht in Anfechtung fallet!

47. Da er aber noch redete, siehe, da kam die Schar; und einer von den Zwölfen, genannt Judas, ging vor ihnen her und nahte sich zu Jesu, ihn zu küssen.

suuta.

48 Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Juudas, suunantamisellako sinä Ihmisen Pojan kavallat?"

49 Kun nyt ne, jotka olivat hänen ympärillään, näkivät, mitä oli tulossa, sanoivat he: "Herra, iskemmekö miekalla?"

50 Ja eräs heistä iski ylimmäisen papin palvelijaa ja sivalsi häneltä pois oikean korvan.

51 Mutta Jeesus vastasi sanoen: "Sallikaa vielä tämäkin". Ja hän koski hänen korvaansa ja paransi hänet.

52 Niin Jeesus sanoi ylipapeille ja pyhäkön vartioston päälliköille ja vanhimmille, jotka olivat tulleet häntä vastaan: "Niinkuin ryöväriä vastaan te olette lähteneet miekat ja seipäät käsissä.

53 Minä olen joka päivä ollut teidän kanssanne pyhäkössä, ettekä ole ojentaneet käsiänne minua vastaan. Mutta tämä on

48. But Jesus said unto him, Judas, betrayest thou the Son of man with a kiss

49. When they which were about him saw what would follow, they said unto him, Lord, shall we smite with the sword?

50. And one of them smote the servant of the high priest, and cut off his right ear.

51. And Jesus answered and said, Suffer ye thus far. And he touched his ear, and healed him.

52. Then Jesus said unto the chief priests, and captains of the temple, and the elders, which were come to him, Be ye come out, as against a thief, with swords and staves

53. When I was daily with you in the temple, ye stretched forth no hands against me: but this is your hour, and the power of

48. Jesus aber sprach zu ihm: Judas, verrätst du des Menschen Sohn mit einem Kuß?

49. Da aber sahen, die um ihn waren, was da werden wollte, sprachen sie zu ihm: HERR, sollen wir mit dem Schwert drein schlagen?

50. Und einer aus ihnen schlug des Hohenpriesters Knecht und hieb ihm sein rechtes Ohr ab.

51. Jesus aber antwortete und sprach: Lasset sie doch so machen! Und er rührte sein Ohr an und heilte ihn.

52. Jesus aber sprach zu den Hohenpriestern und Hauptleuten des Tempels und den Ältesten, die über ihn gekommen waren: Ihr seid, wie zu einem Mörder, mit Schwertern und mit Stangen ausgegangen.

53. Ich bin täglich bei euch im Tempel gewesen, und ihr habt keine Hand an mich gelegt; aber dies ist eure Stunde und die

teidän hetkenne ja pimeyden valta."

54 Niin he ottivat hänet kiinni ja kuljettivat pois ja veivät hänet ylimmäisen papin taloon. Ja Pietari seurasi taampana.

55 Ja he virittivät valkean keskelle esipihaa ja asettuivat yhdessä istumaan, ja Pietari istui heidän joukkoonsa.

56 Niin eräs palvelijatar, nähdessään hänen istuvan tulen ääressä, katseli häntä kiinteästi ja sanoi: "Tämäkin oli hänen kanssaan".

57 Mutta hän kielsi sanoen: "Nainen, en tunne häntä".

58 Ja hetkisen perästä näki hänet toinen, eräs mies, ja sanoi: "Sinäkin olet yksi niistä". Mutta Pietari sanoi: "Mies, en ole".

59 Ja noin yhden hetken kuluttua vakuutti vielä toinen sanoen: "Totisesti, tämä oli myös hänen kanssaan; sillä onhan hän

darkness.

54. Then took they him, and led him, and brought him into the high priest's house. And Peter followed afar off.

55. And when they had kindled a fire in the midst of the hall, and were set down together, Peter sat down among them.

56. But a certain maid beheld him as he sat by the fire, and earnestly looked upon him, and said, This man was also with him.

57. And he denied him, saying, Woman, I know him not.

58. And after a little while another saw him, and said, Thou art also of them. And Peter said, Man, I am not.

59. And about the space of one hour after another confidently affirmed, saying, Of a truth this fellow also was with him: for he

Macht der Finsternis.

54. Sie griffen ihn aber und führten ihn hin und brachten ihn in des Hohenpriesters Haus. Petrus aber folgte von ferne.

55. Da zündeten sie ein Feuer an mitten im Hof und setzten sich zusammen; und Petrus setzte sich unter sie.

56. Da sah ihn eine Magd sitzen bei dem Licht und sah genau auf ihn und sprach: Dieser war auch mit ihm.

57. Er aber verleugnete ihn und sprach: Weib, ich kenne ihn nicht.

58. Und über eine kleine Weile sah ihn ein anderer und sprach: Du bist auch deren einer. Petrus aber sprach: Mensch ich bin's nicht.

59. Und über eine Weile, bei einer Stunde, bekräftigte es ein anderer und sprach: Wahrlich dieser war auch mit ihm; denn er

galilealainenkin".

60 Mutta Pietari sanoi: "En ymmärrä, mies, mitä sanot". Ja samassa, hänen vielä puhuessaan, lauloi kukko.

61 Ja Herra kääntyi ja katsoi Pietariin; ja Pietari muisti Herran sanat, kuinka hän oli hänelle sanonut: "Ennenkuin kukko tänään laulaa, sinä kolmesti minut kiellät".

62 Ja hän meni ulos ja itki katkerasti.

63 Ja miehet, jotka pitivät Jeesusta kiinni, pilkkasivat häntä ja pieksivät häntä.

64 Ja he peittivät hänen kasvonsa (löivät Häntä kasvoille ja) ja kysyivät häneltä sanoen: "Profetoi, kuka se on, joka sinua löi!"

65 Ja paljon muita herjaussanoja he puhuivat häntä vastaan.

66 Ja päivän valjetessa kansan vanhimmat ja ylipapit ja kirjanoppineet kokoontuivat ja

is a Galilaeen.

60. And Peter said, Man, I know not what thou sayest. And immediately, while he yet spake, the cock crew.

61. And the Lord turned, and looked upon Peter. And Peter remembered the word of the Lord, how he had said unto him, Before the cock crow, thou shalt deny me thrice.

62. And Peter went out, and wept bitterly.

63. And the men that held Jesus mocked him, and smote him.

64. And when they had blindfolded him, they struck him on the face, and asked him, saying, Prophecy, who is it that smote thee?

65. And many other things blasphemously spake they against him.

66. And as soon as it was day, the elders of the people and the chief priests and the scribes

ist ein Galiläer.

60. Petrus aber sprach: Mensch, ich weiß nicht, was du sagst. Und alsbald, als er noch redete, krähte der Hahn.

61. Und der HERR wandte sich um und sah Petrus an. Und Petrus gedachte an des HERRN Wort, wie er zu ihm gesagt hatte: Ehe denn der Hahn kräht, wirst du mich dreimal verleugnen.

62. Und Petrus ging hinaus und weinte bitterlich.

63. Die Männer aber, die Jesum hielten, verspotteten ihn und schlugen ihn,

64. verdeckten ihn und schlugen ihn ins Angesicht und fragten ihn und sprachen: Weissage, wer ist's, der dich schlug?

65. Und viele andere Lästerungen sagten sie wider ihn.

66. Und als es Tag ward, sammelten sich die Ältesten des Volks, die Hohenpriester und

veivät hänet neuvostonsa eteen 67 ja sanoivat: "Jos sinä olet Kristus, niin sano se meille". Hän vastasi heille: "Jos minä teille sanon, niin te ette usko; 68 ja jos kysyn, ette vastaa (minulle, ettekä päästä).	came together, and led him into their council, saying, 67. Art thou the Christ tell us. And he said unto them, If I tell you, ye will not believe: 68. And if I also ask you, ye will not answer me, nor let me go.	Schriftgelehrten und führten ihn hinauf vor ihren Rat 67. und sprachen: Bist du Christus, sage es uns! Er aber sprach zu ihnen: Sage ich's euch, so glaubt ihr's nicht; 68. frage ich aber, so antwortet ihr nicht und laßt mich doch nicht los.
69 Mutta tästedes Ihmisen Poika on istuva Jumalan voiman oikealla puolella." 70 Silloin he kaikki sanoivat: "Sinä siis olet Jumalan Poika?" Hän vastasi heille: "Tepä sen sanotte, että minä olen". 71 Niin he sanoivat: "Mitä me enää todistusta tarvitsemme? Sillä me itse olemme kuulleet sen hänen omasta suustansa."	69. Hereafter shall the Son of man sit on the right hand of the power of God. 70. Then said they all, Art thou then the Son of God And he said unto them, Ye say that I am. 71. And they said, What need we any further witness? for we ourselves have heard of his own mouth.	69. Darum von nun an wird des Menschen Sohn sitzen zur rechten Hand der Kraft Gottes. 70. Da sprachen sie alle: Bist du denn Gottes Sohn? Er aber sprach zu ihnen: Ihr sagt es, denn ich bin's. 71. Sie aber sprachen: Was bedürfen wir weiteres Zeugnis? Wir haben's selbst gehört aus seinem Munde.

23 luku

Jeesus on Pilatuksen tutkittavana 1 – 7, on Herodeksen edessä 8 – 12 ja jälleen Pilatuksen edessä, joka tuomitsee hänet 13 – 25; hänet viedään Golgatalle 26 – 32 ja ristiinnaulitaan 33 – 43; hän antaa henkensä 44 – 49 ja hänet haudataan 50 – 56. (V. – 25vert. Matt.27:1 - 2, 11 – 26)

1 Ja he nousivat, koko joukko, ja veivät hänet Pilatuksen eteen.

2 Ja he alkoivat syyttää häntä sanoen: "Tämän me olemme havainneet villitsevän kansaamme, kieltävän antamasta veroja keisarille ja sanovan itseään Kristukseksi, kuninkaaksi".

3 Niin Pilatus kysyi häneltä sanoen: "Oletko sinä juutalaisten kuningas?" Hän vastasi hänelle ja sanoi: "Sinäpä sen sanot".

4 Pilatus sanoi ylipapeille ja kansalle: "En minä löydä mitään syytä tässä miehessä".

5 Mutta he ahdistivat yhä enemmän ja sanoivat: "Hän yllyttää kansaa opettaen kaikkialla Juudeassa, Galileasta alkaen tänne asti".

6 Mutta kun Pilatus sen kuuli, kysyi hän, oliko mies galilealainen.

1. And the whole multitude of them arose, and led him unto Pilate.

2. And they began to accuse him, saying, We found this fellow perverting the nation, and forbidding to give tribute to Caesar, saying that he himself is Christ a King.

3. And Pilate asked him, saying, Art thou the King of the Jews And he answered him and said, Thou sayest it.

4. Then said Pilate to the chief priests and to the people, I find no fault in this man.

5. And they were the more fierce, saying, He stirreth up the people, teaching throughout all Jewry, beginning from Galilee to this place.

6. When Pilate heard of Galilee, he asked whether the man were a Galilaean.

1. Und der ganze Haufe stand auf, und sie führten ihn vor Pilatus

2. und fingen an, ihn zu verklagen, und sprachen: Diesen finden wir, daß er das Volk abwendet und verbietet, den Schoß dem Kaiser zu geben, und spricht, er sei ein König.

3. Pilatus aber fragte ihn und sprach: Bist du der Juden König? Er antwortete und sprach: Du sagst es.

4. Pilatus sprach zu den Hohenpriestern und zum Volk: Ich finde keine Ursache an diesem Menschen.

5. Sie aber hielten an und sprachen: Er hat das Volk erregt damit, daß er gelehrt hat hin und her im ganzen jüdischen Lande und hat in Galiläa angefangen bis hierher.

6. Da aber Pilatus Galiläa hörte, fragte er, ob er aus Galiläa wäre.

7 Ja saatuaan tietää hänen olevan Herodeksen hallintoalueelta hän lähetti hänet Herodeksen eteen, joka hänkin niinä päivinä oli Jerusalemissa.

8 Kun Herodes näki Jeesuksen, ihastui hän suuresti; sillä hän oli jo kauan aikaa halunnut nähdä häntä, koska oli kuullut hänestä, ja hän toivoi saavansa nähdä häneltä jonkin ihmeen.

9 Ja hän teki Jeesukselle monia kysymyksiä; mutta tämä ei vastannut hänelle mitään.

10 Ja ylipapit ja kirjanoppineet seisoivat siinä ja syyttivät häntä kiivaasti.

11 Mutta Herodes joukkoineen kohteli häntä halveksivasti ja pilkkasi häntä; ja puetettuaan hänet loistavaan pukuun hän lähetti hänet takaisin Pilatuksen eteen.

12 Ja Herodes ja Pilatus tulivat sinä päivänä ystäviksi keskenään; he olivat näet ennen

7. And as soon as he knew that he belonged unto Herod's jurisdiction, he sent him to Herod, who himself also was at Jerusalem at that time.

8. And when Herod saw Jesus, he was exceeding glad: for he was desirous to see him of a long season, because he had heard many things of him; and he hoped to have seen some miracle done by him.

9. Then he questioned with him in many words; but he answered him nothing.

10. And the chief priests and scribes stood and vehemently accused him.

11. And Herod with his men of war set him at nought, and mocked him, and arrayed him in a gorgeous robe, and sent him again to Pilate.

12. And the same day Pilate and Herod were made friends together: for before they were at

7. Und als er vernahm, daß er unter des Herodes Obrigkeit gehörte, übersandte er ihn zu Herodes, welcher in den Tagen auch zu Jerusalem war.

8. Da aber Herodes Jesum sah, ward er sehr froh; denn er hätte ihn längst gern gesehen, denn er hatte viel von ihm gehört, und hoffte, er würde ein Zeichen von ihm sehen.

9. Und er fragte ihn mancherlei; er antwortete ihm aber nichts.

10. Die Hohenpriester aber und Schriftgelehrten standen und verklagten ihn hart.

11. Aber Herodes mit seinem Hofgesinde verachtete und verspottete ihn, legte ihm ein weißes Kleid an und sandte ihn wieder zu Pilatus.

12. Auf den Tag wurden Pilatus und Herodes Freunde miteinander; denn zuvor waren

olleet toistensa vihamiehiä.

13 Niin Pilatus kutsui kokoon ylipapit ja hallitusmiehet ja kansan

14 ja sanoi heille: "Te olette tuoneet minulle tämän miehen kansan yllyttäjänä; ja katso, minä olen teidän läsnäollessanne häntä tutkinut enkä ole havainnut tätä miestä syylliseksi mihinkään, mistä te häntä syytätte,

15 eikä Herodeskaan, sillä hän lähetti hänet takaisin meille. Ja katso, hän ei ole tehnyt mitään, mikä ansaitsee kuoleman.

16 Kuritettuani häntä minä siis hänet päästän."

17 (Mutta hänen piti kulloinkin juhlan aikana päästää yksi vanki irti.)

18 Niin he huusivat kaikki yhdessä, sanoen: "Vie pois tämä, mutta päästä meille Barabbas!"

19 Tämä oli heitetty vankeuteen kaupungissa tehdystä kapinasta

enmity between themselves.

13. And Pilate, when he had called together the chief priests and the rulers and the people,

14. Said unto them, Ye have brought this man unto me, as one that perverteth the people: and, behold, I, having examined him before you, have found no fault in this man touching those things whereof ye accuse him:

15. No, nor yet Herod: for I sent you to him; and, lo, nothing worthy of death is done unto him.

16. I will therefore chastise him, and release him.

17. For of necessity he must release one unto them at the feast.)

18. And they cried out all at once, saying, Away with this man, and release unto us Barabbas:

19. Who for a certain sedition made in the city, and for murder,

sie einander feind.

13. Pilatus aber rief die Hohenpriester und die Obersten und das Volk zusammen

14. und sprach zu ihnen: Ihr habt diesen Menschen zu mir gebracht, als der das Volk abwende, und siehe, ich habe ihn vor euch verhört und finde an dem Menschen der Sache keine, deren ihr ihn beschuldiget;

15. Herodes auch nicht, denn ich habe euch zu ihm gesandt, und siehe, man hat nichts auf ihn gebracht, das des Todes wert sei.

16. Darum will ich ihn züchtigen und loslassen.

17. (Denn er mußte ihnen einen nach der Gewohnheit des Festes losgeben.)

18. Da schrie der ganze Haufe und sprach: Hinweg mit diesem und gib uns Barabbas los!

19. (welcher war um eines Aufruhrs, so in der Stadt

sekä murhasta.

was cast into prison.)

geschehen war, und um eines Mordes willen ins Gefängnis geworfen.)

20 Niin Pilatus taas puhui heille, koska hän tahtoi päästää Jeesuksen irti.

20. Pilate therefore, willing to release Jesus, spake again to them.

20. Da rief Pilatus abermals ihnen zu und wollte Jesum loslassen.

21 Mutta he huusivat vastaan ja sanoivat: "Ristiinnaulitse, ristiinnaulitse hänet!"

21. But they cried, saying, Crucify him, crucify him.

21. Sie riefen aber und sprachen: Kreuzige, kreuzige ihn!

22 Niin hän puhui heille kolmannen kerran: "Mitä pahaa hän sitten on tehnyt? En ole havainnut hänessä mitään, mistä hän ansaitsisi kuoleman. Kuritettuani häntä minä siis hänet päästän."

22. And he said unto them the third time, Why, what evil hath he done? I have found no cause of death in him: I will therefore chastise him, and let him go.

22. Er aber sprach zum drittenmal zu ihnen: Was hat denn dieser Übles getan? Ich finde keine Ursache des Todes an ihm; darum will ich ihn züchtigen und loslassen.

23 Mutta he ahdistivat häntä suurilla huudoilla, vaatien Jeesusta ristiinnaulittavaksi; ja heidän huutonsa pääsivät voitolle.

23. And they were instant with loud voices, requiring that he might be crucified. And the voices of them and of the chief priests prevailed.

23. Aber sie lagen ihm an mit großem Geschrei und forderten, daß er gekreuzigt würde. Und ihr und der Hohenpriester Geschrei nahm überhand.

24 Niin Pilatus tuomitsi heidän vaatimuksensa täytettäväksi.

24. And Pilate gave sentence that it should be as they required.

24. Pilatus aber urteilte, daß ihr Bitte geschähe,

25 Ja hän päästi irti sen, joka kapinasta ja murhasta oli vankeuteen heitetty ja jota he

25. And he released unto them him that for sedition and murder was cast into prison, whom they

25. und ließ den los, der um Aufruhrs und Mordes willen war ins Gefängnis geworfen, um

vaativat, mutta Jeesuksen hän antoi alttiiksi heidän mielivallallensa.

26 Ja viedessään häntä pois he saivat käsiinsä Simonin, erään kyreneläisen, joka tuli vainiolta; ja hänen olalleen he panivat ristin kannettavaksi Jeesuksen jäljessä.

27 Ja häntä seurasi suuri joukko kansaa, myös naisia, jotka valittivat ja itkivät häntä.

28 Niin Jeesus kääntyi heihin ja sanoi: "Jerusalem tyttäret, älkää minua itkekö, vaan itkekää itseänne ja lapsianne.

29 Sillä katso, päivät tulevat, jolloin sanotaan: 'Autuaita ovat hedelmättömät ja ne kohdut, jotka eivät ole synnyttäneet, ja rinnat, jotka eivät ole imettäneet'.

30 Silloin ruvetaan sanomaan vuorille: 'Langetkaa meidän päällemme', ja kukkuloille:

had desired; but he delivered Jesus to their will.

26. And as they led him away, they laid hold upon one Simon, a Cyrenian, coming out of the country, and on him they laid the cross, that he might bear it after Jesus.

27. And there followed him a great company of people, and of women, which also bewailed and lamented him.

28. But Jesus turning unto them said, Daughters of Jerusalem, weep not for me, but weep for yourselves, and for your children.

29. For, behold, the days are coming, in the which they shall say, Blessed are the barren, and the wombs that never bare, and the paps which never gave suck.

30. Then shall they begin to say to the mountains, Fall on us; and to the hills, Cover us.

welchen sie baten; aber Jesum übergab er ihrem Willen.

26. Und als sie ihn hinführten, ergriffen sie einen, Simon von Kyrene, der kam vom Felde, und legten das Kreuz auf ihn, daß er's Jesu nachtrüge.

27. Es folgte ihm aber nach ein großer Haufe Volks und Weiber, die beklagten und beweinten ihn.

28. Jesus aber wandte sich um zu ihnen und sprach: Ihr Töchter von Jerusalem, weinet nicht über mich, sondern weinet über euch selbst und über eure Kinder.

29. Denn siehe, es wird die Zeit kommen, in welcher man sagen wird: Selig sind die Unfruchtbaren und die Leiber, die nicht geboren haben, und die Brüste, die nicht gesäugt haben!

30. Dann werden sie anfangen, zu sagen zu den Bergen: Fallet über uns! und zu den Hügeln:

'Peittäkää meidät'.

31 Sillä jos tämä tehdään tuoreelle puulle, mitä sitten kuivalle tapahtuu?"

32 Myös kaksi muuta, kaksi pahantekijää, vietiin hänen kanssaan surmattaviksi.

33 Ja kun saavuttiin paikalle, jota sanotaan Pääkallonpaikaksi, niin siellä he ristiinnaulitsivat hänet sekä pahantekijät, toisen oikealle ja toisen vasemmalle puolelle.

34 Mutta Jeesus sanoi: "Isä, anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä, mitä he tekevät". Ja he jakoivat keskenään hänen vaatteensa ja heittivät niistä arpaa.

35 Ja kansa seisoj ja katseli. Ja hallitusmiehetkin ivasivat häntä ja sanoivat: "Muita hän on auttanut; auttakoon itseänsä, jos hän on Jumalan Kristus, se valittu".

36 Myös sotamiehet pilkkasivat

31. For if they do these things in a green tree, what shall be done in the dry?

32. And there were also two other, malefactors, led with him to be put to death.

33. And when they were come to the place, which is called Calvary, there they crucified him, and the malefactors, one on the right hand, and the other on the left.

34. Then said Jesus, Father, forgive them; for they know not what they do. And they parted his raiment, and cast lots.

35. And the people stood beholding. And the rulers also with them derided him, saying, He saved others; let him save himself, if he be Christ, the chosen of God.

36. And the soldiers also mocked

Decket uns!

31. Denn so man das tut am grünen Holz, was will am durren werden?

32. Es wurden aber auch hingeführt zwei andere, Übeltäter, daß sie mit ihm abgetan würden.

33. Und als sie kamen an die Stätte, die da heißt Schädelstätte, kreuzigten sie ihn daselbst und die Übeltäter mit ihm, einen zur Rechten und einen zur Linken.

34. Jesus aber sprach: Vater, vergib ihnen sie wissen nicht, was sie tun! Und sie teilten seine Kleider und warfen das Los darum.

35. Und das Volk stand und sah zu. Und die Obersten samt ihnen spotteten sein und sprachen: Er hat anderen geholfen; er helfe sich selber, ist er Christus, der Auserwählte Gottes.

36. Es verspotteten ihn auch die

häntä, menivät hänen luoksensa ja tarjosivat hänelle haparviiniä 37 ja sanoivat: "Jos sinä olet juutalaisten kuningas, niin auta itseäsi".

38 Oli myös hänen päänsä päällä kirjoitus: (kreikan, latinan ja heprean kirjaimin) "Tämä on juutalaisten kuningas".

39 Niin toinen pahantekijöistä, jotka siinä riippuivat, herjasi häntä: "Etkö sinä ole Kristus? Auta itseäsi ja meitä."

40 Mutta toinen vastasi ja nuhteli häntä sanoen: "Etkö sinä edes pelkää Jumalaa, sinä, joka olet saman rangaistuksen alainen?"

41 Me tosin kärsimme oikeuden mukaan, sillä me saamme, mitä meidän tekemme ansaitsevat; mutta tämä ei ole mitään pahaa tehnyt."

42 Ja hän sanoi: "Jeesus, muista minua, kun tulet valtakuntaasi".

him, coming to him, and offering him vinegar, 37. And saying, If thou be the king of the Jews, save thyself.

38. And a superscription also was written over him in letters of Greek, and Latin, and Hebrew, THIS IS THE KING OF THE JEWS.

39. And one of the malefactors which were hanged railed on him, saying, If thou be Christ, save thyself and us.

40. But the other answering rebuked him, saying, Dost not thou fear God, seeing thou art in the same condemnation?

41. And we indeed justly; for we receive the due reward of our deeds: but this man hath done nothing amiss.

42. And he said unto Jesus, Lord, remember me when thou comest into thy kingdom.

Kriegsknechte, traten zu ihm und brachten ihm Essig 37. und sprachen: Bist du der Juden König, so hilf dir selber!

38. Es war aber auch oben über ihm geschrieben die Überschrift mit griechischen und lateinische und hebräischen Buchstaben: Dies ist der Juden König.

39. Aber der Übeltäter einer, die da gehenkt waren, lästerte ihn und sprach: Bist du Christus, so hilf dir selber und uns!

40. Da antwortete der andere, strafte ihn und sprach: Und du fürchtest dich auch nicht vor Gott, der du doch in gleicher Verdammnis bist?

41. Und wir zwar sind billig darin, denn wir empfangen, was unsere Taten wert sind; dieser aber hat nichts Ungeschicktes getan.

42. Und er sprach zu Jesu: HERR, gedenke an mich, wenn du in dein Reich kommst!

43 Niin Jeesus sanoi hänelle: "Totisesti minä sanon sinulle: tänä päivänä pitää sinun oleman minun kanssani paratiisissa."

44 Ja oli jo noin kuudes hetki. Niin yli kaiken maan tuli pimeys, jota kesti hamaan yhdeksänteen hetkeen,

45 sillä aurinko oli pimentynyt. Ja temppelin esirippu repesi keskeltä kahtia.

46 Ja Jeesus huusi suurella äänellä ja sanoi: "Isä, sinun käsiisi minä annan henkeni". Ja sen sanottuaan hän antoi henkensä.

47 Mutta kun sadanpäämies näki, mitä tapahtui, kunnioitti hän Jumalaa ja sanoi: "Totisesti, tämä oli vanhurskas mies".

48 Ja kun kaikki kansa, ne, jotka olivat kokoontuneet tätä katselemaan, näkivät, mitä tapahtui, löivät he rintoihinsa ja palasivat kukin kotiinsa.

49 Mutta kaikki hänen tuttavansa seisoivat taampana, myöskin

43. And Jesus said unto him, Verily I say unto thee, To day shalt thou be with me in paradise.

44. And it was about the sixth hour, and there was a darkness over all the earth until the ninth hour.

45. And the sun was darkened, and the veil of the temple was rent in the midst.

46. And when Jesus had cried with a loud voice, he said, Father, into thy hands I commend my spirit: and having said thus, he gave up the ghost.

47. Now when the centurion saw what was done, he glorified God, saying, Certainly this was a righteous man.

48. And all the people that came together to that sight, beholding the things which were done, smote their breasts, and returned.

49. And all his acquaintance, and the women that followed him

43. Und Jesus sprach zu ihm: Wahrlich ich sage dir: Heute wirst du mit mir im Paradiese sein.

44. Und es war um die sechste Stunde, und es ward eine Finsternis über das ganze Land bis an die neunte Stunde,

45. und die Sonne verlor ihren Schein, und der Vorhang des Tempels zerriß mitten entzwei.

46. Und Jesus rief laut und sprach: Vater, ich befehle meinen Geist in deine Hände! Und als er das gesagt, verschied er.

47. Da aber der Hauptmann sah, was da geschah, pries er Gott und sprach: Fürwahr, dieser ist ein frommer Mensch gewesen!

48. Und alles Volk, das dabei war und zusah, da sie sahen, was da geschah, schlugen sich an ihre Brust und wandten wieder um.

49. Es standen aber alle seine Bekannten von ferne und die

naiset, jotka olivat seuranneet häntä Galileasta, ja katselivat tätä.

50 Ja katso, oli neuvoston jäsen, nimeltä Joosef, hyvä ja hurskas mies, joka ei ollut suostunut heidän neuvoonsa ja tekoonsa.

51 Tämä oli kotoisin juutalaisten kaupungista Arimatiasta, ja hän odotti Jumalan valtakuntaa.

52 Hän meni Pilatuksen luo ja pyysi Jeesuksen ruumista.

53 Ja otettuaan sen alas hän kääri sen liinavaatteeseen. Ja hän pani hänet hautaan, joka oli hakattu kallioon ja johon ei oltu vielä ketään pantu.

54 Ja silloin oli valmistuspäivä, ja sapatti oli alkamaisillaan.

55 Ja naiset, jotka olivat tulleet hänen kanssaan Galileasta, seurasivat jäljessä ja katselivat hautaa ja kuinka hänen

from Galilee, stood afar off, beholding these things.

50. And, behold, there was a man named Joseph, a counsellor; and he was a good man, and a just:

51. The same had not consented to the counsel and deed of them;) he was of Arimathaea, a city of the Jews: who also himself waited for the kingdom of God.

52. This man went unto Pilate, and begged the body of Jesus.

53. And he took it down, and wrapped it in linen, and laid it in a sepulchre that was hewn in stone, wherein never man before was laid.

54. And that day was the preparation, and the sabbath drew on.

55. And the women also, which came with him from Galilee, followed after, and beheld the sepulchre, and how his body was

Weiber, die ihm aus Galiläa waren nachgefolgt, und sahen das alles.

50. Und siehe, ein Mann mit Namen Joseph, ein Ratsherr, der war ein guter, frommer Mann

51. und hatte nicht gewilligt in ihren Rat und Handel. Er war von Arimathia, der Stadt der Juden, einer, der auch auf das Reich Gottes wartete.

52. Der ging zu Pilatus und bat um den Leib Jesu;

53. und nahm ihn ab, wickelte ihn in Leinwand und legte ihn in ein gehauenes Grab, darin niemand je gelegen hatte.

54. Und es war der Rüsttag, und der Sabbat brach an.

55. Es folgten aber die Weiber nach, die mit ihm gekommen waren aus Galiläa, und beschauten das Grab und wie

ruumiinsa sinne pantiin.

56 Ja palattuaan kotiinsa he valmistivat hyvänhajuisia yrttejä ja voiteita; mutta sapatin he viettivät hiljaisuudessa lain käskyn mukaan.

laid.

56. And they returned, and prepared spices and ointments; and rested the sabbath day according to the commandment.

sein Leib gelegt ward.

56. Sie kehrten aber um und bereiteten Spezerei und Salben. Und den Sabbat über waren sie still nach dem Gesetz.

24 luku

Enkelit ilmoittavat naisille Jeesuksen nousseen kuolleista 1 – 12 Jeesus ilmestyy kahdelle opetuslapselle Emmauksen tiellä 13 – 35 ja kokoontuneille opetuslapsilleen Jerusalemissa 36 – 43, selittää kirjoitukset ja lupaa heille Pyhän Hengen 44 – 49, siunaa heidät, ja hänet otetaan ylös taivaaseen 50 – 53.

1 Mutta viikon ensimmäisenä päivänä ani varhain he tulivat haudalle, tuoden mukanaan valmistamansa hyvänhajuiset yrtit (— ja joitakin muita oli heidän kanssaan).

2 Ja he havaitsivat kiven vieritetyksi pois haudalta.

3 Niin he menivät sisään, mutta eivät löytäneet Herran Jeesuksen ruumista.

4 Ja kun he olivat tästä ymmällä,

1. Now upon the first day of the week, very early in the morning, they came unto the sepulchre, bringing the spices which they had prepared, and certain others with them.

2. And they found the stone rolled away from the sepulchre.

3. And they entered in, and found not the body of the Lord Jesus.

4. And it came to pass, as they

1. Aber am ersten Tage der Woche sehr früh kamen sie zum Grabe und trugen die Spezerei, die sie bereitet hatten, und etliche mit ihnen.

2. Sie fanden aber den Stein abgewälzt von dem Grabe

3. und gingen hinein und fanden den Leib des HERRN Jesu nicht.

4. Und da sie darum bekümmert

niin katso, kaksi miestä seiso
heidän edessään säteilevissä
vaatteissa.

5 Ja he peljästyivät ja
kumartuivat kasvoillensa
maahan. Niin miehet sanoivat
heille: "Miksi te etsitte elävää
kuolleitten joukosta?

6 Ei hän ole täällä, hän on
noussut ylös. Muistakaa, kuinka
hän puhui teille vielä ollessaan
Galileassa,

7 sanoen: 'Ihmisen Poika pitää
annettaman syntisten ihmisten
käsiin ja ristiinnaulittaman, ja
hänen pitää kolmantena päivänä
nouseman ylös'."

8 Niin he muistivat hänen
sanansa.

9 Ja he palasivat haudalta ja
veivät sanan tästä kaikesta niille
yhdellettoista ja kaikille muille.

10 Ja ne, jotka kertoivat tämän
apostoleille, olivat Maria
Magdaleena ja Johanna ja

were much perplexed
thereabout, behold, two men
stood by them in shining
garments:

5. And as they were afraid, and
bowed down their faces to the
earth, they said unto them, Why
seek ye the living among the
dead?

6. He is not here, but is risen:
remember how he spake unto
you when he was yet in Galilee,

7. Saying, The Son of man must
be delivered into the hands of
sinful men, and be crucified, and
the third day rise again.

8. And they remembered his
words,

9. And returned from the
sepulchre, and told all these
things unto the eleven, and to all
the rest.

10. It was Mary Magdalene, and
Joanna, and Mary the mother of
James, and other women that

waren, siehe, da traten zu ihnen
zwei Männer mit glänzenden
Kleidern.

5. Und sie erschranken und
schlugen ihre Angesichter nieder
zur Erde. Da sprachen die zu
ihnen: Was suchet ihr den
Lebendigen bei den Toten?

6. Er ist nicht hier; er ist
auferstanden. Gedenket daran,
wie er euch sagte, da er noch in
Galiläa war

7. und sprach: Des Menschen
Sohn muß überantwortet werden
in die Hände der Sünder und
gekreuzigt werden und am
dritten Tage auferstehen.

8. Und sie gedachten an seine
Worte.

9. Und sie gingen wieder vom
Grabe und verkündigten das
alles den Elfen und den andern
allen.

10. Es war aber Maria
Magdalena und Johanna und
Maria, des Jakobus Mutter, und

Maria, Jaakobin äiti, ja muut naiset heidän kanssansa.

11 Mutta näiden puheet näyttivät heistä turhilta, eivätkä he uskoneet heitä.

12 Mutta Pietari nousi ja juoksi haudalle; ja kun hän kurkisti sisään, näki hän siellä ainoastaan käärinliinat. Ja hän meni pois ihmetellen itsekseen sitä, mikä oli tapahtunut.

13 Ja katso, kaksi heistä kulki sinä päivänä Emmaus nimiseen kylään, joka on kuudenkymmenen vakomitan päässä Jerusalemistä.

14 Ja he puhelivat keskenään kaikesta tästä, mikä oli tapahtunut.

15 Ja heidän keskustellessaan ja tutkistellessaan tapahtui, että Jeesus itse lähestyi heitä ja kulki heidän kanssansa.

16 Mutta heidän silmänsä olivat pimitetyt, niin etteivät he tunteneet häntä.

17 Ja hän sanoi heille: "Mistä te

were with them, which told these things unto the apostles.

11. And their words seemed to them as idle tales, and they believed them not.

12. Then arose Peter, and ran unto the sepulchre; and stooping down, he beheld the linen clothes laid by themselves, and departed, wondering in himself at that which was come to pass.

13. And, behold, two of them went that same day to a village called Emmaus, which was from Jerusalem about threescore furlongs.

14. And they talked together of all these things which had happened.

15. And it came to pass, that, while they communed together and reasoned, Jesus himself drew near, and went with them.

16. But their eyes were holden that they should not know him.

17. And he said unto them, What

andere mit ihnen, die solches den Aposteln sagten.

11. Und es deuchten sie ihre Worte eben, als wären's Märlein, und sie glaubten ihnen nicht.

12. Petrus aber stand auf und lief zum Grabe und bückte sich hinein und sah die leinenen Tücher allein liegen; und ging davon, und es nahm ihn wunder, wie es zuginge.

13. Und siehe, zwei aus ihnen gingen an demselben Tage in einen Flecken, der war von Jerusalem sechzig Feld Wegs weit; des Name heißt Emmaus.

14. Und sie redeten miteinander von allen diesen Geschichten.

15. Und es geschah, da sie so redeten und befragten sich miteinander, nahte sich Jesus zu ihnen und wandelte mit ihnen.

16. Aber ihre Augen wurden gehalten, daß sie ihn nicht kannten.

17. Er sprach aber zu ihnen:

siinä kävellessänne puhutte keskenänne?" Niin he seisahtuivat murheellisina muodoltansa.

18 Ja toinen heistä, nimeltä Kleopas, vastasi ja sanoi hänelle: "Oletko sinä ainoa muukalainen Jerusalemissa, joka et tiedä, mitä siellä näinä päivinä on tapahtunut?"

19 Hän sanoi heille: "Mitä?" Niin he sanoivat hänelle: "Sitä, mikä tapahtui Jeesukselle, Nasaretilaiselle, joka oli profeetta, voimallinen teossa ja sanassa Jumalan ja kaiken kansan edessä,

20 kuinka meidän ylipappimme ja hallitusmiehemme antoivat hänet tuomittavaksi kuolemaan ja ristiinnaulitsivat hänet.

21 Mutta me toivoimme hänen olevan sen, joka oli lunastava Israelin. Ja onhan kaiken tämän lisäksi nyt jo kolmas päivä siitä, kuin nämä tapahtuivat.

manner of communications are these that ye have one to another, as ye walk, and are sad

18. And the one of them, whose name was Cleopas, answering said unto him, Art thou only a stranger in Jerusalem, and hast not known the things which are come to pass there in these days?

19. And he said unto them, What things And they said unto him, Concerning Jesus of Nazareth, which was a prophet mighty in deed and word before God and all the people:

20. And how the chief priests and our rulers delivered him to be condemned to death, and have crucified him.

21. But we trusted that it had been he which should have redeemed Israel: and beside all this, to day is the third day since these things were done.

Was sind das für Reden, die ihr zwischen euch handelt unterwegs, und seid traurig?

18. Da antwortete einer mit Namen Kleophas und sprach zu ihm: Bist du allein unter den Fremdlingen zu Jerusalem, der nicht wisse, was in diesen Tagen darin geschehen ist?

19. Und er sprach zu ihnen: Welches? Sie aber sprachen zu ihm: Das von Jesus von Nazareth, welcher war ein Prophet mächtig von Taten und Worten vor Gott und allem Volk;

20. wie ihn unsre Hohenpriester und Obersten überantwortet haben zur Verdammnis des Todes und gekreuzigt.

21. Wir aber hofften, er sollte Israel erlösen. Und über das alles ist heute der dritte Tag, daß solches geschehen ist.

22 Ovatpa vielä muutamat naiset joukostamme saattaneet meidät hämmästyksiin. He kävivät aamulla varhain haudalla
23 eivätkä löytäneet hänen ruumistaan, ja tulivat ja sanoivat myös nähneensä enkelinäyn, ja enkelit olivat sanoneet hänen elävän.

24 Ja muutamat niistä, jotka olivat meidän kanssamme, menivät haudalle ja havaitsivat niin olevan, kuin naiset olivat sanoneet; mutta häntä he eivät nähneet."

25 Niin hän sanoi heille: "Oi, te ymmärtämättömät ja hitaat sydämeltä uskomaan kaikkea sitä, minkä profeetat ovat puhuneet!

26 Eikö Kristuksen pitänyt tätä kärsimän ja sitten menemän kirkkauteensa?"

27 Ja hän alkoi Mooseksesta ja kaikista profeetoista ja selitti heille, mitä hänestä oli kaikissa kirjoituksissa sanottu.

22. Yea, and certain women also of our company made us astonished, which were early at the sepulchre;

23. And when they found not his body, they came, saying, that they had also seen a vision of angels, which said that he was alive.

24. And certain of them which were with us went to the sepulchre, and found it even so as the women had said: but him they saw not.

25. Then he said unto them, O fools, and slow of heart to believe all that the prophets have spoken:

26. Ought not Christ to have suffered these things, and to enter into his glory?

27. And beginning at Moses and all the prophets, he expounded unto them in all the scriptures the things concerning himself.

22. Auch haben uns erschreckt etliche Weiber der Unsern; die sind früh bei dem Grabe gewesen,

23. haben seinen Leib nicht gefunden, kommen und sagen, sie haben ein Gesicht der Engel gesehen, welche sagen, er lebe.

24. Und etliche unter uns gingen hin zum Grabe und fanden's also, wie die Weiber sagten; aber ihn sahen sie nicht.

25. Und er sprach zu ihnen: O ihr Toren und träges Herzens, zu glauben alle dem, was die Propheten geredet haben!

26. Mußte nicht Christus solches leiden und zu seiner Herrlichkeit eingehen?

27. Und fing an von Mose und allen Propheten und legte ihnen alle Schriften aus, die von ihm gesagt waren.

28 Ja kun he lähestyivät kylää, johon olivat menossa, niin hän oli aikovinaan kulkea edemmäksi.

29 Mutta he vaativat häntä sanoen: "Jää meidän luoksemme, sillä ilta joutuu ja päivä on jo laskemassa". Ja hän meni sisään ja jäi heidän luoksensa.

30 Ja tapahtui, kun hän oli aterialla heidän kanssaan, että hän otti leivän, siunasi, mursi ja antoi heille.

31 Silloin heidän silmänsä aukenivat, ja he tunsivat hänet. Ja hän katosi heidän näkyvistään.

32 Ja he sanoivat toisilleen: "Eikö sydämemme ollut meissä palava, kun hän puhui meille tiellä ja selitti meille kirjoitukset?"

33 Ja he nousivat sillä hetkellä ja palasivat Jerusalemiin ja tapasivat ne yksitoista kokoontuneina ja ne, jotka olivat

28. And they drew nigh unto the village, whither they went: and he made as though he would have gone further.

29. But they constrained him, saying, Abide with us: for it is toward evening, and the day is far spent. And he went in to tarry with them.

30. And it came to pass, as he sat at meat with them, he took bread, and blessed it, and brake, and gave to them.

31. And their eyes were opened, and they knew him; and he vanished out of their sight.

32. And they said one to another, Did not our heart burn within us, while he talked with us by the way, and while he opened to us the scriptures?

33. And they rose up the same hour, and returned to Jerusalem, and found the eleven gathered together, and them that were

28. Und sie kamen nahe zum Flecken, da sie hineingingen; und er stellte sich, als wollte er weiter gehen.

29. Und sie nötigten ihn und sprachen: Bleibe bei uns; denn es will Abend werden, und der Tag hat sich geneigt. Und er ging hinein, bei ihnen zu bleiben.

30. Und es geschah, da er mit ihnen zu Tische saß, nahm er das Brot, dankte, brach's und gab's ihnen.

31. Da wurden ihre Augen geöffnet, und sie erkannten ihn. Und er verschwand vor ihnen.

32. Und sie sprachen untereinander: Brannte nicht unser Herz in uns, da er mit uns redete auf dem Wege, als er uns die Schrift öffnete?

33. Und sie standen auf zu derselben Stunde, kehrten wieder gen Jerusalem und fanden die Elf versammelt und

heidän kanssansa.

34 Ja nämä sanoivat: "Herra on totisesti noussut ylös ja on ilmestynyt Simonille".

35 Ja itse he kertoivat, mitä oli tapahtunut tiellä ja kuinka he olivat hänet tunteneet, kun hän mursi leivän.

36 Mutta heidän tätä puhuessaan Jeesus itse seisoi heidän keskellään ja sanoi heille: "Rauha teille!"

37 Niin heidät valtasi säikähdys ja pelko, ja he luulivat näkevänsä hengen.

38 Mutta hän sanoi heille: "Miksi olette hämmästyneet, ja miksi nousee sellaisia ajatuksia teidän sydämeenne?"

39 Katsokaa minun käsiäni ja jalkojani ja nähkää, että minä itse tässä olen. Kosketelkaa minua ja katsokaa, sillä ei hengellä ole lihaa eikä luita, niinkuin te näette minulla olevan."

40 Ja tämän sanottuaan hän

with them,

34. Saying, The Lord is risen indeed, and hath appeared to Simon.

35. And they told what things were done in the way, and how he was known of them in breaking of bread.

36. And as they thus spake, Jesus himself stood in the midst of them, and saith unto them, Peace be unto you.

37. But they were terrified and affrighted, and supposed that they had seen a spirit.

38. And he said unto them, Why are ye troubled and why do thoughts arise in your hearts

39. Behold my hands and my feet, that it is I myself: handle me, and see; for a spirit hath not flesh and bones, as ye see me have.

40. And when he had thus

die bei ihnen waren,

34. welche sprachen: Der HERR ist wahrhaftig auferstanden und Simon erschienen.

35. Und sie erzählten ihnen, was auf dem Wege geschehen war und wie er von ihnen erkannt wäre an dem, da er das Brot brach.

36. Da sie aber davon redeten, trat er selbst, Jesus, mitten unter sie und sprach: Friede sei mit euch!

37. Sie erschrakten aber und fürchteten sich, meinten, sie sähen einen Geist.

38. Und er sprach zu ihnen: Was seid ihr so erschrocken, und warum kommen solche Gedanken in euer Herz?

39. Sehet meine Hände und meine Füße: ich bin's selber. Fühlet mich an und sehet; denn ein Geist hat nicht Fleisch und Bein, wie ihr sehet, daß ich habe.

40. Und da er das sagte, zeigte

näytti heille kätensä ja jalkansa.

41 Mutta kun he eivät vielä uskoneet, ilon tähden, vaan ihmettelivät, sanoi hän heille: "Onko teillä täällä jotakin syötävää?"

42 Niin he antoivat hänelle palasen paistettua kalaa (ja mehiläisen hunajakakkua).

43 Ja hän otti ja söi heidän nähtensä.

44 Ja hän sanoi heille: "Tätä tarkoittivat minun sanani, kun minä puhuin teille ollessani vielä teidän kanssanne, että kaiken pitää käymän toteen, mikä minusta on kirjoitettu Mooseksen laissa ja profeetoissa ja psalmeissa".

45 Silloin hän avasi heidän ymmärryksensä käsittämään kirjoitukset.

46 Ja hän sanoi heille: "Niin on kirjoitettu, että Kristus oli kärsivä ja kolmantena päivänä nouseva kuolleista,

spoken, he shewed them his hands and his feet.

41. And while they yet believed not for joy, and wondered, he said unto them, Have ye here any meat

42. And they gave him a piece of a broiled fish, and of an honeycomb.

43. And he took it, and did eat before them.

44. And he said unto them, These are the words which I spake unto you, while I was yet with you, that all things must be fulfilled, which were written in the law of Moses, and in the prophets, and in the psalms, concerning me.

45. Then opened he their understanding, that they might understand the scriptures,

46. And said unto them, Thus it is written, and thus it behoved Christ to suffer, and to rise from the dead the third day:

er ihnen Hände und Füße.

41. Da sie aber noch nicht glaubten, vor Freuden und sich wunderten, sprach er zu ihnen: Habt ihr etwas zu essen?

42. Und sie legten ihm vor ein Stück von gebratenem Fisch und Honigseim.

43. Und er nahm's und aß vor ihnen.

44. Er sprach aber zu ihnen: Das sind die Reden, die ich zu euch sagte, da ich noch bei euch war; denn es muß alles erfüllet werden, was von mir geschrieben ist im Gesetz Mose's, in den Propheten und in den Psalmen.

45. Da öffnetete er ihnen das Verständnis, daß sie die Schrift verstanden,

46. und er sprach zu ihnen: Also ist's geschrieben, und also mußte Christus leiden und auferstehen von den Toten am

47 ja että parannusta syntien anteeksisaamiseksi on saarnattava hänen nimessään kaikille kansoille, alkaen Jerusalemissa.

48 Te olette tämän todistajat.

49 Ja katso, minä lähetän teille sen, jonka minun Isäni on luvannut; mutta te pysykää tässä kaupungissa, kunnes teidän päällemme puetaan voima korkeudesta."

50 Sitten hän vei heidät pois, lähes Betaniaan asti, ja nosti kätensä ja siunasi heidät.

51 Ja tapahtui, että hän siunatessaan heitä erkani heistä, ja hänet otettiin ylös taivaaseen.

52 Ja he kumarsivat häntä ja palasivat Jerusalemiin suuresti iloiten.

53 Ja he olivat alati pyhäkössä (kiittäen) ylistivät Jumalaa.

47. And that repentance and remission of sins should be preached in his name among all nations, beginning at Jerusalem.

48. And ye are witnesses of these things.

49. And, behold, I send the promise of my Father upon you: but tarry ye in the city of Jerusalem, until ye be endued with power from on high.

50. And he led them out as far as to Bethany, and he lifted up his hands, and blessed them.

51. And it came to pass, while he blessed them, he was parted from them, and carried up into heaven.

52. And they worshipped him, and returned to Jerusalem with great joy:

53. And were continually in the temple, praising and blessing God. Amen.

dritten Tage

47. und predigen lassen in seinem Namen Buße und Vergebung der Sünden unter allen Völkern und anheben zu Jerusalem.

48. Ihr aber seid des alles Zeugen.

49. Und siehe, ich will auf euch senden die Verheißung meines Vaters. Ihr aber sollt in der Stadt Jerusalem bleiben, bis ihr angetan werdet mit der Kraft aus der Höhe.

50. Er führte sie aber hinaus bis gen Bethanien und hob die Hände auf und segnete sie.

51. Und es geschah, da er sie segnete, schied er von ihnen und fuhr auf gen Himmel.

52. Sie aber beteten ihn an und kehrten wieder gen Jerusalem mit großer Freude

53. und waren allewege im Tempel, priesen und lobten Gott.

EVANKELIUMI JOHANNEKSEN MUKAAN

1 luku

Jumalan tykönä oleva Sana tulee ihmiseksi ja on täynnä armoa ja totuutta 1 – 18 Johannes Kastaja todistaa Kristuksesta 19 – 34 Jeesuksen opetuslapsiksi tulevat Johannes, Andreas ja Pietari 35 – 42, Filippus ja Natanael 43 – 51.

1 Alussa oli Sana, ja Sana oli Jumalan tykönä, ja Sana oli Jumala.

2 Hän oli alussa Jumalan tykönä.

3 Kaikki on saanut syntynsä hänen kauttaan, ja ilman häntä ei ole syntynyt mitään, mikä syntynyt on.

4 Hänessä oli elämä, ja elämä oli ihmisten valkeus.

5 Ja valkeus loistaa pimeydessä, ja pimeys ei sitä käsittänyt.

6 Oli mies, Jumalan lähettämä; hänen nimensä oli Johannes.

1. In the beginning was the Word, and the Word was with God, and the Word was God.

2. The same was in the beginning with God.

3. All things were made by him; and without him was not any thing made that was made.

4. In him was life; and the life was the light of men.

5. And the light shineth in darkness; and the darkness comprehended it not.

6. There was a man sent from God, whose name was John.

1. Im Anfang war das Wort, und das Wort war bei Gott, und Gott war das Wort.

2. Dasselbe war im Anfang bei Gott.

3. Alle Dinge sind durch dasselbe gemacht, und ohne dasselbe ist nichts gemacht, was gemacht ist.

4. In ihm war das Leben, und das Leben war das Licht der Menschen.

5. Und das Licht scheint in der Finsternis, und die Finsternis hat's nicht begriffen.

6. Es ward ein Mensch von Gott gesandt, der hieß Johannes.

7 Hän tuli todistamaan, todistaaksensa valkeudesta, että kaikki uskoisivat hänen kauttansa.

8 Ei hän ollut se valkeus, mutta hän tuli valkeudesta todistamaan.

9 Totinen valkeus, joka valistaa jokaisen ihmisen, oli tulossa maailmaan.

10 Maailmassa hän oli, ja maailma on hänen kauttaan saanut syntynsä, ja maailma ei häntä tuntenut.

11 Hän tuli omiensa tykö, ja hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan.

12 Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi voiman tulla Jumalan lapsiksi, niille, jotka uskovat hänen nimeensä,

13 jotka eivät ole syntyneet verestä eikä lihan tahdosta eikä miehen tahdosta, vaan Jumalasta.

7. The same came for a witness, to bear witness of the Light, that all men through him might believe.

8. He was not that Light, but was sent to bear witness of that Light.

9. That was the true Light, which lighteth every man that cometh into the world.

10. He was in the world, and the world was made by him, and the world knew him not.

11. He came unto his own, and his own received him not.

12. But as many as received him, to them gave he power to become the sons of God, even to them that believe on his name:

13. Which were born, not of blood, nor of the will of the flesh, nor of the will of man, but of God.

7. Dieser kam zum Zeugnis, daß er von dem Licht zeugte, auf daß sie alle durch ihn glaubten.

8. Er war nicht das Licht, sondern daß er zeugte von dem Licht.

9. Das war das wahrhaftige Licht, welches alle Menschen erleuchtet, die in diese Welt kommen.

10. Es war in der Welt, und die Welt ist durch dasselbe gemacht; und die Welt kannte es nicht.

11. Er kam in sein Eigentum; und die Seinen nahmen ihn nicht auf.

12. Wie viele ihn aber aufnahmen, denen gab er Macht, Kinder Gottes zu werden, die an seinen Namen glauben;

13. welche nicht von dem Geblüt noch von dem Willen des Fleisches noch von dem Willen eines Mannes, sondern von Gott geboren sind.

14 Ja Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme, ja me katselimme hänen kirkkauttansa, senkaltaista kirkkautta, kuin ainokaisella Pojalla on Isältä; ja hän oli täynnä armoa ja totuutta.

15 Johannes todisti hänestä ja huusi sanoen: "Tämä on se, josta minä sanoin: se, joka minun jälkeeni tulee, on ollut minun edelläni, sillä hän on ollut ennen kuin minä."

16 Ja hänen täyteydestään me kaikki olemme saaneet, ja armoa armon päälle.

17 Sillä laki on annettu Mooseksen kautta; armo ja totuus on tullut Jeesuksen Kristuksen kautta.

18 Ei kukaan ole Jumalaa milloinkaan nähnyt; ainokainen Poika, joka on Isän helmassa, on hänet ilmoittanut.

19 Ja tämä on Johanneksen todistus, kun juutalaiset lähettivät hänen luoksensa Jerusalemissa

14. And the Word was made flesh, and dwelt among us, (and we beheld his glory, the glory as of the only begotten of the Father,) full of grace and truth.

15. John bare witness of him, and cried, saying, This was he of whom I spake, He that cometh after me is preferred before me: for he was before me.

16. And of his fulness have all we received, and grace for grace.

17. For the law was given by Moses, but grace and truth came by Jesus Christ.

18. No man hath seen God at any time; the only begotten Son, which is in the bosom of the Father, he hath declared him.

19. And this is the record of John, when the Jews sent priests and Levites from Jerusalem to

14. Und das Wort ward Fleisch und wohnte unter uns, und wir sahen seine Herrlichkeit, eine Herrlichkeit als des eingeborenen Sohnes vom Vater, voller Gnade und Wahrheit.

15. Johannes zeugt von ihm, ruft und spricht: Dieser war es, von dem ich gesagt habe: Nach mir wird kommen, der vor mir gewesen ist; denn er war eher als ich.

16. Und von seiner Fülle haben wir alle genommen Gnade um Gnade.

17. Denn das Gesetz ist durch Moses gegeben; die Gnade und Wahrheit ist durch Jesum Christum geworden.

18. Niemand hat Gott je gesehen; der eingeborene Sohn, der in des Vaters Schoß ist, der hat es uns verkündigt.

19. Und dies ist das Zeugnis des Johannes, da die Juden sandten von Jerusalem Priester und

pappeja ja leeviläisiä kysymään häneltä: "Kuka sinä olet?"

20 Ja hän tunnusti eikä kieltänyt; ja hän tunnusti: "Minä en ole Kristus".

21 Ja he kysyivät häneltä: "Mikä sitten? Oletko sinä Elias?" Hän sanoi: "En ole". "Se profeetta olet?" Hän vastasi: "En".

22 Niin he sanoivat hänelle: "Kuka olet, että voisimme antaa vastauksen niille, jotka meidät lähettivät? Mitä sanot itsestäsi?"

23 Hän sanoi: "Minä olen huutavan ääni erämaassa: 'Tehkää tie tasaiseksi Herralle', niinkuin profeetta Esaias on sanonut."

24 Ja lähetetyt olivat fariseuksia;

25 ja he kysyivät häneltä ja sanoivat hänelle: "Miksi sitten kastat, jos et ole Kristus etkä Elias etkä se profeetta?"

ask him, Who art thou?

20. And he confessed, and denied not; but confessed, I am not the Christ.

21. And they asked him, What then? Art thou Elias? And he saith, I am not. Art thou that prophet? And he answered, No.

22. Then said they unto him, Who art thou? that we may give an answer to them that sent us. What sayest thou of thyself?

23. He said, I am the voice of one crying in the wilderness, Make straight the way of the Lord, as said the prophet Esaias.

24. And they which were sent were of the Pharisees.

25. And they asked him, and said unto him, Why baptizest thou then, if thou be not that Christ, nor Elias, neither that prophet?

Leviten, daß sie ihn fragten: Wer bist du?

20. Und er bekannte und leugnete nicht; und er bekannte: Ich bin nicht Christus.

21. Und sie fragten ihn: Was denn? Bist du Elia? Er sprach: Ich bin's nicht. Bist du der Prophet? Und er antwortete: Nein!

22. Da sprachen sie zu ihm: Was bist du denn? Daß wir Antwort geben denen, die uns gesandt haben. Was sagst du von dir selbst?

23. Er sprach: Ich bin eine Stimme eines Predigers in der Wüste: Richtet den Weg des HERRN! wie der Prophet Jesaja gesagt hat.

24. Und die gesandt waren, die waren von den Pharisäern.

25. Und sie fragten ihn und sprachen zu ihm: Warum taufst du denn, so du nicht Christus bist noch Elia noch der Prophet?

26 Johannes vastasi heille sanoen: "Minä kastan vedellä; mutta teidän keskellänne seisoo hän, jota te ette tunne.

27 Hän on se, joka tulee minun jälkeeni ja jonka kengänpaulaa minä en ole arvollinen päästämään."

28 Tämä tapahtui Betaniassa, Jordanin tuolla puolella, jossa Johannes oli kastamassa.

29 Seuraavana päivänä hän näki Jeesuksen tulevan tykönsä ja sanoi: "Katso, Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!

30 Tämä on se, josta minä sanoin: 'Minun jälkeeni tulee mies, joka on ollut minun edelläni, sillä hän on ollut ennen kuin minä'.

31 Ja minä en tuntenut häntä; mutta sitä varten, että hän tulisi julki Israelille, minä olen tullut vedellä kastamaan."

26. John answered them, saying, I baptize with water: but there standeth one among you, whom ye know not;

27. He it is, who coming after me is preferred before me, whose shoe's latchet I am not worthy to unloose.

28. These things were done in Bethabara beyond Jordan, where John was baptizing.

29. The next day John seeth Jesus coming unto him, and saith, Behold the Lamb of God, which taketh away the sin of the world.

30. This is he of whom I said, After me cometh a man which is preferred before me: for he was before me.

31. And I knew him not: but that he should be made manifest to Israel, therefore am I come baptizing with water.

26. Johannes antwortete ihnen und sprach: Ich taufe mit Wasser; aber er ist mitten unter euch getreten, den ihr nicht kennt.

27. Der ist's, der nach mir kommen wird, welcher vor mir gewesen ist, des ich nicht wert bin, daß ich seine Schuhriemen auflöse.

28. Dies geschah zu Bethabara jenseit des Jordans, wo Johannes taufte.

29. Des andern Tages sieht Johannes Jesum zu ihm kommen und spricht: Siehe, das ist Gottes Lamm, welches der Welt Sünde trägt!

30. Dieser ist's, von dem ich gesagt habe: Nach mir kommt ein Mann, welcher vor mir gewesen ist; denn er war eher denn ich.

31. Und ich kannte ihn nicht; sondern auf daß er offenbar würde in Israel, darum bin ich gekommen, zu taufen mit

32 Ja Johannes todisti sanoen: "Minä näin Hengen laskeutuvan taivaasta alas niinkuin kyyhkysen, ja (Hän) se jäi hänen päällensä.

33 Ja minä en tuntenut häntä; mutta hän, joka lähetti minut vedellä kastamaan, sanoi minulle: 'Se, jonka päälle sinä näet Hengen laskeutuvan ja jäävän, hän on se, joka kastaa Pyhällä Hengellä'.

34 Ja minä olen sen nähnyt ja olen todistanut, että tämä on Jumalan Poika."

35 Seuraavana päivänä Johannes taas seiso siellä ja kaksi hänen opetuslapsistansa.

36 Ja kiinnittäen katseensa Jeesukseen, joka siellä käveli, hän sanoi: "Katso, Jumalan Karitsa!"

37 Ja ne kaksi opetuslasta kuulivat hänen näin puhuvan ja seurasivat Jeesusta.

38 Niin Jeesus kääntyi ja

32. And John bare record, saying, I saw the Spirit descending from heaven like a dove, and it abode upon him.

33. And I knew him not: but he that sent me to baptize with water, the same said unto me, Upon whom thou shalt see the Spirit descending, and remaining on him, the same is he which baptizeth with the Holy Ghost.

34. And I saw, and bare record that this is the Son of God.

35. Again the next day after John stood, and two of his disciples;

36. And looking upon Jesus as he walked, he saith, Behold the Lamb of God!

37. And the two disciples heard him speak, and they followed Jesus.

38. Then Jesus turned, and saw

Wasser.

32. Und Johannes zeugte und sprach: Ich sah, daß der Geist herabfuhr wie eine Taube vom Himmel und blieb auf ihm.

33. Und ich kannte ihn nicht; aber der mich sandte, zu taufen mit Wasser, der sprach zu mir: Auf welchen du sehen wirst den Geist herabfahren und auf ihm bleiben, der ist's, der mit dem heiligen Geist tauft.

34. Und ich sah es und zeugte, daß dieser ist Gottes Sohn.

35. Des andern Tages stand abermals Johannes und zwei seiner Jünger.

36. Und als er Jesum sah wandeln, sprach er: Siehe, das ist Gottes Lamm!

37. Und die zwei Jünger hörten ihn reden und folgten Jesu nach.

38. Jesus aber wandte sich um

nähdessään heidän seuraavan
sanoi heille: "Mitä te etsitte?" He
vastasivat hänelle: "Rabbi" — se
on käännettynä: opettaja —
"missä sinä majaillet?"

39 Hän sanoi heille: "Tulkaa ja
katsokaa". Niin he menivät ja
näkivät, missä hän majaili, ja
viipyivät hänen tykönään sen
päivän. Silloin oli noin kymmenes
hetki.

40 Andreas, Simon Pietarin veli,
oli toinen niistä kahdesta, jotka
olivat kuulleet, mitä Johannes
sanoi, ja seuranneet Jeesusta.

41 Hän tapasi ensin veljensä
Simonin ja sanoi hänelle: "Me
olemme löytäneet Messiaan", se
on käännettynä: Kristus.

42 Ja hän vei hänet Jeesuksen
tykö. Jeesus kiinnitti katseensa
häneen ja sanoi: "Sinä olet
Simon, Johanneksen poika;
sinun nimesi on oleva Keefas",
joka käännettynä on Pietari.

43 Seuraavana päivänä Jeesus

them following, and saith unto
them, What seek ye They said
unto him, Rabbi, (which is to say,
being interpreted, Master,) where
dwellest thou

39. He saith unto them, Come
and see. They came and saw
where he dwelt, and abode with
him that day: for it was about the
tenth hour.

40. One of the two which heard
John speak, and followed him,
was Andrew, Simon Peter's
brother.

41. He first findeth his own
brother Simon, and saith unto
him, We have found the
Messias, which is, being
interpreted, the Christ.

42. And he brought him to Jesus.
And when Jesus beheld him, he
said, Thou art Simon the son of
Jona: thou shalt be called
Cephas, which is by
interpretation, A stone.

43. The day following Jesus

und sah sie nachfolgen und
sprach zu ihnen: Was suchet
ihr? Sie aber sprachen zu ihm:
Meister, wo bist du zur
Herberge?

39. Er sprach zu ihnen: Kommt
und sehet's! Sie kamen und
sahen's und blieben den Tag bei
ihm. Es war aber um die zehnte
Stunde.

40. Einer aus den zweien, die
von Johannes hörten und Jesus
nachfolgten, war Andreas, der
Bruder des Simon Petrus.

41. Der findet am ersten seinen
Bruder Simon und spricht zu
ihm: Wir haben den Messias
gefunden (welches ist
verdolmetscht: der Gesalbte),

42. und führte ihn zu Jesu. Da
ihn Jesus sah, sprach er: Du bist
Simon, Jona's Sohn; du sollst
Kephas (Fels) heißen.

43. Des andern Tages wollte

tahtoi lähteä Galileaan; ja hän tapasi Filippuksen ja sanoi hänelle: "Seuraa minua".

44 Ja Filippus oli Beetsaidasta, Andreaan ja Pietarin kaupungista.

45 Filippus tapasi Natanaelin ja sanoi hänelle: "Me olemme löytäneet sen, josta Mooses laissa ja profeetat ovat kirjoittaneet, Jeesuksen, Joosefin pojan, Nasaretista".

46 Natanael sanoi hänelle: "Voiko Nasaretista tulla mitään hyvää?" Filippus sanoi hänelle: "Tule ja katso".

47 Jeesus näki Natanaelin tulevan tykönsä ja sanoi hänestä: "Katso, oikea israelilainen, jossa ei vilppiä ole!"

48 Natanael sanoi hänelle: "Mistä minut tunnet?" Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Ennenkuin Filippus sinua kutsui, kun olit viikunapuun alla, näin

would go forth into Galilee, and findeth Philip, and saith unto him, Follow me.

44. Now Philip was of Bethsaida, the city of Andrew and Peter.

45. Philip findeth Nathanael, and saith unto him, We have found him, of whom Moses in the law, and the prophets, did write, Jesus of Nazareth, the son of Joseph.

46. And Nathanael said unto him, Can there any good thing come out of Nazareth? Philip saith unto him, Come and see.

47. Jesus saw Nathanael coming to him, and saith of him, Behold an Israelite indeed, in whom is no guile!

48. Nathanael saith unto him, Whence knowest thou me Jesus answered and said unto him, Before that Philip called thee, when thou wast under the fig

Jesus wieder nach Galiläa ziehen und findet Philippus und spricht zu ihm: Folge mir nach!

44. Philippus aber war von Bethsaida, aus der Stadt des Andreas und Petrus.

45. Philippus findet Nathanael und spricht zu ihm: Wir haben den gefunden, von welchem Mooses im Gesetz und die Propheten geschrieben haben, Jesum, Joseph's Sohn von Nazareth.

46. Und Nathanael sprach zu ihm: Was kann von Nazareth Gutes kommen? Philippus spricht zu ihm: Komm und sieh es!

47. Jesus sah Nathanael zu sich kommen und spricht von ihm: Siehe, ein rechter Israeliter, in welchem kein Falsch ist.

48. Nathanael spricht zu ihm: Woher kennst du mich? Jesus antwortete und sprach zu ihm: Ehe denn dich Philippus rief, da du unter dem Feigenbaum warst,

minä sinut".

49 Natanael vastasi ja sanoi hänelle: "Rabbi, sinä olet Jumalan Poika, sinä olet Israelin kuningas".

50 Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Sentähden, että minä sanoin sinulle: 'minä näin sinut viikunapuun alla', sinä uskot. Sinä saat nähdä suurempia, kuin nämä ovat."

51 Ja hän sanoi hänelle: "Totisesti, totisesti minä sanon teille: te saatte nähdä taivaan avoinna ja Jumalan enkelien nousevan ylös ja laskeutuvan alas Ihmisen Pojan päälle."

tree, I saw thee.

49. Nathanael answered and saith unto him, Rabbi, thou art the Son of God; thou art the King of Israel.

50. Jesus answered and said unto him, Because I said unto thee, I saw thee under the fig tree, believest thou? thou shalt see greater things than these.

51. And he saith unto him, Verily, verily, I say unto you, Hereafter ye shall see heaven open, and the angels of God ascending and descending upon the Son of man.

sah ich dich.

49. Nathanael antwortete und spricht zu ihm: Rabbi, du bist Gottes Sohn, du bist der König von Israel!

50. Jesus antwortete und sprach zu ihm: Du glaubst, weil ich dir gesagt habe, daß ich dich gesehen habe unter dem Feigenbaum; du wirst noch Größeres denn das sehen.

51. Und spricht zu ihm: Wahrlich, wahrlich ich sage euch: Von nun an werdet ihr den Himmel offen sehen und die Engel Gottes hinauf und herab fahren auf des Menschen Sohn.

2 luku

Jeesus tekee ensimmäisen tunnustekonsa Kaanan häissä 1 – 11, menee Kapernaumiin 12 ja pääsiäisen lähestyessä Jerusalemiin, puhdistaa pyhäkön 13 – 22 Monet uskovat häneen, mutta hän ei usko itseänsä heille 23 – 25.

1 Ja kolmantena päivänä oli häät Galilean Kaanassa, ja

1. And the third day there was a marriage in Cana of Galilee; and

1. Und am dritten Tag ward eine Hochzeit zu Kana in Galiläa; und

Jeesuksen äiti oli siellä.

2 Ja myös Jeesus ja hänen opetuslapsensa olivat kutsutut häihin.

3 Ja kun viini loppui, sanoi Jeesuksen äiti hänelle: "Heillä ei ole viiniä".

4 Jeesus sanoi hänelle: "Mitä sinä tahdot minusta, vaimo? Minun aikani ei ole vielä tullut."

5 Hänen äitinsä sanoi palvelijoille: "Mitä hän teille sanoo, se tehkää".

6 Niin oli siinä juutalaisten puhdistamistavan mukaan kuusi kivistä vesiastiaa, kukin kahden tai kolmen mitan vetoinen.

7 Jeesus sanoi heille: "Täyttäkää astiat vedellä". Ja he täyttivät ne reunoja myöten.

8 Ja hän sanoi heille: "Ammentakaa nyt ja viekää edeskäyvälle". Ja he veivät.

9 Mutta kun edeskäypä maistoi

the mother of Jesus was there:

2. And both Jesus was called, and his disciples, to the marriage.

3. And when they wanted wine, the mother of Jesus saith unto him, They have no wine.

4. Jesus saith unto her, Woman, what have I to do with thee mine hour is not yet come.

5. His mother saith unto the servants, Whatsoever he saith unto you, do it.

6. And there were set there six waterpots of stone, after the manner of the purifying of the Jews, containing two or three firkins apiece.

7. Jesus saith unto them, Fill the waterpots with water. And they filled them up to the brim.

8. And he saith unto them, Draw out now, and bear unto the governor of the feast. And they bare it.

9. When the ruler of the feast

die Mutter Jesu war da.

2. Jesus aber und seine Jünger wurden auch auf die Hochzeit geladen.

3. Und da es an Wein gebrach, spricht die Mutter Jesu zu ihm: Sie haben nicht Wein.

4. Jesus spricht zu ihr: Weib, was habe ich mit dir zu schaffen? Meine Stunde ist noch nicht gekommen.

5. Seine Mutter spricht zu den Dienern: Was er euch sagt, das tut.

6. Es waren aber allda sechs steinerne Wasserkrüge gesetzt nach der Weise der jüdischen Reinigung, und ging in je einen zwei oder drei Maß.

7. Jesus spricht zu ihnen: Füllet die Wasserkrüge mit Wasser! Und sie füllten sie bis obenan.

8. Und er spricht zu ihnen: Schöpfet nun und bringet's dem Speisemeister! Und sie brachten's.

9. Als aber der Speisemeister

vettä, joka oli muuttunut viiniksi, eikä tiennyt, mistä se oli tullut — mutta palvelijat, jotka veden olivat ammentaneet, tiesivät sen — kutsui edeskäypä yljän

10 ja sanoi hänelle: "Jokainen panee ensin esille hyvän viinin ja sitten, kun juopuvat, huonomman. Sinä olet säästänyt hyvän viinin tähän asti."

11 Tämän ensimmäisen tunnustekonsa Jeesus teki Galilean Kaanassa ja ilmoitti kirkkautensa; ja hänen opetuslapsensa uskoivat häneen.

12 Sen jälkeen hän meni alas Kapernaumiin, hän ja hänen äitinsä ja veljensä ja opetuslapsensa; ja siellä he eivät viipyneet monta päivää.

13 Ja juutalaisten pääsiäinen oli lähellä, ja Jeesus meni ylös Jerusalemiin.

14 Niin hän tapasi pyhäkössä ne,

had tasted the water that was made wine, and knew not whence it was: (but the servants which drew the water knew;) the governor of the feast called the bridegroom,

10. And saith unto him, Every man at the beginning doth set forth good wine; and when men have well drunk, then that which is worse: but thou hast kept the good wine until now.

11. This beginning of miracles did Jesus in Cana of Galilee, and manifested forth his glory; and his disciples believed on him.

12. After this he went down to Capernaum, he, and his mother, and his brethren, and his disciples: and they continued there not many days.

13. And the Jews' passover was at hand, and Jesus went up to Jerusalem,

14. And found in the temple

kostete den Wein, der Wasser gewesen war, und wußte nicht, woher er kam (die Diener aber wußten's, die das Wasser geschöpft hatten), ruft der Speisemeister den Bräutigam 10. und spricht zu ihm:

Jedermann gibt zum ersten guten Wein, und wenn sie trunken geworden sind, alsdann den geringeren; du hast den guten Wein bisher behalten.

11. Das ist das erste Zeichen, das Jesus tat, geschehen zu Kana in Galiläa, und offenbarte seine Herrlichkeit. Und seine Jünger glaubten an ihn.

12. Darnach zog er hinab gen Kapernaum, er, seine Mutter, seine Brüder und seine Jünger; und sie blieben nicht lange daselbst.

13. Und der Juden Ostern war nahe, und Jesus zog hinauf gen Jerusalem.

14. Und er fand im Tempel

jotka myivät härkiä ja lampaita ja kyyhkysiä, ja rahanvaihtajat istumassa.

15 Ja hän teki nuorista ruoskan ja ajoi ulos pyhäköstä heidät kaikki lampaineen ja härkineen ja kaasi vaihtajain rahat maahan ja työnsi heidän pöytänsä kumoon.

16 Ja hän sanoi kyyhkysten myyjille: "Viekää pois nämä täältä. Älkää tehkö minun Isäni huonetta markkinahuoneeksi."

17 Silloin hänen opetuslapsensa muistivat, että on kirjoitettu: "Kiivaus sinun huoneesi puolesta kuluttaa minut".

18 Niin juutalaiset vastasivat ja sanoivat hänelle: "Minkä merkin sinä näytät meille, koska näitä teet?"

19 Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Hajottakaa maahan tämä temppele, niin minä pystytän sen kolmessa päivässä".

20 Niin juutalaiset sanoivat:

those that sold oxen and sheep and doves, and the changers of money sitting:

15. And when he had made a scourge of small cords, he drove them all out of the temple, and the sheep, and the oxen; and poured out the changers' money, and overthrew the tables;

16. And said unto them that sold doves, Take these things hence; make not my Father's house an house of merchandise.

17. And his disciples remembered that it was written, The zeal of thine house hath eaten me up.

18. Then answered the Jews and said unto him, What sign shewest thou unto us, seeing that thou doest these things?

19. Jesus answered and said unto them, Destroy this temple, and in three days I will raise it up.

20. Then said the Jews, Forty

sitzen, die da Ochsen, Schafe und Tauben feil hatten, und die Wechsler.

15. Und er machte eine Geißel aus Stricken und trieb sie alle zum Tempel hinaus samt den Schafen und Ochsen und verschüttete den Wechslern das Geld und stieß die Tische um

16. und sprach zu denen, die die Tauben feil hatten: tragt das von dannen und macht nicht meines Vaters Haus zum Kaufhause!

17. Seine Jünger aber gedachten daran, daß geschrieben steht: Der Eifer um dein Haus hat mich gefressen.

18. Da antworteten nun die Juden und sprachen zu ihm: Was zeigst du uns für ein Zeichen, daß du solches tun mögest?

19. Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Brechet diesen Tempel, und am dritten Tage will ich ihn aufrichten.

20. Da sprachen die Juden:

"Neljäkymmentä kuusi vuotta on tätä temppeliä rakennettu, ja sinäkö pystytät sen kolmessa päivässä?"

21 Mutta hän puhui ruumiinsa temppelistä.

22 Kun hän sitten oli noussut kuolleista, muistivat hänen opetuslapsensa, että hän oli tämän sanonut; ja he uskoivat Raamatun ja sen sanan, jonka Jeesus oli sanonut.

23 Mutta kun hän oli Jerusalemissa pääsiäisenä, juhlan aikana, uskoivat monet hänen nimeensä, nähdessään hänen tunnustekonsa, jotka hän teki.

24 Mutta Jeesus itse ei uskonut itseänsä heille, sentähden että hän tunsikaikki

25 eikä tarvinnut kenenkään todistusta ihmisestä, sillä hän tiesi itse, mitä ihmisessä on.

and six years was this temple in building, and wilt thou rear it up in three days?

21. But he spake of the temple of his body.

22. When therefore he was risen from the dead, his disciples remembered that he had said this unto them; and they believed the scripture, and the word which Jesus had said.

23. Now when he was in Jerusalem at the passover, in the feast day, many believed in his name, when they saw the miracles which he did.

24. But Jesus did not commit himself unto them, because he knew all men,

25. And needed not that any should testify of man: for he knew what was in man.

Dieser Tempel ist in Jahren erbaut; und du willst ihn in drei Tagen aufrichten?

21. (Er aber redete von dem Tempel seines Leibes.

22. Da er nun auferstanden war von den Toten, gedachten seine Jünger daran, daß er dies gesagt hatte, und glaubten der Schrift und der Rede, die Jesus gesagt hatte.)

23. Als er aber zu Jerusalem war am Osterfest, glaubten viele an seinen Namen, da sie die Zeichen sahen, die er tat.

24. Aber Jesus vertraute sich ihnen nicht; denn er kannte sie alle

25. und bedurfte nicht, daß jemand Zeugnis gäbe von einem Menschen; denn er wußte wohl, was im Menschen war.

3 luku

Jeesus puhuu Nikodeemuksen kanssa uudesti – syntymisestä ja uskosta 1 – 21, ja vaikuttaa Juudean maaseudulla 22 Johannes Kastaja todistaa vielä Kristuksesta 23 – 36.

1 Mutta oli mies, fariseusten joukosta, nimeltä Nikodeemus, juutalaisten hallitusmiehiä.

1. There was a man of the Pharisees, named Nicodemus, a ruler of the Jews:

1. Es war aber ein Mensch unter den Pharisäern mit Namen Nikodemus, ein Oberster unter den Juden.

2 Hän tuli Jeesuksen tykö yöllä ja sanoi hänelle: "Rabbi, me tiedämme, että sinun opettajaksi tulemisesi on Jumalasta, sillä ei kukaan voi tehdä niitä tunnustekoja, joita sinä teet, ellei Jumala ole hänen kanssansa."

2. The same came to Jesus by night, and said unto him, Rabbi, we know that thou art a teacher come from God: for no man can do these miracles that thou doest, except God be with him.

2. Der kam zu Jesu bei der Nacht und sprach zu ihm: Meister, wir wissen, daß du bist ein Lehrer von Gott gekommen; denn niemand kann die Zeichen tun, die du tust, es sei denn Gott mit ihm.

3 Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: joka ei synny uudesti, ylhäältä, se ei voi nähdä Jumalan valtakuntaa".

3. Jesus answered and said unto him, Verily, verily, I say unto thee, Except a man be born again, he cannot see the kingdom of God.

3. Jesus antwortete und sprach zu ihm: Wahrlich, wahrlich, ich sage dir: Es sei denn, daß jemand von neuem geboren werde, so kann er das Reich Gottes nicht sehen.

4 Nikodeemus sanoi hänelle: "Kuinka voi ihminen vanhana syntyä? Eihän hän voi jälleen mennä äitinsä kohtuun ja

4. Nicodemus saith unto him, How can a man be born when he is old? can he enter the second time into his mother's womb, and

4. Nikodemus spricht zu ihm: Wie kann ein Mensch geboren werden wenn er alt ist? Kann er auch wiederum in seiner Mutter

syntyä?"

be born?

Leib gehen und geboren werden?

5 Jeesus vastasi: "Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: jos joku ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan.

5. Jesus answered, Verily, verily, I say unto thee, Except a man be born of water and of the Spirit, he cannot enter into the kingdom of God.

5. Jesus antwortete: Wahrlich, wahrlich ich sage dir: Es sei denn daß jemand geboren werde aus Wasser und Geist, so kann er nicht in das Reich Gottes kommen.

6 Mikä lihasta on syntynyt, on liha; ja mikä Hengestä on syntynyt, on henki.

6. That which is born of the flesh is flesh; and that which is born of the Spirit is spirit.

6. Was vom Fleisch geboren wird, das ist Fleisch; und was vom Geist geboren wird, das ist Geist.

7 Älä ihmettele, että minä sanoin sinulle: teidän täytyy syntyä uudesti, ylhäältä.

7. Marvel not that I said unto thee, Ye must be born again.

7. Laß dich's nicht wundern, daß ich dir gesagt habe: Ihr müsset von neuem geboren werden.

8 Tuuli puhaltaa, missä tahtoo, ja sinä kuulet sen huminan, mutta et tiedä, mistä se tulee ja minne se menee; niin on jokaisen, joka on Hengestä syntynyt."

8. The wind bloweth where it listeth, and thou hearest the sound thereof, but canst not tell whence it cometh, and whither it goeth: so is every one that is born of the Spirit.

8. Der Wind bläst, wo er will, und du hörst sein Sausen wohl; aber du weißt nicht, woher er kommt und wohin er fährt. Also ist ein jeglicher, der aus dem Geist geboren ist.

9 Nikodeemus vastasi ja sanoi hänelle: "Kuinka tämä voi tapahtua?"

9. Nicodemus answered and said unto him, How can these things be?

9. Nikodemus antwortete und sprach zu ihm: Wie mag solches zugehen?

10 Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Sinä olet Israelin opettaja etkä tätä tiedä!

10. Jesus answered and said unto him, Art thou a master of Israel, and knowest not these

10. Jesus antwortete und sprach zu ihm: Bist du ein Meister in Israel und weißt das nicht?

things

11 Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: me puhumme, mitä tiedämme, ja todistamme, mitä olemme nähneet, ettekä te ota vastaan meidän todistustamme.

12 Jos ette usko, kun minä puhun teille maallisista, kuinka te uskoisitte, jos minä puhun teille taivaallisista?

13 Ei kukaan ole noussut ylös taivaaseen, paitsi hän, joka taivaasta tuli alas, Ihmisen Poika, joka on taivaassa.

14 Ja niinkuin Mooses ylensi käärmeen erämaassa, niin pitää Ihmisen Poika ylennettämän,

15 että jokaisella, joka häneen uskoo, olisi iankaikkinen elämä.

16 Sillä niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi ainokaisen Poikansa, ettei

11. Verily, verily, I say unto thee, We speak that we do know, and testify that we have seen; and ye receive not our witness.

12. If I have told you earthly things, and ye believe not, how shall ye believe, if I tell you of heavenly things?

13. And no man hath ascended up to heaven, but he that came down from heaven, even the Son of man which is in heaven.

14. And as Moses lifted up the serpent in the wilderness, even so must the Son of man be lifted up:

15. That whosoever believeth in him should not perish, but have eternal life.

16. For God so loved the world, that he gave his only begotten Son, that whosoever believeth in

11. Wahrlich, wahrlich ich sage dir: Wir reden, was wir wissen, und zeugen, was wir gesehen haben; und ihr nehmt unser Zeugnis nicht an.

12. Glaubet ihr nicht, wenn ich euch von irdischen Dingen sage, wie würdet ihr glauben, wenn ich euch von himmlischen Dingen sagen würde?

13. Und niemand fährt gen Himmel, denn der vom Himmel herniedergekommen ist, nämlich des Menschen Sohn, der im Himmel ist.

14. Und wie Mose in der Wüste eine Schlange erhöht hat, also muß des Menschen Sohn erhöht werden,

15. auf das alle, die an ihn glauben, nicht verloren werden, sondern das ewige Leben haben.

16. Also hat Gott die Welt geliebt, daß er seinen eingeborenen Sohn gab, auf daß

yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä.

17 Sillä ei Jumala lähettänyt Poikaansa maailmaan tuomitsemaan maailmaa, vaan sitä varten, että maailma hänen kauttansa pelastuisi.

18 Joka uskoo häneen, sitä ei tuomita; mutta joka ei usko, se on jo tuomittu, koska hän ei ole uskonut Jumalan ainokaisen Pojan nimeen.

19 Mutta tämä on tuomio, että valkeus on tullut maailmaan, ja ihmiset rakastivat pimeyttä enemmän kuin valkeutta; sillä heidän tekonsa olivat pahat.

20 Sillä jokainen, joka pahaa tekee, vihaa valkeutta eikä tule valkeuteen, ettei hänen tekojansa nuhdeltaisi.

21 Mutta joka totuuden tekee, se tulee valkeuteen, että hänen tekonsa tulisivat julki, sillä ne ovat Jumalassa tehdyt."

him should not perish, but have everlasting life.

17. For God sent not his Son into the world to condemn the world; but that the world through him might be saved.

18. He that believeth on him is not condemned: but he that believeth not is condemned already, because he hath not believed in the name of the only begotten Son of God.

19. And this is the condemnation, that light is come into the world, and men loved darkness rather than light, because their deeds were evil.

20. For every one that doeth evil hateth the light, neither cometh to the light, lest his deeds should be reproved.

21. But he that doeth truth cometh to the light, that his deeds may be made manifest, that they are wrought in God.

alle, die an ihn glauben, nicht verloren werden, sondern das ewige Leben haben.

17. Denn Gott hat seinen Sohn nicht gesandt in die Welt, daß er die Welt richte, sondern daß die Welt durch ihn selig werde.

18. Wer an ihn glaubt, der wird nicht gerichtet; wer aber nicht glaubt, der ist schon gerichtet, denn er glaubt nicht an den Namen des eingeborenen Sohnes Gottes.

19. Das ist aber das Gericht, daß das Licht in die Welt gekommen ist, und die Menschen liebten die Finsternis mehr als das Licht; denn ihre Werke waren böse.

20. Wer arges tut, der haßt das Licht und kommt nicht an das Licht, auf daß seine Werke nicht gestraft werden.

21. Wer aber die Wahrheit tut, der kommt an das Licht, daß seine Werke offenbar werden; denn sie sind in Gott getan.

22 Sen jälkeen Jeesus meni opetuslapsineen Juudean maaseudulle ja oleskeli siellä heidän kanssaan ja kastoi.

23 Mutta Johanneskin kastoi Aionissa lähellä Salimia, koska siellä oli paljon vettä; ja ihmiset tulivat ja antoivat kastaa itsensä.

24 Sillä Johannesta ei vielä oltu heitetty vankeuteen.

25 Niin Johanneksen opetuslapset rupesivat väittelemään erään juutalaisen kanssa puhdistuksesta.

26 Ja he tulivat Johanneksen luo ja sanoivat hänelle: "Rabbi, se, joka oli sinun kanssasi Jordanin tuolla puolella ja josta sinä olet todistanut, katso, hän kastaa, ja kaikki menevät hänen tykönsä".

27 Johannes vastasi ja sanoi: "Ei ihminen voi ottaa mitään, ellei hänelle anneta taivaasta.

28 Te olette itse minun todistajani, että minä sanoin: en

22. After these things came Jesus and his disciples into the land of Judaea; and there he tarried with them, and baptized.

23. And John also was baptizing in Aenon near to Salim, because there was much water there: and they came, and were baptized.

24. For John was not yet cast into prison.

25. Then there arose a question between some of John's disciples and the Jews about purifying.

26. And they came unto John, and said unto him, Rabbi, he that was with thee beyond Jordan, to whom thou barest witness, behold, the same baptizeth, and all men come to him.

27. John answered and said, A man can receive nothing, except it be given him from heaven.

28. Ye yourselves bear me witness, that I said, I am not the

22. Darnach kam Jesus und seine Jünger in das jüdische Land und hatte daselbst sein Wesen mit ihnen und taufte.

23. Johannes aber taufte auch noch zu Enon, nahe bei Salim, denn es war viel Wasser daselbst; und sie kamen dahin und ließen sich taufen.

24. Denn Johannes war noch nicht ins Gefängnis gelegt.

25. Da erhob sich eine Frage unter den Jüngern des Johannes mit den Juden über die Reinigung.

26. Und sie kamen zu Johannes und sprachen zu ihm: Meister, der bei dir war jenseit des Jordans, von dem du zeugtest, siehe, der tauft, und jedermann kommt zu ihm.

27. Johannes antwortete und sprach: Ein Mensch kann nichts nehmen, es werde ihm denn gegeben vom Himmel.

28. Ihr selbst seid meine Zeugen, daß ich gesagt habe,

minä ole Kristus, vaan minä olen hänen edellänsä lähetetty.

29 Jolla on morsian, se on ylkä; mutta yljän ystävä, joka seisoo ja kuuntelee häntä, iloitsee suuresti yljän äänestä. Tämä minun iloni on nyt tullut täydelliseksi.

30 Hänen tulee kasvaa, mutta minun vähetä.

31 Hän, joka ylhäältä tulee, on yli kaikkien. Joka on syntyisin maasta, se on maasta, ja maasta on, mitä hän puhuu; hän, joka taivaasta tulee, on yli kaikkien.

32 Ja mitä hän on nähnyt ja kuullut, sitä hän todistaa; ja hänen todistustansa ei kukaan ota vastaan.

33 Joka ottaa vastaan hänen todistuksensa, se sinetillä vahvistaa, että Jumala on totinen.

34 Sillä hän, jonka Jumala on lähettänyt, puhuu Jumalan sanoja; sillä ei Jumala anna

Christ, but that I am sent before him.

29. He that hath the bride is the bridegroom: but the friend of the bridegroom, which standeth and heareth him, rejoiceth greatly because of the bridegroom's voice: this my joy therefore is fulfilled.

30. He must increase, but I must decrease.

31. He that cometh from above is above all: he that is of the earth is earthly, and speaketh of the earth: he that cometh from heaven is above all.

32. And what he hath seen and heard, that he testifieth; and no man receiveth his testimony.

33. He that hath received his testimony hath set to his seal that God is true.

34. For he whom God hath sent speaketh the words of God: for God giveth not the Spirit by

ich sei nicht Christus, sondern vor ihm her gesandt.

29. Wer die Braut hat, der ist der Bräutigam; der Freund aber des Bräutigams steht und hört ihm zu und freut sich hoch über des Bräutigams Stimme. Diese meine Freude ist nun erfüllt.

30. Er muß wachsen, ich aber muß abnehmen.

31. Der von obenher kommt, ist über alle. Wer von der Erde ist, der ist von der Erde und redet von der Erde. Der vom Himmel kommt, der ist über alle

32. und zeugt, was er gesehen und gehört hat; und sein Zeugnis nimmt niemand an.

33. Wer es aber annimmt, der besiegelt's, daß Gott wahrhaftig sei.

34. Denn welchen Gott gesandt hat, der redet Gottes Worte; denn Gott gibt den Geist nicht

Henkeä mitalla.

35 Isä rakastaa Poikaa ja on antanut kaikki hänen käteensä.

36 Joka uskoo Poikaan, sillä on iankaikkinen elämä; mutta joka ei ole kuuliainen Pojalle, se ei ole elämää näkevä, vaan Jumalan viha pysyy hänen päällänsä."

measure unto him.

35. The Father loveth the Son, and hath given all things into his hand.

36. He that believeth on the Son hath everlasting life: and he that believeth not the Son shall not see life; but the wrath of God abideth on him.

nach dem Maß.

35. Der Vater hat den Sohn lieb und hat ihm alles in seine Hand gegeben.

36. Wer an den Sohn glaubt, der hat das ewige Leben. Wer dem Sohn nicht glaubt, der wird das Leben nicht sehen, sondern der Zorn Gottes bleibt über ihm.

4 luku

Jeesus puhuu Samarian naiselle elävästä vedestä 1 – 15 ja rukoilemisesta hengessä ja totuudessa 16 – 30 sekä opetuslapsilleen oikeasta ravinnosta ja elonleikkuusta 31 – 38 Monet samarialaiset uskovat Jeesukseen 39 – 42 Jeesus menee Galileaan 43 – 45 ja parantaa kuninkaan virkamiehen pojan 46 – 54.

1 Kun nyt Herra sai tietää fariseusten kuulleen, että Jeesus teki opetuslapsiksi ja kastoi useampia kuin Johannes

2 — vaikka Jeesus ei itse kastanut, vaan hänen opetuslapsensa —

3 jätti hän Juudean ja meni taas

1. When therefore the Lord knew how the Pharisees had heard that Jesus made and baptized more disciples than John,

2. Though Jesus himself baptized not, but his disciples,)

3. He left Judaea, and departed

1. Da nun der HERR inward, daß vor die Pharisäer gekommen war, wie Jesus mehr Jünger machte und taufte denn Johannes

2. (wiewohl Jesus selber nicht taufte, sondern seine Jünger),

3. verließ er das Land Judäa und

Galileaan.

4 Mutta hänen oli kuljettava Samarian kautta.

5 Niin hän tuli Sykar nimiseen Samarian kaupunkiin, joka on lähellä sitä maa-alueita, minkä Jaakob oli antanut pojalleen Joosefille.

6 Ja siellä oli Jaakobin lähde. Kun nyt Jeesus oli matkasta väsynyt, istui hän lähteen reunalle. Ja oli noin kuudes hetki.

7 Niin tuli eräs Samarian nainen ammentamaan vettä. Jeesus sanoi hänelle: "Anna minulle juoda".

8 Sillä hänen opetuslapsensa olivat lähteneet kaupunkiin ruokaa ostamaan.

9 Niin Samarian nainen sanoi hänelle: "Kuinka sinä, joka olet juutalainen, pyydät juotavaa minulta, samarialaiselta naiselta?" Sillä juutalaiset eivät seurustele samarialaisten kanssa.

again into Galilee.

4. And he must needs go through Samaria.

5. Then cometh he to a city of Samaria, which is called Sychar, near to the parcel of ground that Jacob gave to his son Joseph.

6. Now Jacob's well was there. Jesus therefore, being wearied with his journey, sat thus on the well: and it was about the sixth hour.

7. There cometh a woman of Samaria to draw water: Jesus saith unto her, Give me to drink.

8. For his disciples were gone away unto the city to buy meat.)

9. Then saith the woman of Samaria unto him, How is it that thou, being a Jew, askest drink of me, which am a woman of Samaria? for the Jews have no dealings with the Samaritans.

zog wieder nach Galiläa.

4. Er mußte aber durch Samaria reisen.

5. Da kam er in eine Stadt Samarias, die heißt Sichar, nahe bei dem Feld, das Jakob seinem Sohn Joseph gab.

6. Es war aber daselbst Jakobs Brunnen. Da nun Jesus müde war von der Reise, setzte er sich also auf den Brunnen; und es war um die sechste Stunde.

7. Da kommt ein Weib aus Samaria, Wasser zu schöpfen. Jesus spricht zu ihr: Gib mir zu trinken!

8. (Denn seine Jünger waren in die Stadt gegangen, daß sie Speise kauften.)

9. Spricht nun das samaritanische Weib zu ihm: Wie bittest du von mir zu trinken, so du ein Jude bist, und ich ein samaritanisch Weib? (Denn die Juden haben keine Gemeinschaft mit den Samaritanern.)

10 Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Jos sinä tietäisit Jumalan lahjan, ja kuka se on, joka sinulle sanoo: 'Anna minulle juoda', niin sinä pyytäisit häneltä, ja hän antaisi sinulle elävää vettä."

11 Nainen sanoi hänelle: "Herra, eipä sinulla ole ammennusastiaa, ja kaivo on syvä; mistä sinulla sitten on se elävä vesi?"

12 Et kai sinä ole suurempi kuin meidän isämme Jaakob, joka antoi meille tämän kaivon ja joi siitä, hän itse sekä hänen poikansa ja karjansa?"

13 Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Jokainen, joka juo tätä vettä, janoaa jälleen,

14 mutta joka juo sitä vettä, jota minä hänelle annan, se ei ikinä janoa; vaan se vesi, jonka minä hänelle annan, tulee hänessä sen veden lähteeksi, joka kumpuaa iankaikkiseen elämään".

10. Jesus answered and said unto her, If thou knewest the gift of God, and who it is that saith to thee, Give me to drink; thou wouldest have asked of him, and he would have given thee living water.

11. The woman saith unto him, Sir, thou hast nothing to draw with, and the well is deep: from whence then hast thou that living water?

12. Art thou greater than our father Jacob, which gave us the well, and drank thereof himself, and his children, and his cattle?

13. Jesus answered and said unto her, Whosoever drinketh of this water shall thirst again:

14. But whosoever drinketh of the water that I shall give him shall never thirst; but the water that I shall give him shall be in him a well of water springing up into everlasting life.

10. Jesus antwortete und sprach zu ihr: Wenn du erkennst die Gabe Gottes und wer der ist, der zu dir sagt: "Gib mir zu trinken!", du bätest ihn, und er gäbe dir lebendiges Wasser.

11. Spricht zu ihm das Weib: HERR, hast du doch nichts, womit du schöpfest, und der Brunnen ist tief; woher hast du denn lebendiges Wasser?

12. Bist du mehr denn unser Vater Jakob, der uns diesen Brunnen gegeben hat? Und er hat daraus getrunken und seine Kinder und sein Vieh.

13. Jesus antwortete und sprach zu ihr: Wer von diesem Wasser trinkt, den wir wieder dürsten;

14. wer aber von dem Wasser trinken wird, das ich ihm gebe, den wird ewiglich nicht dürsten; sondern das Wasser, das ich ihm geben werde, das wird in ihm ein Brunnen des Wassers werden, das in das ewige Leben

15 Nainen sanoi hänelle: "Herra, anna minulle sitä vettä, ettei minun tulisi jano eikä minun tarvitsisi käydä täällä ammentamassa".

16 Jeesus sanoi hänelle: "Mene, kutsu miehesi ja tule tänne".

17 Nainen vastasi ja sanoi: "Ei minulla ole miestä". Jeesus sanoi hänelle: "Oikein sinä sanoit: 'Ei minulla ole miestä',

18 sillä viisi miestä sinulla on ollut, ja se, joka sinulla nyt on, ei ole sinun miehesi; siinä sanoit totuuden."

19 Nainen sanoi hänelle: "Herra, minä näen, että sinä olet profeetta.

20 Meidän isämme ovat kumartaen rukoilleet tällä vuorella; ja te sanotte, että Jerusalemissa on se paikka, jossa tulee kumartaen rukoilla."

21 Jeesus sanoi hänelle: "Vaimo,

15. The woman saith unto him, Sir, give me this water, that I thirst not, neither come hither to draw.

16. Jesus saith unto her, Go, call thy husband, and come hither.

17. The woman answered and said, I have no husband. Jesus said unto her, Thou hast well said, I have no husband:

18. For thou hast had five husbands; and he whom thou now hast is not thy husband: in that saidst thou truly.

19. The woman saith unto him, Sir, I perceive that thou art a prophet.

20. Our fathers worshipped in this mountain; and ye say, that in Jerusalem is the place where men ought to worship.

21. Jesus saith unto her,

quillt.

15. Spricht das Weib zu ihm: HERR, gib mir dieses Wasser, auf daß mich nicht dürste und ich nicht herkommen müsse, zu schöpfen!

16. Jesus spricht zu ihr: Gehe hin, rufe deinen Mann und komm her!

17. Das Weib antwortete und sprach zu ihm: Ich habe keinen Mann. Jesus spricht zu ihr: Du hast recht gesagt: Ich habe keinen Mann.

18. Fünf Männer hast du gehabt, und den du nun hast, der ist nicht dein Mann; da hast du recht gesagt.

19. Das Weib spricht zu ihm: HERR, ich sehe, daß du ein Prophet bist.

20. Unsere Väter haben auf diesem Berge angebetet, und ihr sagt, zu Jerusalem sei die Stätte, da man anbeten solle.

21. Jesus spricht zu ihr: Weib,

usko minua! Tulee aika, jolloin ette rukoile Isää tällä vuorella ettekä Jerusalemissa.

22 Te kumarratte sitä, mitä ette tunne; me kumarramme sitä, minkä me tunnemme. Sillä pelastus on juutalaisista.

23 Mutta tulee aika ja on jo, jolloin totiset rukoilijat rukoilevat Isää hengessä ja totuudessa; sillä senkaltaisia rukoilijoita myös Isä tahtoo.

24 Jumala on Henki; ja jotka häntä rukoilevat, niiden tulee rukoilla hengessä ja totuudessa."

25 Nainen sanoi hänelle: "Minä tiedän, että Messias on tuleva, hän, jota sanotaan Kristukseksi; kun hän tulee, ilmoittaa hän meille kaikki".

26 Jeesus sanoi hänelle: "Minä olen se, minä, joka puhun sinun kanssasi".

27 Samassa hänen

Woman, believe me, the hour cometh, when ye shall neither in this mountain, nor yet at Jerusalem, worship the Father.

22. Ye worship ye know not what: we know what we worship: for salvation is of the Jews.

23. But the hour cometh, and now is, when the true worshippers shall worship the Father in spirit and in truth: for the Father seeketh such to worship him.

24. God is a Spirit: and they that worship him must worship him in spirit and in truth.

25. The woman saith unto him, I know that Messias cometh, which is called Christ: when he is come, he will tell us all things.

26. Jesus saith unto her, I that speak unto thee am he.

27. And upon this came his

glaube mir, es kommt die Zeit, daß ihr weder auf diesem Berge noch zu Jerusalem werdet den Vater anbeten.

22. Ihr wisset nicht, was ihr anbetet; wir wissen aber, was wir anbeten, denn das Heil kommt von den Juden.

23. Aber es kommt die Zeit und ist schon jetzt, daß die wahrhaftigen Anbeter werden den Vater anbeten im Geist und in der Wahrheit; denn der Vater will haben, die ihn also anbeten.

24. Gott ist Geist, und die ihn anbeten, die müssen ihn im Geist und in der Wahrheit anbeten.

25. Spricht das Weib zu ihm: Ich weiß, daß der Messias kommt, der da Christus heißt. Wenn derselbe kommen wird, so wird er's uns alles verkündigen.

26. Jesus spricht zu ihr: Ich bin's, der mit dir redet.

27. Und über dem kamen seine

opetuslapsensa tulivat; ja he ihmettelivät, että hän puhui naisen kanssa. Kuitenkaan ei kukaan sanonut: "Mitä pyydät?" tai: "Mitä puhelet hänen kanssaan?"

28 Niin nainen jätti vesiastiansa ja meni kaupunkiin ja sanoi ihmisille:

29 Tulkaa katsomaan miestä, joka on sanonut minulle kaikki, mitä minä olen tehnyt. Eihän se vain liene Kristus?

30 Niin he lähtivät kaupungista ja menivät hänen luoksensa.

31 Sillä välin opetuslapset pyysivät häntä sanoen: "Rabbi, syö!"

32 Mutta hän sanoi heille: "Minulla on syötävänä ruokaa, josta te ette tiedä".

33 Niin opetuslapset sanoivat keskenään: "Lieneekö joku tuonut hänelle syötävää?"

34 Jeesus sanoi heille: "Minun ruokani on se, että minä teen lähettäjäni tahdon ja täytän

disciples, and marvelled that he talked with the woman: yet no man said, What seekest thou? or, Why talkest thou with her?

28. The woman then left her waterpot, and went her way into the city, and saith to the men, 29. Come, see a man, which told me all things that ever I did: is not this the Christ?

30. Then they went out of the city, and came unto him.

31. In the mean while his disciples prayed him, saying, Master, eat.

32. But he said unto them, I have meat to eat that ye know not of.

33. Therefore said the disciples one to another, Hath any man brought him ought to eat?

34. Jesus saith unto them, My meat is to do the will of him that sent me, and to finish his work.

Jünger, und es nahm sie wunder, daß er mit dem Weib redete. Doch sprach niemand: Was fragst du? oder: Was redest du mit ihr?

28. Da ließ das Weib ihren Krug stehen und ging hin in die Stadt und spricht zu den Leuten:

29. Kommt, seht einen Menschen, der mir gesagt hat alles, was ich getan habe, ob er nicht Christus sei!

30. Da gingen sie aus der Stadt und kamen zu ihm.

31. Indes aber ermahnten ihn die Jünger und sprachen: Rabbi, iß!

32. Er aber sprach zu ihnen: Ich habe eine Speise zu essen, von der ihr nicht wisset.

33. Da sprachen die Jünger untereinander: Hat ihm jemand zu essen gebracht?

34. Jesus spricht zu ihnen: Meine Speise ist die, daß ich tue den Willen des, der mich

hänen tekonsa.

35 Ettekö sano: 'Vielä on neljä kuukautta, niin elonleikkuu joutuu'? Katso, minä sanon teille: nostakaa silmänne ja katselkaa vainioita, kuinka ne ovat valjenneet leikattaviksi.

36 Jo nyt saa leikkaaja palkan ja kokoaa hedelmää iankaikkiseen elämään, että kylväjä ja leikkaaja saisivat yhdessä iloita.

37 Sillä tässä on se sana tosi, että toinen on kylväjä, ja leikkaaja toinen.

38 Minä olen lähettänyt teidät leikkaamaan sitä, josta te ette ole vaivaa nähneet; toiset ovat vaivan nähneet, ja te olette päässeet heidän vaivansa hedelmille."

39 Ja monet samarialaiset siitä kaupungista uskoivat häneen naisen puheen tähden, kun tämä todisti: "Hän on sanonut minulle kaikki, mitä minä olen tehnyt".

35. Say not ye, There are yet four months, and then cometh harvest? behold, I say unto you, Lift up your eyes, and look on the fields; for they are white already to harvest.

36. And he that reapeth receiveth wages, and gathereth fruit unto life eternal: that both he that soweth and he that reapeth may rejoice together.

37. And herein is that saying true, One soweth, and another reapeth.

38. I sent you to reap that whereon ye bestowed no labour: other men laboured, and ye are entered into their labours.

39. And many of the Samaritans of that city believed on him for the saying of the woman, which testified, He told me all that ever I did.

gesandt hat, und vollende sein Werk.

35. Saget ihr nicht: Es sind noch vier Monate, so kommt die Ernte? Siehe, ich sage euch: Hebet eure Augen auf und sehet in das Feld; denn es ist schon weiß zur Ernte.

36. Und wer da schneidet, der empfängt Lohn und sammelt Frucht zum ewigen Leben, auf daß sich miteinander freuen, der da sät und der da schneidet.

37. Denn hier ist der Spruch wahr: Dieser sät, der andere schneidet.

38. Ich habe euch gesandt, zu schneiden, was ihr nicht gearbeitet habt; andere haben gearbeitet und ihr seid in ihre Arbeit gekommen.

39. Es glaubten aber an ihn viele der Samariter aus der Stadt um des Weibes Rede willen, welches da zeugte: Er hat mir gesagt alles, was ich getan

40 Kun nyt samarialaiset tulivat hänen luoksensa, pyysivät he häntä viipymään heidän luonaan; ja hän viipyi siellä kaksi päivää.

41 Ja vielä paljoa useammat uskoivat hänen sanansa tähden, 42 ja he sanoivat naiselle: "Emme enää usko sinun puheesi tähden, sillä me itse olemme kuulleet ja tiedämme, että tämä totisesti on maailman Vapahtaja".

43 Mutta niiden kahden päivän kuluttua hän lähti sieltä Galileaan.

44 Sillä Jeesus itse todisti, ettei profeetalla ole arvoa omassa isiensä maassa.

45 Kun hän siis tuli Galileaan, ottivat galilealaiset hänet vastaan, koska olivat nähneet kaikki, mitä hän oli tehnyt Jerusalemissa juhlan aikana; sillä hekin olivat tulleet juhlille.

46 Niin hän tuli taas Galilean

40. So when the Samaritans were come unto him, they besought him that he would tarry with them: and he abode there two days.

41. And many more believed because of his own word; 42. And said unto the woman, Now we believe, not because of thy saying: for we have heard him ourselves, and know that this is indeed the Christ, the Saviour of the world.

43. Now after two days he departed thence, and went into Galilee.

44. For Jesus himself testified, that a prophet hath no honour in his own country.

45. Then when he was come into Galilee, the Galilaeans received him, having seen all the things that he did at Jerusalem at the feast: for they also went unto the feast.

46. So Jesus came again into

habe.

40. Als nun die Samariter zu ihm kamen, baten sie ihn, daß er bei ihnen bliebe; und er blieb zwei Tage da.

41. Und viel mehr glaubten um seines Wortes willen 42. und sprachen zum Weibe: Wir glauben nun hinfort nicht um deiner Rede willen; wir haben selber gehört und erkannt, daß dieser ist wahrlich Christus, der Welt Heiland.

43. Aber nach zwei Tagen zog er aus von dannen und zog nach Galiläa.

44. Denn er selber, Jesus, zeugte, daß ein Prophet daheim nichts gilt.

45. Da er nun nach Galiläa kam, nahmen ihn die Galiläer auf, die gesehen hatten alles, was er zu Jerusalem auf dem Fest getan hatte; denn sie waren auch zum Fest gekommen.

46. Und Jesus kam abermals

Kaanaan, jossa hän oli tehnyt veden viiniksi. Ja Kapernaumissa oli eräs kuninkaan virkamies, jonka poika sairasti.

47 Kun hän kuuli Jeesuksen tulleen Juudeasta Galileaan, meni hän hänen luoksensa ja pyysi häntä tulemaan ja parantamaan hänen poikansa; sillä tämä oli kuolemaisillaan.

48 Niin Jeesus sanoi hänelle: "Ellette näe merkkejä ja ihmeitä, te ette usko".

49 Kuninkaan virkamies sanoi hänelle: "Herra, tule, ennenkuin minun lapseni kuolee".

50 Jeesus sanoi hänelle: "Mene, sinun poikasi elää". Ja mies uskoi sanan, jonka Jeesus sanoi hänelle, ja meni.

51 Ja jo hänen ollessaan paluumatkalla hänen palvelijansa

Cana of Galilee, where he made the water wine. And there was a certain nobleman, whose son was sick at Capernaum.

47. When he heard that Jesus was come out of Judaea into Galilee, he went unto him, and besought him that he would come down, and heal his son: for he was at the point of death.

48. Then said Jesus unto him, Except ye see signs and wonders, ye will not believe.

49. The nobleman saith unto him, Sir, come down ere my child die.

50. Jesus saith unto him, <J>Go thy way; thy son liveth.</J> And the man believed the word that Jesus had spoken unto him, and he went his way.

51. And as he was now going down, his servants met him, and

gen Kana in Galiläa, da er das Wasser hatte zu Wein gemacht.

47. Und es war ein Königischer, des Sohn lag krank zu Kapernaum. Dieser hörte, daß Jesus kam aus Judäa nach Galiläa, und ging hin zu ihm und bat ihn, daß er hinabkäme und hülfe seinem Sohn; denn er war todkrank.

48. Und Jesus sprach zu ihm: Wenn ihr nicht Zeichen und Wunder seht, so glaubet ihr nicht.

49. Der Königische sprach zu ihm: HERR, komm hinab, ehe denn mein Kind stirbt!

50. Jesus spricht zu ihm: Gehe hin, dein Sohn lebt! der Mensch glaubte dem Wort, das Jesus zu ihm sagte, und ging hin.

51. Und indem er hinabging, begegneten ihm seine Knechte,

kohtasivat hänet ja sanoivat, että hänen poikansa eli.

52 Niin hän tiedusteli heiltä, millä hetkellä hän oli alkanut toipua. Ja he sanoivat hänelle: "Eilen seitsemännellä hetkellä kuume lähti hänestä".

53 Niin isä ymmärsi, että se oli tapahtunut sillä hetkellä, jolloin Jeesus oli sanonut hänelle: "Sinun poikasi elää". Ja hän uskoi, hän ja koko hänen huonekuntansa.

54 Tämä oli taas tunnusteko, toinen, jonka Jeesus teki, tultuaan Juudeasta Galileaan.

told him, saying, Thy son liveth.

52. Then enquired he of them the hour when he began to amend. And they said unto him, Yesterday at the seventh hour the fever left him.

53. So the father knew that it was at the same hour, in the which Jesus said unto him, Thy son liveth: and himself believed, and his whole house.

54. This is again the second miracle that Jesus did, when he was come out of Judaea into Galilee.

verkündigten ihm und sprachen: Dein Kind lebt.

52. Da forschte er von ihnen die Stunde, in welcher es besser mit ihm geworden war. Und sie sprachen zu ihm: Gestern um die siebente Stunde verließ ihn das Fieber.

53. Da merkte der Vater, daß es um die Stunde wäre, in welcher Jesus zu ihm gesagt hatte: Dein Sohn lebt. Und er glaubte mit seinem ganzen Hause.

54. Das ist nun das andere Zeichen, das Jesus tat, da er aus Judäa nach Galiläa kam.

5 luku

Jeesus parantaa sairaan sapattina Betesdan luona 1 – 14; häntä vainotaan siitä syystä sapatinrikkojana ja Jumalan pilkkaajana 15 – 18, mutta hän todistaa jumalallisesta vallastaan ja kunniastaan 19 – 30 ja osoittaa, että Johannes Kastaja, Isä ja Mooses ovat hänestä todistaneet 31 – 47.

1 Sen jälkeen oli juutalaisten

1. After this there was a feast of

1. Darnach war ein Fest der

juhla, ja Jeesus meni ylös Jerusalemiin.

2 Ja Jerusalemissa on Lammasportin luona lammikko, jonka nimi hebreankielellä on Betesda, ja sen reunalla on viisi pylväskäytävää.

3 Niissä makasi suuri joukko sairaita, sokeita, rampoja ja näivetystautisia, jotka odottivat veden liikuttamista.

4 (Ajoittain astui näet enkeli alas lammikkoon ja kuohutti veden. Joka silloin veden kuohuttamisen jälkeen ensimmäisenä siihen astui, se tuli terveeksi, sairastipa mitä tautia tahansa.)

5 Ja siellä oli mies, joka oli sairastanut kolmekymmentä kahdeksan vuotta.

6 Kun Jeesus näki hänen siinä makaavan ja tiesi hänen jo kauan aikaa sairastaneen, sanoi hän hänelle: "Tahdotko tulla terveeksi?"

7 Sairas vastasi hänelle: "Herra,

the Jews; and Jesus went up to Jerusalem.

2. Now there is at Jerusalem by the sheep market a pool, which is called in the Hebrew tongue Bethesda, having five porches.

3. In these lay a great multitude of impotent folk, of blind, halt, withered, waiting for the moving of the water.

4. For an angel went down at a certain season into the pool, and troubled the water: whosoever then first after the troubling of the water stepped in was made whole of whatsoever disease he had.

5. And a certain man was there, which had an infirmity thirty and eight years.

6. When Jesus saw him lie, and knew that he had been now a long time in that case, he saith unto him, Wilt thou be made whole

7. The impotent man answered

Juden, und Jesus zog hinauf gen Jerusalem.

2. Es ist aber zu Jerusalem bei dem Schaftor ein Teich, der heißt auf hebräisch Bethesda und hat fünf Hallen,

3. in welchem lagen viele Kranke, Blinde, Lahme, Verdorrte, die warteten, wann sich das Wasser bewegte.

4. (Denn ein Engel fuhr herab zu seiner Zeit in den Teich und bewegte das Wasser.) Welcher nun zuerst, nachdem das Wasser bewegt war, hineinstieg, der ward gesund, mit welcherlei Seuche er behaftet war.

5. Es war aber ein Mensch daselbst, achtunddreißig Jahre lang krank gelegen.

6. Da Jesus ihn sah liegen und vernahm, daß er so lange gelegen hatte, spricht er zu ihm: Willst du gesund werden?

7. Der Kranke antwortete ihm:

minulla ei ole ketään, joka veisi minut lammikkoon, kun vesi on kuohutettu; ja kun minä olen menemässä, astuu toinen sinne ennen minua".

8 Jeesus sanoi hänelle: "Nouse, ota vuoteesi ja käy".

9 Ja mies tuli kohta terveeksi ja otti vuoteensa ja kävi. Mutta se päivä oli sapatti.

10 Sentähden juutalaiset sanoivat parannetulle: "Nyt on sapatti, eikä sinun ole lupa kantaa vuodetta".

11 Hän vastasi heille: "Se, joka teki minut terveeksi, sanoi minulle: 'Ota vuoteesi ja käy'."

12 He kysyivät häneltä: "Kuka on se mies, joka sanoi sinulle: 'Ota vuoteesi ja käy'?"

13 Mutta parannettu ei tiennyt, kuka se oli; sillä Jeesus oli

him, Sir, I have no man, when the water is troubled, to put me into the pool: but while I am coming, another steppeth down before me.

8. Jesus saith unto him, Rise, take up thy bed, and walk.

9. And immediately the man was made whole, and took up his bed, and walked: and on the same day was the sabbath.

10. The Jews therefore said unto him that was cured, It is the sabbath day: it is not lawful for thee to carry thy bed.

11. He answered them, He that made me whole, the same said unto me, Take up thy bed, and walk.

12. Then asked they him, What man is that which said unto thee, Take up thy bed, and walk

13. And he that was healed wist not who it was: for Jesus had

HERR, ich habe keinen Menschen, wenn das Wasser sich bewegt, der mich in den Teich lasse; und wenn ich komme, so steigt ein anderer vor mir hinein.

8. Jesus spricht zu ihm: Stehe auf, nimm dein Bett und gehe hin!

9. Und alsbald ward der Mensch gesund und nahm sein Bett und ging hin. Es war aber desselben Tages der Sabbat.

10. Da sprachen die Juden zu dem, der geheilt worden war: Es ist heute Sabbat; es ziemt dir nicht, das Bett zu tragen.

11. Er antwortete ihnen: Der mich gesund machte, der sprach zu mir: "Nimm dein Bett und gehe hin!"

12. Da fragten sie ihn: Wer ist der Mensch, der zu dir gesagt hat: "Nimm dein Bett und gehe hin!"?

13. Der aber geheilt worden war, wußte nicht, wer es war; denn

poistunut, kun siinä paikassa oli paljon kansaa.

14 Sen jälkeen Jeesus tapasi hänet pyhäkössä ja sanoi hänelle: "Katso, sinä olet tullut terveeksi; älä enää syntiä tee, ettei sinulle jotakin pahempaa tapahtuisi".

15 Niin mies meni ja ilmoitti juutalaisille, että Jeesus oli hänet terveeksi tehnyt.

16 Ja sentähden juutalaiset vainosivat Jeesusta (ja tavoittelivat Häntä tappaakseen), koska hän semmoista teki sapattina.

17 Mutta Jeesus vastasi heille: "Minun Isäni tekee yhäti työtä, ja minä myös teen työtä".

18 Sentähden juutalaiset vielä enemmän tavoittelivat häntä tappaaksensa, kun hän ei ainoastaan kumonnut sapattia, vaan myös sanoi Jumalaa Isäksensä, tehden itsensä Jumalan vertaiseksi.

conveyed himself away, a multitude being in that place.

14. Afterward Jesus findeth him in the temple, and said unto him, Behold, thou art made whole: sin no more, lest a worse thing come unto thee.

15. The man departed, and told the Jews that it was Jesus, which had made him whole.

16. And therefore did the Jews persecute Jesus, and sought to slay him, because he had done these things on the sabbath day.

17. But Jesus answered them, My Father worketh hitherto, and I work.

18. Therefore the Jews sought the more to kill him, because he not only had broken the sabbath, but said also that God was his Father, making himself equal with God.

Jesus war gewichen, da so viel Volks an dem Ort war.

14. Darnach fand ihn Jesus im Tempel und sprach zu ihm: Siehe zu, du bist gesund geworden; sündige hinfort nicht mehr, daß dir nicht etwas Ärgeres widerfahre.

15. Der Mensch ging hin und verkündete es den Juden, es sei Jesus, der ihn gesund gemacht habe.

16. Darum verfolgten die Juden Jesum und suchten ihn zu töten, daß er solches getan hatte am Sabbat.

17. Jesus aber antwortete Ihnen: Mein Vater wirkt bisher, und ich wirke auch.

18. Darum trachteten ihm die Juden viel mehr nach, daß sie ihn töteten, daß er nicht allein den Sabbat brach, sondern sagte auch, Gott sei sein Vater, und machte sich selbst Gott gleich.

19 Niin Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Totisesti, totisesti minä sanon teille: Poika ei voi itsestäänsä mitään tehdä, vaan ainoastaan sen, minkä hän näkee Isän tekevän; sillä mitä Isä tekee, sitä myös Poika samoin tekee.

20 Sillä Isä rakastaa Poikaa ja näyttää hänelle kaikki, mitä hän itse tekee; ja hän on näyttävä hänelle suurempia tekoja kuin nämä, niin että te ihmettelette.

21 Sillä niinkuin Isä herättää kuolleita ja tekee eläviksi, niin myös Poika tekee eläviksi, ketkä hän tahtoo.

22 Sillä Isä ei myöskään tuomitse ketään, vaan hän on antanut kaiken tuomion Pojalle, 23 että kaikki kunnioittaisivat Poikaa, niinkuin he kunnioittavat Isää. Joka ei kunnioita Poikaa, se ei kunnioita Isää, joka on hänet lähettänyt.

24 Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka kuulee minun sanani

19. Then answered Jesus and said unto them, Verily, verily, I say unto you, The Son can do nothing of himself, but what he seeth the Father do: for what things soever he doeth, these also doeth the Son likewise.

20. For the Father loveth the Son, and sheweth him all things that himself doeth: and he will shew him greater works than these, that ye may marvel.

21. For as the Father raiseth up the dead, and quickeneth them; even so the Son quickeneth whom he will.

22. For the Father judgeth no man, but hath committed all judgment unto the Son:

23. That all men should honour the Son, even as they honour the Father. He that honoureth not the Son honoureth not the Father which hath sent him.

24. Verily, verily, I say unto you, He that heareth my word, and

19. Da antwortete Jesus und sprach zu ihnen: Wahrlich, wahrlich, ich sage euch: Der Sohn kann nichts von sich selber tun, sondern was er sieht den Vater tun; denn was dieser tut, das tut gleicherweise auch der Sohn.

20. Der Vater aber hat den Sohn lieb und zeigt ihm alles, was er tut, und wird ihm noch größere Werke zeigen, daß ihr euch verwundern werdet.

21. Denn wie der Vater die Toten auferweckt und macht sie lebendig, also auch der Sohn macht lebendig, welche er will.

22. Denn der Vater richtet niemand; sondern alles Gericht hat er dem Sohn gegeben,

23. auf daß sie alle den Sohn ehren, wie sie den Vater ehren. Wer den Sohn nicht ehrt, der ehrt den Vater nicht, der ihn gesandt hat.

24. Wahrlich, wahrlich, ich sage euch: Wer mein Wort hört und

ja uskoo häneen, joka on minut lähettänyt, sillä on iankaikkinen elämä, eikä hän joudu tuomittavaksi, vaan on siirtynyt kuolemasta elämään.

25 Totisesti, totisesti minä sanon teille: aika tulee ja on jo, jolloin kuolleet kuulevat Jumalan Pojan äänen, ja jotka sen kuulevat ne saavat elää.

26 Sillä niinkuin Isällä on elämä itsessänsä, niin hän on antanut elämän myös Pojalle, niin että myös hänellä on elämä itsessänsä.

27 Ja hän on antanut hänelle vallan tuomita, koska hän on Ihmisen Poika.

28 Älkää ihmetelkö tätä, sillä hetki tulee, jolloin kaikki, jotka haudoissa ovat, kuulevat hänen äänensä

29 ja tulevat esiin, ne, jotka ovat hyvää tehneet, elämän

believeth on him that sent me, hath everlasting life, and shall not come into condemnation; but is passed from death unto life.

25. Verily, verily, I say unto you, The hour is coming, and now is, when the dead shall hear the voice of the Son of God: and they that hear shall live.

26. For as the Father hath life in himself; so hath he given to the Son to have life in himself;

27. And hath given him authority to execute judgment also, because he is the Son of man.

28. Marvel not at this: for the hour is coming, in the which all that are in the graves shall hear his voice,

29. And shall come forth; they that have done good, unto the

glaubt dem, der mich gesandt hat, der hat das ewige Leben und kommt nicht in das Gericht, sondern er ist vom Tode zum Leben hindurchgedrungen.

25. Wahrlich, wahrlich, ich sage euch: Es kommt die Stunde und ist schon jetzt, daß die Toten werden die Stimme des Sohnes Gottes hören; und die sie hören werden, die werden leben.

26. Denn wie der Vater hat das Leben in ihm selber, also hat er dem Sohn gegeben, das Leben zu haben in ihm selber,

27. und hat ihm Macht gegeben, auch das Gericht zu halten, darum daß er des Menschen Sohn ist.

28. Verwundert euch des nicht, denn es kommt die Stunde, in welcher alle, die in den Gräbern sind, werden seine Stimme hören,

29. und werden hervorgehen, die da Gutes getan haben, zur

ylösnousemukseen, mutta ne, jotka ovat pahaan tehneet, tuomion ylösnousemukseen.

30 En minä itsestäni voi mitään tehdä. Niinkuin minä kuulen, niin minä tuomitsen; ja minun tuomioni on oikea, sillä minä en kysy omaa tahtoani, vaan hänen tahtoaan, joka on minut lähettänyt.

31 Jos minä itsestäni todistan, ei minun todistukseni ole pätevä.

32 On toinen, joka todistaa minusta, ja minä tiedän, että se todistus, jonka hän minusta todistaa, on pätevä.

33 Te lähetitte lähettäjäsi Johanneksen luo, ja hän todisti sen, mikä totta on.

34 Mutta minä en ota ihmiseltä todistusta, vaan puhun tämän, että te pelastuisitte.

35 Hän oli palava ja loistava lamppu, mutta te tahdoitte ainoastaan hetken iloitella hänen valossansa.

resurrection of life; and they that have done evil, unto the resurrection of damnation.

30. I can of mine own self do nothing: as I hear, I judge: and my judgment is just; because I seek not mine own will, but the will of the Father which hath sent me.

31. If I bear witness of myself, my witness is not true.

32. There is another that beareth witness of me; and I know that the witness which he witnesseth of me is true.

33. Ye sent unto John, and he bare witness unto the truth.

34. But I receive not testimony from man: but these things I say, that ye might be saved.

35. He was a burning and a shining light: and ye were willing for a season to rejoice in his light.

Auferstehung des Lebens, die aber Übles getan haben, zur Auferstehung des Gerichts.

30. Ich kann nichts von mir selber tun. Wie ich höre, so richte ich, und mein Gericht ist recht; denn ich suche nicht meinen Willen, sondern des Vaters Willen, der mich gesandt hat.

31. So ich von mir selbst zeuge, so ist mein Zeugnis nicht wahr.

32. Ein anderer ist's, der von mir zeugt; und ich weiß, daß das Zeugnis wahr ist, das er von mir zeugt.

33. Ihr schicktet zu Johannes, und er zeugte von der Wahrheit.

34. Ich aber nehme nicht Zeugnis von Menschen; sondern solches sage ich, auf daß ihr selig werdet.

35. Er war ein brennend und scheinend Licht; ihr aber wolltet eine kleine Weile fröhlich sein in seinem Lichte.

36 Mutta minulla on todistus, joka on suurempi kuin Johanneksen; sillä ne teot, jotka Isä on antanut minun täytettäväkseni, ne teot, jotka minä teen, todistavat minusta, että Isä on minut lähettänyt.

37 Ja Isä, joka on minut lähettänyt, hän on todistanut minusta. Te ette ole koskaan kuulleet hänen ääntänsä ettekä nähneet hänen muotoansa,

38 eikä teillä ole hänen sanaansa teissä pysyväisenä; sillä te ette usko sitä, jonka hän on lähettänyt.

39 Te tutkitte kirjoituksia, sillä teillä on mielestänne niissä iankaikkinen elämä, ja ne juuri todistavat minusta;

40 ja te ette tahdo tulla minun tyköni, että saisitte elämän.

41 En minä ota vastaan kunniaa ihmisiltä;

42 mutta minä tunnen teidät, ettei teillä ole Jumalan rakkautta

36. But I have greater witness than that of John: for the works which the Father hath given me to finish, the same works that I do, bear witness of me, that the Father hath sent me.

37. And the Father himself, which hath sent me, hath borne witness of me. Ye have neither heard his voice at any time, nor seen his shape.

38. And ye have not his word abiding in you: for whom he hath sent, him ye believe not.

39. Search the scriptures; for in them ye think ye have eternal life: and they are they which testify of me.

40. And ye will not come to me, that ye might have life.

41. I receive not honour from men.

42. But I know you, that ye have not the love of God in you.

36. Ich aber habe ein größeres Zeugnis; denn des Johannes Zeugnis; denn die Werke, die mir der Vater gegeben hat, daß ich sie vollende, eben diese Werke, die ich tue, zeugen von mir, daß mich der Vater gesandt habe.

37. Und der Vater, der mich gesandt hat, derselbe hat von mir gezeugt. Ihr habt nie weder seine Stimme gehört noch seine Gestalt gesehen,

38. und sein Wort habt ihr nicht in euch wohnend; denn ihr glaubt dem nicht, den er gesandt hat.

39. Suchet in der Schrift; denn ihr meint, ihr habet das ewige Leben darin; und sie ist's, die von mir zeuget;

40. und ihr wollt nicht zu mir kommen, daß ihr das Leben haben möchtet.

41. Ich nehme nicht Ehre von Menschen;

42. aber ich kenne euch, daß ihr nicht Gottes Liebe in euch habt.

itsessänne.

43 Minä olen tullut Isäni nimessä, ja te ette ota minua vastaan; jos toinen tulee omassa nimessään, niin hänet te otatte vastaan.

43. I am come in my Father's name, and ye receive me not: if another shall come in his own name, him ye will receive.

43. Ich bin gekommen in meines Vaters Namen, und ihr nehmet mich nicht an. So ein anderer wird in seinem eigenen Namen kommen, den werdet ihr annehmen.

44 Kuinka te voisitte uskoa, te, jotka otatte vastaan kunniaa toinen toiseltanne, ettekä etsi sitä kunniaa, mikä tulee häneltä, joka yksin on Jumala?

44. How can ye believe, which receive honour one of another, and seek not the honour that cometh from God only?

44. Wie könnet ihr glauben, die ihr Ehre voneinander nehmet? und die Ehre, die von Gott allein ist, suchet ihr nicht.

45 Älkää luulko, että minä olen syyttävä teitä Isän tykönä; teillä on syyttäjänne, Mooses, johon te panette toivonne.

45. Do not think that I will accuse you to the Father: there is one that accuseth you, even Moses, in whom ye trust.

45. Ihr sollt nicht meinen, daß ich euch vor dem Vater verklagen werde; es ist einer, der euch verklagt, der Mose, auf welchen ihr hofft.

46 Sillä jos te Moosesta uskoisitte, niin te uskoisitte minua; sillä minusta hän on kirjoittanut.

46. For had ye believed Moses, ye would have believed me: for he wrote of me.

46. Wenn ihr Mose glaubtet, so glaubtet ihr auch mir; denn er hat von mir geschrieben.

47 Mutta jos te ette usko hänen kirjoituksiaan, kuinka te uskoisitte minun sanojani?"

47. But if ye believe not his writings, how shall ye believe my words?"

47. So ihr aber seinen Schriften nicht glaubt, wie werdet ihr meinen Worten glauben?"

6 luku

Jeesus ravitsee viisituhatta miestä 1 – 15, kävelee veden päällä 16 – 21, puhuu elämän leivästä, lihansa syömisestä ja verensä juomisesta 22 – 59, josta puheesta monet opetuslapset loukkaantuvat 60 – 65 Pietari tunnustaa Jeesuksen Jumalan Pyhäksi 66 – 71.

1 Sen jälkeen Jeesus meni Galileaan, se on Tiberiaan, järven tuolle puolelle.

2 Ja häntä seurasi paljon kansaa, koska he näkivät ne tunnusteot, joita hän teki sairaille.

3 Ja Jeesus nousi vuorelle ja istui sinne opetuslapsinensa.

4 Ja pääsiäinen, juutalaisten juhla, oli lähellä.

5 Kun Jeesus nosti silmänsä ja näki paljon kansaa tulevan tykönsä, sanoi hän Filippukselle: "Mistä ostamme leipää näiden syödä?"

6 Mutta sen hän sanoi koetellakseen häntä, sillä itse hän tiesi, mitä aikoi tehdä.

1. After these things Jesus went over the sea of Galilee, which is the sea of Tiberias.

2. And a great multitude followed him, because they saw his miracles which he did on them that were diseased.

3. And Jesus went up into a mountain, and there he sat with his disciples.

4. And the passover, a feast of the Jews, was nigh.

5. When Jesus then lifted up his eyes, and saw a great company come unto him, he saith unto Philip, Whence shall we buy bread, that these may eat

6. And this he said to prove him: for he himself knew what he would do.

1. Darnach fuhr Jesus weg über das Meer an der Stadt Tiberias in Galiläa.

2. Und es zog ihm viel Volks nach, darum daß sie die Zeichen sahen, die er an den Kranken tat.

3. Jesus aber ging hinauf auf einen Berg und setzte sich daselbst mit seinen Jüngern.

4. Es war aber nahe Ostern, der Juden Fest.

5. Da hob Jesus seine Augen auf und sieht, daß viel Volks zu ihm kommt, und spricht zu Philippus: Wo kaufen wir Brot, daß diese essen?

6. (Das sagte er aber, ihn zu versuchen; denn er wußte wohl, was er tun wollte.)

7 Filippus vastasi hänelle: "Eivät kahdensadan denarin leivät heille riittäisi, niin että kukin saisi edes vähän".

8 Niin toinen hänen opetuslapsistansa, Andreas, Simon Pietarin veli, sanoi hänelle:

9 Täällä on poikanen, jolla on viisi ohraleipää ja kaksi kalaa, mutta mitä ne ovat näin monelle?

10 Jeesus sanoi: "Asettakaa kansa aterioimaan". Ja siinä paikassa oli paljon ruohoa. Niin miehet, luvultaan noin viisituhatta, laskeutuivat maahan.

11 Ja Jeesus otti leivät ja kiitti ja jakeli (opetuslapsille ja opetuslapset) istuville; samoin kaloistakin, niin paljon kuin he tahtoivat.

12 Mutta kun he olivat ravitut, sanoi hän opetuslapsillensa:

7. Philip answered him, Two hundred pennyworth of bread is not sufficient for them, that every one of them may take a little.

8. One of his disciples, Andrew, Simon Peter's brother, saith unto him,

9. There is a lad here, which hath five barley loaves, and two small fishes: but what are they among so many?

10. And Jesus said, Make the men sit down. Now there was much grass in the place. So the men sat down, in number about five thousand.

11. And Jesus took the loaves; and when he had given thanks, he distributed to the disciples, and the disciples to them that were set down; and likewise of the fishes as much as they would.

12. When they were filled, he said unto his disciples, Gather up

7. Philippus antwortete ihm: Für zweihundert Groschen Brot ist nicht genug unter sie, daß ein jeglicher unter ihnen ein wenig nehme.

8. Spricht zu ihm einer seiner Jünger, Andreas, der Bruder des Simon Petrus:

9. Es ist ein Knabe hier, der hat fünf Gerstenbrote und zwei Fische; aber was ist das unter so viele?

10. Jesus aber sprach: Schaffet, daß sich das Volk lagert. Es war aber viel Gras an dem Ort. Da lagerten sich bei fünftausend Mann.

11. Jesus aber nahm die Brote, dankte und gab sie den Jüngern, die Jünger aber denen, die sich gelagert hatten; desgleichen auch von den Fischen, wieviel sie wollten.

12. Da sie aber satt waren, sprach er zu seinen Jüngern:

"Kootkaa tähteeksi jääneet palaset, ettei mitään joutuisi hukkaan".

13 Niin he kokosivat ne ja täyttivät kaksitoista vakkaa palasilla, mitkä olivat viidestä ohraleivästä jääneet tähteeksi niiltä, jotka olivat aterioineet.

14 Kun nyt ihmiset näkivät sen tunnusteon, jonka Jeesus oli tehnyt, sanoivat he: "Tämä on totisesti se profeetta, joka oli maailmaan tuleva".

15 Kun nyt Jeesus huomasi, että he aikoivat tulla ja väkisin ottaa hänet, tehdäkseen hänet kuninkaaksi, väistyi hän taas pois vuorelle, hän yksinänsä.

16 Mutta kun ilta tuli, menivät hänen opetuslapsensa alas järven rantaan,

17 astuivat venheeseen ja lähtivät menemään järven toiselle puolelle, Kapernaumiin.

Ja oli jo tullut pimeä, eikä Jeesus ollut vielä saapunut heidän

the fragments that remain, that nothing be lost.

13. Therefore they gathered them together, and filled twelve baskets with the fragments of the five barley loaves, which remained over and above unto them that had eaten.

14. Then those men, when they had seen the miracle that Jesus did, said, This is of a truth that prophet that should come into the world.

15. When Jesus therefore perceived that they would come and take him by force, to make him a king, he departed again into a mountain himself alone.

16. And when even was now come, his disciples went down unto the sea,

17. And entered into a ship, and went over the sea toward Capernaum. And it was now dark, and Jesus was not come to them.

Sammelt die übrigen Brocken, daß nichts umkommt.

13. Da sammelten sie und füllten zwölf Körbe mit Brocken von den fünf Gerstenbrotten, die übrig blieben denen, die gespeist worden.

14. Da nun die Menschen das Zeichen sahen, das Jesus tat, sprachen sie: Das ist wahrlich der Prophet, der in die Welt kommen soll.

15. Da Jesus nun merkte, daß sie kommen würden und ihn haschen, daß sie ihn zum König machten, entwich er abermals auf den Berg, er selbst allein.

16. Am Abend aber gingen die Jünger hinab an das Meer

17. und traten in das Schiff und kamen über das Meer gen Kapernaum. Und es war schon finster geworden, und Jesus war nicht zu ihnen gekommen.

luokseen;

18 ja järvi aaltoili ankarasti kovan tuulen puhaltaessa.

19 Kun he olivat soutaneet noin viisikolmatta tai kolmekymmentä vakomittaa, näkivät he Jeesuksen kävelevän järven päällä ja tulevan lähelle venettä; ja he peljästyivät.

20 Mutta hän sanoi heille: "Minä se olen; älkää peljätkö".

21 Niin he tahtoivat ottaa hänet venheeseen, ja kohta venhe saapui sen maan rantaan, jonne he olivat matkalla.

22 Seuraavana päivänä kansa yhä vielä oli järven toisella puolella, sillä he olivat nähneet, ettei siellä ollut muuta venettä kuin se yksi ja ettei Jeesus mennyt opetuslastensa kanssa venheeseen, vaan että hänen opetuslapsensa lähtivät yksinään pois.

23 Kuitenkin oli muita venheitä tullut Tiberiaasta lähelle sitä

18. And the sea arose by reason of a great wind that blew.

19. So when they had rowed about five and twenty or thirty furlongs, they see Jesus walking on the sea, and drawing nigh unto the ship: and they were afraid.

20. But he saith unto them, It is I; be not afraid.

21. Then they willingly received him into the ship: and immediately the ship was at the land whither they went.

22. The day following, when the people which stood on the other side of the sea saw that there was none other boat there, save that one whereinto his disciples were entered, and that Jesus went not with his disciples into the boat, but that his disciples were gone away alone;

23. Howbeit there came other boats from Tiberias nigh unto the

18. Und das Meer erhob sich von einem großen Winde.

19. Da sie nun gerudert hatten bei fünfundzwanzig oder dreißig Feld Wegs, sahen sie Jesum auf dem Meere dahergehen und nahe zum Schiff kommen; und sie fürchteten sich.

20. Er aber sprach zu ihnen: Ich bin's; fürchtet euch nicht!

21. Da wollten sie ihn in das Schiff nehmen; und alsbald war das Schiff am Lande, da sie hin fuhren.

22. Des anderen Tages sah das Volk, das diesseit des Meeres stand, daß kein anderes Schiff daselbst war denn das eine, darin seine Jünger getreten waren, und daß Jesus nicht mit seinen Jüngern in das Schiff getreten war, sondern allein seine Jünger waren weggefahren.

23. Es kamen aber andere Schiffe von Tiberias nahe zur

paikkaa, jossa he olivat syöneet leipää, sittenkuin Herra oli lausunut kiitoksen.

24 Kun siis kansa näki, ettei Jeesus ollut siellä eivätkä hänen opetuslapsensa, astuivat hekin venheisiin ja menivät Kapernaumiin ja etsivät Jeesusta.

25 Ja kun he löysivät hänet järven toiselta puolelta, sanoivat he hänelle: "Rabbi, milloin tulit tänne?"

26 Jeesus vastasi heille ja sanoi: "Totisesti, totisesti minä sanon teille: ette te minua sentähden etsi, että olette nähneet tunnustekoja, vaan sentähden, että saitte syödä niitä leipiä ja tulitte ravituiksi.

27 Älkää hankkiko sitä ruokaa, joka katoaa, vaan sitä ruokaa, joka pysyy hamaan iankaikkiseen elämään ja jonka Ihmisen Poika on teille antava; sillä häneen on Isä, Jumala itse, sinettinsä painanut."

place where they did eat bread, after that the Lord had given thanks:)

24. When the people therefore saw that Jesus was not there, neither his disciples, they also took shipping, and came to Capernaum, seeking for Jesus.

25. And when they had found him on the other side of the sea, they said unto him, Rabbi, when camest thou hither?

26. Jesus answered them and said, Verily, verily, I say unto you, Ye seek me, not because ye saw the miracles, but because ye did eat of the loaves, and were filled.

27. Labour not for the meat which perisheth, but for that meat which endureth unto everlasting life, which the Son of man shall give unto you: for him hath God the Father sealed.

Stätte, da sie das Brot gegessen hatten durch des HERRN Danksagung.

24. Da nun das Volk sah, daß Jesus nicht da war noch seine Jünger, traten sie auch in Schiffe und kamen gen Kapernaum und suchten Jesum.

25. Und da sie ihn fanden jenseit des Meeres, sprachen sie zu ihm: Rabbi, wann bist du hergekommen?

26. Jesus antwortete ihnen und sprach: Wahrlich, wahrlich ich sage euch: Ihr sucht mich nicht darum, daß ihr Zeichen gesehen habt, sondern daß ihr von dem Brot gegessen habt und seid satt geworden.

27. Wirket Speise, nicht, die vergänglich ist, sondern die da bleibt in das ewige Leben, welche euch des Menschen Sohn geben wird; denn den hat Gott der Vater versiegelt.

28 Niin he sanoivat hänelle:
"Mitä meidän pitää tekemän, että me Jumalan tekoja tekisimme?"

29 Jeesus vastasi ja sanoi heille:
"Se on Jumalan teko, että te uskotte häneen, jonka Jumala on lähettänyt".

30 He sanoivat hänelle: "Minkä tunnusteon sinä sitten teet, että me näkisimme sen ja uskoisimme sinua? Minkä teon sinä teet?"

31 Meidän isämme söivät mannaa erämaassa, niinkuin kirjoitettu on: 'Hän antoi leipää taivaasta heille syötäväksi'."

32 Niin Jeesus sanoi heille:
"Totisesti, totisesti minä sanon teille: ei Mooses antanut teille sitä leipää taivaasta, vaan minun Isäni antaa teille taivaasta totisen leivän.

33 Sillä Jumalan leipä on se, joka tulee alas taivaasta ja antaa maailmalle elämän."

34 Niin he sanoivat hänelle:

28. Then said they unto him,
What shall we do, that we might work the works of God?

29. Jesus answered and said unto them, This is the work of God, that ye believe on him whom he hath sent.

30. They said therefore unto him, What sign shewest thou then, that we may see, and believe thee? what dost thou work?

31. Our fathers did eat manna in the desert; as it is written, He gave them bread from heaven to eat.

32. Then Jesus said unto them, Verily, verily, I say unto you, Moses gave you not that bread from heaven; but my Father giveth you the true bread from heaven.

33. For the bread of God is he which cometh down from heaven, and giveth life unto the world.

34. Then said they unto him,

28. Da sprachen sie zu ihm: Was sollen wir tun, daß wir Gottes Werke wirken?

29. Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Das ist Gottes Werk, daß ihr an den glaubt, den er gesandt hat.

30. Da sprachen sie zu ihm: Was tust du denn für ein Zeichen, auf daß wir sehen und glauben dir? Was wirkst du?

31. Unsere Väter haben Manna gegessen in der Wüste, wie geschrieben steht: "Er gab ihnen Brot vom Himmel zu essen."

32. Da sprach Jesus zu ihnen: Wahrlich, wahrlich ich sage euch: Mose hat euch nicht das Brot vom Himmel gegeben, sondern mein Vater gibt euch das rechte Brot vom Himmel.

33. Denn dies ist das Brot Gottes, das vom Himmel kommt und gibt der Welt das Leben.

34. Da sprachen sie zu ihm:

"Herra, anna meille aina sitä leipää".

35 Jeesus sanoi heille: "Minä olen elämän leipä; joka tulee minun tyköni, se ei koskaan isoaa, ja joka uskoo minuun, se ei koskaan janoa.

36 Mutta minä olen sanonut teille, että te olette nähneet minut, ettekä kuitenkaan usko.

37 Kaikki, minkä Isä antaa minulle, tulee minun tyköni; ja sitä, joka minun tyköni tulee, minä en heitä ulos.

38 Sillä minä olen tullut taivaasta, en tekemään omaa tahtoani, vaan hänen tahtonsa, joka on minut lähettänyt.

39 Ja minun lähettäjäni (,Isän) tahto on se, että minä kaikista niistä, jotka hän on minulle antanut, en kadota yhtäkään, vaan herätän heidät viimeisenä päivänä.

40 Sillä minun Isäni tahto on se, että jokaisella, joka näkee Pojan

Lord, evermore give us this bread.

35. And Jesus said unto them, I am the bread of life: he that cometh to me shall never hunger; and he that believeth on me shall never thirst.

36. But I said unto you, That ye also have seen me, and believe not.

37. All that the Father giveth me shall come to me; and him that cometh to me I will in no wise cast out.

38. For I came down from heaven, not to do mine own will, but the will of him that sent me.

39. And this is the Father's will which hath sent me, that of all which he hath given me I should lose nothing, but should raise it up again at the last day.

40. And this is the will of him that sent me, that every one which

HERR, gib uns allewege solch Brot.

35. Jesus aber sprach zu ihnen: Ich bin das Brot des Lebens. Wer zu mir kommt, den wird nicht hungern; und wer an mich glaubt, den wird nimmermehr dürsten.

36. Aber ich habe es euch gesagt, daß ihr mich gesehen habt, und glaubet doch nicht.

37. Alles, was mir mein Vater gibt, das kommt zu mir; und wer zu mir kommt, den werde ich nicht hinausstoßen.

38. Denn ich bin vom Himmel gekommen, nicht daß ich meinen Willen tue, sondern den Willen des, der mich gesandt hat.

39. Das ist aber der Wille des Vaters, der mich gesandt hat, daß ich nichts verliere von allem, was er mir gegeben hat, sondern daß ich's auferwecke am Jüngsten Tage.

40. Denn das ist der Wille des, der mich gesandt hat, daß, wer

ja uskoo häneen, on iankaikkinen elämä; ja minä herätän hänet viimeisenä päivänä."

41 Niin juutalaiset nurisivat häntä vastaan, koska hän sanoi: "Minä olen se leipä, joka on tullut alas taivaasta";

42 ja he sanoivat: "Eikö tämä ole Jeesus, Joosefin poika, jonka isän ja äidin me tunnemme? Kuinka hän sitten sanoo: 'Minä olen tullut alas taivaasta'?"

43 Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Älkää nurisko keskenänne.

44 Ei kukaan voi tulla minun tyköni, ellei Isä, joka on minut lähettänyt, häntä vedä; ja minä herätän hänet viimeisenä päivänä.

45 Profeetoissa on kirjoitettuna: 'Ja he tulevat kaikki Jumalan opettamiksi'. Jokainen, joka on Isältä kuullut ja oppinut, tulee minun tyköni.

46 Ei niin, että kukaan olisi Isää

seeth the Son, and believeth on him, may have everlasting life: and I will raise him up at the last day.

41. The Jews then murmured at him, because he said, I am the bread which came down from heaven.

42. And they said, Is not this Jesus, the son of Joseph, whose father and mother we know how is it then that he saith, I came down from heaven

43. Jesus therefore answered and said unto them, Murmur not among yourselves.

44. No man can come to me, except the Father which hath sent me draw him: and I will raise him up at the last day.

45. It is written in the prophets, And they shall be all taught of God. Every man therefore that hath heard, and hath learned of the Father, cometh unto me.

46. Not that any man hath seen

den Sohn sieht und glaubt an ihn, habe das ewige Leben; und ich werde ihn auferwecken am Jüngsten Tage.

41. Da murrten die Juden darüber, daß er sagte: Ich bin das Brot, daß vom Himmel gekommen ist,

42. und sprachen: Ist dieser nicht Jesus, Josephs Sohn, des Vater und Mutter wir kennen? Wie spricht er denn: Ich bin vom Himmel gekommen?

43. Jesus antwortete und sprach zu ihnen: Murret nicht untereinander.

44. Es kann niemand zu mir kommen, es sei denn, daß ihn ziehe der Vater, der mich gesandt hat; und ich werde ihn auferwecken am Jüngsten Tage.

45. Es steht geschrieben in den Propheten: "Sie werden alle von Gott gelehrt sein." Wer es nun hört vom Vater und lernt es, der kommt zu mir.

46. Nicht daß jemand den Vater

nähnyt; ainoastaan hän, joka on Jumalasta, on nähnyt Isän.

the Father, save he which is of God, he hath seen the Father.

habe gesehen, außer dem, der vom Vater ist; der hat den Vater gesehen.

47 Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka uskoo (minuun), sillä on iankaikkinen elämä.

47. Verily, verily, I say unto you, He that believeth on me hath everlasting life.

47. Wahrlich, wahrlich ich sage euch: Wer an mich glaubt, der hat das ewige Leben.

48 Minä olen elämän leipä.

48. I am that bread of life.

48. Ich bin das Brot des Lebens.

49 Teidän isänne söivät mannaa erämaassa, ja he kuolivat.

49. Your fathers did eat manna in the wilderness, and are dead.

49. Eure Väter haben Manna gegessen in der Wüste und sind gestorben.

50 Mutta tämä on se leipä, joka tulee alas taivaasta, että se, joka sitä syö, ei kuolisi.

50. This is the bread which cometh down from heaven, that a man may eat thereof, and not die.

50. Dies ist das Brot, das vom Himmel kommt, auf daß, wer davon isset, nicht sterbe.

51 Minä olen se elävä leipä, joka on tullut alas taivaasta. Jos joku syö tätä leipää, hän elää iankaikkisesti. Ja se leipä, jonka minä annan, on minun lihani, maailman elämän puolesta."

51. I am the living bread which came down from heaven: if any man eat of this bread, he shall live for ever: and the bread that I will give is my flesh, which I will give for the life of the world.

51. Ich bin das lebendige Brot, vom Himmel gekommen. Wer von diesem Brot essen wird, der wird leben in Ewigkeit. Und das Brot, daß ich geben werde, ist mein Fleisch, welches ich geben werde für das Leben der Welt.

52 Silloin juutalaiset riitelivät keskenään sanoen: "Kuinka tämä voi antaa lihansa meille syötäväksi?"

52. The Jews therefore strove among themselves, saying, How can this man give us his flesh to eat?

52. Da zankten die Juden untereinander und sprachen: Wie kann dieser uns sein Fleisch zu essen geben?

53 Niin Jeesus sanoi heille: "Totisesti, totisesti minä sanon

53. Then Jesus said unto them, Verily, verily, I say unto you,

53. Jesus sprach zu ihnen: Wahrlich, wahrlich ich sage

teille: ellette syö Ihmisen Pojan lihaa ja juo hänen vertansa, ei teillä ole elämää itsessänne.

54 Joka syö minun lihani ja juo minun vereni, sillä on iankaikkinen elämä, ja minä herätän hänet viimeisenä päivänä.

55 Sillä minun lihani on totinen ruoka, ja minun vereni on totinen juoma.

56 Joka syö minun lihani ja juo minun vereni, se pysyy minussa, ja minä hänessä.

57 Niinkuin Isä, joka elää, on minut lähettänyt, ja minä elän Isän kautta, niin myös se, joka minua syö, elää minun kauttani.

58 Tämä on se leipä, joka tuli alas taivaasta. Ei ole, niinkuin oli teidän isienne: he söivät ja kuolivat; joka tätä leipää syö, se elää iankaikkisesti."

59 Tämän hän puhui

Except ye eat the flesh of the Son of man, and drink his blood, ye have no life in you.

54. Whoso eateth my flesh, and drinketh my blood, hath eternal life; and I will raise him up at the last day.

55. For my flesh is meat indeed, and my blood is drink indeed.

56. He that eateth my flesh, and drinketh my blood, dwelleth in me, and I in him.

57. As the living Father hath sent me, and I live by the Father: so he that eateth me, even he shall live by me.

58. This is that bread which came down from heaven: not as your fathers did eat manna, and are dead: he that eateth of this bread shall live for ever.

59. These things said he in the

euch: Werdet ihr nicht essen das Fleisch des Menschensohnes und trinken sein Blut, so habt ihr kein Leben in euch.

54. Wer mein Fleisch isset und trinket mein Blut, der hat das ewige Leben, und ich werde ihn am Jüngsten Tage auferwecken.

55. Denn mein Fleisch ist die rechte Speise, und mein Blut ist der rechte Trank.

56. Wer mein Fleisch isset und trinket mein Blut, der bleibt in mir und ich in ihm.

57. Wie mich gesandt hat der lebendige Vater und ich lebe um des Vaters willen, also, wer mich isset, der wird auch leben um meinetwillen.

58. Dies ist das Brot, das vom Himmel gekommen ist; nicht, wie eure Väter haben Manna gegessen und sind gestorben: wer dies Brot isset, der wird leben in Ewigkeit.

59. Solches sagte er in der

synagoogassa opettaessaan Kapernaumissa.

60 Niin monet hänen opetuslapsistansa, sen kuultuaan, sanoivat: "Tämä on kova puhe, kuka voi sitä kuulla?"

61 Mutta kun Jeesus sydämessään tiesi, että hänen opetuslapsensa siitä nurisivat, sanoi hän heille: "Loukkaako tämä teitä?"

62 Mitä sitten, jos saatte nähdä Ihmisen Pojan nousevan sinne, missä hän oli ennen!

63 Henki on se, joka eläväksi tekee; ei liha mitään hyödytä. Ne sanat, jotka minä olen teille puhunut, ovat henki ja ovat elämä.

64 Mutta teissä on muutamia, jotka eivät usko." Sillä Jeesus tiesi alusta asti, ketkä ne olivat, jotka eivät uskoneet, ja kuka se oli, joka oli kavaltava hänet.

65 Ja hän sanoi: "Sentähden minä olen sanonut teille, ettei

synagogue, as he taught in Capernaum.

60. Many therefore of his disciples, when they had heard this, said, This is an hard saying; who can hear it?

61. When Jesus knew in himself that his disciples murmured at it, he said unto them, Doth this offend you

62. What and if ye shall see the Son of man ascend up where he was before?

63. It is the spirit that quickeneth; the flesh profiteth nothing: the words that I speak unto you, they are spirit, and they are life.

64. But there are some of you that believe not. For Jesus knew from the beginning who they were that believed not, and who should betray him.

65. And he said, Therefore said I unto you, that no man can come

Schule, da er lehrte zu Kapernaum.

60. Viele nun seine Jünger, die das hörten, sprachen: Das ist eine harte Rede; wer kann sie hören?

61. Da Jesus aber bei sich selbst merkte, daß seine Jünger darüber murrten, sprach er zu ihnen: Ärgert euch das?

62. Wie, wenn ihr denn sehen werdet des Menschen Sohn auffahren dahin, da er zuvor war?

63. Der Geist ist's, der da lebendig macht; das Fleisch ist nichts nütze. Die Worte, die ich rede, die sind Geist und sind Leben.

64. Aber es sind etliche unter euch, die glauben nicht. (Denn Jesus wußte von Anfang wohl, welche nicht glaubend waren und welcher ihn verraten würde.)

65. Und er sprach: Darum habe ich euch gesagt: Niemand kann

kukaan voi tulla minun tyköni, ellei minun Isäni sitä hänelle anna".

66 Tämän tähden monet hänen opetuslapsistaan vetäytyivät pois eivätkä enää vaeltaneet hänen kanssansa.

67 Niin Jeesus sanoi niille kahdelletoista: "Tahdotteko tekin mennä pois?"

68 Simon Pietari vastasi hänelle: "Herra, kenen tykö me menisimme? Sinulla on iankaikkisen elämän sanat;

69 ja me uskomme ja ymmärrämme, että sinä olet Kristus, elävän Jumalan Poika." [Jumalan Pyhä.]

70 Jeesus vastasi heille: "Enkö minä ole valinnut teitä, te kaksitoista? Ja yksi teistä on perkele."

71 Mutta sen hän sanoi Juudaasta, Simon Iskariotin pojasta; sillä tämä oli hänet kavaltava ja oli yksi niistä kahdestatoista.

unto me, except it were given unto him of my Father.

66. From that time many of his disciples went back, and walked no more with him.

67. Then said Jesus unto the twelve, Will ye also go away

68. Then Simon Peter answered him, Lord, to whom shall we go? thou hast the words of eternal life.

69. And we believe and are sure that thou art that Christ, the Son of the living God.

70. Jesus answered them, Have not I chosen you twelve, and one of you is a devil

71. He spake of Judas Iscariot the son of Simon: for he it was that should betray him, being one of the twelve.

zu mir kommen, es sei ihm denn von meinem Vater gegeben.

66. Von dem an gingen seiner Jünger viele hinter sich und wandelten hinfort nicht mehr mit ihm.

67. Da sprach Jesus zu den Zwölfen: Wollt ihr auch weggehen?

68. Da antwortete ihm Simon Petrus: HERR, wohin sollen wir gehen? Du hast Worte des ewigen Lebens;

69. und wir haben geglaubt und erkannt, daß du bist Christus, der Sohn des lebendigen Gottes.

70. Jesus antwortete ihnen: Habe ich nicht euch Zwölf erwählt? und-euer einer ist ein Teufel!

71. Er redete aber von dem Judas, Simons Sohn, Ischariot; der verriet ihn hernach, und war der Zwölfe einer.

7 luku

Jeesus menee Jerusalemiin lehtimajanjuhlaan 1 – 10, jossa kansa etsii häntä 11 – 13; opettaa pyhäkössä, sanoen oppinsa olevan Jumalasta ja puolustaen sitä, että oli sapattina parantanut sairaan 14 – 24 Toiset tavoittelevat häntä tappaaksensa, toiset uskovat häneen 25 – 31 Jeesus puhuu poismenostaan 32 -36 sekä elävästä vedestä 37 – 44 Fariseusten käskyläiset ja Nikodeemus puolustavat häntä 45 – 53.

1 Ja sen jälkeen Jeesus vaelsi ympäri Galileassa; sillä hän ei tahtonut vaeltaa Juudeassa, koska juutalaiset tavoittelivat häntä tappaaksensa.

2 Ja juutalaisten juhla, lehtimajanjuhla, oli lähellä.

3 Niin hänen veljensä sanoivat hänelle: "Lähde täältä ja mene Juudeaan, että myös sinun opetuslapsesi näkisivät sinun tekosi, joita sinä teet;

4 sillä ei kukaan, joka itse tahtoo tulla julki, tee mitään salassa. Koska sinä näitä tekoja teet, niin ilmoita itsesi maailmalle."

1. After these things Jesus walked in Galilee: for he would not walk in Jewry, because the Jews sought to kill him.

2. Now the Jews' feast of tabernacles was at hand.

3. His brethren therefore said unto him, Depart hence, and go into Judaea, that thy disciples also may see the works that thou doest.

4. For there is no man that doeth any thing in secret, and he himself seeketh to be known openly. If thou do these things, shew thyself to the world.

1. Darnach zog Jesus umher in Galiläa; denn er wollte nicht in Judäa umherziehen, darum daß ihm die Juden nach dem Leben stellten.

2. Es war aber nahe der Juden Fest, die Laubhütten.

3. Da sprachen seine Brüder zu ihm: Mache dich auf von dannen und gehe nach Judäa, auf daß auch deine Jünger sehen, die Werke die du tust.

4. Niemand tut etwas im Verborgenen und will doch frei offenbar sein. Tust du solches, so offenbare dich vor der Welt.

5 Sillä hänen veljensäkään eivät häneen uskoneet.

6 Niin Jeesus sanoi heille: "Minun aikani ei ole vielä tullut; mutta teille aika on aina sovelias.

7 Teitä ei maailma voi vihata, mutta minua se vihaa, sillä minä todistan siitä, että sen teot ovat pahat.

8 Menkää te ylös juhliille; minä en vielä mene näille juhliille, sillä minun aikani ei ole vielä täyttynyt.

9 Tämän hän sanoi heille ja jäi Galileaan.

10 Mutta kun hänen veljensä olivat menneet juhliille, silloin hänkin meni sinne, ei julki, vaan ikäänkuin salaa.

11 Niin juutalaiset etsivät häntä juhlan aikana ja sanoivat: "Missä hän on?"

12 Ja hänestä oli paljon kiistelyä kansassa; muutamat sanoivat: "Hän on hyvä", mutta toiset

5. For neither did his brethren believe in him.

6. Then Jesus said unto them, My time is not yet come: but your time is alway ready.

7. The world cannot hate you; but me it hateth, because I testify of it, that the works thereof are evil.

8. Go ye up unto this feast: I go not up yet unto this feast; for my time is not yet full come.

9. When he had said these words unto them, he abode still in Galilee.

10. But when his brethren were gone up, then went he also up unto the feast, not openly, but as it were in secret.

11. Then the Jews sought him at the feast, and said, Where is he?

12. And there was much murmuring among the people concerning him: for some said,

5. Denn auch seine Brüder glaubten nicht an ihn.

6. Da spricht Jesus zu ihnen: Meine Zeit ist noch nicht hier; eure Zeit aber ist allewege.

7. Die Welt kann euch nicht hassen; mich aber haßt sie, denn ich zeuge von ihr, daß ihre Werke böse sind.

8. Gehet ihr hinauf auf dieses Fest; ich will noch nicht hinaufgehen auf dieses Fest, den meine Zeit ist noch nicht erfüllt.

9. Da er aber das zu ihnen gesagt, blieb er in Galiläa.

10. Als aber seine Brüder waren hinaufgegangen, da ging er auch hinauf zu dem Fest, nicht offenbar, sondern wie heimlich.

11. Da suchten ihn die Juden am Fest und sprachen: Wo ist der?

12. Und es war ein großes Gemurmel unter dem Volk. Etliche sprachen: Er ist fromm;

sanoivat: "Ei ole, vaan hän villitsee kansan".

13 Ei kuitenkaan kukaan puhunut hänestä julkisesti, koska he pelkäsivät juutalaisia.

14 Mutta kun jo puoli juhlaa oli kulunut, meni Jeesus ylös pyhäkköön ja opetti.

15 Niin juutalaiset ihmettelivät ja sanoivat: "Kuinka tämä osaa kirjoituksia, vaikkei ole oppia saanut?"

16 Jeesus vastasi heille ja sanoi: "Minun oppini ei ole minun, vaan hänen, joka on minut lähettänyt.

17 Jos joku tahtoo tehdä hänen tahtonsa, tulee hän tuntemaan, onko tämä oppi Jumalasta, vai puhunko minä omiani.

18 Joka omiaan puhuu, se pyytää omaa kunniaansa, mutta joka pyytää lähettäjänsä kunniaa, se on totinen, eikä hänessä ole vääryyttä.

He is a good man: others said, Nay; but he deceiveth the people.

13. Howbeit no man spake openly of him for fear of the Jews.

14. Now about the midst of the feast Jesus went up into the temple, and taught.

15. And the Jews marvelled, saying, How knoweth this man letters, having never learned?

16. Jesus answered them, and said, My doctrine is not mine, but his that sent me.

17. If any man will do his will, he shall know of the doctrine, whether it be of God, or whether I speak of myself.

18. He that speaketh of himself seeketh his own glory: but he that seeketh his glory that sent him, the same is true, and no unrighteousness is in him.

die andern aber sprachen: Nein, er verführt das Volk.

13. Niemand aber redete frei von ihm um der Furcht willen vor den Juden.

14. Aber mitten im Fest ging Jesus hinauf in den Tempel und lehrte.

15. Und die Juden verwunderten sich und sprachen: Wie kann dieser die Schrift, so er sie doch nicht gelernt hat?

16. Jesus antwortete ihnen und sprach: Meine Lehre ist nicht mein, sondern des, der mich gesandt hat.

17. So jemand will des Willen tun, der wird innewerden, ob diese Lehre von Gott sei, oder ob ich von mir selbst rede.

18. Wer von sich selbst redet, der sucht seine eigene Ehre; wer aber sucht die Ehre des, der ihn gesandt hat, der ist wahrhaftig, und ist keine Ungerechtigkeit an ihm.

19 Eikö Mooses ole antanut teille lakia? Ja kukaan teistä ei lakia täytä. Miksi tavoittelette minua tappaaksenne?"

20 Kansa vastasi: "Sinussa on riivaaja; kuka sinua tavoittelee tappaaksensa?"

21 Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Yhden teon minä tein, ja te kaikki kummastelette.

22 Mooses antoi teille ympärileikkauksen — ei niin, että se olisi Moosekselta, vaan se on isiltä — ja sapattinakin te ympärileikkaatte ihmisen.

23 Sentähden: jos ihminen saa ympärileikkauksen sapattina, ettei Mooseksen lakia rikottaisi, miksi te olette vihoissanne minulle siitä, että minä tein koko ihmisen terveeksi sapattina?"

24 Älkää tuomitko näön mukaan, vaan tuomitkaa oikea tuomio."

19. Did not Moses give you the law, and yet none of you keepeth the law? Why go ye about to kill me?

20. The people answered and said, Thou hast a devil: who goeth about to kill thee?

21. Jesus answered and said unto them, I have done one work, and ye all marvel.

22. Moses therefore gave unto you circumcision; (not because it is of Moses, but of the fathers;) and ye on the sabbath day circumcise a man.

23. If a man on the sabbath day receive circumcision, that the law of Moses should not be broken; are ye angry at me, because I have made a man every whit whole on the sabbath day?

24. Judge not according to the appearance, but judge righteous judgment.

19. Hat euch nicht Mose das Gesetz gegeben? und niemand unter euch tut das Gesetz.

Warum sucht ihr mich zu töten?

20. Das Volk antwortete und sprach: Du hast den Teufel; wer versucht dich zu töten?

21. Jesus antwortete und sprach: Ein einziges Werk habe ich getan, und es wundert euch alle.

22. Mose hat euch darum gegeben die Beschneidung, nicht daß sie von Mose kommt, sondern von den Vätern, und ihr beschneidet den Menschen am Sabbat.

23. So ein Mensch die Beschneidung annimmt am Sabbat, auf daß nicht das Gesetz Mose's gebrochen werde, zürnet ihr denn über mich, daß ich den ganzen Menschen habe am Sabbat gesund gemacht?

24. Richtet nicht nach dem Ansehen, sondern richtet ein rechtes Gericht.

25 Niin muutamat jerusalemlaisista sanoivat: "Eikö tämä ole se, jota he tavoittelevat tappaaksensa?"

26 Ja katso, hän puhuu vapaasti, eivätkä he sano hänelle mitään. Olisivatko hallitusmiehet tosiaan saaneet tietoonsa, että tämä on Kristus?

27 Kuitenkin, me tiedämme, mistä tämä on; mutta kun Kristus tulee, niin ei kukaan tiedä, mistä hän on."

28 Niin Jeesus puhui pyhäkössä suurella äänellä, opetti ja sanoi: "Te tunnette minut ja tiedätte, mistä minä olen; ja itsestäni minä en ole tullut, vaan hän, joka minut on lähettänyt, on oikea lähettäjä, ja häntä te ette tunne.

29 Minä tunnen hänet, sillä hänestä minä olen, ja hän on minut lähettänyt."

30 Niin heillä oli halu ottaa hänet kiinni; mutta ei kukaan käynyt häneen käsiksi, sillä hänen hetkensä ei ollut vielä tullut.

25. Then said some of them of Jerusalem, Is not this he, whom they seek to kill?

26. But, lo, he speaketh boldly, and they say nothing unto him. Do the rulers know indeed that this is the very Christ?

27. Howbeit we know this man whence he is: but when Christ cometh, no man knoweth whence he is.

28. Then cried Jesus in the temple as he taught, saying, Ye both know me, and ye know whence I am: and I am not come of myself, but he that sent me is true, whom ye know not.

29. But I know him: for I am from him, and he hath sent me.

30. Then they sought to take him: but no man laid hands on him, because his hour was not yet come.

25. Da sprachen etliche aus Jerusalem: Ist das nicht der, den sie suchten zu töten?

26. Und siehe zu, er redet frei, und sie sagen nichts. Erkennen unsere Obersten nun gewiß, daß er gewiß Christus sei?

27. Doch wir wissen, woher dieser ist; wenn aber Christus kommen wird, so wird niemand wissen, woher er ist.

28. Da rief Jesus im Tempel und sprach: Ja, ihr kennet mich und wisset, woher ich bin; und von mir selbst bin ich nicht gekommen, sondern es ist ein Wahrhaftiger, der mich gesandt hat, welchen ihr nicht kennet.

29. Ich kenne ihn aber; denn ich bin von ihm, und er hat mich gesandt.

30. Da suchten sie ihn zu greifen; aber niemand legte die Hand an ihn, denn seine Stunde war noch nicht gekommen.

31 Mutta monet kansasta uskoivat häneen ja sanoivat: "Kun Kristus tulee, tehneekö hän enemmän tunnustekoja, kuin tämä on tehnyt?"

32 Fariseukset kuulivat kansan näin kiistelevän hänestä; niin ylipapit ja fariseukset lähettivät palvelijoita ottamaan häntä kiinni.

33 Mutta Jeesus sanoi: "Minä olen vielä vähän aikaa teidän kanssanne, ja sitten minä menen pois hänen tykönsä, joka on minut lähettänyt.

34 Silloin te etsitte minua, mutta ette löydä; ja missä minä olen, sinne te ette voi tulla."

35 Niin juutalaiset sanoivat keskenään: "Minne tämä aikoo mennä, koska emme voi löytää häntä? Eihän vain aikone mennä niiden luo, jotka asuvat hajallaan kreikkalaisten keskellä, ja opettaa kreikkalaisia?"

36 Mitä tämä sana on, jonka hän sanoi: 'Te etsitte minua, mutta

31. And many of the people believed on him, and said, When Christ cometh, will he do more miracles than these which this man hath done?

32. The Pharisees heard that the people murmured such things concerning him; and the Pharisees and the chief priests sent officers to take him.

33. Then said Jesus unto them, Yet a little while am I with you, and then I go unto him that sent me.

34. Ye shall seek me, and shall not find me: and where I am, thither ye cannot come.

35. Then said the Jews among themselves, Whither will he go, that we shall not find him? will he go unto the dispersed among the Gentiles, and teach the Gentiles?

36. What manner of saying is this that he said, Ye shall seek

31. Aber viele vom Volk glaubten an ihn und sprachen: Wenn Christus kommen wird, wird er auch mehr Zeichen tun, denn dieser tut?

32. Und es kam vor die Pharisäer, daß das Volk solches von ihm murmelte. Da sandten die Pharisäer und Hohenpriester Knechte aus, das sie ihn griffen.

33. Da sprach Jesus zu ihnen: Ich bin noch eine kleine Zeit bei euch, und dann gehe ich hin zu dem, der mich gesandt hat.

34. Ihr werdet mich suchen, und nicht finden; und wo ich bin, könnet ihr nicht hin kommen.

35. Da sprachen die Juden untereinander: Wo soll dieser hin gehen, daß wir ihn nicht finden sollen? Will er zu den Zerstreuten unter den Griechen gehen und die Griechen lehren?

36. Was ist das für eine Rede, daß er sagte: "Ihr werdet mich

ette löydä', ja: 'Missä minä olen, sinne te ette voi tulla'?"

37 Mutta juhlan viimeisenä, suurena päivänä Jeesus seiso i ja huusi ja sanoi: "Jos joku janoaa, niin tulkoon minun tyköni ja juokoon.

38 Joka uskoo minuun, hänen sisimmästään on, niinkuin Raamattu sanoo, juokseva elävän veden virrat."

39 Mutta sen hän sanoi Hengestä, joka niiden piti saaman, jotka uskoivat häneen; sillä Henki ei ollut vielä tullut, koska Jeesus ei vielä ollut kirkastettu.

40 Niin muutamat kansasta, kuultuaan nämä sanat, sanoivat: "Tämä on totisesti se profeetta".

41 Toiset sanoivat: "Tämä on Kristus". Mutta toiset sanoivat: "Ei suinkaan Kristus tule Galileasta?"

42 Eikö Raamattu sano, että

me, and shall not find me: and where I am, thither ye cannot come

37. In the last day, that great day of the feast, Jesus stood and cried, saying, If any man thirst, let him come unto me, and drink.

38. He that believeth on me, as the scripture hath said, out of his belly shall flow rivers of living water.

39. But this spake he of the Spirit, which they that believe on him should receive: for the Holy Ghost was not yet given; because that Jesus was not yet glorified.)

40. Many of the people therefore, when they heard this saying, said, Of a truth this is the Prophet.

41. Others said, This is the Christ. But some said, Shall Christ come out of Galilee?

42. Hath not the scripture said,

suchen, und nicht finden; und wo ich bin, da könnet ihr nicht hin kommen"?"

37. Aber am letzten Tage des Festes, der am herrlichsten war, trat Jesus auf, rief und sprach: Wen da dürstet, der komme zu mir und trinke!

38. Wer an mich glaubt, wie die Schrift sagt, von des Leibe werden Ströme des lebendigen Wassers fließen.

39. Das sagte er aber von dem Geist, welchen empfangen sollten, die an ihn glaubten; denn der Heilige Geist war noch nicht da, denn Jesus war noch nicht verklärt.

40. Viele nun vom Volk, die diese Rede hörten, sprachen: Dieser ist wahrlich der Prophet.

41. Andere sprachen: Er ist Christus. Etliche aber sprachen: Soll Christus aus Galiläa kommen?

42. Spricht nicht die Schrift: von

Kristus on oleva Daavidin jälkeläisiä ja tuleva pienestä Beethlehemin kaupungista, jossa Daavid oli?"

43 Niin syntyi kansassa eripuraisuutta hänen tähtensä.

44 Ja muutamat heistä tahtoivat ottaa hänet kiinni. Mutta ei kukaan käynyt häneen käsiksi.

45 Niin palvelijat palasivat ylipappien ja fariseusten luo, ja nämä sanoivat heille: "Miksi ette tuoneet häntä tänne?"

46 Palvelijat vastasivat: "Ei ole koskaan ihminen puhunut niin, kuin se mies puhuu".

47 Niin fariseukset vastasivat heille: "Oletteko tekin eksytetyt?"

48 Onko kukaan hallitusmiehistä uskonut häneen tai kukaan fariseuksista?"

49 Mutta tuo kansa, joka ei lakia tunne, on kirottu."

50 Niin Nikodeemus, joka ennen

That Christ cometh of the seed of David, and out of the town of Bethlehem, where David was?"

43. So there was a division among the people because of him.

44. And some of them would have taken him; but no man laid hands on him.

45. Then came the officers to the chief priests and Pharisees; and they said unto them, Why have ye not brought him?"

46. The officers answered, Never man spake like this man.

47. Then answered them the Pharisees, Are ye also deceived?"

48. Have any of the rulers or of the Pharisees believed on him?"

49. But this people who knoweth not the law are cursed.

50. Nicodemus saith unto them,

dem Samen Davids und aus dem Flecken Bethlehem, da David war, soll Christus kommen?"

43. Also ward eine Zwietracht unter dem Volk über ihn.

44. Es wollten aber etliche ihn greifen; aber niemand legte die Hand an ihn.

45. Die Knechte kamen zu den Hohenpriestern und Pharisäern; und sie sprachen zu ihnen: Warum habt ihr ihn nicht gebracht?"

46. Die Knechte antworteten: Es hat nie ein Mensch also geredet wie dieser Mensch.

47. Da antworteten ihnen die Pharisäer: Seid ihr auch verführt?"

48. Glaubt auch irgendein Oberster oder Pharisäer an ihn?"

49. sondern das Volk, das nichts vom Gesetz weiß, ist verflucht.

50. Spricht zu ihnen Nikodemus,

oli käynyt Jeesuksen luona ja joka oli yksi heistä, sanoi heille: 51 Tuomitseeko lakimme ketään, ennenkuin häntä on kuulusteltu ja saatu tietää, mitä hän on tehnyt?	(he that came to Jesus by night, being one of them,) 51. Doth our law judge any man, before it hear him, and know what he doeth?	der bei der Nacht zu ihm kam, welcher einer unter ihnen war: 51. Richtet unser Gesetz auch einen Menschen, ehe man ihn verhört und erkennt, was er tut?
52 He vastasivat ja sanoivat hänelle: "Oletko sinäkin Galileasta? Tutki ja näe, ettei Galileasta nouse profeettaa."	52. They answered and said unto him, Art thou also of Galilee? Search, and look: for out of Galilee ariseth no prophet.	52. Sie antworteten und sprachen zu ihm: Bist du auch ein Galiläer? Forache und siehe, aus Galiläa steht kein Prophet auf.
53 Ja he menivät kukin kotiinsa.	53. And every man went unto his own house.	53. Und ein jeglicher ging also heim.

8 luku

Jeesus jättää tuomitsematta erään langenneen naisen 1 – 11, sanoo olevansa maailman valkeus 12, puhuu omasta ja Isänsä todistuksesta 13 – 20, tulostaan Isän tyköä ja poismenostaan 21 – 30 sekä todellisesta vapaudesta 31 – 47, puolustaa itseään ja nuhtelee juutalaisia; nämä yrittävät kivittää hänet 48 – 59.

1 Mutta Jeesus meni Öljymäelle.	1. Jesus went unto the mount of Olives.	1. Jesus aber ging an den Ölberg.
2 Ja varhain aamulla hän taas saapui pyhäkköön, ja kaikki kansa tuli hänen luoksensa; ja	2. And early in the morning he came again into the temple, and all the people came unto him;	2. Und frühmorgens kam er wieder in den Tempel, und alles Volk kam zu ihm; und er setzte

hän istuutui ja opetti heitä.

3 Silloin kirjanoppineet ja fariseukset toivat hänen luoksensa aviorikoksesta kiinniotetun naisen, asettivat hänet keskelle

4 ja sanoivat Jeesukselle: "Opettaja, tämä nainen on tavattu itse teosta, aviorikosta tekemästä.

5 Ja Mooses on laissa antanut meille käskyn, että tuommoiset on kivitettävä. Mitäs sinä sanot?"

6 Mutta sen he sanoivat kiusaten häntä, päästäkseen häntä syyttämään. Silloin Jeesus kumartui alas ja kirjoitti sormellaan maahan.

7 Mutta kun he yhä edelleen kysyivät häneltä, ojensi hän itsensä ja sanoi heille: "Joka teistä on synnitön, se heittäköön häntä ensimmäisenä kivellä".

8 Ja taas hän kumartui alas ja kirjoitti maahan.

and he sat down, and taught them.

3. And the scribes and Pharisees brought unto him a woman taken in adultery; and when they had set her in the midst,

4. They say unto him, Master, this woman was taken in adultery, in the very act.

5. Now Moses in the law commanded us, that such should be stoned: but what sayest thou?

6. This they said, tempting him, that they might have to accuse him. But Jesus stooped down, and with his finger wrote on the ground, as though he heard them not.

7. So when they continued asking him, he lifted up himself, and said unto them, He that is without sin among you, let him first cast a stone at her.

8. And again he stooped down, and wrote on the ground.

sich und lehrte sie.

3. Aber die Schriftgelehrten und Pharisäer brachten ein Weib zu ihm, im Ehebruch ergriffen, und stellten sie in die Mitte dar

4. und sprachen zu ihm: Meister, dies Weib ist ergriffen auf frischer Tat im Ehebruch.

5. Mose aber hat uns im Gesetz geboten, solche zu steinigen; was sagst du?

6. Das sprachen sie aber, ihn zu versuchen, auf daß sie eine Sache wider ihn hätten. Aber Jesus bückte sich nieder und schrieb mit dem Finger auf die Erde. {} {}

7. Als sie nun anhielten, ihn zu fragen, richtete er sich auf und sprach zu ihnen: Wer unter euch ohne Sünde ist, der werfe den ersten Stein auf sie.

8. Und bückte sich wieder nieder und schrieb auf die Erde.

9 Kun he tämän kuulivat ja heidän omatuntonsa todisti heidät syyllisiksi, menivät he pois, toinen toisensa perästä, vanhimmista alkaen viimeisiin asti; ja siihen jäi ainoastaan Jeesus sekä nainen, joka seisoi hänen edessään.

10 Ja kun Jeesus ojensi itsensä eikä nähnyt ketään muuta kuin naisen, sanoi hän hänelle: "Nainen, missä ne ovat, sinun syyttäjäsi? Eikö kukaan ole sinua tuominnut?"

11 Hän vastasi: "Herra, ei kukaan". Niin Jeesus sanoi hänelle: "En minäkään sinua tuomitse; mene, äläkä tästedes enää syntiä tee".

12 Niin Jeesus taas puhui heille sanoen: "Minä olen maailman valkeus; joka minua seuraa, se ei pimeydessä vaella, vaan hänellä on oleva elämän valkeus".

13 Niin fariseukset sanoivat hänelle: "Sinä todistat itsestäsi;

9. And they which heard it, being convicted by their own conscience, went out one by one, beginning at the eldest, even unto the last: and Jesus was left alone, and the woman standing in the midst.

10. When Jesus had lifted up himself, and saw none but the woman, he said unto her, Woman, where are those thine accusers hath no man condemned thee

11. She said, No man, Lord. And Jesus said unto her, Neither do I condemn thee: go, and sin no more.

12. Then spake Jesus again unto them, saying, I am the light of the world: he that followeth me shall not walk in darkness, but shall have the light of life.

13. The Pharisees therefore said unto him, Thou bearest record of

9. Da sie aber das hörten, gingen sie hinaus (von ihrem Gewissen überführt), einer nach dem andern, von den Ältesten bis zu den Geringsten; und Jesus ward gelassen allein und das Weib in der Mitte stehend.

10. Jesus aber richtete sich auf; und da er niemand sah denn das Weib, sprach er zu ihr: Weib, wo sind sie, deine Verkläger? Hat dich niemand verdammt?

11. Sie aber sprach: HERR, niemand. Jesus aber sprach: So verdamme ich dich auch nicht; gehe hin und sündige hinfort nicht mehr!

12. Da redete Jesus abermals zu ihnen und sprach: Ich bin das Licht der Welt; wer mir nachfolgt, der wird nicht wandeln in der Finsternis, sondern wir das Licht des Lebens haben.

13. Da sprachen die Pharisäer zu ihm: Du zeugst von dir selbst;

sinun todistuksesi ei ole pätevä".
 14 Jeesus vastasi ja sanoi heille:
 "Vaikka minä todistankin
 itsestäni, on todistukseni pätevä,
 sillä minä tiedän, mistä minä olen
 tullut ja mihin minä menen; mutta
 te ette tiedä, mistä minä tulen,
 ettekä, mihin minä menen.

15 Te tuomitsette lihan mukaan;
 minä en tuomitse ketään.

16 Ja vaikka minä tuomitsisinkin,
 niin minun tuomioni olisi oikea,
 sillä minä en ole yksinäni, vaan
 minä ja hän, joka on minut
 lähettänyt.

17 Onhan teidän laissannekin
 kirjoitettuna, että kahden ihmisen
 todistus on pätevä.

18 Minä olen se, joka todistan
 itsestäni, ja minusta todistaa
 myös Isä, joka on minut
 lähettänyt."

19 Niin he sanoivat hänelle:
 "Missä sinun isäsi on?" Jeesus
 vastasi: "Te ette tunne minua
 ettekä minun Isääni; jos te

thyself; thy record is not true.

14. Jesus answered and said
 unto them, Though I bear record
 of myself, yet my record is true:
 for I know whence I came, and
 whither I go; but ye cannot tell
 whence I come, and whither I go.

15. Ye judge after the flesh; I
 judge no man.

16. And yet if I judge, my
 judgment is true: for I am not
 alone, but I and the Father that
 sent me.

17. It is also written in your law,
 that the testimony of two men is
 true.

18. I am one that bear witness of
 myself, and the Father that sent
 me beareth witness of me.

19. Then said they unto him,
 Where is thy Father Jesus
 answered, Ye neither know me,
 nor my Father: if ye had known

dein Zeugnis ist nicht wahr.

14. Jesus antwortete und sprach
 zu ihnen: So ich von mir selbst
 zeugen würde, so ist mein
 Zeugnis wahr; denn ich weiß,
 woher ich gekommen bin und
 wohin ich gehe; ihr aber wißt
 nicht, woher ich komme und
 wohin ich gehe.

15. Ihr richtet nach dem Fleisch;
 ich richte niemand.

16. So ich aber richte, so ist
 mein Gericht recht; denn ich bin
 nicht allein, sondern ich und der
 Vater, der mich gesandt hat.

17. Auch steht in eurem Gesetz
 geschrieben, daß zweier
 Menschen Zeugnis wahr sei.

18. Ich bin's, der ich von mir
 selbst zeuge; und der Vater, der
 mich gesandt hat, zeugt auch
 von mir.

19. Da sprachen sie zu ihm: Wo
 ist dein Vater? Jesus antwortete:
 Ihr kennt weder mich noch
 meinen Vater; wenn ihr mich

tuntisitte minut, niin te tuntisitte myös minun Isäni".

20 Nämä sanat Jeesus puhui uhriarkun ääressä, opettaessaan pyhäkössä; eikä kukaan ottanut häntä kiinni, sillä hänen hetkensä ei ollut vielä tullut.

21 Niin Jeesus taas sanoi heille: "Minä menen pois, ja te etsitte minua, ja te kuolette syntiinne. Mihin minä menen, sinne te ette voi tulla."

22 Niin juutalaiset sanoivat: "Ei kai hän aikone tappaa itseänsä, koska sanoo: 'Mihin minä menen, sinne te ette voi tulla?'"

23 Ja hän sanoi heille: "Te olette alhaalta, minä olen ylhäältä; te olette tästä maailmasta, minä en ole tästä maailmasta.

24 Sentähden minä sanoin teille, että te kuolette synteihinne; sillä ellette usko minua siksi, joka minä olen, niin te kuolette synteihinne."

me, ye should have known my Father also.

20. These words spake Jesus in the treasury, as he taught in the temple: and no man laid hands on him; for his hour was not yet come.

21. Then said Jesus again unto them, I go my way, and ye shall seek me, and shall die in your sins: whither I go, ye cannot come.

22. Then said the Jews, Will he kill himself because he saith, Whither I go, ye cannot come.

23. And he said unto them, Ye are from beneath; I am from above: ye are of this world; I am not of this world.

24. I said therefore unto you, that ye shall die in your sins: for if ye believe not that I am he, ye shall die in your sins.

kenntet, so kenntet ihr auch meinen Vater.

20. Diese Worte redete Jesus an dem Gotteskasten, da er lehrte im Tempel; und niemand griff ihn, denn seine Stunde war noch nicht gekommen.

21. Da sprach Jesus abermals zu ihnen: Ich gehe hinweg, und ihr werdet mich suchen und in eurer Sünde sterben. Wo ich hin gehe, da könnet ihr nicht hin kommen.

22. Da sprachen die Juden: Will er sich denn selbst töten, daß er spricht: "Wohin ich gehe, da könnet ihr nicht hin kommen"?

23. Und er sprach zu ihnen: Ihr seid von untenher, ich bin von obenher; ihr seid von dieser Welt, ich bin nicht von dieser Welt.

24. So habe ich euch gesagt, daß ihr sterben werdet in euren Sünden; denn so ihr nicht glaubt, daß ich es sei, so werdet ihr sterben in euren Sünden.

25 Niin he sanoivat hänelle: "Kuka sinä olet?" Jeesus sanoi heille: "Juuri se, mitä minä puhunkin teille.

26 Paljon on minulla teistä puhuttavaa ja teissä tuomittavaa; mutta hän, joka on minut lähettänyt, on totinen, ja minkä minä olen kuullut häneltä, sen minä puhun maailman kuulla."

27 Mutta he eivät ymmärtäneet, että hän puhui heille Isästä.

28 Niin Jeesus sanoi heille: "Kun olette ylentäneet Ihmisen Pojan, silloin te ymmärrätte, että minä olen se, joka minä olen, ja etten minä itsestäni tee mitään, vaan puhun tätä sen mukaan, kuin minun Isäni on minulle opettanut.

29 Ja hän, joka on minut lähettänyt, on minun kanssani; hän ei ole jättänyt minua yksinäni, koska minä aina teen sitä, mikä hänelle on otollista."

30 Kun hän näin puhui, uskoivat

25. Then said they unto him, Who art thou And Jesus saith unto them, Even the same that I said unto you from the beginning.

26. I have many things to say and to judge of you: but he that sent me is true; and I speak to the world those things which I have heard of him.

27. They understood not that he spake to them of the Father.

28. Then said Jesus unto them, When ye have lifted up the Son of man, then shall ye know that I am he, and that I do nothing of myself; but as my Father hath taught me, I speak these things.

29. And he that sent me is with me: the Father hath not left me alone; for I do always those things that please him.

30. As he spake these words,

25. Da sprachen sie zu ihm: Wer bist du denn? Und Jesus sprach zu ihnen: Erstlich der, der ich mit euch rede.

26. Ich habe viel von euch zu reden und zu richten; aber der mich gesandt hat, ist wahrhaftig, und was ich von ihm gehört habe, das rede ich vor der Welt.

27. Sie verstanden aber nicht, daß er ihnen von dem Vater sagte.

28. Da sprach Jesus zu ihnen: Wenn ihr des Menschen Sohn erhöhen werdet, dann werdet ihr erkennen, daß ich es sei und nichts von mir selber tue, sondern wie mich mein Vater gelehrt hat, so rede ich.

29. Und der mich gesandt hat, ist mit mir. Der Vater läßt mich nicht allein; denn ich tue allezeit, was ihm gefällt.

30. Da er solches redete,

monet häneen.

31 Niin Jeesus sanoi niille juutalaisille, jotka uskoivat häneen: "Jos te pysytte minun sanassani, niin te totisesti olette minun opetuslapsiani;

32 ja te tulette tuntemaan totuuden, ja totuus on tekevä teidät vapaiksi".

33 He vastasivat hänelle: "Me olemme Aabrahamin jälkeläisiä emmekä ole koskaan olleet kenenkään orjia. Kuinka sinä sitten sanot: 'Te tulette vapaiksi'?"

34 Jeesus vastasi heille: "Totisesti, totisesti minä sanon teille: jokainen, joka tekee syntiä, on synnin orja.

35 Mutta orja ei pysy talossa iäti; Poika pysyy iäti.

36 Jos siis Poika tekee teidät vapaiksi, niin te tulette todellisesti vapaiksi.

37 Minä tiedän, että te olette Aabrahamin jälkeläisiä; mutta te

many believed on him.

31. Then said Jesus to those Jews which believed on him, If ye continue in my word, then are ye my disciples indeed;

32. And ye shall know the truth, and the truth shall make you free.

33. They answered him, We be Abraham's seed, and were never in bondage to any man: how sayest thou, Ye shall be made free

34. Jesus answered them, Verily, verily, I say unto you, Whosoever committeth sin is the servant of sin.

35. And the servant abideth not in the house for ever: but the Son abideth ever.

36. If the Son therefore shall make you free, ye shall be free indeed.

37. I know that ye are Abraham's seed; but ye seek to kill me,

glaubten viele an ihn.

31. Da sprach nun Jesus zu den Juden, die an ihn glaubten: So ihr bleiben werdet an meiner Rede, so seid ihr meine rechten Jünger

32. und werdet die Wahrheit erkennen, und die Wahrheit wird euch frei machen.

33. Da antworteten sie ihm: Wir sind Abrahams Samen, sind niemals jemandes Knecht gewesen; wie sprichst du denn: "Ihr sollt frei werden"?

34. Jesus antwortete ihnen und sprach: Wahrlich, wahrlich ich sage euch: Wer Sünde tut, der ist der Sünde Knecht.

35. Der Knecht aber bleibt nicht ewiglich im Hause; der Sohn bleibt ewiglich.

36. So euch nun der Sohn freimacht, so seid ihr recht frei.

37. Ich weiß wohl, daß ihr Abrahams Samen seid; aber ihr

tavoittelette minua tappaaksenne, koska minun sanani ei saa tilaa teissä.
 38 Minä puhun, mitä minä olen nähnyt Isäni tykönä; niin tekin teette, mitä olette kuulleet omalta isältänne."
 39 He vastasivat ja sanoivat hänelle: "Aabraham on meidän isämme". Jeesus sanoi heille: "Jos olisitte Aabrahamin lapsia, niin te tekisitte Aabrahamin tekoja.
 40 Mutta nyt te tavoittelette minua tappaaksenne, miestä, joka on puhunut teille totuuden, jonka hän on kuullut Jumalalta. Niin ei Aabraham tehnyt.
 41 Te teette isänne tekoja." He sanoivat hänelle: "Me emme ole aviorikoksesta syntyneitä; meillä on yksi Isä, Jumala".
 42 Jeesus sanoi heille: "Jos Jumala olisi teidän Isänne, niin te rakastaisitte minua, sillä minä olen Jumalasta lähtenyt ja tullut;

because my word hath no place in you.
 38. I speak that which I have seen with my Father: and ye do that which ye have seen with your father.
 39. They answered and said unto him, Abraham is our father. Jesus saith unto them, If ye were Abraham's children, ye would do the works of Abraham.
 40. But now ye seek to kill me, a man that hath told you the truth, which I have heard of God: this did not Abraham.
 41. Ye do the deeds of your father. Then said they to him, We be not born of fornication; we have one Father, even God.
 42. Jesus said unto them, If God were your Father, ye would love me: for I proceeded forth and came from God; neither came I

sucht mich zu töten, denn meine Rede fängt nicht bei euch.
 38. Ich rede, was ich von meinem Vater gesehen habe; so tut ihr, was ihr von eurem Vater gesehen habt.
 39. Sie antworteten und sprachen zu ihm: Abraham ist unser Vater. Spricht Jesus zu ihnen: Wenn ihr Abrahams Kinder wäret, so tätet ihr Abrahams Werke.
 40. Nun aber sucht ihr mich zu töten, einen solchen Menschen, der ich euch die Wahrheit gesagt habe, die ich von Gott gehört habe. Das hat Abraham nicht getan.
 41. Ihr tut eures Vaters Werke. Da sprachen sie zu ihm: Wir sind nicht unehelich geboren, wir haben einen Vater, Gott.
 42. Jesus sprach zu ihnen: Wäre Gott euer Vater, so liebtet ihr mich; denn ich bin ausgegangen und komme von Gott; denn ich

en minä ole itsestäni tullut, vaan hän on minut lähettänyt.

43 Minkätähden te ette ymmärrä minun puhettani? Sentähden, että te ette kärsi kuulla minun sanaani.

44 Te olette isästä perkeleestä, ja isänne himoja te tahdotte noudattaa. Hän on ollut murhaaja alusta asti, ja totuudessa hän ei pysy, koska hänessä ei totuutta ole. Kun hän puhuu valhetta, niin hän puhuu omaansa, sillä hän on valhettelija ja sen isä.

45 Mutta minua te ette usko, sentähden että minä sanon totuuden.

46 Kuka teistä voi näyttää minut sypääksi syntiin? Jos minä totuutta puhun, miksi ette minua usko?

47 Joka on Jumalasta, se kuulee Jumalan sanat. Sentähden te ette kuule, koska ette ole

of myself, but he sent me.

43. Why do ye not understand my speech? even because ye cannot hear my word.

44. Ye are of your father the devil, and the lusts of your father ye will do. He was a murderer from the beginning, and abode not in the truth, because there is no truth in him. When he speaketh a lie, he speaketh of his own: for he is a liar, and the father of it.

45. And because I tell you the truth, ye believe me not.

46. Which of you convinceth me of sin? And if I say the truth, why do ye not believe me?

47. He that is of God heareth God's words: ye therefore hear them not, because ye are not of

bin nicht von mir selber gekommen, sondern er hat mich gesandt.

43. Warum kennet ihr denn meine Sprache nicht? Denn ihr könnt ja mein Wort nicht hören.

44. Ihr seid von dem Vater, dem Teufel, und nach eures Vaters Lust wollt ihr tun. Der ist ein Mörder von Anfang und ist nicht bestanden in der Wahrheit; denn die Wahrheit ist nicht in ihm. Wenn er die Lüge redet, so redet er von seinem Eigenen; denn er ist ein Lügner und ein Vater derselben.

45. Ich aber, weil ich die Wahrheit sage, so glaubet ihr mir nicht.

46. Welcher unter euch kann mich einer Sünde zeihen? So ich aber die Wahrheit sage, warum glaubet ihr mir nicht?

47. Wer von Gott ist, der hört Gottes Worte; darum hört ihr nicht, denn ihr seid nicht von

Jumalasta."

48 Niin juutalaiset vastasivat ja sanoivat hänelle: "Emmekö ole oikeassa, kun sanomme, että sinä olet samarialainen ja että sinussa on riivaaja?"

49 Jeesus vastasi: "Minussa ei ole riivaajaa, vaan minä kunnioitan Isääni, ja te häpäisette minua.

50 Mutta minä en etsi omaa kunniaani; yksi on, joka etsii ja tuomitsee.

51 Totisesti, totisesti minä sanon teille: jos joku pitää minun sanani, hän ei ikinä näe kuolemaa."

52 Juutalaiset sanoivat hänelle: "Nyt me ymmärrämme, että sinussa on riivaaja. Aabraham on kuollut ja profeetat, ja sinä sanot: 'Jos joku pitää minun sanani, hän ei ikinä maista kuolemaa'.

53 Oletko sinä suurempi kuin isämme Aabraham, joka on kuollut? Ja profeetat ovat

God.

48. Then answered the Jews, and said unto him, Say we not well that thou art a Samaritan, and hast a devil?

49. Jesus answered, I have not a devil; but I honour my Father, and ye do dishonour me.

50. And I seek not mine own glory: there is one that seeketh and judgeth.

51. Verily, verily, I say unto you, If a man keep my saying, he shall never see death.

52. Then said the Jews unto him, Now we know that thou hast a devil. Abraham is dead, and the prophets; and thou sayest, If a man keep my saying, he shall never taste of death.

53. Art thou greater than our father Abraham, which is dead? and the prophets are dead:

Gott.

48. Da antworteten die Juden und sprachen zu ihm: Sagen wir nicht recht, daß du ein Samariter bist und hast den Teufel?

49. Jesus antwortete: Ich habe keinen Teufel, sondern ich ehre meinen Vater, und ihr unehret mich.

50. Ich suche nicht meine Ehre; es ist aber einer, der sie sucht, und richtet.

51. Wahrlich, wahrlich ich sage euch: So jemand mein Wort wird halten, der wird den Tod nicht sehen ewiglich.

52. Da sprachen die Juden zu ihm: Nun erkennen wir, daß du den Teufel hast. Abraham ist gestorben und die Propheten, und du sprichst: "So jemand mein Wort hält, der wird den Tod nicht schmecken ewiglich."

53. Bist du denn mehr als unser Vater Abraham, welcher gestorben ist? Und die

kuolleet; keneksi sinä itsesi teet?"

54 Jeesus vastasi: "Jos minä itse itselleni otan kunnian, niin minun kunniani ei ole mitään. Minun Isäni on se, joka minulle kunnian antaa, hän, josta te sanotte: 'Hän on meidän Jumalamme',

55 ettekä tunne häntä; mutta minä tunnen hänet. Ja jos sanoisin, etten tunne häntä, niin minä olisin valhettelija niinkuin tekin; mutta minä tunnen hänet ja pidän hänen sanansa.

56 Aabraham, teidän isänne, riemuitsi siitä, että hän oli näkevä minun päiväni; ja hän näki sen ja iloitsi."

57 Niin juutalaiset sanoivat hänelle: "Et ole vielä viidenkymmenen vuoden vanha, ja olet nähnyt Aabrahamin!"

58 Jeesus sanoi heille: "Totisesti, totisesti minä sanon teille: ennenkuin Aabraham syntyi, olen minä ollut".

59 Silloin he poimivat kiviä

whom makest thou thyself?

54. Jesus answered, If I honour myself, my honour is nothing: it is my Father that honoureth me; of whom ye say, that he is your God:

55. Yet ye have not known him; but I know him: and if I should say, I know him not, I shall be a liar like unto you: but I know him, and keep his saying.

56. Your father Abraham rejoiced to see my day: and he saw it, and was glad.

57. Then said the Jews unto him, Thou art not yet fifty years old, and hast thou seen Abraham?

58. Jesus said unto them, Verily, verily, I say unto you, Before Abraham was, I am.

59. Then took they up stones to

Propheten sind gestorben. Was machst du aus dir selbst?

54. Jesus antwortete: So ich mich selber ehre, so ist meine Ehre nichts. Es ist aber mein Vater, der mich ehrt, von welchem ihr sprecht, er sei euer Gott;

55. und kennet ihn nicht, ich aber kenne ihn. Und so ich würde sagen: Ich kenne ihn nicht, so würde ich ein Lügner, gleichwie ihr seid. Aber ich kenne ihn und halte sein Wort.

56. Abraham, euer Vater, ward froh, daß er meinen Tag sehen sollte; und er sah ihn und freute sich.

57. Da sprachen die Juden zu ihm: Du bist noch nicht fünfzig Jahre alt und hast Abraham gesehen?

58. Jesus sprach zu ihnen: Wahrlich, wahrlich ich sage euch: Ehe denn Abraham ward, bin ich.

59. Da hoben sie Steine auf, daß

heittäöksensä häntä niillä; mutta Jeesus lymysi ja lähti pyhäköstä.

cast at him: but Jesus hid himself, and went out of the temple, going through the midst of them, and so passed by.

sie auf ihn würfen. Aber Jesus verbarg sich und ging zum Tempel hinaus. }

9 luku

Jeesus parantaa sokeana syntyneen miehen sapattina 1 – 7; naapurit ja tuttavat ihmettelevät sitä 8 – 12 Kun fariseukset kuulustelevat parannettua, tunnustaa hän Jeesuksen profeetaksi 13 – 34 Jeesus ilmoittaa itsensä hänelle Jumalan Pojaksi 35 – 38 ja sanoo tulleensa tuomioksi maailmaan 39 – 41.

1 Ja ohi kulkiessaan hän näki miehen, joka syntymästään saakka oli ollut sokea.

1. And as Jesus passed by, he saw a man which was blind from his birth.

1. Und Jesus ging vorüber und sah einen, der blind geboren war.

2 Ja hänen opetuslapsensa kysyivät häneltä sanoen: "Rabbi, kuka teki syntiä, tämäkö vai hänen vanhempansa, että hänen piti sokeana syntymän?"

2. And his disciples asked him, saying, Master, who did sin, this man, or his parents, that he was born blind?

2. Und seine Jünger fragten ihn und sprachen: Meister, wer hat gesündigt, dieser oder seine Eltern, daß er ist blind geboren?

3 Jeesus vastasi: "Ei tämä tehnyt syntiä eivätkä hänen vanhempansa, vaan Jumalan tekojen piti tuleman hänessä julki.

3. Jesus answered, Neither hath this man sinned, nor his parents: but that the works of God should be made manifest in him.

3. Jesus antwortete: Es hat weder dieser gesündigt noch seine Eltern, sondern daß die Werke Gottes offenbar würden an ihm.

4 Niin kauan kuin päivä on, tulee meidän tehdä hänen tekojansa,

4. I must work the works of him that sent me, while it is day: the

4. Ich muß wirken die Werke des, der mich gesandt hat,

joka on minut lähettänyt; tulee yö, jolloin ei kukaan voi työtä tehdä.

5 Niin kauan kuin minä maailmassa olen, olen minä maailman valkeus."

6 Tämän sanottuaan hän sylki maahan ja teki syljestä tahtaan ja siveli tahtaan hänen silmilleen

7 ja sanoi hänelle: "Mene ja peseydy Siiloan lammikossa" — se on käännettynä: lähetetty. — Niin hän meni ja peseytyi ja palasi näkevänä.

8 Silloin naapurit ja ne, jotka ennen olivat nähneet hänet kerjääjänä, sanoivat: "Eikö tämä ole se, joka istui ja kerjäsi?"

9 Toiset sanoivat: "Hän se on", toiset sanoivat: "Ei ole, vaan hän on hänen näköisensä". Hän itse sanoi: "Minä se olen".

10 Niin he sanoivat hänelle: "Miten sinun silmäsi ovat auenneet?"

night cometh, when no man can work.

5. As long as I am in the world, I am the light of the world.

6. When he had thus spoken, he spat on the ground, and made clay of the spittle, and he anointed the eyes of the blind man with the clay,

7. And said unto him, Go, wash in the pool of Siloam, (which is by interpretation, Sent.) He went his way therefore, and washed, and came seeing.

8. The neighbours therefore, and they which before had seen him that he was blind, said, Is not this he that sat and begged?

9. Some said, This is he: others said, He is like him: but he said, I am he.

10. Therefore said they unto him, How were thine eyes opened?

solange es Tag ist; es kommt die Nacht, da niemand wirken kann.

5. Dieweil ich bin in der Welt, bin ich das Licht der Welt.

6. Da er solches gesagt, spützte er auf die Erde und machte einen Kot aus dem Speichel und schmierte den Kot auf des Blinden Augen

7. und sprach zu ihm: Gehe hin zu dem Teich Siloah (das ist verdolmetscht: gesandt) und wasche dich! Da ging er hin und wusch sich und kam sehend.

8. Die Nachbarn und die ihn zuvor gesehen hatten, daß er ein Bettler war, sprachen: Ist dieser nicht, der dasaß und bettelte?

9. Etliche sprachen: Er ist's, etliche aber: er ist ihm ähnlich. Er selbst aber sprach: Ich bin's.

10. Da sprachen sie zu ihm: Wie sind deine Augen aufgetan worden?

11 Hän vastasi: "Se mies, jota kutsutaan Jeesukseksi, teki tahtaan ja voiteli minun silmäni ja sanoi minulle: 'Mene ja peseydy Siiloan lammikossa'; niin minä menin ja peseydyin ja sain näköni".

12 He sanoivat hänelle: "Missä hän on?" Hän vastasi: "En tiedä".

13 Niin he veivät hänet, joka ennen oli ollut sokea, fariseusten luo.

14 Ja se päivä, jona Jeesus teki tahtaan ja avasi hänen silmänsä, oli sapatti.

15 Niin myöskin fariseukset kysyivät häneltä, miten hän oli saanut näkönsä. Ja hän sanoi heille: "Hän sivelii tahtaan minun silmilleni, ja minä peseydyin, ja nyt minä näen".

16 Niin muutamat fariseuksista sanoivat: "Se mies ei ole Jumalasta, koska hän ei pidä sapattia". Toiset sanoivat: "Kuinka voi syntinen ihminen

11. He answered and said, A man that is called Jesus made clay, and anointed mine eyes, and said unto me, Go to the pool of Siloam, and wash: and I went and washed, and I received sight.

12. Then said they unto him, Where is he? He said, I know not.

13. They brought to the Pharisees him that aforetime was blind.

14. And it was the sabbath day when Jesus made the clay, and opened his eyes.

15. Then again the Pharisees also asked him how he had received his sight. He said unto them, He put clay upon mine eyes, and I washed, and do see.

16. Therefore said some of the Pharisees, This man is not of God, because he keepeth not the sabbath day. Others said, How can a man that is a sinner

11. Er antwortete und sprach: Der Mensch, der Jesus heißt, machte einen Kot und schmierte meine Augen und sprach: "Gehe hin zu dem Teich Siloah und wasche dich!" Ich ging hin und wusch mich und ward sehend.

12. Da sprachen sie zu ihm: Wo ist er? Er sprach: Ich weiß nicht.

13. Da führten sie ihn zu den Pharisäern, der weiland blind war.

14. (Es war aber Sabbat, da Jesus den Kot machte und seine Augen öffnete.)

15. Da fragten ihn abermals auch die Pharisäer, wie er wäre sehend geworden. Er aber sprach zu ihnen: Kot legte er mir auf die Augen, und ich wusch mich und bin nun sehend.

16. Da sprachen etliche der Pharisäer: Der Mensch ist nicht von Gott, dieweil er den Sabbat nicht hält. Die andern aber sprachen: Wie kann ein sündiger

tehdä senkaltaisia tunnustekoja?" Ja he olivat keskenänsä eri mieltä.

17 Niin he taas sanoivat sokealle: "Mitä sinä sanot hänestä, koskapa hän avasi sinun silmäsi?" Ja hän sanoi: "Hän on profeetta".

18 Mutta juutalaiset eivät uskoneet hänestä, että hän oli ollut sokea ja saanut näkönsä, ennenkuin kutsuivat sen näkönsä saaneen vanhemmat

19 ja kysyivät heiltä sanoen: "Onko tämä teidän poikanne, jonka sanotte sokeana syntyneen? Kuinka hän sitten nyt näkee?"

20 Hänen vanhempansa vastasivat ja sanoivat: "Me tiedämme, että tämä on meidän poikamme ja että hän on sokeana syntynyt;

21 mutta kuinka hän nyt näkee, emme tiedä; emme myöskään tiedä, kuka on avannut hänen

do such miracles? And there was a division among them.

17. They say unto the blind man again, What sayest thou of him, that he hath opened thine eyes? He said, He is a prophet.

18. But the Jews did not believe concerning him, that he had been blind, and received his sight, until they called the parents of him that had received his sight.

19. And they asked them, saying, Is this your son, who ye say was born blind? how then doth he now see?

20. His parents answered them and said, We know that this is our son, and that he was born blind:

21. But by what means he now seeth, we know not; or who hath opened his eyes, we know not:

Mensch solche Zeichen tun? Und es ward eine Zwietracht unter ihnen.

17. Sie sprachen wieder zu dem Blinden: Was sagst du von ihm, daß er hat deine Augen aufgetan? Er aber sprach: Er ist ein Prophet.

18. Die Juden glaubten nicht von ihm, daß er blind gewesen und sehend geworden wäre, bis daß sie riefen die Eltern des, der sehend war geworden,

19. fragten sie und sprachen: Ist das euer Sohn, von welchem ihr sagt, er sei blind geboren? Wie ist er denn nun sehend?

20. Seine Eltern antworteten ihnen und sprachen: Wir wissen, daß dieser unser Sohn ist und daß er blind geboren ist;

21. wie er aber nun sehend ist, wissen wir nicht; oder wer ihm hat seine Augen aufgetan,

silmänsä. Kysykää häneltä; hänellä on kyllin ikää, puhukoon itse puolestansa."

22 Näin hänen vanhempansa sanoivat, koska pelkäsivät juutalaisia. Sillä juutalaiset olivat jo sopineet keskenään, että se, joka tunnusti hänet Kristukseksi, oli erotettava synagoogasta.

23 Sentähden hänen vanhempansa sanoivat: "Hänellä on kyllin ikää, kysykää häneltä".

24 Niin he kutsuivat toistamiseen miehen, joka oli ollut sokea, ja sanoivat hänelle: "Anna kunnia Jumalalle; me tiedämme, että se mies on syntinen".

25 Hän vastasi: "Onko hän syntinen, sitä en tiedä; sen vain tiedän, että minä, joka olin sokea, nyt näen".

26 Niin he sanoivat hänelle: "Mitä hän sinulle teki? Miten hän avasi sinun silmäsi?"

he is of age; ask him: he shall speak for himself.

22. These words spake his parents, because they feared the Jews: for the Jews had agreed already, that if any man did confess that he was Christ, he should be put out of the synagogue.

23. Therefore said his parents, He is of age; ask him.

24. Then again called they the man that was blind, and said unto him, Give God the praise: we know that this man is a sinner.

25. He answered and said, Whether he be a sinner or no, I know not: one thing I know, that, whereas I was blind, now I see.

26. Then said they to him again, What did he to thee? how opened he thine eyes?

wissen wir auch nicht. Er ist alt genug, fraget ihn, laßt ihn selbst für sich reden.

22. Solches sagten seine Eltern; denn sie fürchteten sich vor den Juden. Denn die Juden hatten sich schon vereinigt, so jemand ihn für Christus bekennte, daß er in den Bann getan würde.

23. Darum sprachen seine Eltern: er ist alt genug, fraget ihn selbst.

24. Da riefen sie zum andermal den Menschen, der blind gewesen war, und sprachen zu ihm: Gib Gott die Ehre! wir wissen, daß dieser Mensch ein Sünder ist.

25. Er antwortete und sprach: Ist er ein Sünder, das weiß ich nicht; eines weiß ich wohl, daß ich blind war und bin nun sehend.

26. Da sprachen sie wieder zu ihm: Was tat er dir? Wie tat er deine Augen auf?

27 Hän vastasi heille: "Johan minä teille sanoin, ettekä te kuulleet. Miksi taas tahdotte sitä kuulla? Tahdotteko tekin ruveta hänen opetuslapsiksensa?"

28 Niin he herjasivat häntä ja sanoivat: "Sinä olet hänen opetuslapsensa, mutta me olemme Mooseksen opetuslapsia.

29 Me tiedämme Jumalan puhuneen Moosekselle, mutta mistä tämä on, sitä emme tiedä."

30 Mies vastasi ja sanoi heille: "Sehän tässä on ihmeellistä, että te ette tiedä, mistä hän on, ja kuitenkin hän on avannut minun silmäni.

31 Me tiedämme, ettei Jumala kuule syntisiä; vaan joka on jumalaapelkääväinen ja tekee hänen tahtonsa, sitä hän kuulee.

32 Ei ole maailman alusta kuultu, että kukaan on avannut sokeana syntyneen silmät.

27. He answered them, I have told you already, and ye did not hear: wherefore would ye hear it again? will ye also be his disciples?

28. Then they reviled him, and said, Thou art his disciple; but we are Moses' disciples.

29. We know that God spake unto Moses: as for this fellow, we know not from whence he is.

30. The man answered and said unto them, Why herein is a marvellous thing, that ye know not from whence he is, and yet he hath opened mine eyes.

31. Now we know that God heareth not sinners: but if any man be a worshipper of God, and doeth his will, him he heareth.

32. Since the world began was it not heard that any man opened the eyes of one that was born blind.

27. Er antwortete ihnen: Ich habe es euch jetzt gesagt; habt ihr's nicht gehört? Was wollt ihr's abermals hören? Wollt ihr auch seine Jünger werden?

28. Da schalten sie ihn und sprachen: Du bist sein Jünger; wir aber sind Mose's Jünger.

29. Wir wissen, daß Gott mit Mose geredet hat; woher aber dieser ist, wissen wir nicht.

30. Der Mensch antwortete und sprach zu ihnen: Das ist ein wunderbarlich Ding, daß ihr nicht wisset, woher er sei, und er hat meine Augen aufgetan.

31. Wir wissen aber, daß Gott die Sünder nicht hört; sondern so jemand gottesfürchtig ist und tut seinen Willen, den hört er.

32. Von der Welt an ist's nicht erhört, daß jemand einem geborenen Blinden die Augen aufgetan habe.

33 Jos hän ei olisi Jumalasta, ei hän voisi mitään tehdä."

34 He vastasivat ja sanoivat hänelle: "Sinä olet kokonaan synneissä syntynyt, ja sinä tahdot opettaa meitä!" Ja he ajoivat hänet ulos.

35 Ja Jeesus sai kuulla heidän ajaneen hänet ulos; ja hänet tavatessaan hän sanoi hänelle: "Uskotko sinä Jumalan Poikaan?"

36 Hän vastasi ja sanoi: "Herra, kuka hän on, että minä häneen uskoisin?"

37 Jeesus sanoi hänelle: "Sinä olet hänet nähnyt, ja hän on se, joka sinun kanssasi puhuu".

38 Niin hän sanoi: "Herra, minä uskon"; ja hän kumartaen rukoili häntä.

39 Ja Jeesus sanoi: "Tuomioksi minä olen tullut tähän maailmaan, että ne, jotka eivät näe, näkisivät, ja ne, jotka näkevät, tulisivat sokeiksi".

40 Ja muutamat fariseukset,

33. If this man were not of God, he could do nothing.

34. They answered and said unto him, Thou wast altogether born in sins, and dost thou teach us? And they cast him out.

35. Jesus heard that they had cast him out; and when he had found him, he said unto him, Dost thou believe on the Son of God

36. He answered and said, Who is he, Lord, that I might believe on him?

37. And Jesus said unto him, Thou hast both seen him, and it is he that talketh with thee.

38. And he said, Lord, I believe. And he worshipped him.

39. And Jesus said, For judgment I am come into this world, that they which see not might see; and that they which see might be made blind.

40. And some of the Pharisees

33. Wäre dieser nicht von Gott, er könnte nichts tun.

34. Sie antworteten und sprachen zu ihm: Du bist ganz in Sünde geboren, und lehrst uns? Und stießen ihn hinaus.

35. Es kam vor Jesus, daß sie ihn ausgestoßen hatten. Und da er ihn fand, sprach er zu ihm: Glaubst du an den Sohn Gottes?

36. Er antwortete und sprach: Herr, welcher ist's? auf daß ich an ihn glaube.

37. Jesus sprach zu ihm: Du hast ihn gesehen, und der mit dir redet, der ist's.

38. Er aber sprach: HERR, ich glaube, und betete ihn an.

39. Und Jesus sprach: Ich bin zum Gericht auf diese Welt gekommen, auf daß, die da nicht sehen, sehend werden, und die da sehen, blind werden.

40. Und solches hörten etliche

jotka olivat siinä häntä lähellä, kuulivat tämän ja sanoivat hänelle: "Olemmeko mekin sokeat?"

41 Jeesus sanoi heille: "Jos te olisitte sokeat, ei teillä olisi syntiä; mutta nyt te sanotte: 'Me näemme'; sentähden teidän syntinne pysyy.

which were with him heard these words, and said unto him, Are we blind also?

41. Jesus said unto them, If ye were blind, ye should have no sin: but now ye say, We see; therefore your sin remaineth.

der Pharisäer, die bei ihm waren, und sprachen zu ihm: Sind wir denn auch blind?

41. Jesus sprach zu ihnen: Wäret ihr blind, so hättet ihr keine Sünde; nun ihr aber sprecht: "Wir sind sehend", bleibt eure Sünde.

10 luku

Jeesus sanoo olevansa lammastarhan ovi 1 – 10 ja hyvä paimen 11 – 18; tämän tähden syntyy erimielisyyttä juutalaisten kesken 19 – 21; hän todistaa olevansa Jumalan Poika, josta syystä juutalaiset yrittävät kivittää hänet 22 – 39; menee Jordanin tuolle puolelle, ja siellä monet uskovat häneen 40 – 42.

1 Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka ei mene ovesta lammastarhaan, vaan nousee sinne muualta, se on varas ja ryöväri.

2 Mutta joka menee ovesta sisälle, se on lammasten paimen.

3 Hänelle ovenvartija avaa, ja

1. Verily, verily, I say unto you, He that entereth not by the door into the sheepfold, but climbeth up some other way, the same is a thief and a robber.

2. But he that entereth in by the door is the shepherd of the sheep.

3. To him the porter openeth;

1. Wahrlich, wahrlich ich sage euch: Wer nicht zur Tür eingeht in den Schafstall, sondern steigt anderswo hinein, der ist ein Dieb und ein Mörder.

2. Der aber zur Tür hineingeht, der ist ein Hirte der Schafe.

3. Dem tut der Türhüter auf, und

lampaat kuulevat hänen ääntänsä; ja hän kutsuu omat lampaansa nimeltä ja vie heidät ulos.

4 Ja laskettuaan kaikki omansa ulos hän kulkee niiden edellä, ja lampaat seuraavat häntä, sillä ne tuntevat hänen äänensä.

5 Mutta vierasta ne eivät seuraa, vaan pakenevat häntä, koska eivät tunne vierasten ääntä."

6 Tämän kuvauksen Jeesus puhui heille; mutta he eivät ymmärtäneet, mitä hänen puheensa tarkoitti.

7 Niin Jeesus vielä sanoi heille: "Totisesti, totisesti minä sanon teille: minä olen lammasten ovi.

8 Kaikki, jotka ovat tulleet ennen minua, ovat varkaita ja ryöväreitä; mutta lampaat eivät ole heitä kuulleet.

9 Minä olen ovi; jos joku minun kauttani menee sisälle, niin hän

and the sheep hear his voice: and he calleth his own sheep by name, and leadeth them out.

4. And when he putteth forth his own sheep, he goeth before them, and the sheep follow him: for they know his voice.

5. And a stranger will they not follow, but will flee from him: for they know not the voice of strangers.

6. This parable spake Jesus unto them: but they understood not what things they were which he spake unto them.

7. Then said Jesus unto them again, Verily, verily, I say unto you, I am the door of the sheep.

8. All that ever came before me are thieves and robbers: but the sheep did not hear them.

9. I am the door: by me if any man enter in, he shall be saved,

die Schafe hören seine Stimme; und er ruft seine Schafe mit Namen und führt sie aus.

4. Und wenn er seine Schafe hat ausgelassen, geht er vor ihnen hin, und die Schafe folgen ihm nach; denn sie kennen seine Stimme.

5. Einem Fremden aber folgen sie nicht nach, sondern fliehen von ihm; denn sie kennen der Fremden Stimme nicht.

6. Diesen Spruch sagte Jesus zu ihnen; sie verstanden aber nicht, was es war, das er zu ihnen sagte.

7. Da sprach Jesus wieder zu ihnen: Wahrlich, wahrlich ich sage euch: Ich bin die Tür zu den Schafen.

8. Alle, die vor mir gekommen sind, die sind Diebe und Mörder; aber die Schafe haben ihnen nicht gehorcht.

9. Ich bin die Tür; so jemand durch mich eingeht, der wird

pelastuu, ja hän on käyvä sisälle ja käyvä ulos ja löytävä laitumen.

10 Varas ei tule muuta kuin varastamaan ja tappamaan ja tuhoamaan. Minä olen tullut, että heillä olisi elämä ja olisi yltäkylläisyys.

11 Minä olen se hyvä paimen. Hyvä paimen antaa henkensä lammasten edestä.

12 Mutta palkkalainen, joka ei ole paimen ja jonka omia lampaat eivät ole, kun hän näkee suden tulevan, niin hän jättää lampaat ja pakenee; ja susi ryöstää ja hajottaa ne.

13 Hän pakenee, sillä hän on palkattu eikä välitä lampaista.

14 Minä olen se hyvä paimen, ja minä tunnen omani, ja minun omani tuntevat minut,

15 niinkuin Isä tuntee minut ja minä tunnen Isän; ja minä annan henkeni lammasten edestä.

and shall go in and out, and find pasture.

10. The thief cometh not, but for to steal, and to kill, and to destroy: I am come that they might have life, and that they might have it more abundantly.

11. I am the good shepherd: the good shepherd giveth his life for the sheep.

12. But he that is an hireling, and not the shepherd, whose own the sheep are not, seeth the wolf coming, and leaveth the sheep, and fleeth: and the wolf catcheth them, and scattereth the sheep.

13. The hireling fleeth, because he is an hireling, and careth not for the sheep.

14. I am the good shepherd, and know my sheep, and am known of mine.

15. As the Father knoweth me, even so know I the Father: and I lay down my life for the sheep.

selig werden und wird ein und aus gehen und Weide finden.

10. Ein Dieb kommt nur, daß er stehle, würge und umbringe.

11. Ich bin gekommen, daß sie das Leben und volle Genüge haben sollen.

12. Ich bin der gute Hirte. Der gute Hirte läßt sein Leben für seine Schafe. Der Mietling aber, der nicht Hirte ist, des die Schafe nicht eigen sind, sieht den Wolf kommen und verläßt die Schafe und flieht; und der Wolf erhascht und zerstreut die Schafe.

13. Der Mietling aber flieht; denn er ist ein Mietling und achtet der Schafe nicht.

14. Ich bin der gute Hirte und erkenne die Meinen und bin bekannt den Meinen,

15. wie mich mein Vater kennt und ich kenne den Vater. Und ich lasse mein Leben für die

16 Minulla on myös muita lampaita, jotka eivät ole tästä lammastarhasta; myös niitä tulee minun johdattaa, ja ne saavat kuulla minun ääneni, ja on oleva yksi lauma ja yksi paimen.

17 Sentähden Isä minua rakastaa, koska minä annan henkeni, että minä sen jälleen ottaisın.

18 Ei kukaan sitä minulta ota, vaan minä annan sen itsestäni. Minulla on valta antaa se, ja minulla on valta ottaa se jälleen; sen käskyn minä olen saanut Isältäni."

19 Niin syntyi taas erimielisyys juutalaisten kesken näiden sanain tähden.

20 Ja useat heistä sanoivat: "Hänessä on riivaaja, ja hän on järjiltään; mitä te häntä kuuntelette?"

21 Toiset sanoivat: "Nämä eivät

16. And other sheep I have, which are not of this fold: them also I must bring, and they shall hear my voice; and there shall be one fold, and one shepherd.

17. Therefore doth my Father love me, because I lay down my life, that I might take it again.

18. No man taketh it from me, but I lay it down of myself. I have power to lay it down, and I have power to take it again. This commandment have I received of my Father.

19. There was a division therefore again among the Jews for these sayings.

20. And many of them said, He hath a devil, and is mad; why hear ye him?

21. Others said, These are not

Schafe.

16. Und ich habe noch andere Schafe, die sind nicht aus diesem Stalle; und dieselben muß ich herführen, und sie werden meine Stimme hören, und wird eine Herde und ein Hirte werden.

17. Darum liebt mich mein Vater, daß ich mein Leben lasse, auf daß ich's wiedernehme.

18. Niemand nimmt es von mir, sondern ich lasse es von mir selber. Ich habe Macht, es zu lassen, und habe Macht, es wiederzunehmen. Solch Gebot habe ich empfangen von meinem Vater.

19. Da ward abermals eine Zwietracht unter den Juden über diese Worte.

20. Viele unter ihnen sprachen: Er hat den Teufel und ist unsinnig; was höret ihr ihm zu?

21. Die andern sprachen: Das

ole riivatun sanoja; eihän riivaaja voi avata sokeain silmiä?"

22 Sitten oli temppelin vihkimisen muistojuhla Jerusalemissa, ja oli talvi.

23 Ja Jeesus käyskeli pyhäkössä, Salomon pylväskäytävässä.

24 Niin juutalaiset ympäröivät hänet ja sanoivat hänelle: "Kuinka kauan sinä pidät meidän mieltämme kiihdyksissä? Jos sinä olet Kristus, niin sano se meille suoraan."

25 Jeesus vastasi heille: "Minä olen sanonut sen teille, ja te ette usko. Ne teot, joita minä teen Isäni nimessä, ne todistavat minusta.

26 Mutta te ette usko, sillä te ette ole minun lampaani (niin kuin olen teille sanonut).

27 Minun lampaani kuulevat minun ääntäni, ja minä tunnen ne, ja ne seuraavat minua.

28 Ja minä annan heille

the words of him that hath a devil. Can a devil open the eyes of the blind?

22. And it was at Jerusalem the feast of the dedication, and it was winter.

23. And Jesus walked in the temple in Solomon's porch.

24. Then came the Jews round about him, and said unto him, How long dost thou make us to doubt? If thou be the Christ, tell us plainly.

25. Jesus answered them, I told you, and ye believed not: the works that I do in my Father's name, they bear witness of me.

26. But ye believe not, because ye are not of my sheep, as I said unto you.

27. My sheep hear my voice, and I know them, and they follow me:

28. And I give unto them eternal

sind nicht Worte eines Besessenen; kann der Teufel auch der Blinden Augen auf tun? 22. Es ward aber Kirchweihe zu Jerusalem und war Winter.

23. Und Jesus wandelte im Tempel in der Halle Salomos.

24. Da umringten ihn die Juden und sprachen zu ihm: Wie lange hältst du unsere Seele auf? Bist du Christus, so sage es uns frei heraus.

25. Jesus antwortete ihnen: Ich habe es euch gesagt, und ihr glaubet nicht. Die Werke, die ich tue in meines Vaters Namen, die zeugen von mir.

26. Aber ihr glaubet nicht; denn ihr seid von meinen Schafen nicht, wie ich euch gesagt habe.

27. Denn meine Schafe hören meine Stimme, und ich kenne sie; und sie folgen mir,

28. und ich gebe ihnen das

iankaikkisen elämän, ja he eivät ikinä huku, eikä kukaan ryöstä heitä minun kädestäni.

29 Minun Isäni, joka on heidät minulle antanut, on suurempi kaikkia, eikä kukaan voi ryöstää heitä minun Isäni kädestä.

30 Minä ja Isä olemme yhtä."

31 Niin juutalaiset ottivat taas kiviä maasta kivittäöksensä hänet.

32 Jeesus vastasi heille: "Minä olen näyttänyt teille monta hyvää tekoa, jotka ovat Isästä; mikä niistä on se, jonka tähden te tahdotte minut kivittää?"

33 Juutalaiset vastasivat hänelle: "Hyvän teon tähden me emme sinua kivitä, vaan jumalanpilkan tähden, ja koska sinä, joka olet ihminen, teet itsesi Jumalaksi".

34 Jeesus vastasi heille: "Eikö teidän laissanne ole kirjoitettuna: 'Minä sanoin: te olette jumalia'?"

life; and they shall never perish, neither shall any man pluck them out of my hand.

29. My Father, which gave them me, is greater than all; and no man is able to pluck them out of my Father's hand.

30. I and my Father are one.

31. Then the Jews took up stones again to stone him.

32. Jesus answered them, Many good works have I shewed you from my Father; for which of those works do ye stone me

33. The Jews answered him, saying, For a good work we stone thee not; but for blasphemy; and because that thou, being a man, makest thyself God.

34. Jesus answered them, Is it not written in your law, I said, Ye are gods

ewige Leben; und sie werden nimmermehr umkommen, und niemand wird sie mir aus meiner Hand reißen.

29. Der Vater, der sie mir gegeben hat, ist größer denn alles; und niemand kann sie aus meines Vaters Hand reißen.

30. Ich und der Vater sind eins.

31. Da hoben die Juden abermals Steine auf, daß sie ihn steinigten.

32. Jesus antwortete ihnen: Viel gute Werke habe ich euch erzeugt von meinem Vater; um welches Werk unter ihnen steinigt ihr mich?

33. Die Juden antworteten ihm und sprachen: Um des guten Werks willen steinigen wir dich nicht, sondern um der Gotteslästerung willen und daß du ein Mensch bist und machst dich selbst zu Gott.

34. Jesus antwortete ihnen: Steht nicht geschrieben in eurem Gesetz: "Ich habe gesagt: Ihr

35 Jos hän sanoo jumaliksi niitä, joille Jumalan sana tuli — ja Raamattu ei voi raueta tyhjiin —

36 niin kuinka te sanotte sille, jonka Isä on pyhittänyt ja lähettänyt maailmaan: 'Sinä pilkkaat Jumalaa', sentähden että minä sanoin: 'Minä olen Jumalan Poika'?

37 Jos minä en tee Isäni tekoja, älkää uskoko minua.

38 Mutta jos minä niitä teen, niin, vaikka ette uskoisikaan minua, uskokaa minun tekojani, että tulisitte tuntemaan ja ymmärtäisitte Isän olevan minussa ja minun olevan Isässä."

39 Niin he taas tahtoivat ottaa hänet kiinni, mutta hän lähti pois heidän käsistänsä.

40 Ja hän meni taas Jordanin tuolle puolelle siihen paikkaan, missä Johannes ensin kastoi, ja

35. If he called them gods, unto whom the word of God came, and the scripture cannot be broken;

36. Say ye of him, whom the Father hath sanctified, and sent into the world, Thou blasphemest; because I said, I am the Son of God?

37. If I do not the works of my Father, believe me not.

38. But if I do, though ye believe not me, believe the works: that ye may know, and believe, that the Father is in me, and I in him.

39. Therefore they sought again to take him: but he escaped out of their hand,

40. And went away again beyond Jordan into the place where John at first baptized; and there he

seid Götter"?

35. So er die Götter nennt, zu welchen das Wort geschah, und die Schrift kann doch nicht gebrochen werden,

36. sprecht ihr denn zu dem, den der Vater geheiligt und in die Welt gesandt hat: "Du lästerst Gott", darum daß ich sage: Ich bin Gottes Sohn?

37. Tue ich nicht die Werke meines Vaters, so glaubet mir nicht;

38. tue ich sie aber, glaubet doch den Werken, wollt ihr mir nicht glauben, auf daß ihr erkennet und glaubet, daß der Vater in mir ist und ich in ihm.

39. Sie suchten abermals ihn zu greifen; aber er entging ihnen aus ihren Händen

40. und zog hin wieder jenseit des Jordans an den Ort, da Johannes zuvor getauft hatte,

viipyi siellä.

41 Ja monet tulivat hänen tykönsä ja sanoivat: "Johannes ei tehnyt yhtäkään tunnustekoa; mutta kaikki, mitä Johannes sanoi tästä, on totta".

42 Ja monet siellä uskoivat häneen.

abode.

41. And many resorted unto him, and said, John did no miracle: but all things that John spake of this man were true.

42. And many believed on him there.

und blieb allda.

41. Und viele kamen zu ihm und sprachen: Johannes tat kein Zeichen; aber alles, was Johannes von diesem gesagt hat, das ist wahr.

42. Und glaubten allda viele an ihn.

11 luku

Jeesus herättää Lasaruksen kuolleista 1 – 44, ja sen tähden ylipapit ja fariseukset, noudattaen Kaifaan neuvoa, päättävät tappa Jeesuksen 45 – 53, mutta hän väistyy Efraim nimiseen kaupunkiin 54 – 57.

1 Ja eräs mies, Lasarus, Betaniasta, Marian ja hänen sisarensa Martan kylästä, oli sairaana.

2 Ja tämä Maria oli se, joka hajuvoiteella voiteli Herran ja pyyhki hiuksillaan hänen jalkansa; ja Lasarus, joka sairasti, oli hänen veljensä.

3 Niin sisaret lähettivät Jeesukselle tämän sanan: "Herra, katso, se, joka on sinulle

1. Now a certain man was sick, named Lazarus, of Bethany, the town of Mary and her sister Martha.

2. It was that Mary which anointed the Lord with ointment, and wiped his feet with her hair, whose brother Lazarus was sick.)

3. Therefore his sisters sent unto him, saying, Lord, behold, he whom thou lovest is sick.

1. Es lag aber einer krank mit Namen Lazarus, von Bethanien, in dem Flecken Marias und ihrer Schwester Martha.

2. (Maria aber war, die den HERRN gesalbt hat mit Salbe und seine Füße getrocknet mit ihrem Haar; deren Bruder, Lazarus, war krank.)

3. Da sandten seine Schwestern zu ihm und ließen ihm sagen: HERR, siehe, den du lieb hast,

rakas, sairastaa".

4 Mutta sen kuultuaan Jeesus sanoi: "Ei tämä tauti ole kuolemaksi, vaan Jumalan kunniaksi, että Jumalan Poika sen kautta kirkastuisi".

5 Ja Jeesus rakasti Marttaa ja hänen sisartaan ja Lasarusta.

6 Kun hän siis kuuli hänen sairastavan, viipyi hän siinä paikassa, missä hän oli, vielä kaksi päivää;

7 mutta niiden kuluttua hän sanoi opetuslapsilleen: "Menkäämme taas Juudeaan".

8 Opetuslapset sanoivat hänelle: "Rabbi, äsken juutalaiset yrittivät kivittää sinut, ja taas sinä menet sinne!"

9 Jeesus vastasi: "Eikö päivässä ole kaksitoista hetkeä? Joka vaeltaa päivällä, se ei loukkaa itseänsä, sillä hän näkee tämän maailman valon.

10 Mutta joka vaeltaa yöllä, se loukkaa itsensä, sillä ei hänessä ole valoa."

4. When Jesus heard that, he said, This sickness is not unto death, but for the glory of God, that the Son of God might be glorified thereby.

5. Now Jesus loved Martha, and her sister, and Lazarus.

6. When he had heard therefore that he was sick, he abode two days still in the same place where he was.

7. Then after that saith he to his disciples, Let us go into Judaea again.

8. His disciples say unto him, Master, the Jews of late sought to stone thee; and goest thou thither again?

9. Jesus answered, Are there not twelve hours in the day? If any man walk in the day, he stumbleth not, because he seeth the light of this world.

10. But if a man walk in the night, he stumbleth, because there is no light in him.

der liegt krank.

4. Da Jesus das hörte, sprach er: Die Krankheit ist nicht zum Tode, sondern zur Ehre Gottes, daß der Sohn Gottes dadurch geehrt werde.

5. Jesus aber hatte Martha lieb und ihre Schwester und Lazarus.

6. Als er nun hörte, daß er krank war, blieb er zwei Tage an dem Ort, da er war.

7. Darnach spricht er zu seinen Jüngern: Laßt uns wieder nach Judäa ziehen!

8. Seine Jünger sprachen zu ihm: Meister, jenes Mal wollten die Juden dich steinigen, und du willst wieder dahin ziehen?

9. Jesus antwortete: Sind nicht des Tages zwölf Stunden? Wer des Tages wandelt, der stößt sich nicht; denn er sieht das Licht dieser Welt.

10. Wer aber des Nachts wandelt, der stößt sich; denn es ist kein Licht in ihm.

11 Näin hän puhui, ja sitten hän sanoi heille: "Ystävämme Lazarus nukkuu, mutta minä menen herättämään hänet unesta".

12 Niin opetuslapset sanoivat hänelle: "Herra, jos hän nukkuu, niin hän tulee terveeksi".

13 Mutta Jeesus puhui hänen kuolemastaan; he taas luulivat hänen puhuneen unessa nukkumisesta.

14 Silloin Jeesus sanoi heille suoraan: "Lazarus on kuollut, 15 ja minä iloitsen teidän tähtenne siitä, etten ollut siellä, jotta te uskoisitte; mutta menkäämme hänen tykönsä".

16 Niin Tuomas, jota sanottiin Didymukseksi, sanoi toisille opetuslapsille: "Menkäämme mekin sinne, kuollaksemme hänen kanssansa".

17 Niin Jeesus tuli ja sai tietää, että hän jo neljä päivää oli ollut haudassa.

11. These things said he: and after that he saith unto them, Our friend Lazarus sleepeth; but I go, that I may awake him out of sleep.

12. Then said his disciples, Lord, if he sleep, he shall do well.

13. Howbeit Jesus spake of his death: but they thought that he had spoken of taking of rest in sleep.

14. Then said Jesus unto them plainly, Lazarus is dead.

15. And I am glad for your sakes that I was not there, to the intent ye may believe; nevertheless let us go unto him.

16. Then said Thomas, which is called Didymus, unto his fellowdisciples, Let us also go, that we may die with him.

17. Then when Jesus came, he found that he had lain in the grave four days already.

11. Solches sagte er, und darnach spricht er zu ihnen: Lazarus, unser Freund, schläft; aber ich gehe hin, daß ich ihn auferwecke.

12. Da sprachen seine Jünger: HERR, schläft er, so wird's besser mit ihm.

13. Jesus aber sagte von seinem Tode; sie meinten aber, er redete vom leiblichen Schlaf.

14. Da sagte es ihnen Jesus frei heraus: Lazarus ist gestorben; 15. und ich bin froh um euretwillen, daß ich nicht dagewesen bin, auf daß ihr glaubt. Aber laßt uns zu ihm ziehen!

16. Da sprach Thomas, der genannt ist Zwilling, zu den Jüngern: Laßt uns mitziehen, daß wir mit ihm sterben!

17. Da kam Jesus und fand ihn, daß er schon vier Tage im Grabe gelegen hatte.

18 Ja Betania oli lähellä Jerusalemia, noin viidentoista vakomitan päässä.

19 Ja useita juutalaisia oli tullut Martan ja Marian luokse lohduttamaan heitä heidän veljensä kuolemasta.

20 Kun Martta kuuli, että Jeesus oli tulossa, meni hän häntä vastaan; mutta Maria istui kotona.

21 Ja Martta sanoi Jeesukselle: "Herra, jos sinä olisit ollut täällä, niin minun veljeni ei olisi kuollut.

22 Mutta nytkin minä tiedän, että Jumala antaa sinulle kaiken, mitä sinä Jumalalta anot."

23 Jeesus sanoi hänelle: "Sinun veljesi on nouseva ylös".

24 Martta sanoi hänelle: "Minä tiedän hänen nousevan ylösnousemuksessa, viimeisenä päivänä".

25 Jeesus sanoi hänelle: "Minä olen ylösnousemus ja elämä; joka uskoo minuun, se elää,

18. Now Bethany was nigh unto Jerusalem, about fifteen furlongs off:

19. And many of the Jews came to Martha and Mary, to comfort them concerning their brother.

20. Then Martha, as soon as she heard that Jesus was coming, went and met him: but Mary sat still in the house.

21. Then said Martha unto Jesus, Lord, if thou hadst been here, my brother had not died.

22. But I know, that even now, whatsoever thou wilt ask of God, God will give it thee.

23. Jesus saith unto her, Thy brother shall rise again.

24. Martha saith unto him, I know that he shall rise again in the resurrection at the last day.

25. Jesus said unto her, I am the resurrection, and the life: he that believeth in me, though he were

18. Bethanien aber war nahe bei Jerusalem, bei fünfzehn Feld Weges;

19. und viele Juden waren zu Martha und Maria gekommen, sie zu trösten über ihren Bruder.

20. Als Martha nun hörte, daß Jesus kommt, geht sie ihm entgegen; Maria aber blieb daheim sitzen.

21. Da sprach Martha zu Jesus: HERR, wärest du hier gewesen, mein Bruder wäre nicht gestorben!

22. Aber ich weiß auch noch, daß, was du bittest von Gott, das wird dir Gott geben.

23. Jesus spricht zu ihr: Dein Bruder soll auferstehen.

24. Martha spricht zu ihm: Ich weiß wohl, daß er auferstehen wird in der Auferstehung am Jüngsten Tage.

25. Jesus spricht zu ihr: Ich bin die Auferstehung und das Leben. Wer an mich glaubt, der wird

vaikka olisi kuollut.

26 Eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole.

Uskotko sen?"

27 Hän sanoi hänelle: "Uskon, Herra; minä uskon, että sinä olet Kristus, Jumalan Poika, se, joka oli tuleva maailmaan".

28 Ja tämän sanottuaan hän meni ja kutsui salaa sisarensa Marian sanoen: "Opettaja on täällä ja kutsuu sinua".

29 Kun Maria sen kuuli, nousi hän nopeasti ja meni hänen luoksensa.

30 Mutta Jeesus ei ollut vielä saapunut kylään, vaan oli yhä siinä paikassa, missä Martha oli hänet kohdannut.

31 Kun nyt juutalaiset, jotka olivat Marian kanssa huoneessa häntä lohduttamassa, näkivät hänen nopeasti nousevan ja lähtevän ulos, seurasivat he häntä, luullen hänen menevän

dead, yet shall he live:

26. And whosoever liveth and believeth in me shall never die. Believest thou this?

27. She saith unto him, Yea, Lord: I believe that thou art the Christ, the Son of God, which should come into the world.

28. And when she had so said, she went her way, and called Mary her sister secretly, saying, The Master is come, and calleth for thee.

29. As soon as she heard that, she arose quickly, and came unto him.

30. Now Jesus was not yet come into the town, but was in that place where Martha met him.

31. The Jews then which were with her in the house, and comforted her, when they saw Mary, that she rose up hastily and went out, followed her, saying, She goeth unto the grave

leben, ob er gleich stürbe;

26. und wer da lebet und glaubet an mich, der wird nimmermehr sterben. Glaubst du das?

27. Sie spricht zu ihm: HERR, ja, ich glaube, daß du bist Christus, der Sohn Gottes, der in die Welt gekommen ist.

28. Und da sie das gesagt hatte, ging sie hin und rief ihre Schwester Maria heimlich und sprach: Der Meister ist da und ruft dich.

29. Dieselbe, als sie das hörte, stand sie eilend auf und kam zu ihm.

30. (Denn Jesus war noch nicht in den Flecken gekommen, sondern war noch an dem Ort, da ihm Martha war entgegengekommen.)

31. Die Juden, die bei ihr im Haus waren und sie trösteten, da sie sahen Maria, daß sie eilend aufstand und hinausging, folgten sie ihr nach und sprachen: Sie geht hin zum Grabe, daß sie

haudalle, itkemään siellä.

32 Kun siis Maria saapui sinne, missä Jeesus oli, ja näki hänet, lankesi hän hänen jalkojensa eteen ja sanoi hänelle: "Herra, jos sinä olisit ollut täällä, ei minun veljeni olisi kuollut".

33 Kun Jeesus näki hänen itkevän ja hänen kanssaan tulleiden juutalaisten itkevän, joutui hän hengessään syvän liikituksen valtaan ja vapisi;

34 ja hän sanoi: "Mihin te panitte hänet?" He sanoivat hänelle: "Herra, tule ja katso".

35 Ja Jeesus itki.

36 Niin juutalaiset sanoivat: "Katso, kuinka rakas hän oli hänelle!"

37 Mutta muutamat heistä sanoivat: "Eikö hän, joka avasi sokean silmät, olisi voinut tehdä sitäkin, ettei tämä olisi kuollut?"

38 Niin Jeesus joutui taas liikituksen valtaan ja meni

to weep there.

32. Then when Mary was come where Jesus was, and saw him, she fell down at his feet, saying unto him, Lord, if thou hadst been here, my brother had not died.

33. When Jesus therefore saw her weeping, and the Jews also weeping which came with her, he groaned in the spirit, and was troubled,

34. And said, Where have ye laid him They said unto him, Lord, come and see.

35. Jesus wept.

36. Then said the Jews, Behold how he loved him!

37. And some of them said, Could not this man, which opened the eyes of the blind, have caused that even this man should not have died?

38. Jesus therefore again groaning in himself cometh to the

daselbst weine.

32. Als nun Maria kam, da Jesus war, und sah ihn, fiel sie zu seinen Füßen und sprach zu ihm: HERR, wärest du hier gewesen, mein Bruder wäre nicht gestorben!

33. Als Jesus sie sah weinen und die Juden auch weinen, die mit ihr kamen, ergrimmte er im Geist und betrübte sich selbst

34. und sprach: Wo habt ihr ihn hingelegt? Sie sprachen zu ihm: HERR, komm und sieh es!

35. Und Jesus gingen die Augen über.

36. Da sprachen die Juden: Siehe, wie hat er ihn so liebgehabt!

37. Etliche aber unter ihnen sprachen: Konnte, der den Blinden die Augen aufgetan hat, nicht verschaffen, daß auch dieser nicht stürbe?

38. Da ergrimmte Jesus abermals in sich selbst und kam

haudalle; ja se oli luola, ja sen suulla oli kivi.

39 Jeesus sanoi: "Ottakaa kivi pois". Martta, kuolleen sisar, sanoi hänelle: "Herra, hän haisee jo, sillä hän on ollut haudassa neljäntä päivää".

40 Jeesus sanoi hänelle: "Enkö minä sanonut sinulle, että jos uskoisit, niin sinä näkisit Jumalan kirkkauden?"

41 Niin he ottivat kiven pois (siitä mihin kuollut oli pantu). Ja Jeesus loi silmänsä ylös ja sanoi: "Isä, minä kiitän sinua, että olet minua kuullut.

42 Minä kyllä tiesin, että sinä minua aina kuulet; mutta kansan tähden, joka seisoo tässä ympärillä, minä tämän sanon, että he uskoisivat sinun lähettäneen minut."

43 Ja sen sanottuansa hän huusi suurella äänellä: "Lazarus, tule ulos!"

grave. It was a cave, and a stone lay upon it.

39. Jesus said, Take ye away the stone. Martha, the sister of him that was dead, saith unto him, Lord, by this time he stinketh: for he hath been dead four days.

40. Jesus saith unto her, Said I not unto thee, that, if thou wouldest believe, thou shouldest see the glory of God

41. Then they took away the stone from the place where the dead was laid. And Jesus lifted up his eyes, and said, Father, I thank thee that thou hast heard me.

42. And I knew that thou hearest me always: but because of the people which stand by I said it, that they may believe that thou hast sent me.

43. And when he thus had spoken, he cried with a loud voice, Lazarus, come forth.

zum Grabe. Es war aber eine Kluft, und ein Stein daraufgelegt.

39. Jesus sprach: Hebt den Stein ab! Spricht zu ihm Martha, die Schwester des Verstorbenen: HERR, er stinkt schon; denn er ist vier Tage gelegen.

40. Jesus spricht zu ihr: Habe ich dir nicht gesagt, so du glauben würdest, du würdest die Herrlichkeit Gottes sehen?

41. Da hoben sie den Stein ab, da der Verstorbene lag. Jesus aber hob seine Augen empor und sprach: Vater, ich danke dir, daß du mich erhört hast.

42. Doch ich weiß, daß du mich allezeit hörst; aber um des Volkes willen, das umhersteht, sage ich's, daß sie glauben, du habest mich gesandt.

43. Da er das gesagt hatte, rief er mit lauter Stimme: Lazarus, komm heraus!

44 Ja kuollut tuli ulos, jalat ja kädet siteisiin käärittyinä, ja hänen kasvojensa ympärille oli kääritty hikiliina. Jeesus sanoi heille: "Päästäkää hänet ja antakaa hänen mennä".

45 Niin useat juutalaisista, jotka olivat tulleet Marian luokse ja nähneet, mitä Jeesus teki, uskoivat häneen.

46 Mutta muutamat heistä menivät fariseusten luo ja puhuivat heille, mitä Jeesus oli tehnyt.

47 Niin ylipapit ja fariseukset kokosivat neuvoston ja sanoivat: "Mitä me teemme, sillä tuo mies tekee paljon tunnustekoja?"

48 Jos annamme hänen näin olla, niin kaikki uskovat häneen, ja roomalaiset tulevat ja ottavat meiltä sekä maan että kansan."

49 Mutta eräs heistä, Kaifas, joka sinä vuonna oli ylimmäinen pappi, sanoi heille: "Te ette tiedä

44. And he that was dead came forth, bound hand and foot with graveclothes: and his face was bound about with a napkin. Jesus saith unto them, Loose him, and let him go.

45. Then many of the Jews which came to Mary, and had seen the things which Jesus did, believed on him.

46. But some of them went their ways to the Pharisees, and told them what things Jesus had done.

47. Then gathered the chief priests and the Pharisees a council, and said, What do we? for this man doeth many miracles.

48. If we let him thus alone, all men will believe on him: and the Romans shall come and take away both our place and nation.

49. And one of them, named Caiaphas, being the high priest that same year, said unto them,

44. Und der Verstorbene kam heraus, gebunden mit Grabtüchern an Füßen und Händen und sein Angesicht verhüllt mit dem Schweiß Tuch. Jesus spricht zu ihnen: Löset ihn auf und lasset ihn gehen!

45. Viele nun der Juden, die zu Maria gekommen waren und sahen, was Jesus tat, glaubten an ihn.

46. Etliche aber von ihnen gingen hin zu den Pharisäern und sagten ihnen, was Jesus getan hatte.

47. Da versammelten die Hohenpriester und die Pharisäer einen Rat und sprachen: Was tun wir? Dieser Mensch tut viele Zeichen.

48. Lassen wir ihn also, so werden sie alle an ihn glauben; so kommen dann die Römer und nehmen uns Land und Leute.

49. Einer aber unter ihnen, Kaiphäs, der desselben Jahres Hoherpriester war, sprach zu

mitään

50 ettekä ajattele, että teille on parempi, että yksi ihminen kuolee kansan edestä, kuin että koko kansa hukkuu".

51 Mutta sitä hän ei sanonut itsestään, vaan koska hän oli sinä vuonna ylimmäinen pappi, hän ennusti, että Jeesus oli kuoleva kansan edestä,

52 eikä ainoastaan tämän kansan edestä, vaan myös kootakseen yhdeksi hajalla olevat Jumalan lapset.

53 Siitä päivästä lähtien oli heillä siis tehtynä päätös tappaa hänet.

54 Sentähden Jeesus ei enää vaeltanut julkisesti juutalaisten keskellä, vaan lähti sieltä lähellä erämaata olevaan paikkaan, Efraim nimiseen kaupunkiin; ja siellä hän oleskeli opetuslapsineen.

55 Mutta juutalaisten pääsiäinen oli lähellä, ja monet menivät maaseudulta ylös Jerusalemiin

Ye know nothing at all,

50. Nor consider that it is expedient for us, that one man should die for the people, and that the whole nation perish not.

51. And this spake he not of himself: but being high priest that year, he prophesied that Jesus should die for that nation;

52. And not for that nation only, but that also he should gather together in one the children of God that were scattered abroad.

53. Then from that day forth they took counsel together for to put him to death.

54. Jesus therefore walked no more openly among the Jews; but went thence unto a country near to the wilderness, into a city called Ephraim, and there continued with his disciples.

55. And the Jews' passover was nigh at hand: and many went out of the country up to Jerusalem

ihnen: Ihr wisset nichts,

50. bedenket auch nichts; es ist uns besser ein Mensch sterbe für das Volk, denn daß das ganze Volk verderbe.

51. (Solches aber redete er nicht von sich selbst, sondern weil er desselben Jahres Hoherpriester war, weissagte er. Denn Jesus sollte sterben für das Volk;

52. und nicht für das Volk allein, sondern daß er auch die Kinder Gottes, die zerstreut waren, zusammenbrächte.)

53. Von dem Tage an ratschlagten sie, wie sie ihn töteten.

54. Jesus aber wandelte nicht mehr frei unter den Juden, sondern ging von dannen in eine Gegend nahe bei der Wüste, in eine Stadt, genannt Ephrem, und hatte sein Wesen daselbst mit seinen Jüngern.

55. Es war aber nahe das Ostern der Juden; und es gingen viele aus der Gegend hinauf gen

ennen pääsiäisjuhlaa,
puhdistamaan itsensä.

56 Ja he etsivät Jeesusta ja sanoivat toisilleen seisoessaan pyhäkössä: "Mitä arvelette? Eikö hän tullekaan juhliille?"

57 Mutta ylipapit ja fariseukset olivat antaneet käskyjä, että jos joku tietäisi, missä hän oli, hänen oli annettava se ilmi, jotta he ottaisivat hänet kiinni.

before the passover, to purify themselves.

56. Then sought they for Jesus, and spake among themselves, as they stood in the temple, What think ye, that he will not come to the feast?

57. Now both the chief priests and the Pharisees had given a commandment, that, if any man knew where he were, he should shew it, that they might take him.

Jerusalem vor Ostern, daß sie sich reinigten.

56. Da standen sie und fragten nach Jesus und redeten miteinander im Tempel: Was dünkt euch, daß er nicht kommt auf das Fest?

57. Es hatten aber die Hohenpriester und Pharisäer lassen ein Gebot ausgehen: so jemand wüßte, wo er wäre, daß er's anzeige, daß sie ihn griffen.

12 luku

Jeesus voidellaan Betaniassa 1 – 8 Ylipapit päättävät tappaa Lasaruksenkin, koska useat hänen tähtensä uskoivat Jeesukseen 9 – 11 Jeesus ratsastaa Jerusalemiin 12 – 19, jossa muutamat kreikkalaiset haluavat häntä nähdä 20 – 22; puhuu kirkastumisestaan ja kuolemansa tarpeellisuudesta ja kehoittaa uskomaan valkeuteen 23 – 36 Juutalaiset hylkäävät epäuskossa Kristuksen 37 – 43; hänen sanansa on tuomitseva ylenkatsojat 44 – 50.

1 Kuusi päivää ennen pääsiäistä Jeesus saapui Betaniaan, jossa Lasarus asui, hän, jonka Jeesus oli herättänyt kuolleista.

1. Then Jesus six days before the passover came to Bethany, where Lazarus was which had been dead, whom he raised from the dead.

1. Sechs Tage vor Ostern kam Jesus gen Bethanien, da Lazarus war, der Verstorbene, welchen Jesus auferweckt hatte von den Toten.

2 Siellä valmistettiin hänelle aterialla hänen kanssaan.

3 Niin Maria otti naulan oikeata, kallisarvoista nardusvoidetta ja voiteli Jeesuksen jalat ja pyyhki ne hiuksillaan; ja huone tuli täyteen voiteen tuoksua.

4 Silloin sanoi yksi hänen opetuslapsistaan, Juudas Iskariot, joka oli hänet kavaltava: 5 Miksi ei tätä voidetta myyty kolmeensataan denariin ja niitä annettu köyhille?

6 Mutta tätä hän ei sanonut sentähden, että olisi pitänyt huolta köyhistä, vaan sentähden, että hän oli varas ja että hän rahakukkaron hoitajana otti itselleen, mitä siihen oli pantu.

7 Niin Jeesus sanoi: "Anna hänen olla, että hän saisi toimittaa tämän minun

2. There they made him a supper; and Martha served: but Lazarus was one of them that sat at the table with him.

3. Then took Mary a pound of ointment of spikenard, very costly, and anointed the feet of Jesus, and wiped his feet with her hair: and the house was filled with the odour of the ointment.

4. Then saith one of his disciples, Judas Iscariot, Simon's son, which should betray him, 5. Why was not this ointment sold for three hundred pence, and given to the poor?

6. This he said, not that he cared for the poor; but because he was a thief, and had the bag, and bare what was put therein.

7. Then said Jesus, Let her alone: against the day of my burying hath she kept this.

2. Dasselbst machten sie ihm ein Abendmahl, und Martha diente; Lazarus aber war deren einer, die mit ihm zu Tische saßen.

3. Da nahm Maria ein Pfund Salbe von ungefälschter, köstlicher Narde und salbte die Füße Jesu und trocknete mit ihrem Haar seine Füße; das Haus aber ward voll vom Geruch der Salbe.

4. Da sprach seiner Jünger einer, Judas, Simons Sohn, Ischariot, der ihn hernach verriet: 5. Warum ist diese Salbe nicht verkauft um dreihundert Groschen und den Armen gegeben?

6. Das sagte er aber nicht, daß er nach den Armen fragte; sondern er war ein Dieb und hatte den Beutel und trug, was gegeben ward.

7. Da sprach Jesus: Laß sie in Frieden! Solches hat sie behalten zum Tage meines

hautaamispäiväni varalle.

8 Sillä köyhät teillä aina on keskuudessanne, mutta minua teillä ei ole aina."

9 Silloin suuri joukko juutalaisia sai tietää, että hän oli siellä; ja he menivät sinne, ei ainoastaan Jeesuksen tähden, vaan myöskin nähdäkseen Lasaruksen, jonka hän oli herättänyt kuolleista.

10 Mutta ylipapit päättivät tappaa Lasaruksenkin,

11 koska monet juutalaiset hänen tähtensä menivät sinne ja uskoivat Jeesukseen.

12 Seuraavana päivänä, kun suuri kansanjoukko, joka oli saapunut juhliille, kuuli, että Jeesus oli tulossa Jerusalemiin,

13 ottivat he palmupuiden oksia ja menivät häntä vastaan ja huusivat: "Hoosianna, siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen, Israelin kuningas!"

8. For the poor always ye have with you; but me ye have not always.

9. Much people of the Jews therefore knew that he was there: and they came not for Jesus' sake only, but that they might see Lazarus also, whom he had raised from the dead.

10. But the chief priests consulted that they might put Lazarus also to death;

11. Because that by reason of him many of the Jews went away, and believed on Jesus.

12. On the next day much people that were come to the feast, when they heard that Jesus was coming to Jerusalem,

13. Took branches of palm trees, and went forth to meet him, and cried, Hosanna: Blessed is the King of Israel that cometh in the name of the Lord.

Begräbnisses.

8. Denn Arme habt ihr allezeit bei euch; mich aber habt ihr nicht allezeit.

9. Da erfuhr viel Volks der Juden, daß er daselbst war; und sie kamen nicht um Jesu willen allein, sondern daß sie auch Lazarus sähen, welchen er von den Toten auferweckt hatte.

10. Aber die Hohenpriester trachteten darnach, daß sie auch Lazarus töteten;

11. denn um seinetwillen gingen viele Juden hin und glaubten an Jesus.

12. Des andern Tages, da viel Volks, das aufs Fest gekommen war, hörte, daß Jesus käme gen Jerusalem,

13. nahmen sie Palmenzweige und gingen hinaus ihm entgegen und schrieen: Hosianna! Gelobt sei, der da kommt in dem Namen des HERRN, der König von Israel!

14 Ja saatuansa nuoren aasin Jeesus istui sen selkään, niinkuin kirjoitettu on:

15 Älä pelkää, tytär Siion; katso, sinun kuninkaasi tulee istuen aasin varsan selässä.

16 Tätä hänen opetuslapsensa eivät aluksi ymmärtäneet; mutta kun Jeesus oli kirkastettu, silloin he muistivat, että tämä oli hänestä kirjoitettu ja että he olivat tämän hänelle tehneet.

17 Niin kansa, joka oli ollut hänen kanssansa, kun hän kutsui Lasaruksen haudasta ja herätti hänet kuolleista, todisti hänestä.

18 Sentähden kansa menikin häntä vastaan, koska he kuulivat, että hän oli tehnyt sen tunnusteon.

19 Niin fariseukset sanoivat keskenään: "Te näette, ettette saa mitään aikaan; katso, koko maailma juoksee hänen perässään".

14. And Jesus, when he had found a young ass, sat thereon; as it is written,

15. Fear not, daughter of Sion: behold, thy King cometh, sitting on an ass's colt.

16. These things understood not his disciples at the first: but when Jesus was glorified, then remembered they that these things were written of him, and that they had done these things unto him.

17. The people therefore that was with him when he called Lazarus out of his grave, and raised him from the dead, bare record.

18. For this cause the people also met him, for that they heard that he had done this miracle.

19. The Pharisees therefore said among themselves, Perceive ye how ye prevail nothing? behold, the world is gone after him.

14. Jesus aber fand ein Eselein und ritt darauf; wie denn geschrieben steht:

15. Fürchte dich nicht du Tochter Zion! Siehe, dein König kommt, reitend auf einem Eselsfüllen.

16. Solches verstanden seine Jünger zuvor nicht; sondern da Jesus verklärt ward, da dachten sie daran, daß solches von ihm geschrieben war und sie solches ihm getan hatten.

17. Das Volk aber, das mit ihm war, da er Lazarus aus dem Grabe rief und von den Toten auferweckte, rühmte die Tat.

18. Darum ging ihm auch das Volk entgegen, da sie hörten, er hätte solches Zeichen getan.

19. Die Pharisäer aber sprachen untereinander: Ihr sehet, daß ihr nichts ausrichtet; siehe, alle Welt läuft ihm nach!

20 Ja oli muutamia kreikkalaisia niiden joukosta, jotka tulivat ylös juhlaan rukoilemaan.

21 Nämä menivät Filippuksen luo, joka oli Galilean Beetsaidasta, ja pyysivät häntä sanoen: "Herra, me haluamme nähdä Jeesuksen".

22 Filippus meni ja sanoi sen Andreaalle; Andreas ja Filippus menivät ja sanoivat Jeesukselle.

23 Mutta Jeesus vastasi heille sanoen: "Hetki on tullut, että Ihmisen Poika kirkastetaan.

24 Totisesti, totisesti minä sanon teille: jos ei nisun jyvä putoa maahan ja kuole, niin se jää yksin; mutta jos se kuolee, niin se tuottaa paljon hedelmää.

25 Joka elämänsä rakastaa, kadottaa sen; mutta joka vihaa elämänsä tässä maailmassa, hän on säilyttävä sen iankaikkiseen elämään.

20. And there were certain Greeks among them that came up to worship at the feast:

21. The same came therefore to Philip, which was of Bethsaida of Galilee, and desired him, saying, Sir, we would see Jesus.

22. Philip cometh and telleth Andrew: and again Andrew and Philip tell Jesus.

23. And Jesus answered them, saying, The hour is come, that the Son of man should be glorified.

24. Verily, verily, I say unto you, Except a corn of wheat fall into the ground and die, it abideth alone: but if it die, it bringeth forth much fruit.

25. He that loveth his life shall lose it; and he that hateth his life in this world shall keep it unto life eternal.

20. Es waren aber etliche Griechen unter denen, die hinaufgekommen waren, daß sie anbeten auf dem Fest.

21. Die traten zu Philippus, der von Bethsaida aus Galiläa war, baten ihn und sprachen: Herr, wir wollten Jesum gerne sehen.

22. Philippus kommt und sagt es Andreas, und Philippus und Andreas sagten's weiter Jesus.

23. Jesus aber antwortete ihnen und sprach: Die Zeit ist gekommen, daß des Menschen Sohn verklärt werde.

24. Wahrlich, wahrlich ich sage euch: Es sei denn, daß das Weizenkorn in die Erde falle und ersterbe, so bleibt's allein; wo es aber erstirbt, so bringt es viele Früchte.

25. Wer sein Leben liebhat, der wird's verlieren; und wer sein Leben auf dieser Welt haßt, der wird's erhalten zum ewigen Leben.

26 Jos joku minua palvelee, seuratkoon hän minua; ja missä minä olen, siellä on myös minun palvelijani oleva. Ja jos joku minua palvelee, niin Isä on kunnioittava häntä.

27 Nyt minun sieluni on järkytetty; ja mitä pitäisi minun sanoman? Isä, pelasta minut tästä hetkestä. Kuitenkin: sitä varten minä olen tähän hetkeen tullut.

28 Isä, kirkasta nimesi!" Niin taivaasta tuli ääni: "Minä olen sen kirkastanut, ja olen sen vielä kirkastava".

29 Niin kansa, joka seisoj ja kuuli sen, sanoi ukkosen jylyiseen. Toiset sanoivat: "Häntä puhutteli enkeli".

30 Jeesus vastasi ja sanoi: "Ei tämä ääni tullut minun tähteni, vaan teidän tähtenne.

31 Nyt käy tuomio tämän maailman ylitse; nyt tämän

26. If any man serve me, let him follow me; and where I am, there shall also my servant be: if any man serve me, him will my Father honour.

27. Now is my soul troubled; and what shall I say? Father, save me from this hour: but for this cause came I unto this hour.

28. Father, glorify thy name. Then came there a voice from heaven, saying, I have both glorified it, and will glorify it again.

29. The people therefore, that stood by, and heard it, said that it thundered: others said, An angel spake to him.

30. Jesus answered and said, This voice came not because of me, but for your sakes.

31. Now is the judgment of this world: now shall the prince of this

26. Wer mir dienen will, der folge mir nach; und wo ich bin, da soll mein Diener auch sein. Und wer mir dienen wird, den wird mein Vater ehren.

27. Jetzt ist meine Seele betrübt. Und was soll ich sagen? Vater, hilf mir aus dieser Stunde! Doch darum bin ich in die Welt gekommen.

28. Vater verkläre deinen Namen! Da kam eine Stimme vom Himmel: Ich habe ihn verklärt und will ihn abermals verklären.

29. Da sprach das Volk, das dabeistand und zuhörte: Es donnerte. Die andern sprachen: Es redete ein Engel mit ihm.

30. Jesus antwortete und sprach: Diese Stimme ist nicht um meinetwillen geschehen, sondern um euretwillen.

31. Jetzt geht das Gericht über die Welt; nun wird der Fürst

maailman ruhtinas pitää heitettämän ulos.

32 Ja kun minut ylennetään maasta, niin minä vedän kaikki tyköni."

33 Mutta sen hän sanoi antaen tietää, minkäkaltaisella kuolemalla hän oli kuoleva.

34 Kansa vastasi hänelle: "Me olemme laista kuulleet, että Kristus pysyy iankaikkisesti; kuinka sinä sitten sanot, että Ihmisen Poika pitää ylennettämän? Kuka on se Ihmisen Poika?"

35 Niin Jeesus sanoi heille: "Vielä vähän aikaa valkeus on teidän keskuudessanne. Vaeltakaa, niin kauan kuin teillä valkeus on, ettei pimeys saisi teitä valtaansa. Joka pimeässä vaeltaa, se ei tiedä, mihin hän menee.

36 Niin kauan kuin teillä valkeus on, uskokaa valkeuteen, että te valkeuden lapsiksi tulisitte." Tämän Jeesus puhui ja meni

world be cast out.

32. And I, if I be lifted up from the earth, will draw all men unto me.

33. This he said, signifying what death he should die.

34. The people answered him, We have heard out of the law that Christ abideth for ever: and how sayest thou, The Son of man must be lifted up? who is this Son of man?

35. Then Jesus said unto them, Yet a little while is the light with you. Walk while ye have the light, lest darkness come upon you: for he that walketh in darkness knoweth not whither he goeth.

36. While ye have light, believe in the light, that ye may be the children of light. These things spake Jesus, and departed, and

dieser Welt ausgestoßen werden.

32. Und ich, wenn ich erhöht werde von der Erde, so will ich sie alle zu mir ziehen.

33. (Das sagte er aber, zu deuten, welches Todes er sterben würde.)

34. Da antwortete ihm das Volk: Wir haben gehört im Gesetz, daß Christus ewiglich bleibe; und wie sagst du denn: "Des Menschen Sohn muß erhöht werden"? Wer ist dieser Menschensohn?

35. Da sprach Jesus zu ihnen: Es ist das Licht noch eine kleine Zeit bei euch. Wandelt, dieweil ihr das Licht habt, daß euch die Finsternis nicht überfalle. Wer in der Finsternis wandelt, der weiß nicht, wo er hingeht.

36. Glaubet an das Licht, dieweil ihr es habt, auf daß ihr des Lichtes Kinder seid.

pois ja kätkeytyi heiltä.

37 Ja vaikka hän oli tehnyt niin monta tunnustekoa heidän nähtensä, eivät he uskoneet häneen,

38 että kävisi toteen profeetta Esaiaan sana, jonka hän on sanonut: "Herra, kuka uskoo meidän saarnamme, ja kenelle Herran käsivarsi ilmoitetaan?"

39 Sentähden he eivät voineet uskoa, koska Esaias on vielä sanonut:

40 "Hän on sokaissut heidän silmänsä ja paaduttanut heidän sydämensä, että he eivät näkisi silmillään eivätkä ymmärtäisi sydämellään eivätkä kääntyisi ja etten minä heitä parantaisi."

41 Tämän Esaias sanoi, kun hän näki hänen kirkkautensa ja puhui hänestä.

42 Kuitenkin useat hallitusmiehistäkin uskoivat häneen, mutta fariseusten

did hide himself from them.

37. But though he had done so many miracles before them, yet they believed not on him:

38. That the saying of Esaias the prophet might be fulfilled, which he spake, Lord, who hath believed our report? and to whom hath the arm of the Lord been revealed?

39. Therefore they could not believe, because that Esaias said again,

40. He hath blinded their eyes, and hardened their heart; that they should not see with their eyes, nor understand with their heart, and be converted, and I should heal them.

41. These things said Esaias, when he saw his glory, and spake of him.

42. Nevertheless among the chief rulers also many believed on him; but because of the

37. Solches redete Jesus und ging weg und verbarg sich vor ihnen. Und ob er wohl solche Zeichen vor ihnen getan hatte, glaubten sie doch nicht an ihn,

38. auf daß erfüllet werde der Spruch des Propheten Jesaja, den er sagte: "HERR, wer glaubt unserm Predigen? Und wem ist der Arm des HERRN offenbart?"

39. Darum konnten sie nicht glauben, denn Jesaja sagte abermals:

40. Er hat ihre Augen verblindet und ihr Herz verstockt, daß sie mit den Augen nicht sehen noch mit dem Herzen vernehmen und sich bekehren und ich ihnen hülfe.

41. Solches sagte Jesaja, da er seine Herrlichkeit sah und redete von ihm.

42. Doch auch der Obersten glaubten viele an ihn; aber um der Pharisäer willen bekannten

tähden he eivät sitä tunnustaneet, etteivät joutuisi synagoogasta erotetuiksi.

43 Sillä he rakastivat ihmiskunniaa enemmän kuin Jumalan kunniaa.

44 Mutta Jeesus huusi ja sanoi: "Joka uskoo minuun, se ei usko minuun, vaan häneen, joka on minut lähettänyt.

45 Ja joka näkee minut, näkee hänet, joka on minut lähettänyt.

46 Minä olen tullut valkeudeksi maailmaan, ettei yksikään, joka minuun uskoo, jäisi pimeyteen.

47 Ja jos joku kuulee minun sanani eikä niitä noudata, niin häntä en minä tuomitse; sillä en minä ole tullut maailmaa tuomitsemaan, vaan pelastamaan maailman.

48 Joka katsoo minut ylen eikä ota vastaan minun sanojani, hänellä on tuomitsijansa: se sana, jonka minä olen puhunut, se on tuomitseva hänet

Pharisees they did not confess him, lest they should be put out of the synagogue:

43. For they loved the praise of men more than the praise of God.

44. Jesus cried and said, He that believeth on me, believeth not on me, but on him that sent me.

45. And he that seeth me seeth him that sent me.

46. I am come a light into the world, that whosoever believeth on me should not abide in darkness.

47. And if any man hear my words, and believe not, I judge him not: for I came not to judge the world, but to save the world.

48. He that rejecteth me, and receiveth not my words, hath one that judgeth him: the word that I have spoken, the same shall judge him in the last day.

sie's nicht, daß sie nicht in den Bann getan würden.

43. Denn sie hatten lieber die Ehre bei den Menschen als die Ehre bei Gott.

44. Jesus aber rief und sprach: Wer an mich glaubt, der glaubt nicht an mich, sondern an den, der mich gesandt hat.

45. Und wer mich sieht, der sieht den, der mich gesandt hat.

46. Ich bin gekommen in die Welt ein Licht, auf daß, wer an mich glaubt, nicht in der Finsternis bleibe.

47. Und wer meine Worte hört, und glaubt nicht, den werde ich nicht richten; denn ich bin nicht gekommen, daß ich die Welt richte, sondern daß ich die Welt selig mache.

48. Wer mich verachtet und nimmt meine Worte nicht auf, der hat schon seinen Richter; das Wort, welches ich geredet habe, das wird ihn richten am Jüngsten

viimeisenä päivänä.

49 Sillä en minä itsestäni ole puhunut, vaan Isä, joka on minut lähettänyt, on itse antanut minulle käskyn, mitä minun pitää sanoman ja mitä puhuman.

50 Ja minä tiedän, että hänen käskynsä on iankaikkinen elämä. Sentähden, minkä minä puhun, sen minä puhun niin, kuin Isä on minulle sanonut."

49. For I have not spoken of myself; but the Father which sent me, he gave me a commandment, what I should say, and what I should speak.

50. And I know that his commandment is life everlasting: whatsoever I speak therefore, even as the Father said unto me, so I speak.

Tage.

49. Denn ich habe nicht von mir selber geredet; sondern der Vater, der mich gesandt hat, der hat mir ein Gebot gegeben, was ich tun und reden soll.

50. Und ich weiß, daß sein Gebot ist das ewige Leben. Darum, was ich rede, das rede ich also, wie mir der Vater gesagt hat.

13 luku

Jeesus pesee opetuslastensa jalat 1 – 11, kehoittaa keskinäiseen nöyryyteen 12 – 20, ilmoittaa kavaltajansa 21 – 30; aloittaa jäähyväispuheensa; puhuu kirkastumisestaan ja poismenostaan 31 – 33, antaa opetuslapsilleen uuden käskyn 34, 35 ja sanoo Pietarin kieltävän hänet 36 – 38.

1 Mutta ennen pääsiäisjuhlaa, kun Jeesus tiesi hetkensä tulleen, että hän oli siirtyvä tästä maailmasta Isän tykö, niin hän, joka oli rakastanut omiansa, jotka maailmassa olivat, osoitti heille rakkautta loppuun asti.

2 Ja ehtoollisella oltaessa, kun

1. Now before the feast of the passover, when Jesus knew that his hour was come that he should depart out of this world unto the Father, having loved his own which were in the world, he loved them unto the end.

2. And supper being ended, the

1. Vor dem Fest aber der Ostern, da Jesus erkannte, daß seine Zeit gekommen war, daß er aus dieser Welt ginge zum Vater: wie hatte er geliebt die Seinen, die in der Welt waren, so liebte er sie bis ans Ende.

2. Und beim Abendessen, da

perkele jo oli pannut Juudas Iskariotin, Simonin pojan, sydämeen, että hän kavaltaisi Jeesuksen,

3 niin Jeesus, tietäen, että Isä oli antanut kaikki hänen käsiinsä ja että hän oli lähtenyt Jumalan tyköä ja oli menevä Jumalan tykö,

4 nousi ehtoolliselta ja riisui vaippansa, otti liinavaatteen ja vyötti sillä itsensä.

5 Sitten hän kaatoi vettä pesumaljaan ja rupesi pesemään opetuslastensa jalkoja ja pyyhkimään niitä liinavaatteella, jolla oli vyöttäytynyt.

6 Niin hän tuli Simon Pietarin kohdalle, ja tämä sanoi hänelle: "Herra, sinäkö peset minun jalkani?"

7 Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Mitä minä teen, sitä et nyt käsitä, mutta vastedes sinä sen ymmärrät".

8 Pietari sanoi hänelle: "Et ikinä

devil having now put into the heart of Judas Iscariot, Simon's son, to betray him;

3. Jesus knowing that the Father had given all things into his hands, and that he was come from God, and went to God;

4. He riseth from supper, and laid aside his garments; and took a towel, and girded himself.

5. After that he poureth water into a bason, and began to wash the disciples' feet, and to wipe them with the towel wherewith he was girded.

6. Then cometh he to Simon Peter: and Peter saith unto him, Lord, dost thou wash my feet?

7. Jesus answered and said unto him, What I do thou knowest not now; but thou shalt know hereafter.

8. Peter saith unto him, Thou

schon der Teufel hatte dem Judas, Simons Sohn, dem Ischariot, ins Herz gegeben, daß er ihn verriete,

3. und Jesus wußte, daß ihm der Vater alles in seine Hände gegeben und daß er von Gott gekommen war und zu Gott ging:

4. stand er von Abendmahl auf, legte seine Kleider ab und nahm einen Schurz und umgürtete sich.

5. Darnach goß er Wasser in ein Becken, hob an, den Jüngern die Füße zu waschen, und trocknete sie mit dem Schurz, damit er umgürtet war.

6. Da kam er zu Simon Petrus; und der sprach zu ihm: HERR, sollst du mir meine Füße waschen?

7. Jesus antwortete und sprach zu ihm: Was ich tue, das weißt du jetzt nicht; du wirst es aber hernach erfahren.

8. Da sprach Petrus zu ihm:

sinä saa pestä minun jalkojani".
Jeesus vastasi hänelle: "Ellen minä sinua pese, ei sinulla ole osuutta minun kanssani".

shalt never wash my feet. Jesus answered him, If I wash thee not, thou hast no part with me.

Nimmermehr sollst du meine Füße waschen! Jesus antwortete ihm: Werde ich dich nicht waschen, so hast du kein Teil mit mir.

9 Simon Pietari sanoi hänelle: "Herra, älä pese ainoastaan minun jalkojani, vaan myös kädet ja pää".

9. Simon Peter saith unto him, Lord, not my feet only, but also my hands and my head.

9. So spricht zu ihm Simon Petrus: HERR, nicht die Füße allein, sondern auch die Hände und das Haupt!

10 Jeesus sanoi hänelle: "Joka on kylpenyt, ei tarvitse muuta, kuin että jalat pestään, ja niin hän on kokonaan puhdas; ja te olette puhtaat, ette kuitenkaan kaikki".

10. Jesus saith to him, He that is washed needeth not save to wash his feet, but is clean every whit: and ye are clean, but not all.

10. Spricht Jesus zu ihm: Wer gewaschen ist, bedarf nichts denn die Füße waschen, sondern er ist ganz rein. Und ihr seid rein, aber nicht alle.

11 Sillä hän tiesi kavaltajansa; sentähden hän sanoi: "Ette kaikki ole puhtaat".

11. For he knew who should betray him; therefore said he, Ye are not all clean.

11. (Denn er wußte seinen Verräter wohl; darum sprach er: Ihr seid nicht alle rein.)

12 Kun hän siis oli pessyt heidän jalkansa ja ottanut vaippansa ja taas asettunut aterialle, sanoi hän heille: "Ymmärrätekö, mitä minä olen teille tehnyt?"

12. So after he had washed their feet, and had taken his garments, and was set down again, he said unto them, Know ye what I have done to you

12. Da er nun ihre Füße gewaschen hatte, nahm er wieder seine Kleider und setzte sich wieder nieder und sprach abermals zu ihnen: Wisset ihr, was ich euch getan habe?

13 Te puhuttelette minua opettajaksi ja Herraksi, ja oikein te sanotte, sillä se minä olen.

13. Ye call me Master and Lord: and ye say well; for so I am.

13. Ihr heißet mich Meister und HERR und saget recht daran, denn ich bin es auch.

14 Jos siis minä, teidän Herranne ja opettajanne, olen pessyt teidän jalkanne, olette tekin velvolliset pesemään toistenne jalat.

15 Sillä minä annoin teille esikuvan, että myös te niin tekisitte, kuin minä olen teille tehnyt.

16 Totisesti, totisesti minä sanon teille: ei ole palvelija herraansa suurempi eikä lähettiläs lähettäjänsä suurempi.

17 Jos te tämän tiedätte, niin olette autuaat, jos te sen teette.

18 En minä puhu teistä kaikista: minä tiedän, ketkä olen valinnut; mutta tämän kirjoituksen piti käymän toteen: 'Joka minun leipääni syö, on nostanut kantapäänsä minua vastaan'.

19 Jo nyt minä sanon sen teille, ennenkuin se tapahtuu, että te, kun se tapahtuu, uskoisitte, että minä olen se.

20 Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka ottaa vastaan sen,

14. If I then, your Lord and Master, have washed your feet; ye also ought to wash one another's feet.

15. For I have given you an example, that ye should do as I have done to you.

16. Verily, verily, I say unto you, The servant is not greater than his lord; neither he that is sent greater than he that sent him.

17. If ye know these things, happy are ye if ye do them.

18. I speak not of you all: I know whom I have chosen: but that the scripture may be fulfilled, He that eateth bread with me hath lifted up his heel against me.

19. Now I tell you before it come, that, when it is come to pass, ye may believe that I am he.

20. Verily, verily, I say unto you, He that receiveth whomsoever I

14. So nun ich, euer HERR und Meister, euch die Füße gewaschen habe, so sollt ihr auch euch untereinander die Füße waschen.

15. Ein Beispiel habe ich euch gegeben, daß ihr tut, wie ich euch getan habe.

16. Wahrlich, wahrlich ich sage euch: Der Knecht ist nicht größer denn sein Herr, noch der Apostel größer denn der ihn gesandt hat.

17. So ihr solches wisset, selig seid ihr, so ihr's tut.

18. Nicht sage ich von euch allen; ich weiß, welche ich erwählt habe. Aber es muß die Schrift erfüllt werden: "Der mein Brot isset, der tritt mich mit Füßen."

19. Jetzt sage ich's euch, ehe denn es geschieht, auf daß, wenn es geschehen ist, ihr glaubt, daß ich es bin.

20. Wahrlich, wahrlich ich sage euch: Wer aufnimmt, so ich

jonka minä lähetän, se ottaa vastaan minut; mutta joka ottaa vastaan minut, se ottaa vastaan hänet, joka on minut lähettänyt.

21 Tämän sanottuaan Jeesus tuli järkytetyksi hengessään ja todisti ja sanoi: "Totisesti, totisesti minä sanon teille: yksi teistä on minut kavaltava".

22 Niin opetuslapset katsoivat toisiinsa epätietoisina, kenestä hän puhui.

23 Ja eräs hänen opetuslapsistaan, se, jota Jeesus rakasti, lepäsi aterioitaessa Jeesuksen syliä vasten.

24 Simon Pietari nyökäytti hänelle päätään ja sanoi hänelle: "Sano, kuka se on, josta hän puhuu".

25 Niin tämä, nojautuen Jeesuksen rintaa vasten, sanoi hänelle: "Herra, kuka se on?"

26 Jeesus vastasi: "Se on se, jolle minä kastan ja annan tämän

send receiveth me; and he that receiveth me receiveth him that sent me.

21. When Jesus had thus said, he was troubled in spirit, and testified, and said, Verily, verily, I say unto you, that one of you shall betray me.

22. Then the disciples looked one on another, doubting of whom he spake.

23. Now there was leaning on Jesus' bosom one of his disciples, whom Jesus loved.

24. Simon Peter therefore beckoned to him, that he should ask who it should be of whom he spake.

25. He then lying on Jesus' breast saith unto him, Lord, who is it?

26. Jesus answered, He it is, to whom I shall give a sop, when I

jemand senden werde, der nimmt mich auf; wer aber mich aufnimmt, der nimmt den auf, der mich gesandt hat.

21. Da Jesus solches gesagt hatte, ward er betrübt im Geist und zeugte und sprach: Wahrlich, wahrlich ich sage euch: Einer unter euch wird mich verraten.

22. Da sahen sich die Jünger untereinander an, und ward ihnen bange, von welchem er redete.

23. Es war aber einer unter seinen Jüngern, der zu Tische saß an der Brust Jesu, welchen Jesus liebhatte.

24. Dem winkte Simon Petrus, daß er forschen sollte, wer es wäre, von dem er sagte.

25. Denn derselbe lag an der Brust Jesu, und er sprach zu ihm: HERR, wer ist's?

26. Jesus antwortete: Der ist's, dem ich den Bissen eintauche

palan". Niin hän otti palan, kastoi sen ja antoi Juudaalle, Simon Iskariotin pojalle.

27 Ja silloin, sen palan jälkeen, meni häneen saatana. Niin Jeesus sanoi hänelle: "Minkä teet, se tee pian".

28 Mutta ei kukaan aterioivista ymmärtänyt, mitä varten hän sen hänelle sanoi.

29 Sillä muutamat luulivat, koska rahakukkaro oli Juudaalla, Jeesuksen sanoneen hänelle: "Osta, mitä tarvitsemme juhlaaksi", tai että hän antaisi jotakin köyhille.

30 Niin hän, otettuaan sen palan, meni kohta ulos; ja oli yö.

31 Kun hän oli mennyt ulos, sanoi Jeesus: "Nyt Ihmisen Poika on kirkastettu, ja Jumala on kirkastettu hänessä.

32 Jos Jumala on kirkastettu hänessä, niin kirkastaa myös Jumala hänet itsessään ja

have dipped it. And when he had dipped the sop, he gave it to Judas Iscariot, the son of Simon.

27. And after the sop Satan entered into him. Then said Jesus unto him, That thou doest, do quickly.

28. Now no man at the table knew for what intent he spake this unto him.

29. For some of them thought, because Judas had the bag, that Jesus had said unto him, Buy those things that we have need of against the feast; or, that he should give something to the poor.

30. He then having received the sop went immediately out: and it was night.

31. Therefore, when he was gone out, Jesus said, Now is the Son of man glorified, and God is glorified in him.

32. If God be glorified in him, God shall also glorify him in himself, and shall straightway

und gebe. Und er tauchte den Bissen ein und gab ihn Judas, Simons Sohn, dem Ischariot.

27. Und nach dem Bissen fuhr der Satan in ihn. Da sprach Jesus zu ihm: Was du tust, das tue bald!

28. Das aber wußte niemand am Tische, wozu er's ihm sagte.

29. Etliche meinten, dieweil Judas den Beutel hatte, Jesus spräche zu ihm: Kaufe was uns not ist auf das Fest! oder daß er den Armen etwas gäbe.

30. Da er nun den Bissen genommen hatte, ging er alsbald hinaus. Und es war Nacht.

31. Da er aber hinausgegangen war, spricht Jesus: Nun ist des Menschen Sohn verklärt, und Gott ist verklärt in ihm.

32. Ist Gott verklärt in ihm, so wird ihn auch Gott verklären in sich selbst und wird ihn bald

kirkastaa hänet pian.

33 Lapsukaiset, vielä vähän aikaa minä olen teidän kanssanne. Te tulette minua etsimään, ja niinkuin sanoin juutalaisille: 'Mihin minä menen, sinne te ette voi tulla', niin minä sanon nyt myös teille.

34 Uuden käskyn minä annan teille, että rakastatte toisianne, niinkuin minä olen teitä rakastanut — että tekin niin rakastatte toisianne.

35 Siitä kaikki tuntevat teidät minun opetuslapsikseni, jos teillä on keskinäinen rakkaus."

36 Simon Pietari sanoi hänelle: "Herra, mihin sinä menet?"
Jeesus vastasi hänelle: "Mihin minä menen, sinne sinä et voi nyt minua seurata, mutta vastedes olet minua seuraava".

37 Pietari sanoi hänelle: "Herra, miksi en nyt voi seurata sinua? Henkeni minä annan sinun edestäsi."

glorify him.

33. Little children, yet a little while I am with you. Ye shall seek me: and as I said unto the Jews, Whither I go, ye cannot come; so now I say to you.

34. A new commandment I give unto you, That ye love one another; as I have loved you, that ye also love one another.

35. By this shall all men know that ye are my disciples, if ye have love one to another.

36. Simon Peter said unto him, Lord, whither goest thou Jesus answered him, Whither I go, thou canst not follow me now; but thou shalt follow me afterwards.

37. Peter said unto him, Lord, why cannot I follow thee now? I will lay down my life for thy sake.

verklären.

33. Liebe Kindlein, ich bin noch eine kleine Weile bei euch. Ihr werdet mich suchen; und wie ich zu den Juden sagte: "Wo ich hin gehe, da könnet ihr nicht hin kommen", sage ich jetzt auch euch.

34. Ein neu Gebot gebe ich euch, daß ihr euch untereinander liebet, wie ich euch geliebt habe, auf daß auch ihr einander liebhabet.

35. Dabei wird jedermann erkennen, daß ihr meine Jünger seid, so ihr Liebe untereinander habt.

36. Spricht Simon Petrus zu ihm: HERR, wo gehst du hin? Jesus antwortete ihm: Wo ich hin gehe, kannst du mir diesmal nicht folgen; aber du wirst mir nachmals folgen.

37. Petrus spricht zu ihm: HERR, warum kann ich dir diesmal nicht folgen? Ich will mein Leben für dich lassen.

38 Jeesus vastasi: "Sinäkö annat henkesi minun edestäni? Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: ei laula kukko, ennenkuin sinä minut kolmesti kiellät."

38. Jesus answered him, Wilt thou lay down thy life for my sake? Verily, verily, I say unto thee, The cock shall not crow, till thou hast denied me thrice.

38. Jesus antwortete ihm: Solltest du dein Leben für mich lassen? Wahrlich, wahrlich ich sage dir: Der Hahn wird nicht krähen, bis du mich dreimal habest verleugnet.

14 luku

Jeesus jatkaa jäähyväispuhettaan: hän ilmoittaa menevänsä valmistamaan heille sijaa Isänsä kodissa 1 – 4, sanoo olevansa tie Isän tykö ja yhtä Isän kanssa 5 – 11 ja täyttävänsä heidän rukouksensa, kun rukoilevat hänen nimessään 12 – 14; lupaa heille Puolustajan Isältä 15 – 17, sanoo tulevansa jälleen heidän tykönsä 18 – 20 ja ilmoittavansa itsensä häntä rakastaville 21 – 24 Hän lupaa antaa heille rauhansa 25 – 31.

1 Älköön teidän sydämenne olko murheellinen. Uskokaa Jumalaan, ja uskokaa minuun.

1. Let not your heart be troubled: ye believe in God, believe also in me.

1. Und er sprach zu seinen Jüngern: Euer Herz erschrecke nicht! Glaubet an Gott und glaubet an mich!

2 Minun Isäni kodissa on monta asuinsijaa. Jos ei niin olisi, sanoisinko minä teille, että minä menen valmistamaan teille sijaa?

2. In my Father's house are many mansions: if it were not so, I would have told you. I go to prepare a place for you.

2. In meines Vaters Hause sind viele Wohnungen. Wenn es nicht so wäre, so wollte ich zu euch sagen: Ich gehe hin euch die Stätte zu bereiten.

3 Ja vaikka minä menen valmistamaan teille sijaa, tulen

3. And if I go and prepare a place for you, I will come again,

3. Und wenn ich hingehe euch die Stätte zu bereiten, so will ich

minä takaisin ja otan teidät tyköni, että tekin olisitte siellä, missä minä olen.

4 Ja mihin minä menen — tien sinne te tiedätte."

5 Tuomas sanoi hänelle: "Herra, me emme tiedä, mihin sinä menet; kuinka sitten tietäisimme tien?"

6 Jeesus sanoi hänelle: "Minä olen tie ja totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän tykö muutoin kuin minun kauttani.

7 Jos te olisitte tunteneet minut, niin te tuntisitte myös minun Isäni; tästälähin te tunnette hänet, ja te olette nähneet hänet."

8 Filippus sanoi hänelle: "Herra, näytä meille Isä, niin me tyydymme".

9 Jeesus sanoi hänelle: "Niin kauan aikaa minä olen ollut teidän kanssanne, etkä sinä tunne minua, Filippus! Joka on nähnyt minut, on nähnyt Isän; kuinka sinä sitten sanot: 'Näytä

and receive you unto myself; that where I am, there ye may be also.

4. And whither I go ye know, and the way ye know.

5. Thomas saith unto him, Lord, we know not whither thou goest; and how can we know the way?

6. Jesus saith unto him, I am the way, the truth, and the life: no man cometh unto the Father, but by me.

7. If ye had known me, ye should have known my Father also: and from henceforth ye know him, and have seen him.

8. Philip saith unto him, Lord, shew us the Father, and it sufficeth us.

9. Jesus saith unto him, Have I been so long time with you, and yet hast thou not known me, Philip he that hath seen me hath seen the Father; and how sayest thou then, Shew us the Father

wiederkommen und euch zu mir nehmen, auf daß ihr seid, wo ich bin.

4. Und wo ich hin gehe, das wißt ihr, und den Weg wißt ihr auch.

5. Spricht zu ihm Thomas: HERR, wir wissen nicht, wo du hin gehst; und wie können wir den Weg wissen?

6. Jesus spricht zu ihm: Ich bin der Weg und die Wahrheit und das Leben; niemand kommt zum Vater denn durch mich.

7. Wenn ihr mich kenntet, so kenntet ihr auch meinen Vater. Und von nun an kennt ihr ihn und habt ihn gesehen.

8. Spricht zu ihm Philippus: HERR, zeige uns den Vater, so genügt uns.

9. Jesus spricht zu ihm: So lange bin ich bei euch, und du kennst mich nicht, Philippus? Wer mich sieht, der sieht den Vater; wie sprichst du denn: Zeige uns den Vater?

meille Isä'?

10 Etkö usko, että minä olen Isässä, ja että Isä on minussa? Niitä sanoja, jotka minä teille puhun, minä en puhu itsestäni; ja Isä, joka minussa asuu, tekee teot, jotka ovat hänen.

11 Uskokaa minua, että minä olen Isässä, ja että Isä on minussa; mutta jos ette, niin uskokaa itse tekojen tähden.

12 Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka uskoo minuun, myös hän on tekevä niitä tekoja, joita minä teen, ja suurempiakin, kuin ne ovat, hän on tekevä; sillä minä menen Isän tykö,

13 ja mitä hyvänsä te anotte minun nimessäni, sen minä teen, että Isä kirkastettaisiin Pojassa.

14 Jos te anotte minulta jotakin minun nimessäni, niin minä sen teen.

15 Jos te minua rakastatte, niin te pidätte minun käskyni.

16 Ja minä olen rukoileva Isää,

10. Believest thou not that I am in the Father, and the Father in me? the words that I speak unto you I speak not of myself: but the Father that dwelleth in me, he doeth the works.

11. Believe me that I am in the Father, and the Father in me: or else believe me for the very works' sake.

12. Verily, verily, I say unto you, He that believeth on me, the works that I do shall he do also; and greater works than these shall he do; because I go unto my Father.

13. And whatsoever ye shall ask in my name, that will I do, that the Father may be glorified in the Son.

14. If ye shall ask any thing in my name, I will do it.

15. If ye love me, keep my commandments.

16. And I will pray the Father,

10. Glaubst du nicht, daß ich im Vater bin und der Vater in mir? Die Worte, die ich zu euch rede, die rede ich nicht von mir selbst. Der Vater aber, der in mir wohnt, der tut die Werke.

11. Glaubet mir, daß ich im Vater und der Vater in mir ist; wo nicht, so glaubet mir doch um der Werke willen.

12. Wahrlich, wahrlich ich sage euch: Wer an mich glaubt, der wird die Werke auch tun, die ich tue, und wird größere als diese tun; denn ich gehe zum Vater.

13. Und was ihr bitten werdet in meinem Namen, das will ich tun, auf daß der Vater geehrt werde in dem Sohne.

14. Was ihr bitten werdet in meinem Namen, das will ich tun.

15. Liebet ihr mich, so haltet ihr meine Gebote.

16. Und ich will den Vater bitten,

ja hän antaa teille toisen Puolustajan olemaan teidän kanssanne iankaikkisesti, 17 totuuden Hengen, jota maailma ei voi ottaa vastaan, koska se ei näe häntä eikä tunne häntä; mutta te tunnette hänet, sillä hän pysyy teidän tykönänne ja on teissä oleva.

18 En minä jätä teitä orvoiksi; minä tulen teidän tykönnne.

19 Vielä vähän aikaa, niin maailma ei enää minua näe, mutta te näette minut; koska minä elän, niin tekin saatte elää.

20 Sinä päivänä te ymmärrätte, että minä olen Isässäni, ja että te olette minussa ja minä teissä.

21 Jolla on minun käskyni ja joka ne pitää, hän on se, joka minua rakastaa; mutta joka minua rakastaa, häntä minun Isäni rakastaa, ja minä rakastan häntä ja ilmoitan itseni hänelle."

22 Juudas, ei se Iskariot, sanoi

and he shall give you another Comforter, that he may abide with you for ever; 17. Even the Spirit of truth; whom the world cannot receive, because it seeth him not, neither knoweth him: but ye know him; for he dwelleth with you, and shall be in you.

18. I will not leave you comfortless: I will come to you.

19. Yet a little while, and the world seeth me no more; but ye see me: because I live, ye shall live also.

20. At that day ye shall know that I am in my Father, and ye in me, and I in you.

21. He that hath my commandments, and keepeth them, he it is that loveth me: and he that loveth me shall be loved of my Father, and I will love him, and will manifest myself to him.

22. Judas saith unto him, not

und er soll euch einen andern Tröster geben, daß er bei euch bleibe ewiglich:

17. den Geist der Wahrheit, welchen die Welt nicht kann empfangen; denn sie sieht ihn nicht und kennt ihn nicht. Ihr aber kennet ihn; denn er bleibt bei euch und wird in euch sein.

18. Ich will euch nicht Waisen lassen; ich komme zu euch.

19. Es ist noch um ein kleines, so wird mich die Welt nicht mehr sehen; ihr aber sollt mich sehen; denn ich lebe, und ihr sollt auch leben.

20. An dem Tage werdet ihr erkennen, daß ich in meinem Vater bin und ihr in mir und ich in euch.

21. Wer meine Gebote hat und hält sie, der ist es, der mich liebt. Wer mich aber liebt, der wird von meinem Vater geliebt werden, und ich werde ihn lieben und mich ihm offenbaren.

22. Spricht zu ihm Judas, nicht

hänelle: "Herra, mistä syystä sinä aiot ilmoittaa itsesi meille etkä maailmalle?"

23 Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Jos joku rakastaa minua, niin hän pitää minun sanani, ja minun Isäni rakastaa häntä, ja me tulemme hänen tykönsä ja jäämme hänen tykönsä asumaan.

24 Joka ei minua rakasta, se ei pidä minun sanojani; ja se sana, jonka te kuulette, ei ole minun, vaan Isän, joka on minut lähettänyt.

25 Tämän minä olen teille puhunut ollessani teidän tykönänne.

26 Mutta Puolustaja, Pyhä Henki, jonka Isä on lähettävä minun nimessäni, hän opettaa teille kaikki ja muistuttaa teitä kaikesta, minkä minä olen teille sanonut.

27 Rauhan minä jätän teille: minun rauhani, sen minä annan teille. En minä anna teille,

Ischariot, Lord, how is it that thou wilt manifest thyself unto us, and not unto the world?

23. Jesus answered and said unto him, If a man love me, he will keep my words: and my Father will love him, and we will come unto him, and make our abode with him.

24. He that loveth me not keepeth not my sayings: and the word which ye hear is not mine, but the Father's which sent me.

25. These things have I spoken unto you, being yet present with you.

26. But the Comforter, which is the Holy Ghost, whom the Father will send in my name, he shall teach you all things, and bring all things to your remembrance, whatsoever I have said unto you.

27. Peace I leave with you, my peace I give unto you: not as the world giveth, give I unto you. Let

der Ischariot: HERR, was ist's, daß du dich uns willst offenbaren und nicht der Welt?

23. Jesus antwortete und sprach zu ihm: Wer mich liebt, der wird mein Wort halten; und mein Vater wird ihn lieben, und wir werden zu ihm kommen und Wohnung bei ihm machen.

24. Wer mich aber nicht liebt, der hält meine Worte nicht. Und das Wort, das ihr hört, ist nicht mein, sondern des Vaters, der mich gesandt hat.

25. Solches habe ich zu euch geredet, solange ich bei euch gewesen bin.

26. Aber der Tröster, der Heilige Geist, welchen mein Vater senden wird in meinem Namen, der wird euch alles lehren und euch erinnern alles des, das ich euch gesagt habe.

27. Den Frieden lasse ich euch, meinen Frieden gebe ich euch. Nicht gebe ich euch, wie die Welt

niinkuin maailma antaa. Älköön teidän sydämenne olko murheellinen älköönkä peljätkö.

28 Te kuulitte minun sanovan teille: 'Minä menen pois ja palajan jälleen teidän tyköne'. Jos te minua rakastaisitte, niin te iloitsisitte siitä, että minä menen Isän tykö, sillä Isä on minua suurempi.

29 Ja nyt minä olen sanonut sen teille, ennenkuin se on tapahtunut, että te uskoisitte, kun se tapahtuu.

30 En minä enää puhu paljoa teidän kanssanne, sillä maailman ruhtinas tulee, ja minussa hänellä ei ole mitään.

31 Mutta että maailma ymmärtäisi minun rakastavan Isää ja tekevän, niinkuin Isä on minua käsenyt: nouskaa, lähtekäämme täältä."

not your heart be troubled,
neither let it be afraid.

28. Ye have heard how I said unto you, I go away, and come again unto you. If ye loved me, ye would rejoice, because I said, I go unto the Father: for my Father is greater than I.

29. And now I have told you before it come to pass, that, when it is come to pass, ye might believe.

30. Hereafter I will not talk much with you: for the prince of this world cometh, and hath nothing in me.

31. But that the world may know that I love the Father; and as the Father gave me commandment, even so I do. Arise, let us go hence.

gibt. Euer Herz erschrecke nicht und fürchte sich nicht.

28. Ihr habt gehört, daß ich euch gesagt habe: Ich gehe hin und komme wieder zu euch. Hättet ihr mich lieb, so würdet ihr euch freuen, daß ich gesagt habe: "Ich gehe zum Vater"; denn der Vater ist größer als ich.

29. Und nun ich es euch gesagt habe, ehe denn es geschieht, auf daß, wenn es nun geschehen wird, ihr glaubet.

30. Ich werde nicht mehr viel mit euch reden; denn es kommt der Fürst dieser Welt, und hat nichts an mir.

31. Aber auf daß die Welt erkenne, daß ich den Vater liebe und ich also tue, wie mir der Vater geboten hat: stehet auf und lasset uns von hinnen gehen.

15 luku

Jeesus puhuu vielä opetuslapsilleen ja kehoittaa heitä pysymään hänessä, totisessa viinipuussa 1 – 11, rakastamaan toisiaan 12 – 17 ja kestäämään maailman vainoa 18 – 25 Pyhä Henki on todistava Jeesuksesta, ja opetuslapsetkin todistavat hänestä 26, 27.

1 Minä olen totinen viinipuu, ja minun Isäni on viinitarhuri.

2 Jokaisen oksan minussa, joka ei kanna hedelmää, hän karsii pois; ja jokaisen, joka kantaa hedelmää, hän puhdistaa, että se kantaisi runsaamman hedelmän.

3 Te olette jo puhtaat sen sanan tähden, jonka minä olen teille puhunut.

4 Pysykää minussa, niin minä pysyn teissä. Niinkuin oksa ei voi kantaa hedelmää itsestään, ellei se pysy viinipuussa, niin ette tekään, ellette pysy minussa.

5 Minä olen viinipuu, te olette oksat. Joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, se kantaa

1. I am the true vine, and my Father is the husbandman.

2. Every branch in me that beareth not fruit he taketh away: and every branch that beareth fruit, he purgeth it, that it may bring forth more fruit.

3. Now ye are clean through the word which I have spoken unto you.

4. Abide in me, and I in you. As the branch cannot bear fruit of itself, except it abide in the vine; no more can ye, except ye abide in me.

5. I am the vine, ye are the branches: He that abideth in me, and I in him, the same bringeth

1. Ich bin der rechte Weinstock, und mein Vater der Weingärtner.

2. Eine jeglich Rebe an mir, die nicht Frucht bringt, wird er wegnehmen; und eine jegliche, die da Frucht bringt, wird er reinigen, daß sie mehr Frucht bringe.

3. Ihr seid schon rein um des Wortes willen, das ich zu euch geredet habe.

4. Bleibet in mir und ich in euch. Gleichwie die Rebe kann keine Frucht bringen von ihr selber, sie bleibe denn am Weinstock, also auch ihr nicht, ihr bleibet denn in mir.

5. Ich bin der Weinstock, ihr seid die Reben. Wer in mir bleibt und ich in ihm, der bringt viele Frucht,

paljon hedelmää; sillä ilman minua te ette voi mitään tehdä.

6 Jos joku ei pysy minussa, niin hänet heitetään pois niinkuin oksa, ja hän kuivettuu; ja ne kootaan yhteen ja heitetään tuleen, ja ne palavat.

7 Jos te pysytte minussa ja minun sanani pysyvät teissä, niin anokaa, mitä ikinä tahdotte, ja te saatte sen.

8 Siinä minun Isäni kirkastetaan, että te kannatte paljon hedelmää ja tulette minun opetuslapsikseni.

9 Niinkuin Isä on minua rakastanut, niin minäkin olen rakastanut teitä; pysykää minun rakkaudessani.

10 Jos te pidätte minun käskyni, niin te pysytte minun rakkaudessani, niinkuin minä olen pitänyt Isäni käskyt ja pysyn hänen rakkaudessaan.

11 Tämän minä olen teille puhunut, että minun iloni olisi teissä ja teidän ilonne tulisi täydelliseksi.

forth much fruit: for without me ye can do nothing.

6. If a man abide not in me, he is cast forth as a branch, and is withered; and men gather them, and cast them into the fire, and they are burned.

7. If ye abide in me, and my words abide in you, ye shall ask what ye will, and it shall be done unto you.

8. Herein is my Father glorified, that ye bear much fruit; so shall ye be my disciples.

9. As the Father hath loved me, so have I loved you: continue ye in my love.

10. If ye keep my commandments, ye shall abide in my love; even as I have kept my Father's commandments, and abide in his love.

11. These things have I spoken unto you, that my joy might remain in you, and that your joy might be full.

denn ohne mich könnt ihr nichts tun.

6. Wer nicht in mir bleibt, der wird weggeworfen wie eine Rebe und verdorrt, und man sammelt sie und wirft sie ins Feuer, und müssen brennen.

7. So ihr in mir bleibet und meine Worte in euch bleiben, so werdet ihr bitten, was ihr wollt, und es wird euch widerfahren.

8. Darin wird mein Vater geehrt, daß ihr viel Frucht bringet und werdet meine Jünger.

9. Gleichwie mich mein Vater liebt, also liebe ich euch auch. Bleibet in meiner Liebe!

10. So ihr meine Gebote haltet, so bleibet ihr in meiner Liebe, gleichwie ich meines Vaters Gebote halte und bleibe in seiner Liebe.

11. Solches rede ich zu euch, auf daß meine Freude in euch bleibe und eure Freude vollkommen werde.

12 Tämä on minun käskyni, että te rakastatte toisianne, niinkuin minä olen teitä rakastanut.

13 Sen suurempaa rakkautta ei ole kenelläkään, kuin että hän antaa henkensä ystäväinsä edestä.

14 Te olette minun ystäväni, jos teette, mitä minä käsken teidän tehdä.

15 En minä enää sano teitä palvelijoiksi, sillä palvelija ei tiedä, mitä hänen herransa tekee; vaan ystäviksi minä sanon teitä, sillä minä olen ilmoittanut teille kaikki, mitä minä olen kuullut Isältäni.

16 Te ette valinneet minua, vaan minä valitsin teidät ja asetin teidät, että te menisitte ja kantaisitte hedelmää ja että teidän hedelmänne pysyisi: että mitä ikinä te anotte Isältä minun nimessäni, hän sen teille antaisi.

17 Sen käskyn minä teille annan, että rakastatte toisianne.

12. This is my commandment, That ye love one another, as I have loved you.

13. Greater love hath no man than this, that a man lay down his life for his friends.

14. Ye are my friends, if ye do whatsoever I command you.

15. Henceforth I call you not servants; for the servant knoweth not what his lord doeth: but I have called you friends; for all things that I have heard of my Father I have made known unto you.

16. Ye have not chosen me, but I have chosen you, and ordained you, that ye should go and bring forth fruit, and that your fruit should remain: that whatsoever ye shall ask of the Father in my name, he may give it you.

17. These things I command you, that ye love one another.

12. Das ist mein Gebot, daß ihr euch untereinander liebet, gleichwie ich euch liebe.

13. Niemand hat größere Liebe denn die, daß er sein Leben läßt für seine Freunde.

14. Ihr seid meine Freunde, so ihr tut, was ich euch gebiete.

15. Ich sage hinfort nicht, daß ihr Knechte seid; denn ein Knecht weiß nicht, was sein Herr tut. Euch aber habe ich gesagt, daß ihr Freunde seid; denn alles, was ich habe von meinem Vater gehört, habe ich euch kundgetan.

16. Ihr habt mich nicht erwählt; sondern ich habe euch erwählt und gesetzt, daß ihr hingehet und Frucht bringt und eure Frucht bleibe, auf daß, so ihr den Vater bittet in meinem Namen, er's euch gebe.

17. Das gebiete ich euch, daß ihr euch untereinander liebet.

18 Jos maailma teitä vihaa, niin tietäkää, että se on vihannut minua ennen kuin teitä.

19 Jos te maailmasta olisitte, niin maailma omaansa rakastaisi; mutta koska te ette ole maailmasta, vaan minä olen teidät maailmasta valinnut, sentähden maailma teitä vihaa.

20 Muistakaa se sana, jonka minä teille sanoin: 'Ei ole palvelija herraansa suurempi'. Jos he ovat minua vainonneet, niin he teitäkin vainoavat; jos he ovat ottaneet vaarin minun sanastani, niin he ottavat vaarin teidänkin sanastanne.

21 Mutta kaiken tämän he tekevät teille minun nimeni tähden, koska he eivät tunne häntä, joka on minut lähettänyt.

22 Jos minä en olisi tullut ja puhunut heille, ei heillä olisi syntiä; mutta nyt heillä ei ole, millä syntiänsä puolustaisivat.

18. If the world hate you, ye know that it hated me before it hated you.

19. If ye were of the world, the world would love his own: but because ye are not of the world, but I have chosen you out of the world, therefore the world hateth you.

20. Remember the word that I said unto you, The servant is not greater than his lord. If they have persecuted me, they will also persecute you; if they have kept my saying, they will keep yours also.

21. But all these things will they do unto you for my name's sake, because they know not him that sent me.

22. If I had not come and spoken unto them, they had not had sin: but now they have no cloke for their sin.

18. So euch die Welt haßt, so wisset, daß sie mich vor euch gehaßt hat.

19. Wäret ihr von der Welt, so hätte die Welt das Ihre lieb; weil ihr aber nicht von der Welt seid, sondern ich habe euch von der Welt erwählt, darum haßt euch die Welt.

20. Gedenket an mein Wort, das ich euch gesagt habe: "Der Knecht ist nicht größer denn sein Herr." Haben sie mich verfolgt, sie werden euch auch verfolgen; haben sie mein Wort gehalten, so werden sie eures auch halten.

21. Aber das alles werden sie euch tun um meines Namens willen; denn sie kennen den nicht, der mich gesandt hat.

22. Wenn ich nicht gekommen wäre und hätte es ihnen gesagt, so hätten sie keine Sünde; nun aber können sie nichts vorwenden, ihre Sünde zu entschuldigen.

23 Joka vihaa minua, se vihaa myös minun Isääni.

24 Jos minä en olisi tehnyt heidän keskuudessaan niitä tekoja, joita ei kukaan muu ole tehnyt, ei heillä olisi syntiä; mutta nyt he ovat nähneet ja ovat vihanneet sekä minua että minun Isääni.

25 Mutta se sana oli käyvä toteen, joka on kirjoitettuna heidän laissaan: 'He ovat vihanneet minua syyttä'.

26 Mutta kun Puolustaja tulee, jonka minä lähetän teille Isän tyköä, totuuden Henki, joka lähtee Isän tyköä, niin hän on todistava minusta.

27 Ja te myös todistatte, sillä te olette alusta asti olleet minun kanssani."

23. He that hateth me hateth my Father also.

24. If I had not done among them the works which none other man did, they had not had sin: but now have they both seen and hated both me and my Father.

25. But this cometh to pass, that the word might be fulfilled that is written in their law, They hated me without a cause.

26. But when the Comforter is come, whom I will send unto you from the Father, even the Spirit of truth, which proceedeth from the Father, he shall testify of me:

27. And ye also shall bear witness, because ye have been with me from the beginning.

23. Wer mich haßt, der haßt auch meinen Vater.

24. Hätte ich nicht die Werke getan unter ihnen, die kein anderer getan hat, so hätten sie keine Sünde; nun aber haben sie es gesehen und hassen doch beide, mich und den Vater.

25. Doch daß erfüllet werde der Spruch, in ihrem Gesetz geschrieben: "Sie hassen mich ohne Ursache."

26. Wenn aber der Tröster kommen wird, welchen ich euch senden werde vom Vater, der Geist der Wahrheit, der vom Vater ausgeht, der wird zeugen von mir.

27. Und ihr werdet auch zeugen; denn ihr seid von Anfang bei mir gewesen.

16 luku

Jeesus puhuu tulevasta vainosta 1 – 4, poismenostaan ja Pyhän Hengen vaikutuksesta maailmassa 5

– 11 ja opetuslapsissa 12 – 15, opetuslasten murheesta, joka on kääntyvä iloksi 16 – 24, ja heidän yhteydestään Isän kanssa hänen kauttaan 25 – 32, sekä rohkaisee heitä kestäämään ahdistusta 33.

1 Tämän minä olen teille puhunut, ettette loukkaantuisi.

1. These things have I spoken unto you, that ye should not be offended.

1. Solches habe ich zu euch geredet, daß ihr euch nicht ärgert.

2 He erottavat teidät synagoogasta; ja tulee aika, jolloin jokainen, joka tappaa teitä, luulee tekevänsä uhripalveluksen Jumalalle.

2. They shall put you out of the synagogues: yea, the time cometh, that whosoever killeth you will think that he doeth God service.

2. Sie werden euch in den Bann tun. Es kommt aber die Zeit, daß wer euch tötet, wird meinen, er tue Gott einen Dienst daran.

3 Ja sen he tekevät teille, koska he eivät tunne Isää eivätkä minua.

3. And these things will they do unto you, because they have not known the Father, nor me.

3. Und solches werden sie euch darum tun, daß sie weder meinen Vater noch mich erkennen.

4 Mutta tämän minä olen puhunut teille, että, kun se aika tulee, te muistaisitte minun sen teille sanoneen. Tätä minä en ole sanonut teille alusta, koska minä olin teidän kansanne.

4. But these things have I told you, that when the time shall come, ye may remember that I told you of them. And these things I said not unto you at the beginning, because I was with you.

4. Aber solches habe ich zu euch geredet, auf das, wenn die Zeit kommen wird, ihr daran gedenket, daß ich's euch gesagt habe. Solches aber habe ich von Anfang nicht gesagt; denn ich war bei euch.

5 Mutta nyt minä menen hänen tykönsä, joka on minut lähettänyt, eikä kukaan teistä kysy minulta: 'Mihin sinä menet?'

5. But now I go my way to him that sent me; and none of you asketh me, Whither goest thou?

5. Nun aber gehe ich hin zu dem, der mich gesandt hat; und niemand unter euch fragt mich: Wo gehst du hin?

6 Mutta koska minä olen tämän

6. But because I have said these

6. Sondern weil ich solches

teille puhunut, täyttää murhe teidän sydämenne.

7 Kuitenkin minä sanon teille totuuden: teille on hyväksi, että minä menen pois. Sillä ellen minä mene pois, ei Puolustaja tule teidän tykönnne; mutta jos minä menen, niin minä hänet teille lähetän.

8 Ja kun hän tulee, niin hän näyttää maailmalle todeksi synnin ja vanhurskauden ja tuomion:

9 synnin, koska he eivät usko minuun;

10 vanhurskauden, koska minä menen Isän tykö, ettekä te enää minua näe;

11 ja tuomion, koska tämän maailman ruhtinas on tuomittu.

12 Minulla on vielä paljon sanottavaa teille, mutta te ette voi nyt sitä kantaa.

13 Mutta kun hän tulee, totuuden Henki, johdattaa hän teidät kaikkeen totuuteen. Sillä se, mitä hän puhuu, ei ole hänestä

things unto you, sorrow hath filled your heart.

7. Nevertheless I tell you the truth; It is expedient for you that I go away: for if I go not away, the Comforter will not come unto you; but if I depart, I will send him unto you.

8. And when he is come, he will reprove the world of sin, and of righteousness, and of judgment:

9. Of sin, because they believe not on me;

10. Of righteousness, because I go to my Father, and ye see me no more;

11. Of judgment, because the prince of this world is judged.

12. I have yet many things to say unto you, but ye cannot bear them now.

13. Howbeit when he, the Spirit of truth, is come, he will guide you into all truth: for he shall not speak of himself; but whatsoever

geredet habe, ist euer Herz voll Trauerns geworden.

7. Aber ich sage euch die Wahrheit: es ist euch gut, daß ich hingehe. Denn so ich nicht hingehe, so kommt der Tröster nicht zu euch; so ich aber gehe, will ich ihn zu euch senden.

8. Und wenn derselbe kommt, wird er die Welt strafen um die Sünde und um die Gerechtigkeit und um das Gericht:

9. um die Sünde, daß sie nicht glauben an mich;

10. um die Gerechtigkeit aber, daß ich zum Vater gehe und ihr mich hinfort nicht sehet;

11. um das Gericht, daß der Fürst dieser Welt gerichtet ist.

12. Ich habe euch noch viel zu sagen; aber ihr könnt es jetzt nicht tragen.

13. Wenn aber jener, der Geist der Wahrheit, kommen wird, der wird euch in alle Wahrheit leiten. Denn er wird nicht von sich

itsestään; vaan minkä hän kuulee, sen hän puhuu, ja tulevaiset hän teille julistaa.

he shall hear, that shall he speak: and he will shew you things to come.

selber reden; sondern was er hören wird, das wird er reden, und was zukünftig ist, wird er euch verkünden.

14 Hän on minut kirkastava, sillä hän ottaa minun omastani ja julistaa teille.

14. He shall glorify me: for he shall receive of mine, and shall shew it unto you.

14. Derselbe wird mich verklären; denn von dem Meinen wird er's nehmen und euch verkündigen.

15 Kaikki, mitä Isällä on, on minun; sentähden minä sanoin, että hän ottaa minun omastani ja julistaa teille.

15. All things that the Father hath are mine: therefore said I, that he shall take of mine, and shall shew it unto you.

15. Alles, was der Vater hat, das ist mein. Darum habe ich euch gesagt: Er wird's von dem Meinen nehmen und euch verkündigen.

16 Vähän aikaa, niin te ette enää minua näe, ja taas vähän aikaa, niin te näette minut (,sillä menen Isän luo)."

16. A little while, and ye shall not see me: and again, a little while, and ye shall see me, because I go to the Father.

16. über ein kleines, so werdet ihr mich nicht sehen; und aber über ein kleines, so werdet ihr mich sehen, denn ich gehe zum Vater.

17 Silloin muutamat hänen opetuslapsistansa sanoivat toisilleen: "Mitä se tarkoittaa, kun hän sanoo meille: 'Vähän aikaa, niin te ette minua näe, ja taas vähän aikaa, niin te näette minut', ja: 'Minä menen Isän tykö'?"

17. Then said some of his disciples among themselves, What is this that he saith unto us, A little while, and ye shall not see me: and again, a little while, and ye shall see me: and, Because I go to the Father

17. Da sprachen etliche unter seinen Jüngern untereinander: Was ist das, was er sagt zu uns: Über ein kleines, so werdet ihr mich nicht sehen; und aber über ein kleines, so werdet ihr mich sehen, und: Ich gehe zum Vater?

18 Niin he sanoivat: "Mitä se tarkoittaa, kun hän sanoo:

18. They said therefore, What is this that he saith, A little while we

18. Da sprachen sie: Was ist das, was er sagt: Über ein

'Vähän aikaa'? Emme ymmärrä, mitä hän puhuu."

19 Jeesus huomasi heidän tahtovan kysyä häneltä ja sanoi heille: "Sitäkö te kyselette keskenänne, että minä sanoin: 'Vähän aikaa, niin te ette minua näe, ja taas vähän aikaa, niin te näette minut'?"

20 Totisesti, totisesti minä sanon teille: te joudutte itkemään ja valittamaan, mutta maailma on iloitseva; te tulette murheellisiksi, mutta teidän murheenne on muuttuva iloksi.

21 Kun vaimo synnyttää, on hänellä murhe, koska hänen hetkensä on tullut; mutta kun hän on synnyttänyt lapsen, ei hän enää muista ahdistustaan sen ilon tähden, että ihminen on syntynyt maailmaan.

22 Niin on myös teillä nyt murhe; mutta minä olen taas näkevä teidät, ja teidän sydämenne on iloitseva, eikä kukaan ota teiltä

cannot tell what he saith.

19. Now Jesus knew that they were desirous to ask him, and said unto them, Do ye enquire among yourselves of that I said, A little while, and ye shall not see me: and again, a little while, and ye shall see me

20. Verily, verily, I say unto you, That ye shall weep and lament, but the world shall rejoice: and ye shall be sorrowful, but your sorrow shall be turned into joy.

21. A woman when she is in travail hath sorrow, because her hour is come: but as soon as she is delivered of the child, she remembereth no more the anguish, for joy that a man is born into the world.

22. And ye now therefore have sorrow: but I will see you again, and your heart shall rejoice, and your joy no man taketh from you.

kleines? Wir wissen nicht, was er redet.

19. Da merkte Jesus, daß sie ihn fragen wollten, und sprach zu ihnen: Davon fragt ihr untereinander, daß ich gesagt habe: Über ein kleines, so werdet ihr mich nicht sehen; und aber über ein kleines, so werdet ihr mich sehen.

20. Wahrlich, wahrlich ich sage euch: Ihr werdet weinen und heulen, aber die Welt wird sich freuen; ihr werdet traurig sein; doch eure Traurigkeit soll in Freude verkehrt werden.

21. Ein Weib, wenn sie gebiert, so hat sie Traurigkeit; denn ihre Stunde ist gekommen. Wenn sie aber das Kind geboren hat, denkt sie nicht mehr an die Angst um der Freude willen, daß der Mensch zur Welt geboren ist.

22. Und ihr habt auch nun Traurigkeit; aber ich will euch wiedersehen, und euer Herz soll sich freuen, und eure Freude soll

pois teidän iloanne.

23 Ja sinä päivänä te ette minulta mitään kysy. Totisesti, totisesti minä sanon teille: jos te anotte jotakin Isältä, on hän sen teille antava minun nimessäni.

24 Tähän asti te ette ole anoneet mitään minun nimessäni; anokaa, niin te saatte, että teidän ilonne olisi täydellinen.

25 Tämän minä olen puhunut teille kuvauksilla; mutta tulee aika, jolloin minä en puhu teille enää kuvauksilla, vaan avonaisesti julistan teille sanomaa Isästä.

26 Sinä päivänä te anotte minun nimessäni; enkä minä sano teille, että minä olen rukoileva Isää teidän edestänne;

27 sillä Isä itse rakastaa teitä, sentähden että te olette minua rakastaneet ja uskoneet minun lähteneen Jumalan tyköä.

28 Minä olen lähtenyt Isästä ja

23. And in that day ye shall ask me nothing. Verily, verily, I say unto you, Whatsoever ye shall ask the Father in my name, he will give it you.

24. Hitherto have ye asked nothing in my name: ask, and ye shall receive, that your joy may be full.

25. These things have I spoken unto you in proverbs: but the time cometh, when I shall no more speak unto you in proverbs, but I shall shew you plainly of the Father.

26. At that day ye shall ask in my name: and I say not unto you, that I will pray the Father for you:

27. For the Father himself loveth you, because ye have loved me, and have believed that I came out from God.

28. I came forth from the Father,

niemand von euch nehmen.

23. Und an dem Tage werdet ihr mich nichts fragen. Wahrlich, wahrlich ich sage euch: So ihr den Vater etwas bitten werdet in meinem Namen, so wird er's euch geben.

24. Bisher habt ihr nichts gebeten in meinem Namen. Bittet, so werdet ihr nehmen, daß eure Freude vollkommen sei.

25. Solches habe ich zu euch durch Sprichwörter geredet. Es kommt aber die Zeit, daß ich nicht mehr durch Sprichwörter mit euch reden werde, sondern euch frei heraus verkündigen von meinem Vater.

26. An dem Tage werdet ihr bitten in meinem Namen. Und ich sage euch nicht, daß ich den Vater für euch bitten will;

27. denn er selbst, der Vater, hat euch lieb, darum daß ihr mich liebet und glaubet, daß ich von Gott ausgegangen bin.

28. Ich bin vom Vater

tullut maailmaan; jälleen minä jätän maailman ja menen Isän tykö."

29 Hänen opetuslapsensa sanoivat: "Katso, nyt sinä puhut avonaisesti etkä käytä mitään kuvausta.

30 Nyt me tiedämme, että sinä tiedät kaikki, etkä tarvitse, että kukaan sinulta kysyy; sentähden me uskomme sinun Jumalan tyköä lähteneen."

31 Jeesus vastasi heille: "Nyt te uskotte.

32 Katso, tulee hetki ja on jo tullut, jona teidät hajotetaan kukin tahollensa ja te jätätte minut yksin; en minä kuitenkaan yksin ole, sillä Isä on minun kanssani.

33 Tämän minä olen teille puhunut, että teillä olisi minussa rauha. Maailmassa teillä on ahdistus; mutta olkaa turvallisella mielellä: minä olen voittanut maailman."

and am come into the world: again, I leave the world, and go to the Father.

29. His disciples said unto him, Lo, now speakest thou plainly, and speakest no proverb.

30. Now are we sure that thou knowest all things, and needest not that any man should ask thee: by this we believe that thou camest forth from God.

31. Jesus answered them, Do ye now believe

32. Behold, the hour cometh, yea, is now come, that ye shall be scattered, every man to his own, and shall leave me alone: and yet I am not alone, because the Father is with me.

33. These things I have spoken unto you, that in me ye might have peace. In the world ye shall have tribulation: but be of good cheer; I have overcome the world.

ausgegangen und gekommen in die Welt; wiederum verlasse ich die Welt und gehe zum Vater.

29. Sprechen zu ihm seine Jünger: Siehe, nun redest du frei heraus und sagst kein Sprichwort.

30. Nun wissen wir, daß du alle Dinge weißt und bedarfst nicht, daß dich jemand frage; darum glauben wir, daß du von Gott ausgegangen bist.

31. Jesus antwortete ihnen: Jetzt glaubet ihr?

32. Siehe, es kommt die Stunde und ist schon gekommen, daß ihr zerstreut werdet, ein jeglicher in das Seine, und mich allein lasset. Aber ich bin nicht allein, denn der Vater ist bei mir.

33. Solches habe ich mit euch geredet, daß ihr in mir Frieden habet. In der Welt habt ihr Angst; aber seid getrost, ich habe die Welt überwunden.

17 luku

Jeesus rukoilee itsensä 1 – 5, opetuslastensa 6 – 19 ja kaikkien uskovien edestä 20 – 26.

1 Tämän Jeesus puhui ja nosti silmänsä taivasta kohti ja sanoi: "Isä, hetki on tullut, kirkasta Poikasi, että Poikasi kirkastaisi sinut;

1. These words spake Jesus, and lifted up his eyes to heaven, and said, Father, the hour is come; glorify thy Son, that thy Son also may glorify thee:

1. Solches redete Jesus, und hob seine Augen auf gen Himmel und sprach: Vater, die Stunde ist da, daß du deinen Sohn verklärest, auf daß dich dein Sohn auch verkläre;

2 koska sinä olet antanut hänen valtaansa kaiken lihan, että hän antaisi iankaikkisen elämän kaikille, jotka sinä olet hänelle antanut.

2. As thou hast given him power over all flesh, that he should give eternal life to as many as thou hast given him.

2. Gleichwie du ihm Macht hast gegeben über alles Fleisch, auf daß er das ewige Leben gebe allen, die du ihm gegeben hast.

3 Mutta tämä on iankaikkinen elämä, että he tuntevat sinut, joka yksin olet totinen Jumala, ja hänet, jonka sinä olet lähettänyt, Jeesuksen Kristuksen.

3. And this is life eternal, that they might know thee the only true God, and Jesus Christ, whom thou hast sent.

3. Das ist aber das ewige Leben, daß sie dich, der du allein wahrer Gott bist, und den du gesandt hast, Jesum Christum, erkennen.

4 Minä olen kirkastanut sinut maan päällä: minä olen täyttänyt sen työn, jonka sinä annoit minun tehtäväkseni.

4. I have glorified thee on the earth: I have finished the work which thou gavest me to do.

4. Ich habe dich verklärt auf Erden und vollendet das Werk, das du mir gegeben hast, daß ich es tun sollte.

5 Ja nyt, Isä, kirkasta sinä minut tykönäsi sillä kirkkaudella, joka

5. And now, O Father, glorify thou me with thine own self with

5. Und nun verkläre mich du, Vater, bei dir selbst mit der

minulla oli sinun tykönäsi,
ennenkuin maailma olikaan.

6 Minä olen ilmoittanut sinun
nimesi ihmisille, jotka sinä annoit
minulle maailmasta. He olivat
sinun, ja sinä annoit heidät
minulle, ja he ovat ottaneet sinun
sanastasi vaarin.

7 Nyt he tietävät, että kaikki,
minkä olet minulle antanut, on
sinulta.

8 Sillä ne sanat, jotka sinä
minulle annoit, minä olen antanut
heille; ja he ovat ottaneet ne
vastaan ja tietävät totisesti minun
lähteneen sinun tyköösi ja
uskovat, että sinä olet minut
lähettänyt.

9 Minä rukoilen heidän
edestänsä; en minä maailman
edestä rukoile, vaan niiden
edestä, jotka sinä olet minulle
antanut, koska he ovat sinun —

10 ja kaikki minun omani ovat
sinun, ja sinun omasi ovat minun
— ja minä olen kirkastettu
heissä.

the glory which I had with thee
before the world was.

6. I have manifested thy name
unto the men which thou gavest
me out of the world: thine they
were, and thou gavest them me;
and they have kept thy word.

7. Now they have known that all
things whatsoever thou hast
given me are of thee.

8. For I have given unto them the
words which thou gavest me;
and they have received them,
and have known surely that I
came out from thee, and they
have believed that thou didst
send me.

9. I pray for them: I pray not for
the world, but for them which
thou hast given me; for they are
thine.

10. And all mine are thine, and
thine are mine; and I am glorified
in them.

Klarheit, die ich bei dir hatte, ehe
die Welt war.

6. Ich habe deinen Namen
offenbart den Menschen, die du
mir von der Welt gegeben hast.
Sie waren dein, und du hast sie
mir gegeben, und sie haben dein
Wort behalten.

7. Nun wissen sie, daß alles,
was du mir gegeben hast, sei
von dir.

8. Denn die Worte, die du mir
gegeben hast, habe ich ihnen
gegeben; und sie haben's
angenommen und erkannt
wahrhaftig, daß sie glauben, daß
du mich gesandt hast.

9. Ich bitte für sie und bitte nicht
für die Welt, sondern für die,
die du mir gegeben hast; denn sie
sind dein.

10. Und alles, was mein ist, das
ist dein, und was dein ist, das ist
mein; und ich bin in ihnen
verklärt.

11 Ja minä en enää ole maailmassa, mutta he ovat maailmassa, ja minä tulen sinun tykösi. Pyhä Isä, varjele heidät nimessäsi, jonka sinä olet minulle antanut, että he olisivat yhtä niinkuin mekin.

12 Kun minä olin heidän kanssansa, varjelin minä heidät sinun nimessäsi, jonka sinä olet minulle antanut, ja suojelin heitä, eikä heistä joutunut kadotetuksi yksikään muu kuin se kadotuksen lapsi, että kirjoitus kävisi toteen.

13 Mutta nyt minä tulen sinun tykösi ja puhun tätä maailmassa, että heillä olisi minun iloni täydellisenä heissä itsessään.

14 Minä olen antanut heille sinun sanasi, ja maailma vihaa heitä, koska he eivät ole maailmasta, niinkuin en minäkään maailmasta ole.

15 En minä rukoile, että ottaisit heidät pois maailmasta, vaan että sinä varjelisit heidät

11. And now I am no more in the world, but these are in the world, and I come to thee. Holy Father, keep through thine own name those whom thou hast given me, that they may be one, as we are.

12. While I was with them in the world, I kept them in thy name: those that thou gavest me I have kept, and none of them is lost, but the son of perdition; that the scripture might be fulfilled.

13. And now come I to thee; and these things I speak in the world, that they might have my joy fulfilled in themselves.

14. I have given them thy word; and the world hath hated them, because they are not of the world, even as I am not of the world.

15. I pray not that thou shouldest take them out of the world, but that thou shouldest keep them

11. Und ich bin nicht mehr in der Welt; sie aber sind in der Welt, und ich komme zu dir. Heiliger Vater, erhalte sie in deinem Namen, die du mir gegeben hast, daß sie eins seien gleichwie wir.

12. Dieweil ich bei ihnen war in der Welt, erhielt ich sie in deinem Namen. Die du mir gegeben hast, die habe ich bewahrt, und ist keiner von ihnen verloren, als das verlorene Kind, daß die Schrift erfüllet würde.

13. Nun aber komme ich zu dir und rede solches in der Welt, auf daß sie in ihnen haben meine Freude vollkommen.

14. Ich habe ihnen gegeben dein Wort, und die Welt haßte sie; denn sie sind nicht von der Welt, wie ich denn auch nicht von der Welt bin.

15. Ich bitte nicht, daß du sie von der Welt nimmest, sondern daß du sie bewahrst vor dem Übel.

pahasta.

16 He eivät ole maailmasta, niinkuin en minäkään maailmasta ole.

17 Pyhitä heidät totuudessa; sinun sanasi on totuus.

18 Niinkuin sinä olet lähettänyt minut maailmaan, niin olen minäkin lähettänyt heidät maailmaan;

19 ja minä pyhitän itseni heidän tähtensä, että myös he olisivat pyhitetyt totuudessa.

20 Mutta en minä rukoile ainoastaan näiden edestä, vaan myös niiden edestä, jotka heidän sanansa kautta uskovat minuun, 21 että he kaikki olisivat yhtä, niinkuin sinä, Isä, olet minussa ja minä sinussa, että hekin meissä olisivat, niin että maailma uskoisi, että sinä olet minut lähettänyt.

22 Ja sen kirkkauden, jonka sinä minulle annoit, minä olen antanut heille, että he olisivat yhtä,

from the evil.

16. They are not of the world, even as I am not of the world.

17. Sanctify them through thy truth: thy word is truth.

18. As thou hast sent me into the world, even so have I also sent them into the world.

19. And for their sakes I sanctify myself, that they also might be sanctified through the truth.

20. Neither pray I for these alone, but for them also which shall believe on me through their word;

21. That they all may be one; as thou, Father, art in me, and I in thee, that they also may be one in us: that the world may believe that thou hast sent me.

22. And the glory which thou gavest me I have given them; that they may be one, even as

16. Sie sind nicht von der Welt, gleichwie ich auch nicht von der Welt bin.

17. Heilige sie in deiner Wahrheit; dein Wort ist die Wahrheit.

18. Gleichwie du mich gesandt hast in die Welt, so sende ich sie auch in die Welt.

19. Ich heilige mich selbst für sie, auf daß auch sie geheiligt seien in der Wahrheit.

20. Ich bitte aber nicht allein für sie, sondern auch für die, so durch ihr Wort an mich glauben werden,

21. auf daß sie alle eins seien, gleichwie du, Vater, in mir und ich in dir; daß auch sie in uns eins seien, auf daß die Welt glaube, du habest mich gesandt.

22. Und ich habe ihnen gegeben die Herrlichkeit, die du mir gegeben hast, daß sie eins

niinkuin me olemme yhtä —

23 minä heissä, ja sinä minussa — että he olisivat täydellisesti yhtä, niin että maailma ymmärtäisi, että sinä olet minut lähettänyt ja rakastanut heitä, niinkuin sinä olet minua rakastanut.

24 Isä, minä tahdon, että missä minä olen, siellä nekin, jotka sinä olet minulle antanut, olisivat minun kanssani, että he näkisivät minun kirkkauteni, jonka sinä olet minulle antanut, koska olet rakastanut minua jo ennen maailman perustamista.

25 Vanhurskas Isä, maailma ei ole sinua tuntenut, mutta minä tunnen sinut, ja nämä ovat tulleet tuntemaan, että sinä olet minut lähettänyt.

26 Ja minä olen tehnyt sinun nimesi heille tunnetuksi ja teen vastakin, että se rakkaus, jolla sinä olet minua rakastanut, olisi heissä ja minä olisin heissä."

we are one:

23. I in them, and thou in me, that they may be made perfect in one; and that the world may know that thou hast sent me, and hast loved them, as thou hast loved me.

24. Father, I will that they also, whom thou hast given me, be with me where I am; that they may behold my glory, which thou hast given me: for thou lovedst me before the foundation of the world.

25. O righteous Father, the world hath not known thee: but I have known thee, and these have known that thou hast sent me.

26. And I have declared unto them thy name, and will declare it: that the love wherewith thou hast loved me may be in them, and I in them.

seien, gleichwie wir eins sind,
23. ich in ihnen und du in mir, auf daß sie vollkommen seien in eins und die Welt erkenne, daß du mich gesandt hast und liebest sie, gleichwie du mich liebst.

24. Vater, ich will, daß, wo ich bin, auch die bei mir seien, die du mir gegeben hast, daß sie meine Herrlichkeit sehen, die du mir gegeben hast; denn du hast mich geliebt, ehe denn die Welt gegründet ward.

25. Gerechter Vater, die Welt kennt dich nicht; ich aber kenne dich, und diese erkennen, daß du mich gesandt hast.

26. Und ich habe ihnen deinen Namen kundgetan und will ihn kundtun, auf daß die Liebe, damit du mich liebst, sei in ihnen und ich in ihnen.

18 luku

Juudas kavaltaa Jeesuksen 1 – 11; Jeesus viedään Hannaan eteen 12 – 14 Pietari kieltää hänet 15 – 18; ylimmäinen pappi tutkii häntä 19 – 24; Pietari kieltää hänet uudestaan 25 – 27 Jeesus on Pilatuksen tutkittavana 28 – 40.

1 Kun Jeesus oli tämän puhunut, lähti hän pois opetuslastensa kanssa Kedronin puron tuolle puolelle; siellä oli puutarha, johon hän meni opetuslapsinensa.

2 Mutta myös Juudas, joka hänet kavalsi, tiesi sen paikan, koska Jeesus ja hänen opetuslapsensa usein olivat kokoontuneet sinne.

3 Niin Juudas otti sotilasjoukon sekä ylipappien ja fariseusten palvelijoita ja tuli sinne soihdut ja lamput ja aseet mukanaan.

4 Silloin Jeesus, joka tiesi kaiken, mikä oli häntä kohtaava, astui esiin ja sanoi heille: "Ketä te etsitte?"

1. When Jesus had spoken these words, he went forth with his disciples over the brook Cedron, where was a garden, into the which he entered, and his disciples.

2. And Judas also, which betrayed him, knew the place: for Jesus oftentimes resorted thither with his disciples.

3. Judas then, having received a band of men and officers from the chief priests and Pharisees, cometh thither with lanterns and torches and weapons.

4. Jesus therefore, knowing all things that should come upon him, went forth, and said unto them, Whom seek ye

1. Da Jesus solches geredet hatte, ging er hinaus mit seinen Jüngern über den Bach Kidron; da war ein Garten, darein ging Jesus und seine Jünger.

2. Judas aber, der ihn verriet, wußte den Ort auch; denn Jesus versammelte sich oft daselbst mit seinen Jüngern.

3. Da nun Judas zu sich hatte genommen die Schar und der Hohenpriester und Pharisäer Diener, kommt er dahin mit Fackeln, Lampen und mit Waffen.

4. Wie nun Jesus wußte alles, was ihm begegnen sollte, ging er hinaus und sprach zu ihnen: Wen suchet ihr?

5 He vastasivat hänelle: "Jeesusta, Nasaretilaista". Jeesus sanoi heille: "Minä se olen". Ja Juudas, joka hänet kavalsi, seisoi myös heidän kanssaan.

6 Kun hän siis sanoi heille: "Minä se olen", peräytyivät he ja kaatuivat maahan.

7 Niin hän taas kysyi heiltä: "Ketä te etsitte?" He sanoivat: "Jeesusta, Nasaretilaista".

8 Jeesus vastasi: "Minähän sanoin teille, että minä se olen. Jos te siis minua etsitte, niin antakaa näiden mennä";

9 että se sana kävisi toteen, jonka hän oli sanonut: "En minä ole kadottanut ketään niistä, jotka sinä olet minulle antanut".

10 Niin Simon Pietari, jolla oli miekka, veti sen ja iski ylimmäisen papin palvelijaa ja sivalsi häneltä pois oikean korvan; ja palvelijan nimi oli Malkus.

11 Niin Jeesus sanoi Pietarille:

5. They answered him, Jesus of Nazareth. Jesus saith unto them, I am he. And Judas also, which betrayed him, stood with them.

6. As soon then as he had said unto them, I am he, they went backward, and fell to the ground.

7. Then asked he them again, Whom seek ye And they said, Jesus of Nazareth.

8. Jesus answered, I have told you that I am he: if therefore ye seek me, let these go their way:

9. That the saying might be fulfilled, which he spake, Of them which thou gavest me have I lost none.

10. Then Simon Peter having a sword drew it, and smote the high priest's servant, and cut off his right ear. The servant's name was Malchus.

11. Then said Jesus unto Peter,

5. Sie antworteten ihm: Jesum von Nazareth. Jesus spricht zu ihnen: Ich bin's! Judas aber, der ihn verriet, stand auch bei ihnen.

6. Als nun Jesus zu ihnen sprach: Ich bin's! wichen sie zurück und fielen zu Boden.

7. Da fragte er sie abermals: Wen suchet ihr? Sie sprachen: Jesum von Nazareth.

8. Jesus antwortete: Ich habe euch gesagt, daß ich es sei. Suchet ihr denn mich, so lasset diese gehen!

9. (Auf daß das Wort erfüllet würde, welches er sagte: Ich habe der keinen verloren, die du mir gegeben hast.)

10. Da hatte Simon Petrus ein Schwert und zog es aus und schlug nach des Hohenpriesters Knecht und hieb ihm sein rechtes Ohr ab. Und der Knecht hieß Malchus.

11. Da sprach Jesus zu Petrus:

"Pistä miekkasi tuppeen. Enkö minä joisi sitä maljaa, jonka Isä on minulle antanut?"

12 Niin sotilasjoukko ja päällikkö ja juutalaisten palvelijat ottivat Jeesuksen kiinni ja sitoivat hänet

13 ja veivät ensin Hannaan luo, sillä hän oli Kaifaan appi, ja Kaifas oli sinä vuonna ylimmäisenä pappina.

14 Ja Kaifas oli se, joka neuvottelussa oli juutalaisille sanonut: "On hyödyllistä, että yksi ihminen kuolee kansan edestä."

15 Ja Jeesusta seurasi Simon Pietari ja eräs toinen opetuslapsi. Tämä opetuslapsi oli ylimmäisen papin tuttava ja meni Jeesuksen kanssa sisälle ylimmäisen papin kartanoon.

16 Mutta Pietari seisoi portilla ulkona. Niin se toinen opetuslapsi, joka oli ylimmäisen papin tuttava, meni ulos ja

Put up thy sword into the sheath: the cup which my Father hath given me, shall I not drink it

12. Then the band and the captain and officers of the Jews took Jesus, and bound him,

13. And led him away to Annas first; for he was father in law to Caiaphas, which was the high priest that same year.

14. Now Caiaphas was he, which gave counsel to the Jews, that it was expedient that one man should die for the people.

15. And Simon Peter followed Jesus, and so did another disciple: that disciple was known unto the high priest, and went in with Jesus into the palace of the high priest.

16. But Peter stood at the door without. Then went out that other disciple, which was known unto the high priest, and spake unto

Stecke dein Schwert in die Scheide! Soll ich den Kelch nicht trinken, den mir mein Vater gegeben hat?

12. Die Schar aber und der Oberhauptmann und die Diener der Juden nahmen Jesum und banden ihn

13. und führten ihn zuerst zu Hannas; der war des Kaiphass Schwiegervater, welcher des Jahres Hoherpriester war.

14. Es war aber Kaiphass, der den Juden riet, es wäre gut, daß EIN Mensch würde umgebracht für das Volk.

15. Simon Petrus aber folgte Jesu nach und ein anderer Jünger. Dieser Jünger war den Hohenpriestern bekannt und ging mit Jesu hinein in des Hohenpriesters Palast.

16. Petrus aber stand draußen vor der Tür. Da ging der andere Jünger, der dem Hohenpriester bekannt war, hinaus und redete

puhutteli portinvartijatarta ja toi Pietarin sisälle.

17 Niin palvelijatar, joka vartioi porttia, sanoi Pietarille: "Etkö sinäkin ole tuon miehen opetuslapsia?" Hän sanoi: "En ole".

18 Mutta palvelijat ja käskyläiset olivat tehneet hiilivalkean, koska oli kylmä, ja seisoivat ja lämmittelivät. Ja myös Pietari seisoi heidän kanssaan lämmittelemässä.

19 Niin ylimmäinen pappi kysyi Jeesukselta hänen opetuslapsistaan ja opistaan.

20 Jeesus vastasi hänelle: "Minä olen julkisesti puhunut maailmalle; minä olen aina opettanut synagoogissa ja pyhäkössä, joihin kaikki juutalaiset kokoontuvat, enkä ole salassa puhunut mitään.

21 Miksi minulta kysyt? Kysy niiltä, jotka ovat kuulleet, mitä minä olen heille puhunut; katso, he tietävät, mitä minä olen

her that kept the door, and brought in Peter.

17. Then saith the damsel that kept the door unto Peter, Art not thou also one of this man's disciples? He saith, I am not.

18. And the servants and officers stood there, who had made a fire of coals; for it was cold: and they warmed themselves: and Peter stood with them, and warmed himself.

19. The high priest then asked Jesus of his disciples, and of his doctrine.

20. Jesus answered him, I spake openly to the world; I ever taught in the synagogue, and in the temple, whither the Jews always resort; and in secret have I said nothing.

21. Why askest thou me? ask them which heard me, what I have said unto them: behold, they know what I said.

mit der Türhüterin und führte Petrus hinein.

17. Da sprach die Magd, die Türhüterin, zu Petrus: Bist du nicht auch dieses Menschen Jünger einer? Er sprach: Ich bin's nicht.

18. Es standen aber die Knechte und Diener und hatten ein Kohlenfeuer gemacht, denn es war kalt, und wärmten sich. Petrus aber stand bei ihnen und wärmte sich.

19. Aber der Hohepriester fragte Jesum um seine Jünger und um seine Lehre.

20. Jesus antwortete ihm: Ich habe frei öffentlich geredet vor der Welt; ich habe allezeit gelehrt in der Schule und in dem Tempel, da alle Juden zusammenkommen, und habe nichts im Verborgenen geredet.

21. Was fragst du mich darum? Frage die darum, die gehört haben, was ich zu ihnen geredet habe; siehe, diese wissen, was

sanonut."

22 Mutta kun Jeesus oli tämän sanonut, antoi eräs palvelija, joka seiso vieressä, hänelle korvapuustin sanoen: "Niinkö sinä vastaat ylimmäiselle papille?"

23 Jeesus vastasi hänelle: "Jos minä pahasti puhuin, niin näytä toteen, että se on paha; mutta jos minä puhuin oikein, miksi minua lyöt?"

24 Niin Hannas lähetti hänet sidottuna ylimmäisen papin Kaifaan luo.

25 Mutta Simon Pietari seiso lämmittelemässä. Niin he sanoivat hänelle: "Etkö sinäkin ole hänen opetuslapsiaan?" Hän kielsi ja sanoi: "En ole".

26 Silloin eräs ylimmäisen papin palvelijoista, sen sukulainen, jolta Pietari oli sivaltanut korvan pois, sanoi: "Enkö minä nähnyt sinua puutarhassa hänen kanssaan?"

27 Niin Pietari taas kielsi, ja

22. And when he had thus spoken, one of the officers which stood by struck Jesus with the palm of his hand, saying, Answerest thou the high priest so?

23. Jesus answered him, If I have spoken evil, bear witness of the evil: but if well, why smitest thou me

24. Now Annas had sent him bound unto Caiaphas the high priest.

25. And Simon Peter stood and warmed himself. They said therefore unto him, Art not thou also one of his disciples? He denied it, and said, I am not.

26. One of the servants of the high priest, being his kinsman whose ear Peter cut off, saith, Did not I see thee in the garden with him?

27. Peter then denied again: and

ich gesagt habe.

22. Als er aber solches redete, gab der Diener einer, die dabeistanden, Jesu einen Backenstreich und sprach: Sollst du dem Hohenpriester also antworten?

23. Jesus antwortete: Habe ich übel geredet, so beweise es, daß es böse sei; habe ich aber recht geredet, was schlägst du mich?

24. Und Hannas sandte ihn gebunden zu dem Hohenpriester Kaiphäs.

25. Simon Petrus aber stand und wärmte sich. Da sprachen sie zu ihm: Bist du nicht seiner Jünger einer? Er leugnete aber und sprach: Ich bin's nicht!

26. Spricht einer von des Hohenpriesters Knechten, ein Gefreunder des, dem Petrus ein Ohr abgehauen hatte: Sah ich dich nicht im Garten bei Ihm?

27. Da leugnete Petrus

samassa lauloi kukko.

28 Niin he veivät Jeesuksen Kaifaan luota palatsiin; ja oli varhainen aamu. Ja itse he eivät menneet sisälle palatsiin, etteivät saastuisi, vaan saattaisivat syödä pääsiäislammasta.

29 Niin Pilatus meni ulos heidän luokseen ja sanoi: "Mikä syytös ja kanne teillä on tätä miestä vastaan?"

30 He vastasivat ja sanoivat hänelle: "Jos tämä ei olisi pahantekijä, emme olisi antaneet häntä sinun käsiisi".

31 Niin Pilatus sanoi heille: "Ottakaa te hänet ja tuomitkaa hänet lakinne mukaan".

Juutalaiset sanoivat hänelle: "Meidän ei ole lupa ketään tappa";

32 että Jeesuksen sana kävisi toteen, jonka hän oli sanonut, antaen tietää, minkälaisella kuolemalla hän oli kuoleva.

immediately the cock crew.

28. Then led they Jesus from Caiaphas unto the hall of judgment: and it was early; and they themselves went not into the judgment hall, lest they should be defiled; but that they might eat the passover.

29. Pilate then went out unto them, and said, What accusation bring ye against this man?

30. They answered and said unto him, If he were not a malefactor, we would not have delivered him up unto thee.

31. Then said Pilate unto them, Take ye him, and judge him according to your law. The Jews therefore said unto him, It is not lawful for us to put any man to death:

32. That the saying of Jesus might be fulfilled, which he spake, signifying what death he should die.

abermals, und alsbald krähte der Hahn.

28. Da führten sie Jesum von Kaiphäs vor das Richthaus. Und es war früh; und sie gingen nicht in das Richthaus, auf das sie nicht unrein würden, sondern Ostern essen möchten.

29. Da ging Pilatus zu ihnen heraus und sprach: Was bringet ihr für Klage wider diesen Menschen?

30. Sie antworteten und sprachen zu ihm: Wäre dieser nicht ein Übeltäter, wir hätten dir ihn nicht überantwortet.

31. Da sprach Pilatus zu ihnen: So nehmet ihr ihn hin und richtet ihn nach eurem Gesetz. Da sprachen die Juden zu ihm: Wir dürfen niemand töten.

32. (Auf das erfüllet würde das Wort Jesu, welches er sagte, da er deutete, welches Todes er sterben würde.)

33 Niin Pilatus meni taas sisälle palatsiin ja kutsui Jeesuksen ja sanoi hänelle: "Oletko sinä juutalaisten kuningas?"

34 Jeesus vastasi hänelle: "Itsestäsikö sen sanot, vai ovatko muut sen sinulle minusta sanoneet?"

35 Pilatus vastasi: "Olenko minä juutalainen? Oma kansasi ja ylipapit ovat antaneet sinut minun käsiini. Mitä olet tehnyt?"

36 Jeesus vastasi: "Minun kuninkuuteni ei ole tästä maailmasta; jos minun kuninkuuteni olisi tästä maailmasta, niin minun palvelijani olisivat taistelleet, ettei minua olisi annettu juutalaisten käsiin; mutta nyt minun kuninkuuteni ei ole täältä".

37 Niin Pilatus sanoi hänelle: "Sinä siis kuitenkin olet kuningas?" Jeesus vastasi: "Sinäpä sen sanot, että minä olen kuningas. Sitä varten minä

33. Then Pilate entered into the judgment hall again, and called Jesus, and said unto him, Art thou the King of the Jews?

34. Jesus answered him, Sayest thou this thing of thyself, or did others tell it thee of me

35. Pilate answered, Am I a Jew? Thine own nation and the chief priests have delivered thee unto me: what hast thou done?

36. Jesus answered, My kingdom is not of this world: if my kingdom were of this world, then would my servants fight, that I should not be delivered to the Jews: but now is my kingdom not from hence.

37. Pilate therefore said unto him, Art thou a King then Jesus answered, Thou sayest that I am a king. To this end was I born, and for this cause came I into the

33. Da ging Pilatus wieder hinein ins Richthaus und rief Jesus und sprach zu ihm: Bist du der Juden König?

34. Jesus antwortete: Redest du das von dir selbst, oder haben's dir andere von mir gesagt?

35. Pilatus antwortete: Bin ich ein Jude? Dein Volk und die Hohenpriester haben dich mir überantwortet. Was hast du getan?

36. Jesus antwortete: Mein Reich ist nicht von dieser Welt. Wäre mein Reich von dieser Welt, meine Diener würden kämpfen, daß ich den Juden nicht überantwortet würde; aber nun ist mein Reich nicht von dannen.

37. Da sprach Pilatus zu ihm: So bist du dennoch ein König? Jesus antwortete: Du sagst es, ich bin ein König. Ich bin dazu geboren und in die Welt

olen syntynyt ja sitä varten maailmaan tullut, että minä todistaisin totuuden puolesta. Jokainen, joka on totuudesta, kuulee minun ääneni."

38 Pilatus sanoi hänelle: "Mikä on totuus?" Ja sen sanottuaan hän taas meni ulos juutalaisten luo ja sanoi heille: "Minä en löydä hänessä yhtäkään syytä.

39 Mutta te olette tottuneet siihen, että minä päästän teille yhden vangin irti pääsiäisenä; tahdotteko siis, että päästän teille juutalaisten kuninkaan?"

40 Niin he taas huusivat sanoen: "Älä häntä, vaan Barabbas!" Mutta Barabbas oli ryöväri.

world, that I should bear witness unto the truth. Every one that is of the truth heareth my voice.

38. Pilate saith unto him, What is truth? And when he had said this, he went out again unto the Jews, and saith unto them, I find in him no fault at all.

39. But ye have a custom, that I should release unto you one at the passover: will ye therefore that I release unto you the King of the Jews?

40. Then cried they all again, saying, Not this man, but Barabbas. Now Barabbas was a robber.

gekommen, daß ich für die Wahrheit zeugen soll. Wer aus der Wahrheit ist, der höret meine Stimme.

38. Spricht Pilatus zu ihm: Was ist Wahrheit? Und da er das gesagt, ging er wieder hinaus zu den Juden und spricht zu ihnen: Ich finde keine Schuld an ihm.

39. Ihr habt aber eine Gewohnheit, daß ich euch einen auf Ostern losgebe; wollt ihr nun, daß ich euch der Juden König losgebe?

40. Da schrieen sie wieder allesamt und sprachen: Nicht diesen, sondern Barabbas! Barabbas aber war ein Mörder.

19 luku

Pilatus ruoskittaa Jeesuksen 1 – 3 ja koettaa päästää hänet irti, mutta tuomitsee kuitenkin hänet lopulta 4 – 16 Jeesus ristiinnaulitaan 17 – 24; hän uskoo äitinsä Johannekselle 25 – 27 ja antaa henkensä 28 – 30; hänen kylkensä lävistetään 31 – 37, ja hänet haudataan 38 – 42.

1 Silloin Pilatus otti Jeesuksen ja

1. Then Pilate therefore took

1. Da nahm Pilatus Jesum und

ruoskitti hänet.

2 Ja sotamiehet väänsivät kruunun orjantappuroista, panivat sen hänen päähänsä ja pukivat hänen ylleen purppuraisen vaipan

3 ja tulivat hänen luoksensa ja sanoivat: "Terve, juutalaisten kuningas"; ja he antoivat hänelle korvapuusteja.

4 Pilatus meni taas ulos ja sanoi heille: "Katso, minä tuon hänet ulos teille, tietääksenne, etten minä löydä hänessä yhtäkään syytä".

5 Niin Jeesus tuli ulos, orjantappurakruunu päässään ja purppurainen vaippa yllään. Ja Pilatus sanoi heille: "Katso ihmistä!"

6 Kun siis ylipapit ja palvelijat näkivät hänet, huusivat he sanoen: "Ristiinnaulitse, ristiinnaulitse!" Pilatus sanoi heille: "Ottakaa te hänet ja ristiinnaulitkaa, sillä minä en löydä hänessä mitään syytä".

Jesus, and scourged him.

2. And the soldiers platted a crown of thorns, and put it on his head, and they put on him a purple robe,

3. And said, Hail, King of the Jews! and they smote him with their hands.

4. Pilate therefore went forth again, and saith unto them, Behold, I bring him forth to you, that ye may know that I find no fault in him.

5. Then came Jesus forth, wearing the crown of thorns, and the purple robe. And Pilate saith unto them, Behold the man!

6. When the chief priests therefore and officers saw him, they cried out, saying, Crucify him, crucify him. Pilate saith unto them, Take ye him, and crucify him: for I find no fault in him.

geißelte ihn.

2. Und die Kriegsknechte flochten eine Krone von Dornen und setzten sie auf sein Haupt und legten ihm ein Purpurkleid an

3. und sprachen: Sei gegrüßt, lieber Judenkönig! und gaben ihm Backenstreiche.

4. Da ging Pilatus wieder heraus und sprach zu ihnen: Sehet, ich führe ihn heraus zu euch, daß ihr erkennt, daß ich keine Schuld an ihm finde.

5. Also ging Jesus heraus und trug eine Dornenkrone und ein Purpurkleid. Und er spricht zu ihnen: Sehet, welch ein Mensch!

6. Da ihn die Hohenpriester und die Diener sahen, schrieen sie und sprachen: Kreuzige! Kreuzige! Pilatus spricht zu ihnen: Nehmt ihr ihn hin und kreuzigt ihn; denn ich finde keine Schuld an ihm.

7 Juutalaiset vastasivat hänelle: "Meillä on laki, ja lain mukaan hänen pitää kuoleman, koska hän on tehnyt itsensä Jumalan Pojaksi".

8 Kun nyt Pilatus kuuli tämän sanan, pelkäsi hän vielä enemmän

9 ja meni taas sisälle palatsiin ja sanoi Jeesukselle: "Mistä sinä olet?" Mutta Jeesus ei hänelle vastannut.

10 Niin Pilatus sanoi hänelle: "Etkö puhu minulle? Etkö tiedä, että minulla on valta sinut päästää ja minulla on valta sinut ristiinnaulita?"

11 Jeesus vastasi: "Sinulla ei olisi mitään valtaa minuun, ellei sitä olisi annettu sinulle ylhäältä. Sentähden on sen synty suurempi, joka jätti minut sinun käsiisi."

12 Tämän tähden Pilatus koetti päästää hänet irti. Mutta juutalaiset huusivat sanoen: "Jos päästät hänet, et ole keisarin

7. The Jews answered him, We have a law, and by our law he ought to die, because he made himself the Son of God.

8. When Pilate therefore heard that saying, he was the more afraid;

9. And went again into the judgment hall, and saith unto Jesus, Whence art thou? But Jesus gave him no answer.

10. Then saith Pilate unto him, Speakest thou not unto me? knowest thou not that I have power to crucify thee, and have power to release thee?

11. Jesus answered, Thou couldest have no power at all against me, except it were given thee from above: therefore he that delivered me unto thee hath the greater sin.

12. And from thenceforth Pilate sought to release him: but the Jews cried out, saying, If thou let this man go, thou art not

7. Die Juden antworteten ihm: Wir haben ein Gesetz, und nach dem Gesetz soll er sterben; denn er hat sich selbst zu Gottes Sohn gemacht.

8. Da Pilatus das Wort hörte, fürchtete er sich noch mehr

9. und ging wieder hinein in das Richthaus und spricht zu Jesus: Woher bist du? Aber Jesus gab ihm keine Antwort.

10. Da sprach Pilatus zu ihm: Redest du nicht mit mir? Weißt du nicht, daß ich Macht habe, dich zu kreuzigen, und Macht habe, dich loszugeben?

11. Jesus antwortete: Du hättest keine Macht über mich, wenn sie dir nicht wäre von obenherab gegeben; darum, der mich dir überantwortet hat, der hat größere Sünde.

12. Von da an trachtete Pilatus, wie er ihn losließe. Die Juden aber schrieen und sprachen: Läßt du diesen los, so bist du

ystävä; jokainen, joka tekee itsensä kuninkaaksi, asettuu keisaria vastaan".

13 Kun Pilatus kuuli nämä sanat, antoi hän viedä Jeesuksen ulos ja istui tuomaristuimelle, paikalle, jonka nimi on Litostroton, hebreaksi Gabbata.

14 Ja oli pääsiäisen valmistuspäivä, noin kuudes hetki. Ja hän sanoi juutalaisille: "Katso, teidän kuninkaanne!"

15 Niin he huusivat: "Vie pois, vie pois, ristiinnaulitse hänet!" Pilatus sanoi heille: "Onko minun ristiinnaulittava teidän kuninkaanne?" Ylipapit vastasivat: "Ei meillä ole kuningasta, vaan keisari".

16 Silloin hän luovutti hänet heille ja antoi ristiinnaulittavaksi. Ja he ottivat Jeesuksen.

17 Ja kantaen itse omaa ristiänsä hän meni ulos niin sanotulle Pääkallonpaikalle, jota

Caesar's friend: whosoever maketh himself a king speaketh against Caesar.

13. When Pilate therefore heard that saying, he brought Jesus forth, and sat down in the judgment seat in a place that is called the Pavement, but in the Hebrew, Gabbatha.

14. And it was the preparation of the passover, and about the sixth hour: and he saith unto the Jews, Behold your King!

15. But they cried out, Away with him, away with him, crucify him. Pilate saith unto them, Shall I crucify your King? The chief priests answered, We have no king but Caesar.

16. Then delivered he him therefore unto them to be crucified. And they took Jesus, and led him away.

17. And he bearing his cross went forth into a place called the place of a skull, which is called in

des Kaisers Freund nicht; denn wer sich zum König macht, der ist wider den Kaiser.

13. Da Pilatus das Wort hörte, führte er Jesum heraus und setzte sich auf den Richtstuhl an der Stätte, die da heißt Hochpflaster, auf hebräisch aber Gabbatha.

14. Es war aber der Rüsttag auf Ostern, um die sechste Stunde. Und er spricht zu den Juden: Sehet, das ist euer König!

15. Sie schrieen aber: Weg, weg mit dem! kreuzige ihn! Spricht Pilatus zu ihnen: Soll ich euren König kreuzigen? Die Hohenpriester antworteten: Wir haben keinen König denn den Kaiser.

16. Da überantwortete er ihn, daß er gekreuzigt würde. Sie nahmen aber Jesum und führten ihn ab.

17. Und er trug sein Kreuz und ging hinaus zur Stätte, die da heißt Schädelstätte, welche heißt

kutsutaan hebreankielellä Golgataksi.

18 Siellä he hänet ristiinnaulitsivat ja hänen kanssaan kaksi muuta, yhden kummallekin puolelle, ja Jeesuksen keskelle.

19 Ja Pilatus kirjoitti myös päällekirjoituksen ja kiinnitti sen ristiin; ja se oli näin kirjoitettu: "Jeesus Nasaretilainen, juutalaisten kuningas".

20 Tämän päällekirjoituksen lukivat monet juutalaiset, sillä paikka, jossa Jeesus ristiinnaulittiin, oli lähellä kaupunkia; ja se oli kirjoitettu hebreaksi, latinaksi ja kreikaksi.

21 Niin juutalaisten ylipapit sanoivat Pilatukselle: "Älä kirjoita: 'Juutalaisten kuningas', vaan että hän on sanonut: 'Minä olen juutalaisten kuningas'."

22 Pilatus vastasi: "Minkä minä kirjoitin, sen minä kirjoitin".

the Hebrew Golgotha:

18. Where they crucified him, and two other with him, on either side one, and Jesus in the midst.

19. And Pilate wrote a title, and put it on the cross. And the writing was, JESUS OF NAZARETH THE KING OF THE JEWS.

20. This title then read many of the Jews: for the place where Jesus was crucified was nigh to the city: and it was written in Hebrew, and Greek, and Latin.

21. Then said the chief priests of the Jews to Pilate, Write not, The King of the Jews; but that he said, I am King of the Jews.

22. Pilate answered, What I have written I have written.

auf hebräisch Golgatha.

18. Allda kreuzigten sie ihn und mit ihm zwei andere zu beiden Seiten, Jesum aber mitteninne.

19. Pilatus aber schrieb eine Überschrift und setzte sie auf das Kreuz; und war geschrieben: Jesus von Nazareth, der Juden König.

20. Diese Überschrift lasen viele Juden; denn die Stätte war nahe bei der Stadt, da Jesus gekreuzigt ward. Und es war geschrieben in hebräischer, griechischer und lateinischer Sprache.

21. Da sprachen die Hohenpriester der Juden zu Pilatus: Schreibe nicht: "Der Juden König", sondern daß er gesagt habe: Ich bin der Juden König.

22. Pilatus antwortete: Was ich geschrieben habe, das habe ich

23 Kun sotamiehet olivat ristiinnaulinneet Jeesuksen, ottivat he hänen vaatteensa ja jakoivat ne neljään osaan, kullekin sotamiehelle osansa, sekä ihokkaan. Mutta ihokas oli saumaton, kauttaaltaan ylhäältä asti kudottu.

24 Sentähden he sanoivat toisillensa: "Älkäämme leikatko sitä rikki, vaan heittäkäämme siitä arpaa, kenen se on oleva"; että tämä kirjoitus kävisi toteen: "He jakoivat keskenänsä minun vaateeni ja heittivät minun puvustani arpaa". Ja sotamiehet tekivät niin.

25 Mutta Jeesuksen ristin ääressä seisoivat hänen äitinsä ja hänen äitinsä sisar ja Maria, Kloopaan vaimo, ja Maria Magdaleena.

26 Kun Jeesus näki äitinsä ja sen opetuslapsen, jota hän rakasti, seisovan siinä vieressä,

23. Then the soldiers, when they had crucified Jesus, took his garments, and made four parts, to every soldier a part; and also his coat: now the coat was without seam, woven from the top throughout.

24. They said therefore among themselves, Let us not rend it, but cast lots for it, whose it shall be: that the scripture might be fulfilled, which saith, They parted my raiment among them, and for my vesture they did cast lots. These things therefore the soldiers did.

25. Now there stood by the cross of Jesus his mother, and his mother's sister, Mary the wife of Cleophas, and Mary Magdalene.

26. When Jesus therefore saw his mother, and the disciple standing by, whom he loved, he

geschrieben.

23. Die Kriegsknechte aber, da sie Jesus gekreuzigt hatten, nahmen sie seine Kleider und machten vier Teile, einem jeglichen Kriegsknecht ein Teil, dazu auch den Rock. Der Rock aber war ungenäht, von oben an gewirkt durch und durch.

24. Da sprachen sie untereinander: Laßt uns den nicht zerteilen, sondern darum lösen, wes er sein soll. (Auf daß erfüllet würde die Schrift, die da sagt: "Sie haben meine Kleider unter sich geteilt und haben über meinen Rock das Los geworfen.") Solches taten die Kriegsknechte.

25. Es stand aber bei dem Kreuze Jesu seine Mutter und seiner Mutter Schwester, Maria, des Kleophas Weib, und Maria Magdalena.

26. Da nun Jesus seine Mutter sah und den Jünger dabeistehen, den er liebhatte,

sanoi hän äidillensä: "Vaimo, katso, poikasi!"

27 Sitten hän sanoi opetuslapselle: "Katso, äitisi!" Ja siitä hetkestä opetuslapsi otti hänet kotiinsa.

28 Sen jälkeen, kun Jeesus tiesi, että kaikki jo oli täytetty, sanoi hän, että kirjoitus kävisi toteen: "Minun on jano".

29 Siinä oli astia, hapanviiniä täynnä; niin he täyttivät sillä hapanviinillä sienen ja panivat sen isoppikorren päähän ja ojensivat sen hänen suunsa eteen.

30 Kun nyt Jeesus oli ottanut hapanviinin, sanoi hän: "Se on täytetty", ja kallisti päänsä ja antoi henkensä.

31 Koska silloin oli valmistuspäivä, niin, etteivät ruumiit jäisi ristille sapatiksi, sillä se sapatinpäivä oli suuri, juutalaiset pyysivät Pilatukselta, että ristiinnaulittujen sääriluut rikottaisiin ja ruumiit otettaisiin

saith unto his mother, Woman, behold thy son!

27. Then saith he to the disciple, Behold thy mother! And from that hour that disciple took her unto his own home.

28. After this, Jesus knowing that all things were now accomplished, that the scripture might be fulfilled, saith, I thirst.

29. Now there was set a vessel full of vinegar: and they filled a sponge with vinegar, and put it upon hyssop, and put it to his mouth.

30. When Jesus therefore had received the vinegar, he said, It is finished: and he bowed his head, and gave up the ghost.

31. The Jews therefore, because it was the preparation, that the bodies should not remain upon the cross on the sabbath day, (for that sabbath day was an high day,) besought Pilate that their legs might be broken, and

spricht er zu seiner Mutter: Weib, siehe, das ist dein Sohn!

27. Darnach spricht er zu dem Jünger: Siehe, das ist deine Mutter! Und von der Stunde an nahm sie der Jünger zu sich.

28. Darnach, da Jesus wußte, daß schon alles vollbracht war, daß die Schrift erfüllt würde, spricht er: Mich dürstet!

29. Da stand ein Gefäß voll Essig. Sie aber füllten einen Schwamm mit Essig und legten ihn um einen Isop und hielten es ihm dar zum Munde.

30. Da nun Jesus den Essig genommen hatte, sprach er: Es ist vollbracht! und neigte das Haupt und verschied.

31. Die Juden aber, dieweil es der Rüsttag war, daß nicht die Leichname am Kreuze blieben den Sabbat über (denn desselben Sabbats Tag war groß), baten sie Pilatus, daß ihre Beine gebrochen und sie

alas. that they might be taken away. abgenommen würden.

32 Niin sotamiehet tulivat ja rikkoivat sääriluut ensin toiselta ja sitten toiselta hänen kanssaan ristiinnaulitulta. 32. Then came the soldiers, and brake the legs of the first, and of the other which was crucified with him. 32. Da kamen die Kriegsknechte und brachen dem ersten die Beine und dem andern, der mit ihm gekreuzigt war.

33 Mutta kun he tulivat Jeesuksen luo ja näkivät hänet jo kuolleeaksi, eivät he rikkoneet hänen luitaan, 33. But when they came to Jesus, and saw that he was dead already, they brake not his legs: 33. Als sie aber zu Jesus kamen und sahen, daß er schon gestorben war, brachen sie ihm die Beine nicht;

34 vaan yksi sotamiehistä puhkaisi keihäällä hänen kylkensä, ja heti vuoti siitä verta ja vettä. 34. But one of the soldiers with a spear pierced his side, and forthwith came there out blood and water. 34. sondern der Kriegsknechte einer öffnete seine Seite mit einem Speer, und alsbald ging Blut und Wasser heraus.

35 Ja joka sen näki, on sen todistanut, ja hänen todistuksensa on tosi, ja hän tietää totta puhuvansa, että tekin uskoisitte. 35. And he that saw it bare record, and his record is true: and he knoweth that he saith true, that ye might believe. 35. Und der das gesehen hat, der hat es bezeugt, und sein Zeugnis ist wahr; und dieser weiß, daß er die Wahrheit sagt, auf daß auch ihr glaubet.

36 Sillä tämä tapahtui, että kirjoitus kävisi toteen: "Älköön häneltä luuta rikottako". 36. For these things were done, that the scripture should be fulfilled, A bone of him shall not be broken. 36. Denn solches ist geschehen, daß die Schrift erfüllet würde: "Ihr sollt ihm kein Bein zerbrechen."

37 Ja vielä sanoo toinen kirjoitus: "He luovat katseensa häneen, jonka he ovat lävistäneet". 37. And again another scripture saith, They shall look on him whom they pierced. 37. Und abermals spricht eine andere Schrift: "Sie werden sehen, in welchen sie gestochen haben."

38 Mutta sen jälkeen Joosef, 38. And after this Joseph of 38. Darnach bat den Pilatus

arimatiaalainen, joka oli Jeesuksen opetuslapsi, vaikka salaa, juutalaisten pelosta, pyysi Pilatukselta saada ottaa Jeesuksen ruumiin; ja Pilatus myöntyi siihen. Niin hän tuli ja otti Jeesuksen ruumiin.

39 Tuli myös Nikodeemus, joka ensi kerran oli yöllä tullut Jeesuksen tykö, ja toi mirhan ja aloen seosta noin sata naulaa.

40 Niin he ottivat Jeesuksen ruumiin ja käärivät sen hyvänhajuisten yrttien kanssa käärinliinoihin, niinkuin juutalaisilla on tapana haudata.

41 Ja sillä paikalla, missä hänet ristiinnaulittiin, oli puutarha, ja puutarhassa uusi hauta, johon ei vielä oltu ketään pantu.

42 Siihen he nyt panivat Jeesuksen, koska oli juutalaisten valmistuspäivä ja se hauta oli lähellä.

Arimathaea, being a disciple of Jesus, but secretly for fear of the Jews, besought Pilate that he might take away the body of Jesus: and Pilate gave him leave. He came therefore, and took the body of Jesus.

39. And there came also Nicodemus, which at the first came to Jesus by night, and brought a mixture of myrrh and aloes, about an hundred pound weight.

40. Then took they the body of Jesus, and wound it in linen clothes with the spices, as the manner of the Jews is to bury.

41. Now in the place where he was crucified there was a garden; and in the garden a new sepulchre, wherein was never man yet laid.

42. There laid they Jesus therefore because of the Jews' preparation day; for the sepulchre was nigh at hand.

Joseph von Arimathia, der ein Jünger Jesu war, doch heimlich aus Furcht vor den Juden, daß er möchte abnehmen den Leichnam Jesu. Und Pilatus erlaubte es. Da kam er und nahm den Leichnam Jesu herab.

39. Es kam aber auch Nikodemus, der vormals in der Nacht zu Jesus gekommen war, und brachte Myrrhe und Aloe untereinander bei hundert Pfunden.

40. Da nahmen sie den Leichnam Jesu und banden ihn in leinene Tücher mit den Spezereien, wie die Juden pflegen zu begraben.

41. Es war aber an der Stätte, da er gekreuzigt ward, ein Garten, und im Garten ein neues Grab, in welches niemand je gelegt war.

42. Dahin legten sie Jesum um des Rüsttages willen der Juden, dieweil das Grab nahe war.

20 luku

Maria Magdaleena, Pietari ja Johannes käyvät Jeesuksen haudalla 1 – 10 Ylösnoussut Jeesus ilmestyy Maria Magdaleenalle 11 – 18 sekä opetuslapsilleen Tuomaan poissa ollessa 19 – 23 ja Tuomaan läsnä ollessa 24 – 29 Tämän evankeliumikirjan tarkoitus 30, 31.

1 Mutta viikon ensimmäisenä päivänä Maria Magdaleena meni varhain, kun vielä oli pimeä, haudalle ja näki kiven otetuksi pois haudan suulta.

2 Niin hän riensi pois ja tuli Simon Pietarin luo ja sen toisen opetuslapsen luo, joka oli Jeesukselle rakas, ja sanoi heille: "Ovat ottaneet Herran pois haudasta, emmekä tiedä, mihin ovat hänet panneet".

3 Niin Pietari ja se toinen opetuslapsi lähtivät ja menivät haudalle.

4 Ja he juoksivat molemmat yhdessä; mutta se toinen opetuslapsi juoksi edellä,

1. The first day of the week cometh Mary Magdalene early, when it was yet dark, unto the sepulchre, and seeth the stone taken away from the sepulchre.

2. Then she runneth, and cometh to Simon Peter, and to the other disciple, whom Jesus loved, and saith unto them, They have taken away the Lord out of the sepulchre, and we know not where they have laid him.

3. Peter therefore went forth, and that other disciple, and came to the sepulchre.

4. So they ran both together: and the other disciple did outrun Peter, and came first to the

1. Am ersten Tag der Woche kommt Maria Magdalena früh, da es noch finster war, zum Grabe und sieht, daß der Stein vom Grabe hinweg war.

2. Da läuft sie und kommt zu Simon Petrus und zu dem andern Jünger, welchen Jesus liebhatte, und spricht zu ihnen: Sie haben den HERRN weggenommen aus dem Grabe, und wir wissen nicht, wo sie ihn hin gelegt haben.

3. Da ging Petrus und der andere Jünger hinaus zum Grabe.

4. Es liefen aber die zwei miteinander, und der andere Jünger lief zuvor, schneller denn

nopeammin kuin Pietari, ja saapui ensin haudalle.

5 Ja kun hän kurkisti sisään, näki hän käärinliinat siellä; kuitenkin hän ei mennyt sisälle.

6 Niin Simon Pietarikin tuli hänen perässään ja meni sisälle hautaan ja näki käärinliinat siellä

7 ja hikiliinan, joka oli ollut hänen päässään, ei pantuna yhteen käärinliinojen kanssa, vaan toiseen paikkaan erikseen kokoonkäärittynä.

8 Silloin toinenkin opetuslapsi, joka ensimmäisenä oli tullut haudalle, meni sisään ja näki ja uskoi.

9 Sillä he eivät vielä ymmärtäneet Raamattua, että hän oli kuolleista nouseva.

10 Niin opetuslapset menivät takaisin kotiinsa.

11 Mutta Maria seiso i haudan edessä ulkopuolella ja itki. Kun hän näin itki, kurkisti hän

sepulchre.

5. And he stooping down, and looking in, saw the linen clothes lying; yet went he not in.

6. Then cometh Simon Peter following him, and went into the sepulchre, and seeth the linen clothes lie,

7. And the napkin, that was about his head, not lying with the linen clothes, but wrapped together in a place by itself.

8. Then went in also that other disciple, which came first to the sepulchre, and he saw, and believed.

9. For as yet they knew not the scripture, that he must rise again from the dead.

10. Then the disciples went away again unto their own home.

11. But Mary stood without at the sepulchre weeping: and as she wept, she stooped down, and

Petrus, und kam am ersten zum Grabe,

5. guckt hinein und sieht die Leinen gelegt; er ging aber nicht hinein.

6. Da kam Simon Petrus ihm nach und ging hinein in das Grab und sieht die Leinen gelegt,

7. und das Schweiß Tuch, das Jesus um das Haupt gebunden war, nicht zu den Leinen gelegt, sondern beiseits, zusammengewickelt, an einen besonderen Ort.

8. Da ging auch der andere Jünger hinein, der am ersten zum Grabe kam, und er sah und glaubte es.

9. Denn sie wußten die Schrift noch nicht, daß er von den Toten auferstehen müßte.

10. Da gingen die Jünger wieder heim.

11. Maria aber stand vor dem Grabe und weinte draußen. Als sie nun weinte, guckte sie ins

hautaan

12 ja näki kaksi enkeliä valkeissa vaatteissa istuvan, toisen pääpuolella ja toisen jalkapuolella, siinä, missä Jeesuksen ruumis oli maannut.

13 Nämä sanoivat hänelle: "Vaimo, mitä itket?" Hän sanoi heille: "Ovat ottaneet pois minun Herrani, enkä tiedä, mihin ovat hänet panneet".

14 Tämän sanottuaan hän kääntyi taaksepäin ja näki Jeesuksen siinä seisovan, eikä tiennyt, että se oli Jeesus.

15 Jeesus sanoi hänelle: "Vaimo, mitä itket? Ketä etsit?" Tämä luuli häntä puutarhuriksi ja sanoi hänelle: "Herra, jos sinä olet kantanut hänet pois, sano minulle, mihin olet hänet pannut, niin minä otan hänet".

16 Jeesus sanoi hänelle: "Maria!" Tämä kääntyi ja sanoi hänelle hebreankielellä:

looked into the sepulchre,

12. And seeth two angels in white sitting, the one at the head, and the other at the feet, where the body of Jesus had lain.

13. And they say unto her, Woman, why weepest thou? She saith unto them, Because they have taken away my Lord, and I know not where they have laid him.

14. And when she had thus said, she turned herself back, and saw Jesus standing, and knew not that it was Jesus.

15. Jesus saith unto her, Woman, why weepest thou whom seekest thou She, supposing him to be the gardener, saith unto him, Sir, if thou have borne him hence, tell me where thou hast laid him, and I will take him away.

16. Jesus saith unto her, Mary. She turned herself, and saith unto him, Rabboni; which is to

Grab

12. und sieht zwei Engel in weißen Kleidern sitzen, einen zu den Häupten und eine zu den Füßen, da sie den Leichnam hin gelegt hatten.

13. Und diese sprachen zu ihr: Weib, was weinest du? Sie spricht zu ihnen: Sie haben meinen HERRN weggenommen, und ich weiß nicht, wo sie ihn hin gelegt haben.

14. Und als sie das sagte, wandte sie sich zurück und sieht Jesus stehen und weiß nicht, daß es Jesus ist.

15. Spricht er zu ihr: Weib, was weinest du? Wen suchest du? Sie meint es sei der Gärtner, und spricht zu ihm: Herr, hast du ihn weggetragen, so sage mir, wo hast du ihn hin gelegt, so will ich ihn holen.

16. Spricht Jesus zu ihr: Maria! Da wandte sie sich um und spricht zu ihm: Rabbuni (das

"Rabbuuni!" se on: opettaja.

17 Jeesus sanoi hänelle: "Älä minuun koske, sillä en minä ole vielä mennyt ylös Isäni tykö; mutta mene minun veljieni tykö ja sano heille, että minä menen ylös, minun Isäni tykö ja teidän Isänne tykö, ja minun Jumalani tykö ja teidän Jumalanne tykö".

18 Maria Magdaleena meni ja ilmoitti opetuslapsille, että hän oli nähnyt Herran ja että Herra oli hänelle näin sanonut.

19 Samana päivänä, viikon ensimmäisenä, myöhään illalla, kun opetuslapset olivat koolla lukittujen ovien takana, juutalaisten pelosta, tuli Jeesus ja seiso i heidän keskellään ja sanoi heille: "Rauha teille!"

20 Ja sen sanottuaan hän näytti heille kätensä ja kylkensä. Niin opetuslapset iloitsivat nähdessään Herran.

21 Niin Jeesus sanoi heille

say, Master.

17. Jesus saith unto her, Touch me not; for I am not yet ascended to my Father: but go to my brethren, and say unto them, I ascend unto my Father, and your Father; and to my God, and your God.

18. Mary Magdalene came and told the disciples that she had seen the Lord, and that he had spoken these things unto her.

19. Then the same day at evening, being the first day of the week, when the doors were shut where the disciples were assembled for fear of the Jews, came Jesus and stood in the midst, and saith unto them, Peace be unto you.

20. And when he had so said, he shewed unto them his hands and his side. Then were the disciples glad, when they saw the Lord.

21. Then said Jesus to them

heißt: Meister)!

17. Spricht Jesus zu ihr: Rühre mich nicht an! denn ich bin noch nicht aufgefah ren zu meinem Vater. Gehe aber hin zu meinen Brüdern und sage ihnen: Ich fahre auf zu meinem Vater und zu eurem Vater, zu meinem Gott und zu eurem Gott.

18. Maria Magdalena kommt und verkündigt den Jüngern: Ich habe den HERRN gesehen, und solches hat er zu mir gesagt.

19. Am Abend aber desselben ersten Tages der Woche, da die Jünger versammelt und die Türen verschlossen waren aus Furcht vor den Juden, kam Jesus und trat mitten ein und spricht zu ihnen: Friede sei mit euch!

20. Und als er das gesagt hatte, zeigte er ihnen die Hände und seine Seite. Da wurden die Jünger froh, daß sie den HERRN sahen.

21. Da sprach Jesus abermals

jälleen: "Rauha teille! Niinkuin Isä on lähettänyt minut, niin lähetän minäkin teidät."

22 Ja tämän sanottuaan hän puhalsi heidän päällensä ja sanoi heille: "Ottakaa Pyhä Henki.

23 Joiden synnit te anteeksi annatte, niille ne ovat anteeksi annetut; joiden synnit te pidätätte, niille ne ovat pidätetyt."

24 Mutta Tuomas, jota sanottiin Didymukseksi, yksi niistä kahdestatoista, ei ollut heidän kanssansa, kun Jeesus tuli.

25 Niin muut opetuslapset sanoivat hänelle: "Me näimme Herran". Mutta hän sanoi heille: "Ellen näe hänen käsissään naulojen jälkiä ja pistä sormeani naulojen sijoihin ja pistä kättäni hänen kylkeensä, en minä usko".

26 Ja kahdeksan päivän perästä hänen opetuslapsensa taas

again, Peace be unto you: as my Father hath sent me, even so send I you.

22. And when he had said this, he breathed on them, and saith unto them, Receive ye the Holy Ghost:

23. Whose soever sins ye remit, they are remitted unto them; and whose soever sins ye retain, they are retained.

24. But Thomas, one of the twelve, called Didymus, was not with them when Jesus came.

25. The other disciples therefore said unto him, We have seen the Lord. But he said unto them, Except I shall see in his hands the print of the nails, and put my finger into the print of the nails, and thrust my hand into his side, I will not believe.

26. And after eight days again his disciples were within, and

zu ihnen: Friede sei mit euch! Gleichwie mich der Vater gesandt hat, so sende ich euch. 22. Und da er das gesagt hatte, blies er sie an und spricht zu ihnen: Nehmet hin den Heiligen Geist!

23. Welchen ihr die Sünden erlasset, denen sind sie erlassen; und welchen ihr sie behaltet, denen sind sie behalten.

24. Thomas aber, der Zwölf einer, der da heißt Zwillung, war nicht bei ihnen, da Jesus kam.

25. Da sagten die andern Jünger zu ihm: Wir haben den HERRN gesehen. Er aber sprach zu ihnen: Es sei denn, daß ich in seinen Händen sehe die Nägelmale und lege meinen Finger in die Nägelmale und lege meine Hand in seine Seite, will ich's nicht glauben.

26. Und über acht Tage waren abermals seine Jünger drinnen

olivat huoneessa, ja Tuomas oli heidän kanssansa. Niin Jeesus tuli, ovien ollessa lukittuina, ja seiso i heidän keskellään ja sanoi: "Rauha teille!"

27 Sitten hän sanoi Tuomaalle: "Ojenna sormesi tänne ja katso minun käsiäni, ja ojenna kätesi ja pistä se minun kylkeeni, äläkä ole epäuskoinen, vaan uskovainen".

28 Tuomas vastasi ja sanoi hänelle: "Minun Herrani ja minun Jumalani!"

29 Jeesus sanoi hänelle: "Sentähden, että minut näit (, Tuomas), sinä uskot. Autuaat ne, jotka eivät näe ja kuitenkin uskovat!"

30 Paljon muitakin tunnustekoja, joita ei ole kirjoitettu tähän kirjaan, Jeesus teki opetuslastensa nähden;

31 mutta nämä ovat kirjoitetut, että te uskoisitte, että Jeesus on Kristus, Jumalan Poika, ja että teillä uskon kautta olisi elämä

Thomas with them: then came Jesus, the doors being shut, and stood in the midst, and said, Peace be unto you.

27. Then saith he to Thomas, Reach hither thy finger, and behold my hands; and reach hither thy hand, and thrust it into my side: and be not faithless, but believing.

28. And Thomas answered and said unto him, My Lord and my God.

29. Jesus saith unto him, Thomas, because thou hast seen me, thou hast believed: blessed are they that have not seen, and yet have believed.

30. And many other signs truly did Jesus in the presence of his disciples, which are not written in this book:

31. But these are written, that ye might believe that Jesus is the Christ, the Son of God; and that believing ye might have life

und Thomas mit ihnen. Kommt Jesus, da die Türen verschlossen waren, und tritt mitten ein und spricht: Friede sei mit euch!

27. Darnach spricht er zu Thomas: Reiche deinen Finger her und siehe meine Hände, und reiche dein Hand her und lege sie in meine Seite, und sei nicht ungläubig, sondern gläubig!

28. Thomas antwortete und sprach zu ihm: Mein HERR und mein Gott!

29. Spricht Jesus zu ihm: Dieweil du mich gesehen hast, Thomas, glaubest du. Selig sind, die nicht sehen und doch glauben!

30. Auch viele andere Zeichen tat Jesus vor seinen Jüngern, die nicht geschrieben sind in diesem Buch.

31. Diese aber sind geschrieben, daß ihr glaubet, Jesus sei Christus, der Sohn Gottes, und daß ihr durch den Glauben das

hänen nimessänsä.

through his name.

Leben habet in seinem Namen.

21 luku

Jeesus ilmestyy seitsemälle opetuslapselleen Tiberiaan järven rannalla ja antaa heille suuren kalansaaliin 1 – 14, kysyy Pietarilta kolmesti, rakastaako hän häntä, ja käskee häntä kaitsemaan hänen lampaitansa 15 – 17 sekä puhuu Pietarin ja Johanneksen tulevasta kohtalosta 18 – 23 Tämän evankeliumikirjan loppusanat 24, 25.

1 Sen jälkeen Jeesus taas ilmestyi opetuslapsilleen Tiberiaan järven rannalla; ja hän ilmestyi näin:

1. After these things Jesus shewed himself again to the disciples at the sea of Tiberias; and on this wise shewed he himself.

1. Darnach offenbarte sich Jesus abermals den Jüngern an den Meer bei Tiberias. Er offenbarte sich aber also:

2 Simon Pietari ja Tuomas, jota sanottiin Didymukseksi, ja Natanael, joka oli Galilean Kaanasta, ja Sebedeuksen pojat sekä kaksi muuta hänen opetuslapsistaan olivat yhdessä.

2. There were together Simon Peter, and Thomas called Didymus, and Nathanael of Cana in Galilee, and the sons of Zebedee, and two other of his disciples.

2. Es waren beieinander Simon Petrus und Thomas, der da heißt Zwilling, und Nathanael von Kana in Galiläa und die Söhne des Zebedäus und andere zwei seiner Jünger.

3 Simon Pietari sanoi heille: "Minä menen kalaan". He sanoivat hänelle: "Me lähdemme myös sinun kanssasi". Niin he lähtivät ja astuivat venheeseen; mutta eivät sinä yönä saaneet

3. Simon Peter saith unto them, I go a fishing. They say unto him, We also go with thee. They went forth, and entered into a ship immediately; and that night they caught nothing.

3. Spricht Simon Petrus zu ihnen: Ich will hin fischen gehen. Sie sprechen zu ihm: So wollen wir mit dir gehen. Sie gingen hinaus und traten in das Schiff alsobald; und in derselben Nacht

mitään.

4 Ja kun jo oli aamu, seiso Jeesus rannalla. Opetuslapset eivät kuitenkaan tienneet, että se oli Jeesus.

5 Niin Jeesus sanoi heille: "Lapset, onko teillä mitään syötävää?" He vastasivat hänelle: "Ei ole".

6 Hän sanoi heille: "Heittäkää verkko oikealle puolelle venettä, niin saatte". He heittivät verkon, mutta eivät jaksaneet vetää sitä ylös kalojen paljouden tähden.

7 Silloin se opetuslapsi, jota Jeesus rakasti, sanoi Pietarille: "Se on Herra". Kun Simon Pietari kuuli, että se oli Herra, vyötti hän vaippansa ympärilleen, sillä hän oli ilman vaatteita, ja heittäytyi järveen.

8 Mutta muut opetuslapset tulivat venheellä ja vetivät perässään verkkoa kaloineen, sillä he eivät olleet maasta kauempana kuin noin kahdensadan kyynärän

4. But when the morning was now come, Jesus stood on the shore: but the disciples knew not that it was Jesus.

5. Then Jesus saith unto them, Children, have ye any meat They answered him, No.

6. And he said unto them, Cast the net on the right side of the ship, and ye shall find. They cast therefore, and now they were not able to draw it for the multitude of fishes.

7. Therefore that disciple whom Jesus loved saith unto Peter, It is the Lord. Now when Simon Peter heard that it was the Lord, he girt his fisher's coat unto him, (for he was naked,) and did cast himself into the sea.

8. And the other disciples came in a little ship; (for they were not far from land, but as it were two hundred cubits,) dragging the net with fishes.

finden sie nichts.

4. Da aber jetzt Morgen war, stand Jesus am Ufer; aber die Jünger wußten nicht, daß es Jesus war.

5. Spricht Jesus zu ihnen: Kinder, habt ihr nichts zu essen? Sie antworteten ihm: Nein.

6. Er aber sprach zu ihnen: Werfet das Netz zur Rechten des Schiffs, so werdet ihr finden. Da warfen sie, und konnten's nicht mehr ziehen vor der Menge der Fische.

7. Da spricht der Jünger, welchen Jesus liebhatte, zu Petrus: Es ist der HERR! Da Simon Petrus hörte, daß es der HERR war, gürtete er das Hemd um sich (denn er war nackt) und warf sich ins Meer.

8. Die andern Jünger aber kamen auf dem Schiff (denn sie waren nicht ferne vom Lande, sondern bei zweihundert Ellen) und zogen das Netz mit den

päässä.

9 Kun he astuivat maalle, näkivät he siellä hiilloksen ja kalan pantuna sen päälle, sekä leipää.

10 Jeesus sanoi heille: "Tuokaa tänne niitä kaloja, joita nyt saitte".

11 Niin Simon Pietari astui venheeseen ja veti maalle verkon, täynnä suuria kaloja, sata viisikymmentä kolme. Ja vaikka niitä oli niin paljon, ei verkko revennyt.

12 Jeesus sanoi heille: "Tulkaa einehtimään". Mutta ei kukaan opetuslapsista uskaltanut kysyä häneltä: "Kuka sinä olet?", koska he tiesivät, että se oli Herra.

13 Niin Jeesus meni ja otti leivän ja antoi heille, ja samoin kalan.

14 Tämä oli jo kolmas kerta, jolloin Jeesus noustuaan kuolleista ilmestyi opetuslapsillensa.

9. As soon then as they were come to land, they saw a fire of coals there, and fish laid thereon, and bread.

10. Jesus saith unto them, Bring of the fish which ye have now caught.

11. Simon Peter went up, and drew the net to land full of great fishes, an hundred and fifty and three: and for all there were so many, yet was not the net broken.

12. Jesus saith unto them, Come and dine. And none of the disciples durst ask him, Who art thou knowing that it was the Lord.

13. Jesus then cometh, and taketh bread, and giveth them, and fish likewise.

14. This is now the third time that Jesus shewed himself to his disciples, after that he was risen from the dead.

Fischen.

9. Als sie nun austraten auf das Land, sahen sie Kohlen gelegt und Fische darauf und Brot.

10. Spricht Jesus zu ihnen: Bringt her von den Fischen, die ihr jetzt gefangen habt!

11. Simon Petrus stieg hinein und zog das Netz auf das Land voll großer Fische, hundert und dreiundfünfzig. Und wiewohl ihrer so viel waren, zerriß das Netz nicht.

12. Spricht Jesus zu ihnen: Kommt und haltet das Mahl! Niemand aber unter den Jüngern wagte, ihn zu fragen: Wer bist du? denn sie wußten, daß es der HERR war.

13. Da kommt Jesus und nimmt das Brot und gibt es ihnen, desgleichen auch die Fische.

14. Das ist nun das drittemal, daß Jesus offenbart war seinen Jüngern, nachdem er von den Toten auferstanden war.

15 Kun he olivat einehtineet, sanoi Jeesus Simon Pietarille: "Simon, Johanneksen poika, rakastatko sinä minua enemmän kuin nämä?" Hän vastasi hänelle: "Rakastan, Herra; sinä tiedät, että olet minulle rakas". Hän sanoi hänelle: "Ruoki minun karitsoitani".

16 Hän sanoi hänelle taas toistamiseen: "Simon, Johanneksen poika, rakastatko minua?" Hän vastasi hänelle: "Rakastan, Herra; sinä tiedät, että olet minulle rakas". Hän sanoi hänelle: "Kaitse minun lampaitani".

17 Hän sanoi hänelle kolmannen kerran: "Simon, Johanneksen poika, olenko minä sinulle rakas?" Pietari tuli murheelliseksi siitä, että hän kolmannen kerran sanoi hänelle: "Olenko minä sinulle rakas?" ja vastasi hänelle: "Herra, sinä tiedät kaikki; sinä tiedät, että olet minulle rakas". Jeesus sanoi hänelle: "Ruoki

15. So when they had dined, Jesus saith to Simon Peter, Simon, son of Jonas, lovest thou me more than these He saith unto him, Yea, Lord; thou knowest that I love thee. He saith unto him, Feed my lambs.

16. He saith to him again the second time, Simon, son of Jonas, lovest thou me He saith unto him, Yea, Lord; thou knowest that I love thee. He saith unto him, Feed my sheep.

17. He saith unto him the third time, Simon, son of Jonas, lovest thou me Peter was grieved because he said unto him the third time, Lovest thou me And he said unto him, Lord, thou knowest all things; thou knowest that I love thee. Jesus saith unto him, Feed my sheep.

15. Da sie nun das Mahl gehalten hatten, spricht Jesus zu Simon Petrus: Simon Jona, hast du mich lieber, denn mich diese haben? Er spricht zu ihm: Ja, HERR, du weißt, daß ich dich liebhab. Spricht er zu ihm: Weide meine Lämmer!

16. Spricht er wider zum andernmal zu ihm: Simon Jona, hast du mich lieb? Er spricht zu ihm: Ja, HERR, du weißt, daß ich dich liebhab. Spricht Jesus zu ihm: Weide meine Schafe!

17. Spricht er zum drittenmal zu ihm: Simon Jona, hast du mich lieb? Petrus ward traurig, daß er zum drittenmal zu ihm sagte: Hast du mich lieb? und sprach zu ihm: HERR, du weißt alle Dinge, du weißt, daß ich dich liebhab. Spricht Jesus zu ihm: Weide meine Schafe!

minun lampaitani.

18 Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: kun olit nuori, niin sinä vyötit itsesi ja kuljit, minne tahdoit; mutta kun vanhenet, niin sinä ojennat kätesi, ja sinut vyöttää toinen ja vie sinut, minne et tahdo."

19 Mutta sen hän sanoi antaakseen tietää, minkäkaltaisella kuolemalla Pietari oli kirkastava Jumalaa. Ja tämän sanottuaan hän lausui hänelle: "Seuraa minua".

20 Niin Pietari kääntyi ja näki sen opetuslapsen seuraavan, jota Jeesus rakasti ja joka myös oli aterioitaessa nojannut hänen rintaansa vasten ja sanonut: "Herra, kuka on sinun kavaltajasi?"

21 Kun Pietari hänet näki, sanoi hän Jeesukselle: "Herra, kuinka sitten tämän käy?"

22 Jeesus sanoi hänelle: "Jos minä tahtoisin, että hän jää tänne

18. Verily, verily, I say unto thee, When thou wast young, thou girdedst thyself, and walkedst whither thou wouldest: but when thou shalt be old, thou shalt stretch forth thy hands, and another shall gird thee, and carry thee whither thou wouldest not.

19. This spake he, signifying by what death he should glorify God. And when he had spoken this, he saith unto him, Follow me.

20. Then Peter, turning about, seeth the disciple whom Jesus loved following; which also leaned on his breast at supper, and said, Lord, which is he that betrayeth thee?

21. Peter seeing him saith to Jesus, Lord, and what shall this man do?

22. Jesus saith unto him, If I will that he tarry till I come, what is

18. Wahrlich, wahrlich ich sage dir: Da du jünger warst, gürtetest du dich selbst und wandeltest, wohin du wolltest; wenn du aber alt wirst, wirst du deine Hände ausstrecken, und ein anderer wird dich gürteln und führen, wohin du nicht willst.

19. Das sagte er aber, zu deuten, mit welchem Tode er Gott preisen würde. Und da er das gesagt, spricht er zu ihm: Folge mir nach!

20. Petrus aber wandte sich um und sah den Jünger folgen, welchen Jesus liebhatte, der auch an seiner Brust beim Abendessen gelegen war und gesagt hatte: HERR, wer ist's, der dich verrät?

21. Da Petrus diesen sah, spricht er zu Jesus: HERR, was soll aber dieser?

22. Jesus spricht zu ihm: So ich will, daß er bleibe, bis ich

siihen asti, kunnes minä tulen, mitä se sinuun koskee? Seuraa sinä minua."

23 Niin semmoinen puhe levisi veljien keskuuteen, ettei se opetuslapsi kuole; mutta ei Jeesus sanonut hänelle, ettei hän kuole, vaan: "Jos minä tahtoisin, että hän jää tänne siihen asti, kunnes minä tulen, mitä se sinuun koskee?"

24 Tämä on se opetuslapsi, joka todistaa näistä ja on nämä kirjoittanut; ja me tiedämme, että hänen todistuksensa on tosi.

25 On paljon muutakin, mitä Jeesus teki; ja jos se kohta kohdalta kirjoitettaisiin. luulen, etteivät koko maailmaan mahtuisi ne kirjat, jotka pitäisi kirjoittaa.

that to thee follow thou me.

23. Then went this saying abroad among the brethren, that that disciple should not die: yet Jesus said not unto him, He shall not die; but, If I will that he tarry till I come, what is that to thee

24. This is the disciple which testifieth of these things, and wrote these things: and we know that his testimony is true.

25. And there are also many other things which Jesus did, the which, if they should be written every one, I suppose that even the world itself could not contain the books that should be written. Amen.

komme, was geht es dich an? Folge du mir nach!

23. Da ging eine Rede aus unter den Brüdern: Dieser Jünger stirbt nicht. Und Jesus sprach nicht zu ihm: "Er stirbt nicht", sondern: "So ich will, daß er bleibe, bis ich komme, was geht es dich an?"

24. Dies ist der Jünger, der von diesen Dingen zeugt und dies geschrieben hat; und wir wissen, daß sein Zeugnis wahrhaftig ist.

25. Es sind auch viele andere Dinge, die Jesus getan hat; so sie aber sollten eins nach dem andern geschrieben werden, achte ich, die Welt würde die Bücher nicht fassen, die zu schreiben wären.

APOSTOLIEN TEOT

1 luku

Alkulause 1 – 3 Luukas kertoo, että Jeesus käski apostoleitaan Jerusalemissa odottamaan Pyhän Hengen vuodattamista 4 – 8, ja kuinka Jeesus nousi ylös taivaaseen 9 – 11 Apostolit ovat kestäväiset rukouksessa 12 – 14 Pietari kehoittaa valitsemaan jonkun toisen apostoliksi Juudas Iskariotin sijalle, ja arpa lankeaa Mattiaalle 15 – 26.

1 Edellisessä kertomuksessani kirjoitin, oi Teofilus, kaikesta, mitä Jeesus alkoi tehdä ja opettaa,
 2 hamaan siihen päivään asti, jona hänet otettiin ylös, sittenkun hän Pyhän Hengen kautta oli antanut käskynsä apostoleille, jotka hän oli valinnut,
 3 ja joille hän myös kärsimisensä jälkeen moninaisten epäamättömien todistusten kautta osoitti elävänsä, ilmestyen heille neljänkymmenen päivän aikana ja puhuen Jumalan valtakunnasta.
 4 Ja kun hän oli yhdessä heidän

1. The former treatise have I made, O Theophilus, of all that Jesus began both to do and teach,
 2. Until the day in which he was taken up, after that he through the Holy Ghost had given commandments unto the apostles whom he had chosen:
 3. To whom also he shewed himself alive after his passion by many infallible proofs, being seen of them forty days, and speaking of the things pertaining to the kingdom of God:
 4. And, being assembled

1. Die erste Rede habe ich getan, lieber Theophilus, von alle dem, das Jesus anfang, beides, zu tun und zu lehren,
 2. bis an den Tag, da er aufgenommen ward, nachdem er den Aposteln, welche er hatte erwählt, durch den Heiligen Geist Befehl getan hatte,
 3. welchen er sich nach seinem Leiden lebendig erzeigt hatte durch mancherlei Erweisungen, und ließ sich sehen unter ihnen vierzig Tage lang und redete mit ihnen vom Reich Gottes.
 4. Und als er sie versammelt

kanssansa, käskei hän heitä ja sanoi: "Älkää lähtekö Jerusalemissa, vaan odottakaa Isältä sen lupauksen täyttymistä, jonka te olette minulta kuulleet.

5 Sillä Johannes kastoi vedellä, mutta teidät kastetaan Pyhällä Hengellä, ei kauan näitten päivien jälkeen."

6 Niin he ollessansa koolla kysyivät häneltä sanoen: "Herra, tälläkö ajalla sinä jälleen rakennat Israelille valtakunnan?"

7 Hän sanoi heille: "Ei ole teidän asianne tietää aikoja eikä hetkiä, jotka Isä oman valtansa voimalla on asettanut,

8 vaan, kun Pyhä Henki tulee teihin, niin te saatte voiman, ja te tulette olemaan minun todistajani sekä Jerusalemissa että koko Juudeassa ja Samariassa ja aina maan ääriin saakka".

together with them, commanded them that they should not depart from Jerusalem, but wait for the promise of the Father, which, saith he, ye have heard of me.

5. For John truly baptized with water; but ye shall be baptized with the Holy Ghost not many days hence.

6. When they therefore were come together, they asked of him, saying, Lord, wilt thou at this time restore again the kingdom to Israel?

7. And he said unto them, It is not for you to know the times or the seasons, which the Father hath put in his own power.

8. But ye shall receive power, after that the Holy Ghost is come upon you: and ye shall be witnesses unto me both in Jerusalem, and in all Judaea, and in Samaria, and unto the

hatte, befahl er ihnen, daß sie nicht von Jerusalem wichen, sondern warteten auf die Verheißung des Vaters, welche ihr habt gehört (sprach er) von mir;

5. denn Johannes hat mit Wasser getauft, ihr aber sollt mit dem Heiligen Geist getauft werden nicht lange nach diesen Tagen.

6. Die aber, so zusammengekommen waren, fragten ihn und sprachen: HERR, wirst du auf diese Zeit wieder aufrichten das Reich Israel?

7. Er aber sprach zu ihnen: Es gebührt euch nicht, zu wissen Zeit oder Stunde, welche der Vater seiner Macht vorbehalten hat;

8. sondern ihr werdet die Kraft des Heiligen Geistes empfangen, welcher auf euch kommen wird, und werdet meine Zeugen sein zu Jerusalem und in ganz Judäa und Samarien und bis an das

9 Kun hän oli tämän sanonut, kohotettiin hänet ylös heidän nähtensä, ja pilvi vei hänet pois heidän näkyvistään.

10 Ja kun he katselivat taivaalle hänen mennessään, niin katso, heidän tykönänsä seisojaksi kaksi miestä valkeissa vaatteissa;

11 ja nämä sanoivat: "Galilean miehet, mitä te seisotte ja katsotte taivaalle? Tämä Jeesus, joka otettiin teiltä ylös taivaaseen, on tuleva samalla tavalla, kuin te näitte hänen taivaaseen menevän."

12 Silloin he palasivat Jerusalemiin vuorelta, jota kutsutaan Öljymäeksi ja joka on lähellä Jerusalemiä, sapatinmatkan päässä.

13 Ja kun he olivat tulleet kaupunkiin, menivät he siihen yläsaliin, jossa he tavallisesti oleskelivat: Pietari ja Johannes ja Jaakob ja Andreas, Filippus ja

uttermost part of the earth.

9. And when he had spoken these things, while they beheld, he was taken up; and a cloud received him out of their sight.

10. And while they looked stedfastly toward heaven as he went up, behold, two men stood by them in white apparel;

11. Which also said, Ye men of Galilee, why stand ye gazing up into heaven? this same Jesus, which is taken up from you into heaven, shall so come in like manner as ye have seen him go into heaven.

12. Then returned they unto Jerusalem from the mount called Olivet, which is from Jerusalem a sabbath day's journey.

13. And when they were come in, they went up into an upper room, where abode both Peter, and James, and John, and Andrew, Philip, and Thomas,

Ende der Erde.

9. Und da er solches gesagt, ward er aufgehoben zusehends, und eine Wolke nahm ihn auf vor ihren Augen weg.

10. Und als sie ihm nachsahen, wie er gen Himmel fuhr, siehe, da standen bei ihnen zwei Männer in weißen Kleidern,

11. welche auch sagten: Ihr Männer von Galiläa, was stehet ihr und sehet gen Himmel? Dieser Jesus, welcher von euch ist aufgenommen gen Himmel, wird kommen, wie ihr ihn gesehen habt gen Himmel fahren.

12. Da wandten sie um gen Jerusalem von dem Berge, der da heißt Ölberg, welcher ist nahe bei Jerusalem und liegt einen Sabbatweg davon.

13. Und als sie hineinkamen, stiegen sie auf den Söller, da denn sich aufhielten Petrus und Jakobus, Johannes und Andreas, Philippus und Thomas,

Tuomas, Bartolomeus ja Matteus, Jaakob Alfeuksen poika ja Simon, kiivailija, ja Juudas Jaakobin poika.

14 Nämä kaikki pysyivät yksimielisesti rukouksessa vaimojen kanssa ja Marian, Jeesuksen äidin, kanssa ja Jeesuksen veljien kanssa.

15 Ja niinä päivinä Pietari nousi veljien keskellä, kun oli väkeä koolla noin sata kaksikymmentä henkeä, ja sanoi:

16 Miehet, veljet, sen raamatunsanan piti käymän toteen, jonka Pyhä Henki on Daavidin suun kautta edeltä puhunut Juudaasta, joka rupesi niiden oppaaksi, jotka ottivat kiinni Jeesuksen.

17 Sillä hän oli meidän joukkoomme luettu ja oli saanut osalleen tämän viran.

18 Hän hankki itsellensä pellon väärintekonsa palkalla, ja hän suistui alas ja pakahtui keskeltä,

Bartholomew, and Matthew, James the son of Alphaeus, and Simon Zelotes, and Judas the brother of James.

14. These all continued with one accord in prayer and supplication, with the women, and Mary the mother of Jesus, and with his brethren.

15. And in those days Peter stood up in the midst of the disciples, and said, (the number of names together were about an hundred and twenty,)

16. Men and brethren, this scripture must needs have been fulfilled, which the Holy Ghost by the mouth of David spake before concerning Judas, which was guide to them that took Jesus.

17. For he was numbered with us, and had obtained part of this ministry.

18. Now this man purchased a field with the reward of iniquity; and falling headlong, he burst

Bartholomäus und Matthäus, Jakobus, des Alphäus Sohn, und Simon Zelotes und Judas, des Jakobus Sohn.

14. Diese alle waren stets beieinander einmütig mit Beten und Flehen samt den Weibern und Maria, der Mutter Jesus, und seinen Brüdern.

15. Und in den Tagen trat auf Petrus unter die Jünger und sprach (es war aber eine Schar zuhauf bei hundertundzwanzig Namen):

16. Ihr Männer und Brüder, es mußte die Schrift erfüllet werden, welche zuvor gesagt hat der Heilige Geist durch den Mund Davids von Judas, der ein Führer war derer, die Jesus fingen;

17. denn er war zu uns gezählt und hatte dies Amt mit uns überkommen.

18. Dieser hat erworben den Acker um den ungerechten Lohn und ist abgestürzt und mitten

niin että kaikki hänen sisälmyksensä valuivat ulos.

19 Ja se tuli kaikkien Jerusalemin asukasten tietoon; ja niin sitä peltoa kutsutaan heidän kielellään Akeldamaksi, se on: Veripelloksi.

20 Sillä psalmien kirjassa on kirjoitettuna: 'Tulkoon hänen talonsa autioksi, älköönkä siinä asukasta olko', ja: Ottakoon toinen hänen kaitsijatoimensa'.

21 Niin pitää siis yhden niistä miehistä, jotka ovat vaeltaneet meidän kanssamme kaiken sen ajan, jona Herra Jeesus kävi sisälle ja ulos meidän tykönämme,

22 Johanneksen kasteesta alkaen hamaan siihen päivään, jona hänet meiltä otettiin ylös, tuleman hänen ylösnousemisensa todistajaksi meidän kanssamme."

23 Ja he asettivat ehdolle kaksi,

asunder in the midst, and all his bowels gushed out.

19. And it was known unto all the dwellers at Jerusalem; insomuch as that field is called in their proper tongue, Aceldama, that is to say, The field of blood.

20. For it is written in the book of Psalms, Let his habitation be desolate, and let no man dwell therein: and his bishoprick let another take.

21. Wherefore of these men which have companied with us all the time that the Lord Jesus went in and out among us,

22. Beginning from the baptism of John, unto that same day that he was taken up from us, must one be ordained to be a witness with us of his resurrection.

23. And they appointed two,

entzweigeborsten, und all sein Eingeweide ausgeschüttet.

19. Und es ist kund geworden allen, die zu Jerusalem wohnen, also daß dieser Acker genannt wird auf ihrer Sprache: Hakeldama (das ist: ein Blutacker).

20. Denn es steht geschrieben im Psalmbuch: "Seine Behausung müsse wüst werden, und sei niemand, der darin wohne", und: "Sein Bistum empfangen ein anderer."

21. So muß nun einer unter diesen Männern, die bei uns gewesen sind die ganze Zeit über, welche der HERR Jesus unter uns ist aus und ein gegangen,

22. von der Taufe des Johannes an bis auf den Tag, da er von uns genommen ist, ein Zeuge seiner Auferstehung mit uns werden.

23. Und sie stellten zwei,

Joosefin, jota kutsuttiin Barsabbaaksi, lisänimeltä Justukseksi, ja Mattiaan.

24 Ja he rukoilivat ja sanoivat: "Herra, sinä, joka kaikkien sydämet tunnet, osoita, kummanko näistä kahdesta sinä olet valinnut

25 ottamaan sen paikan tässä palveluksessa ja apostolinvirassa, josta Juudas vilpistyi pois, mennäkseen omaan paikkaansa".

26 Ja he heittivät heistä arpaa, ja arpa lankesi Mattiaalle, ja hänet luettiin niiden yhdentoista kanssa apostolien joukkoon.

Joseph called Barsabas, who was surnamed Justus, and Matthias.

24. And they prayed, and said, Thou, Lord, which knowest the hearts of all men, shew whether of these two thou hast chosen,

25. That he may take part of this ministry and apostleship, from which Judas by transgression fell, that he might go to his own place.

26. And they gave forth their lots; and the lot fell upon Matthias; and he was numbered with the eleven apostles.

Joseph, genannt Barsabas, mit dem Zunahmen Just, und Matthias,

24. beteten und sprachen: HERR, aller Herzen Kündiger, zeige an, welchen du erwählt hast unter diesen zweien,

25. daß einer empfangen diesen Dienst und Apostelamt, davon Judas abgewichen ist, daß er hinginge an seinen Ort.

26. Und sie warfen das Los über sie, und das Los fiel auf Matthias; und er ward zugeordnet zu den elf Aposteln.

2 luku

Pyhä Henki vuodatetaan helluntaipäivänä, ja niin seurakunta syntyy 1 – 13; Pietari osoittaa kansanjoukolle, että profeetta Joel on sen ennustanut 14 – 21, ja näyttää, että Jeesus on herätetty kuolleista ja korotettu Jumalan oikealle puolelle ja tehty Herraksi ja Kristukseksi 22 – 36 Noin kolmetuhatta henkeä ottaa kasteen 37 – 41 Ensimmäisten kristittyjen keskinäinen elämä ja seurakunnan lisääntyminen 42 – 47.

1 Ja kun helluntaipäivä oli tullut,

1. And when the day of

1. Und als der Tag der Pfingsten

olivat he kaikki yhdessä koolla.

2 Ja tuli yhtäkkiä humaus taivaasta, niinkuin olisi käynyt väkevä tuulispää, ja täytti koko huoneen, jossa he istuivat.

3 Ja he näkivät ikäänkuin tulisia kieliä, jotka jakaantuivat ja asettuivat heidän itsekunkin päälle.

4 Ja he tulivat kaikki Pyhällä Hengellä täytetyiksi ja alkoivat puhua muilla kielillä, sen mukaan mitä Henki heille puhuttavaksi antoi.

5 Ja Jerusalemissa asui juutalaisia, jumalaapelkääväisiä miehiä, kaikkinaisista kansoista, mitä taivaan alla on.

6 Ja kun tämä ääni kuului, niin kokoontui paljon kansaa; ja he tulivat ymmälle, sillä kukin kuuli heidän puhuvan hänen omaa kieltänsä.

Pentecost was fully come, they were all with one accord in one place.

2. And suddenly there came a sound from heaven as of a rushing mighty wind, and it filled all the house where they were sitting.

3. And there appeared unto them cloven tongues like as of fire, and it sat upon each of them.

4. And they were all filled with the Holy Ghost, and began to speak with other tongues, as the Spirit gave them utterance.

5. And there were dwelling at Jerusalem Jews, devout men, out of every nation under heaven.

6. Now when this was noised abroad, the multitude came together, and were confounded, because that every man heard them speak in his own language.

erfüllt war, waren sie alle einmütig beieinander.

2. Und es geschah schnell ein Brausen vom Himmel wie eines gewaltigen Windes und erfüllte das ganze Haus, da sie saßen.

3. Und es erschienen ihnen Zungen, zerteilt, wie von Feuer; und er setzte sich auf einen jeglichen unter ihnen;

4. und sie wurden alle voll des Heiligen Geistes und fingen an, zu predigen mit anderen Zungen, nach dem der Geist ihnen gab auszusprechen.

5. Es waren aber Juden zu Jerusalem wohnend, die waren gottesfürchtige Männer aus allerlei Volk, das unter dem Himmel ist.

6. Da nun diese Stimme geschah, kam die Menge zusammen und wurden bestürzt; denn es hörte ein jeglicher, daß sie mit seiner Sprache redeten.

7 Ja he hämmästyivät ja ihmettelivät sanoen: "Katso, eivätkö nämä kaikki, jotka puhuvat, ole galilealaisia?"

8 Kuinka me sitten kuulemme kukin sen maan kieltä, jossa olemme syntyneet?

9 Me parttilaiset ja meedialaiset ja eelamilaiset ja me, jotka asumme Mesopotamiassa, Juudeassa ja Kappadokiassa, Pontossa ja Aasiassa,

10 Frygiassa ja Pamfyliassa, Egyptissä ja Kyrenen puoleisen Liibyan alueilla, ja täällä oleskelevat roomalaiset, juutalaiset ja käännyneiset,

11 kreetalaiset ja arabialaiset, me kuulemme kukin heidän puhuvan omalla kielellämme Jumalan suuria tekoja."

12 Ja he olivat kaikki hämmästyksissään eivätkä tiedneet, mitä ajatella, ja sanoivat toinen toisellensa: "Mitä tämä mahtaakaan olla?"

7. And they were all amazed and marvelled, saying one to another, Behold, are not all these which speak Galilaeans?

8. And how hear we every man in our own tongue, wherein we were born?

9. Parthians, and Medes, and Elamites, and the dwellers in Mesopotamia, and in Judaea, and Cappadocia, in Pontus, and Asia,

10. Phrygia, and Pamphylia, in Egypt, and in the parts of Libya about Cyrene, and strangers of Rome, Jews and proselytes,

11. Cretes and Arabians, we do hear them speak in our tongues the wonderful works of God.

12. And they were all amazed, and were in doubt, saying one to another, What meaneth this?

7. Sie entsetzten sich aber alle, verwunderten sich und sprachen untereinander: Siehe, sind nicht diese alle, die da reden, aus Galiläa?

8. Wie hören wir denn ein jeglicher seine Sprache, darin wir geboren sind?

9. Parther und Meder und Elamiter, und die wir wohnen in Mesopotamien und in Judäa und Kappadozien, Pontus und Asien,

10. Phrygien und Pamphylien, Ägypten und an den Enden von Lybien bei Kyrene und Ausländer von Rom,

11. Juden und Judengenossen, Kreter und Araber: wir hören sie mit unsern Zungen die großen Taten Gottes reden.

12. Sie entsetzten sich aber alle und wurden irre und sprachen einer zu dem andern: Was will das werden?

13 Mutta toiset pilkkasivat heitä ja sanoivat: "He ovat täynnä makeata viiniä".

14 Niin Pietari astui esiin niiden yhdentoista kanssa, korotti äänensä ja puhui heille: "Miehet, juutalaiset ja kaikki Jerusalemissa asuvaliset, olkoon tämä teille tietävä, ja ottakaa minun sanani korviinne.

15 Eivät nämä ole juovuksissa, niinkuin te luulette; sillä nyt on vasta kolmas hetki päivästä.

16 Vaan tämä on se, mikä on sanottu profeetta Joelin kautta:

17 'Ja on tapahtuva viimeisinä päivinä, sanoo Jumala, että minä vuodatan Henkeni kaiken lihan päälle, ja teidän poikanne ja tyttärensä ennustavat, ja nuorukaisenne näkyjä näkevät, ja vanhuksenne unia uneksuvat.

18 Ja myös palvelijaini ja palvelijattarieni päälle minä niinä päivinä vuodatan Henkeni, ja he

13. Others mocking said, These men are full of new wine.

14. But Peter, standing up with the eleven, lifted up his voice, and said unto them, Ye men of Judaea, and all ye that dwell at Jerusalem, be this known unto you, and hearken to my words:

15. For these are not drunken, as ye suppose, seeing it is but the third hour of the day.

16. But this is that which was spoken by the prophet Joel;

17. And it shall come to pass in the last days, saith God, I will pour out of my Spirit upon all flesh: and your sons and your daughters shall prophesy, and your young men shall see visions, and your old men shall dream dreams:

18. And on my servants and on my handmaidens I will pour out in those days of my Spirit; and

13. Die andern aber hatten's ihren Spott und sprachen: Sie sind voll süßen Weins.

14. Da trat Petrus auf mit den Elfен, erhob seine Stimme und redete zu ihnen: Ihr Juden, liebe Männer, und alle, die ihr zu Jerusalem wohnet, das sei euch kundgetan, und lasset meine Worte zu euren Ohren eingehen.

15. Denn diese sind nicht trunken, wie ihr wähet, sintemal es ist die dritte Stunde am Tage; 16. sondern das ist's, was durch den Propheten Joel zuvor gesagt ist:

17. "Und es soll geschehen in den letzten Tagen, spricht Gott, ich will ausgießen von meinem Geist auf alles Fleisch; und eure Söhne und eure Töchter sollen weissagen, und eure Jünglinge sollen Gesichte sehen, und eure Ältesten sollen Träume haben;

18. und auf meine Knechte und auf meine Mägde will ich in denselben Tagen von meinem

ennustavat.

19 Ja minä annan näkyä ihmeitä ylhäällä taivaalla ja merkkejä alhaalla maan päällä, verta ja tulta ja savupatsaita.

20 Aurinko muuttuu pimeydeksi ja kuu vereksi, ennenkuin Herran päivä tulee, se suuri ja julkinen.

21 Ja on tapahtuva, että jokainen, joka huutaa avuksi Herran nimeä, pelastuu.'

22 Te Israelin miehet, kuulkaa nämä sanat: Jeesuksen, Nasaretilaisen, sen miehen, josta Jumala todisti teille voimallisilla teoilla ja ihmeillä ja merkeillä, joita Jumala hänen kauttansa teki teidän keskellänne, niinkuin te itse tiedätte,

23 hänet, joka teille luovutettiin, Jumalan ennaltamäärätyn päätöksen ja edeltätietämyksen mukaan, te laista tietämättömien miesten kätten kautta naulitsitte

they shall prophesy:

19. And I will shew wonders in heaven above, and signs in the earth beneath; blood, and fire, and vapour of smoke:

20. The sun shall be turned into darkness, and the moon into blood, before that great and notable day of the Lord come:

21. And it shall come to pass, that whosoever shall call on the name of the Lord shall be saved.

22. Ye men of Israel, hear these words; Jesus of Nazareth, a man approved of God among you by miracles and wonders and signs, which God did by him in the midst of you, as ye yourselves also know:

23. Him, being delivered by the determinate counsel and foreknowledge of God, ye have taken, and by wicked hands have crucified and slain:

Geist ausgießen, und sie sollen weissagen.

19. Und ich will Wunder tun oben im Himmel und Zeichen unten auf Erden: Blut und Feuer und Rauchdampf;

20. die Sonne soll sich verkehren in Finsternis und der Mond in Blut, ehe denn der große und offenbare Tag des HERRN kommt.

21. Und soll geschehen, wer den Namen des HERRN anrufen wird, der soll selig werden."

22. Ihr Männer von Israel, höret diese Worte: Jesum von Nazareth, den Mann, von Gott unter euch mit Taten und Wundern und Zeichen erwiesen, welche Gott durch ihn tat unter euch (wie denn auch ihr selbst wisset),

23. denselben (nachdem er aus bedachtem Rat und Vorsehung Gottes übergeben war) habt ihr genommen durch die Hände der Ungerechten und ihn angeheftet

ristille ja tapoitte.

24 Hänet Jumala herätti ja päästi kuoleman kivuista, niinkuin ei ollutkaan mahdollista, että kuolema olisi voinut hänet pitää.

25 Sillä Daavid sanoo hänestä: 'Minä näen alati edessäni Herran, sillä hän on minun oikealla puolellani, etten horjahtaisi.

26 Sentähden minun sydämeni iloitsee ja kieleni riemuitsee, ja myös minun ruumiini on lepäävä toivossa;

27 sillä sinä et hylkää minun sieluani tuonelaan etkä salli Pyhäsi nähdä katoavaisuutta.

28 Sinä teet minulle tietäväiksi elämän tiet, sinä täytät minut ilolla kasvojesi edessä.'

29 Te miehet, veljet, on lupa teille rohkeasti sanoa, mitä kantaisäämme Daavidiin tulee, että hän on sekä kuollut että

24. Whom God hath raised up, having loosed the pains of death: because it was not possible that he should be holden of it.

25. For David speaketh concerning him, I foresaw the Lord always before my face, for he is on my right hand, that I should not be moved:

26. Therefore did my heart rejoice, and my tongue was glad; moreover also my flesh shall rest in hope:

27. Because thou wilt not leave my soul in hell, neither wilt thou suffer thine Holy One to see corruption.

28. Thou hast made known to me the ways of life; thou shalt make me full of joy with thy countenance.

29. Men and brethren, let me freely speak unto you of the patriarch David, that he is both dead and buried, and his

und erwürgt.

24. Den hat Gott auferweckt, und aufgelöst die Schmerzen des Todes, wie es denn unmöglich war, daß er sollte von ihm gehalten werden.

25. Denn David spricht von ihm: "Ich habe den HERRN allezeit vorgesetzt vor mein Angesicht; denn er ist an meiner Rechten, auf daß ich nicht bewegt werde.

26. Darum ist mein Herz fröhlich, und meine Zunge freuet sich; denn auch mein Fleisch wird ruhen in der Hoffnung.

27. Denn du wirst meine Seele nicht dem Tode lassen, auch nicht zugeben, daß dein Heiliger die Verwesung sehe.

28. Du hast mir kundgetan die Wege des Lebens; du wirst mich erfüllen mit Freuden vor deinem Angesicht."

29. Ihr Männer, liebe Brüder, lasset mich frei reden zu euch von dem Erzvater David. Er ist gestorben und begraben, und

haudattu; onhan hänen hautansa meidän keskellämme vielä tänäkin päivänä.

30 Koska hän nyt oli profeetta ja tiesi, että Jumala oli valalla vannonen hänelle luvannut asettavansa (Kristuksen,) hänen kupeittensa hedelmän (lihan mukaan) hänen valtaistuimelleen,

31 niin hän edeltä nähden puhui Kristuksen ylösnousemuksesta, sanoen, ettei Kristus ollut jäävä hyljättyksi tuonelaan eikä hänen ruumiinsa näkevä katoavaisuutta.

32 Tämän Jeesuksen on Jumala herättänyt, minkä todistajia me kaikki olemme.

33 Koska hän siis on Jumalan oikean käden voimalla korotettu ja on Isältä saanut Pyhän Hengen lupauksen, on hän vuodattanut sen, minkä te nyt näette ja kuulette.

34 Sillä ei Daavid ole astunut ylös taivasiin, vaan hän sanoo

sepulchre is with us unto this day.

30. Therefore being a prophet, and knowing that God had sworn with an oath to him, that of the fruit of his loins, according to the flesh, he would raise up Christ to sit on his throne;

31. He seeing this before spake of the resurrection of Christ, that his soul was not left in hell, neither his flesh did see corruption.

32. This Jesus hath God raised up, whereof we all are witnesses.

33. Therefore being by the right hand of God exalted, and having received of the Father the promise of the Holy Ghost, he hath shed forth this, which ye now see and hear.

34. For David is not ascended into the heavens: but he saith

sein Grab ist bei uns bis auf diesen Tag.

30. Da er nun ein Prophet war und wußte, daß ihm Gott verheißen hatte mit einem Eide, daß die Frucht seiner Lenden sollte auf seinem Stuhl sitzen, }

31. hat er's zuvor gesehen und geredet von der Auferstehung Christi, daß seine Seele nicht dem Tode gelassen ist und sein Fleisch die Verwesung nicht gesehen hat.

32. Diesen Jesus hat Gott auferweckt; des sind wir alle Zeugen.

33. Nun er durch die Rechte Gottes erhöht ist und empfangen hat die Verheißung des Heiligen Geistes vom Vater, hat er ausgegossen dies, das ihr sehet und höret.

34. Denn David ist nicht gen Himmel gefahren. Er spricht

itse: 'Herra sanoi minun
Herralleni: Istu minun oikealle
puolelleni,

35 kunnes minä panen sinun
vihollisesi sinun jalkojesi
astinlaudaksi.'

36 Varmasti tietäköön siis koko
Israelin huone, että Jumala on
hänet Herraksi ja Kristukseksi
tehnyt, tämän Jeesuksen, jonka
te ristiinnaulitsitte."

37 Kun he tämän kuulivat, saivat
he piston sydämeensä ja
sanoivat Pietarille ja muille
apostoleille: "Miehet, veljet, mitä
meidän pitää tekemän?"

38 Niin Pietari sanoi heille:
"Tehkää parannus ja ottakoon
kukin teistä kasteen Jeesuksen
Kristuksen nimeen syntienne
anteeksisaamiseksi, niin te
saatte Pyhän Hengen lahjan.

39 Sillä teille ja teidän lapsillenne
tämä lupaus on annettu ja
kaikille, jotka kaukana ovat,
ketkä ikinä Herra, meidän

himself, The LORD said unto my
Lord, Sit thou on my right hand,

35. Until I make thy foes thy
footstool.

36. Therefore let all the house of
Israel know assuredly, that God
hath made that same Jesus,
whom ye have crucified, both
Lord and Christ.

37. Now when they heard this,
they were pricked in their heart,
and said unto Peter and to the
rest of the apostles, Men and
brethren, what shall we do?

38. Then Peter said unto them,
Repent, and be baptized every
one of you in the name of Jesus
Christ for the remission of sins,
and ye shall receive the gift of
the Holy Ghost.

39. For the promise is unto you,
and to your children, and to all
that are afar off, even as many
as the Lord our God shall call.

aber: "Der HERR hat gesagt zu
meinem HERRN: Setze dich zu
meiner Rechten,
35. bis daß ich deine Feinde lege
zum Schemel deiner Füße."

36. So wisse nun das ganze
Haus Israel gewiß, daß Gott
diesen Jesus, den ihr gekreuzigt
habt, zu einem HERRN und
Christus gemacht hat.

37. Da sie aber das hörten,
ging's ihnen durchs Herz, und
fragten Petrus und die andern
Apostel: Ihr Männer, was sollen
wir tun?

38. Petrus sprach zu ihnen: Tut
Buße und lasse sich ein jeglicher
taufen auf den Namen Jesu
Christi zur Vergebung der
Sünden, so werdet ihr
empfangen die Gabe des
Heiligen Geistes.

39. Denn euer und eurer Kinder
ist diese Verheißung und aller,
die ferne sind, welche Gott,
unser HERR, herzurufen wird.

Jumalamme, kutsuu."

40 Ja monilla muillakin sanoilla hän vakaasti todisti; ja hän kehoitti heitä sanoen: "Antakaa pelastaa itsenne tästä nurjasta sukupolvesta".

41 Jotka nyt ottivat hänen sanansa vastaan, ne kastettiin, ja niin heitä lisääntyi sinä päivänä noin kolmetuhatta sielua.

42 Ja he pysyivät apostolien opetuksessa ja keskinäisessä yhteydessä ja leivän murtamisessa ja rukouksissa.

43 Ja jokaiselle sielulle tuli pelko; ja monta ihmettä ja tunnustekoa tapahtui apostolien kautta.

44 Ja kaikki, jotka uskoivat, olivat yhdessä ja pitivät kaikkea yhteisenä,

45 ja he myivät maansa ja tavaransa ja jakelivat kaikille, sen mukaan kuin kukin tarvitsi.

46 Ja he olivat alati, joka päivä,

40. And with many other words did he testify and exhort, saying, Save yourselves from this untoward generation.

41. Then they that gladly received his word were baptized: and the same day there were added unto them about three thousand souls.

42. And they continued stedfastly in the apostles' doctrine and fellowship, and in breaking of bread, and in prayers.

43. And fear came upon every soul: and many wonders and signs were done by the apostles.

44. And all that believed were together, and had all things common;

45. And sold their possessions and goods, and parted them to all men, as every man had need.

46. And they, continuing daily

40. Auch mit vielen anderen Worten bezeugte und ermahnte er: Lasset euch erretten aus diesem verkehrten Geschlecht!

41. Die nun sein Wort gern annahmen, ließen sich taufen; und wurden hinzugetan an dem Tage bei dreitausend Seelen.

42. Sie blieben aber beständig in der Apostel Lehre und in der Gemeinschaft und im Brotbrechen und im Gebet.

43. Es kam auch alle Seelen Furcht an, und geschahen viel Wunder und Zeichen durch die Apostel.

44. Alle aber, die gläubig waren geworden, waren beieinander und hielten alle Dinge gemein.

45. Ihre Güter und Habe verkauften sie und teilten sie aus unter alle, nach dem jedermann not war.

46. Und sie waren täglich und

yksimielisesti pyhäkössä ja mursivat kodeissa leipää ja nauttivat ruokansa riemulla ja sydämen yksinkertaisuudella,

47 kiittäen Jumalaa ja ollen kaiken kansan suosiossa. Ja Herra lisäsi heidän yhteyteensä (seurakuntaan) joka päivä niitä, jotka saivat pelastuksen.

with one accord in the temple, and breaking bread from house to house, did eat their meat with gladness and singleness of heart,

47. Praising God, and having favour with all the people. And the Lord added to the church daily such as should be saved.

stets beieinander einmütig im Tempel und brachen das Brot hin und her in Häusern,

47. nahmen die Speise und lobten Gott mit Freuden und einfältigem Herzen und hatten Gnade beim ganzen Volk. Der HERR aber tat hinzu täglich, die da selig wurden, zu der Gemeinde.

3 luku

Pietari, mennessään Johanneksen kanssa pyhäkköön, parantaa ramman 1 – 8, mitä kansa ihmettelee 9 – 11; hän osoittaa sen ihmeen tapahtuneen kaikkien profeettain ennustaman Kristuksen voimasta ja kehoittaa parannukseen, että saisivat syntinsä anteeksi ja sen siunauksen, jonka Kristus tulemuksessaan on antava 12 – 26.

1 Ja Pietari ja Johannes menivät pyhäkköön yhdeksännellä hetkellä, rukoushetkellä.

2 Silloin kannettiin esille miestä, joka oli ollut rampa hamasta äitinsä kohdusta ja jonka he joka

1. Now Peter and John went up together into the temple at the hour of prayer, being the ninth hour.

2. And a certain man lame from his mother's womb was carried, whom they laid daily at the gate

1. Petrus aber und Johannes gingen miteinander hinauf in den Tempel um die neunte Stunde, da man pflegt zu beten.

2. Und es war ein Mann, lahm von Mutterleibe, der ließ sich tragen; und sie setzten ihn

päivä panivat pyhäkön niin kutsutun Kauniin portin pieleen anomaan almua pyhäkköön meneviltä.

3 Nähdessään Pietarin ja Johanneksen, kun he olivat menossa pyhäkköön, hän pyysi heiltä almua.

4 Niin Pietari ja Johannes katsoivat häneen kiinteästi, ja Pietari sanoi: "Katso meihin".

5 Ja hän tarkkasi heitä odottaen heiltä jotakin saavansa.

6 Niin Pietari sanoi: "Hopeaa ja kultaa ei minulla ole, mutta mitä minulla on, sitä minä sinulle annan: Jeesuksen Kristuksen, Nasaretilaisen, nimessä, nouse ja käy."

7 Ja hän tarttui hänen oikeaan käteensä ja nosti hänet ylös; ja heti hänen jalkansa ja nilkkansa vahvistuivat,

8 ja hän hypähti pystyyn, seisoi ja käveli; ja hän meni heidän kanssansa pyhäkköön, käyden ja

of the temple which is called Beautiful, to ask alms of them that entered into the temple;

3. Who seeing Peter and John about to go into the temple asked an alms.

4. And Peter, fastening his eyes upon him with John, said, Look on us.

5. And he gave heed unto them, expecting to receive something of them.

6. Then Peter said, Silver and gold have I none; but such as I have give I thee: In the name of Jesus Christ of Nazareth rise up and walk.

7. And he took him by the right hand, and lifted him up: and immediately his feet and ankle bones received strength.

8. And he leaping up stood, and walked, and entered with them into the temple, walking, and

täglich vor des Tempels Tür, die da heißt "die schöne", daß er bettelte das Almosen von denen, die in den Tempel gingen.

3. Da er nun sah Petrus und Johannes, daß sie wollten zum Tempel hineingehen, bat er um ein Almosen.

4. Petrus aber sah ihn an mit Johannes und sprach: Sieh uns an!

5. Und er sah sie an, wartete, daß er etwas von ihnen empfinde.

6. Petrus aber sprach: Gold und Silber habe ich nicht; was ich aber habe, das gebe ich dir: Im Namen Jesu Christi von Nazareth stehe auf und wandle!

7. Und griff ihn bei der rechten Hand und richtete ihn auf. Alsobald standen seine Schenkel und Knöchel fest;

8. sprang auf, konnte gehen und stehen und ging mit ihnen in den Tempel, wandelte und sprang

hypellen ja ylistäen Jumalaa.

9 Ja kaikki kansa näki hänen kävelevän ja ylistävän Jumalaa; 10 ja he tunsivat hänet siksi, joka almuja saadakseen oli istunut pyhäkön Kauniin portin pielessä, ja he olivat täynnä hämmästyästä ja ihmettelyä siitä, mikä hänelle oli tapahtunut.

11 Ja kun hän yhä pysyttäytyi Pietarin ja Johanneksen seurassa, riensi kaikki kansa hämmästyksen vallassa heidän luoksensa niin sanottuun Salomon pylväskäytävään.

12 Sen nähdessään Pietari rupesi puhumaan kansalle ja sanoi: "Israelin miehet, mitä te tätä ihmettelette, tai mitä te meitä noin katselette, ikäänkuin me omalla voimallamme tai hurskaudellamme olisimme saaneet hänet kävelemään.

13 Aabrahamin ja Iisakin ja Jaakobin Jumala, meidän isiemme Jumala, on kirkastanut

leaping, and praising God.

9. And all the people saw him walking and praising God: 10. And they knew that it was he which sat for alms at the Beautiful gate of the temple: and they were filled with wonder and amazement at that which had happened unto him.

11. And as the lame man which was healed held Peter and John, all the people ran together unto them in the porch that is called Solomon's, greatly wondering.

12. And when Peter saw it, he answered unto the people, Ye men of Israel, why marvel ye at this? or why look ye so earnestly on us, as though by our own power or holiness we had made this man to walk?

13. The God of Abraham, and of Isaac, and of Jacob, the God of our fathers, hath glorified his Son

und lobte Gott.

9. Und es sah ihn alles Volk wandeln und Gott loben. 10. Sie kannten ihn auch, daß er's war, der um Almosen gesessen hatte vor der schönen Tür des Tempels; und sie wurden voll Wunders und Entsetzens über das, was ihm widerfahren war.

11. Als aber dieser Lahme, der nun gesund war, sich zu Petrus und Johannes hielt, lief alles Volk zu ihnen in die Halle, die da heißt Salomos, und wunderten sich.

12. Als Petrus das sah, antwortete er dem Volk: Ihr Männer von Israel, was wundert ihr euch darüber, oder was sehet ihr auf uns, als hätten wir diesen wandeln gemacht durch unsere eigene Kraft oder Verdienst?

13. Der Gott Abrahams und Isaaks und Jakobs, der Gott unserer Väter, hat seinen Knecht

Poikansa Jeesuksen, jonka te annoitte alttiiksi ja kielsitte Pilatuksen edessä, kun tämä oli päättänyt hänet päästää.

14 Te kielsitte Pyhän ja Vanhurskaan ja anoitte, että teille annettaisiin murhamies,

15 mutta elämän ruhtinaan te tapoitte; hänet Jumala on herättänyt kuolleista, ja me olemme sen todistajat.

16 Ja uskon kautta hänen nimeensä on hänen nimensä vahvistanut tämän miehen, jonka te näette ja tunnette, ja usko, jonka Jeesus vaikuttaa, on hänelle antanut hänen jäsentensä terveyden kaikkien teidän nähtenne.

17 Ja nyt, veljet, minä tiedän, että te olette tietämättömyydestä sen tehneet, te niinkuin teidän hallitusmiehenekin.

18 Mutta näin on Jumala täyttänyt sen, minkä hän oli edeltä ilmoittanut kaikkien

Jesus; whom ye delivered up, and denied him in the presence of Pilate, when he was determined to let him go.

14. But ye denied the Holy One and the Just, and desired a murderer to be granted unto you;

15. And killed the Prince of life, whom God hath raised from the dead; whereof we are witnesses.

16. And his name through faith in his name hath made this man strong, whom ye see and know: yea, the faith which is by him hath given him this perfect soundness in the presence of you all.

17. And now, brethren, I wot that through ignorance ye did it, as did also your rulers.

18. But those things, which God before had shewed by the mouth of all his prophets, that Christ

Jesus verklärt, welchen ihr überantwortet und verleugnet habt vor Pilatus, da der urteilte, ihn loszulassen.

14. Ihr aber verleugnetet den Heiligen und Gerechten und batet, daß man euch den Mörder schenkte;

15. aber den Fürsten des Lebens habt ihr getötet. Den hat Gott auferweckt von den Toten; des sind wir Zeugen.

16. Und durch den Glauben an seinen Namen hat diesen, den ihr sehet und kennet, sein Name stark gemacht; und der Glaube durch ihn hat diesem gegeben diese Gesundheit vor euren Augen.

17. Nun, liebe Brüder, ich weiß, daß ihr's durch Unwissenheit getan habt wie auch eure Obersten.

18. Gott aber, was er durch den Mund aller seiner Propheten zuvor verkündigt hat, wie

profeettain suun kautta, että
nimittäin hänen Voideltunsa piti
kärsimän.

19 Tehkää siis parannus ja
kääntykää, että teidän syntinne
pyyhittäisiin pois,

20 että virvoituksen ajat tulisivat
Herran kasvoista ja hän lähettäisi
hänet, joka on teille
edeltämäärätty, Kristuksen
Jeesuksen.

21 Taivaan piti omistaman hänet
niihin aikoihin asti, jolloin kaikki
jälleen kohdallensa asetetaan,
mistä Jumala on ikiajoista
saakka puhunut pyhään
profeettainsa suun kautta.

22 Sillä Mooses on sanonut:
'Profeetan, minun kaltaiseni,
Herra Jumala on teille herättävä
veljienne joukosta; häntä kuulkaa
kaikessa, mitä hän teille puhuu.

should suffer, he hath so fulfilled.

19. Repent ye therefore, and be
converted, that your sins may be
blotted out, when the times of
refreshing shall come from the
presence of the Lord;

20. And he shall send Jesus
Christ, which before was
preached unto you:

21. Whom the heaven must
receive until the times of
restitution of all things, which
God hath spoken by the mouth
of all his holy prophets since the
world began.

22. For Moses truly said unto the
fathers, A prophet shall the Lord
your God raise up unto you of
your brethren, like unto me; him
shall ye hear in all things
whatsoever he shall say unto
you.

Christus leiden sollte, hat's also
erfüllet.

19. So tut nun Buße und bekehrt
euch, daß eure Sünden vertilgt
werden;

20. auf daß da komme die Zeit
der Erquickung von dem
Angesichte des HERRN, wenn
er senden wird den, der euch
jetzt zuvor gepredigt wird, Jesus
Christus,

21. welcher muß den Himmel
einnehmen bis auf die Zeit, da
herwiedergebracht werde alles,
was Gott geredet hat durch den
Mund aller seiner heiligen
Propheten von der Welt an.

22. Denn Moses hat gesagt zu
den Vätern: "Einen Propheten
wird euch der HERR, euer Gott,
erwecken aus euren Brüdern
gleich wie mich; den sollt ihr
hören in allem, was er zu euch
sagen wird.

23 Ja on tapahtuva, että jokainen, joka ei sitä profeettaa kuule, hävitetään kansasta.'

24 Ja kaikki profeetat Samuelista alkaen ja kaikki järjestään, jotka puhuneet ovat, ovat myös ennustaneet näitä päiviä.

25 Te olette profeettain ja sen liiton lapsia, jonka Jumala teki meidän isiemme kanssa sanoen Aabrahamille: 'Ja sinun siemenessäsi tulevat siunatuiksi kaikki maan sukukunnat'.

26 Teille ensiksi Jumala on herättänyt Poikansa ja lähettänyt hänet siunaamaan teitä, kun käännytte itsekukin pois pahuudestanne."

23. And it shall come to pass, that every soul, which will not hear that prophet, shall be destroyed from among the people.

24. Yea, and all the prophets from Samuel and those that follow after, as many as have spoken, have likewise foretold of these days.

25. Ye are the children of the prophets, and of the covenant which God made with our fathers, saying unto Abraham, And in thy seed shall all the kindreds of the earth be blessed.

26. Unto you first God, having raised up his Son Jesus, sent him to bless you, in turning away every one of you from his iniquities.

23. Und es wird geschehen, welche Seele denselben Propheten nicht hören wird, die soll vertilgt werden aus dem Volk."

24. Und alle Propheten von Samuel an und hernach, wieviel ihrer geredet haben, die haben von diesen Tagen verkündigt.

25. Ihr seid der Propheten und des Bundes Kinder, welchen Gott gemacht hat mit euren Vätern, da er sprach zu Abraham: "Durch deinen Samen sollen gesegnet werden alle Völker auf Erden."

26. Euch zuvörderst hat Gott auferweckt seinen Knecht Jesus und hat ihn zu euch gesandt, euch zu segnen, daß ein jeglicher sich bekehre von seiner Bosheit.

4 luku

Pietari ja Johannes vangitaan; useat uskovat 1 – 4 Pietari todistaa myöskin neuvostolle ramman parantuneen Jeesuksen nimen kautta ja pelastuksen olevan yksin Jeesuksessa 5 – 12 Heitä uhataan, mutta heidät päästetään irti 13 – 22; tultuaan uskonveljiensä luo he yhdessä rukoilevat, tulevat täytetyksi Pyhällä Hengellä ja puhuvat rohkeasti Jumalan sanaa 23 – 31 Ensimmäiset kristityt pitävät omaisuuttansa yhteisenä 32 – 37.

1 Mutta kun he puhuivat kansalle, astuivat papit ja pyhäkön vartioston päällikkö ja saddukeukset heidän eteensä, 2 närkästyneinä siitä, että he opettivat kansaa ja julistivat Jeesuksessa ylösnousemusta kuolleista.
3 Ja he kävivät heihin käsiksi ja panivat heidät vankeuteen seuraavaan päivään asti, sillä oli jo ehtoo.
4 Mutta monet niistä, jotka olivat kuulleet sanan, uskoivat, ja miesten luku nousi noin viiteentuhanteen.
5 Seuraavana päivänä heidän hallitusmiehensä ja vanhimpansa

1. And as they spake unto the people, the priests, and the captain of the temple, and the Sadducees, came upon them, 2. Being grieved that they taught the people, and preached through Jesus the resurrection from the dead.
3. And they laid hands on them, and put them in hold unto the next day: for it was now eventide.
4. Howbeit many of them which heard the word believed; and the number of the men was about five thousand.
5. And it came to pass on the morrow, that their rulers, and

1. Als sie aber zum Volk redeten, traten zu ihnen die Priester und der Hauptmann des Tempels und die Sadduzäer
2. (sie verdroß, daß sie das Volk lehrten und verkündigten an Jesu die Auferstehung von den Toten)
3. und legten die Hände an sie und setzten sie ein bis auf morgen; denn es war jetzt Abend.
4. Aber viele unter denen, die dem Wort zuhörten, wurden gläubig; und ward die Zahl der Männer bei fünftausend.
5. Als es nun kam auf den Morgen, versammelten sich ihre

ja kirjanoppineensa kokoontuivat Jerusalemissa,
6 niin myös ylimmäinen pappi Hannas ja Kaifas ja Johannes ja Aleksander sekä kaikki, jotka olivat ylimmäispapillista sukua.

7 Ja he asettivat heidät eteensä ja kysyivät: "Millä voimalla tai kenen nimeen te tämän teitte?"

8 Silloin Pietari, Pyhää Henkeä täynnä, sanoi heille: "Kansan hallitusmiehet ja vanhimmat!

9 Jos meitä tänään kuulustellaan sairaalle miehelle tehdystä hyvästä työstä ja siitä, kenen kautta hän on parantunut,
10 niin olkoon teille kaikille ja koko Israelin kansalle tiettävä, että Jeesuksen Kristuksen, Nasaretilaisen, nimen kautta, hänen, jonka te ristiinnaulitsitte, mutta jonka Jumala kuolleista herätti, hänen nimensä kautta

elders, and scribes,

6. And Annas the high priest, and Caiaphas, and John, and Alexander, and as many as were of the kindred of the high priest, were gathered together at Jerusalem.

7. And when they had set them in the midst, they asked, By what power, or by what name, have ye done this?

8. Then Peter, filled with the Holy Ghost, said unto them, Ye rulers of the people, and elders of Israel,

9. If we this day be examined of the good deed done to the impotent man, by what means he is made whole;

10. Be it known unto you all, and to all the people of Israel, that by the name of Jesus Christ of Nazareth, whom ye crucified, whom God raised from the dead, even by him doth this man stand here before you whole.

Obersten und Ältesten und Schriftgelehrten gen Jerusalem,
6. Hannas, der Hohepriester, und Kaiphäs und Johannes und Alexander und wie viel ihrer waren vom Hohenpriestergeschlecht;

7. und stellten sie vor sich und fragten sie: Aus welcher Gewalt oder in welchem Namen habt ihr das getan?

8. Petrus, voll des Heiligen Geistes, sprach zu ihnen: Ihr Obersten des Volkes und ihr Ältesten von Israel,

9. so wir heute werden gerichtet über dieser Wohltat an dem kranken Menschen, durch welche er ist geheilt worden,

10. so sei euch und allem Volk von Israel kundgetan, daß in dem Namen Jesu Christi von Nazareth, welchen ihr gekreuzigt habt, den Gott von den Toten auferweckt hat, steht dieser allhier vor euch gesund.

tämä seisoo terveenä teidän edessä.

11 Hän on 'se kivi, jonka te, rakentajat, hylkäsitte, mutta joka on kulmakiveksi tullut'.

12 Eikä ole pelastusta yhdessäkään toisessa; sillä ei ole taivaan alla muuta nimeä ihmisille annettu, jossa meidän pitäisi pelastuman."

13 Mutta kun he näkivät Pietarin ja Johanneksen rohkeuden ja havaitsivat heidän olevan koulunkäymättömiä ja oppimattomia miehiä, he ihmettelivät; ja he tunsivat heidät niiksi, jotka olivat olleet Jeesuksen kanssa.

14 Ja nähdessään parannetun miehen seisovan heidän kanssansa he eivät voineet mitään vastaansanoa,

15 vaan käskettyään heidän astua ulos neuvostosta he pitivät keskenänsä neuvoa

11. This is the stone which was set at nought of you builders, which is become the head of the corner.

12. Neither is there salvation in any other: for there is none other name under heaven given among men, whereby we must be saved.

13. Now when they saw the boldness of Peter and John, and perceived that they were unlearned and ignorant men, they marvelled; and they took knowledge of them, that they had been with Jesus.

14. And beholding the man which was healed standing with them, they could say nothing against it.

15. But when they had commanded them to go aside out of the council, they conferred among themselves,

11. Das ist der Stein, von euch Bauleuten verworfen, der zum Eckstein geworden ist.

12. Und ist in keinem andern-Heil, ist auch kein andrer Name unter dem Himmel den Menschen gegeben, darin wir sollen selig werden.

13. Sie sahen aber an die Freudigkeit des Petrus und Johannes und wunderten sich; denn sie waren gewiß, daß es ungelehrte Leute und Laien waren, kannten sie auch wohl, daß sie mit Jesu gewesen waren.

14. Sie sahen aber den Menschen, der geheilt worden war, bei ihnen stehen und hatten nichts dawider zu reden.

15. Da hießen sie sie hinausgehen aus dem Rat und handelten miteinander und sprachen:

16 ja sanoivat: "Mitä me teemme näille miehille? Sillä että heidän kauttansa on tapahtunut ilmeinen ihme, sen kaikki Jerusalemin asukkaat tietävät, emmekä me voi sitä kieltää.

17 Mutta ettei se leviäisi laajemmalle kansaan, niin kieltäkäämme ankarasti heitä enää tähän nimeen puhumasta yhdellekään ihmiselle."

18 Niin he kutsuivat heidät ja kielsivät heitä mitään puhumasta ja opettamasta Jeesuksen nimeen.

19 Mutta Pietari ja Johannes vastasivat heille ja sanoivat: "Päätäkää itse, onko oikein Jumalan edessä kuulla teitä enemmän kuin Jumalaa;

20 mutta me emme voi olla puhumatta siitä, mitä olemme nähneet ja kuulleet".

21 Niin he uhkasivat heitä vielä enemmän ja päästivät heidät, koska eivät kansan tähden

16. Saying, What shall we do to these men? for that indeed a notable miracle hath been done by them is manifest to all them that dwell in Jerusalem; and we cannot deny it.

17. But that it spread no further among the people, let us straitly threaten them, that they speak henceforth to no man in this name.

18. And they called them, and commanded them not to speak at all nor teach in the name of Jesus.

19. But Peter and John answered and said unto them, Whether it be right in the sight of God to hearken unto you more than unto God, judge ye.

20. For we cannot but speak the things which we have seen and heard.

21. So when they had further threatened them, they let them go, finding nothing how they

16. Was wollen wir diesen Menschen tun? Denn das offenbare Zeichen, durch sie geschehen, ist allen kund, die zu Jerusalem wohnen, und wir können's nicht leugnen.

17. Aber auf daß es nicht weiter einreiße unter das Volk, lasset uns ernstlich sie bedrohen, daß sie hinfort keinem Menschen von diesem Namen sagen.

18. Und sie riefen sie und geboten ihnen, daß sie sich allerdinge nicht hören ließen noch lehrten in dem Namen Jesu.

19. Petrus aber und Johannes antworteten und sprachen zu ihnen: Richtet ihr selbst, ob es vor Gott recht sei, daß wir euch mehr gehorchen denn Gott.

20. Wir können's ja nicht lassen, daß wir nicht reden sollten, was wir gesehen und gehört haben.

21. Aber sie drohten ihnen und ließen sie gehen und fanden nicht, wie sie sie peinigten, um

keksineet, miten rangaista heitä, sillä kaikki ylistivät Jumalaa siitä, mitä tapahtunut oli.

22 Sillä sivu neljänkymmenen oli jo vuosiltaan se mies, jossa tämä parantumisen ihme oli tapahtunut.

23 Ja päästyään vapaiksi he menivät omiensa tykö ja kertoivat kaiken, mitä ylipapit ja vanhimmat olivat heille sanoneet.

24 Sen kuultuansa he yksimielisesti korottivat äänensä Jumalan puoleen ja sanoivat: "Herra, sinä, joka olet tehnyt taivaan ja maan ja meren ja kaikki, mitä niissä on!

25 Sinä, joka Pyhän Hengen kautta, isämme Daavidin, sinun palvelijasi, suun kautta, olet puhunut: 'Miksi pakanat pauhaavat ja kansat turhia ajattelevat?

26 Maan kuninkaat nousevat, ja ruhtinaat kokoontuvat yhteen Herraa ja hänen Voideltuansa

might punish them, because of the people: for all men glorified God for that which was done.

22. For the man was above forty years old, on whom this miracle of healing was shewed.

23. And being let go, they went to their own company, and reported all that the chief priests and elders had said unto them.

24. And when they heard that, they lifted up their voice to God with one accord, and said, Lord, thou art God, which hast made heaven, and earth, and the sea, and all that in them is:

25. Who by the mouth of thy servant David hast said, Why did the heathen rage, and the people imagine vain things?

26. The kings of the earth stood up, and the rulers were gathered together against the Lord, and

des Volkes willen; denn sie lobten alle Gott über das, was geschehen war.

22. Denn der Mensch war über vierzig Jahre alt, an welchem dies Zeichen der Gesundheit geschehen war.

23. Und als man sie hatte gehen lassen, kamen sie zu den Ihren und verkündigten ihnen, was die Hohenpriester und Ältesten zu ihnen gesagt hatten.

24. Da sie das hörten, hoben sie ihre Stimme auf einmütig zu Gott und sprachen: HERR, der du bist der Gott, der Himmel und Erde und das Meer und alles, was darinnen ist, gemacht hat;

25. der du durch den Mund Davids, deines Knechtes, gesagt hast: "Warum empören sich die Heiden, und die Völker nehmen vor, was umsonst ist?"

26. Die Könige der Erde treten zusammen, und die Fürsten versammeln sich zuhauf wider

vastaan.'

27 Sillä totisesti, tässä kaupungissa kokoontuivat sinun pyhää Poikaasi Jeesusta vastaan, jonka sinä olet voidellut, sekä Herodes että Pontius Pilatus pakanain ja Israelin sukukuntain kanssa,
 28 tekemään kaiken, minkä sinun kätesi ja päätöksesi oli edeltämäärännyt tapahtuvaksi.
 29 Ja nyt, Herra, katso heidän uhkauksiansa ja anna palvelijaisi kaikella rohkeudella puhua sinun sanaasi;
 30 ja ojenna kätesi, niin että sairaut parantuvat ja tunnustekoja ja ihmeitä tapahtuu sinun pyhän Poikasi Jeesuksen nimen kautta."
 31 Ja kun he olivat rukoilleet, vapisi se paikka, jossa he olivat koolla, ja he tulivat kaikki Pyhällä Hengellä täytetyiksi ja puhuivat Jumalan sanaa rohkeasti.

against his Christ.

27. For of a truth against thy holy child Jesus, whom thou hast anointed, both Herod, and Pontius Pilate, with the Gentiles, and the people of Israel, were gathered together,
 28. For to do whatsoever thy hand and thy counsel determined before to be done.
 29. And now, Lord, behold their threatenings: and grant unto thy servants, that with all boldness they may speak thy word,
 30. By stretching forth thine hand to heal; and that signs and wonders may be done by the name of thy holy child Jesus.
 31. And when they had prayed, the place was shaken where they were assembled together; and they were all filled with the Holy Ghost, and they spake the word of God with boldness.

den HERRN und wider seinen Christus":

27. wahrlich ja, sie haben sich versammelt über deinen heiligen Knecht Jesus, welchen du gesalbt hast, Herodes und Pontius Pilatus mit den Heiden und dem Volk Israel,
 28. zu tun, was deine Hand und dein Rat zuvor bedacht hat, daß es geschehen sollte.
 29. Und nun, HERR, siehe an ihr Drohen und gib deinen Knechten, mit aller Freudigkeit zu reden dein Wort,
 30. und strecke deine Hand aus, daß Gesundheit und Zeichen und Wunder geschehen durch den Namen deines heiligen Knechtes Jesus.
 31. Und da sie gebetet hatten, bewegte sich die Stätte, da sie versammelt waren; und sie wurden alle voll des Heiligen Geistes und redeten das Wort Gottes mit Freudigkeit.

32 Ja uskovaisten suuressa joukossa oli yksi sydän ja yksi sielu; eikä kenkään heistä sanonut omaksensa mitään siitä, mitä hänellä oli, vaan kaikki oli heillä yhteistä.

33 Ja apostolit todistivat suurella voimalla Herran Jeesuksen ylösnousemuksesta, ja suuri armo oli heillä kaikilla.

34 Ei myöskään ollut heidän seassaan ketään puutteenalaista; sillä kaikki, joilla oli maatiloja tai taloja, myivät ne ja toivat myytyjen hinnan

35 ja panivat apostolien jalkojen juureen; ja jokaiselle jaettiin sen mukaan, kuin hän tarvitsi.

36 Niinpä Joosef, jota apostolit kutsuivat Barnabaaksi — se on käännettynä: kehoittaja — leeviläinen, syntyisin Kyprosta,

32. And the multitude of them that believed were of one heart and of one soul: neither said any of them that ought of the things which he possessed was his own; but they had all things common.

33. And with great power gave the apostles witness of the resurrection of the Lord Jesus: and great grace was upon them all.

34. Neither was there any among them that lacked: for as many as were possessors of lands or houses sold them, and brought the prices of the things that were sold,

35. And laid them down at the apostles' feet: and distribution was made unto every man according as he had need.

36. And Joses, who by the apostles was surnamed Barnabas, (which is, being interpreted, The son of consolation,) a Levite, and of the

32. Die Menge aber der Gläubigen war ein Herz und eine Seele; auch keiner sagte von seinen Gütern, daß sie sein wären, sondern es war ihnen alles gemein.

33. Und mit großer Kraft gaben die Apostel Zeugnis von der Auferstehung des HERRN Jesu, und war große Gnade bei ihnen allen.

34. Es war auch keiner unter ihnen, der Mangel hatte; denn wie viel ihrer waren, die da Äcker oder Häuser hatten, die verkauften sie und brachten das Geld des verkauften Guts

35. und legten es zu der Apostel Füßen; und man gab einem jeglichen, was ihm not war.

36. Joses aber, mit dem Zunamen Barnabas (das heißt: ein Sohn des Trostes), von Geschlecht ein Levit aus Zypern,

37 myi omistamansa pellon, toi rahat ja pani ne apostolien jalkojen juureen.

country of Cyprus,

37. Having land, sold it, and brought the money, and laid it at the apostles' feet.

37. der hatte einen Acker und verkaufte ihn und brachte das Geld und legte es zu der Apostel Füßen.

5 luku

Pietari nuhtelee Ananiasta ja Safiiraa vilpillisyydestä, ja he saavat rangaistuksensa 1 – 11 Apostolit tekevät monta ihmettä, ja seurakunta lisääntyy 12 – 16 Apostolit joutuvat vankilaan, mutta pelastuvat sieltä enkelin avulla ja opettavat pyhäkössä 17 – 25, todistavat jälleen Jeesuksesta neuvoston edessä 26 – 32, Gamalielin neuvosta heidät päästetään vapaiksi 33 – 40, ja he julistavat edelleen evankeliumia 41, 42.

1 Mutta eräs mies, nimeltä Ananias, ja hänen vaimonsa Safiira myivät maatilaa, 2 ja mies kätki vaimonsa tieteen osan hinnasta, ja osan hän toi ja pani apostolien jalkojen eteen.

1. But a certain man named Ananias, with Sapphira his wife, sold a possession, 2. And kept back part of the price, his wife also being privy to it, and brought a certain part, and laid it at the apostles' feet.

1. Ein Mann aber, mit Namen Ananias samt seinem Weibe Sapphira verkaufte sein Gut 2. und entwandte etwas vom Gelde mit Wissen seines Weibes und brachte einen Teil und legte ihn zu der Apostel Füßen.

3 Mutta Pietari sanoi: "Ananias, miksi on saatana täyttänyt sinun sydämesi, niin että koetit pettää Pyhää Henkeä ja kätkit osan maatilaa hinnasta?

3. But Peter said, Ananias, why hath Satan filled thine heart to lie to the Holy Ghost, and to keep back part of the price of the land?

3. Petrus aber sprach: Ananias, warum hat der Satan dein Herz erfüllt, daß du dem heiligen Geist lögest und entwendetest etwas vom Gelde des Ackers?

4 Eikö se myymätönnä ollut

4. Whiles it remained, was it not

4. Hättest du ihn doch wohl

sinun omasi, ja eikö myynnin jälkeenkkin sen hinta ollut sinun? Miksi päätit sydämessäsi tämän tehdä? Et sinä ole valhetellut ihmisille, vaan Jumalalle."

thine own? and after it was sold, was it not in thine own power? why hast thou conceived this thing in thine heart? thou hast not lied unto men, but unto God.

mögen behalten, da du ihn hattest; und da er verkauft war, war es auch in deiner Gewalt. Warum hast du denn solches in deinem Herzen vorgenommen? Du hast nicht Menschen, sondern Gott gelogen.

5 Kun Ananias kuuli nämä sanat, kaatui hän maahan ja heitti henkensä. Ja suuri pelko valtasi kaikki, jotka sen kuulivat.

5. And Ananias hearing these words fell down, and gave up the ghost: and great fear came on all them that heard these things.

5. Da Ananias aber diese Worte hörte, fiel er nieder und gab den Geist auf. Und es kam eine große Furcht über alle, die dies hörten.

6 Ja nuoret miehet nousivat ja korjasivat hänet ja kantoivat hänet pois ja hautasivat.

6. And the young men arose, wound him up, and carried him out, and buried him.

6. Es standen aber die Jünglinge auf und taten ihn beiseite und trugen ihn hinaus und begruben ihn.

7 Noin kolmen hetken kuluttua hänen vaimonsa tuli sisään eikä tiennyt, mitä oli tapahtunut.

7. And it was about the space of three hours after, when his wife, not knowing what was done, came in.

7. Und es begab sich über eine Weile, bei drei Stunden, daß sein Weib hineinkam und wußte nicht, was geschehen war.

8 Niin Pietari kysyi häneltä: "Sano minulle: sihenkö hintaan te myitte maatilan?" Hän vastasi: "Kyllä, juuri siihen hintaan".

8. And Peter answered unto her, Tell me whether ye sold the land for so much? And she said, Yea, for so much.

8. Aber Petrus antwortete ihr: Sage mir: Habt ihr den Acker so teuer verkauft? Sie sprach: Ja, so teuer.

9 Mutta Pietari sanoi hänelle: "Miksi olette yksissä neuvoin käyneet kiusaamaan Herran

9. Then Peter said unto her, How is it that ye have agreed together to tempt the Spirit of the Lord?

9. Petrus aber sprach zu ihr: Warum seid ihr denn eins geworden, zu versuchen den

Henkeä? Katso, niiden jalat, jotka hautasivat sinun miehesi, ovat oven takana, ja he kantavat sinutkin pois."

10 Niin hän heti kaatui hänen jalkojensa eteen ja heitti henkensä; ja kun nuorukaiset tulivat sisään, tapasivat he hänet kuolleena, kantoivat pois ja hautasivat hänet hänen miehensä viereen.

11 Ja suuri pelko valtasi koko seurakunnan ja kaikki ne, jotka tämän kuulivat.

12 Ja apostolien käten kautta tapahtui kansassa monta tunnustekoa ja ihmettä; ja he olivat kaikki yksimielisesti koolla Salomon pylväskäytävässä.

13 Eikä muista kukaan uskaltanut heihin liittyä, mutta kansa piti heitä suuressa kunniassa.

14 Ja yhä enemmän karttui niitä, jotka uskoivat Herraan, sekä miehiä että naisia suuret joukot.

behold, the feet of them which have buried thy husband are at the door, and shall carry thee out.

10. Then fell she down straightway at his feet, and yielded up the ghost: and the young men came in, and found her dead, and, carrying her forth, buried her by her husband.

11. And great fear came upon all the church, and upon as many as heard these things.

12. And by the hands of the apostles were many signs and wonders wrought among the people; (and they were all with one accord in Solomon's porch.

13. And of the rest durst no man join himself to them: but the people magnified them.

14. And believers were the more added to the Lord, multitudes both of men and women.)

Geist des HERRN? Siehe, die Füße derer, die deinen Mann begraben haben, sind vor der Tür und werden dich hinaustragen.

10. Und alsbald fiel sie zu seinen Füßen und gab den Geist auf. Da kamen die Jünglinge und fanden sie tot, trugen sie hinaus und begruben sie neben ihren Mann.

11. Und es kam eine große Furcht über die ganze Gemeinde und über alle, die solches hörten.

12. Es geschahen aber viel Zeichen und Wunder im Volk durch der Apostel Hände; und sie waren alle in der Halle Salomos einmütig.

13. Der andern aber wagte keiner, sich zu ihnen zu tun, sondern das Volk hielt groß von ihnen.

14. Es wurden aber immer mehr hinzugetan, die da glaubten an den HERRN, eine Menge

15 Kannettiinpa sairaita kaduillekin ja pantiin vuoteille ja paareille, että Pietarin kulkiessa edes hänen varjonsa sattuisi johonkuhun heistä.

16 Myöskin kaupungeista Jerusalemin ympäriltä tuli paljon kansaa, ja he toivat sairaita ja saastaisten henkien vaivaamia, ja ne kaikki tulivat parannetuiksi.

17 Silloin nousi ylimmäinen pappi ja kaikki, jotka olivat hänen puolellansa, saddukeusten lahko, ja he tulivat kiihkoa täyteen

18 ja kävivät käsiksi apostoleihin ja panivat heidät yleiseen vankihuoneeseen.

19 Mutta yöllä avasi Herran enkeli vankilan ovet ja vei heidät ulos ja sanoi:

20 Menkää ja astukaa esiin ja puhukaa pyhäkössä kansalle

15. Insomuch that they brought forth the sick into the streets, and laid them on beds and couches, that at the least the shadow of Peter passing by might overshadow some of them.

16. There came also a multitude out of the cities round about unto Jerusalem, bringing sick folks, and them which were vexed with unclean spirits: and they were healed every one.

17. Then the high priest rose up, and all they that were with him, (which is the sect of the Sadducees,) and were filled with indignation,

18. And laid their hands on the apostles, and put them in the common prison.

19. But the angel of the Lord by night opened the prison doors, and brought them forth, and said,

20. Go, stand and speak in the temple to the people all the

Männer und Weiber,

15. also daß sie die Kranken auf die Gassen herastrugen und legten sie auf Betten und Bahren, auf daß, wenn Petrus käme, sein Schatten ihrer etliche überschattete.

16. Es kamen auch herzu viele von den umliegenden Städten gen Jerusalem und brachten die Kranken und die von unsauberen Geistern gepeinigt waren; und wurden alle gesund.

17. Es stand aber auf der Hohepriester und alle, die mit ihm waren, welches ist die Sekte der Sadduzäer, und wurden voll Eifers

18. und legten die Hände an die Apostel und warfen sie in das gemeine Gefängnis.

19. Aber der Engel des HERRN tat in der Nacht die Türen des Gefängnisses auf und führte sie heraus und sprach:

20. Gehet hin und tretet auf und redet im Tempel zum Volk alle

kaikki tämän elämän sanat.

21 Sen kuultuansa he menivät päivän koittaessa pyhäkköön ja opettivat. Niin saapui ylimmäinen pappi ja ne, jotka olivat hänen puolellansa, ja he kutsuivat koolle neuvoston ja israelilaisten vanhinten kokouksen; ja he lähettivät noutamaan heitä vankilasta.

22 Mutta kun oikeudenpalvelijat tulivat vankilaan, eivät he löytäneet heitä sieltä, vaan palasivat takaisin ja kertoivat,

23 sanoen: "Vankilan me kyllä huomasimme hyvin tarkasti suljetuksi ja vartijat seisomassa ovien edessä; mutta kun avasimme, emme sisältä ketään löytäneet".

24 Kun pyhäkön vartioston päällikkö ja ylipapit kuulivat nämä sanat, eivät he tienneet, mitä heistä ajatella ja mitä tästä tulisi.

25 Niin tuli joku ja kertoi heille:

words of this life.

21. And when they heard that, they entered into the temple early in the morning, and taught. But the high priest came, and they that were with him, and called the council together, and all the senate of the children of Israel, and sent to the prison to have them brought.

22. But when the officers came, and found them not in the prison, they returned, and told,

23. Saying, The prison truly found we shut with all safety, and the keepers standing without before the doors: but when we had opened, we found no man within.

24. Now when the high priest and the captain of the temple and the chief priests heard these things, they doubted of them whereunto this would grow.

25. Then came one and told

Worte dieses Lebens.

21. Da sie das gehört hatten, gingen sie früh in den Tempel und lehrten. Der Hohepriester aber kam und die mit ihm waren und riefen zusammen den Rat und alle Ältesten der Kinder Israel und sandten hin zum Gefängnis, sie zu holen.

22. Die Diener aber kamen hin und fanden sie nicht im Gefängnis, kamen wieder und verkündigten

23. und sprachen: Das Gefängnis fanden wir verschlossen mit allem Fleiß und die Hüter außen stehen vor den Türen; aber da wir auftraten, fanden wir niemand darin.

24. Da diese Rede hörten der Hohenpriester und der Hauptmann des Tempels und andere Hohepriester, wurden sie darüber betreten, was doch das werden wollte.

25. Da kam einer, der

"Katso, ne miehet, jotka te panitte vankilaan, seisovat pyhäkössä ja opettavat kansaa".

26 Silloin päällikkö meni oikeudenpalvelijain kanssa ja nouti heidät; ei kuitenkaan väkisin, sillä he pelkäsivät, että kansa heidät kivittäisi.

27 Ja he toivat heidät ja asettivat neuvoston eteen. Ja ylimmäinen pappi kuulusteli heitä

28 ja sanoi: "Me olemme kieltämällä kieltäneet teitä opettamasta tähän nimeen; ja katso, te olette täyttäneet Jerusalemin opetuksellanne ja tahdotte saattaa meidän päällemme tuon miehen veren".

29 Mutta Pietari ja muut apostolit vastasivat ja sanoivat: "Enemmän tulee totella Jumalaa kuin ihmisiä.

30 Meidän isiemme Jumala on herättänyt Jeesuksen, jonka te ripustitte puuhun ja surmasitte.

them, saying, Behold, the men whom ye put in prison are standing in the temple, and teaching the people.

26. Then went the captain with the officers, and brought them without violence: for they feared the people, lest they should have been stoned.

27. And when they had brought them, they set them before the council: and the high priest asked them,

28. Saying, Did not we straitly command you that ye should not teach in this name? and, behold, ye have filled Jerusalem with your doctrine, and intend to bring this man's blood upon us.

29. Then Peter and the other apostles answered and said, We ought to obey God rather than men.

30. The God of our fathers raised up Jesus, whom ye slew and hanged on a tree.

verkündigte ihnen: Siehe, die Männer, die ihr ins Gefängnis geworfen habt, sind im Tempel, stehen und lehren das Volk.

26. Da ging hin der Hauptmann mit den Dienern und holten sie, nicht mit Gewalt; denn sie fürchteten sich vor dem Volk, daß sie gesteinigt würden.

27. Und als sie sie brachten, stellten sie sie vor den Rat. Und der Hohepriester fragte sie

28. und sprach: Haben wir euch nicht mit Ernst geboten, daß ihr nicht solltet lehren in diesem Namen? Und sehet, ihr habt Jerusalem erfüllt mit eurer Lehre und wollt dieses Menschen Blut über uns führen.

29. Petrus aber antwortete und die Apostel und sprachen: Man muß Gott mehr gehorchen denn den Menschen.

30. Der Gott unserer Väter hat Jesus auferweckt, welchen ihr erwürgt habt und an das Holz

31 Hänet on Jumala oikealla kädellensä korottanut Päämieheksi ja Vapahtajaksi, antamaan Israelille parannusta ja syntien anteeksiantamusta.

32 Ja me olemme kaiken tämän todistajat, niin myös Pyhä Henki, jonka Jumala on antanut niille, jotka häntä tottelevat."

33 Kun he sen kuulivat, viilsi se heidän sydäntänsä, ja he tahtoivat tappa heidät.

34 Mutta neuvostossa nousi eräs fariseus, nimeltä Gamaliel, lainopettaja, jota koko kansa piti arvossa, ja hän käski viedä miehet vähäksi aikaa ulos.

35 Sitten hän sanoi neuvostolle: "Israelin miehet, kavahtakaa, mitä aiotte tehdä näille miehille.

36 Sillä ennen näitä päiviä nousi Teudas, sanoen jokin olevansa, ja häneen liittyi noin neljäsataa miestä; hänet tapettiin, ja kaikki,

31. Him hath God exalted with his right hand to be a Prince and a Saviour, for to give repentance to Israel, and forgiveness of sins.

32. And we are his witnesses of these things; and so is also the Holy Ghost, whom God hath given to them that obey him.

33. When they heard that, they were cut to the heart, and took counsel to slay them.

34. Then stood there up one in the council, a Pharisee, named Gamaliel, a doctor of the law, had in reputation among all the people, and commanded to put the apostles forth a little space;

35. And said unto them, Ye men of Israel, take heed to yourselves what ye intend to do as touching these men.

36. For before these days rose up Theudas, boasting himself to be somebody; to whom a number of men, about four

gehängt.

31. Den hat Gott durch seine rechte Hand erhöht zu einem Fürsten und Heiland, zu geben Israel Buße und Vergebung der Sünden.

32. Und wir sind seine Zeugen über diese Worte und der Heilige Geist, welchen Gott gegeben hat denen, die ihm gehorchen.

33. Da sie das hörten, ging's ihnen durchs Herz, und dachten, sie zu töten.

34. Da stand aber auf im Rat ein Pharisäer mit Namen Gamaliel, ein Schriftgelehrter, in Ehren gehalten vor allem Volk, und hieß die Apostel ein wenig hinaustun

35. und sprach zu ihnen: Ihr Männer von Israel, nehmet euer selbst wahr an diesen Menschen, was ihr tun sollt.

36. Vor diesen Tagen stand auf Theudas und gab vor, er wäre etwas, und hingen an ihm eine Zahl Männer, bei vierhundert;

jotka olivat häneen suostuneet, hajotettiin, ja he joutuivat häviöön.

37 Hänen jälkeensä nousi Juudas, galilealainen, verollepanon päivinä ja vietteli kansaa luopumaan puolelensa; hänkin hukkuu, ja kaikki, jotka olivat suostuneet häneen, hajotettiin.

38 Ja nyt minä sanon teille: pysykää erillänne näistä miehistä ja antakaa heidän olla; sillä jos tämä hanke eli tämä teko on ihmisistä, niin se tyhjään raukeaa;

39 mutta jos se on Jumalasta, niin te ette voi heitä kukistaa. Varokaa, ettei teitä ehkä havaittisi sotiviksi itse Jumalaa vastaan."

40 Niin he noudattivat hänen neuvoansa. Ja he kutsuivat apostolit sisään ja pieksättivät heitä ja kielsivät heitä puhumasta Jeesuksen nimeen ja päästivät

hundred, joined themselves: who was slain; and all, as many as obeyed him, were scattered, and brought to nought.

37. After this man rose up Judas of Galilee in the days of the taxing, and drew away much people after him: he also perished; and all, even as many as obeyed him, were dispersed.

38. And now I say unto you, Refrain from these men, and let them alone: for if this counsel or this work be of men, it will come to nought:

39. But if it be of God, ye cannot overthrow it; lest haply ye be found even to fight against God.

40. And to him they agreed: and when they had called the apostles, and beaten them, they commanded that they should not speak in the name of Jesus, and

der ist erschlagen, und alle, die ihm zufielen, sind zerstreut und zunichte geworden.

37. Darnach stand auf Judas aus Galiläa in den Tagen der Schätzung und machte viel Volks abfällig ihm nach; und der ist auch umgekommen, und alle, die ihm zufielen sind zerstreut.

38. Und nun sage ich euch: Lasset ab von diesen Menschen und lasset sie fahren! Ist der Rat oder das Werk aus den Menschen, so wird's untergehen;

39. ist's aber aus Gott, so könnet ihr's nicht dämpfen; auf daß ihr nicht erfunden werdet als die wider Gott streiten wollen.

40. Da fielen sie ihm zu und riefen die Apostel, stäubten sie und geboten ihnen, sie sollten nicht Reden in dem Namen Jesu, und ließen sie gehen.

heidät menemään.

let them go.

41 Niin he lähtivät pois neuvostosta iloissaan siitä, että olivat katsotut arvollisiksi kärsimään häväistystä Jeesuksen nimen tähden.

41. And they departed from the presence of the council, rejoicing that they were counted worthy to suffer shame for his name.

41. Sie gingen aber fröhlich von des Rats Angesicht, daß sie würdig gewesen waren, um seines Namens willen Schmach zu leiden,

42 Eivätkä he lakanneet, vaan opettivat joka päivä pyhäkössä ja kodeissa ja julistivat evankeliumia Kristuksesta Jeesuksesta.

42. And daily in the temple, and in every house, they ceased not to teach and preach Jesus Christ.

42. und hörten nicht auf, alle Tage im Tempel und hin und her in Häusern zu lehren und zu predigen das Evangelium von Jesu Christo.

6 luku

Seurakunta valitsee seitsemän miestä pitämään huolta köyhien avustamisesta 1 – 7 Yhtä näistä, Stefanusta, jonka viisautta ja henkeä juutalaiset kiivailijat eivät voi vastustaa, syytetään neuvostossa pyhäkön ja lain häpäisemisestä 8 – 15.

1 Niinä päivinä, kun opetuslasten luku lisääntyi, syntyi hellenisteissä nurinaa hebrealaisia vastaan siitä, että heidän leskiänsä syrjäytettiin jokapäiväisessä avunannossa.

1. And in those days, when the number of the disciples was multiplied, there arose a murmuring of the Grecians against the Hebrews, because their widows were neglected in the daily ministrations.

1. In den Tagen aber, da der Jünger viele wurden, erhob sich ein Murmeln unter den Griechen wider die Hebräer, darum daß ihre Witwen übersehen wurden in der täglichen Handreichung.

2 Niin ne kaksitoista kutsuivat kokoon opetuslasten joukon ja

2. Then the twelve called the multitude of the disciples unto

2. Da riefen die Zwölf die Menge der Jünger zusammen und

sanoivat: "Ei ole soveliasta, että me laiminlyömme Jumalan sanan toimittaaksemme pöytäpalvelusta.

3 Valitkaa sentähden, veljet, keskuudestanne seitsemän miestä, joista on hyvä todistus ja jotka ovat (Pyhää) Henkeä ja viisautta täynnä, niin me asetamme heidät tähän toimeen.

4 Mutta me tahdomme pysyä rukouksessa ja sanan palveluksessa."

5 Ja se puhe kelpasi kaikelle joukolle; ja he valitsivat Stefanuksen, miehen, joka oli täynnä uskoa ja Pyhää Henkeä, ja Filippuksen ja Prokoruksen ja Nikanorin ja Timonin ja Parmenaan ja Nikolauksen, antiokialaisen käännynnäisen,

6 ja asettivat heidät apostolien eteen, ja nämä rukoilivat ja panivat kätensä heidän päällensä.

them, and said, It is not reason that we should leave the word of God, and serve tables.

3. Wherefore, brethren, look ye out among you seven men of honest report, full of the Holy Ghost and wisdom, whom we may appoint over this business.

4. But we will give ourselves continually to prayer, and to the ministry of the word.

5. And the saying pleased the whole multitude: and they chose Stephen, a man full of faith and of the Holy Ghost, and Philip, and Prochorus, and Nicanor, and Timon, and Parmenas, and Nicolas a proselyte of Antioch:

6. Whom they set before the apostles: and when they had prayed, they laid their hands on them.

sprachen: Es taugt nicht, daß wir das Wort Gottes unterlassen und zu Tische dienen.

3. Darum, ihr lieben Brüder, sehet unter euch nach sieben Männern, die ein gut Gerücht haben und voll heiligen Geistes und Weisheit sind, welche wir bestellen mögen zu dieser Notdurft.

4. Wir aber wollen anhalten am Gebet und am Amt des Wortes.

5. Und die Rede gefiel der ganzen Menge wohl; und sie erwählten Stephanus, einen Mann voll Glaubens und heiligen Geistes, und Philippus und Prochorus und Nikanor und Timon und Parmenas und Nikolaus, den Judengenossen von Antiochien.

6. Diese stellten sie vor die Apostel und beteten und legten die Hände auf sie.

7 Ja Jumalan sana menestyi, ja opetuslasten luku lisääntyi suuresti Jerusalemissa. Ja lukuisa joukko pappeja tuli uskolle kuuliaisiksi.

8 Ja Stefanus, täynnä armoa ja voimaa, teki suuria ihmeitä ja tunnustekoja kansassa.

9 Niin nousi muutamia niin kutsutusta libertiinien ja kyreniläisten ja aleksandrialaista synagoogasta sekä niiden joukosta, jotka olivat Kilikiasta ja Aasiasta, väittelemään Stefanuksen kanssa,

10 mutta he eivät kyenneet pitämään puoliaan sitä viisautta ja henkeä vastaan, jolla hän puhui.

11 Silloin he salaa hankkivat miehiä sanomaan: "Me olemme kuulleet hänen puhuvan pilkkasanoja Moosesta ja Jumalaa vastaan".

7. And the word of God increased; and the number of the disciples multiplied in Jerusalem greatly; and a great company of the priests were obedient to the faith.

8. And Stephen, full of faith and power, did great wonders and miracles among the people.

9. Then there arose certain of the synagogue, which is called the synagogue of the Libertines, and Cyrenians, and Alexandrians, and of them of Cilicia and of Asia, disputing with Stephen.

10. And they were not able to resist the wisdom and the spirit by which he spake.

11. Then they suborned men, which said, We have heard him speak blasphemous words against Moses, and against God.

7. Und das Wort Gottes nahm zu, und die Zahl der Jünger ward sehr groß zu Jerusalem. Es wurden auch viele Priester dem Glauben gehorsam.

8. Stephanus aber, voll Glaubens und Kräfte, tat Wunder und große Zeichen unter dem Volk.

9. Da standen etliche auf von der Schule, die da heißt der Libertiner und der Kyrener und der Alexanderer, und derer, die aus Zilizien und Asien waren, und befragten sich mit Stephanus.

10. Und sie vermochten nicht, zu widerstehen der Weisheit und dem Geiste, aus welchem er redete.

11. Da richteten sie zu etliche Männer, die sprachen: Wir haben ihn gehört Lästerworte reden wider Mose und wider Gott.

12 Ja he yllyttivät kansan ja vanhimmat ja kirjanoppineet ja astuivat esiin, raastoivat hänet mukaansa ja veivät neuvoston eteen.

13 Ja he toivat esiin vääriä todistajia, jotka sanoivat: "Tämä mies ei lakkaa puhumasta tätä pyhää paikkaa vastaan ja lakia vastaan;

14 sillä me olemme kuulleet hänen sanovan, että Jeesus, tuo Nasaretilainen, on hajottava maahan tämän paikan ja muuttava ne säädökset, jotka Mooses on meille antanut".

15 Ja kaikki, jotka neuvostossa istuivat, loivat katseensa häneen, ja hänen kasvonsa olivat heistä niinkuin enkelin kasvot.

12. And they stirred up the people, and the elders, and the scribes, and came upon him, and caught him, and brought him to the council,

13. And set up false witnesses, which said, This man ceaseth not to speak blasphemous words against this holy place, and the law:

14. For we have heard him say, that this Jesus of Nazareth shall destroy this place, and shall change the customs which Moses delivered us.

15. And all that sat in the council, looking stedfastly on him, saw his face as it had been the face of an angel.

12. Und sie bewegten das Volk und die Ältesten und die Schriftgelehrten und traten herzu und rissen ihn hin und führten ihn vor den Rat

13. und stellten falsche Zeugen dar, die sprachen: Dieser Mensch hört nicht auf, zu reden Lästerworte wider diese heilige Stätte und das Gesetz.

14. Denn wir haben ihn hören sagen: Jesus von Nazareth wird diese Stätte zerstören und ändern die Sitten, die uns Mose gegeben hat.

15. Und sie sahen auf ihn alle, die im Rat saßen, und sahen sein Angesicht wie eines Engels Angesicht.

7 luku

Stefanus osoittaa, ettei hän ole häväissyt Jumalaa, ei myöskään Moosesta eikä temppeliä, ja kertoo puheessaan heille kantaisäin ajasta 1 – 16, Israelin olosta Egyptissä ja Mooseksen alkuhistoriasta 17 – 29, Mooseksen kutsumisesta 30 – 34, Israelin käytöksestä Moosesta ja Jumalaa kohtaan 35 – 43 ja

Mooseksen jälkeisestä ajasta 44 – 50; hän nuhtelee neuvoston jäseniä kovakorvaisuudesta 51 – 53 ja kuolee marttyyrikuoleman 54 – 60.

1 Niin ylimmäinen pappi sanoi: "Onko niin?"

2 Stefanus sanoi: "Miehet, veljet ja isät, kuulkaa! Kirkkauden Jumala ilmestyi meidän isällemme Aabrahamille hänen ollessaan Mesopotamiassa, ennenkuin hän oli asettunut asumaan Harraniin,

3 ja sanoi hänelle: 'Lähde maastasi ja suvustasi ja mene siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan'.

4 Silloin hän lähti kaldealaisten maasta ja asettui asumaan Harraniin. Ja kun hänen isänsä oli kuollut, siirsi Jumala hänet tähän maahan, jossa te nyt asutte.

5 Eikä hän antanut hänelle siinä perintöosaa, ei jalan leveyttäkään, vaan lupasi, Aabrahamin vielä lapsetonna ollessa, antaa sen hänelle ja

1. Then said the high priest, Are these things so?

2. And he said, Men, brethren, and fathers, hearken; The God of glory appeared unto our father Abraham, when he was in Mesopotamia, before he dwelt in Charran,

3. And said unto him, Get thee out of thy country, and from thy kindred, and come into the land which I shall shew thee.

4. Then came he out of the land of the Chaldaeans, and dwelt in Charran: and from thence, when his father was dead, he removed him into this land, wherein ye now dwell.

5. And he gave him none inheritance in it, no, not so much as to set his foot on: yet he promised that he would give it to him for a possession, and to his

1. Da sprach der Hohepriester: Ist dem also?

2. Er aber sprach: Liebe Brüder und Väter, höret zu. Der Gott der Herrlichkeit erschien unserm Vater Abraham, da er noch in Mesopotamien war, ehe er wohnte in Haran,

3. und sprach zu ihm: Gehe aus deinem Lande und von deiner Freundschaft und zieh in ein Land, das ich dir zeigen will.

4. Da ging er aus der Chaldäer Lande und wohnte in Haran. Und von dort, da sein Vater gestorben war, brachte er ihn herüber in dies Land, darin ihr nun wohnet,

5. und gab ihm kein Erbteil darin, auch nicht einen Fuß breit, und verhieß ihm, er wollte es geben ihm zu besitzen und seinem Samen nach ihm, da er noch

hänen siemenelleen hänen jälkeensä.

6 Ja Jumala puhui näin: 'Hänen jälkeläisensä tulevat olemaan muukalaisina vieraalla maalla, ja siellä ne tekevät heidät orjiksensa ja sortavat heitä orjiksi neljäsataa vuotta;

7 ja sen kansan, jonka orjiksi he tulevat, minä olen tuomitseva', sanoi Jumala, 'ja sen jälkeen he lähtevät sieltä ja palvelevat minua tässä paikassa'.

8 Ja hän antoi hänelle ympärileikkauksen liiton; ja niin Aabrahamille syntyi lisä, ja hän ympärileikkasi hänet kahdeksantena päivänä, ja lisäille syntyi Jaakob, ja Jaakobille ne kaksitoista kantaisää.

9 Ja kantaisät kadehtivat Joosefia ja myivät hänet Egyptiin. Mutta Jumala oli hänen kanssansa

10 ja pelasti hänet kaikista hänen ahdistuksistansa. Ja hän

seed after him, when as yet he had no child.

6. And God spake on this wise, That his seed should sojourn in a strange land; and that they should bring them into bondage, and entreat them evil four hundred years.

7. And the nation to whom they shall be in bondage will I judge, said God: and after that shall they come forth, and serve me in this place.

8. And he gave him the covenant of circumcision: and so Abraham begat Isaac, and circumcised him the eighth day; and Isaac begat Jacob; and Jacob begat the twelve patriarchs.

9. And the patriarchs, moved with envy, sold Joseph into Egypt: but God was with him,

10. And delivered him out of all his afflictions, and gave him

kein Kind hatte.

6. Aber Gott sprach also: Dein Same wird ein Fremdling sein in einem fremden Lande, und sie werden ihn dienstbar machen und übel behandeln vierhundert Jahre;

7. und das Volk, dem sie dienen werden, will ich richten, sprach Gott; und darnach werden sie ausziehen und mir dienen an dieser Stätte.

8. Und gab ihm den Bund der Beschneidung. Und er zeugte Isaak und beschnitt ihn am achten Tage, und Isaak den Jakob, und Jakob die zwölf Erzväter.

9. Und die Erzväter neideten Joseph und verkauften ihn nach Ägypten; aber Gott war mit ihm

10. und errettete ihn aus aller seiner Trübsal und gab ihm

antoi hänelle armon ja viisauden faraon, Egyptin kuninkaan, edessä; ja tämä pani hänet Egyptin ja kaiken huoneensa haltijaksi.

11 Ja tuli nälänhätä koko Egyptiin ja Kanaaniin ja suuri vaiva, eivätkä meidän isämme saaneet mistään ravintoa.

12 Mutta kun Jaakob kuuli Egyptissä olevan viljaa, lähetti hän meidän isämme sinne ensimmäisen kerran.

13 Ja toisella kerralla veljet tunsivat Joosefin, ja farao sai tietää Joosefin sukuperän.

14 Niin Joosef lähetti kutsumaan luokseen isänsä Jaakobin ja koko sukunsa, seitsemänkymmentä viisi henkeä.

15 Ja Jaakob meni Egyptiin ja kuoli siellä, niin myös kuolivat isämme,

16 ja heidät siirrettiin Sikemiin ja

favour and wisdom in the sight of Pharaoh king of Egypt; and he made him governor over Egypt and all his house.

11. Now there came a dearth over all the land of Egypt and Chanaan, and great affliction: and our fathers found no sustenance.

12. But when Jacob heard that there was corn in Egypt, he sent out our fathers first.

13. And at the second time Joseph was made known to his brethren; and Joseph's kindred was made known unto Pharaoh.

14. Then sent Joseph, and called his father Jacob to him, and all his kindred, threescore and fifteen souls.

15. So Jacob went down into Egypt, and died, he, and our fathers,

16. And were carried over into

Gnade und Weisheit vor Pharao, dem König in Ägypten; der setzte ihn zum Fürsten über Ägypten über sein ganzes Haus.

11. Es kam aber eine teure Zeit über das ganze Land Ägypten und Kanaan und große Trübsal, und unsere Väter fanden nicht Nahrung.

12. Jakob aber hörte, daß in Ägypten Getreide wäre, und sandte unsere Väter aus aufs erstemal.

13. Und zum andernmal ward Joseph erkannt von seinen Brüdern, und ward dem Pharao Josephs Geschlecht offenbar.

14. Joseph aber sandte aus und ließ holen seinen Vater Jakob und seine ganze Freundschaft, fünfundsiebzig Seelen.

15. Und Jakob zog hinab nach Ägypten und starb, er und unsere Väter.

16. Und sie sind

pantiin siihen hautaan, jonka Aabraham oli rahalla ostanut Emmorin lapsilta Sikemissä.

Sychem, and laid in the sepulchre that Abraham bought for a sum of money of the sons of Emmor the father of Sychem.

herübergebracht nach Sichem und gelegt in das Grab, das Abraham gekauft hatte ums Geld von den Kindern Hemor zu Sichem.

17 Mutta sitä mukaa kuin lähestyi sen lupauksen aika, jonka Jumala oli Aabrahamille antanut, kasvoi kansa ja lisääntyi Egyptissä,
18 kunnes Egyptiä hallitsemaan nousi toinen kuningas, joka ei Joosefista mitään tiennyt.

17. But when the time of the promise drew nigh, which God had sworn to Abraham, the people grew and multiplied in Egypt,
18. Till another king arose, which knew not Joseph.

17. Da nun die Zeit der Verheißung nahte, die Gott Abraham geschworen hatte, wuchs das Volk und mehrte sich in Ägypten,
18. bis daß ein anderer König aufkam, der nichts wußte von Joseph.

19 Tämä kohteli kavalasti meidän kansaamme ja sorti meidän isiämme ja pakotti heidät panemaan heitteille pienet lapsensa, etteivät ne jäisi eloon.

19. The same dealt subtilly with our kindred, and evil entreated our fathers, so that they cast out their young children, to the end they might not live.

19. Dieser trieb Hinterlist mit unserm Geschlecht und behandelte unsre Väter übel und schaffte, daß man die jungen Kindlein aussetzen mußte, daß sie nicht lebendig blieben.

20 Siihen aikaan syntyi Mooses, ja hän oli Jumalalle otollinen. Häntä elätettiin kolme kuukautta isänsä kodissa.

20. In which time Moses was born, and was exceeding fair, and nourished up in his father's house three months:

20. Zu der Zeit war Moses geboren, und war ein feines Kind vor Gott und ward drei Monate ernährt in seines Vaters Hause.

21 Mutta kun hänet oli pantu heitteille, otti faraon tytär hänet ja kasvatti hänet pojaksensa.

21. And when he was cast out, Pharaoh's daughter took him up, and nourished him for her own son.

21. Als er aber ausgesetzt ward, nahm ihn die Tochter Pharaos auf und zog ihn auf, ihr selbst zu einem Sohn.

22 Ja Mooses kasvatettiin kaikkeen egyptiläisten viisauteen, ja hän oli voimallinen sanoissa ja teoissa.

23 Mutta kun hän oli täyttänyt neljäkymmentä vuotta, heräsi hänen sydämessään ajatus mennä katsomaan veljiänsä, israelilaisia.

24 Ja nähdessään eräälle heistä vääryyttä tehtävän hän puolusti häntä ja kosti pahoinpidellyn puolesta ja löi egyptiläisen kuoliaaksi.

25 Ja hän luuli veljiensä ymmärtävän, että Jumala hänen kätensä kautta oli antava heille pelastuksen; mutta he eivät sitä ymmärtäneet.

26 Seuraavana päivänä hän ilmestyi heidän luoksensa, heidän riidellessään, ja koetti saada heitä sopimaan sanoen: 'Tehän olette veljiä, miehet; miksi teette vääryyttä toisillenne?'

27 Mutta se, joka teki

22. And Moses was learned in all the wisdom of the Egyptians, and was mighty in words and in deeds.

23. And when he was full forty years old, it came into his heart to visit his brethren the children of Israel.

24. And seeing one of them suffer wrong, he defended him, and avenged him that was oppressed, and smote the Egyptian:

25. For he supposed his brethren would have understood how that God by his hand would deliver them: but they understood not.

26. And the next day he shewed himself unto them as they strove, and would have set them at one again, saying, Sirs, ye are brethren; why do ye wrong one to another?

27. But he that did his neighbour

22. Und Moses ward gelehrt in aller Weisheit der Ägypter und war mächtig in Werken und Worten.

23. Da er aber vierzig Jahre alt ward, gedachte er zu sehen nach seinen Brüdern, den Kindern von Israel.

24. Und sah einen Unrecht leiden; da stand er bei und rächte den, dem Leid geschah, und erschlug den Ägypter.

25. Er meinte aber, seine Brüder sollten's verstehen, daß Gott durch seine Hand ihnen Heil gäbe; aber sie verstanden's nicht.

26. Und am andern Tage kam er zu ihnen, da sie miteinander haderten, und handelte mit ihnen, daß sie Frieden hätten, und sprach: Liebe Männer, ihr seid Brüder, warum tut einer dem andern Unrecht?

27. Der aber seinem Nächsten

lähimmäisellensä vääryyttä, työnsi hänet pois ja sanoi: 'Kuka on asettanut sinut meidän päämieheksemme ja tuomariksemme?

28 Aiotko tappaa minutkin, niinkuin eilen tapoit egyptiläisen?'

29 Tämän puheen tähden Mooses pakeni ja oli muukalaisena Midianin maassa, ja siellä hänelle syntyi kaksi poikaa.

30 Ja kun neljäkymmentä vuotta oli kulunut, ilmestyi hänelle Siinain vuoren erämaassa (Herran) enkeli palavan orjantappurapensaassa liekissä.

31 Kun Mooses sen näki, ihmetteli hän tätä näkyä; ja kun hän meni tarkemmin katsomaan, kuului Herran ääni, joka sanoi:

32 'Minä olen sinun isiesi Jumala, Aabrahamin ja Iisakin ja Jaakobin Jumala'. Niin Mooses alkoi vapista eikä tohtinut katsoa

wrong thrust him away, saying, Who made thee a ruler and a judge over us?

28. Wilt thou kill me, as thou diddest the Egyptian yesterday?

29. Then fled Moses at this saying, and was a stranger in the land of Madian, where he begat two sons.

30. And when forty years were expired, there appeared to him in the wilderness of mount Sina an angel of the Lord in a flame of fire in a bush.

31. When Moses saw it, he wondered at the sight: and as he drew near to behold it, the voice of the Lord came unto him,

32. Saying, I am the God of thy fathers, the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob. Then Moses

Unrecht tat, stieß in von sich und sprach: Wer hat dich über uns gesetzt zum Obersten und Richter?

28. Willst du mich auch töten, wie du gestern den Ägypter getötet hast?

29. Mose aber floh wegen dieser Rede und ward ein Fremdling im Lande Midian; daselbst zeugte er zwei Söhne.

30. Und über vierzig Jahre erschien ihm in der Wüste an dem Berge Sinai der Engel des HERRN in einer Feuerflamme im Busch.

31. Da es aber Mose sah, wunderte er sich des Gesichtes. Als er aber hinzuging zu schauen, geschah die Stimme des HERRN zu ihm:

32. Ich bin der Gott deiner Väter, der Gott Abrahams und der Gott Isaaks und der Gott Jakobs. Mose aber ward zitternd und

sinne.	trembled, and durst not behold.	wagte nicht anzuschauen.
33 Mutta Herra sanoi hänelle: 'Riisu kengät jalastasi; sillä paikka, jossa seisot, on pyhä maa.	33. Then said the Lord to him, Put off thy shoes from thy feet: for the place where thou standest is holy ground.	33. Aber der HERR sprach zu ihm: Zieh die Schuhe aus von deinen Füßen; denn die Stätte, da du stehest, ist heilig Land!
34 Minä olen nähnyt kansani kurjuuden Egyptissä ja kuullut heidän huokauksensa, ja minä olen astunut alas vapauttamaan heidät. Ja nyt, tule tänne, minä lähetän sinut Egyptiin.'	34. I have seen, I have seen the affliction of my people which is in Egypt, and I have heard their groaning, and am come down to deliver them. And now come, I will send thee into Egypt.	34. Ich habe wohl gesehen das Leiden meines Volkes, das in Ägypten ist, und habe ihr Seufzen gehört und bin herabgekommen, sie zu erretten. Und nun komm her, ich will dich nach Ägypten senden.
35 Tämän Mooseksen, jonka he kielsivät sanoen: 'Kuka sinut on asettanut päämieheksi ja tuomariksi?', hänet Jumala lähetti päämieheksi ja lunastajaksi sen enkelin kautta, joka hänelle orjantappurapensaassa oli ilmestynyt.	35. This Moses whom they refused, saying, Who made thee a ruler and a judge? the same did God send to be a ruler and a deliverer by the hand of the angel which appeared to him in the bush.	35. Diesen Mose, welchen sie verleugneten, da sie sprachen: Wer hat dich zum Obersten und Richter gesetzt? den sandte Gott zu einem Obersten und Erlöser durch die Hand des Engels, der ihm erschien im Busch.
36 Hän johdatti heidät sieltä pois, tehden ihmeitä ja tunnustekoja Egyptin maassa ja Punaisessa meressä ja erämaassa neljänäkymmenenä vuotena.	36. He brought them out, after that he had shewed wonders and signs in the land of Egypt, and in the Red sea, and in the wilderness forty years.	36. Dieser führte sie aus und tat Wunder und Zeichen in Ägypten, im Roten Meer und in der Wüste vierzig Jahre.
37 Tämä on se Mooses, joka	37. This is that Moses, which	37. Dies ist der Mose, der zu den

sanoi israelilaisille: 'Profeetan, minun kaltaiseni, Jumala on teille herättävä teidän veljienne joukosta (Häntä kuunnelkaa.)'.

38 Hän on se, joka seurakunnassa, erämaassa, oli enkelin kanssa, joka puhui hänelle Siinain vuorella, ja oli myös isiemme kanssa; ja hän sai eläviä sanoja meille annettaviksi.

39 Mutta häntä meidän isämme eivät tahtoneet totella, vaan työnsivät hänet pois ja kääntyivät sydämessänsä jälleen Egyptiin,

40 sanoen Aaronille: 'Tee meille jumalia, jotka käyvät meidän edellämme, sillä me emme tiedä, mitä on tapahtunut Moosekselle, hänelle, joka johdatti meidät Egyptin maasta'.

41 Ja he tekivät niinä päivinä vasikan ja toivat uhreja epäjumalalleen ja riemuitsivat kättensä töistä.

42 Mutta Jumala kääntyi heistä

said unto the children of Israel, A prophet shall the Lord your God raise up unto you of your brethren, like unto me; him shall ye hear.

38. This is he, that was in the church in the wilderness with the angel which spake to him in the mount Sina, and with our fathers: who received the lively oracles to give unto us:

39. To whom our fathers would not obey, but thrust him from them, and in their hearts turned back again into Egypt,

40. Saying unto Aaron, Make us gods to go before us: for as for this Moses, which brought us out of the land of Egypt, we wot not what is become of him.

41. And they made a calf in those days, and offered sacrifice unto the idol, and rejoiced in the works of their own hands.

42. Then God turned, and gave

Kindern Israel gesagt hat: "Einen Propheten wird euch der HERR, euer Gott, erwecken aus euren Brüdern gleichwie mich; den sollt ihr hören."

38. Dieser ist's, der in der Gemeinde in der Wüste mit dem Engel war, der ihm redete auf dem Berge Sinai und mit unsern Vätern; dieser empfing lebendige Worte, uns zu geben;

39. welchem nicht wollten gehorsam werden eure Väter, sondern stießen ihn von sich und wandten sich um mit ihren Herzen nach Ägypten

40. und sprachen zu Aaron: Mache uns Götter, die vor uns hin gehen; denn wir wissen nicht, was diesem Mose, der uns aus dem Lande Ägypten geführt hat, widerfahren ist.

41. Und sie machten ein Kalb zu der Zeit und brachten dem Götzen Opfer und freuten sich der Werke ihrer Hände.

42. Aber Gott wandte sich und

pois ja hylkäsi heidät palvelemaan taivaan sotajoukkoa, niinkuin on kirjoitettu profeettain kirjassa: 'Toitteko te teurasuhreja ja muita uhreja minulle erämaassa neljänäkymmenenä vuotena, te, Israelin heimo?

43 Ette; vaan te kannoitte Molokin majaa ja Romfa jumalan tähteä, niitä kuvia, jotka te olitte tehneet kumarrettaviksenne. Sentähden minä siirrän teidät toiselle puolelle Babylonin.'

44 Todistuksen maja oli meidän isillämme erämaassa, niinkuin hän, joka puhui Moosekselle, oli määrännyt sen tehtäväksi, sen kaavan mukaan, minkä Mooses oli nähnyt.

45 Ja meidän isämme ottivat sen perintönä vastaan ja toivat sen Joosuan johdolla maahan, minkä he valtasivat pakanoilta, jotka Jumala karkoitti meidän isiemme tieltä. Näin oli Daavidin päiviin saakka.

them up to worship the host of heaven; as it is written in the book of the prophets, O ye house of Israel, have ye offered to me slain beasts and sacrifices by the space of forty years in the wilderness?

43. Yea, ye took up the tabernacle of Moloch, and the star of your god Remphan, figures which ye made to worship them: and I will carry you away beyond Babylon.

44. Our fathers had the tabernacle of witness in the wilderness, as he had appointed, speaking unto Moses, that he should make it according to the fashion that he had seen.

45. Which also our fathers that came after brought in with Jesus into the possession of the Gentiles, whom God drave out before the face of our fathers, unto the days of David;

gab sie dahin, das sie dienten des Himmels Heer; wie denn geschrieben steht in dem Buch der Propheten: "Habt ihr vom Hause Israel die vierzig Jahre in der Wüste mir auch je Opfer und Vieh geopfert?"

43. Und ihr nahmet die Hütte Molochs an und das Gestirn eures Gottes Remphan, die Bilder, die ihr gemacht hattet, sie anzubeten. Und ich will euch wegwerfen jenseit Babylon."

44. Es hatten unsre Väter die Hütte des Zeugnisses in der Wüste, wie ihnen das verordnet hatte, der zu Mose redete, daß er sie machen sollte nach dem Vorbilde, das er gesehen hatte; 45. welche unsre Väter auch annahmen und mit Josua in das Land brachten, das die Heiden innehatten, welche Gott ausstieß vor dem Angesicht unsrer Väter bis zur Zeit Davids.

46 Hän sai armon Jumalan edessä ja anoi, että hän saisi valmistaa majan Jaakobin Jumalalle.

47 Mutta Salomo hänelle huoneen rakensi.

48 Korkein ei kuitenkaan asu käsillä tehdyissä huoneissa; sillä näin sanoo profeetta:

49 'Taivas on minun valtaistuimeni ja maa minun jalkojeni astinlauta; minkäkaltaisen huoneen te minulle rakentaisitte, sanoo Herra, tai mikä paikka olisi minun leposijani?

50 Eikö minun käteni ole tätä kaikkea tehnyt?'

51 Te niskurit ja ympärileikkaamattomat sydämeltä ja korvilta, aina te vastustatte Pyhää Henkeä — niinkuin teidän isänne, niin tekin.

52 Ketä profeetoista eivät teidän isänne vainonneet? He tappoivat ne, jotka ennustivat sen

46. Who found favour before God, and desired to find a tabernacle for the God of Jacob.

47. But Solomon built him an house.

48. Howbeit the most High dwelleth not in temples made with hands; as saith the prophet,

49. Heaven is my throne, and earth is my footstool: what house will ye build me? saith the Lord: or what is the place of my rest?

50. Hath not my hand made all these things?

51. Ye stiffnecked and uncircumcised in heart and ears, ye do always resist the Holy Ghost: as your fathers did, so do ye.

52. Which of the prophets have not your fathers persecuted? and they have slain them which

46. Der fand Gnade bei Gott und bat, daß er eine Wohnung finden möchte für den Gott Jakobs.

47. Salomo aber baute ihm ein Haus.

48. Aber der Allerhöchste wohnt nicht in Tempeln, die mit Händen gemacht sind, wie der Prophet spricht:

49. Der Himmel ist mein Stuhl und die Erde meiner Füße Schemel; was wollt ihr mir denn für ein Haus bauen? spricht der HERR, oder welches ist die Stätte meiner Ruhe?

50. Hat nicht meine Hand das alles gemacht?"

51. Ihr Halsstarrigen und Unbeschnittenen an Herzen und Ohren, ihr widerstrebt allezeit dem Heiligen Geist, wie eure Väter also auch ihr.

52. Welchen Propheten haben eure Väter nicht verfolgt? Und sie haben getötet, die da zuvor

Vanhurskaan tulemista, jonka kavaltajiksi ja murhaajiksi te nyt olette tulleet,

53 te, jotka enkelien toimen kautta saitte lain, mutta ette sitä pitäneet."

54 Mutta kun he tämän kuulivat, viilsi se heidän sydäntänsä, ja he kiristelivät hänelle hampaitansa.

55 Mutta täynnä Pyhää Henkeä hän loi katseensa taivaaseen päin ja näki Jumalan kirkkauden ja Jeesuksen seisovan Jumalan oikealla puolella

56 ja sanoi: "Katso, minä näen taivaat auenneina ja Ihmisen Pojan seisovan Jumalan oikealla puolella".

57 Niin he huusivat suurella äänellä ja tukkivat korvansa ja karkasivat kaikki yhdessä hänen päällensä

58 ja ajoivat hänet ulos

shewed before of the coming of the Just One; of whom ye have been now the betrayers and murderers:

53. Who have received the law by the disposition of angels, and have not kept it.

54. When they heard these things, they were cut to the heart, and they gnashed on him with their teeth.

55. But he, being full of the Holy Ghost, looked up stedfastly into heaven, and saw the glory of God, and Jesus standing on the right hand of God,

56. And said, Behold, I see the heavens opened, and the Son of man standing on the right hand of God.

57. Then they cried out with a loud voice, and stopped their ears, and ran upon him with one accord,

58. And cast him out of the city,

verkündigten die Zukunft dieses Gerechten, dessen Verräter und Mörder ihr nun geworden seid.

53. Ihr habt das Gesetz empfangen durch der Engel Geschäfte, und habt's nicht gehalten.

54. Da sie solches hörten, ging's ihnen durchs Herz, und sie bissen die Zähne zusammen über ihn.

55. Wie er aber voll heiligen Geistes war, sah er auf gen Himmel und sah die Herrlichkeit Gottes und Jesum stehen zur Rechten Gottes

56. und sprach: Siehe, ich sehe den Himmel offen und des Menschen Sohn zur Rechten Gottes stehen.

57. Sie schrieen aber laut und hielten ihre Ohren zu und stürmten einmütig auf ihn ein, stießen ihn zur Stadt hinaus und steinigten ihn.

58. Und die Zeugen legten ihre

kaupungista ja kivittivät. Ja todistajat riisuivat vaippansa Saulus nimisen nuorukaisen jalkojen juureen.

59 Ja niin he kivittivät Stefanuksen, joka rukoili ja sanoi: "Herra Jeesus, ota minun henkeni!"

60 Ja hän laskeutui polvilleen ja huusi suurella äänellä: "Herra, älä lue heille syyksi tätä syntiä!" Ja sen sanottuaan hän nukkui pois.

and stoned him: and the witnesses laid down their clothes at a young man's feet, whose name was Saul.

59. And they stoned Stephen, calling upon God, and saying, Lord Jesus, receive my spirit.

60. And he kneeled down, and cried with a loud voice, Lord, lay not this sin to their charge. And when he had said this, he fell asleep.

Kleider ab zu den Füßen eines Jünglings, der hieß Saulus,

59. und steinigten Stephanus, der anrief und sprach: HERR Jesu, nimm meinen Geist auf!

60. Er kniete aber nieder und schrie laut: HERR, behalte ihnen diese Sünde nicht! Und als er das gesagt, entschlief er.

8 luku

Jerusalemossa nousee suuri vaino, johon Saulus ottaa osaa, ja seurakunnan jäsenet hajaantuvat 1 – 4 Filippus saarnaa menestyksellä Samarian kaupungissa, jossa Simon noitakin ottaa kasteen 5 – 13 Pietarin ja Johanneksen rukouksen ja käten päälle panemisen kautta Samarian uskovaiset saavat Pyhän Hengen. Simon tahtoo rahalla ostaa Jumalan lahjan, mutta saa Pietarilta kovat nuhteet 14 – 25 Filippus julistaa evankeliumia etiopialaiselle hoviherralle ja kastaa hänet 26 – 40.

1 Myös Saulus hyväksyi Stefanuksen surmaamisen. Ja sinä päivänä nousi suuri vaino Jerusalemin seurakuntaa

1. And Saul was consenting unto his death. And at that time there was a great persecution against the church which was at

1. Saulus aber hatte Wohlgefallen an seinem Tode. Es erhob sich aber zu der Zeit eine große Verfolgung über die

vastaan; ja kaikki hajaantuivat ympäri Juudean ja Samarian paikkakuntia, paitsi apostolit.

2 Ja muutamat jumalaapelkääväiset miehet hautasivat Stefanuksen ja pitivät hänelle suuret valittajaiset.

3 Mutta Saulus raateli seurakuntaa, kulki talosta taloon ja raastoi ulos miehiä ja naisia ja panetti heidät vankeuteen.

4 Ne, jotka näin olivat hajaantuneet, vaelsivat paikasta toiseen ja julistivat evankeliumin sanaa.

5 Ja Filippus meni Samarian kaupunkiin ja saarnasi heille Kristusta.

6 Ja kansa otti yksimielisesti vaarin siitä, mitä Filippus puhui, kun he kuulivat hänen sanansa ja näkivät ne tunnusteot, jotka hän teki.

7 Sillä monista, joissa oli

Jerusalem; and they were all scattered abroad throughout the regions of Judaea and Samaria, except the apostles.

2. And devout men carried Stephen to his burial, and made great lamentation over him.

3. As for Saul, he made havock of the church, entering into every house, and haling men and women committed them to prison.

4. Therefore they that were scattered abroad went every where preaching the word.

5. Then Philip went down to the city of Samaria, and preached Christ unto them.

6. And the people with one accord gave heed unto those things which Philip spake, hearing and seeing the miracles which he did.

7. For unclean spirits, crying with

Gemeinde zu Jerusalem; und sie zerstreuten sich alle in die Länder Judäa und Samarien, außer den Aposteln.

2. Es bestatteten aber Stephanus gottesfürchtige Männer und hielten eine große Klage über ihn.

3. Saulus aber verstörte die Gemeinde, ging hin und her in die Häuser und zog hervor Männer und Weiber und überantwortete sie ins Gefängnis.

4. Die nun zerstreut waren, gingen um und predigten das Wort.

5. Philippus aber kam hinab in eine Stadt in Samarien und predigte ihnen von Christo.

6. Das Volk aber hörte einmütig und fleißig zu, was Philippus sagte, und sah die Zeichen, die er tat.

7. Denn die unsauberen Geister

saastaisia henkiä, ne lähtivät pois huutaen suurella äänellä; ja moni halvattu ja rampa parani.

8 Ja syntyi suuri ilo siinä kaupungissa.

9 Mutta ennestään oli kaupungissa muuan mies, nimeltä Simon, joka harjoitti noituutta ja hämmästytti Samarian kansaa sanoen olevansa jokin suuri;

10 ja häntä kuuntelivat kaikki, pienet ja suuret, ja sanoivat: "Tämä mies on se Jumalan voima, jota kutsutaan 'suureksi'".

11 Ja he kuuntelivat häntä sentähden, että hän kauan aikaa oli noituuksillaan heitä hämmästyttänyt.

12 Mutta kun he nyt uskoivat Filippusta, joka julisti evankeliumia Jumalan valtakunnasta ja Jeesuksen Kristuksen nimestä, niin he ottivat kasteen, sekä miehet että

loud voice, came out of many that were possessed with them: and many taken with palsies, and that were lame, were healed.

8. And there was great joy in that city.

9. But there was a certain man, called Simon, which beforetime in the same city used sorcery, and bewitched the people of Samaria, giving out that himself was some great one:

10. To whom they all gave heed, from the least to the greatest, saying, This man is the great power of God.

11. And to him they had regard, because that of long time he had bewitched them with sorceries.

12. But when they believed Philip preaching the things concerning the kingdom of God, and the name of Jesus Christ, they were baptized, both men and women.

fuhren aus vielen Besessenen mit großem Geschrei; auch viele Gichtbrüchige und Lahme wurden gesund gemacht.

8. Und es ward eine große Freude in derselben Stadt.

9. Es war aber ein Mann, mit Namen Simon, der zuvor in der Stadt Zauberei trieb und bezauberte das samaritanische Volk und gab vor, er wäre etwas Großes.

10. Und sie sahen alle auf ihn, beide, klein und groß, und sprachen: Der ist die Kraft Gottes, die da groß ist.

11. Sie sahen aber darum auf ihn, daß er sie lange Zeit mit seiner Zauberei bezaubert hatte.

12. Da sie aber den Predigten des Philippus glaubten vom Reich Gottes und von dem Namen Jesu Christi, ließen sich taufen Männer und Weiber.

naiset.

13 Ja Simon itsekin uskoi, ja kasteen saatuansa hän pysytteli Filippuksen seurassa; ja nähdessään ihmeitä ja suuria, voimallisia tekoja hän hämmästy.

14 Mutta kun apostolit, jotka olivat Jerusalemissa, kuulivat, että Samaria oli ottanut vastaan Jumalan sanan, lähettivät he heidän tykönsä Pietarin ja Johanneksen.

15 Ja tultuaan sinne nämä rukoilivat heidän edestänsä, että he saisivat Pyhän Hengen; 16 sillä hän ei ollut vielä tullut yhteenkään heistä, vaan he olivat ainoastaan kastetut Herran Jeesuksen nimeen.

17 Silloin he panivat kätensä heidän päällensä, ja he saivat Pyhän Hengen.

18 Mutta kun Simon näki, että (Pyhä) Henki annettiin sille, jonka päälle apostolit panivat kätensä, toi hän heille rahaa

13. Then Simon himself believed also: and when he was baptized, he continued with Philip, and wondered, beholding the miracles and signs which were done.

14. Now when the apostles which were at Jerusalem heard that Samaria had received the word of God, they sent unto them Peter and John:

15. Who, when they were come down, prayed for them, that they might receive the Holy Ghost: 16. For as yet he was fallen upon none of them: only they were baptized in the name of the Lord Jesus.)

17. Then laid they their hands on them, and they received the Holy Ghost.

18. And when Simon saw that through laying on of the apostles' hands the Holy Ghost was given, he offered them money,

13. Da ward auch Simon gläubig und ließ sich taufen und hielt sich zu Philippus. Und als er sah die Zeichen und Taten, die da geschahen, verwunderte er sich.

14. Da aber die Apostel hörten zu Jerusalem, daß Samarien das Wort Gottes angenommen hatte, sandten sie zu ihnen Petrus und Johannes,

15. welche, da sie hinabkamen, beteten sie über sie, daß sie den Heiligen Geist empfangen. 16. (Denn er war noch auf keinen gefallen, sondern sie waren allein getauft auf den Namen Christi Jesu.)

17. Da legten sie die Hände auf sie, und sie empfangen den Heiligen Geist.

18. Da aber Simon sah, daß der Heilige Geist gegeben ward, wenn die Apostel die Hände auflegten, bot er ihnen Geld an

19 ja sanoi: "Antakaa minullekin se valta, että kenen päälle minä käteni panen, se saa Pyhän Hengen".

20 Mutta Pietari sanoi hänelle: "Menköt rahasi sinun kanssasi kadotukseen, koska luulet Jumalan lahjan olevan rahalla saatavissa.

21 Ei sinulla ole osaa eikä arpaa tähän sanaan, sillä sinun sydämesi ei ole oikea Jumalan edessä.

22 Tee siis parannus ja käänny tästä pahuudestasi ja rukoile Herraa, jos ehkä vielä sinun sydämesi ajatus sinulle anteeksi annetaan.

23 Sillä minä näen sinun olevan täynnä katkeruuden sappea ja kiinni vääryyden siteissä."

24 Niin Simon vastasi ja sanoi: "Rukoilkaa te minun edestäni Herraa, ettei minulle tapahtuisi mitään siitä, mitä te olette sanoneet".

25 Ja kun he olivat todistaneet ja

19. Saying, Give me also this power, that on whomsoever I lay hands, he may receive the Holy Ghost.

20. But Peter said unto him, Thy money perish with thee, because thou hast thought that the gift of God may be purchased with money.

21. Thou hast neither part nor lot in this matter: for thy heart is not right in the sight of God.

22. Repent therefore of this thy wickedness, and pray God, if perhaps the thought of thine heart may be forgiven thee.

23. For I perceive that thou art in the gall of bitterness, and in the bond of iniquity.

24. Then answered Simon, and said, Pray ye to the Lord for me, that none of these things which ye have spoken come upon me.

25. And they, when they had

19. und sprach: Gebt mir auch die Macht, daß, so ich jemand die Hände auflege, derselbe den Heiligen Geist empfangen.

20. Petrus aber sprach zu ihm: Daß du verdammt werdest mit deinem Gelde, darum daß du meinst, Gottes Gabe werde durch Geld erlangt!

21. Du wirst weder Teil noch Anfall haben an diesem Wort; denn dein Herz ist nicht rechtschaffen vor Gott.

22. Darum tue Buße für diese deine Bosheit und bitte Gott, ob dir vergeben werden möchte die Tücke deines Herzens.

23. Denn ich sehe, du bist voll bitterer Galle und verknüpft mit Ungerechtigkeit.

24. Da antwortete Simon und sprach: Bittet ihr den HERRN für mich, daß der keines über mich komme, davon ihr gesagt habt.

25. Sie aber, da sie bezeugt und

Herran sanaa puhuneet, palasivat he Jerusalemiin ja julistivat evankeliumia monessa Samarian kylässä.

26 Mutta Filippukselle puhui Herran enkeli sanoen: "Nouse ja mene puolipäivään päin sille tielle, joka vie Jerusalemista alas Gassaan ja on autio".

27 Ja hän nousi ja lähti. Ja katso, siellä kulki etiopialainen mies, Etiopian kuningattaren Kandaken hoviherra, mahtava mies ja koko hänen aarteistonsa hoitaja; hän oli tullut Jerusalemiin rukoilemaan

28 ja oli nyt paluumatkalla ja istui vaunuissaan ja luki profeetta Esaiasta.

29 Niin Henki sanoi Filippukselle: "Käy luo ja pysyttele lähellä noita vaunuja".

30 Niin Filippus juoksi luo ja kuuli hänen lukevan profeetta

testified and preached the word of the Lord, returned to Jerusalem, and preached the gospel in many villages of the Samaritans.

26. And the angel of the Lord spake unto Philip, saying, Arise, and go toward the south unto the way that goeth down from Jerusalem unto Gaza, which is desert.

27. And he arose and went: and, behold, a man of Ethiopia, an eunuch of great authority under Candace queen of the Ethiopians, who had the charge of all her treasure, and had come to Jerusalem for to worship,

28. Was returning, and sitting in his chariot read Esaias the prophet.

29. Then the Spirit said unto Philip, Go near, and join thyself to this chariot.

30. And Philip ran thither to him, and heard him read the prophet

geredet hatten das Wort des HERRN, wandten sich wieder um gen Jerusalem und predigten das Evangelium vielen samaritischen Flecken.

26. Aber der Engel des HERRN redete zu Philippus und sprach: Stehe auf und gehe gegen Mittag auf die Straße, die von Jerusalem geht hinab gen Gaza, die da wüst ist.

27. Und er stand auf und ging hin. Und siehe, ein Mann aus Mohrenland, ein Kämmerer und Gewaltiger der Königin Kandaze in Mohrenland, welcher war über ihre ganze Schatzkammer, der war gekommen gen Jerusalem, anzubeten,

28. und zog wieder heim und saß auf seinem Wagen und las den Propheten Jesaja.

29. Der Geist aber sprach zu Philippus: Gehe hinzu und halte dich zu diesem Wagen!

30. Da lief Philippus hinzu und hörte, daß er den Propheten

Esaiasta ja sanoi: "Ymmärrätkö myös, mitä luet?"

31 Niin hän sanoi: "Kuinka minä voisin ymmärtää, ellei kukaan minua opasta?" Ja hän pyysi Filippusta nousemaan ja istumaan viereensä.

32 Ja se kirjoitus, jota hän luki, oli tämä: "Niinkuin lammas hänet viedään teuraaksi; ja niinkuin karitsa on ääneti keritsijänsä edessä, niin ei hänkään suutansa avaa.

33 Hänen alentumisensa kautta hänen tuomionsa otetaan pois. Kuka kertoo hänen syntyperänsä? Sillä hänen elämänsä otetaan pois maan päältä."

34 Ja hoviherra kysyi Filippukselta sanoen: "Minä pyydän sinua: sano, kenestä profeetta puhuu näin, itsestäänkö vai jostakin toisesta?"

35 Niin Filippus avasi suunsa ja lähtien tästä kirjoituksesta julisti

Esaias, and said, Understandest thou what thou readest?

31. And he said, How can I, except some man should guide me? And he desired Philip that he would come up and sit with him.

32. The place of the scripture which he read was this, He was led as a sheep to the slaughter; and like a lamb dumb before his shearer, so opened he not his mouth:

33. In his humiliation his judgment was taken away: and who shall declare his generation? for his life is taken from the earth.

34. And the eunuch answered Philip, and said, I pray thee, of whom speaketh the prophet this? of himself, or of some other man?

35. Then Philip opened his mouth, and began at the same

Jesaja las, und sprach: Verstehst du auch, was du liesest?

31. Er aber sprach: Wie kann ich, so mich nicht jemand anleitet? Und ermahnte Philippus, daß er aufträte und setzte sich zu ihm.

32. Der Inhalt aber der Schrift, die er las, war dieser: "Er ist wie ein Schaf zur Schlachtung geführt; und still wie ein Lamm vor seinem Scherer, also hat er nicht aufgetan seinen Mund.

33. In seiner Niedrigkeit ist sein Gericht aufgehoben. Wer wird aber seines Lebens Länge ausreden? denn sein Leben ist von der Erde weggenommen."

34. Da antwortete der Kämmerer dem Philippus und sprach: Ich bitte dich, von wem redet der Prophet solches? von sich selber oder von jemand anders?

35. Philippus aber tat seinen Mund auf und fing von dieser

hänelle evankeliumia
Jeesuksesta.

36 Ja kulkiessaan tietä he tulivat veden ääreen; ja hoviherra sanoi: "Katso, tässä on vettä. Mikä estää kastamasta minua?"

37 (Niin Filippus sanoi hänelle: "Jos uskot koko sydämestäsi, niin se tapahtukoon". Hän vastasi ja sanoi: "Minä uskon, että Jeesus Kristus on Jumalan Poika".)

38 Ja hän käski pysäyttää vaunut, ja he astuivat kumpikin veteen, sekä Filippus että hoviherra, ja Filippus kastoi hänet.

39 Ja kun he olivat astuneet ylös vedestä, tempasi Herran Henki Filippuksen pois, eikä hoviherra häntä enää nähnyt. Ja hän jatkoi matkaansa iloiten.

40 Mutta Filippus tavattiin Asdodissa; ja hän vaelsi ympäri

scripture, and preached unto him Jesus.

36. And as they went on their way, they came unto a certain water: and the eunuch said, See, here is water; what doth hinder me to be baptized?

37. And Philip said, If thou believest with all thine heart, thou mayest. And he answered and said, I believe that Jesus Christ is the Son of God.

38. And he commanded the chariot to stand still: and they went down both into the water, both Philip and the eunuch; and he baptized him.

39. And when they were come up out of the water, the Spirit of the Lord caught away Philip, that the eunuch saw him no more: and he went on his way rejoicing.

40. But Philip was found at Azotus: and passing through he

Schrift an und predigte ihm das Evangelium von Jesu.

36. Und als sie zogen der Straße nach, kamen sie an ein Wasser. Und der Kämmerer sprach: Siehe, da ist Wasser; was hindert's, daß ich mich taufen lasse?

37. Philippus aber sprach: Glaubst du von ganzem Herzen, so mag's wohl sein. Er antwortete und sprach: Ich glaube, daß Jesus Christus Gottes Sohn ist.

38. Und er hieß den Wagen halten, und stiegen hinab in das Wasser beide, Philippus und der Kämmerer, und er taufte ihn.

39. Da sie aber heraufstiegen aus dem Wasser, rückte der Geist des HERRN Philippus hinweg, und der Kämmerer sah ihn nicht mehr; er zog aber seine Straße fröhlich.

40. Philippus aber ward gefunden zu Asdod und

ja julisti evankeliumia kaikissa kaupungeissa, kunnes tuli Kesareaan.

preached in all the cities, till he came to Caesarea.

wandelte umher und predigte allen Städten das Evangelium, bis daß er kam gen Cäsarea.

9 luku

Matkalla Damaskoon Saulus kääntyy Jeesuksen ilmestyessä hänelle 1 – 9, saa kasteen Ananiaalta 10 – 19, saarnaa Damaskossa 19 – 25 ja Jerusalemissa 26 – 30 Seurakunta vaurastuu 31 Pietari vaeltaa pyhien luona ja parantaa Lyddassa Aineaan 32 – 35 sekä herättää Jopessa Tabitan kuolleista 36 – 43. (V. – 22 vert. Ap.t.22:3 – 16 26:9:18.)

1 Mutta Saulus puuskui yhä uhkaa ja murhaa Herran opetuslapsia vastaan ja meni ylimmäisen papin luo

2 ja pyysi häneltä kirjeitä Damaskon synagoogille, että keitä hän vain löytäisi sen tien vaeltajia, miehiä tai naisia, ne hän saisi tuoda sidottuina Jerusalemiin.

3 Ja kun hän oli matkalla, tapahtui hänen lähestyessään Damaskoa, että yhtäkkiä valo taivaasta leimahti hänen ympärillensä;

4 ja hän kaatui maahan ja kuuli

1. And Saul, yet breathing out threatenings and slaughter against the disciples of the Lord, went unto the high priest,

2. And desired of him letters to Damascus to the synagogues, that if he found any of this way, whether they were men or women, he might bring them bound unto Jerusalem.

3. And as he journeyed, he came near Damascus: and suddenly there shined round about him a light from heaven:

4. And he fell to the earth, and

1. Saulus aber schnaubte noch mit Drohen und Morden wider die Jünger des HERRN und ging zum Hohenpriester

2. und bat ihn um Briefe gen Damaskus an die Schulen, auf daß, so er etliche dieses Weges fände, Männer und Weiber, er sie gebunden führte gen Jerusalem.

3. Und da er auf dem Wege war und nahe an Damaskus kam, umleuchtete ihn plötzlich ein Licht vom Himmel;

4. und er fiel auf die Erde und

äänen, joka sanoi hänelle: "Saul, Saul, miksi vainoat minua?"

5 Hän sanoi: "Kuka olet, herra?" Hän vastasi: "Minä olen Jeesus, jota sinä vainoat. (Työlästä on sinun potkia tutkainta vastaan.)"

6 Vavisten ja hämmästyneenä sanoi: "Herra, mitä tahdot minun tekevän?" Herra sanoi hänelle:) Mutta nouse ja mene kaupunkiin, niin sinulle sanotaan, mitä sinun pitää tekemän."

7 Ja miehet, jotka matkustivat hänen kanssansa, seisoivat mykistyneinä: he kuulivat kyllä äänen, mutta eivät ketään nähneet.

8 Niin Saulus nousi maasta; mutta kun hän avasi silmänsä, ei hän nähnyt mitään, vaan he taluttivat häntä kädestä ja veivät hänet Damaskoon.

9 Ja hän oli kolme päivää näkemätönnä, ei syönyt eikä juonut.

heard a voice saying unto him, Saul, Saul, why persecutest thou me

5. And he said, Who art thou, Lord And the Lord said, I am Jesus whom thou persecutest: it is hard for thee to kick against the pricks.

6. And he trembling and astonished said, Lord, what wilt thou have me to do? And the Lord said unto him, Arise, and go into the city, and it shall be told thee what thou must do.

7. And the men which journeyed with him stood speechless, hearing a voice, but seeing no man.

8. And Saul arose from the earth; and when his eyes were opened, he saw no man: but they led him by the hand, and brought him into Damascus.

9. And he was three days without sight, and neither did eat nor drink.

hörte eine Stimme, die sprach zu ihm: Saul, Saul, was verfolgst du mich?

5. Er aber sprach: HERR, wer bist du? Der HERR sprach: Ich bin Jesus, den du verfolgst. Es wird dir schwer werden, wider den Stachel zu lecken.

6. Und er sprach mit Zittern und Zagen: HERR, was willst du, daß ich tun soll? Der HERR sprach zu ihm: Stehe auf und gehe in die Stadt; da wird man dir sagen, was du tun sollst.

7. Die Männer aber, die seine Gefährten waren, standen und waren erstarrt; denn sie hörten die Stimme, und sahen niemand.

8. Saulus aber richtete sich auf von der Erde; und als er seine Augen auftat, sah er niemand. Sie nahmen ihn bei der Hand und führten ihn gen Damaskus;

9. und er war drei Tage nicht sehend und aß nicht und trank nicht.

10 Ja Damaskossa oli eräs opetuslapsi, nimeltä Ananias. Hänelle Herra sanoi näyssä: "Ananias!" Hän vastasi: "Katso, tässä olen, Herra".

11 Niin Herra sanoi hänelle: "Nouse ja mene sille kadulle, jota sanotaan Suoraksi kaduksi, ja kysy Juudaan talosta Saulus nimistä tarsolaista miestä. Sillä katso, hän rukoilee;

12 ja hän on nähnyt näyssä miehen, Ananias nimisen, tulevan sisälle ja panevan kätensä hänen päällensä, että hän saisi näkönsä jälleen."

13 Mutta Ananias vastasi: "Herra, minä olen monelta kuullut siitä miehestä, kuinka paljon pahaa hän on tehnyt sinun pyhillesi Jerusalemissa;

14 ja täälläkin hänellä on ylipapeilta valtuus vangita kaikki, jotka sinun nimeäsi avuksi huutavat".

15 Mutta Herra sanoi hänelle: "Mene; sillä hän on minulle

10. And there was a certain disciple at Damascus, named Ananias; and to him said the Lord in a vision, Ananias. And he said, Behold, I am here, Lord.

11. And the Lord said unto him, Arise, and go into the street which is called Straight, and enquire in the house of Judas for one called Saul, of Tarsus: for, behold, he prayeth,

12. And hath seen in a vision a man named Ananias coming in, and putting his hand on him, that he might receive his sight.

13. Then Ananias answered, Lord, I have heard by many of this man, how much evil he hath done to thy saints at Jerusalem:

14. And here he hath authority from the chief priests to bind all that call on thy name.

15. But the Lord said unto him, Go thy way: for he is a chosen

10. Es war aber ein Jünger zu Damaskus mit Namen Ananias; zu dem sprach der HERR im Gesicht: Ananias! Und er sprach: Hier bin ich, HERR.

11. Der HERR sprach zu ihm: Stehe auf und gehe in die Gasse, die da heißt "die gerade", und frage im Hause des Judas nach einem namens Saul von Tarsus; denn siehe, er betet,

12. und hat gesehen im Gesicht einen Mann mit Namen Ananias zu ihm hineinkommen und die Hand auf ihn legen, daß er wieder sehend werde.

13. Ananias aber antwortete: HERR, ich habe von vielen gehört von diesem Manne, wieviel Übles er deinen Heiligen getan hat zu Jerusalem;

14. und er hat allhier Macht von den Hohenpriestern, zu binden alle, die deinen Namen anrufen.

15. Der HERR sprach zu ihm: Gehe hin; denn dieser ist mir ein

valittu ase, kantamaan minun nimeäni pakanain ja kuningasten ja Israelin lasten eteen.

16 Sillä minä tahdon näyttää hänelle, kuinka paljon hänen pitää kärsimän minun nimeni tähden."

17 Niin Ananias meni ja astui huoneeseen, pani molemmat kätensä hänen päälleen ja sanoi: "Veljeni Saul, Herra lähetti minut — Jeesus, joka ilmestyi sinulle tiellä, jota tulit — että saisit näkösi jälleen ja tulisit täytetyksi Pyhällä Hengellä".

18 Ja heti putosivat hänen silmistään ikäänkuin suomukset, ja hän sai näkönsä ja nousi ja otti kasteen.

19 Ja kun hän nautti ruokaa, niin hän vahvistui. Ja hän oli opetuslasten seurassa Damaskossa jonkun aikaa.

vessel unto me, to bear my name before the Gentiles, and kings, and the children of Israel:

16. For I will shew him how great things he must suffer for my name's sake.

17. And Ananias went his way, and entered into the house; and putting his hands on him said, Brother Saul, the Lord, even Jesus, that appeared unto thee in the way as thou camest, hath sent me, that thou mightest receive thy sight, and be filled with the Holy Ghost.

18. And immediately there fell from his eyes as it had been scales: and he received sight forthwith, and arose, and was baptized.

19. And when he had received meat, he was strengthened. Then was Saul certain days with the disciples which were at Damascus.

ausgewähltes Rüstzeug, daß er meinen Namen trage vor den Heiden und vor den Königen und vor den Kindern von Israel.

16. Ich will ihm zeigen wieviel er leiden muß um meines Namens willen.

17. Und Ananias ging hin und kam in das Haus und legte die Hände auf ihn und sprach: Lieber Bruder Saul, der HERR hat mich gesandt (der dir erschienen ist auf dem Wege, da du her kamst), daß du wieder sehend und mit dem heiligen Geist erfüllt werdest.

18. Und alsobald fiel es von seinen Augen wie Schuppen, und er ward wieder sehend

19. und stand auf, ließ sich taufen und nahm Speise zu sich und stärkte sich. Saulus aber war eine Zeitlang bei den Jüngern zu Damaskus.

20 Ja kohta hän saarnasi synagoogissa Jeesusta, julistaen, että hän on Jumalan Poika.

21 Ja kaikki, jotka kuulivat, hämmästyivät ja sanoivat: "Eikö tämä ole se, joka Jerusalemissa tuhosi ne, jotka tätä nimeä avuksi huutavat? Ja eikö hän ole tullut tänne viedäksensä ne vangittuina ylipappien käsiin?"

22 Mutta Saulus sai yhä enemmän voimaa ja saattoi Damaskossa asuvat juutalaiset ymmälle näyttäen toteen, että Jeesus on Kristus.

23 Ja pitkän ajan kuluttua juutalaiset pitivät keskenään neuvoa tappaaksensa hänet.

24 Mutta heidän salahankkeensa tuli Sauluksen tietoon. Ja he vartioivat porttejakin yöt päivät, saadakseen hänet tapetuksi.

25 Mutta hänen opetuslapsensa ottivat hänet yöllä, päästivät

20. And straightway he preached Christ in the synagogues, that he is the Son of God.

21. But all that heard him were amazed, and said; Is not this he that destroyed them which called on this name in Jerusalem, and came hither for that intent, that he might bring them bound unto the chief priests?"

22. But Saul increased the more in strength, and confounded the Jews which dwelt at Damascus, proving that this is very Christ.

23. And after that many days were fulfilled, the Jews took counsel to kill him:

24. But their laying await was known of Saul. And they watched the gates day and night to kill him.

25. Then the disciples took him by night, and let him down by the

20. Und alsbald predigte er Christus in den Schulen, daß derselbe Gottes Sohn sei.

21. Sie entsetzten sich aber alle, die es hörten, und sprachen: Ist das nicht, der zu Jerusalem verstörte alle, die diesen Namen anrufen, und darum hergekommen, daß er sie gebunden führe zu den Hohenpriestern?

22. Saulus aber ward immer kräftiger und trieb die Juden in die Enge, die zu Damaskus wohnten, und bewährte es, daß dieser ist der Christus.

23. Und nach vielen Tagen hielten die Juden einen Rat zusammen, daß sie ihn töteten.

24. Aber es ward Saulus kundgetan, daß sie ihm nachstellten. Sie hüteten aber Tag und Nacht an den Toren, daß sie ihn töteten.

25. Da nahmen ihn die Jünger bei der Nacht und taten ihn

hänet muurin aukosta ja laskivat alas vasussa.

26 Ja kun hän oli tullut Jerusalemiin, yritti hän liittyä opetuslapsiin; mutta he kaikki pelkäsivät häntä, koska eivät uskoneet, että hän oli opetuslapsi.

27 Mutta Barnabas otti hänet turviinsa ja vei hänet apostolien tykö ja kertoi heille, kuinka Saulus tiellä oli nähnyt Herran, ja että Herra oli puhunut hänelle, ja kuinka hän Damaskossa oli rohkeasti julistanut Jeesuksen nimeä.

28 Ja niin hän kävi heidän keskuudessaan sisälle ja ulos Jerusalemissa ja julisti rohkeasti Herran (Jeesuksen) nimeä.

29 Ja hän puhui ja väitteli hellenistien kanssa; mutta he koettivat tappa hänet.

30 Kun veljet sen huomasivat, veivät he hänet Kesareaan ja lähettivät hänet sieltä Tarsoon.

wall in a basket.

26. And when Saul was come to Jerusalem, he assayed to join himself to the disciples: but they were all afraid of him, and believed not that he was a disciple.

27. But Barnabas took him, and brought him to the apostles, and declared unto them how he had seen the Lord in the way, and that he had spoken to him, and how he had preached boldly at Damascus in the name of Jesus.

28. And he was with them coming in and going out at Jerusalem.

29. And he spake boldly in the name of the Lord Jesus, and disputed against the Grecians: but they went about to slay him.

30. Which when the brethren knew, they brought him down to Caesarea, and sent him forth to

durch die Mauer und ließen ihn in einem Korbe hinab.

26. Da aber Saulus gen Jerusalem kam, versuchte er, sich zu den Jüngern zu tun; und sie fürchteten sich alle vor ihm und glaubten nicht, daß er ein Jünger wäre.

27. Barnabas aber nahm ihn zu sich und führte ihn zu den Aposteln und erzählte ihnen, wie er auf der Straße den HERRN gesehen und er mit ihm geredet und wie er zu Damaskus den Namen Jesus frei gepredigt hätte.

28. Und er war bei ihnen und ging aus und ein zu Jerusalem und predigte den Namen des HERRN Jesu frei.

29. Er redete auch und befragte sich mit den Griechen; aber sie stellten ihm nach, daß sie ihn töteten.

30. Da das die Brüder erfuhren, geleiteten sie ihn gen Cäsarea und schickten ihn gen Tarsus.

Tarsus.

31 Niin oli nyt seurakunnalla koko Juudeassa ja Galileassa ja Samariassa rauha; ja se rakentui ja vaelsi Herran pelossa ja lisääntyi Pyhän Hengen virvoittavasta vaikutuksesta.

31. Then had the churches rest throughout all Judaea and Galilee and Samaria, and were edified; and walking in the fear of the Lord, and in the comfort of the Holy Ghost, were multiplied.

31. So hatte nun die ganze Gemeinde Frieden durch ganz Judäa und Galiläa und Samarien und baute sich und wandelte in der Furcht des HERRN und ward erfüllt mit Trost des Heiligen Geistes.

32 Ja tapahtui, että Pietari, kiertäessään kaikkien luona, tuli myöskin niiden pyhien tykö, jotka asuivat Lyddassa.

32. And it came to pass, as Peter passed throughout all quarters, he came down also to the saints which dwelt at Lydda.

32. Es geschah aber, da Petrus durchzog allenthalben, daß er auch zu den Heiligen kam, die zu Lydda wohnten.

33 Siellä hän tapasi Aineas nimisen miehen, joka kahdeksan vuotta oli maannut vuoteessaan ja oli halvattu.

33. And there he found a certain man named Aeneas, which had kept his bed eight years, and was sick of the palsy.

33. Dasselbst fand er einen Mann mit Namen Äneas, acht Jahre lang auf dem Bette gelegen, der war gichtbrüchig.

34 Ja Pietari sanoi hänelle: "Aineas, Jeesus Kristus parantaa sinut; nouse ja korjaa vuoteesi". Ja kohta hän nousi.

34. And Peter said unto him, Aeneas, Jesus Christ maketh thee whole: arise, and make thy bed. And he arose immediately.

34. Und Petrus sprach zu ihm: Äneas, Jesus Christus macht dich gesund; stehe auf und bette dir selber! Und alsobald stand er auf.

35 Ja kaikki Lyddan ja Saaronin asukkaat näkivät hänet; ja he kääntyivät Herran tykö.

35. And all that dwelt at Lydda and Saron saw him, and turned to the Lord.

35. Und es sahen ihn alle, die zu Lydda und in Saron wohnten; die bekehrten sich zu dem HERRN.

36 Mutta Jopessa oli naisopetuslapsi, nimeltä Tabita, mikä kreikaksi käännettynä on:

36. Now there was at Joppa a certain disciple named Tabitha, which by interpretation is called

36. Zu Joppe aber war eine Jüngerin mit Namen Tabea (welches verdolmetscht heißt:

Dorkas; hän teki paljon hyviä töitä ja antoi runsaasti almuja.

37 Ja tapahtui niinä päivinä, että hän sairastui ja kuoli; ja he pesivät hänet ja panivat yläsaliin.

38 Ja koska Lydda oli lähellä Joppea, niin opetuslapset, kun kuulivat Pietarin olevan siellä, lähettivät kaksi miestä hänen luoksensa pyytämään: "Tule viipymättä meidän tykömme".

39 Niin Pietari nousi ja meni heidän kanssansa. Ja hänen sinne saavuttuaan he veivät hänet yläsaliin, ja kaikki lesket tulivat hänen luoksensa itkien ja näytellen hänelle ihokkaita ja vaippoja, joita Dorkas oli tehnyt, ollessaan heidän kanssansa.

40 Mutta Pietari toimitti kaikki ulos ja laskeutui polvilleen ja rukoi; ja hän kääntyi ruumiin

Dorkas: this woman was full of good works and almsdeeds which she did.

37. And it came to pass in those days, that she was sick, and died: whom when they had washed, they laid her in an upper chamber.

38. And forasmuch as Lydda was nigh to Joppa, and the disciples had heard that Peter was there, they sent unto him two men, desiring him that he would not delay to come to them.

39. Then Peter arose and went with them. When he was come, they brought him into the upper chamber: and all the widows stood by him weeping, and shewing the coats and garments which Dorkas made, while she was with them.

40. But Peter put them all forth, and kneeled down, and prayed; and turning him to the body said,

Rehe), die war voll guter Werke und Almosen, die sie tat.

37. Es begab sich aber zu der Zeit, daß sie krank ward und starb. Da wuschen sie dieselbe und legten sie auf den Söller.

38. Nun aber Lydda nahe bei Joppe ist, da die Jünger hörten, daß Petrus daselbst war, sandten sie zwei Männer zu ihm und ermahnten ihn, daß er sich's nicht ließe verdrießen, zu ihnen zu kommen.

39. Petrus aber stand auf und kam mit ihnen. Und als er hingekommen war, führten sie ihn hinauf auf den Söller, und traten um ihn alle Witwen, weinten und zeigten ihm die Röcke und Kleider, welche die Rehe machte, als sie noch bei ihnen war.

40. Und da Petrus sie alle hinausgetrieben hatte, kniete er nieder, betete und wandte sich

puoleen ja sanoi: "Tabita, nouse ylös!" Niin tämä avasi silmänsä, ja nähdessään Pietarin hän nousi istumaan.

Tabitha, arise. And she opened her eyes: and when she saw Peter, she sat up.

zu dem Leichnam und sprach: Tabea, stehe auf! Und sie tat ihre Augen auf; und da sie Petrus sah, setzte sie sich wieder.

41 Ja Pietari ojensi hänelle kätensä ja nosti hänet seisomaan ja kutsui sisään pyhät ja lesket ja asetti hänet elävänä heidän eteensä.

41. And he gave her his hand, and lifted her up, and when he had called the saints and widows, presented her alive.

41. Er aber gab ihr die Hand und richtete sie auf und rief die Heiligen und die Witwen und stellte sie lebendig dar.

42 Ja se tuli tiedoksi koko Joppessa, ja monet uskoivat Herraan.

42. And it was known throughout all Joppa; and many believed in the Lord.

42. Und es ward kund durch ganz Joppe, und viele wurden gläubig an den HERRN.

43 Ja Pietari viipyi Joppessa jonkun aikaa erään nahkuri Simonin luona.

43. And it came to pass, that he tarried many days in Joppa with one Simon a tanner.

43. Und es geschah, daß er lange Zeit zu Joppe blieb bei einem Simon, der ein Gerber war.

10 luku

Kornelius näkee näyssä enkelin, joka kehoittaa häntä haettamaan Pietarin Joppesta 1 – 8 Jumala kieltää näyssä Pietaria pitämästä pakanoita saastaisina 9 – 23, ja Pietari matkustaa Kesareaan Korneliuksen luo, joka kertoo näkynsä 23 – 33 Tästä Pietarille käy selväksi, että pakanatkin voivat olla Jumalalle otolliset, ja hän julistaa evankeliumia Kristuksesta 34 – 43; hänen vielä puhuessaan tulee Pyhä Henki kuulijain päälle, ja heidät kastetaan 44 – 48.

1 Ja Kesareassa oli mies,

1. There was a certain man in

1. Es war aber ein Mann zu

nimeltä Kornelius, sadanpäämies niin kutsutussa italialaisessa sotaväenosastossa.

2 Hän oli hurskas ja Jumalaa pelkääväinen, niinkuin koko hänen perhekuntansakin, ja antoi paljon almuja kansalle ja rukoili alati Jumalaa.

3 Hän näki selvästi näyssä, noin yhdeksännellä hetkellä päivästä, Jumalan enkelin, joka tuli sisään hänen tykönsä ja sanoi hänelle: "Kornelius!"

4 Tämä loi katseensa häneen ja sanoi peljästyneenä: "Mikä on, Herra?" Enkeli sanoi hänelle: "Sinun rukouksesi ja almusi ovat tulleet muistoon Jumalan edessä.

5 Niin lähetä nyt miehiä Joppeen noutamaan eräs Simon, jota myös Pietariksi kutsutaan;

6 hän majoilee nahkuri Simonin luona, jonka talo on meren rannalla." (Hän sanoo sinulle, mitä sinun on tehtävä.)"

7 Ja kun enkeli, joka Korneliusta

Caesarea called Cornelius, a centurion of the band called the Italian band,

2. A devout man, and one that feared God with all his house, which gave much alms to the people, and prayed to God alway.

3. He saw in a vision evidently about the ninth hour of the day an angel of God coming in to him, and saying unto him, Cornelius.

4. And when he looked on him, he was afraid, and said, What is it, Lord? And he said unto him, Thy prayers and thine alms are come up for a memorial before God.

5. And now send men to Joppa, and call for one Simon, whose surname is Peter:

6. He lodgeth with one Simon a tanner, whose house is by the sea side: he shall tell thee what thou oughtest to do.

7. And when the angel which

Cäsarea, mit Namen Kornelius, ein Hauptmann von der Schar, die da heißt die italische, 2. gottselig und gottesfürchtig samt seinem ganzen Hause, und gab dem Volk viel Almosen und betete immer zu Gott.

3. Der sah in einem Gesicht offenbarlich um die neunte Stunde am Tage einen Engel Gottes zu sich eingehen, der sprach zu ihm: Kornelius!

4. Er aber sah ihn an, erschrak und sprach: HERR, was ist's? Er aber sprach zu ihm: Deine Gebete und deine Almosen sind hinaufgekommen ins Gedächtnis vor Gott.

5. Und nun sende Männer gen Joppe und laß fordern Simon, mit dem Zunamen Petrus,

6. welcher ist zur Herberge bei einem Gerber Simon, des Haus am Meer liegt; der wird dir sagen, was du tun sollst.

7. Und da der Engel, der mit

puhutteli, oli mennyt pois, kutsui tämä kaksi palvelijaansa ja hurskaan sotamiehen uskollisimpiensa joukosta

spake unto Cornelius was departed, he called two of his household servants, and a devout soldier of them that waited on him continually;

Kornelius redete, hinweggegangen war, rief er zwei seiner Hausknechte und einen gottesfürchtigen Kriegsknecht von denen, die ihm aufwarteten,

8 ja kertoi heille kaikki ja lähetti heidät Joppeen.

8. And when he had declared all these things unto them, he sent them to Joppa.

8. und erzählte es ihnen alles und sandte sie gen Joppe.

9 Ja seuraavana päivänä, kun he olivat matkalla ja lähestyivät kaupunkia, nousi Pietari noin kuudennen hetken vaiheilla katolle rukoilemaan.

9. On the morrow, as they went on their journey, and drew nigh unto the city, Peter went up upon the housetop to pray about the sixth hour:

9. Des anderen Tages, da diese auf dem Wege waren, und nahe zur Stadt kamen, stieg Petrus hinauf auf den Söller, zu beten, um die sechste Stunde.

10 Ja hänen tuli nälkä, ja hän halusi ruokaa. Mutta sitä valmistettaessa hän joutui hurmoksiin.

10. And he became very hungry, and would have eaten: but while they made ready, he fell into a trance,

10. Und als er hungrig ward, wollte er essen. Da sie ihm aber zubereiteten, ward er entzückt

11 Ja hän näki taivaan avoinna ja tulevan alas astian, ikäänkuin suuren liinavaatteen, joka neljästä kulmastaan laskettiin maahan.

11. And saw heaven opened, and a certain vessel descending unto him, as it had been a great sheet knit at the four corners, and let down to the earth:

11. und sah den Himmel aufgetan und herniederfahren zu ihm ein Gefäß wie ein großes leinenes Tuch, an vier Zipfeln gebunden, und es ward niedergelassen auf die Erde.

12 Ja siinä oli kaikkinaisia maan nelijalkaisia ja matelijoita ja taivaan lintuja.

12. Wherein were all manner of fourfooted beasts of the earth, and wild beasts, and creeping

12. Darin waren allerlei vierfüßige Tiere der Erde und wilde Tiere und Gewürm und

13 Ja tuli ääni, joka sanoi hänelle: "Nouse, Pietari, teurasta ja syö".

14 Mutta Pietari sanoi: "En suinkaan, Herra; sillä en minä ole ikinä syönyt mitään epäpyhää enkä saastaista".

15 Ja taas ääni sanoi hänelle toistamiseen: "Minkä Jumala on puhdistanut, sitä älä sinä sano epäpyhäksi".

16 Tämä tapahtui kolme kertaa; sitten astia otettiin kohta ylös taivaaseen.

17 Ja kun Pietari oli epätietoinen siitä, mitä hänen näkemänsä näky mahtoi merkitä, niin katso, ne miehet, jotka Kornelius oli lähettänyt ja jotka kyselemällä olivat löytäneet Simonin talon, seisoivat portilla

18 ja tiedustelivat kuuluvalla äänellä, majailiko siellä Simon, jota myös Pietariksi kutsuttiin.

things, and fowls of the air.

13. And there came a voice to him, Rise, Peter; kill, and eat.

14. But Peter said, Not so, Lord; for I have never eaten any thing that is common or unclean.

15. And the voice spake unto him again the second time, What God hath cleansed, that call not thou common.

16. This was done thrice: and the vessel was received up again into heaven.

17. Now while Peter doubted in himself what this vision which he had seen should mean, behold, the men which were sent from Cornelius had made enquiry for Simon's house, and stood before the gate,

18. And called, and asked whether Simon, which was surnamed Peter, were lodged there.

Vögel des Himmels.

13. Und es geschah eine Stimme zu ihm: Stehe auf, Petrus, schlachte und iß!

14. Petrus aber sprach: O nein, HERR; denn ich habe noch nie etwas Gemeines oder Unreines gegessen.

15. Und die Stimme sprach zum andernmal zu ihm: Was Gott gereinigt hat, das mache du nicht gemein.

16. Und das geschah zu drei Malen; und das Gefäß ward wieder aufgenommen gen Himmel.

17. Als aber Petrus sich in sich selbst bekümmerte, was das Gesicht wäre, das er gesehen hatte, siehe, da fragten die Männer, von Kornelius gesandt, nach dem Hause Simons und standen an der Tür,

18. riefen und forschten, ob Simon, mit dem Zunamen Petrus, allda zur Herberge wäre.

19 Kun Pietari yhä mietti tuota näkyä, sanoi Henki hänelle: "Katso, kaksi miestä etsii sinua;

20 niin nouse nyt, astu alas ja mene arvelematta heidän kanssaan, sillä minä olen heidät lähettänyt".

21 Niin Pietari meni alas miesten tykö (jotka Kornelius oli lähettänyt hänen luokseen) ja sanoi: "Katso, minä olen se, jota te etsitte; mitä varten te olette tulleet?"

22 He sanoivat: "Sadapäällikö Kornelius, hurskas ja Jumalaa pelkäävä mies, josta koko Juudan kansa todistaa hyvää, on pyhältä enkeliltä ilmestyksessä saanut käskyn haettaa sinut kotiinsa ja kuulla, mitä sinulla on sanottavaa".

23 Niin hän kutsui heidät sisään ja piti heitä vierainansa. Seuraavana päivänä Pietari nousi ja lähti heidän kanssaan, ja

19. While Peter thought on the vision, the Spirit said unto him, Behold, three men seek thee.

20. Arise therefore, and get thee down, and go with them, doubting nothing: for I have sent them.

21. Then Peter went down to the men which were sent unto him from Cornelius; and said, Behold, I am he whom ye seek: what is the cause wherefore ye are come?

22. And they said, Cornelius the centurion, a just man, and one that feareth God, and of good report among all the nation of the Jews, was warned from God by an holy angel to send for thee into his house, and to hear words of thee.

23. Then called he them in, and lodged them. And on the morrow Peter went away with them, and certain brethren from Joppa

19. Indem aber Petrus nachsann über das Gesicht, sprach der Geist zu ihm: Siehe, drei Männer suchen dich;

20. aber stehe auf, steig hinab und zieh mit ihnen und zweifle nicht; denn ich habe sie gesandt.

21. Da stieg Petrus hinab zu den Männern, die von Kornelius zu ihm gesandt waren, und sprach: Siehe, ich bin's, den ihr sucht; was ist die Sache, darum ihr hier seid?

22. Sie aber sprachen: Kornelius, der Hauptmann, ein frommer und gottesfürchtiger Mann und gutes Gerüchts bei dem ganzen Volk der Juden, hat Befehl empfangen von einem heiligen Engel, daß er dich sollte fordern lassen in sein Haus und Worte von dir hören.

23. Da rief er sie hinein und beherbergte sie. Des anderen Tages zog Petrus aus mit ihnen, und etliche Brüder von Joppe

muutamat veljet Joppesta seurasivat hänen mukanaan.

24 Ja sen jälkeisenä päivänä he saapuivat Kesareaan; ja Kornelius odotti heitä ja oli kutsunut koolle sukulaisensa ja lähimmät ystävänsä.

25 Ja kun Pietari oli astumassa sisään, meni Kornelius häntä vastaan, lankesi hänen jalkojensa juureen ja kumartui maahan.

26 Mutta Pietari nosti hänet ylös sanoen: "Nouse; minäkin olen ihminen".

27 Ja puhellen hänen kanssaan hän meni sisään ja tapasi monta koolla.

28 Ja hän sanoi heille: "Te tiedätte, että on luvatonta juutalaisen miehen seurustella vierasheimoisien kanssa tai mennä hänen tykönsä; mutta minulle Jumala on osoittanut, etten saa sanoa ketään ihmistä epäpyhäksi enkä saastaiseksi.

accompanied him.

24. And the morrow after they entered into Caesarea. And Cornelius waited for them, and had called together his kinsmen and near friends.

25. And as Peter was coming in, Cornelius met him, and fell down at his feet, and worshipped him.

26. But Peter took him up, saying, Stand up; I myself also am a man.

27. And as he talked with him, he went in, and found many that were come together.

28. And he said unto them, Ye know how that it is an unlawful thing for a man that is a Jew to keep company, or come unto one of another nation; but God hath shewed me that I should not call any man common or unclean.

gingen mit ihm.

24. Und des andern Tages kamen sie gen Cäsarea. Kornelius aber wartete auf sie und hatte zusammengerufen seine Verwandten und Freunde.

25. Und als Petrus hineinkam, ging ihm Kornelius entgegen und fiel zu seinen Füßen und betete ihn an.

26. Petrus aber richtete ihn auf und sprach: Stehe auf, ich bin auch ein Mensch.

27. Und als er sich mit ihm besprochen hatte, ging er hinein und fand ihrer viele, die zusammengekommen waren.

28. Und er sprach zu ihnen: Ihr wisset, wie es ein unerlaubtes Ding ist einem jüdischen Mann, sich zu tun oder zu kommen zu einem Fremdling; aber Gott hat mir gezeigt, keinen Menschen gemein oder unrein zu heißen.

29 Sentähden minä vastaansanomatta tulinkin, kun minua noudettiin. Ja nyt minä kysyn: mitä varten te olette minut noutaneet?"

30 Ja Kornelius sanoi: "Neljä päivää sitten, juuri tähän aikaan päivästä, minä kotonani rukoilin tällä yhdeksännellä hetkellä, ja katso, edessäni seisoj mies loistavissa vaatteissa

31 ja sanoi: 'Kornelius, sinun rukouksesi on kuultu, ja sinun almusi ovat tulleet muistoon Jumalan edessä.

32 Niin lähetä nyt Joppeen ja kutsu tykösi Simon, jota myös Pietariksi kutsutaan; hän majailee nahkuri Simonin talossa meren rannalla.' (Tultuaan hän puhuu sinulle.)'

33 Sentähden minä lähetin heti sinulle sanan, ja sinä teit hyvin, kun tulit. Nyt olemme siis tässä kaikki Jumalan edessä,

29. Therefore came I unto you without gainsaying, as soon as I was sent for: I ask therefore for what intent ye have sent for me?"

30. And Cornelius said, Four days ago I was fasting until this hour; and at the ninth hour I prayed in my house, and, behold, a man stood before me in bright clothing,

31. And said, Cornelius, thy prayer is heard, and thine alms are had in remembrance in the sight of God.

32. Send therefore to Joppa, and call hither Simon, whose surname is Peter; he is lodged in the house of one Simon a tanner by the sea side: who, when he cometh, shall speak unto thee.

33. Immediately therefore I sent to thee; and thou hast well done that thou art come. Now therefore are we all here present

29. Darum habe ich mich nicht geweigert zu kommen, als ich ward hergefördert. So frage ich euch nun, warum ihr mich habt lassen fordern?"

30. Kornelius sprach: Ich habe vier Tage gefastet, bis an diese Stunde, und um die neunte Stunde betete ich in meinen Hause. Und siehe, da stand ein Mann vor mir in einem hellen Kleid

31. und sprach: Kornelius, dein Gebet ist erhört, und deiner Almosen ist gedacht worden vor Gott.

32. So sende nun gen Joppe und laß herrufen einen Simon, mit dem Zunamen Petrus, welcher ist zur Herberge in dem Hause des Gerbers Simon an dem Meer; der wird, wenn er kommt, mit dir reden.

33. Da sandte ich von Stund an zu dir; und du hast wohl getan, daß du gekommen bist. Nun sind wir alle hier gegenwärtig vor

kuullaksemme kaiken, mitä Herra on käskenyt sinun puhua."

34 Niin Pietari avasi suunsa ja sanoi: "Nyt minä totisesti käsitän, ettei Jumala katso henkilöön,

35 vaan että jokaisessa kansassa se, joka häntä pelkää ja tekee vanhurskautta, on hänelle otollinen.

36 Sen sanan, jonka hän lähetti Israelin lapsille, julistaen evankeliumia rauhasta Jeesuksessa Kristuksessa, joka on kaikkien Herra,

37 sen sanan, joka lähtien Galileasta on levinnyt koko Juudeaan, sen kasteen jälkeen, jota Johannes saarnasi, sen te tiedätte;

38 te tiedätte, kuinka Jumala Pyhällä Hengellä ja voimalla oli voidellut Jeesuksen Nasaretilaisen, hänet, joka vaelsi ympäri ja teki hyvää ja paransi

before God, to hear all things that are commanded thee of God.

34. Then Peter opened his mouth, and said, Of a truth I perceive that God is no respecter of persons:

35. But in every nation he that feareth him, and worketh righteousness, is accepted with him.

36. The word which God sent unto the children of Israel, preaching peace by Jesus Christ: (he is Lord of all:)

37. That word, I say, ye know, which was published throughout all Judaea, and began from Galilee, after the baptism which John preached;

38. How God anointed Jesus of Nazareth with the Holy Ghost and with power: who went about doing good, and healing all that were oppressed of the devil; for

Gott, zu hören alles, was dir von Gott befohlen ist.

34. Petrus aber tat seinen Mund auf und sprach: Nun erfahr ich mit der Wahrheit, daß Gott die Person nicht ansieht;

35. sondern in allerlei Volk, wer ihn fürchtet und recht tut, der ist ihm angenehm.

36. Ihr wißt wohl von der Predigt, die Gott zu den Kindern Israel gesandt hat, und daß er hat den Frieden verkündigen lassen durch Jesum Christum (welcher ist ein HERR über alles),

37. die durchs ganze jüdische Land geschehen ist und angegangen in Galiläa nach der Taufe, die Johannes predigte:

38. wie Gott diesen Jesus von Nazareth gesalbt hat mit dem heiligen Geist und Kraft; der umhergezogen ist und hat wohlgetan und gesund gemacht

kaikki perkeleen valtaan joutuneet; sillä Jumala oli hänen kanssansa.

39 Ja me olemme kaiken sen todistajat, mitä hän teki juutalaisten maassa ja Jerusalemissa; ja hänet he ripustivat puuhun ja tappoivat.

40 Hänet Jumala herätti kolmantena päivänä ja antoi hänen ilmestyä,

41 ei kaikelle kansalle, vaan Jumalan ennen valitseville todistajille, meille, jotka söimme ja joimme hänen kanssaan sen jälkeen, kuin hän oli kuolleista nousut.

42 Ja hän käski meidän saarnata kansalle ja todistaa, että hän on se, jonka Jumala on asettanut elävien ja kuolleitten tuomariksi.

43 Hänestä kaikki profeetat todistavat, että jokainen, joka uskoo häneen, saa synnit anteeksi hänen nimensä kautta."

God was with him.

39. And we are witnesses of all things which he did both in the land of the Jews, and in Jerusalem; whom they slew and hanged on a tree:

40. Him God raised up the third day, and shewed him openly;

41. Not to all the people, but unto witnesses chosen before of God, even to us, who did eat and drink with him after he rose from the dead.

42. And he commanded us to preach unto the people, and to testify that it is he which was ordained of God to be the Judge of quick and dead.

43. To him give all the prophets witness, that through his name whosoever believeth in him shall receive remission of sins.

alle, die vom Teufel überwältigt waren; denn Gott war mit ihm.

39. Und wir sind Zeugen alles des, das er getan hat im jüdischen Lande und zu Jerusalem. Den haben sie getötet und an ein Holz gehängt.

40. Den hat Gott auferweckt am dritten Tage und ihn lassen offenbar werden,

41. nicht allem Volk, sondern uns, den vorerwählten Zeugen von Gott, die wir mit ihm gegessen und getrunken haben, nachdem er auferstanden war von den Toten.

42. Und hat uns geboten, zu predigen dem Volk und zu zeugen, daß er ist verordnet von Gott zum Richter der Lebendigen und der Toten.

43. Von diesem zeugen alle Propheten, daß durch seinen Namen alle, die an ihn glauben, Vergebung der Sünden empfangen sollen.

44 Kun Pietari vielä näitä puhui, tuli Pyhä Henki kaikkien päälle, jotka puheen kuulivat.

45 Ja kaikki ne uskovaiset, jotka olivat ympärileikatut ja olivat tulleet Pietarin mukana, hämmästyivät sitä, että Pyhän Hengen lahja vuodatettiin pakanoihinkin,

46 sillä he kuulivat heidän puhuvan kielillä ja ylistävän Jumalaa. Silloin Pietari vastasi: 47 ”Ei kaiketi kukaan voi kieltää kastamasta vedellä näitä, jotka ovat saaneet Pyhän Hengen niinkuin mekin?”

48 Ja hän käski kastaa heidät Jeesuksen Kristuksen nimeen. Silloin he pyysivät häntä viipymään siellä muutamia päiviä.

44. While Peter yet spake these words, the Holy Ghost fell on all them which heard the word.

45. And they of the circumcision which believed were astonished, as many as came with Peter, because that on the Gentiles also was poured out the gift of the Holy Ghost.

46. For they heard them speak with tongues, and magnify God. Then answered Peter, 47. Can any man forbid water, that these should not be baptized, which have received the Holy Ghost as well as we?

48. And he commanded them to be baptized in the name of the Lord. Then prayed they him to tarry certain days.

44. Da Petrus noch diese Worte redete, fiel der heilige Geist auf alle, die dem Wort zuhörten.

45. Und die Gläubigen aus den Juden, die mit Petrus gekommen waren, entsetzten sich, daß auch auf die Heiden die Gabe des heiligen Geistes ausgegossen ward;

46. denn sie hörten, daß sie mit Zungen redeten und Gott hoch priesen. Da antwortete Petrus: 47. Mag auch jemand das Wasser wehren, daß diese nicht getauft werden, die den heiligen Geist empfangen haben gleichwie auch wir?

48. Und befahl, sie zu taufen in dem Namen des HERRN. Da baten sie ihn, daß er etliche Tage dableibe.

syntyy Antiokissa 19 – 21, jonne Barnabas ja Saulus asettuvat opettamaan 22 – 26 Agabus ennustaa yleistä nälänhätää, jonka tultua Antiokian kristityt lähettävät avustusta Jerusalemiin 27 – 30.

1 Ja apostolit ja veljet ympäri Juudeaa kuulivat, että pakanatkin olivat ottaneet vastaan Jumalan sanan.

1. And the apostles and brethren that were in Judaea heard that the Gentiles had also received the word of God.

1. Es kam aber vor die Apostel und Brüder, die in dem jüdischen Lande waren, daß auch die Heiden hätten Gottes Wort angenommen.

2 Ja kun Pietari tuli Jerusalemiin, ahdistelivat ympärileikatut häntä

2. And when Peter was come up to Jerusalem, they that were of the circumcision contended with him,

2. Und da Petrus hinaufkam gen Jerusalem, zankten mit ihm, die aus den Juden waren,

3 sanoen: "Sinä olet käynyt ympärileikkaamattomien miesten luona ja syönyt heidän kanssansa".

3. Saying, Thou wentest in to men uncircumcised, and didst eat with them.

3. und sprachen: Du bist eingegangen zu den Männern, die unbeschnitten sind, und hast mit ihnen gegessen.

4 Niin Pietari selitti heille alusta alkaen asiat järjestänsä ja sanoi:

4. But Peter rehearsed the matter from the beginning, and expounded it by order unto them, saying,

4. Petrus aber hob an und erzählte es ihnen nacheinander her und sprach:

5 Minä olin Joppen kaupungissa ja rukoilin; silloin minä näin hurmoksissa näyn: tuli alas astia, ikäänkuin suuri liinavaate, joka neljästä kulmastaan laskettiin taivaasta, ja se tuli aivan minun eteeni.

5. I was in the city of Joppa praying: and in a trance I saw a vision, A certain vessel descend, as it had been a great sheet, let down from heaven by four corners; and it came even to me:

5. Ich war in der Stadt Joppe im Gebete und war entzückt und sah ein Gesicht, nämlich ein Gefäß herniederfahren, wie ein großes leinenes Tuch mit vier Zipfeln, und niedergelassen vom Himmel, das kam bis zu mir.

6 Ja kun minä katsoin sitä tarkasti, näin minä siinä maan nelijalkaisia ja petoja ja matelijoita ja taivaan lintuja.

7 Ja minä kuulin myös äänen, joka sanoi minulle: 'Nouse, Pietari, teurasta ja syö'.

8 Mutta minä sanoin: 'En suinkaan, Herra; sillä ei mitään epäpyhää eikä saastaista ole koskaan minun suuhuni tullut'.

9 Niin vastasi ääni taivaasta toistamiseen ja sanoi: 'Minkä Jumala on puhdistanut, sitä älä sinä sano epäpyhäksi'.

10 Ja tämä tapahtui kolme kertaa; sitten vedettiin kaikki taas ylös taivaaseen.

11 Ja katso, samassa seisoivat sen talon edessä, jossa me olimme, kolme miestä, jotka Kesareasta oli lähetetty minun luokseni.

12 Ja Henki käski minun mennä arvelematta heidän kanssansa;

6. Upon the which when I had fastened mine eyes, I considered, and saw fourfooted beasts of the earth, and wild beasts, and creeping things, and fowls of the air.

7. And I heard a voice saying unto me, Arise, Peter; slay and eat.

8. But I said, Not so, Lord: for nothing common or unclean hath at any time entered into my mouth.

9. But the voice answered me again from heaven, What God hath cleansed, that call not thou common.

10. And this was done three times: and all were drawn up again into heaven.

11. And, behold, immediately there were three men already come unto the house where I was, sent from Caesarea unto me.

12. And the Spirit bade me go with them, nothing doubting.

6. Darein sah ich und ward gewahr und sah vierfüßige Tiere der Erde und wilde Tiere und Gewürm und Vögel des Himmels.

7. Ich hörte aber eine Stimme, die sprach zu mir: Stehe auf, Petrus, schlachte und iß!

8. Ich aber sprach: O nein, HERR; denn es ist nie etwas Gemeines oder Unreines in meinen Mund gegangen.

9. Aber die Stimme antwortete mir zum andernmal vom Himmel: Was Gott gereinigt hat, das mache du nicht gemein.

10. Das geschah aber dreimal; und alles ward wieder hinauf gen Himmel gezogen.

11. Und siehe von Stund an standen drei Männer vor dem Hause, darin ich war, gesandt von Cäsarea zu mir.

12. Der Geist aber sprach zu mir, ich sollte mit ihnen gehen und

ja myös nämä kuusi veljeä lähtivät minun kanssani. Me menimme sen miehen taloon, 13 ja hän kertoi meille, kuinka hän oli nähnyt enkelin seisovan hänen huoneessaan ja sanovan: 'Lähetä Joppeen noutamaan Simon, jota myös Pietariksi kutsutaan;

14 hän on puhuva sinulle sanoja, joiden kautta sinä pelastut, ja koko sinun perhekuntasi'.

15 Ja kun minä rupesin puhumaan, tuli Pyhä Henki heidän päällensä, niinkuin alussa meidänkin päällemme.

16 Silloin minä muistin Herran sanan, jonka hän sanoi: 'Johannes kastoi vedellä, mutta teidät kastetaan Pyhällä Hengellä'.

17 Koska siis Jumala antoi yhtäläisen lahjan heille kuin meillekin, kun olimme uskoneet Herraan Jeesukseen Kristukseen, niin mikä olin minä

Moreover these six brethren accompanied me, and we entered into the man's house: 13. And he shewed us how he had seen an angel in his house, which stood and said unto him, Send men to Joppa, and call for Simon, whose surname is Peter;

14. Who shall tell thee words, whereby thou and all thy house shall be saved.

15. And as I began to speak, the Holy Ghost fell on them, as on us at the beginning.

16. Then remembered I the word of the Lord, how that he said, John indeed baptized with water; but ye shall be baptized with the Holy Ghost.

17. Forasmuch then as God gave them the like gift as he did unto us, who believed on the Lord Jesus Christ; what was I, that I could withstand God?

nicht zweifeln. Es kamen aber mit mir diese sechs Brüder, und wir gingen in des Mannes Haus. 13. Und er verkündigte uns, wie er gesehen hätte einen Engel in seinem Hause stehen, der zu ihm gesprochen hätte: Sende Männer gen Joppe und laß fordern den Simon, mit dem Zunamen Petrus;

14. der wird dir Worte sagen, dadurch du selig werdest und dein ganzes Haus.

15. Indem aber ich anfang zu reden, fiel der heilige Geist auf sie gleichwie auf uns am ersten Anfang.

16. Da dachte ich an das Wort des HERRN, als er sagte: "Johannes hat mit Wasser getauft; ihr aber sollt mit dem heiligen Geist getauft werden."

17. So nun Gott ihnen die gleiche Gabe gegeben hat wie auch uns, die da glauben an den HERRN Jesus Christus: wer war ich, daß ich konnte Gott wehren?

voidakseni estää Jumalaa?"

18 Tämän kuultuansa he rauhoittuivat ja ylistivät Jumalaa sanoen: "Niin on siis Jumala pakanoillekin antanut parannuksen elämäksi".

19 Ne, jotka olivat hajaantuneet sen ahdingon vuoksi, joka oli syntynyt Stefanuksen tähden, vaelsivat ympäri hamaan Foinikiaan ja Kyproon ja Antiokiaan saakka, mutta eivät puhuneet sanaa muille kuin ainoastaan juutalaisille.

20 Heidän joukossaan oli kuitenkin muutamia kyprolaisia ja kyreneläisiä miehiä, jotka, tultuaan Antiokiaan, puhuivat kreikkalaisillekin ja julistivat evankeliumia Herrasta Jeesuksesta.

21 Ja Herran käsi oli heidän kanssansa, ja suuri oli se joukko, joka uskoi ja kääntyi Herran puoleen.

22 Ja sanoma heistä tuli Jerusalemin seurakunnan

18. When they heard these things, they held their peace, and glorified God, saying, Then hath God also to the Gentiles granted repentance unto life.

19. Now they which were scattered abroad upon the persecution that arose about Stephen travelled as far as Phenice, and Cyprus, and Antioch, preaching the word to none but unto the Jews only.

20. And some of them were men of Cyprus and Cyrene, which, when they were come to Antioch, spake unto the Grecians, preaching the Lord Jesus.

21. And the hand of the Lord was with them: and a great number believed, and turned unto the Lord.

22. Then tidings of these things came unto the ears of the church

18. Da sie das hörten schwiegen sie still und lobten Gott und sprachen: So hat Gott auch den Heiden Buße gegeben zum Leben!

19. Die aber zerstreut waren in der Trübsal, so sich über Stephanus erhob, gingen umher bis gen Phönizien und Zypern und Antiochien und redeten das Wort zu niemand denn allein zu den Juden.

20. Es waren aber etliche unter ihnen, Männer von Zypern und Kyrene, die kamen gen Antiochien und redeten auch zu den Griechen und predigten das Evangelium vom HERRN Jesus.

21. Und die Hand des HERRN war mit ihnen, und eine große Zahl ward gläubig und bekehrte sich zu dem HERRN.

22. Es kam aber diese Rede von ihnen vor die Ohren der

korviin, ja he lähettivät Barnabaan Antiokiaan.

23 Ja kun hän saapui sinne ja näki Jumalan armon, niin hän iloitsi ja kehoitti kaikkia vakaalla sydämellä pysymään Herrassa.

24 Sillä hän oli hyvä mies ja täynnä Pyhää Henkeä ja uskoa. Ja Herralle lisääntyi paljon kansaa.

25 Niin hän lähti Tarsoon etsimään Saulusta, ja kun hän oli hänet löytänyt, toi hän hänet Antiokiaan.

26 Ja he vaikuttivat yhdessä kokonaisen vuoden seurakunnassa, ja niitä oli paljon, jotka saivat heiltä opetusta; ja Antiokiassa ruvettiin opetuslapsia ensiksi nimittämään kristityiksi.

27 Siihen aikaan tuli profeettoja Jerusalemista Antiokiaan.

which was in Jerusalem: and they sent forth Barnabas, that he should go as far as Antioch.

23. Who, when he came, and had seen the grace of God, was glad, and exhorted them all, that with purpose of heart they would cleave unto the Lord.

24. For he was a good man, and full of the Holy Ghost and of faith: and much people was added unto the Lord.

25. Then departed Barnabas to Tarsus, for to seek Saul:

26. And when he had found him, he brought him unto Antioch. And it came to pass, that a whole year they assembled themselves with the church, and taught much people. And the disciples were called Christians first in Antioch.

27. And in these days came prophets from Jerusalem unto Antioch.

Gemeinde zu Jerusalem; und sie sandten Barnabas, daß er hinginge bis gen Antiochien.

23. Dieser, da er hingekommen war und sah die Gnade Gottes, ward er froh und ermahnte sie alle, daß sie mit festem Herzen an dem HERRN bleiben wollten.

24. Denn er war ein frommer Mann, voll heiligen Geistes und Glaubens. Und es ward ein großes Volk dem HERRN zugetan.

25. Barnabas aber zog aus gen Tarsus, Saulus wieder zu suchen;

26. und da er ihn fand, führte er ihn gen Antiochien. Und sie blieben bei der Gemeinde ein ganzes Jahr und lehrten viel Volks; daher die Jünger am ersten zu Antiochien Christen genannt wurden.

27. In diesen Tagen kamen Propheten von Jerusalem gen Antiochien.

28 Ja eräs heistä, nimeltä Agabus, nousi ja antoi Hengen vaikutuksesta tiedoksi, että oli tuleva suuri nälkä kaikkeen maailmaan; ja se tulikin (keisari) Klaudiuksen aikana.

29 Niin opetuslapset päättivät kukin varojensa mukaan lähettää avustusta Juudeassa asuville veljille.

30 Ja niin he tekivätkin ja lähettivät sen vanhimmille Barnabaan ja Sauluksen käten kautta.

28. And there stood up one of them named Agabus, and signified by the Spirit that there should be great dearth throughout all the world: which came to pass in the days of Claudius Caesar.

29. Then the disciples, every man according to his ability, determined to send relief unto the brethren which dwelt in Judaea:

30. Which also they did, and sent it to the elders by the hands of Barnabas and Saul.

28. Und einer unter ihnen mit Namen Agabus stand auf und deutete durch den Geist eine große Teuerung, die da kommen sollte über den ganzen Kreis der Erde; welche geschah unter dem Kaiser Klaudius.

29. Aber unter den Jüngern beschloß ein jeglicher, nach dem er vermochte, zu senden eine Handreichung den Brüdern, die in Judäa wohnten;

30. wie sie denn auch taten, und schickten's zu den Ältesten durch die Hand Barnabas und Saulus.

12 luku

Herodes mestauttaa Jaakobin ja vangituttaa Pietarin, jonka Herran enkeli vapauttaa 1 – 11 Pietari käy Markuksen äidin, Marian, talossa seurakuntalaisten luona 12 – 17 Herodes rankaisee vanginvartijoita 18, 19; hän ottaa itselleen jumalallisen kunnian ja saa surmansa 20 – 23 Jumalan sana leviää; Barnabas ja Saulus palaavat ja tuovat mukanaan Markuksen Jerusalemissa Antiokiaan 24, 25.

1 Siihen aikaan kuningas Herodes otatti muutamia

1. Now about that time Herod the king stretched forth his hands to

1. Um diese Zeit legte der König Herodes die Hände an etliche

seurakunnan jäseniä kiinni kiduttaaksensa heitä.

2 Ja hän mestautti miekalla Jaakobin, Johanneksen veljen.

3 Ja kun hän näki sen olevan juutalaisille mieleen, niin hän sen lisäksi vangitutti Pietarinkin. Silloin olivat happamattoman leivän päivät.

4 Ja otettuaan hänet kiinni hän pani hänet vankeuteen ja jätti neljän nelimiehisen sotilasvartioston vartioitavaksi, aikoen pääsiäisen jälkeen asettaa hänet kansan eteen.

5 Niin pidettiin siis Pietaria vankeudessa; mutta seurakunta rukoi lakkaamatta Jumalaa hänen edestänsä.

6 Ja yöllä sitä päivää vasten, jona Herodeksella oli aikomus viedä hänet oikeuden eteen, Pietari nukkui kahden sotamiehen välissä, sidottuna kaksilla kahleilla; ja vartijat

vex certain of the church.

2. And he killed James the brother of John with the sword.

3. And because he saw it pleased the Jews, he proceeded further to take Peter also. (Then were the days of unleavened bread.)

4. And when he had apprehended him, he put him in prison, and delivered him to four quaternions of soldiers to keep him; intending after Easter to bring him forth to the people.

5. Peter therefore was kept in prison: but prayer was made without ceasing of the church unto God for him.

6. And when Herod would have brought him forth, the same night Peter was sleeping between two soldiers, bound with two chains: and the keepers before the door kept the prison.

von der Gemeinde, sie zu peinigen.

2. Er tötete aber Jakobus, den Bruder des Johannes, mit dem Schwert.

3. Und da er sah, daß es den Juden gefiel, fuhr er fort und fing Petrus auch. Es waren aber eben die Tage der süßen Brote.

4. Da er ihn nun griff, legte er ihn ins Gefängnis und überantwortete ihn vier Rotten, je von vier Kriegsknechten, ihn zu bewahren, und gedachte, ihn nach Ostern dem Volk vorzustellen.

5. Und Petrus ward zwar im Gefängnis gehalten; aber die Gemeinde betete ohne Aufhören für ihn zu Gott.

6. Und da ihn Herodes wollte vorstellen, in derselben Nacht schlief Petrus zwischen zwei Kriegsknechten, gebunden mit zwei Ketten, und die Hüter vor der Tür hüteten das Gefängnis.

vartioitsivat oven edessä
vankilaa.

7 Ja katso, hänen edessään
seisoi Herran enkeli, ja
huoneessa loisti valo, ja enkeli
sysäsi Pietaria kylkeen ja herätti
hänet sanoen: "Nouse nopeasti!"
Ja kahleet putosivat hänen
käsistään.

8 Ja enkeli sanoi hänelle: "Vyötä
itsesi ja sido paula-anturat
jalkaasi". Ja hän teki niin. Vielä
enkeli sanoi hänelle: "Heitä
vaippa yllesi ja seuraa minua".

9 Ja Pietari lähti ja seurasi häntä,
mutta ei tiennyt, että se, mikä
enkelin vaikutuksesta tapahtui,
oli totta, vaan luuli näkevänsä
näyn.

10 Ja he kulkivat läpi
ensimmäisen vartion ja toisen ja
tulivat rautaportille, joka vei
kaupunkiin. Se aukeni heille
itsestään, ja he menivät ulos ja
kulkivat eteenpäin muutamaa

7. And, behold, the angel of the
Lord came upon him, and a light
shined in the prison: and he
smote Peter on the side, and
raised him up, saying, Arise up
quickly. And his chains fell off
from his hands.

8. And the angel said unto him,
Gird thyself, and bind on thy
sandals. And so he did. And he
saith unto him, Cast thy garment
about thee, and follow me.

9. And he went out, and followed
him; and wist not that it was true
which was done by the angel;
but thought he saw a vision.

10. When they were past the first
and the second ward, they came
unto the iron gate that leadeth
unto the city; which opened to
them of his own accord: and they
went out, and passed on through

7. Und siehe, der Engel des
HERRN kam daher, und ein
Licht schien in dem Gemach;
und er schlug Petrus an die Seite
und weckte ihn und sprach:
Stehe behende auf! Und die
Ketten fielen ihm von seinen
Händen.

8. Und der Engel sprach zu ihm:
Gürte dich und tu deine Schuhe
an! Und er tat also. Und er
sprach zu ihm: Wirf deinen
Mantel um dich und folge mir
nach!

9. Und er ging hinaus und folgte
ihm und wußte nicht, daß ihm
wahrhaftig solches geschähe
durch den Engel; sondern es
deuchte ihn, er sähe ein Gesicht.

10. Sie gingen aber durch die
erste und andere Hut und kamen
zu der eisernen Tür, welche zur
Stadt führt; die tat sich ihnen von
selber auf. Und sie traten hinaus
und gingen hin eine Gasse lang;

katua; ja yhtäkkiä enkeli erkani hänestä.

11 Kun Pietari tointui, sanoi hän: "Nyt minä totisesti tiedän, että Herra on lähettänyt enkelinsä ja pelastanut minut Herodeksen käsistä ja kaikesta, mitä Juudan kansa odotti".

12 Ja päästyään siitä selville hän kulki kohti Marian, Johanneksen äidin, taloa, sen Johanneksen, jota myös Markukseksi kutsuttiin. Siellä oli monta koolla rukoilemassa.

13 Ja kun Pietari kolkutti eteisen ovea, tuli siihen palvelijatar, nimeltä Rode, kuulostamaan;

14 ja tunnettuaan Pietarin äänen hän ilossansa ei avannut eteistä vaan juoksi sisään ja kertoi Pietarin seisovan portin takana.

15 He sanoivat hänelle: "Sinä hourit". Mutta hän vakuutti puheensa todeksi. Niin he

one street; and forthwith the angel departed from him.

11. And when Peter was come to himself, he said, Now I know of a surety, that the Lord hath sent his angel, and hath delivered me out of the hand of Herod, and from all the expectation of the people of the Jews.

12. And when he had considered the thing, he came to the house of Mary the mother of John, whose surname was Mark; where many were gathered together praying.

13. And as Peter knocked at the door of the gate, a damsel came to hearken, named Rhoda.

14. And when she knew Peter's voice, she opened not the gate for gladness, but ran in, and told how Peter stood before the gate.

15. And they said unto her, Thou art mad. But she constantly affirmed that it was even so.

und alsobald schied der Engel von ihm.

11. Und da Petrus zu sich selber kam, sprach er: Nun weiß ich wahrhaftig, daß der HERR seinen Engel gesandt hat und mich errettet aus der Hand des Herodes und von allen Warten des jüdischen Volkes.

12. Und als er sich besann, kam er vor das Haus Marias, der Mutter des Johannes, der mit dem Zunamen Markus hieß, da viele beieinander waren und beteten.

13. Als aber Petrus an die Tür des Tores klopfte, trat hervor eine Magd, zu horchen, mit Namen Rhode.

14. Und als sie des Petrus Stimme erkannte, tat sie das Tor nicht auf vor Freuden, lief aber hinein und verkündigte es ihnen, Petrus stünde vor dem Tor.

15. Sie aber sprachen zu ihr: Du bist unsinnig. Sie aber bestand darauf, es wäre also. Sie

sanoivat: "Se on hänen enkelinsä".

16 Mutta Pietari kolkutti yhä; ja kun he avasivat, näkivät he hänet ja hämmästyivät.

17 Niin hän viittasi kädellään heitä vaikenemaan ja kertoi heille, kuinka Herra oli vienyt hänet ulos vankeudesta, ja sanoi: "Ilmoittakaa tämä Jaakobille ja veljille". Ja hän lähti pois ja meni toiseen paikkaan.

18 Mutta kun päivä koitti, tuli sotamiehille kova hätä siitä, mihin Pietari oli joutunut.

19 Ja kun Herodes oli haettanut häntä eikä löytänyt, tutki hän vartijoita ja käski viedä heidät rangaistaviksi. Sitten hän meni Juudeasta Kesareaan ja oleskeli siellä.

20 Ja Herodes oli vihoissansa

Then said they, It is his angel.

16. But Peter continued knocking: and when they had opened the door, and saw him, they were astonished.

17. But he, beckoning unto them with the hand to hold their peace, declared unto them how the Lord had brought him out of the prison. And he said, Go shew these things unto James, and to the brethren. And he departed, and went into another place.

18. Now as soon as it was day, there was no small stir among the soldiers, what was become of Peter.

19. And when Herod had sought for him, and found him not, he examined the keepers, and commanded that they should be put to death. And he went down from Judaea to Caesarea, and there abode.

20. And Herod was highly

sprachen: Es ist sein Engel.

16. Petrus klopfte weiter an. Da sie aber auftaten, sahen sie ihn und entsetzten sich.

17. Er aber winkte ihnen mit der Hand, zu schweigen, und erzählte ihnen, wie ihn der HERR hatte aus dem Gefängnis geführt, und sprach: Verkündiget dies Jakobus und den Brüdern. Und ging hinaus und zog an einen andern Ort.

18. Da es aber Tag ward, war eine nicht kleine Bekümmernis unter den Kriegsknechten, wie es doch mit Petrus gegangen wäre.

19. Herodes aber, da er ihn forderte und nicht fand, ließ die Hüter verhören und hieß sie wegführen; und zog von Judäa hinab gen Cäsarea und hielt allda sein Wesen.

20. Denn er gedachte, wider die

tyyrolaisille ja siidonilaisille. Mutta nämä tulivat yksissä neuvoihin hänen luoksensa, ja suostutettuaan puolelleen Blastuksen, kuninkaan kamaripalvelijan, he anoivat rauhaa; sillä heidän maakuntansa sai elatuksensa kuninkaan maasta.

21 Niin Herodes määrättynä päivänä pukeutui kuninkaalliseen pukuun, istui istuimelleen ja piti heille puheen;

22 siihen kansa huusi: "Jumalan ääni, eikä ihmisen!"

23 Mutta heti löi häntä Herran enkeli, sentähden ettei hän antanut kunniaa Jumalalle; ja madot söivät hänet, ja hän heitti henkensä.

24 Mutta Jumalan sana menestyi ja levisi.

25 Ja Barnabas ja Saulus palasivat Jerusalemissa toimitettuaan avustustehtävän

displeased with them of Tyre and Sidon: but they came with one accord to him, and, having made Blastus the king's chamberlain their friend, desired peace; because their country was nourished by the king's country.

21. And upon a set day Herod, arrayed in royal apparel, sat upon his throne, and made an oration unto them.

22. And the people gave a shout, saying, It is the voice of a god, and not of a man.

23. And immediately the angel of the Lord smote him, because he gave not God the glory: and he was eaten of worms, and gave up the ghost.

24. But the word of God grew and multiplied.

25. And Barnabas and Saul returned from Jerusalem, when they had fulfilled their ministry,

von Tyrus und Sidon zu kriegen. Sie aber kamen einmütig zu ihm und überredeten des Königs Kämmerer, Blastus, und baten um Frieden, darum daß ihre Lande sich nähren mußten von des Königs Land.

21. Aber auf einen bestimmten Tag tat Herodes das königliche Kleid an, setzte sich auf den Richtstuhl und tat eine Rede zu ihnen.

22. Das Volk aber rief zu: Das ist Gottes Stimme und nicht eines Menschen!

23. Alsbald schlug ihn der Engel des HERRN, darum daß er die Ehre nicht Gott gab; und ward gefressen von den Würmern und gab den Geist auf.

24. Das Wort Gottes aber wuchs und mehrte sich.

25. Barnabas aber und Saulus kehrten wieder von Jerusalem, nachdem sie überantwortet

ja toivat sieltä mukanaan
Johanneksen, jota myös
Markukseksi kutsuttiin.

and took with them John, whose
surname was Mark.

hatten die Handreichung, und
nahmen mit sich Johannes, mit
dem Zunamen Markus.

13 luku

Barnabas ja Saulus, eli Paavali, lähtevät Antiokiasta ensimmäiselle lähetysmatkalle 1 – 3, saarnaavat Salamiissa ja Pafossa, jossa käskynhaltija Sergius kääntyy ja väärä profeetta Barjeesus saa rangaistuksen 4 – 12 He saapuvat Pergeen, jossa Markus eroaa heistä; Paavali julistaa evankeliumia Pisidian Antiokissa 13 – 41 Kun juutalaiset hylkäävät evankeliumin, julistavat apostolit kääntyvänsä pakanain puoleen 42 – 50; he menevät Ikonioniin 51, 52.

1 Ja Antiokian seurakunnassa oli profeettoja ja opettajia: Barnabas ja Simeon, jota kutsuttiin Nigeriksi, ja Lukius, kyreneläinen, ja Manaen, neljännysruhtinas Herodeksen kasvinkumppani, ja Saulus.

1. Now there were in the church that was at Antioch certain prophets and teachers; as Barnabas, and Simeon that was called Niger, and Lucius of Cyrene, and Manaen, which had been brought up with Herod the tetrarch, and Saul.

1. Es waren aber zu Antiochien in der Gemeinde Propheten und Lehrer, nämlich Barnabas und Simon, genannt Niger, und Luzius von Kyrene und Manahen, der mit Herodes dem Vierfürsten erzogen war, und Saulus.

2 Ja heidän toimittaessaan palvelusta Herralle ja paastotessaan Pyhä Henki sanoi: "Erottakaa minulle Barnabas ja Saulus siihen työhön, johon minä olen heidät kutsunut".

2. As they ministered to the Lord, and fasted, the Holy Ghost said, Separate me Barnabas and Saul for the work whereunto I have called them.

2. Da sie aber dem HERRN dienten und fasteten, sprach der heilige Geist: Sondert mir aus Barnabas und Saulus zu dem Werk, dazu ich sie berufen habe.

3 Silloin he paastosivat ja rukoilivat ja panivat kätensä heidän päällensä ja laskivat heidät menemään.

4 Niin he Pyhän Hengen lähettäminä menivät Seleukiaan ja purjehtivat sieltä Kyproon.

5 Ja tultuaan Salamiiseen he julistivat Jumalan sanaa juutalaisten synagoogissa, ja heillä oli mukanaan myös Johannes, palvelijana.

6 Ja kun he olivat vaeltaneet kautta koko saaren Pafoon asti, tapasivat he erään juutalaisen miehen, noidan ja väärän profeetan, jonka nimi oli Barjeesus.

7 Hän oleskeli käskynhaltijan, Sergius Pauluksen, luona, joka oli ymmärtäväinen mies. Tämä kutsui luoksensa Barnabaan ja Sauluksen ja halusi kuulla Jumalan sanaa.

8 Mutta Elymas, noita — sillä niin tulkitaan hänen nimensä —

3. And when they had fasted and prayed, and laid their hands on them, they sent them away.

4. So they, being sent forth by the Holy Ghost, departed unto Seleucia; and from thence they sailed to Cyprus.

5. And when they were at Salamis, they preached the word of God in the synagogues of the Jews: and they had also John to their minister.

6. And when they had gone through the isle unto Paphos, they found a certain sorcerer, a false prophet, a Jew, whose name was Barjesus:

7. Which was with the deputy of the country, Sergius Paulus, a prudent man; who called for Barnabas and Saul, and desired to hear the word of God.

8. But Elymas the sorcerer (for so is his name by interpretation)

3. Da fasteten sie und beteten und legten die Hände auf sie und ließen sie gehen.

4. Diese nun, wie sie ausgesandt waren vom heiligen Geist, kamen sie gen Seleucia, und von da schifften sie gen Zypern.

5. Und da sie in die Stadt Salamis kamen, verkündigten sie das Wort Gottes in der Juden Schulen; sie hatten aber auch Johannes zum Diener.

6. Und da sie die Insel durchzogen bis zu der Stadt Paphos, fanden sie einen Zauberer und falschen Propheten, einen Juden, der hieß Bar-Jesus;

7. der war bei Sergius Paulus, dem Landvogt, einem verständigen Mann. Der rief zu sich Barnabas und Saulus und begehrte, das Wort Gottes zu hören.

8. Da widerstand ihnen der Zauberer Elymas (denn also wird

vastusti heitä, koettaen kääntää käskynhaltijaa pois uskosta.

9 Niin Saulus, myös Paavaliksi kutsuttu, täynnä Pyhää Henkeä loi katseensa häneen

10 ja sanoi: "Voi sinua, joka olet kaikkea vilppiä ja kavaluutta täynnä, sinä perkeleen sikiö, kaiken vanhurskauden vihollinen, etkö lakkaa vääristelemästä Herran suoria teitä?"

11 Ja nyt, katso, Herran käsi on sinun päälläsi, ja sinä tulet sokeaksi etkä aurinkoa näe säädettyyn aikaan asti." Ja heti lankesi hänen päällensä synkeys ja pimeys, ja hän kävi ympäri ja etsi taluttajaa.

12 Kun nyt käskynhaltija näki, mitä oli tapahtunut, niin hän uskoi, ihmetellen Herran oppia.

13 Ja kun Paavali seuralaisineen oli purjehtinut Pafosta, tulivat he Pamfylian Pergeen; siellä

withstood them, seeking to turn away the deputy from the faith.

9. Then Saul, (who also is called Paul,) filled with the Holy Ghost, set his eyes on him,

10. And said, O full of all subtilty and all mischief, thou child of the devil, thou enemy of all righteousness, wilt thou not cease to pervert the right ways of the Lord?

11. And now, behold, the hand of the Lord is upon thee, and thou shalt be blind, not seeing the sun for a season. And immediately there fell on him a mist and a darkness; and he went about seeking some to lead him by the hand.

12. Then the deputy, when he saw what was done, believed, being astonished at the doctrine of the Lord.

13. Now when Paul and his company loosed from Paphos, they came to Perga in

sein Name gedeutet) und trachtete, daß er den Landvogt vom Glauben wendete.

9. Saulus aber, der auch Paulus heißt, voll heiligen Geistes, sah ihn an

10. und sprach: O du Kind des Teufels, voll aller List und aller Schalkheit, und Feind aller Gerechtigkeit, du hörst nicht auf, abzuwenden die rechten Wege des HERRN;

11. und nun siehe, die Hand des HERRN kommt über dich, und du sollst blind sein und die Sonne eine Zeitlang nicht sehen! Und von Stund an fiel auf ihn Dunkelheit und Finsternis, und er ging umher und suchte Handleiter.

12. Als der Landvogt die Geschichte sah, glaubte er und verwunderte sich der Lehre des HERRN.

13. Da aber Paulus und die um ihn waren, von Paphos schiffen, kamen sie gen Perge im Lande

Johannes erosi heistä ja palasi Jerusalemiin.

14 Mutta he vaelsivat Pergestä eteenpäin ja saapuivat Pisidian Antiokiaan; ja he menivät synagoogaan sapatinpäivänä ja istuutuivat.

15 Ja sittenkuin lakia ja profeettoja oli luettu, lähettivät synagoogan esimiehet sanomaan heille: "Miehet, veljet, jos teillä on jokin kehoituksen sana kansalle, niin puhukaa".

16 Niin Paavali nousi ja viittasi kädellään ja sanoi: "Te Israelin miehet ja te, jotka Jumalaa pelkääte, kuulkaa!

17 Tämän Israelin kansan Jumala valitsi meidän isämme ja korotti tämän kansan, heidän muukalaisina ollessaan Egyptin maassa, ja vei heidät sieltä ulos kohotetulla käsivarrella,

18 ja hän kärsi heidän tapojansa noin neljäkymmentä vuotta

Pamphylia: and John departing from them returned to Jerusalem.

14. But when they departed from Perga, they came to Antioch in Pisidia, and went into the synagogue on the sabbath day, and sat down.

15. And after the reading of the law and the prophets the rulers of the synagogue sent unto them, saying, Ye men and brethren, if ye have any word of exhortation for the people, say on.

16. Then Paul stood up, and beckoning with his hand said, Men of Israel, and ye that fear God, give audience.

17. The God of this people of Israel chose our fathers, and exalted the people when they dwelt as strangers in the land of Egypt, and with an high arm brought he them out of it.

18. And about the time of forty years suffered he their manners

Pamphylien. Johannes aber wich von ihnen und zog wieder gen Jerusalem.

14. Sie aber zogen weiter von Perge und kamen gen Antiochien im Lande Pisidien und gingen in die Schule am Sabbattage und setzten sich.

15. Nach der Lektion aber des Gesetzes und der Propheten sandten die Obersten der Schule zu ihnen und ließen ihnen sagen: Liebe Brüder, wollt ihr etwas reden und das Volk ermahnen, so sagt an.

16. Da stand Paulus auf und winkte mit der Hand und sprach: Ihr Männer von Israel und die ihr Gott fürchtet, höret zu!

17. Der Gott dieses Volkes hat erwählt unsre Väter und erhöht das Volk, da sie Fremdlinge waren im Lande Ägypten, und mit einem hohen Arm führte er sie aus demselben.

18. Und vierzig Jahre lang duldete er ihre Weise in der

erämaassa

19 ja hävitti seitsemän kansaa Kanaanin maasta ja jakoi niiden maan heille perinnöksi.

20 Näin kului noin neljäsataa viisikymmentä vuotta. Sen jälkeen hän antoi heille tuomareita profeetta Samueliin saakka.

21 Ja sitten he anoivat kuningasta, ja Jumala antoi heille Saulin, Kiisin pojan, miehen Benjaminin sukukunnasta, neljäksikymmeneksi vuodeksi.

22 Mutta hän pani hänet viralta ja herätti heille kuninkaaksi Daavidin, josta hän myös todisti ja sanoi: 'Minä olen löytänyt Daavidin, isain pojan, sydämeni mukaisen miehen, joka on tekevä kaikessa minun tahtoni'.

23 Tämän jälkeläisistä on Jumala lupauksensa mukaan antanut tulla Jeesuksen Israelille Vapahtajaksi,

24 sittenkuin Johannes ennen

in the wilderness.

19. And when he had destroyed seven nations in the land of Chanaan, he divided their land to them by lot.

20. And after that he gave unto them judges about the space of four hundred and fifty years, until Samuel the prophet.

21. And afterward they desired a king: and God gave unto them Saul the son of Cis, a man of the tribe of Benjamin, by the space of forty years.

22. And when he had removed him, he raised up unto them David to be their king; to whom also he gave testimony, and said, I have found David the son of Jesse, a man after mine own heart, which shall fulfil all my will.

23. Of this man's seed hath God according to his promise raised unto Israel a Saviour, Jesus:

24. When John had first

Wüste,

19. und vertilgte sieben Völker in dem Lande Kanaan und teilte unter sie nach dem Los deren Lande.

20. Darnach gab er ihnen Richter vierhundert und fünfzig Jahre lang bis auf den Propheten Samuel.

21. Und von da an baten sie um einen König; und Gott gab ihnen Saul, den Sohn des Kis, einen Mann aus dem Geschlechte Benjamin, vierzig Jahre lang.

22. Und da er denselben wegtat, richtete er auf über sie David zum König, von welchem er zeugte: "Ich habe gefunden David, den Sohn Jesse's, einen Mann nach meinem Herzen, der soll tun allen meinen Willen."

23. Aus dieses Samen hat Gott, wie er verheißen hat, kommen lassen Jesum, dem Volk Israel zum Heiland;

24. wie denn Johannes zuvor

hänen tuloansa oli saarnannut parannuksen kastetta kaikelle Israelin kansalle.

25 Mutta kun Johannes oli juoksunsa päättävä, sanoi hän: 'En minä ole se, joksi minua luulette; mutta katso, minun jälkeeni tulee se, jonka kenkiä minä en ole arvollinen jaloista riisumaan'.

26 Miehet, veljet, te Aabrahamin suvun lapset, ja te, jotka Jumalaa pelkääte, meille on tämän pelastuksen sana lähetetty.

27 Sillä koska Jerusalemin asukkaat ja heidän hallitusmiehensä eivät Jeesusta tunteneet, niin he tuomitessaan hänet myös toteuttivat profeettain sanat, joita kunakin sapattina luetaan;

28 ja vaikka he eivät löytäneet mitään, mistä hän olisi kuoleman ansainnut, anoivat he Pilatukselta, että hänet surmattaisiin.

preached before his coming the baptism of repentance to all the people of Israel.

25. And as John fulfilled his course, he said, Whom think ye that I am? I am not he. But, behold, there cometh one after me, whose shoes of his feet I am not worthy to loose.

26. Men and brethren, children of the stock of Abraham, and whosoever among you feareth God, to you is the word of this salvation sent.

27. For they that dwell at Jerusalem, and their rulers, because they knew him not, nor yet the voices of the prophets which are read every sabbath day, they have fulfilled them in condemning him.

28. And though they found no cause of death in him, yet desired they Pilate that he should be slain.

dem Volk Israel predigte die Taufe der Buße, ehe denn er anfang.

25. Da aber Johannes seinen Lauf erfüllte, sprach er: "Ich bin nicht der, für den ihr mich haltet; aber siehe, er kommt nach mir, des ich nicht wert bin, daß ich ihm die Schuhe seiner Füße auflöse."

26. Ihr Männer, liebe Brüder, ihr Kinder des Geschlechts Abraham und die unter euch Gott fürchten, euch ist das Wort dieses Heils gesandt.

27. Denn die zu Jerusalem wohnen und ihre Obersten, dieweil sie diesen nicht kannten noch die Stimme der Propheten (die alle Sabbate gelesen werden), haben sie dieselben mit ihrem Urteil erfüllt.

28. Und wiewohl sie keine Ursache des Todes an ihm fanden, baten sie doch Pilatus, ihn zu töten.

29 Ja kun he olivat täyttäneet kaiken, mikä hänestä on kirjoitettu, ottivat he hänet alas puusta ja panivat hautaan.

30 Mutta Jumala herätti hänet kuolleista.

31 Ja hän ilmestyi useina päivinä niille, jotka olivat tulleet hänen kanssansa Galileasta Jerusalemiin ja jotka nyt ovat hänen todistajansa kansan edessä.

32 Ja me julistamme teille sen hyvän sanoman, että Jumala on isille annetun lupauksen täyttänyt meidän lapsillemme, herättäen Jeesuksen,

33 niinkuin myös toisessa psalmissa on kirjoitettu: 'Sinä olet minun Poikani, tänä päivänä minä olen sinut synnyttänyt'.

34 Ja että hän herätti hänet kuolleista, niin ettei hän enää palaja katoavaisuuteen, siitä hän on sanonut näin: 'Minä annan

29. And when they had fulfilled all that was written of him, they took him down from the tree, and laid him in a sepulchre.

30. But God raised him from the dead:

31. And he was seen many days of them which came up with him from Galilee to Jerusalem, who are his witnesses unto the people.

32. And we declare unto you glad tidings, how that the promise which was made unto the fathers,

33. God hath fulfilled the same unto us their children, in that he hath raised up Jesus again; as it is also written in the second psalm, Thou art my Son, this day have I begotten thee.

34. And as concerning that he raised him up from the dead, now no more to return to corruption, he said on this wise, I

29. Und als sie alles vollendet hatten, was von ihm geschrieben ist, nahmen sie ihn von dem Holz und legten ihn in ein Grab.

30. Aber Gott hat ihn auferweckt von den Toten;

31. und er ist erschienen viele Tage denen, die mit ihm hinauf von Galiläa gen Jerusalem gegangen waren, welche sind seine Zeugen an das Volk.

32. Und wir verkündigen euch die Verheißung, die zu unseren Vätern geschehen ist,

33. daß sie Gott uns, ihren Kindern, erfüllt hat in dem, daß er Jesum auferweckte; wie denn im zweiten Psalm geschrieben steht: "Du bist mein Sohn, heute habe ich dich gezeuget."

34. Daß er ihn aber hat von den Toten auferweckt, daß er hinfort nicht soll verwesen, spricht er also: "Ich will euch die Gnade,

teille pyhät ja lujat Daavidin armot'.

35 Sentähden hän myös toisessa paikassa sanoo: 'Sinä et sallii Pyhäsi nähdä katoavaisuutta'.

36 Sillä kun Daavid oli aikanansa Jumalan tahtoa palvellut, nukkui hän ja tuli otetuksi isiensä tykö ja näki katoavaisuuden.

37 Mutta hän, jonka Jumala herätti, ei nähnyt katoavaisuutta.

38 Olkoon siis teille tiettävä, miehet ja veljet, että hänen kauttansa julistetaan teille syntien anteeksiantamus

39 ja että jokainen, joka uskoo, tulee hänessä vanhurskaaksi, vapaaksi kaikesta, mistä te ette voineet Mooseksen lain kautta vanhurskaiksi tulla.

40 Kavahtakaa siis, ettei teitä

will give you the sure mercies of David.

35. Wherefore he saith also in another psalm, Thou shalt not suffer thine Holy One to see corruption.

36. For David, after he had served his own generation by the will of God, fell on sleep, and was laid unto his fathers, and saw corruption:

37. But he, whom God raised again, saw no corruption.

38. Be it known unto you therefore, men and brethren, that through this man is preached unto you the forgiveness of sins:

39. And by him all that believe are justified from all things, from which ye could not be justified by the law of Moses.

40. Beware therefore, lest that

David verheißen, treulich halten."

35. Darum spricht er auch an einem andern Ort: "Du wirst es nicht zugeben, daß dein Heiliger die Verwesung sehe."

36. Denn David, da er zu seiner Zeit gedient hatte dem Willen Gottes, ist entschlafen und zu seinen Vätern getan und hat die Verwesung gesehen.

37. Den aber Gott auferweckt hat, der hat die Verwesung nicht gesehen.

38. So sei es nun euch kund, liebe Brüder, daß euch verkündigt wird Vergebung der Sünden durch diesen und von dem allem, wovon ihr nicht konntet im Gesetz Mose's gerecht werden.

39. Wer aber an diesen glaubt, der ist gerecht.

40. Seht nun zu, daß nicht über

kohtaa se, mikä on puhuttu profeetoissa:

41 'Katsokaa, te halveksijat, ja ihmetelkää ja hukkukaa; sillä minä teen teidän päivinänne teon, teon, jota ette uskoisi, jos joku sen kertoisi teille'."

42 Kun he lähtivät ulos, pyydettiin heitä puhumaan näitä asioita tulevanakin sapattina.

43 Kun synagoogasta hajaannuttiin, seurasivat monet juutalaiset ja jumalaapelkääväiset käännyttäiset Paavalia ja Barnabasta, jotka puhuivat heille ja kehoittivat heitä pysymään Jumalan armossa.

44 Seuraavana sapattina kokoontui lähes koko kaupunki kuulemaan Jumalan sanaa.

45 Mutta nähdessään kansanjoukot juutalaiset tulivat kiihkoa täyteen ja väittelivät

come upon you, which is spoken of in the prophets;

41. Behold, ye despisers, and wonder, and perish: for I work a work in your days, a work which ye shall in no wise believe, though a man declare it unto you.

42. And when the Jews were gone out of the synagogue, the Gentiles besought that these words might be preached to them the next sabbath.

43. Now when the congregation was broken up, many of the Jews and religious proselytes followed Paul and Barnabas: who, speaking to them, persuaded them to continue in the grace of God.

44. And the next sabbath day came almost the whole city together to hear the word of God.

45. But when the Jews saw the multitudes, they were filled with envy, and spake against those

euch komme, was in den Propheten gesagt ist:

41. Seht, ihr Verächter, und verwundert euch und werdet zunichte! denn ich tue ein Werk zu euren Zeiten, welches ihr nicht glauben werdet, so es euch jemand erzählen wird.

42. Da aber die Juden aus der Schule gingen, baten die Heiden, daß sie am nächsten Sabbat ihnen die Worte sagten.

43. Und als die Gemeinde der Schule voneinander ging, folgten Paulus und Barnabas nach viele Juden und gottesfürchtige Judengenossen. Sie aber sagten ihnen und ermahnten sie, daß sie bleiben sollten in der Gnade Gottes.

44. Am folgenden Sabbat aber kam zusammen fast die ganze Stadt, das Wort Gottes zu hören.

45. Da aber die Juden das Volk sahen, wurden sie voll Neides und widersprachen dem, was

Paavalin puheita vastaan ja herjasivat.

46 Silloin Paavali ja Barnabas puhuivat rohkeasti ja sanoivat: "Teille oli Jumalan sana ensiksi puhuttava; mutta koska te työnnätte sen luotanne ettekä katso itseänne mahdollisiksi iankaikkiseen elämään, niin katso, me käännyimme pakanain puoleen.

47 Sillä näin on Herra meitä käsenyt: 'Minä olen pannut sinut pakanain valkeudeksi, että sinä olisit pelastukseksi maan ääriin asti'."

48 Sen kuullessansa pakanat iloitsivat ja ylistivät Herran sanaa ja uskoivat, kaikki, jotka olivat säädetyt iankaikkiseen elämään.

49 Ja Herran sanaa levitettiin kaikkeen siihen maakuntaan.

things which were spoken by Paul, contradicting and blaspheming.

46. Then Paul and Barnabas waxed bold, and said, It was necessary that the word of God should first have been spoken to you: but seeing ye put it from you, and judge yourselves unworthy of everlasting life, lo, we turn to the Gentiles.

47. For so hath the Lord commanded us, saying, I have set thee to be a light of the Gentiles, that thou shouldest be for salvation unto the ends of the earth.

48. And when the Gentiles heard this, they were glad, and glorified the word of the Lord: and as many as were ordained to eternal life believed.

49. And the word of the Lord was published throughout all the region.

von Paulus gesagt ward, widersprachen und lästerten.

46. Paulus aber und Barnabas sprachen frei und öffentlich: Euch mußte zuerst das Wort Gottes gesagt werden; nun ihr es aber von euch stoßet und achtet euch selbst nicht wert des ewigen Lebens, siehe, so wenden wir uns zu den Heiden.

47. Denn also hat uns der HERR geboten: "Ich habe dich den Heiden zum Licht gesetzt, daß du das Heil seist bis an das Ende der Erde."

48. Da es aber die Heiden hörten, wurden sie froh und priesen das Wort des HERRN und wurden gläubig, wie viele ihrer zum ewigen Leben verordnet waren.

49. Und das Wort des HERRN ward ausgebreitet durch die ganze Gegend.

50 Mutta juutalaiset yllyttivät jumalaapelkääväisiä ylhäisiä naisia ja kaupungin ensimmäisiä miehiä ja nostivat vainon Paavalia ja Barnabasta vastaan, ja ne ajoivat heidät pois alueiltansa.

51 Niin he pudistivat tomun jaloistansa heitä vastaan ja menivät Ikonioniin.

52 Ja opetuslapset tulivat täytetyiksi ilolla ja Pyhällä Hengellä.

50. But the Jews stirred up the devout and honourable women, and the chief men of the city, and raised persecution against Paul and Barnabas, and expelled them out of their coasts.

51. But they shook off the dust of their feet against them, and came unto Iconium.

52. And the disciples were filled with joy, and with the Holy Ghost.

50. Aber die Juden bewegten die andächtigen und ehrbaren Weiber und der Stadt Oberste und erweckten eine Verfolgung über Paulus und Barnabas und stießen sie zu ihren Grenzen hinaus.

51. Sie aber schüttelten den Staub von ihren Füßen über sie und kamen gen Ikonion.

52. Die Jünger aber wurden voll Freude und heiligen Geistes.

14 luku

Paavali ja Barnabas saarnaavat Ikonionissa 1 – 4 ja pakenevat Lystraan 5 – 7; siellä Paavali parantaa ramman, josta syystä kansa ensin pitää heitä jumalina 8 – 18, mutta sinne saapuneiden juutalaisten yllytyksestä Paavali sitten kivitetään; apostolit menevät Derbeen 19, 20; sieltä he palaavat samaa tietä mainittujen kaupunkien kautta, asettaen vanhimmat kuhunkin seurakuntaan, ja purjehtivat Attaliasta Syyrian Antiokiaan takaisin 21 – 28.

1 Ikonionissa he samoin menivät juutalaisten synagoogaan ja puhuivat niin, että suuri joukko sekä juutalaisia että kreikkalaisia uskoi.

1. And it came to pass in Iconium, that they went both together into the synagogue of the Jews, and so spake, that a great multitude both of the Jews

1. Es geschah aber zu Ikonion, daß sie zusammenkamen und predigten in der Juden Schule, also daß eine große Menge der Juden und Griechen gläubig

2 Mutta ne juutalaiset, jotka eivät uskoneet, yllyttivät ja kiihdyttivät pakanain mieltä veljiä vastaan.

3 Niin he oleskelivat siellä kauan aikaa ja puhuivat rohkeasti, luottaen Herraan, joka armonsa sanan todistukseksi antoi tapahtua tunnustekoja ja ihmeitä heidän kättensä kautta.

4 Ja kaupungin väestö jakaantui: toiset olivat juutalaisten puolella, toiset taas apostolien puolella.

5 Mutta kun pakanat ja juutalaiset ynnä heidän hallitusmiehensä mielivät ryhtyä pahoinpitelemään ja kivittämään heitä,

6 ja he sen huomasivat, pakenivat he Lykaonian kaupunkeihin, Lystraan ja Derbeen, ja niiden ympäristöön.

7 Ja siellä he julistivat evankeliumia.

and also of the Greeks believed.

2. But the unbelieving Jews stirred up the Gentiles, and made their minds evil affected against the brethren.

3. Long time therefore abode they speaking boldly in the Lord, which gave testimony unto the word of his grace, and granted signs and wonders to be done by their hands.

4. But the multitude of the city was divided: and part held with the Jews, and part with the apostles.

5. And when there was an assault made both of the Gentiles, and also of the Jews with their rulers, to use them despitefully, and to stone them,

6. They were ware of it, and fled unto Lystra and Derbe, cities of Lycaonia, and unto the region that lieth round about:

7. And there they preached the gospel.

ward.

2. Die ungläubigen Juden aber erweckten und entrüsteten die Seelen der Heiden wider die Brüder.

3. So hatten sie nun ihr Wesen daselbst eine lange Zeit und lehrten frei im HERRN, welcher bezeugte das Wort seiner Gnade und ließ Zeichen und Wunder geschehen durch ihre Hände.

4. Die Menge aber der Stadt spaltete sich; etliche hielten's mit den Juden und etliche mit den Aposteln.

5. Da sich aber ein Sturm erhob der Heiden und der Juden und ihrer Obersten, sie zu schmähen und zu steinigen,

6. wurden sie des inne und entflohen in die Städte des Landes Lykaonien, gen Lystra und Derbe, und in die Gegend umher

7. und predigten daselbst das Evangelium.

8 Ja Lystrassa oli mies, joka istui siellä, hervoton jaloistaan ja rampa äitinsä kohdusta saakka, eikä ollut koskaan kävellyt.

9 Hän kuunteli Paavalin puhetta. Ja kun Paavali loi katseensa häneen ja näki hänellä olevan uskon, että hän voi tulla terveeksi,

10 sanoi hän suurella äänellä: "Nouse pystyyn jaloillesi". Ja hän kavahti ylös ja käveli.

11 Kun kansa näki, mitä Paavali oli tehnyt, korottivat he äänensä ja sanoivat lykaoniansäällä: "Jumalat ovat ihmishahmossa astuneet alas meidän luoksemme".

12 Ja he sanoivat Barnabasta Zeukseksi ja Paavalia Hermeeksi, koska hän oli se, joka puhui.

13 Ja kaupungin edustalla olevan Zeuksen temppelin pappi toi härkiä ja sepeleitä porttien eteen ja tahtoi väkijoukon kanssa

8. And there sat a certain man at Lystra, impotent in his feet, being a cripple from his mother's womb, who never had walked:

9. The same heard Paul speak: who stedfastly beholding him, and perceiving that he had faith to be healed,

10. Said with a loud voice, Stand upright on thy feet. And he leaped and walked.

11. And when the people saw what Paul had done, they lifted up their voices, saying in the speech of Lycaonia, The gods are come down to us in the likeness of men.

12. And they called Barnabas, Jupiter; and Paul, Mercurius, because he was the chief speaker.

13. Then the priest of Jupiter, which was before their city, brought oxen and garlands unto the gates, and would have done

8. Und es war ein Mann zu Lystra, der mußte sitzen; denn er hatte schwache Füße und war lahm von Mutterleibe, der noch nie gewandelt hatte.

9. Der hörte Paulus reden. Und als dieser ihn ansah und merkte, daß er glaubte, ihm möchte geholfen werden,

10. sprach er mit lauter Stimme: Stehe aufrecht auf deine Füße! Und er sprang auf und wandelte.

11. Da aber das Volk sah, was Paulus getan hatte, hoben sie ihre Stimme auf und sprachen auf lykaonisch: Die Götter sind den Menschen gleich geworden und zu uns hernieder gekommen.

12. Und nannten Barnabas Jupiter und Paulus Mercurius, dieweil er das Wort führte.

13. Der Priester aber Jupiters aus dem Tempel vor ihrer Stadt brachte Ochsen und Kränze vor das Tor und wollte opfern samt

uhrata.

14 Mutta kun apostolit Barnabas ja Paavali sen kuulivat, repäisivät he vaatteensa ja juoksivat ulos kansanjoukkoon, huusivat 15 ja sanoivat: "Miehet, miksi te näin teette? Mekin olemme ihmisiä, yhtä vajavaisia kuin te, ja julistamme teille evankeliumia, että te kääntyisitte noista turhista jumalista elävän Jumalan puoleen, joka on tehnyt taivaan ja maan ja meren ja kaikki, mitä niissä on.

16 Menneitten sukupolvien aikoina hän on sallinut kaikkien pakanain vaeltaa omia teitensä; 17 ja kuitenkin hän ei ole ollut antamatta todistusta itsestään, sillä hän on tehnyt teille hyvää, antaen teille taivaasta sateita ja hedelmällisiä aikoja ja raviten teidän sydämenne ruualla ja ilolla."

18 Näin puhuen he vaivoin saivat kansan hillityksi uhraamasta

sacrifice with the people.

14. Which when the apostles, Barnabas and Paul, heard of, they rent their clothes, and ran in among the people, crying out, 15. And saying, Sirs, why do ye these things? We also are men of like passions with you, and preach unto you that ye should turn from these vanities unto the living God, which made heaven, and earth, and the sea, and all things that are therein:

16. Who in times past suffered all nations to walk in their own ways.

17. Nevertheless he left not himself without witness, in that he did good, and gave us rain from heaven, and fruitful seasons, filling our hearts with food and gladness.

18. And with these sayings scarce restrained they the

dem Volk.

14. Da das die Apostel Barnabas und Paulus hörten, zerrissen sie ihre Kleider und sprangen unter das Volk, schrieen

15. und sprachen: Ihr Männer, was macht ihr da? Wir sind auch sterbliche Menschen gleichwie ihr und predigen euch das Evangelium, daß ihr euch bekehren sollt von diesen falschen zu dem lebendigen Gott, welcher gemacht hat Himmel und Erde und das Meer und alles, was darinnen ist;

16. der in den vergangenen Zeiten hat lassen alle Heiden wandeln ihre eigenen Wege; 17. und doch hat er sich selbst nicht unbezeugt gelassen, hat uns viel Gutes getan und vom Himmel Regen und fruchtbare Zeiten gegeben, unsere Herzen erfüllt mit Speise und Freude.

18. Und da sie das sagten, stillten sie kaum das Volk, daß

heille.	people, that they had not done sacrifice unto them.	sie ihnen nicht opferten.
19 Mutta sinne tuli Antiokiasta ja Ikonionista juutalaisia, ja he suostuttivat kansan puolellensa ja kivittivät Paavalia ja raastoivat hänet kaupungin ulkopuolelle, luullen hänet kuolleeksi.	19. And there came thither certain Jews from Antioch and Iconium, who persuaded the people, and, having stoned Paul, drew him out of the city, supposing he had been dead.	19. Es kamen aber dahin Juden von Antiochien und Ikonion und überredeten das Volk und steinigten Paulus und schleiften ihn zur Stadt hinaus, meinten, er wäre gestorben.
20 Mutta kun opetuslapset olivat kokoontuneet hänen ympärilleen, nousi hän ja meni kaupunkiin. Ja seuraavana päivänä hän lähti Barnabaan kanssa Derbeen.	20. Howbeit, as the disciples stood round about him, he rose up, and came into the city: and the next day he departed with Barnabas to Derbe.	20. Da ihn aber die Jünger umringten, stand er auf und ging in die Stadt. Und den andern Tag ging er aus mit Barnabas gen Derbe;
21 Ja julistettuaan evankeliumia siinä kaupungissa ja tehtyään monta opetuslapsiksi he palasivat Lystraan ja Ikonioniin ja Antiokiaan	21. And when they had preached the gospel to that city, and had taught many, they returned again to Lystra, and to Iconium, and Antioch,	21. und sie predigten der Stadt das Evangelium und unterwiesen ihrer viele und zogen wieder gen Lystra und Ikonion und Antiochien,
22 ja vahvistivat opetuslasten sieluja ja kehoittivat heitä pysymään uskossa ja sanoivat: "Monen ahdistuksen kautta meidän pitää menemän sisälle Jumalan valtakuntaan".	22. Confirming the souls of the disciples, and exhorting them to continue in the faith, and that we must through much tribulation enter into the kingdom of God.	22. stärkten die Seelen der Jünger und ermahnten sie, daß sie im Glauben blieben, und daß wir durch viel Trübsale müssen in das Reich Gottes gehen.
23 Ja kun he olivat valinneet heille vanhimmat jokaisessa seurakunnassa, niin he rukoillen	23. And when they had ordained them elders in every church, and had prayed with fasting, they	23. Und sie ordneten ihnen hin und her Älteste in den Gemeinden, beteten und

ja paastoten jättivät heidät Herran haltuun, johon he nyt uskoivat.

24 Ja he kulkivat läpi Pisidian ja tulivat Pamfyliaan;

25 ja julistettuaan sanaa Pergessä he menivät Attaliaan.

26 Ja sieltä he purjehtivat Antiokiaan, josta he olivat lähteneet, annettuina Jumalan armon haltuun sitä työtä varten, jonka he nyt olivat suorittaneet.

27 Ja sinne saavuttuaan he kutsuivat seurakunnan koolle ja kertoivat, kuinka Jumala oli ollut heidän kanssansa ja tehnyt suuria ja kuinka hän oli avannut pakanoille uskon oven.

28 Ja he viipyivät pitkän aikaa opetuslasten tykönä.

commended them to the Lord, on whom they believed.

24. And after they had passed throughout Pisidia, they came to Pamphylia.

25. And when they had preached the word in Perga, they went down into Attalia:

26. And thence sailed to Antioch, from whence they had been recommended to the grace of God for the work which they fulfilled.

27. And when they were come, and had gathered the church together, they rehearsed all that God had done with them, and how he had opened the door of faith unto the Gentiles.

28. And there they abode long time with the disciples.

fasteten und befahlen sie dem HERRN, an den sie gläubig geworden waren.

24. Und zogen durch Pisidien und kamen nach Pamphylien

25. und redeten das Wort zu Perge und zogen hinab gen Attalien.

26. Und von da schifften sie gen Antiochien, woher sie verordnet waren durch die Gnade Gottes zu dem Werk, das sie hatten ausgerichtet.

27. Da sie aber hinkamen, versammelten sie die Gemeinde und verkündigten, wieviel Gott mit ihnen getan hatte und wie er den Heiden hätte die Tür des Glaubens aufgetan.

28. Sie hatten aber ihr Wesen allda eine nicht kleine Zeit bei den Jüngern.

15 luku

Ympärileikkauksen tarpeellisuudesta syntyy Antiokiassa riita 1, 2; sen johdosta Paavali ja Barnabas lähetetään Jerusalemiin, jossa muutamat vaativat pakanakristittyjen velvoittamista noudattamaan Mooseksen lakia 3 – 5, mutta kokoontuneet apostolit ja vanhimmat päättävät, että heidän päälleen ei ole pantava sietämätöntä jestä, vaan että heidän on karttaminen epäjumalista tulevaa saastutusta, haureutta, lihaa, josta verta ei ole laskettu, ja verta 6 – 21 Tämänmukainen päätös lähetetään Paavalin ja Barnabaan mukana Antiokiaan veljille 22 – 29, jotka siitä iloitsevat 30 – 35 Barnabas eroaa Paavalista ja menee Markuksen kanssa Kyproon: Paavali lähtee Silaan kanssa toiselle lähetysmatkalleen 36 – 41.

1 Ja Juudeasta tuli sinne muutamia, jotka opettivat veljiä: "Ellette ympärileikkautta itseänne, niinkuin Mooses on säätänyt, ette voi pelastua".

2 Kun siitä syntyi riita ja kun Paavali ja Barnabas kiivaasti väittelivät heitä vastaan, niin päätettiin, että Paavalin ja Barnabaan ja muutamien muiden heistä tuli mennä tämän riitakysymyksen tähden apostolien ja vanhinten tykö Jerusalemiin.

3 Niin seurakunta varusti heidät

1. And certain men which came down from Judaea taught the brethren, and said, Except ye be circumcised after the manner of Moses, ye cannot be saved.

2. When therefore Paul and Barnabas had no small dissension and disputation with them, they determined that Paul and Barnabas, and certain other of them, should go up to Jerusalem unto the apostles and elders about this question.

3. And being brought on their

1. Und etliche kamen herab von Judäa und lehrten die Brüder: Wo ihr euch nicht beschneiden lasset nach der Weise Mose's, so könnt ihr nicht selig werden.

2. Da sich nun ein Aufruhr erhob und Paulus und Barnabas einen nicht geringen Streit mit ihnen hatten, ordneten sie, daß Paulus und Barnabas und etliche andere aus ihnen hinaufzögen gen Jerusalem zu den Aposteln und Ältesten um dieser Frage willen.

3. Und sie wurden von der

matkalle, ja he kulkivat Foinikian ja Samarian kautta ja kertoivat pakanain kääntymyksestä ja ilahuttivat sillä suuresti kaikkia veljiä.

4 Ja kun he saapuivat Jerusalemiin, niin seurakunta ja apostolit ja vanhimmat ottivat heidät vastaan; ja he kertoivat, kuinka Jumala oli ollut heidän kanssansa ja tehnyt suuria.

5 Mutta fariseusten lahkosta nousivat muutamat, jotka olivat tulleet uskoon, ja sanoivat: "Heidät on ympärileikattava ja heitä on käskettävä noudattamaan Mooseksen lakia".

6 Niin apostolit ja vanhimmat kokoontuivat tutkimaan tätä asiaa.

7 Ja kun oli paljon väitelty, nousi Pietari ja sanoi heille: "Miehet, veljet, te tiedätte, että Jumala jo kauan aikaa sitten teki teidän keskuudessanne sen valinnan, että pakanat minun suustani

way by the church, they passed through Phenice and Samaria, declaring the conversion of the Gentiles: and they caused great joy unto all the brethren.

4. And when they were come to Jerusalem, they were received of the church, and of the apostles and elders, and they declared all things that God had done with them.

5. But there rose up certain of the sect of the Pharisees which believed, saying, That it was needful to circumcise them, and to command them to keep the law of Moses.

6. And the apostles and elders came together for to consider of this matter.

7. And when there had been much disputing, Peter rose up, and said unto them, Men and brethren, ye know how that a good while ago God made choice among us, that the

Gemeinde geleitet und zogen durch Phönizien und Samarien und erzählten die Bekehrung der Heiden und machten große Freude allen Brüdern.

4. Da sie aber hinkamen gen Jerusalem, wurden sie empfangen von der Gemeinde und von den Aposteln und von den Ältesten. Und sie verkündigten, wieviel Gott mit ihnen getan hatte.

5. Da traten auf etliche von der Pharisäer Sekte, die gläubig geworden waren, und sprachen: Man muß sie beschneiden und ihnen gebieten zu halten das Gesetz Mose's.

6. Aber die Apostel und die Ältesten kamen zusammen, über diese Rede sich zu beraten.

7. Da man sich aber lange gestritten hatte, stand Petrus auf und sprach zu ihnen: Ihr Männer, liebe Brüder, ihr wisset, das Gott lange vor dieser Zeit unter uns erwählt hat, daß durch meinen

saisivat kuulla evankeliumin sanan ja tulisivat uskoon.

8 Ja Jumala, sydänten tuntija, todisti heidän puolestansa, antaen heille Pyhän Hengen samoin kuin meillekin, 9 eikä tehnyt mitään erotusta meidän ja heidän kesken, sillä hän puhdisti heidän sydämensä uskolla.

10 Miksi te siis nyt kiusaatte Jumalaa ja tahdotte panna opetuslasten niskaan ikeen, jota eivät meidän isämme emmekä mekään ole jaksaneet kantaa?

11 Mutta me uskomme Herran Jeesuksen (Kristuksen) armon kautta pelastuvamme, samalla tapaa kuin hekin."

12 Niin koko joukko vaikenä, ja he kuuntelivat Barnabasta ja Paavalia, jotka kertoivat, kuinka suuria tunnustekoja ja ihmeitä Jumala oli tehnyt pakanain keskuudessa heidän kauttansa.

13 Kun he olivat lakanneet

Gentiles by my mouth should hear the word of the gospel, and believe.

8. And God, which knoweth the hearts, bare them witness, giving them the Holy Ghost, even as he did unto us;

9. And put no difference between us and them, purifying their hearts by faith.

10. Now therefore why tempt ye God, to put a yoke upon the neck of the disciples, which neither our fathers nor we were able to bear?

11. But we believe that through the grace of the Lord Jesus Christ we shall be saved, even as they.

12. Then all the multitude kept silence, and gave audience to Barnabas and Paul, declaring what miracles and wonders God had wrought among the Gentiles by them.

13. And after they had held their

Mund die Heiden das Wort des Evangeliums hörten und glaubten.

8. Und Gott, der Herzenskündiger, zeugte über sie und gab ihnen den heiligen Geist gleichwie auch uns

9. und machte keinen Unterschied zwischen uns und ihnen und reinigte ihre Herzen durch den Glauben.

10. Was versucht ihr denn nun Gott mit Auflegen des Jochs auf der Jünger Hälse, welches weder unsre Väter noch wir haben können tragen?

11. Sondern wir glauben, durch die Gnade des HERRN Jesu Christi selig zu werden, gleicherweise wie auch sie.

12. Da schwieg die ganze Menge still und hörte zu Paulus und Barnabas, die da erzählten, wie große Zeichen und Wunder Gott durch sie getan hatte unter den Heiden.

13. Darnach, als sie

puhumasta, lausui Jaakob:
"Miehet, veljet, kuulkaa minua!

14 Simeon on kertonut, kuinka Jumala ensi kerran katsoi pakanain puoleen ottaakseen heistä kansan omalle nimellensä.

15 Ja tämän kanssa pitävät yhtä profeettain sanat, sillä näin on kirjoitettu:

16 'Sen jälkeen minä palajan ja pystytän jälleen Daavidin sortuneen majan; minä korjaan sen repeämät ja nostan sen jälleen pystyyn,

17 että jäljelle jääneet ihmiset etsisivät Herraa, ynnä kaikki pakanat, jotka ovat minun nimiini otetut, sanoo Herra, joka tämän tekee,

18 mikä on ollut tunnettua hamasta ikiajoista'. Jumalalle ovat kaikki Hänen tekonsa tunnetut* iäisyydestä asti."

19 Sentähden minä olen sitä

peace, James answered, saying, Men and brethren, hearken unto me:

14. Simeon hath declared how God at the first did visit the Gentiles, to take out of them a people for his name.

15. And to this agree the words of the prophets; as it is written,

16. After this I will return, and will build again the tabernacle of David, which is fallen down; and I will build again the ruins thereof, and I will set it up:

17. That the residue of men might seek after the Lord, and all the Gentiles, upon whom my name is called, saith the Lord, who doeth all these things.

18. Known unto God are all his works from the beginning of the world.

19. Wherefore my sentence is,

geschwiegen hatten, antwortete Jakobus und sprach: Ihr Männer, liebe Brüder, höret mir zu!

14. Simon hat erzählt, wie aufs erste Gott heimgesucht hat und angenommen ein Volk aus den Heiden zu seinem Namen.

15. Und damit stimmen der Propheten Reden, wie geschrieben steht:

16. "Darnach will ich wiederkommen und will wieder bauen die Hütte Davids, die zerfallen ist, und ihre Lücken will ich wieder bauen und will sie aufrichten,

44. 15. 17. auf daß, was übrig ist von Menschen, nach dem HERRN frage, dazu alle Heiden, über welche mein Name genannt ist, spricht der HERR, der das alles tut."

18. Gott sind alle seine Werke bewußt von der Welt her.

19. Darum urteile ich, daß man

mieltä, ettei tule rasittaa niitä, jotka pakanuudesta kääntyvät Jumalan puoleen,

20 vaan heille kirjoitettakoon, että heidän pitää karttaman epäjumalien saastuttamaa ja haureutta ja lihaa, josta ei veri ole laskettu, sekä verta.

21 Sillä Mooseksella on ammoisista ajoista asti joka kaupungissa julistajansa; luetaanhan häntä synagoogissa jokaisena sapattina."

22 Silloin apostolit ja vanhimmat ja koko seurakunta näkivät hyväksi valita keskuudestaan muutamia miehiä ja lähettää heidät Antiokiaan Paavalin ja Barnabaan mukana, nimittäin Juudaan, jota kutsuttiin Barsabbaaksi, ja Silaan, jotka olivat johtavia miehiä veljien joukossa;

23 ja kirjoittivat heidän mukaansa näin kuuluvan kirjeen: "Me apostolit ja vanhimmat, teidän veljenne, lähetämme

that we trouble not them, which from among the Gentiles are turned to God:

20. But that we write unto them, that they abstain from pollutions of idols, and from fornication, and from things strangled, and from blood.

21. For Moses of old time hath in every city them that preach him, being read in the synagogues every sabbath day.

22. Then pleased it the apostles and elders, with the whole church, to send chosen men of their own company to Antioch with Paul and Barnabas; namely, Judas surnamed Barsabas, and Silas, chief men among the brethren:

23. And they wrote letters by them after this manner; The apostles and elders and brethren send greeting unto the brethren

denen, so aus den Heiden zu Gott sich bekehren, nicht Unruhe mache,

20. sondern schreibe ihnen, daß sie sich enthalten von Unsauberkeit der Abgötter und von Hurerei und vom Erstickten und vom Blut.

21. Denn Mose hat von langen Zeiten her in allen Städten, die ihn predigen, und wird alle Sabbattage in den Schulen gelesen.

22. Und es deuchte gut die Apostel und Ältesten samt der ganzen Gemeinde, aus ihnen Männer zu erwählen und zu senden gen Antiochien mit Paulus und Barnabas, nämlich Judas, mit dem Zunamen Barsabas, und Silas, welche Männer Lehrer waren unter den Brüdern.

23. Und sie gaben Schrift in ihre Hand, also: Wir, die Apostel und Ältesten und Brüder, wünschen Heil den Brüdern aus den

teille, pakanuudesta kääntyneille veljille Antiokiassa ja Syyriassa ja Kilikiassa, tervehdyksen.

24 Koska olemme kuulleet, että muutamat meistä lähteneet, joille emme ole mitään käskyä antaneet, ovat puheillaan tehneet teidät levottomiksi ja saattaneet teidän sielunne hämmennyksiin, (sanoen että tulee ympärileikkauttaa itsensä ja pitää laki),

25 niin me olemme yksimielisesti nähneet hyväksi valita miehiä ja lähettää heidät teidän tyköne rakkaiden veljemme Barnabaan ja Paavalin kanssa,

26 jotka ovat panneet henkensä alttiiksi meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimen tähden.

27 Me lähetämme siis Juudaan ja Silaan, jotka myös suusanalla ilmoittavat teille saman.

28 Sillä Pyhä Henki ja me olemme nähneet hyväksi, ettei

which are of the Gentiles in Antioch and Syria and Cilicia:

24. Forasmuch as we have heard, that certain which went out from us have troubled you with words, subverting your souls, saying, Ye must be circumcised, and keep the law: to whom we gave no such commandment:

25. It seemed good unto us, being assembled with one accord, to send chosen men unto you with our beloved Barnabas and Paul,

26. Men that have hazarded their lives for the name of our Lord Jesus Christ.

27. We have sent therefore Judas and Silas, who shall also tell you the same things by mouth.

28. For it seemed good to the Holy Ghost, and to us, to lay

Heiden, die zu Antiochien und Syrien und Zilizien sind.

24. Dieweil wir gehört haben, daß etliche von den Unsern sind ausgegangen und haben euch mit Lehren irregemacht und eure Seelen zerrüttet und sagen, ihr sollt euch beschneiden lassen und das Gesetz halten, welchen wir nichts befohlen haben,

25. hat es uns gut gedeucht, einmütig versammelt, Männer zu erwählen und zu euch zu senden mit unsern liebsten Barnabas und Paulus,

26. welche Menschen ihre Seele dargegeben haben für den Namen unsers HERRN Jesu Christi.

27. So haben wir gesandt Judas und Silas, welche auch mit Worten dasselbe verkündigen werden.

28. Denn es gefällt dem heiligen Geiste und uns, euch keine

teidän päällenne ole pantava enempiä kuormaa kuin nämä välttämättömät:

29 että kartatte epäjumalille uhrattua ja verta ja lihaa, josta ei veri ole laskettu, ja haureutta. Jos te näitä vältätte, niin teidän käy hyvin. Jääkää hyvästi!"

30 Niin heidät lähetettiin matkalle, ja he tulivat Antiokiaan; siellä he kutsuivat koolle seurakunnan ja antoivat heille kirjeen.

31 Ja kun he olivat sen lukeneet, iloitsivat he tästä lohdutuksesta.

32 Ja Juudas ja Silas, jotka itsekin olivat profeettoja, kehoittivat veljiä monin sanoin ja vahvistivat heitä.

33 Ja heidän viivytyään siellä jonkin aikaa veljet laskivat heidät rauhassa palaamaan niiden tykö, jotka olivat heidät lähettäneet.

34 Mutta Silas päätti jäädä heidän luokseen.

35 Ja Paavali ja Barnabas

upon you no greater burden than these necessary things;

29. That ye abstain from meats offered to idols, and from blood, and from things strangled, and from fornication: from which if ye keep yourselves, ye shall do well. Fare ye well.

30. So when they were dismissed, they came to Antioch: and when they had gathered the multitude together, they delivered the epistle:

31. Which when they had read, they rejoiced for the consolation.

32. And Judas and Silas, being prophets also themselves, exhorted the brethren with many words, and confirmed them.

33. And after they had tarried there a space, they were let go in peace from the brethren unto the apostles.

34. Notwithstanding it pleased Silas to abide there still.

35. Paul also and Barnabas

Beschwerung mehr aufzulegen als nur diese nötigen Stücke:

29. daß ihr euch enthaltet vom Götzenopfer und vom Blut und vom Erstickten und von der Hurerei; so ihr euch vor diesen bewahrt, tut ihr recht. Gehabt euch wohl!

30. Da diese abgefertigt waren, kamen sie gen Antiochien und versammelten die Menge und überantworteten den Brief.

31. Da sie den lasen, wurden sie des Trostes froh.

32. Judas aber und Silas, die auch Propheten waren, ermahnten die Brüder mit vielen Reden und stärkten sie.

33. Und da sie verzogen hatten eine Zeitlang, wurden sie von den Brüdern mit Frieden abgefertigt zu den Aposteln.

34. Es gefiel aber Silas, daß er dableibe.

35. Paulus aber und Barnabas

viipyivät Antiokiassa opettaen ja julistaen useiden muidenkin kanssa Herran sanaa.

36 Mutta muutamien päivien kuluttua Paavali sanoi Barnabaalle: "Lähtekäämme takaisin kaikkiin niihin kaupunkeihin, joissa olemme julistaneet Herran sanaa, katsomaan veljiä, miten heidän on".

37 Niin Barnabas tahtoi ottaa mukaan Johanneksenkin, jota kutsuttiin Markukseksi.

38 Mutta Paavali katsoi oikeaksi olla ottamatta häntä mukaan, koska hän oli luopunut heistä Pamfyliassa eikä ollut heidän kanssaan lähtenyt työhön.

39 Ja he kiivastuivat niin, että erkanivat toisistaan, ja Barnabas otti mukaansa Markuksen ja purjehti Kyproon.

40 Mutta Paavali valitsi Silaan, ja

continued in Antioch, teaching and preaching the word of the Lord, with many others also.

36. And some days after Paul said unto Barnabas, Let us go again and visit our brethren in every city where we have preached the word of the Lord, and see how they do.

37. And Barnabas determined to take with them John, whose surname was Mark.

38. But Paul thought not good to take him with them, who departed from them from Pamphylia, and went not with them to the work.

39. And the contention was so sharp between them, that they departed asunder one from the other: and so Barnabas took Mark, and sailed unto Cyprus;

40. And Paul chose Silas, and

hatten ihr Wesen zu Antiochien, lehrten und predigten des HERRN Wort samt vielen andern.

36. Nach etlichen Tagen aber sprach Paulus zu Barnabas: Laß uns wiederum ziehen und nach unsern Brüdern sehen durch alle Städte, in welchen wir des HERRN Wort verkündigt haben, wie sie sich halten.

37. Barnabas aber gab Rat, daß sie mit sich nähmen Johannes, mit dem Zunamen Markus.

38. Paulus aber achtete es billig, daß sie nicht mit sich nähmen einen solchen, der von ihnen gewichen war in Pamphylien und war nicht mit ihnen gezogen zu dem Werk.

39. Und sie kamen scharf aneinander, also daß sie voneinander zogen und Barnabas zu sich nahm Markus und schiffte nach Zypern.

40. Paulus aber wählte Silas und

veljet jättivät hänet Herran armon haltuun, ja hän lähti matkalle.	departed, being recommended by the brethren unto the grace of God.	zog hin, der Gnade Gottes befohlen von den Brüdern.
41 Ja hän vaelsi läpi Syyrian ja Kilikian vahvistaen seurakuntia.	41. And he went through Syria and Cilicia, confirming the churches.	41. Er zog aber durch Syrien und Zilizien und stärkte die Gemeinden.

16 luku

Paavali saapuu Derbeen ja Lystraan, jossa ottaa Timoteuksen matkakumppaniksi 1 – 5; he ja Silas kulkevat Frygian ja Galatian kautta Trooaaseen, jossa Paavali saa näyssä kutsun Makedoniaan 6 – 10 Filippissä Lyydia kääntyy 11 – 15, Paavali ajaa ulos tietäjähengen eräästä palvelijattaresta 16 – 18 ja joutuu Silaan kanssa vankilaan 19 – 24, mutta he vapautuvat ihmeen kautta ja johdattavat vanginvartijan uskomaan Jeesukseen 25 – 34 sekä lähtevät päällikköjen pyynnöstä pois 35 – 40.

1 Niin hän saapui myös Derbeen ja Lystraan. Ja katso, siellä oli eräs opetuslapsi, nimeltä Timoteus, joka oli uskovaisen juutalaisvaimon poika, mutta isä oli kreikkalainen.	1. Then came he to Derbe and Lystra: and, behold, a certain disciple was there, named Timotheus, the son of a certain woman, which was a Jewess, and believed; but his father was a Greek:	1. Er kam aber gen Derbe und Lystra; und siehe, ein Jünger war daselbst mit Namen Timotheus, eines jüdischen Weibes Sohn, die war gläubig, aber eines griechischen Vaters.
2 Hänestä veljet, jotka olivat Lystrassa ja Ikonionissa, todistivat hyvää.	2. Which was well reported of by the brethren that were at Lystra and Iconium.	2. Der hatte ein gut Gerücht bei den Brüdern unter den Lystranern und zu Ikonion.
3 Paavali tahtoi häntä mukaansa	3. Him would Paul have to go	3. Diesen wollte Paulus mit sich

matkalle ja otti hänet ja ympärileikkasi hänet juutalaisten tähden, joita oli niillä paikkakunnilla; sillä kaikki tiesivät, että hänen isänsä oli kreikkalainen.

4 Ja sitä mukaa kuin he vaelsivat kaupungista kaupunkiin, antoivat he heille noudatettaviksi ne säädökset, jotka apostolit ja Jerusalemin vanhimmat olivat hyväksyneet.

5 Niin seurakunnat vahvistuivat uskossa ja saivat päivä päivältä yhä enemmän jäseniä.

6 Ja he kulkivat Frygian ja Galatian maan kautta, sillä Pyhä Henki esti heitä julistamasta sanaa Aasiassa.

7 Ja tultuaan Mysian kohdalle he yrittivät lähteä Bityniaan, mutta Jeesuksen Henki ei sallinut heidän sitä tehdä.

8 Niin he vaelsivat ohi Mysian ja menivät Trooaaseen.

forth with him; and took and circumcised him because of the Jews which were in those quarters: for they knew all that his father was a Greek.

4. And as they went through the cities, they delivered them the decrees for to keep, that were ordained of the apostles and elders which were at Jerusalem.

5. And so were the churches established in the faith, and increased in number daily.

6. Now when they had gone throughout Phrygia and the region of Galatia, and were forbidden of the Holy Ghost to preach the word in Asia,

7. After they were come to Mysia, they assayed to go into Bithynia: but the Spirit suffered them not.

8. And they passing by Mysia came down to Troas.

ziehen lassen und nahm und beschnitt ihn um der Juden willen, die an den Orten waren; denn sie wußten alle, daß sein Vater war ein Grieche gewesen.

4. Wie sie aber durch die Städte zogen, überantworteten sie ihnen, zu halten den Spruch, welcher von den Aposteln und den Ältesten beschlossen war.

5. Da wurden die Gemeinden im Glauben befestigt und nahmen zu an der Zahl täglich.

6. Da sie aber durch Phrygien und das Land Galatien zogen, ward ihnen gewehrt von dem heiligen Geiste, zu reden das Wort in Asien.

7. Als sie aber kamen an Mysien, versuchten sie, durch Bithynien zu reisen; und der Geist ließ es ihnen nicht zu.

8. Sie zogen aber an Mysien vorüber und kamen hinab gen Troas.

9 Ja Paavali näki yöllä näyn: makedonialainen mies seiso i ja pyysi häntä sanoen: "Tule yli Makedoniaan ja auta meitä".

10 Ja kun hän oli nähnyt sen näyn, niin me kohta tahdoimme päästä lähtemään Makedoniaan, sillä me käsitimme, että Jumala oli kutsunut meitä julistamaan heille evankeliumia.

11 Kun nyt olimme purjehtineet Trooaasta, kuljimme suoraan Samotrakeen, ja seuraavana päivänä Neapoliin,

12 ja sieltä Filippiin, joka on ensimmäinen kaupunki siinä osassa Makedoniaa, siirtokunta. Siinä kaupungissa me viivyimme muutamia päiviä.

13 Ja sapatinpäivänä me menimme kaupungin portin ulkopuolelle, joen rannalle, jossa arvelimme olevan rukouspaikan, ja istuimme sinne ja puhuimme

9. And a vision appeared to Paul in the night; There stood a man of Macedonia, and prayed him, saying, Come over into Macedonia, and help us.

10. And after he had seen the vision, immediately we endeavoured to go into Macedonia, assuredly gathering that the Lord had called us for to preach the gospel unto them.

11. Therefore loosing from Troas, we came with a straight course to Samothracia, and the next day to Neapolis;

12. And from thence to Philippi, which is the chief city of that part of Macedonia, and a colony: and we were in that city abiding certain days.

13. And on the sabbath we went out of the city by a river side, where prayer was wont to be made; and we sat down, and spake unto the women which

9. Und Paulus erschien ein Gesicht bei der Nacht; das war ein Mann aus Mazedonien, der stand und bat ihn und sprach: Komm herüber nach Mazedonien und hilf uns!

10. Als er aber das Gesicht gesehen hatte, da trachteten wir alsobald, zu reisen nach Mazedonien, gewiß, daß uns der HERR dahin berufen hätte, ihnen das Evangelium zu predigen.

11. Da fuhren wir aus von Troas; und geradewegs kamen wir gen Samothrazien, des andern Tages gen Neapolis

12. und von da gen Philippi, welches ist die Hauptstadt des Landes Mazedonien und eine Freistadt. Wir hatten aber in dieser Stadt unser Wesen etliche Tage.

13. Am Tage des Sabbats gingen wir hinaus vor die Stadt an das Wasser, da man pflegte zu beten, und setzten uns und redeten zu den Weibern, die da

kokoontuneille naisille.

14 Ja eräs Lydia niminen purppuranmyyjä Tyatiran kaupungista, jumalaapelkääväinen nainen, oli kuulemassa; ja Herra avasi hänen sydämensä ottamaan vaarin siitä, mitä Paavali puhui.

15 Ja kun hänet ja hänen perhekuntansa oli kastettu, pyysi hän meitä sanoen: "Jos te pidätte minua Herraan uskovaisena, niin tulkaa minun kotiini ja majailkaa siellä". Ja hän vaati meitä.

16 Ja tapahtui meidän mennessämme rukouspaikkaan, että meitä vastaan tuli eräs palvelijatar, jossa oli tietäjähengi ja joka tuotti paljon tuloja isännilleen ennustamisellaan.

17 Hän seurasi Paavalia ja meitä ja huusi sanoen: "Nämä miehet ovat korkeimman Jumalan palvelijoita, jotka julistavat teille pelastuksen tien".

resorted thither.

14. And a certain woman named Lydia, a seller of purple, of the city of Thyatira, which worshipped God, heard us: whose heart the Lord opened, that she attended unto the things which were spoken of Paul.

15. And when she was baptized, and her household, she besought us, saying, If ye have judged me to be faithful to the Lord, come into my house, and abide there. And she constrained us.

16. And it came to pass, as we went to prayer, a certain damsel possessed with a spirit of divination met us, which brought her masters much gain by soothsaying:

17. The same followed Paul and us, and cried, saying, These men are the servants of the most high God, which shew unto us the way of salvation.

zusammenkamen.

14. Und ein gottesfürchtiges Weib mit Namen Lydia, eine Purpurkrämerin aus der Stadt der Thyathirer, hörte zu; dieser tat der HERR das Herz auf, daß sie darauf achthatte, was von Paulus geredet ward.

15. Als sie aber und ihr Haus getauft ward, ermahnte sie uns und sprach: So ihr mich achtet, daß ich gläubig bin an den HERRN, so kommt in mein Haus und bleibt allda. Und sie nötigte uns.

16. Es geschah aber, da wir zu dem Gebet gingen, daß eine Magd uns begegnete, die hatte einen Wahrsagergeist und trug ihren Herren viel Gewinnst zu mit Wahrsagen.

17. Die folgte allenthalben Paulus und uns nach, schrie und sprach: Diese Menschen sind die Knechte Gottes des Allerhöchsten, die euch den Weg der Seligkeit verkündigen.

18 Ja tätä hän teki monta päivää. Mutta se vaivasi Paavalia, ja hän kääntyi ja sanoi hengelle: "Jeesuksen Kristuksen nimessä minä käsken sinun lähteä hänestä". Ja se lähti sillä hetkellä.

19 Mutta kun hänen isäntänsä näkivät, että tulojen toivo oli heiltä kadonnut, ottivat he Paavalin ja Silaan kiinni ja vetivät heidät torille hallitusmiesten eteen.

20 Ja vietyänsä heidät päällikköjen eteen he sanoivat: "Nämä miehet häiritsevät meidän kaupunkimme rauhaa; he ovat juutalaisia

21 ja opettavat tapoja, joita meidän ei ole lupa omaksua eikä noudattaa, koska me olemme roomalaisia".

22 Ja kansakin nousi heitä vastaan, ja päälliköt revittivät heiltä vaatteet ja käskivät lyödä heitä raipoilla.

18. And this did she many days. But Paul, being grieved, turned and said to the spirit, I command thee in the name of Jesus Christ to come out of her. And he came out the same hour.

19. And when her masters saw that the hope of their gains was gone, they caught Paul and Silas, and drew them into the marketplace unto the rulers,

20. And brought them to the magistrates, saying, These men, being Jews, do exceedingly trouble our city,

21. And teach customs, which are not lawful for us to receive, neither to observe, being Romans.

22. And the multitude rose up together against them: and the magistrates rent off their clothes, and commanded to beat them.

18. Solches tat sie manchen Tag. Paulus aber tat das wehe, und er wandte sich um und sprach zu dem Geiste: Ich gebiete dir in dem Namen Jesu Christi, daß du von ihr ausfahrest. Und er fuhr aus zu derselben Stunde.

19. Da aber die Herren sahen, daß die Hoffnung ihres Gewinnstes war ausgefahren, nahmen sie Paulus und Silas, zogen sie auf den Markt vor die Obersten

20. und führten sie zu den Hauptleuten und sprachen: Diese Menschen machen unsere Stadt irre; sie sind Juden

21. und verkündigen eine Weise, welche uns nicht ziemt anzunehmen noch zu tun, weil wir Römer sind.

22. Und das Volk ward erregt wider sie; und die Hauptleute ließen ihnen die Kleider abreißen und hießen sie stäupen.

23 Ja kun olivat heitä paljon pieksättäneet, heittivät he heidät vankeuteen ja käskivät vanginvartijan tarkasti vartioida heitä.

24 Sellaisen käskyn saatuaan tämä heitti heidät sisimpään vankihuoneeseen ja pani heidät jalkapuuhan.

25 Mutta keskiyön aikaan Paavali ja Silas olivat rukouksissa ja veisasivat ylistystä Jumalalle; ja vangit kuuntelivat heitä.

26 Silloin tapahtui yhtäkkiä suuri maanjäristys, niin että vankilan perustukset järkkäyivät, ja samassa kaikki ovet aukenivat, ja kaikkien kahleet irtautuivat.

27 Kun vanginvartija heräsi ja näki vankilan ovien olevan auki, veti hän miekkansa ja aikoi surmata itsensä, luullen vankien karanneen.

23. And when they had laid many stripes upon them, they cast them into prison, charging the jailor to keep them safely:

24. Who, having received such a charge, thrust them into the inner prison, and made their feet fast in the stocks.

25. And at midnight Paul and Silas prayed, and sang praises unto God: and the prisoners heard them.

26. And suddenly there was a great earthquake, so that the foundations of the prison were shaken: and immediately all the doors were opened, and every one's bands were loosed.

27. And the keeper of the prison awaking out of his sleep, and seeing the prison doors open, he drew out his sword, and would have killed himself, supposing that the prisoners had been fled.

23. Und da sie sie wohl gestäupt hatten, warfen sie sie ins Gefängnis und geboten dem Kerkermeister, daß er sie wohl verwahrte.

24. Der, da er solches Gebot empfangen hatte, warf sie in das innerste Gefängnis und legte ihre Füße in den Stock.

25. Um Mitternacht aber beteten Paulus und Silas und lobten Gott. Und es hörten sie die Gefangenen.

26. Schnell aber ward ein großes Erdbeben, also daß sich bewegten die Grundfesten des Gefängnisses. Und von Stund an wurden alle Türen aufgetan und aller Bande los.

27. Als aber der Kerkermeister aus dem Schlafe fuhr und sah die Türen des Gefängnisses aufgetan, zog er das Schwert aus und wollte sich selbst erwürgen; denn er meinte die Gefangenen wären entflohen.

28 Mutta Paavali huusi suurella äänellä sanoen: "Älä tee itsellesi mitään pahaa, sillä me kaikki olemme täällä".

29 Niin hän pyysi valoa, juoksi sisälle ja lankesi vavisten Paavalin ja Silaan eteen.

30 Ja hän vei heidät ulos ja sanoi: "Herrat, mitä minun pitää tekemän, että minä pelastuisin?"

31 Niin he sanoivat: "Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut, niin myös sinun perhekesi".

32 Ja he puhuivat Jumalan sanaa hänelle ynnä kaikille, jotka hänen kodissansa olivat.

33 Ja hän otti heidät mukaansa samalla yön hetkellä ja pesi heidän haavansa, ja hänet ja kaikki hänen omaisensa kastettiin kohta.

34 Ja hän vei heidät ylös asuntoonsa, laittoi heille aterian ja riemuitsi siitä, että hän ja koko hänen perheensä oli tullut

28. But Paul cried with a loud voice, saying, Do thyself no harm: for we are all here.

29. Then he called for a light, and sprang in, and came trembling, and fell down before Paul and Silas,

30. And brought them out, and said, Sirs, what must I do to be saved?

31. And they said, Believe on the Lord Jesus Christ, and thou shalt be saved, and thy house.

32. And they spake unto him the word of the Lord, and to all that were in his house.

33. And he took them the same hour of the night, and washed their stripes; and was baptized, he and all his, straightway.

34. And when he had brought them into his house, he set meat before them, and rejoiced, believing in God with all his

28. Paulus rief aber laut und sprach: Tu dir nichts Übles; denn wir sind alle hier!

29. Er forderte aber ein Licht und sprang hinein und ward zitternd und fiel Paulus und Silas zu den Füßen

30. und führte sie heraus und sprach: Liebe Herren, was soll ich tun, daß ich selig werde?

31. Sie sprachen: Glaube an den HERRN Jesus Christus, so wirst du und dein Haus selig!

32. Und sie sagten ihm das Wort des HERRN und allen, die in seinem Hause waren.

33. Und er nahm sie zu sich in derselben Stunde der Nacht und wusch ihnen die Striemen ab; und er ließ sich taufen und alle die Seinen alsobald.

34. Und führte sie in sein Haus und setzte ihnen einen Tisch und freute sich mit seinem ganzen Hause, daß er an Gott gläubig

Jumalaan uskovaksi.

35 Päivän tultua päälliköt lähettivät oikeudenpalvelijat sanomaan: "Päästä irti ne miehet".

36 Niin vanginvartija ilmoitti tämän Paavalille sanoen: "Päälliköt ovat lähettäneet sanan, että teidät on päästettävä irti; lähtekää siis nyt ulos ja menkää rauhassa".

37 Mutta Paavali sanoi heille: "He ovat julkisesti, vieläpä ilman tuomiota, ruoskineet meitä, jotka olemme Rooman kansalaisia, ja ovat heittäneet meidät vankeuteen; ja nytkö he salaa ajaisivat meidät tiehemme! Ei niin, vaan tulkoot itse ja viekööt meidät ulos."

38 Ja oikeudenpalvelijat kertoivat ne sanat päälliköille; niin nämä peljästyivät kuullessaan heidän olevan roomalaisia,

39 ja he tulivat ja suostuttelivat heitä ja veivät heidät ulos ja pyysivät heitä lähtemään pois

house.

35. And when it was day, the magistrates sent the serjeants, saying, Let those men go.

36. And the keeper of the prison told this saying to Paul, The magistrates have sent to let you go: now therefore depart, and go in peace.

37. But Paul said unto them, They have beaten us openly uncondemned, being Romans, and have cast us into prison; and now do they thrust us out privily? nay verily; but let them come themselves and fetch us out.

38. And the serjeants told these words unto the magistrates: and they feared, when they heard that they were Romans.

39. And they came and besought them, and brought them out, and desired them to depart out of the

geworden war.

35. Und da es Tag ward, sandten die Hauptleute Stadtdiener und sprachen: Laß die Menschen gehen!

36. Und der Kerkermeister verkündigte diese Rede Paulus: Die Hauptleute haben hergesandt, daß ihr los sein sollt. Nun ziehet aus und gehet hin mit Frieden!

37. Paulus aber sprach zu ihnen: Sie haben uns ohne Recht und Urteil öffentlich gestäupt, die wir doch Römer sind, und uns ins Gefängnis geworfen, und sollten uns nun heimlich ausstoßen? Nicht also; sondern lasset sie selbst kommen und uns hinausführen!

38. Die Stadtdiener verkündigten diese Worte den Hauptleuten. Und sie fürchteten sich, da sie hörten, daß sie Römer wären, 39. und kamen und redeten ihnen zu, führten sie heraus und baten sie, daß sie auszögen aus

kaupungista.

40 Niin he lähtivät vankilasta ja menivät Lyidian tykö; ja nähtyään veljet ja rohkaistuaan heitä he lähtivät pois.

city.

40. And they went out of the prison, and entered into the house of Lydia: and when they had seen the brethren, they comforted them, and departed.

der Stadt.

40. Da gingen sie aus dem Gefängnis und gingen zu der Lydia. Und da sie die Brüder gesehen hatten und getröstet, zogen sie aus.

17 luku

Paavali julistaa evankeliumia Tessalonikassa, jossa muutamat juutalaiset ja suuri joukko kreikkalaisia kääntyvät uskoon, mutta joutuu vainon alaiseksi 1 – 9 ja lähtee Bereaan, jossa myös useat uskovat; kun sielläkin nousee vaino, lähtee hän Ateenaan 10 – 15, väittelee juutalaisten ja filosofien kanssa 16 – 21 ja puhuu Areiopagilla ainoasta Jumalasta, parannuksesta ja tuomiosta 22 – 32 Muutamat uskovat 33, 34.

1 Ja he matkustivat Amfipolin ja Apollonian kautta ja tulivat Tessalonikaan, jossa oli juutalaisten synagooga.

1. Now when they had passed through Amphipolis and Apollonia, they came to Thessalonica, where was a synagogue of the Jews:

1. Nachdem sie aber durch Amphipolis und Apollonia gereist waren, kamen sie gen Thessalonich; da war eine Judenschule.

2 Ja tapansa mukaan Paavali meni sisälle heidän luoksensa ja keskusteli kolmena sapattina heidän kanssansa, lähtien kirjoituksista,

2. And Paul, as his manner was, went in unto them, and three sabbath days reasoned with them out of the scriptures,

2. Wie nun Paulus gewohnt war, ging er zu ihnen hinein und redete mit ihnen an drei Sabbaten aus der Schrift,

3 selitti ne ja osoitti, että

3. Opening and alleging, that

3. tat sie ihnen auf und legte es

Kristuksen piti kärsimän ja nouseman kuolleista, ja sanoi: "Tämä Jeesus, jota minä teille julistan, on Kristus".

Christ must needs have suffered, and risen again from the dead; and that this Jesus, whom I preach unto you, is Christ.

ihnen vor, daß Christus mußte leiden und auferstehen von den Toten und daß dieser Jesus, den ich (sprach er) euch verkündige, ist der Christus.

4 Ja muutamat heistä tulivat uskoon ja liittyivät Paavaliin ja Silaaseen, niin myös suuri joukko jumalaapelkääväisiä kreikkalaisia sekä useat ylhäiset naiset.

4. And some of them believed, and consorted with Paul and Silas; and of the devout Greeks a great multitude, and of the chief women not a few.

4. Und etliche unter ihnen fielen ihm zu und gesellten sich zu Paulus und Silas, auch der gottesfürchtigen Griechen eine große Menge, dazu der vornehmsten Weiber nicht wenige.

5 Mutta (uskomattomat) juutalaiset joutuivat kiihkoon ja ottivat avukseen muutamia pahanilkisiä miehiä joutoväestä, haalivat kansaa kokoon ja nostivat kaupungissa metelin. He asettuivat Jaasonin talon edustalle ja hakivat Paavalia ja Silasta viedäkseen heidät kansan eteen.

5. But the Jews which believed not, moved with envy, took unto them certain lewd fellows of the baser sort, and gathered a company, and set all the city on an uproar, and assaulted the house of Jason, and sought to bring them out to the people.

5. Aber die halsstarrigen Juden neideten und nahmen zu sich etliche boshafte Männer Pöbelvolks, machten eine Rotte und richteten einen Aufruhr in der Stadt an und traten vor das Haus Jasons und suchten sie zu führen vor das Volk.

6 Mutta kun he eivät heitä löytäneet, raastoivat he Jaasonin ja muutamia veljiä kaupungin hallitusmiesten eteen ja huusivat: "Nuo koko maailman villitsijät

6. And when they found them not, they drew Jason and certain brethren unto the rulers of the city, crying, These that have turned the world upside down

6. Da sie aber sie nicht fanden, schleiften sie den Jason und etliche Brüder vor die Obersten der Stadt und schrieen: Diese, die den ganzen Weltkreis

ovat tännekin tulleet,

7 ja heidät Jaason on ottanut vastaan; ja nämä kaikki tekevät vastoin keisarin asetuksia, sanoen erään toisen, Jeesuksen, olevan kuninkaan".

8 Kun kansa ja hallitusmiehet tämän kuulivat, tulivat he levottomiksi.

9 Ja nämä ottivat takauksen Jaasonilta ja muilta ja päästivät heidät.

10 Mutta veljet lähettivät heti yötä myöten Paavalin ja Silaan Bereaan. Ja kun he olivat saapuneet sinne, menivät he juutalaisten synagoogaan.

11 Nämä olivat jalompia kuin Tessalonikan juutalaiset; he ottivat sanan vastaan hyvin halukkaasti ja tutkivat joka päivä kirjoituksia, oliko asia niin.

12 Ja monet heistä uskoivat, niin myös useat ylhäiset kreikkalaiset naiset ja miehet.

are come hither also;

7. Whom Jason hath received: and these all do contrary to the decrees of Caesar, saying that there is another king, one Jesus.

8. And they troubled the people and the rulers of the city, when they heard these things.

9. And when they had taken security of Jason, and of the other, they let them go.

10. And the brethren immediately sent away Paul and Silas by night unto Berea: who coming thither went into the synagogue of the Jews.

11. These were more noble than those in Thessalonica, in that they received the word with all readiness of mind, and searched the scriptures daily, whether those things were so.

12. Therefore many of them believed; also of honourable women which were Greeks, and

erregen, sind auch hergekommen;

7. die herbergt Jason. Und diese alle handeln gegen des Kaisers Gebote, sagen, ein anderer sei der König, nämlich Jesus.

8. Sie bewegten aber das Volk und die Obersten der Stadt, die solches hörten.

9. Und da ihnen Genüge von Jason und andern geleistet war, ließen sie sie los.

10. Die Brüder aber fertigten alsobald ab bei der Nacht Paulus und Silas gen Beröa. Da sie dahin kamen, gingen sie in die Judenschule.

11. Diese aber waren edler denn die zu Thessalonich; die nahmen das Wort auf ganz willig und forschten täglich in der Schrift, ob sich's also verhielte.

12. So glaubten nun viele aus ihnen, auch der griechischen ehrbaren Weiber und Männer

13 Mutta kun Tessalonikan juutalaiset saivat tietää, että Paavali Bereassakin julisti Jumalan sanaa, tulivat he sinnekin yllyttämään ja kiihoittamaan kansaa.

14 Silloin veljet heti lähettivät Paavalin menemään meren rantaan; mutta sekä Silas että Timoteus jäivät Bereaan.

15 Ja Paavalin saattajat veivät hänet Ateenaan saakka, ja saatuaan vietäväksi Silaalle ja Timoteukselle käskyn mitä pikimmin tulla hänen luoksensa, he lähtivät sieltä pois.

16 Mutta Paavalin odottaessa heitä Ateenassa hänen henkensä hänessä kiivastui, kun hän näki, että kaupunki oli täynnä epäjumalankuvia.

17 Niin hän keskusteli synagoogassa juutalaisten ja jumalaapelkääväisten kanssa ja torilla joka päivä niiden kanssa, joita hän siellä tapasi.

of men, not a few.

13. But when the Jews of Thessalonica had knowledge that the word of God was preached of Paul at Berea, they came thither also, and stirred up the people.

14. And then immediately the brethren sent away Paul to go as it were to the sea: but Silas and Timotheus abode there still.

15. And they that conducted Paul brought him unto Athens: and receiving a commandment unto Silas and Timotheus for to come to him with all speed, they departed.

16. Now while Paul waited for them at Athens, his spirit was stirred in him, when he saw the city wholly given to idolatry.

17. Therefore disputed he in the synagogue with the Jews, and with the devout persons, and in the market daily with them that met with him.

nicht wenige.

13. Als aber die Juden von Thessalonich erfuhren, daß auch zu Beröa das Wort Gottes von Paulus verkündigt würde, kamen sie und bewegten auch allda das Volk.

14. Aber da fertigten die Brüder Paulus alsobald ab, daß er ginge bis an das Meer; Silas aber und Timotheus blieben da.

15. Die aber Paulus geleiteten, führten ihn bis gen Athen. Und nachdem sie Befehl empfangen an den Silas und Timotheus, daß sie aufs schnellste zu ihm kämen, zogen sie hin.

16. Da aber Paulus ihrer zu Athen wartete, ergrimmete sein Geist in ihm, da er sah die Stadt so gar abgöttisch.

17. Und er redete zu den Juden und Gottesfürchtigen in der Schule, auch auf dem Markte alle Tage zu denen, die sich herzufanden.

18 Ja muutamat epikurolaiset ja stoalaiset filosofit väittelivät hänen kanssansa; ja toiset sanoivat: "Mitähän tuo lavertelija oikein tahtoo sanoa?" Toiset taas sanoivat: "Näkyö olevan vieraiden jumalien julistaja", koska hän julisti heille evankeliumia Jeesuksesta ja ylösnousemuksesta.

19 Ja he ottivat hänet ja veivät Areiopagille ja sanoivat: "Voimmeko saada tietää, mikä se uusi oppi on, jota sinä ilmoitat?"

20 Sillä outoja asioita sinä tuot meidän korvaimme kuulla. Me siis tahdomme tietää, mitä ne oikein ovat."

21 Sillä ateenalaisilla ja siellä oleskelevilla muukalaisilla ei kenelläkään ollut aikaa muuhun kuin uutta puhumaan ja uutta kuulemaan.

22 Niin Paavali astui keskelle Areiopagia ja sanoi: "Ateenan miehet, minä näen kaikesta, että

18. Then certain philosophers of the Epicureans, and of the Stoicks, encountered him. And some said, What will this babbler say? other some, He seemeth to be a setter forth of strange gods: because he preached unto them Jesus, and the resurrection.

19. And they took him, and brought him unto Areopagus, saying, May we know what this new doctrine, whereof thou speakest, is?

20. For thou bringest certain strange things to our ears: we would know therefore what these things mean.

21. For all the Athenians and strangers which were there spent their time in nothing else, but either to tell, or to hear some new thing.)

22. Then Paul stood in the midst of Mars' hill, and said, Ye men of Athens, I perceive that in all

18. Etliche aber der Epikurer und Stoiker Philosophen stritten mit ihm. Und etliche sprachen: Was will dieser Lotterbube sagen? Etliche aber: Es sieht, als wolle er neue Götter verkündigen. (Das machte, er hatte das Evangelium von Jesu und von der Auferstehung ihnen verkündigt.)

19. Sie nahmen ihn aber und führten ihn auf den Gerichtsplatz und sprachen: Können wir auch erfahren, was das für eine neue Lehre sei, die du lehrst?

20. Denn du bringst etwas Neues vor unsere Ohren; so wollten wir gern wissen, was das sei.

21. (Die Athener aber alle, auch die Ausländer und Gäste, waren gerichtet auf nichts anderes, denn etwas Neues zu sagen oder zu hören.)

22. Paulus aber stand mitten auf dem Gerichtsplatz und sprach: Ihr Männer von Athen, ich sehe,

te suuresti kunnioitatte jumalia.

23 Sillä kävellessäni ympäri ja katsellessani teidän pyhiä paikkojanne minä löysin myös alttarin, johon oli kirjoitettu: 'Tuntemattomalle jumalalle'. Mitä te siis tuntemattanne palvelette, sen minä teille ilmoitan.

24 Jumala, joka on tehnyt maailman ja kaikki, mitä siinä on, hän, joka on taivaan ja maan Herra, ei asu käsillä tehdyissä temppeleissä,
25 eikä häntä voida ihmisten käsillä palvella, ikäänkuin hän jotakin tarvitsisi, hän, joka itse antaa kaikille elämän ja hengen ja kaiken.

26 Ja hän on tehnyt koko ihmissuvun yhdestä ainoasta asumaan kaikkea maanpiiriä ja on säätänyt heille määrätyt ajat ja heidän asumisensa rajat,

things ye are too superstitious.

23. For as I passed by, and beheld your devotions, I found an altar with this inscription, TO THE UNKNOWN GOD. Whom therefore ye ignorantly worship, him declare I unto you.

24. God that made the world and all things therein, seeing that he is Lord of heaven and earth, dwelleth not in temples made with hands;

25. Neither is worshipped with men's hands, as though he needed any thing, seeing he giveth to all life, and breath, and all things;

26. And hath made of one blood all nations of men for to dwell on all the face of the earth, and hath determined the times before appointed, and the bounds of their habitation;

daß ihr in allen Stücken gar sehr die Götter fürchtet.

23. Ich bin herdurchgegangen und habe gesehen eure Gottesdienste und fand einen Altar, darauf war geschrieben: Dem unbekanntem Gott. Nun verkündige ich euch denselben, dem ihr unwissend Gottesdienst tut.

24. Gott, der die Welt gemacht hat und alles, was darinnen ist, er, der ein HERR ist Himmels und der Erde, wohnt nicht in Tempeln mit Händen gemacht;

25. sein wird auch nicht von Menschenhänden gepflegt, als der jemandes bedürfe, so er selber jedermann Leben und Odem allenthalben gibt.

26. Und er hat gemacht, daß von einem Blut aller Menschen Geschlechter auf dem ganzen Erdboden wohnen, und hat Ziel gesetzt und vorgesehen, wie lange und wie weit sie wohnen sollen;

27 että he etsisivät Jumalaa, jos ehkä voisivat hapuilemalla hänet löytää — hänet, joka kuitenkin ei ole kaukana yhdestäkään meistä;

28 sillä hänessä me elämme ja liikumme ja olemme, niinkuin myös muutamat teidän runoilijoistanne ovat sanoneet: 'Sillä me olemme myös hänen sukuansa'.

29 Koska me siis olemme Jumalan sukua, emme saa luulla, että jumaluus on samankaltainen kuin kulta tai hopea tai kivi, sellainen kuin inhimillisen taiteen ja ajatuksen kuvailema.

30 Noita tietämättömyyden aikoja Jumala on kärsinyt, mutta nyt hän tekee tietäväksi, että kaikkien ihmisten kaikkialla on tehtävä parannus.

31 Sillä hän on säätänyt päivän, jona hän on tuomitseva maanpiirin vanhurskaudessa sen miehen kautta, jonka hän siihen

27. That they should seek the Lord, if haply they might feel after him, and find him, though he be not far from every one of us:

28. For in him we live, and move, and have our being; as certain also of your own poets have said, For we are also his offspring.

29. Forasmuch then as we are the offspring of God, we ought not to think that the Godhead is like unto gold, or silver, or stone, graven by art and man's device.

30. And the times of this ignorance God winked at; but now commandeth all men every where to repent:

31. Because he hath appointed a day, in the which he will judge the world in righteousness by that man whom he hath

27. daß sie den HERRN suchen sollten, ob sie doch ihn fühlen und finden möchten; und fürwahr, er ist nicht ferne von einem jeglichen unter uns.

28. Denn in ihm leben, weben und sind wir; wie auch etliche Poeten bei euch gesagt haben: "Wir sind seines Geschlechts."

29. So wir denn göttlichen Geschlechts sind, sollen wir nicht meinen, die Gottheit sei gleich den goldenen, silbernen und steinernen Bildern, durch menschliche Kunst und Gedanken gemacht.

30. Und zwar hat Gott die Zeit der Unwissenheit übersehen; nun aber gebietet er allen Menschen an allen Enden, Buße zu tun,

31. darum daß er einen Tag gesetzt hat, an welchem er richten will den Kreis des Erdbodens mit Gerechtigkeit

on määrännyt; ja hän on antanut kaikille siitä vakuuden, herättämällä hänet kuolleista."

ordained; whereof he hath given assurance unto all men, in that he hath raised him from the dead.

durch einen Mann, in welchem er's beschlossen hat und jedermann vorhält den Glauben, nachdem er ihn hat von den Toten auferweckt.

32 Kuullessaan kuolleitten ylösnousemuksesta toiset ivasivat, toiset taas sanoivat: "Me tahdomme kuulla sinulta tästä vielä toistekin".

32. And when they heard of the resurrection of the dead, some mocked: and others said, We will hear thee again of this matter.

32. Da sie hörten die Auferstehung der Toten, da hatten's etliche ihren Spott; etliche aber sprachen: Wir wollen dich davon weiter hören.

33 Ja niin Paavali lähti heidän keskeltänsä.

33. So Paul departed from among them.

33. Also ging Paulus von ihnen.

34 Mutta muutamat liittyivät häneen ja uskoivat; niiden joukossa oli Dionysius, Areiopagin jäsen, ja eräs nainen, nimeltä Damaris, sekä muita heidän kanssansa.

34. Howbeit certain men clave unto him, and believed: among the which was Dionysius the Areopagite, and a woman named Damaris, and others with them.

34. Etliche Männer aber hingen ihm an und wurden gläubig, unter welchen war Dionysius, einer aus dem Rat, und ein Weib mit Namen Damaris und andere mit ihnen.

18 luku

Paavali menee Korinttoon, jossa tapaa Akylaan ja Priskillan, ja toimii siellä puolitoista vuotta 1 – 11, joutuu syytettynä tuomioistuimen eteen 12 – 17 ja palaa Efeson, Kesarean ja Jerusalemin kautta Antiokiaan 18 – 22; lähtee kolmannelle lähetysmatkalleen ja vahvistaa opetuslapsia Galatiassa ja Frygiassa 23 Apollos puhuu Jeesuksesta Efesossa, ja saatuaan tarkempaa opetusta Priskillalta ja Akylaalta hän matkustaa Akaiaan 24 – 28.

1 Sen jälkeen Paavali lähti Ateenasta ja meni Korinttoon.

2 Siellä hän tapasi erään Akylas nimisen juutalaisen, joka oli Pontosta syntyisin ja äsken tullut Italiasta, ja hänen vaimonsa Priskillan. Klaudius oli näet käskenyt kaikkien juutalaisten poistua Roomasta. Ja Paavali meni heidän luoksensa.

3 Ja kun hänellä oli sama ammatti kuin heillä, jäi hän heidän luoksensa, ja he tekivät työtä yhdessä; sillä he olivat ammatiltaan teltantekijöitä.

4 Ja hän keskusteli synagoogassa jokaisena sapattina ja sai sekä juutalaisia että kreikkalaisia uskomaan.

5 Ja kun Silas ja Timoteus tulivat Makedoniasta, oli Paavali kokonaan antautunut sanan julistamiseen ja todisti juutalaisille, että Jeesus on Kristus.

1. After these things Paul departed from Athens, and came to Corinth;

2. And found a certain Jew named Aquila, born in Pontus, lately come from Italy, with his wife Priscilla; (because that Claudius had commanded all Jews to depart from Rome:) and came unto them.

3. And because he was of the same craft, he abode with them, and wrought: for by their occupation they were tentmakers.

4. And he reasoned in the synagogue every sabbath, and persuaded the Jews and the Greeks.

5. And when Silas and Timotheus were come from Macedonia, Paul was pressed in the spirit, and testified to the Jews that Jesus was Christ.

1. Darnach schied Paulus von Athen und kam gen Korinth

2. und fand einen Juden mit Namen Aquila, von Geburt aus Pontus, welcher war neulich aus Italien gekommen samt seinem Weibe Priscilla (darum daß der Kaiser Klaudius geboten hatte allen Juden, zu weichen aus Rom).

3. Zu denen ging er ein; und dieweil er gleiches Handwerks war, blieb er bei ihnen und arbeitete. (Sie waren aber des Handwerks Teppichmacher).

4. Und er lehrte in der Schule an allen Sabbaten und beredete beide, Juden und Griechen.

5. Da aber Silas und Timotheus aus Mazedonien kamen, drang Paulus der Geist, zu bezeugen den Juden Jesum, daß er der Christus sei.

6 Mutta kun he vastustivat ja herjasivat, pudisti hän vaatteitansa ja sanoi heille: "Tulkoon teidän verenne oman pääenne päälle! Viaton olen minä; tästedes minä menen pakanain tykö."

7 Ja hän lähti sieltä ja meni erään Titius Justus nimisen jumalaapelkääväisen miehen tykö, jonka talo oli aivan synagoogan vieressä.

8 Mutta synagoogan esimies Krispus ja koko hänen perhekuntansa uskoivat Herraan; ja myöskin monet korinttolaiset, jotka olivat kuulemassa, uskoivat, ja heidät kastettiin.

9 Ja Herra sanoi yöllä näyssä Paavalille: "Älä pelkää, vaan puhu, äläkä vaikene,

10 sillä minä olen sinun kanssasi, eikä kukaan ole ryhtyvä sinuun tehdäkseen sinulle pahaa, sillä minulla on

6. And when they opposed themselves, and blasphemed, he shook his raiment, and said unto them, Your blood be upon your own heads; I am clean: from henceforth I will go unto the Gentiles.

7. And he departed thence, and entered into a certain man's house, named Justus, one that worshipped God, whose house joined hard to the synagogue.

8. And Crispus, the chief ruler of the synagogue, believed on the Lord with all his house; and many of the Corinthians hearing believed, and were baptized.

9. Then spake the Lord to Paul in the night by a vision, Be not afraid, but speak, and hold not thy peace:

10. For I am with thee, and no man shall set on thee to hurt thee: for I have much people in this city.

6. Da sie aber widerstrebten und lästerten, schüttelte er die Kleider aus und sprach: Euer Blut sei über euer Haupt! Rein gehe ich von nun an zu den Heiden.

7. Und machte sich von dannen und kam in ein Haus eines mit Namen Just, der gottesfürchtig war; dessen Haus war zunächst an der Schule.

8. Krispus aber, der Oberste der Schule, glaubte an den HERRN mit seinem ganzen Hause; und viele Korinther, die zuhörten, wurden gläubig und ließen sich taufen.

9. Es sprach aber der HERR durch ein Gesicht in der Nacht zu Paulus: Fürchte dich nicht, sondern rede, und schweige nicht!

10. denn ich bin mit dir, und niemand soll sich unterstehen, dir zu schaden; denn ich habe ein großes Volk in dieser Stadt.

paljon kansaa tässä kaupungissa".

11 Niin hän viipyi siellä vuoden ja kuusi kuukautta opettaen heidän keskuudessaan Jumalan sanaa.

12 Mutta Gallionin ollessa Akaian käskynhaltijana juutalaiset yksimielisesti nousivat Paavalia vastaan ja veivät hänet tuomioistuimen eteen

13 ja sanoivat: "Tämä viettelee ihmisiä palvelemaan Jumalaa lainvastaisella tavalla".

14 Ja kun Paavali aikoi avata suunsa, sanoi Gallion juutalaisille: "Jos olisi tehty rikos tai häijy ilkeytys, olisi kohtuullista, että minä kärsivällisesti kuuntelisin teitä, juutalaiset.

15 Mutta jos teillä on riitakysymyksiä opista ja nimistä ja teidän laistanne, olkoot ne teidän huolenanne; niiden tuomari minä en tahdo olla."

16 Ja hän ajoi heidät pois

11. And he continued there a year and six months, teaching the word of God among them.

12. And when Gallio was the deputy of Achaia, the Jews made insurrection with one accord against Paul, and brought him to the judgment seat,

13. Saying, This fellow persuadeth men to worship God contrary to the law.

14. And when Paul was now about to open his mouth, Gallio said unto the Jews, If it were a matter of wrong or wicked lewdness, O ye Jews, reason would that I should bear with you:

15. But if it be a question of words and names, and of your law, look ye to it; for I will be no judge of such matters.

16. And he drave them from the

11. Er saß aber daselbst ein Jahr und sechs Monate und lehrte das Wort Gottes.

12. Da aber Gallion Landvogt war in Achaja, empörten sich die Juden einmütig wider Paulus und führten ihn vor den Richtstuhl

13. und sprachen: Dieser überredet die Leute, Gott zu dienen dem Gesetz zuwider.

14. Da aber Paulus wollte den Mund aufthun, sprach Gallion zu den Juden: Wenn es ein Frevel oder eine Schalkheit wäre, liebe Juden, so höre ich euch billig;

15. weil es aber eine Frage ist von der Lehre und von den Worten und von dem Gesetz unter euch, so seht ihr selber zu; ich denke darüber nicht Richter zu sein.

16. Und trieb sie von dem

tuomioistuimen edestä.

17 Niin he kaikki (kreikkalaiset) ottivat kiinni Soosteneen, synagoogan esimiehen, ja löivät häntä tuomioistuimen edessä, eikä Gallion välittänyt siitä mitään.

18 Mutta Paavali viipyi siellä vielä jonkun aikaa; sitten hän sanoi veljille jäähyväiset ja purjehti Syyriaan, mukanansa Priskilla ja Akylas; hän oli leikkauttanut tukkansa Kenkreassa, sillä hän oli tehnyt lupauksen.

19 Ja he saapuivat Efesoon; sinne hän jätti heidät. Ja hän meni synagoogaan ja keskusteli juutalaisten kanssa.

20 Ja he pyysivät häntä viipymään kauemmin, mutta hän ei suostunut,

21 vaan sanoi heille jäähyväiset ja lausui: "(Minun täytyy välttämättä viettää tuleva juhla Jerusalemissa. Mutta) Minä

judgment seat.

17. Then all the Greeks took Sosthenes, the chief ruler of the synagogue, and beat him before the judgment seat. And Gallio cared for none of those things.

18. And Paul after this tarried there yet a good while, and then took his leave of the brethren, and sailed thence into Syria, and with him Priscilla and Aquila; having shorn his head in Cenchrea: for he had a vow.

19. And he came to Ephesus, and left them there: but he himself entered into the synagogue, and reasoned with the Jews.

20. When they desired him to tarry longer time with them, he consented not;

21. But bade them farewell, saying, I must by all means keep this feast that cometh in Jerusalem: but I will return again

Richtstuhl.

17. Da ergriffen alle Griechen Sosthenes, den Obersten der Schule, und schlugen ihn vor dem Richtstuhl; und Gallion nahm sich's nicht an.

18. Paulus aber blieb noch lange daselbst; darnach machte er einen Abschied mit den Brüdern und wollte nach Syrien schiffen und mit ihm Priscilla und Aquila. Und er schor sein Haupt zu Kenchreä, denn er hatte ein Gelübde.

19. Und er kam gen Ephesus und ließ sie daselbst; er aber ging in die Schule und redete mit den Juden.

20. Sie baten ihn aber, daß er längere Zeit bei ihnen bliebe.

Und er willigte nicht ein, sondern machte seinen Abschied mit ihnen und sprach: Ich muß allerdinge das künftige Fest in Jerusalem halten; will's

palaan jälleen teidän tyköne, jos Jumala suo". Ja hän lähti purjehtimaan Efesosta.

22 Ja noustuaan maihin Kesareassa hän vaelsi ylös Jerusalemiin ja tervehti seurakuntaa ja meni sitten alas Antiokiaan.

23 Kun hän oli viettänyt siellä jonkun aikaa, lähti hän matkalle ja kulki järjestään kautta Galatian maakunnan ja Frygian, vahvistaen kaikkia opetuslapsia.

24 Ja Efesoon saapui eräs juutalainen, nimeltä Apollos, syntyisin Aleksandriasta, puhetaitoinen mies ja väkevä raamatuissa.

25 Tälle oli opetettu Herran tie, ja hän puhui palavana hengessä ja opetti tarkoin Jeesuksesta, mutta tunsu ainoastaan Johanneksen kasteen.

26 Hän rupesi rohkeasti puhumaan synagoogassa. Mutta kun Priskilla ja Akylas olivat

unto you, if God will. And he sailed from Ephesus.

22. And when he had landed at Caesarea, and gone up, and saluted the church, he went down to Antioch.

23. And after he had spent some time there, he departed, and went over all the country of Galatia and Phrygia in order, strengthening all the disciples.

24. And a certain Jew named Apollos, born at Alexandria, an eloquent man, and mighty in the scriptures, came to Ephesus.

25. This man was instructed in the way of the Lord; and being fervent in the spirit, he spake and taught diligently the things of the Lord, knowing only the baptism of John.

26. And he began to speak boldly in the synagogue: whom when Aquila and Priscilla had

Gott, so will ich wieder zu euch kommen. Und fuhr weg von Ephesus

22. und kam gen Cäsarea und ging hinauf (nach Jerusalem) und grüßte die Gemeinde und zog hinab gen Antiochien.

23. Und verzog etliche Zeit und reiste weiter und durchwandelte nacheinander das galatische Land und Phrygien und stärkte alle Jünger.

24. Es kam aber gen Ephesus ein Jude mit namen Apollos, von Geburt aus Alexandrien, ein beredter Mann und mächtig in der Schrift.

25. Dieser war unterwiesen im Weg des HERRN und redete mit brünstigem Geist und lehrte mit Fleiß von dem HERRN, wußte aber allein von der Taufe des Johannes.

26. Dieser fing an, frei zu predigen in der Schule. Da ihn aber Aquila und Priscilla hörten,

häntä kuunnelleet, ottivat he hänet luokseen ja selvittivät hänelle tarkemmin Jumalan tien.

27 Ja kun hän tahtoi mennä Akaiaan, niin veljet kehoittivat häntä siihen ja kirjoittivat opetuslapsille, että nämä ottaisivat hänet vastaan. Ja sinne saavuttuaan hän armon kautta oli suureksi hyödyksi uskoon tulleille.

28 Sillä hän kumosi suurella voimalla julkisesti juutalaisten väitteet ja näytti kirjoituksista toteen, että Jeesus on Kristus.

heard, they took him unto them, and expounded unto him the way of God more perfectly.

27. And when he was disposed to pass into Achaia, the brethren wrote, exhorting the disciples to receive him: who, when he was come, helped them much which had believed through grace:

28. For he mightily convinced the Jews, and that publicly, shewing by the scriptures that Jesus was Christ.

nahmen sie ihn zu sich und legten ihm den Weg Gottes noch fleißiger aus.

27. Da er aber wollte nach Achaja reisen, schrieben die Brüder und vermahnten die Jünger, daß sie ihn aufnahmen. Und als er dahingekommen war, half er denen, die gläubig waren geworden durch die Gnade.

28. Denn er überwand die Juden beständig und erwies öffentlich durch die Schrift, daß Jesus Christus sei.

19 luku

Paavali vaikuttaa Efesossa, neuvoo muutamia opetuslapsia, jotka olivat saaneet ainoastaan Johanneksen kasteen 1 – 7, puhuu synagoogassa kolmen kuukauden ajan ja sitten kaksi vuotta Tyrannuksen kouluhuoneessa; voimallisia tekoja tapahtuu hänen kauttaan 8 – 12 Taikuus häviää Jumalan sanan menestyessä 13 – 20 Paavali päättää käydä Jerusalemissa ja Roomassa 21, 22; kultaseppä Demetrius nostaa häntä vastaan metelin 23 – 40.

1 Kun Apollos oli Korintossa, tuli Paavali, kuljettuaan läpi

1. And it came to pass, that, while Apollos was at Corinth,

1. Es geschah aber, da Apollos zu Corinth war, daß Paulus

ylämaakuntien, Efesoon ja tapasi siellä muutamia opetuslapsia.

2 Ja hän sanoi heille: "Saitteko Pyhän Hengen silloin, kun te tulitte uskoon?" Niin he sanoivat hänelle: "Emme ole edes kuulleet, että Pyhää Henkeä on olemassakaan".

3 Ja hän sanoi: "Millä kasteella te sitten olette kastetut?" He vastasivat: "Johanneksen kasteella".

4 Niin Paavali sanoi: "Johannes kastoi parannuksen kasteella, kehoittaen kansaa uskomaan häneen, joka oli tuleva hänen jälkeensä, se on, (Kristukseen) Jeesukseen".

5 Sen kuultuaan he ottivat kasteen Herran Jeesuksen nimeen.

6 Ja kun Paavali pani kätensä heidän päälleen, tuli heidän päällensä Pyhä Henki, ja he puhuivat kielillä ja ennustivat.

Paul having passed through the upper coasts came to Ephesus: and finding certain disciples,
2. He said unto them, Have ye received the Holy Ghost since ye believed? And they said unto him, We have not so much as heard whether there be any Holy Ghost.

3. And he said unto them, Unto what then were ye baptized? And they said, Unto John's baptism.

4. Then said Paul, John verily baptized with the baptism of repentance, saying unto the people, that they should believe on him which should come after him, that is, on Christ Jesus.

5. When they heard this, they were baptized in the name of the Lord Jesus.

6. And when Paul had laid his hands upon them, the Holy Ghost came on them; and they spake with tongues, and prophesied.

durchwandelte die oberen Länder und kam gen Ephesus und fand etliche Jünger;
2. zu denen sprach er: Habt ihr den heiligen Geist empfangen, da ihr gläubig wurdet? Sie sprachen zu ihm: Wir haben auch nie gehört, ob ein heiliger Geist sei.

3. Und er sprach zu ihnen: Worauf seid ihr getauft? Sie sprachen: Auf die Taufe des Johannes.

4. Paulus aber sprach: Johannes hat getauft mit der Taufe der Buße und sagte dem Volk, daß sie glauben sollten an den, der nach ihm kommen sollte, das ist an Jesum, daß der Christus sei.

5. Da sie das hörten, ließen sie sich taufen auf den Namen des HERRN Jesu.

6. Und da Paulus die Hände auf sie legte, kam der heilige Geist auf sie, und sie redeten mit Zungen und weissagten.

7 Heitä oli kaikkiaan noin kaksitoista miestä.

8 Ja hän meni synagoogaan, ja kolmen kuukauden ajan hän puhui heidän kanssansa rohkeasti ja vakuuttavasti Jumalan valtakunnasta.

9 Mutta kun muutamat paaduttivat itsensä eivätkä uskoneet, vaan puhuivat pahaa Herran tiestä kansan edessä, niin hän meni pois heidän luotaan ja erotti opetuslapset heistä ja piti joka päivä keskusteluja Tyrannuksen koulussa.

10 Ja sitä kesti kaksi vuotta, niin että kaikki Aasian asukkaat, sekä juutalaiset että kreikkalaiset, saivat kuulla Herran (Jeesuksen) sanan.

11 Ja Jumala teki ylen voimallisia tekoja Paavalin kätten kautta,

12 niin että vieläpä hikiliinoja ja esivaatteita hänen iholtansa

7. And all the men were about twelve.

8. And he went into the synagogue, and spake boldly for the space of three months, disputing and persuading the things concerning the kingdom of God.

9. But when divers were hardened, and believed not, but spake evil of that way before the multitude, he departed from them, and separated the disciples, disputing daily in the school of one Tyrannus.

10. And this continued by the space of two years; so that all they which dwelt in Asia heard the word of the Lord Jesus, both Jews and Greeks.

11. And God wrought special miracles by the hands of Paul:

12. So that from his body were brought unto the sick

7. Und aller der Männer waren bei zwölf.

8. Er ging aber in die Schule und predigte frei drei Monate lang, lehrte und beredete sie vom Reich Gottes.

9. Da aber etliche verstockt waren und nicht glaubten und übel redeten von dem Wege vor der Menge, wick er von ihnen und sonderte ab die Jünger und redete täglich in der Schule eines, der hieß Tyrannus.

10. Und das geschah zwei Jahre lang, also daß alle, die in Asien wohnten, das Wort des HERRN Jesus hörten, beide, Juden und Griechen.

11. und Gott wirkte nicht geringe Taten durch die Hände Paulus,

12. also daß sie auch von seiner Haut die Schweißtüchlein und

vietiin sairasten päälle, ja taudit lähtivät heistä ja pahat henget pakenivat pois.

13 Myöskin muutamat kuljeksivat juutalaiset loitsijat rupesivat lausumaan Herran Jeesuksen nimeä niiden ylitse, joissa oli pahoja henkiä, sanoen: "Minä vannotan teitä sen Jeesuksen kautta, jota Paavali julistaa".

14 Ja niiden joukossa, jotka näin tekivät, oli myös erään juutalaisen ylipapin, Skeuaan, seitsemän poikaa;

15 mutta paha henki vastasi heille sanoen: "Jeesuksen minä tunnen, ja Paavalin minä tiedän, mutta keitä te olette?"

16 Ja se mies, jossa paha henki oli, karkasi heidän kimppuunsa, voitti heidät toisen toisensa perästä ja runteli heitä, niin että he alastomina ja haavoitettuina pakenivat siitä huoneesta.

handkerchiefs or aprons, and the diseases departed from them, and the evil spirits went out of them.

13. Then certain of the vagabond Jews, exorcists, took upon them to call over them which had evil spirits the name of the Lord Jesus, saying, We adjure you by Jesus whom Paul preacheth.

14. And there were seven sons of one Sceva, a Jew, and chief of the priests, which did so.

15. And the evil spirit answered and said, Jesus I know, and Paul I know; but who are ye?

16. And the man in whom the evil spirit was leaped on them, and overcame them, and prevailed against them, so that they fled out of that house naked and wounded.

Binden über die Kranken hielten und die Seuchen von ihnen wichen und die bösen Geister von ihnen ausfuhren.

13. Es unterwandten sich aber etliche der umherziehenden Juden, die da Beschwörer waren, den namen des HERRN Jesus zu nennen über die da böse Geister hatten, und sprachen: Wir beschwören euch bei dem Jesus den Paulus predigt.

14. Es waren aber sieben Söhne eines Juden Skevas, des Hohenpriesters, die solches taten.

15. Aber der böse Geist antwortete und sprach: Jesus kenne ich wohl, und von Paulus weiß ich wohl; wer seid ihr aber?

16. Und der Mensch, in dem der böse Geist war, sprang auf sie und ward ihrer mächtig und warf sie unter sich, also daß sie nackt und verwundet aus demselben Hause entflohen.

17 Ja tämän saivat tietää kaikki Efeson asukkaat, sekä juutalaiset että kreikkalaiset; ja heidät kaikki valtasi pelko, ja Herran Jeesuksen nimeä ylistettiin suuresti.

18 Ja monet niistä, jotka olivat tulleet uskoon, menivät ja tunnustivat ja ilmoittivat tekonsa.

19 Ja useat niistä, jotka olivat taikuutta harjoittaneet, kantoivat kirjansa kokoon ja polttivat ne kaikkien nähden; ja kun niiden arvo laskettiin yhteen, huomattiin sen olevan viisikymmentä tuhatta hopearahaa.

20 Näin Herran sana voimallisesti kasvoi ja vahvistui.

21 Kun kaikki tämä oli tapahtunut, niin Paavali hengessä päätti kulkea Makedonian ja Akaian kautta ja matkustaa Jerusalemiin ja sanoi: "Käytyäni siellä minun pitää nähdä myös Rooma".

17. And this was known to all the Jews and Greeks also dwelling at Ephesus; and fear fell on them all, and the name of the Lord Jesus was magnified.

18. And many that believed came, and confessed, and shewed their deeds.

19. Many of them also which used curious arts brought their books together, and burned them before all men: and they counted the price of them, and found it fifty thousand pieces of silver.

20. So mightily grew the word of God and prevailed.

21. After these things were ended, Paul purposed in the spirit, when he had passed through Macedonia and Achaia, to go to Jerusalem, saying, After I have been there, I must also see Rome.

17. Das aber ward kund allen, die zu Ephesus wohnten, sowohl Juden als Griechen; und es fiel eine Furcht über sie alle, und der Name des HERRN Jesus ward hochgelobt.

18. Es kamen auch viele derer, die gläubig waren geworden, und bekannten und verkündigten, was sie getrieben hatten.

19. Viele aber, die da vorwitzige Kunst getrieben hatten, brachten die Bücher zusammen und verbrannten sie öffentlich und überrechneten, was sie wert waren, und fanden des Geldes fünfzigtausend Groschen.

20. Also mächtig wuchs das Wort des HERRN und nahm überhand.

21. Da das ausgerichtet war, setzte sich Paulus vor im Geiste, durch Mazedonien und Achaja zu ziehen und gen Jerusalem zu reisen, und sprach: Nach dem, wenn ich daselbst gewesen bin, muß ich auch nach Rom sehen.

22 Ja hän lähetti Makedoniaan kaksi apumiehistänsä, Timoteuksen ja Erastuksen, mutta jäi itse joksikin aikaa Aasiaan.

23 Tähän aikaan syntyi sangen suuri melu siitä tiestä.

24 Sillä eräs hopeaseppä, nimeltä Demetrius, joka valmisti hopeaisia Artemiin temppeleitä, hankki sillä ammattilaisille melkoisia tuloja.

25 Hän kutsui kokoon nämä sekä muut, jotka sellaista työtä tekivät, ja sanoi: "Miehet, te tiedätte, että meillä on hyvä toimeentulomme tästä työstä;

26 mutta nyt te näette ja kuulette, että tuo Paavali on, ei ainoastaan Efesossa, vaan melkein koko Aasiassa, uskotellut ja vietellyt paljon kansaa, sanoen, etteivät ne ole jumalia, jotka käsillä tehdään.

22. So he sent into Macedonia two of them that ministered unto him, Timotheus and Erastus; but he himself stayed in Asia for a season.

23. And the same time there arose no small stir about that way.

24. For a certain man named Demetrius, a silversmith, which made silver shrines for Diana, brought no small gain unto the craftsmen;

25. Whom he called together with the workmen of like occupation, and said, Sirs, ye know that by this craft we have our wealth.

26. Moreover ye see and hear, that not alone at Ephesus, but almost throughout all Asia, this Paul hath persuaded and turned away much people, saying that they be no gods, which are made with hands:

22. Und sandte zwei, die ihm dienten, Timotheus und Erastus, nach Mazedonien; er aber verzog eine Weile in Asien.

23. Es erhob sich aber um diese Zeit eine nicht kleine Bewegung über diesem Wege.

24. Denn einer mit Namen Demetrius, ein Goldschmied, der machte silberne Tempel der Diana und wandte denen vom Handwerk nicht geringen Gewinnst zu.

25. Dieselben und die Beiarbeiter des Handwerks versammelte er und sprach: Liebe Männer, ihr wisset, daß wir großen Gewinn von diesem Gewerbe haben;

26. und ihr sehet und höret, daß nicht allein zu Ephesus sondern auch fast in ganz Asien dieser Paulus viel Volks abfällig macht, überredet und spricht: Es sind nicht Götter, welche von Händen gemacht sind.

27 Ja nyt uhkaa se vaara, että ei ainoastaan tämä meidän elinkeinomme joudu halveksituksi, vaan myöskin, että suuren Artemis jumalattaren temppeliä ei pidetä minäkään ja että hän menettää mahtavuutensa, hän, jota koko Aasia ja koko maanpiiri palvelee."

28 Kun he sen kuulivat, tulivat he vihaa täyteen ja huusivat sanoen: "Suuri on efesolaisten Artemis!"

29 Ja koko kaupunki joutui sekasortoon, ja he ryntäsivät kaikki yhdessä näytelmäpaikkaan ja tempasivat mukaansa Gaiuksen ja Aristarkuksen, kaksi makedonialaista, jotka olivat Paavalin matkatovereita.

30 Ja kun Paavali tahtoi mennä kansanjoukkoon, eivät opetuslapset sitä sallineet.

31 Ja myös muutamat Aasian hallitusmiehistä, jotka olivat

27. So that not only this our craft is in danger to be set at nought; but also that the temple of the great goddess Diana should be despised, and her magnificence should be destroyed, whom all Asia and the world worshippeth.

28. And when they heard these sayings, they were full of wrath, and cried out, saying, Great is Diana of the Ephesians.

29. And the whole city was filled with confusion: and having caught Gaius and Aristarchus, men of Macedonia, Paul's companions in travel, they rushed with one accord into the theatre.

30. And when Paul would have entered in unto the people, the disciples suffered him not.

31. And certain of the chief of Asia, which were his friends,

27. Aber es will nicht allein unserm Handel dahin geraten, daß er nichts gelte, sondern auch der Tempel der großen Göttin Diana wird für nichts geachtet werden, und wird dazu ihre Majestät untergehen, welcher doch ganz Asien und der Weltkreis Gottesdienst erzeigt.

28. Als sie das hörten, wurden sie voll Zorns, schrieen und sprachen: Groß ist die Diana der Epheser!

29. Und die ganze Stadt war voll Getümmels; sie stürmten aber einmütig zu dem Schauplatz und ergriffen Gajus und Aristarchus aus Mazedonien, des Paulus Gefährten.

30. Da aber Paulus wollte unter das Volk gehen, ließen's ihm die Jünger nicht zu.

31. Auch etliche der Obersten in Asien, die des Paulus gute

hänen ystäviään, lähettivät hänelle sanan ja pyysivät, ettei hän menisi näytelmäpaikkaan.

32 Ja he huusivat, mikä mitäkin; sillä kokous oli sekasortoinen, ja useimmat eivät tienneet, minkätähden he olivat tulleet kokoon.

33 Silloin vedettiin joukosta esille Aleksander, jota juutalaiset työnsivät esiin; niin Aleksander viittasi kädellään merkiksi, että hän tahtoi pitää puolustuspuheen kansan edessä.

34 Mutta kun he huomasivat, että hän oli juutalainen, rupesivat he kaikki yhteen ääneen huutamaan ja kirkuivat noin kaksi hetkeä: "Suuri on efesolaisten Artemis!"

35 Mutta kun kaupungin kansleri oli saanut kansan rauhoittumaan, sanoi hän: "Efeson miehet, onko ketään, joka ei tiedä, että efesolaisten kaupunki on suuren Artemiin temppelin ja hänen

sent unto him, desiring him that he would not adventure himself into the theatre.

32. Some therefore cried one thing, and some another: for the assembly was confused; and the more part knew not wherefore they were come together.

33. And they drew Alexander out of the multitude, the Jews putting him forward. And Alexander beckoned with the hand, and would have made his defence unto the people.

34. But when they knew that he was a Jew, all with one voice about the space of two hours cried out, Great is Diana of the Ephesians.

35. And when the townclerk had appeased the people, he said, Ye men of Ephesus, what man is there that knoweth not how that the city of the Ephesians is a worshipper of the great goddess

Freunde waren, sandten zu ihm und ermahnten ihn, daß er sich nicht begäbe auf den Schauplatz.

32. Etliche schrieen so, etliche ein anderes, und die Gemeinde war irre, und die meisten wußten nicht, warum sie zusammengekommen waren.

33. Etliche vom Volk zogen Alexander hervor, da ihn die Juden hervorstießen. Alexander aber winkte mit der Hand und wollte sich vor dem Volk verantworten.

34. Da sie aber innewurden, daß er ein Jude war, erhob sich eine Stimme von allen, und schrieen bei zwei Stunden: Groß ist die Diana der Epheser!

35. Da aber der Kanzler das Volk gestillt hatte, sprach er: Ihr Männer von Ephesus, welcher Mensch ist, der nicht wisse, daß die Stadt Ephesus sei eine Pflegerin der großen Göttin

taivaasta pudonneen kuvansa vaaliija?

36 Koska ei kukaan voi tätä kieltää, tulee teidän siis pysyä rauhallisina eikä tehdä mitään harkitsematonta.

37 Te olette kuitenkin tuoneet tänne nämä miehet, jotka eivät ole temppelin ryöstäjiä eivätkä ole meidän jumalatartamme pilkanneet.

38 Jos siis Demetriuksella ja hänen ammattiveljillänsä on riita-asiaa jotakuta vastaan, niin pidetäänhän oikeudenistuntoja ja onhan käskynhaltijoita; vetäkööt toisensa oikeuteen.

39 Ja jos teillä on vielä jotakin muuta vaadittavaa, niin ratkaistakoon asia laillisessa kansankokouksessa.

40 Sillä tämänpäiväisen tapahtuman tähden me olemme vaarassa joutua syytteeseen jopa kapinasta, vaikkei mitään aihetta olekaan; ja silloin me emme voi vastata tästä

Diana, and of the image which fell down from Jupiter?

36. Seeing then that these things cannot be spoken against, ye ought to be quiet, and to do nothing rashly.

37. For ye have brought hither these men, which are neither robbers of churches, nor yet blasphemers of your goddess.

38. Wherefore if Demetrius, and the craftsmen which are with him, have a matter against any man, the law is open, and there are deputies: let them implead one another.

39. But if ye enquire any thing concerning other matters, it shall be determined in a lawful assembly.

40. For we are in danger to be called in question for this day's uproar, there being no cause whereby we may give an account of this concourse.

Diana und des himmlischen Bildes?

36. Weil das nun unwidersprechlich ist, so sollt ihr ja stille sein und nichts Unbedächtiges handeln.

37. Ihr habt diese Menschen hergeführt, die weder Tempelräuber noch Lästereur eurer Göttin sind.

38. Hat aber Demetrius und die mit ihm sind vom Handwerk, an jemand einen Anspruch, so hält man Gericht und sind Landvögte da; lasset sie sich untereinander verklagen.

39. Wollt ihr aber etwas anderes handeln, so mag man es ausrichten in einer ordentlichen Gemeinde.

40. Denn wir stehen in der Gefahr, daß wir um diese heutige Empörung verklagt möchten werden, da doch keine Sache vorhanden ist, womit wir uns solches Aufruhrs

mellakasta."

41 Näin puhuen hän sai kokouksen hajaantumaan.

41. And when he had thus spoken, he dismissed the assembly.

entschuldigen könnten.

41. 19:40 Und da er solches gesagt, ließ er die Gemeinde gehen.

20 luku

Paavali matkustaa Makedoniaan ja Kreikkaan ja lähtee, vaikutettuaan Kreikassa kolme kuukautta, paluumatkalle ja saapuu Trooaaseen 1 – 6, jossa herättää Eutykuksen 7 – 12, kulkee maitse Assoon ja sieltä laivalla Miletoon 13 – 17, pitää siellä Efeson vanhimmille jäähyväispuheen; tässä hän muistuttaa toimestaan Efesossa 18 – 21, ilmaisee ahdistusten kohtaavan häntä Jerusalemissa 22 – 27, kehoittaa seurakunnan kaitsijoita uskollisuuteen 28 – 31 ja osoittaa olleensa heille esikuvana 32 – 35 Hän rukoilee heidän kanssaan ja lähtee laivaan 36 – 38.

1 Kun meteli oli asettunut, kutsui Paavali opetuslapset luoksensa; ja rohkaistuaan heitä hän jätti heidät hyvästi ja lähti matkustamaan Makedoniaan.

1. And after the uproar was ceased, Paul called unto him the disciples, and embraced them, and departed for to go into Macedonia.

1. Da nun die Empörung aufgehört, rief Paulus die Jünger zu sich und segnete sie und ging aus, zu reisen nach Mazedonien.

2 Ja kuljettuaan niiden paikkakuntien läpi ja puhuttuaan siellä monta kehoituksen sanaa hän tuli Kreikkaan.

2. And when he had gone over those parts, and had given them much exhortation, he came into Greece,

2. Und da er diese Länder durchzogen und sie ermahnt hatte mit vielen Worten, kam er nach Griechenland und verzog allda drei Monate.

3 Siellä hän oleskeli kolme kuukautta. Ja kun juutalaiset

3. And there abode three months. And when the Jews laid

3. Da aber ihm die Juden nachstellten, als er nach Syrien

olivat tehneet häntä vastaan salahankkeen hänen aikoessaan lähteä meritse Syyriaan, päätti hän tehdä paluumatkansa Makedonian kautta.

4 Ja häntä seurasivat berealainen Soopater, Pyrruksen poika, ja tessalonikalaisista Aristarkus ja Sekundus, derbeläinen Gaius, Timoteus sekä aasialaiset Tykikus ja Trofimus.

5 Nämä menivät edeltä ja odottivat meitä Trooaassa;

6 mutta me purjehdimme happamattoman leivän juhlan jälkeen Filippistä ja tulimme viidentenä päivänä heidän luoksensa Trooaaseen ja viivyimme siellä seitsemän päivää.

7 Ja kun viikon ensimmäisenä päivänä olimme kokoontuneet murtamaan leipää, niin Paavali, joka seuraavana päivänä aikoi matkustaa pois, keskusteli heidän kanssansa ja pitkitti

wait for him, as he was about to sail into Syria, he purposed to return through Macedonia.

4. And there accompanied him into Asia Sopater of Berea; and of the Thessalonians, Aristarchus and Secundus; and Gaius of Derbe, and Timotheus; and of Asia, Tychicus and Trophimus.

5. These going before tarried for us at Troas.

6. And we sailed away from Philippi after the days of unleavened bread, and came unto them to Troas in five days; where we abode seven days.

7. And upon the first day of the week, when the disciples came together to break bread, Paul preached unto them, ready to depart on the morrow; and continued his speech until

wollte fahren, beschloß er wieder umzuwenden durch Mazedonien.

4. Es zogen aber mit ihm bis nach Asien Sopater von Beröa, von Thessalonich aber Aristarchus und Sekundus, und Gajus von Derbe und Timotheus, aus Asien aber Tychikus und Trophimus.

5. Diese gingen voran und harrten unser zu Troas.

6. Wir aber schifften nach den Ostertagen von Philippi bis an den fünften Tag und kamen zu ihnen gen Troas und hatten da unser Wesen sieben Tage.

7. Am ersten Tage der Woche aber, da die Jünger zusammenkamen, das Brot zu brechen, predigte ihnen Paulus, und wollte des andern Tages weiterreisen und zog die Rede

puhetaan puoliyöhön saakka.

8 Ja monta lamppua oli palamassa yläsalissa, jossa me olimme koolla.

9 Niin eräs nuorukainen, nimeltä Eutykus, istui ikkunalla, ja kun Paavalin puhe kesti niin kauan, vaipui hän sikeään uneen ja putosi unen vallassa kolmannesta kerroksesta maahan; ja hänet nostettiin ylös kuolleena.

10 Mutta Paavali meni alas, heittäytyi hänen ylitsensä, kiersi kätensä hänen ympärilleen ja sanoi: "Älkää hätäilkö, sillä hänessä on vielä henki".

11 Niin hän meni jälleen ylös, mursi leipää ja söi; ja hän puhui kauan heidän kanssansa, päivän koittoon asti, ja lähti sitten matkalle.

12 Ja he veivät pojan sieltä elävänä ja tulivat suuresti lohdutetuiksi.

13 Mutta me menimme edeltäpäin ja astuimme laivaan

midnight.

8. And there were many lights in the upper chamber, where they were gathered together.

9. And there sat in a window a certain young man named Eutyclus, being fallen into a deep sleep: and as Paul was long preaching, he sunk down with sleep, and fell down from the third loft, and was taken up dead.

10. And Paul went down, and fell on him, and embracing him said, Trouble not yourselves; for his life is in him.

11. When he therefore was come up again, and had broken bread, and eaten, and talked a long while, even till break of day, so he departed.

12. And they brought the young man alive, and were not a little comforted.

13. And we went before to ship, and sailed unto Assos, there

hin bis zu Mitternacht.

8. Und es waren viel Lampen auf dem Söller, da sie versammelt waren.

9. Es saß aber ein Jüngling mit namen Eutyclus in einem Fenster und sank in tiefen Schlaf, dieweil Paulus so lange redete, und ward vom Schlaf überwältigt und fiel hinunter vom dritten Söller und ward tot aufgehoben.

10. Paulus aber ging hinab und legte sich auf ihn, umfing ihn und sprach: Machet kein Getümmel; denn seine Seele ist in ihm.

11. Da ging er hinauf und brach das Brot und aß und redete viel mit ihnen, bis der Tag anbrach; und also zog er aus.

12. Sie brachten aber den Knaben lebendig und wurden nicht wenig getröstet.

13. Wir aber zogen voran auf dem Schiff und fuhren gen Assos

ja purjehdimme Assoon. Sieltä aioimme ottaa Paavalin laivaan, sillä hän oli niin määrännyt, aikoen itse kulkea maitse.

14 Ja kun hän yhtyi meihin Assossa, otimme hänet laivaan ja kuljimme Mityleneen.

15 Sieltä me purjehdimme ja saavuimme toisena päivänä Kion kohdalle; seuraavana päivänä laskimme Samoon.

(Viivyttyämme Trogyllionissa), ja tulimme sen jälkeisenä päivänä Miletoon.

16 Sillä Paavali oli päättänyt purjehtia Efeson ohitse, ettei häneltä kuluisi aikaa Aasiassa; sillä hän kiiruhti joutuakseen, jos suinkin mahdollista, helluntaiksi Jerusalemiin.

17 Mutta Miletosta hän lähetti sanan Efesoon ja kutsui tykönsä seurakunnan vanhimmat.

18 Ja kun he saapuivat hänen tykönsä, sanoi hän heille: "Te tiedätte ensimmäisestä päivästä

intending to take in Paul: for so had he appointed, minding himself to go afoot.

14. And when he met with us at Assos, we took him in, and came to Mitylene.

15. And we sailed thence, and came the next day over against Chios; and the next day we arrived at Samos, and tarried at Trogyllium; and the next day we came to Miletus.

16. For Paul had determined to sail by Ephesus, because he would not spend the time in Asia: for he hasted, if it were possible for him, to be at Jerusalem the day of Pentecost.

17. And from Miletus he sent to Ephesus, and called the elders of the church.

18. And when they were come to him, he said unto them, Ye know, from the first day that I

und wollten daselbst Paulus zu uns nehmen; denn er hatte es also befohlen, und er wollte zu Fuße gehen.

14. Als er nun zu uns traf zu Assos, nahmen wir ihn zu uns und kamen gen Mitylene.

15. Und von da schifften wir und kamen des andern Tages hin gegen Chios; und des folgenden Tages stießen wir an Samos und blieben in Trogyllion; und des nächsten Tages kamen wir gen Milet.

16. Denn Paulus hatte beschlossen, an Ephesus vorüberzuschiffen, daß er nicht müßte in Asien Zeit zubringen; denn er eilte, auf den Pfingsttag zu Jerusalem zu sein, so es ihm möglich wäre.

17. Aber von Milet sandte er gen Ephesus und ließ fordern die Ältesten von der Gemeinde.

18. Als aber die zu ihm kamen, sprach er zu ihnen: Ihr wisset, von dem Tage an, da ich bin

asti, kun minä Aasiaan tulin, miten minä kaiken aikaa olen ollut teidän kanssanne;

19 kuinka minä olen palvellut Herraa kaikella nöyryydellä ja kyynelillä, koettelemuksissa, jotka ovat kohdanneet minua juutalaisten salahankkeiden tähden;

20 kuinka minä en ole vetäytynyt pois julistamasta teille sitä, mikä hyödyllistä on, ja opettamasta teitä sekä julkisesti että huone huoneelta,

21 vaan olen todistanut sekä juutalaisille että kreikkalaisille parannusta kääntymyksessä Jumalan puoleen ja uskoa meidän Herraamme Jeesukseen Kristukseen.

22 Ja nyt, katso, minä matkustan, sidottuna hengessä, Jerusalemiin, enkä tiedä, mikä minua siellä kohtaa.

23 Sen vain tiedän, että Pyhä Henki jokaisessa kaupungissa todistaa minulle ja sanoo, että

came into Asia, after what manner I have been with you at all seasons,

19. Serving the Lord with all humility of mind, and with many tears, and temptations, which befell me by the lying in wait of the Jews:

20. And how I kept back nothing that was profitable unto you, but have shewed you, and have taught you publickly, and from house to house,

21. Testifying both to the Jews, and also to the Greeks, repentance toward God, and faith toward our Lord Jesus Christ.

22. And now, behold, I go bound in the spirit unto Jerusalem, not knowing the things that shall befall me there:

23. Save that the Holy Ghost witnesseth in every city, saying that bonds and afflictions abide

nach Asien gekommen, wie ich allezeit bin bei euch gewesen

19. und dem HERRN gedient habe mit aller Demut und mit viel Tränen und Anfechtung, die mir sind widerfahren von den Juden, so mir nachstellten;

20. wie ich nichts verhalten habe, das da nützlich ist, daß ich's euch nicht verkündigt hätte und euch gelehrt, öffentlich und sonderlich;

21. und habe bezeugt, beiden, den Juden und Griechen, die Buße zu Gott und den Glauben an unsern HERRN Jesus Christus.

22. Und nun siehe, ich, im Geiste gebunden, fahre hin gen Jerusalem, weiß nicht, was mir daselbst begegnen wird,

23. nur daß der heilige Geist in allen Städten bezeugt und spricht, Bande und Trübsal

kahleet ja ahdistukset minua odottavat.

24 En minä kuitenkaan pidä henkeäni itselleni minkään arvoisena, kunhan vain täytän juoksuni ja sen viran, jonka minä Herralta Jeesukselta olen saanut: Jumalan armon evankeliumin todistamisen.

25 Ja nyt, katso, minä tiedän, ettette enää saa nähdä minun kasvojani, ei kukaan teistä, joiden keskuudessa minä olen vaeltanut ja saarnannut valtakuntaa.

26 Sentähden minä todistan teille tänä päivänä, että minä olen viaton kaikkien vereen.

27 Sillä minä en ole vetäytynyt pois julistamasta teille kaikkea Jumalan tahtoa.

28 Ottakaa siis itsestänne vaari ja kaikesta laumasta, johon Pyhä Henki on teidät pannut kaitsijoiksi, paimentamaan

me.

24. But none of these things move me, neither count I my life dear unto myself, so that I might finish my course with joy, and the ministry, which I have received of the Lord Jesus, to testify the gospel of the grace of God.

25. And now, behold, I know that ye all, among whom I have gone preaching the kingdom of God, shall see my face no more.

26. Wherefore I take you to record this day, that I am pure from the blood of all men.

27. For I have not shunned to declare unto you all the counsel of God.

28. Take heed therefore unto yourselves, and to all the flock, over the which the Holy Ghost hath made you overseers, to

warten mein daselbst.

24. Aber ich achte der keines, ich halte mein Leben auch nicht selbst teuer, auf daß ich vollende meinen Lauf mit Freuden und das Amt, das ich empfangen habe von dem HERRN Jesus, zu bezeugen das Evangelium von der Gnade Gottes.

25. Und nun siehe, ich weiß, daß ihr mein Angesicht nicht mehr sehen werdet, alle die, bei welchen ich durchgekommen bin und gepredigt habe das Reich Gottes.

26. Darum bezeuge ich euch an diesem heutigen Tage, daß ich rein bin von aller Blut;

27. denn ich habe euch nichts verhalten, daß ich nicht verkündigt hätte all den Rat Gottes.

28. So habt nun acht auf euch selbst und auf die ganze Herde, unter welche euch der heilige Geist gesetzt hat zu Bischöfen,

Herran seurakuntaa, jonka hän omalla verellensä on itselleen ansainnut.

29 Minä tiedän, että minun lähtöni jälkeen teidän keskuuteenne tulee julmia susia, jotka eivät laumaa säästä,

30 ja teidän omasta joukostanne nousee miehiä, jotka väärää puhetta puhuvat, vetääkseen opetuslapset mukaansa.

31 Valvokaa sentähden ja muistakaa, että minä olen kolme vuotta lakkaamatta yötä ja päivää kyynelin neuvonut teitä itsekutakin.

32 Ja nyt minä uskon teidät Jumalan ja hänen armonsa sanan haltuun, hänen, joka on voimallinen rakentamaan teitä ja antamaan teille perintöosan kaikkien pyhitettyjen joukossa.

33 En minä ole halunnut kenenkään hopeata tai kultaa tai vaatteita;

34 te tiedätte itse, että nämä

feed the church of God, which he hath purchased with his own blood.

29. For I know this, that after my departing shall grievous wolves enter in among you, not sparing the flock.

30. Also of your own selves shall men arise, speaking perverse things, to draw away disciples after them.

31. Therefore watch, and remember, that by the space of three years I ceased not to warn every one night and day with tears.

32. And now, brethren, I commend you to God, and to the word of his grace, which is able to build you up, and to give you an inheritance among all them which are sanctified.

33. I have coveted no man's silver, or gold, or apparel.

34. Yea, ye yourselves know,

zu weiden die Gemeinde Gottes, welche er durch sein eigen Blut erworben hat.

29. Denn das weiß ich, daß nach meinem Abschied werden unter euch kommen greuliche Wölfe, die die Herde nicht verschonen werden.

30. Auch aus euch selbst werden aufstehen Männer, die da verkehrte Lehren reden, die Jünger an sich zu ziehen.

31. Darum seid wach und denket daran, daß ich nicht abgelassen habe drei Jahre, Tag und Nacht, einen jeglichen mit Tränen zu vermahnen.

32. Und nun, liebe Brüder, ich befehle euch Gott und dem Wort seiner Gnade, der da mächtig ist, euch zu erbauen und zu geben das Erbe unter allen, die geheiligt werden.

33. Ich habe euer keines Silber noch Gold noch Kleid begehrt.

34. Denn ihr wisset selber, daß

minun käteni ovat työllänsä hankkineet, mitä minä ja seuralaiseni olemme tarvinneet. 35 Kaikessa minä olen osoittanut teille, että näin työtä tehden tulee huolehtia heikoista ja muistaa nämä Herran Jeesuksen sanat, jotka hän itse sanoi: 'Autuaampi on antaa kuin ottaa.'

36 Ja tämän sanottuaan hän polvistui ja rukoili kaikkien heidän kanssansa.

37 Ja he ratkesivat kaikki haikeasti itkemään ja lankesivat Paavalin kaulaan ja suutelivat häntä,

38 ja enimmän suretti heitä se sana, jonka hän oli sanonut, etteivät he enää saisi nähdä hänen kasvojansa. Ja he saattoivat hänet laivaan.

that these hands have ministered unto my necessities, and to them that were with me.

35. I have shewed you all things, how that so labouring ye ought to support the weak, and to remember the words of the Lord Jesus, how he said, It is more blessed to give than to receive.

36. And when he had thus spoken, he kneeled down, and prayed with them all.

37. And they all wept sore, and fell on Paul's neck, and kissed him,

38. Sorrowing most of all for the words which he spake, that they should see his face no more. And they accompanied him unto the ship.

mir diese Hände zu meiner Notdurft und derer, die mit mir gewesen sind, gedient haben.

35. Ich habe es euch alles gezeigt, daß man also arbeiten müsse und die Schwachen aufnehmen und gedenken an das Wort des HERRN Jesus, daß er gesagt hat: "Geben ist seliger denn Nehmen!"

36. Und als er solches gesagt, kniete er nieder und betete mit ihnen allen.

37. Es war aber viel Weinen unter ihnen allen, und sie fielen Paulus um den Hals und küßten ihn,

38. am allermeisten betrübt über das Wort, das er sagte, sie würden sein Angesicht nicht mehr sehen; und geleiteten ihn in das Schiff.

21 luku

Paavali tulee Tyyroon 1 – 6, Ptolemaukseen ja Kesareaan; majailee siellä evankelista Filippuksen

talossa, jossa Agabus ennustaa hänelle kahleita 7 – 14, saapuu Jerusalemiin 15 – 17, kertoo Jaakobille ja vanhimille, mitä Jumala hänen kauttaan on tehnyt pakanain seassa, ja puhdistaa itsensä juutalaisten takia 18 – 26 Näiden kiihoituksesta väkijoukko ottaa pyhäkössä kiinni Paavalin 27 – 30 ja tahtoo tappaa hänet, mutta päällikkö pelastaa hänet ja sallii hänen puhua kansalle 31 – 40.

1 Kun olimme eronneet heistä ja lähteneet purjehtimaan, laskimme suoraan Koossaareen ja seuraavana päivänä Rodoon ja sieltä Pataraan.

2 Siellä tapasimme Foinikiaan menevän laivan, astuimme siihen ja lähdimme purjehtimaan.

3 Ja kun Kypro rupesi näkymään ja oli jäänyt meistä vasemmalle, purjehdimme Syyriaan ja nousimme maihin Tyyrossa; siellä näet laivan oli määrä purkaa lastinsa.

4 Ja tavattuamme opetuslapset me viivyimme siellä seitsemän päivää. Ja Hengen vaikutuksesta he varoittivat Paavalia menemästä Jerusalemiin.

5 Mutta kun olimme viettäneet loppuun ne päivät, lähdimme

1. And it came to pass, that after we were gotten from them, and had launched, we came with a straight course unto Coos, and the day following unto Rhodes, and from thence unto Patara:

2. And finding a ship sailing over unto Phenicia, we went aboard, and set forth.

3. Now when we had discovered Cyprus, we left it on the left hand, and sailed into Syria, and landed at Tyre: for there the ship was to unlade her burden.

4. And finding disciples, we tarried there seven days: who said to Paul through the Spirit, that he should not go up to Jerusalem.

5. And when we had accomplished those days, we

1. Als nun geschah, daß wir, von ihnen gewandt, dahinfuhren, kamen wir geradewegs gen Kos und am folgenden Tage gen Rhodus und von da nach Patara.

2. Und da wir ein Schiff fanden, das nach Phönizien fuhr, traten wir hinein und fuhren hin.

3. Als wir aber Zypern ansichtig wurden, ließen wir es zur linken Hand und schifften nach Syrien und kamen an zu Tyrus; denn daselbst sollte das Schiff die Ware niederlegen.

4. Und als wir Jünger fanden, blieben wir daselbst sieben Tage. Die sagten Paulus durch den Geist, er sollte nicht hinauf gen Jerusalem ziehen.

5. Und es geschah, da wir die Tage zugebracht hatten, zogen

matkalle, ja kaikki saattoivat vaimoineen ja lapsineen meitä kaupungin ulkopuolelle saakka. Ja me laskeuduimme rannalla polvillemme ja rukoilimme;

6 ja sanottuamme jäähyväiset toisillemme astuimme laivaan, ja he palasivat kotiinsa.

7 Tyyrosta me saavuimme Ptolemaikseen, ja siihen päättyi purjehduksemme. Ja me tervehdimme veljiä siellä ja viivymme päivän heidän luonansa.

8 Mutta seuraavana päivänä me lähdimme (Paavali seuralaisineen) sieltä ja tulimme Kesareaan, jossa menimme evankelista Filippuksen tykö, joka oli yksi niistä seitsemästä, ja jäimme hänen tykönsä.

9 Ja hänellä oli neljä tytärtä, neitsyttä, joilla oli profetoimisen lahja.

10 Siellä me viivymme useita

departed and went our way; and they all brought us on our way, with wives and children, till we were out of the city: and we kneeled down on the shore, and prayed.

6. And when we had taken our leave one of another, we took ship; and they returned home again.

7. And when we had finished our course from Tyre, we came to Ptolemais, and saluted the brethren, and abode with them one day.

8. And the next day we that were of Paul's company departed, and came unto Caesarea: and we entered into the house of Philip the evangelist, which was one of the seven; and abode with him.

9. And the same man had four daughters, virgins, which did prophesy.

10. And as we tarried there many

wir aus und reisten weiter. Und sie geleiteten uns alle mit Weib und Kindern bis hinaus vor die Stadt, und wir knieten nieder am Ufer und beteten.

6. Und als wir einander geseget, traten wir ins Schiff; jene aber wandten sich wieder zu dem Ihren.

7. Wir aber vollzogen die Schiffahrt von Tyrus und kamen gen Ptolemais und grüßten die Brüder und blieben einen Tag bei ihnen.

8. Des andern Tages zogen wir aus, die wir um Paulus waren, und kamen gen Cäsarea und gingen in das Haus Philippus des Evangelisten, der einer der sieben war, und blieben bei ihm.

9. Der hatte vier Töchter, die waren Jungfrauen und weissagten.

10. Und als wir mehrere Tage

päiviä. Niin tuli sinne Juudeasta eräs profeetta, nimeltä Agabus.

11 Ja tultuaan meidän luoksemme hän otti Paavalin vyön, sitoi sillä jalkansa ja kätensä ja lausui: "Näin sanoo Pyhä Henki: 'Sen miehen, jonka vyö tämä on, juutalaiset näin sitovat Jerusalemissa ja antavat pakanain käsiin'."

12 Kun sen kuulimme, pyysimme, sekä me että ne, jotka siellä asuivat, ettei hän menisi Jerusalemiin.

13 Silloin Paavali vastasi ja sanoi: "Mitä te teette, kun itkette ja särjette minun sydäntäni. Sillä minä olen valmis, en ainoastaan käymään sidottavaksi vaan myöskin kuolemaan Jerusalemissa Herran Jeesuksen nimen tähden."

14 Ja kun hän ei taipunut, niin me rauhoituimme ja sanoimme: "Tapahtukoon Herran tahto".

days, there came down from Judaea a certain prophet, named Agabus.

11. And when he was come unto us, he took Paul's girdle, and bound his own hands and feet, and said, Thus saith the Holy Ghost, So shall the Jews at Jerusalem bind the man that owneth this girdle, and shall deliver him into the hands of the Gentiles.

12. And when we heard these things, both we, and they of that place, besought him not to go up to Jerusalem.

13. Then Paul answered, What mean ye to weep and to break mine heart? for I am ready not to be bound only, but also to die at Jerusalem for the name of the Lord Jesus.

14. And when he would not be persuaded, we ceased, saying, The will of the Lord be done.

dablieben, reiste herab ein Prophet aus Judäa, mit Namen Agabus, und kam zu uns.

11. Der nahm den Gürtel des Paulus und band sich die Hände und Füße und sprach: Das sagt der heilige Geist: Den Mann, des der Gürtel ist, werden die Juden also binden zu Jerusalem und überantworten in der Heiden Hände.

12. Als wir aber solches hörten, baten wir und die desselben Ortes waren, daß er nicht hinauf gen Jerusalem zöge.

13. Paulus aber antwortete: Was macht ihr, daß ihr weinet und brechet mir mein Herz? Denn ich bin bereit, nicht allein mich binden zu lassen, sondern auch zu sterben zu Jerusalem um des Namens willen des HERRN Jesu.

14. Da er aber sich nicht überreden ließ, schwiegen wir und sprachen: Des HERRN Wille

15 Niiden päivien kuluttua me hankkiuduimme ja menimme ylös Jerusalemiin.

16 Ja meidän kanssamme tuli myös opetuslapsia Kesareasta, jotka veivät meidät majapaikkaamme, erään vanhan opetuslapsen, kyprolaisen Mnasonin, tykö.

17 Ja saavuttuamme Jerusalemiin veljet ottivat meidät iloiten vastaan.

18 Seuraavana päivänä Paavali meni meidän kanssamme Jaakobin tykö, ja kaikki vanhimmat tulivat sinne saapuville.

19 Ja kun hän oli heitä tervehtinyt, kertoi hän kohta kohdalta kaikki, mitä Jumala hänen palveluksensa kautta oli tehnyt pakanain keskuudessa.

20 Sen kuultuaan he ylistivät Jumalaa ja sanoivat Paavalille: "Sinä näet, veli, kuinka monta tuhatta juutalaista on tullut

15. And after those days we took up our carriages, and went up to Jerusalem.

16. There went with us also certain of the disciples of Caesarea, and brought with them one Mnason of Cyprus, an old disciple, with whom we should lodge.

17. And when we were come to Jerusalem, the brethren received us gladly.

18. And the day following Paul went in with us unto James; and all the elders were present.

19. And when he had saluted them, he declared particularly what things God had wrought among the Gentiles by his ministry.

20. And when they heard it, they glorified the Lord, and said unto him, Thou seest, brother, how many thousands of Jews there

geschehe.

15. Und nach diesen Tagen machten wir uns fertig und zogen hinauf gen Jerusalem.

16. Es kamen aber mit uns auch etliche Jünger von Cäsarea und führten uns zu einem mit Namen Mnason aus Zypern, der ein alter Jünger war, bei dem wir herbergen sollten.

17. Da wir nun gen Jerusalem kamen, nahmen uns die Brüder gern auf.

18. Des andern Tages aber ging Paulus mit uns ein zu Jakobus, und es kamen die Ältesten alle dahin.

19. Und als er sie gegrüßt hatte, erzählte er eines nach dem andern, was Gott getan hatte unter den Heiden durch sein Amt.

20. Da sie aber das hörten, lobten sie den HERRN und sprachen zu ihm: Bruder, du siehst, wieviel tausend Juden

uskoon, ja he ovat kaikki lainkiivailijoita.

are which believe; and they are all zealous of the law:

sind, die gläubig geworden sind, und alle sind Eiferer für das Gesetz;

21 Mutta heille on kerrottu sinusta, että sinä opetat kaikkia pakanain seassa asuvia juutalaisia luopumaan Mooseksesta ja kiellät heitä ympärileikkaamasta lapsiaan ja vaeltamasta säädettyjen tapojen mukaan.

21. And they are informed of thee, that thou teachest all the Jews which are among the Gentiles to forsake Moses, saying that they ought not to circumcise their children, neither to walk after the customs.

21. sie sind aber berichtet worden wider dich, daß du lehrest von Moses abfallen alle Juden, die unter den Heiden sind, und sagest, sie sollen ihre Kinder nicht beschneiden, auch nicht nach desselben Weise wandeln.

22 Mitä siis on tehtävä? Varmaankin on suuri joukko kokoontuva, sillä he saavat kuulla sinun tulleen.

22. What is it therefore? the multitude must needs come together: for they will hear that thou art come.

22. Was denn nun? Allerdings muß die Menge zusammenkommen; denn sie werden's hören, daß du gekommen bist.

23 Tee siis tämä, minkä me nyt sinulle sanomme. Meillä on täällä neljä miestä, joilla on lupaus täytettävänä.

23. Do therefore this that we say to thee: We have four men which have a vow on them;

23. So tue nun dies, was wir dir sagen.

24 Ota ne luoksesi ja puhdistatsesi heidän kanssansa ja maksa kulut heidän puolestaan, että he saisivat leikkauttaa tukkansa; siitä kaikki huomaavat, ettei ole mitään perää siinä, mitä heille on kerrottu sinusta, vaan

24. Them take, and purify thysself with them, and be at charges with them, that they may shave their heads: and all may know that those things, whereof they were informed concerning thee, are nothing; but that thou thysself

24. Wir haben hier vier Männer, die haben ein Gelübde auf sich; die nimm zu dir und heilige dich mit ihnen und wage die Kosten an sie, daß sie ihr Haupt scheren, so werden alle vernehmen, daß es nicht so sei,

että sinäkin vaellat lain mukaan ja noudatat sitä.

also walkest orderly, and keepest the law.

wie sie wider dich berichtet sind, sondern daß du auch einhergehest und hältst das Gesetz.

25 Mutta uskoon tulleista pakanoista me olemme päättäneet ja kirjoittaneet, (ettei heidän tarvitse pitää mitään sellaista, paitsi) että heidän on välttäminen epäjumalille uhrattua ja verta ja lihaa, josta ei veri ole laskettu, ja haureutta."

25. As touching the Gentiles which believe, we have written and concluded that they observe no such thing, save only that they keep themselves from things offered to idols, and from blood, and from strangled, and from fornication.

25. Denn den Gläubigen aus den Heiden haben wir geschrieben und beschlossen, daß sie der keines halten sollen, sondern nur sich bewahren vor Götzenopfer, vor Blut, vor Ersticktem und vor Hurerei.

26 Silloin Paavali otti ne miehet luokseen, ja kun hän seuraavana päivänä oli puhdistanut itsensä heidän kanssaan, meni hän pyhäkköön ja ilmoitti, milloin heidän puhdistumispäivänsä tulisivat päättymään, jota ennen heidän kunkin edestä oli tuotava uhri.

26. Then Paul took the men, and the next day purifying himself with them entered into the temple, to signify the accomplishment of the days of purification, until that an offering should be offered for every one of them.

26. Da nahm Paulus die Männer zu sich und heiligte sich des andern Tages mit ihnen und ging in den Tempel und ließ sich sehen, wie er aushielte die Tage, auf welche er sich heiligte, bis daß für einen jeglichen unter ihnen das Opfer gebracht ward.

27 Mutta kun ne seitsemän päivää olivat päättymässä, näkivät Aasiasta tulleet juutalaiset hänet pyhäkössä, kiihoittivat kaiken kansan ja kävivät häneen käsiksi

27. And when the seven days were almost ended, the Jews which were of Asia, when they saw him in the temple, stirred up all the people, and laid hands on him,

27. Als aber die sieben Tage sollten vollendet werden, sahen ihn die Juden aus Asien im Tempel und erregten das ganze Volk, legten die Hände an ihn und schrieen:

28 ja huusivat: "Israelin miehet, auttakaa! Tämä on se mies, joka kaikkialla opettaa kaikkia ihmisiä meidän kansaamme ja lakiamme ja tätä paikkaa vastaan, onpa vielä tuonut kreikkalaisia pyhäkköönkin ja saastuttanut tämän pyhän paikan."

29 Sillä he olivat ennen nähneet efesolaisen Trofimuksen kaupungilla hänen kanssaan ja luulivat, että Paavali oli tuonut hänet pyhäkköön.

30 Ja koko kaupunki tuli liikkeelle, ja väkeä juoksi kokoon; ja he ottivat Paavalin kiinni, raastoivat hänet ulos pyhäköstä, ja heti portit suljettiin.

31 Ja kun he tahtoivat hänet tappaa, sai sotaväenosaston päällikkö sanan, että koko Jerusalem oli kuohuksissa.

32 Tämä otti heti paikalla mukaansa sotilaita ja sadanpäämiehiä ja riensi alas

28. Crying out, Men of Israel, help: This is the man, that teacheth all men every where against the people, and the law, and this place: and further brought Greeks also into the temple, and hath polluted this holy place.

29. For they had seen before with him in the city Trophimus an Ephesian, whom they supposed that Paul had brought into the temple.)

30. And all the city was moved, and the people ran together: and they took Paul, and drew him out of the temple: and forthwith the doors were shut.

31. And as they went about to kill him, tidings came unto the chief captain of the band, that all Jerusalem was in an uproar.

32. Who immediately took soldiers and centurions, and ran down unto them: and when they

28. Ihr Männer von Israel, helft! Dies ist der Mensch, der alle Menschen an allen Enden lehrt wider dies Volk, wider das Gesetz und wider diese Stätte; dazu hat er auch Griechen in den Tempel geführt und diese heilige Stätte gemein gemacht.

29. (Denn sie hatten mit ihm in der Stadt Trophimus, den Epheser gesehen; den, meinten sie, hätte Paulus in den Tempel geführt.)

30. Und die ganze Stadt ward bewegt, und ward ein Zulauf des Volks. Sie griffen aber Paulus und zogen ihn zum Tempel hinaus; und alsbald wurden die Türen zugeschlossen.

31. Da sie ihn aber töten wollten, kam das Geschrei hinauf vor den obersten Hauptmann der Schar, wie das ganze Jerusalem sich empörte.

32. Der nahm von Stund an die Kriegsknechte und Hauptleute zu sich und lief unter sie. Da sie

heidän luoksensa. Kun he näkivät päällikön ja sotilaat, lakkasivat he lyömästä Paavalia.

33 Silloin päällikkö astui esiin, otatti hänet kiinni ja käski sitoa hänet kaksilla kahleilla ja kysyi, kuka hän oli ja mitä hän oli tehnyt.

34 Mutta kansanjoukosta huusivat toiset sitä, toiset tätä. Ja koska hän melun tähden ei voinut saada varmaa selkoa, käski hän viedä hänet kasarmiin.

35 Ja kun Paavali tuli portaille, täytyi sotamiesten kantaa häntä kansan väkivallan tähden;

36 sillä suuri kansanpaljous seurasi perässä ja huusi: "Vie pois hänet!"

37 Ja kun oltiin kuljettamassa Paavalia sisälle kasarmiin, sanoi hän päällikölle: "Onko minun lupa sanoa sinulle jotakin?" Niin tämä sanoi: "Osaatko sinä siis

saw the chief captain and the soldiers, they left beating of Paul.

33. Then the chief captain came near, and took him, and commanded him to be bound with two chains; and demanded who he was, and what he had done.

34. And some cried one thing, some another, among the multitude: and when he could not know the certainty for the tumult, he commanded him to be carried into the castle.

35. And when he came upon the stairs, so it was, that he was borne of the soldiers for the violence of the people.

36. For the multitude of the people followed after, crying, Away with him.

37. And as Paul was to be led into the castle, he said unto the chief captain, May I speak unto thee? Who said, Canst thou speak Greek?

aber den Hauptmann und die Kriegsknechte sahen, hörten sie auf, Paulus zu schlagen.

33. Als aber der Hauptmann nahe herzukam, nahm er ihn an sich und hieß ihn binden mit zwei Ketten und fragte, wer er wäre und was er getan hätte.

34. Einer aber rief dies, der andere das im Volk. Da er aber nichts Gewisses erfahren konnte um des Getümmels willen, hieß er ihn in das Lager führen.

35. Und als er an die Stufen kam, mußten ihn die Kriegsknechte tragen vor Gewalt des Volks;

36. denn es folgte viel Volks nach und schrie: Weg mit ihm!

37. Als aber Paulus jetzt zum Lager eingeführt ward, sprach er zu dem Hauptmann: Darf ich mit dir reden? Er aber sprach: Kannst du Griechisch?

kreikkaa?

38 Etkö sitten olekaan se egyptiläinen, joka hiljakkoin villitsi ne neljä tuhatta murhamiestä ja vei heidät erämaahan?"

39 Niin Paavali sanoi: "Minä olen juutalainen mies, Tarson, tunnetun Kilikian kaupungin, kansalainen; pyydän sinua, salli minun puhua kansalle".

40 Ja kun hän sen salli, niin Paavali, seisoen portailla, viittasi kädellään kansalle; ja kun oli syntynyt syvä hiljaisuus, puhui hän heille hebreankielellä ja sanoi:

38. Art not thou that Egyptian, which before these days madest an uproar, and leddest out into the wilderness four thousand men that were murderers?"

39. But Paul said, I am a man which am a Jew of Tarsus, a city in Cilicia, a citizen of no mean city: and, I beseech thee, suffer me to speak unto the people.

40. And when he had given him licence, Paul stood on the stairs, and beckoned with the hand unto the people. And when there was made a great silence, he spake unto them in the Hebrew tongue, saying,

38. Bist du nicht der Ägypter, der vor diesen Tagen einen Aufruhr gemacht hat und führte in die Wüste hinaus viertausend Meuchelmörder?"

39. Paulus aber sprach: Ich bin ein jüdischer Mann von Tarsus, ein Bürger einer namhaften Stadt in Zilizien. Ich bitte dich, erlaube mir, zu reden zu dem Volk.

40. Als er aber es ihm erlaubte, trat Paulus auf die Stufen und winkte dem Volk mit der Hand. Da nun eine große Stille ward, redete er zu ihnen auf hebräisch und sprach:

22 luku

Paavali kertoo puheessaan juutalaisille, kuinka hänet kasvatettiin isien laissa ja kuinka hän vainosi kristityitä 1 – 5, mutta kuinka hän matkallaan Damaskoon kuuli Herran äänen 6 – 11 ja sai kasteen Ananiaalta 12 – 16 ja kuinka Herra näyssä kehoitti häntä lähtemään pakanain luo 17 – 21 Juutalaisten raivo keskeyttää puheen, ja päällikkö käskee tutkia Paavalia 22 – 24, mutta päästää hänet siteistä, saatuaan tietää hänen olevan Rooman kansalaisen, ja asettaa hänet neuvoston eteen 25 – 30.

1 Miehet, veljet ja isät, kuulkaa, mitä minä nyt teille puolustukseksi puhun.

2 Kun he kuulivat hänen puhuvan heille hebreankielellä, syntyi vielä suurempi hiljaisuus.

Ja hän sanoi:

3 Minä olen juutalainen, syntynyt Kilikian Tarsossa, mutta kasvatettu tässä kaupungissa ja Gamalielin jalkojen juuressa opetettu tarkkaan noudattamaan isien lakia; ja minä kiivailin Jumalan puolesta, niinkuin te kaikki tänä päivänä kiivailette.

4 Ja minä vainosin tätä tietä aina kuolemaan asti, sitoen ja heittäen vankeuteen sekä miehiä että naisia,

5 niinkuin myös ylimmäinen pappi voi minusta todistaa, ja kaikki vanhimmat. Minä sain heiltä myös kirjeitä veljille Damaskoon, ja minä matkustin sinne tuodakseni nekin, jotka siellä olivat, sidottuina

1. Men, brethren, and fathers, hear ye my defence which I make now unto you.

2. And when they heard that he spake in the Hebrew tongue to them, they kept the more silence: and he saith,)

3. I am verily a man which am a Jew, born in Tarsus, a city in Cilicia, yet brought up in this city at the feet of Gamaliel, and taught according to the perfect manner of the law of the fathers, and was zealous toward God, as ye all are this day.

4. And I persecuted this way unto the death, binding and delivering into prisons both men and women.

5. As also the high priest doth bear me witness, and all the estate of the elders: from whom also I received letters unto the brethren, and went to Damascus, to bring them which were there bound unto Jerusalem, for to be

1. Ihr Männer, liebe Brüder und Väter, hört mein Verantworten an euch.

2. Da sie aber hörten, daß er auf hebräisch zu ihnen redete, wurden sie noch stiller. Und er sprach:

3. Ich bin ein jüdischer Mann, geboren zu Tarsus in Zilizien und erzogen in dieser Stadt zu den Füßen Gamaliels, gelehrt mit allem Fleiß im väterlichen Gesetz, und war ein Eiferer um Gott, gleichwie ihr heute alle seid,

4. und habe diesen Weg verfolgt bis an den Tod. Ich band sie und überantwortete sie ins Gefängnis, Männer und Weiber;

5. wie mir auch der Hohepriester und der ganze Haufe der Ältesten Zeugnis gibt, von welchen ich Briefe nahm an die Brüder und reiste gen Damaskus; daß ich, die daselbst waren, gebunden führte gen

Jerusalemiin rangaistaviksi.

6 Niin tapahtui, kun minä matkalla ollessani lähestyin Damaskoa, että keskipäivän aikaan yhtäkkiä taivaasta leimahti suuri valo minun ympärilläni;

7 ja minä kaaduin maahan ja kuulin äänen sanovan minulle: 'Saul, Saul, miksi vainoat minua?'

8 Niin minä vastasin: 'Kuka olet, herra?' Ja hän sanoi minulle: 'Minä olen Jeesus Nasaretilainen, jota sinä vainoat'.

9 Ja minun seuralaiseni näkivät kyllä valon, mutta eivät kuulleet sen ääntä, joka minulle puhui.

10 Ja minä sanoin: 'Herra, mitä minun pitää tekemän?' Herra sanoi minulle: 'Nouse ja mene Damaskoon, niin siellä sinulle sanotaan kaikki, mikä sinulle on tehtäväksi asetettu'.

11 Ja kun minä sen valon

punished.

6. And it came to pass, that, as I made my journey, and was come nigh unto Damascus about noon, suddenly there shone from heaven a great light round about me.

7. And I fell unto the ground, and heard a voice saying unto me, Saul, Saul, why persecutest thou me

8. And I answered, Who art thou, Lord And he said unto me, I am Jesus of Nazareth, whom thou persecutest.

9. And they that were with me saw indeed the light, and were afraid; but they heard not the voice of him that spake to me.

10. And I said, What shall I do, Lord And the Lord said unto me, Arise, and go into Damascus; and there it shall be told thee of all things which are appointed for thee to do.

11. And when I could not see for

Jerusalem, daß sie bestraft würden.

6. Es geschah aber, da ich hinzog und nahe Damaskus kam, um den Mittag, umleuchtete mich schnell ein großes Licht vom Himmel.

7. Und ich fiel zum Erdboden und hörte eine Stimme, die sprach: Saul, Saul, was verfolgst du mich?

8. Ich antwortete aber: HERR, wer bist du? Und er sprach zu mir: Ich bin Jesus von Nazareth, den du verfolgst.

9. Die aber mit mir waren, sahen das Licht und erschraaken; die Stimme aber des, der mit mir redete, hörten sie nicht.

10. Ich sprach aber: HERR, was soll ich tun? Der HERR aber sprach zu mir: Stehe auf und gehe gen Damaskus; da wird man dir sagen von allem, was dir zu tun verordnet ist.

11. Als ich aber von der Klarheit

kirkkaudesta tulin
näkemättömäksi, taluttivat
seuralaiseni minua kädestä, ja
niin minä tulin Damaskoon.

12 Ja eräs mies, hurskas lain
mukaan, nimeltä Ananias, josta
kaikki siellä asuvat juutalaiset
todistivat hyvää,

13 tuli minun tyköni, astui eteeni
ja sanoi minulle: 'Saul, veljeni,
saa näkösi jälleen'. Ja sillä
hetkellä minä sain näköni ja
katsoin häneen.

14 Niin hän sanoi: 'Meidän
isiemme Jumala on valinnut sinut
tuntemaan hänen tahtonsa ja
näkemään Vanhurskaan ja
kuulemaan hänen suunsa
äänen;

15 sillä sinä olet oleva hänen
todistajansa kaikkien ihmisten
edessä, sen todistaja, mitä olet
nähty ja kuullut.

16 Ja nyt, mitä viivyttelit?
Nouse, huuda avuksi hänen
nimeänsä ja anna kastaa itsesi ja

the glory of that light, being led
by the hand of them that were
with me, I came into Damascus.

12. And one Ananias, a devout
man according to the law, having
a good report of all the Jews
which dwelt there,

13. Came unto me, and stood,
and said unto me, Brother Saul,
receive thy sight. And the same
hour I looked up upon him.

14. And he said, The God of our
fathers hath chosen thee, that
thou shouldest know his will, and
see that Just One, and shouldest
hear the voice of his mouth.

15. For thou shalt be his witness
unto all men of what thou hast
seen and heard.

16. And now why tarriest thou?
arise, and be baptized, and wash
away thy sins, calling on the

dieses Lichtes nicht sehen
konnte, ward ich bei der Hand
geleitet von denen, die mit mir
waren, und kam gen Damaskus.

12. Es war aber ein
gottesfürchtiger Mann nach dem
Gesetz, Ananias, der ein gut
Gerücht hatte bei allen Juden,
die daselbst wohnten;

13. der kam zu mir und trat her
und sprach zu mir: Saul, lieber
Bruder, siehe auf! Und ich sah
ihn an zu derselben Stunde.

14. Er aber sprach: Der Gott
unsrer Väter hat dich verordnet,
daß du seinen Willen erkennen
solltest und sehen den
Gerechten und hören die Stimme
aus seinem Munde;

15. denn du wirst Zeuge zu allen
Menschen sein von dem, das du
gesehen und gehört hast.

16. Und nun, was verziehst du?
Stehe auf und laß dich taufen
und abwaschen deine Sünden

pestä pois syntisi.'

17 Kun olin palannut Jerusalemiin, tapahtui minun rukoillessani pyhäkössä, että minä jouduin hurmoksiin 18 ja näin hänet. Ja hän sanoi minulle: 'Riennä ja lähde pian pois Jerusalemistä, sillä he eivät ota vastaan sinun todistustasi minusta'.

19 Ja minä sanoin: 'Herra, he tietävät itse, että minä panin vankeuteen ja ruoskitin jokaisessa synagoogassa niitä, jotka uskoivat sinuun.

20 Ja kun Stefanuksen, sinun todistajasi, veri vuodatettiin, olin minäkin läsnä, hyväksyin sen ja vartioin hänen surmaajainsa vaatteita.'

21 Ja hän sanoi minulle: 'Mene, sillä minä lähetän sinut kauas pakanain tykö'."

22 Tähän sanaan asti he

name of the Lord.

17. And it came to pass, that, when I was come again to Jerusalem, even while I prayed in the temple, I was in a trance; 18. And saw him saying unto me, Make haste, and get thee quickly out of Jerusalem: for they will not receive thy testimony concerning me.

19. And I said, Lord, they know that I imprisoned and beat in every synagogue them that believed on thee:

20. And when the blood of thy martyr Stephen was shed, I also was standing by, and consenting unto his death, and kept the raiment of them that slew him.

21. And he said unto me, Depart: for I will send thee far hence unto the Gentiles.

22. And they gave him audience

und rufe an den Namen des HERRN!

17. Es geschah aber, da ich wieder gen Jerusalem kam und betete im Tempel, daß ich entzückt ward und sah ihn.

18. Da sprach er zu mir: Eile und mache dich behend von Jerusalem hinaus; denn sie werden nicht aufnehmen dein Zeugnis von mir.

19. Und ich sprach: HERR, sie wissen selbst, daß ich gefangen legte und stüpte die, so an dich glaubten, in den Schulen hin und her;

20. und da das Blut des Stephanus, deines Zeugen, vergossen ward, stand ich auch dabei und hatte Wohlgefallen an seinem Tode und verwahrte denen die Kleider, die ihn töteten.

21. Und er sprach zu mir: Gehe hin; denn ich will dich ferne unter die Heiden senden!

22. Sie hörten aber ihm zu bis

kuuntelivat häntä; mutta silloin he korottivat äänensä ja sanoivat: "Pois maan päältä tuommoinen! Sillä ei hän saa elää."

23 Ja kun he huusivat ja heittelivät vaatteitaan ja viskoivat tomua ilmaan,
24 käski päällikkö viedä hänet kasarmiin, ja saadakseen tietää, mistä syystä he niin hänelle huusivat, hän määräsi hänet ruoskimalla tutkittavaksi.

25 Mutta kun he olivat oikaisseet hänet ruoskittavaksi, sanoi Paavali siinä seisovalle sadanpäämiehelle: "Onko teidän lupa ruoskia Rooman kansalaista, vieläpä ilman tuomiota?"

26 Kun sadanpäämies sen kuuli, meni hän päällikölle ilmoittamaan ja sanoi: "Mitä aiot tehdä? Tämä mies on Rooman kansalainen."

unto this word, and then lifted up their voices, and said, Away with such a fellow from the earth: for it is not fit that he should live.

23. And as they cried out, and cast off their clothes, and threw dust into the air,
24. The chief captain commanded him to be brought into the castle, and bade that he should be examined by scourging; that he might know wherefore they cried so against him.

25. And as they bound him with thongs, Paul said unto the centurion that stood by, Is it lawful for you to scourge a man that is a Roman, and uncondemned?

26. When the centurion heard that, he went and told the chief captain, saying, Take heed what thou doest: for this man is a Roman.

auf dies Wort und hoben ihre Stimme auf und sprachen: Hinweg mit solchem von der Erde! denn es ist nicht billig, daß er leben soll.

23. Da sie aber schrieen und ihre Kleider abwarfen und den Staub in die Luft warfen,
24. hieß ihn der Hauptmann ins Lager führen und sagte, daß man ihn stäupen und befragen sollte, daß er erführe, um welcher Ursache willen sie also über ihn riefen.

25. Als man ihn aber mit Riemen anband, sprach Paulus zu dem Hauptmann der dabeistand: Ist's auch recht bei euch, einen römischen Menschen ohne Urteil und Recht zu geißeln?

26. Da das der Unterhauptmann hörte, ging er zum Oberhauptmann und verkündigte ihm und sprach: Was willst du machen? Dieser Mensch ist

27 Niin päällikkö meni Paavalin luo ja sanoi hänelle: "Sano minulle: oletko sinä Rooman kansalainen?" Hän vastasi: "Olen".

28 Niin päällikkö sanoi: "Minä olen paljolla rahalla hankkinut itselleni tämän kansalaisoikeuden". Paavali sanoi: "Mutta minulla se on syntymästäni asti".

29 Silloin ne, joiden piti häntä tutkia, lähtivät heti hänen luotaan. Ja myös päällikkö peljästyi saatuaan tietää, että Paavali oli Rooman kansalainen, kun oli sidottanut hänet.

30 Mutta seuraavana päivänä, koska hän tahtoi saada varman tiedon, mistä juutalaiset häntä syyttivät, päästi hän hänet siteistä ja käski ylipappien ja koko neuvoston kokoontua, vei Paavalin alas ja asetti hänet heidän eteensä.

27. Then the chief captain came, and said unto him, Tell me, art thou a Roman? He said, Yea.

28. And the chief captain answered, With a great sum obtained I this freedom. And Paul said, But I was free born.

29. Then straightway they departed from him which should have examined him: and the chief captain also was afraid, after he knew that he was a Roman, and because he had bound him.

30. On the morrow, because he would have known the certainty wherefore he was accused of the Jews, he loosed him from his bands, and commanded the chief priests and all their council to appear, and brought Paul down, and set him before them.

römisch.

27. Da kam zu ihm der Oberhauptmann und sprach zu ihm: Sage mir, bist du römisch? Er aber sprach: Ja.

28. Und der Oberhauptmann antwortete: Ich habe dies Bürgerrecht mit großer Summe zuwege gebracht. Paulus aber sprach: Ich bin aber auch römisch geboren.

29. Da traten sie alsobald von ihm ab, die ihn befragen sollten. Und der Oberhauptmann fürchtete sich, da er vernahm, daß er römisch war, und er ihn gebunden hatte.

30. Des andern Tages wollte er gewiß erkunden, warum er verklagt würde von den Juden, und löste ihn von den Banden und hieß die Hohenpriester und ihren ganzen Rat kommen und führte Paulus hervor und stellte ihn unter sie.

23 luku

Paavali alottaa puheensa neuvoston edessä, mutta ylimmäinen pappi käskee lyödä häntä suulle 1 – 5; kun hän sanoo uskovansa ylösnousemisen, syntyy riita fariseusten ja saddukeusten kesken 6 – 9 Päällikkö vie hänet kasarmiin, jossa Herra yöllä rohkaisee häntä 10, 11 Juutalaiset vannovat tappavansa Paavalin, mutta salahanke tulee ilmi 12 – 22, ja päällikkö lähettää hänet Kesareaan maaherra Feeliksin tutkittavaksi 23 – 35.

1 Niin Paavali loi katseensa neuvostoon ja sanoi: "Miehet, veljet, minä olen kaikessa hyvällä omallatunnolla vaeltanut Jumalan edessä tähän päivään asti".

2 Mutta ylimmäinen pappi Ananias käski lähellä seisovia lyömään häntä vasten suuta.

3 Silloin Paavali sanoi hänelle: "Jumala on lyövä sinua, sinä valkeaksi kalkittu seinä; istutko sinä tuomitsemassa minua lain mukaan ja käsket vastoin lakia lyödä minua?"

4 Niin ne, jotka seisoivat lähellä,

1. And Paul, earnestly beholding the council, said, Men and brethren, I have lived in all good conscience before God until this day.

2. And the high priest Ananias commanded them that stood by him to smite him on the mouth.

3. Then said Paul unto him, God shall smite thee, thou whited wall: for sittest thou to judge me after the law, and commandest me to be smitten contrary to the law?

4. And they that stood by said,

1. Paulus aber sah den Rat an und sprach: Ihr Männer, liebe Brüder, ich habe mit allem guten Gewissen gewandelt vor Gott bis auf diesen Tag.

2. Der Hohepriester aber, Ananias, befahl denen, die um ihn standen, daß sie ihm aufs Maul schlugen.

3. Da sprach Paulus zu ihm: Gott wird dich schlagen, du getünchte Wand! Sitzt du, mich zu richten nach dem Gesetz, und heißt mich schlagen wider das Gesetz?

4. Die aber umherstanden

sanoivat: "Herjaatko sinä Jumalan ylimmäistä pappia?"

5 Ja Paavali sanoi: "En tiennyt, veljet, että hän on ylimmäinen pappi; sillä kirjoitettu on: 'Kansasi ruhtinasta älä kiroa'".

6 Mutta koska Paavali tiesi osan heistä olevan saddukeuksia ja toisen osan fariseuksia, huusi hän neuvoston edessä: "Miehet, veljet, minä olen fariseus, fariseusten jälkeläinen; toivon ja kuolleitten ylösnousemuksen tähden minä olen tuomittavana".

7 Tuskin hän oli tämän sanonut, niin nousi riita fariseusten ja saddukeusten kesken, ja kokous jakautui.

8 Sillä saddukeukset sanovat, ettei ylösnousemusta ole, ei enkeliä eikä henkeä, mutta fariseukset tunnustavat kumpaisetkin.

9 Ja syntyi suuri huuto, ja

Revilest thou God's high priest?

5. Then said Paul, I wist not, brethren, that he was the high priest: for it is written, Thou shalt not speak evil of the ruler of thy people.

6. But when Paul perceived that the one part were Sadducees, and the other Pharisees, he cried out in the council, Men and brethren, I am a Pharisee, the son of a Pharisee: of the hope and resurrection of the dead I am called in question.

7. And when he had so said, there arose a dissension between the Pharisees and the Sadducees: and the multitude was divided.

8. For the Sadducees say that there is no resurrection, neither angel, nor spirit: but the Pharisees confess both.

9. And there arose a great cry:

sprachen: Schiltst du den Hohenpriester Gottes?

5. Und Paulus sprach: Liebe Brüder, ich wußte nicht, daß er der Hohepriester ist. Denn es steht geschrieben: "Dem Obersten deines Volkes sollst du nicht fluchen."

6. Da aber Paulus wußte, daß ein Teil Sadduzäer war und der andere Teil Pharisäer, rief er im Rat: Ihr Männer, liebe Brüder, ich bin ein Pharisäer und eines Pharisäers Sohn; ich werde angeklagt um der Hoffnung und Auferstehung willen der Toten.

7. Da er aber das sagte, ward ein Aufruhr unter den Pharisäern und Sadduzäern, und die Menge zerspaltete sich.

8. (Denn die Sadduzäer sagen: Es sei keine Auferstehung noch Engel noch Geist; die Pharisäer aber bekennen beides.)

9. Es ward aber ein großes

muutamat kirjanoppineet fariseusten puolueesta nousivat ja väittelivät kiivaasti ja sanoivat: "Emme löydä mitään pahaa tässä miehessä; entäpä jos henki tai enkeli on hänelle puhunut? (Älkäämme taistelko Jumalaa vastaan.)"

and the scribes that were of the Pharisees' part arose, and strove, saying, We find no evil in this man: but if a spirit or an angel hath spoken to him, let us not fight against God.

Geschrei; und die Schriftgelehrten von der Pharisäer Teil standen auf, stritten und sprachen: Wir finden nichts Arges an diesem Menschen; hat aber ein Geist oder ein Engel mit ihm geredet, so können wir mit Gott nicht streiten.

10 Ja kun riita yhä kiihtyi, pelkäsi päällikkö, että he repisivät Paavalin kappaleiksi, ja käski sotaväen tulla alas ja temmata hänet heidän keskeltään ja viedä hänet kasarmiin.

10. And when there arose a great dissension, the chief captain, fearing lest Paul should have been pulled in pieces of them, commanded the soldiers to go down, and to take him by force from among them, and to bring him into the castle.

10. Da aber der Aufruhr groß ward, besorgte sich der oberste Hauptmann, sie möchten Paulus zerreißen, und hieß das Kriegsvolk hinabgehen und ihn von ihnen reißen und in das Lager führen.

11 Mutta seuraavana yönä Herra seisoi Paavalin tykönä ja sanoi: "Ole turvallisella mielellä (Paavali,), sillä niinkuin sinä olet todistanut minusta Jerusalemissa, niin sinun pitää todistaman minusta myös Roomassa".

11. And the night following the Lord stood by him, and said, Be of good cheer, Paul: for as thou hast testified of me in Jerusalem, so must thou bear witness also at Rome.

11. Des andern Tages aber in der Nacht stand der HERR bei ihm und sprach: Sei getrost, Paulus! denn wie du von mir zu Jerusalem gezeugt hast, also mußst du auch zu Rom zeugen.

12 Mutta päivän tultua juutalaiset tekivät salaliiton ja vannoivat

12. And when it was day, certain of the Jews banded together,

12. Da es aber Tag ward, schlugen sich etliche Juden

valan, etteivät söisi eivätkä joisi, ennenkuin olivat tappaneet Paavalin.

13 Ja niitä oli viidettäkymmentä miestä, jotka yhtyivät tähän valaan.

14 He menivät ylipappien ja vanhinten luo ja sanoivat: "Me olemme kirouksen uhallla vannoneet, ettemme mitään maista, ennenkuin olemme tappaneet Paavalin.

15 Pyytäkää te siis nyt yhdessä neuvoston kanssa päälliköltä, että hän toisi hänet alas teidän luoksenne, ikäänkuin aikoisitte tarkemmin tutkia hänen asiaansa. Mutta me olemme valmiit tappamaan hänet, ennenkuin hän pääsee perille."

16 Mutta Paavalin sisarenpoika, joka oli saanut kuulla väijytyksestä, saapui kasarmille, meni sisälle ja ilmoitti sen Paavalille.

17 Niin Paavali kutsui luoksensa

and bound themselves under a curse, saying that they would neither eat nor drink till they had killed Paul.

13. And they were more than forty which had made this conspiracy.

14. And they came to the chief priests and elders, and said, We have bound ourselves under a great curse, that we will eat nothing until we have slain Paul.

15. Now therefore ye with the council signify to the chief captain that he bring him down unto you to morrow, as though ye would enquire something more perfectly concerning him: and we, or ever he come near, are ready to kill him.

16. And when Paul's sister's son heard of their lying in wait, he went and entered into the castle, and told Paul.

17. Then Paul called one of the

zusammen und verschworen sich, weder zu essen noch zu trinken, bis daß sie Paulus getötet hätten.

13. Ihrer aber waren mehr denn vierzig, die solchen Bund machten.

14. Die traten zu den Hohenpriestern und Ältesten und sprachen: Wir haben uns hart verschworen, nichts zu essen, bis wir Paulus getötet haben.

15. So tut nun kund dem Oberhauptmann und dem Rat, daß er ihn morgen zu euch führe, als wolltet ihr ihn besser verhören; wir aber sind bereit, ihn zu töten, ehe er denn vor euch kommt.

16. Da aber des Paulus Schwestersohn den Anschlag hörte, ging er hin und kam in das Lager und verkündete es Paulus.

17. Paulus aber rief zu sich

erään sadanpäämiehen ja sanoi: "Vie tämä nuorukainen päällikön luo, sillä hänellä on jotakin hänelle ilmoitettavaa".

18 Niin hän otti hänet mukaansa, vei hänet päällikön luo ja sanoi: "Vanki Paavali kutsui minut luokseen ja pyysi tuomaan sinun luoksesi tämän nuorukaisen, jolla on jotakin puhuttavaa sinulle".

19 Niin päällikkö tarttui hänen käteensä, vei hänet erikseen ja kysyi: "Mitä sinulla on minulle ilmoitettavaa?"

20 Hän sanoi: "Juutalaiset ovat päättäneet anoa sinulta, että huomenna veisit Paavalin alas neuvostoon, ikäänkuin aikoisit vielä tarkemmin tutkia hänen asiaansa.

21 Mutta älä sinä siihen suostu, sillä viidettäkymmentä miestä heidän joukostaan on häntä väijymässä, ja he ovat vannoneet valan, etteivät syö

centurions unto him, and said, Bring this young man unto the chief captain: for he hath a certain thing to tell him.

18. So he took him, and brought him to the chief captain, and said, Paul the prisoner called me unto him, and prayed me to bring this young man unto thee, who hath something to say unto thee.

19. Then the chief captain took him by the hand, and went with him aside privately, and asked him, What is that thou hast to tell me?

20. And he said, The Jews have agreed to desire thee that thou wouldest bring down Paul to morrow into the council, as though they would enquire somewhat of him more perfectly.

21. But do not thou yield unto them: for there lie in wait for him of them more than forty men, which have bound themselves with an oath, that they will

einen von den Unterhauptleuten und sprach: Diesen Jüngling führe hin zu dem Oberhauptmann; denn er hat ihm etwas zu sagen.

18. Der nahm ihn und führte ihn zum Oberhauptmann und sprach: der gebundene Paulus rief mich zu sich und bat mich, diesen Jüngling zu dir zu führen, der dir etwas zu sagen habe.

19. Da nahm ihn der Oberhauptmann bei der Hand und wick an einen besonderen Ort und fragte ihn: Was ist's, das du mir zu sagen hast?

20. Er aber sprach: Die Juden sind eins geworden, dich zu bitten, daß du morgen Paulus vor den Hohen Rat bringen lassest, als wollten sie ihn besser verhören.

21. Du aber traue ihnen nicht; denn es lauern auf ihn mehr als vierzig Männer unter ihnen, die haben sich verschworen, weder zu essen noch zu trinken, bis sie

eivätkä juo, ennenkuin ovat tappaneet hänet. Ja nyt he ovat valmiina ja odottavat sinun suostumustasi."

22 Niin päällikkö päästi nuorukaisen menemään ja sanoi hänelle: "Älä virka kenellekään, että olet ilmaissut tämän minulle".

23 Sitten hän kutsui luoksensa kaksi sadanpäämiestä ja sanoi heille: "Pitäkää yön kolmannesta hetkestä lähtien kaksisataa sotamiestä valmiina lähtemään Kesareaan ja seitsemänkymmentä ratsumiestä ja kaksisataa keihäsmiestä,

24 ja varatkaa ratsuja pannaksenne Paavalin ratsaille ja viedäksenne hänet vahingoittumatonna maaherra Feeliksin luo".

25 Ja hän kirjoitti kirjeen, joka kuului näin:

26 Klaudius Lysias lausuu tervehdyksen korkea-arvoiselle maaherralle Feeliksille.

neither eat nor drink till they have killed him: and now are they ready, looking for a promise from thee.

22. So the chief captain then let the young man depart, and charged him, See thou tell no man that thou hast shewed these things to me.

23. And he called unto him two centurions, saying, Make ready two hundred soldiers to go to Caesarea, and horsemen threescore and ten, and spearmen two hundred, at the third hour of the night;

24. And provide them beasts, that they may set Paul on, and bring him safe unto Felix the governor.

25. And he wrote a letter after this manner:

26. Claudius Lysias unto the most excellent governor Felix sendeth greeting.

Paulus töten; und sind jetzt bereit und warten auf deine Verheißung.

22. Da ließ der Oberhauptmann den Jüngling von sich und gebot ihm, daß niemand sagte, daß er ihm solches eröffnet hätte,

23. und rief zu sich zwei Unterhauptleute und sprach: Rüstet zweihundert Kriegsknechte, daß sie gen Cäsarea ziehen, und siebzig Reiter und zweihundert Schützen auf die dritte Stunde der Nacht;

24. und die Tiere richtet zu, daß sie Paulus draufsetzen und bringen ihn bewahrt zu Felix, dem Landpfleger.

25. Und schrieb einen Brief, der lautete also:

26. Klaudius Lysias dem teuren Landpfleger Felix Freude zuvor!

27 Tämän miehen ottivat juutalaiset kiinni ja olivat vähällä hänet tappa; silloin minä tulin saapuville sotaväen kanssa ja pelastin hänet, saatuani tietää, että hän on Rooman kansalainen.

28 Ja koska tahdoin tietää, mistä asiasta he häntä syyttivät, vein hänet heidän neuvostoonsa

29 ja havaitsin, että häntä syytettiin heidän lakiaan koskevista riitakysymyksistä, mutta ettei ollut kannetta mistään, mikä ansaitsisi kuoleman tai kahleet.

30 Mutta kun minulle on annettu ilmi, että miestä vastaan on tekeillä (juutalaisten) salahanke, lähetän hänet nyt heti sinun luoksesi; olen myös kehoittanut hänen syyttäjiään sanomaan sanottavansa häntä vastaan sinun edessäsi."

31 Niin sotamiehet, saamansa käskyn mukaan, ottivat Paavalin

27. This man was taken of the Jews, and should have been killed of them: then came I with an army, and rescued him, having understood that he was a Roman.

28. And when I would have known the cause wherefore they accused him, I brought him forth into their council:

29. Whom I perceived to be accused of questions of their law, but to have nothing laid to his charge worthy of death or of bonds.

30. And when it was told me how that the Jews laid wait for the man, I sent straightway to thee, and gave commandment to his accusers also to say before thee what they had against him. Farewell.

31. Then the soldiers, as it was commanded them, took Paul,

27. Diesen Mann hatten die Juden gegriffen und wollten ihn getötet haben. Da kam ich mit dem Kriegsvolk dazu und riß ihn von ihnen und erfuhr, daß er ein Römer ist.

28. Da ich aber erkunden wollte die Ursache, darum sie ihn beschuldigten, führte ich ihn in ihren Rat.

29. Da befand ich, daß er beschuldigt ward von wegen Fragen ihres Gesetzes, aber keine Anklage hatte, des Todes oder der Bande wert.

30. Und da vor mich kam, daß etliche Juden auf ihn lauerten, sandte ich ihn von Stund an zu dir und entbot den Klägern auch, daß sie vor Dir sagten, was sie wider ihn hätten. Gehab dich wohl!

31. Die Kriegsknechte, wie ihnen befohlen war, nahmen Paulus

ja veivät hänet yötä myöten Antipatrikseen.

32 Seuraavana päivänä he antoivat ratsumiesten jatkaa hänen kanssaan matkaa, mutta itse he palasivat kasarmiin.

33 Kun ratsumiehet tulivat Kesareaan, antoivat he kirjeen maaherralle ja veivät myös Paavalin hänen eteensä.

34 Luettuaan kirjeen hän kysyi, mistä maakunnasta Paavali oli; ja saatuaan tietää, että hän oli Kilikiasta,

35 hän sanoi: "Minä kuulustelen sinua, kun syyttäjäsikin saapuvat". Ja hän käski vartioida häntä Herodeksen linnassa.

and brought him by night to Antipatris.

32. On the morrow they left the horsemen to go with him, and returned to the castle:

33. Who, when they came to Caesarea, and delivered the epistle to the governor, presented Paul also before him.

34. And when the governor had read the letter, he asked of what province he was. And when he understood that he was of Cilicia;

35. I will hear thee, said he, when thine accusers are also come. And he commanded him to be kept in Herod's judgment hall.

und führten ihn bei der Nacht gen Antipatris.

32. Des andern Tages aber ließen sie die Reiter mit ihm ziehen und wandten wieder um zum Lager.

33. Da die gen Cäsarea kamen, überantworteten sie den Brief dem Landpfleger und stellten ihm Paulus auch dar.

34. Da der Landpfleger den Brief las, fragte er, aus welchem Lande er wäre. Und da er erkundet, daß er aus Zilizien wäre sprach er:

35. Ich will dich verhören, wenn deine Verkläger auch da sind. Und hieß ihn verwahren in dem Richthause des Herodes.

24 luku

Juutalaiset syyttävät Paavalia Feeliksin edessä 1 – 9 Paavali torjuu heidän syytöksensä kansan yllyttämisestä 10 – 13, lahkolaisuudesta 14 – 16 ja pyhäkön saastuttamisesta 17 – 19, ja viittaa neuvoston edessä lausumaansa toivoon kuolleitten ylösnousemisesta 20, 21 Feeliks lykkää asian

tuonnemmaksi ja jättää, luopuessaan kahden vuoden kuluttua virastaan, Paavalin vankeuteen 22 – 27.

1 Viiden päivän kuluttua ylimmäinen pappi Ananias meni sinne alas muutamien vanhinten ja erään asianajajan, Tertulluksen, kanssa, ja he ilmoittivat maaherralle syyttävänsä Paavalia.

2 Ja kun Paavali oli kutsuttu esille, rupesi Tertullus syyttämään ja sanoi:

3 Runsasta rauhaa me olemme sinun kauttasi, korkea-arvoinen Feeliks, saaneet nauttia, ja sinun huolenpidostasi on parannuksia aikaansaatu tämän kansan hyväksi, sen me kaikin puolin ja kaikkialla ja kaikella kiitollisuudella tunnustamme.

4 Mutta etten aivan kauan sinua viivyttäisi, pyydän sinua hetkisen meitä suosiollisesti kuulemaan.

1. And after five days Ananias the high priest descended with the elders, and with a certain orator named Tertullus, who informed the governor against Paul.

2. And when he was called forth, Tertullus began to accuse him, saying, Seeing that by thee we enjoy great quietness, and that very worthy deeds are done unto this nation by thy providence,

3. We accept it always, and in all places, most noble Felix, with all thankfulness.

4. Notwithstanding, that I be not further tedious unto thee, I pray thee that thou wouldest hear us of thy clemency a few words.

1. Über fünf Tage zog hinab der Hohepriester Ananias mit den Ältesten und mit dem Redner Tertullus; die erschienen vor dem Landpfleger wider Paulus.

2. Da er aber berufen ward, fing an Tertullus zu verklagen und sprach:

3. Daß wir im großen Frieden leben unter dir und viel Wohltaten diesem Volk widerfahren durch dein Fürsichtigkeit, allerteuerster Felix, das nehmen wir an allewege und allenthalben mit aller Dankbarkeit.

4. Auf daß ich aber dich nicht zu lange aufhalte, bitte ich dich, du wolltest uns kürzlich hören nach deiner Gelindigkeit.

5 Me olemme havainneet, että tämä mies on ruttotauti ja metelinnostaja kaikkien koko maailman juutalaisten keskuudessa ja nasaretilaisten lahkoon päämies,

6 ja hän on koettanut pyhäkönkin saastuttaa. Sentähden me otimme hänet kiinni. Ja me tahdomme tuomita hänet lakiemme mukaan

7 mutta ylipäällikkö Lyysias tuli ja vei hänet suurta väkivaltaa käyttäen pois meidän käsistämme

8 ja käski hänen syyttäjänsä saapua eteesi. Voit itse häntä tutkimalla saada tietää kaiken, mistä me häntä syytämme."

9 Ja myös juutalaiset yhtyivät syyttämään häntä ja väittivät asian niin olevan.

10 Paavali vastasi, kun maaherra oli viitannut, että hän sai puhua: "Koska tiedän sinun monta vuotta olleen tämän

5. For we have found this man a pestilent fellow, and a mover of sedition among all the Jews throughout the world, and a ringleader of the sect of the Nazarenes:

6. Who also hath gone about to profane the temple: whom we took, and would have judged according to our law.

7. But the chief captain Lysias came upon us, and with great violence took him away out of our hands,

8. Commanding his accusers to come unto thee: by examining of whom thyself mayest take knowledge of all these things, whereof we accuse him.

9. And the Jews also assented, saying that these things were so.

10. Then Paul, after that the governor had beckoned unto him to speak, answered, Forasmuch as I know that thou hast been of

5. Wir haben diesen Mann gefunden schädlich, und der Aufruhr erregt allen Juden auf dem ganzen Erdboden, und einen vornehmsten der Sekte der Nazarener,

6. der auch versucht hat, den Tempel zu entweihen; welchen wir auch griffen und wollten ihn gerichtet haben nach unserem Gesetz.

7. Aber Lysias, der Hauptmann, kam dazu und führte ihn mit großer Gewalt aus unseren Händen

8. und hieß seine Verkläger zu dir kommen; von welchem du kannst, so du es erforschen willst, das alles erkunden, um was wir ihn verklagen.

9. Die Juden aber redeten auch dazu und sprachen, es verhielte sich also.

10. Paulus aber, da ihm der Landpfleger winkte zu reden, antwortete: Dieweil ich weiß, daß du in diesem Volk nun viele

kansan tuomarina, puhun luottamuksella asiani puolesta.

11 Niinkuin voit saada tietää, ei ole kuin kaksitoista päivää siitä, kun menin Jerusalemiin rukoilemaan.

12 Eivät he ole tavanneet minua kenenkään kanssa väittelemästä eikä väentungoksia aikaansaamasta, ei pyhäkössä, ei synagoogissa eikä kaupungilla,

13 eivätkä myöskään voi näyttää sinulle toteen sitä, mistä he nyt minua syyttävät.

14 Mutta sen minä sinulle tunnustan, että minä sitä tietä vaeltaen, jota he lahkoksi sanovat, niin palvelen isieni Jumalaa, että minä uskon kaiken, mitä on kirjoitettuna laissa ja profeetoissa,

15 ja pidän sen toivon Jumalaan, että on oleva ylösnousemus, jota nämä itsekin odottavat, sekä

many years a judge unto this nation, I do the more cheerfully answer for myself:

11. Because that thou mayest understand, that there are yet but twelve days since I went up to Jerusalem for to worship.

12. And they neither found me in the temple disputing with any man, neither raising up the people, neither in the synagogues, nor in the city:

13. Neither can they prove the things whereof they now accuse me.

14. But this I confess unto thee, that after the way which they call heresy, so worship I the God of my fathers, believing all things which are written in the law and in the prophets:

15. And have hope toward God, which they themselves also allow, that there shall be a

Jahre ein Richter bist, will ich unerschrocken mich verantworten;

11. denn du kannst erkennen, daß es nicht mehr als zwölf Tage sind, daß ich bin hinauf gen Jerusalem gekommen, anzubeten.

12. Auch haben sie mich nicht gefunden im Tempel mit jemanden reden oder einen Aufruhr machen im Volk noch in den Schulen noch in der Stadt.

13. Sie können mir auch der keines beweisen, dessen sie mich verklagen.

14. Das bekenne ich aber dir, daß ich nach diesem Wege, den sie eine Sekte heißen, diene also dem Gott meiner Väter, daß ich glaube allem, was geschrieben steht im Gesetz und in den Propheten,

15. und habe die Hoffnung zu Gott, auf welche auch sie selbst warten, nämlich, daß zukünftig

vanhurskasten että vääräin.

resurrection of the dead, both of the just and unjust.

sei die Auferstehung der Toten, der Gerechten und der Ungerechten.

16 Sentähden minä myös ahkeroitseen, että minulla aina olisi loukkaamaton omatunto Jumalan ja ihmisten edessä.

16. And herein do I exercise myself, to have always a conscience void of offence toward God, and toward men.

16. Dabei aber übe ich mich, zu haben ein unverletzt Gewissen allenthalben, gegen Gott und die Menschen.

17 Niin minä nyt useampien vuosien kuluttua tulin tuomaan almuja kansalleni ja toimittamaan uhreja.

17. Now after many years I came to bring alms to my nation, and offerings.

17. Aber nach vielen Jahren bin ich gekommen und habe ein Almosen gebracht meinem Volk, und Opfer.

18 Näitä toimittaessani muutamat Aasiasta tulleet juutalaiset tapasivat minut puhdistautuneena pyhäkössä, eikä ollut mitään väentungosta tai meteliä;

18. Whereupon certain Jews from Asia found me purified in the temple, neither with multitude, nor with tumult.

18. Darüber fanden sie mich, daß ich mich geheiligt hatte im Tempel, ohne allen Lärm und Getümmel.

19 heidän tulisi nyt olla saapuvilla sinun edessäsi ja syyttää, jos heillä olisi jotakin minua vastaan.

19. Who ought to have been here before thee, and object, if they had ought against me.

19. Das waren aber etliche Juden aus Asien, welche sollten hier sein vor dir und mich verklagen, so sie etwas wider mich hätten.

20 Tai sanokoot nämä läsnäolevat, mitä rikollista he minussa huomasivat, kun minä seisoin neuvoston edessä;

20. Or else let these same here say, if they have found any evil doing in me, while I stood before the council,

20. Oder laß diese selbst sagen, ob sie etwas Unrechtes an mir gefunden haben, dieweil ich stand vor dem Rat,

21 jollei siksi luettane tätä

21. Except it be for this one

21. außer um des einzigen

ainoata lausetta, jonka huusin seisoessani heidän keskellään: 'Kuolleitten ylösnousemuksen tähden minä tänään olen teidän tuomittavananne'."

22 Mutta Feeliks, jolla oli hyvin tarkka tieto tästä tiestä, lykkäsi heidän asiansa toistaiseksi, sanoen: "Kun päällikkö Lysias tulee tänne, tutkin minä teidän asianne".

23 Ja hän käski sadanpäämiehen pitää Paavalia vartioituna, mutta lievässä vankeudessa, estämättä ketään hänen omaisistaan tekemästä hänelle palvelusta (tai tulemasta hänen luokseen).

24 Muutamien päivien kuluttua Feeliks tuli vaimonsa Drusillan kanssa, joka oli juutalainen, haetti Paavalin ja kuunteli hänen puhettaan uskosta Kristukseen Jeesukseen.

25 Mutta kun Paavali puhui vanhurskaudesta ja

voice, that I cried standing among them, Touching the resurrection of the dead I am called in question by you this day.

22. And when Felix heard these things, having more perfect knowledge of that way, he deferred them, and said, When Lysias the chief captain shall come down, I will know the uttermost of your matter.

23. And he commanded a centurion to keep Paul, and to let him have liberty, and that he should forbid none of his acquaintance to minister or come unto him.

24. And after certain days, when Felix came with his wife Drusilla, which was a Jewess, he sent for Paul, and heard him concerning the faith in Christ.

25. And as he reasoned of righteousness, temperance, and

Wortes willen, da ich unter ihnen stand und rief: Über die Auferstehung der Toten werde ich von euch heute angeklagt.

22. Da aber Felix solches hörte, zog er sie hin; denn er wußte gar wohl um diesen Weg und sprach: Wenn Lysias, der Hauptmann, herabkommt, so will ich eure Sache erkunden.

23. Er befahl aber dem Unterhauptmann, Paulus zu behalten und lassen Ruhe haben und daß er niemand von den Seinen wehrte, ihm zu dienen oder zu ihm zu kommen.

24. Nach etlichen Tagen aber kam Felix mit seinem Weibe Drusilla, die eine Jüdin war, und forderte Paulus und hörte ihn von dem Glauben an Christus.

25. Da aber Paulus redete von der Gerechtigkeit und von der

itsensähillitsemisestä ja tulevasta tuomiosta, peljästyí Feeliks ja sanoi: "Mene tällä haavaa pois, mutta kun minulle sopii, kutsutan sinut taas".

judgment to come, Felix trembled, and answered, Go thy way for this time; when I have a convenient season, I will call for thee.

Keuschheit und von dem Zukünftigen Gericht, erschrak Felix und antwortete: Gehe hin auf diesmal; wenn ich gelegene Zeit habe, will ich dich herrufen lassen.

26 Sen ohessa hän myös toivoi saavansa Paavalilta rahaa (jotta hän päästäisi hänet), jonka tähden hän useita kertoja haetti hänet luokseen ja puheli hänen kanssansa.

26. He hoped also that money should have been given him of Paul, that he might loose him: wherefore he sent for him the oftener, and communed with him.

26. Er hoffte aber daneben, daß ihm von Paulus sollte Geld gegeben werden, daß er ihn losgäbe; darum er ihn auch oft fordern ließ und besprach sich mit ihm.

27 Mutta kahden vuoden kuluttua Porcius Festus tuli Feeliksin sijaan; ja kun Feeliks tavoitteli juutalaisten suosiota, jätti hän Paavalin kahleisiin.

27. But after two years Porcius Festus came into Felix' room: and Felix, willing to shew the Jews a pleasure, left Paul bound.

27. Da aber zwei Jahre um waren, kam Porcius Festus an Felix Statt. Felix aber wollte den Juden eine Gunst erzeigen und ließ Paulus hinter sich gefangen.

25 luku

Uusi maaherra Festus kutsuu Paavalin syyttäjät Kesareaan 1 – 5; Paavali puolustautuu heidän syytöksiään vastaan 6 – 8 ja vetoaa keisariin, kun Festus, ollakseen juutalaisille mieliksi, tahtoo lähettää hänet Jerusalemiin tutkittavaksi 9 – 12 Festus kertoo kuningas Agrippalle, joka oli saapunut häntä tervehtimään, Paavalista 13 – 22, ja Paavali tuodaan kuninkaan eteen 23 – 27.

1 Kun nyt Festus oli astunut

1. Now when Festus was come

1. Da nun Festus ins Land

maaherranvirkaan, meni hän kolmen päivän kuluttua Kesareasta ylös Jerusalemiin.

2 Niin ylipapit ja juutalaisten ensimmäiset miehet ilmoittivat hänelle syyttävänsä Paavalia ja pyysivät häneltä

3 ja anoivat sitä suosionosoitusta itsellensä, Paavalia vastaan, että hän haettaisi hänet Jerusalemiin; sillä he valmistivat väijytystä tappaakseen hänet tiellä.

4 Mutta Festus vastasi, että Paavalia pidettiin vartioituna Kesareassa ja että hän itse aikoi piakkoin lähteä sinne.

5 Ja hän lisäsi: "Tulkoot siis teidän johtomiehenne minun mukanani sinne alas, ja jos siinä miehessä on jotakin väärää, syyttäkööt häntä".

6 Ja viivyttyään heidän luonansa ainoastaan kahdeksan tai kymmenen päivää hän meni alas Kesareaan. Seuraavana päivänä hän istui tuomaristuimelle ja käski tuoda Paavalin eteensä.

into the province, after three days he ascended from Caesarea to Jerusalem.

2. Then the high priest and the chief of the Jews informed him against Paul, and besought him,

3. And desired favour against him, that he would send for him to Jerusalem, laying wait in the way to kill him.

4. But Festus answered, that Paul should be kept at Caesarea, and that he himself would depart shortly thither.

5. Let them therefore, said he, which among you are able, go down with me, and accuse this man, if there be any wickedness in him.

6. And when he had tarried among them more than ten days, he went down unto Caesarea; and the next day sitting on the judgment seat commanded Paul to be brought.

gekommen war, zog er über drei Tage hinauf von Cäsarea gen Jerusalem.

2. Da erschienen vor ihm die Vornehmsten der Juden wider Paulus und ermahnten ihn

3. und baten um Gunst wider ihn, daß er ihn fordern ließe gen Jerusalem, und stellten ihm nach, daß sie ihn unterwegs umbrächten.

4. Da antwortete Festus, Paulus würde ja behalten zu Cäsarea; aber er würde in kurzem wieder dahin ziehen.

5. Welche nun unter euch (sprach er) können, die laßt mit hinabziehen und den Mann verklagen, so etwas an ihm ist.

6. Da er aber bei ihnen mehr denn zehn Tage gewesen war, zog er hinab gen Cäsarea; und des andern Tages setzte er sich auf den Richtstuhl und hieß Paulus holen.

7 Ja kun hän oli saapunut, asettuivat ne juutalaiset, jotka olivat tulleet Jerusalemissa, hänen ympärilleen ja tekivät useita ja raskaita syytöksiä (Paavalia vastaan), joita he eivät kuitenkaan kyenneet näyttämään toteen;

8 sillä Paavali torjui syytökset ja sanoi: "Minä en ole mitään rikkonut juutalaisten lakia enkä pyhäkköä enkä keisaria vastaan".

9 Niin Festus, joka tavoitteli juutalaisten suosiota, vastasi Paavalille ja sanoi: "Tahdotko lähteä Jerusalemiin ja siellä vastata näihin syytöksiin minun edessäni?"

10 Mutta Paavali sanoi: "Minä seison keisarin tuomioistuimen edessä, ja sen edessä minut tuomittakoon. Juutalaisia vastaan en ole mitään rikkonut, niinkuin sinäkin aivan hyvin tiedät.

11 Vaan jos muuten olen

7. And when he was come, the Jews which came down from Jerusalem stood round about, and laid many and grievous complaints against Paul, which they could not prove.

8. While he answered for himself, Neither against the law of the Jews, neither against the temple, nor yet against Caesar, have I offended any thing at all.

9. But Festus, willing to do the Jews a pleasure, answered Paul, and said, Wilt thou go up to Jerusalem, and there be judged of these things before me?

10. Then said Paul, I stand at Caesar's judgment seat, where I ought to be judged: to the Jews have I done no wrong, as thou very well knowest.

11. For if I be an offender, or

7. Da der aber vor ihn kam, traten umher die Juden, die von Jerusalem herabgekommen waren, und brachten auf viele und schwere Klagen wider Paulus, welche sie nicht konnten beweisen,

8. dieweil er sich verantwortete: Ich habe weder an der Juden Gesetz noch an dem Tempel noch am Kaiser mich versündigt.

9. Festus aber wollte den Juden eine Gunst erzeigen und antwortete Paulus und sprach: Willst du hinauf gen Jerusalem und daselbst über dieses dich vor mir richten lassen?

10. Paulus aber sprach: Ich stehe vor des Kaisers Gericht, da soll ich mich lassen richten; den Juden habe ich kein Leid getan, wie auch du aufs beste weißt.

11. Habe ich aber jemand Leid

rikkonut ja tehnyt jotakin, mikä ansaitsee kuoleman, en pyri pääsemään kuolemasta; mutta jos se, mistä nämä minua syyttävät, on perätöntä, niin ei kukaan voi luovuttaa minua heille. Minä vetoan keisariin."

12 Silloin Festus, neuvoteltuaan neuvoskuntansa kanssa, vastasi: "Keisariin sinä olet vedonnut, niinpä mene keisarin eteen".

13 Muutamien päivien kuluttua kuningas Agrippa ja Bernike saapuivat Kesareaan tervehtimään Festusta.

14 Ja kun he viipyivät siellä useampia päiviä, kertoi Festus Paavalin asian kuninkaalle ja sanoi: "Täällä on eräs mies, jonka Feeliks on jättänyt vankeuteen;

15 käydessäni Jerusalemissa juutalaisten ylipapit ja vanhimmat ilmoittivat syyttävänsä häntä ja pyysivät, että hänet tuomittaisiin.

have committed any thing worthy of death, I refuse not to die: but if there be none of these things whereof these accuse me, no man may deliver me unto them. I appeal unto Caesar.

12. Then Festus, when he had conferred with the council, answered, Hast thou appealed unto Caesar? unto Caesar shalt thou go.

13. And after certain days king Agrippa and Bernice came unto Caesarea to salute Festus.

14. And when they had been there many days, Festus declared Paul's cause unto the king, saying, There is a certain man left in bonds by Felix:

15. About whom, when I was at Jerusalem, the chief priests and the elders of the Jews informed me, desiring to have judgment against him.

getan und des Todes wert gehandelt, so weigere ich mich nicht, zu sterben; ist aber der keines nicht, dessen sie mich verklagen, so kann mich ihnen niemand übergeben. Ich berufe mich auf den Kaiser!

12. Da besprach sich Festus mit dem Rat und antwortete: Auf den Kaiser hast du dich berufen, zum Kaiser sollst du ziehen.

13. Aber nach etlichen Tagen kamen der König Agrippa und Bernice gen Cäsarea, Festus zu begrüßen.

14. Und da sie viele Tage daselbst gewesen waren, legte Festus dem König den Handel von Paulus vor und sprach: Es ist ein Mann von Felix hinterlassen gefangen,

15. um welches willen die Hohenpriester und Ältesten vor mir erschienen, da ich zu Jerusalem war, und baten, ich sollte ihn richten lassen;

16 Mutta minä vastasin heille: 'Ei ole roomalaisten tapa antaa ketään alttiiksi, ennenkuin syytetty on asetettu vastakkain syyttäjäinsä kanssa ja on saanut puolustautua syytöstä vastaan'.

17 Kun he olivat kokoontuneet tänne, niin minä viivyttlemättä seuraavana päivänä istuin tuomarinistuimelle ja käskin tuoda miehen eteeni.

18 Mutta kun hänen syyttäjänsä seisoivat hänen ympärillään, eivät he syyttäneet häntä mistään sellaisesta rikoksesta, kuin minä olin odottanut,

19 vaan heillä oli häntä vastaan riitaa joistakin heidän uskonasioistaan ja jostakin Jeesuksesta, joka oli kuollut, mutta jonka Paavali väitti elävän.

20 Ja kun olin epä tietoinen, miten tällainen asia oli tutkittava, kysyin, tahtoiko hän mennä Jerusalemiin ja siellä vastata

16. To whom I answered, It is not the manner of the Romans to deliver any man to die, before that he which is accused have the accusers face to face, and have licence to answer for himself concerning the crime laid against him.

17. Therefore, when they were come hither, without any delay on the morrow I sat on the judgment seat, and commanded the man to be brought forth.

18. Against whom when the accusers stood up, they brought none accusation of such things as I supposed:

19. But had certain questions against him of their own superstition, and of one Jesus, which was dead, whom Paul affirmed to be alive.

20. And because I doubted of such manner of questions, I asked him whether he would go to Jerusalem, and there be

16. Denen antwortete ich: Es ist der Römer Weise nicht, daß ein Mensch übergeben werde, ihn umzubringen, ehe denn der Verklagte seine Kläger gegenwärtig habe und Raum empfangen, sich auf die Anklage zu verantworten.

17. Da sie aber her zusammenkamen, machte ich keinen Aufschub und hielt des andern Tages Gericht und hieß den Mann vorbringen;

18. und da seine Verkläger auftraten, brachten sie der Ursachen keine auf, deren ich mich versah.

19. Sie hatten aber etliche Fragen wider ihn von ihrem Aberglauben und von einem verstorbenen Jesus, von welchem Paulus sagte, er lebe.

20. Da ich aber mich auf die Frage nicht verstand, sprach ich, ob er wollte gen Jerusalem reisen und daselbst sich darüber

näihin syytöksiin.

21 Mutta kun Paavali vetosi ja vaati, että hänet oli säilytettävä majesteetin tutkittavaksi, käskin minä vartioida häntä, kunnes lähetän hänet keisarin eteen."

22 Niin Agrippa sanoi Festukselle: "Minäkin tahtoisin kuulla sitä miestä". Tämä sanoi: "Huomenna saat kuulla häntä".

23 Seuraavana päivänä Agrippa ja Bernike tulivat suurella komeudella ja menivät oikeussaliin päällikköjen ja kaupungin ylhäisten miesten kanssa; ja Paavali tuotiin Festuksen käskystä sinne.

24 Ja Festus sanoi: "Kuningas Agrippa ja kaikki muut, jotka meidän kanssamme olette läsnä, tässä näette sen miehen, jonka tähden koko juutalaisten joukko sekä Jerusalemissa että täällä on ahdistanut minua huutaen, ettei hänen pidä enää saaman

judged of these matters.

21. But when Paul had appealed to be reserved unto the hearing of Augustus, I commanded him to be kept till I might send him to Caesar.

22. Then Agrippa said unto Festus, I would also hear the man myself. To morrow, said he, thou shalt hear him.

23. And on the morrow, when Agrippa was come, and Bernice, with great pomp, and was entered into the place of hearing, with the chief captains, and principal men of the city, at Festus' commandment Paul was brought forth.

24. And Festus said, King Agrippa, and all men which are here present with us, ye see this man, about whom all the multitude of the Jews have dealt with me, both at Jerusalem, and also here, crying that he ought not to live any longer.

lassen richten.

21. Da aber Paulus sich berief, daß er für des Kaisers Erkenntnis aufbehalten würde, hieß ich ihn behalten, bis daß ich ihn zum Kaiser sende.

22. Agrippa aber sprach zu Festus: Ich möchte den Menschen auch gerne hören. Er aber sprach: Morgen sollst du ihn hören.

23. Und am andern Tage, da Agrippa und Bernice kamen mit großem Gepränge und gingen in das Richthaus mit den Hauptleuten und vornehmsten Männern der Stadt, und da es Festus hieß, ward Paulus gebracht.

24. Und Festus sprach: Lieber König Agrippa und alle ihr Männer, die ihr mit uns hier seid, da seht ihr den, um welchen mich die ganze Menge der Juden angegangen hat, zu Jerusalem und auch hier, und schrieen, er solle nicht länger

elää.

25 Minä kuitenkin huomasin, ettei hän ole tehnyt mitään, mikä ansaitsisi kuoleman; mutta kun hän itse vetosi majesteettiin, niin minä päätin lähettää hänet sinne.

26 Mitään varmaa minulla ei kuitenkaan ole, mitä hänestä herralleni kirjoittaisin. Sen vuoksi tuotin hänet teidän eteenne ja varsinkin sinun eteesi, kuningas Agrippa, että minulla tutkinnon tapahduttua olisi, mitä kirjoittaa.

27 Sillä mielettömältä näyttää minusta lähettää vanki, antamatta samalla tietää häntä vastaan tehtyjä syytöksiä."

25. But when I found that he had committed nothing worthy of death, and that he himself hath appealed to Augustus, I have determined to send him.

26. Of whom I have no certain thing to write unto my lord. Wherefore I have brought him forth before you, and specially before thee, O king Agrippa, that, after examination had, I might have somewhat to write.

27. For it seemeth to me unreasonable to send a prisoner, and not withal to signify the crimes laid against him.

leben.

25. Aber, da ich vernahm, daß er nichts getan hatte, das des Todes wert sei, und er sich selber auf den Kaiser berief, habe ich beschlossen, ihn zu senden.

26. Etwas Gewisses aber habe ich von ihm nicht, das ich dem Herrn schreibe. Darum habe ich ihn lassen hervorbringen vor euch, allermeist aber vor dir, König Agrippa, auf daß ich nach geschehener Erforschung haben möge, was ich schreibe.

27. Denn es dünkt mich ein ungeschicktes Ding zu sein, einen Gefangenen schicken und keine Ursachen wider ihn anzuzeigen.

26 luku

Paavali puolustaa itseään Agrippan edessä ja kertoo, kuinka hän eli fariseuksena, odottaen luvattua Messiasta ja kuolleitten ylösnousemusta 1 – 7, ja kuinka Herra, hänen ollessaan matkalla Damaskoon, ilmestyi hänelle ja kutsui hänet apostoliksi 8 – 18, jonka johdosta hän julistanut profeettain ja

Mooseksen ennustamaa, kuolleista noussutta Kristusta 19 – 23; hän vakuuttaa Festukselle puhuvansa totuuden ja toimen sanoja ja kysyy Agrippalta, uskoiko hän profeettoja 24 – 29 Paavali tunnustetaan syyttömäksi 30 – 32.

1 Niin Agrippa sanoi Paavalille: "Sinun on lupa puhua puolestasi". Silloin Paavali ojensi kätensä ja lausui puolustukseksi:

2 Pidän itseäni onnellisena, kuningas Agrippa, kun sinun edessäsi tänä päivänä saan puolustautua kaikesta siitä, mistä juutalaiset minua syyttävät,

3 olletikin, koska sinä tarkkaan tunnet kaikki juutalaisten tavat ja riitakysymykset. Sentähden pyydän sinua kärsivällisesti minua kuulemaan.

4 Kaikki juutalaiset tuntevat minun elämäni nuoruudestani asti, koska alusta alkaen olen elänyt kansani keskuudessa ja Jerusalemissa.

5 He tuntevat minut jo entuudestaan, jos tahtovat sen todistaa, että minä meidän

1. Then Agrippa said unto Paul, Thou art permitted to speak for thyself. Then Paul stretched forth the hand, and answered for himself:

2. I think myself happy, king Agrippa, because I shall answer for myself this day before thee touching all the things whereof I am accused of the Jews:

3. Especially because I know thee to be expert in all customs and questions which are among the Jews: wherefore I beseech thee to hear me patiently.

4. My manner of life from my youth, which was at the first among mine own nation at Jerusalem, know all the Jews;

5. Which knew me from the beginning, if they would testify, that after the most straitest sect

1. Agrippa aber sprach zu Paulus: es ist dir erlaubt, für dich zu reden. Da reckte Paulus die Hand aus und verantwortete sich:

2. Es ist mir sehr lieb, König Agrippa, daß ich mich heute vor dir verantworten soll über alles, dessen ich von den Juden beschuldigt werde;

3. allermeist weil du weißt alle Sitten und Fragen der Juden. Darum bitte ich dich, du wollest mich geduldig hören.

4. Zwar mein Leben von Jugend auf, wie das von Anfang unter diesem Volk zu Jerusalem zugebracht ist, wissen alle Juden,

5. die mich von Anbeginn gekannt haben, wenn sie es wollten bezeugen. Denn ich bin

uskontomme ankarimman lahkon
mukaan olen elänyt
fariseuksena.

6 Ja nyt minä seison oikeuden
edessä sentähden, että panen
toivoni siihen lupaukseen, jonka
Jumala on meidän isillemme
antanut

7 ja jonka meidän kaksitoista
sukukuntaamme, yötä ja päivää
herkeämättä palvellen Jumalaa,
toivovat heille toteutuvan; tämän
toivon tähden, kuningas,
juutalaiset minua syyttävät.

8 Miksi on teistä uskomatonta,
että Jumala herättää kuolleet?

9 Luulin minäkin, että minun tuli
paljon taistella Jeesuksen,
Nasaretilaisen, nimeä vastaan,

10 ja niin minä teinkin
Jerusalemossa. Paljon pyhiä
minä suljin vankiloihin, saatuani
ylipapeilta siihen valtuuden, ja
kun heitä tapettiin, annoin minä
ääneni sen puolesta.

of our religion I lived a Pharisee.

6. And now I stand and am
judged for the hope of the
promise made of God unto our
fathers:

7. Unto which promise our twelve
tribes, instantly serving God day
and night, hope to come. For
which hope's sake, king Agrippa,
I am accused of the Jews.

8. Why should it be thought a
thing incredible with you, that
God should raise the dead?

9. I verily thought with myself,
that I ought to do many things
contrary to the name of Jesus of
Nazareth.

10. Which thing I also did in
Jerusalem: and many of the
saints did I shut up in prison,
having received authority from
the chief priests; and when they
were put to death, I gave my

ein Pharisäer gewesen, welches
ist die strengste Sekte unseres
Gottesdienstes.

6. Und nun stehe ich und werde
angeklagt über die Hoffnung auf
die Verheißung, so geschehen
ist von Gott zu unsern Vätern,

7. zu welcher hoffen die zwölf
Geschlechter der Unsern zu
kommen mit Gottesdienst emsig
Tag und Nacht. Dieser Hoffnung
halben werde ich, König Agrippa,
von den Juden beschuldigt.

8. Warum wird das für
unglaublich bei euch geachtet,
das Gott Tote auferweckt?

9. Zwar meinte ich auch bei mir
selbst, ich müßte viel zuwider tun
dem Namen Jesu von Nazareth,

10. wie ich denn auch zu
Jerusalem getan habe, da ich
viele Heilige in das Gefängnis
verschloß, darüber ich Macht
von den Hohenpriestern
empfang; und wenn sie erwürgt

11 Ja kaikkialla synagoogissa minä usein koetin rankaisemalla pakottaa heitä herjaamaan Jeesusta, ja menin niin pitkälle vimmassani heitä vastaan, että vainosin heitä aina ulkomaan kaupunkeihin saakka.

12 Kun näissä asioissa matkustin Damaskoon ylipappien valtuudella ja suostumuksella,

13 näin minä, oi kuningas, tiellä keskellä päivää taivaasta valon, auringon paistetta kirkaamman, leimahtavan minun ja matkatoverieni ympärillä,

14 ja me kaaduimme kaikki maahan, ja minä kuulin äänen sanovan minulle hebreankielellä: 'Saul, Saul, miksi vainoat minua? Työläs on sinun potkia tutkainta vastaan.'

15 Niin minä sanoin: 'Kuka olet, herra?' Ja Herra sanoi: 'Minä

voice against them.

11. And I punished them oft in every synagogue, and compelled them to blaspheme; and being exceedingly mad against them, I persecuted them even unto strange cities.

12. Whereupon as I went to Damascus with authority and commission from the chief priests,

13. At midday, O king, I saw in the way a light from heaven, above the brightness of the sun, shining round about me and them which journeyed with me.

14. And when we were all fallen to the earth, I heard a voice speaking unto me, and saying in the Hebrew tongue, Saul, Saul, why persecutest thou me it is hard for thee to kick against the pricks.

15. And I said, Who art thou, Lord And he said, I am Jesus

wurden, half ich das Urteil sprechen.

11. Und durch alle Schulen peinigte ich sie oft und zwang sie zu lästern; und war überaus unsinnig auf sie, verfolgte sie auch bis in die fremden Städte.

12. Über dem, da ich auch gen Damaskus reiste mit Macht und Befehl von den Hohenpriestern,

13. sah ich mitten am Tage, o König, auf dem Wege ein Licht vom Himmel, heller denn der Sonne Glanz, das mich und die mit mir reisten, umleuchtete.

14. Da wir aber alle zur Erde niederfielen, hörte ich eine Stimme reden zu mir, die sprach auf hebräisch: Saul, Saul, was verfolgst du mich? Es wird dir schwer sein, wider den Stachel zu lecken.

15. Ich aber sprach: HERR, wer bist du? Er sprach: Ich bin Jesus,

olen Jeesus, jota sinä vainoat.

whom thou persecutest.

den du verfolgst; aber stehe auf und tritt auf deine Füße.

16 Mutta nouse ja seiso jaloillasi; sillä sitä varten minä olen sinulle ilmestynyt, että asettaisin sinut palvelijakseni ja sen todistajaksi, mitä varten sinä olet minut nähnyt, niin myös sen, mitä varten minä sinulle vastedes ilmestyn.

16. But rise, and stand upon thy feet: for I have appeared unto thee for this purpose, to make thee a minister and a witness both of these things which thou hast seen, and of those things in the which I will appear unto thee;

16. Denn dazu bin ich dir erschienen, daß ich dich ordne zum Diener und Zeugen des, das du gesehen hast und das ich dir noch will erscheinen lassen;

17 Ja minä pelastan sinut sekä oman kansasi että pakanain käsistä, joitten tykö minä sinut lähetän

17. Delivering thee from the people, and from the Gentiles, unto whom now I send thee,

17. und ich will dich erretten von dem Volk und von den Heiden, unter welche ich dich jetzt sende,

18 avaamaan heidän silmänsä, että he kääntyisivät pimeydestä valkeuteen ja saatanan vallasta Jumalan tykö ja saisivat uskomalla minuun synnit anteeksi ja perintöosan pyhitettyjen joukossa.'

18. To open their eyes, and to turn them from darkness to light, and from the power of Satan unto God, that they may receive forgiveness of sins, and inheritance among them which are sanctified by faith that is in me.

18. aufzutun ihre Augen, daß sie sich bekehren von der Finsternis zu dem Licht und von der Gewalt des Satans zu Gott, zu empfangen Vergebung der Sünden und das Erbe samt denen, die geheiligt werden durch den Glauben an mich.

19 Sentähden, kuningas Agrippa, minä en voinut olla tottelematta taivaallista näkyä, 20 vaan saarnasin ensin sekä Damaskon että Jerusalemin

19. Whereupon, O king Agrippa, I was not disobedient unto the heavenly vision:

19. Daher, König Agrippa, war ich der himmlischen Erscheinung nicht ungläubig,

20. But shewed first unto them of Damascus, and at Jerusalem,

20. sondern verkündigte zuerst denen zu Damaskus und

asukkaille, ja sitten koko Juudean maalle ja pakanoille parannusta ja kääntymystä Jumalan puoleen, ja että he tekisivät parannuksen soveliaita tekoja.

21 Tämän tähden juutalaiset ottivat minut kiinni pyhäkössä ja yrittivät surmata minut.

22 Mutta Jumalan avulla, jota olen saanut tähän päivään asti, minä seison ja todistan sekä pienille että suurille, enkä puhu mitään muuta, kuin minkä profeetat ja Mooses ovat sanoneet tulevan tapahtumaan,

23 että nimittäin Kristuksen piti kärsimän ja kuolleitten ylösnousemuksen esikoisena julistaman valkeutta sekä tälle kansalle että pakanoille."

24 Mutta kun hän näin puolustautui, sanoi Festus suurella äänellä: "Sinä olet hullu, Paavali, suuri oppi hulluttaa sinut".

and throughout all the coasts of Judaea, and then to the Gentiles, that they should repent and turn to God, and do works meet for repentance.

21. For these causes the Jews caught me in the temple, and went about to kill me.

22. Having therefore obtained help of God, I continue unto this day, witnessing both to small and great, saying none other things than those which the prophets and Moses did say should come:

23. That Christ should suffer, and that he should be the first that should rise from the dead, and should shew light unto the people, and to the Gentiles.

24. And as he thus spake for himself, Festus said with a loud voice, Paul, thou art beside thyself; much learning doth make thee mad.

Jerusalem und in alle Gegend des jüdischen Landes und auch der Heiden, daß sie Buße täten und sich bekehrten zu Gott und täten rechtschaffene Werke der Buße.

21. Um deswillen haben mich die Juden im Tempel gegriffen und versuchten, mich zu töten.

22. Aber durch Hilfe Gottes ist es mir gelungen und stehe ich bis auf diesen Tag und zeuge beiden, dem Kleinen und Großen, und sage nichts außer dem, was die Propheten gesagt haben, daß es geschehen sollte, und Mose:

23. daß Christus sollte leiden und der erste sein aus der Auferstehung von den Toten und verkündigen ein Licht dem Volk und den Heiden.

24. Da er aber solches zur Verantwortung gab, sprach Festus mit lauter Stimme: Paulus, du rasest! Die große Kunst macht dich rasend.

25 Mutta Paavali sanoi: "En ole hullu, korkea-arvoinen Festus, vaan puhun totuuden ja toimen sanoja.

26 Kuningas kyllä nämä tietää, jonka tähden minä puhunkin hänelle rohkeasti. Sillä minä en usko minkään näistä asioista olevan häneltä salassa; eiväthän nämä ole missään syrjäsopeissa tapahtuneet.

27 Uskotko, kuningas Agrippa, profeettoja? Minä tiedän, että uskot."

28 Niin Agrippa sanoi Paavalille: "Vähälläpä luulet taivuttavasi minut kristityksi".

29 Mutta Paavali sanoi: "Toivoisin Jumalalta, että, olipa vähällä tai paljon, et ainoastaan sinä, vaan myös kaikki te, jotka minua tänään kuulette, tulisitte semmoisiksi, kuin minä olen, näitä kahleita lukuunottamatta".

30 Niin kuningas nousi ja maaherra ja Bernike sekä ne,

25. But he said, I am not mad, most noble Festus; but speak forth the words of truth and soberness.

26. For the king knoweth of these things, before whom also I speak freely: for I am persuaded that none of these things are hidden from him; for this thing was not done in a corner.

27. King Agrippa, believest thou the prophets? I know that thou believest.

28. Then Agrippa said unto Paul, Almost thou persuadest me to be a Christian.

29. And Paul said, I would to God, that not only thou, but also all that hear me this day, were both almost, and altogether such as I am, except these bonds.

30. And when he had thus spoken, the king rose up, and

25. Er aber sprach: Mein teurer Festus, ich rase nicht, sondern rede wahre und vernünftige Worte.

26. Denn der König weiß solches wohl, zu welchem ich freudig rede. Denn ich achte, ihm sei der keines verborgen; denn solches ist nicht im Winkel geschehen.

27. Glaubst du, König Agrippa, den Propheten? Ich weiß, daß du glaubst.

28. Agrippa aber sprach zu Paulus: Es fehlt nicht viel, du überredest mich, daß ich ein Christ würde.

29. Paulus aber sprach: Ich wünschte vor Gott, es fehle nun an viel oder an wenig, daß nicht allein du, sondern alle, die mich heute hören, solche würden, wie ich bin, ausgenommen diese Bande.

30. Und da er das gesagt, stand der König auf und der

jotka istuivat heidän kanssansa.

the governor, and Bernice, and they that sat with them:

Landpfleger und Bernice und die die mit ihnen saßen,

31 Ja mennessään he puhuivat keskenänsä sanoen: "Tämä mies ei ole tehnyt mitään, mikä ansaitsisi kuoleman tai kahleet".

31. And when they were gone aside, they talked between themselves, saying, This man doeth nothing worthy of death or of bonds.

31. und wichen beiseits, redeten miteinander und sprachen: Dieser Mensch hat nichts getan, das des Todes oder der Bande wert sei.

32 Ja Agrippa sanoi Festukselle: "Tämän miehen olisi voinut päästää irti, jos hän ei olisi vedonnut keisariin".

32. Then said Agrippa unto Festus, This man might have been set at liberty, if he had not appealed unto Caesar.

32. Agrippa aber sprach zu Festus: Dieser Mensch hätte können losgegeben werden, wenn er sich nicht auf den Kaiser berufen hätte.

27 luku

Paavalin merimatka Roomaan; hän kulkee Siidoniin, jossa käy ystäväinsä luona 1 – 3, ja sieltä Kypron pohjoispuolitse Myrraan 4 – 6 Vastatuulen tähden on laiva Knidon kohdalla pakotettu kääntymään suunnastaan ja pääsee Kreetan suojaan 7,8 Paavali kehoittaa talvehtimaan Lasaijan kaupungin läheisyydessä 9 – 12, mutta he lähtevät sieltä ja joutuvat myrskyn noustessa suureen hätään 13 – 20, jolloin Paavali, saatuaan Jumalalta ilmestyksen, rohkaisee laivaväkeä 21 – 26 He joutuvat haaksirikkoon Meliten lähellä, mutta pelastuvat kaikki saarelle 27 – 44.

1 Kun oli päätetty, että meidän oli purjehtiminen Italiaan, annettiin Paavali ja muutamat muut vangit erään Julius

1. And when it was determined that we should sail into Italy, they delivered Paul and certain other prisoners unto one named Julius,

1. Da es aber beschlossen war, daß wir nach Italien schiffen sollten, übergaben sie Paulus und etliche andere Gefangene

nimisen, keisarilliseen sotaväenosastoon kuuluvan sadanpäämiehen haltuun.

2 Ja me astuimme adramyttiläiseen laivaan, jonka oli määrä purjehtia Aasian rannikkopaikkoihin, ja lähdimme merelle, ja seurassamme oli Aristarkus, makedonialainen Tessalonikasta.

3 Seuraavana päivänä laskimme Siidoniin. Ja Julius kohteli Paavalia ystävällisesti ja salli hänen mennä ystäviensä luo hoitoa saamaan.

4 Ja sieltä laskettuamme merelle purjehdimme Kypron suojaan, koska tuulet olivat vastaiset.

5 Ja kun olimme merta purjehtien sivuuttaneet Kilikian ja Pamfylian, tulimme Myrraan, joka on Lykiassa.

6 Siellä sadanpäämies tapasi aleksandrialaisen laivan, jonka oli määrä purjehtia Italiaan, ja

a centurion of Augustus' band.

2. And entering into a ship of Adramyttium, we launched, meaning to sail by the coasts of Asia; one Aristarchus, a Macedonian of Thessalonica, being with us.

3. And the next day we touched at Sidon. And Julius courteously entreated Paul, and gave him liberty to go unto his friends to refresh himself.

4. And when we had launched from thence, we sailed under Cyprus, because the winds were contrary.

5. And when we had sailed over the sea of Cilicia and Pamphylia, we came to Myra, a city of Lycia.

6. And there the centurion found a ship of Alexandria sailing into Italy; and he put us therein.

dem Unterhauptmann mit Namen Julius, von der "kaiserlichen" Schar.

2. Da wir aber in ein adramyttisches Schiff traten, daß wir an Asien hin schiffen sollten, fuhren wir vom Lande; und mit uns war Aristarchus aus Mazedonien, von Thessalonich.

3. Und des andern Tages kamen wir an zu Sidon; und Julius hielt sich freundlich gegen Paulus, erlaubte ihm, zu seinen guten Freunden zu gehen und sich zu pflegen.

4. Und von da stießen wir ab und schifften unter Zypern hin, darum daß uns die Winde entgegen waren,

5. und schifften durch das Meer bei Zilizien und Pamphylien und kamen gen Myra in Lyzien.

6. Und daselbst fand der Unterhauptmann ein Schiff von Alexandrien, das schiffte nach

siirsi meidät siihen.

7 Ja monta päivää me purjehdimme hitaasti ja pääsimme vaivoin Knidon kohdalle. Ja kun tuulelta emme päässeet sinne, purjehdimme Salmonen nenitse Kreetan suojaan.

8 Ja vaivoin kuljettuamme liki sen rantaa saavuimme erääseen paikkaan, jonka nimi oli Kauniit Satamat ja jonka lähellä Lasaian kaupunki oli.

9 Mutta kun paljon aikaa oli kulunut ja purjehtiminen jo oli vaarallista, sillä paastonaikakin oli jo ohi, varoitti Paavali heitä

10 ja sanoi: "Miehet, minä näen, että purjehtiminen käy vaivalloiseksi ja vaaralliseksi, ei ainoastaan lastille ja laivalle, vaan myös meidän hengellemme".

11 Mutta sadanpäämies uskoi enemmän perämiestä ja

7. And when we had sailed slowly many days, and scarce were come over against Cnidus, the wind not suffering us, we sailed under Crete, over against Salmone;

8. And, hardly passing it, came unto a place which is called The fair havens; nigh whereunto was the city of Lasea.

9. Now when much time was spent, and when sailing was now dangerous, because the fast was now already past, Paul admonished them,

10. And said unto them, Sirs, I perceive that this voyage will be with hurt and much damage, not only of the lading and ship, but also of our lives.

11. Nevertheless the centurion believed the master and the

Italien, und ließ uns darauf übersteigen.

7. Da wir aber langsam schifften und in vielen Tagen kaum gegen Knidus kamen (denn der Wind wehrte uns), schifften wir unter Kreta hin bei Salmone

8. und zogen mit Mühe vorüber; da kamen wir an eine Stätte, die heißt Gutfurt, dabei war nahe die Stadt Lasää.

9. Da nun viel Zeit vergangen war und nunmehr gefährlich war zu schiffen, darum daß auch das Fasten schon vorüber war, vermahnte sie Paulus

10. und sprach zu ihnen: Liebe Männer, ich sehe, daß die Schiffahrt will mit Leid und großem Schaden ergehen, nicht allein der Last und des Schiffes sondern auch unsers Lebens.

11. Aber der Unterhauptmann glaubte dem Steuermann und

laivanisäntää kuin Paavalin sanoja.

12 Ja koska satama oli sopimaton talvehtimiseen, olivat useimmat sitä mieltä, että heidän oli sieltä lähdettävä, voidakseen ehkä päästä talvehtimaan Foiniksiin, erääseen Kreetan satamaan, joka antaa lounaaseen ja luoteeseen päin.

13 Ja kun etelätuuli alkoi puhaltaa, luulivat he pääsevänsä tarkoituksensa perille, nostivat ankkurin ja kulkivat aivan likitse Kreetaa.

14 Mutta ennen pitkää syöksyi saaren päällitse raju tuuli, niin sanottu koillismyrsky.

15 Kun laiva ryöstäytyi sen mukaan eikä voinut nousta tuuleen, jätimme sen valtoihinsa ja jouduimme tuuliajolle.

16 Ja päästyämme erään pienen, Klauda nimisen saaren suojaan me töintuskin saimme

owner of the ship, more than those things which were spoken by Paul.

12. And because the haven was not commodious to winter in, the more part advised to depart thence also, if by any means they might attain to Phenice, and there to winter; which is an haven of Crete, and lieth toward the south west and north west.

13. And when the south wind blew softly, supposing that they had obtained their purpose, loosing thence, they sailed close by Crete.

14. But not long after there arose against it a tempestuous wind, called Euroclydon.

15. And when the ship was caught, and could not bear up into the wind, we let her drive.

16. And running under a certain island which is called Klauda, we had much work to come by the

dem Schiffsherrn mehr denn dem, was Paulus sagte.

12. Und da die Anfurt ungelegen war, zu überwintern, bestanden ihrer das mehrere Teil auf dem Rat, von dannen zu fahren, ob sie könnten kommen gen Phönix, zu überwintern, welches ist eine Anfurt an Kreta gegen Südwest und Nordwest.

13. Da aber der Südwind wehte und sie meinten, sie hätten nun ihr Vornehmen, erhoben sie sich und fuhren näher an Kreta hin.

14. Nicht lange aber darnach erhob sich wider ihr Vornehmen eine Windsbraut, die man nennt Nordost.

15. Und da das Schiff ergriffen ward und konnte sich nicht wider den Wind richten, gaben wir's dahin und schwebten also.

16. Wir kamen aber an eine Insel, die heißt Klauda; da konnten wir kaum den Kahn

venheen korjuuseen.

17 Vedettyään sen ylös he ryhtyivät varokeinoihin ja sitoivat laivan ympäri köysiä, ja kun pelkäsivät ajautuvansa Syrteihin, laskivat he purjeet alas, ja niin he ajelehtivat.

18 Mutta kun rajuilma ankarasti ahdisti meitä, heittivät he seuraavana päivänä lastia mereen,

19 ja kolmantena päivänä he omin käsin viskasivat mereen laivan kaluston.

20 Mutta kun ei aurinkoa eikä tähtiä näkynyt moneen päivään ja kova myrsky painoi, katosi meiltä viimein kaikki pelastumisen toivo.

21 Kun oli oltu kauan syömättä, niin Paavali nousi heidän keskellään ja sanoi: "Miehet, teidän olisi pitänyt noudattaa minun neuvoani eikä lähteä Kreetasta; siten olisitte säästyneet tästä vaivasta ja vahingosta.

boat:

17. Which when they had taken up, they used helps, undergirding the ship; and, fearing lest they should fall into the quicksands, strake sail, and so were driven.

18. And we being exceedingly tossed with a tempest, the next day they lightened the ship;

19. And the third day we cast out with our own hands the tackling of the ship.

20. And when neither sun nor stars in many days appeared, and no small tempest lay on us, all hope that we should be saved was then taken away.

21. But after long abstinence Paul stood forth in the midst of them, and said, Sirs, ye should have hearkened unto me, and not have loosed from Crete, and to have gained this harm and loss.

ergreifen.

17. Den hoben wir auf und brauchten die Hilfe und unterbanden das Schiff; denn wir fürchteten, es möchte in die Syrte fallen, und ließen die Segel herunter und fuhren also.

18. Und da wir großes Ungewitter erlitten, taten sie des nächsten Tages einen Auswurf.

19. Und am dritten Tage warfen wir mit unseren Händen aus die Gerätschaft im Schiffe.

20. Da aber an vielen Tagen weder Sonne noch Gestirn erschien und ein nicht kleines Ungewitter uns drängte, war alle Hoffnung unsres Lebens dahin.

21. Und da man lange nicht gegessen hatte, trat Paulus mitten unter sie und sprach: Liebe Männer, man solltet mir gehorcht haben und nicht von Kreta aufgebrochen sein, und uns dieses Leides und Schadens überhoben haben.

22 Mutta nyt minä kehoitan teitä olemaan rohkealla mielellä, sillä ei yksikään teistä huku, ainoastaan laiva hukkuu.

23 Sillä tänä yönä seiso minun tykönäni sen Jumalan enkeli, jonka oma minä olen ja jota minä myös palvelen,

24 ja sanoi: 'Älä pelkää, Paavali, keisarin eteen sinun pitää menemän; ja katso, Jumala on lahjoittanut sinulle kaikki, jotka sinun kanssasi purjehtivat'.

25 Olkaa sentähden rohkealla mielellä, miehet; sillä minulla on se usko Jumalaan, että niin käy, kuin minulle on puhuttu.

26 Mutta jollekin saarelle meidän täytyy viskautua."

27 Ja kun tuli neljästoista yö meidän ajelehtiessamme Adrianmerellä, tuntui merimiehistä keskiyön aikaan, että lähestyttiin jotakin maata.

28 Ja luodattuaan he huomasivat syvyyden olevan kaksikymmentä

22. And now I exhort you to be of good cheer: for there shall be no loss of any man's life among you, but of the ship.

23. For there stood by me this night the angel of God, whose I am, and whom I serve,

24. Saying, Fear not, Paul; thou must be brought before Caesar: and, lo, God hath given thee all them that sail with thee.

25. Wherefore, sirs, be of good cheer: for I believe God, that it shall be even as it was told me.

26. Howbeit we must be cast upon a certain island.

27. But when the fourteenth night was come, as we were driven up and down in Adria, about midnight the shipmen deemed that they drew near to some country;

28. And sounded, and found it twenty fathoms: and when they

22. Und nun ermahne ich euch, daß ihr unverzagt seid; denn keines Leben aus uns wird umkommen, nur das Schiff.

23. Denn diese Nacht ist bei mir gestanden der Engel Gottes, des ich bin und dem ich diene,

24. und sprach: Fürchte dich nicht, Paulus! du mußt vor den Kaiser gestellt werden; und siehe, Gott hat dir geschenkt alle, die mit dir schiffen.

25. Darum, liebe Männer, seid unverzagt; denn ich glaube Gott, es wird also geschehen, wie mir gesagt ist.

26. Wir müssen aber anfahren an eine Insel.

27. Da aber die vierzehnte Nacht kam, daß wir im Adria-Meer fuhren, um die Mitternacht, wähten die Schiffsleute, sie kämen etwa an ein Land.

28. Und sie senkten den Bleiwurf ein und fanden zwanzig Klafter

syltä, ja vähän matkaa kuljettuaan he taas luotasivat ja huomasiivat syvyyden viideksitoista syleksi.

29 Ja kun he pelkäsivät meidän viskautuvan karille, laskivat he laivan perästä neljä ankkuria ja odottivat ikävöiden päivän tuloa.

30 Mutta merimiehet yrittivät paeta laivasta ja laskivat venheen mereen sillä tekosyyllä, että muka aikoivat keulapuolesta viedä ulos ankkureita.

31 Silloin Paavali sanoi sadanpäämiehelle ja sotilaille: "Jos nuo eivät pysy laivassa, niin te ette voi pelastua".

32 Silloin sotamiehet hakkasivat poikki venheen köydet ja päästivät sen menemään.

33 Vähää ennen päivän tuloa Paavali kehoitti kaikkia nauttimaan ruokaa, sanoen: "Tänään olette jo neljäntoista

had gone a little further, they sounded again, and found it fifteen fathoms.

29. Then fearing lest we should have fallen upon rocks, they cast four anchors out of the stern, and wished for the day.

30. And as the shipmen were about to flee out of the ship, when they had let down the boat into the sea, under colour as though they would have cast anchors out of the foreship,

31. Paul said to the centurion and to the soldiers, Except these abide in the ship, ye cannot be saved.

32. Then the soldiers cut off the ropes of the boat, and let her fall off.

33. And while the day was coming on, Paul besought them all to take meat, saying, This day is the fourteenth day that ye

tief; und über ein wenig davon senkten sie abermals und fanden fünfzehn Klafter.

29. Da fürchteten sie sich, sie würden an harte Orte anstoßen, und warfen hinten vom Schiffe vier Anker und wünschten, daß es Tag würde.

30. Da aber die Schiffsleute die Flucht suchten aus dem Schiffe und den Kahn niederließen in das Meer und gaben vor, sie wollten die Anker vorn aus dem Schiffe lassen,

31. sprach Paulus zu dem Unterhauptmann und zu den Kriegsknechten: Wenn diese nicht im Schiffe bleiben, so könnt ihr nicht am Leben bleiben.

32. Da hieben die Kriegsknechte die Stricke ab von dem Kahn und ließen ihn fallen.

33. Und da es anfang licht zu werden, ermahnte sie Paulus alle, daß sie Speise nähmen, und sprach: Es ist heute der

päivää odottaneet ja olleet syömättä ettekä ole mitään ravintoa ottaneet.

have tarried and continued fasting, having taken nothing.

vierzehnte Tag, daß ihr wartet und ungegessen geblieben seid und habt nichts zu euch genommen.

34 Sentähden minä kehoitan teitä nauttimaan ruokaa, sillä se on tarpeen meidän pelastuaksemme; sillä ei yhdeltäkään teistä ole hiuskarvaakaan päästä katoava."

34. Wherefore I pray you to take some meat: for this is for your health: for there shall not an hair fall from the head of any of you.

34. Darum ermahne ich euch, Speise zu nehmen, euch zu laben; denn es wird euer keinem ein Haar von dem Haupt entfallen.

35 Tämän sanottuaan hän otti leivän ja kiitti Jumalaa kaikkien nähden, mursi ja rupesi syömään.

35. And when he had thus spoken, he took bread, and gave thanks to God in presence of them all: and when he had broken it, he began to eat.

35. Und da er das gesagt, nahm er das Brot, dankte Gott vor ihnen allen und brach's und fing an zu essen.

36 Silloin kaikki tulivat rohkealle mielelle ja ottivat hekin ruokaa.

36. Then were they all of good cheer, and they also took some meat.

36. Da wurden sie alle gutes Muts und nahmen auch Speise.

37 Ja meitä oli laivassa kaikkiaan kaksisataa seitsemänkymmentä kuusi henkeä.

37. And we were in all in the ship two hundred threescore and sixteen souls.

37. Unser waren aber alle zusammen im Schiff zweihundert und sechundsiebzig Seelen.

38 Ja kun he olivat tulleet ravituiksi, kevensivät he laivaa heittämällä viljan mereen.

38. And when they had eaten enough, they lightened the ship, and cast out the wheat into the sea.

38. Und da sie satt geworden, erleichterten sie das Schiff und warfen das Getreide in das Meer.

39 Päivän tultua he eivät

39. And when it was day, they

39. Da es aber Tag ward,

tunteneet maata, mutta huomasiivat lahden, jossa oli sopiva ranta; siihen he päättivät, jos mahdollista, laskea laivan.

40 Ja he hakkasivat ankkuriköydet poikki ja jättivät ankkurit mereen; samalla he päästivät peräsinten nuorat, nostivat keulapurjeen tuuleen ja ohjasivat rantaa kohti.

41 Mutta he joutuivat riutalle ja antoivat laivan törmätä siihen; keulapuoli tarttui kiinni ja jäi liikkumattomaksi, mutta peräpuoli hajosi aaltojen voimasta.

42 Niin sotamiehillä oli aikomus tappaa vangit, ettei kukaan pääsisi uimalla karkuun.

43 Mutta sadanpäämies, joka tahtoi pelastaa Paavalin, esti heidät siitä aikeesta ja käski uimataitoisten ensiksi heittäytyä

knew not the land: but they discovered a certain creek with a shore, into the which they were minded, if it were possible, to thrust in the ship.

40. And when they had taken up the anchors, they committed themselves unto the sea, and loosed the rudder bands, and hoised up the mainsail to the wind, and made toward shore.

41. And falling into a place where two seas met, they ran the ship aground; and the forepart stuck fast, and remained unmoveable, but the hinder part was broken with the violence of the waves.

42. And the soldiers' counsel was to kill the prisoners, lest any of them should swim out, and escape.

43. But the centurion, willing to save Paul, kept them from their purpose; and commanded that they which could swim should

kannten sie das Land nicht; einer Anfurt aber wurden sie gewahr, die hatte ein Ufer; dahin wollten sie das Schiff treiben, wo es möglich wäre.

40. Und sie hieben die Anker ab und ließen sie dem Meer, lösten zugleich die Bande der Steuerruder auf und richteten das Segel nach dem Winde und trachteten nach dem Ufer.

41. Und da wir fuhren an einen Ort, der auf beiden Seiten Meer hatte, stieß sich das Schiff an, und das Vorderteil blieb feststehen unbeweglich; aber das Hinterteil zerbrach von der Gewalt der Wellen.

42. Die Kriegsknechte aber hatten einen Rat, die Gefangenen zu töten, daß nicht jemand, so er ausschwömme, entflöhe.

43. Aber der Unterhauptmann wollte Paulus erhalten und wehrte ihrem Vornehmen und hieß, die da schwimmen

veteen ja lähteä maihin

cast themselves first into the sea, and get to land:

könnten, sich zuerst in das Meer lassen und entrinnen an das Land,

44 ja sitten muiden, minkä laudoilla, minkä laivankappaleilla. Ja näin kaikki pelastuivat maalle.

44. And the rest, some on boards, and some on broken pieces of the ship. And so it came to pass, that they escaped all safe to land.

44. die andern aber etliche auf Brettern, etliche auf dem, das vom Schiff war. Und also geschah es, daß sie alle gerettet zu Lande kamen.

28 luku

Meliten asukkaat osoittavat haaksirikkoisille suurta ystävällisyyttä 1, 2 Paavali jää kyykäärmeen puremasta vahingoittumatta 3 – 6 ja parantaa Publiuksen isän ja muita sairaita 7 – 10 Kolmen kuukauden kuluttua he purjehtivat Syrakuusan ja Reegionin kautta Puteoliin ja kulkevat sieltä Roomaan 11 – 15, jossa Paavali kutsuu kokoon juutalaisten ensimmäiset ja ilmoittaa heille tulonsa syyn 16 – 22 sekä todistaa Jeesuksesta 23 Useat heistä eivät usko, mutta toiset uskovat 24 – 28 Paavali opettaa kaksi vuotta Roomassa kenenkään estämättä 30, 31.

1 Kun olimme pelastuneet, niin me sitten saimme tietää, että saaren nimi oli Melite.

1. And when they were escaped, then they knew that the island was called Melita.

1. Und da wir gerettet waren, erfuhren wir, daß die Insel Melite hieß.

2 Ja sen asukkaat osoittivat meille suurta ystävällisyyttä: he sytyttivät nuotion ja ottivat meidät kaikki sen ääreen, kun oli ruvennut satamaan ja oli kylmä.

2. And the barbarous people shewed us no little kindness: for they kindled a fire, and received us every one, because of the present rain, and because of the

2. Die Leutlein aber erzeugten uns nicht geringe Freundschaft, zündeten ein Feuer an und nahmen uns alle auf um des Regens, der über uns

3 Mutta Paavali kokosi kasan risuja, ja kun hän pani ne nuotioon, tuli kyykäärme kuumuuden tähden esiin ja kävi kiinni hänen käteensä.

4 Kun asukkaat näkivät tuon elukan riippuvan kiinni hänen kädessään, sanoivat he toisilleen: "Varmaan tuo mies on murhaaja, koska kostotar ei sallinut hänen elää, vaikka hän pelastuikin merestä".

5 Mutta hän pudisti elukan tuleen, eikä hänelle tullut mitään vahinkoa.

6 Ja he odottivat hänen ajettuvan tai äkisti kaatuvan kuolleena maahan. Mutta kun he olivat kauan odottaneet ja näkivät, ettei hänelle mitään pahaa tapahtunut, muuttivat he mielensä ja sanoivat hänen olevan jumalan.

7 Lähellä sitä paikkaa oli saaren ensimmäisellä miehellä, jonka

cold.

3. And when Paul had gathered a bundle of sticks, and laid them on the fire, there came a viper out of the heat, and fastened on his hand.

4. And when the barbarians saw the venomous beast hang on his hand, they said among themselves, No doubt this man is a murderer, whom, though he hath escaped the sea, yet vengeance suffereth not to live.

5. And he shook off the beast into the fire, and felt no harm.

6. Howbeit they looked when he should have swollen, or fallen down dead suddenly: but after they had looked a great while, and saw no harm come to him, they changed their minds, and said that he was a god.

7. In the same quarters were possessions of the chief man of

gekommen war, und um der Kälte willen.

3. Da aber Paulus einen Haufen Reiser zusammenraffte, und legte sie aufs Feuer, kam eine Otter von der Hitze hervor und fuhr Paulus an seine Hand.

4. Da aber die Leutlein sahen das Tier an seiner Hand hangen, sprachen sie untereinander: Dieser Mensch muß ein Mörder sein, den die Rache nicht leben läßt, ob er gleich dem Meer entgangen ist.

5. Er aber schlenkerte das Tier ins Feuer, und ihm widerfuhr nicht Übles.

6. Sie aber warteten, wenn er schwellen würde oder tot niederfallen. Da sie aber lange warteten und sahen, daß ihm nichts Ungeheures widerfuhr, wurden sie anderes Sinnes und sprachen, er wäre ein Gott.

7. An diesen Örtern aber hatte der Oberste der Insel, mit

nimi oli Publius, maataloija. Hän otti meidät vastaan ja piti meitä ystävällisesti kolme päivää vierainansa.

8 Ja Publiuksen isä makasi sairaana kuumeessa ja punataudissa; ja Paavali meni hänen luoksensa, rukoili ja pani kätensä hänen päälleen ja paransi hänet.

9 Kun tämä oli tapahtunut, tulivat muutkin sairaat, mitä saarella oli, ja heidät parannettiin.

10 He osoittivat meille myös monin tavoin kunniaa, ja lähtiessämme merelle he panivat mukaan, mitä tarvitsimme.

11 Kolmen kuukauden kuluttua me purjehdimme sieltä aleksandrialaisessa laivassa, joka oli talvehtinut saarella ja jolla oli merkinä Kastorin ja Polluksen kuva.

12 Ja me laskimme maihin Syrakuusassa ja viivyimme siellä kolme päivää,

the island, whose name was Publius; who received us, and lodged us three days courteously.

8. And it came to pass, that the father of Publius lay sick of a fever and of a bloody flux: to whom Paul entered in, and prayed, and laid his hands on him, and healed him.

9. So when this was done, others also, which had diseases in the island, came, and were healed:

10. Who also honoured us with many honours; and when we departed, they laded us with such things as were necessary.

11. And after three months we departed in a ship of Alexandria, which had wintered in the isle, whose sign was Castor and Pollux.

12. And landing at Syracuse, we tarried there three days.

Namen Publius, ein Vorwerk; der nahm uns auf und herbergte uns drei Tage freundlich.

8. Es geschah aber, daß der Vater des Publius am Fieber und an der Ruhr lag. Zu dem ging Paulus hinein und betete und legte die Hand auf ihn und machte ihn gesund.

9. Da das geschah, kamen auch die andern auf der Insel herzu, die Krankheiten hatten, und ließen sich gesund machen.

10. Und sie taten uns große Ehre; und da wir auszogen, luden sie auf, was uns not war.

11. Nach drei Monaten aber fuhren wir aus in einem Schiffe von Alexandrien, welches bei der Insel überwintert hatte und hatte ein Panier der Zwillinge.

12. Und da wir gen Syrakus kamen, blieben wir drei Tage da.

13 ja sieltä me kierrettyämme saavuimme Reegioniin, ja kun yhden päivän perästä nousi etelätuuli, tulimme seuraavana päivänä Puteoliin.

14 Siellä tapasimme veljiä, jotka pyysivät meitä viipymään heidän tykönänsä seitsemän päivää. Ja sitten me lähdimme Roomaan.

15 Ja kun veljet siellä saivat kuulla meistä, tulivat he meitä vastaan Appii Forumiin ja Tres Tabernaen kohdalle saakka; ja heidät nähdessään Paavali kiitti Jumalaa ja sai rohkeutta.

16 Ja kun tulimme Roomaan, (sadanpäämies luovutti vangit kaartin komentajalle. Mutta) Paavalin sallittiin asua erikseen häntä vartioivan sotamiehen kanssa.

17 Kolmen päivän kuluttua Paavali kutsui kokoon juutalaisten ensimmäiset. Ja kun he olivat kokoontuneet, sanoi

13. And from thence we fetched a compass, and came to Rhegium: and after one day the south wind blew, and we came the next day to Puteoli:

14. Where we found brethren, and were desired to tarry with them seven days: and so we went toward Rome.

15. And from thence, when the brethren heard of us, they came to meet us as far as Appii forum, and The three taverns: whom when Paul saw, he thanked God, and took courage.

16. And when we came to Rome, the centurion delivered the prisoners to the captain of the guard: but Paul was suffered to dwell by himself with a soldier that kept him.

17. And it came to pass, that after three days Paul called the chief of the Jews together: and when they were come together,

13. Und da wir umschifften, kamen wir gen Rhegion; und nach einem Tage, da der Südwind sich erhob, kamen wir des andern Tages gen Puteoli.

14. Da fanden wir Brüder und wurden von ihnen gebeten, daß wir sieben Tage dableiben. Und also kamen wir gen Rom.

15. Und von dort, da die Brüder von uns hörten, gingen sie aus, uns entgegen, bis gen Appifor und Tretabern. Da die Paulus sah, dankte er Gott und gewann eine Zuversicht.

16. Da wir aber gen Rom kamen, überantwortete der Unterhauptmann die Gefangenen dem obersten Hauptmann. Aber Paulus ward erlaubt zu bleiben, wo er wollte, mit einem Kriegsknechte, der ihn hütete.

17. Es geschah aber nach drei Tagen, daß Paulus zusammenrief die Vornehmsten der Juden. Da sie

hän heille: "Miehet, veljet! Vaikka en ole mitään tehnyt kansaamme tai isiemme tapoja vastaan, annettiin minut kuitenkin Jerusalemissa vankina roomalaisten käsiin.

18 Ja kun he olivat minua tutkineet, tahtoivat he päästää minut irti, koska en ollut tehnyt mitään kuoleman rikosta.

19 Mutta kun juutalaiset sitä vastustivat, oli minun pakko vedota keisariin; ei kuitenkaan niin, että minulla olisi mitään kannetta kansaani vastaan.

20 Tästä syystä minä nyt olen kutsunut teidät, saadakseni nähdä ja puhutella teitä; sillä Israelin toivon tähden minä kannan tätä kahletta."

21 Niin he sanoivat hänelle: "Emme ole saaneet kirjeitä sinusta Juudean maalta, eikä kukaan tänne saapunut veli ole ilmoittanut eikä puhunut sinusta

he said unto them, Men and brethren, though I have committed nothing against the people, or customs of our fathers, yet was I delivered prisoner from Jerusalem into the hands of the Romans.

18. Who, when they had examined me, would have let me go, because there was no cause of death in me.

19. But when the Jews spake against it, I was constrained to appeal unto Caesar; not that I had ought to accuse my nation of.

20. For this cause therefore have I called for you, to see you, and to speak with you: because that for the hope of Israel I am bound with this chain.

21. And they said unto him, We neither received letters out of Judaea concerning thee, neither any of the brethren that came shewed or spake any harm of

zusammenkamen, sprach er zu ihnen: Ihr Männer, liebe Brüder, ich habe nichts getan wider unser Volk noch wider väterliche Sitten, und bin doch gefangen aus Jerusalem übergeben in der Römer Hände.

18. Diese, da sie mich verhört hatten, wollten sie mich losgeben, dieweil keine Ursache des Todes an mir war.

19. Da aber die Juden dawider redeten, ward ich genötigt, mich auf den Kaiser zu berufen; nicht, als hätte ich mein Volk um etwas zu verklagen.

20. Um der Ursache willen habe ich euch gebeten, daß ich euch sehen und ansprechen möchte; denn um der Hoffnung willen Israels bin ich mit dieser Kette umgeben.

21. Sie aber sprachen zu ihm: Wir haben weder Schrift empfangen aus Judäa deinethalben, noch ist ein Bruder gekommen, der von dir etwas

mitään pahaa.

22 Katsomme kuitenkin syytä olevan kuulla sinulta, mitä sinun mielessäsi on; sillä tästä lahkosta on meillä tiedossamme, että sitä vastaan kaikkialla kiistetään."

23 Ja he määräsivät hänelle päivän, ja silloin tuli heitä vielä useampia hänen luoksensa majapaikkaan. Ja näille hän aamuvahaisesta iltaan saakka selitti ja todisti Jumalan valtakunnasta, lähtien Mooseksen laista ja profeetoista, saadakseen heidät vakuutetuiksi Jeesuksesta.

24 Niin se, mitä sanottiin, sai toiset vakuutetuiksi, mutta toiset eivät uskoneet.

25 Ja kun he olivat keskenään erimielisiä, erosivat he toisistaan, Paavalin sanoessa ainoastaan nämä sanat: "Oikein on Pyhä Henki puhunut profeetta Esaiaan kautta teidän isillenne,

thee.

22. But we desire to hear of thee what thou thinkest: for as concerning this sect, we know that every where it is spoken against.

23. And when they had appointed him a day, there came many to him into his lodging; to whom he expounded and testified the kingdom of God, persuading them concerning Jesus, both out of the law of Moses, and out of the prophets, from morning till evening.

24. And some believed the things which were spoken, and some believed not.

25. And when they agreed not among themselves, they departed, after that Paul had spoken one word, Well spake the Holy Ghost by Esaias the prophet unto our fathers,

Arges verkündigt oder gesagt habe.

22. Doch wollen wir von dir hören, was du hältst; denn von dieser Sekte ist uns kund, daß ihr wird an allen Enden widersprochen.

23. Und da sie ihm einen Tag bestimmt hatten, kamen viele zu ihm in die Herberge, welchen er auslegte und bezeugte das Reich Gottes; und er predigte ihnen von Jesus aus dem Gesetz Mose's und aus den Propheten von frühmorgens an bis an den Abend.

24. Und etliche fielen dem zu, was er sagte; etliche aber glaubten nicht.

25. Da sie aber untereinander mißhellig waren, gingen sie weg, als Paulus das eine Wort redete: Wohl hat der heilige Geist gesagt durch den Propheten Jesaja zu unsern Vätern

26 sanoen: 'Mene tämän kansan luo ja sano: Kuulemalla kuulkaa älkääkä ymmärtäkö, näkemällä nähkää älkääkä käsittäkö.

27 Sillä paatunut on tämän kansan sydän, ja korvillaan he työläästi kuulevat, ja silmänsä he ovat ummistaneet, että he eivät näkisi silmillään, eivät kuulisi korvillaan, eivät ymmärtäisi sydämellään eivätkä kääntyisi ja etten minä heitä parantaisi.'

28 Olkoon siis teille tiettävä, että tämä Jumalan pelastussanoma on lähetetty pakanoille; ja he kuulevat sen."

29 Ja kun hän oli tämän puhunut, lähtivät juutalaiset pois väitellen paljon keskenään.

30 Ja Paavali asui omassa vuokra-asunnossaan kaksi täyttä vuotta ja otti vastaan kaikki, jotka hänen tykönsä tulivat;

26. Saying, Go unto this people, and say, Hearing ye shall hear, and shall not understand; and seeing ye shall see, and not perceive:

27. For the heart of this people is waxed gross, and their ears are dull of hearing, and their eyes have they closed; lest they should see with their eyes, and hear with their ears, and understand with their heart, and should be converted, and I should heal them.

28. Be it known therefore unto you, that the salvation of God is sent unto the Gentiles, and that they will hear it.

29. And when he had said these words, the Jews departed, and had great reasoning among themselves.

30. And Paul dwelt two whole years in his own hired house, and received all that came in unto him,

26. und gesprochen: "Gehe hin zu diesem Volk und sprich: Mit den Ohren werdet ihr's hören, und nicht verstehen; und mit den Augen werdet ihr's sehen, und nicht erkennen.

27. Denn das Herz dieses Volks ist verstockt, und sie hören schwer mit den Ohren und schlummern mit ihren Augen, auf daß sie nicht dermaleinst sehen und mit den Augen und hören mit den Ohren und verständig werden im Herzen und sich bekehren, daß ich ihnen hülfe."

28. So sei es euch kundgetan, daß den Heiden gesandt ist dies Heil Gottes; und sie werden's hören.

29. Und da er solches redete, gingen die Juden hin und hatten viel Fragens unter sich selbst.

30. Paulus aber blieb zwei Jahre in seinem eigenen Gedinge und nahm auf alle, die zu ihm kamen,

31 ja hän julisti Jumalan valtakuntaa ja opetti Herran Jeesuksen Kristuksen tuntemista kaikella rohkeudella, kenenkään estämättä.

31. Preaching the kingdom of God, and teaching those things which concern the Lord Jesus Christ, with all confidence, no man forbidding him.

31. predigte das Reich Gottes und lehrte von dem HERRN Jesus mit aller Freudigkeit unverbotten.

PAVALIN KIRJE ROOMALAISILLE

1 luku

Paavali toivottaa Rooman kristityille armoa ja rauhaa 1 – 7 ja ilmaisee halunsa tulla heidän tykönsä 8 – 15 Evankeliumin kautta tulevat vanhurskaiksi ja pelastuvat ne, jotka uskovat 16, 17 Kun pakanat eivät kunnioittaneet Jumalaa, vaikka hänet tunsivat, vaan palvelivat luotua Luojan sijasta eivätkä vihdoin Jumalasta mitään välittäneet, niin Jumala hylkäsi heidät vajoamaan aina syvemmälle turmioon 18 – 32.

1 Paavali, Jeesuksen Kristuksen palvelija, kutsuttu apostoli, erotettu julistamaan Jumalan evankeliumia,
2 jonka Jumala on edeltä luvannut profeettainsa kautta pyhissä kirjoituksissa,
3 hänen Pojastansa, joka lihan puolesta on syntynyt Daavidin siemenestä

1. Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, separated unto the gospel of God,
2. Which he had promised afore by his prophets in the holy scriptures,)
3. Concerning his Son Jesus Christ our Lord, which was made of the seed of David according to the flesh;

1. Paulus, ein Knecht Jesu Christi, berufen zum Apostel, ausgesondert, zu predigen das Evangelium Gottes,
2. welches er zuvor verheißen hat durch seine Propheten in der heiligen Schrift,
3. von seinem Sohn, der geboren ist von dem Samen Davids nach dem Fleisch

4 ja pyhyiden hengen puolesta

4. And declared to be the Son of

4. und kräftig erwiesen als ein

kuolleistanousemisen kautta asetettu Jumalan Pojaksi voimassa, Jeesuksesta Kristuksesta, meidän Herrastamme, 5 jonka kautta me olemme saaneet armon ja apostolinviran, että syntyisi uskon kuuliaisuus hänen nimeänsä kohtaan kaikissa pakanakansoissa,

6 joihin tekin, Jeesuksen Kristuksen kutsumat, kuulutte:

7 kaikille Roomassa oleville Jumalan rakkaille, kutsutuille pyhille. Armo teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta!

8 Ensiksikin minä kiitän Jumalaani Jeesuksen Kristuksen kautta teidän kaikkien tähden, koska teidän uskoanne mainitaan kaikessa maailmassa.

9 Sillä Jumala, jota minä hengessäni palvelen julistaen

God with power, according to the spirit of holiness, by the resurrection from the dead:

5. By whom we have received grace and apostleship, for obedience to the faith among all nations, for his name:

6. Among whom are ye also the called of Jesus Christ:

7. To all that be in Rome, beloved of God, called to be saints: Grace to you and peace from God our Father, and the Lord Jesus Christ.

8. First, I thank my God through Jesus Christ for you all, that your faith is spoken of throughout the whole world.

9. For God is my witness, whom I serve with my spirit in the

Sohn Gottes nach dem Geist, der da heiligt, seit der Zeit, da er auferstanden ist von den Toten, Jesus Christus, unser HERR,

5. durch welchen wir haben empfangen Gnade und Apostelamt, unter allen Heiden den Gehorsam des Glaubens aufzurichten unter seinem Namen,

6. unter welchen ihr auch seid, die da berufen sind von Jesu Christo,

7. allen, die zu Rom sind, den Liebsten Gottes und berufenen Heiligen: Gnade sei mit euch und Friede von Gott, unserm Vater, und dem HERRN Jesus Christus!

8. Auf's erste danke ich meinem Gott durch Jesum Christum euer aller halben, daß man von eurem Glauben in aller Welt sagt.

9. Denn Gott ist mein Zeuge, welchem ich diene in meinem

hänen Poikansa evankeliumia,
on minun todistajani, kuinka
minä teitä lakkaamatta muistan,
10 aina rukouksissani anoen,
että minä jo vihdoinkin, jos
Jumala tahtoo, pääsisin
tulemaan teidän tyköne.

11 Sillä minä ikävöitsen teitä
nähdä, voidakseni antaa teille
jonkun hengellisen lahjan, että te
vahvistuisitte,

12 se on, että me yhdessä
ollessamme virkistyisimme
yhteisestä uskostamme, teidän
ja minun.

13 Ja minä en tahdo, veljet, teiltä
salata, että jo monesti olen
päättänyt tulla teidän tyköne
saadakseni jonkin hedelmän
teidänkin keskuudestanne,
niinkuin muidenkin pakanain,
mutta olen ollut estetty tähän
saakka.

14 Kreikkalaisille ja barbaareille,
viisaille ja tyhmille minä olen
velassa;

gospel of his Son, that without
ceasing I make mention of you
always in my prayers;
10. Making request, if by any
means now at length I might
have a prosperous journey by
the will of God to come unto you.

11. For I long to see you, that I
may impart unto you some
spiritual gift, to the end ye may
be established;

12. That is, that I may be
comforted together with you by
the mutual faith both of you and
me.

13. Now I would not have you
ignorant, brethren, that
oftentimes I purposed to come
unto you, (but was let hitherto,)
that I might have some fruit
among you also, even as among
other Gentiles.

14. I am debtor both to the
Greeks, and to the Barbarians;
both to the wise, and to the
unwise.

Geist am Evangelium von
seinem Sohn, daß ich ohne
Unterlaß euer gedenke
10. und allezeit in meinem Gebet
flehe, ob sich's einmal zutragen
wollte, daß ich zu euch käme
durch Gottes Willen.

11. Denn mich verlangt, euch zu
sehen, auf daß ich euch mitteile
etwas geistlicher Gabe, euch zu
stärken;

12. das ist, daß ich samt euch
getröstet würde durch euren und
meinen Glauben, den wir
untereinander haben.

13. Ich will euch aber nicht
verhalten, liebe Brüder, daß ich
mir oft habe vorgesetzt, zu euch
zu kommen (bin aber verhindert
bisher), daß ich auch unter euch
Frucht schaffte gleichwie unter
andern Heiden.

14. Ich bin ein Schuldner der
Griechen und der Ungriechen,
der Weisen und der Unweisen.

15 omasta puolestani minä siis olen altis teillekin, Roomassa asuvaisille, julistamaan evankeliumia.

16 Sillä minä en häpeä (Kristuksen) evankeliumia; sillä se on Jumalan voima, itsekullekin uskovalle pelastukseksi, juutalaiselle ensin, sitten myös kreikkalaiselle.

17 Sillä siinä Jumalan vanhurskaus ilmestyy uskosta uskoon, niinkuin kirjoitettu on: "Vanhurskas on elävä uskosta".

18 Sillä Jumalan viha ilmestyy taivaasta kaikkea ihmisten jumalattomuutta ja vääryyttä vastaan, niiden, jotka pitävät totuutta vääryyden vallassa,

19 sentähden että se, mikä Jumalasta voidaan tietää, on ilmeistä heidän keskuudessaan; sillä Jumala on sen heille

15. So, as much as in me is, I am ready to preach the gospel to you that are at Rome also.

16. For I am not ashamed of the gospel of Christ: for it is the power of God unto salvation to every one that believeth; to the Jew first, and also to the Greek.

17. For therein is the righteousness of God revealed from faith to faith: as it is written, The just shall live by faith.

18. For the wrath of God is revealed from heaven against all ungodliness and unrighteousness of men, who hold the truth in unrighteousness;

19. Because that which may be known of God is manifest in them; for God hath shewed it unto them.

15. Darum, soviel an mir ist, bin ich geneigt, auch euch zu Rom das Evangelium zu predigen.

16. Denn ich schäme mich des Evangeliums von Christo nicht; denn es ist eine Kraft Gottes, die da selig macht alle, die daran glauben, die Juden vornehmlich und auch die Griechen.

17. Sintemal darin offenbart wird die Gerechtigkeit, die vor Gott gilt, welche kommt aus Glauben in Glauben; wie denn geschrieben steht: "Der Gerechte wird seines Glaubens leben."

18. Denn Gottes Zorn vom Himmel wird offenbart über alles gottlose Wesen und Ungerechtigkeit der Menschen, die die Wahrheit in Ungerechtigkeit aufhalten.

19. Denn was man von Gott weiß, ist ihnen offenbar; denn Gott hat es ihnen offenbart,

ilmoittanut.

20 Sillä hänen näkymätön olemuksensa, hänen iankaikkinen voimansa ja jumalallisuutensa, ovat, kun niitä hänen teoissansa tarkataan, maailman luomisesta asti nähtävinä, niin etteivät he voimillään itseänsä puolustaa, 21 koska he, vaikka ovat tunteneet Jumalan, eivät ole häntä Jumalana kunnioittaneet eivätkä kiittäneet, vaan ovat ajatuksiltansa turhistuneet, ja heidän ymmärtämätön sydämensä on pimentynyt. 22 Kehuessaan viisaita olevansa he ovat tyhmiksi tulleet 23 ja ovat katoamattoman Jumalan kirkkauden muuttaneet katoavaisen ihmisen ja lintujen ja nelijalkaisten ja matelevaisten kuvan kaltaiseksi.

24 Sentähden Jumala on heidät, heidän sydämensä himoissa, hyljännyt saastaisuuteen,

20. For the invisible things of him from the creation of the world are clearly seen, being understood by the things that are made, even his eternal power and Godhead; so that they are without excuse:

21. Because that, when they knew God, they glorified him not as God, neither were thankful; but became vain in their imaginations, and their foolish heart was darkened.

22. Professing themselves to be wise, they became fools, 23. And changed the glory of the uncorruptible God into an image made like to corruptible man, and to birds, and fourfooted beasts, and creeping things.

24. Wherefore God also gave them up to uncleanness through the lusts of their own hearts, to

20. damit daß Gottes unsichtbares Wesen, das ist seine ewige Kraft und Gottheit, wird ersehen, so man des wahrnimmt, an den Werken, nämlich an der Schöpfung der Welt; also daß sie keine Entschuldigung haben,

21. dieweil sie wußten, daß ein Gott ist, und haben ihn nicht gepriesen als einen Gott noch ihm gedankt, sondern sind in ihrem Dichten eitel geworden, und ihr unverständiges Herz ist verfinstert.

22. Da sie sich für Weise hielten, sind sie zu Narren geworden 23. und haben verwandelt die Herrlichkeit des unvergänglichen Gottes in ein Bild gleich dem vergänglichen Menschen und der Vögel und der vierfüßigen und der kriechenden Tiere.

24. Darum hat sie auch Gott dahingegeben in ihrer Herzen Gelüste, in Unreinigkeit, zu

häpäisemään itse omat ruumiinsa, 25 nuo, jotka ovat vaihtaneet Jumalan totuuden valheeseen ja kunnioittaneet ja palvelleet luotua enemmän kuin Luojaa, joka on ylistetty iankaikkisesti, amen.

26 Sentähden Jumala on hyljännyt heidät häpeällisiin himoihin; sillä heidän naispuolensa ovat vaihtaneet luonnollisen yhteyden luonnonvastaiseen;

27 samoin miespuoletkin, luopuen luonnollisesta yhteydestä naispuolen kanssa, ovat kiimoissaan syttyneet toisiinsa ja harjoittaneet, miespuolet miespuolten kanssa, riettautta ja villiintymisestään saaneet itseensä sen palkan, mikä saada piti.

28 Ja niinkuin heille ei kelvannut pitää kiinni Jumalan tuntemisesta, niin Jumala hylkäsi heidät heidän kelvottoman

dishonour their own bodies between themselves:

25. Who changed the truth of God into a lie, and worshipped and served the creature more than the Creator, who is blessed for ever. Amen.

26. For this cause God gave them up unto vile affections: for even their women did change the natural use into that which is against nature:

27. And likewise also the men, leaving the natural use of the woman, burned in their lust one toward another; men with men working that which is unseemly, and receiving in themselves that recompence of their error which was meet.

28. And even as they did not like to retain God in their knowledge, God gave them over to a reprobate mind, to do those

schänden ihre eigenen Leiber an sich selbst,

25. sie, die Gottes Wahrheit haben verwandelt in die Lüge und haben geehrt und gedient dem Geschöpfe mehr denn dem Schöpfer, der da gelobt ist in Ewigkeit. Amen.

26. Darum hat sie auch Gott dahingegeben in schändliche Lüste: denn ihre Weiber haben verwandelt den natürlichen Brauch in den unnatürlichen;

27. desgleichen auch die Männer haben verlassen den natürlichen Brauch des Weibes und sind aneinander erhitzt in ihren Lüsten und haben Mann mit Mann Schande getrieben und den Lohn ihres Irrtums (wie es denn sein sollte) an sich selbst empfangen.

28. Und gleichwie sie nicht geachtet haben, daß sie Gott erkannten, hat sie Gott auch dahingegeben in verkehrten

mielensä valtaan, tekemään sopimattomia.

29 He ovat täynnänsä kaikkea vääryyttä, (haureutta,) pahuutta, ahneutta, häijyyttä, täynnä kateutta, murhaa, riitaa, petosta, pahanilkisyyttä;

30 ovat korvaankuiskuttelijoita, panettelijoita, Jumalaa vihaavaisia, väkivaltaisia, ylpeitä, kerskailijoita, pahankeksijöitä, vanhemmilleen tottelemattomia,

31 vailla ymmärrystä, luotettavuutta, rakkautta ja laupeutta;

32 jotka, vaikka tuntevat Jumalan vanhurskaan säädöksen, että ne, jotka senkaltaisia tekevät, ovat kuoleman ansainneet, eivät ainoastaan itse niitä tee, vaan vieläpä osoittavat hyväksymistä niille, jotka niitä tekevät.

things which are not convenient;

29. Being filled with all unrighteousness, fornication, wickedness, covetousness, maliciousness; full of envy, murder, debate, deceit, malignity; whisperers,

30. Backbiters, haters of God, spiteful, proud, boasters, inventors of evil things, disobedient to parents,

31. Without understanding, covenantbreakers, without natural affection, implacable, unmerciful:

32. Who knowing the judgment of God, that they which commit such things are worthy of death, not only do the same, but have pleasure in them that do them.

Sinn, zu tun, was nicht taugt,

29. voll alles Ungerechten, Hurerei, Schalkheit, Geizes, Bosheit, voll Neides, Mordes, Haders, List, giftig, Ohrenbläser,

30. Verleumder, Gottesverächter, Frevler, hoffärtig, ruhmredig, Schädliche, den Eltern ungehorsam,

31. Unvernünftige, Treulose, Lieblose, unversöhnlich, unbarmherzig.

32. Sie wissen Gottes Gerechtigkeit, daß, die solches tun, des Todes würdig sind, und tun es nicht allein, sondern haben auch Gefallen an denen, die es tun.

2 luku

Juutalaiset, jotka muita tuomitsevat samasta pahasta, mitä itsekin tekevät, eivät välttä Jumalan tuomiota, joka kohtaa jokaista hänen tekojensa mukaan 1 – 16; turhaan he kerskaavat ympärileikkauksesta ja laista, koska eivät lakia noudata 17 – 29.

1 Sentähden sinä, oi ihminen, et voi millään itseäsi puolustaa, olitpa kuka hyvänsä, joka tuomitset. Sillä mistä toista tuomitset, siihen sinä itsesi syypääksi tuomitset, koska sinä, joka tuomitset, teet samoja tekoja.

2 Ja me tiedämme, että Jumalan tuomio on totuuden mukainen niille, jotka senkaltaista tekevät.

3 Vai luuletko, ihminen, sinä, joka tuomitset niitä, jotka senkaltaisia tekevät, ja itse samoja teet, että sinä vältät Jumalan tuomion?

4 Vai halveksitko hänen hyvyytensä ja kärsivällisyytensä ja pitkämielisyytensä runsautta,

1. Therefore thou art inexcusable, O man, whosoever thou art that judgest: for wherein thou judgest another, thou condemnest thyself; for thou that judgest doest the same things.

2. But we are sure that the judgment of God is according to truth against them which commit such things.

3. And thinkest thou this, O man, that judgest them which do such things, and doest the same, that thou shalt escape the judgment of God?

4. Or despisest thou the riches of his goodness and forbearance and longsuffering; not knowing

1. Darum, o Mensch, kannst du dich nicht entschuldigen, wer du auch bist, der da richtet. Denn worin du einen andern richtest, verdammtst du dich selbst; sintemal du eben dasselbe tust, was du richtest.

2. Denn wir wissen, daß Gottes Urteil ist recht über die, so solches tun.

3. Denkst du aber, o Mensch, der du richtest die, die solches tun, und tust auch dasselbe, daß du dem Urteil Gottes entrinnen werdest?

4. Oder verachtest du den Reichtum seiner Güte, Geduld und Langmütigkeit? Weißt du

etkä tiedä, että Jumalan hyvyys vetää sinua parannukseen?

5 Kovuudellasi ja sydämesi katumattomuudella sinä kartutat päällesi vihaa vihan ja Jumalan vanhurskaan tuomion ilmestymisen päiväksi,

6 hänen, "joka antaa kullekin hänen tekojensa mukaan":

7 niille, jotka hyvässä työssä kestävinä etsivät kirkkautta ja kunniaa ja katoamattomuutta, iankaikkisen elämän,

8 mutta niiden osaksi, jotka ovat itsekkäitä eivätkä tottele totuutta, vaan tottelevat vääryyttä, tulee viha ja kiivastus.

9 Tuska ja ahdistus jokaisen ihmisen sielulle, joka paha tekee, juutalaisen ensin, sitten myös kreikkalaisen;

10 mutta kirkkaus ja kunnia ja rauha jokaiselle, joka tekee sitä, mikä hyvä on, juutalaiselle ensin,

that the goodness of God leadeth thee to repentance?

5. But after thy hardness and impenitent heart treasurest up unto thyself wrath against the day of wrath and revelation of the righteous judgment of God;

6. Who will render to every man according to his deeds:

7. To them who by patient continuance in well doing seek for glory and honour and immortality, eternal life:

8. But unto them that are contentious, and do not obey the truth, but obey unrighteousness, indignation and wrath,

9. Tribulation and anguish, upon every soul of man that doeth evil, of the Jew first, and also of the Gentile;

10. But glory, honour, and peace, to every man that worketh good, to the Jew first,

nicht, daß dich Gottes Güte zur Buße leitet?

5. Du aber nach deinem verstockten und unbußfertigen Herzen häufest dir selbst den Zorn auf den Tag des Zornes und der Offenbarung des gerechten Gerichtes Gottes,

6. welcher geben wird einem jeglichen nach seinen Werken:

7. Preis und Ehre und unvergängliches Wesen denen, die mit Geduld in guten Werken trachten nach dem ewigen Leben;

8. aber denen, die da zänkisch sind und der Wahrheit nicht gehorchen, gehorchen aber der Ungerechtigkeit, Ungnade, und Zorn;

9. Trübsal und Angst über alle Seelen der Menschen, die da Böses tun, vornehmlich der Juden und auch der Griechen;

10. Preis aber und Ehre und Friede allen denen, die da Gutes tun, vornehmlich den Juden und

sitten myös kreikkalaiselle!

11 Sillä Jumala ei katso henkilöön.

12 Sillä kaikki, jotka ilman lakia ovat syntiä tehneet, ne myös ilman lakia hukkuvat, ja kaikki, jotka lain alaisina ovat syntiä tehneet, ne lain mukaan tuomitaan;

13 sillä eivät lain kuulijat ole vanhurskaita Jumalan edessä, vaan lain noudattajat vanhurskautetaan.

14 Sillä kun pakanat, joilla ei lakia ole, luonnostansa tekevät, mitä laki vaatii, niin he, vaikka heillä ei lakia ole, ovat itse itsellensä laki

15 ja osoittavat, että lain teot ovat kirjoitetut heidän sydämiinsä, kun heidän omatuntonsa myötätodistaa ja heidän ajatuksensa keskenään syyttävät tai myös puolustavat heitä

and also to the Gentile:

11. For there is no respect of persons with God.

12. For as many as have sinned without law shall also perish without law: and as many as have sinned in the law shall be judged by the law;

13. For not the hearers of the law are just before God, but the doers of the law shall be justified.

14. For when the Gentiles, which have not the law, do by nature the things contained in the law, these, having not the law, are a law unto themselves:

15. Which shew the work of the law written in their hearts, their conscience also bearing witness, and their thoughts the mean while accusing or else excusing one another;)

auch den Griechen.

11. Denn es ist kein Ansehen der Person vor Gott.

12. Welche ohne Gesetz gesündigt haben, die werden auch ohne Gesetz verloren werden; und welche unter dem Gesetz gesündigt haben, die werden durchs Gesetz verurteilt werden

13. (sintemal vor Gott nicht, die das Gesetz hören, gerecht sind, sondern die das Gesetz tun, werden gerecht sein.

14. Denn so die Heiden, die das Gesetz nicht haben, doch von Natur tun des Gesetzes Werk, sind dieselben, dieweil sie das Gesetz nicht haben, sich selbst ein Gesetz,

15. als die da beweisen, des Gesetzes Werk sei geschrieben in ihren Herzen, sintemal ihr Gewissen ihnen zeugt, dazu auch die Gedanken, die sich untereinander verklagen oder entschuldigen),

16 sinä päivänä, jona Jumala on tuomitseva ihmisten salaisuudet Kristuksen Jeesuksen kautta, minun evankeliumini mukaan.

17 Mutta jos sinä kutsut itseäsi juutalaiseksi ja luotat lakiin ja

Jumala on sinun kerskauksesi

18 ja tunnet hänen tahtonsa ja, opetettuna laissa, tutkit, mikä parasta on,

19 ja luulet kykeneväsi olemaan sokeain taluttaja, pimeydessä olevien valkeus,

20 ymmärtämättömien kasvattaja, alaikäisten opettaja, sinulla kun laissa on tiedon ja totuuden muoto:

21 niin sinäkö, joka toista opetat, et itseäsi opeta; joka julistat, ettei saa varastaa, itse varastat;

22 joka sanot, ettei saa tehdä huorin, itse teet huorin; joka kauhistut epäjumalia, kuitenkin

16. In the day when God shall judge the secrets of men by Jesus Christ according to my gospel.

17. Behold, thou art called a Jew, and restest in the law, and makest thy boast of God,

18. And knowest his will, and approvest the things that are more excellent, being instructed out of the law;

19. And art confident that thou thyself art a guide of the blind, a light of them which are in darkness,

20. An instructor of the foolish, a teacher of babes, which hast the form of knowledge and of the truth in the law.

21. Thou therefore which teachest another, teachest thou not thyself? thou that preachest a man should not steal, dost thou steal?

22. Thou that sayest a man should not commit adultery, dost thou commit adultery? thou that

16. auf den Tag, da Gott das Verborgene der Menschen durch Jesus Christus richten wird laut meines Evangeliums.

17. Siehe aber zu: du heißest ein Jude und verlässest dich aufs Gesetz und rühmest dich Gottes

18. und weißt seinen Willen; und weil du aus dem Gesetz unterrichtet bist, prüfest du, was das Beste zu tun sei,

19. und vermissest dich, zu sein ein Leiter der Blinden, ein Licht derer, die in Finsternis sind,

20. ein Züchtiger der Törichten, ein Lehrer der Einfältigen, hast die Form, was zu wissen und recht ist, im Gesetz.

21. Nun lehrst du andere, und lehrst dich selber nicht; du predigst, man solle nicht stehlen, und du stiehlest;

22. du sprichst man solle nicht ehebrechen, und du brichst die Ehe; dir greuelst vor den Götzen,

olet temppelein ryöstäjä;

23 joka laista kerskaat, häväiset lainrikkomisella Jumalaa?

24 Sillä "teidän tähtenne Jumalan nimi tulee pilkatuksi pakanain seassa", niinkuin kirjoitettu on.

25 Ympärileikkaus kyllä on hyödyllinen, jos sinä lakia noudatat; mutta jos olet lainriikkoja, niin sinun ympärileikkauksesi on tullut ympärileikkaamattomuudeksi.

26 Jos siis ympärileikkaamaton noudattaa lain säädöksiä, eikä hänen ympärileikkaamattomuutensa ole luettava ympärileikkaukseksi?

27 Ja luonnostaan ympärileikkaamaton, joka täyttää lain, on tuomitseva sinut, joka lainkirjaiminesi ja ympärileikkauksinesi olet lainriikkoja.

28 Sillä ei se ole juutalainen,

abhorrest idols, dost thou commit sacrilege?

23. Thou that makest thy boast of the law, through breaking the law dishonourest thou God?

24. For the name of God is blasphemed among the Gentiles through you, as it is written.

25. For circumcision verily profiteth, if thou keep the law: but if thou be a breaker of the law, thy circumcision is made uncircumcision.

26. Therefore if the uncircumcision keep the righteousness of the law, shall not his uncircumcision be counted for circumcision?

27. And shall not uncircumcision which is by nature, if it fulfil the law, judge thee, who by the letter and circumcision dost transgress the law?

28. For he is not a Jew, which is

und du raubest Gott, was sein ist;

23. du rühmst dich des Gesetzes, und schändest Gott durch Übertretung des Gesetzes;

24. denn "eurethalben wird Gottes Name gelästert unter den Heiden", wie geschrieben steht.

25. Die Beschneidung ist wohl nützlich, wenn du das Gesetz hältst; hältst du das Gesetz aber nicht, so bist du aus einem Beschnittenen schon ein Unbeschnittener geworden.

26. So nun der Unbeschnittene das Gesetz hält, meinst du nicht, daß da der Unbeschnittene werde für einen Beschnittenen gerechnet?

27. Und wird also, der von Natur unbeschnitten ist und das Gesetz vollbringt, dich richten, der du unter dem Buchstaben und der Beschneidung bist und das Gesetz übertrittst.

28. Denn das ist nicht ein Jude,

joka vain ulkonaisesti on juutalainen, eikä ympärileikkaus se, joka ulkonaisesti lihassa tapahtuu;

29 vaan se on juutalainen, joka sisällisesti on juutalainen, ja oikea ympärileikkaus sydämen ympärileikkaus Hengessä, ei kirjaimessa; ja hän saa kiitöksensä, ei ihmisiltä, vaan Jumalalta.

one outwardly; neither is that circumcision, which is outward in the flesh:

29. But he is a Jew, which is one inwardly; and circumcision is that of the heart, in the spirit, and not in the letter; whose praise is not of men, but of God.

der auswendig ein Jude ist, auch ist das nicht eine Beschneidung, die auswendig am Fleisch geschieht;

29. sondern das ist ein Jude, der's inwendig verborgen ist, und die Beschneidung des Herzens ist eine Beschneidung, die im Geist und nicht im Buchstaben geschieht. Eines solchen Lob ist nicht aus Menschen, sondern aus Gott.

3 luku

Vaikka juutalaisilla on se etu, että Jumalan sana on heille uskottu 1 – 8, ovat he kuitenkin, niin kuin Raamattu todistaa, kaikki niin kuin pakanatkin syyllisiä Jumalan edessä 9 – 20, mutta kumpaisetkin tulevat vanhurskaiksi uskosta Jeesuksen Kristuksen valmistaman lunastuksen kautta 21 – 26 Täten lakia ei kumota, vaan se vahvistetaan 27 – 31.

1 Mitä etuuksia on siis juutalaisilla, tai mitä hyötyä ympärileikkauksesta?

2 Paljonkin, kaikin tavoin; ennen kaikkea se, että heille on uskottu, mitä Jumala on puhunut.

1. What advantage then hath the Jew? or what profit is there of circumcision?

2. Much every way: chiefly, because that unto them were committed the oracles of God.

1. Was haben denn die Juden für Vorteil, oder was nützt die Beschneidung?

2. Fürwahr sehr viel. Zum ersten: ihnen ist vertraut, was Gott geredet hat.

3 Mutta kuinka? Jos jotkut ovat olleet epäuskoisia, ei kaiketi heidän epäuskonsa ole Jumalan uskollisuutta tyhjäksi tekevä?

4 Pois se! Olkoon Jumala totinen, mutta jokainen ihminen valhettelija, niinkuin kirjoitettu on: "Että sinut havaittaisiin vanhurskaaksi sanoissasi ja että voitaisit, kun sinun kanssasi oikeutta käydään".

5 Mutta jos meidän väärytemme tuo ilmi Jumalan vanhurskauden, mitä me siihen sanomme? Ei kaiketi Jumala ole väärä, kun hän rankaisee vihassansa? Minä puhun ihmisten tavalla.

6 Pois se! Sillä kuinka Jumala silloin voisi tuomita maailman?

7 Sillä jos Jumalan totuus tulee minun valheeni kautta selvemmin julki hänen kirkkaudekseen, miksi sitten minutkin vielä syntisenä tuomitaan?

8 Ja miksi emme tekisi, niinkuin

3. For what if some did not believe? shall their unbelief make the faith of God without effect?

4. God forbid: yea, let God be true, but every man a liar; as it is written, That thou mightest be justified in thy sayings, and mightest overcome when thou art judged.

5. But if our unrighteousness commend the righteousness of God, what shall we say? Is God unrighteous who taketh vengeance? (I speak as a man)

6. God forbid: for then how shall God judge the world?

7. For if the truth of God hath more abounded through my lie unto his glory; why yet am I also judged as a sinner?

8. And not rather, (as we be

3. Daß aber etliche nicht daran glauben, was liegt daran? Sollte ihr Unglaube Gottes Glauben aufheben?

4. Das sei ferne! Es bleibe vielmehr also, daß Gott sei wahrhaftig und alle Menschen Lügner; wie geschrieben steht: "Auf daß du gerecht seist in deinen Worten und überwindest, wenn du gerichtet wirst."

5. Ist's aber also, daß unsere Ungerechtigkeit Gottes Gerechtigkeit preist, was wollen wir sagen? Ist denn Gott auch ungerecht, wenn er darüber zürnt? (Ich rede also auf Menschenweise.)

6. Das sei ferne! Wie könnte sonst Gott die Welt richten?

7. Denn so die Wahrheit Gottes durch meine Lüge herrlicher wird zu seinem Preis, warum sollte ich denn noch als Sünder gerichtet werden

8. und nicht vielmehr also tun,

herjaten syyttävät meidän tekevän ja niinkuin muutamat väittävät meidän sanovan: "Tehkäämme pahaa, että siitä hyvää tulisi"? Niiden tuomio on oikea.

9 Miten siis on? Olemmeko me parempia? Emme suinkaan. Mehän olemme edellä osoittaneet, että kaikki, niin hyvin juutalaiset kuin kreikkalaiset, ovat synnin alla,

10 niinkuin kirjoitettu on: "Ei ole ketään vanhurskasta, ei ainoatakaan,

11 ei ole ketään ymmärtäväistä, ei ketään, joka etsii Jumalaa;

12 kaikki ovat poikenneet pois, kaikki tyynni kelvottomiksi käyneet; ei ole ketään, joka tekee sitä, mikä hyvä on, ei yhden yhtäkään.

13 Heidän kurkkunsa on avoin hauta, kielellänsä he pettävät, kyykäärmeen myrkkyyä on heidän huultensa alla;

slanderosly reported, and as some affirm that we say,) Let us do evil, that good may come? whose damnation is just.

9. What then? are we better than they? No, in no wise: for we have before proved both Jews and Gentiles, that they are all under sin;

10. As it is written, There is none righteous, no, not one:

11. There is none that understandeth, there is none that seeketh after God.

12. They are all gone out of the way, they are together become unprofitable; there is none that doeth good, no, not one.

13. Their throat is an open sepulchre; with their tongues they have used deceit; the poison of asps is under their lips:

wie wir gelästert werden und wie etliche sprechen, daß wir sagen: "Lasset uns Übles tun, auf das Gutes daraus komme"? welcher Verdammnis ist ganz recht.

9. Was sagen wir denn nun? Haben wir einen Vorteil? Gar keinen. Denn wir haben droben bewiesen, daß beide, Juden und Griechen, alle unter der Sünde sind,

10. wie denn geschrieben steht: "Da ist nicht, der gerecht sei, auch nicht einer.

11. Da ist nicht, der verständig sei; da ist nicht, der nach Gott frage.

12. Sie sind alle abgewichen und allesamt untüchtig geworden. Da ist nicht, der Gutes tue, auch nicht einer.

13. Ihr Schlund ist ein offenes Grab; mit ihren Zungen handeln sie trüglich. Otterngift ist unter den Lippen;

14 heidän suunsa on täynnä kirousta ja katkeruutta.

15 Heidän jalkansa ovat nopeat vuodattamaan verta,

16 hävitys ja kurjuus on heidän teillensä,

17 ja rauhan tietä he eivät tunne.

18 Ei ole Jumalan pelko heidän silmänsä edessä."

19 Mutta me tiedämme, että kaiken, minkä laki sanoo, sen se puhuu lain alaisille, että jokainen suu tukittaisiin ja koko maailma tulisi syylliseksi Jumalan edessä;

20 sentähden, ettei mikään liha tule hänen edessään vanhurskaaksi lain teoista; sillä lain kautta tulee synnin tunto.

21 Mutta nyt Jumalan vanhurskaus, josta laki ja profeetat todistavat, on ilmoitettu ilman lakia,

22 se Jumalan vanhurskaus,

14. Whose mouth is full of cursing and bitterness:

15. Their feet are swift to shed blood:

16. Destruction and misery are in their ways:

17. And the way of peace have they not known:

18. There is no fear of God before their eyes.

19. Now we know that what things soever the law saith, it saith to them who are under the law: that every mouth may be stopped, and all the world may become guilty before God.

20. Therefore by the deeds of the law there shall no flesh be justified in his sight: for by the law is the knowledge of sin.

21. But now the righteousness of God without the law is manifested, being witnessed by the law and the prophets;

22. Even the righteousness of

14. ihr Mund ist voll Fluchens und Bitterkeit.

15. Ihre Füße sind eilend, Blut zu vergießen;

16. auf ihren Wegen ist eitel Schaden und Herzeleid,

17. und den Weg des Friedens wissen sie nicht.

18. Es ist keine Furcht Gottes vor ihren Augen."

19. Wir wissen aber, daß, was das Gesetz sagt, das sagt es denen, die unter dem Gesetz sind, auf daß aller Mund verstopft werde und alle Welt Gott schuldig sei;

20. darum daß kein Fleisch durch des Gesetzes Werke vor ihm gerecht sein kann; denn durch das Gesetz kommt Erkenntnis der Sünde.

21. Nun aber ist ohne Zutun des Gesetzes die Gerechtigkeit, die vor Gott gilt, offenbart und bezeugt durch das Gesetz und die Propheten.

22. Ich sage aber von solcher

joka uskon kautta Jeesukseen Kristukseen tulee kaikkiin ja kaikille, jotka uskovat; sillä ei ole yhtään erotusta.

23 Sillä kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla

24 ja saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa,

25 jonka Jumala on asettanut armoistuimeksi uskon kautta hänen vereensä, osoittaaksensa vanhurskauttaan, koska hän oli jättänyt rankaisematta ennen tehdyt synnit

26 jumalallisessa kärsivällisyydessään, osoittaaksensa vanhurskauttaan nykyajassa, sitä, että hän itse on vanhurskas ja vanhurskauttaa

God which is by faith of Jesus Christ unto all and upon all them that believe: for there is no difference:

23. For all have sinned, and come short of the glory of God;

24. Being justified freely by his grace through the redemption that is in Christ Jesus:

25. Whom God hath set forth to be a propitiation through faith in his blood, to declare his righteousness for the remission of sins that are past, through the forbearance of God;

26. To declare, I say, at this time his righteousness: that he might be just, and the justifier of him which believeth in Jesus.

Gerechtigkeit vor Gott, die da kommt durch den Glauben an Jesum Christum zu allen und auf alle, die da glauben.

23. Denn es ist hier kein Unterschied: sie sind allzumal Sünder und mangeln des Ruhmes, den sie bei Gott haben sollten,

24. und werden ohne Verdienst gerecht aus seiner Gnade durch die Erlösung, so durch Jesum Christum geschehen ist,

25. welchen Gott hat vorgestellt zu einem Gnadenstuhl durch den Glauben in seinem Blut, damit er die Gerechtigkeit, die vor ihm gilt, darbiere in dem, daß er Sünde vergibt, welche bisher geblieben war unter göttlicher Geduld;

26. auf daß er zu diesen Zeiten darbiete die Gerechtigkeit, die vor ihm gilt; auf daß er allein gerecht sei und gerecht mache den, der da ist des Glaubens an Jesum.

sen, jolla on usko Jeesukseen.

27 Missä siis on kerskaaminen? Se on suljettu pois. Minkä lain kautta? Tekojenko lain? Ei, vaan uskon lain kautta.

28 Niin päätämme siis, että ihminen vanhurskautetaan uskon kautta, ilman lain tekoja.

29 Vai onko Jumala yksistään juutalaisten Jumala? Eikö pakanainkin? On pakanainkin,

30 koskapa Jumala on yksi, joka vanhurskauttaa ympärileikatut uskosta ja ympärileikkaamattomat uskon kautta.

31 Teemmekö siis lain mitättömäksi uskon kautta? Pois se! Vaan me vahvistamme lain.

27. Where is boasting then? It is excluded. By what law? of works? Nay: but by the law of faith.

28. Therefore we conclude that a man is justified by faith without the deeds of the law.

29. Is he the God of the Jews only? is he not also of the Gentiles? Yes, of the Gentiles also:

30. Seeing it is one God, which shall justify the circumcision by faith, and uncircumcision through faith.

31. Do we then make void the law through faith? God forbid: yea, we establish the law.

27. Wo bleibt nun der Ruhm? Er ist ausgeschlossen. Durch das Gesetz? Durch der Werke Gesetz? Nicht also, sondern durch des Glaubens Gesetz.

28. So halten wir nun dafür, daß der Mensch gerecht werde ohne des Gesetzes Werke, allein durch den Glauben.

29. Oder ist Gott allein der Juden Gott? Ist er nicht auch der Heiden Gott? Ja freilich, auch der Heiden Gott.

30. Sientemal es ist ein einiger Gott, der da gerecht macht die Beschnittenen aus dem Glauben und die Unbeschnittenen durch den Glauben.

31. Wie? Heben wir denn das Gesetz auf durch den Glauben? Das sei ferne! sondern wir richten das Gesetz auf.

4 luku

Aabraham vanhurskautettiin uskon kautta, ja myös Daavid todistaa sen autuaaksi, jolle Jumala lukee vanhurskauden ilman tekoja 1 – 8; samoin pakanatkin vanhurskautetaan uskosta. sillä Aabraham vanhurskautettiin jo ollessaan ympärileikkaamaton 9 – 12 Siten hän tuli kaikkien uskovaisten isäksi 13 – 17; ja hänen luja uskonsa 18 – 22 on esikuvana meille, jotka samoin tulemme vanhurskaiksi uskosta 23 – 25.

1 Mitä me siis sanomme esi-isämme Aabrahamin saavuttaneen lihan mukaan?

1. What shall we say then that Abraham our father, as pertaining to the flesh, hath found?

1. Was sagen wir denn von unserm Vater Abraham, daß er gefunden habe nach dem Fleisch?

2 Sillä jos Aabraham on teoista vanhurskautettu, on hänellä kerskaamista, mutta ei Jumalan edessä.

2. For if Abraham were justified by works, he hath whereof to glory; but not before God.

2. Das sagen wir: Ist Abraham durch die Werke gerecht, so hat er wohl Ruhm, aber nicht vor Gott.

3 Sillä mitä Raamattu sanoo? "Aabraham uskoi Jumalaa, ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi".

3. For what saith the scripture? Abraham believed God, and it was counted unto him for righteousness.

3. Was sagt denn die Schrift? "Abraham hat Gott geglaubt, und das ist ihm zur Gerechtigkeit gerechnet."

4 Mutta töitä tekeväälle ei lueta palkkaa armosta, vaan ansiosta,

4. Now to him that worketh is the reward not reckoned of grace, but of debt.

4. Dem aber, der mit Werken umgeht, wird der Lohn nicht aus Gnade zugerechnet, sondern aus Pflicht.

5 mutta joka ei töitä tee, vaan uskoo häneen, joka

5. But to him that worketh not, but believeth on him that

5. Dem aber, der nicht mit Werken umgeht, glaubt aber an

vanhurskauttaa jumalattoman, sille luetaan hänen uskonsa vanhurskaudeksi;

6 niinkuin myös Daavid ylistää autuaaksi sitä ihmistä, jolle Jumala lukee vanhurskauden ilman tekoja:

7 Autuaat ne, joiden rikokset ovat anteeksi annetut ja joiden synnit ovat peitetyt!

8 Autuas se mies, jolle Herra ei lue syntiä!"

9 Koskeeko sitten tämä autuaaksi ylistäminen ainoastaan ympärileikattuja, vai eikö ympärileikkaamattomiakin? Sanommehan: "Aabrahamille luettiin usko vanhurskaudeksi".

10 Kuinka se sitten siksi luettiin? Hänen ollessaanko ympärileikattuna vai ympärileikkaamaton? Ei ympärileikattuna, vaan

justifieth the ungodly, his faith is counted for righteousness.

6. Even as David also describeth the blessedness of the man, unto whom God imputeth righteousness without works,

7. Saying, Blessed are they whose iniquities are forgiven, and whose sins are covered.

8. Blessed is the man to whom the Lord will not impute sin.

9. Cometh this blessedness then upon the circumcision only, or upon the uncircumcision also? for we say that faith was reckoned to Abraham for righteousness.

10. How was it then reckoned? when he was in circumcision, or in uncircumcision? Not in circumcision, but in uncircumcision.

den, der die Gottlosen gerecht macht, dem wird sein Glaube gerechnet zur Gerechtigkeit.

6. Nach welcher Weise auch David sagt, daß die Seligkeit sei allein des Menschen, welchem Gott zurechnet die Gerechtigkeit ohne Zutun der Werke, da er spricht:

7. "Selig sind die, welchen ihre Ungerechtigkeiten vergeben sind und welchen ihre Sünden bedeckt sind!

45. 4. 8. Selig ist der Mann, welchem Gott die Sünde nicht zurechnet!"

9. Nun diese Seligkeit, geht sie über die Beschnittenen oder auch über die Unbeschnittenen? Wir müssen ja sagen, daß Abraham sei sein Glaube zur Gerechtigkeit gerechnet.

10. Wie ist er ihm denn zugerechnet? Als er beschnitten oder als er unbeschnitten war? Nicht, als er beschnitten, sondern als er unbeschnitten

ympärileikkaamatonna.

11 Ja hän sai ympärileikkauksen merkin sen uskonvanhurskauden sinetiksi, joka hänellä oli ympärileikkaamatonna, että hänestä tulisi kaikkien isä, jotka ympärileikkaamattomina uskovat, niin että vanhurskaus heillekin luettaisiin;

12 ja että hänestä tulisi myöskin ympärileikkattujen isä, niiden, jotka eivät ainoastaan ole ympärileikkattuja, vaan myös vaeltavat sen uskon jälkiä, mikä meidän isällämme Aabrahamilla oli jo ympärileikkaamatonna.

13 Sillä se lupaus, että Aabraham oli perivä maailman, ei tullut hänelle eikä hänen siemenelleen lain kautta, vaan uskonvanhurskauden kautta.

14 Sillä jos ne, jotka pitäytyvät lakiin, ovat perillisiä, niin usko on

11. And he received the sign of circumcision, a seal of the righteousness of the faith which he had yet being uncircumcised: that he might be the father of all them that believe, though they be not circumcised; that righteousness might be imputed unto them also:

12. And the father of circumcision to them who are not of the circumcision only, but who also walk in the steps of that faith of our father Abraham, which he had being yet uncircumcised.

13. For the promise, that he should be the heir of the world, was not to Abraham, or to his seed, through the law, but through the righteousness of faith.

14. For if they which are of the law be heirs, faith is made void,

war.

11. Das Zeichen der Beschneidung empfing er zum Siegel der Gerechtigkeit des Glaubens, welchen er hatte, als er noch nicht beschnitten war, auf daß er würde ein Vater aller, die da glauben und nicht beschnitten sind, daß ihnen solches auch gerechnet werde zur Gerechtigkeit;

12. und würde auch ein Vater der Beschneidung, derer, die nicht allein beschnitten sind, sondern auch wandeln in den Fußtapfen des Glaubens, welcher war in unserm Vater Abraham, als er noch unbeschnitten war.

13. Denn die Verheißung, daß er sollte sein der Welt Erbe, ist nicht geschehen Abraham oder seinem Samen durchs Gesetz, sondern durch die Gerechtigkeit des Glaubens.

14. Denn wo die vom Gesetz Erben sind, so ist der Glaube

tyhjäksi tehty ja lupaus käynyt mitättömäksi.

15 Sillä laki saa aikaan vihaa; mutta missä lakia ei ole, siellä ei ole rikkomustakaan.

16 Sentähden se on uskosta, että se olisi armosta; että lupaus pysyisi lujana kaikelle siemenelle, ei ainoastaan sille, joka pitäytyy lakiin, vaan myös sille, jolla on Aabrahamin usko, hänen, joka on meidän kaikkien isä

17 — niinkuin kirjoitettu on: "Monen kansan isäksi minä olen sinut asettanut" — sen Jumalan edessä, johon hän uskoi ja joka kuolleet eläviksi tekee ja kutsuu olemattomat, ikäänkuin ne olisivat.

18 Ja Aabraham toivoi, vaikka ei toivoa ollut, ja uskoi tulevansa monen kansan isäksi, tämän sanan mukaan: "Niin on sinun jälkeläistesi luku oleva",

and the promise made of none effect:

15. Because the law worketh wrath: for where no law is, there is no transgression.

16. Therefore it is of faith, that it might be by grace; to the end the promise might be sure to all the seed; not to that only which is of the law, but to that also which is of the faith of Abraham; who is the father of us all,

17. As it is written, I have made thee a father of many nations,) before him whom he believed, even God, who quickeneth the dead, and calleth those things which be not as though they were.

18. Who against hope believed in hope, that he might become the father of many nations, according to that which was spoken, So shall thy seed be.

nichts, und die Verheißung ist abgetan.

15. Sintemal das Gesetz nur Zorn anrichtet; denn wo das Gesetz nicht ist, da ist auch keine Übertretung.

16. Derhalben muß die Gerechtigkeit durch den Glauben kommen, auf daß sie sei aus Gnaden und die Verheißung fest bleibe allem Samen, nicht dem allein, der unter dem Gesetz ist, sondern auch dem, der des Glaubens Abrahams ist, welcher ist unser aller Vater

17. (wie geschrieben steht: "Ich habe dich gesetzt zum Vater vieler Völker") vor Gott, dem er geglaubt hat, der da lebendig macht die Toten und ruft dem, was nicht ist, daß es sei.

18. Und er hat geglaubt auf Hoffnung, da nichts zu hoffen war, auf daß er würde ein Vater vieler Völker, wie denn zu ihm gesagt ist: "Also soll dein Same

19 eikä hän heikontunut uskossansa, vaikka näki, että hänen ruumiinsa oli kuolettunut, sillä hän oli jo noin satavuotias ja että Saaran kohtu oli kuolettunut;

20 mutta Jumalan lupausta hän ei epäuskossa epäillyt, vaan vahvistui uskossa, antaen kunnian Jumalalle,

21 ja oli täysin varma siitä, että minkä Jumala on luvannut, sen hän voi myös täyttää.

22 Sentähden se luettiin hänelle vanhurskaudeksi.

23 Mutta ei ainoastaan hänen tähtensä ole kirjoitettu, että se hänelle luettiin,

24 vaan myös meidän tähtemme, joille se on luettava, kun uskomme häneen, joka kuolleista herätti Jeesuksen, meidän Herramme,

19. And being not weak in faith, he considered not his own body now dead, when he was about an hundred years old, neither yet the deadness of Sara's womb:

20. He staggered not at the promise of God through unbelief; but was strong in faith, giving glory to God;

21. And being fully persuaded that, what he had promised, he was able also to perform.

22. And therefore it was imputed to him for righteousness.

23. Now it was not written for his sake alone, that it was imputed to him;

24. But for us also, to whom it shall be imputed, if we believe on him that raised up Jesus our Lord from the dead;

sein."

19. Und er ward nicht schwach im Glauben, sah auch nicht an seinem eigenen Leib, welcher schon erstorben war (weil er schon fast hundertjährig war), auch nicht den erstorbenen Leib der Sara;

20. denn er zweifelte nicht an der Verheißung Gottes durch Unglauben, sondern ward stark im Glauben und gab Gott die Ehre

21. und wußte aufs allergewisseste, daß, was Gott verheißt, das kann er auch tun.

22. Darum ist's ihm auch zur Gerechtigkeit gerechnet.

23. Das ist aber nicht geschrieben allein um seinetwillen, daß es ihm zugerechnet ist,

24. sondern auch um unsertwillen, welchen es zugerechnet werden soll, so wir glauben an den, der unsern HERRN Jesus auferweckt hat

25 joka on alttiiksi annettu meidän rikostemme tähden ja kuolleista herätetty meidän vanhurskauttamisemme tähden.

25. Who was delivered for our offences, and was raised again for our justification.

von den Toten,

25. welcher ist um unsrer Sünden willen dahingegeben und um unsrer Gerechtigkeit willen auferweckt.

5 luku

Uskosta vanhurskaiksi tulleina meillä on Kristuksen kautta rauha Jumalan kanssa ja pääsy hänen armoonsa, ja me olemme tulleet osallisiksi Jumalan kirkkauden toivosta, hänen rakkaudestaan ja pelastuksesta 1 – 11 Niin kuin Aadamin kautta synti ja kuolema on tullut maailmaan, niin Kristuksen kautta tulee vanhurskaus ja elämä 12 – 19 Lain kautta synnintunto suurenee, että armo tulisi sitä runsaammaksi 20, 21.

1 Koska me siis olemme uskosta vanhurskaiksi tulleet, niin meillä on rauha Jumalan kanssa meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta, 2 jonka kautta myös olemme uskossa saaneet pääsyn tähän armoon, jossa me nyt olemme, ja meidän kerskauksemme on Jumalan kirkkauden toivo.

1. Therefore being justified by faith, we have peace with God through our Lord Jesus Christ:

2. By whom also we have access by faith into this grace wherein we stand, and rejoice in hope of the glory of God.

1. Nun wir denn sind gerecht geworden durch den Glauben, so haben wir Frieden mit Gott durch unsern HERRN Jesus Christus,

2. durch welchen wir auch den Zugang haben im Glauben zu dieser Gnade, darin wir stehen, und rühmen uns der Hoffnung der zukünftigen Herrlichkeit, die Gott geben soll.

3 Eikä ainoastaan se, vaan

3. And not only so, but we glory

3. Nicht allein aber das, sondern

meidän kerskauksenamme ovat myös ahdistukset, sillä me tiedämme, että ahdistus saa aikaan kärsivällisyyttä,

4 mutta kärsivällisyys koettelemuksen kestämistä, ja koettelemuksen kestäminen toivoa;

5 mutta toivo ei saata häpeään; sillä Jumalan rakkaus on vuodatettu meidän sydämiimme Pyhän Hengen kautta, joka on meille annettu.

6 Sillä meidän vielä ollessamme heikot kuoli Kristus oikeaan aikaan jumalattomien edestä.

7 Tuskinpa kukaan käy kuolemaan jonkun vanhurskaan edestä; hyvän edestä joku mahdollisesti uskaltaa kuolla.

8 Mutta Jumala osoittaa rakkautensa meitä kohtaan siinä, että Kristus, kun me vielä olimme syntisiä, kuoli meidän edestämme.

9 Paljoa enemmän me siis nyt,

in tribulations also: knowing that tribulation worketh patience;

4. And patience, experience; and experience, hope:

5. And hope maketh not ashamed; because the love of God is shed abroad in our hearts by the Holy Ghost which is given unto us.

6. For when we were yet without strength, in due time Christ died for the ungodly.

7. For scarcely for a righteous man will one die: yet peradventure for a good man some would even dare to die.

8. But God commendeth his love toward us, in that, while we were yet sinners, Christ died for us.

9. Much more then, being now

wir rühmen uns auch der Trübsale, dieweil wir wissen, daß Trübsal Geduld bringt;

4. Geduld aber bringt Erfahrung; Erfahrung aber bringt Hoffnung;

5. Hoffnung aber läßt nicht zu Schanden werden. Denn die Liebe Gottes ist ausgegossen in unser Herz durch den heiligen Geist, welcher uns gegeben ist.

6. Denn auch Christus, da wir noch schwach waren nach der Zeit, ist für uns Gottlose gestorben.

7. Nun stirbt kaum jemand um eines Gerechten willen; um des Guten willen dürfte vielleicht jemand sterben.

8. Darum preiset Gott seine Liebe gegen uns, daß Christus für uns gestorben ist, da wir noch Sünder waren.

9. So werden wir ja viel mehr

kun olemme vanhurskautetut hänen veressään, pelastumme hänen kauttansa vihasta.

10 Sillä jos me silloin, kun vielä olimme Jumalan vihollisia, tulimme sovitetuiksi hänen kanssaan hänen Poikansa kuoleman kautta, paljoa enemmän me pelastumme hänen elämänsä kautta nyt, kun olemme sovitetut;

11 emmekä ainoastaan sovitetut, vaan vieläpä on Jumala meidän kerskauksemme meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta, jonka kautta me nyt olemme sovituksen saaneet.

12 Sentähden, niinkuin yhden ihmisen kautta synti tuli maailmaan, ja synnin kautta kuolema, niin kuolema on tullut kaikkien ihmisten osaksi, koska kaikki ovat syntiä tehneet —

13 sillä jo ennen lakiakin oli synti maailmassa, mutta syntiä ei lueta, missä lakia ei ole;

justified by his blood, we shall be saved from wrath through him.

10. For if, when we were enemies, we were reconciled to God by the death of his Son, much more, being reconciled, we shall be saved by his life.

11. And not only so, but we also joy in God through our Lord Jesus Christ, by whom we have now received the atonement.

12. Wherefore, as by one man sin entered into the world, and death by sin; and so death passed upon all men, for that all have sinned:

13. For until the law sin was in the world: but sin is not imputed when there is no law.

durch ihn bewahrt werden vor dem Zorn, nachdem wir durch sein Blut gerecht geworden sind.

10. Denn so wir Gott versöhnt sind durch den Tod seines Sohnes, da wir noch Feinde waren, viel mehr werden wir selig werden durch sein Leben, so wir nun versöhnt sind.

11. Nicht allein aber das, sondern wir rühmen uns auch Gottes durch unsern HERRN Jesus Christus, durch welchen wir nun die Versöhnung empfangen haben.

12. Derhalben, wie durch einen Menschen die Sünde ist gekommen in die Welt und der Tod durch die Sünde, und ist also der Tod zu allen Menschen durchgedrungen, dieweil sie alle gesündigt haben;

13. denn die Sünde war wohl in der Welt bis auf das Gesetz; aber wo kein Gesetz ist, da

14 kuitenkin kuolema hallitsi Aadamista Moosekseen asti niitäkin, jotka eivät olleet syntiä tehneet samankaltaisella rikkomuksella kuin Aadam, joka on sen esikuva, joka oli tuleva.

15 Mutta armolahjan laita ei ole sama kuin lankeemuksen; sillä joskin yhden lankeemuksesta monet ovat kuolleet, niin paljoa enemmän on Jumalan armo ja lahja yhden ihmisen, Jeesuksen Kristuksen, armon kautta ylenpalttisesti tullut monien osaksi.

16 Eikä lahjan laita ole, niinkuin on sen, mikä tuli yhden synnintekijän kautta; sillä tuomio tuli yhdestä ihmisestä kadotukseksi, mutta armolahja tulee monesta rikkomuksesta vanhurskauttamiseksi.

17 Ja jos yhden ihmisen lankeemuksen tähden kuolema on hallinnut yhden kautta, niin

14. Nevertheless death reigned from Adam to Moses, even over them that had not sinned after the similitude of Adam's transgression, who is the figure of him that was to come.

15. But not as the offence, so also is the free gift. For if through the offence of one many be dead, much more the grace of God, and the gift by grace, which is by one man, Jesus Christ, hath abounded unto many.

16. And not as it was by one that sinned, so is the gift: for the judgment was by one to condemnation, but the free gift is of many offences unto justification.

17. For if by one man's offence death reigned by one; much more they which receive

achtet man der Sünde nicht.

14. Doch herrschte der Tod von Adam an bis auf Moses auch über die, die nicht gesündigt haben mit gleicher Übertretung wie Adam, welcher ist ein Bild des, der zukünftig war.

15. Aber nicht verhält sich's mit der Gabe wie mit der Sünde. Denn so an eines Sünde viele gestorben sind, so ist viel mehr Gottes Gnade und Gabe vielen reichlich widerfahren durch die Gnade des einen Menschen Jesus Christus.

16. Und nicht ist die Gabe allein über eine Sünde, wie durch des einen Sünders eine Sünde alles Verderben. Denn das Urteil ist gekommen aus einer Sünde zur Verdammnis; die Gabe aber hilft auch aus vielen Sünden zur Gerechtigkeit.

17. Denn so um des einen Sünde willen der Tod geherrscht hat durch den einen, viel mehr

paljoa enemmän ne, jotka saavat armon ja vanhurskauden lahjan runsauden, tulevat elämässä hallitsemaan yhden, Jeesuksen Kristuksen, kautta. —

18 Niinpä siis, samoin kuin yhden ihmisen lankeemus on koitunut kaikille ihmisille kadotukseksi, niin myös yhden ihmisen vanhurskauden teko koituu kaikille ihmisille elämän vanhurskauttamiseksi;

19 sillä niinkuin yhden ihmisen tottelemattomuuden kautta monet ovat joutuneet syntisiksi, niin myös yhden kuuliaisuuden kautta monet tulevat vanhurskaiksi.

20 Mutta laki tuli väliin, että rikkomus suureksi tulisi; mutta missä synti on suureksi tullut, siinä armo on tullut ylenpalttiseksi,

21 että niinkuin synti on hallinnut kuolemassa, samoin armokin hallitsi vanhurskauden kautta

abundance of grace and of the gift of righteousness shall reign in life by one, Jesus Christ.)

18. Therefore as by the offence of one judgment came upon all men to condemnation; even so by the righteousness of one the free gift came upon all men unto justification of life.

19. For as by one man's disobedience many were made sinners, so by the obedience of one shall many be made righteous.

20. Moreover the law entered, that the offence might abound. But where sin abounded, grace did much more abound:

21. That as sin hath reigned unto death, even so might grace reign through righteousness unto

werden die, so da empfangen die Fülle der Gnade und der Gabe zur Gerechtigkeit, herrschen im Leben durch einen, Jesum Christum.

18. Wie nun durch eines Sünde die Verdammnis über alle Menschen gekommen ist, so ist auch durch eines Gerechtigkeit die Rechtfertigung des Lebens über alle Menschen gekommen.

19. Denn gleichwie durch eines Menschen Ungehorsam viele Sünder geworden sind, also auch durch eines Gehorsam werden viele Gerechte.

20. Das Gesetz aber ist neben eingekommen, auf daß die Sünde mächtiger würde. Wo aber die Sünde mächtig geworden ist, da ist doch die Gnade viel mächtiger geworden, 21. auf daß, gleichwie die Sünde geherrscht hat zum Tode, also auch herrsche die Gnade durch

iankaikkiseksi elämäksi
Jeesuksen Kristuksen, meidän
Herramme, kautta.6. Luku

eternal life by Jesus Christ our
Lord.

die Gerechtigkeit zum ewigen
Leben durch Jesum Christum,
unsern HERRN.

6 luku

Vanhurskautetun ei sovi elää synnissä, vaan hänen tulee elää Jumalalle, niin kuin kastekin velvoittaa meitä kuolemaan pois synnistä ja vaeltamaan uudessa elämässä 1 – 14 Koska emme ole lain, vaan armon alla, teemme hedelmää pyhityksessä ja saamme lopuksi iankaikkisen elämän 15 – 23.

1 Mitä siis sanomme? Onko meidän pysyttävä synnissä, että armo suureksi tulisi?

1. What shall we say then? Shall we continue in sin, that grace may abound?

1. Was wollen wir hierzu sagen? Sollen wir denn in der Sünde beharren, auf daß die Gnade desto mächtiger werde?

2 Pois se! Me, jotka olemme kuolleet pois synnistä, kuinka me vielä eläisimme siinä?

2. God forbid. How shall we, that are dead to sin, live any longer therein?

2. Das sei ferne! Wie sollten wir in der Sünde wollen leben, der wir abgestorben sind?

3 Vai ettekö tiedä, että me kaikki, jotka olemme kastetut Kristukseen Jeesukseen, olemme hänen kuolemaansa kastetut?

3. Know ye not, that so many of us as were baptized into Jesus Christ were baptized into his death?

3. Wisset ihr nicht, daß alle, die wir in Jesus Christus getauft sind, die sind in seinen Tod getauft?

4 Niin olemme siis yhdessä hänen kanssaan haudatut kasteen kautta kuolemaan, että niinkuin Kristus herätettiin

4. Therefore we are buried with him by baptism into death: that like as Christ was raised up from the dead by the glory of the

4. So sind wir ja mit ihm begraben durch die Taufe in den Tod, auf daß, gleichwie Christus ist auferweckt von den Toten

kuolleista Isän kirkkauden kautta, samoin pitää meidänkin uudessa elämässä vaeltaman.

5 Sillä jos me olemme hänen kanssaan yhteenkasvaneita yhtäläisessä kuolemassa, niin olemme samoin myös yhtäläisessä ylösnousemuksessa,

6 kun tiedämme sen, että meidän vanha ihmistemme on hänen kanssaan ristiinnaulittu, että synnin ruumis kukistettaisiin, niin ettemme enää syntiä palvelisi;

7 sillä joka on kuollut, se on vanhurskautunut pois synnistä.

8 Mutta jos olemme kuolleet Kristuksen kanssa, niin me uskomme saavamme myös elää hänen kanssaan,

9 tietäen, että Kristus, sittenkuin hänet kuolleista herätettiin, ei enää kuole: kuolema ei enää häntä vallitse.

10 Sillä minkä hän kuoli, sen hän kerta kaikkiaan kuoli pois

Father, even so we also should walk in newness of life.

5. For if we have been planted together in the likeness of his death, we shall be also in the likeness of his resurrection:

6. Knowing this, that our old man is crucified with him, that the body of sin might be destroyed, that henceforth we should not serve sin.

7. For he that is dead is freed from sin.

8. Now if we be dead with Christ, we believe that we shall also live with him:

9. Knowing that Christ being raised from the dead dieth no more; death hath no more dominion over him.

10. For in that he died, he died unto sin once: but in that he

durch die Herrlichkeit des Vaters, also sollen auch wir in einem neuen Leben wandeln.

5. So wir aber samt ihm gepflanzt werden zu gleichem Tode, so werden wir auch seiner Auferstehung gleich sein,

6. dieweil wir wissen, daß unser alter Mensch samt ihm gekreuzigt ist, auf daß der sündliche Leib aufhöre, daß wir hinfort der Sünde nicht mehr dienen.

7. Denn wer gestorben ist, der ist gerechtfertigt von der Sünde.

8. Sind wir aber mit Christo gestorben, so glauben wir, daß wir auch mit ihm leben werden,

9. und wissen, daß Christus, von den Toten auferweckt, hinfort nicht stirbt; der Tod wird hinfort nicht mehr über ihn herrschen.

10. Denn was er gestorben ist, das ist er der Sünde gestorben

synnistä; mutta minkä hän elää, sen hän elää Jumalalle.

11 Niin tekin pitäkää itsenne synnille kuolleina, mutta Jumalalle elävinä Kristuksessa Jeesuksessa (, Herrassamme).

12 Älköön siis synti hallitko teidän kuolevaisessa ruumiissanne, niin että olette kuuliaiset sen himoille,

13 Älkääkä antako jäseniänne vääryyden aseiksi synnille, vaan antakaa itsenne, kuolleista eläviksi tulleina, Jumalalle, ja jäsenenne vanhurskauden aseiksi Jumalalle.

14 Sillä synnin ei pidä teitä vallitseman, koska ette ole lain alla, vaan armon alla.

15 Kuinka siis on? Saammeko tehdä syntiä, koska emme ole lain alla, vaan armon alla? Pois se!

liveth, he liveth unto God.

11. Likewise reckon ye also yourselves to be dead indeed unto sin, but alive unto God through Jesus Christ our Lord.

12. Let not sin therefore reign in your mortal body, that ye should obey it in the lusts thereof.

13. Neither yield ye your members as instruments of unrighteousness unto sin: but yield yourselves unto God, as those that are alive from the dead, and your members as instruments of righteousness unto God.

14. For sin shall not have dominion over you: for ye are not under the law, but under grace.

15. What then? shall we sin, because we are not under the law, but under grace? God forbid.

zu einem Mal; was er aber lebt, das lebt er Gott.

11. Also auch ihr, haltet euch dafür, daß ihr der Sünde gestorben seid und lebt Gott in Christo Jesus, unserm HERRN.

12. So lasset nun die Sünde nicht herrschen in eurem sterblichen Leibe, ihr Gehorsam zu leisten in seinen Lüsten.

13. Auch begeben nicht der Sünde eure Glieder zu Waffen der Ungerechtigkeit, sondern begeben euch selbst Gott, als die da aus den Toten lebendig sind, und eure Glieder Gott zu Waffen der Gerechtigkeit.

14. Denn die Sünde wird nicht herrschen können über euch, sintemal ihr nicht unter dem Gesetz seid, sondern unter der Gnade.

15. Wie nun? Sollen wir sündigen, dieweil wir nicht unter dem Gesetz, sondern unter der Gnade sind? Das sei ferne!

16 Ettekö tiedä, että kenen palvelijoiksi, ketä tottelemaan, te antaudutte, sen palvelijoita te olette, jota te tottelette, joko synnin palvelijoita, kuolemaksi, tahi kuuliaisuuden, vanhurskaudeksi?

17 Mutta kiitos Jumalalle, että te, jotka ennen olitte synnin palvelijoita, nyt olette tulleet sydämestänne kuuliaisiksi sille opin muodolle, jonka johtoon te olette annetut,

18 ja että te synnistä vapautettuina olette tulleet vanhurskauden palvelijoiksi!

19 Minä puhun ihmisten tavalla teidän lihanne heikkouden tähden. Sillä niinkuin te ennen annoitte jäsenenne saastaisuuden ja laittomuuden palvelijoiksi laittomuuteen, niin antakaa nyt jäsenenne vanhurskauden palvelijoiksi pyhitykseen.

16. Know ye not, that to whom ye yield yourselves servants to obey, his servants ye are to whom ye obey; whether of sin unto death, or of obedience unto righteousness?

17. But God be thanked, that ye were the servants of sin, but ye have obeyed from the heart that form of doctrine which was delivered you.

18. Being then made free from sin, ye became the servants of righteousness.

19. I speak after the manner of men because of the infirmity of your flesh: for as ye have yielded your members servants to uncleanness and to iniquity unto iniquity; even so now yield your members servants to righteousness unto holiness.

16. Wisset ihr nicht: welchem ihr euch begeben zu Knechten in Gehorsam, des Knechte seid ihr, dem ihr gehorsam seid, es sei der Sünde zum Tode oder dem Gehorsam zur Gerechtigkeit?

17. Gott sei aber gedankt, daß ihr Knechte der Sünde gewesen seid, aber nun gehorsam geworden von Herzen dem Vorbilde der Lehre, welchem ihr ergeben seid.

18. Denn nun ihr frei geworden seid von der Sünde, seid ihr Knechte der Gerechtigkeit geworden.

19. Ich muß menschlich davon reden um der Schwachheit willen eures Fleisches. Gleichwie ihr eure Glieder begeben habet zum Dienst der Unreinigkeit und von einer Ungerechtigkeit zur andern, also begeben auch nun eure Glieder zum Dienst der Gerechtigkeit, daß sie heilig werden.

20 Sillä kun olitte synnin palvelijoita, niin te olitte vapaat vanhurskaudesta.

21 Minkä hedelmän te siitä silloin saitte? Sen, jota te nyt häpeätte. Sillä sen loppu on kuolema.

22 Mutta nyt, kun olette synnistä vapautetut ja Jumalan palvelijoiksi tulleet, on teidän hedelmänne pyhitys, ja sen loppu on iankaikkinen elämä.

23 Sillä synnin palkka on kuolema, mutta Jumalan armolahja on iankaikkinen elämä Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.

20. For when ye were the servants of sin, ye were free from righteousness.

21. What fruit had ye then in those things whereof ye are now ashamed? for the end of those things is death.

22. But now being made free from sin, and become servants to God, ye have your fruit unto holiness, and the end everlasting life.

23. For the wages of sin is death; but the gift of God is eternal life through Jesus Christ our Lord.

20. Denn da ihr der Sünde Knechte wart, da wart ihr frei von der Gerechtigkeit.

21. Was hattet ihr nun zu der Zeit für Frucht? Welcher ihr euch jetzt schämet; denn ihr Ende ist der Tod.

22. Nun ihr aber seid von der Sünde frei und Gottes Knechte geworden, habt ihr eure Frucht, daß ihr heilig werdet, das Ende aber ist das ewige Leben.

23. Denn der Tod ist der Sünde Sold; aber die Gabe Gottes ist das ewige Leben in Christo Jesu, unserm HERRN.

7 luku

Kristuksen omat ovat hänen kuolemansa kautta vapautetut laista 1 – 6 Lain kautta paljastuu ihmiselle synnin valta 7 – 13, hänessä syntyy taistelu mielen lain ja synnin lain välillä, mutta synnin laista ja vallasta hän ei omin voimin pääse voitolle 14 – 23, vaan hänen täytyy turvautua Kristukseen 24, 25.

1 Vai ettekö tiedä, veljet — minä puhun lain tunteville — että laki

1. Know ye not, brethren, (for I speak to them that know the

1. Wisset ihr nicht, liebe Brüder (denn ich rede mit solchen, die

vallitsee ihmistä, niin kauan kuin hän elää?

2 Niinpä sitoo laki naidun vaimon hänen elossa olevaan mieheensä; mutta jos mies kuolee, on vaimo irti tästä miehen laista.

3 Sentähden hän saa avionrikkojan nimen, jos miehensä eläessä antautuu toiselle miehelle; mutta jos mies kuolee, on hän vapaa siitä laista, niin ettei hän ole avionrikkoja, jos menee toiselle miehelle.

4 Niin, veljeni, teidätkin on kuoletettu laista Kristuksen ruumiin kautta, tullaksenne toisen omiksi, hänen, joka on kuolleista herätetty, että me kantaisimme hedelmää Jumalalle.

5 Sillä kun olimme lihan vallassa, niin synnin himot, jotka laki herättää, vaikuttivat meidän

law,) how that the law hath dominion over a man as long as he liveth?

2. For the woman which hath an husband is bound by the law to her husband so long as he liveth; but if the husband be dead, she is loosed from the law of her husband.

3. So then if, while her husband liveth, she be married to another man, she shall be called an adulteress: but if her husband be dead, she is free from that law; so that she is no adulteress, though she be married to another man.

4. Wherefore, my brethren, ye also are become dead to the law by the body of Christ; that ye should be married to another, even to him who is raised from the dead, that we should bring forth fruit unto God.

5. For when we were in the flesh, the motions of sins, which were by the law, did work in our

das Gesetz wissen), daß das Gesetz herrscht über den Menschen solange er lebt?

2. Denn ein Weib, das unter dem Manne ist, ist an ihn gebunden durch das Gesetz, solange der Mann lebt; so aber der Mann stirbt, so ist sie los vom Gesetz, das den Mann betrifft.

3. Wo sie nun eines andern Mannes wird, solange der Mann lebt, wird sie eine Ehebrecherin geheißen; so aber der Mann stirbt, ist sie frei vom Gesetz, daß sie nicht eine Ehebrecherin ist, wo sie eines andern Mannes wird.

4. Also seid auch ihr, meine Brüder, getötet dem Gesetz durch den Leib Christi, daß ihr eines andern seid, nämlich des, der von den Toten auferweckt ist, auf daß wir Gott Frucht bringen.

5. Denn da wir im Fleisch waren, da waren die sündigen Lüste, welche durchs Gesetz sich

jäsenissäimme, niin että me kannoimme hedelmää kuolemalle,

6 mutta nyt me olemme irti laista ja kuolleet pois siitä, mikä meidät piti vankeina, niin että me palvelemme Jumalaa Hengen uudessa tilassa emmekä kirjaimen vanhassa.

7 Mitä siis sanomme? Onko laki syntiä? Pois se! Mutta syntiä en olisi tullut tuntemaan muuten kuin lain kautta; sillä en minä olisi tiennyt himosta, ellei laki olisi sanonut: "Älä himoitse".

8 Mutta kun synti otti käskysanasta aiheen, herätti se minussa kaikkinaisia himoja; sillä ilman lakia on synti kuollut.

9 Minä elin ennen ilman lakia; mutta kun käskysana tuli, niin synti virkosi,

10 ja minä kuolin. Niin kävi ilmi, että käskysana, joka oli oleva

members to bring forth fruit unto death.

6. But now we are delivered from the law, that being dead wherein we were held; that we should serve in newness of spirit, and not in the oldness of the letter.

7. What shall we say then? Is the law sin? God forbid. Nay, I had not known sin, but by the law: for I had not known lust, except the law had said, Thou shalt not covet.

8. But sin, taking occasion by the commandment, wrought in me all manner of concupiscence. For without the law sin was dead.

9. For I was alive without the law once: but when the commandment came, sin revived, and I died.

10. And the commandment, which was ordained to life, I

erregten, kräftig in unsern Gliedern, dem Tode Frucht zu bringen.

6. Nun aber sind wir vom Gesetz los und ihm abgestorben, das uns gefangenhielt, also daß wir dienen sollen im neuen Wesen des Geistes und nicht im alten Wesen des Buchstabens.

7. Was wollen wir denn nun sagen? Ist das Gesetz Sünde? Das sei ferne! Aber die Sünde erkannte ich nicht, außer durchs Gesetz. Denn ich wußte nichts von der Lust, wo das Gesetz nicht hätte gesagt: "Laß dich nicht gelüsten!"

8. Da nahm aber die Sünde Ursache am Gebot und erregte in mir allerlei Lust; denn ohne das Gesetz war die Sünde tot.

9. Ich aber lebte weiland ohne Gesetz; da aber das Gebot kam, ward die Sünde wieder lebendig,

10. ich aber starb; und es fand sich, daß das Gebot mir zum

minulle elämäksi, olikin minulle kuolemaksi.

11 Sillä kun synti otti käskysanasta aiheen, petti se minut ja kuoletti minut käskysanan kautta.

12 Niin, laki on kuitenkin pyhä ja käskysana pyhä, vanhurskas ja hyvä.

13 Onko siis hyvä tullut minulle kuolemaksi? Pois se! Vaan synti, että se synniksi nähtäisiin, on hyvän kautta tuottanut minulle kuoleman, että synti tulisi ylenmäärin synnilliseksi käskysanan kautta.

14 Sillä me tiedämme, että laki on hengellinen, mutta minä olen lihallinen, myyty synnin alaisuuteen.

15 Sillä minä en tunne omakseni sitä, mitä teen; sillä minä en toteuta sitä, mitä tahdon, vaan mitä minä vihaan, sitä minä teen.

16 Mutta jos minä teen sitä, mitä en tahdo, niin minä myönnän,

found to be unto death.

11. For sin, taking occasion by the commandment, deceived me, and by it slew me.

12. Wherefore the law is holy, and the commandment holy, and just, and good.

13. Was then that which is good made death unto me? God forbid. But sin, that it might appear sin, working death in me by that which is good; that sin by the commandment might become exceeding sinful.

14. For we know that the law is spiritual: but I am carnal, sold under sin.

15. For that which I do I allow not: for what I would, that do I not; but what I hate, that do I.

16. If then I do that which I would not, I consent unto the law that it

Tode gereichte, das mir doch zum Leben gegeben war.

11. Denn die Sünde nahm Ursache am Gebot und betrog mich und tötete mich durch dasselbe Gebot.

12. Das Gesetz ist ja heilig, und das Gebot ist heilig, recht und gut.

13. Ist denn, das da gut ist, mir zum Tod geworden? Das sei ferne! Aber die Sünde, auf daß sie erscheine, wie sie Sünde ist, hat sie mir durch das Gute den Tod gewirkt, auf daß die Sünde würde überaus sündig durchs Gebot.

14. Denn wir wissen, daß das Gesetz geistlich ist; ich bin aber fleischlich, unter die Sünde verkauft.

15. Denn ich weiß nicht, was ich tue. Denn ich tue nicht, was ich will; sondern, was ich hasse, das tue ich.

16. So ich aber das tue, was ich nicht will, so gebe ich zu, daß

että laki on hyvä.

17 Niin en nyt enää tee sitä minä, vaan synti, joka minussa asuu.

18 Sillä minä tiedän, ettei minussa, se on minun lihassani, asu mitään hyvää. Tahto minulla kyllä on, mutta voimaa hyvän toteuttamiseen ei;

19 sillä sitä hyvää, mitä minä tahdon, minä en tee, vaan sitä paha, mitä en tahdo, minä teen.

20 Jos minä siis teen sitä, mitä en tahdo, niin sen tekijä en enää ole minä, vaan synti, joka minussa asuu.

21 Niin huomaan siis itsessäni, minä, joka tahdon hyvää tehdä, sen lain, että paha riippuu minussa kiinni;

22 sillä sisällisen ihmiseni puolesta minä ilolla yhdyn Jumalan lakiin,

23 mutta jäsenissäni minä näen toisen lain, joka sotii minun mieleni lakia vastaan ja pitää

is good.

17. Now then it is no more I that do it, but sin that dwelleth in me.

18. For I know that in me (that is, in my flesh,) dwelleth no good thing: for to will is present with me; but how to perform that which is good I find not.

19. For the good that I would I do not: but the evil which I would not, that I do.

20. Now if I do that I would not, it is no more I that do it, but sin that dwelleth in me.

21. I find then a law, that, when I would do good, evil is present with me.

22. For I delight in the law of God after the inward man:

23. But I see another law in my members, warring against the law of my mind, and bringing me

das Gesetz gut sei.

17. So tue ich nun dasselbe nicht, sondern die Sünde, die in mir wohnt.

18. Denn ich weiß, daß in mir, das ist in meinem Fleische, wohnt nichts Gutes. Wollen habe ich wohl, aber vollbringen das Gute finde ich nicht.

19. Denn das Gute, das ich will, das tue ich nicht; sondern das Böse, das ich nicht will, das tue ich.

20. So ich aber tue, was ich nicht will, so tue ich dasselbe nicht; sondern die Sünde, die in mir wohnt.

21. So finde ich mir nun ein Gesetz, der ich will das Gute tun, daß mir das Böse anhangt.

22. Denn ich habe Lust an Gottes Gesetz nach dem inwendigen Menschen.

23. Ich sehe aber ein ander Gesetz in meinen Gliedern, das da widerstreitet dem Gesetz in

minut vangittuna synnin laissa,
joka minun jäsenissäni on.

into captivity to the law of sin
which is in my members.

meinem Gemüte und nimmt mich
gefangen in der Sünde Gesetz,
welches ist in meinen Gliedern.

24 Minä viheliäinen ihminen,
kuka pelastaa minut tästä
kuoleman ruumiista?

24. O wretched man that I am!
who shall deliver me from the
body of this death?

24. Ich elender Mensch! wer wird
mich erlösen von dem Leibe
dieses Todes?

25 Kiitos Jumalalle Jeesuksen
Kristuksen, meidän Herramme,
kautta! Niin minä siis
tämmöisenäni palvelen mielellä
Jumalan lakia, mutta lihalla
synnin lakia.

25. I thank God through Jesus
Christ our Lord. So then with the
mind I myself serve the law of
God; but with the flesh the law of
sin.

25. Ich danke Gott durch Jesum
Christum, unserm HERRN. So
diene ich nun mit dem Gemüte
dem Gesetz Gottes, aber mit
dem Fleische dem Gesetz der
Sünde.

8 luku

Ne, jotka ovat Kristuksessa, ovat hengen lain kautta vapautetut synnin ja kuoleman laista 1 – 11; he ovat Jumalan lapsia ja hänen perillisiään Kristuksen kanssa 12 – 17 Tulevan kirkkauden rinnalla, joka luomakunnallekin tuottaa vapautuksen, tämän ajan kärsimykset eivät ole minkään arvoiset 18 – 25 Henki auttaa meitä heikkoudessamme, ja Jumala toteuttaa aivoituksensa 26 – 30 Apostoli ylistää Jumalan armon runsautta ja pelastuksen varmuutta 31 – 39.

1 Niin ei nyt siis ole mitään
kadotustuomiota niille, jotka
Kristuksessa Jeesuksessa ovat.
(jotka eivät vaella lihan mukaan
vaan Hengen mukaan).

1. There is therefore now no
condemnation to them which are
in Christ Jesus, who walk not
after the flesh, but after the
Spirit.

1. So ist nun nichts
Verdammliches an denen, die in
Christo Jesu sind, die nicht nach
dem Fleisch wandeln, sondern
nach dem Geist.

2 Sillä elämän hengen laki Kristuksessa Jeesuksessa on vapauttanut sinut synnin ja kuoleman laista.

2. For the law of the Spirit of life in Christ Jesus hath made me free from the law of sin and death.

2. Denn das Gesetz des Geistes, der da lebendig macht in Christo Jesu, hat mich frei gemacht von dem Gesetz der Sünde und des Todes.

3 Sillä mikä laille oli mahdotonta, koska se oli lihan kautta heikoksi tullut, sen Jumala teki, lähettämällä oman Poikansa syntisen lihan kaltaisuudessa ja synnin tähden ja tuomitsemalla synnin lihassa,

3. For what the law could not do, in that it was weak through the flesh, God sending his own Son in the likeness of sinful flesh, and for sin, condemned sin in the flesh:

3. Denn was dem Gesetz unmöglich war (sintemal es durch das Fleisch geschwächt ward), das tat Gott und sandte seinen Sohn in der Gestalt des sündlichen Fleisches und der Sünde halben und verdamnte die Sünde im Fleisch,

4 että lain vanhurskaus täytettäisiin meissä, jotka emme vaella lihan mukaan, vaan Hengen.

4. That the righteousness of the law might be fulfilled in us, who walk not after the flesh, but after the Spirit.

4. auf daß die Gerechtigkeit, vom Gesetz erfordert, in uns erfüllt würde, die wir nun nicht nach dem Fleische wandeln, sondern nach dem Geist.

5 Sillä niillä, jotka elävät lihan mukaan, on lihan mieli, mutta niillä, jotka elävät Hengen mukaan, on Hengen mieli.

5. For they that are after the flesh do mind the things of the flesh; but they that are after the Spirit the things of the Spirit.

5. Denn die da fleischlich sind, die sind fleischlich gesinnt; die aber geistlich sind, die sind geistlich gesinnt.

6 Sillä lihan mieli on kuolema, mutta hengen mieli on elämä ja rauha;

6. For to be carnally minded is death; but to be spiritually minded is life and peace.

6. Aber fleischlich gesinnt sein ist der Tod, und geistlich gesinnt sein ist Leben und Friede.

7 sentähden että lihan mieli on vihollisuus Jumalaa vastaan, sillä

7. Because the carnal mind is enmity against God: for it is not

7. Denn fleischlich gesinnt sein ist wie eine Feindschaft wider

se ei alistu Jumalan lain alle,
eikä se voikaan.

8 Jotka lihan vallassa ovat, ne
eivät voi olla Jumalalle otolliset.

9 Mutta te ette ole lihan vallassa,
vaan Hengen, jos kerran
Jumalan Henki teissä asuu.
Mutta jolla ei ole Kristuksen
Henkeä, se ei ole hänen
omansa.

10 Mutta jos Kristus on teissä,
niin ruumis tosin on kuollut
synnin tähden, mutta henki on
elämä vanhurskauden tähden.

11 Jos nyt hänen Henkensä,
hänen, joka herätti Jeesuksen
kuolleista, asuu teissä, niin hän,
joka herätti kuolleista Kristuksen
Jeesuksen, on eläväsikevä
myös teidän kuolevaiset
ruumiinne Henkensä kautta, joka
teissä asuu.

12 Niin me siis, veljet, olemme
velassa, mutta emme lihalle,
lihan mukaan elääksemme.

subject to the law of God, neither
indeed can be.

8. So then they that are in the
flesh cannot please God.

9. But ye are not in the flesh, but
in the Spirit, if so be that the
Spirit of God dwell in you. Now if
any man have not the Spirit of
Christ, he is none of his.

10. And if Christ be in you, the
body is dead because of sin; but
the Spirit is life because of
righteousness.

11. But if the Spirit of him that
raised up Jesus from the dead
dwell in you, he that raised up
Christ from the dead shall also
quicken your mortal bodies by
his Spirit that dwelleth in you.

12. Therefore, brethren, we are
debtors, not to the flesh, to live
after the flesh.

Gott, sintemal das Fleisch dem
Gesetz Gottes nicht untertan ist;
denn es vermag's auch nicht.

8. Die aber fleischlich sind,
können Gott nicht gefallen.

9. Ihr aber seid nicht fleischlich,
sondern geistlich, so anders
Gottes Geist in euch wohnt. Wer
aber Christi Geist nicht hat, der
ist nicht sein.

10. So nun aber Christus in euch
ist, so ist der Leib zwar tot um
der Sünde willen, der Geist aber
ist Leben um der Gerechtigkeit
willen.

11. So nun der Geist des, der
Jesum von den Toten auferweckt
hat, in euch wohnt, so wird auch
derselbe, der Christum von den
Toten auferweckt hat, eure
sterblichen Leiber lebendig
machen um deswillen, daß sein
Geist in euch wohnt.

12. So sind wir nun, liebe Brüder,
Schuldner nicht dem Fleisch,
daß wir nach dem Fleisch leben.

13 Sillä jos te lihan mukaan elätte, pitää teidän kuoleman; mutta jos te Hengellä kuoletatte ruumiin teot, niin saatte elää.

13. For if ye live after the flesh, ye shall die: but if ye through the Spirit do mortify the deeds of the body, ye shall live.

13. Denn wo ihr nach dem Fleisch lebet, so werdet ihr sterben müssen; wo ihr aber durch den Geist des Fleisches Geschäfte tötet, so werdet ihr leben.

14 Sillä kaikki, joita Jumalan Henki kuljettaa, ovat Jumalan lapsia.

14. For as many as are led by the Spirit of God, they are the sons of God.

14. Denn welche der Geist Gottes treibt, die sind Gottes Kinder.

15 Sillä te ette ole saaneet orjuuden henkeä ollaksenne jälleen pelossa, vaan te olette saaneet lapseuden hengen, jossa me huudamme: "Abba! Isä!"

15. For ye have not received the spirit of bondage again to fear; but ye have received the Spirit of adoption, whereby we cry, Abba, Father.

15. Denn ihr habt nicht einen knechtischen Geist empfangen, daß ihr euch abermals fürchten müßtet; sondern ihr habt einen kindlichen Geist empfangen, durch welchen wir rufen: Abba, lieber Vater!

16 Henki itse todistaa meidän henkemme kanssa, että me olemme Jumalan lapsia.

16. The Spirit itself beareth witness with our spirit, that we are the children of God:

16. Derselbe Geist gibt Zeugnis unserem Geist, daß wir Kinder Gottes sind.

17 Mutta jos olemme lapsia, niin olemme myöskin perillisiä, Jumalan perillisiä ja Kristuksen kanssaperillisiä, jos kerran yhdessä hänen kanssaan kärsimme, että me yhdessä myös kirkastuisimme.

17. And if children, then heirs; heirs of God, and joint-heirs with Christ; if so be that we suffer with him, that we may be also glorified together.

17. Sind wir denn Kinder, so sind wir auch Erben, nämlich Gottes Erben und Miterben Christi, so wir anders mit leiden, auf daß wir auch mit zur Herrlichkeit erhoben werden.

18 Sillä minä päätän, että tämän

18. For I reckon that the

18. Denn ich halte es dafür, daß

nykyisen ajan kärsimykset eivät ole verrattavat siihen kirkkauteen, joka on ilmestyvä meihin.

19 Sillä luomakunnan harras ikävöitseminen odottaa Jumalan lasten ilmestymistä.

20 Sillä luomakunta on alistettu katoavaisuuden alle — ei omasta tahdostaan, vaan alistajan — kuitenkin toivon varaan,

21 koska itse luomakuntakin on tuleva vapautetuksi turmeluksen orjuudesta Jumalan lasten kirkkauden vapauteen.

22 Sillä me tiedämme, että koko luomakunta yhdessä huokaa ja on synnytystuskissa hamaan tähän asti;

23 eikä ainoastaan se, vaan myös me, joilla on Hengen esikoislahja, mekin huokaamme sisimmässämme, odottaen lapseksiottamista, meidän ruumiimme lunastusta.

sufferings of this present time are not worthy to be compared with the glory which shall be revealed in us.

19. For the earnest expectation of the creature waiteth for the manifestation of the sons of God.

20. For the creature was made subject to vanity, not willingly, but by reason of him who hath subjected the same in hope,

21. Because the creature itself also shall be delivered from the bondage of corruption into the glorious liberty of the children of God.

22. For we know that the whole creation groaneth and travaileth in pain together until now.

23. And not only they, but ourselves also, which have the firstfruits of the Spirit, even we ourselves groan within ourselves, waiting for the adoption, to wit, the redemption

dieser Zeit Leiden der Herrlichkeit nicht wert sei, die an uns soll offenbart werden.

19. Denn das ängstliche Harren der Kreatur wartet auf die Offenbarung der Kinder Gottes.

20. Sintemal die Kreatur unterworfen ist der Eitelkeit ohne ihren Willen, sondern um deswillen, der sie unterworfen hat, auf Hoffnung.

21. Denn auch die Kreatur wird frei werden vom Dienst des vergänglichen Wesens zu der herrlichen Freiheit der Kinder Gottes.

22. Denn wir wissen, daß alle Kreatur sehnt sich mit uns und ängstet sich noch immerdar.

23. Nicht allein aber sie, sondern auch wir selbst, die wir haben des Geistes Erstlinge, sehnen uns auch bei uns selbst nach der Kindschaft und warten auf unsers Leibes Erlösung.

24 Sillä toivossa me olemme pelastetut, mutta toivo, jonka näkee täyttyneen, ei ole mikään toivo; kuinka kukaan sitä toivoo, minkä näkee?

25 Mutta jos toivomme, mitä emme näe, niin me odotamme sitä kärsivällisyydellä.

26 Samoin myös Henki auttaa meidän heikkouttamme. Sillä me emme tiedä, mitä meidän pitää rukoileman, niinkuin rukoilla tulisi, mutta Henki itse rukoilee meidän puolestamme sanomattomilla huokauksilla.

27 Mutta sydänten tutkija tietää, mikä Hengen mieli on, sillä Henki rukoilee Jumalan tahdon mukaan pyhien edestä.

28 Mutta me tiedämme, että kaikki yhdessä vaikuttaa niiden parhaaksi, jotka Jumalaa rakastavat, niiden, jotka hänen aivoituksensa mukaan ovat kutsutut.

of our body.

24. For we are saved by hope: but hope that is seen is not hope: for what a man seeth, why doth he yet hope for?

25. But if we hope for that we see not, then do we with patience wait for it.

26. Likewise the Spirit also helpeth our infirmities: for we know not what we should pray for as we ought: but the Spirit itself maketh intercession for us with groanings which cannot be uttered.

27. And he that searcheth the hearts knoweth what is the mind of the Spirit, because he maketh intercession for the saints according to the will of God.

28. And we know that all things work together for good to them that love God, to them who are the called according to his purpose.

24. Denn wir sind wohl selig, doch in der Hoffnung. Die Hoffnung aber, die man sieht, ist nicht Hoffnung; denn wie kann man des hoffen, das man sieht?

25. So wir aber des hoffen, das wir nicht sehen, so warten wir sein durch Geduld.

26. Desgleichen auch der Geist hilft unsrer Schwachheit auf. Denn wir wissen nicht, was wir beten sollen, wie sich's gebührt; sondern der Geist selbst vertritt uns aufs beste mit unaussprechlichem Seufzen.

27. Der aber die Herzen erforscht, der weiß, was des Geistes Sinn sei; denn er vertritt die Heiligen nach dem, das Gott gefällt.

28. Wir wissen aber, daß denen, die Gott lieben, alle Dinge zum Besten dienen, denen, die nach dem Vorsatz berufen sind.

29 Sillä ne, jotka hän on edeltätuntenut, hän on myös edeltämäärännyt Poikansa kuvan kaltaisiksi, että hän olisi esikoinen monien veljien joukossa;

30 mutta jotka hän on edeltämäärännyt, ne hän on myös kutsunut; ja jotka hän on kutsunut, ne hän on myös vanhurskauttanut; mutta jotka hän on vanhurskauttanut, ne hän on myös kirkastanut.

31 Mitä me siis tähän sanomme? Jos Jumala on meidän puolellamme, kuka voi olla meitä vastaan?

32 Hän, joka ei säästänyt omaa Poikaansa, vaan antoi hänet alttiiksi kaikkien meidän edestämme, kuinka hän ei lahjoittaisi meille kaikkea muutakin hänen kanssansa?

33 Kuka voi syyttää Jumalan valittuja? Jumala on se, joka vanhurskauttaa.

29. For whom he did foreknow, he also did predestinate to be conformed to the image of his Son, that he might be the firstborn among many brethren.

30. Moreover whom he did predestinate, them he also called: and whom he called, them he also justified: and whom he justified, them he also glorified.

31. What shall we then say to these things? If God be for us, who can be against us?

32. He that spared not his own Son, but delivered him up for us all, how shall he not with him also freely give us all things?

33. Who shall lay any thing to the charge of God's elect? It is God that justifieth.

29. Denn welche er zuvor ersehen hat, die hat er auch verordnet, daß sie gleich sein sollten dem Ebenbilde seines Sohnes, auf daß derselbe der Erstgeborene sei unter vielen Brüdern.

30. Welche er aber verordnet hat, die hat er auch berufen; welche er aber berufen hat, die hat er auch gerecht gemacht, welche er aber hat gerecht gemacht, die hat er auch herrlich gemacht.

31. Was wollen wir nun hierzu sagen? Ist Gott für uns, wer mag wider uns sein?

32. welcher auch seines eigenen Sohnes nicht hat verschont, sondern hat ihn für uns alle dahingegeben; wie sollte er uns mit ihm nicht alles schenken?

33. Wer will die Auserwählten Gottes beschuldigen? Gott ist hier, der da gerecht macht.

34 Kuka voi tuomita kadotukseen? Kristus Jeesus on se, joka on kuollut, onpa vielä herätettykin, ja hän on Jumalan oikealla puolella, ja hän myös rukoilee meidän edestämme.

35 Kuka voi meidät erottaa Kristuksen rakkaudesta? Tuskako, vai ahdistus, vai vaino, vai nälkä, vai alastomuus, vai vaara, vai miekka?

36 Niinkuin kirjoitettu on: "Sinun tähtesi meitä surmataa kaiken päivää; meitä pidetään teuraslampaina".

37 Mutta näissä kaikissa me saamme jalon voiton hänen kauttansa, joka meitä on rakastanut.

38 Sillä minä olen varma siitä, ettei kuolema eikä elämä, ei enkelit eikä henkivallat, ei nykyiset eikä tulevaiset, ei voimat,

39 ei korkeus eikä syvyys, eikä mikään muu luotu voi meitä erottaa Jumalan rakkaudesta,

34. Who is he that condemneth? It is Christ that died, yea rather, that is risen again, who is even at the right hand of God, who also maketh intercession for us.

35. Who shall separate us from the love of Christ? shall tribulation, or distress, or persecution, or famine, or nakedness, or peril, or sword?

36. As it is written, For thy sake we are killed all the day long; we are accounted as sheep for the slaughter.

37. Nay, in all these things we are more than conquerors through him that loved us.

38. For I am persuaded, that neither death, nor life, nor angels, nor principalities, nor powers, nor things present, nor things to come,

39. Nor height, nor depth, nor any other creature, shall be able to separate us from the love of

34. Wer will verdammen? Christus ist hier, der gestorben ist, ja vielmehr, der auch auferweckt ist, welcher ist zur Rechten Gottes und vertritt uns.

35. Wer will uns scheiden von der Liebe Gottes? Trübsal oder Angst oder Verfolgung oder Hunger oder Blöße oder Fährlichkeit oder Schwert?

36. wie geschrieben steht: "Um deinetwillen werden wir getötet den ganzen Tag; wir sind geachtet wie Schlachtschafe."

37. Aber in dem allem überwinden wir weit um deswillen, der uns geliebt hat.

38. Denn ich bin gewiß, daß weder Tod noch Leben, weder Engel noch Fürstentümer noch Gewalten, weder Gegenwärtiges noch Zukünftiges,

39. weder Hohes noch Tiefes noch keine andere Kreatur mag uns scheiden von der Liebe

joka on Kristuksessa
Jeesuksessa, meidän
Herrassamme.

God, which is in Christ Jesus our
Lord.

Gottes, die in Christo Jesu ist,
unserm HERRN.

9 luku

Apostoli sanoo syvästi surevansa Israelia 1 – 5 Jumalan lupaukset sille eivät kuitenkaan ole tyhjiin rauenneet, mutta luonnollinen polveutuminen Aabrahamista ei tuota lapseutta 6 – 13 Jumala ei tee väärin, sillä hän on armahtamisessaan ja hylkäämisessään täysin vapaa 14 – 21 ja on kutsunut pakanatkin armon osallisuuteen, niin kuin hän jo profeettainsa kautta on sanonut 22 – 29; syy Israelin hylkäämiseen on se, että he perustautuivat tekoihin eikä uskoon 30 – 33.

1 Minä sanon totuuden
Kristuksessa, en valhettele —
sen todistaa minulle omatuntoni
Pyhässä Hengessä —
2 että minulla on suuri murhe ja
ainainen kipu sydämessäni.

1. I say the truth in Christ, I lie
not, my conscience also bearing
me witness in the Holy Ghost,
2. That I have great heaviness
and continual sorrow in my heart.

1. Ich sage die Wahrheit in
Christus und lüge nicht, wie mir
Zeugnis gibt mein Gewissen in
dem Heiligen Geist,
2. daß ich große Traurigkeit und
Schmerzen ohne Unterlaß in
meinem Herzen habe.

3 Sillä minä soisin itse olevani
kirottu pois Kristuksesta veljieni
hyväksi, jotka ovat minun
sukulaisiani lihan puolesta,
4 ovat israelilaisia: heidän on
lapseus ja kirkkaus ja liitot ja lain
antaminen ja jumalanpalvelus ja

3. For I could wish that myself
were accursed from Christ for my
brethren, my kinsmen according
to the flesh:
4. Who are Israelites; to whom
pertaineth the adoption, and the
glory, and the covenants, and

3. Ich habe gewünscht, verbannt
zu sein von Christo für meine
Brüder, die meine Gefreundeten
sind nach dem Fleisch;
4. die da sind von Israel,
welchen gehört die Kindschaft
und die Herrlichkeit und der

lupaukset;

5 heidän ovat isät, ja heistä on Kristus lihan puolesta, hän, joka on yli kaiken, Jumala, ylistetty iankaikkisesti, amen!

6 Mutta ei niin, että Jumalan sana olisi harhaan mennyt. Sillä eivät kaikki ne, jotka ovat Israelista, ole silti Israel, 7 eivät kaikki ole lapsia sentähden, että ovat Aabrahamin siementä, vaan: "lisakista sinä saat nimellesi jälkeläiset"; 8 se on: eivät ne, jotka lihan puolesta ovat lapsia, ole Jumalan lapsia, vaan lupauksen lapset, ne luetaan siemeneksi.

9 Sillä lupauksen sana oli tämä: "Minä palaan tulevana vuonna tähän aikaan, ja silloin Saaralla on oleva poika".

10 Eikä ainoastaan hänelle näin käynyt, vaan samoin kävi

the giving of the law, and the service of God, and the promises;

5. Whose are the fathers, and of whom as concerning the flesh Christ came, who is over all, God blessed for ever. Amen.

6. Not as though the word of God hath taken none effect. For they are not all Israel, which are of Israel:

7. Neither, because they are the seed of Abraham, are they all children: but, In Isaac shall thy seed be called.

8. That is, They which are the children of the flesh, these are not the children of God: but the children of the promise are counted for the seed.

9. For this is the word of promise, At this time will I come, and Sara shall have a son.

10. And not only this; but when Rebecca also had conceived by

Bund und das Gesetz und der Gottesdienst und die Verheißungen;

5. welcher auch sind die Väter, und aus welchen Christus herkommt nach dem Fleisch, der da ist Gott über alles, gelobt in Ewigkeit. Amen.

6. Aber nicht sage ich solches, als ob Gottes Wort darum aus sei. Denn es sind nicht alle Israeliter, die von Israel sind;

7. auch nicht alle, die Abrahams Same sind, sind darum auch Kinder. Sondern "in Isaak soll dir der Same genannt sein".

8. Das ist: nicht sind das Gottes Kinder, die nach dem Fleisch Kinder sind; sondern die Kinder der Verheißung werden für Samen gerechnet.

9. Denn dies ist ein Wort der Verheißung, da er spricht: "Um diese Zeit will ich kommen, und Sara soll einen Sohn haben."

10. Nicht allein aber ist's mit dem also, sondern auch, da Rebekka

Rebekallekin, joka oli tullut raskaaksi yhdestä, meidän isästämme lisakista;

11 ja ennenkuin kaksoset olivat syntyneetkään ja ennenkuin olivat tehneet mitään, hyvää tai paha, niin — että Jumalan valinnan mukainen aivoitus pysyisi, ei tekojen tähden, vaan kutsujan tähden —

12 sanottiin hänelle: "Vanhempi on palveleva nuorempaa",

13 niinkuin kirjoitettu on: "Jaakobia minä rakastin, mutta Eesauta minä vihasin".

14 Mitä siis sanomme? Ei kaiketi Jumalassa ole vääryyttä? Poise!

15 Sillä Moosekselle hän sanoo: "Minä olen armollinen, kenelle olen armollinen, ja armahdan, ketä armahdan".

16 Niin se ei siis ole sen

one, even by our father Isaac;

11. For the children being not yet born, neither having done any good or evil, that the purpose of God according to election might stand, not of works, but of him that calleth;)

12. It was said unto her, The elder shall serve the younger.

13. As it is written, Jacob have I loved, but Esau have I hated.

14. What shall we say then? Is there unrighteousness with God? God forbid.

15. For he saith to Moses, I will have mercy on whom I will have mercy, and I will have compassion on whom I will have compassion.

16. So then it is not of him that

von dem einen, unserm Vater Isaak, schwanger ward:

11. ehe die Kinder geboren waren und weder Gutes noch Böses getan hatten, auf daß der Vorsatz Gottes bestünde nach der Wahl,

12. nicht aus Verdienst der Werke, sondern aus Gnade des Berufers, ward zu ihr gesagt: "Der Ältere soll dienstbar werden dem Jüngeren",

13. wie denn geschrieben steht: "Jakob habe ich geliebt, aber Esau habe ich gehaßt."

14. Was wollen wir denn hier sagen? Ist denn Gott ungerecht? Das sei ferne!

15. Denn er spricht zu Mose: "Welchem ich gnädig bin, dem bin ich gnädig; und welches ich mich erbarme, des erbarme ich mich."

16. So liegt es nun nicht an

vallassa, joka tahtoo, eikä sen, joka juoksee, vaan Jumalan, joka on armollinen.

17 Sillä Raamattu sanoo faraolle: "Juuri sitä varten minä nostin sinut esiin, että näyttäisin sinussa voimani ja että minun nimeni julistettaisiin kaiken maan päällä".

18 Niin hän siis on armollinen, kenelle tahtoo, ja paaduttaa, kenen tahtoo.

19 Sinä kaiketi sanot minulle: "Miksi hän sitten vielä soimaa? Sillä kuka voi vastustaa hänen tahtoansa?"

20 Niinpä niin, oi ihminen, mutta mikä sinä olet riitelemään Jumalaa vastaan? Ei kaiketi tehty sano tekijälleen: "Miksi minusta tällaisen teit?"

21 Vai eikö savenvalajalla ole valta tehdä samasta savensa seoksesta toinen astia jaloa, toinen halpaa käyttöä varten?

22 Entä jos Jumala, vaikka hän tahtoo näyttää vihansa ja tehdä

willeth, nor of him that runneth, but of God that sheweth mercy.

17. For the scripture saith unto Pharaoh, Even for this same purpose have I raised thee up, that I might shew my power in thee, and that my name might be declared throughout all the earth.

18. Therefore hath he mercy on whom he will have mercy, and whom he will he hardeneth.

19. Thou wilt say then unto me, Why doth he yet find fault? For who hath resisted his will?

20. Nay but, O man, who art thou that repliest against God? Shall the thing formed say to him that formed it, Why hast thou made me thus?

21. Hath not the potter power over the clay, of the same lump to make one vessel unto honour, and another unto dishonour?

22. What if God, willing to shew his wrath, and to make his power

jemandes Wollen oder Laufen, sondern an Gottes Erbarmen.

17. Denn die Schrift sagt zum Pharaon: "Ebendarum habe ich dich erweckt, daß ich an dir meine Macht erzeuge, auf daß mein Name verkündigt werde in allen Landen."

18. So erbarmt er sich nun, welches er will, und verstockt, welchen er will.

19. So sagst du zu mir: Was beschuldigt er uns denn? Wer kann seinem Willen widerstehen?

20. Ja, lieber Mensch, wer bist du denn, daß du mit Gott rechten willst? Spricht auch ein Werk zu seinem Meister: Warum machst du mich also?

21. Hat nicht ein Töpfer Macht, aus einem Klumpen zu machen ein Gefäß zu Ehren und das andere zu Unehren?

22. Derhalben, da Gott wollte Zorn erzeugen und kundtun seine

voimansa tietäväksi, on suurella pitkämielisyydellä kärsinyt vihan astioita, jotka olivat valmiit häviöön,

23 ja on tehnyt sen saattaakseen kirkkautensa runsauden ilmi laupeuden astioissa, jotka hän on edeltävalmistanut kirkkauteen?

24 Ja sellaisiksi hän myös on kutsunut meidät, ei ainoastaan juutalaisista, vaan myös pakanoista,

25 niinkuin hän myös Hoosean kirjassa sanoo: "Minä olen kutsuva kansakseni sen, joka ei ollut minun kansani, ja rakkaakseni sen, joka ei ollut minun rakkaani.

26 Ja on tapahtuva, että siinä paikassa, jossa heille on sanottu: 'Te ette ole minun kansani', siinä heitä kutsutaan elävän Jumalan lapsiksi."

27 Mutta Esaias huudahtaa Israelista: "Vaikka Israelin lapset olisivat luvultaan kuin meren

known, endured with much longsuffering the vessels of wrath fitted to destruction:

23. And that he might make known the riches of his glory on the vessels of mercy, which he had afore prepared unto glory,

24. Even us, whom he hath called, not of the Jews only, but also of the Gentiles?

25. As he saith also in Osee, I will call them my people, which were not my people; and her beloved, which was not beloved.

26. And it shall come to pass, that in the place where it was said unto them, Ye are not my people; there shall they be called the children of the living God.

27. Esaias also crieth concerning Israel, Though the number of the children of Israel be as the sand

Macht, hat er mit großer Geduld getragen die Gefäße des Zorns, die da zugerichtet sind zur Verdammnis;

23. auf daß er kundtäte den Reichtum seiner Herrlichkeit an den Gefäßen der Barmherzigkeit, die er bereitet hat zur Herrlichkeit,

24. welche er berufen hat, nämlich uns, nicht allein aus den Juden sondern auch aus den Heiden.

25. Wie er denn auch durch Hosea spricht: "Ich will das mein Volk heißen, daß nicht mein Volk war, und meine Liebe, die nicht meine Liebe war."

26. Und soll geschehen: An dem Ort, da zu ihnen gesagt ward: 'Ihr seid nicht mein Volk', sollen sie Kinder des lebendigen Gottes genannt werden.

27. Jesaja aber schreit für Israel: "Wenn die Zahl der Kinder Israel würde sein wie der Sand am

hiekkä, niin pelastuu heistä vain jäännös.

28 Sillä sanansa on Herra toteuttava maan päällä lopullisesti ja rutosti."

29 Niinkuin Esaias myös on ennustanut: "Ellei Herra Sebaot olisi jättänyt meille siementä, niin meidän olisi käynyt niinkuin Sodomän, ja me olisimme tulleet Gomorran kaltaisiksi".

30 Mitä me siis sanomme? Että pakanat, jotka eivät tavoitelleet vanhurskautta, ovat saavuttaneet vanhurskauden, mutta sen vanhurskauden, joka tulee uskosta;

31 mutta Israel, joka tavoitteli vanhurskauden lakia, ei ole sitä lakia saavuttanut.

32 Minkätähden? Sentähden, ettei se tapahtunut uskosta, vaan ikäänkuin teoista; sillä he

of the sea, a remnant shall be saved:

28. For he will finish the work, and cut it short in righteousness: because a short work will the Lord make upon the earth.

29. And as Esaias said before, Except the Lord of Sabaoth had left us a seed, we had been as Sodoma, and been made like unto Gomorrha.

30. What shall we say then? That the Gentiles, which followed not after righteousness, have attained to righteousness, even the righteousness which is of faith.

31. But Israel, which followed after the law of righteousness, hath not attained to the law of righteousness.

32. Wherefore? Because they sought it not by faith, but as it were by the works of the law. For

Meer, so wird doch nur der Überrest selig werden; 28. denn es wird ein Verderben und Steuern geschehen zur Gerechtigkeit, und der HERR wird das Steuern tun auf Erden."

29. Und wie Jesaja zuvorsagte: "Wenn uns nicht der HERR Zebaoth hätte lassen Samen übrig bleiben, so wären wir wie Sodom und Gomorra."

30. Was wollen wir nun hier sagen? Das wollen wir sagen: Die Heiden, die nicht haben nach der Gerechtigkeit getrachtet, haben Gerechtigkeit erlangt; ich sage aber von der Gerechtigkeit, die aus dem Glauben kommt.

31. Israel aber hat dem Gesetz der Gerechtigkeit nachgetrachtet, und hat das Gesetz der Gerechtigkeit nicht erreicht.

32. Warum das? Darum daß sie es nicht aus dem Glauben, sondern aus den Werken des

loukkautuivat loukkauskiveen,

they stumbled at that
stumblingstone;

Gesetzes suchen. Denn sie
haben sich gestoßen an den
Stein des Anlaufens,

33 niinkuin kirjoitettu on: "Katso,
minä panen Siioniin
loukkauskiven ja kompastuksen
kallion, ja joka häneen uskoo, se
ei häpeään joudu".

33. As it is written, Behold, I lay
in Sion a stumblingstone and
rock of offence: and whosoever
believeth on him shall not be
ashamed.

33. wie geschrieben steht:
"Siehe da, ich lege in Zion einen
Stein des Anlaufens und einen
Fels des Ärgernisses; und wer
an ihn glaubt, der soll nicht zu
Schanden werden."

10 luku

Juutalaiset kyllä kiivailivat Jumalan puolesta, mutta eivät alistuneet Jumalan vanhurskauden alle 1 – 3
Tämä saavutetaan ainoastaan uskomalla Kristukseen, joka on lain loppu ja sanassaan aina on meitä
lähellä 4 – 13 Usko tulee evankeliumin saarnasta, mutta juutalaiset eivät olleet evankeliumille
kuuliaisia, vaan hylkäsivät heille tarjotun armon, niin kuin heistä oli ennustettukin 14 – 21.

1 Veljet, minä toivon
sydämeistäni ja rukoilen Jumalaa
heidän (Israelin puolesta)
edestänsä, että he pelastuisivat.

1. Brethren, my heart's desire
and prayer to God for Israel is,
that they might be saved.

1. Liebe Brüder, meines Herzens
Wunsch ist, und ich flehe auch
zu Gott für Israel, daß sie selig
werden.

2 Sillä minä todistan heistä, että
heillä on kiivaus Jumalan
puolesta, mutta ei taidon
mukaan;

2. For I bear them record that
they have a zeal of God, but not
according to knowledge.

2. Denn ich gebe ihnen das
Zeugnis, daß sie eifern um Gott,
aber mit Unverstand.

3 sillä kun he eivät tunne

3. For they being ignorant of

3. Denn sie erkennen die

Jumalan vanhurskautta, vaan koettavat pystyttää omaa vanhurskauttaan, eivät he ole alistuneet Jumalan vanhurskauden alle.

4 Sillä Kristus on lain loppu, vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo.

5 Kirjoittaahan Mooses siitä vanhurskaudesta, joka laista tulee, että ihminen, joka sen täyttää, on siitä elävä.

6 Mutta se vanhurskaus, joka uskosta tulee, sanoo näin: "Älä sano sydämässäsi: Kuka nousee taivaaseen?" se on: tuomaan Kristusta alas,

7 tahi: "Kuka astuu alas syvyyteen?" se on: nostamaan Kristusta kuolleista.

8 Mutta mitä se sanoo? "Sana on sinua lähellä, sinun suussasi ja sinun sydämässäsi"; se on se uskon sana, jota me

God's righteousness, and going about to establish their own righteousness, have not submitted themselves unto the righteousness of God.

4. For Christ is the end of the law for righteousness to every one that believeth.

5. For Moses describeth the righteousness which is of the law, That the man which doeth those things shall live by them.

6. But the righteousness which is of faith speaketh on this wise, Say not in thine heart, Who shall ascend into heaven? (that is, to bring Christ down from above:)

7. Or, Who shall descend into the deep? (that is, to bring up Christ again from the dead.)

8. But what saith it? The word is nigh thee, even in thy mouth, and in thy heart: that is, the word of faith, which we preach;

Gerechtigkeit nicht, die vor Gott gilt, und trachten, ihre eigene Gerechtigkeit aufzurichten, und sind also der Gerechtigkeit, die vor Gott gilt, nicht untertan.

4. Denn Christus ist des Gesetzes Ende; wer an den glaubt, der ist gerecht.

5. Mose schreibt wohl von der Gerechtigkeit, die aus dem Gesetz kommt: "Welcher Mensch dies tut, der wird dadurch leben."

6. Aber die Gerechtigkeit aus dem Glauben spricht also: "Sprich nicht in deinem Herzen: Wer will hinauf gen Himmel fahren?" (Das ist nichts anderes denn Christum herabholen.)

7. Oder: "Wer will hinab in die Tiefe fahren?" (Das ist nichts anderes denn Christum von den Toten holen.)

8. Aber was sagt sie? "Das Wort ist dir nahe, in deinem Munde und in deinem Herzen." Dies ist das Wort vom Glauben, das wir

saarnaamme.

9 Sillä jos sinä tunnustat suullasi Jeesuksen Herraksi ja uskot sydämessäsi, että Jumala on hänet kuolleista herättänyt, niin sinä pelastut;

10 sillä sydämen uskolla tullaan vanhurskaaksi ja suun tunnustuksella pelastutaan.

11 Sanoohan Raamattu: "Ei yksikään, joka häneen uskoo, joudu häpeään".

12 Tässä ei ole erotusta juutalaisen eikä kreikkalaisen välillä; sillä yksi ja sama on kaikkien Herra, rikas antaja kaikille, jotka häntä avuksi huutavat.

13 Sillä "jokainen, joka huutaa avuksi Herran nimeä, pelastuu".

14 Mutta kuinka he huutavat avuksensa sitä, johon eivät usko? Ja kuinka he voivat uskoa siihen, josta eivät ole kuulleet?

9. That if thou shalt confess with thy mouth the Lord Jesus, and shalt believe in thine heart that God hath raised him from the dead, thou shalt be saved.

10. For with the heart man believeth unto righteousness; and with the mouth confession is made unto salvation.

11. For the scripture saith, Whosoever believeth on him shall not be ashamed.

12. For there is no difference between the Jew and the Greek: for the same Lord over all is rich unto all that call upon him.

13. For whosoever shall call upon the name of the Lord shall be saved.

14. How then shall they call on him in whom they have not believed? and how shall they believe in him of whom they

predigen.

9. Denn so du mit deinem Munde bekennt Jesum, daß er der HERR sei, und glaubst in deinem Herzen, daß ihn Gott von den Toten auferweckt hat, so wirst du selig.

10. Denn so man von Herzen glaubt, so wird man gerecht; und so man mit dem Munde bekennt, so wird man selig.

11. Denn die Schrift spricht: "Wer an ihn glaubt, wird nicht zu Schanden werden."

12. Es ist hier kein Unterschied unter Juden und Griechen; es ist aller zumal ein HERR, reich über alle, die ihn anrufen.

13. Denn "wer den Namen des HERRN wird anrufen, soll selig werden."

14. Wie sollen sie aber den anrufen, an den sie nicht glauben? Wie sollen sie aber an den glauben, von dem sie nichts

Ja kuinka he voivat kuulla, ellei ole julistajaa?

15 Ja kuinka kukaan voi julistaa, ellei ketään lähetetä? Niinkuin kirjoitettu on: "Kuinka suloiset ovat niiden jalat, jotka (julistavat ilosanomaa rauhasta, niitten, jotka) hyvää sanomaa julistavat!"

16 Mutta eivät kaikki ole olleet kuuliaisia evankeliumille. Sillä Esaias sanoo: "Herra, kuka uskoo meidän saarnamme?"

17 Usko tulee siis kuulemisesta, mutta kuuleminen Kristuksen sanan kautta.

18 Mutta minä kysyn: eivätkö he ole kuulleet? Kyllä ovat: "Heidän äänensä on kulkenut kaikkiin maihin, ja heidän sanansa maan piirin ääriin".

19 Minä kysyn: eikö Israelilla ole ollut siitä tietoa? Ensiksi jo Mooses sanoo: "Minä herätän teidän kiivautenne kansan kautta, joka ei ole kansa, ymmärtämättömän kansan

have not heard? and how shall they hear without a preacher?

15. And how shall they preach, except they be sent? as it is written, How beautiful are the feet of them that preach the gospel of peace, and bring glad tidings of good things!

16. But they have not all obeyed the gospel. For Esaias saith, Lord, who hath believed our report?

17. So then faith cometh by hearing, and hearing by the word of God.

18. But I say, Have they not heard? Yes verily, their sound went into all the earth, and their words unto the ends of the world.

19. But I say, Did not Israel know? First Moses saith, I will provoke you to jealousy by them that are no people, and by a foolish nation I will anger you.

gehört haben? wie sollen sie aber hören ohne Prediger?

15. Wie sollen sie aber predigen, wo sie nicht gesandt werden? Wie denn geschrieben steht: "Wie lieblich sich die Füße derer, die den Frieden verkündigen, die das Gute verkündigen!"

16. Aber sie sind nicht alle dem Evangelium gehorsam. Denn Jesaja sagt: "HERR, wer glaubt unserm Predigen?"

17. So kommt der Glaube aus der Predigt, das Predigen aber aus dem Wort Gottes.

18. Ich sage aber: Haben sie es nicht gehört? Wohl, es ist ja in alle Lande ausgegangen ihr Schall und in alle Welt ihre Worte.

19. Ich sage aber: Hat es Israel nicht erkannt? Auf's erste spricht Mose: "Ich will euch eifern machen über dem, das nicht ein Volk ist; und über ein unverständiges Volk will ich euch

kautta minä teitä kiihoitan".

20 Ja Esaias on rohkea ja sanoo: "Minut ovat löytäneet ne, jotka eivät minua etsineet; minä olen ilmestynyt niille, jotka eivät minua kysyneet".

20. But Esaias is very bold, and saith, I was found of them that sought me not; I was made manifest unto them that asked not after me.

erzürnen."

20. Jesaja aber darf wohl so sagen: "Ich bin gefunden von denen, die mich nicht gesucht haben, und bin erschienen denen, die nicht nach mir gefragt haben."

21 Mutta Israelista hän sanoo: "Koko päivän minä olen ojentanut käsiäni tottelematonta ja uppiniskaista kansaa kohden".

21. But to Israel he saith, All day long I have stretched forth my hands unto a disobedient and gainsaying people.

21. Zu Israel aber spricht er: "Den ganzen Tag habe ich meine Hände ausgestreckt zu dem Volk, das sich nicht sagen läßt und widerspricht."

11 luku

Jumala ei kuitenkaan ole kokonaan hyljännyt kansaansa, sillä siitä pysyy jäännös Jumalalle uskollisena 1 – 10 Israelin lankeamisen kautta on pelastus tullut pakanoille 11 – 16, jotka siitä älkööt kerskatko, sillä vielä on koko Israel pelastuva 17 – 27; näin Jumala on jättänyt kaikki tottelemattomuuden valtaan, että hän kaikkia armahtaisi 28 – 32 Apostoli ylistää Jumalan armon ja viisauden syvyyttä 33 – 36.

1 Minä sanon siis: ei kaiketi Jumala ole hyljännyt kansaansa? Pois se! Sillä olenhan minäkin israelilainen, Aabrahamin siementä, Benjaminin sukukuntaa.

1. I say then, Hath God cast away his people? God forbid. For I also am an Israelite, of the seed of Abraham, of the tribe of Benjamin.

1. So sage ich nun: Hat denn Gott sein Volk verstoßen? Das sei ferne! Denn ich bin auch ein Israeliter von dem Samen Abrahams, aus dem Geschlecht Benjamin.

2 Ei Jumala ole hyljännyt kansaansa, jonka hän on edeltätuntenut. Vai ettekö tiedä, mitä Raamattu sanoo kertomuksessa Eliaasta, kuinka hän Jumalan edessä syyttää Israelia:

3 Herra, he ovat tappaneet sinun profeettasi ja hajottaneet sinun alttarisi, ja minä yksin olen jäänyt jäljelle, ja he väijyvät minun henkeäni?

4 Mutta mitä sanoo hänelle Jumalan vastaus? "Minä olen jättänyt itselleni seitsemäntuhatta miestä, jotka eivät ole notkistaneet polvea Baalille."

5 Samoin on nyt tänäkin aikana olemassa jäännös armon valinnan mukaan.

6 Mutta jos valinta on armosta, niin se ei ole enää teoista, sillä silloin armo ei enää olisikaan armo. (mutta jos tekoihin, se ei ole enää armoa, sillä muuten teko ei enää ole teko).

2. God hath not cast away his people which he foreknew. Wot ye not what the scripture saith of Elias? how he maketh intercession to God against Israel, saying,

3. Lord, they have killed thy prophets, and digged down thine altars; and I am left alone, and they seek my life.

4. But what saith the answer of God unto him? I have reserved to myself seven thousand men, who have not bowed the knee to the image of Baal.

5. Even so then at this present time also there is a remnant according to the election of grace.

6. And if by grace, then is it no more of works: otherwise grace is no more grace. But if it be of works, then is it no more grace: otherwise work is no more work.

2. Gott hat sein Volk nicht verstoßen, welches er zuvor ersehen hat. Oder wisset ihr nicht, was die Schrift sagt von Elia, wie er tritt vor Gott wider Israel und spricht:

3. HERR, sie haben deine Propheten getötet und deine Altäre zerbrochen; und ich bin allein übriggeblieben, und sie stehen mir nach meinem Leben?

4. Aber was sagt die göttliche Antwort? "Ich habe mir lassen übrig bleiben siebentausend Mann, die nicht haben ihre Kniee gebeugt vor dem Baal."

5. Also gehet es auch jetzt zu dieser Zeit mit diesen, die übriggeblieben sind nach der Wahl der Gnade.

6. Ist's aber aus Gnaden, so ist's nicht aus Verdienst der Werke; sonst würde Gnade nicht Gnade sein. Ist's aber aus Verdienst der Werke, so ist die Gnade nichts; sonst wäre Verdienst nicht

7 Miten siis on? Mitä Israel tavoittelee, sitä se ei ole saavuttanut, mutta valitut ovat sen saavuttaneet; muut ovat paatuneet,

8 niinkuin kirjoitettu on: "Jumala on antanut heille uneliaisuuden hengen, silmät, etteivät he näkisi, ja korvat, etteivät he kuulisi, tähän päivään asti".

9 Ja Daavid sanoo: "Tulkoon heidän pöytänsä heille paulaksi ja ansaksi ja lankeemukseksi ja kostoksi,

10 soetkoot heidän silmänsä, etteivät he näkisi; ja paina yhäti heidän selkänsä kumaraan".

11 Minä siis sanon: eivät kaiketi he ole sitä varten kompastuneet, että lankeaisivat? Pois se! Vaan heidän lankeemuksensa kautta tuli pelastus pakanoille, että he itse syttyisivät kiivauteen.

12 Mutta jos heidän

7. What then? Israel hath not obtained that which he seeketh for; but the election hath obtained it, and the rest were blinded

8. According as it is written, God hath given them the spirit of slumber, eyes that they should not see, and ears that they should not hear;) unto this day.

9. And David saith, Let their table be made a snare, and a trap, and a stumblingblock, and a recompence unto them:

10. Let their eyes be darkened, that they may not see, and bow down their back alway.

11. I say then, Have they stumbled that they should fall? God forbid: but rather through their fall salvation is come unto the Gentiles, for to provoke them to jealousy.

12. Now if the fall of them be the

Verdienst.

7. Wie denn nun? Was Israel sucht, das erlangte es nicht; die Auserwählten aber erlangten es. Die andern sind verstockt,

8. wie geschrieben steht: "Gott hat ihnen gegeben eine Geist des Schlafs, Augen, daß sie nicht sehen, und Ohren, daß sie nicht hören, bis auf den heutigen Tag."

9. Und David spricht: "Laß ihren Tisch zu einem Strick werden und zu einer Berückung und zum Ärger und ihnen zur Vergeltung.

10. Verblende ihre Augen, daß sie nicht sehen, und beuge ihren Rücken allezeit."

11. So sage ich nun: Sind sie darum angelaufen, daß sie fallen sollten? Das sei ferne! Sondern aus ihrem Fall ist den Heiden das Heil widerfahren, auf daß sie denen nacheifern sollten.

12. Denn so ihr Fall der Welt

lankeemuksensa on maailmalle rikkaudeksi ja heidän vajautensa pakanoille rikkaudeksi, kuinka paljoa enemmän heidän täyteytensä!

13 Teille, pakanoille, minä sanon: Koska olen pakanain apostoli, pidän minä virkaani kunniassa,

14 sytyttääkseni, jos mahdollista, kiivauteen niitä, jotka ovat minun heimolaisiani, ja pelastaakseni edes muutamia heistä.

15 Sillä jos heidän hylkäämisensä on maailmalle sovituksiksi, mitä heidän armoihin ottamisensa on muuta kuin elämä kuolleista?

16 Mutta jos uutisleipä on pyhä, niin on myös koko taikina, ja jos juuri on pyhä, niin ovat myös oksat.

17 Mutta jos muutamat oksista ovat taitetut pois ja sinä, joka olet metsäöljypuu, olet oksastettu oikeiden oksien joukkoon ja olet päässyt niiden kanssa osalliseksi

riches of the world, and the diminishing of them the riches of the Gentiles; how much more their fulness?

13. For I speak to you Gentiles, inasmuch as I am the apostle of the Gentiles, I magnify mine office:

14. If by any means I may provoke to emulation them which are my flesh, and might save some of them.

15. For if the casting away of them be the reconciling of the world, what shall the receiving of them be, but life from the dead?

16. For if the firstfruit be holy, the lump is also holy: and if the root be holy, so are the branches.

17. And if some of the branches be broken off, and thou, being a wild olive tree, wert grafted in among them, and with them partakest of the root and fatness

Reichtum ist, und ihr Schade ist der Heiden Reichtum, wie viel mehr, wenn ihre Zahl voll würde?

13. Mit euch Heiden rede ich; denn dieweil ich der Heiden Apostel bin, will ich mein Amt preisen,

14. ob ich möchte die, so mein Fleisch sind, zu eifern reizen und ihrer etliche selig machen.

15. Denn so ihre Verwerfung der Welt Versöhnung ist, was wird ihre Annahme anders sein als Leben von den Toten?

16. Ist der Anbruch heilig, so ist auch der Teig heilig; und so die Wurzel heilig ist, so sind auch die Zweige heilig.

17. Ob aber nun etliche von den Zweigen ausgebrochen sind und du, da du ein wilder Ölbaum warst, bist unter sie gepfropft und teilhaftig geworden der

<p>öljypuun mehevästä juuresta, 18 niin älä ylpeile oksien rinnalla; mutta jos ylpeilet, niin et sinä kuitenkaan kannata juurta, vaan juuri kannattaa sinua.</p>	<p>of the olive tree; 18. Boast not against the branches. But if thou boast, thou bearest not the root, but the root thee.</p>	<p>Wurzel und des Safts im Ölbaum, 18. so rühme dich nicht wider die Zweige. Rühmst du dich aber wider sie, so sollst du wissen, daß du die Wurzel nicht trägst, sondern die Wurzel trägt dich.</p>
<p>19 Sinä kaiketi sanonet: "Ne oksat taitettiin pois, että minut oksastettaisiin". 20 Oikein; epäuskonsa tähden ne taitettiin pois, mutta sinä pysyt uskosi kautta. Älä ole ylpeä, vaan pelkää.</p>	<p>19. Thou wilt say then, The branches were broken off, that I might be grafted in. 20. Well; because of unbelief they were broken off, and thou standest by faith. Be not highminded, but fear:</p>	<p>19. So sprichst du: Die Zweige sind ausgebrochen, das ich hineingefropft würde. 20. Ist wohl geredet! Sie sind ausgebrochen um ihres Unglaubens willen; du stehst aber durch den Glauben. Sei nicht stolz, sondern fürchte dich.</p>
<p>21 Sillä jos Jumala ei ole säästänyt luonnollisia oksia, ei hän ole säästävä sinuakaan.</p>	<p>21. For if God spared not the natural branches, take heed lest he also spare not thee.</p>	<p>21. Hat Gott die natürlichen Zweige nicht verschont, daß er vielleicht dich auch nicht verschone.</p>
<p>22 Katso siis Jumalan hyvyyttä ja ankaruutta: Jumalan ankaruutta langenneita kohtaan, mutta hänen hyvyyttänsä sinua kohtaan, jos hänen hyvyydessänsä pysyt; muutoin sinutkin hakataan pois.</p>	<p>22. Behold therefore the goodness and severity of God: on them which fell, severity; but toward thee, goodness, if thou continue in his goodness: otherwise thou also shalt be cut off.</p>	<p>22. Darum schau die Güte und den Ernst Gottes: den Ernst an denen, die gefallen sind, die Güte aber an dir, sofern du an der Güte bleibst; sonst wirst du auch abgehauen werden.</p>
<p>23 Mutta nuo toisetkin, jos eivät</p>	<p>23. And they also, if they abide</p>	<p>23. Und jene, so nicht bleiben in</p>

jää epäuskoon, tulevat oksastettaviksi, sillä Jumala on voimallinen oksastamaan ne jälleen.

24 Sillä jos sinä olet leikattu luonnollisesta metsäöljypuusta ja vasten luontoa oksastettu jaloon öljypuuhun, kuinka paljo enemmän nämä luonnolliset oksat tulevat oksastettaviksi omaan öljypuuhunsa!

25 Sillä minä en tahdo, veljet — ettette olisi oman viisautenne varassa — pitää teitä tietämättöminä tästä salaisuudesta, että Israelia on osaksi kohdannut paatumus — hamaan siihen asti, kunnes pakanain täysi luku on sisälle tullut,

26 ja niin kaikki Israel on pelastuva, niinkuin kirjoitettu on: "Siionista on tuleva pelastaja, hän poistaa jumalattoman menon Jaakobista.

27 Ja tämä on oleva minun

not still in unbelief, shall be grafted in: for God is able to graft them in again.

24. For if thou wert cut out of the olive tree which is wild by nature, and wert grafted contrary to nature into a good olive tree: how much more shall these, which be the natural branches, be grafted into their own olive tree?

25. For I would not, brethren, that ye should be ignorant of this mystery, lest ye should be wise in your own conceits; that blindness in part is happened to Israel, until the fulness of the Gentiles be come in.

26. And so all Israel shall be saved: as it is written, There shall come out of Sion the Deliverer, and shall turn away ungodliness from Jacob:

27. For this is my covenant unto

dem Unglauben, werden eingepropft werden; Gott kann sie wohl wieder einpropfen.

24. Denn so du aus dem Ölbaum, der von Natur aus wild war, bist abgehauen und wider die Natur in den guten Ölbaum gepropft, wie viel mehr werden die natürlichen eingepropft in ihren eigenen Ölbaum.

25. Ich will euch nicht verhalten, liebe Brüder, dieses Geheimnis (auf daß ihr nicht stolz seid): Blindheit ist Israel zum Teil widerfahren, so lange, bis die Fülle der Heiden eingegangen sei{~}

26. und also das ganze Israel selig werde, wie geschrieben steht: "Es wird kommen aus Zion, der da erlöse und abwende das gottlose Wesen von Jakob.

27. Und dies ist mein Testament

liittoni heidän kanssaan, kun minä otan pois heidän syntinsä."

28 Evankeliumin kannalta he kyllä ovat vihollisia teidän tähtenne, mutta valinnan kannalta he ovat rakastettuja isien tähden.

29 Sillä ei Jumala armolahjojansa ja kutsumistansa kadu.

30 Samoin kuin te ennen olitte Jumalalle tottelemattomia, mutta nyt olette saaneet laupeuden näiden tottelemattomuuden kautta,

31 samoin nämäkin nyt ovat olleet tottelemattomia, että myös he teille tulleen armahtamisen kautta nyt saisivat laupeuden.

32 Sillä Jumala on sulkenut kaikki tottelemattomuuteen, että hän kaikkia armahtaisi.

33 Oi sitä Jumalan rikkauden ja viisauden ja tiedon syvyyttä! Kuinka tutkimattomat ovat hänen

them, when I shall take away their sins.

28. As concerning the gospel, they are enemies for your sakes: but as touching the election, they are beloved for the fathers' sakes.

29. For the gifts and calling of God are without repentance.

30. For as ye in times past have not believed God, yet have now obtained mercy through their unbelief:

31. Even so have these also now not believed, that through your mercy they also may obtain mercy.

32. For God hath concluded them all in unbelief, that he might have mercy upon all.

33. O the depth of the riches both of the wisdom and knowledge of God! how

mit ihnen, wenn ich ihre Sünden werde wegnehmen."

28. Nach dem Evangelium sind sie zwar Feinde um euretwillen; aber nach der Wahl sind sie Geliebte um der Väter willen.

29. Gottes Gaben und Berufung können ihn nicht gereuen.

30. Denn gleicherweise wie auch ihr weiland nicht habt geglaubt an Gott, nun aber Barmherzigkeit überkommen habt durch ihren Unglauben,

31. also haben auch jene jetzt nicht wollen glauben an die Barmherzigkeit, die euch widerfahren ist, auf daß sie auch Barmherzigkeit überkommen.

32. Denn Gott hat alle beschlossen unter den Unglauben, auf daß er sich aller erbarme.

33. O welch eine Tiefe des Reichthums, beides, der Weisheit und Erkenntnis Gottes! Wie gar

tuomionsa ja käsittämättömät hänen tiensä!

34 Sillä kuka on tuntenut Herran mielen? Tai kuka on ollut hänen neuvonantajansa?

35 Tai kuka on ensin antanut hänelle jotakin, joka olisi tälle korvattava?

36 Sillä hänestä ja hänen kauttansa ja häneen on kaikki; hänelle kunnia iankaikkisesti! Amen.

unsearchable are his judgments, and his ways past finding out!

34. For who hath known the mind of the Lord? or who hath been his counsellor?

35. Or who hath first given to him, and it shall be recompensed unto him again?

36. For of him, and through him, and to him, are all things: to whom be glory for ever. Amen.

unbegreiflich sind sein Gerichte und unerforschlich seine Wege!

34. Denn wer hat des HERRN Sinn erkannt, oder wer ist sein Ratgeber gewesen?

35. Oder wer hat ihm etwas zuvor gegeben, daß ihm werde wiedervergolten?

36. Denn von ihm und durch ihn und zu ihm sind alle Dinge. Ihm sei Ehre in Ewigkeit! Amen.

12 luku

Siirtyessään neuvomaan, miten kristillinen siveys on seurakunnassa toteutettava, apostoli kehoittaa veljiä kokonaan antautumaan Jumalalle 1, 2, käskee heitä arvostelemaan itseänsä sen uskonmäärän mukaan, minkä Jumala on kullekin antanut, ja palvelemaan toinen toistaan, kutakin saamallaan armolahjalla 3 – 8, ja pyytää heitä itsensä kieltävällä rakkaudella tekemään hyvää veljille ja vihollisille sekä voittamaan pahan hyvällä 9 – 21.

1 Niin minä Jumalan armahtavan laupeuden kautta kehoitan teitä, veljet, antamaan ruumiinne eläväksi, pyhäksi, Jumalalle otolliseksi uhriksi; tämä on teidän

1. I beseech you therefore, brethren, by the mercies of God, that ye present your bodies a living sacrifice, holy, acceptable unto God, which is your

1. Ich ermahne euch nun, liebe Brüder, durch die Barmherzigkeit Gottes, daß ihr eure Leiber begeben zum Opfer, das da lebendig, heilig und Gott

järjellinen jumalanpalveluksenne.	reasonable service.	wohlgefällig sei, welches sei euer vernünftiger Gottesdienst.
2 Älkääkä mukautuko tämän maailmanajan mukaan, vaan muuttukaa mielenne uudistuksen kautta, tutkiaksenne, mikä on Jumalan tahto, mikä hyvää ja otollista ja täydellistä.	2. And be not conformed to this world: but be ye transformed by the renewing of your mind, that ye may prove what is that good, and acceptable, and perfect, will of God.	2. Und stellet euch nicht dieser Welt gleich, sondern verändert euch durch die Erneuerung eures Sinnes, auf daß ihr prüfen möget, welches da sei der gute, wohlgefällige und vollkommene Gotteswille.
3 Sillä sen armon kautta, mikä minulle on annettu, minä sanon teille jokaiselle, ettei tule ajatella itsestänsä enempää, kuin ajatella sopii, vaan ajatella kohtuullisesti, sen uskonmäärän mukaan, minkä Jumala on kullekin suonut.	3. For I say, through the grace given unto me, to every man that is among you, not to think of himself more highly than he ought to think; but to think soberly, according as God hath dealt to every man the measure of faith.	3. Denn ich sage euch durch die Gnade, die mir gegeben ist, jedermann unter euch, daß niemand weiter von sich halte, als sich's gebührt zu halten, sondern daß er von sich mäßig halte, ein jeglicher, nach dem Gott ausgeteilt hat das Maß des Glaubens.
4 Sillä niinkuin meillä yhdessä ruumiissa on monta jäsentä, mutta kaikilla jäsenillä ei ole sama tehtävä,	4. For as we have many members in one body, and all members have not the same office:	4. Denn gleicherweise als wir in einem Leibe viele Glieder haben, aber alle Glieder nicht einerlei Geschäft haben,
5 niin me, vaikka meitä on monta, olemme yksi ruumis Kristuksessa, mutta itsekukin olemme toistemme jäseniä;	5. So we, being many, are one body in Christ, and every one members one of another.	5. also sind wir viele ein Leib in Christus, aber untereinander ist einer des andern Glied,
6 ja meillä on erilaisia	6. Having then gifts differing	6. und haben mancherlei Gaben

armolahjoja sen armon mukaan, mikä meille on annettu; jos jollakin on profetoimisen lahja, käyttäköön sitä sen mukaan, kuin hänellä uskoa on;

7 Jos virka, pitäköön virastaan vaarin; jos joku opettaa, olkoon uskollinen opettamisessaan;

8 jos kehoittaa, niin kehoittamisessaan; joka antaa, antakoon vakaasta sydämestä; joka on johtaja, johtakoon toimellisesti; joka laupeutta harjoittaa, tehköön sen iloiten.

9 Olkoon rakkaus vilpitön, kammokaa pahaa, riippukaa hyvässä kiinni.

10 Olkaa veljellisessä rakkaudessa helläsydämiset toisianne kohtaan; toinen toisenne kunnioittamisessa kilpailkaa keskenänne.

11 Älkää harrastuksessanne olko veltot; olkaa hengessä palavat;

according to the grace that is given to us, whether prophecy, let us prophesy according to the proportion of faith;

7. Or ministry, let us wait on our ministering: or he that teacheth, on teaching;

8. Or he that exhorteth, on exhortation: he that giveth, let him do it with simplicity; he that ruleth, with diligence; he that sheweth mercy, with cheerfulness.

9. Let love be without dissimulation. Abhor that which is evil; cleave to that which is good.

10. Be kindly affectioned one to another with brotherly love; in honour preferring one another;

11. Not slothful in business; fervent in spirit; serving the Lord;

nach der Gnade, die uns gegeben ist.

7. Hat jemand Weissagung, so sei sie dem Glauben gemäß. Hat jemand ein Amt, so warte er des Amts. Lehrt jemand, so warte er der Lehre.

8. Ermahnt jemand, so warte er des Ermahnens. Gibt jemand, so gebe er einfältig. Regiert jemand, so sei er sorgfältig. Übt jemand Barmherzigkeit, so tue er's mit Lust.

9. Die Liebe sei nicht falsch. Hasset das Arge, hanget dem Guten an.

10. Die brüderliche Liebe untereinander sei herzlich. Einer komme dem andern mit Ehrerbietung zuvor.

11. Seid nicht träge in dem, was ihr tun sollt. Seid brünstig im

palvelkaa Herraa.

12 Olkaa toivossa iloiset, ahdistuksessa kärsivälliset, rukouksessa kestävä.

13 Pitäkää pyhien tarpeet ominanne; harrastakaa vieraanvaraisuutta.

14 Siunatkaa vainoojianne, siunatkaa, älkääkä kirotko.

15 Iloitkaa iloitsevien kanssa, itkekää itkevien kanssa.

16 Olkaa keskenänne yksimieliset. Älkää korkeita mielitelkö, vaan tyytykää alhaisiin oloihin. Älkää olko itsemielestänne viisaita.

17 Älkää kenellekään pahaa pahalla kostako. Ahkeroikaa sitä, mikä on hyvää kaikkien ihmisten edessä.

18 Jos mahdollista on ja mikäli teistä riippuu, eläkää rauhassa kaikkien ihmisten kanssa.

19 Älkää itse kostako, rakkaani, vaan antakaa sijaa Jumalan vihalle, sillä kirjoitettu on: "Minun

12. Rejoicing in hope; patient in tribulation; continuing instant in prayer;

13. Distributing to the necessity of saints; given to hospitality.

14. Bless them which persecute you: bless, and curse not.

15. Rejoice with them that do rejoice, and weep with them that weep.

16. Be of the same mind one toward another. Mind not high things, but condescend to men of low estate. Be not wise in your own conceits.

17. Recompense to no man evil for evil. Provide things honest in the sight of all men.

18. If it be possible, as much as lieth in you, live peaceably with all men.

19. Dearly beloved, avenge not yourselves, but rather give place unto wrath: for it is written,

Geiste. Schicket euch in die Zeit.

12. Seid fröhlich in Hoffnung, geduldig in Trübsal, haltet an am Gebet.

13. Nehmet euch der Notdurft der Heiligen an. Herberget gern.

14. Segnet, die euch verfolgen; segnet und fluchet nicht.

15. Freut euch mit den Fröhlichen und weint mit den Weinenden.

16. Habt einerlei Sinn untereinander. Trachtet nicht nach hohen Dingen, sondern haltet euch herunter zu den Niedrigen.

17. Haltet euch nicht selbst für klug. Vergeltet niemand Böses mit Bösem. Fleißigt euch der Ehrbarkeit gegen jedermann.

18. Ist es möglich, soviel an euch ist, so habt mit allen Menschen Frieden.

19. Rächet euch selber nicht, meine Liebsten, sondern gebet Raum dem Zorn Gottes; denn es

on kosto, minä olen maksava, sanoo Herra".

Vengeance is mine; I will repay, saith the Lord.

steht geschrieben: "Die Rache ist mein; ich will vergelten, spricht der HERR."

20 Vaan "jos vihamiehelläsi on nälkä, ruoki häntä, jos hänellä on jano, juota häntä, sillä näin tehden sinä kokoat tulisaa hiiliä hänen päänsä päälle".

20. Therefore if thine enemy hunger, feed him; if he thirst, give him drink: for in so doing thou shalt heap coals of fire on his head.

20. So nun deinen Feind hungert, so speise ihn; dürstet ihn, so tränke ihn. Wenn du das tust, so wirst du feurige Kohlen auf sein Haupt sammeln.

21 Älä anna pahan itseäsi voittaa, vaan voita sinä paha hyvällä.

21. Be not overcome of evil, but overcome evil with good.

21. Laß dich nicht das Böse überwinden, sondern überwinde das Böse mit Gutem.

13 luku

Apostoli kehoittaa kristittyjä olemaan alamaiset esivallalle, joka on Jumalan asettama oikeuden ylläpitäjä 1 – 7, rakastamaan lähimmäisiään 8 – 10, hylkäämään pimeyden teot ja vaeltamaan niin kuin päivällä sekä pukemaan päällensä Herran Kristuksen 11 – 14.

1 Jokainen olkoon almainen sille esivallalle, jonka vallan alla hän on. Sillä ei ole esivaltaa muutoin kuin Jumalalta; ne, jotka ovat, ovat Jumalan asettamat.

1. Let every soul be subject unto the higher powers. For there is no power but of God: the powers that be are ordained of God.

1. Jedermann sei untertan der Obrigkeit, die Gewalt über ihn hat. Denn es ist keine Obrigkeit ohne von Gott; wo aber Obrigkeit ist, die ist von Gott verordnet.

2 Sentähden, joka asettuu esivaltaa vastaan, se nousee Jumalan sääntämystä vastaan;

2. Whosoever therefore resisteth the power, resisteth the ordinance of God: and they that

2. Wer sich nun der Obrigkeit widersetzt, der widerstrebt Gottes Ordnung; die aber

mutta jotka nousevat vastaan, tuottavat itsellensä tuomion.

3 Sillä hallitusmiehet eivät ole niiden pelkona, jotka tekevät hyvää, vaan niiden, jotka tekevät pahaa. Jos siis tahdot olla esivaltaa pelkäämättä, niin tee sitä, mikä hyvää on, ja sinä saat siltä kiitoksen;

4 sillä se on Jumalan palvelija, sinulle hyväksi. Mutta jos pahaa teet, niin pelkää; sillä se ei miekkaa turhaan kannan, koska se on Jumalan palvelija, kostajan rankaisemiseksi, joka pahaa tekee.

5 Siksi tulee olla alamainen, ei ainoastaan rangaistuksen tähden, vaan myös omantunnon tähden.

6 Sentähdenhän te verojakin maksatte. Sillä he ovat Jumalan palvelusmiehiä, ahkeroiden virassansa juuri sitä varten.

7 Antakaa kaikille, mitä annettava on: kenelle vero, sille vero, kenelle tulli, sille tulli,

resist shall receive to themselves damnation.

3. For rulers are not a terror to good works, but to the evil. Wilt thou then not be afraid of the power? do that which is good, and thou shalt have praise of the same:

4. For he is the minister of God to thee for good. But if thou do that which is evil, be afraid; for he beareth not the sword in vain: for he is the minister of God, a revenger to execute wrath upon him that doeth evil.

5. Wherefore ye must needs be subject, not only for wrath, but also for conscience sake.

6. For for this cause pay ye tribute also: for they are God's ministers, attending continually upon this very thing.

7. Render therefore to all their dues: tribute to whom tribute is due; custom to whom custom;

widerstreben, werden über sich ein Urteil empfangen.

3. Denn die Gewaltigen sind nicht den guten Werken, sondern den bösen zu fürchten. Willst du dich aber nicht fürchten vor der Obrigkeit, so tue Gutes, so wirst du Lob von ihr haben.

4. Denn sie ist Gottes Dienerin dir zu gut. Tust du aber Böses, so fürchte dich; denn sie trägt das Schwert nicht umsonst; sie ist Gottes Dienerin, eine Rächerin zur Strafe über den, der Böses tut.

5. Darum ist's not, untertan zu sein, nicht allein um der Strafe willen, sondern auch um des Gewissens willen.

6. Derhalben müßt ihr auch Schoß geben; denn sie sind Gottes Diener, die solchen Schutz handhaben.

7. So gebet nun jedermann, was ihr schuldig seid: Schoß, dem der Schoß gebührt; Zoll, dem der

kenelle pelko, sille pelko, kenelle kunnia, sille kunnia.

fear to whom fear; honour to whom honour.

Zoll gebührt; Furcht, dem die Furcht gebührt; Ehre, dem die Ehre gebührt.

8 Älkää olko kenellekään mitään velkaa, muuta kuin että toisianne rakastatte; sillä joka toistansa rakastaa, se on lain täyttänyt.

8. Owe no man any thing, but to love one another: for he that loveth another hath fulfilled the law.

8. Seid niemand nichts schuldig, als daß ihr euch untereinander liebt; denn wer den andern liebt, der hat das Gesetz erfüllt.

9 Sillä nämä: "Älä tee huorin, älä tapa, älä varasta, ("Älä sano väärää todistusta",) älä himoitse", ja mikä muu käsky tahansa, ne sisältyvät kaikki tähän sanaan: "Rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi".

9. For this, Thou shalt not commit adultery, Thou shalt not kill, Thou shalt not steal, Thou shalt not bear false witness, Thou shalt not covet; and if there be any other commandment, it is briefly comprehended in this saying, namely, Thou shalt love thy neighbour as thyself.

9. Denn was da gesagt ist: "Du sollst nicht ehebrechen; du sollst nicht töten; du sollst nicht stehlen; du sollst nicht falsch Zeugnis geben; dich soll nichts gelüsten", und so ein anderes Gebot mehr ist, das wird in diesen Worten zusammengefaßt: "Du sollst deinen Nächsten lieben wie dich selbst."

10 Rakkaus ei tee lähimmäiselle mitään pahaa. Sentähden on rakkaus lain täyttämys.

10. Love worketh no ill to his neighbour: therefore love is the fulfilling of the law.

10. Denn Liebe tut dem Nächsten nichts Böses. So ist nun die Liebe des Gesetzes Erfüllung.

11 Ja tehkää tämä, koska tunnette tämän ajan, että jo on hetki teidän unesta nousta; sillä pelastus on nyt meitä lähempänä kuin silloin, kun uskoon tulimme.

11. And that, knowing the time, that now it is high time to awake out of sleep: for now is our salvation nearer than when we believed.

11. Und weil wir solches wissen, nämlich die Zeit, daß die Stunde da ist, aufzustehen vom Schlaf (sintemal unser Heil jetzt näher ist, denn da wir gläubig wurden;

12 Yö on pitkälle kulunut, ja

12. The night is far spent, the

12. die Nacht ist vorgerückt, der

päivä on lähellä. Pankaamme sentähden pois pimeyden teot, ja pukeutukaamme valkeuden varuksiin.

day is at hand: let us therefore cast off the works of darkness, and let us put on the armour of light.

Tag aber nahe herbeigekommen): so lasset uns ablegen die Werke der Finsternis und anlegen die Waffen des Lichtes.

13 Vaeltakaamme säädyllisesti, niin kuin päivällä, ei mässäyksissä ja juomingeissa, ei haureudessa ja irstaudessa, ei riidassa ja kateudessa,
14 vaan pukekaa päällenne Herra Jeesus Kristus, älkääkä niin pitäkö lihastanne huolta, että himot heräävät.

13. Let us walk honestly, as in the day; not in rioting and drunkenness, not in chambering and wantonness, not in strife and envying.

13. Lasset uns ehrbar wandeln als am Tage, nicht in Fressen und Saufen, nicht in Kammern und Unzucht, nicht in Hader und Neid;

14. But put ye on the Lord Jesus Christ, and make not provision for the flesh, to fulfil the lusts thereof.

14. sondern ziehet an den HERRN Jesus Christus und wartet des Leibes, doch also, daß er nicht geil werde.

14 luku

Apostoli kehoittaa uskossa vahvoja ja heikkoja kohtelemaan toisiansa rakkaudella; joka uskoo saavansa syödä kaikkea, älköön halveksiko sitä, joka ei kaikkea syö, ja heikko älköön vahvempaa tuomitko 1 – 4; samoin se, joka tekee erotiuksen päivän välillä, älköön tuomitko sitä, joka ei tee tämmöistä erotusta 5 – 12 Ei kukaan saa tuomita veljeään eikä myöskään olla hänelle loukkaukseksi 13 – 23.

1 Heikkouskoista hoivatkaa, rupeamatta väittelemään mielipiteistä.

1. Him that is weak in the faith receive ye, but not to doubtful disputations.

1. Den Schwachen im Glauben nehmet auf und verwirrt die Gewissen nicht.

2 Toinen uskoo saavansa syödä kaikkea, mutta toinen, joka on heikko, syö vihanneksia.

3 Joka syö, älköön halveksiko sitä, joka ei syö; ja joka ei syö, älköön tuomitko sitä, joka syö, sillä Jumala on ottanut hänet hoivaansa.

4 Mikä sinä olet tuomitsemaan toisen palvelijaa? Oman isäntänsä edessä hän seisoo tai kaatuu; mutta hän on pysyvä pystyssä, sillä Herra on voimallinen hänet pystyssä pitämään.

5 Toinen pitää yhden päivän toista parempana, toinen pitää kaikki päivät yhtä hyvinä; kukin olkoon omassa mielessään täysin varma.

6 Joka valikoi päiviä, se valikoi Herran tähden; (ja joka ei ajattele tiettyä päivää, on Herran vuoksi ajattelematta). ja joka syö, se syö Herran tähden, sillä hän kiittää Jumalaa; ja joka ei syö, se on Herran tähden syömättä ja

2. For one believeth that he may eat all things: another, who is weak, eateth herbs.

3. Let not him that eateth despise him that eateth not; and let not him which eateth not judge him that eateth: for God hath received him.

4. Who art thou that judgest another man's servant? to his own master he standeth or falleth. Yea, he shall be holden up: for God is able to make him stand.

5. One man esteemeth one day above another: another esteemeth every day alike. Let every man be fully persuaded in his own mind.

6. He that regardeth the day, regardeth it unto the Lord; and he that regardeth not the day, to the Lord he doth not regard it. He that eateth, eateth to the Lord, for he giveth God thanks; and he that eateth not, to the Lord he

2. Einer glaubt er möge allerlei essen; welcher aber schwach ist, der ißt Kraut.

3. Welcher ißt, der verachte den nicht, der da nicht ißt; und welcher nicht ißt, der richte den nicht, der da ißt; denn Gott hat ihn aufgenommen.

4. Wer bist du, daß du einen fremden Knecht richtest? Er steht oder fällt seinem HERRN. Er mag aber wohl aufgerichtet werden; denn Gott kann ihn wohl aufrichten.

5. Einer hält einen Tag vor dem andern; der andere aber hält alle Tage gleich. Ein jeglicher sei in seiner Meinung gewiß.

6. Welcher auf die Tage hält, der tut's dem HERRN; und welcher nichts darauf hält, der tut's auch dem HERRN. Welcher ißt, der ißt dem HERRN, denn er dankt Gott; welcher nicht ißt, der ißt dem HERRN nicht und dankt

kiittää Jumalaa.

7 Sillä ei kukaan meistä elä itsellensä, eikä kukaan kuole itsellensä.

8 Jos me elämme, niin elämme Herralle, ja jos kuolemme, niin kuolemme Herralle. Sentähden, elimmepä tai kuolimme, niin me olemme Herran omat.

9 Sillä sitä varten Kristus kuoli (ja nousi ylös) ja heräsi eloon, että hän olisi sekä kuolleitten että elävien Herra.

10 Mutta sinä, minkätähden sinä tuomitset veljeäsi? Taikka sinä toinen, minkätähden sinä halveksit veljeäsi? Sillä kaikki meidät asetetaan (Kristuksen) Jumalan tuomioistuimen eteen.

11 Sillä kirjoitettu on: "Niin totta kuin minä elän, sanoo Herra, minun edessäni pitää jokaisen polven notkistuman ja jokaisen kielen ylistämän Jumalaa".

12 Niin on siis meidän jokaisen

eateth not, and giveth God thanks.

7. For none of us liveth to himself, and no man dieth to himself.

8. For whether we live, we live unto the Lord; and whether we die, we die unto the Lord: whether we live therefore, or die, we are the Lord's.

9. For to this end Christ both died, and rose, and revived, that he might be Lord both of the dead and living.

10. But why dost thou judge thy brother? or why dost thou set at nought thy brother? for we shall all stand before the judgment seat of Christ.

11. For it is written, As I live, saith the Lord, every knee shall bow to me, and every tongue shall confess to God.

12. So then every one of us shall

Gott.

7. Denn unser keiner lebt sich selber, und keiner stirbt sich selber.

8. Leben wir, so leben wir dem HERRN; sterben wir, so sterben wir dem HERRN. Darum, wir leben oder sterben, so sind wir des HERRN.

9. Denn dazu ist Christus auch gestorben und auferstanden und wieder lebendig geworden, daß er über Tote und Lebendige HERR sei.

10. Du aber, was richtest du deinen Bruder? Oder, du anderer, was verachtest du deinen Bruder? Wir werden alle vor den Richtstuhl Christi dargestellt werden;

11. denn es steht geschrieben: "So wahr ich lebe, spricht der HERR, mir sollen alle Kniee gebeugt werden, und alle Zungen sollen Gott bekennen."

12. So wird nun ein jeglicher für

tehtävä Jumalalle tili itsestäimme.	give account of himself to God.	sich selbst Gott Rechenschaft geben.
13 Älkäämme siis enää toisiamme tuomitko, vaan päättäkää pikemmin olla panematta veljenne eteen loukkauskiveä tai langetusta.	13. Let us not therefore judge one another any more: but judge this rather, that no man put a stumblingblock or an occasion to fall in his brother's way.	13. Darum lasset uns nicht mehr einer den andern richten; sondern das richtet vielmehr, daß niemand seinem Bruder einen Anstoß oder Ärgernis darstelle.
14 Minä tiedän ja olen varma Herrassa Jeesuksessa, ettei mikään ole epäpyhää itsessään; vaan ainoastaan sille, joka pitää jotakin epäpyhänä, sille se on epäpyhää.	14. I know, and am persuaded by the Lord Jesus, that there is nothing unclean of itself: but to him that esteemeth any thing to be unclean, to him it is unclean.	14. Ich weiß und bin gewiß in dem HERRN Jesus, daß nichts gemein ist an sich selbst; nur dem, der es rechnet für gemein, dem ist's gemein.
15 Mutta jos veljesi tulee murheelliseksi ruokasi tähden, niin sinä et enää vaella rakkauden mukaan. Älä saata ruuallasi turmioon sitä, jonka edestä Kristus on kuollut.	15. But if thy brother be grieved with thy meat, now walkest thou not charitably. Destroy not him with thy meat, for whom Christ died.	15. So aber dein Bruder um deiner Speise willen betrübt wird, so wandelst du schon nicht nach der Liebe. Verderbe den nicht mit deiner Speise, um welches willen Christus gestorben ist.
16 Älkää siis antako sen hyvän, mikä teillä on, joutua herjattavaksi;	16. Let not then your good be evil spoken of:	16. Darum schaffet, daß euer Schatz nicht verlästert werde.
17 sillä ei Jumalan valtakunta ole syömistä ja juomista, vaan vanhurskautta ja rauhaa ja iloa Pyhässä Hengessä.	17. For the kingdom of God is not meat and drink; but righteousness, and peace, and joy in the Holy Ghost.	17. Denn das Reich Gottes ist nicht Essen und Trinken, sondern Gerechtigkeit und Friede und Freude in dem

18 Joka tässä kohden palvelee Kristusta, se on Jumalalle otollinen ja ihmisille kelvollinen.

19 Niin tavoitelkaamme siis sitä, mikä edistää rauhaa ja keskinäistä rakentumistamme.

20 Älä ruuan tähden turmele Jumalan työtä. Kaikki tosin on puhdasta, mutta sille ihmiselle, joka syö tuntoansa loukaten, se on paha.

21 Hyvä on olla lihaa syömättä ja viiniä juomatta ja karttaa sitä, mistä veljesi loukkaantuu tai joutuu lankeemukseen tai heikoksi tulee.

22 Pidä sinä itselläsi Jumalan edessä se usko, mikä sinulla on. Onnellinen on se, joka ei tuomitse itseään siitä, minkä hän oikeaksi havaitsee;

23 mutta joka epäröi ja kuitenkin syö, on tuomittu, koska se ei tapahdu uskosta; sillä kaikki, mikä ei ole uskosta, on syntiä.

18. For he that in these things serveth Christ is acceptable to God, and approved of men.

19. Let us therefore follow after the things which make for peace, and things wherewith one may edify another.

20. For meat destroy not the work of God. All things indeed are pure; but it is evil for that man who eateth with offence.

21. It is good neither to eat flesh, nor to drink wine, nor any thing whereby thy brother stumbleth, or is offended, or is made weak.

22. Hast thou faith? have it to thyself before God. Happy is he that condemneth not himself in that thing which he alloweth.

23. And he that doubteth is damned if he eat, because he eateth not of faith: for whatsoever is not of faith is sin.

heiligen Geiste.

18. Wer darin Christo dient, der ist Gott gefällig und den Menschen wert.

19. Darum laßt uns dem nachstreben, was zum Frieden dient und was zur Besserung untereinander dient.

20. Verstöre nicht um der Speise willen Gottes Werk. Es ist zwar alles rein; aber es ist nicht gut dem, der es ißt mit einem Anstoß seines Gewissens.

21. Es ist besser, du essest kein Fleisch und trinkest keinen Wein und tust nichts, daran sich dein Bruder stößt oder ärgert oder schwach wird.

22. Hast du den Glauben, so habe ihn bei dir selbst vor Gott. Selig ist, der sich selbst kein Gewissen macht in dem, was er annimmt.

23. Wer aber darüber zweifelt, und ißt doch, der ist verdammt; denn es geht nicht aus dem Glauben. Was aber nicht aus

dem Glauben geht, das ist Sünde.

15 luku

Kristittyjen tulee kantaa heikkojen vajavaisuuksia ja elää lähimmäiselleen rakentumiseksi 1 – 4, olla keskenään yksimielisiä 5, 6 ja hoivata toinen toistansa, niin kuin Kristus on ottanut hoivaansa sekä juutalaiset että pakanat 7 – 13 Apostoli puolustaa rohkeaa kirjettään sillä, että hänen on papillisesti toimittaminen evankeliumin palvelusta pakanain seassa 14 – 16, jota hän on tehnytkin Jerusalemissa Illyrikoniin asti 17 – 21, ja tämä on estänyt häntä tulemasta Roomaan 22 Vietyään Makedonian ja Akaiian keräämän avustuksen Jerusalemiin hän aikoo matkallaan Hispaniaan käydä veljien luona Roomassa 23 – 29 ja pyytää nyt heidän esirukouksiaan 30 – 33.

1 Mutta meidän, vahvojen, tulee kantaa heikkojen vajavaisuuksia, eikä elää itsellemme mieliksi.

1. We then that are strong ought to bear the infirmities of the weak, and not to please ourselves.

1. Wir aber, die wir stark sind, sollen der Schwachen Gebrechlichkeit tragen und nicht gefallen an uns selber haben.

2 Olkoon kukin meistä lähimmäiselleen mieliksi hänen parhaaksensa, että hän rakentuisi.

2. Let every one of us please his neighbour for his good to edification.

2. Es stelle sich ein jeglicher unter uns also, daß er seinem Nächsten gefalle zum Guten, zur Besserung.

3 Sillä ei Kristuskaan elänyt itsellensä mieliksi, vaan niinkuin kirjoitettu on: "Niiden herjaukset, jotka sinua herjaavat, ovat sattuneet minuun".

3. For even Christ pleased not himself; but, as it is written, The reproaches of them that reproached thee fell on me.

3. Denn auch Christus hatte nicht an sich selber Gefallen, sondern wie geschrieben steht: "Die Schmähungen derer, die dich schmähen, sind auf mich

4 Sillä kaikki, mikä ennen on kirjoitettu, on kirjoitettu meille opiksi, että meillä kärsivällisyyden ja Raamatun lohdutuksen kautta olisi toivo.

5 Mutta kärsivällisyyden ja lohdutuksen Jumala suokoon teille, että olisitte yksimieliset keskenänne, Kristuksen

Jeesuksen mielen mukaan,

6 niin että te yksimielisesti ja yhdestä suusta ylistäisitte Jumalaa ja meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Isää.

7 Hoivatkaa sentähden toinen toistanne, niinkuin Kristuskin on teidät hoivaansa ottanut Jumalan kunniaksi.

8 Sillä minä sanon, että (Jeesus) Kristus on tullut ympärileikattujen palvelijaksi Jumalan totuuden tähden, vahvistaaksensa isille annetut lupaukset,

9 mutta että pakanat laupeuden tähden ovat ylistäneet Jumalaa,

4. For whatsoever things were written aforetime were written for our learning, that we through patience and comfort of the scriptures might have hope.

5. Now the God of patience and consolation grant you to be likeminded one toward another according to Christ Jesus:

6. That ye may with one mind and one mouth glorify God, even the Father of our Lord Jesus Christ.

7. Wherefore receive ye one another, as Christ also received us to the glory of God.

8. Now I say that Jesus Christ was a minister of the circumcision for the truth of God, to confirm the promises made unto the fathers:

9. And that the Gentiles might glorify God for his mercy; as it is

gefallen."

4. Was aber zuvor geschrieben ist, das ist uns zur Lehre geschrieben, auf daß wir durch Geduld und Trost der Schrift Hoffnung haben.

5. Der Gott aber der Geduld und des Trostes gebe euch, daß ihr einerlei gesinnt seid untereinander nach Jesu Christo,

6. auf daß ihr einmütig mit einem Munde lobet Gott und den Vater unseres HERRN Jesu Christi.

7. Darum nehmet euch untereinander auf, gleichwie euch Christus hat aufgenommen zu Gottes Liebe.

8. Ich sage aber, daß Jesus Christus sei ein Diener gewesen der Juden um der Wahrhaftigkeit willen Gottes, zu bestätigen die Verheißungen, den Vätern geschehen;

9. daß die Heiden aber Gott loben um der Barmherzigkeit

niinkuin kirjoitettu on:

"Sentähden minä ylistän sinua pakanain seassa ja veisaan kiitosta sinun nimellesi".

10 Ja vielä on sanottu:

"Riemuitkaa, te pakanat, hänen kansansa kanssa".

11 Ja taas: "Kiittäkää Herraa, kaikki pakanat, ja ylistäkööt häntä kaikki kansat".

12 Ja myös Esaias sanoo: "On tuleva lisain juurivesa, hän, joka nousee hallitsemaan pakanoita; häneen pakanat panevat toivonsa".

13 Mutta toivon Jumala täyttäköön teidät kaikella ilolla ja rauhalla uskossa, niin että teillä olisi runsas toivo Pyhän Hengen voiman kautta.

14 Veljeni, minä kyllä olen varma teistä, että te jo ilmankin olette täynnä hyvyyttä ja kaikkinaista tietoa, niin että myös kykenette neuvomaan toinen toistanne.

15 Kuitenkin olen paikka paikoin jotenkin rohkeasti teille

written, For this cause I will confess to thee among the Gentiles, and sing unto thy name.

10. And again he saith, Rejoice, ye Gentiles, with his people.

11. And again, Praise the Lord, all ye Gentiles; and laud him, all ye people.

12. And again, Esaias saith, There shall be a root of Jesse, and he that shall rise to reign over the Gentiles; in him shall the Gentiles trust.

13. Now the God of hope fill you with all joy and peace in believing, that ye may abound in hope, through the power of the Holy Ghost.

14. And I myself also am persuaded of you, my brethren, that ye also are full of goodness, filled with all knowledge, able also to admonish one another.

15. Nevertheless, brethren, I have written the more boldly unto

willen, wie geschrieben steht:

"Darum will ich dich loben unter den Heiden und deinem Namen singen."

10. Und abermals spricht er: "Freut euch, ihr Heiden, mit seinem Volk!"

11. Und abermals: "Lobt den HERRN, alle Heiden, und preiset ihn, alle Völker!"

12. Und abermals spricht Jesaja: "Es wird sein die Wurzel Jesse's, und der auferstehen wird, zu herrschen über die Heiden; auf den werden die Heiden hoffen."

13. Der Gott aber der Hoffnung erfülle euch mit aller Freude und Frieden im Glauben, daß ihr völlige Hoffnung habet durch die Kraft des heiligen Geistes.

14. Ich weiß aber gar wohl von euch, liebe Brüder, daß ihr selber voll Gütigkeit seid, erfüllt mit Erkenntnis, daß ihr euch untereinander könnet ermahnen.

15. Ich habe es aber dennoch gewagt und euch etwas wollen

kirjoittanut, uudestaan muistuttaakseni teille näitä asioita, sen armon kautta, jonka Jumala on minulle antanut 16 sitä varten, että minä olisin Jeesuksen Kristuksen palvelija pakanain keskuudessa, papillisesti toimittaakseni Jumalan evankeliumin palvelusta, niin että pakanakansoista tulisi otollinen ja Pyhässä Hengessä pyhitetty uhri.

17 Minulla on siis kerskaukseni Kristuksessa Jeesuksessa palvellessani Jumalaa;

18 sillä minä en rohkene puhua mistään muusta kuin siitä, mitä Kristus, saattaakseen pakanat kuuliaisiksi, on minun kauttani vaikuttanut sanalla ja teolla, 19 tunnustekojen ja ihmeiden voimalla, Pyhän Hengen voimalla, niin että minä Jerusalemissa ja sen ympäristöstä alkaen Illyrikoniin

you in some sort, as putting you in mind, because of the grace that is given to me of God,

16. That I should be the minister of Jesus Christ to the Gentiles, ministering the gospel of God, that the offering up of the Gentiles might be acceptable, being sanctified by the Holy Ghost.

17. I have therefore whereof I may glory through Jesus Christ in those things which pertain to God.

18. For I will not dare to speak of any of those things which Christ hath not wrought by me, to make the Gentiles obedient, by word and deed,

19. Through mighty signs and wonders, by the power of the Spirit of God; so that from Jerusalem, and round about unto Illyricum, I have fully preached

schreiben, liebe Brüder, euch zu erinnern, um der Gnade willen, die mir von Gott gegeben ist,

16. daß ich soll sein ein Diener Christi unter den Heiden, priesterlich zu warten des Evangeliums Gottes, auf daß die Heiden ein Opfer werden, Gott angenehm, geheiligt durch den heiligen Geist.

17. Darum kann ich mich rühmen in Jesus Christo, daß ich Gott diene.

18. Denn ich wollte nicht wagen, etwas zu reden, wo dasselbe Christus nicht durch mich wirkte, die Heiden zum Gehorsam zu bringen durch Wort und Werk, 19. durch Kraft der Zeichen und Wunder und durch Kraft des Geistes Gottes, also daß ich von Jerusalem an und umher bis Illyrien alles mit dem Evangelium

saakka olen suorittanut
Kristuksen evankeliumin
julistamisen,

20 ja sillä tavoin, että olen pitänyt
kunnianani olla julistamatta
evankeliumia siellä, missä
Kristuksen nimi jo on mainittu,
etten rakentaisi toisen laskemalle
perustukselle,

21 vaan niinkuin kirjoitettu on:
"Ne, joille ei ole julistettu
hänestä, saavat hänet nähdä, ja
jotka eivät ole kuulleet, ne
ymmärtävät".

22 Sentähden olenkin niin usein
ollut estetty tulemast teidän
tyköne.

23 Mutta koska minulla nyt ei
enää ole tilaa näissä
paikkakunnissa ja kun jo monta
vuotta olen halunnut tulla teidän
tyköne,

24 niin minä, jos milloin
Hispaniaan matkustan, tulen
luoksenne, sillä minä toivon
sieltä kautta matkustaessani
näkeväni teidät ja teidän

the gospel of Christ.

20. Yea, so have I strived to
preach the gospel, not where
Christ was named, lest I should
build upon another man's
foundation:

21. But as it is written, To whom
he was not spoken of, they shall
see: and they that have not
heard shall understand.

22. For which cause also I have
been much hindered from
coming to you.

23. But now having no more
place in these parts, and having
a great desire these many years
to come unto you;

24. Whensoever I take my
journey into Spain, I will come to
you: for I trust to see you in my
journey, and to be brought on my
way thitherward by you, if first I

Christi erfüllt habe

20. und mich sonderlich
geflissen, das Evangelium zu
predigen, wo Christi Name nicht
bekannt war, auf daß ich nicht
auf einen fremden Grund baute,

21. sondern wie geschrieben
steht: "Welchen ist nicht von ihm
verkündigt, die sollen's sehen,
und welche nicht gehört haben,
sollen's verstehen."

22. Das ist auch die Ursache,
warum ich vielmal verhindert
worden, zu euch zu kommen.

23. Nun ich aber nicht mehr
Raum habe in diesen Ländern,
habe aber Verlangen, zu euch zu
kommen, von vielen Jahren her,

24. so will ich zu euch kommen,
wenn ich reisen werde nach
Spanien. Denn ich hoffe, daß ich
da durchreisen und euch sehen
werde und von euch dorthin

avullanne pääsevänä sinne, kunhan ensin olen vähän saanut iloita teidän seurastanne.

25 Mutta nyt minä matkustan Jerusalemiin viemään pyhille avustusta.

26 Sillä Makedonia ja Akaia ovat halunneet kerätä yhteisen lahjan niille Jerusalemin pyhille, jotka ovat köyhyydessä.

27 Niin he ovat halunneet, ja he ovatkin sen heille velkaa; sillä jos pakanat ovat tulleet osallisiksi heidän hengellisistä aarteistaan, niin he puolestaan ovat velvolliset auttamaan heitä maallisilla.

28 Kun olen tehtäväni suorittanut ja heille tämän hedelmän perille vienyt, lähden teidän kauttanne Hispaniaan;

29 ja minä tiedän, että tullessani teidän tykönnne tulen Kristuksen evankeliumin täydellinen siunaus mukanani.

be somewhat filled with your company.

25. But now I go unto Jerusalem to minister unto the saints.

26. For it hath pleased them of Macedonia and Achaia to make a certain contribution for the poor saints which are at Jerusalem.

27. It hath pleased them verily; and their debtors they are. For if the Gentiles have been made partakers of their spiritual things, their duty is also to minister unto them in carnal things.

28. When therefore I have performed this, and have sealed to them this fruit, I will come by you into Spain.

29. And I am sure that, when I come unto you, I shall come in the fulness of the blessing of the gospel of Christ.

geleitet werden möge, so doch, daß ich zuvor mich ein wenig an euch ergötze.

25. Nun aber fahre ich hin gen Jerusalem den Heiligen zu Dienst.

26. Denn die aus Mazedonien und Achaja haben willig eine gemeinsame Steuer zusammengelegt den armen Heiligen zu Jerusalem.

27. Sie haben's willig getan, und sind auch ihre Schuldner. Denn so die Heiden sind ihrer geistlichen Güter teilhaftig geworden, ist's billig, daß sie ihnen auch in leiblichen Gütern Dienst beweisen.

28. Wenn ich nun solches ausgerichtet und ihnen diese Frucht versiegelt habe, will ich durch euch nach Spanien ziehen.

29. Ich weiß aber, wenn ich zu euch komme, daß ich mit vollem Segen des Evangeliums Christi kommen werde.

30 Mutta minä kehoitan teitä, veljet, Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta ja Hengen rakkauden kautta auttamaan minua taistelussani, rukoilemalla minun puolestani Jumalaa,
 31 että minä pelastuisin joutumasta Juudean uskottomien käsiin ja että Jerusalemia varten tuomani avustus olisi pyhille otollinen,
 32 niin että minä, jos Jumala niin tahtoo, ilolla saapuisin teidän tyköne ja virkistysisin teidän seurassanne.
 33 Rauhan Jumala olkoon kaikkien teidän kanssanne. Amen.

30. Now I beseech you, brethren, for the Lord Jesus Christ's sake, and for the love of the Spirit, that ye strive together with me in your prayers to God for me;

31. That I may be delivered from them that do not believe in Judaea; and that my service which I have for Jerusalem may be accepted of the saints;

32. That I may come unto you with joy by the will of God, and may with you be refreshed.

33. Now the God of peace be with you all. Amen.

30. Ich ermahne euch aber, liebe Brüder, durch unsern HERRN Jesus Christus und durch die Liebe des Geistes, daß ihr helfet kämpfen mit Beten für mich zu Gott,

31. auf daß ich errettet werde von den Ungläubigen in Judäa, und daß mein Dienst, den ich für Jerusalem tue, angenehm werde den Heiligen,

32. auf daß ich mit Freuden zu euch komme durch den Willen Gottes und mich mit euch erquicke.

33. Der Gott aber des Friedens sei mit euch allen! Amen.

16 luku

Paavali suosittaa Rooman kristityille Kenkreaan seurakunnan palvelijaa Foibea 1, 2 ja lähettää tervehdyksen Priskalle ja Akylaalle sekä useille muille kristityille 3 – 16, kehoittaa heitä välttämään viettelijöitä 17 – 20, lausuu Timoteukselta ja muilta heille tervehdyksen 21 – 24 ja lopettaa kirjeensä ylistäen Jumalaa 25 – 27.

1 Minä suljen teidän suosioonne

1. I commend unto you Phebe

1. Ich befehle euch aber unsere

sisaremmen Foiben, joka on Kenkreean seurakunnan palvelija,

2 että otatte hänet vastaan Herrassa, niinkuin pyhien sopii, ja autatte häntä kaikessa, missä hän teitä tarvitsee; sillä hän on ollut monelle avuksi ja myöskin minulle.

3 Tervehdys Priskalle ja Akylaalle, työkumppaneilleni Kristuksessa Jeesuksessa,

4 jotka minun henkeni puolesta ovat panneet oman kaulansa alttiiksi ja joita en ainoastaan minä kiitä, vaan myös kaikki pakanain seurakunnat,

5 ja seurakunnalle, joka kokoontuu heidän kodissansa. Tervehdys Epainetukselle, rakkaalleni, joka on Aasian ensi hedelmä Kristukselle.

6 Tervehdys Marialle, joka on nähnyt paljon vaivaa teidän tähtenne.

7 Tervehdys Andronikukselle ja Juniaalle, heimolaisilleni ja

our sister, which is a servant of the church which is at Cenchrea:

2. That ye receive her in the Lord, as becometh saints, and that ye assist her in whatsoever business she hath need of you: for she hath been a succourer of many, and of myself also.

3. Greet Priscilla and Aquila my helpers in Christ Jesus:

4. Who have for my life laid down their own necks: unto whom not only I give thanks, but also all the churches of the Gentiles.

5. Likewise greet the church that is in their house. Salute my wellbeloved Epänetus, who is the firstfruits of Achaia unto Christ.

6. Greet Mary, who bestowed much labour on us.

7. Salute Andronicus and Junia, my kinsmen, and my

Schwester Phöbe, welche ist im Dienste der Gemeinde zu Kenchreä,

2. daß ihr sie aufnehmet in dem HERRN, wie sich's ziemt den Heiligen, und tut ihr Beistand in allem Geschäfte, darin sie euer bedarf; denn sie hat auch vielen Beistand getan, auch mir selbst.

3. Grüßt die Priscilla und den Aquila, meine Gehilfen in Christo Jesu,

4. welche haben für mein Leben ihren Hals dargegeben, welchen nicht allein ich danke, sondern alle Gemeinden unter den Heiden.

5. Auch grüßet die Gemeinde in ihrem Hause. Grüßet Epänetus, meinen Lieben, welcher ist der Erstling unter denen aus Achaja in Christo.

6. Grüßet Maria, welche viel Mühe und Arbeit mit uns gehabt hat.

7. Grüßet den Andronikus und den Junias, meine Gefreundeten

vankeustovereilleni, joilla on suuri arvo apostolien joukossa ja jotka jo ennen minua ovat olleet Kristuksessa.

8 Tervehdys Ampliatukselle, rakkaalleni Herrassa.

9 Tervehdys Urbanukselle, meidän työtoverillemme Kristuksessa, ja Stakykselle, rakkaalleni.

10 Tervehdys Apelleelle, koetuksenkestäneelle Kristuksessa. Tervehdys Aristobuluksen perhekuntalaisille.

11 Tervehdys Herodionille, heimolaiselleni. Tervehdys Narkissuksen perhekuntalaisille, jotka ovat Herrassa.

12 Tervehdys Tryfainalle ja Tryfosalle, jotka ovat nähneet vaivaa Herrassa. Tervehdys Persikselle, rakkaalle sisarelle, joka on nähnyt paljon vaivaa Herrassa.

13 Tervehdys Rufukselle, valitulle Herrassa, ja hänen

fellowprisoners, who are of note among the apostles, who also were in Christ before me.

8. Greet Amplias my beloved in the Lord.

9. Salute Urbane, our helper in Christ, and Stachys my beloved.

10. Salute Apelles approved in Christ. Salute them which are of Aristobulus' household.

11. Salute Herodion my kinsman. Greet them that be of the household of Narcissus, which are in the Lord.

12. Salute Tryphena and Tryphosa, who labour in the Lord. Salute the beloved Persis, which laboured much in the Lord.

13. Salute Rufus chosen in the Lord, and his mother and mine.

und meine Mitgefangenen, welche sind berühmte Apostel und vor mir gewesen in Christo.

8. Grüßet Amplias, meinen Lieben in dem HERRN.

9. Grüßet Urban, unsern Gehilfen in Christo, und Stachys, meinen Lieben.

10. Grüßet Apelles, den Bewährten in Christo. Grüßet, die da sind von des Aristobulus Gesinde.

11. Grüßet Herodian, meinen Gefreundeten. Grüßet, die da sind von des Narzissus Gesinde in dem HERRN.

12. Grüßet die Tryphäna und die Tryphosa, welche in dem HERRN gearbeitet haben. Grüßet die Persis, meine Liebe, welch in dem HERRN viel gearbeitet hat.

13. Grüßet Rufus, den Auserwählten in dem HERRN,

äidilleen, joka on kuin äiti minullekin.

14 Tervehdys Asynkritukselle, Flegonille, Hermeelle, Patrobaalle, Hermaalle ja veljille, jotka ovat heidän kanssansa.

15 Tervehdys Filologukselle ja Julialle, Nereukselle ja hänen sisarelleen ja Olympaalle ja kaikille pyhille, jotka ovat heidän kanssansa.

16 Tervehtikää toisianne pyhällä suunannolla. Kaikki Kristuksen seurakunnat tervehtivät teitä.

17 Mutta minä kehoitan teitä, veljet, pitämään silmällä niitä, jotka saavat aikaan erimielisyyttä ja pahennusta vastoin sitä oppia, jonka te olette saaneet; vetäytykää pois heistä.

18 Sillä sellaiset eivät palvele meidän Herraamme (Jeesusta) Kristusta, vaan omaa vatsaansa, ja he pettävät suloisilla sanoilla ja kauniilla puheilla vilpittömien sydämet.

19 Onhan teidän kuuliaisuutenne

14. Salute Asyncritus, Phlegon, Hermas, Patrobas, Hermes, and the brethren which are with them.

15. Salute Philologus, and Julia, Nereus, and his sister, and Olympas, and all the saints which are with them.

16. Salute one another with an holy kiss. The churches of Christ salute you.

17. Now I beseech you, brethren, mark them which cause divisions and offences contrary to the doctrine which ye have learned; and avoid them.

18. For they that are such serve not our Lord Jesus Christ, but their own belly; and by good words and fair speeches deceive the hearts of the simple.

19. For your obedience is come

und seine und meine Mutter.

14. Grüßet Asynkritus, Phlegon, Hermas, Patrobas, Hermes und die Brüder bei ihnen.

15. Grüßet Philologus und die Julia, Nereus und seine Schwester und Olympas und alle Heiligen bei ihnen.

16. Grüßet euch untereinander mit dem heiligen Kuß. Es grüßen euch die Gemeinden Christi.

17. Ich ermahne euch aber, liebe Brüder, daß ihr achtet auf die, die da Zertrennung und Ärger anrichten neben der Lehre, die ihr gelernt habt, und weichet von ihnen.

18. Denn solche dienen nicht dem HERRN Jesus Christus, sondern ihrem Bauche; und durch süße Worte und prächtige Reden verführen sie unschuldige Herzen.

19. Denn euer Gehorsam ist bei

tullut kaikkien tietoon; sentähden minä iloitsen teistä, mutta minä tahtoisin teidän olevan viisaita hyvään, mutta taitamattomia pahaan.

20 Ja rauhan Jumala on pian musertava saatanan teidän jalkojenne alle. Herramme Jeesuksen armo olkoon teidän kanssanne.

21 Teitä tervehtivät Timoteus, minun työtoverini, ja heimolaiseni Lukius, Jaason ja Soosipater.

22 Minä Tertius, joka olen kirjoittanut tämän kirjeen, sanon teille tervehdysten Herrassa.

23 Gaius, minun ja koko seurakunnan majanantaja, tervehtii teitä. Erastus, kaupungin rahainhoitaja, ja veli Kvartus tervehtivät teitä.

24 Herramme Jeesuksen Kristuksen armo olkoon teidän kanssanne. Amen.

25 Mutta hänen, joka voi teitä vahvistaa minun evankeliumini ja

abroad unto all men. I am glad therefore on your behalf: but yet I would have you wise unto that which is good, and simple concerning evil.

20. And the God of peace shall bruise Satan under your feet shortly. The grace of our Lord Jesus Christ be with you. Amen.

21. Timotheus my workfellow, and Lucius, and Jason, and Sosipater, my kinsmen, salute you.

22. I Tertius, who wrote this epistle, salute you in the Lord.

23. Gaius mine host, and of the whole church, saluteth you. Erastus the chamberlain of the city saluteth you, and Quartus a brother.

24. The grace of our Lord Jesus Christ be with you all. Amen.

25. Now to him that is of power to stablish you according to my

jedermann kund geworden. Derhalben freue ich mich über euch; ich will aber, daß ihr weise seid zum Guten, aber einfältig zum Bösen.

20. Aber der Gott des Friedens zertrete den Satan unter eure Füße in kurzem. Die Gnade unsers HERRN Jesu Christi sei mit euch!

21. Es grüßen euch Timotheus, mein Gehilfe, und Luzius und Jason und Sosipater, meine Gefreundeten.

22. Ich, Tertius, grüße euch, der ich diesen Brief geschrieben habe, in dem HERRN.

23. Es grüßt euch Gajus, mein und der ganzen Gemeinde Wirt. Es grüßt euch Erastus, der Stadt Rentmeister, und Quartus, der Bruder.

24. Die Gnade unsers HERRN Jesus Christus sei mit euch allen! Amen.

25. Dem aber, der euch stärken kann laut meines Evangeliums

Jeesuksen Kristuksen saarnan mukaan, sen ilmoitetun salaisuuden mukaan, joka kautta ikuisten aikojen on ollut ilmoittamatta,
 26 mutta joka nyt on julkisaatettu ja profeetallisten kirjoitusten kautta iankaikkisen Jumalan käskystä tiettäväksi tehty kaikille kansoille uskon kuuliaisuuden aikaansaamiseksi,
 27 Jumalan, ainoan viisaan, olkoon kunnia Jeesuksen Kristuksen kautta, aina ja iankaikkisesti. Amen.

gospel, and the preaching of Jesus Christ, according to the revelation of the mystery, which was kept secret since the world began,
 26. But now is made manifest, and by the scriptures of the prophets, according to the commandment of the everlasting God, made known to all nations for the obedience of faith:
 27. To God only wise, be glory through Jesus Christ for ever. Amen.

und der Predigt von Jesu Christo, durch welche das Geheimnis offenbart ist, das von der Welt her verschwiegen gewesen ist,
 26. nun aber offenbart, auch kundgemacht durch der Propheten Schriften nach Befehl des ewigen Gottes, den Gehorsam des Glaubens aufzurichten unter allen Heiden:
 27. demselben Gott, der allein weise ist, sei Ehre durch Jesum Christum in Ewigkeit! Amen.

PAAVALIN ENSIMMÄINEN KIRJE KORINTTOLAISILLE

1 luku

Apostoli toivottaa Korinton kristityille Jumalan armoa ja rauhaa 1 – 3, kiittää Jumalaa hänen armostaan heitä kohtaan 4 – 9, kehoittaa yksimielisyyteen ja nuhtelee heitä puolueriidoista 10 – 16 Evankeliumin sana ristiinnaulitusta Kristuksesta on tämän maailman viisaille hullutus, mutta kutsutuille se on Jumalan voima ja viisaus pelastukseksi 17 – 25 Jumala on valinnut maailman halvat, ettei kukaan kerskaisi 26 – 31.

1 Paavali, Kristuksen Jeesuksen

1. Paul, called to be an apostle

1. Paulus, berufen zum Apostel

kutsuttu apostoli Jumalan tahdosta, ja veli Soostenes 2 Korintossa olevalle Jumalan seurakunnalle, Kristuksessa Jeesuksessa pyhitetyille, jotka ovat kutsutut ja pyhät, ynnä kaikille, jotka avuksi huutavat meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimeä kaikissa paikkakunnissa, niin omissaan kuin meidänkin.

3 Armo teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta!

4 Minä kiitän Jumalaani aina teidän tähtenne siitä Jumalan armosta, joka on annettu teille Kristuksessa Jeesuksessa, 5 että kaikessa olette rikastuneet hänessä, kaikessa puheessa ja kaikessa tiedossa, 6 sen mukaan kuin todistus Kristuksesta on teissä vahvistettu,

7 niin ettei teiltä mitään puutu missään armolahjassa, teidän

of Jesus Christ through the will of God, and Sosthenes our brother, 2. Unto the church of God which is at Corinth, to them that are sanctified in Christ Jesus, called to be saints, with all that in every place call upon the name of Jesus Christ our Lord, both theirs and ours:

3. Grace be unto you, and peace, from God our Father, and from the Lord Jesus Christ.

4. I thank my God always on your behalf, for the grace of God which is given you by Jesus Christ;

5. That in every thing ye are enriched by him, in all utterance, and in all knowledge;

6. Even as the testimony of Christ was confirmed in you:

7. So that ye come behind in no gift; waiting for the coming of our

Jesu Christi durch den Willen Gottes, und Bruder Sosthenes 2. der Gemeinde zu Corinth, den Geheiligten in Christo Jesu, den berufenen Heiligen samt allen denen, die anrufen den Namen unsers HERRN Jesu Christi an allen ihren und unsern Orten:

3. Gnade sei mit euch und Friede von Gott, unserm Vater, und dem HERRN Jesus Christus!

4. Ich danke meinem Gott allezeit eurethalben für die Gnade Gottes, die euch gegeben ist in Christo Jesu,

5. daß ihr seid durch ihn an allen Stücken reich gemacht, an aller Lehre und in aller Erkenntnis;

6. wie denn die Predigt von Christus in euch kräftig geworden ist,

7. also daß ihr keinen Mangel habt an irgend einer Gabe und

odottaessanne meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen ilmestystä.

8 Hän on myös vahvistava teitä loppuun asti, niin että te olette nuhteettomat meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen päivänä.

9 Jumala on uskollinen, hän, jonka kautta te olette kutsutut hänen Poikansa Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme, yhteyteen.

10 Mutta minä kehoitan teitä, veljet, meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimeen, että kaikki olisitte puheessa yksimieliset ettekä suvaitsisi riitaisuuksia keskuudessanne, vaan pysyisitte sovinnossa ja teillä olisi sama mieli ja sama ajatus.

11 Sillä Kloen perheväeltä olen saanut teistä kuulla, veljeni, että teillä on riitoja keskuudessanne.

12 Tarkoitan sitä, että yksi teistä

Lord Jesus Christ:

8. Who shall also confirm you unto the end, that ye may be blameless in the day of our Lord Jesus Christ.

9. God is faithful, by whom ye were called unto the fellowship of his Son Jesus Christ our Lord.

10. Now I beseech you, brethren, by the name of our Lord Jesus Christ, that ye all speak the same thing, and that there be no divisions among you; but that ye be perfectly joined together in the same mind and in the same judgment.

11. For it hath been declared unto me of you, my brethren, by them which are of the house of Chloe, that there are contentions among you.

12. Now this I say, that every

wartet nur auf die Offenbarung unsers HERRN Jesu Christi,

8. welcher auch wird euch fest erhalten bis ans Ende, daß ihr unsträflich seid auf den Tag unsers HERRN Jesu Christi.

9. Denn Gott ist treu, durch welchen ihr berufen seid zur Gemeinschaft seines Sohnes Jesu Christi, unsers HERRN.

10. Ich ermahne euch aber, liebe Brüder, durch den Namen unsers HERRN Jesu Christi, daß ihr allzumal einerlei Rede führt und lasset nicht Spaltungen unter euch sein, sondern haltet fest aneinander in einem Sinne und in einerlei Meinung.

11. Denn es ist vor mich gekommen, liebe Brüder, durch die aus Chloes Gesinde von euch, daß Zank unter euch sei.

12. Ich sage aber davon, daß

sanoo: "Minä olen Paavalin puolta", toinen: "Minä Apolloksen", joku taas: "Minä Keefaan", joku vielä: "Minä Kristuksen".

13 Onko Kristus jaettu? Ei kaiketi Paavali ole ristiinnaulittu teidän edestänne? Vai oletteko te kastetut Paavalin nimeen?

14 Minä kiitän Jumalaa, etten ole kastanut teistä ketään muita kuin Krispuksen ja Gaiuksen, 15 niin ettei kukaan saata sanoa, että te olette minun nimeeni kastetut.

16 Kastoinhan tosin Stefanaankin perhekunnan; sitten en tiedä, olenko ketään muuta kastanut.

17 Sillä Kristus ei lähettänyt minua kastamaan, vaan evankeliumia julistamaan — ei puheen viisaudella, ettei Kristuksen risti menisi mitättömäksi.

18 Sillä sana rististä on hullutus niille, jotka kadotukseen joutuvat,

one of you saith, I am of Paul; and I of Apollos; and I of Cephas; and I of Christ.

13. Is Christ divided? was Paul crucified for you? or were ye baptized in the name of Paul?

14. I thank God that I baptized none of you, but Crispus and Gaius;

15. Lest any should say that I had baptized in mine own name.

16. And I baptized also the household of Stephanas: besides, I know not whether I baptized any other.

17. For Christ sent me not to baptize, but to preach the gospel: not with wisdom of words, lest the cross of Christ should be made of none effect.

18. For the preaching of the cross is to them that perish

unter euch einer spricht: Ich bin paulisch, der andere: Ich bin apollisch, der dritte: Ich bin kephisch, der vierte; Ich bin christisch.

13. Wie? Ist Christus nun zertrennt? Ist denn Paulus für euch gekreuzigt? Oder seid ihr auf des Paulus Namen getauft?

14. Ich danke Gott, daß ich niemand unter euch getauft habe außer Krispus und Gajus, 15. daß nicht jemand sagen möge, ich hätte auf meinen Namen getauft.

16. Ich habe aber auch getauft des Stephanas Hausgesinde; weiter weiß ich nicht, ob ich etliche andere getauft habe.

17. Denn Christus hat mich nicht gesandt, zu taufen, sondern das Evangelium zu predigen, nicht mit klugen Worten, auf daß nicht das Kreuz Christi zunichte werde.

18. Denn das Wort vom Kreuz ist eine Torheit denen, die verloren

mutta meille, jotka pelastumme, se on Jumalan voima.

19 Onhan kirjoitettu: "Minä hävitän viisasten viisauden, ja ymmärtäväisten ymmärryksen minä teen mitättömäksi".

20 Missä ovat viisaat? Missä kirjanoppineet? Missä tämän maailman älyniekat? Eikö Jumala ole tehnyt maailman viisautta hullutukseksi?

21 Sillä kun, Jumalan viisaudesta, maailma ei oppinut viisauden avulla tuntemaan Jumalaa, niin Jumala näki hyväksi saarnauttamansa hullutuksen kautta pelastaa ne, jotka uskovat,

22 koskapa juutalaiset vaativat tunnustekoja ja kreikkalaiset etsivät viisautta,

23 me taas saarnaamme ristiinnaulittua Kristusta, joka on juutalaisille pahennus ja pakanoille hullutus,

24 mutta joka niille, jotka ovat

foolishness; but unto us which are saved it is the power of God.

19. For it is written, I will destroy the wisdom of the wise, and will bring to nothing the understanding of the prudent.

20. Where is the wise? where is the scribe? where is the disputer of this world? hath not God made foolish the wisdom of this world?

21. For after that in the wisdom of God the world by wisdom knew not God, it pleased God by the foolishness of preaching to save them that believe.

22. For the Jews require a sign, and the Greeks seek after wisdom:

23. But we preach Christ crucified, unto the Jews a stumblingblock, and unto the Greeks foolishness;

24. But unto them which are

werden; uns aber, die wir selig werden ist's eine Gotteskraft.

19. Denn es steht geschrieben: "Ich will zunichte machen die Weisheit der Weisen, und den Verstand der Verständigen will ich verwerfen."

20. Wo sind die Klugen? Wo sind die Schriftgelehrten? Wo sind die Weltweisen? Hat nicht Gott die Weisheit dieser Welt zur Torheit gemacht?

21. Denn dieweil die Welt durch ihre Weisheit Gott in seiner Weisheit nicht erkannte, gefiel es Gott wohl, durch törichte Predigt selig zu machen die, so daran glauben.

22. Sintemal die Juden Zeichen fordern und die Griechen nach Weisheit fragen,

23. wir aber predigen den gekreuzigten Christus, den Juden ein Ärgernis und den Griechen eine Torheit;

24. denen aber, die berufen sind,

kutsutut, olkootpa juutalaisia tai kreikkalaisia, on Kristus, Jumalan voima ja Jumalan viisaus.

25 Sillä Jumalan hulluus on viisaampi kuin ihmiset, ja Jumalan heikkous on väkevämpi kuin ihmiset.

26 Sillä katsokaa, veljet, omaa kutsumistanne: ei ole monta inhimillisesti viisasta, ei monta mahtavaa, ei monta jalosukuista,

27 vaan sen, mikä on hulluutta maailmalle, sen Jumala valitsi saattaaksensa viisaat häpeään, ja sen, mikä on heikkoa maailmassa, sen Jumala valitsi saattaaksensa sen, mikä väkevää on, häpeään,

28 ja sen, mikä maailmassa on halpasukuista ja halveksittua, sen Jumala valitsi, sen, joka ei mitään ole, tehdäksensä mitättömäksi sen, joka jotakin on,

29 ettei mikään liha voisi kerskata Jumalan edessä.

called, both Jews and Greeks, Christ the power of God, and the wisdom of God.

25. Because the foolishness of God is wiser than men; and the weakness of God is stronger than men.

26. For ye see your calling, brethren, how that not many wise men after the flesh, not many mighty, not many noble, are called:

27. But God hath chosen the foolish things of the world to confound the wise; and God hath chosen the weak things of the world to confound the things which are mighty;

28. And base things of the world, and things which are despised, hath God chosen, yea, and things which are not, to bring to nought things that are:

29. That no flesh should glory in his presence.

Juden und Griechen, predigen wir Christum, göttliche Kraft und göttliche Weisheit.

25. Denn die göttliche Torheit ist weiser, als die Menschen sind; und die göttliche Schwachheit ist stärker, als die Menschen sind.

26. Sehet an, liebe Brüder, eure Berufung: nicht viel Weise nach dem Fleisch, nicht viel Gewaltige, nicht viel Edle sind berufen.

27. Sondern was töricht ist vor der Welt, das hat Gott erwählt, daß er die Weisen zu Schanden mache; und was schwach ist vor der Welt, das hat Gott erwählt, daß er zu Schanden mache, was stark ist;

28. und das Unedle vor der Welt und das Verachtete hat Gott erwählt, und das da nichts ist, daß er zunichte mache, was etwas ist,

29. auf daß sich vor ihm kein Fleisch rühme.

30 Mutta hänestä on teidän olemisenne Kristuksessa Jeesuksessa, joka on tullut meille viisaudeksi Jumalalta ja vanhurskaudeksi ja pyhitykseksi ja lunastukseksi,
31 että kävisi, niinkuin kirjoitettu on: "Joka kerskaa, sen kerskauksena olkoon Herra".

30. But of him are ye in Christ Jesus, who of God is made unto us wisdom, and righteousness, and sanctification, and redemption:

31. That, according as it is written, He that glorieth, let him glory in the Lord.

30. Von ihm kommt auch ihr her in Christo Jesu, welcher uns gemacht ist von Gott zur Weisheit und zur Gerechtigkeit und zur Heiligung und zur Erlösung,
31. auf daß (wie geschrieben steht), "wer sich rühmt, der rühme sich des HERRN!"

2 luku

Paavali sanoo heikkoudessa ja pelossa julistaneensa ristiinnaulittua Kristusta eikä tehneensä sitä ihmisviisauden sanoilla, vaan Hengen voimassa 1 – 5 Evankeliumi on Jumalan viisaus, salattu maailman viisailta, mutta Pyhän Hengen ilmoittama hengellisille 6 – 16.

1 Niinpä, kun minä tulin teidän tyköne, veljet, en tullut puheen tai viisauden loistolla teille Jumalan todistusta julistamaan.

1. And I, brethren, when I came to you, came not with excellency of speech or of wisdom, declaring unto you the testimony of God.

1. Und ich, liebe Brüder, da ich zu euch kam, kam ich nicht mit hohen Worten oder hoher Weisheit, euch zu verkündigen die göttliche Predigt.

2 Sillä minä olin päättänyt olla teidän tykönänne tuntematta mitään muuta paitsi Jeesuksen Kristuksen, ja hänet ristiinnaulittuna.

2. For I determined not to know any thing among you, save Jesus Christ, and him crucified.

2. Denn ich hielt mich nicht dafür, daß ich etwas wüßte unter euch, als allein Jesum Christum, den Gekreuzigten.

3 Ja ollessani teidän tykönänne minä olin heikkouden vallassa ja pelossa ja suuressa vavistuksessa,

4 ja minun puheeni ja saarnani ei ollut kiehtovia viisauden sanoja, vaan Hengen ja voiman osoittamista,

5 ettei teidän uskonne perustuisi ihmisten viisauteen, vaan Jumalan voimaan.

6 Kuitenkin me puhumme viisautta täydellisten seurassa, mutta emme tämän maailman viisautta emmekä tämän maailman valtiasten, jotka kukistuvat,

7 vaan me puhumme salattua Jumalan viisautta, sitä kätkettyä, jonka Jumala on edeltämäärännyt ennen maailmanaikoja meidän kirkkaudeksemme,

8 sitä, jota ei kukaan tämän maailman valtiaista ole tuntenut — sillä jos he olisivat sen

3. And I was with you in weakness, and in fear, and in much trembling.

4. And my speech and my preaching was not with enticing words of man's wisdom, but in demonstration of the Spirit and of power:

5. That your faith should not stand in the wisdom of men, but in the power of God.

6. Howbeit we speak wisdom among them that are perfect: yet not the wisdom of this world, nor of the princes of this world, that come to nought:

7. But we speak the wisdom of God in a mystery, even the hidden wisdom, which God ordained before the world unto our glory:

8. Which none of the princes of this world knew: for had they known it, they would not have

3. Und ich war bei euch mit Schwachheit und mit Furcht und mit großem Zittern;

4. und mein Wort und meine Predigt war nicht in vernünftigen Reden menschlicher Weisheit, sondern in Beweisung des Geistes und der Kraft,

5. auf daß euer Glaube bestehe nicht auf Menschenweisheit, sondern auf Gottes Kraft.

6. Wovon wir aber reden, das ist dennoch Weisheit bei den Vollkommenen; nicht eine Weisheit dieser Welt, auch nicht der Obersten dieser Welt, welche vergehen.

7. Sondern wir reden von der heimlichen, verborgenen Weisheit Gottes, welche Gott verordnet hat vor der Welt zu unsrer Herrlichkeit,

8. welche keiner von den Obersten dieser Welt erkannt hat; denn so sie die erkannt

tunteneet, eivät he olisi
kirkkauden Herraa
ristiinnaulinneet,

9 vaan niinkuin kirjoitettu on:
"mitä silmä ei ole nähnyt eikä
korva kuullut, mikä ei ole ihmisen
sydämeen noussut ja minkä
Jumala on valmistanut niille,
jotka häntä rakastavat".

10 Mutta meille Jumala on sen
ilmoittanut Henkensä kautta, sillä
Henki tutkii kaikki, Jumalan
syvyydetkin.

11 Sillä kuka ihminen tietää, mitä
ihmisessä on, paitsi ihmisen
henki, joka hänessä on? Samoin
ei myös kukaan tiedä, mitä
Jumalassa on, paitsi Jumalan
Henki.

12 Mutta me emme ole saaneet
maailman henkeä, vaan sen
Hengen, joka on Jumalasta, että
tietäisimme, mitä Jumala on
meille lahjoittanut;

13 ja siitä me myös puhumme,
emme inhimillisen viisauden

crucified the Lord of glory.

9. But as it is written, Eye hath
not seen, nor ear heard, neither
have entered into the heart of
man, the things which God hath
prepared for them that love him.

10. But God hath revealed them
unto us by his Spirit: for the Spirit
searcheth all things, yea, the
deep things of God.

11. For what man knoweth the
things of a man, save the spirit of
man which is in him? even so the
things of God knoweth no man,
but the Spirit of God.

12. Now we have received, not
the spirit of the world, but the
spirit which is of God; that we
might know the things that are
freely given to us of God.

13. Which things also we speak,
not in the words which man's

hätten, hätten sie den HERRN
der Herrlichkeit nicht gekreuzigt.

9. Sondern wie geschrieben
steht: "Was kein Auge gesehen
hat und kein Ohr gehört hat und
in keines Menschen Herz
gekommen ist, was Gott bereitet
hat denen, die ihn lieben."

10. Uns aber hat es Gott
offenbart durch seinen Geist;
denn der Geist erforscht alle
Dinge, auch die Tiefen der
Gottheit.

11. Denn welcher Mensch weiß,
was im Menschen ist, als der
Geist des Menschen, der in ihm
ist? Also auch weiß niemand,
was in Gott ist, als der Geist
Gottes.

12. Wir aber haben nicht
empfangen den Geist der Welt,
sondern den Geist aus Gott, daß
wir wissen können, was uns von
Gott gegeben ist;

13. welches wir auch reden,
nicht mit Worten, welche

opettamalla sanoilla, vaan Hengen opettamalla, selittäen hengelliset hengellisesti.

wisdom teacheth, but which the Holy Ghost teacheth; comparing spiritual things with spiritual.

menschliche Weisheit lehren kann, sondern mit Worten, die der heilige Geist lehrt, und richten geistliche Sachen geistlich.

14 Mutta luonnollinen ihminen ei ota vastaan sitä, mikä Jumalan Hengen on; sillä se on hänelle hullutus, eikä hän voi sitä ymmärtää, koska se on tutkisteltava hengellisesti.

14. But the natural man receiveth not the things of the Spirit of God: for they are foolishness unto him: neither can he know them, because they are spiritually discerned.

14. Der natürliche Mensch aber vernimmt nichts vom Geist Gottes; es ist ihm eine Torheit, und er kann es nicht erkennen; denn es muß geistlich gerichtet sein.

15 Hengellinen ihminen sitä vastoin tutkistelee kaiken, mutta häntä itseään ei kukaan kykene tutkistelemaan.

15. But he that is spiritual judgeth all things, yet he himself is judged of no man.

15. Der geistliche aber richtet alles, und wird von niemand gerichtet.

16 Sillä: "kuka on tullut tuntemaan Herran mielen, niin että voisi neuvoa häntä?" Mutta meillä on Kristuksen mieli.

16. For who hath known the mind of the Lord, that he may instruct him? But we have the mind of Christ.

16. Denn "wer hat des HERRN Sinn erkannt, oder wer will ihn unterweisen?" Wir aber haben Christi Sinn.

3 luku

Korinttolaiset ovat vielä lihallisia, koska riippuvat eri opettajissa 1 – 4, jotka ovat vain palvelijoita 5 – 9; mutta perustus on Kristus, jolle jokaisen on rakennettava pelastuaksensa 10 – 15 Apostoli varoittaa rakentajia turmelemasta Jumalan temppeliä, ylpeilemästä maailman viisaudella ja kehoittaa vapautumaan ihmisistä 16 – 23.

1 Niinpä, veljet, minun ei käynyt puhuminen teille niinkuin hengellisille, vaan niinkuin lihallisille, niinkuin pienille lapsille Kristuksessa.

2 Maitoa minä juotin teille, en antanut ruokaa, sillä sitä ette silloin sietäneet, ettekä vielä nytkään siedä;

3 olettehan vielä lihallisia. Sillä kun keskuudessanne on kateutta ja riitaa (ja erimielisyyttä), ettekö silloin ole lihallisia ja vaella ihmisten tavoin?

4 Kun toinen sanoo: "Minä olen Paavalin puolta", ja toinen: "Minä olen Apollosen", ettekö silloin ole niinkuin ihmiset ainakin?

5 Mikä Apollos sitten on? Ja mikä Paavali on? Palvelijoita, joiden kautta te olette tulleet uskoviksi, palvelijoita sen kykynsä mukaan, minkä Herra on heille kullekin antanut.

6 Minä istutin, Apollos kasteli, mutta Jumala on antanut kasvun.

1. And I, brethren, could not speak unto you as unto spiritual, but as unto carnal, even as unto babes in Christ.

2. I have fed you with milk, and not with meat: for hitherto ye were not able to bear it, neither yet now are ye able.

3. For ye are yet carnal: for whereas there is among you envying, and strife, and divisions, are ye not carnal, and walk as men?

4. For while one saith, I am of Paul; and another, I am of Apollos; are ye not carnal?

5. Who then is Paul, and who is Apollos, but ministers by whom ye believed, even as the Lord gave to every man?

6. I have planted, Apollos watered; but God gave the

1. Und ich, liebe Brüder, konnte nicht mit euch reden als mit Geistlichen, sondern als mit Fleischlichen, wie mit jungen Kindern in Christo.

2. Milch habe ich euch zu trinken gegeben, und nicht Speise; denn ihr konntet noch nicht. Auch könnt ihr jetzt noch nicht,

3. dieweil ihr noch fleischlich seid. Denn sintemal Eifer und Zank und Zwietracht unter euch sind, seid ihr nicht fleischlich und wandelt nach menschlicher Weise?

4. Denn so einer sagt ich bin paulisch, der andere aber: Ich bin apollisch, seid ihr nicht fleischlich?

5. Wer ist nun Paulus? Wer ist Apollos? Diener sind sie, durch welche ihr seid gläubig geworden, und das, wie der HERR einem jeglichen gegeben hat.

6. Ich habe gepflanzt, Apollos hat begossen; aber Gott hat das

7 Niin ei siis istuttaja ole mitään, eikä kastelijakaan, vaan Jumala, joka kasvun antaa.

8 Mutta istuttaja ja kastelija ovat yhtä; kuitenkin on kumpikin saava oman palkkansa oman työnsä mukaan.

9 Sillä me olemme Jumalan työtovereita; te olette Jumalan viljelysmaa, olette Jumalan rakennus.

10 Sen Jumalan armon mukaan, joka on minulle annettu, minä olen taitavan rakentajan tavoin pannut perustuksen, ja toinen sille rakentaa, mutta katsokoon kukin, kuinka hän sille rakentaa.

11 Sillä muuta perustusta ei kukaan voi panna, kuin mikä pantu on, ja se on Jeesus Kristus.

12 Mutta jos joku rakentaa tälle perustukselle, rakensipa kullasta,

increase.

7. So then neither is he that planteth any thing, neither he that watereth; but God that giveth the increase.

8. Now he that planteth and he that watereth are one: and every man shall receive his own reward according to his own labour.

9. For we are labourers together with God: ye are God's husbandry, ye are God's building.

10. According to the grace of God which is given unto me, as a wise masterbuilder, I have laid the foundation, and another buildeth thereon. But let every man take heed how he buildeth thereupon.

11. For other foundation can no man lay than that is laid, which is Jesus Christ.

12. Now if any man build upon this foundation gold, silver,

Gedeihen gegeben.

7. So ist nun weder der da pflanzt noch der da begießt, etwas, sondern Gott, der das Gedeihen gibt.

8. Der aber pflanzt und der da begießt, ist einer wie der andere. Ein jeglicher aber wird seinen Lohn empfangen nach seiner Arbeit.

9. Denn wir sind Gottes Mitarbeiter; ihr seid Gottes Ackerwerk und Gottes Bau.

10. Ich nach Gottes Gnade, die mir gegeben ist, habe den Grund gelegt als weiser Baumeister; ein anderer baut darauf. Ein jeglicher aber sehe zu, wie er darauf baue.

11. Einen anderen Grund kann niemand legen außer dem, der gelegt ist, welcher ist Jesus Christus.

12. So aber jemand auf diesen Grund baut Gold, Silber, edle

hopeasta, jalokivistä, puusta, heinistä tai oljista,
13 niin kunkin teko on tuleva näkyviin; sillä sen on saattava ilmi se päivä, joka tulessa ilmestyy, ja tuli on koetteleva, minkälainen kunkin teko on.

14 Jos jonkun tekemä rakennus kestää, on hän saava palkan;

15 mutta jos jonkun tekemä palaa, joutuu hän vahinkoon; mutta hän itse on pelastuva, kuitenkin ikäänkuin tulen läpi.

16 Ettekö tiedä, että te olette Jumalan temppeli ja että Jumalan Henki asuu teissä?

17 Jos joku turmelee Jumalan temppelin, on Jumala turmeleva hänet; sillä Jumalan temppeli on pyhä, ja sellaisia te olette.

18 Älköön kukaan pettäkö itseään. Jos joku teidän joukossanne luulee olevansa viisas tässä maailmassa, tulkoon

precious stones, wood, hay, stubble;

13. Every man's work shall be made manifest: for the day shall declare it, because it shall be revealed by fire; and the fire shall try every man's work of what sort it is.

14. If any man's work abide which he hath built thereupon, he shall receive a reward.

15. If any man's work shall be burned, he shall suffer loss: but he himself shall be saved; yet so as by fire.

16. Know ye not that ye are the temple of God, and that the Spirit of God dwelleth in you?

17. If any man defile the temple of God, him shall God destroy; for the temple of God is holy, which temple ye are.

18. Let no man deceive himself. If any man among you seemeth to be wise in this world, let him become a fool, that he may be

Steine, Holz, Heu, Stoppeln,

13. so wird eines jeglichen Werk offenbar werden: der Tag wird's klar machen. Denn es wird durchs Feuer offenbar werden; und welcherlei eines jeglichen Werk sei, wird das Feuer bewähren.

14. Wird jemandes Werk bleiben, das er darauf gebaut hat, so wird er Lohn empfangen.

15. Wird aber jemandes Werk verbrennen, so wird er Schaden leiden; er selbst aber wird selig werden, so doch durchs Feuer.

16. Wisset ihr nicht, daß ihr Gottes Tempel seid und der Geist Gottes in euch wohnt?

17. So jemand den Tempel Gottes verderbt, den wird Gott verderben; denn der Tempel Gottes ist heilig, der seid ihr.

18. Niemand betrüge sich selbst. Welcher sich unter euch dünkt wise zu sein, der werde ein Narr in dieser Welt, daß er möge

hän tyhmäksi, että hänestä tulisi viisas.	wise.	weise sein.
19 Sillä tämän maailman viisaus on hullutus Jumalan silmissä. Sillä kirjoitettu on: "Hän vangitsee viisaat heidän viekkauteensa";	19. For the wisdom of this world is foolishness with God. For it is written, He taketh the wise in their own craftiness.	19. Denn dieser Welt Weisheit ist Torheit bei Gott. Denn es steht geschrieben: "Die Weisen erhascht er in ihrer Klugheit."
20 ja vielä: "Herra tuntee viisasten ajatukset, hän tietää ne turhiksi".	20. And again, The Lord knoweth the thoughts of the wise, that they are vain.	20. Und abermals: "Der HERR weiß der Weisen Gedanken, daß sie eitel sind."
21 Älköön siis kukaan kerskatko ihmisistä; sillä kaikki on teidän,	21. Therefore let no man glory in men. For all things are yours;	21. Darum rühme sich niemand eines Menschen. Es ist alles euer:
22 teidän on Paavali ja Apollos ja Keefas, teidän on maailma ja elämä ja kuolema, nykyiset ja tulevaiset, kaikki on teidän.	22. Whether Paul, or Apollos, or Cephas, or the world, or life, or death, or things present, or things to come; all are yours;	22. es sei Paulus oder Apollos, es sei Kephass oder die Welt, es sei das Leben oder der Tod, es sei das Gegenwärtige oder das Zukünftige, alles ist euer;
23 Mutta te olette Kristuksen, ja Kristus on Jumalan.	23. And ye are Christ's; and Christ is God's.	23. ihr aber seid Christi, Christus aber ist Gottes.

4 luku

Apostoli näyttää, että opettajat ovat Jumalan salaisuuksien huoneenhaltijoita ja ainoastaan Herran tuomittavia 1 – 5, nuhtelee korinttolaisia heidän kopeudesta ja asettaa sen rinnalle oman vaivan – ja pilkanalaisuutensa 6 – 13, kehoittaa heitä ottamaan hänet esikuvakseen ja lupaa pian tulla heidän

tykönsä 14 – 21.

1 Niin pitäköön jokainen meitä Kristuksen käskyläisinä ja Jumalan salaisuuksien huoneenhaltijoina.

2 Sitä tässä huoneenhaltijoilta ennen muuta vaaditaan, että heidät havaitaan uskollisiksi.

3 Mutta siitä minä hyvin vähän välitän, että te minua tuomitsette tai joku inhimillinen oikeus; en minä itsekään tuomitse itseäni,

4 sillä ei minulla ole mitään tunnollani, mutta en minä silti ole vanhurskautettu, vaan minun tuomitsijani on Herra.

5 Älkää sentähden lausuko mitään tuomiota, ennenkuin aika on, ennenkuin Herra tulee, joka myös on saattava valoon pimeyden kätköt ja tuova ilmi sydänten aivoitukset; ja silloin kukin saa kiitöksensä Jumalalta.

1. Let a man so account of us, as of the ministers of Christ, and stewards of the mysteries of God.

2. Moreover it is required in stewards, that a man be found faithful.

3. But with me it is a very small thing that I should be judged of you, or of man's judgment: yea, I judge not mine own self.

4. For I know nothing by myself; yet am I not hereby justified: but he that judgeth me is the Lord.

5. Therefore judge nothing before the time, until the Lord come, who both will bring to light the hidden things of darkness, and will make manifest the counsels of the hearts: and then shall every man have praise of God.

1. Dafür halte uns jedermann: für Christi Diener und Haushalter über Gottes Geheimnisse.

2. Nun sucht man nicht mehr an den Haushaltern, denn daß sie treu erfunden werden.

3. Mir aber ist's ein Geringes, daß ich von euch gerichtet werde oder von einem menschlichen Tage; auch richte ich mich selbst nicht.

4. Denn ich bin mir nichts bewußt, aber darin bin ich nicht gerechtfertigt; der HERR ist's aber, der mich richtet.

5. Darum richtet nicht vor der Zeit, bis der HERR komme, welcher auch wird ans Licht bringen, was im Finstern verborgen ist, und den Rat der Herzen offenbaren; alsdann wird einem jeglichen von Gott Lob widerfahren.

6 Tämän olen, veljet, sovittanut itseeni ja Apollockseen, teidän tähtenne, että meistä oppisitte tämän: "Ei yli sen, mikä kirjoitettu on", ettette pöyhkeillen asettuisi mikä minkin puolelle toista vastaan.

7 Sillä kuka antaa sinulle etusijan? Ja mitä sinulla on, jota et ole lahjaksi saanut? Mutta jos olet sen saanut, niin miksi kerskaat, ikäänkuin se ei olisi saatua?

8 Te olette jo ravitut, teistä on tullut jo rikkaita, ilman meitä teistä on tullut kuninkaita! Kunpa teistä olisikin tullut kuninkaita, niin että mekin pääsisimme kuninkaiksi teidän kanssanne!

9 Sillä minusta näyttää, että Jumala on asettanut meidät apostolit vihoviimeisiksi, ikäänkuin kuolemaan tuomituiksi; meistä on tullut kaiken maailman katseltava, sekä enkelien että ihmisten,

6. And these things, brethren, I have in a figure transferred to myself and to Apollos for your sakes; that ye might learn in us not to think of men above that which is written, that no one of you be puffed up for one against another.

7. For who maketh thee to differ from another? and what hast thou that thou didst not receive? now if thou didst receive it, why dost thou glory, as if thou hadst not received it?

8. Now ye are full, now ye are rich, ye have reigned as kings without us: and I would to God ye did reign, that we also might reign with you.

9. For I think that God hath set forth us the apostles last, as it were appointed to death: for we are made a spectacle unto the world, and to angels, and to men.

6. Solches aber, liebe Brüder, habe ich auf mich und Apollos gedeutet um euretwillen, daß ihr an uns lernet, daß niemand höher von sich halte, denn geschrieben ist, auf daß sich nicht einer wider den andern um jemandes willen aufblase.

7. Denn wer hat dich vorgezogen? Was hast du aber, daß du nicht empfangen hast? So du es aber empfangen hast, was rühmst du dich denn, als ob du es nicht empfangen hättest?

8. Ihr seid schon satt geworden, ihr seid schon reich geworden, ihr herrschet ohne uns; und wollte Gott, ihr herrschtet, auf daß auch wir mit euch herrschen möchten!

9. Ich halte aber dafür, Gott habe uns Apostel für die Allgeringsten dargestellt, als dem Tode übergeben. Denn wir sind ein Schauspiel geworden der Welt und den Engeln und den Menschen.

10 me olemme houkkia Kristuksen tähden, mutta te älykkäitä Kristuksessa, me olemme heikkoja, mutta te väkeviä; te kunnioitettuja, mutta me halveksittuja.

11 Vielä tänäkin hetkenä me kärsimme sekä nälkää että janoa, olemme alasti, meitä piestään, ja me kuljemme kodittomina,

12 me näemme vaivaa tehden työtä omin käsin. Meitä herjataan, mutta me siunaamme; meitä vainotaan, mutta me kestämmme;

13 meitä parjataan, mutta me puhumme leppeästi; meistä on tullut kuin mikäkin maailman tunkio, kaikkien hylkimiä, aina tähän päivään asti.

14 En kirjoita tätä häväistäkseni teitä, vaan niinkuin rakkaita lapsiani neuvoen.

15 Sillä vaikka teillä olisi kymmenentuhatta kasvattajaa

10. We are fools for Christ's sake, but ye are wise in Christ; we are weak, but ye are strong; ye are honourable, but we are despised.

11. Even unto this present hour we both hunger, and thirst, and are naked, and are buffeted, and have no certain dwellingplace;

12. And labour, working with our own hands: being reviled, we bless; being persecuted, we suffer it:

13. Being defamed, we intreat: we are made as the filth of the world, and are the offscouring of all things unto this day.

14. I write not these things to shame you, but as my beloved sons I warn you.

15. For though ye have ten thousand instructors in Christ,

10. Wir sind Narren um Christi willen, ihr aber seid klug in Christo; wir schwach, ihr aber seid stark; ihr herrlich, wir aber verachtet.

11. Bis auf diese Stunde leiden wir Hunger und Durst und sind nackt und werden geschlagen und haben keine gewisse Stätte

12. und arbeiten und wirken mit unsern eigenen Händen. Man schilt uns, so segnen wir; man verfolgt uns, so dulden wir's; man lästert uns, so flehen wir; 13. wir sind stets wie ein Fluch der Welt und ein Fegopfer aller Leute.

14. Nicht schreibe ich solches, daß ich euch beschäme; sondern ich vermahne euch als meine lieben Kinder.

15. Denn obgleich ihr zehntausend Zuchtmeister hättet

Kristuksessa, niin ei teillä
kuitenkaan ole monta isää; sillä
minä teidät synnytin
evankeliumin kautta
Kristuksessa Jeesuksessa.

16 Kehoitän siis teitä: olkaa
minun seuraajiani.

17 Juuri sentähden minä lähetin
teille Timoteuksen, joka on
minun rakas ja uskollinen poikani
Herrassa; hän on muistuttava
teitä minun vaelluksestani
Kristuksessa Jeesuksessa, sen
mukaan kuin minä kaikkialla,
joka seurakunnassa, opetan.

18 Muutamit teistä ovat
paisuneet pöyhkeiksi, aivan
niinkuin minä en tulisikaan teidän
tyköne.

19 Mutta minä tulen pian teidän
tyköne, jos Herra tahtoo, ja
silloin minä otan selon, en
noiden pöyhkeiden sanoista,
vaan voimasta.

20 Sillä Jumalan valtakunta ei
ole sanoissa, vaan voimassa.

21 Kummanko tahdotte? Tulenko

yet have ye not many fathers: for
in Christ Jesus I have begotten
you through the gospel.

16. Wherefore I beseech you, be
ye followers of me.

17. For this cause have I sent
unto you Timotheus, who is my
beloved son, and faithful in the
Lord, who shall bring you into
remembrance of my ways which
be in Christ, as I teach every
where in every church.

18. Now some are puffed up, as
though I would not come to you.

19. But I will come to you shortly,
if the Lord will, and will know, not
the speech of them which are
puffed up, but the power.

20. For the kingdom of God is
not in word, but in power.

21. What will ye? shall I come

in Christo, so habt ihr doch nicht
viele Väter; denn ich habe euch
gezeugt in Christo Jesu durchs
Evangelium.

16. Darum ermahne ich euch:
Seid meine Nachfolger!

17. Aus derselben Ursache habe
ich auch Timotheus zu euch
gesandt, welcher ist mein lieber
und getreuer Sohn in dem
HERRN, daß er euch erinnere
meiner Wege, die in Christo sind,
gleichwie ich an allen Enden in
allen Gemeinden lehre.

18. Es blähen sich etliche auf,
als würde ich nicht zu euch
kommen.

19. Ich werde aber gar bald zu
euch kommen, so der HERR will,
und kennen lernen nicht die
Worte der Aufgeblasenen,
sondern die Kraft.

20. Denn das Reich Gottes steht
nicht in Worten, sondern in Kraft.

21. Was wollt ihr? Soll ich mit der

luoksenne vitsa kädessä vaiko rakkaudessa ja sävyisyyden hengessä?

unto you with a rod, or in love, and in the spirit of meekness?

Rute zu euch kommen oder mit Liebe und sanftmütigem Geist?

5 luku

Korinttolaisten keskuudessa oli ilmaantunut haureutta, jonka johdosta apostoli heitä nuhtelee ja päättää erään sukurutsaisen miehen hyljättäväksi saatanan haltuun, että hänen sielunsa pelastuisi 1 – 5, kehoittaa heitä vaeltamaan puhtaudessa ja totuudessa 6 – 8 eikä suvaitsemaan julkisyntiä veljien joukossa 9 – 13.

1 Yleensä kuuluu, että teidän keskuudessanne harjoitetaan haureutta, jopa semmoista haureutta, jota ei ole pakanainkaan keskuudessa, että eräskin pitää isänsä vaimoa.

1. It is reported commonly that there is fornication among you, and such fornication as is not so much as named among the Gentiles, that one should have his father's wife.

1. Es geht eine gemeine Rede, daß Hurerei unter euch ist, und eine solche Hurerei, davon auch die Heiden nicht zu sagen wissen: daß einer seines Vaters Weib habe.

2 Ja te olette paisuneet pöyhkeiksi! Eikö teidän pikemminkin olisi pitänyt tulla murheellisiksi, että se, joka on tuommoisen teon tehnyt, poistettaisiin teidän keskuudestanne?

2. And ye are puffed up, and have not rather mourned, that he that hath done this deed might be taken away from among you.

2. Und ihr seid aufgeblasen und habt nicht vielmehr Leid getragen, auf daß, der das Werk getan hat, von euch getan würde?

3 Sillä minä, joka tosin ruumiillisesti olen poissa, mutta

3. For I verily, as absent in body, but present in spirit, have judged

3. Ich zwar, der ich mit dem Leibe nicht da bin, doch mit dem

hengessä kuitenkin läsnä, olen jo, niinkuin läsnäollen, puolestani päättänyt, että se, joka tuommoisen teon on tehnyt, on 4 sittenkuin olemme, te ja minun henkeni ynnä meidän Herramme Jeesuksen voima, tulleet yhteen,

5 Herran Jeesuksen nimessä hyljättävä saatanan haltuun lihan turmioksi, että hänen henkensä pelastuisi Herran päivänä.

6 Ei ole hyvä, että kerskaatte. Ettekö tiedä, että vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan?

7 Peratkaa pois vanha hapatus, että teistä tulisi uusi taikina, niinkuin te olettekin happamattomat; sillä onhan meidän pääsiäislampaamme, Kristus, teurastettu.

8 Viettäköömme siis juhlaa, ei vanhassa hapatuksessa eikä ilkeyden ja pahuuden

already, as though I were present, concerning him that hath so done this deed,

4. In the name of our Lord Jesus Christ, when ye are gathered together, and my spirit, with the power of our Lord Jesus Christ,

5. To deliver such an one unto Satan for the destruction of the flesh, that the spirit may be saved in the day of the Lord Jesus.

6. Your glorying is not good. Know ye not that a little leaven leaveneth the whole lump?

7. Purge out therefore the old leaven, that ye may be a new lump, as ye are unleavened. For even Christ our passover is sacrificed for us:

8. Therefore let us keep the feast, not with old leaven, neither with the leaven of malice and

Geist gegenwärtig, habe schon, als sei ich gegenwärtig, beschlossen über den, der solches getan hat:

4. in dem Namen unsers HERRN Jesu Christi, in eurer Versammlung mit meinem Geist und mit der Kraft unsers HERRN Jesu Christi,

5. ihn zu übergeben dem Satan zum Verderben des Fleisches, auf daß der Geist selig werde am Tage des HERRN Jesu.

6. Euer Ruhm ist nicht fein. Wisset ihr nicht, daß ein wenig Sauerteig den ganzen Teig versäuert?

7. Darum feget den alten Sauerteig aus, auf daß ihr ein neuer Teig seid, gleichwie ihr ungesäuert seid. Denn wir haben auch ein Osterlamm, das ist Christus, für uns geopfert.

8. Darum lasset uns Ostern halten nicht im alten Sauerteig, auch nicht im Sauerteig der

hapatuksessa, vaan puhtauden ja totuuden happamattomuudessa.

9 Minä kirjoitin teille kirjeessäni, ettette seurustelisi huorintekijäin kanssa;

10 en tarkoittanut yleensä tämän maailman huorintekijöitä tai ahneita tai anastajia tai epäjumalanpalvelijoita, sillä silloinhan teidän täytyisi lähteä pois maailmasta.

11 Vaan minä kirjoitin teille, että jos joku, jota kutsutaan veljeksi, on huorintekijä tai ahne tai epäjumalanpalvelija tai pilkkaaja tai juomari tai anastaja, te ette seurustelisi ettekä söisikään semmoisen kanssa.

12 Sillä onko minun asiani tuomita niitä, jotka ovat ulkopuolella? Ettekö tekin tuomitse vain niitä, jotka ovat

wickedness; but with the unleavened bread of sincerity and truth.

9. I wrote unto you in an epistle not to company with fornicators:

10. Yet not altogether with the fornicators of this world, or with the covetous, or extortioners, or with idolaters; for then must ye needs go out of the world.

11. But now I have written unto you not to keep company, if any man that is called a brother be a fornicator, or covetous, or an idolater, or a railer, or a drunkard, or an extortioner; with such an one no not to eat.

12. For what have I to do to judge them also that are without? do not ye judge them that are within?

Bosheit und Schalkheit, sondern im Süßteig der Lauterkeit und der Wahrheit.

9. Ich habe euch geschrieben in dem Briefe, daß ihr nichts sollt zu schaffen haben mit den Hurern.

10. Das meine ich gar nicht von den Hurern in dieser Welt oder von den Geizigen oder von den Räubern oder von den Abgöttischen; sonst müßtet ihr die Welt räumen.

11. Nun aber habe ich euch geschrieben, ihr sollt nichts mit ihnen zu schaffen haben, so jemand sich läßt einen Bruder nennen, und ist ein Hurer oder ein Geiziger oder ein Abgöttischer oder ein Lästierer oder ein Trunkenbold oder ein Räuber; mit dem sollt ihr auch nicht essen.

12. Denn was gehen mich die draußen an, daß ich sie sollte richten? Richtet ihr nicht, die drinnen sind?

sisäpuolella?

13 Mutta ulkopuolella olevat tuomitsee Jumala. "Poistakaa keskuudestanne se, joka on paha."

13. But them that are without God judgeth. Therefore put away from among yourselves that wicked person.

13. Gott aber wird, die draußen sind, richten. Tut von euch selbst hinaus, wer da böse ist.

6 luku

Kristittyjen ei sovi käydä oikeutta pakanain edessä eikä yleensä käräjöidä keskenään 1 – 7; heidän tulee välttää vääryyttä ja muita syntejä, koska ovat pestyt, pyhitetyt ja vanhurskautetut 8 – 11 Apostoli kehoittaa oikein käyttämään kristityn vapautta ja varoittaa haureudesta, sillä ruumiimme on Pyhän Hengen temppeli 12 – 20.

1 Kuinka rohkenee kukaan teistä, jolla on riita-asia toisen kanssa, käydä oikeutta väärin edessä? Miksei pyhien edessä?

1. Dare any of you, having a matter against another, go to law before the unjust, and not before the saints?

1. Wie darf jemand unter euch, so er einen Handel hat mit einem andern, hadern vor den Ungerechten und nicht vor den Heiligen?

2 Vai ettekö tiedä, että pyhät tulevat maailman tuomitsemaan? Ja jos te tuomitsette maailman, niin ettekö kelpaa ratkaisemaan aivan vähäpätöisiä asioita?

2. Do ye not know that the saints shall judge the world? and if the world shall be judged by you, are ye unworthy to judge the smallest matters?

2. Wißt ihr nicht, daß die Heiligen die Welt richten werden? So nun die Welt von euch soll gerichtet werden, seid ihr denn nicht gut genug, geringe Sachen zu richten?

3 Ettekö tiedä, että me tulemme tuomitsemaan enkeleitä,

3. Know ye not that we shall judge angels? how much more

3. Wisset ihr nicht, daß wir über die Engel richten werden? Wie

emmekö sitten maallisia asioita?

things that pertain to this life?

viel mehr über die zeitlichen Güter.

4 Jos teillä siis on maallisia asioita ratkaistavina, nekö te asetatte tuomareiksi, jotka ovat halveksittuja seurakunnassa?

4. If then ye have judgments of things pertaining to this life, set them to judge who are least esteemed in the church.

4. Ihr aber, wenn ihr über zeitlichen Gütern Sachen habt, so nehmt ihr die, so bei der Gemeinde verachtet sind, und setzet sie zu Richtern.

5 Teidän häpeäksenne minä tämän sanon. Eikö teidän joukossanne sitten ole yhtäkään viisasta, joka voisi ratkaista veljien välin?

5. I speak to your shame. Is it so, that there is not a wise man among you? no, not one that shall be able to judge between his brethren?

5. Euch zur Schande muß ich das sagen: Ist so gar kein Weiser unter euch, auch nicht einer, der da könnte richten zwischen Bruder und Bruder?

6 Vaan veli käy oikeutta veljen kanssa, vieläpä uskottomain edessä!

6. But brother goeth to law with brother, and that before the unbelievers.

6. sondern ein Bruder hadert mit dem andern, dazu vor den Ungläubigen.

7 Teille on jo yleensä vaurioksi, että käräjöitte keskenänne. Miksi ette ennemmin salli tehdä vääryyttä itsellenne? Miksi ette ennemmin anna riistää omaanne?

7. Now therefore there is utterly a fault among you, because ye go to law one with another. Why do ye not rather take wrong? why do ye not rather suffer yourselves to be defrauded?

7. Es ist schon ein Fehl unter euch, daß ihr miteinander rechtet. Warum laßt ihr euch nicht lieber Unrecht tun? warum laßt ihr euch nicht lieber übervorteilen?

8 Sen sijaan te itse teette vääryyttä ja riistätte toisen omaa, vieläpä veljien.

8. Nay, ye do wrong, and defraud, and that your brethren.

8. Sondern ihr tut Unrecht und übervorteilt, und solches an den Brüdern!

9 Vai ettekö tiedä, etteivät väärät saa periä Jumalan valtakuntaa? Älkää eksykö. Eivät huorintekijät,

9. Know ye not that the unrighteous shall not inherit the kingdom of God? Be not

9. Wisset ihr nicht, daß die Ungerechten das Reich Gottes nicht ererben werden? Lasset

ei epäjumalanpalvelijat, ei avionrikkoajat, ei hekumoitsijat eikä miehimykset,

10 eivät varkaat, ei ahneet, ei juomarit, ei pilkkaajat eivätkä anastajat saa periä Jumalan valtakuntaa.

11 Ja tuommoisia te olitte, jotkut teistä; mutta te olette vastaanottaneet peson, te olette pyhitetyt, te olette vanhurskautetut meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä ja meidän Jumalamme Hengessä.

12 Kaikki on minulle luvallista, mutta ei kaikki ole hyödyksi; kaikki on minulle luvallista, mutta minä en saa antaa minkään itseäni vallita.

13 Ruoka on vatsaa varten ja vatsa ruokaa varten; ja Jumala on tekävä lopun niin toisesta kuin toisestakin. Mutta ruumis ei ole

deceived: neither fornicators, nor idolaters, nor adulterers, nor effeminate, nor abusers of themselves with mankind,

10. Nor thieves, nor covetous, nor drunkards, nor revilers, nor extortioners, shall inherit the kingdom of God.

11. And such were some of you: but ye are washed, but ye are sanctified, but ye are justified in the name of the Lord Jesus, and by the Spirit of our God.

12. All things are lawful unto me, but all things are not expedient: all things are lawful for me, but I will not be brought under the power of any.

13. Meats for the belly, and the belly for meats: but God shall destroy both it and them. Now the body is not for fornication,

euch nicht verführen! Weder die Hurer noch die Abgöttischen noch die Ehebrecher noch die Weichlinge noch die Knabenschänder

10. noch die Diebe noch die Geizigen noch die Trunkenbolde noch die Lästerer noch die Räuber werden das Reich Gottes ererben.

11. Und solche sind euer etliche gewesen; aber ihr seid abgewaschen, ihr seid geheiligt, ihr seid gerecht geworden durch den Namen des HERRN Jesu und durch den Geist unsers Gottes.

12. Ich habe alles Macht; es frommt aber nicht alles. Ich habe alles Macht; es soll mich aber nichts gefangen nehmen.

13. Die Speise dem Bauche und der Bauch der Speise; aber Gott wird diesen und jene zunichte machen. Der Leib aber nicht der

haureutta varten, vaan Herraa varten, ja Herra ruumista varten; 14 ja Jumala, joka herätti kuolleista Herran, on herättävä meidätkin voimallansa.

15 Ettekö tiedä, että teidän ruumiinne ovat Kristuksen jäseniä? Ottaisinko siis Kristuksen jäsenet ja tekisin ne porton jäseniksi? Pois se!

16 Vai ettekö tiedä, että joka yhtyy porttoon, tulee yhdeksi ruumiiksi hänen kanssaan? Onhan sanottu: "Ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi".

17 Mutta joka yhtyy Herraan, on yksi henki hänen kanssaan.

18 Paetkaa haureutta. Kaikki muu synti, mitä ikinä ihminen tekee, on ruumiin ulkopuolella; mutta haureuden harjoittaja tekee syntiä omaa ruumistansa vastaan.

19 Vai ettekö tiedä, että teidän ruumiinne on Pyhän Hengen

but for the Lord; and the Lord for the body.

14. And God hath both raised up the Lord, and will also raise up us by his own power.

15. Know ye not that your bodies are the members of Christ? shall I then take the members of Christ, and make them the members of an harlot? God forbid.

16. What? know ye not that he which is joined to an harlot is one body? for two, saith he, shall be one flesh.

17. But he that is joined unto the Lord is one spirit.

18. Flee fornication. Every sin that a man doeth is without the body; but he that committeth fornication sinneth against his own body.

19. What? know ye not that your body is the temple of the Holy

Hurerei, sondern dem HERRN, und der HERR dem Leibe.

14. Gott aber hat den HERRN auferweckt und wird uns auch auferwecken durch seine Kraft.

15. Wisset ihr nicht, daß eure Leiber Christi Glieder sind? Sollte ich nun die Glieder Christi nehmen und Hurenglieder daraus machen? Das sei ferne!

16. Oder wisset ihr nicht, daß, wer an der Hure hangt, der ist ein Leib mit ihr? Denn "es werden", spricht er, "die zwei ein Fleisch sein."

17. Wer aber dem HERRN anhangt, der ist ein Geist mit ihm.

18. Fliehet der Hurerei! Alle Sünden, die der Mensch tut, sind außer seinem Leibe; wer aber hurt, der sündigt an seinem eigenen Leibe.

19. Oder wisset ihr nicht, daß euer Leib ein Tempel des

temppeli, joka Henki teissä on ja jonka te olette saaneet Jumalalta, ja ettette ole itsenne omat?

20 Sillä te olette kalliisti ostetut. Kirkastakaa siis Jumala ruumiissanne ja hengessänne, jotka ovat Jumalan.

Ghost which is in you, which ye have of God, and ye are not your own?

20. For ye are bought with a price: therefore glorify God in your body, and in your spirit, which are God's.

heiligen Geistes ist, welchen ihr habt von Gott, und seid nicht euer selbst.

20. Denn ihr seid teuer erkaufte; darum so preist Gott an eurem Leibe und in eurem Geiste, welche sind Gottes.

7 luku

Ohjeita aviopuolisoille 1 – 7 Naimattomat ja lesket tekevät oikein, kun eivät mene naimisiin, mutta eivät tee syntiä, vaikka menevätkin 8, 9 Apostoli lausuu Herran käskynä, että kristityt aviopuolisot eivät saa toisistaan erota 10, 11, ja omana neuvonaan, että kristitty ei saa hyljätä pakanallista aviopuolisoaan, joka tahtoo aviossaan pysyä 12 – 16 Jokainen pysyköön siinä asemassa, jossa hänelle kutsumus on tullut 17 – 24 Apostoli neuvoo etenkin neitsyitä silloisen ahdingon takia pysymään naimattomina ja antaa aviota koskevia ohjeita 25 – 40.

1 Mutta mitä siihen tulee, mistä kirjoititte, niin hyvä on miehelle olla naiseen ryhtymättä;

2 mutta haureuden syntien välttämiseksi olkoon kullakin miehellä oma vaimonsa, ja

1. Now concerning the things whereof ye wrote unto me: It is good for a man not to touch a woman.

2. Nevertheless, to avoid fornication, let every man have his own wife, and let every

1. Wovon ihr aber mir geschrieben habt, darauf antworte ich: Es ist dem Menschen gut, daß er kein Weib berühre.

2. Aber um der Hurerei willen habe ein jeglicher sein eigen Weib, und eine jegliche habe

kullakin naisella aviomiehensä.

3 Täyttäköön mies velvollisuutensa vaimoansa kohtaan, ja samoin vaimo miestänsä kohtaan.

4 Vaimon ruumis ei ole hänen omassa, vaan hänen miehensä vallassa; samoin ei miehenkään ruumis ole hänen omassa, vaan vaimon vallassa.

5 Älkää vetäytykö pois toisistanne, paitsi ehkä keskinäisestä sopimuksesta joksikin ajaksi, niin että olisitte vapaat (paastoon ja) rukoukseen ja sitten taas tulisitte yhteen, ettei saatana teitä kiusaisi teidän hillittömyytenne tähden.

6 Mutta tämän minä sanon myönnytyksenä, en käskynä.

7 Soisin kaikkien ihmisten olevan niinkuin minäkin; mutta kullakin on oma lahjansa Jumalalta, yhdellä yksi, toisella toinen.

8 Naimattomille ja leskille minä taas sanon: heille on hyvä, jos

woman have her own husband.

3. Let the husband render unto the wife due benevolence: and likewise also the wife unto the husband.

4. The wife hath not power of her own body, but the husband: and likewise also the husband hath not power of his own body, but the wife.

5. Defraud ye not one the other, except it be with consent for a time, that ye may give yourselves to fasting and prayer; and come together again, that Satan tempt you not for your incontinency.

6. But I speak this by permission, and not of commandment.

7. For I would that all men were even as I myself. But every man hath his proper gift of God, one after this manner, and another after that.

8. I say therefore to the unmarried and widows, It is good

ihren eigenen Mann.

3. Der Mann leiste dem Weib die schuldige Freundschaft, desgleichen das Weib dem Manne.

4. Das Weib ist ihres Leibes nicht mächtig, sondern der Mann. Desgleichen der Mann ist seines Leibes nicht mächtig, sondern das Weib.

5. Entziehe sich nicht eins dem andern, es sei denn aus beider Bewilligung eine Zeitlang, daß ihr zum Fasten und Beten Muße habt; und kommt wiederum zusammen, auf daß euch der Satan nicht versuche um eurer Unkeuschheit willen.

6. Solches sage ich aber aus Vergunst und nicht aus Gebot.

7. Ich wollte aber lieber, alle Menschen wären, wie ich bin; aber ein jeglicher hat seine eigene Gabe von Gott, der eine so, der andere so.

8. Ich sage zwar den Ledigen und Witwen: Es ist ihnen gut,

<p>pysyvät sellaisina kuin minäkin; 9 mutta jos eivät voi itseään hillitä, niin menkööt naimisiin; sillä parempi on naida kuin palaa.</p>	<p>for them if they abide even as I. 9. But if they cannot contain, let them marry: for it is better to marry than to burn.</p>	<p>wenn sie auch bleiben wie ich. 9. So sie aber sich nicht mögen enthalten, so laß sie freien; es ist besser freien denn Brunst leiden.</p>
<p>10 Mutta naimisissa oleville minä julistan, en kuitenkaan minä, vaan Herra, ettei vaimo saa erota miehestään;</p>	<p>10. And unto the married I command, yet not I, but the Lord, Let not the wife depart from her husband:</p>	<p>10. Den Ehelichen aber gebiete nicht ich, sondern der HERR, daß sich das Weib nicht scheide von dem Manne;</p>
<p>11 mutta jos hän eroaa, niin pysyköön naimatonna tai sopikoon miehensä kanssa; eikä mies saa hyljätä vaimoansa.</p>	<p>11. But and if she depart, let her remain unmarried, or be reconciled to her husband: and let not the husband put away his wife.</p>	<p>11. so sie sich aber scheidet, daß sie ohne Ehe bleibe oder sich mit dem Manne versöhne; und daß der Mann das Weib nicht von sich lasse.</p>
<p>12 Mutta muille sanon minä, eikä Herra: jos jollakin veljellä on vaimo, joka ei usko, ja tämä suostuu asumaan hänen kanssaan, niin älköön mies häntä hyljätkö;</p>	<p>12. But to the rest speak I, not the Lord: If any brother hath a wife that believeth not, and she be pleased to dwell with him, let him not put her away.</p>	<p>12. Den andern aber sage ich, nicht der HERR: So ein Bruder ein ungläubiges Weib hat, und sie läßt es sich gefallen, bei ihm zu wohnen, der scheide sich nicht von ihr.</p>
<p>13 samoin älköön vaimokaan, jos hänellä on mies, joka ei usko, ja tämä suostuu asumaan hänen kanssaan, hyljätkö miestänsä.</p>	<p>13. And the woman which hath an husband that believeth not, and if he be pleased to dwell with her, let her not leave him.</p>	<p>13. Und so ein Weib einen ungläubigen Mann hat, und er läßt es sich gefallen, bei ihr zu wohnen, die scheide sich nicht von ihm.</p>
<p>14 Sillä mies, joka ei usko, on pyhitetty vaimonsa kautta, ja</p>	<p>14. For the unbelieving husband is sanctified by the wife, and the</p>	<p>14. Denn der ungläubige Mann ist geheiligt durchs Weib, und</p>

vaimo, joka ei usko, on pyhitetty miehensä, uskonveljen, kautta; muutoinhan teidän lapsenne olisivat saastaisia, mutta nyt he ovat pyhiä.

15 Mutta jos se, joka ei usko, eroaa, niin erotkoon; veli ja sisar eivät ole semmoisissa tapauksissa orjuutetut; sillä rauhaan on Jumala teidät kutsunut.

16 Sillä mistä tiedät, vaimo, voitko pelastaa miehesi? Tai mistä tiedät, mies, voitko pelastaa vaimosi?

17 Vaeltakoon vain kukin sen mukaan, kuin Herra on hänelle hänen osansa antanut, ja siinä asemassa, missä hänet Jumala on kutsunut; näin minä säädän kaikissa seurakunnissa.

18 Jos joku on kutsuttu ympärileikattuna, älköön hän pyrkikö ympärileikkaamattomaksi; jos joku on kutsuttu

unbelieving wife is sanctified by the husband: else were your children unclean; but now are they holy.

15. But if the unbelieving depart, let him depart. A brother or a sister is not under bondage in such cases: but God hath called us to peace.

16. For what knowest thou, O wife, whether thou shalt save thy husband? or how knowest thou, O man, whether thou shalt save thy wife?

17. But as God hath distributed to every man, as the Lord hath called every one, so let him walk. And so ordain I in all churches.

18. Is any man called being circumcised? let him not become uncircumcised. Is any called in uncircumcision? let him not be circumcised.

das ungläubige Weib ist geheiligt durch den Mann. Sonst wären eure Kinder unrein; nun aber sind sie heilig.

15. So aber der Ungläubige sich scheidet, so laß ihn scheiden. Es ist der Bruder oder die Schwester nicht gefangen in solchen Fällen. Im Frieden aber hat uns Gott berufen.

16. Denn was weißt du, Weib, ob du den Mann wirst selig machen? Oder du, Mann, was weißt du, ob du das Weib wirst selig machen?

17. Doch wie einem jeglichen Gott hat ausgeteilt, wie einen jeglichen der HERR berufen hat, also wandle er. Und also schaffe ich's in allen Gemeinden.

18. Ist jemand beschnitten berufen, der halte an der Beschneidung. Ist jemand unbeschnitten berufen, der lasse sich nicht beschneiden.

ympärileikkaamatonna, älköön ympärileikkauttako itseään.

19 Ei ympärileikkaus ole mitään, eikä ympärileikkaamattomuus ole mitään, vaan Jumalan käskyjen pitäminen.

20 Pysyköön kukin siinä asemassa, missä hänet on kutsuttu.

21 Jos olet kutsuttu orjana, älä siitä murehdi; mutta vaikka voisitkin päästä vapaaksi, niin ole ennemmin siinä osassasi.

22 Sillä joka orjana on kutsuttu Herrassa, on Herran vapaa; samoin vapaana kutsuttu on Kristuksen orja.

23 Te olette kalliisti ostetut; älkää olko ihmisten orjia.

24 Pysyköön kukin, veljet, Jumalan edessä siinä asemassa, missä hänet on kutsuttu.

25 Mutta neitsyistä minulla ei ole Herran käskyä, vaan minä sanon ajatukseni niinkuin se, joka on

19. Circumcision is nothing, and uncircumcision is nothing, but the keeping of the commandments of God.

20. Let every man abide in the same calling wherein he was called.

21. Art thou called being a servant? care not for it: but if thou mayest be made free, use it rather.

22. For he that is called in the Lord, being a servant, is the Lord's freeman: likewise also he that is called, being free, is Christ's servant.

23. Ye are bought with a price; be not ye the servants of men.

24. Brethren, let every man, wherein he is called, therein abide with God.

25. Now concerning virgins I have no commandment of the Lord: yet I give my judgment, as

19. Beschnitten sein ist nichts, und unbeschnitten sein ist nichts, sondern Gottes Gebote halten.

20. Ein jeglicher bleibe in dem Beruf, darin er berufen ist.

21. Bist du als Knecht berufen, Sorge dich nicht; doch, kannst du frei werden, so brauche es viel lieber.

22. Denn wer als Knecht berufen ist in dem HERRN, der ist ein Freigelassener des HERRN; desgleichen, wer als Freier berufen ist, der ist ein Knecht Christi.

23. Ihr seid teuer erkauf; werdet nicht der Menschen Knechte.

24. Ein jeglicher, liebe Brüder, worin er berufen ist, darin bleibe er bei Gott.

25. Von den Jungfrauen aber habe ich kein Gebot des HERRN; ich sage aber meine

Herralta saanut sen laupeuden, että hän on luotettava.

one that hath obtained mercy of the Lord to be faithful.

Meinung, als der ich Barmherzigkeit erlangt habe vom HERRN, treu zu sein.

26 Olen siis sitä mieltä, että lähestyvän ahdingon tähden jokaisen on hyvä pysyä entisellään.

26. I suppose therefore that this is good for the present distress, I say, that it is good for a man so to be.

26. So meine ich nun, solches sei gut um der gegenwärtigen Not willen, es sei dem Menschen gut, also zu sein.

27 Jos olet sidottu vaimoon, älä pyydä eroa; jos et ole sidottu vaimoon, älä pyydä itsellesi vaimoa.

27. Art thou bound unto a wife? seek not to be loosed. Art thou loosed from a wife? seek not a wife.

27. Bist du an ein Weib gebunden, so suche nicht los zu werden; bist du los vom Weibe, so suche kein Weib.

28 Mutta jos menetkin naimisiin, et syntiä tee; ja jos neitsyt menee naimisiin, ei hänkään tee syntiä; mutta ne, jotka niin tekevät, joutuvat kärsimään ruumiillista vaivaa, ja siitä minä tahtoisin teidät säästää.

28. But and if thou marry, thou hast not sinned; and if a virgin marry, she hath not sinned. Nevertheless such shall have trouble in the flesh: but I spare you.

28. So du aber freist, sündigst du nicht; und so eine Jungfrau freit, sündigt sie nicht. Doch werden solche leibliche Trübsal haben; ich verschonte euch aber gern.

29 Mutta sen minä sanon, veljet: aika on lyhyt; olkoot tästedes nekin, joilla on vaimot, niinkuin ei heillä niitä olisikaan,

29. But this I say, brethren, the time is short: it remaineth, that both they that have wives be as though they had none;

29. Das sage ich aber, liebe Brüder: Die Zeit ist kurz. Weiter ist das die Meinung: Die da Weiber haben, daß sie seien, als hätten sie keine; und die da weinten, als weinten sie nicht;

30 ja ne, jotka itkevät, niinkuin eivät itkisi, ja ne, jotka iloitsevat, niinkuin eivät iloitsisi, ja ne, jotka

30. And they that weep, as though they wept not; and they that rejoice, as though they

30. und die sich freuen, als freuten sie sich nicht; und die da kaufen, als besäßen sie es nicht;

ostavat, niinkuin eivät saisi omanansa pitää,
31 ja ne, jotka tätä maailmaa hyödyksensä käyttävät, niinkuin eivät sitä käyttäisi; sillä tämän maailman muoto on katoamassa.

32 Soisin, ettei teillä olisi huolia. Naimaton mies huolehtii siitä, mikä on Herran, kuinka olisi Herralle mieliksi;

33 mutta nainut huolehtii maailmallisista, kuinka olisi vaimolleen mieliksi,

34 ja hänen harrastuksensa käy kahtaanne. Samoin vaimo, jolla ei enää ole miestä, ja neitsyt huolehtivat siitä, mikä on Herran, että olisivat pyhät sekä ruumiin että hengen puolesta; mutta naimisissa oleva huolehtii maailmallisista, kuinka olisi mieliksi miehellensä.

35 Tämän minä sanon teidän omaksi hyödyksenne, en

rejoiced not; and they that buy, as though they possessed not;
31. And they that use this world, as not abusing it: for the fashion of this world passeth away.

32. But I would have you without carefulness. He that is unmarried careth for the things that belong to the Lord, how he may please the Lord:

33. But he that is married careth for the things that are of the world, how he may please his wife.

34. There is difference also between a wife and a virgin. The unmarried woman careth for the things of the Lord, that she may be holy both in body and in spirit: but she that is married careth for the things of the world, how she may please her husband.

35. And this I speak for your own profit; not that I may cast a snare

31. und die diese Welt gebrauchen, daß sie dieselbe nicht mißbrauchen. Denn das Wesen dieser Welt vergeht.

32. Ich wollte aber, daß ihr ohne Sorge wäret. Wer ledig ist, der sorgt, was dem HERRN angehört, wie er dem HERRN gefalle;

33. wer aber freit, der sorgt, was der Welt angehört, wie er dem Weibe gefalle. Es ist ein Unterschied zwischen einem Weibe und einer Jungfrau:

34. welche nicht freit, die sorgt, was dem HERRN angehört, daß sie heilig sei am Leib und auch am Geist; die aber freit, die sorgt, was der Welt angehört, wie sie dem Manne gefalle.

35. Solches aber sage ich zu eurem Nutzen; nicht, daß ich

pannakseni kytkyttä kaulaanne, vaan sitä varten, että eläisitte säädyllisesti ja häiriytymättä pysyisitte Herrassa.

36 Mutta jos joku arvelee tekevänsä väärin tytärtänsä kohtaan, joka on täydessä naimiässä, ja jos kerran sen pitää tapahtua, niin tehkoon, niinkuin tahtoo; ei hän syntiä tee: menköt naimisiin.

37 Joka taas pysyy sydämessään lujana eikä ole minkään pakon alainen, vaan voi noudattaa omaa tahtoansa ja on sydämessään päättänyt pitää tyttärensä naimattomana, se tekee hyvin.

38 Siis, joka naittaa tyttärensä, tekee hyvin, ja joka ei naita, tekee paremmin.

39 Vaimo on sidottu, niin kauan kuin hänen miehensä elää, mutta jos mies kuolee, on hän vapaa menemään naimisiin, kenen kanssa tahtoo, kunhan se vain

upon you, but for that which is comely, and that ye may attend upon the Lord without distraction.

36. But if any man think that he behaveth himself uncomely toward his virgin, if she pass the flower of her age, and need so require, let him do what he will, he sinneth not: let them marry.

37. Nevertheless he that standeth stedfast in his heart, having no necessity, but hath power over his own will, and hath so decreed in his heart that he will keep his virgin, doeth well.

38. So then he that giveth her in marriage doeth well; but he that giveth her not in marriage doeth better.

39. The wife is bound by the law as long as her husband liveth; but if her husband be dead, she is at liberty to be married to whom she will; only in the Lord.

euch einen Strick um den Hals werfe, sondern dazu, daß es fein zugehe und ihr stets ungehindert dem HERRN dienen könntet.

36. So aber jemand sich läßt dünken, es wolle sich nicht schicken mit seiner Jungfrau, weil sie eben wohl mannbar ist, und es will nichts anders sein, so tue er, was er will; er sündigt nicht, er lasse sie freien.

37. Wenn einer aber sich fest vornimmt, weil er ungezwungen ist und seinen freien Willen hat, und beschließt solches in seinem Herzen, seine Jungfrau also bleiben zu lassen, der tut wohl.

38. Demnach, welcher verheiratet, der tut wohl; welcher aber nicht verheiratet, der tut besser.

39. Ein Weib ist gebunden durch das Gesetz, solange ihr Mann lebt; so aber ihr Mann entschläft, ist sie frei, zu heiraten, wen sie will, nur, daß es im HERRN

tapahtuu Herrassa.

40 Mutta hän on onnellisempi, jos pysyy entisellään; se on minun mielipiteeni, ja minä luulen, että minullakin on Jumalan Henki.

40. But she is happier if she so abide, after my judgment: and I think also that I have the Spirit of God.

geschehe.

40. Seliger ist sie aber, wo sie also bleibt, nach meiner Meinung. Ich halte aber dafür, ich habe auch den Geist Gottes.

8 luku

Epäjumalain uhrien syömisestä apostoli sanoo, että kristityt, vaikka tietävätkin, ettei epäjumalia ole olemassa ja ettei syöminen tai syömättä oleminen ratkaise suhdettamme Jumalaan, ovat kuitenkin velvolliset käyttämään vapauttaan rakkauden vaatimusten mukaan, niin ettei heikko veli haavoitu omassatunnossaan ja tule vietelleyksi 1 – 13.

1 Mitä sitten epäjumalille uhrattuun lihaan tulee, niin tiedämme, että meillä kaikilla on tieto. Tieto paisuttaa, mutta rakkaus rakentaa.

2 Jos joku luulee jotakin tietävänsä, ei hän vielä tiedä, niinkuin tietää tulee;

3 mutta joka rakastaa Jumalaa, sen Jumala tuntee.

4 Mitä nyt epäjumalille uhratun lihan syömiseen tulee, niin

1. Now as touching things offered unto idols, we know that we all have knowledge. Knowledge puffeth up, but charity edifieth.

2. And if any man think that he knoweth any thing, he knoweth nothing yet as he ought to know.

3. But if any man love God, the same is known of him.

4. As concerning therefore the eating of those things that are

1. Von dem Götzenopfer aber wissen wir; denn wir haben alle das Wissen. Das Wissen bläst auf, aber die Liebe bessert.

2. So aber jemand sich dünken läßt, er wisse etwas, der weiß noch nichts, wie er wissen soll.

3. So aber jemand Gott liebt, der ist von ihm erkannt.

4. So wissen wir nun von der Speise des Götzenopfers, daß

tiedämme, ettei maailmassa ole yhtään epäjumalaa ja ettei ole muuta Jumalaa kuin yksi.

5 Sillä vaikka olisikin niin sanottuja jumalia, olipa heitä sitten taivaassa tai maassa, ja niitä on paljon semmoisia jumalia ja herroja,

6 niin on meillä kuitenkin ainoastaan yksi Jumala, Isä, josta kaikki on ja johon me olemme luodut, ja yksi Herra, Jeesus Kristus, jonka kautta kaikki on, niin myös me hänen kauttansa.

7 Mutta ei ole kaikilla tätä tietoa, vaan tottumuksesta epäjumaliin muutamat vielä nytkin syövät uhrilihaa ikäänkuin epäjumalille uhrattuna, ja heidän omatuntonsa, joka on heikko, tahraantuu siitä.

8 Mutta ruoka ei lähennä meitä Jumalaan; jos olemme syömättä, emme siitä vahingoitu; jos syömme, emme siitä hyödy.

offered in sacrifice unto idols, we know that an idol is nothing in the world, and that there is none other God but one.

5. For though there be that are called gods, whether in heaven or in earth, (as there be gods many, and lords many,)

6. But to us there is but one God, the Father, of whom are all things, and we in him; and one Lord Jesus Christ, by whom are all things, and we by him.

7. Howbeit there is not in every man that knowledge: for some with conscience of the idol unto this hour eat it as a thing offered unto an idol; and their conscience being weak is defiled.

8. But meat commendeth us not to God: for neither, if we eat, are we the better; neither, if we eat not, are we the worse.

ein Götze nichts in der Welt sei und daß kein anderer Gott sei als der eine.

5. Und wiewohl welche sind, die Götter genannt werden, es sei im Himmel oder auf Erden (sintemal es sind viele Götter und Herren),

6. so haben wir doch nur einen Gott, den Vater, von welchem alle Dinge sind und wir zu ihm; und einen HERRN, Jesus Christus, durch welchen alle Dinge sind und wir durch ihn.

7. Es hat aber nicht jedermann das Wissen. Denn etliche machen sich noch ein Gewissen über dem Götzen und essen's für Götzenopfer; damit wird ihr Gewissen, weil es so schwach ist, befleckt.

8. Aber die Speise fördert uns vor Gott nicht: essen wir, so werden wir darum nicht besser sein; essen wir nicht, so werden

9 Katsokaa kuitenkin, ettei tämä vapautenne koidu heikoille loukkaukseksi.

10 Sillä jos joku näkee sinun, jolla on tieto, aterioivan epäjumalan huoneessa, eikö hänen omatuntonsa, kun hän on heikko, vahvistu epäjumalille uhratun syömiseen?

11 Sinun tietosi kautta turmeltuu silloin tuo heikko, sinun veljesi, jonka tähden Kristus on kuollut.

12 Mutta kun te näin teette syntiä veljiä vastaan ja haavoitatte heidän heikkoa omaatuntoaan, niin teette syntiä Kristusta vastaan.

13 Sentähden, jos ruoka on viettelykseksi veljelleni, en minä ikinä enää syö lihaa, etten olisi viettelykseksi veljelleni.

9. But take heed lest by any means this liberty of yours become a stumblingblock to them that are weak.

10. For if any man see thee which hast knowledge sit at meat in the idol's temple, shall not the conscience of him which is weak be emboldened to eat those things which are offered to idols;

11. And through thy knowledge shall the weak brother perish, for whom Christ died?

12. But when ye sin so against the brethren, and wound their weak conscience, ye sin against Christ.

13. Wherefore, if meat make my brother to offend, I will eat no flesh while the world standeth, lest I make my brother to offend.

wir darum nicht weniger sein.

9. Sehet aber zu, daß diese eure Freiheit nicht gerate zum Anstoß der Schwachen!

10. Denn so dich, der du die Erkenntnis hast, jemand sähe zu Tische sitzen im Götzenhause, wird nicht sein Gewissen, obwohl er schwach ist, ermutigt, das Götzenopfer zu essen?

11. Und also wird über deiner Erkenntnis der schwache Bruder umkommen, um des willen doch Christus gestorben ist.

12. Wenn ihr aber also sündigt an den Brüdern, und schlagt ihr schwaches Gewissen, so sündigt ihr an Christo.

13. Darum, so die Speise meinen Bruder ärgert, wollt ich nimmermehr Fleisch essen, auf daß ich meinen Bruder nicht ärgere.

9 luku

Paavali osoittaa olevansa oikeutettu evankeliumin saarnaajana saamaan elatuksensa, mutta hän ei käytä tätä oikeuttaan, ettei panisi estettä evankeliumille 1 – 18, ja rajoittaa muutenkin vapauttaan, kun on ruvennut kaikkien palvelijaksi voittaaksensa niin monta sielua kuin suinkin Herralle 19 – 23, sekä kehoittaa korinttolaisia kilparadalla juoksevien tavoin kilvoittelemaan ja noudattamaan itsensähillitsemistä, että saisivat katoamattoman seppeleen 24 – 27.

1 Enkö minä ole vapaa? Enkö minä ole apostoli? Enkö ole nähnyt Jeesusta, meidän Herraamme? Ettekö te ole minun tekoni Herrassa?

2 Jos en olekaan apostoli muille, olen ainakin teille; sillä te olette minun apostolinvirkani sinetti Herrassa.

3 Tämä on minun puolustukseni niitä vastaan, jotka asettuvat minua tutkimaan.

4 Eikö meillä olisi oikeus saada ruokamme ja juomamme?

5 Eikö meillä olisi oikeus kuljettaa muassamme vaimoa, uskonsisarta, niinkuin muutkin

1. Am I not an apostle? am I not free? have I not seen Jesus Christ our Lord? are not ye my work in the Lord?

2. If I be not an apostle unto others, yet doubtless I am to you: for the seal of mine apostleship are ye in the Lord.

3. Mine answer to them that do examine me is this,

4. Have we not power to eat and to drink?

5. Have we not power to lead about a sister, a wife, as well as other apostles, and as the

1. Bin ich nicht ein Apostel? Bin ich nicht frei? Habe ich nicht unsern HERRN Jesus Christus gesehen? Seid ihr nicht mein Werk in dem HERRN?

2. Bin ich andern nicht ein Apostel, so bin ich doch euer Apostel; denn das Siegel meines Apostelamts seid ihr in dem HERRN.

3. Also antworte ich, wenn man mich fragt.

4. Haben wir nicht Macht zu essen und zu trinken?

5. Haben wir nicht auch Macht, eine Schwester zum Weibe mit umherzuführen wie die andern

apostolit ja Herran veljet ja Keefas tekevät?

6 Vai ainoastaanko minulla ja Barnabaalla ei ole oikeutta olla ruumiillista työtä tekemättä?

7 Kuka tekee koskaan sotapalvelusta omalla kustannuksellaan? Kuka istuttaa viinitarhan, eikä syö sen hedelmää? Tai kuka kaitsee karjaa, eikä nauti karjansa maitoa?

8 Puhunko tätä vain ihmisten tavalla? Eikö myös laki sano samaa?

9 Onhan Mooseksen laissa kirjoitettuna: "Älä sido puivan härän suuta". Eihän Jumala häristä näin huolta pitäne?

10 Eikö hän sano sitä kaiketikin meidän tähtemme? Meidän tähtemmehän on kirjoitettu, että kyntäjän tulee kyntää toivossa ja puivan puida osansa saamisen toivossa.

brethren of the Lord, and Cephas?

6. Or I only and Barnabas, have not we power to forbear working?

7. Who goeth a warfare any time at his own charges? who planteth a vineyard, and eateth not of the fruit thereof? or who feedeth a flock, and eateth not of the milk of the flock?

8. Say I these things as a man? or saith not the law the same also?

9. For it is written in the law of Moses, Thou shalt not muzzle the mouth of the ox that treadeth out the corn. Doth God take care for oxen?

10. Or saith he it altogether for our sakes? For our sakes, no doubt, this is written: that he that ploweth should plow in hope; and that he that thresheth in hope should be partaker of his hope.

Apostel und des HERRN Brüder und Kephas?

6. Oder haben allein ich und Barnabas keine Macht, nicht zu arbeiten?

7. Wer zieht jemals in den Krieg auf seinen eigenen Sold? Wer pflanzt einen Weinberg, und ißt nicht von seiner Frucht? Oder wer weidet eine Herde, und nährt sich nicht von der Milch der Herde?

8. Rede ich aber solches auf Menschenweise? Sagt nicht solches das Gesetz auch?

9. Denn im Gesetz Mose's steht geschrieben: "Du sollst dem Ochsen nicht das Maul verbinden, der da drischt." Sorgt Gott für die Ochsen?

10. Oder sagt er's nicht allerdinge um unsertwillen? Denn es ist ja um unsertwillen geschrieben. Denn der da pflügt, der soll auf Hoffnung pflügen; und der da drischt, der soll auf Hoffnung dreschen, daß er

11 Jos me olemme kylväneet teille hengellistä hyvää, onko paljon, jos me niitämme teiltä aineellista?

12 Jos muilla on teihin tällainen oikeus, eikö paljoa enemmän meillä? Mutta me emme ole käyttäneet tätä oikeutta, vaan keitämme kaikki, ettemme panisi mitään estettä Kristuksen evankeliumille.

13 Ettekö tiedä, että ne, jotka hoitavat pyhäkön toimia, saavat ravintonsa pyhäköstä, ja jotka ovat asetetut uhrialttarin palvelukseen, saavat osansa silloin kuin alttarikin?

14 Samoin myös Herra on säätänyt, että evankeliumin julistajain tulee saada evankeliumista elatuksensa.

15 Mutta minä en ole ainoatakaan näistä oikeuksistani hyväkseni käyttänyt. Enkä kirjoitakaan tätä siinä tarkoituksessa, että niitä minuun

11. If we have sown unto you spiritual things, is it a great thing if we shall reap your carnal things?

12. If others be partakers of this power over you, are not we rather? Nevertheless we have not used this power; but suffer all things, lest we should hinder the gospel of Christ.

13. Do ye not know that they which minister about holy things live of the things of the temple? and they which wait at the altar are partakers with the altar?

14. Even so hath the Lord ordained that they which preach the gospel should live of the gospel.

15. But I have used none of these things: neither have I written these things, that it should be so done unto me: for it were better for me to die, than

seiner Hoffnung teilhaftig werde.

11. So wir euch das Geistliche säen, ist's ein großes Ding, wenn wir euer Leibliches ernten?

12. So andere dieser Macht an euch teilhaftig sind, warum nicht viel mehr wir? Aber wir haben solche Macht nicht gebraucht, sondern ertragen allerlei, daß wir nicht dem Evangelium Christi ein Hindernis machen.

13. Wisset ihr nicht, daß, die da opfern, essen vom Altar, und die am Altar dienen, vom Altar Genuß haben?

14. Also hat auch der HERR befohlen, daß, die das Evangelium verkündigen, sollen sich vom Evangelium nähren.

15. Ich aber habe der keines gebraucht. Ich schreibe auch nicht darum davon, daß es mit mir also sollte gehalten werden. Es wäre mir lieber, ich stürbe,

sovitettaisiin, sillä mieluummin minä kuolen. Ei kukaan ole minun kerskaustani tyhjäksi tekevä.

16 Sillä siitä, että julistan evankeliumia, ei minulla ole kerskaamista; minun täytyy se tehdä. Voi minua, ellen evankeliumia julista!

17 Sillä jos vapaasta tahdostani sitä teen, niin minulla on palkka; mutta jos en tee sitä vapaasta tahdostani, niin on huoneenhaltijan toimi kuitenkin minulle uskottu.

18 Mikä siis on minun palkkani? Se, että kun julistan evankeliumia, teen sen ilmaiseksi, niin etten käytä oikeutta, jonka evankeliumi minulle myöntää.

19 Sillä vaikka minä olen riippumaton kaikista, olen tehnyt itseni kaikkien palvelijaksi, voittaakseni niin monta kuin suinkin,

that any man should make my glorying void.

16. For though I preach the gospel, I have nothing to glory of: for necessity is laid upon me; yea, woe is unto me, if I preach not the gospel!

17. For if I do this thing willingly, I have a reward: but if against my will, a dispensation of the gospel is committed unto me.

18. What is my reward then? Verily that, when I preach the gospel, I may make the gospel of Christ without charge, that I abuse not my power in the gospel.

19. For though I be free from all men, yet have I made myself servant unto all, that I might gain the more.

denn daß mir jemand meinen Ruhm sollte zunichte machen.

16. Denn daß ich das Evangelium predige, darf ich mich nicht rühmen; denn ich muß es tun. Und wehe mir, wenn ich das Evangelium nicht predigte!

17. Tue ich's gern, so wird mir gelohnt; tu ich's aber ungern, so ist mir das Amt doch befohlen.

18. Was ist denn nun mein Lohn? Daß ich predige das Evangelium Christi und tue das frei umsonst, auf daß ich nicht meine Freiheit mißbrauche am Evangelium.

19. Denn wiewohl ich frei bin von jedermann, habe ich doch mich selbst jedermann zum Knechte gemacht, auf daß ich ihrer viele gewinne.

20 ja olen ollut juutalaisille ikäänkuin juutalainen, voittaakseni juutalaisia; lain alaisille ikäänkuin lain alainen, vaikka itse en ole lain alainen, voittaakseni lain alaiset;

21 ilman lakia oleville ikäänkuin olisin ilman lakia — vaikka en ole ilman Jumalan lakia, vaan olen Kristuksen laissa — voittaakseni ne, jotka ovat ilman lakia;

22 heikoille minä olen ollut heikko, voittaakseni heikot; kaikille minä olen ollut kaikkea, pelastaakseni edes muutamia.

23 Mutta kaiken minä teen evankeliumin tähden, että minäkin tulisin siitä osalliseksi.

24 Ettekö tiedä, että jotka kilparadalla juoksevat, ne tosin kaikki juoksevat, mutta yksi saa

20. And unto the Jews I became as a Jew, that I might gain the Jews; to them that are under the law, as under the law, that I might gain them that are under the law;

21. To them that are without law, as without law, (being not without law to God, but under the law to Christ,) that I might gain them that are without law.

22. To the weak became I as weak, that I might gain the weak: I am made all things to all men, that I might by all means save some.

23. And this I do for the gospel's sake, that I might be partaker thereof with you.

24. Know ye not that they which run in a race run all, but one receiveth the prize? So run, that

20. Den Juden bin ich geworden wie ein Jude, auf daß ich die Juden gewinne. Denen, die unter dem Gesetz sind, bin ich geworden wie unter dem Gesetz, auf daß ich die, so unter dem Gesetz sind, gewinne.

21. Denen, die ohne Gesetz sind, bin ich wie ohne Gesetz geworden (so ich doch nicht ohne Gesetz bin vor Gott, sondern bin im Gesetz Christi), auf daß ich die, so ohne Gesetz sind, gewinne.

22. Den Schwachen bin ich geworden wie ein Schwacher, auf daß ich die Schwachen gewinne. Ich bin jedermann allerlei geworden, auf daß ich allenthalben ja etliche selig mache.

23. Solches aber tue ich um des Evangeliums willen, auf daß ich sein teilhaftig werde.

24. Wisset ihr nicht, daß die, so in den Schranken laufen, die laufen alle, aber einer erlangt

voittopalkinnon? Juoskaa niinkuin hän, että sen saavuttaisitte.

25 Mutta jokainen kilpailija noudattaa itsensähillitsemistä kaikessa; he saadakse vain katoavaisen seppeleen, mutta me katoamattoman.

26 Minä en siis juokse umpimähkään, en taistele niinkuin ilmaan hosuen,

27 vaan minä kuritan ruumistani ja masennan sitä, etten minä, joka muille saarnaan, itse ehkä joutuisi hyljättäväksi.

ye may obtain.

25. And every man that striveth for the mastery is temperate in all things. Now they do it to obtain a corruptible crown; but we an incorruptible.

26. I therefore so run, not as uncertainly; so fight I, not as one that beateth the air:

27. But I keep under my body, and bring it into subjection: lest that by any means, when I have preached to others, I myself should be a castaway.

das Kleinod? Laufet nun also, daß ihr es ergreift!

25. Ein jeglicher aber, der da kämpft, enthält sich alles Dinges; jene also, daß sie eine vergängliche Krone empfangen, wir aber eine unvergängliche.

26. Ich laufe aber also, nicht als aufs Ungewisse; ich fechte also, nicht als der in die Luft streicht;

27. sondern ich betäube meinen Leib und zähme ihn, daß ich nicht den andern predige, und selbst verwerflich werde.

10 luku

Israelin käytös erämaassa on varoittava esimerkki siitä, kuinka vaarallista on väärinkäyttää Jumalan antamia armonosoituksia 1 – 13 Sen tähden tulee korinttolaistenkin pysyä erillään pakanain epäjumalanpalveluksesta 14 – 22 Epäjumalille uhrattujen eläinten lihaa he kyllä saavat syödä, ettei heikko veli siitä loukkaudu 23 – 30 Paavali lopettaa neuvonsa vapauden käyttämisestä kehoittamalla kristittyä tekemään kaikki Jumalan kunniaksi 31 – 33.

1 Sillä minä en tahdo, veljet,

1. Moreover, brethren, I would

1. Ich will euch aber, liebe

pitää teitä tietämättöminä siitä, että isämme olivat kaikki pilven alla ja kulkivat kaikki meren läpi

2 ja saivat kaikki kasteen Moosekseen pilvessä ja meressä

3 ja söivät kaikki samaa hengellistä ruokaa

4 ja joivat kaikki samaa hengellistä juomaa. Sillä he joivat hengellisestä kalliosta, joka heitä seurasi; ja se kallio oli Kristus.

5 Mutta useimpiin heistä Jumala ei mielistynyt, koska he hukkuivat erämaassa.

6 Tämä tapahtui varoittavaksi esimerkiksi meille, että me emme pahaa himoitsisi, niinkuin he himoitsivat.

7 Älkää myöskään ruvetko epäjumalanpalvelijoiksi kuten muutamat heistä, niinkuin kirjoitettu on: "Kansa istui syömään ja juomaan, ja he

not that ye should be ignorant, how that all our fathers were under the cloud, and all passed through the sea;

2. And were all baptized unto Moses in the cloud and in the sea;

3. And did all eat the same spiritual meat;

4. And did all drink the same spiritual drink: for they drank of that spiritual Rock that followed them: and that Rock was Christ.

5. But with many of them God was not well pleased: for they were overthrown in the wilderness.

6. Now these things were our examples, to the intent we should not lust after evil things, as they also lusted.

7. Neither be ye idolaters, as were some of them; as it is written, The people sat down to eat and drink, and rose up to play.

Brüder, nicht verhalten, daß unsre Väter sind alle unter der Wolke gewesen und sind alle durchs Meer gegangen

2. und sind alle auf Mose getauft mit der Wolke und dem Meer

3. und haben alle einerlei geistliche Speise gegessen

4. und haben alle einerlei geistlichen Trank getrunken; sie tranken aber vom geistlichen Fels, der mitfolgte, welcher war Christus.

5. Aber an ihrer vielen hatte Gott kein Wohlgefallen; denn sie wurden niedergeschlagen in der Wüste.

6. Das ist aber uns zum Vorbilde geschehen, daß wir nicht uns gelüsten lassen des Bösen, gleichwie jene gelüftet hat.

7. Werdet auch nicht Abgöttische, gleichwie jener etliche wurden, wie geschrieben steht: "Das Volk setzte sich nieder, zu essen und zu trinken,

nousivat iloa pitämään".

8 Älkäämmekä harjoittako haureutta, niinkuin muutamat heistä haureutta harjoittivat, ja heitä kaatui yhtenä päivänä kaksikymmentä kolme tuhatta.

9 Älkäämme myöskään kiusatko Herraa, niinkuin muutamat heistä kiusasivat ja saivat käärmeiltä surmansa.

10 Älkääkä napisko, niinkuin muutamat heistä napisivat ja saivat surmansa tuhoojalta.

11 Tämä, mikä tapahtui heille, on esikuvallista ja on kirjoitettu varoitukseksi meille, joille maailmanaikojen loppukausi on tullut.

12 Sentähden, joka luulee seisovansa, katsokoon, ettei lankea.

13 Teitä ei ole kohdannut muu kuin inhimillinen kiusaus; ja Jumala on uskollinen, hän ei salli teitä kiusattavan yli voimienne,

8. Neither let us commit fornication, as some of them committed, and fell in one day three and twenty thousand.

9. Neither let us tempt Christ, as some of them also tempted, and were destroyed of serpents.

10. Neither murmur ye, as some of them also murmured, and were destroyed of the destroyer.

11. Now all these things happened unto them for ensamples: and they are written for our admonition, upon whom the ends of the world are come.

12. Wherefore let him that thinketh he standeth take heed lest he fall.

13. There hath no temptation taken you but such as is common to man: but God is faithful, who will not suffer you to

und stand auf, zu spielen."

8. Auch lasset uns nicht Hurerei treiben, wie etliche unter jenen Hurerei trieben, und fielen auf einen Tag dreiundzwanzigtausend.

9. Lasset uns aber auch Christum nicht versuchen, wie etliche von jenen ihn versuchten und wurden von Schlangen umgebracht.

10. Murrst auch nicht, gleichwie jener etliche murrten und wurden umgebracht durch den Verderber.

11. Solches alles widerfuhr jenen zum Vorbilde; es ist aber geschrieben uns zur Warnung, auf welche das Ende der Welt gekommen ist.

12. Darum, wer sich läßt dünken, er stehe, mag wohl zusehen, daß er nicht falle.

13. Es hat euch noch keine denn menschliche Versuchung betreten; aber Gott ist getreu, der euch nicht läßt versuchen

vaan salliessaan kiusauksen hän valmistaa myös pääsyn siitä, niin että voitte sen kestää.

14 Sentähden, rakkaani, paetkaa epäjumalanpalvelusta.

15 Minä puhun niinkuin ymmärtäväisille; arvostelkaa itse, mitä minä sanon.

16 Siunauksen malja, jonka me siunaamme, eikö se ole osallisuus Kristuksen vereen? Se leipä, jonka murramme, eikö se ole osallisuus Kristuksen ruumiiseen?

17 Koska leipä on yksi, niin me monet olemme yksi ruumis; sillä me olemme kaikki tuosta yhdestä leivästä osalliset.

18 Katsokaa luonnollista Israelia; eivätkö ne, jotka syövät uhreja, ole alttarista osalliset?

19 Mitä siis sanon? Ettäkö epäjumalanuhri on jotakin, tai että epäjumala on jotakin?

be tempted above that ye are able; but will with the temptation also make a way to escape, that ye may be able to bear it.

14. Wherefore, my dearly beloved, flee from idolatry.

15. I speak as to wise men; judge ye what I say.

16. The cup of blessing which we bless, is it not the communion of the blood of Christ? The bread which we break, is it not the communion of the body of Christ?

17. For we being many are one bread, and one body: for we are all partakers of that one bread.

18. Behold Israel after the flesh: are not they which eat of the sacrifices partakers of the altar?

19. What say I then? that the idol is any thing, or that which is offered in sacrifice to idols is any

über euer Vermögen, sondern macht, daß die Versuchung so ein Ende gewinne, daß ihr's könnet ertragen.

14. Darum, meine Liebsten, fliehet von dem Götzendienst!

15. Als mit den Klugen rede ich; richtet ihr, was ich sage.

16. Der gesegnete Kelch, welchen wir segnen, ist der nicht die Gemeinschaft des Blutes Christi? Das Brot, das wir brechen, ist das nicht die Gemeinschaft des Leibes Christi?

17. Denn ein Brot ist's, so sind wir viele ein Leib, dieweil wir alle eines Brotes teilhaftig sind.

18. Sehet an das Israel nach dem Fleisch! Welche die Opfer essen, sind die nicht in der Gemeinschaft des Altars?

19. Was soll ich denn nun sagen? Soll ich sagen, daß der Götze etwas sei oder daß das

20 Ei, vaan että, mitä pakanat uhraavat, sen he uhraavat riivaajille eivätkä Jumalalle; mutta minä en tahdo, että te tulette osallisiksi riivaajista.

21 Ette voi juoda Herran maljasta ja riivaajien maljasta, ette voi olla osalliset Herran pöydästä ja riivaajien pöydästä.

22 Vai tahdommeko herättää Herran kiivauden? Emme kaiketi me ole häntä väkevämmät?

23 Kaikki on luvallista, mutta ei kaikki ole hyödyksi; "kaikki on luvallista", mutta ei kaikki rakenna.

24 Älköön kukaan katsoko omaa parastaan, vaan toisen parasta.

25 Syökää kaikkea, mitä lihakaupassa myydään, kyselemättä mitään omantunnon tähden,

thing?

20. But I say, that the things which the Gentiles sacrifice, they sacrifice to devils, and not to God: and I would not that ye should have fellowship with devils.

21. Ye cannot drink the cup of the Lord, and the cup of devils: ye cannot be partakers of the Lord's table, and of the table of devils.

22. Do we provoke the Lord to jealousy? are we stronger than he?

23. All things are lawful for me, but all things are not expedient: all things are lawful for me, but all things edify not.

24. Let no man seek his own, but every man another's wealth.

25. Whatsoever is sold in the shambles, that eat, asking no question for conscience sake:

Götzenopfer etwas sei?

20. Aber ich sage: Was die Heiden opfern, das opfern sie den Teufeln, und nicht Gott. Nun will ich nicht, daß ihr in der Teufel Gemeinschaft sein sollt.

21. Ihr könnt nicht zugleich trinken des HERRN Kelch und der Teufel Kelch; ihr könnt nicht zugleich teilhaftig sein des Tisches des HERRN und des Tisches der Teufel.

22. Oder wollen wir dem HERRN trotzen? Sind wir stärker denn er?

23. Ich habe zwar alles Macht; aber es frommt nicht alles. Ich habe es alles Macht; aber es bessert nicht alles.

24. Niemand suche das Seine, sondern ein jeglicher, was des andern ist.

25. Alles, was feil ist auf dem Fleischmarkt, das esset, und forschet nicht, auf daß ihr das Gewissen verschonet.

26 sillä: "Herran on maa ja kaikki, mitä siinä on".

27 Jos joku, joka ei usko, kutsuu teitä ja te tahdotte mennä hänen luokseen, niin syökää kaikkea, mitä eteenne pannaan, kyselemättä mitään omantunnon tähden.

28 Mutta jos joku sanoo teille: "Tämä on epäjumalille uhrattua", niin jättäkää se syömättä hänen tähtensä, joka sen ilmaisi, ja omantunnon tähden; (sillä "Herran on maa ja se, mikä sen täyttää.")

29 en tarkoita sinun omaatuntoasi, vaan tuon toisen; sillä miksi minun vapauteni joutuisi toisen omantunnon tuomittavaksi?

30 Jos minä sen kiittäen nautin, miksi minua herjataan siitä, mistä kiitän?

31 Söittepä siis tai joitte tai teittepä mitä hyvänsä, tehkää

26. For the earth is the Lord's, and the fulness thereof.

27. If any of them that believe not bid you to a feast, and ye be disposed to go; whatsoever is set before you, eat, asking no question for conscience sake.

28. But if any man say unto you, This is offered in sacrifice unto idols, eat not for his sake that shewed it, and for conscience sake: for the earth is the Lord's, and the fulness thereof:

29. Conscience, I say, not thine own, but of the other: for why is my liberty judged of another man's conscience?

30. For if I by grace be a partaker, why am I evil spoken of for that for which I give thanks?

31. Whether therefore ye eat, or drink, or whatsoever ye do, do all

26. Denn "die Erde ist des HERRN und was darinnen ist."

27. So aber jemand von den Ungläubigen euch ladet und ihr wollt hingehen, so esset alles, was euch vorgetragen wird, und forschet nicht, auf daß ihr das Gewissen verschonet.

28. Wo aber jemand würde zu euch sagen: "Das ist Götzenopfer", so esset nicht, um des willen, der es anzeigte, auf daß ihr das Gewissen verschonet.

29. Ich sage aber vom Gewissen, nicht deiner selbst, sondern des andern. Denn warum sollte ich meine Freiheit lassen richten von eines andern Gewissen?

30. So ich's mit Danksagung genieße, was sollte ich denn verlästert werden über dem, dafür ich danke?

31. Ihr esset nun oder trinket oder was ihr tut, so tut es alles

kaikki Jumalan kunniaksi.

32 Älkää olko pahennukseksi juutalaisille, älkää kreikkalaisille älkääkä Jumalan seurakunnalle,
33 niinkuin minäkin koetan kelvata kaikille kaikessa enkä katso omaa hyötyäni, vaan monien hyötyä, että he pelastuisivat.

to the glory of God.

32. Give none offence, neither to the Jews, nor to the Gentiles, nor to the church of God:
33. Even as I please all men in all things, not seeking mine own profit, but the profit of many, that they may be saved.

zu Gottes Ehre.

32. Gebet kein Ärgernis weder den Juden noch den Griechen noch der Gemeinde Gottes;
33. gleichwie ich auch jedermann in allerlei mich gefällig mache und suche nicht, was mir, sondern was vielen frommt, daß sie selig werden.

11 luku

Apostoli kehoittaa korinttolaisia olemaan hänen seuraajiansa, niin kuin hän on Kristuksen seuraaja 1, säättää, että vaimojen tulee jumalan palveluksessa pitää päänsä peitettynä, mutta miesten peittämätönnä 2 – 16, nuhtelee huonosta käytöksestä rakkaudenaterioissa ja neuvoo, miten Herran ehtoollista on oikein nautittava 17 – 34.

1 Olkaa minun seuraajiani, niinkuin minä olen Kristuksen seuraaja.

2 Minä kiitän teitä (,veljet), että minua kaikessa muistatte ja noudatatte minun opetuksiani, niinkuin minä ne teille olen antanut.

3 Mutta minä tahdon, että te

1. Be ye followers of me, even as I also am of Christ.

2. Now I praise you, brethren, that ye remember me in all things, and keep the ordinances, as I delivered them to you.

3. But I would have you know,

1. Seid meine Nachfolger, gleichwie ich Christi!

2. Ich lobe euch, liebe Brüder, daß ihr an mich denkt in allen Stücken und haltet die Weise, wie ich sie euch gegeben habe.

3. Ich lasse euch aber wissen,

tiedätte sen, että Kristus on jokaisen miehen pää ja että mies on vaimon pää ja että Jumala on Kristuksen pää.

4 Jokainen mies, joka rukoilee tai profetoi pää peitettyinä, häpäisee päänsä.

5 Mutta jokainen vaimo, joka rukoilee tai profetoi pää peittämättönnä, häpäisee päänsä, sillä se on aivan sama, kuin jos hänen päänsä olisi paljaaksi ajeltu.

6 Sillä jos vaimo ei verhoa päätään, leikkauttakoon hiuksensakin; mutta koska on häpeäksi vaimolle, että hän leikkauttaa tai ajattaa hiuksensa, niin verhotkoon itsensä.

7 Miehen ei tule peittää päätänsä, koska hän on Jumalan kuva ja kunnia; mutta vaimo on miehen kunnia.

8 Sillä mies ei ole alkuisin vaimosta, vaan vaimo miehestä;

that the head of every man is Christ; and the head of the woman is the man; and the head of Christ is God.

4. Every man praying or prophesying, having his head covered, dishonoureth his head.

5. But every woman that prayeth or prophesieth with her head uncovered dishonoureth her head: for that is even all one as if she were shaven.

6. For if the woman be not covered, let her also be shorn: but if it be a shame for a woman to be shorn or shaven, let her be covered.

7. For a man indeed ought not to cover his head, forasmuch as he is the image and glory of God: but the woman is the glory of the man.

8. For the man is not of the woman; but the woman of the

daß Christus ist eines jeglichen Mannes Haupt; der Mann aber ist des Weibes Haupt; Gott aber ist Christi Haupt.

4. Ein jeglicher Mann, der betet oder weissagt und hat etwas auf dem Haupt, der schändet sein Haupt.

5. Ein Weib aber, das da betet oder weissagt mit unbedecktem Haupt, die schändet ihr Haupt, denn es ist ebensoviele, als wäre es geschoren.

6. Will sie sich nicht bedecken, so schneide man ihr das Haar ab. Nun es aber übel steht, daß ein Weib verschnittenes Haar habe und geschoren sei, so lasset sie das Haupt bedecken.

7. Der Mann aber soll das Haupt nicht bedecken, sintemal er ist Gottes Bild und Ehre; das Weib aber ist des Mannes Ehre.

8. Denn der Mann ist nicht vom Weibe, sondern das Weib vom

9 eikä miestä luotu vaimoa varten, vaan vaimo miestä varten.

10 Sentähden vaimon tulee pitää päässään vallanalaisuuden merkki enkelien tähden.

11 Herrassa ei kuitenkaan ole vaimoa ilman miestä eikä miestä ilman vaimoa.

12 Sillä samoin kuin vaimo on alkuisin miehestä, samoin myös mies on vaimon kautta; mutta kaikki on Jumalasta.

13 Päättäkää itse: sopiiko vaimon rukoilla Jumalaa pää peittämätönnä?

14 Eikö itse luontokin opeta teille, että jos miehellä on pitkät hiukset, se on hänelle häpeäksi;

15 ja että jos vaimolla on pitkät hiukset, se on hänelle kunniaksi? Sillä ovathan hiukset annetut hänelle hunnuksi.

man.

9. Neither was the man created for the woman; but the woman for the man.

10. For this cause ought the woman to have power on her head because of the angels.

11. Nevertheless neither is the man without the woman, neither the woman without the man, in the Lord.

12. For as the woman is of the man, even so is the man also by the woman; but all things of God.

13. Judge in yourselves: is it comely that a woman pray unto God uncovered?

14. Doth not even nature itself teach you, that, if a man have long hair, it is a shame unto him?

15. But if a woman have long hair, it is a glory to her: for her hair is given her for a covering.

Manne.

9. Und der Mann ist nicht geschaffen um des Weibes willen, sondern das Weib um des Mannes willen.

10. Darum soll das Weib eine Macht auf dem Haupt haben, um der Engel willen.

11. Doch ist weder der Mann ohne das Weib, noch das Weib ohne den Mann in dem HERRN;

12. denn wie das Weib vom Manne, also kommt auch der Mann durchs Weib; aber alles von Gott.

13. Richtet bei euch selbst, ob es wohl steht, daß ein Weib unbedeckt vor Gott bete.

14. Oder lehrt euch auch nicht die Natur, daß es einem Manne eine Unehre ist, so er das Haar lang wachsen läßt,

15. und dem Weibe eine Ehre, so sie langes Haar hat? Das Haar ist ihr zur Decke gegeben.

16 Mutta jos joku haluaa väittää vastaan, niin tietäköön, että meillä ei ole sellaista tapaa eikä Jumalan seurakunnilla.

17 Mutta tätä käskiessäni en kiitä sitä, että kokoontumisenne ei tee teitä paremmiksi, vaan pahemmiksi.

18 Sillä ensiksikin olen kuullut, että kun kokoonnutte seurakunnankokoukseen, teillä on riitaisuuksia keskenänne, ja osittain sen uskonkin.

19 Täytyyhän teidän keskuudessanne olla puolueitakin, että kävisi ilmi, ketkä teistä kestävät koetuksen.

20 Kun te näin kokoonnutte yhteen, niin ei se ole Herran aterian nauttimista,

21 sillä syömään ruvettaessa kukin rientää ottamaan eteensä omat ruokansa, ja niin toinen on nälissään ja toinen juovuksissa.

16. But if any man seem to be contentious, we have no such custom, neither the churches of God.

17. Now in this that I declare unto you I praise you not, that ye come together not for the better, but for the worse.

18. For first of all, when ye come together in the church, I hear that there be divisions among you; and I partly believe it.

19. For there must be also heresies among you, that they which are approved may be made manifest among you.

20. When ye come together therefore into one place, this is not to eat the Lord's supper.

21. For in eating every one taketh before other his own supper: and one is hungry, and another is drunken.

16. Ist aber jemand unter euch, der Lust zu zanken hat, der wisse, daß wir solche Weise nicht haben, die Gemeinden Gottes auch nicht.

17. Ich muß aber dies befehlen: Ich kann's nicht loben, daß ihr nicht auf bessere Weise, sondern auf ärgere Weise zusammenkommt.

18. Zum ersten, wenn ihr zusammenkommt in der Gemeinde, höre ich, es seien Spaltungen unter euch; und zum Teil glaube ich's.

19. Denn es müssen Parteien unter euch sein, auf daß die, so rechtschaffen sind, offenbar unter euch werden.

20. Wenn ihr nun zusammenkommt, so hält man da nicht des HERRN Abendmahl.

21. Denn so man das Abendmahl halten soll, nimmt ein jeglicher sein eigenes vorhin, und einer ist hungrig, der andere

22 Eikö teillä sitten ole muita huoneita, niissä syödäksenne ja juodaksenne? Vai halveksitteko Jumalan seurakuntaa ja tahdotteko häväistä niitä, joilla ei mitään ole? Mitä minun on teille sanominen? Onko minun teitä kiittäminen? Tässä kohden en kiitä.

23 Sillä minä olen saanut Herralta sen, minkä myös olen teille tiedoksi antanut, että Herra Jeesus sinä yönä, jona hänet kavallettiin, otti leivän, 24 kiitti, mursi ja sanoi: "(Ottakaa, syökää.) Tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan; tehkää tämä minun muistokseni".

25 Samoin hän otti myös maljan aterian jälkeen ja sanoi: "Tämä malja on uusi liitto minun veressäni; niin usein kuin te juotte, tehkää se minun muistokseni".

26 Sillä niin usein kuin te syötte

22. What? have ye not houses to eat and to drink in? or despise ye the church of God, and shame them that have not? What shall I say to you? shall I praise you in this? I praise you not.

23. For I have received of the Lord that which also I delivered unto you, That the Lord Jesus the same night in which he was betrayed took bread:

24. And when he had given thanks, he brake it, and said, Take, eat: this is my body, which is broken for you: this do in remembrance of me.

25. After the same manner also he took the cup, when he had supped, saying, This cup is the new testament in my blood: this do ye, as oft as ye drink it, in remembrance of me.

26. For as often as ye eat this

ist trunken.

22. Habt ihr aber nicht Häuser, da ihr essen und trinken könnt? Oder verachtet ihr die Gemeinde Gottes und beschämets die, so da nichts haben? Was soll ich euch sagen? Soll ich euch loben? Hierin lobe ich euch nicht.

23. Ich habe es von dem HERRN empfangen, das ich euch gegeben habe. Denn der HERR Jesus in der Nacht, da er verraten ward, nahm das Brot, 24. dankte und brach's und sprach: Nehmet, esset, das ist mein Leib, der für euch gebrochen wird; solches tut zu meinem Gedächtnis.

25. Desgleichen auch den Kelch nach dem Abendmahl und sprach: Dieser Kelch ist das neue Testament in meinem Blut; solches tut, so oft ihr's trinket, zu meinem Gedächtnis.

26. Denn so oft ihr von diesem

tätä leipää ja juotte tämän maljan, te julistatte Herran kuolemaa, siihen asti kuin hän tulee.

27 Sentähden, joka kelvottomasti syö tätä leipää tai juo Herran maljan, hän on oleva vikapää Herran ruumiiseen ja vereen.

28 Koetelkoon siis ihminen itseänsä, ja niin syököön tätä leipää ja juokoon tästä maljasta;

29 sillä joka syö ja juo erottamatta (kelvottomasti,) Herran ruumista muusta, syö ja juo tuomioksensa.

30 Sentähden onkin teidän joukossanne paljon heikkoja ja sairaita, ja moni on nukkunut pois.

31 Mutta jos me tutkisimme itseämme, ei meitä tuomittaisi;

32 mutta kun meitä tuomitaan, niin se on meille Herran

bread, and drink this cup, ye do shew the Lord's death till he come.

27. Wherefore whosoever shall eat this bread, and drink this cup of the Lord, unworthily, shall be guilty of the body and blood of the Lord.

28. But let a man examine himself, and so let him eat of that bread, and drink of that cup.

29. For he that eateth and drinketh unworthily, eateth and drinketh damnation to himself, not discerning the Lord's body.

30. For this cause many are weak and sickly among you, and many sleep.

31. For if we would judge ourselves, we should not be judged.

32. But when we are judged, we are chastened of the Lord, that

Brot esset und von diesem Kelch trinket, sollt ihr des HERRN Tod verkündigen, bis daß er kommt.

27. Welcher nun unwürdig von diesem Brot isset oder von dem Kelch des HERRN trinket, der ist schuldig an dem Leib und Blut des HERRN.

28. Der Mensch prüfe aber sich selbst, und also esse er von diesem Brot und trinke von diesem Kelch.

29. Denn welcher unwürdig isset und trinket, der isset und trinket sich selber zum Gericht, damit, daß er nicht unterscheidet den Leib des HERRN.

30. Darum sind auch viele Schwache und Kranke unter euch, und ein gut Teil schlafen.

31. Denn so wir uns selber richten, so würden wir nicht gerichtet.

32. Wenn wir aber gerichtet werden, so werden wir vom

kuritusta, ettei meitä maailman kanssa kadotukseen tuomittaisi.

we should not be condemned with the world.

HERRN gezüchtigt, auf daß wir nicht samt der Welt verdammt werden.

33 Sentähden, veljeni, kun kokoonnutte aterioimaan, odottakaa toisianne.

33. Wherefore, my brethren, when ye come together to eat, tarry one for another.

33. Darum, meine lieben Brüder, wenn ihr zusammenkommt, zu essen, so harre einer des andern.

34 Jos kenellä on nälkä, syököön kotonaan, ettette kokoontuisi tuomioksenne. Muista seikoista minä säädän, sitten kuin tulen.

34. And if any man hunger, let him eat at home; that ye come not together unto condemnation. And the rest will I set in order when I come.

34. Hungert aber jemand, der esse daheim, auf daß ihr nicht euch zum Gericht zusammenkommt. Das andere will ich ordnen, wenn ich komme.

12 luku

Hengelliset lahjat. Jeesus on tunnustettava Herraksi 1 – 3; armolahjat ovat moninaiset 4 – 11 Niin kuin ruumiissa on monta jäsentä, jotka kaikki tarvitsevat toisiansa, niin ovat myös uskovaiset Pyhän Hengen kautta jäseniä Kristuksen ruumiissa 12 – 26; ja seurakuntaan on Jumala asettanut erilaisia palvelusmiehiä, joiden kunkin on seurakuntaa rakentaminen armolahjansa mukaan 27 – 31.

1 Mutta mitä hengellisiin lahjoihin tulee, niin en tahdo, veljet, pitää teitä niistä tietämättöminä.

1. Now concerning spiritual gifts, brethren, I would not have you ignorant.

1. Von den geistlichen Gaben aber will ich euch, liebe Brüder, nicht verhalten.

2 Te tiedätte, että kun olitte pakanoita, teitä vietiin mykkien epäjumalien luo, miten vain

2. Ye know that ye were Gentiles, carried away unto these dumb idols, even as ye

2. Ihr wisset, daß ihr Heiden seid gewesen und hingegangen zu den stummen Götzen, wie ihr

tahdottiin.

3 Sentähden minä teen teille tiettäväksi, ettei kukaan, joka puhuu Jumalan Hengessä, sano: "Jeesus olkoon kirottu", ja ettei kukaan voi sanoa: "Jeesus olkoon Herra", paitsi Pyhässä Hengessä.

4 Armolahjat ovat moninaiset, mutta Henki on sama;

5 ja seurakuntavirat ovat moninaiset, mutta Herra on sama;

6 ja voimavaikutukset ovat moninaiset, mutta Jumala, joka kaikki kaikissa vaikuttaa, on sama.

7 Mutta kullekin annetaan Hengen ilmoitus yhteiseksi hyödyksi.

8 Niinpä saa Hengen kautta toinen viisauden sanat, toinen tiedon sanat saman Hengen vaikutuksesta;

9 toinen saa uskon samassa

were led.

3. Wherefore I give you to understand, that no man speaking by the Spirit of God calleth Jesus accursed: and that no man can say that Jesus is the Lord, but by the Holy Ghost.

4. Now there are diversities of gifts, but the same Spirit.

5. And there are differences of administrations, but the same Lord.

6. And there are diversities of operations, but it is the same God which worketh all in all.

7. But the manifestation of the Spirit is given to every man to profit withal.

8. For to one is given by the Spirit the word of wisdom; to another the word of knowledge by the same Spirit;

9. To another faith by the same

geführt wurdet.

3. Darum tue ich euch kund, daß niemand Jesum verflucht, der durch den Geist Gottes redet; und niemand kann Jesum einen HERRN heißen außer durch den heiligen Geist.

4. Es sind mancherlei Gaben; aber es ist ein Geist.

5. Und es sind mancherlei Ämter; aber es ist ein HERR.

6. Und es sind mancherlei Kräfte; aber es ist ein Gott, der da wirket alles in allem.

7. In einem jeglichen erzeigen sich die Gaben des Geistes zum allgemeinen Nutzen.

8. Einem wird gegeben durch den Geist, zu reden von der Weisheit; dem andern wird gegeben, zu reden von der Erkenntnis nach demselben Geist;

9. einem andern der Glaube in

Hengessä, toinen taas terveeksitekemisen lahjat siinä yhdessä Hengessä; 10 toinen lahjan tehdä voimallisia tekoja; toinen profetoimisen lahjan, toinen lahjan arvostella henkiä; toinen eri kielillä puhumisen lahjan, toinen taas lahjan selittää kieliä.

11 Mutta kaiken tämän vaikuttaa yksi ja sama Henki, jakaen kullekin erikseen, niinkuin tahtoo.

12 Sillä niinkuin ruumis on yksi ja siinä on monta jäsentä, mutta kaikki ruumiin jäsenet, vaikka niitä on monta, ovat yksi ruumis, niin on Kristuskin;

13 sillä me olemme kaikki yhdessä Hengessä kastetut yhdeksi ruumiiksi, olimmepa juutalaisia tai kreikkalaisia, orjia tai vapaita, ja kaikki olemme saaneet juoda samaa Henkeä.

14 Sillä eihän ruumiskaan ole yksi jäsen, vaan niitä on siinä

Spirit; to another the gifts of healing by the same Spirit;

10. To another the working of miracles; to another prophecy; to another discerning of spirits; to another divers kinds of tongues; to another the interpretation of tongues:

11. But all these worketh that one and the selfsame Spirit, dividing to every man severally as he will.

12. For as the body is one, and hath many members, and all the members of that one body, being many, are one body: so also is Christ.

13. For by one Spirit are we all baptized into one body, whether we be Jews or Gentiles, whether we be bond or free; and have been all made to drink into one Spirit.

14. For the body is not one member, but many.

demselden Geist; einem andern die Gabe, gesund zu machen in demselben Geist;

10. einem andern, Wunder zu tun; einem andern Weissagung; einem andern, Geister zu unterscheiden; einem andern mancherlei Sprachen; einem andern, die Sprachen auszulegen.

11. Dies aber alles wirkt derselbe eine Geist und teilt einem jeglichen seines zu, nach dem er will.

12. Denn gleichwie ein Leib ist, und hat doch viele Glieder, alle Glieder aber des Leibes, wiewohl ihrer viel sind, doch ein Leib sind: also auch Christus.

13. Denn wir sind auch durch einen Geist alle zu einem Leibe getauft, wir seien Juden oder Griechen, Knechte oder Freie, und sind alle zu einem Geist getränkt.

14. Denn auch der Leib ist nicht ein Glied, sondern viele.

monta.

15 Jos jalka sanoisi: "Koska en ole käsi, en kuulu ruumiiseen", niin ei se silti olisi ruumiiseen kuulumaton.

15. If the foot shall say, Because I am not the hand, I am not of the body; is it therefore not of the body?

15. So aber der Fuß spräche: Ich bin keine Hand, darum bin ich des Leibes Glied nicht, sollte er um deswillen nicht des Leibes Glied sein?

16 Ja jos korva sanoisi: "Koska en ole silmä, en kuulu ruumiiseen", niin ei se silti olisi ruumiiseen kuulumaton.

16. And if the ear shall say, Because I am not the eye, I am not of the body; is it therefore not of the body?

16. Und so das Ohr spräche: Ich bin kein Auge, darum bin ich nicht des Leibes Glied, sollte es um deswillen nicht des Leibes Glied sein?

17 Jos koko ruumis olisi silmänä, missä sitten olisi kuulo? Jos taas kokonaan kuulona, missä silloin haisti?

17. If the whole body were an eye, where were the hearing? If the whole were hearing, where were the smelling?

17. Wenn der ganze Leib Auge wäre, wo bliebe das Gehör? So er ganz Gehör wäre, wo bliebe der Geruch?

18 Mutta nyt Jumala on asettanut jäsenet, itsekunkin niistä, ruumiiseen, niinkuin hän on tahtonut.

18. But now hath God set the members every one of them in the body, as it hath pleased him.

18. Nun hat aber Gott die Glieder gesetzt, ein jegliches sonderlich am Leibe, wie er gewollt hat.

19 Vaan jos ne kaikki olisivat yhtenä jäsenenä, missä sitten ruumis olisi?

19. And if they were all one member, where were the body?

19. So aber alle Glieder ein Glied wären, wo bliebe der Leib?

20 Mutta nytpä onkin monta jäsentä, ja ainoastaan yksi ruumis.

20. But now are they many members, yet but one body.

20. Nun aber sind der Glieder viele; aber der Leib ist einer.

21 Silmä ei saata sanoa kädelle: "En tarvitse sinua", eikä

21. And the eye cannot say unto the hand, I have no need of thee:

21. Es kann das Auge nicht sagen zur Hand: Ich bedarf dein

myöskään pää jaloille: "En tarvitse teitä".

22 Päinvastoin ne ruumiin jäsenet, jotka näyttävät olevan heikompia, ovat välttämättömiä;

23 ja ne ruumiin jäsenet, jotka meistä ovat vähemmän kunniaakkaita, me verhoamme sitä kunniallisemmin, ja niitä, joita häpeämme, me sitä häveliäämmin peitämme;

24 mutta ne, joita emme häpeä, eivät sitä tarvitse. Mutta Jumala on liittänyt ruumiin yhteen niin, että antoi halvempiarvoiselle suuremman kunnian,

25 ettei ruumiissa olisi eripuraisuutta, vaan että jäsenet pitäisivät yhtäläistä huolta toinen toisestaan.

26 Ja jos yksi jäsen kärsii, niin kaikki jäsenet kärsivät sen kanssa; tai jos jollekulle jäsenelle annetaan kunnia, niin kaikki jäsenet iloitsevat sen kanssa.

nor again the head to the feet, I have no need of you.

22. Nay, much more those members of the body, which seem to be more feeble, are necessary:

23. And those members of the body, which we think to be less honourable, upon these we bestow more abundant honour; and our uncomely parts have more abundant comeliness.

24. For our comely parts have no need: but God hath tempered the body together, having given more abundant honour to that part which lacked:

25. That there should be no schism in the body; but that the members should have the same care one for another.

26. And whether one member suffer, all the members suffer with it; or one member be honoured, all the members rejoice with it.

nicht; oder wiederum das Haupt zu den Füßen: Ich bedarf euer nicht.

22. Sondern vielmehr die Glieder des Leibes, die uns dünken die schwächsten zu sein, sind die nötigsten;

23. und die uns dünken am wenigsten ehrbar zu sein, denen legen wir am meisten Ehre an; und die uns übel anstehen, die schmückt man am meisten.

24. Denn die uns wohl anstehen, die bedürfen's nicht. Aber Gott hat den Leib also vermengt und dem dürftigen Glied am meisten Ehre gegeben,

25. auf daß nicht eine Spaltung im Leibe sei, sondern die Glieder füreinander gleich sorgen.

26. Und so ein Glied leidet, so leiden alle Glieder mit; und so ein Glied wird herrlich gehalten, so freuen sich alle Glieder mit.

27 Mutta te olette Kristuksen ruumis ja kukin osaltanne hänen jäseniänsä.

28 Niinpä Jumala asetti seurakuntaan ensiksi muutamia apostoleiksi, toisia profeetoiksi, kolmansia opettajiksi, sitten hän antoi voimallisia tekoja, sitten armolahjoja parantaa tauteja, avustaa, hallita, puhua eri kielillä.

29 Eivät suinkaan kaikki ole apostoleja? Eivät kaikki profeettoja? Eivät kaikki opettajia? Eiväthän kaikki tee voimallisia tekoja?

30 Eihän kaikilla ole parantamisen armolahjoja? Eiväthän kaikki puhu kielillä? Eiväthän kaikki kykene niitä selittämään?

31 Pyrkikää osallisiksi parhaimmista armolahjoista. Ja vielä minä osoitan teille tien, verrattoman tien.

27. Now ye are the body of Christ, and members in particular.

28. And God hath set some in the church, first apostles, secondarily prophets, thirdly teachers, after that miracles, then gifts of healings, helps, governments, diversities of tongues.

29. Are all apostles? are all prophets? are all teachers? are all workers of miracles?

30. Have all the gifts of healing? do all speak with tongues? do all interpret?

31. But covet earnestly the best gifts: and yet shew I unto you a more excellent way.

27. Ihr seid aber der Leib Christi und Glieder, ein jeglicher nach seinem Teil.

28. Und Gott hat gesetzt in der Gemeinde aufs erste die Apostel, aufs andre die Propheten, aufs dritte die Lehrer, darnach die Wundertäter, darnach die Gaben, gesund zu machen, Helfer, Regierer, mancherlei Sprachen.

29. Sind sie alle Apostel? Sind sie alle Propheten? Sind sie alle Lehrer? Sind sie alle Wundertäter?

30. Haben sie alle Gaben, gesund zu machen? Reden sie alle mancherlei Sprachen? Können sie alle auslegen?

31. Strebet aber nach den besten Gaben! Und ich will euch noch einen köstlichern Weg zeigen.

13 luku

Apostoli esittää rakkauden kaikkia lahjoja korkeammaksi 1 – 3, kuvaa sen jaloutta 4 – 7 ja sanoo rakkauden yksin olevan ikuisen, mutta muiden lahjain katoavaisia 8 – 13.

1 Vaikka minä puhuisin ihmisten ja enkelien kielillä, mutta minulla ei olisi rakkautta, olisin minä vain helisevä vaski tai kilisevä kulkunen.

2 Ja vaikka minulla olisi profetoimisen lahja ja minä tietäisin kaikki salaisuudet ja kaiken tiedon, ja vaikka minulla olisi kaikki usko, niin että voisin vuoria siirtää, mutta minulla ei olisi rakkautta, en minä mitään olisi.

3 Ja vaikka minä jakelisin kaiken omaisuuteni köyhäin ravinnoksi, ja vaikka antaisin ruumiini poltettavaksi, mutta minulla ei olisi rakkautta, ei se minua mitään hyödyttäisi.

4 Rakkaus on pitkämielinen, rakkaus on lempeä; rakkaus ei

1. Though I speak with the tongues of men and of angels, and have not charity, I am become as sounding brass, or a tinkling cymbal.

2. And though I have the gift of prophecy, and understand all mysteries, and all knowledge; and though I have all faith, so that I could remove mountains, and have not charity, I am nothing.

3. And though I bestow all my goods to feed the poor, and though I give my body to be burned, and have not charity, it profiteth me nothing.

4. Charity suffereth long, and is kind; charity envieth not; charity

1. Wenn ich mit Menschen-und mit Engelzungen redete, und hätte der Liebe nicht, so wäre ich ein tönend Erz oder eine klingende Schelle.

2. Und wenn ich weissagen könnte und wüßte alle Geheimnisse und alle Erkenntnis und hätte allen Glauben, also daß ich Berge versetzte, und hätte der Liebe nicht, so wäre ich nichts.

3. Und wenn ich alle meine Habe den Armen gäbe und ließe meinen Leib brennen, und hätte der Liebe nicht, so wäre mir's nichts nütze.

4. Die Liebe ist langmütig und freundlich, die Liebe eifert nicht,

<p>kadehdi, ei kerskaa, ei pöyhkeile, 5 ei käyttäydy sopimattomasti, ei etsi omaansa, ei katkeroidu, ei muistele kärsimäänsä pahaa, 6 ei iloitse vääryydestä, vaan iloitsee yhdessä totuuden kanssa; 7 kaikki se peittää, kaikki se uskoo, kaikki se toivoo, kaikki se kärsii. 8 Rakkaus ei koskaan häviä; mutta profetoiminen, se katoaa, ja kielillä puhuminen lakkaa, ja tieto katoaa.</p>	<p>vaunteth not itself, is not puffed up, 5. Doth not behave itself unseemly, seeketh not her own, is not easily provoked, thinketh no evil; 6. Rejoiceth not in iniquity, but rejoiceth in the truth; 7. Beareth all things, believeth all things, hopeth all things, endureth all things. 8. Charity never faileth: but whether there be prophecies, they shall fail; whether there be tongues, they shall cease; whether there be knowledge, it shall vanish away.</p>	<p>die Liebe treibt nicht Mutwillen, sie blähet sich nicht, 5. sie stellet sich nicht ungebärdig, sie suchet nicht das Ihre, sie läßt sich nicht erbittern, sie rechnet das Böse nicht zu, 6. sie freut sich nicht der Ungerechtigkeit, sie freut sich aber der Wahrheit; 7. sie verträgt alles, sie glaubet alles, sie hoffet alles, sie duldet alles. 8. Die Liebe höret nimmer auf, so doch die Weissagungen aufhören werden und die Sprachen aufhören werden und die Erkenntnis aufhören wird.</p>
<p>9 Sillä tietomme on vajavaista, ja profetoimisemme on vajavaista.</p>	<p>9. For we know in part, and we prophesy in part.</p>	<p>9. Denn unser Wissen ist Stückwerk, und unser Weissagen ist Stückwerk.</p>
<p>10 Mutta kun tulee se, mikä täydellistä on, katoaa se, mikä on vajavaista.</p>	<p>10. But when that which is perfect is come, then that which is in part shall be done away.</p>	<p>10. Wenn aber kommen wird das Vollkommene, so wird das Stückwerk aufhören.</p>
<p>11 Kun minä olin lapsi, niin minä puhuin kuin lapsi, minulla oli lapsen mieli, ja minä ajattelin</p>	<p>11. When I was a child, I spake as a child, I understood as a child, I thought as a child: but</p>	<p>11. Da ich ein Kind war, da redete ich wie ein Kind und war klug wie ein Kind und hatte</p>

kuin lapsi; kun tulin mieheksi, hylkäsin minä sen, mikä lapsen on.

12 Sillä nyt me näemme kuin kuvastimessa, arvoituksen tavoin, mutta silloin kasvoista kasvoihin; nyt minä tunnen vajavaisesti, mutta silloin minä olen tunteva täydellisesti, niinkuin minut itsenikin täydellisesti tunnetaan.

13 Niin pysyvät nyt usko, toivo, rakkaus, nämä kolme; mutta suurin niistä on rakkaus.

when I became a man, I put away childish things.

12. For now we see through a glass, darkly; but then face to face: now I know in part; but then shall I know even as also I am known.

13. And now abideth faith, hope, charity, these three; but the greatest of these is charity.

kindische Anschläge; da ich aber ein Mann ward, tat ich ab, was kindisch war.

12. Wir sehen jetzt durch einen Spiegel in einem dunkeln Wort; dann aber von Angesicht zu Angesicht. Jetzt erkenne ich's stückweise; dann aber werde ich erkennen, gleichwie ich erkannt bin.

13. Nun aber bleibt Glaube, Hoffnung, Liebe, diese drei; aber die Liebe ist die größte unter ihnen.

14 luku

Apostoli kehoittaa korinttolaisia tavoittelemaan hengellisiä lahjoja, varsinkin profetoimisen lahjaa, koska se seurakuntaa rakentaa, jota kielillä puhuminen ei tee 1 – 25, antaa ohjeita seurakunnankokouksia varten 26 – 33, joissa vaimojen ei sovi esiintyä opettajina 33 – 39 Kaiken tulee tapahtua säädyllisesti 40.

1 Tavoitelkaa rakkautta ja pyrkikää saamaan hengellisiä lahjoja, mutta varsinkin

1. Follow after charity, and desire spiritual gifts, but rather that ye may prophesy.

1. Strebet nach der Liebe! Fleißiget euch der geistlichen Gaben, am meisten aber, daß ihr

profetoimisen lahjaa.

2 Sillä kielillä puhuva ei puhu ihmisille, vaan Jumalalle; ei häntä näet kukaan ymmärrä, sillä hän puhuu salaisuuksia hengessä.

3 Mutta profetoiva puhuu ihmisille rakennukseksi ja kehoitukseksi ja lohdutukseksi.

4 Kielillä puhuva rakentaa itseään, mutta profetoiva rakentaa seurakuntaa.

5 Soisin teidän kaikkien puhuvan kielillä, mutta vielä mieluummin soisin teidän profetoivan; sillä profetoiva on suurempi kuin kielillä puhuva, ellei tämä samalla selitä, niin että seurakunta siitä rakentuu.

6 Jos minä nyt, veljet, tulisin luoksenne kielillä puhuen, mitä minä teitä sillä hyödyttäisin, ellen puhuisi teille ilmestyksen tai

2. For he that speaketh in an unknown tongue speaketh not unto men, but unto God: for no man understandeth him; howbeit in the spirit he speaketh mysteries.

3. But he that prophesieth speaketh unto men to edification, and exhortation, and comfort.

4. He that speaketh in an unknown tongue edifieth himself; but he that prophesieth edifieth the church.

5. I would that ye all spake with tongues, but rather that ye prophesied: for greater is he that prophesieth than he that speaketh with tongues, except he interpret, that the church may receive edifying.

6. Now, brethren, if I come unto you speaking with tongues, what shall I profit you, except I shall speak to you either by revelation,

weissagen möget!

2. Denn der mit Zungen redet, der redet nicht den Menschen, sondern Gott; denn ihm hört niemand zu, im Geist aber redet er die Geheimnisse.

3. Wer aber weissagt, der redet den Menschen zur Besserung und zur Ermahnung und zur Tröstung.

4. Wer mit Zungen redet, der bessert sich selbst; wer aber weissagt, der bessert die Gemeinde.

5. Ich wollte, daß ihr alle mit Zungen reden könntet; aber viel mehr, daß ihr weissagt. Denn der da weissagt, ist größer, als der mit Zungen redet; es sei denn, daß er's auch auslege, daß die Gemeinde davon gebessert werde.

6. Nun aber, liebe Brüder, wenn ich zu euch käme und redete mit Zungen, was wäre es euch nütze, so ich nicht mit euch

tiedon tai profetian tai opetuksen sanoja?

or by knowledge, or by prophesying, or by doctrine?

redete entweder durch Offenbarung oder durch Erkenntnis oder durch Weissagung oder durch Lehre?

7 Niinhän on elottomain soittimienkin laita, huilujen tai kitarain: kuinka tiedetään, mitä huilulla tai kitaralla soitetaan, elleivät ne soi toisistaan erottuvin sävelin?

7. And even things without life giving sound, whether pipe or harp, except they give a distinction in the sounds, how shall it be known what is piped or harped?

7. Verhält sich's doch auch also mit den Dingen, die da lauten, und doch nicht leben; es sei eine Pfeife oder eine Harfe: wenn sie nicht unterschiedene Töne von sich geben, wie kann man erkennen, was gepfiffen oder geharft wird?

8 Niinikään, jos pasuna antaa epäselvän äänen, kuka silloin valmistautuu taisteluun?

8. For if the trumpet give an uncertain sound, who shall prepare himself to the battle?

8. Und so die Posaune einen undeutlichen Ton gibt, wer wird sich zum Streit rüsten?

9 Samoin tekin: jos ette kielellänne saa esiin selvää puhetta, kuinka voidaan sellainen puhe ymmärtää? Tehän puhutte silloin tuuleen.

9. So likewise ye, except ye utter by the tongue words easy to be understood, how shall it be known what is spoken? for ye shall speak into the air.

9. Also auch ihr, wenn ihr mit Zungen redet, so ihr nicht eine deutliche Rede gebet, wie kann man wissen, was geredet ist? Denn ihr werdet in den Wind reden.

10 Maailmassa on, kuka tietää, kuinka monta eri kieltä, mutta ei ainoatakaan, jonka äänet eivät ole ymmärrettävissä.

10. There are, it may be, so many kinds of voices in the world, and none of them is without signification.

10. Es ist mancherlei Art der Stimmen in der Welt, und derselben ist keine undeutlich.

11 Mutta jos en tiedä sanojen merkitystä, olen minä puhujalle

11. Therefore if I know not the meaning of the voice, I shall be

11. So ich nun nicht weiß der Stimme Bedeutung, werde ich

muukalainen, ja puhuja on minulle muukalainen.

12 Samoin tekin, koska tavoittelette henkilöitä, niin pyrkikää seurakunnan rakennukseksi saamaan niitä runsaasti.

13 Sentähden rukoilkoon se, joka kielillä puhuu, että hän taitaisi selittää.

14 Sillä jos minä rukoilen kielillä puhuen, niin minun henkeni kyllä rukoilee, mutta ymmärrykseni on hedelmätön.

15 Kuinka siis on? Minun on rukoiltava hengelläni, mutta minun on rukoiltava myöskin ymmärrykselläni; minun on veisattava kiitosta hengelläni, mutta minun on veisattava myöskin ymmärrykselläni.

16 Sillä jos ylistät Jumalaa hengessä, kuinka oppimattoman paikalla istuva saattaa sanoa "amen" sinun kiitokseesi? Eihän hän ymmärrä, mitä sanot.

unto him that speaketh a barbarian, and he that speaketh shall be a barbarian unto me.

12. Even so ye, forasmuch as ye are zealous of spiritual gifts, seek that ye may excel to the edifying of the church.

13. Wherefore let him that speaketh in an unknown tongue pray that he may interpret.

14. For if I pray in an unknown tongue, my spirit prayeth, but my understanding is unfruitful.

15. What is it then? I will pray with the spirit, and I will pray with the understanding also: I will sing with the spirit, and I will sing with the understanding also.

16. Else when thou shalt bless with the spirit, how shall he that occupieth the room of the unlearned say Amen at thy giving of thanks, seeing he

unverständlich sein dem, der da redet, und der da redet, wird mir unverständlich sein.

12. Also auch ihr, sintemal ihr euch fleißigt der geistlichen Gaben, trachtet darnach, daß ihr alles reichlich habet, auf daß ihr die Gemeinde bessert.

13. Darum, welcher mit Zungen redet, der bete also, daß er's auch auslege.

14. Denn so ich mit Zungen bete, so betet mein Geist; aber mein Sinn bringt niemand Frucht.

15. Wie soll das aber dann sein? Ich will beten mit dem Geist und will beten auch im Sinn; ich will Psalmen singen im Geist und will auch Psalmen singen mit dem Sinn.

16. Wenn du aber segnest im Geist, wie soll der, so an des Laien Statt steht, Amen sagen auf deine Danksagung, sintemal er nicht weiß, was du sagst?

17 Sinä kyllä kiität hyvin, mutta toinen ei siitä rakennu.

18 Minä kiitän Jumalaa, että puhun kielillä enemmän kuin teistä kukaan;

19 mutta seurakunnassa tahdon mieluummin puhua viisi sanaa ymmärrykselläni, opettaakseni muitakin, kuin kymmentuhatta sanaa kielillä.

20 Veljet, älkää olko lapsia ymmärrykseltänne, vaan pahuudessa olkaa lapsia; mutta ymmärrykseltä olkaa täysi-ikäisiä.

21 Laissa on kirjoitettuna: "Vieraskielisten kautta ja muukalaisten huulilla minä olen puhuva tälle kansalle, eivätkä he sittenkään minua kuule, sanoo Herra".

22 Kielet eivät siis ole merkiksi uskoville, vaan niille, jotka eivät

understandeth not what thou sayest?

17. For thou verily givest thanks well, but the other is not edified.

18. I thank my God, I speak with tongues more than ye all:

19. Yet in the church I had rather speak five words with my understanding, that by my voice I might teach others also, than ten thousand words in an unknown tongue.

20. Brethren, be not children in understanding: howbeit in malice be ye children, but in understanding be men.

21. In the law it is written, With men of other tongues and other lips will I speak unto this people; and yet for all that will they not hear me, saith the Lord.

22. Wherefore tongues are for a sign, not to them that believe, but

17. Du thanksagest wohl fein, aber der andere wird nicht davon gebessert.

18. Ich danke meinem Gott, daß ich mehr mit Zungen rede denn ihr alle.

19. Aber ich will in der Gemeinde lieber fünf Worte reden mit meinem Sinn, auf daß ich auch andere unterweise, denn zehntausend Worte mit Zungen.

20. Liebe Brüder, werdet nicht Kinder an dem Verständnis; sondern an der Bosheit seid Kinder, an dem Verständnis aber seid vollkommen.

21. Im Gesetz steht geschrieben: Ich will mit andern Zungen und mit andern Lippen reden zu diesem Volk, und sie werden mich auch also nicht hören, spricht der HERR."

22. Darum sind die Zungen zum Zeichen nicht den Gläubigen,

usko; mutta profetoiminen ei ole merkiksi uskottomille, vaan uskoville.

23 Jos nyt koko seurakunta kokoontuisi yhteen ja kaikki siellä puhuisivat kielillä ja sinne tulisi opetuksesta tai uskosta osattomia, eivätkö he sanoisi teidän olevan järjiltänne?

24 Mutta jos kaikki profetoisivat ja joku uskosta tai opetuksesta osaton tulisi sisään, niin kaikki paljastaisivat hänet ja kaikki langettaisivat hänestä tuomion, 25 hänen sydämensä salaisuudet tulisivat ilmi, ja niin hän kasvoilleen langeten rukoilisi Jumalaa ja julistaisi, että Jumala totisesti on teissä.

26 Kuinka siis on, veljet? Kun tulette yhteen, on jokaisella jotakin annettavaa: millä on virsi, millä opetus, millä ilmestys, mikä puhuu kielillä, mikä selittää;

to them that believe not: but prophesying serveth not for them that believe not, but for them which believe.

23. If therefore the whole church be come together into one place, and all speak with tongues, and there come in those that are unlearned, or unbelievers, will they not say that ye are mad?

24. But if all prophesy, and there come in one that believeth not, or one unlearned, he is convinced of all, he is judged of all:

25. And thus are the secrets of his heart made manifest; and so falling down on his face he will worship God, and report that God is in you of a truth.

26. How is it then, brethren? when ye come together, every one of you hath a psalm, hath a doctrine, hath a tongue, hath a revelation, hath an interpretation.

sondern den Ungläubigen; die Weissagung aber nicht den Ungläubigen, sondern den Gläubigen.

23. Wenn nun die ganze Gemeinde zusammenkäme an einen Ort und redeten alle mit Zungen, es kämen aber hinein Laien oder Ungläubige, würden sie nicht sagen, ihr wäret unsinnig?

24. So sie aber alle weissagen und käme dann ein Ungläubiger oder Laie hinein, der würde von ihnen allen gestraft und von allen gerichtet;

25. und also würde das Verborgene seines Herzens offenbar, und er würde also fallen auf sein Angesicht, Gott anbeten und bekennen, daß Gott wahrhaftig in euch sei.

26. Wie ist es denn nun, liebe Brüder? Wenn ihr zusammenkommt, so hat ein jeglicher Psalmen, er hat eine Lehre, er hat Zungen, er hat

kaikki tapahtukoon rakennukseksi.

27 Jos kielillä puhutaan, niin puhukoon kullakin kertaa vain kaksi tai enintään kolme, ja yksi kerrallaan, ja yksi selittäköön; 28 mutta jos ei ole selittäjää, niin olkoot vaiti seurakunnassa ja puhukoot itselleen ja Jumalalle.

29 Profeetoista saakoon kaksi tai kolme puhua, ja muut arvostelkoot;

30 mutta jos joku toinen siinä istuva saa ilmestyksen, vaietkoon ensimmäinen.

31 Sillä te saatatte kaikki profetoida, toinen toisenne jälkeen, että kaikki saisivat opetusta ja kaikki kehoitusta.

32 Ja profeettain henget ovat profeetoille alamaiset;

33 sillä ei Jumala ole epäjärjestyksen, vaan rauhan Jumala. Niinkuin kaikissa pyhien

Let all things be done unto edifying.

27. If any man speak in an unknown tongue, let it be by two, or at the most by three, and that by course; and let one interpret. 28. But if there be no interpreter, let him keep silence in the church; and let him speak to himself, and to God.

29. Let the prophets speak two or three, and let the other judge.

30. If any thing be revealed to another that sitteth by, let the first hold his peace.

31. For ye may all prophesy one by one, that all may learn, and all may be comforted.

32. And the spirits of the prophets are subject to the prophets.

33. For God is not the author of confusion, but of peace, as in all churches of the saints.

Offenbarung, er hat Auslegung. Laßt alles geschehen zur Besserung!

27. So jemand mit Zungen redet, so seien es ihrer zwei oder aufs meiste drei, und einer um den andern; und einer lege es aus. 28. Ist aber kein Ausleger da, so schweige er in der Gemeinde, rede aber sich selber und Gott.

29. Weissager aber lasset reden zwei oder drei, und die andern lasset richten.

30. So aber eine Offenbarung geschieht einem andern, der da sitzt, so schweige der erste.

31. Ihr könnt wohl alle weissagen, einer nach dem andern, auf daß sie alle lernen und alle ermahnt werden.

32. Und die Geister der Propheten sind den Propheten untertan.

33. Denn Gott ist nicht ein Gott der Unordnung, sondern des Friedens.

seurakunnissa,

34 olkoot vaimot vaiti teidänkin seurakunnankokouksissanne, sillä heidän ei ole lupa puhua, vaan olkoot alamaisia, niinkuin lakikin sanoo.

34. Let your women keep silence in the churches: for it is not permitted unto them to speak; but they are commanded to be under obedience, as also saith the law.

34. Wie in allen Gemeinden der Heiligen lasset eure Weiber schweigen in der Gemeinde; denn es soll ihnen nicht zugelassen werden, daß sie reden, sondern sie sollen untertan sein, wie auch das Gesetz sagt.

35 Mutta jos he tahtovat tietoa jostakin, niin kysykööt kotonaan omilta miehiltään, sillä häpeällistä on naisen puhua seurakunnassa.

35. And if they will learn any thing, let them ask their husbands at home: for it is a shame for women to speak in the church.

35. Wollen sie etwas lernen, so lasset sie daheim ihre Männer fragen. Es steht den Weibern übel an, in der Gemeinde zu reden.

36 Vai teistäkö Jumalan sana on lähtenyt? Vai ainoastaan teidänkö tykönnö se on tullut?

36. What? came the word of God out from you? or came it unto you only?

36. Oder ist das Wort Gottes von euch ausgekommen? Oder ist's allein zu euch gekommen?

37 Jos joku luulee olevansa profeetta tai hengellinen, niin tietäköön, että mitä minä kirjoitan teille, se on Herran käsky.

37. If any man think himself to be a prophet, or spiritual, let him acknowledge that the things that I write unto you are the commandments of the Lord.

37. So sich jemand läßt dünken, er sei ein Prophet oder geistlich, der erkenne, was ich euch schreibe; denn es sind des HERRN Gebote.

38 Mutta jos joku ei sitä ymmärrä, niin olkoon ymmärtämättä.

38. But if any man be ignorant, let him be ignorant.

38. Ist aber jemand unwissend, der sei unwissend.

39 Sentähden, veljeni, harrastakaa profetoimista

39. Wherefore, brethren, covet to prophesy, and forbid not to

39. Darum, liebe Brüder, fleißiget euch des Weissagens und

älkääkä estäkö kielillä
puhumasta.

40 Mutta kaikki tapahtukoon
säädyllyisesti ja järjestyksessä.

Speak with tongues.

40. Let all things be done
decently and in order.

wehret nicht, mit Zungen zu
reden.

40. Lasset alles ehrbar und
ordentlich zugehen.

15 luku

Apostoli todistaa, vedoten moneen silmin näkijään, Kristuksen nousseen kuolleista 1 – 11, osoittaa, että, elleivät kuolleet nouse, ei Kristuskaan ole noussut 12 – 19; mutta koska Kristus on noussut kuolleista, niin kaikki tulevat hänessä eläviksi, ja kaikki hänen vihollisensa alistetaan hänen jalkojensa alle, että Jumala olisi kaikki kaikissa 20 – 28 Itsensä kastattaminen kuolleitten puolesta ja apostolin antautuminen hengenvaaraan osoittavat myöskin, että uskottiin kuolleitten ylösnousevan 29 – 34 Paavali osoittaa luonnosta otetuilla vertauksilla, millainen ruumis kuolleista nousseilla on oleva 35 – 49; nekin, jotka silloin elävät, muuttuvat, ja niin ennustus kuoleman kukistumisesta käy toteen 50 – 57 Kehoitus ahkeruuteen Herran työssä 58.

1 Veljet, minä johdatan teidät
tuntemaan sen evankeliumin,
jonka minä teille julistin, jonka te
myöskin olette ottaneet vastaan
ja jossa myös pysytte
2 ja jonka kautta te myös
pelastutte, jos pidätte siitä kiinni
semmoisena, kuin minä sen teille
julistin, ellette turhaan ole
uskoneet.

1. Moreover, brethren, I declare
unto you the gospel which I
preached unto you, which also
ye have received, and wherein
ye stand;
2. By which also ye are saved, if
ye keep in memory what I
preached unto you, unless ye
have believed in vain.

1. Ich erinnere euch aber, liebe
Brüder, des Evangeliums, das
ich euch verkündigt habe,
welches ihr auch angenommen
habt, in welchem ihr auch stehet,
2. durch welches ihr auch selig
werdet: welchergestalt ich es
euch verkündigt habe, so ihr's
behalten habt; es wäre denn,
daß ihr umsonst geglaubt hättet.

3 Sillä minä annoin teille ennen kaikkea tiedoksi sen, minkä itse olin saanut: että Kristus on kuollut meidän syntiemme tähden, kirjoitusten mukaan, 4 ja että hänet haudattiin ja että hän nousi kuolleista kolmantena päivänä, kirjoitusten mukaan, 5 ja että hän näyttäytyi Keefaalle, sitten niille kahdelletoista.

6 Sen jälkeen hän näyttäytyi yhtä haavaa enemmän kuin viidellesadalle veljelle, joista useimmat vielä nytkin ovat elossa, mutta muutamat ovat nukkuneet pois.

7 Sen jälkeen hän näyttäytyi Jaakobille, sitten kaikille apostoleille.

8 Mutta kaikkein viimeiseksi hän näyttäytyi minullekin, joka olen ikäänkuin keskensyntynyt.

9 Sillä minä olen apostoleista halvin enkä ole sen arvoinen, että minua apostoliksi kutsutaan, koska olen vainonnut Jumalan

3. For I delivered unto you first of all that which I also received, how that Christ died for our sins according to the scriptures;

4. And that he was buried, and that he rose again the third day according to the scriptures:

5. And that he was seen of Cephas, then of the twelve:

6. After that, he was seen of above five hundred brethren at once; of whom the greater part remain unto this present, but some are fallen asleep.

7. After that, he was seen of James; then of all the apostles.

8. And last of all he was seen of me also, as of one born out of due time.

9. For I am the least of the apostles, that am not meet to be called an apostle, because I persecuted the church of God.

3. Denn ich habe euch zuvörderst gegeben, was ich empfangen habe: daß Christus gestorben sei für unsre Sünden nach der Schrift,

4. und daß er begraben sei, und daß er auferstanden sei am dritten Tage nach der Schrift,

5. und daß er gesehen worden ist von Kephass, darnach von den Zwölfen.

6. Darnach ist er gesehen worden von mehr denn fünfhundert Brüdern auf einmal, deren noch viele leben, etliche aber sind entschlafen.

7. Darnach ist er gesehen worden von Jakobus, darnach von allen Aposteln.

8. Am letzten ist er auch von mir, einer unzeitigen Geburt gesehen worden.

9. Denn ich bin der geringste unter den Aposteln, der ich nicht wert bin, daß ich ein Apostel heiße, darum daß ich die

seurakuntaa.

10 Mutta Jumalan armosta minä olen se, mikä olen, eikä hänen armonsakaan minua kohtaan ole ollut turha, vaan enemmän kuin he kaikki minä olen työtä tehnyt, en kuitenkaan minä, vaan Jumalan armo, joka on minun kanssani.

11 Olinpa siis minä tai olivatpa he: näin me saarnaamme, ja näin te olette uskoon tulleet.

12 Mutta jos Kristuksesta saarnataan, että hän on noussut kuolleista, kuinka muutamat teistä saattavat sanoa, ettei kuolleitten ylösnousemusta ole?

13 Vaan jos ei ole kuolleitten ylösnousemusta, ei Kristuskaan ole noussut.

14 Mutta jos Kristus ei ole noussut kuolleista, turha on silloin meidän saarnamme, turha myös teidän uskonne;

15 ja silloin meidät myös havaitaan vääriksi Jumalan todistajiksi, koska olemme

10. But by the grace of God I am what I am: and his grace which was bestowed upon me was not in vain; but I laboured more abundantly than they all: yet not I, but the grace of God which was with me.

11. Therefore whether it were I or they, so we preach, and so ye believed.

12. Now if Christ be preached that he rose from the dead, how say some among you that there is no resurrection of the dead?

13. But if there be no resurrection of the dead, then is Christ not risen:

14. And if Christ be not risen, then is our preaching vain, and your faith is also vain.

15. Yea, and we are found false witnesses of God; because we have testified of God that he

Gemeinde Gottes verfolgt habe.

10. Aber von Gottes Gnade bin ich, was ich bin. Und seine Gnade an mir ist nicht vergeblich gewesen, sondern ich habe vielmehr gearbeitet denn sie alle; nicht aber ich, sondern Gottes Gnade, die mit mir ist.

11. Es sei nun ich oder jene: also predigen wir, und also habt ihr geglaubt.

12. So aber Christus gepredigt wird, daß er sei von den Toten auferstanden, wie sagen denn etliche unter euch, die Auferstehung der Toten sei nichts?

13. Ist die Auferstehung der Toten nichts, so ist auch Christus nicht auferstanden.

14. Ist aber Christus nicht auferstanden, so ist unsre Predigt vergeblich, so ist auch euer Glaube vergeblich.

15. Wir würden aber auch erfunden als falsche Zeugen Gottes, daß wir wider Gott

todistaneet Jumalaa vastaan, että hän on herättänyt Kristuksen, jota hän ei ole herättänyt, jos kerran kuolleita ei herätetä.

16 Sillä jos kuolleita ei herätetä, ei Kristuskaan ole herätetty.

17 Mutta jos Kristus ei ole herätetty, niin teidän uskonne on turha, ja te olette vielä synneissäanne.

18 Ja silloinhan Kristuksessa nukkuneetkin olisivat kadotetut.

19 Jos olemme panneet toivomme Kristukseen ainoastaan tämän elämän ajaksi, niin olemme kaikkia muita ihmisiä surkuteltavammat.

20 Mutta nytpä Kristus on noussut kuolleista, esikoisena kuoloon nukkuneista.

21 Sillä koska kuolema on tullut ihmisen kautta, niin on myöskin kuolleitten ylösnousemus tullut

raised up Christ: whom he raised not up, if so be that the dead rise not.

16. For if the dead rise not, then is not Christ raised:

17. And if Christ be not raised, your faith is vain; ye are yet in your sins.

18. Then they also which are fallen asleep in Christ are perished.

19. If in this life only we have hope in Christ, we are of all men most miserable.

20. But now is Christ risen from the dead, and become the firstfruits of them that slept.

21. For since by man came death, by man came also the resurrection of the dead.

gezeugt hätten, er hätte Christum auferweckt, den er nicht auferweckt hätte, wenn doch die Toten nicht auferstehen.

16. Denn so die Toten nicht auferstehen, so ist auch Christus nicht auferstanden.

17. Ist Christus aber nicht auferstanden, so ist euer Glaube eitel, so seid ihr noch in euren Sünden.

18. So sind auch die, so in Christo entschlafen sind, verloren.

19. Hoffen wir allein in diesem Leben auf Christum, so sind wir die elendesten unter allen Menschen.

20. Nun ist aber Christus auferstanden von den Toten und der Erstling geworden unter denen, die da schlafen.

21. Sintemal durch einen Menschen der Tod und durch einen Menschen die

ihmisen kautta.

22 Sillä niinkuin kaikki kuolevat Aadamissa, niin myös kaikki tehdään eläviksi Kristuksessa,

23 mutta jokainen vuorollaan: esikoisena Kristus, sitten Kristuksen omat hänen tulemuksessaan;

24 sitten tulee loppu, kun hän antaa valtakunnan Jumalan ja Isän haltuun, kukistettuaan kaiken hallituksen ja kaiken vallan ja voiman.

25 Sillä hänen pitää hallitseman "siihen asti, kunnes hän on pannut kaikki viholliset jalkojensa alle".

26 Vihollisista viimeisenä kukistetaan kuolema.

27 Sillä: "kaikki hän on alistanut hänen jalkojensa alle". Mutta kun hän sanoo: "kaikki on alistettu", niin ei tietenkään ole alistettu se, joka on alistanut kaiken hänen allensa.

22. For as in Adam all die, even so in Christ shall all be made alive.

23. But every man in his own order: Christ the firstfruits; afterward they that are Christ's at his coming.

24. Then cometh the end, when he shall have delivered up the kingdom to God, even the Father; when he shall have put down all rule and all authority and power.

25. For he must reign, till he hath put all enemies under his feet.

26. The last enemy that shall be destroyed is death.

27. For he hath put all things under his feet. But when he saith all things are put under him, it is manifest that he is excepted, which did put all things under him.

Auferstehung der Toten kommt.

22. Denn gleichwie sie in Adam alle sterben, also werden sie in Christo alle lebendig gemacht werden.

23. Ein jeglicher aber in seiner Ordnung: der Erstling Christus; darnach die Christo angehören, wenn er kommen wird;

24. darnach das Ende, wenn er das Reich Gott und dem Vater überantworten wird, wenn er aufheben wird alle Herrschaft und alle Obrigkeit und Gewalt.

25. Er muß aber herrschen, bis daß er "alle seine Feinde unter seine Füße lege".

26. Der letzte Feind, der aufgehoben wird, ist der Tod.

27. Denn "er hat ihm alles unter seine Füße getan". Wenn er aber sagt, daß es alles untertan sei, ist's offenbar, daß ausgenommen ist, der ihm alles untergetan hat.

28 Ja kun kaikki on alistettu Pojan valtaan, silloin itse Poikakin alistetaan sen valtaan, joka on alistanut hänen valtaansa kaiken, että Jumala olisi kaikki kaikissa.

29 Mitä muutoin ne, jotka kastattavat itsensä kuolleitten puolesta, sillä saavat aikaan? Jos kuolleet eivät heräjä, miksi nämä sitten kastattavat itsensä heidän puolestaan?

30 Ja miksi mekään antaudumme joka hetki vaaraan?

31 Joka päivä minä olen kuoleman kidassa, niin totta kuin te, veljet, olette minun kerskaukseni Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.

32 Jos minä ihmisten tavoin olen taistellut petojen kanssa Efesosssa, mitä hyötyä minulle siitä on? Jos kuolleet eivät heräjä, niin: "syökäämme ja juokaamme, sillä huomenna me

28. And when all things shall be subdued unto him, then shall the Son also himself be subject unto him that put all things under him, that God may be all in all.

29. Else what shall they do which are baptized for the dead, if the dead rise not at all? why are they then baptized for the dead?

30. And why stand we in jeopardy every hour?

31. I protest by your rejoicing which I have in Christ Jesus our Lord, I die daily.

32. If after the manner of men I have fought with beasts at Ephesus, what advantageth it me, if the dead rise not? let us eat and drink; for to morrow we die.

28. Wenn aber alles ihm untertan sein wird, alsdann wird auch der Sohn selbst untertan sein dem, der ihm alles untergetan hat, auf daß Gott sei alles in allen.

29. Was machen sonst, die sich taufen lassen über den Toten, so überhaupt die Toten nicht auferstehen? Was lassen sie sich taufen über den Toten?

30. Und was stehen wir alle Stunde in der Gefahr?

31. Bei unserm Ruhm, den ich habe in Christo Jesu, unserm HERRN, ich sterbe täglich.

32. Habe ich nach menschlicher Meinung zu Ephesus mit wilden Tieren gefochten, was hilft's mir? So die Toten nicht auferstehen, "laßt uns essen und trinken; denn morgen sind wir tot!"

kuolemme".

33 Älkää eksykö. "Huono seura hyvät tavat turmelee."

34 Raitistukaa oikealla tavalla, älkääkä syntiä tehkö; sillä niitä on, joilla ei ole mitään tietoa Jumalasta. Teidän häpeäksenne minä tämän sanon.

35 Mutta joku ehkä kysyy: "Millä tavoin kuolleet heräjävät, ja millaisessa ruumiissa he tulevat?"

36 Sinä mieletön, se, minkä kylvät, ei virkoa eloon, ellei se ensin kuole!

37 Ja kun kylvät, et kylvä sitä vartta, joka on nouseva, vaan paljaan jyvän, nisun jyvän tai muun minkä tahansa.

38 Mutta Jumala antaa sille varren, sellaisen kuin tahtoo, ja kullekin siemenelle sen oman varren.

39 Ei kaikki liha ole samaa lihaa, vaan toista on ihmisten (liha),

33. Be not deceived: evil communications corrupt good manners.

34. Awake to righteousness, and sin not; for some have not the knowledge of God: I speak this to your shame.

35. But some man will say, How are the dead raised up? and with what body do they come?

36. Thou fool, that which thou sowest is not quickened, except it die:

37. And that which thou sowest, thou sowest not that body that shall be, but bare grain, it may chance of wheat, or of some other grain:

38. But God giveth it a body as it hath pleased him, and to every seed his own body.

39. All flesh is not the same flesh: but there is one kind of

33. Lasset euch nicht verführen! Böse Geschwätze verderben gute Sitten.

34. Werdet doch einmal recht nüchtern und sündigt nicht! Denn etliche wissen nichts von Gott; das sage ich euch zur Schande.

35. Möchte aber jemand sagen: Wie werden die Toten auferstehen, und mit welchem Leibe werden sie kommen?

36. Du Narr: was du säst, wird nicht lebendig, es sterbe denn.

37. Und was du säst, ist ja nicht der Leib, der werden soll, sondern ein bloßes Korn, etwa Weizen oder der andern eines.

38. Gott aber gibt ihm einen Leib, wie er will, und einem jeglichen von den Samen seinen eigenen Leib.

39. Nicht ist alles Fleisch einerlei Fleisch; sondern ein anderes

toista taas karjan liha, toista on lintujen liha, toista kalojen.

flesh of men, another flesh of beasts, another of fishes, and another of birds.

Fleisch ist der Menschen, ein anderes des Viehs, ein anderes der Fische, ein anderes der Vögel.

40 Ja on taivaallisia ruumiita ja maallisia ruumiita; mutta toinen on taivaallisten kirkkaus, toinen taas maallisten.

40. There are also celestial bodies, and bodies terrestrial: but the glory of the celestial is one, and the glory of the terrestrial is another.

40. Und es sind himmlische Körper und irdische Körper; aber eine andere Herrlichkeit haben die himmlischen Körper und eine andere die irdischen.

41 Toinen on auringon kirkkaus ja toinen kuun kirkkaus ja toinen tähtien kirkkaus, ja toinen tähti voittaa toisen kirkkaudessa.

41. There is one glory of the sun, and another glory of the moon, and another glory of the stars: for one star differeth from another star in glory.

41. Eine andere Klarheit hat die Sonne, eine andere Klarheit hat der Mond, eine andere Klarheit haben die Sterne; denn ein Stern übertrifft den andern an Klarheit.

42 Niin on myös kuolleitten ylösnousemus: kylvetään katoavaisuudessa, nousee katoamattomuudessa;

42. So also is the resurrection of the dead. It is sown in corruption; it is raised in incorruption:

42. Also auch die Auferstehung der Toten. Es wird gesät verweslich, und wird auferstehen unverweslich.

43 kylvetään alhaisuudessa, nousee kirkkaudessa; kylvetään heikkoudessa, nousee voimassa;

43. It is sown in dishonour; it is raised in glory: it is sown in weakness; it is raised in power:

43. Es wird gesät in Unehre, und wird auferstehen in Herrlichkeit. Es wird gesät in Schwachheit, und wird auferstehen in Kraft.

44 kylvetään sielullinen ruumis, nousee hengellinen ruumis. Jos kerran on sielullinen ruumis, niin on myös hengellinen.

44. It is sown a natural body; it is raised a spiritual body. There is a natural body, and there is a spiritual body.

44. Es wird gesät ein natürlicher Leib, und wird auferstehen ein geistlicher Leib. Ist ein natürlicher Leib, so ist auch ein geistlicher Leib.

45 Niin on myös kirjoitettu: "Ensimmäisestä ihmisestä, Aadamista, tuli elävä sielu"; viimeisestä Aadamista tuli eläväksitekevä henki.

46 Mutta mikä on hengellistä, se ei ole ensimmäinen, vaan se, mikä on sielullista, on ensimmäinen; sitten on se, mikä on hengellistä.

47 Ensimmäinen ihminen oli maasta, maallinen, toinen ihminen (Herra) on taivaasta.

48 Minkäkaltainen maallinen oli, senkaltaisia ovat myös maalliset; ja minkäkaltainen taivaallinen on, senkaltaisia ovat myös taivaalliset.

49 Ja niinkuin meissä on ollut maallisen kuva, niin meissä on myös oleva taivaallisen kuva.

50 Mutta tämän minä sanon, veljet, ettei liha ja veri voi periä Jumalan valtakuntaa, eikä katoavaisuus peri

45. And so it is written, The first man Adam was made a living soul; the last Adam was made a quickening spirit.

46. Howbeit that was not first which is spiritual, but that which is natural; and afterward that which is spiritual.

47. The first man is of the earth, earthy: the second man is the Lord from heaven.

48. As is the earthy, such are they also that are earthy: and as is the heavenly, such are they also that are heavenly.

49. And as we have borne the image of the earthy, we shall also bear the image of the heavenly.

50. Now this I say, brethren, that flesh and blood cannot inherit the kingdom of God; neither doth corruption inherit incorruption.

45. Wie es geschrieben steht: der erste Mensch, Adam, "ward zu einer lebendigen Seele", und der letzte Adam zum Geist, der da lebendig macht.

46. Aber der geistliche Leib ist nicht der erste, sondern der natürliche; darnach der geistliche.

47. Der erste Mensch ist von der Erde und irdisch; der andere Mensch ist der HERR vom Himmel.

48. Welcherlei der irdische ist, solcherlei sind auch die irdischen; und welcherlei der himmlische ist, solcherlei sind auch die himmlischen.

49. Und wie wir getragen haben das Bild des irdischen, also werden wir auch tragen das Bild des himmlischen.

50. Das sage ich aber, liebe Brüder, daß Fleisch und Blut nicht können das Reich Gottes ererben; auch wird das

katoamattomuutta.

51 Katso, minä sanon teille salaisuuden: emme kaikki kuolemaan nuku, mutta kaikki me muutamme,

52 yhtäkkiä, silmänräpäyksessä, viimeisen pasunan soidessa; sillä pasuna soi, ja kuolleet nousevat katoamattomina, ja me muutamme.

53 Sillä tämän katoavaisen pitää pukeutuman katoamattomuuteen, ja tämän kuolevaisen pitää pukeutuman kuolemattomuuteen.

54 Mutta kun tämä katoavainen pukeutuu katoamattomuuteen ja tämä kuolevainen pukeutuu kuolemattomuuteen, silloin toteutuu se sana, joka on kirjoitettu: "Kuolema on nieltä ja voitto saatu".

55 Kuolema, missä on sinun voitosi? Kuolema (Tuonela),

51. Behold, I shew you a mystery; We shall not all sleep, but we shall all be changed,

52. In a moment, in the twinkling of an eye, at the last trump: for the trumpet shall sound, and the dead shall be raised incorruptible, and we shall be changed.

53. For this corruptible must put on incorruption, and this mortal must put on immortality.

54. So when this corruptible shall have put on incorruption, and this mortal shall have put on immortality, then shall be brought to pass the saying that is written, Death is swallowed up in victory.

55. O death, where is thy sting? O grave, where is thy victory?

Verwesliche nicht erben das Unverwesliche.

51. Siehe, ich sage euch ein Geheimnis: Wir werden nicht alle entschlafen, wir werden aber alle verwandelt werden;

52. und dasselbe plötzlich, in einem Augenblick, zur Zeit der letzten Posaune. Denn es wird die Posaune schallen, und die Toten werden auferstehen unverweslich, und wir werden verwandelt werden.

53. Denn dies Verwesliche muß anziehen die Unverweslichkeit, und dies Sterbliche muß anziehen die Unsterblichkeit.

54. Wenn aber das Verwesliche wird anziehen die Unverweslichkeit, und dies Sterbliche wird anziehen die Unsterblichkeit, dann wird erfüllt werden das Wort, das geschrieben steht:

55. Der Tod ist verschlungen in den Sieg. Tod, wo ist dein

missä on sinun otasi?

56 Mutta kuoleman ota on synti, ja synnin voima on laki.

56. The sting of death is sin; and the strength of sin is the law.

Stachel? Hölle, wo ist dein Sieg?

56. Aber der Stachel des Todes ist die Sünde; die Kraft aber der Sünde ist das Gesetz.

57 Mutta kiitos olkoon Jumalan, joka antaa meille voiton meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta!

57. But thanks be to God, which giveth us the victory through our Lord Jesus Christ.

57. Gott aber sei Dank, der uns den Sieg gegeben hat durch unsern HERRN Jesus Christus!

58 Sentähden, rakkaat veljeni, olkaa lujat, järkähtämättömät, aina innokkaat Herran työssä, tietäen, että teidän vaivannäköne ei ole turha Herrassa.

58. Therefore, my beloved brethren, be ye stedfast, unmoveable, always abounding in the work of the Lord, forasmuch as ye know that your labour is not in vain in the Lord.

58. Darum, meine lieben Brüder, seid fest, unbeweglich, und nehmet immer zu in dem Werk des HERRN, sintemal ihr wisset, daß eure Arbeit nicht vergeblich ist in dem HERRN.

16 luku

Paavali neuvoo korinttolaisia, kuinka avustus Jerusalemin pyhiä varten on koottava 1 – 4, lupaa tulla heidän tykönsä helluntain jälkeen 5 – 9, käskee heitä olemaan avuliaita Timoteukselle ja ilmoittaa Apolloksen sopivassa tilaisuudessa tulevan heidän tykönsä 10 – 12, kehoittaa heitä valvomiseen, uskoon ja rakkauteen 13, 14 sekä olemaan kuuliaisia niille, jotka pyhiä palvelevat 15 – 18, lisäten lopuksi tervehdykset Akylaalta, Priskalta, kaikilta veljiltä ja itseltään 19 – 24.

1 Mitä tulee keräykseen pyhiä varten, niin tehkää tekin samalla tavoin, kuin minä olen määrännyt

1. Now concerning the collection for the saints, as I have given order to the churches of Galatia,

1. Was aber die Steuer anlangt, die den Heiligen geschieht; wie ich den Gemeinden in Galatien

Galatian seurakunnille.

2 Kunkin viikon ensimmäisenä päivänä pankoon jokainen teistä kotonaan jotakin talteen, säästäen menestymisensä mukaan, ettei keräyksiä tehtäisi vasta minun tultuani.

3 Mutta kun olen saapunut teidän tyköne, lähetän minä ne henkilöt, jotka siihen sopiviksi katsotte, kirjeet mukanaan, viemään teidän rakkaudenlahjanne Jerusalemiin;

4 ja jos asia on sen arvoinen, että minunkin on lähteminen, niin saavat he lähteä minun kanssani.

5 Aion nimittäin tulla teidän tyköne kuljettuani läpi Makedonian, sillä minä kuljen Makedonian kautta;

6 mutta teidän luonanne viivyn ehkä jonkin aikaa, kenties vietän talvenkin, että te sitten auttaisitte minua eteenpäin, minne matkustanekin.

7 Sillä en tahdo nyt vain

even so do ye.

2. Upon the first day of the week let every one of you lay by him in store, as God hath prospered him, that there be no gatherings when I come.

3. And when I come, whomsoever ye shall approve by your letters, them will I send to bring your liberality unto Jerusalem.

4. And if it be meet that I go also, they shall go with me.

5. Now I will come unto you, when I shall pass through Macedonia: for I do pass through Macedonia.

6. And it may be that I will abide, yea, and winter with you, that ye may bring me on my journey whithersoever I go.

7. For I will not see you now by

geordnet habe, also tut auch ihr.

2. An jeglichem ersten Tag der Woche lege bei sich selbst ein jeglicher unter euch und sammle, was ihn gut dünkt, auf daß nicht, wenn ich komme, dann allererst die Steuer zu sammeln sei.

3. Wenn ich aber gekommen bin, so will ich die, welche ihr dafür anseht, mit Briefen senden, daß sie hinbringen eure Wohltat gen Jerusalem.

4. So es aber wert ist, daß ich auch hinreise, sollen sie mit mir reisen.

5. Ich will aber zu euch kommen, wenn ich durch Mazedonien gezogen bin; denn durch Mazedonien werde ich ziehen.

6. Bei euch aber werde ich vielleicht bleiben oder auch überwintern, auf daß ihr mich geleitet, wo ich hin ziehen werde.

7. Ich will euch jetzt nicht sehen

ohimennen käydä teitä katsomassa, toivon näet saavani viipyä jonkin aikaa teidän luonanne, jos Herra sallii.

8 Mutta Efesossa minä viivyn helluntaihin saakka;

9 sillä minulle on avautunut ovi suureen ja hedelmälliseen työhön, ja vastustajia on paljon.

10 Mutta jos Timoteus saapuu, niin katsokaa, että hän pelotta voi olla teidän luonanne, sillä Herran työtä hän toimittaa niinkuin minäkin.

11 Älköön siis kukaan häntä halveksiko, vaan auttakaa häntä lähtemään rauhassa matkalle, että hän tulisi minun tyköni; sillä minä ja veljet odotamme häntä.

12 Mitä veli Apollokseen tulee, olen hartaasti kehoittanut häntä lähtemään veljien kanssa teidän tyköinne; mutta hän ei ole ollenkaan halukas lähtemään nyt, vaan tulee, kun hänelle sopii.

the way; but I trust to tarry a while with you, if the Lord permit.

8. But I will tarry at Ephesus until Pentecost.

9. For a great door and effectual is opened unto me, and there are many adversaries.

10. Now if Timotheus come, see that he may be with you without fear: for he worketh the work of the Lord, as I also do.

11. Let no man therefore despise him: but conduct him forth in peace, that he may come unto me: for I look for him with the brethren.

12. As touching our brother Apollos, I greatly desired him to come unto you with the brethren: but his will was not at all to come at this time; but he will come when he shall have convenient time.

im Vorüberziehen; denn ich hoffe, ich werde etliche Zeit bei euch bleiben, so es der HERR zuläßt.

8. Ich werde aber zu Ephesus bleiben bis Pfingsten.

9. Denn mir ist eine große Tür aufgetan, die viel Frucht wirkt, und sind viel Widersacher da.

10. So Timotheus kommt, so sehet zu, daß er ohne Furcht bei euch sei; denn er treibt auch das Werk des HERRN wie ich.

11. Daß ihn nun nicht jemand verachte! Geleitet ihn aber im Frieden, daß er zu mir komme; denn ich warte sein mit den Brüdern.

12. Von Apollos, dem Bruder, aber wisset, daß ich ihn sehr viel ermahnt habe, daß er zu euch käme mit den Brüdern; und es war durchaus sein Wille nicht, daß er jetzt käme; er wird aber kommen, wenn es ihm gelegen sein wird.

13 Valvokaa, pysykää lujina uskossa, olkaa miehuulliset, olkaa väkevät.

14 Kaikki, mitä teette, tapahtukoon rakkaudessa.

15 Mutta minä kehoitan teitä, veljet: te tunnette Stefanaan perhekunnan ja tiedätte, että se on Akaian ensi hedelmä ja että he ovat antautuneet pyhien palvelukseen.

16 Olkaa tekin kuuliaisina heidän kaltaisilleen ja jokaiselle, joka heidän kanssaan työtä tekee ja vaivaa näkee.

17 Minä iloitsen Stefanaan ja Fortunatuksen ja Akaikuksen tänne tulosta, koska he korvaavat minulle teidän poissaolonne;

18 he ovat virkistäneet minun henkeäni niinkuin teidänkin. Antakaa siis täysi tunnustus sellaisille miehille.

19 Aasian seurakunnat tervehtivät teitä. Monet tervehdykset Herrassa lähettävät

13. Watch ye, stand fast in the faith, quit you like men, be strong.

14. Let all your things be done with charity.

15. I beseech you, brethren, (ye know the house of Stephanas, that it is the firstfruits of Achaia, and that they have addicted themselves to the ministry of the saints,)

16. That ye submit yourselves unto such, and to every one that helpeth with us, and laboureth.

17. I am glad of the coming of Stephanas and Fortunatus and Achaicus: for that which was lacking on your part they have supplied.

18. For they have refreshed my spirit and yours: therefore acknowledge ye them that are such.

19. The churches of Asia salute you. Aquila and Priscilla salute you much in the Lord, with the

13. Wachtet, stehet im Glauben, seid männlich und seid stark!

14. Alle eure Dinge lasset in der Liebe geschehen!

15. Ich ermahne euch aber, liebe Brüder: Ihr kennet das Haus des Stephanas, daß sie sind die Erstlinge in Achaja und haben sich selbst verordnet zum Dienst den Heiligen;

16. daß auch ihr solchen untertan seid und allen, die mitwirken und arbeiten.

17. Ich freue mich über die Ankunft des Stephanas und Fortunatus und Achaikus; denn wo ich an euch Mangel hatte, das haben sie erstattet.

18. Sie haben erquickt meinen und euren Geist. Erkennet die an, die solche sind!

19. Es grüßen euch die Gemeinden in Asien. Es grüßt euch sehr in dem HERRN Aquila

teille Akylas ja Priska sekä heidän kodissaan kokoontuva seurakunta.

20 Kaikki veljet lähettävät teille tervehdyksen. Tervehtikää toisianne pyhällä suunannolla.

21 Tervehdys minulta, Paavalilta, omakätisesti.

22 Jos joku ei pidä Herraa (Jeesusta Kristusta) rakkaana, hän olkoon kirottu! Maran ata.

23 Herran Jeesuksen (Kristuksen) armo olkoon teidän kanssanne.

24 Minun rakkauteni on teidän kaikkien kanssa Kristuksessa Jeesuksessa. (Aamen.)

church that is in their house.

20. All the brethren greet you. Greet ye one another with an holy kiss.

21. The salutation of me Paul with mine own hand.

22. If any man love not the Lord Jesus Christ, let him be Anathema Maranatha.

23. The grace of our Lord Jesus Christ be with you.

24. My love be with you all in Christ Jesus. Amen.

und Priscilla samt der Gemeinde in ihrem Hause.

20. Es grüßen euch alle Brüder. Grüßet euch untereinander mit dem heiligen Kuß.

21. Ich, Paulus, grüße euch mit meiner Hand.

22. So jemand den HERRN Jesus Christus nicht liebhat, der sei anathema. Maran atha! (das heißt: der sei verflucht. Unser HERR kommt!)

23. Die Gnade des HERRN Jesu Christi sei mit euch!

24. Meine Liebe sei mit euch allen in Christo Jesu! Amen.

PAAVALIN TOINEN KIRJE KORINTTOLAISILLE

1 luku

Apostoli toivottaa Korinton kristityille armoa ja rauhaa 1, 2, kiittää Jumalaa saamastaan lohdutuksesta, jolla hän voi muita ahdistettuja lohduttaa 3 – 7, ja kertoo pelastuneensa kuoleman vaarasta 8 – 11 Hän

sanoo aina olleensa vilpitön elämässään ja kirjeissään 12 – 14 ja nytkin vakavan harkinnan mukaan muuttaneensa aiotun matkansa siten, ettei tullutkaan suoraan heidän tykönsä 15 – 24.

1 Paavali, Jumalan tahdosta Kristuksen Jeesuksen apostoli, ja veli Timoteus Korintossa olevalle Jumalan seurakunnalle ynnä kaikille pyhille koko Akaiassa.

2 Armo teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta!

3 Kiitetty olkoon meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä, laupeuden Isä ja kaiken lohdutuksen Jumala, 4 joka lohduttaa meitä kaikessa ahdistuksessamme, että me sillä lohdutuksella, jolla Jumala meitä itseämme lohduttaa, voisimme lohduttaa niitä, jotka kaikkinaisessa ahdistuksessa ovat.

5 Sillä samoin kuin Kristuksen kärsimykset runsaina tulevat meidän osaksemme, samoin

1. Paul, an apostle of Jesus Christ by the will of God, and Timothy our brother, unto the church of God which is at Corinth, with all the saints which are in all Achaia:

2. Grace be to you and peace from God our Father, and from the Lord Jesus Christ.

3. Blessed be God, even the Father of our Lord Jesus Christ, the Father of mercies, and the God of all comfort;

4. Who comforteth us in all our tribulation, that we may be able to comfort them which are in any trouble, by the comfort wherewith we ourselves are comforted of God.

5. For as the sufferings of Christ abound in us, so our consolation also aboundeth by Christ.

1. Paulus, ein Apostel Jesu Christi durch den Willen Gottes, und Bruder Timotheus der Gemeinde Gottes zu Korinth samt allen Heiligen in ganz Achaja:

2. Gnade sei mit euch und Friede von Gott, unserm Vater, und dem HERRN Jesus Christus!

3. Gelobet sei Gott und der Vater unsers HERRN Jesu Christi, der Vater der Barmherzigkeit und Gott alles Trostes,

4. der uns tröstet in aller unsrer Trübsal, daß auch wir trösten können, die da sind in allerlei Trübsal, mit dem Trost, damit wir getröstet werden von Gott.

5. Denn gleichwie wir des Leidens Christi viel haben, also werden wir auch reichlich

tulee meidän osaksemme
myöskin lohdutus runsaana
Kristuksen kautta.

6 Mutta jos olemme
ahdistuksessa, niin tapahtuu se
teille lohdutukseksi ja
pelastukseksi; jos taas saamme
lohdutusta, niin tapahtuu sekin
teille lohdutukseksi (ja
pelastukseksi), ja se vaikuttaa,
että te kestätte samat
kärsimykset, joita mekin
kärsimme; ja toivomme teistä on
vahva,

7 koska me tiedämme, että
samoin kuin olette osalliset
kärsimyksistä, samoin olette
osalliset myöskin lohdutuksesta.

8 Sillä me emme tahdo, veljet,
pitää teitä tietämättöminä siitä
ahdistuksesta, jossa me olimme
Aasiassa, kuinka ylenpalttiset, yli
voimiemme käyvä, meidän
rasituksemme olivat, niin että jo
olimme epätoivossa
hengestämmekin,

6. And whether we be afflicted, it
is for your consolation and
salvation, which is effectual in
the enduring of the same
sufferings which we also suffer:
or whether we be comforted, it is
for your consolation and
salvation.

7. And our hope of you is
stedfast, knowing, that as ye are
partakers of the sufferings, so
shall ye be also of the
consolation.

8. For we would not, brethren,
have you ignorant of our trouble
which came to us in Asia, that
we were pressed out of
measure, above strength,
insomuch that we despaired
even of life:

getröstet durch Christum.

6. Wir haben aber Trübsal oder
Trost, so geschieht es euch
zugute. Ist's Trübsal, so
geschieht es euch zu Trost und
Heil; welches Heil sich beweist,
so ihr leidet mit Geduld,
dermaßen, wie wir leiden. Ist's
Trost, so geschieht auch das
euch zu Trost und Heil;

7. und unsre Hoffnung steht fest
für euch, dieweil wir wissen, daß,
wie ihr des Leidens teilhaftig
seid, so werdet ihr auch des
Trostes teilhaftig sein.

8. Denn wir wollen euch nicht
verhalten, liebe Brüder, unsre
Trübsal, die uns in Asien
widerfahren ist, da wir über die
Maßen beschwert waren und
über Macht, also daß wir auch
am Leben verzagten

9 ja itse me jo luulimme olevamme kuolemaan tuomitut, ettemme luottaisi itseemme, vaan Jumalaan, joka kuolleet herättää.

10 Ja hän pelasti meidät niin suuresta kuolemanvaarasta, ja yhä pelastaa, ja häneen me olemme panneet toivomme, että hän vielä vastakin pelastaa,
11 kun tekin autatte meitä rukouksillanne, että monesta suusta meidän tähtemme kohoaisi runsas kiitos siitä armosta, joka on osaksemme tullut.

12 Sillä meidän kerskauksemme on tämä: meidän omantuntomme todistus siitä, että me maailmassa ja varsinkin teidän luonanne olemme vaeltaneet Jumalan pyhydessä ja puhtaudessa, emme lihallisessa viisaudessa, vaan Jumalan armossa.

13 Sillä eihän siinä, mitä teille

9. But we had the sentence of death in ourselves, that we should not trust in ourselves, but in God which raiseth the dead:

10. Who delivered us from so great a death, and doth deliver: in whom we trust that he will yet deliver us;

11. Ye also helping together by prayer for us, that for the gift bestowed upon us by the means of many persons thanks may be given by many on our behalf.

12. For our rejoicing is this, the testimony of our conscience, that in simplicity and godly sincerity, not with fleshly wisdom, but by the grace of God, we have had our conversation in the world, and more abundantly to you-ward.

13. For we write none other

9. und bei uns beschlossen hatten, wir müßten sterben. Das geschah aber darum, damit wir unser Vertrauen nicht auf uns selbst sollen stellen, sondern auf Gott, der die Toten auferweckt,
10. welcher uns von solchem Tode erlöst hat und noch täglich erlöst; und wir hoffen auf ihn, er werde uns auch hinfort erlösen,

11. durch Hilfe auch eurer Fürbitte für uns, auf daß über uns für die Gabe, die uns gegeben ist, durch viel Personen viel Dank geschehe.

12. Denn unser Ruhm ist dieser: das Zeugnis unsers Gewissens, daß wir in Einfalt und göttlicher Lauterkeit, nicht in fleischlicher Weisheit, sondern in der Gnade Gottes auf der Welt gewandelt haben, allermeist aber bei euch.

13. Denn wir schreiben euch

kirjoitamme, ole muuta, kuin mikä siinä on luettavana ja minkä te myös ymmärrätte; ja minä toivon teidän loppuun asti ymmärtävän

14 — niinkuin meitä osaksi myös olette oppineet ymmärtämään — että me olemme teidän kerskauksenne, samoin kuin tekin meidän, Herramme Jeesuksen päivänä.

15 Ja tässä luottamuksessa minä aion ensin tulla teidän tyköne, että saisitte vielä toisenkin todistuksen minun suosioistani,

16 ja sitten teidän kauttanne matkustaa Makedoniaan, ja taas Makedoniasta palata teidän tyköne ja teidän varustamananne matkata Juudeaan.

17 Kun minulla siis oli tämä aikomus, en kaiketi ole menetellyt kevytmielisesti? Vai päätänkö lihan mukaan, minkä päätän, niin että puheeni on sekä

things unto you, than what ye read or acknowledge; and I trust ye shall acknowledge even to the end;

14. As also ye have acknowledged us in part, that we are your rejoicing, even as ye also are ours in the day of the Lord Jesus.

15. And in this confidence I was minded to come unto you before, that ye might have a second benefit;

16. And to pass by you into Macedonia, and to come again out of Macedonia unto you, and of you to be brought on my way toward Judaea.

17. When I therefore was thus minded, did I use lightness? or the things that I purpose, do I purpose according to the flesh, that with me there should be yea

nichts anderes, als was ihr leset und auch befindet. Ich hoffe aber, ihr werdet uns auch bis ans Ende also befinden, gleichwie ihr uns zum Teil befunden habt.

14. Denn wir sind euer Ruhm, gleichwie auch ihr unser Ruhm seid auf des HERRN Jesu Tag.

15. Und auf solch Vertrauen gedachte ich jenes Mal zu euch zu kommen, auf daß ihr abermals eine Wohltat empfindet,

16. und ich durch euch nach Mazedonien reiste und wiederum aus Mazedonien zu euch käme und von euch geleitet würde nach Judäa.

17. Bin ich aber leichtfertig gewesen, da ich solches dachte? Oder sind meine Anschläge fleischlich? Nicht also; sondern bei mir ist Ja Ja, und Nein ist

"on, on", että "ei, ei"?

18 Mutta Jumala sen takaa, että puheemme teille ei ole "on" ja "ei".

19 Sillä Jumalan Poika, Kristus Jeesus, jota me, minä ja Silvanus ja Timoteus, olemme teidän keskellänne saarnanneet, ei tullut ollakseen "on" ja "ei", vaan hänessä tuli "on".

20 Sillä niin monta kuin Jumalan lupausta on, kaikki ne ovat hänessä "on"; sentähden tulee hänen kauttaan myös niiden "amen", Jumalalle kunniaksi meidän kauttamme.

21 Mutta se, joka lujittaa meidät yhdessä teidän kanssanne Kristukseen ja joka on voidellut meidät, on Jumala,

22 joka myös on painanut meihin sinettinsä ja antanut Hengen vakuudeksi meidän sydämiimme.

23 Mutta minä kutsun Jumalan sieluni todistajaksi, että minä teitä säästääkseni en vielä tullut Korinttoon;

yea, and nay nay?

18. But as God is true, our word toward you was not yea and nay.

19. For the Son of God, Jesus Christ, who was preached among you by us, even by me and Silvanus and Timotheus, was not yea and nay, but in him was yea.

20. For all the promises of God in him are yea, and in him Amen, unto the glory of God by us.

21. Now he which stablisheth us with you in Christ, and hath anointed us, is God;

22. Who hath also sealed us, and given the earnest of the Spirit in our hearts.

23. Moreover I call God for a record upon my soul, that to spare you I came not as yet unto Corinth.

Nein.

18. Aber, o ein treuer Gott, daß unser Wort an euch nicht Ja und Nein gewesen ist.

19. Denn der Sohn Gottes, Jesus Christus, der unter euch durch uns gepredigt ist, durch mich und Silvanus und Timotheus, der war nicht Ja und Nein, sondern es war Ja in ihm.

20. Denn alle Gottesverheißungen sind Ja in ihm und sind Amen in ihm, Gott zu Lobe durch uns.

21. Gott ist's aber, der uns befestigt samt euch in Christum und uns gesalbt

22. und versiegelt und in unsre Herzen das Pfand, den Geist, gegeben hat.

23. Ich rufe aber Gott an zum Zeugen auf meine Seele, daß ich euch verschont habe in dem, daß ich nicht wieder gen Corinth

24 ei niin, että tahdomme vallita teidän uskoanne, vaan me yhdessä autamme teitä teidän iloonne; sillä uskossa te olette lujat.

24. Not for that we have dominion over your faith, but are helpers of your joy: for by faith ye stand.

gekommen bin.

24. Nicht daß wir Herren seien über euren Glauben, sondern wir sind Gehilfen eurer Freude; denn ihr stehet im Glauben.

2 luku

Paavali ei tulollaan tahdo saattaa murhetta korinttolaisille, joita hän suuresti rakastaa 1 – 4; hän kehoittaa heitä osoittamaan rakkautta eräälle katuvalle synnintekijälle 5 – 11, kertoo, kuinka hän levottomana, kun ei tavannut Tiitusta Trooaassa, lähti Makedoniaan 12, 13, sekä kiittää Jumalaa, joka antaa evankeliumin voittoisasti levitä 14 – 17.

1 Olin nimittäin mielessäni päättänyt, etten tullessani teidän tykönne taas toisi murhetta mukanani.

1. But I determined this with myself, that I would not come again to you in heaviness.

1. Ich dachte aber solches bei mir, daß ich nicht abermals in Traurigkeit zu euch käme.

2 Sillä jos minä saatan teidät murheellisiksi, niin eihän minua voi saada iloiseksi kukaan muu kuin se, jonka minä olen murheelliseksi saattanut.

2. For if I make you sorry, who is he then that maketh me glad, but the same which is made sorry by me?

2. Denn, so ich euch traurig mache, wer ist, der mich fröhlich mache, wenn nicht, der da von mir betrübt wird?

3 Ja juuri sen minä kirjoitin sitä varten, etten tullessani saisi murhetta niistä, joista minun piti

3. And I wrote this same unto you, lest, when I came, I should have sorrow from them of whom

3. Und dasselbe habe ich euch geschrieben, daß ich nicht, wenn ich käme, über die traurig sein

saada iloa, koska minulla on teihin kaikkiin se luottamus, että minun iloni on kaikkien teidän ilonne.

4 Sillä suuressa sydämen ahdistuksessa ja hädässä minä kirjoitin teille monin kyynelin, en sitä varten, että te murheellisiksi tulisitte, vaan että tuntisitte sen erinomaisen rakkauden, joka minulla on teihin.

5 Mutta jos eräs on tuottanut murhetta, ei hän ole tuottanut murhetta minulle, vaan teille kaikille, jossakin määrin, etten liikaa sanoisi.

6 Semmoiselle riittää se rangaistus, minkä hän useimmilta on saanut;

7 niin että teidän päinvastoin ennemmin tulee antaa anteeksi ja lohduttaa, ettei hän ehkä menehtyisi liian suureen murheeseen.

8 Sentähden minä kehoitan teitä, että päätätte ruveta osoittamaan

I ought to rejoice; having confidence in you all, that my joy is the joy of you all.

4. For out of much affliction and anguish of heart I wrote unto you with many tears; not that ye should be grieved, but that ye might know the love which I have more abundantly unto you.

5. But if any have caused grief, he hath not grieved me, but in part: that I may not overcharge you all.

6. Sufficient to such a man is this punishment, which was inflicted of many.

7. So that contrariwise ye ought rather to forgive him, and comfort him, lest perhaps such a one should be swallowed up with overmuch sorrow.

8. Wherefore I beseech you that ye would confirm your love

müßte, über welche ich mich billig soll freuen; sintemal ich mich des zu euch allen versehe, daß meine Freude euer aller Freude sei.

4. Denn ich schrieb euch in großer Trübsal und Angst des Herzens mit viel Tränen; nicht, daß ihr solltet betrübt werden, sondern auf daß ihr die Liebe erkennet, welche ich habe sonderlich zu euch.

5. So aber jemand eine Betrübnis hat angerichtet, der hat nicht mich betrübt, sondern zum Teil, auf daß ich nicht zu viel sage, euch alle.

6. Es ist aber genug, daß derselbe von vielen also gestraft ist,

7. daß ihr nun hinfort ihm desto mehr vergebet und ihn tröstet, auf daß er nicht in allzu große Traurigkeit versinke.

8. Darum ermahne ich euch, daß ihr die Liebe an ihm beweiset.

rakkautta häntä kohtaan;

9 sillä sitä varten minä kirjoitinkin, että saisin nähdä, kuinka te kestätte koetuksen, oletteko kaikessa kuuliaisit.

10 Mutta kenelle te jotakin anteeksi annatte, sille minäkin; sillä mitä minä olen anteeksi antanut — jos minulla on ollut jotakin anteeksiannettavaa — sen olen anteeksi antanut teidän tähtenne Kristuksen kasvojen edessä,

11 ettei saatana pääsisi meistä voitolle; sillä hänen juonensa eivät ole meille tuntemattomat.

12 Tultuani Trooaaseen julistamaan Kristuksen evankeliumia avautui minulle ovi työhön Herrassa,

13 mutta minä en saanut lepoa hengessäni, kun en tavannut Tiitusta, veljeäni. Sentähden sanoin heille jäähyväiset ja lähdin Makedoniaan.

toward him.

9. For to this end also did I write, that I might know the proof of you, whether ye be obedient in all things.

10. To whom ye forgive any thing, I forgive also: for if I forgave any thing, to whom I forgave it, for your sakes forgave I it in the person of Christ;

11. Lest Satan should get an advantage of us: for we are not ignorant of his devices.

12. Furthermore, when I came to Troas to preach Christ's gospel, and a door was opened unto me of the Lord,

13. I had no rest in my spirit, because I found not Titus my brother: but taking my leave of them, I went from thence into Macedonia.

9. Denn darum habe ich euch auch geschrieben, daß ich erkennte, ob ihr rechtschaffen seid, gehorsam zu sein in allen Stücken.

10. Welchem aber ihr etwas vergebet, dem vergebe ich auch. Denn auch ich, so ich etwas vergebe jemand, das vergebe ich um euretwillen an Christi Statt,

11. auf daß wir nicht übervorteilt werden vom Satan; denn uns ist nicht unbewußt, was er im Sinn hat.

12. Da ich aber gen Troas kam, zu predigen das Evangelium Christi, und mir eine Tür aufgetan war in dem HERRN,

13. hatte ich keine Ruhe in meinem Geist, da ich Titus, meinen Bruder, nicht fand; sondern ich machte meinen Abschied mit ihnen und fuhr aus

14 Mutta kiitos olkoon Jumalan, joka aina kuljettaa meitä voittosaatossa Kristuksessa ja meidän kauttamme joka paikassa tuo ilmi hänen tuntemisensa tuoksun!

15 Sillä me olemme Kristuksen tuoksu Jumalalle sekä pelastuvien että kadotukseen joutuvien joukossa:

16 näille tosin kuoleman haju kuolemaksi, mutta noille elämän tuoksu elämäksi. Ja kuka on tällaiseen kelvollinen?

17 Sillä me emme ole niinkuin nuo monet, jotka myyskentelevät Jumalan sanaa; vaan puhtaasta mielestä, niinkuin Jumalan vaikutuksesta, Jumalan edessä, me Kristuksessa puhumme.

14. Now thanks be unto God, which always causeth us to triumph in Christ, and maketh manifest the savour of his knowledge by us in every place.

15. For we are unto God a sweet savour of Christ, in them that are saved, and in them that perish:

16. To the one we are the savour of death unto death; and to the other the savour of life unto life. And who is sufficient for these things?

17. For we are not as many, which corrupt the word of God: but as of sincerity, but as of God, in the sight of God speak we in Christ.

nach Mazedonien.

14. Aber Gott sei gedankt, der uns allezeit Sieg gibt in Christo und offenbart den Geruch seiner Erkenntnis durch uns an allen Orten!

15. Denn wir sind Gott ein guter Geruch Christi unter denen, die selig werden, und unter denen, die verloren werden:

16. diesen ein Geruch des Todes zum Tode, jenen aber ein Geruch des Lebens zum Leben. Und wer ist hierzu tüchtig?

17. Denn wir sind nicht, wie die vielen, die das Wort Gottes verfälschen; sondern als aus Lauterkeit und als aus Gott reden wir vor Gott in Christo.

3 luku

Paavali ei tarvitse suositella itseään korinttolaisille, koska he itse ovat hänen suosituskirjeensä,

Jumalan Hengen kirjoittama 1 – 3 Jumala on tehnyt hänet kykeneväksi uuden liiton palvelukseen 4 – 6, jolla on paljoka suurempi kirkkaus kuin vanhan liiton palveluksella 7 – 11 Sen tähden hän on rohkealla mielellä, tietäen, että se epäusko, joka vielä sokaisee juutalaisia, poistuu, kun he kääntyvät Kristuksen tykö 12 – 18.

1 Alammeko taas suositella itseämme? Vai tarvinnemmeko, niinkuin muutamat, suosituskirjeitä teille tai teiltä?

2 Te itse olette meidän kirjeemme, joka on sydämeemme kirjoitettu ja jonka kaikki ihmiset tuntevat ja lukevat.

3 Sillä ilmeistä on, että te olette Kristuksen kirje, meidän palvelustyöllämme kirjoitettu, ei musteella, vaan elävän Jumalan Hengellä, ei kivitauluihin, vaan sydämen lihatauluihin.

4 Tämmöinen luottamus meillä on Kristuksen kautta Jumalaan;

5 ei niin, että meillä itsellämme olisi kykyä ajatella jotakin,

1. Do we begin again to commend ourselves? or need we, as some others, epistles of commendation to you, or letters of commendation from you?

2. Ye are our epistle written in our hearts, known and read of all men:

3. Forasmuch as ye are manifestly declared to be the epistle of Christ ministered by us, written not with ink, but with the Spirit of the living God; not in tables of stone, but in fleshy tables of the heart.

4. And such trust have we through Christ to God-ward:

5. Not that we are sufficient of ourselves to think any thing as of

1. Heben wir denn abermals an, uns selbst zu preisen? Oder bedürfen wir, wie etliche, der Lobebriefe an euch oder Lobebriefe von euch?

2. Ihr seid unser Brief, in unser Herz geschrieben, der erkannt und gelesen wird von allen Menschen;

3. die ihr offenbar geworden seid, daß ihr ein Brief Christi seid, durch unsern Dienst zubereitet, und geschrieben nicht mit Tinte, sondern mit dem Geist des lebendigen Gottes, nicht in steinerne Tafeln, sondern in fleischerne Tafeln des Herzens.

4. Ein solch Vertrauen aber haben wir durch Christum zu Gott.

5. Nicht, daß wir tüchtig sind von uns selber, etwas zu denken als

ikäänkuin se tulisi meistä itsestämme, vaan se kyky, mikä meillä on, on Jumalasta, 6 joka myös on tehnyt meidät kykeneviksi olemaan uuden liiton palvelijoita, ei kirjaimen, vaan Hengen; sillä kirjain kuolettaa, mutta Henki tekee eläväksi.

7 Mutta jos jo kuoleman virka, joka oli kirjaimin kaiverrettu kiviin, ilmestyi kirkkaudessa, niin etteivät Israelin lapset kärsineet katsella Mooseksen kasvoja hänen kasvojensa kirkkauden tähden, joka kuitenkin oli katoavaista,

8 kuinka paljoa enemmän onkaan Hengen virka oleva kirkkaudessa!

9 Sillä jos kadotustuomion virka jo oli kirkkautta, niin on vanhurskauden virka vielä paljoa runsaammassa määrin kirkkautta.

10 Sillä se, millä ennen oli

ourselves; but our sufficiency is of God;

6. Who also hath made us able ministers of the new testament; not of the letter, but of the spirit: for the letter killeth, but the spirit giveth life.

7. But if the ministration of death, written and engraven in stones, was glorious, so that the children of Israel could not stedfastly behold the face of Moses for the glory of his countenance; which glory was to be done away:

8. How shall not the ministration of the spirit be rather glorious?

9. For if the ministration of condemnation be glory, much more doth the ministration of righteousness exceed in glory.

10. For even that which was

von uns selber; sondern daß wir tüchtig sind, ist von Gott,

6. welcher auch uns tüchtig gemacht hat, das Amt zu führen des Neuen Testaments, nicht des Buchstaben, sondern des Geistes. Denn der Buchstabe tötet, aber der Geist macht lebendig.

7. So aber das Amt, das durch die Buchstaben tötet und in die Steine gebildet war, Klarheit hatte, also daß die Kinder Israel nicht konnten ansehen das Angesicht Mose's um der Klarheit willen seines Angesichtes, die doch aufhört, 8. wie sollte nicht viel mehr das Amt, das den Geist gibt, Klarheit haben!

9. Denn so das Amt, das die Verdammnis predigt, Klarheit hat, wie viel mehr hat das Amt, das die Gerechtigkeit predigt, überschwengliche Klarheit.

10. Denn auch jenes Teil, das

kirkkaus, on tämän rinnalla kirkkautta vailla, tämän ylenpalttisen kirkkauden tähden.

11 Jos sillä, mikä on katoavaista, oli kirkkaus, niin vielä paljoa enemmän on sillä, mikä on pysyväistä, oleva kirkkautta.

12 Koska meillä siis on tämmöinen toivo, niin me olemme aivan rohkeat

13 emmekä tee niinkuin Mooses, joka pani peitteen kasvoillensa, etteivät Israelin lapset näkisi sen loppua, mikä on katoavaista.

14 Mutta heidän mielensä paatuivat, sillä vielä tänäkin päivänä sama peite, vanhan liiton kirjoituksia luettaessa, pysyy poisottamatta, sillä vasta Kristuksessa se katoaa.

15 Vielä tänäkin päivänä, kun Moosesta luetaan, on peite heidän sydämensä päällä;

16 mutta kun heidän sydämensä kääntyy Herran tykö, otetaan

made glorious had no glory in this respect, by reason of the glory that excelleth.

11. For if that which is done away was glorious, much more that which remaineth is glorious.

12. Seeing then that we have such hope, we use great plainness of speech:

13. And not as Moses, which put a veil over his face, that the children of Israel could not stedfastly look to the end of that which is abolished:

14. But their minds were blinded: for until this day remaineth the same veil untaken away in the reading of the old testament; which veil is done away in Christ.

15. But even unto this day, when Moses is read, the veil is upon their heart.

16. Nevertheless when it shall turn to the Lord, the veil shall be

verklärt war, ist nicht für Klarheit zu achten gegen die überschwengliche Klarheit.

11. Denn so das Klarheit hatte, das da aufhört, wie viel mehr wird das Klarheit haben, das da bleibt.

12. Dieweil wir nun solche Hoffnung haben, sind wir voll großer Freudigkeit

13. und tun nicht wie Mose, der die Decke vor sein Angesicht hing, daß die Kinder Israel nicht ansehen konnten das Ende des, das aufhört;

14. sondern ihre Sinne sind verstockt. Denn bis auf den heutigen Tag bleibt diese Decke unaufgedeckt über dem alten Testament, wenn sie es lesen, welche in Christo aufhört;

15. aber bis auf den heutigen Tag, wenn Mose gelesen wird, hängt die Decke vor ihrem Herzen.

16. Wenn es aber sich bekehrte zu dem HERRN, so würde die

peite pois.

17 Sillä Herra on Henki, ja missä Herran Henki on, siinä on vapaus.

18 Mutta me kaikki, jotka peittämättömin kasvoin katselemme Herran kirkkautta kuin kuvastimesta, muutumme saman kuvan kaltaisiksi kirkkaudesta kirkkauteen, niinkuin muuttaa Herra, joka on Henki.

taken away.

17. Now the Lord is that Spirit: and where the Spirit of the Lord is, there is liberty.

18. But we all, with open face beholding as in a glass the glory of the Lord, are changed into the same image from glory to glory, even as by the Spirit of the Lord.

Decke abgetan.

17. Denn der HERR ist der Geist; wo aber der Geist des HERRN ist, da ist Freiheit.

18. Nun aber spiegelt sich in uns allen des HERRN Klarheit mit aufgedecktem Angesicht, und wir werden verklärt in dasselbe Bild von einer Klarheit zu der andern, als vom HERRN, der der Geist ist.

4 luku

Paavali julistaa lannistumatta ja vilpittä evankeliumia, joka, vaikka onkin peitossa uskottomilta, kuitenkin loistaa Jumalan kirkkautena pimeydessä 1 – 6; evankeliumin palveluksessa hän aina on ahtaalla ja kuolemaan annettuna Jeesuksen tähden, että Jeesuksen elämäkin tulisi hänessä ilmi 7 – 12 Usko ja iankaikkisen kirkkauden toivo ylläpitää häntä hänen uupumattomassa työssään 13 – 18.

1 Sentähden, kun meillä on tämä virka sen laupeuden mukaan, joka on osaksemme tullut, me emme lannistu,

2 vaan olemme hyljänneet kaikki häpeälliset salatiet, niin ettemme

1. Therefore seeing we have this ministry, as we have received mercy, we faint not;

2. But have renounced the hidden things of dishonesty, not

1. Darum, dieweil wir ein solch Amt haben, wie uns denn Barmherzigkeit widerfahren ist, so werden wir nicht müde,

2. sondern meiden auch heimliche Schande und gehen

vaella kavaluudessa emmekä väärennä Jumalan sanaa, vaan julkituomalla totuuden me suositamme itseämme jokaisen ihmisen omalletunnolle Jumalan edessä.

3 Mutta jos meidän evankeliumimme on peitossa, niin se peite on niissä, jotka kadotukseen joutuvat,

4 niissä uskottomissa, joiden mielet tämän maailman jumala on niin sokaissut, ettei heille loista valkeus, joka lähtee Kristuksen kirkkauden evankeliumista, hänen, joka on Jumalan kuva.

5 Sillä me emme julista itseämme, vaan Kristusta Jeesusta, että hän on Herra ja me teidän palvelijanne Jeesuksen tähden.

6 Sillä Jumala, joka sanoi: "Loistakoon valkeus pimeydestä", on se, joka loisti sydämiimme, että Jumalan kirkkauden tunteminen, sen

walking in craftiness, nor handling the word of God deceitfully; but by manifestation of the truth commending ourselves to every man's conscience in the sight of God.

3. But if our gospel be hid, it is hid to them that are lost:

4. In whom the god of this world hath blinded the minds of them which believe not, lest the light of the glorious gospel of Christ, who is the image of God, should shine unto them.

5. For we preach not ourselves, but Christ Jesus the Lord; and ourselves your servants for Jesus' sake.

6. For God, who commanded the light to shine out of darkness, hath shined in our hearts, to give the light of the knowledge of the glory of God in the face of Jesus

nicht mit Schalkheit um, fälschen auch nicht Gottes Wort; sondern mit Offenbarung der Wahrheit beweisen wir uns wohl an aller Menschen Gewissen vor Gott.

3. Ist nun unser Evangelium verdeckt, so ist's in denen, die verloren werden, verdeckt;

4. bei welchen der Gott dieser Welt der Ungläubigen Sinn verblendet hat, daß sie nicht sehen das helle Licht des Evangeliums von der Klarheit Christi, welcher ist das Ebenbild Gottes.

5. Denn wir predigen nicht uns selbst, sondern Jesum Christum, daß er sei der HERR, wir aber eure Knechte um Jesu willen.

6. Denn Gott, der da hieß das Licht aus der Finsternis hervorleuchten, der hat einen hellen Schein in unsere Herzen gegeben, daß durch uns

kirkkauden, joka loistaa
(Jeesuksen) Kristuksen
kasvoissa, levittäisi valoansa.

Christ.

entstünde die Erleuchtung von
der Erkenntnis der Klarheit
Gottes in dem Angesichte Jesu
Christi.

7 Mutta tämä aarre on meillä
saviastioissa, että tuo
suunnattoman suuri voima olisi
Jumalan eikä näyttäisi tulevan
meistä.

7. But we have this treasure in
earthen vessels, that the
excellency of the power may be
of God, and not of us.

7. Wir haben aber solchen
Schatz in irdischen Gefäßen, auf
daß die überschwengliche Kraft
sei Gottes und nicht von uns.

8 Me olemme kaikin tavoin
ahdingossa, mutta emme
umpikujassa, neuvottomat, mutta
emme toivottomat,

8. We are troubled on every side,
yet not distressed; we are
perplexed, but not in despair;

8. Wir haben allenthalben
Trübsal, aber wir ängsten uns
nicht; uns ist bange, aber wir
verzagen nicht;

9 vainotut, mutta emme hyljätyt,
maahan kukistetut, mutta emme
tuhotut.

9. Persecuted, but not forsaken;
cast down, but not destroyed;

9. wir leiden Verfolgung, aber wir
werden nicht verlassen; wir
werden unterdrückt, aber wir
kommen nicht um;

10 Me kuljemme, aina kantaen
(Herran) Jeesuksen kuolemaa
ruumiissamme, että Jeesuksen
elämäkin tulisi meidän
ruumiissamme näkyviin.

10. Always bearing about in the
body the dying of the Lord Jesus,
that the life also of Jesus might
be made manifest in our body.

10. und tragen allezeit das
Sterben des HERRN Jesu an
unserm Leibe, auf daß auch das
Leben des HERRN Jesu an
unserm Leibe offenbar werde.

11 Sillä me, jotka elämme,
olemme alati annetut kuolemaan
Jeesuksen tähden, että
Jeesuksen elämäkin tulisi
kuolevaisessa lihassamme

11. For we which live are alway
delivered unto death for Jesus'
sake, that the life also of Jesus
might be made manifest in our
mortal flesh.

11. Denn wir, die wir leben,
werden immerdar in den Tod
gegeben um Jesu willen, auf das
auch das Leben Jesu offenbar
werde an unserm sterblichen

näkyviin.

12 Niinpä siis kuolema tekee työtään meissä, mutta elämä teissä.

13 Mutta koska meillä on sama uskon Henki, niinkuin kirjoitettu on: "Minä uskon, sentähden minä puhun", niin mekin uskomme, ja sentähden me myös puhumme,

14 tietäen, että hän, joka herätti Herran Jeesuksen, on herättävä meidätkin Jeesuksen kanssa ja asettava esiin yhdessä teidän kanssanne.

15 Sillä kaikki tapahtuu teidän tähtenne, että aina enenevä armo yhä useampien kautta saisi aikaan yhä runsaampaa kiitosta Jumalan kunniaksi.

16 Sentähden me emme lannistu; vaan vaikka ulkonainen ihmistemme menehtyykin, niin sisällinen kuitenkin päivä päivältä uudistuu.

17 Sillä tämä hetkisen kestävä ja kevyt ahdistuksemme tuottaa

12. So then death worketh in us, but life in you.

13. We having the same spirit of faith, according as it is written, I believed, and therefore have I spoken; we also believe, and therefore speak;

14. Knowing that he which raised up the Lord Jesus shall raise up us also by Jesus, and shall present us with you.

15. For all things are for your sakes, that the abundant grace might through the thanksgiving of many redound to the glory of God.

16. For which cause we faint not; but though our outward man perish, yet the inward man is renewed day by day.

17. For our light affliction, which is but for a moment, worketh for

Fleische.

12. Darum ist nun der Tod mächtig in uns, aber das Leben in euch.

13. Dieweil wir aber denselbigen Geist des Glaubens haben, nach dem, das geschrieben steht: "Ich glaube, darum rede ich", so glauben wir auch, darum so reden wir auch

14. und wissen, daß der, so den HERRN Jesus hat auferweckt, wird uns auch auferwecken durch Jesum und wird uns darstellen samt euch.

15. Denn das geschieht alles um euretwillen, auf daß die überschwengliche Gnade durch vieler Danksagen Gott reichlich preise.

16. Darum werden wir nicht müde; sondern, ob unser äußerlicher Mensch verdirbt, so wird doch der innerliche von Tag zu Tag erneuert.

17. Denn unsre Trübsal, die zeitlich und leicht ist, schafft eine

meille iankaikkisen ja määrättömän kirkkauden, ylenpalttisesti, 18 meille, jotka emme katso näkyväisiä, vaan näkymättömiä; sillä näkyväiset ovat ajallisia, mutta näkymättömät iankaikkisia.

us a far more exceeding and eternal weight of glory;

18. While we look not at the things which are seen, but at the things which are not seen: for the things which are seen are temporal; but the things which are not seen are eternal.

ewige und über alle Maßen wichtige Herrlichkeit

18. uns, die wir nicht sehen auf das Sichtbare, sondern auf das Unsichtbare. Denn was sichtbar ist, das ist zeitlich; was aber unsichtbar ist, das ist ewig.

5 luku

Paavali haluaa vaihtaa maallisen majansa taivaalliseen ja tätä odottaessaan olla Jumalalle mieliksi 1 – 10, vakuuttaa toimivansa Herran pelossa voittaakseen sieluja Herralle 11 – 13 Kristuksen rakkauden vaatimana ja hänen lähettiläänänsä hän toimittaa sovituksen virkaa, jonka Jumala on hänelle uskonut 14 – 21.

1 Sillä me tiedämme, että vaikka tämä meidän maallinen majamme hajotetaankin maahan, meillä on asumus Jumalalta, iankaikkinen maja taivaissa, joka ei ole käsin tehty.

1. For we know that if our earthly house of this tabernacle were dissolved, we have a building of God, an house not made with hands, eternal in the heavens.

1. Wir wissen aber, so unser irdisch Haus dieser Hütte zerbrochen wird, daß wir einen Bau haben, von Gott erbauet, ein Haus, nicht mit Händen gemacht, das ewig ist, im Himmel.

2 Sentähden me huokaammekin ikävöiden, että saisimme

2. For in this we groan, earnestly desiring to be clothed upon with

2. Und darüber sehnen wir uns auch nach unsrer Behausung,

pukeutua taivaalliseen
majaamme,

3 sillä kun me kerran olemme
siihen pukeutuneet, ei meitä
enää havaita alastomiksi.

4 Sillä me, jotka olemme tässä
majassa, huokaamme
raskautettuina, koska emme
tahdo riisuutua, vaan pukeutua,
että elämä nielisi sen, mikä on
kuolevaista.

5 Mutta se, joka on valmistanut
meidät juuri tähän, on Jumala,
joka on antanut meille Hengen
vakuudeksi.

6 Sentähden me aina olemme
turvallisella mielellä ja tiedämme,
että, niin kauan kuin olemme
kotona tässä ruumiissamme, me
olemme poissa Herrasta;

7 sillä me vaellamme uskossa
emmekä näkemisessä.

8 Mutta me olemme turvallisella
mielellä ja haluaisimme
mielummin muuttaa pois

our house which is from heaven:

3. If so be that being clothed we
shall not be found naked.

4. For we that are in this
tabernacle do groan, being
burdened: not for that we would
be unclothed, but clothed upon,
that mortality might be swallowed
up of life.

5. Now he that hath wrought us
for the selfsame thing is God,
who also hath given unto us the
earnest of the Spirit.

6. Therefore we are always
confident, knowing that, whilst
we are at home in the body, we
are absent from the Lord:

7. For we walk by faith, not by
sight:)

8. We are confident, I say, and
willing rather to be absent from
the body, and to be present with

die vom Himmel ist, und uns
verlangt, daß wir damit
überkleidet werden;

3. so doch, wo wir bekleidet und
nicht bloß erfunden werden.

4. Denn dieweil wir in der Hütte
sind, sehnen wir uns und sind
beschwert; sintemal wir wollten
lieber nicht entkleidet, sondern
überkleidet werden, auf daß das
Sterbliche würde verschlungen
von dem Leben.

5. Der uns aber dazu bereitet,
das ist Gott, der uns das Pfand,
den Geist, gegeben hat.

6. So sind wir denn getrost
allezeit und wissen, daß, dieweil
wir im Leibe wohnen, so wallen
wir ferne vom HERRN;

7. denn wir wandeln im Glauben,
und nicht im Schauen.

8. Wir sind aber getrost und
haben vielmehr Lust, außer dem
Leibe zu wallen und daheim zu

ruumiista ja päästä kotiin Herran tykö.

9 Sentähden me, olimmepa kotona tai olimmepa poissa, ahkeroitsemme olla hänelle mieliksi.

10 Sillä kaikkien meidän pitää ilmestymän Kristuksen tuomioistuimen eteen, että kukin saisi sen mukaan, kuin hän ruumiissa ollessaan on tehnyt, joko hyvää tai paha.

11 Kun siis tiedämme, mitä Herran pelko on, niin me koetamme saada ihmisiä uskomaan, mutta Jumala kyllä meidät tuntee; ja minä toivon, että tekin omissatunnoissanne meidät tunnette.

12 Emme nyt taas suosittele itseämme teille, vaan tahdomme antaa teille aihetta kerskata meistä, että teillä olisi mitä vastata niille, jotka kerskaavat siitä, mikä silmään näkyy, eikä siitä, mikä sydämessä on.

13 Sillä jos me olemme olleet

the Lord.

9. Wherefore we labour, that, whether present or absent, we may be accepted of him.

10. For we must all appear before the judgment seat of Christ; that every one may receive the things done in his body, according to that he hath done, whether it be good or bad.

11. Knowing therefore the terror of the Lord, we persuade men; but we are made manifest unto God; and I trust also are made manifest in your consciences.

12. For we commend not ourselves again unto you, but give you occasion to glory on our behalf, that ye may have somewhat to answer them which glory in appearance, and not in heart.

13. For whether we be beside

sein bei dem HERRN.

9. Darum fleißigen wir uns auch, wir sind daheim oder wallen, daß wir ihm wohl gefallen.

10. Denn wir müssen alle offenbar werden vor dem Richtstuhl Christi, auf daß ein jeglicher empfangen, nach dem er gehandelt hat bei Leibesleben, es sei gut oder böse.

11. Dieweil wir denn wissen, daß der HERR zu fürchten ist, fahren wir schön mit den Leuten; aber Gott sind wir offenbar. Ich hoffe aber, daß wir auch in eurem Gewissen offenbar sind.

12. Wir loben uns nicht abermals bei euch, sondern geben euch eine Ursache, zu rühmen von uns, auf daß ihr habt zu rühmen wider die, so sich nach dem Ansehen rühmen, und nicht nach dem Herzen.

13. Denn tun wir zu viel, so tun

suunniltamme, niin olemme olleet Jumalan tähden; jos taas maltamme mieleemme, teemme sen teidän tähtenne.

14 Sillä Kristuksen rakkaus vaatii meitä, jotka olemme tulleet tähän päätökseen: yksi on kuollut kaikkien edestä, siis myös kaikki ovat kuolleet;

15 ja hän on kuollut kaikkien edestä, että ne, jotka elävät, eivät enää eläisi itselleen, vaan hänelle, joka heidän edestään on kuollut ja ylösnoussut.

16 Sentähden me emme tästä lähtien tunne ketään lihan mukaan; jos olemmekin tunteneet Kristuksen lihan mukaan, emme kuitenkaan nyt enää tunne.

17 Siis, jos joku on Kristuksessa, niin hän on uusi luomus; se, mikä on vanhaa, on kadonnut, katso, uusi on sijaan tullut.

18 Mutta kaikki on Jumalasta, joka on sovittanut meidät itsensä kanssa Kristuksen kautta ja

ourselves, it is to God: or whether we be sober, it is for your cause.

14. For the love of Christ constraineth us; because we thus judge, that if one died for all, then were all dead:

15. And that he died for all, that they which live should not henceforth live unto themselves, but unto him which died for them, and rose again.

16. Wherefore henceforth know we no man after the flesh: yea, though we have known Christ after the flesh, yet now henceforth know we him no more.

17. Therefore if any man be in Christ, he is a new creature: old things are passed away; behold, all things are become new.

18. And all things are of God, who hath reconciled us to himself by Jesus Christ, and hath

wir's Gott; sind wir mäßig, so sind wir euch mäßig.

14. Denn die Liebe Christi dringt in uns also, sintemal wir halten, daß, so einer für alle gestorben ist, so sind sie alle gestorben;

15. und er ist darum für alle gestorben, auf daß die, so da leben, hinfort nicht sich selbst leben, sondern dem, der für sie gestorben und auferstanden ist.

16. Darum kennen wir von nun an niemand nach dem Fleisch; und ob wir auch Christum gekannt haben nach dem Fleisch, so kennen wir ihn doch jetzt nicht mehr.

17. Darum, ist jemand in Christo, so ist er eine neue Kreatur; das Alte ist vergangen, siehe, es ist alles neu geworden!

18. Aber das alles von Gott, der uns mit ihm selber versöhnt hat durch Jesum Christum und das

antanut meille sovituksen viran.

19 Sillä Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa eikä lukenut heille heidän rikkomuksiaan, ja hän uskoi meille sovituksen sanan.

20 Kristuksen puolesta me siis olemme lähettiläinä, ja Jumala kehoittaa meidän kauttamme. Me pyydämme Kristuksen puolesta: antakaa sovittaa itsenne Jumalan kanssa.

21 Sen, joka ei synnistä tiennyt, hän meidän tähtemme teki synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi.

given to us the ministry of reconciliation;

19. To wit, that God was in Christ, reconciling the world unto himself, not imputing their trespasses unto them; and hath committed unto us the word of reconciliation.

20. Now then we are ambassadors for Christ, as though God did beseech you by us: we pray you in Christ's stead, be ye reconciled to God.

21. For he hath made him to be sin for us, who knew no sin; that we might be made the righteousness of God in him.

Amt gegeben, das die Versöhnung predigt.

19. Denn Gott war in Christo und versöhnte die Welt mit ihm selber und rechnete ihnen ihre Sünden nicht zu und hat unter uns aufgerichtet das Wort von der Versöhnung.

20. So sind wir nun Botschafter an Christi Statt, denn Gott vermahnt durch uns; so bitten wir nun an Christi Statt: Lasset euch versöhnen mit Gott.

21. Denn er hat den, der von keiner Sünde wußte, für uns zur Sünde gemacht, auf daß wir würden in ihm die Gerechtigkeit, die vor Gott gilt.

6 luku

Paavali kehoittaa korinttolaisia oikein vastaanottamaan Jumalan armon 1, 2, kertoo, kuinka hän itse on monissa kärsimyksissä osoittautunut Jumalan palvelijaksi 3 – 10, toivoo heiltä vasta rakkautta 11 – 13 ja käskee heitä eroamaan uskottomista 14 – 18.

1 Hänen työtovereinaan me

1. We then, as workers together

1. Wir ermahnen aber euch als

myös kehoitamme teitä vastaanottamaan Jumalan armon niin, ettei se jää turhaksi. 2 Sillä hän sanoo: "Otollisella ajalla minä olen sinua kuullut ja pelastuksen päivänä sinua auttanut". Katso, nyt on otollinen aika, katso, nyt on pelastuksen päivä. 3 Me emme missään kohden anna aihetta pahennukseen, ettei virkaamme moitittaisi, 4 vaan kaikessa me osoittaudumme Jumalan palvelijoiksi: suuressa kärsivällisyydessä, vaivoissa, hädissä, ahdistuksissa, 5 ruoskittaessa, vankeudessa, meteileissä, vaivannäöissä, valvomisissa, paastoissa; 6 puhtaudessa, tiedossa, pitkämielisyydessä, ystävällisyydessä, Pyhässä Hengessä, vilpittömässä rakkaudessa, 7 totuuden sanassa, Jumalan voimassa, vanhurskauden sota-

with him, beseech you also that ye receive not the grace of God in vain. 2. For he saith, I have heard thee in a time accepted, and in the day of salvation have I succoured thee: behold, now is the accepted time; behold, now is the day of salvation.) 3. Giving no offence in any thing, that the ministry be not blamed: 4. But in all things approving ourselves as the ministers of God, in much patience, in afflictions, in necessities, in distresses, 5. In stripes, in imprisonments, in tumults, in labours, in watchings, in fastings; 6. By pureness, by knowledge, by longsuffering, by kindness, by the Holy Ghost, by love unfeigned, 7. By the word of truth, by the power of God, by the armour of

Mithelfer, daß ihr nicht vergeblich die Gnade Gottes empfanget. 2. Denn er spricht: "Ich habe dich in der angenehmen Zeit erhört und habe dir am Tage des Heils geholfen." Sehet, jetzt ist die angenehme Zeit, jetzt ist der Tag des Heils! 3. Und wir geben niemand irgend ein Ärgernis, auf daß unser Amt nicht verlästert werde; 4. sondern in allen Dingen beweisen wir uns als die Diener Gottes: in großer Geduld, in Trübsalen, in Nöten, in Ängsten, 5. in Schlägen, in Gefängnissen, in Aufruhren, in Arbeit, in Wachen, in Fasten, 6. in Keuschheit, in Erkenntnis, in Langmut, in Freundlichkeit, in dem heiligen Geist, in ungefärbter Liebe, 7. in dem Wort der Wahrheit, in der Kraft Gottes, durch Waffen

aseet oikeassa kädessä ja vasemmassa;

8 kunniassa ja häpeässä, pahassa maineessa ja hyvässä, villitsijöinä ja kuitenkin totta puhuvina,

9 tuntemattomina ja kuitenkin hyvin tunnettuina; kuolemaisillamme, ja katso, me elämme, kuritettuina emmekä kuitenkaan tapettuina,

10 murheellisina, mutta aina iloisina, köyhinä, mutta kuitenkin monia rikkaiksi tekevinä, mitään omistamatta, mutta kuitenkin omistaen kaiken.

11 Suomme on auennut puhumaan teille, korinttolaiset, sydämemme on avartunut.

12 Ei ole teillä ahdasta meidän sydämessämme, mutta ahdas on teidän oma sydämenne.

13 Antakaa verta verrasta — puhun kuin lapsilleni — avartukaa tekin.

righteousness on the right hand and on the left,

8. By honour and dishonour, by evil report and good report: as deceivers, and yet true;

9. As unknown, and yet well known; as dying, and, behold, we live; as chastened, and not killed;

10. As sorrowful, yet always rejoicing; as poor, yet making many rich; as having nothing, and yet possessing all things.

11. O ye Corinthians, our mouth is open unto you, our heart is enlarged.

12. Ye are not straitened in us, but ye are straitened in your own bowels.

13. Now for a recompence in the same, (I speak as unto my children,) be ye also enlarged.

der Gerechtigkeit zur Rechten und zur Linken,

8. durch Ehre und Schande, durch böse Gerüchte und gute Gerüchte: als die Verführer, und doch wahrhaftig;

9. als die Unbekannten, und doch bekannt; als die Sterbenden, und siehe, wir leben; als die Gezüchtigten, und doch nicht ertötet;

10. als die Traurigen, aber allezeit fröhlich; als die Armen, aber die doch viele reich machen; als die nichts innehaben, und doch alles haben.

11. O ihr Korinther! unser Mund hat sich zu euch aufgetan, unser Herz ist weit.

12. Ihr habt nicht engen Raum in uns; aber eng ist's in euren Herzen.

13. Ich rede mit euch als mit meinen Kindern, daß ihr euch auch also gegen mich stellet und werdet auch weit.

14 Älkää antautuko kantamaan vierasta iestä yhdessä uskottomien kanssa; sillä mitä yhteistä on vanhurskaudella ja vääryydellä? Tai mitä yhteyttä on valkeudella ja pimeydellä?

15 Ja miten sopivat yhteen Kristus ja Beliar? Tai mitä yhteistä osaa uskovaisella on uskottoman kanssa?

16 Ja miten soveltuvat yhteen Jumalan temppeli ja epäjumalat? Sillä me olemme elävän Jumalan temppeli, niinkuin Jumala on sanonut: "Minä olen heissä asuva ja vaeltava heidän keskellään ja oleva heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansani".

17 Sentähden: "Lähtekää pois heidän keskeltänsä ja erotkaa heistä, sanoo Herra, älkääkä saastaiseen koskeko; niin minä otan teidät huostaani

18 ja olen teidän Isänne, ja te tulette minun pojikseni ja

14. Be ye not unequally yoked together with unbelievers: for what fellowship hath righteousness with unrighteousness? and what communion hath light with darkness?

15. And what concord hath Christ with Belial? or what part hath he that believeth with an infidel?

16. And what agreement hath the temple of God with idols? for ye are the temple of the living God; as God hath said, I will dwell in them, and walk in them; and I will be their God, and they shall be my people.

17. Wherefore come out from among them, and be ye separate, saith the Lord, and touch not the unclean thing; and I will receive you,

18. And will be a Father unto you, and ye shall be my sons

14. Ziehet nicht am fremden Joch mit den Ungläubigen. Denn was hat die Gerechtigkeit zu schaffen mit der Ungerechtigkeit? Was hat das Licht für Gemeinschaft mit der Finsternis?

15. Wie stimmt Christus mit Belial? Oder was für ein Teil hat der Gläubige mit dem Ungläubigen?

16. Was hat der Tempel Gottes für Gleichheit mit den Götzen? Ihr aber seid der Tempel des lebendigen Gottes; wie denn Gott spricht: "Ich will unter ihnen wohnen und unter ihnen wandeln und will ihr Gott sein, und sie sollen mein Volk sein.

17. Darum gehet aus von ihnen und sondert euch ab, spricht der HERR, und rührt kein Unreines an, so will ich euch annehmen

18. und euer Vater sein, und ihr sollt meine Söhne und Töchter

tyttärikseni, sanoo Herra,
Kaikkivaltias".

and daughters, saith the Lord
Almighty.

sein, spricht der allmächtige
HERR."

7 luku

Paavali kehoittaa puhdistautumaan kaikesta lihan ja hengen saastutuksesta 1, sanoo iloitsevansa siitä, että hänen edellinen kirjeensä oli saanut aikaan korinttolaisissa Jumalan mielen mukaista murhetta 2 – 12, ja myös siitä, että Tiitus heidän parissaan oli saanut iloa ja virvoitusta 13 – 16.

1 Koska meillä siis on nämä
lupaukset, rakkaani, niin
puhdistautukaamme kaikesta
lihan ja hengen saastutuksesta,
saattaen pyhityksemme
täydelliseksi Jumalan pelossa.

1. Having therefore these
promises, dearly beloved, let us
cleanse ourselves from all
filthiness of the flesh and spirit,
perfecting holiness in the fear of
God.

1. Dieweil wir nun solche
Verheißungen haben, meine
Liebsten, so lasset uns von aller
Befleckung des Fleisches und
des Geistes uns reinigen und
fortfahren mit der Heiligung in
der Furcht Gottes.

2 Antakaa meille tilaa
sydämessänne. Emme ole
tehneet kenellekään vääryyttä,
emme ole olleet kenellekään
turmioksi, emme kenellekään
vahinkoa tuottaneet.

2. Receive us; we have wronged
no man, we have corrupted no
man, we have defrauded no
man.

2. Fasset uns: Wir haben
niemand Leid getan, wir haben
niemand verletzt, wir haben
niemand übervorteilt.

3 En sano tätä tuomitakseni
teitä, sillä olenhan jo sanonut,
että te olette meidän
sydämessämme, yhdessä

3. I speak not this to condemn
you: for I have said before, that
ye are in our hearts to die and
live with you.

3. Nicht sage ich solches, euch
zu verdammen; denn ich habe
droben zuvor gesagt, daß ihr in
unsern Herzen seid,

kuollaksemme ja yhdessä elääksemme.

4 Paljon minulla on luottamusta teihin, paljon minulla on kerskaamista teistä; olen täynnä lohdutusta, minulla on ylenpalttinen ilo kaikessa ahdingossamme.

5 Sillä ei Makedoniaan tultuamme lihamme saanut mitään rauhaa, vaan me olimme kaikin tavoin ahdistetut: ulkoapäin taisteluita, sisältäpäin pelkoa.

6 Mutta Jumala, joka masentuneita lohduttaa, lohdutti meitä Tiituksen tulolla,

7 eikä ainoastaan hänen tulollansa, vaan myöskin sillä lohdutuksella, jonka hän oli teistä saanut, sillä hän on kertonut meille teidän ikävöimisestänne, valittelustanne ja innostanne minun hyväkseni, niin että minä iloitsin vielä enemmän.

8 Sillä vaikka murehutin teitä

4. Great is my boldness of speech toward you, great is my glorying of you: I am filled with comfort, I am exceeding joyful in all our tribulation.

5. For, when we were come into Macedonia, our flesh had no rest, but we were troubled on every side; without were fightings, within were fears.

6. Nevertheless God, that comforteth those that are cast down, comforted us by the coming of Titus;

7. And not by his coming only, but by the consolation wherewith he was comforted in you, when he told us your earnest desire, your mourning, your fervent mind toward me; so that I rejoiced the more.

8. For though I made you sorry

mitzusterben und mitzuleben.

4. Ich rede mit großer Freudigkeit zu euch; ich rühme viel von euch; ich bin erfüllt mit Trost; ich bin überschwenglich in Freuden und in aller unsrer Trübsal.

5. Denn da wir nach Mazedonien kamen, hatte unser Fleisch keine Ruhe; sondern allenthalben waren wir in Trübsal: auswendig Streit, inwendig Furcht.

6. Aber Gott, der die Geringen tröstet, der tröstete auch uns durch die Ankunft des Titus;

7. nicht allein aber durch seine Ankunft, sondern auch durch den Trost, mit dem er getröstet war an euch, da er uns verkündigte euer Verlangen, euer Weinen, euren Eifer um mich, also daß ich mich noch mehr freute.

8. Denn daß ich euch durch den

kirjeelläni, en sitä kadu, ja jos kaduinkin, niin minä — kun näen, että tuo kirje on, vaikkapa vain vähäksi aikaa, murehuttanut teitä —

9 nyt iloitsen, en siitä, että tulitte murheellisiksi, vaan siitä, että murheenne oli teille parannukseksi; sillä te tulitte murheellisiksi Jumalan mielen mukaan, ettei teillä olisi mitään vahinkoa meistä.

10 Sillä Jumalan mielen mukainen murhe saa aikaan parannuksen, joka koituu pelastukseksi ja jota ei kukaan kadu; mutta maailman murhe tuottaa kuoleman.

11 Sillä katsokaa, kuinka suurta intoa juuri tuo Jumalan mielen mukainen murehtimiseen on saanut teissä aikaan, mitä puolustautumista, mitä paheksumista, mitä pelkoa, ikävöimistä, kiivautta, mitä kurittamista! Olette kaikin tavoin

with a letter, I do not repent, though I did repent: for I perceive that the same epistle hath made you sorry, though it were but for a season.

9. Now I rejoice, not that ye were made sorry, but that ye sorrowed to repentance: for ye were made sorry after a godly manner, that ye might receive damage by us in nothing.

10. For godly sorrow worketh repentance to salvation not to be repented of: but the sorrow of the world worketh death.

11. For behold this selfsame thing, that ye sorrowed after a godly sort, what carefulness it wrought in you, yea, what clearing of yourselves, yea, what indignation, yea, what fear, yea, what vehement desire, yea, what zeal, yea, what revenge! In all

Brief habe traurig gemacht, reut mich nicht. Und ob's mich reute, dieweil ich sehe, daß der Brief vielleicht eine Weile euch betrübt hat,

9. so freue ich mich doch nun, nicht darüber, daß ihr seid betrübt worden, sondern daß ihr betrübt seid worden zur Reue. Denn ihr seid göttlich betrübt worden, daß ihr von uns ja keinen Schaden irgendworin nehmet.

10. Denn göttliche Traurigkeit wirkt zur Seligkeit einen Reue, die niemand gereut; die Traurigkeit aber der Welt wirkt den Tod.

11. Siehe, daß ihr göttlich seid betrübt worden, welchen Fleiß hat das in euch gewirkt, dazu Verantwortung, Zorn, Furcht, Verlangen, Eifer, Rache! Ihr habt euch bewiesen in allen Stücken, daß ihr rein seid in der Sache.

osoittaneet olevanne puhtaat tässä asiassa.

12 Vaikka minä siis kirjoitinkin teille, en kirjoittanut vääryyttä tehneen enkä vääryyttä kärsineen vuoksi, vaan sentähden, että teidän intonne meidän hyväksemme tulisi julki teidän keskuudessanne Jumalan edessä.

13 Sentähden me olemme nyt lohdutetut. Mutta tämän lohdutuksemme ohessa on meitä vielä paljoa enemmän ilahuttanut Tiituksen ilo, sillä hänen henkensä on saanut virvoitusta teiltä kaikilta.

14 Sillä jos olenkin jossakin kohden teitä hänelle kehunut, en ole joutunut häpeään, vaan niinkuin kaikki, mitä olemme teille puhuneet, on totta, niin on myös se, mistä olemme teitä Tiitukselle kehuneet, osoittautunut todeksi.

15 Ja hänen sydämensä heltyy

things ye have approved yourselves to be clear in this matter.

12. Wherefore, though I wrote unto you, I did it not for his cause that had done the wrong, nor for his cause that suffered wrong, but that our care for you in the sight of God might appear unto you.

13. Therefore we were comforted in your comfort: yea, and exceedingly the more joyed we for the joy of Titus, because his spirit was refreshed by you all.

14. For if I have boasted any thing to him of you, I am not ashamed; but as we spake all things to you in truth, even so our boasting, which I made before Titus, is found a truth.

15. And his inward affection is

12. Darum, ob ich euch geschrieben habe, so ist's doch nicht geschehen um des willen, der beleidigt hat, auch nicht um des willen, der beleidigt ist, sondern um deswillen, daß euer Fleiß gegen uns offenbar sein würde bei euch vor Gott.

13. Derhalben sind wir getröstet worden, daß ihr getröstet seid. Überschwenglicher aber haben wir uns noch gefreut über die Freude des Titus; denn sein Geist ist erquickt an euch allen.

14. Denn was ich vor ihm von euch gerühmt habe, darin bin ich nicht zu Schanden geworden; sondern, gleichwie alles wahr ist, was ich von euch geredet habe, also ist auch unser Rühmen vor Titus wahr geworden.

15. Und er ist überaus herzlich

yhä enemmän teitä kohtaan, kun hän muistelee kaikkien teidän kuuliaisuuttanne, kuinka te pelolla ja vavistuksella otitte hänet vastaan.

16 Minä iloitsen, että kaikessa voin olla teistä turvallisella mielellä.

more abundant toward you, whilst he remembereth the obedience of you all, how with fear and trembling ye received him.

16. I rejoice therefore that I have confidence in you in all things.

wohl gegen euch gesinnt, wenn er gedenkt an euer aller Gehorsam, wie ihr ihn mit Furcht und Zittern habt aufgenommen.

16. Ich freue mich, daß ich mich zu euch alles Guten versehen darf.

8 luku

Niin kuin Makedonian seurakunnat ovat koonneet runsaan avustuksen Jerusalemin köyhille 1 – 6, niin tulee korinttolaistenkin antaa auliisti apua; sillä rikastuttaakseen heitä Kristus tuli köyhäksi 7 – 15 Paavali kehoittaa heitä rakkaudella vastaanottamaan tätä avustusta harrastavan Tiituksen ja ne kaksi veljeä, jotka hän nyt lähettää heidän tykönsä 16 – 24.

1 Mutta me saatamme teidän tietoonne, veljet, mitä Jumalan armo on vaikuttanut Makedonian seurakunnissa:

2 että, vaikka he olivatkin monessa ahdistuksen koetuksessa, niin oli heidän ilonsa heidän suuressa köyhyydessäänkin niin ylenpalttinen, että he alttiisti

1. Moreover, brethren, we do you to wit of the grace of God bestowed on the churches of Macedonia;

2. How that in a great trial of affliction the abundance of their joy and their deep poverty abounded unto the riches of their liberality.

1. Ich tue euch kund, liebe Brüder, die Gnade Gottes, die in den Gemeinden in Mazedonien gegeben ist.

2. Denn ihre Freude war überschwenglich, da sie durch viel Trübsal bewährt wurden; und wiewohl sie sehr arm sind, haben sie doch reichlich gegeben in aller Einfalt.

antoivat runsaita lahjoja.

3 Sillä voimiensa mukaan, sen minä todistan, jopa yli voimiansakin he antoivat omasta halustansa,

4 paljolla pyytämisellä anoen meiltä sitä suosiota, että pääsisivät osallisiksi pyhien avustamiseen;

5 eivätkä he vain tehneet, niinkuin me olimme toivoneet, vaan antoivat itsensäkin, ennen kaikkea Herralle ja sitten meille, Jumalan tahdosta,

6 niin että me kehoitimme Tiitusta, niinkuin hän jo oli alkanut, saattamaan teidän keskuudessanne päätökseen tämänkin rakkaudentyön.

7 Mutta niinkuin teillä on ylenpalttisesti kaikkea: uskoa, sanaa, tietoa, kaikkinaista intoa ja meistä teihin tullutta rakkautta, niin olkaa ylenpalttiset tässäkin rakkaudentyössä.

3. For to their power, I bear record, yea, and beyond their power they were willing of themselves;

4. Praying us with much intreaty that we would receive the gift, and take upon us the fellowship of the ministering to the saints.

5. And this they did, not as we hoped, but first gave their own selves to the Lord, and unto us by the will of God.

6. Insomuch that we desired Titus, that as he had begun, so he would also finish in you the same grace also.

7. Therefore, as ye abound in every thing, in faith, and utterance, and knowledge, and in all diligence, and in your love to us, see that ye abound in this grace also.

3. Denn nach allem Vermögen (das bezeuge ich) und über Vermögen waren sie willig

4. und baten uns mit vielem Zureden, daß wir aufnahmen die Wohltat und Gemeinschaft der Handreichung, die da geschieht den Heiligen;

5. und nicht, wie wir hofften, sondern sie ergaben sich selbst, zuerst dem HERRN und darnach uns, durch den Willen Gottes,

6. daß wir mußten Titus ermahnen, auf daß er, wie er zuvor angefangen hatte, also auch unter euch solche Wohltat ausrichtete.

7. Aber gleichwie ihr in allen Stücken reich seid, im Glauben und im Wort und in der Erkenntnis und in allerlei Fleiß und in eurer Liebe zu uns, also schaffet, daß ihr auch in dieser Wohltat reich seid.

8 En sano tätä käskien, vaan viittaamalla muiden intoon minä tahdon koetella teidänkin rakkautenne vilpittömyyttä.

9 Sillä te tunnette meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen armon, että hän, vaikka oli rikas, tuli teidän tähtenne köyhäksi, että te hänen köyhyydestään rikastuisitte.

10 Minä annan vain neuvon tässä asiassa; sillä se on hyödyksi teille, jotka jo viime vuonna olitte ensimmäiset, ette ainoastaan tekemässä, vaan myös tahtomassa.

11 Täyttäkää nyt siis tekonne, niin että, yhtä alttiisti kuin olitte sen päättäneet, sen myös täyttäisitte, varojenne mukaan.

12 Sillä jos on alttiutta, niin se on otollinen sen mukaan, kuin on varoja, eikä sen mukaan, kuin niitä ei ole.

13 Sillä ei ole tarkoitus, että

8. I speak not by commandment, but by occasion of the forwardness of others, and to prove the sincerity of your love.

9. For ye know the grace of our Lord Jesus Christ, that, though he was rich, yet for your sakes he became poor, that ye through his poverty might be rich.

10. And herein I give my advice: for this is expedient for you, who have begun before, not only to do, but also to be forward a year ago.

11. Now therefore perform the doing of it; that as there was a readiness to will, so there may be a performance also out of that which ye have.

12. For if there be first a willing mind, it is accepted according to that a man hath, and not according to that he hath not.

13. For I mean not that other

8. Nicht sage ich, daß ich etwas gebiete; sondern, dieweil andere so fleißig sind, versuche ich auch eure Liebe, ob sie rechter Art sei.

9. Denn ihr wisset die Gnade unsers HERRN Jesu Christi, daß, ob er wohl reich ist, ward er doch arm um euretwillen, auf daß ihr durch seine Armut reich würdet.

10. Und meine Meinung hierin gebe ich; denn solches ist euch nützlich, die ihr angefangen habt vom vorigen Jahre her nicht allein das Tun, sondern auch das Wollen;

11. nun aber vollbringet auch das Tun, auf daß, gleichwie da ist ein geneigtes Gemüt, zu wollen, so sei auch da ein geneigtes Gemüt, zu tun von dem, was ihr habt.

12. Denn so einer willig ist, so ist er angenehm, nach dem er hat, nicht nach dem er nicht hat.

13. Nicht geschieht das in der

muilla olisi huojennus, teillä raskaus, vaan tasauksen vuoksi tulkkoon tätä nykyä teidän yltäkylläisyytenne heidän puutteensa hyväksi,
14 että heidänkin yltäkylläisyytensä tulisi teidän puutteenne hyväksi, niin että syntyisi tasaus,

15 niinkuin kirjoitettu on: "Joka oli paljon koonnut, sille ei jäänyt liikaa, ja joka oli koonnut vähän, siltä ei mitään puuttunut".

16 Mutta kiitos Jumalalle, joka antaa Tiituksen sydämeen saman innon teidän hyväksenne!

17 Sillä hän otti varteen minun kehoitukseni, innostuipa niinkin, että lähtee omasta halustaan teidän tyköne.

18 Ja me lähetämme hänen kanssaan veljen, jota evankeliumin julistamisesta kiitetään kaikissa seurakunnissa

19 ja jonka seurakunnat vielä

men be eased, and ye burdened:

14. But by an equality, that now at this time your abundance may be a supply for their want, that their abundance also may be a supply for your want: that there may be equality:

15. As it is written, He that had gathered much had nothing over; and he that had gathered little had no lack.

16. But thanks be to God, which put the same earnest care into the heart of Titus for you.

17. For indeed he accepted the exhortation; but being more forward, of his own accord he went unto you.

18. And we have sent with him the brother, whose praise is in the gospel throughout all the churches;

19. And not that only, but who

Meinung, daß die andern Ruhe haben, und ihr Trübsal, sondern daß es gleich sei.

14. So diene euer Überfluß ihrem Mangel diese teure Zeit lang, auf daß auch ihr Überfluß hernach diene eurem Mangel und ein Ausgleich geschehe;

15. wie geschrieben steht: "Der viel sammelte, hatte nicht Überfluß, der wenig sammelte, hatte nicht Mangel."

16. Gott aber sei Dank, der solchen Eifer für euch gegeben hat in das Herz des Titus.

17. Denn er nahm zwar die Ermahnung an; aber dieweil er fleißig war, ist er von selber zu euch gereist.

18. Wir haben aber einen Bruder mit ihm gesandt, der das Lob hat am Evangelium durch alle Gemeinden.

19. Nicht allein aber das,

sen lisäksi myös ovat valinneet matkatoveriksemme viemään tätä rakkauden lahjaa, joka on meidän toimitettavanamme itse Herran kunniaksi ja oman alttiutemme osoitukseksi.

20 Näin me teemme, ettei kukaan pääsisi moittimaan meitä mistään, mikä koskee tätä runsasta avustusta, joka on meidän toimitettavanamme.

21 Sillä me ahkeroitsemme sitä, mikä on hyvää ei ainoastaan Herran, vaan myös ihmisten edessä.

22 Ja näiden kanssa me lähetämme vielä erään veljemme, jonka intoa usein ja monessa asiassa olemme koetelleet ja joka nyt on entistä paljon innokkaampi, koska hänellä on niin suuri luottamus teihin.

23 Jos siis on puhe Tiituksesta, niin hän on minun toverini ja työkumppanini teidän

was also chosen of the churches to travel with us with this grace, which is administered by us to the glory of the same Lord, and declaration of your ready mind:

20. Avoiding this, that no man should blame us in this abundance which is administered by us:

21. Providing for honest things, not only in the sight of the Lord, but also in the sight of men.

22. And we have sent with them our brother, whom we have oftentimes proved diligent in many things, but now much more diligent, upon the great confidence which I have in you.

23. Whether any do enquire of Titus, he is my partner and fellowhelper concerning you: or

sondern er ist auch verordnet von den Gemeinden zum Gefährten unsrer Fahrt in dieser Wohltat, welche durch uns ausgerichtet wird dem HERRN zu Ehren und zum Preis eures guten Willens.

20. Also verhüten wir, daß uns nicht jemand übel nachreden möge solcher reichen Steuer halben, die durch uns ausgerichtet wird;

21. und sehen darauf, daß es redlich zugehe, nicht allein vor dem HERRN sondern auch vor den Menschen.

22. Auch haben wir mit ihnen gesandt unsern Bruder, den wir oft erfunden haben in vielen Stücken, daß er fleißig sei, nun aber viel fleißiger.

23. Und wir sind großer Zuversicht zu euch, es sei des Titus halben, welcher mein

hyväksenne; meidän veljemme taas ovat seurakuntien lähettäjiä, ovat Kristuksen kunnia.

our brethren be enquired of, they are the messengers of the churches, and the glory of Christ.

Geselle und Gehilfe unter euch ist, oder unsrer Brüder halben, welche Boten sind der Gemeinden und eine Ehre Christi.

24 Kun te siis osoitatte heille rakkauttanne ja näytätte todeksisen, mistä me olemme teitä kehuneet, niin teette sen seurakuntien edessä.9. Luku

24. Wherefore shew ye to them, and before the churches, the proof of your love, and of our boasting on your behalf.

24. Erzeiget nun die Beweisung eurer Liebe und unsers Rühmens von euch an diesen auch öffentlich vor den Gemeinden!

9 luku

Paavali sanoo kyllä tuntevansa korinttolaisten alttiuden 1, 2, mutta lähettää kuitenkin edellisessä luvussa mainitut veljet heidän tykönsä, 3 – 5; hän kehoittaa auttamaan ilomielin ja antamaan runsaasti 6, 7, johon Jumalan siunaus on tekevä heidät kykeneviksi; silloin avunsaajat ylistävät Jumalaa siitä, että korinttolaisten taattu mieli tulee avustuksessa näkyviin ja että nämä vilpittömästi osoittavat alttiuttaan heitä ja muita seurakuntia kohtaan 8 – 15.

1 Pyhien avustamisesta minun tosin on tarpeetonta kirjoittaa teille;

1. For as touching the ministering to the saints, it is superfluous for me to write to you:

1. Denn von solcher Steuer, die den Heiligen geschieht, ist mir nicht not, euch zu schreiben.

2 sillä minä tunnen teidän alttiutenne, ja siitä minä kehun teitä makedonialaisille, että näet

2. For I know the forwardness of your mind, for which I boast of you to them of Macedonia, that

2. Denn ich weiß euren guten Willen, davon ich rühme bei denen aus Mazedonien und

Akaia on ollut valmiina menneestä vuodesta alkaen, ja niin on teidän intonne saanut sängen monta innostumaan.

3 Lähetän nyt kuitenkin nämä veljet, ettei kerskaamisemme teistä tässä kohden näyttäytyisi tyhjäksi, vaan että olisitte valmiit, niinkuin olen sanonut teidän olevan;

4 muutoin, jos makedonialaisia tulee minun kanssani ja he tapaavat teidät valmistumattomina, me — ettemme sanoisi te — ehkä joutuisimme häpeään tässä luottamuksessamme.

5 Olen siis katsonut tarpeelliseksi kehoittaa veljiä edeltäpäin lähtemään teidän tyköne ja toimittamaan valmiiksi ennen lupaamanne runsaan lahjan, niin että se olisi valmis runsaana eikä kitsaana.

6 Huomatkaa tämä: joka niukasti

Achaia was ready a year ago; and your zeal hath provoked very many.

3. Yet have I sent the brethren, lest our boasting of you should be in vain in this behalf; that, as I said, ye may be ready:

4. Lest haply if they of Macedonia come with me, and find you unprepared, we (that we say not, ye) should be ashamed in this same confident boasting.

5. Therefore I thought it necessary to exhort the brethren, that they would go before unto you, and make up beforehand your bounty, whereof ye had notice before, that the same might be ready, as a matter of bounty, and not as of covetousness.

6. But this I say, He which

sage: Achaja ist schon voriges Jahr bereit gewesen; und euer Beispiel hat viele gereizt.

3. Ich habe aber diese Brüder darum gesandt, daß nicht unser Rühmen von euch zunichte würde in dem Stücke, und daß ihr bereit seid, gleichwie ich von euch gesagt habe;

4. auf daß nicht, so die aus Mazedonien mit mir kämen und euch unbereit fänden, wir (will nicht sagen: ihr) zu Schanden würden mit solchem Rühmen.

5. So habe ich es nun für nötig angesehen, die Brüder zu ermahnen, daß sie voranzögen zu euch, fertigzumachen diesen zuvor verheißenen Segen, daß er bereit sei, also daß es sei ein Segen und nicht ein Geiz.

6. Ich meine aber das: Wer da

kylvää, se myös niukasti niittää, ja joka runsaasti kylvää, se myös runsaasti niittää.

7 Antakoon kukin, niinkuin hänen sydämensä vaatii, ei surkeillen eikä pakosta; sillä iloista antajaa Jumala rakastaa.

8 Ja Jumala on voimallinen antamaan teille ylenpalttisesti kaikkea armoa, että teillä kaikessa aina olisi kaikkea riittävästi, voidaksenne ylenpalttisesti tehdä kaikkinaista hyvää;

9 niinkuin kirjoitettu on: "Hän sirottelee, hän antaa köyhille, hänen vanhurskautensa pysyy iankaikkisesti".

10 Ja hän, joka antaa siemenen kylväjälle ja leivän ruuaksi, on antava teillekin ja enentävä kylvönne ja kasvattava teidän vanhurskautenne hedelmät,

11 niin että te kaikessa

soweth sparingly shall reap also sparingly; and he which soweth bountifully shall reap also bountifully.

7. Every man according as he purposeth in his heart, so let him give; not grudgingly, or of necessity: for God loveth a cheerful giver.

8. And God is able to make all grace abound toward you; that ye, always having all sufficiency in all things, may abound to every good work:

9. As it is written, He hath dispersed abroad; he hath given to the poor: his righteousness remaineth for ever.

10. Now he that ministereth seed to the sower both minister bread for your food, and multiply your seed sown, and increase the fruits of your righteousness;)

11. Being enriched in every thing

kärglich sät, der wird auch kärglich ernten; und wer da sät im Segen, der wird auch ernten im Segen.

7. Ein jeglicher nach seiner Willkür, nicht mit Unwillen oder aus Zwang; denn einen fröhlichen Geber hat Gott lieb.

8. Gott aber kann machen, daß allerlei Gnade unter euch reichlich sei, daß ihr in allen Dingen volle Genüge habt und reich seid zu allerlei guten Werken;

9. wie geschrieben steht: "Er hat ausgestreut und gegeben den Armen; seine Gerechtigkeit bleibt in Ewigkeit."

10. Der aber Samen reicht dem Säemann, der wird auch das Brot reichen zur Speise und wird vermehren euren Samen und wachsen lassen das Gewächs eurer Gerechtigkeit,

11. daß ihr reich seid in allen

vaurastuen voitte vilpittömästi harjoittaa kaikkinaista anteliaisuutta, joka meidän kauttamme saa aikaan kiitosta Jumalalle.

12 Sillä tämä avustamispalvelus ei ainoastaan poista pyhien puutteita, vaan käy vieläkin hedelmällisemmäksi Jumalalle annettujen monien kiitosten kautta,

13 kun he, tästä teidän palveluksestanne huomattuaan, kuinka taattu teidän mielenne on, ylistävät Jumalaa siitä, että te näin alistuvaisesti tunnustaudutte Kristuksen evankeliumiin ja näin vilpittömästi olette ruvenneet yhteyteen heidän kanssaan ja kaikkien kanssa.

14 Ja hekin rukoilevat teidän edestänne ja ikävöivät teitä sen ylen runsaan Jumalan armon tähden, joka on teidän osaksenne tullut.

15 Kiitos Jumalalle hänen

to all bountifulness, which causeth through us thanksgiving to God.

12. For the administration of this service not only supplieth the want of the saints, but is abundant also by many thanksgivings unto God;

13. Whiles by the experiment of this ministration they glorify God for your professed subjection unto the gospel of Christ, and for your liberal distribution unto them, and unto all men;

14. And by their prayer for you, which long after you for the exceeding grace of God in you.

15. Thanks be unto God for his

Dingen mit aller Einfalt, welche wirkt durch uns Danksagung Gott.

12. Denn die Handreichung dieser Steuer erfüllt nicht allein den Mangel der Heiligen, sondern ist auch überschwenglich darin, daß viele Gott danken für diesen unsern treuen Dienst

13. und preisen Gott über euer untertäniges Bekenntnis des Evangeliums Christi und über eure einfältige Steuer an sie und an alle,

14. indem auch sie nach euch verlangt im Gebet für euch um der überschwenglichen Gnade Gottes willen in euch.

15. Gott aber sei Dank für seine

sanomattomasta lahjastaan!

unspeakable gift.

unaussprechliche Gabe!

10 luku

Paavali pyytää korinttolaisia käyttäytymään niin, ettei hänen tarvitsisi esiintyä ankarasti heitä kohtaan 1 – 6, torjuu vastustajainsa väitteen, että hän kirjeissään muka kyllä on mahtava, mutta läsnä ollessaan heikko 7 – 11; ei tahdo kerskata muiden työstä, vaan hänen kerskauksenaan on Herra 12 – 18.

1 Minä, Paavali, itse kehoitan teitä Kristuksen laupeuden ja lempeyden kautta, minä, joka olen muka nöyrä kasvotusten teidän kanssanne, mutta poissa ollessani rohkea teitä kohtaan, 2 ja pyydän, ettei minun, kun tulen teidän tykönnne, tarvitsisi käyttää sitä rohkeutta, millä aion luottavaisesti uskaltaa käydä eräiden kimppuun, jotka ajattelevat meistä, aivan kuin vaeltaisimme lihan mukaan. 3 Vaikka me vaellammekin lihassa, emme kuitenkaan lihan mukaan sodi; 4 sillä meidän sota-aseemme eivät ole lihalliset, vaan ne ovat

1. Now I Paul myself beseech you by the meekness and gentleness of Christ, who in presence am base among you, but being absent am bold toward you:
2. But I beseech you, that I may not be bold when I am present with that confidence, wherewith I think to be bold against some, which think of us as if we walked according to the flesh.
3. For though we walk in the flesh, we do not war after the flesh:
4. For the weapons of our warfare are not carnal, but

1. Ich aber, Paulus, ermahne euch durch die Sanftmütigkeit und Lindigkeit Christi, der ich gegenwärtig unter euch gering bin, abwesend aber dreist gegen euch.
2. Ich bitte aber, daß mir nicht not sei, gegenwärtig dreist zu handeln und der Kühnheit zu brauchen, die man mir zumißt, gegen etliche, die uns schätzen, als wandelten wir fleischlicherweise.
3. Denn ob wir wohl im Fleisch wandeln, so streiten wir doch nicht fleischlicherweise.
4. Denn die Waffen unsrer Ritterschaft sind nicht fleischlich,

voimalliset Jumalan edessä hajottamaan maahan linnoituksia.

5 Me hajotamme maahan järjen päätelmät ja jokaisen varustuksen, joka nostetaan Jumalan tuntemista vastaan, ja vangitsemme jokaisen ajatuksen kuuliaisiksi Kristukselle

6 ja olemme valmiit rankaisemaan kaikkea tottelemattomuutta, kunhan te ensin olette täysin kuuliaisiksi tulleet.

7 Nähkää, mitä silmäin edessä on. Jos joku on mielessään varma siitä, että hän on Kristuksen oma, ajatelkoon hän edelleen mielessään, että samoin kuin hän on Kristuksen, samoin olemme mekin.

8 Ja vaikka minä jonkun verran enemmänkin kerskaisin siitä vallastamme, jonka Herra on antanut teitä rakentaaksemme eikä kukistaaksemme, en ole häpeään joutuva.

mighty through God to the pulling down of strong holds;)

5. Casting down imaginations, and every high thing that exalteth itself against the knowledge of God, and bringing into captivity every thought to the obedience of Christ;

6. And having in a readiness to revenge all disobedience, when your obedience is fulfilled.

7. Do ye look on things after the outward appearance? If any man trust to himself that he is Christ's, let him of himself think this again, that, as he is Christ's, even so are we Christ's.

8. For though I should boast somewhat more of our authority, which the Lord hath given us for edification, and not for your destruction, I should not be ashamed:

sondern mächtig vor Gott, zu zerstören Befestigungen;

5. wir zerstören damit die Anschläge und alle Höhe, die sich erhebt wider die Erkenntnis Gottes, und nehmen gefangen alle Vernunft unter den Gehorsam Christi

6. und sind bereit, zu rächen allen Ungehorsam, wenn euer Gehorsam erfüllt ist.

7. Richtet ihr nach dem Ansehen? Verläßt sich jemand darauf, daß er Christo angehöre, der denke solches auch wiederum bei sich, daß, gleichwie er Christo angehöre, also auch wir Christo angehören.

8. Und so ich auch etwas weiter mich rühmte von unsrer Gewalt, welche uns der HERR gegeben hat, euch zu bessern, und nicht zu verderben, wollte ich nicht zu Schanden werden.

9 Tämän minä sanon, ettei näyttäisi siltä, kuin peloittelisin teitä kirjeilläni.

10 Sillä hänen kirjeensä ovat, sanotaan, kyllä mahtavat ja pontevat, mutta ruumiillisesti läsnäollessaan hän on heikko, eikä hänen puheensa ole minkään arvoista.

11 Joka niin sanoo, ajatelkoon, että samaa, mitä me poissaolevina olemme kirjeissämme sanoissa, samaa me myös olemme läsnäolevina teoissa.

12 Sillä me emme rohkene lukeutua emmekä verrata itseämme eräisiin, jotka itseänsä suosittelevat; mutta he ovat ymmärtämättömiä, kun mittaavat itsensä omalla itsellään ja vertailevat itseään omaan itseensä.

13 Me taas emme rupea kerskaamaan yli määrän, vaan ainoastaan sen määrätyn

9. That I may not seem as if I would terrify you by letters.

10. For his letters, say they, are weighty and powerful; but his bodily presence is weak, and his speech contemptible.

11. Let such an one think this, that, such as we are in word by letters when we are absent, such will we be also in deed when we are present.

12. For we dare not make ourselves of the number, or compare ourselves with some that commend themselves: but they measuring themselves by themselves, and comparing themselves among themselves, are not wise.

13. But we will not boast of things without our measure, but according to the measure of the

9. Das sage ich aber, daß ihr nicht euch dünken lasset, als hätte ich euch wollen schrecken mit Briefen.

10. Denn die Briefe, sprechen sie, sind schwer und stark; aber die Gegenwart des Leibes ist schwach und die Rede verächtlich.

11. Wer ein solcher ist, der denke, daß, wie wir sind mit Worten in den Briefen abwesend, so werden wir auch wohl sein mit der Tat gegenwärtig.

12. Denn wir wagen uns nicht unter die zu rechnen oder zu zählen, so sich selbst loben, aber dieweil sie an sich selbst messen und halten allein von sich selbst, verstehen sie nichts.

13. Wir aber rühmen uns nicht über das Ziel hinaus, sondern nur nach dem Ziel der Regel, mit

vaikutusalan mukaan, minkä Jumala on asettanut meille määräksi, ulottuaksemme teihinkin asti.

14 Sillä me emme kurota itseämme liiaksi, ikäänkuin emme teihin ulottuisikaan, sillä olemmehan ehtineet Kristuksen evankeliumin julistamisessa teihinkin asti.

15 Emme kerskaa yli määrän, emme muiden vaivannäöistä, mutta meillä on se toivo, että teidän uskonne lisääntyessä me oman vaikutusalamme mukaan kasvamme teidän keskuudessanne niin suuriksi, 16 että saamme viedä evankeliumin myöskin tuolla puolen teitä oleviin maihin — tahtomatta kerskata siitä, mikä jo on valmista toisten vaikutusalalla.

17 Mutta joka kerskaa, hänen kerskauksenaan olkoon Herra.

18 Sillä ei se ole koetuksen kestävä, joka itse itseään

rule which God hath distributed to us, a measure to reach even unto you.

14. For we stretch not ourselves beyond our measure, as though we reached not unto you: for we are come as far as to you also in preaching the gospel of Christ:

15. Not boasting of things without our measure, that is, of other men's labours; but having hope, when your faith is increased, that we shall be enlarged by you according to our rule abundantly,

16. To preach the gospel in the regions beyond you, and not to boast in another man's line of things made ready to our hand.

17. But he that glorieth, let him glory in the Lord.

18. For not he that commendeth himself is approved, but whom

der uns Gott abgemessen hat das Ziel, zu gelangen auch bis zu euch.

14. Denn wir fahren nicht zu weit, als wären wir nicht gelangt zu euch; denn wir sind ja auch zu euch gekommen mit dem Evangelium Christi;

15. und rühmen uns nicht übers Ziel hinaus in fremder Arbeit und haben Hoffnung, wenn nun euer Glaube in euch wächst, daß wir in unsrer Regel nach wollen weiterkommen

16. und das Evangelium auch predigen denen, die jenseit von euch wohnen, und uns nicht rühmen in dem, was mit fremder Regel bereitet ist.

17. Wer sich aber rühmt, der rühme sich des HERRN.

18. Denn darum ist einer nicht tüchtig, daß er sich selbst lobt,

suosittelee, vaan se, jota Herra
suosittelee.

the Lord commendeth.

sondern daß ihn der HERR lobt.

11 luku

Paavali pyytää korinttolaisia kärsimään häneltä hiukan mielettömyyttäkin, koska hänen nyt täytyy noita isoisia apostoleja vastaan kerskata 1 – 6 hän kerskaa siitä, ettei ole ottanut korinttolaisilta mitään palkkaa 7 – 15, sekä siitä, että hän Kristuksen palveluksessa on tehnyt enemmän työtä ja enemmän kärsinyt kuin nuo vastustajat 16 – 33.

1 Jospa kärsisitte minulta hiukan mielettömyyttäkin! Ja kyllähän te minua kärsittekin.

1. Would to God ye could bear with me a little in my folly: and indeed bear with me.

1. Wollte Gott, ihr hieltet mir ein wenig Torheit zugut! doch ihr haltet mir's wohl zugut.

2 Sillä minä kiivailen teidän puolestanne Jumalan kiivaudella; minähän olen kihlannut teidät miehelle, yhdelle ainoalle, asettaakseni Kristuksen eteen puhtaan neitsyen.

2. For I am jealous over you with godly jealousy: for I have espoused you to one husband, that I may present you as a chaste virgin to Christ.

2. Denn ich eifere um euch mit göttlichem Eifer; denn ich habe euch vertraut einem Manne, daß ich eine reine Jungfrau Christo zubrächte.

3 Mutta minä pelkään, että niinkuin käärme kavaluudellaan petti Eevan, niin teidän mielenne ehkä turmeltuu pois vilpittömyydestä ja puhtaudesta, joka teissä on Kristusta kohtaan.

3. But I fear, lest by any means, as the serpent beguiled Eve through his subtilty, so your minds should be corrupted from the simplicity that is in Christ.

3. Ich fürchte aber, daß, wie die Schlange Eva verführte mit ihrer Schalkheit, also auch eure Sinne verrückt werden von der Einfalt in Christo.

4 Sillä jos joku tulee ja saarnaa

4. For if he that cometh

4. Denn so, der da zu euch

jotakin toista Jeesusta kuin sitä, jota me olemme saarnanneet, tai jos te saatte toisen hengen, kuin minkä olette saaneet, tai toisen evankeliumin, kuin minkä olette vastaanottaneet, niin sen te hyvin kärsitte.

5 Mutta minä en katso itseäni missään suhteessa noita isoisia apostoleja huonommaksi.

6 Jos olenkin oppimaton puheessa, en kuitenkaan tiedossa; olemmehan tuoneet sen teille kaikin tavoin ilmi kaikissa asioissa.

7 Vai olenko tehnyt syntiä siinä, että — alentaessani itseni, jotta te ylenisitte — olen ilmaiseksi julistanut teille Jumalan evankeliumia?

8 Muita seurakuntia minä riistin, ottaessani heiltä palkkaa palvellakseni teitä. Kun olin teidän luonanne ja kärsin puutetta, en rasittanut ketään.

9 Sillä mitä minulta puuttui, sen

preacheth another Jesus, whom we have not preached, or if ye receive another spirit, which ye have not received, or another gospel, which ye have not accepted, ye might well bear with him.

5. For I suppose I was not a whit behind the very chiefest apostles.

6. But though I be rude in speech, yet not in knowledge; but we have been throughly made manifest among you in all things.

7. Have I committed an offence in abasing myself that ye might be exalted, because I have preached to you the gospel of God freely?

8. I robbed other churches, taking wages of them, to do you service.

9. And when I was present with

kommt, einen andern Jesus predigte, den wir nicht gepredigt haben, oder ihr einen andern Geist empfanget, den ihr nicht empfangen habt, oder ein ander Evangelium, das ihr nicht angenommen habt, so verträget ihr's billig.

5. Denn ich achte, ich sei nicht weniger, als die "hohen" Apostel sind.

6. Und ob ich nicht kundig bin der Rede, so bin ich doch nicht unkundig der Erkenntnis. Doch ich bin bei euch allenthalben wohl bekannt.

7. Oder habe ich gesündigt, daß ich mich erniedrigt habe, auf daß ihr erhöht würdet? Denn ich habe euch das Evangelium Gottes umsonst verkündigt

8. und habe andere Gemeinden beraubt und Sold von ihnen genommen, daß ich euch predigte.

9. Und da ich bei euch war

täyttivät veljet, jotka tulivat Makedoniasta; ja kaikessa minä varoin olemasta teille rasiukseksi, ja olen vastakin varova.

10 Niin totta kuin Kristuksen totuus on minussa, ei tätä kerskausta minulta riistetä Akaian maanäärissä.

11 Minkätähden? Senkötähden, etten muka rakasta teitä? Jumala tietää sen.

12 Mutta mitä minä teen, sen olen vastakin tekevä, riistääkseni aiheen niiltä, jotka aiheetta etsivät, että heidät siinä, missä kerskaavat, havaittaisiin samankaltaisiksi kuin mekin.

13 Sillä semmoiset ovat valheapostoleja, petollisia työntekijöitä, jotka tekeytyvät Kristuksen apostoleiksi.

14 Eikä ihme; sillä itse saatana tekeytyy valkeuden enkeliksi.

you, and wanted, I was chargeable to no man: for that which was lacking to me the brethren which came from Macedonia supplied: and in all things I have kept myself from being burdensome unto you, and so will I keep myself.

10. As the truth of Christ is in me, no man shall stop me of this boasting in the regions of Achaia.

11. Wherefore? because I love you not? God knoweth.

12. But what I do, that I will do, that I may cut off occasion from them which desire occasion; that wherein they glory, they may be found even as we.

13. For such are false apostles, deceitful workers, transforming themselves into the apostles of Christ.

14. And no marvel; for Satan himself is transformed into an

gegenwärtig und Mangel hatte, war ich niemand beschwerlich. Denn mein Mangel erstatteten die Brüder, die aus Mazedonien kamen, so habe ich mich in allen Stücken euch unbeschwerlich gehalten und will auch noch mich also halten.

10. So gewiß die Wahrheit Christi in mir ist, so soll mir dieser Ruhm in den Ländern Achajas nicht verstopft werden.

11. Warum das? Daß ich euch nicht sollte liebhaben? Gott weiß es.

12. Was ich aber tue und tun will, das tue ich darum, daß ich die Ursache abschneide denen, die Ursache suchen, daß sie rühmen möchten, sie seien wie wir.

13. Denn solche falsche Apostel und trügliche Arbeiter verstellen sich zu Christi Aposteln.

14. Und das ist auch kein Wunder; denn er selbst, der

15 Ei ole siis paljon, jos hänen palvelijansakin tekeytyvät vanhurskauden palvelijoiksi, mutta heidän loppunsa on oleva heidän tekojensa mukainen.

16 Vielä minä sanon: älköön kukaan luulko minua mielettömäksi; mutta vaikka olisinkin, ottakaa minut mieletönnäkin vastaan, että minäkin saisin hiukan kerskata.

17 Mitä nyt puhun, kun näin suurella luottamuksella kerskaan, sitä en puhu Herran mielen mukaan, vaan niinkuin mieletön.

18 Koska niin monet kerskaavat lihan mukaan, niin kerskaan minäkin.

19 Tehän hyvin suvaitsette mielettömiä, kun itse olette niin mieleviä.

20 Tehän suvaitsette, että joku teidät orjuuttaa, että joku teidät syö puhtaaksi, että joku teidät

angel of light.

15. Therefore it is no great thing if his ministers also be transformed as the ministers of righteousness; whose end shall be according to their works.

16. I say again, Let no man think me a fool; if otherwise, yet as a fool receive me, that I may boast myself a little.

17. That which I speak, I speak it not after the Lord, but as it were foolishly, in this confidence of boasting.

18. Seeing that many glory after the flesh, I will glory also.

19. For ye suffer fools gladly, seeing ye yourselves are wise.

20. For ye suffer, if a man bring you into bondage, if a man devour you, if a man take of you,

Satan, verstellt sich zum Engel des Lichtes.

15. Darum ist es auch nicht ein Großes, wenn sich seine Diener verstellen als Prediger der Gerechtigkeit; welcher Ende sein wird nach ihren Werken.

16. Ich sage abermals, daß nicht jemand wähne, ich sei töricht; wo aber nicht, so nehmet mich als einen Törichten, daß ich mich auch ein wenig rühme.

17. Was ich jetzt rede, das rede ich nicht als im HERRN, sondern als in der Torheit, dieweil wir in das Rühmen gekommen sind.

18. Sintemal viele sich rühmen nach dem Fleisch, will ich mich auch rühmen.

19. Denn ihr vertraget gern die Narren, dieweil ihr klug seid.

20. Ihr vertraget, so euch jemand zu Knechten macht, so euch jemand schindet, so euch

saa saaliiksensa, että joku itsensä korottaa, että joku lyö teitä kasvoihin.

21 Häpeäkseni sanon: tähän me kyllä olemme olleet liian heikkoja. Mutta minkä joku toinen uskaltaa — puhun kuin mieletön — sen uskallan minäkin.

22 He ovat hebrealaisia; minä myös. He ovat israelilaisia; minä myös. He ovat Aabrahamin siementä; minä myös.

23 He ovat Kristuksen palvelijoita — puhun kuin mieltä vailla — minä vielä enemmän. Olen nähnyt vaivaa enemmän, olen ollut useammin vankeudessa, minua on ruoskittu ylen paljon, olen monta kertaa ollut kuoleman vaarassa.

24 Juutalaisilta olen viidesti saanut neljäkymmentä lyöntiä, yhtä vaille;

25 kolmesti olen saanut raippoja, kerran minua kivitettiin, kolmesti olen joutunut haaksirikkoon,

if a man exalt himself, if a man smite you on the face.

21. I speak as concerning reproach, as though we had been weak. Howbeit whereinsoever any is bold, (I speak foolishly,) I am bold also.

22. Are they Hebrews? so am I. Are they Israelites? so am I. Are they the seed of Abraham? so am I.

23. Are they ministers of Christ? (I speak as a fool) I am more; in labours more abundant, in stripes above measure, in prisons more frequent, in deaths oft.

24. Of the Jews five times received I forty stripes save one.

25. Thrice was I beaten with rods, once was I stoned, thrice I suffered shipwreck, a night and a

jemand gefangennimmt, so jemand euch trotzts, so euch jemand ins Angesicht streicht.

21. Das sage ich nach der Unehre, als wären wir schwach geworden. Worauf aber jemand kühn ist (ich rede in Torheit!), darauf bin ich auch kühn.

22. Sie sind Hebräer? Ich auch! Sie sind Israeliter? Ich auch! Sie sind Abrahams Same? Ich auch!

23. Sie sind Diener Christi? Ich rede töricht: Ich bin's wohl mehr: Ich habe mehr gearbeitet, ich habe mehr Schläge erlitten, bin öfter gefangen, oft in Todesnöten gewesen;

24. von den Juden habe ich fünfmal empfangen vierzig Streiche weniger eins;

25. ich bin dreimal gestäupt, einmal gesteinigt, dreimal Schiffbruch erlitten, Tag und

vuorokauden olen meressä
ajelehtinut;

26 olen usein ollut matkoilla,
vaaroissa virtojen vesillä,
vaaroissa rosvojen keskellä,
vaaroissa heimoni puolelta,
vaaroissa pakanain puolelta,
vaaroissa kaupungeissa,
vaaroissa erämaassa, vaaroissa
merellä, vaaroissa valheveljien
keskellä;

27 ollut työssä ja vaivassa;
paljon valvonut, kärsinyt nälkää
ja janoa, paljon paastonnut,
kärsinyt vilua ja alastomuutta.

28 Ja kaiken muun lisäksi
jokapäiväistä tunkeilua luonani,
huolta kaikista seurakunnista.

29 Kuka on heikko, etten minäkin
olisi heikko? Kuka lankeaa, ettei
se minua polttaisi?

30 Jos minun kerskata täytyy,
niin kerskaan heikkoudestani.

31 Herran Jeesuksen

day I have been in the deep;

26. In journeyings often, in perils
of waters, in perils of robbers, in
perils by mine own countrymen,
in perils by the heathen, in perils
in the city, in perils in the
wilderness, in perils in the sea, in
perils among false brethren;

27. In weariness and
painfulness, in watchings often,
in hunger and thirst, in fastings
often, in cold and nakedness.

28. Beside those things that are
without, that which cometh upon
me daily, the care of all the
churches.

29. Who is weak, and I am not
weak? who is offended, and I
burn not?

30. If I must needs glory, I will
glory of the things which concern
mine infirmities.

31. The God and Father of our

Nacht habe ich zugebracht in der
Tiefe des Meers;

26. ich bin oft gereist, ich bin in
Gefahr gewesen durch die
Flüsse, in Gefahr durch die
Mörder, in Gefahr unter den
Juden, in Gefahr unter den
Heiden, in Gefahr in den
Städten, in Gefahr in der Wüste,
in Gefahr auf dem Meer, in
Gefahr unter den falschen
Brüdern;

27. in Mühe und Arbeit, in viel
Wachen, in Hunger und Durst, in
viel Fasten, in Frost und Blöße;

28. außer was sich sonst zuträgt,
nämlich, daß ich täglich werde
angelaufen und trage Sorge für
alle Gemeinden.

29. Wer ist schwach, und ich
werde nicht schwach? Wer wird
geärgert, und ich brenne nicht?

30. So ich mich ja rühmen soll,
will ich mich meiner Schwachheit
rühmen.

31. Gott und der Vater unsers

(Kristuksen) Jumala ja Isä, joka on ylistetty iankaikkisesti, tietää, etten valhettele.

32 Damaskossa kuningas Aretaan käskynhaltija vartioi damaskolaisten kaupunkia ottaaksensa minut kiinni,

33 ja muurin ikkuna-aukosta minut laskettiin korissa maahan, ja niin minä pääsin hänen käsistänsä.

Lord Jesus Christ, which is blessed for evermore, knoweth that I lie not.

32. In Damascus the governor under Aretas the king kept the city of the Damascenes with a garrison, desirous to apprehend me:

33. And through a window in a basket was I let down by the wall, and escaped his hands.

HERRN Jesu Christi, welcher sei gelobt in Ewigkeit, weiß, daß ich nicht lüge.

32. Zu Damaskus verwahrte der Landpfleger des Königs Aretas die Stadt der Damasker und wollte mich greifen,

33. und ich ward in einem Korbe zum Fenster hinaus durch die Mauer niedergelassen und entrann aus seinen Händen.

12 luku

Paavali edelleen kerskaa, siihen pakotettuna, saamistaan korkeista ilmestyksistä 1 – 6, mutta sanoo saaneensa ylpeyden välttämiseksi pistimen lihaansa 7 – 10 ja muistuttaa heidän luonaan tekemistään voimateoista sekä siitä, että hän palkatta on heidän keskuudessaan työtä tehnyt 11 – 18 Tämän hän kirjoittaa korinttolaisille rakennukseksi; hän pelkää, että hänen ehkä täytyy kovuudella heitä kohdella 19 – 21.

1 Minun täytyy kerskata; se tosin ei ole hyödyllistä, mutta minä siirryn nyt näkyihin ja Herran ilmestyksiin.

2 Tunnen miehen, joka on

1. It is not expedient for me doubtless to glory. I will come to visions and revelations of the Lord.

2. I knew a man in Christ above

1. Es ist mir ja das Rühmen nichts nütze; doch will ich kommen auf die Gesichte und Offenbarung des HERRN.

2. Ich kenne einen Menschen in

Kristuksessa: neljätoista vuotta sitten hänet temmattiin kolmanteen taivaaseen — oliko hän ruumiissaan, en tiedä, vai poissa ruumiista, en tiedä, Jumala sen tietää.

3 Ja minä tiedän, että tämä mies — oliko hän ruumiissaan vai poissa ruumiista, en tiedä, Jumala sen tietää —

4 temmattiin paratiisiin ja kuuli sanomattomia sanoja, joita ihmisen ei ole lupa puhua.

5 Tästä miehestä minä kerskaan, mutta itsestäni en kerskaa, paitsi heikkoudestani.

6 Sillä jos tahtoisinkin kerskata, en olisi mieletön, sillä minä puhuisin totta; mutta minä pidättäydyn siitä, ettei kukaan ajattelisi minusta enempää, kuin mitä näkee minun olevan tai mitä hän minusta kuulee.

7 Ja etten niin erinomaisten

fourteen years ago, (whether in the body, I cannot tell; or whether out of the body, I cannot tell: God knoweth;) such an one caught up to the third heaven.

3. And I knew such a man, (whether in the body, or out of the body, I cannot tell: God knoweth;)

4. How that he was caught up into paradise, and heard unspeakable words, which it is not lawful for a man to utter.

5. Of such an one will I glory: yet of myself I will not glory, but in mine infirmities.

6. For though I would desire to glory, I shall not be a fool; for I will say the truth: but now I forbear, lest any man should think of me above that which he seeth me to be, or that he heareth of me.

7. And lest I should be exalted

Christo; vor vierzehn Jahren (ist er in dem Leibe gewesen, so weiß ich's nicht; oder ist er außer dem Leibe gewesen, so weiß ich's nicht; Gott weiß es) ward derselbe entzückt bis in den dritten Himmel.

3. Und ich kenne denselben Menschen (ob er im Leibe oder außer dem Leibe gewesen ist, weiß ich nicht; Gott weiß es);

4. der ward entzückt in das Paradies und hörte unaussprechliche Worte, welche kein Mensch sagen kann.

5. Für denselben will ich mich rühmen; für mich selbst aber will ich mich nichts rühmen, nur meiner Schwachheit.

6. Und so ich mich rühmen wollte, täte ich daran nicht töricht; denn ich wollte die Wahrheit sagen. Ich enthalte mich aber dessen, auf daß nicht jemand mich höher achte, als er an mir sieht oder von mir hört.

7. Und auf daß ich mich nicht der

ilmestysten tähden ylpeilisi, on minulle annettu lihaani pistin, saatanan enkeli, rusikoimaan minua, etten ylpeilisi.

8 Tämän tähden olen kolmesti rukoillut Herraa, että se erkanisi minusta.

9 Ja hän sanoi minulle: "Minun armossani on sinulle kyllin; sillä minun voimani tulee täydelliseksi heikkoudessa". Sentähden minä mieluummin kerskaan heikkoudestani, että Kristuksen voima asettuisi minuun asumaan.

10 Sentähden minä olen mielistynyt heikkouteen, pahoinpitelyihin, hätään, vainoihin, ahdistuksiin, Kristuksen tähden; sillä kun olen heikko, silloin minä olen väkevä.

11 (Kerskatessani) Olen joutunut mielettömyyksiin; te olette minut siihen pakottaneet. Minunhan olisi pitänyt saada suositusta

above measure through the abundance of the revelations, there was given to me a thorn in the flesh, the messenger of Satan to buffet me, lest I should be exalted above measure.

8. For this thing I besought the Lord thrice, that it might depart from me.

9. And he said unto me, My grace is sufficient for thee: for my strength is made perfect in weakness. Most gladly therefore will I rather glory in my infirmities, that the power of Christ may rest upon me.

10. Therefore I take pleasure in infirmities, in reproaches, in necessities, in persecutions, in distresses for Christ's sake: for when I am weak, then am I strong.

11. I am become a fool in glorying; ye have compelled me: for I ought to have been commended of you: for in

hohen Offenbarung überhebe, ist mir gegeben ein Pfahl ins Fleisch, nämlich des Satans Engel, der mich mit Fäusten schlage, auf daß ich mich nicht überhebe.

8. Dafür ich dreimal zum HERRN gefleht habe, daß er von mir wiche.

9. Und er hat zu mir gesagt: Laß dir an meiner Gnade genügen; denn meine Kraft ist in den Schwachen mächtig. Darum will ich mich am allerliebsten rühmen meiner Schwachheit, auf daß die Kraft Christi bei mir wohne.

10. Darum bin ich gutes Muts in Schwachheiten, in Mißhandlungen, in Nöten, in Verfolgungen, in Ängsten, um Christi willen; denn, wenn ich schwach bin, so bin ich stark.

11. Ich bin ein Narr geworden über dem Rühmen; dazu habt ihr mich gezwungen. Denn ich sollte von euch gelobt werden,

teiltä, sillä en ole missään ollut noita isoisia apostoleja huonompi, vaikka en olekaan mitään.

12 Onhan apostolin tunnusteet teidän keskuudessanne tehty kaikella kestävyydellä, tunnusmerkeillä ja ihmeillä ja voimateoilla.

13 Sillä missä muussa te olette jääneet muita seurakuntia vähemmälle kuin siinä, etten minä puolestani ole rasittanut teitä? Antakaa minulle anteeksi tämä vääryys.

14 Katso, kolmannen kerran minä nyt olen valmis tulemaan teidän tyköne, enkä ole oleva teille rasitukseksi; sillä minä en etsi teidän omaanne, vaan teitä itseänne. Eiväthän lapset ole velvolliset kokoamaan tavaraa vanhemmilleen, vaan vanhemmat lapsilleen.

15 Ja minä olen mielelläni uhraava kaikki, uhraava itsenikin, teidän sielujenne hyväksi.

nothing am I behind the very chiefest apostles, though I be nothing.

12. Truly the signs of an apostle were wrought among you in all patience, in signs, and wonders, and mighty deeds.

13. For what is it wherein ye were inferior to other churches, except it be that I myself was not burdensome to you? forgive me this wrong.

14. Behold, the third time I am ready to come to you; and I will not be burdensome to you: for I seek not yours, but you: for the children ought not to lay up for the parents, but the parents for the children.

15. And I will very gladly spend and be spent for you; though the more abundantly I love you, the

sintemal ich nichts weniger bin, als die "hohen" Apostel sind, wiewohl ich nichts bin.

12. Denn es sind ja eines Apostels Zeichen unter euch geschehen mit aller Geduld, mit Zeichen und mit Wundern und mit Taten.

13. Was ist's, darin ihr geringer seid denn die andern Gemeinden, außer daß ich selbst euch nicht habe beschwert? Vergebet mir diese Sünde!

14. Siehe, ich bin bereit zum drittenmal zu euch zu kommen, und will euch nicht beschweren; denn ich suche nicht das Eure, sondern euch. Denn es sollen nicht die Kinder den Eltern Schätze sammeln, sondern die Eltern den Kindern.

15. Ich aber will sehr gern hingeben und hingegeben werden für eure Seelen; wiewohl

Senkötähden, että teitä näin suuresti rakastan, minä saan teiltä vähemmän vastarakkautta?

16 Olkoonpa niin, etten minä ole teitä rasittanut; mutta entä jos olen viekas ja olen kavaluudella kietonut teidät pauloihini!

17 Olenkohan minä kenenkään kautta, joita olen luoksenne lähettänyt, pyrkinyt teistä hyötymään?

18 Kehoitin Tiitusta menemään ja lähetin veljen hänen kanssaan; ei kai Tiitus ole pyrkinyt teistä hyötymään? Emmekö ole vaeltaneet samassa hengessä? Emmekö samoja jälkiä?

19 Olette kai jo kauan sitten luulleet, että me puolustaudumme teidän edessä. Jumalan edessä, Kristuksessa me puhumme; mutta kaikki teille rakennukseksi, rakkaani.

20 Sillä minä pelkään, että

less I be loved.

16. But be it so, I did not burden you: nevertheless, being crafty, I caught you with guile.

17. Did I make a gain of you by any of them whom I sent unto you?

18. I desired Titus, and with him I sent a brother. Did Titus make a gain of you? walked we not in the same spirit? walked we not in the same steps?

19. Again, think ye that we excuse ourselves unto you? we speak before God in Christ: but we do all things, dearly beloved, for your edifying.

20. For I fear, lest, when I come,

ich euch gar sehr liebe, und doch weniger geliebt werde.

16. Aber laß es also sein, daß ich euch nicht habe beschwert; sondern, die weil ich tückisch bin, habe ich euch mit Hinterlist gefangen.

17. Habe ich aber etwa jemand übervorteilt durch derer einen, die ich zu euch gesandt habe?

18. Ich habe Titus ermahnt und mit ihm gesandt einen Bruder. Hat euch etwa Titus übervorteilt? Haben wir nicht in einem Geist gewandelt? Sind wir nicht in einerlei Fußtapfen gegangen?

19. Lasset ihr euch abermals dünken, wir verantworten uns vor euch? Wir reden in Christo vor Gott; aber das alles geschieht, meine Liebsten, euch zur Besserung.

20. Denn ich fürchte, wenn ich

tullessani ehkä en tapaa teitä semmoisina, kuin tahdon, ja että te tapaatte minut semmoisena, kuin te ette tahdo. Minä pelkään, että teidän keskuudessanne ehkä on riitaa, kateutta, vihaa, juonia, panetteluja, juoruja, pöyhkeilyä, epäjärjestyksiä; 21 ja että, kun tulen, Jumalani on taas nöyryyttävä minua teidän tykönänne, ja että joudun suremaan monen tähden, jotka ennen ovat synnissä eläneet eivätkä ole katuneet sitä saastaisuutta ja haureutta ja irstautta, jota ovat harjoittaneet.

I shall not find you such as I would, and that I shall be found unto you such as ye would not: lest there be debates, envyings, wraths, strifes, backbitings, whisperings, swellings, tumults:

21. And lest, when I come again, my God will humble me among you, and that I shall bewail many which have sinned already, and have not repented of the uncleanness and fornication and lasciviousness which they have committed.

komme, daß ich euch nicht finde, wie ich will, und ihr mich auch nicht findet, wie ihr wollt; daß Hader, Neid, Zorn, Zank, Afterreden, Ohrenblasen, Aufblähen, Aufruhr dasei;

21. daß mich, wenn ich abermals komme, mein Gott demütige bei euch und ich müsse Leid tragen über viele, die zuvor gesündigt und nicht Buße getan haben für die Unreinigkeit und Hurerei und Unzucht, die sie getrieben haben.

13 luku

Paavali sanoo tultuaan Korinttoon käyttävänsä ankaruutta niitä kohtaan, jotka synnissä elävät 1 – 4, ja kehoittaa korinttolaisia koettelemaan itseään, onko Kristus heissä 5 – 10 Hän lopettaa kirjeensä kehoituksilla, tervehdyksillä ja toivotuksilla 11 – 13.

1 Kolmannen kerran minä nyt tulen teidän tykönnne. Kahden tai kolmen todistajan sanalla on

1. This is the third time I am coming to you. In the mouth of two or three witnesses shall

1. Komme ich zum drittenmal zu euch, so soll in zweier oder dreier Zeugen Mund bestehen

jokainen asia vahvistettava.

2 Olen edeltäpäin sanonut ja sanon edeltäpäin niille, jotka ennen ovat syntiä tehneet, ja kaikille muille — niinkuin silloin sanoin, kun olin toista kertaa tykönänne, samoin nytkin, kun olen poissa (kirjoitan)— etten, kun taas tulen, ole teitä säästävä,

3 koska te etsitte todistetta siitä, että minussa puhuu Kristus, joka ei ole heikko teitä kohtaan, vaan on teissä voimallinen.

4 Sillä vaikka hänet ristiinnaulittiin, kun hän oli heikko, elää hän kuitenkin Jumalan voimasta; olemmehan mekin hänessä heikot, mutta me elämme hänen kanssaan Jumalan voimasta teitä kohtaan.

5 Koetelkaa itseänne, oletteko uskossa; tutkikaa itseänne. Vai ettekö tunne itseänne, että Jeesus Kristus on teissä? Ellei,

every word be established.

2. I told you before, and foretell you, as if I were present, the second time; and being absent now I write to them which heretofore have sinned, and to all other, that, if I come again, I will not spare:

3. Since ye seek a proof of Christ speaking in me, which to you-ward is not weak, but is mighty in you.

4. For though he was crucified through weakness, yet he liveth by the power of God. For we also are weak in him, but we shall live with him by the power of God toward you.

5. Examine yourselves, whether ye be in the faith; prove your own selves. Know ye not your own selves, how that Jesus Christ is

allerlei Sache.

2. Ich habe es euch zuvor gesagt und sage es euch zuvor, wie, als ich zum andernmal gegenwärtig war, so auch nun abwesend schreibe ich es denen, die zuvor gesündigt haben, und den andern allen: Wenn ich abermals komme, so will ich nicht schonen;

3. sintemal ihr suchet, daß ihr einmal gewahr werdet des, der in mir redet, nämlich Christi, welcher unter euch nicht schwach ist, sondern ist mächtig unter euch.

4. Und ob er wohl gekreuzigt ist in der Schwachheit, so lebt er doch in der Kraft Gottes. Und ob wir auch schwach sind in ihm, so leben wir doch mit ihm in der Kraft Gottes unter euch.

5. Versucht euch selbst, ob ihr im Glauben seid; prüfet euch selbst! Oder erkennet ihr euch selbst nicht, daß Jesus Christus

niin ette kestä koetusta.

6 Minä toivon teidän tulevan tuntemaan, että me emme ole niitä, jotka eivät koetusta kestä.

7 Mutta me rukoilemme Jumalaa, ettette tekisi mitään paha, emme sitä varten, että näyttäisi siltä, kuin me olisimme koetuksen kestäviä, vaan että te tekisitte hyvää ja me olisimme ikäänkuin ne, jotka eivät koetusta kestä.

8 Sillä me emme voi mitään totuutta vastaan, vaan totuuden puolesta.

9 Sillä me iloitsimme, kun me olemme heikot, mutta te olette voimalliset; sitä me rukoilemme, että te täydellisiksi tulisitte.

10 Sentähden minä kirjoitan tämän poissa ollessani, ettei minun teidän luonanne ollessani tarvitsisi käyttää ankaruutta sen vallan nojalla, minkä Herra on minulle antanut rakentamiseksi,

in you, except ye be reprobates?

6. But I trust that ye shall know that we are not reprobates.

7. Now I pray to God that ye do no evil; not that we should appear approved, but that ye should do that which is honest, though we be as reprobates.

8. For we can do nothing against the truth, but for the truth.

9. For we are glad, when we are weak, and ye are strong: and this also we wish, even your perfection.

10. Therefore I write these things being absent, lest being present I should use sharpness, according to the power which the Lord hath given me to edification, and not to destruction.

in euch ist? Es sei denn, daß ihr untüchtig seid.

6. Ich hoffe aber, ihr erkennet, daß wir nicht untüchtig sind.

7. Ich bitte aber Gott, daß ihr nichts Übles tut; nicht, auf daß wir als tüchtig angesehen werden, sondern auf daß ihr das Gute tut und wir wie die Untüchtigen seien.

8. Denn wir können nichts wider die Wahrheit, sondern für die Wahrheit.

9. Wir freuen uns aber, wenn wir schwach sind, und ihr mächtig seid. Und dasselbe wünschen wir auch, nämlich eure Vollkommenheit.

10. Derhalben schreibe ich auch solches abwesend, auf daß ich nicht, wenn ich gegenwärtig bin, Schärfe brauchen müsse nach der Macht, welche mir der HERR, zu bessern und nicht zu

ei kukistamiseksi.

11 Lopuksi, veljet, iloitkaa, tulkaa täydellisiksi, ottakaa vastaan kehoituksia, olkaa yhtä mieltä, eläkää sovussa, niin rakkauden ja rauhan Jumala on oleva teidän kanssanne.

12 Tervehtikää toisianne pyhällä suunannolla.

13 Kaikki pyhät lähettävät teille tervehdyksen.

14 Herran Jeesuksen Kristuksen armo ja Jumalan rakkaus ja Pyhän Hengen osallisuus olkoon kaikkien teidän kanssanne.

11. Finally, brethren, farewell. Be perfect, be of good comfort, be of one mind, live in peace; and the God of love and peace shall be with you.

12. Greet one another with an holy kiss.

13. All the saints salute you.

14. The grace of the Lord Jesus Christ, and the love of God, and the communion of the Holy Ghost, be with you all. Amen.

verderben, gegeben hat.

11. Zuletzt, liebe Brüder, freuet euch, seid vollkommen, tröstet euch, habt einerlei Sinn, seid friedsam! so wird der Gott der Liebe und des Friedens mit euch sein.

12. Grüßet euch untereinander mit dem heiligen Kuß.

13. - Es grüßen euch alle Heiligen.

14. - Die Gnade unsers HERRN Jesu Christi und die Liebe Gottes und die Gemeinschaft des heiligen Geistes sei mit euch allen! Amen.

PAAVALIN KIRJE GALATALAISILLE

1 luku

Apostoli toivottaa Galatian seurakunnille Jumalan armoa ja rauhaa 1 – 5, ihmettelee heidän pikaista luopumistaan Kristuksen evankeliumista, sanoo sen vääristelijäin olevan kirouksen alaisia 6 – 10 ja osoittaa, ettei hän ole saanut saarnaamaansa evankeliumia ihmisiltä, vaan Jeesuksen Kristuksen hänelle antaman ilmestyksen kautta 11 – 24.

1 Paavali, apostoli, virkansa

1. Paul, an apostle, (not of men,

1. Paulus, ein Apostel (nicht von

saanut, ei ihmisiltä eikä ihmisen kautta, vaan Jeesuksen Kristuksen kautta ja Isän Jumalan, joka on hänet kuolleista herättänyt,

2 ja kaikki veljet, jotka ovat minun kanssani, Galatian seurakunnille.

3 Armo teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta,

4 joka antoi itsensä alttiiksi meidän syntiemme tähden, pelastaaksensa meidät nykyisestä pahasta maailmanajasta meidän Jumalamme ja Isämme tahdon mukaan!

5 Hänen olkoon kunnia aina ja iankaikkisesti! Amen.

6 Minua kummastuttaa, että te niin äkkiä käännytte hänestä,

joka on kutsunut teidät Kristuksen armossa, pois toisenlaiseen evankeliumiin,

7 joka kuitenkin ei ole mikään toinen; on vain eräitä, jotka

neither by man, but by Jesus Christ, and God the Father, who raised him from the dead;)

2. And all the brethren which are with me, unto the churches of Galatia:

3. Grace be to you and peace from God the Father, and from our Lord Jesus Christ,

4. Who gave himself for our sins, that he might deliver us from this present evil world, according to the will of God and our Father:

5. To whom be glory for ever and ever. Amen.

6. I marvel that ye are so soon removed from him that called you into the grace of Christ unto another gospel:

7. Which is not another; but there be some that trouble you, and

Menschen, auch nicht durch Menschen, sondern durch Jesum Christum und Gott, den Vater, der ihn auferweckt hat von den Toten),

2. und alle Brüder, die bei mir sind, den Gemeinden in Galatien:

3. Gnade sei mit euch und Friede von Gott, dem Vater, und unserm HERRN Jesus Christus,

4. der sich selbst für unsere Sünden gegeben hat, daß er uns errettete von dieser gegenwärtigen, argen Welt nach dem Willen Gottes und unseres Vaters,

5. welchem sei Ehre von Ewigkeit zu Ewigkeit! Amen.

6. Mich wundert, daß ihr euch so bald abwenden lasset von dem, der euch berufen hat in die Gnade Christi, zu einem anderen Evangelium,

7. so doch kein anderes ist, außer, daß etliche sind, die euch

hämmentävät teitä ja tahtovat vääristellä Kristuksen evankeliumin.

8 Mutta vaikka me, tai vaikka enkeli taivaasta julistaisi teille evankeliumia, joka on vastoin sitä, minkä me olemme teille julistaneet, hän olkoon kirottu.

9 Niinkuin ennenkin olemme sanoneet, niin sanon nytkin taas: jos joku julistaa teille evankeliumia, joka on vastoin sitä, minkä te olette saaneet, hän olkoon kirottu.

10 Ihmistenkö suosiota minä nyt etsin vai Jumalan? Tai ihmisillekö pyydän olla mieliksi? Jos minä vielä tahtoisin olla ihmisille mieliksi, en olisi Kristuksen palvelija.

11 Sillä minä teen teille tiettäväksi, veljet, että minun julistamani evankeliumi ei ole ihmisten mukaista;

12 enkä minä olekaan sitä ihmisiltä saanut, eikä sitä ole minulle opetettu, vaan Jeesus

would pervert the gospel of Christ.

8. But though we, or an angel from heaven, preach any other gospel unto you than that which we have preached unto you, let him be accursed.

9. As we said before, so say I now again, If any man preach any other gospel unto you than that ye have received, let him be accursed.

10. For do I now persuade men, or God? or do I seek to please men? for if I yet pleased men, I should not be the servant of Christ.

11. But I certify you, brethren, that the gospel which was preached of me is not after man.

12. For I neither received it of man, neither was I taught it, but by the revelation of Jesus Christ.

verwirren und wollen das Evangelium Christi verkehren.

8. Aber so auch wir oder ein Engel vom Himmel euch würde Evangelium predigen anders, denn das wir euch gepredigt haben, der sei verflucht!

9. Wie wir jetzt gesagt haben, so sagen wir abermals: So jemand euch Evangelium predigt anders, denn das ihr empfangen habt, der sei verflucht!

10. Predige ich denn jetzt Menschen oder Gott zu Dienst? Oder gedenke ich, Menschen gefällig zu sein? Wenn ich den Menschen noch gefällig wäre, so wäre ich Christi Knecht nicht.

11. Ich tue euch aber kund, liebe Brüder, daß das Evangelium, das von mir gepredigt ist, nicht menschlich ist.

12. Denn ich habe es von keinem Menschen empfangen noch gelernt, sondern durch die

Kristus on sen minulle ilmoittanut.

13 Olettehan kuulleet minun entisestä vaelluksestani juutalaisuudessa, että minä ylenmäärin vainosin Jumalan seurakuntaa ja sitä hävitin

14 ja että edistyin juutalaisuudessa pitemmälle kuin monet samanikäiset heimossani ja ylen innokkaasti kiivailin isieni perinnäissäntöjen puolesta.

15 Mutta kun hän, joka äitini kohdusta saakka on minut erottanut ja kutsunut armonsa kautta, näki hyväksi

16 ilmaista minussa Poikansa, että minä julistaisin evankeliumia hänestä pakanain seassa, niin minä heti alunpitäenkään en kysynyt neuvoa lihalta ja vereltä,

17 enkä lähtenyt ylös Jerusalemiin niiden luo, jotka ennen minua olivat apostoleja, vaan menin pois Arabiaan ja

13. For ye have heard of my conversation in time past in the Jews' religion, how that beyond measure I persecuted the church of God, and wasted it:

14. And profited in the Jews' religion above many my equals in mine own nation, being more exceedingly zealous of the traditions of my fathers.

15. But when it pleased God, who separated me from my mother's womb, and called me by his grace,

16. To reveal his Son in me, that I might preach him among the heathen; immediately I conferred not with flesh and blood:

17. Neither went I up to Jerusalem to them which were apostles before me; but I went into Arabia, and returned again

Offenbarung Jesu Christi.

13. Denn ihr habt ja wohl gehört meinen Wandel weiland im Judentum, wie ich über die Maßen die Gemeinde Gottes verfolgte und verstörte

14. und nahm zu im Judentum über viele meinesgleichen in meinem Geschlecht und eiferte über die Maßen um das väterliche Gesetz.

15. Da es aber Gott wohl gefiel, der mich von meiner Mutter Leibe an hat ausgesondert und berufen durch seine Gnade,

16. daß er seinen Sohn offenbarte in mir, daß ich ihn durchs Evangelium verkündigen sollte unter den Heiden: alsobald fuhr ich zu und besprach mich nicht darüber mit Fleisch und Blut,

17. kam auch nicht gen Jerusalem zu denen, die vor mir Apostel waren, sondern zog hin nach Arabien und kam wiederum

palasin taas takaisin Damaskoon.

18 Sitten, kolmen vuoden kuluttua, minä menin ylös Jerusalemiin tutustuakseni Keefaaseen ja jäin hänen tykönsä viideksitoista päiväksi.

19 Mutta muita apostoleja minä en nähnyt; näin ainoastaan Jaakobin, Herran veljen.

20 Ja mitä kirjoitan teille, katso, Jumalan kasvojen edessä minä sanon, etten valhettele.

21 Sitten menin Syyrian ja Kilikian paikkakuntiin.

22 Mutta olin kasvoiltani tuntematon Juudean seurakunnille, jotka ovat Kristuksessa.

23 Heidän kuuloonsa oli vain tullut: "Meidän entinen vainoojamme julistaa nyt sitä uskoa, jota hän ennen hävitti";

24 ja he ylistivät Jumalaa minun tähteni.

unto Damascus.

18. Then after three years I went up to Jerusalem to see Peter, and abode with him fifteen days.

19. But other of the apostles saw I none, save James the Lord's brother.

20. Now the things which I write unto you, behold, before God, I lie not.

21. Afterwards I came into the regions of Syria and Cilicia;

22. And was unknown by face unto the churches of Judaea which were in Christ:

23. But they had heard only, That he which persecuted us in times past now preacheth the faith which once he destroyed.

24. And they glorified God in me.

gen Damaskus.

18. Darnach über drei Jahre kam ich nach Jerusalem, Petrus zu schauen, und blieb fünfzehn Tage bei ihm.

19. Der andern Apostel aber sah ich keinen außer Jakobus, des HERRN Bruder.

20. Was ich euch aber schreibe, siehe, Gott weiß, ich lüge nicht!

21. Darnach kam ich in die Länder Syrien und Zilizien.

22. Ich war aber unbekannt von Angesicht den christlichen Gemeinden in Judäa.

23. Sie hatten aber allein gehört, daß, der uns weiland verfolgte, der predigt jetzt den Glauben, welchen er weiland verstörte, und priesen Gott über mir.

2 luku

Paavali kertoo, kuinka Jerusalemissa olevat kristityt ja apostolit tunnustivat oikeaksi sen evankeliumin, jota hän pakanoilille julisti 1 – 10, ja kuinka hän Antiokiassa julkisesti vastusti Pietaria, joka käytöksellään oli loukannut evankeliumin vapautta 11 – 14, sekä osoittaa, että ihminen tulee vanhurskaaksi uskosta eikä lain teoista 15 – 21.

1 Sitten, neljäntoista vuoden kuluttua, minä taas menin ylös Jerusalemiin Barnabaan kanssa ja otin Tiituksenkin mukaani.

2 Mutta minä menin sinne ilmestyksen johdosta ja esitin heille sen evankeliumin, jota julistan pakanain keskuudessa; esitin sen yksityisesti arvokkaimmille heistä, etten ehkä juoksisi tai olisi juossut turhaan.

3 Mutta ei edes seuralaistani Tiitusta, joka oli kreikkalainen, pakotettu ympärileikkauttamaan itseänsä.

4 Noiden pariimme luikertaneiden valheveljien tähden, jotka orjuuttaakseen

1. Then fourteen years after I went up again to Jerusalem with Barnabas, and took Titus with me also.

2. And I went up by revelation, and communicated unto them that gospel which I preach among the Gentiles, but privately to them which were of reputation, lest by any means I should run, or had run, in vain.

3. But neither Titus, who was with me, being a Greek, was compelled to be circumcised:

4. And that because of false brethren unawares brought in, who came in privily to spy out

1. Darnach über vierzehn Jahre zog ich abermals hinauf gen Jerusalem mit Barnabas und nahm Titus auch mit mir.

2. Ich zog aber hinauf aus einer Offenbarung und besprach mich mit ihnen über das Evangelium, das ich predige unter den Heiden, besonders aber mit denen, die das Ansehen hatten, auf daß ich nicht vergeblich liefte oder gelaufen wäre.

3. Aber es ward auch Titus nicht gezwungen, sich beschneiden zu lassen, der mit mir war, obwohl er ein Grieche war.

4. Denn da etliche falsche Brüder sich mit eingedrängt hatten und neben eingeschlichen

meitä olivat hiipineet
vakoilemaan vapauttamme, mikä
meillä on Kristuksessa
Jeesuksessa,

5 me emme hetkeksikään
alistuneet antamaan heille
myöten, että evankeliumin totuus
säilyisi teidän keskuudessanne.

6 Ja nuo, joita jonakin pidettiin —
millaisia lienevät olleet, ei kuulu
minuun; Jumala ei katso
henkilöön — nuo arvossapidetyt
eivät velvoittaneet minua
mihinkään enempään,

7 vaan päinvastoin, kun näkivät,
että minulle oli uskottu
evankeliumin julistaminen
ympärileikkaamattomille, samoin
kuin Pietarille sen julistaminen
ympärileikatuille —

8 sillä hän, joka antoi Pietarille
voimaa hänen
apostolintoimeensa
ympärileikattujen keskuudessa,
antoi minullekin siihen voimaa

our liberty which we have in
Christ Jesus, that they might
bring us into bondage:

5. To whom we gave place by
subjection, no, not for an hour;
that the truth of the gospel might
continue with you.

6. But of these who seemed to
be somewhat, (whatsoever they
were, it maketh no matter to me:
God accepteth no man's person:)
for they who seemed to be
somewhat in conference added
nothing to me:

7. But contrariwise, when they
saw that the gospel of the
uncircumcision was committed
unto me, as the gospel of the
circumcision was unto Peter;

8. For he that wrought effectually
in Peter to the apostleship of the
circumcision, the same was
mighty in me toward the
Gentiles:)

waren, auszukundschaften unsre
Freiheit, die wir haben in Christo
Jesu, daß sie uns
gefangennähmen,

5. wichen wir denselben nicht
eine Stunde, ihnen untertan zu
sein, auf daß die Wahrheit des
Evangeliums bei euch bestünde.

6. Von denen aber, die das
Ansehen hatten, welcherlei sie
weiland gewesen sind, daran
liegt mir nichts; denn Gott achtet
das Ansehen der Menschen
nicht, mich haben die, so das
Ansehen hatten, nichts anderes
gelehrt;

7. sondern dagegen, da sie
sahen, daß mir vertraut war das
Evangelium an die Heiden,
gleichwie dem Petrus das
Evangelium an die Juden

8. (denn der mit Petrus kräftig
gewesen ist zum Apostelamt
unter den Juden, der ist mit mir
auch kräftig gewesen unter den
Heiden),

pakanain keskuudessa —

9 ja kun olivat tulleet tuntemaan sen armon, mikä oli minulle annettu, niin Jaakob ja Keefas ja Johannes, joita pidettiin pylväinä, antoivat minulle ja Barnabaalle yhteisen työn merkiksi kättä, mennäksemme, me pakanain keskuuteen ja he ympärileikattujen.

10 Meidän oli vain muistaminen köyhiä, ja juuri sitä minä olenkin ahkeroinut tehdä.

11 Mutta kun Keefas tuli Antiokiaan, vastustin minä häntä vasten kasvoja, koska hän oli herättänyt suurta paheksumista.

12 Sillä ennenkuin Jaakobin luota oli tullut muutamia miehiä, oli hän syönyt yhdessä pakanain kanssa; mutta heidän tultuaan hän vetäytyi pois ja pysytteli erillään peläten ympärileikattuja,

13 ja hänen kanssaan lankesivat ulkokultaisuuteen muutkin juutalaiset, niin että heidän

9. And when James, Cephas, and John, who seemed to be pillars, perceived the grace that was given unto me, they gave to me and Barnabas the right hands of fellowship; that we should go unto the heathen, and they unto the circumcision.

10. Only they would that we should remember the poor; the same which I also was forward to do.

11. But when Peter was come to Antioch, I withstood him to the face, because he was to be blamed.

12. For before that certain came from James, he did eat with the Gentiles: but when they were come, he withdrew and separated himself, fearing them which were of the circumcision.

13. And the other Jews dissembled likewise with him; insomuch that Barnabas also

9. und da sie erkannten die Gnade, die mir gegeben war, Jakobus und Kephas und Johannes, die für Säulen angesehen waren, gaben sie mir und Barnabas die rechte Hand und wurden mit uns eins, daß wir unter die Heiden, sie aber unter die Juden gingen,

10. allein daß wir der Armen gedächten, welches ich auch fleißig bin gewesen zu tun.

11. Da aber Petrus gen Antiochien kam, widerstand ich ihm unter Augen; denn es war Klage über ihn gekommen.

12. Denn zuvor, ehe etliche von Jakobus kamen, aß er mit den Heiden; da sie aber kamen, entzog er sich und sonderte sich ab, darum daß er die aus den Juden fürchtete.

13. Und mit ihm heuchelten die andern Juden, also daß auch Barnabas verführt ward, mit

ulkokultaisuutensa tempasi
mukaansa Barnabaankin.

14 Mutta kun minä näin, etteivät
he vaeltaneet suoraan
evankeliumin totuuden mukaan,
sanoin minä Keefaalle kaikkien
kuullen: "Jos sinä, joka olet
juutalainen, noudatat pakanain
tapoja etkä juutalaisten, miksi
sinä pakotat pakanoita
noudattamaan juutalaisten
tapoja?"

15 Me olemme luonnostamme
juutalaisia, emmekä
pakanasyntisiä;

16 mutta koska tiedämme, ettei
ihminen tule vanhurskaaksi lain
teoista, vaan uskon kautta
Jeesukseen Kristukseen, niin
olemme mekin uskoneet
Kristukseen Jeesukseen
tullaksemme vanhurskaiksi
uskosta Kristukseen eikä lain
teoista, koska ei mikään liha tule
vanhurskaaksi lain teoista.

17 Mutta jos meidät itsemmekin,

was carried away with their
dissimulation.

14. But when I saw that they
walked not uprightly according to
the truth of the gospel, I said
unto Peter before them all, If
thou, being a Jew, livest after the
manner of Gentiles, and not as
do the Jews, why compellest
thou the Gentiles to live as do
the Jews?

15. We who are Jews by nature,
and not sinners of the Gentiles,

16. Knowing that a man is not
justified by the works of the law,
but by the faith of Jesus Christ,
even we have believed in Jesus
Christ, that we might be justified
by the faith of Christ, and not by
the works of the law: for by the
works of the law shall no flesh be
justified.

17. But if, while we seek to be

ihnen zu heucheln.

14. Aber da ich sah, daß sie
nicht richtig wandelten nach der
Wahrheit des Evangeliums,
sprach ich zu Petrus vor allen
öffentlich: So du, der du ein Jude
bist, heidnisch lebst und nicht
jüdisch, warum zwingst du denn
die Heiden, jüdisch zu leben?

15. Wir sind von Natur Juden
und nicht Sünder aus den
Heiden;

16. doch weil wir wissen, daß der
Mensch durch des Gesetzes
Werke nicht gerecht wird,
sondern durch den Glauben an
Jesum Christum, so glauben wir
auch an Christum Jesum, auf
daß wir gerecht werden durch
den Glauben an Christum und
nicht durch des Gesetzes Werke;
denn durch des Gesetzeswerke
wird kein Fleisch gerecht.

17. Sollten wir aber, die da

pyrkiessämme vanhurskautumaan Kristuksessa, on havaittu syntisiksi, onko sitten Kristus synnin palvelija? Pois se!

18 Sillä jos minä uudestaan rakennan sen, minkä olen hajottanut maahan, osoitan minä olevani lain rikkoja.

19 Sillä minä olen lain kautta kuollut pois laista, elääkseni Jumalalle. Minä olen Kristuksen kanssa ristiinnaulittu,

20 ja minä elän, en enää minä, vaan Kristus elää minussa; ja minkä nyt elän lihassa, sen minä elän Jumalan Pojan uskossa, hänen, joka on rakastanut minua ja antanut itsensä minun edestäni.

21 En minä tee mitättömäksi Jumalan armoa, sillä jos vanhurskaus on saatavissa lain kautta, silloinhan Kristus on turhaan kuollut.

justified by Christ, we ourselves also are found sinners, is therefore Christ the minister of sin? God forbid.

18. For if I build again the things which I destroyed, I make myself a transgressor.

19. For I through the law am dead to the law, that I might live unto God.

20. I am crucified with Christ: nevertheless I live; yet not I, but Christ liveth in me: and the life which I now live in the flesh I live by the faith of the Son of God, who loved me, and gave himself for me.

21. I do not frustrate the grace of God: for if righteousness come by the law, then Christ is dead in vain.

suchen, durch Christum gerecht zu werden, auch selbst als Sünder erfunden werden, so wäre Christus ja ein Sündendiener. Das sei ferne!

18. Wenn ich aber das, was ich zerbrochen habe, wiederum baue, so mache ich mich selbst zu einem Übertreter.

19. Ich bin aber durchs Gesetz dem Gesetz gestorben, auf daß ich Gott lebe; ich bin mit Christo gekreuzigt.

20. Ich lebe aber; doch nun nicht ich, sondern Christus lebt in mir. Denn was ich jetzt lebe im Fleisch, das lebe ich in dem Glauben des Sohnes Gottes, der mich geliebt hat und sich selbst für mich dargegeben.

21. Ich werfe nicht weg die Gnade Gottes; denn so durch das Gesetz die Gerechtigkeit kommt, so ist Christus vergeblich gestorben.

3 luku

Apostoli nuhtelee galatalaisia siitä, että he kääntyvät lain tekoihin, vaikka ovat uskon saarnasta saaneet Hengen 1 – 6, osoittaa, Aabrahamiin viitaten, vanhurskauden tulevan uskosta 7 – 14 ja näyttää, että jäljestäpäin tullut laki ei voi kumota ennen annettua lupasta 15 – 18 ja että lain tarkoitus on johdattaa Kristuksen tykö, johon uskoen me tulemme vanhurskaiksi 19 – 29.

1 Oi te älyttömät galatalaiset!
Kuka on lumonnut teidät (niin ettette ole totuudelle kuuliaisia, teidät), joiden silmään eteen Jeesus Kristus oli kuvattu (keskelläne) ristiinnaulittuna?
2 Tämän vain tahdon saada teiltä tietää: lain teoistako saitte Hengen vai uskossa kuulemisesta?

3 Niinkö älyttömiä olette? Te alotitte Hengessä, lihassako nyt lopetatte?

4 Niin paljonko olette turhaan kärsineet — jos se on turhaa ollut.

5 Joka siis antaa teille Hengen ja

1. O foolish Galatians, who hath bewitched you, that ye should not obey the truth, before whose eyes Jesus Christ hath been evidently set forth, crucified among you?
2. This only would I learn of you, Received ye the Spirit by the works of the law, or by the hearing of faith?

3. Are ye so foolish? having begun in the Spirit, are ye now made perfect by the flesh?

4. Have ye suffered so many things in vain? if it be yet in vain.

5. He therefore that ministereth

1. O ihr unverständigen Galater, wer hat euch bezaubert, daß ihr der Wahrheit nicht gehorchet, welchen Christus Jesus vor die Augen gemalt war, als wäre er unter euch gekreuzigt?
2. Das will ich allein von euch lernen: Habt ihr den Geist empfangen durch des Gesetzes Werke oder durch die Predigt vom Glauben?
3. Seid ihr so unverständlich? Im Geist habt ihr angefangen, wollt ihr's denn nun im Fleisch vollenden?
4. Habt ihr denn so viel umsonst erlitten? Ist's anders umsonst!
5. Der euch nun den Geist reicht

tekee voimallisia tekoja teidän keskuudessanne, saako hän sen aikaan lain tekojen vai uskossa kuulemisen kautta,

6 samalla tavalla kuin

"Aabraham uskoi Jumalaa, ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi"?

7 Tietäkää siis, että ne, jotka uskoon perustautuvat, ovat Aabrahamin lapsia.

8 Ja koska Raamattu edeltäpäin näki, että Jumala vanhurskauttaa pakanat uskosta, julisti se Aabrahamille edeltäpäin tämän hyvän sanoman: "Sinussa kaikki kansat tulevat siunatuiksi".

9 Niinmuodoin ne, jotka perustautuvat uskoon, siunataan uskovan Aabrahamin kanssa.

10 Sillä kaikki, jotka perustautuvat lain tekoihin, ovat kirouksen alaisia; sillä kirjoitettu on: "Kirottu olkoon jokainen, joka ei pysy kaikessa, mikä on kirjoitettuna lain kirjassa, niin että hän sen tekee".

to you the Spirit, and worketh miracles among you, doeth he it by the works of the law, or by the hearing of faith?

6. Even as Abraham believed God, and it was accounted to him for righteousness.

7. Know ye therefore that they which are of faith, the same are the children of Abraham.

8. And the scripture, foreseeing that God would justify the heathen through faith, preached before the gospel unto Abraham, saying, In thee shall all nations be blessed.

9. So then they which be of faith are blessed with faithful Abraham.

10. For as many as are of the works of the law are under the curse: for it is written, Cursed is every one that continueth not in all things which are written in the book of the law to do them.

und tut solche Taten unter euch, tut er's durch des Gesetzes Werke oder durch die Predigt vom Glauben?

6. Gleichwie Abraham hat Gott geglaubt und es ist ihm gerechnet zur Gerechtigkeit.

7. So erkennet ihr ja, daß, die des Glaubens sind, das sind Abrahams Kinder.

8. Die Schrift aber hat es zuvor gesehen, daß Gott die Heiden durch den Glauben gerecht macht; darum verkündigte sie dem Abraham: "In dir sollen alle Heiden gesegnet werden."

9. Also werden nun, die des Glaubens sind, gesegnet mit dem gläubigen Abraham.

10. Denn die mit des Gesetzes Werken umgehen, die sind unter dem Fluch. Denn es steht geschrieben: "Verflucht sei jedermann, der nicht bleibt in allem, was geschrieben steht in dem Buch des Gesetzes, daß

11 Ja selvää on, ettei kukaan tule vanhurskaaksi Jumalan edessä lain kautta, koska "vanhurskas on elävä uskosta".

12 Mutta laki ei perustaudu uskoon, vaan: "Joka ne täyttää, on niistä elävä".

13 Kristus on lunastanut meidät lain kirouksesta, kun hän tuli kiroukseksi meidän edestämme — sillä kirjoitettu on: "Kirottu on jokainen, joka on puuhun ripustettu" —

14 että Aabrahamin siunaus tulisi Jeesuksessa Kristuksessa pakanain osaksi ja me niin uskon kautta saisimme luvatus Hengen.

15 Veljet, minä puhun ihmisten tavalla. Eihän kukaan voi kumota ihmisenkään vahvistettua testamenttia eikä siihen mitään lisätä.

16 Mutta nyt lausuttiin lupaukset Aabrahamille ja hänen

11. But that no man is justified by the law in the sight of God, it is evident: for, The just shall live by faith.

12. And the law is not of faith: but, The man that doeth them shall live in them.

13. Christ hath redeemed us from the curse of the law, being made a curse for us: for it is written, Cursed is every one that hangeth on a tree:

14. That the blessing of Abraham might come on the Gentiles through Jesus Christ; that we might receive the promise of the Spirit through faith.

15. Brethren, I speak after the manner of men; Though it be but a man's covenant, yet if it be confirmed, no man disannulleth, or addeth thereto.

16. Now to Abraham and his seed were the promises made.

er's tue."

11. Daß aber durchs Gesetz niemand gerecht wird vor Gott, ist offenbar; denn "der Gerechte wird seines Glaubens leben."

12. Das Gesetz aber ist nicht des Glaubens; sondern "der Mensch, der es tut, wird dadurch leben."

13. Christus aber hat uns erlöst von dem Fluch des Gesetzes, da er ward ein Fluch für uns (denn es steht geschrieben: "Verflucht ist jedermann, der am Holz hängt!"),

14. auf daß der Segen Abrahams unter die Heiden käme in Christo Jesu und wir also den verheißenen Geist empfangen durch den Glauben.

15. Liebe Brüder, ich will nach menschlicher Weise reden: Verwirft man doch eines Menschen Testament nicht, wenn es bestätigt ist, und tut auch nichts dazu.

16. Nun ist ja die Verheißung Abraham und seinem Samen

siemenelleen. Hän ei sano: "Ja siemenille", ikäänkuin monesta, vaan ikäänkuin yhdestä: "Ja sinun siemenellesi", joka on Kristus.

17 Minä tarkoitan tätä: Jumalan ennen vahvistamaa testamenttia (Kristukselle) ei neljänsadan kolmenkymmenen vuoden perästä tullut laki voi kumota, niin että se tekisi lupauksen mitättömäksi.

18 Sillä jos perintö tulisi laista, niin se ei enää tulisikaan lupauksesta. Mutta Aabrahamille Jumala on sen lahjoittanut lupauksen kautta.

19 Mitä varten sitten on laki? Se on rikkomusten tähden jäljestäpäin lisätty olemaan siihen asti, kunnes oli tuleva se siemen, jolle lupaus oli annettu; ja se säädettiin enkelien kautta, välimiehen kädellä.

20 Välimies taas ei ole yhtä

He saith not, And to seeds, as of many; but as of one, And to thy seed, which is Christ.

17. And this I say, that the covenant, that was confirmed before of God in Christ, the law, which was four hundred and thirty years after, cannot disannul, that it should make the promise of none effect.

18. For if the inheritance be of the law, it is no more of promise: but God gave it to Abraham by promise.

19. Wherefore then serveth the law? It was added because of transgressions, till the seed should come to whom the promise was made; and it was ordained by angels in the hand of a mediator.

20. Now a mediator is not a

zugesagt. Er spricht nicht: "durch die Samen", als durch viele, sondern als durch einen: "durch deinen Samen", welcher ist Christus.

17. Ich sage aber davon: Das Testament, das von Gott zuvor bestätigt ist auf Christum, wird nicht aufgehoben, daß die Verheißung sollte durchs Gesetz aufhören, welches gegeben ist vierhundertdreißig Jahre hernach.

18. Denn so das Erbe durch das Gesetz erworben würde, so würde es nicht durch Verheißung gegeben; Gott aber hat's Abraham durch Verheißung frei geschenkt.

19. Was soll denn das Gesetz? Es ist hinzugekommen um der Sünden willen, bis der Same käme, dem die Verheißung geschehen ist, und ist gestellt von den Engeln durch die Hand des Mittlers.

20. Ein Mittler aber ist nicht eines

varten; mutta Jumala on yksi.

21 Onko sitten laki vastoin Jumalan lupauksia? Pois se! Sillä jos olisi annettu laki, joka voisi eläväksi tehdä, niin vanhurskaus todella tulisi laista.

22 Mutta Raamattu on sulkenut kaikki synnin alle, että se, mikä luvattu oli, annettaisiin uskosta Jeesukseen Kristukseen niille, jotka uskovat.

23 Mutta ennenkuin usko tuli, vartioitiin meitä lain alle suljettuina uskoa varten, joka oli vastedes ilmestyvä.

24 Niinmuodoin on laista tullut meille kasvattaja Kristukseen, että me uskosta vanhurskaiksi tulisimme.

25 Mutta uskon tultua me emme enää ole kasvattajan alaisia.

26 Sillä te olette kaikki uskon

mediator of one, but God is one.

21. Is the law then against the promises of God? God forbid: for if there had been a law given which could have given life, verily righteousness should have been by the law.

22. But the scripture hath concluded all under sin, that the promise by faith of Jesus Christ might be given to them that believe.

23. But before faith came, we were kept under the law, shut up unto the faith which should afterwards be revealed.

24. Wherefore the law was our schoolmaster to bring us unto Christ, that we might be justified by faith.

25. But after that faith is come, we are no longer under a schoolmaster.

26. For ye are all the children of

Mittler; Gott aber ist einer.

21. Wie? Ist denn das Gesetz wider Gottes Verheißungen? Das sei ferne! Wenn aber ein Gesetz gegeben wäre, das da könnte lebendig machen, so käme die Gerechtigkeit wahrhaftig aus dem Gesetz.

22. Aber die Schrift hat alles beschlossen unter die Sünde, auf daß die Verheißung käme durch den Glauben an Jesum Christum, gegeben denen, die da glauben.

23. Ehe denn aber der Glaube kam, wurden wir unter dem Gesetz verwahrt und verschlossen auf den Glauben, der da sollte offenbart werden.

24. Also ist das Gesetz unser Zuchtmeister gewesen auf Christum, daß wir durch den Glauben gerecht würden.

25. Nun aber der Glaube gekommen ist, sind wir nicht mehr unter dem Zuchtmeister.

26. Denn ihr seid alle Gottes

kautta Jumalan lapsia
Kristuksessa Jeesuksessa.
27 Sillä kaikki te, jotka olette
Kristukseen kastetut, olette
Kristuksen päällenne pukeneet.
28 Ei ole tässä juutalaista eikä
kreikkalaista, ei ole orjaa eikä
vapaata, ei ole miestä eikä
naista; sillä kaikki te olette yhtä
Kristuksessa Jeesuksessa.
29 Mutta jos te olette Kristuksen
omat, niin te siis olette
Aabrahamin siementä, perillisiä
lupauksen mukaan.

God by faith in Christ Jesus.
27. For as many of you as have
been baptized into Christ have
put on Christ.
28. There is neither Jew nor
Greek, there is neither bond nor
free, there is neither male nor
female: for ye are all one in
Christ Jesus.
29. And if ye be Christ's, then are
ye Abraham's seed, and heirs
according to the promise.

Kinder durch den Glauben an
Christum Jesum.
27. Denn wieviel euer auf
Christum getauft sind, die haben
Christum angezogen.
28. Hier ist kein Jude noch
Grieche, hier ist kein Knecht
noch Freier, hier ist kein Mann
noch Weib; denn ihr seid
allzumal einer in Christo Jesu.
29. Seid ihr aber Christi, so seid
ihr ja Abrahams Same und nach
der Verheißung Erben.

4 luku

Paavali osoittaa, että me Kristuksen lunastuksen kautta olemme vapahdetut lain orjuudesta ja saaneet Jumalan lasten oikeuden 1 – 7, nuhtelee galatalaisia siitä, että he jälleen rupeavat orjailemaan maailman alkeisvoimien alla 8 – 11, ja kehoittaa heitä tulemaan hänen kaltaisikseen ja pysymään erillään eksyttäjistä 12 – 20 Lain orjuuden ja evankeliumin vapauden vertauskuvina ovat Haagar ja Saara 21 – 31.

1 Mutta minä sanon: niin kauan
kuin perillinen on alaikäinen, ei
hän missään kohden eroa

1. Now I say, That the heir, as
long as he is a child, differeth
nothing from a servant, though

1. Ich sage aber: Solange der
Erbe unmündig ist, so ist
zwischen ihm und einem Knecht

orjasta, vaikka hän onkin kaiken herra;	he be lord of all;	kein Unterschied, ob er wohl ein Herr ist aller Güter;
2 vaan hän on holhoojain ja huoneenhaltijain alainen isän määräämään aikaan asti.	2. But is under tutors and governors until the time appointed of the father.	2. sondern er ist unter den Vormündern und Pflegern bis auf die Zeit, die der Vater bestimmt hat.
3 Samoin mekin; kun olimme alaikäisiä, olimme orjuutetut maailman alkeisvoimien alle.	3. Even so we, when we were children, were in bondage under the elements of the world:	3. Also auch wir, da wir unmündig waren, waren wir gefangen unter den äußerlichen Satzungen.
4 Mutta kun aika oli täytetty, lähetti Jumala Poikansa, vaimosta syntyneen, lain alaiseksi syntyneen, 5 lunastamaan lain alaiset, että me pääsisimme lapsen asemaan.	4. But when the fulness of the time was come, God sent forth his Son, made of a woman, made under the law, 5. To redeem them that were under the law, that we might receive the adoption of sons.	4. Da aber die Zeit erfüllet ward, sandte Gott seinen Sohn, geboren von einem Weibe und unter das Gesetz getan, 5. auf daß er die, so unter dem Gesetz waren, erlöste, daß wir die Kindschaft empfangen.
6 Ja koska te olette lapsia, on Jumala lähettänyt meidän sydämeemme Poikansa Hengen, joka huutaa: "Abba! Isä!"	6. And because ye are sons, God hath sent forth the Spirit of his Son into your hearts, crying, Abba, Father.	6. Weil ihr denn Kinder seid, hat Gott gesandt den Geist seines Sohnes in eure Herzen, der schreit: Abba, lieber Vater!
7 Niinpä sinä et siis enää ole orja, vaan lapsi; mutta jos olet lapsi, olet myös perillinen Jumalan kautta.	7. Wherefore thou art no more a servant, but a son; and if a son, then an heir of God through Christ.	7. Also ist nun hier kein Knecht mehr, sondern eitel Kinder; sind's aber Kinder, so sind's auch Erben Gottes durch Christum.
8 Mutta silloin, kun ette tunteneet	8. Howbeit then, when ye knew	8. Aber zu der Zeit, da ihr Gott

Jumalaa, te palvelitte jumalia, jotka luonnostaan eivät jumalia ole.

9 Nyt sitävastoin, kun olette tulleet tuntemaan Jumalan ja, mikä enemmän on, kun Jumala tuntee teidät, kuinka te jälleen käännytte noiden heikkojen ja köyhien alkeisvoimien puoleen, joiden orjiksi taas uudestaan tahdotte tulla?

10 Te otatte vaarin päivistä ja kuukausista ja juhla-ajoista ja vuosista.

11 Minä pelkään teidän tähtenne, että olen ehkä turhaan teistä vaivaa nähnyt.

12 Tulkaa minun kaltaisikseni, koska minäkin olen tullut teidän kaltaiseksenne, veljet, minä pyydän sitä teiltä. Ette ole minua mitenkään loukanneet.

13 Tiedättehän, että ruumiillinen heikkous oli syynä siihen, että minä ensi kerralla julistin teille evankeliumia,

14 ja tiedätte, mikä kiusaus teillä

not God, ye did service unto them which by nature are no gods.

9. But now, after that ye have known God, or rather are known of God, how turn ye again to the weak and beggarly elements, whereunto ye desire again to be in bondage?

10. Ye observe days, and months, and times, and years.

11. I am afraid of you, lest I have bestowed upon you labour in vain.

12. Brethren, I beseech you, be as I am; for I am as ye are: ye have not injured me at all.

13. Ye know how through infirmity of the flesh I preached the gospel unto you at the first.

14. And my temptation which

nicht erkanntet, dientet ihr denen, die von Natur nicht Götter sind.

9. Nun ihr aber Gott erkannt habt, ja vielmehr von Gott erkannt seid, wie wendet ihr euch denn wiederum zu den schwachen und dürftigen Satzungen, welchen ihr von neuem an dienen wollt?

10. Ihr haltet Tage und Monate und Feste und Jahre.

11. Ich fürchte für euch, daß ich vielleicht umsonst an euch gearbeitet habe.

12. Seid doch wie ich; denn ich bin wie ihr. Liebe Brüder, ich bitte euch. Ihr habt mir kein Leid getan.

13. Denn ihr wisset, daß ich euch in Schwachheit nach dem Fleisch das Evangelium gepredigt habe zum erstenmal.

14. Und meine Anfechtungen,

oli minun ruumiillisesta tilastani; ette minua halveksineet ettekä vieroneet, vaan otitte minut vastaan niinkuin Jumalan enkelin, jopa niinkuin Kristuksen Jeesuksen.

15 Missä on nyt teiltä kerskaaminen onnestanne? Sillä minä annan teistä sen todistuksen, että te, jos se olisi ollut mahdollista, olisitte kaivaneet silmät päästänne ja antaneet minulle.

16 Onko minusta siis tullut teidän vihamiehenne sentähden, että minä puhun teille totuuden?

17 Heillä on intoa teidän hyväksenne, mutta ei oikeata; vaan he tahtovat eristää teidät, että teillä olisi intoa heidän hyväksensä.

18 On hyvä, jos osoitetaan intoa hyvässä asiassa aina, eikä ainoastaan silloin, kun minä olen teidän tykönänne.

19 Lapsukaiseni, jotka minun jälleen täytyy kivulla synnyttää,

was in my flesh ye despised not, nor rejected; but received me as an angel of God, even as Christ Jesus.

15. Where is then the blessedness ye spake of? for I bear you record, that, if it had been possible, ye would have plucked out your own eyes, and have given them to me.

16. Am I therefore become your enemy, because I tell you the truth?

17. They zealously affect you, but not well; yea, they would exclude you, that ye might affect them.

18. But it is good to be zealously affected always in a good thing, and not only when I am present with you.

19. My little children, of whom I travail in birth again until Christ

die ich leide nach dem Fleisch, habt ihr nicht verachtet noch verschmäht; sondern wie ein Engel Gottes nahmet ihr mich auf, ja wie Christum Jesum.

15. Wie wart ihr dazumal so selig! ich bin euer Zeuge, daß, wenn es möglich gewesen wäre, ihr hättet eure Augen ausgerissen und mir gegeben.

16. Bin ich denn damit euer Feind geworden, daß ich euch die Wahrheit vorhalte?

17. Sie eifern um euch nicht fein; sondern sie wollen euch von mir abfällig machen, daß ihr um sie eifern sollt.

18. Eifern ist gut, wenn's immerdar geschieht um das Gute, und nicht allein, wenn ich gegenwärtig bei euch bin.

19. Meine lieben Kinder, welche ich abermals mit Ängsten

kunnes Kristus saa muodon teissä,
20 tahtoisinpa nyt olla teidän tykönänne ja äänenikin muuttaa! Sillä minä olen aivan ymmällä teistä.

21 Sanokaa minulle te, jotka tahdotte lain alaisia olla, ettekö kuule, mitä laki sanoo?

22 Onhan kirjoitettu, että Aabrahamilla oli kaksi poikaa, toinen orjattaresta, toinen vapaasta.

23 Mutta orjattaren poika oli syntynyt lihan mukaan, vapaan taas lupauksen voimasta.

24 Tämä on kuvannollista puhetta; nämä naiset ovat kaksi liittoa: toinen on Siinain vuorelta, joka synnyttää orjuuteen, ja se on Haagar;

25 sillä Haagar on Siinain vuori Arabiassa ja vastaa nykyistä Jerusalemiä, joka elää orjuudessa lapsineen.

be formed in you,

20. I desire to be present with you now, and to change my voice; for I stand in doubt of you.

21. Tell me, ye that desire to be under the law, do ye not hear the law?

22. For it is written, that Abraham had two sons, the one by a bondmaid, the other by a freewoman.

23. But he who was of the bondwoman was born after the flesh; but he of the freewoman was by promise.

24. Which things are an allegory: for these are the two covenants; the one from the mount Sinai, which gendereth to bondage, which is Agar.

25. For this Agar is mount Sinai in Arabia, and answereth to Jerusalem which now is, and is in bondage with her children.

gebäre, bis daß Christus in euch eine Gestalt gewinne,
20. ich wollte, daß ich jetzt bei euch wäre und meine Stimme wandeln könnte; denn ich bin irre an euch.

21. Saget mir, die ihr unter dem Gesetz sein wollt: Habt ihr das Gesetz nicht gehört?

22. Denn es steht geschrieben, daß Abraham zwei Söhne hatte: einen von der Magd, den andern von der Freien.

23. Aber der von der Magd war, ist nach dem Fleisch geboren; der aber von der Freien ist durch die Verheißung geboren.

24. Die Worte bedeuten etwas. Denn das sind zwei Testamente: eins von dem Berge Sinai, daß zur Knechtschaft gebiert, welches ist die Haagar;

25. denn Haagar heißt in Arabien der Berg Sinai und kommt überein mit Jerusalem, das zu dieser Zeit ist und dienstbar ist mit seinen Kindern.

26 Mutta se Jerusalem, joka ylhäällä on, on vapaa, ja se on meidän äitimme.

27 Sillä kirjoitettu on: "Iloitse, sinä hedelmätön, joka et synnytä, riemahda ja huuda sinä, jolla ei ole synnytyskipuja. Sillä yksinäisellä on paljon lapsia, enemmän kuin sillä, jolla on mies."

28 Ja te, veljet, olette lupauksen lapsia, niinkuin lisäk oli.

29 Mutta niinkuin lihan mukaan syntynyt silloin vainosi Hengen mukaan syntynyttä, niin nytkin.

30 Mutta mitä sanoo Raamattu? "Aja pois orjatar poikinensa; sillä orjattaren poika ei saa periä vapaan vaimon pojan kanssa."

31 Niin me siis, veljet, emme ole orjattaren lapsia, vaan vapaan.

26. But Jerusalem which is above is free, which is the mother of us all.

27. For it is written, Rejoice, thou barren that bearest not; break forth and cry, thou that travailest not: for the desolate hath many more children than she which hath an husband.

28. Now we, brethren, as Isaac was, are the children of promise.

29. But as then he that was born after the flesh persecuted him that was born after the Spirit, even so it is now.

30. Nevertheless what saith the scripture? Cast out the bondwoman and her son: for the son of the bondwoman shall not be heir with the son of the freewoman.

31. So then, brethren, we are not children of the bondwoman, but of the free.

26. Aber das Jerusalem, das droben ist, das ist die Freie; die ist unser aller Mutter.

27. Denn es steht geschrieben: "Sei fröhlich, du Unfruchtbare, die du nicht gebierst! Und brich hervor und rufe, die du nicht schwanger bist! Denn die Einsame hat viel mehr Kinder, denn die den Mann hat."

28. Wir aber, liebe Brüder, sind, Isaak nach, der Verheißung Kinder.

29. Aber gleichwie zu der Zeit, der nach dem Fleisch geboren war, verfolgte den, der nach dem Geist geboren war, also geht es auch jetzt.

30. Aber was spricht die Schrift? "Stoß die Magd hinaus mit ihrem Sohn; denn der Magd Sohn soll nicht erben mit dem Sohn der Freien."

31. So sind wir nun, liebe Brüder, nicht der Magd Kinder, sondern der Freien.

5 luku

Paavali kehoittaa galatalaisia pysymään lujina siinä vapaudessa, jonka Kristus on valmistanut 1 – 6, sanoo heidän häiritsijäinsä saavan tuomionsa 7 – 12 ja käskee heitä käyttämään vapauttaan, välttämään lihan tekoja ja vaeltamaan Hengessä 13 – 26.

1 Vapauteen Kristus vapautti meidät. Pysykää siis lujina, älkääkä antako uudestaan sitoa itseänne orjuuden ikeeseen.

1. Stand fast therefore in the liberty wherewith Christ hath made us free, and be not entangled again with the yoke of bondage.

1. So bestehet nun in der Freiheit, zu der uns Christus befreit hat, und lasset euch nicht wiederum in das knechtische Joch fangen.

2 Katso, minä, Paavali, sanon teille, että jos ympärileikkautatte itsenne, niin Kristus ei ole oleva teille miksikään hyödyksi.

2. Behold, I Paul say unto you, that if ye be circumcised, Christ shall profit you nothing.

2. Siehe, ich, Paulus, sage euch: Wo ihr euch beschneiden lasset, so nützt euch Christus nichts.

3 Ja minä todistan taas jokaiselle ihmiselle, joka ympärileikkauttaa itsensä, että hän on velvollinen täyttämään kaiken lain.

3. For I testify again to every man that is circumcised, that he is a debtor to do the whole law.

3. Ich bezeuge abermals einem jeden, der sich beschneiden läßt, daß er das ganze Gesetz schuldig ist zu tun.

4 Te olette joutuneet pois Kristuksesta, te, jotka tahdotte lain kautta tulla vanhurskaiksi; te olette langenneet pois armosta.

4. Christ is become of no effect unto you, whosoever of you are justified by the law; ye are fallen from grace.

4. Ihr habt Christum verloren, die ihr durch das Gesetz gerecht werden wollt, und seid von der Gnade gefallen.

5 Sillä me odotamme uskosta vanhurskauden toivoa Hengen

5. For we through the Spirit wait for the hope of righteousness by

5. Wir aber warten im Geist durch den Glauben der

kautta.

6 Sillä Kristuksessa Jeesuksessa ei auta ympärileikkaus eikä ympärileikkaamattomuus, vaan rakkauden kautta vaikuttava usko.

7 Te juoksitte hyvin; kuka esti teitä olemasta totuudelle kuuliaisia?

8 Houkutus siihen ei ole hänestä, joka teitä kutsuu.

9 Vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan.

10 Minulla on teihin se luottamus Herrassa, että te ette missään kohden tule ajattelemaan toisin; mutta teidän häiritsijänne saa kantaa tuomionsa, olkoon kuka hyvänsä.

11 Mutta jos minä, veljet, vielä saarnaan ympärileikkausta, miksi minua vielä vainotaan? Silloinhan olisi ristin pahennus poistettu.

12 Kunpa aivan silpoisivat itsensä, nuo teidän

faith.

6. For in Jesus Christ neither circumcision availeth any thing, nor uncircumcision; but faith which worketh by love.

7. Ye did run well; who did hinder you that ye should not obey the truth?

8. This persuasion cometh not of him that calleth you.

9. A little leaven leaveneth the whole lump.

10. I have confidence in you through the Lord, that ye will be none otherwise minded: but he that troubleth you shall bear his judgment, whosoever he be.

11. And I, brethren, if I yet preach circumcision, why do I yet suffer persecution? then is the offence of the cross ceased.

12. I would they were even cut off which trouble you.

Gerechtigkeit, auf die man hoffen muß.

6. Denn in Christo Jesu gilt weder Beschneidung noch unbeschnitten sein etwas, sondern der Glaube, der durch die Liebe tätig ist.

7. Ihr liefet fein. Wer hat euch aufgehalten, der Wahrheit nicht zu gehorchen?

8. Solch Überreden ist nicht von dem, der euch berufen hat.

9. Ein wenig Sauerteig versäuert den ganzen Teig.

10. Ich versehe mich zu euch in dem HERRN, ihr werdet nicht anders gesinnt sein. Wer euch aber irremacht, der wird sein Urteil tragen, er sei, wer er wolle.

11. Ich aber, liebe Brüder, so ich die Beschneidung noch predige, warum leide ich denn Verfolgung? So hätte ja das Ärgernis des Kreuzes aufgehört.

12. Wollte Gott, daß sie auch ausgerottet würden, die euch

kiihoittajanne!

13 Te olette näet kutsutut vapauteen, veljet; älkää vain salliko vapauden olla yllykkeeksi lihalle, vaan palvelkaa toisianne rakkaudessa.

14 Sillä kaikki laki on täytetty yhdessä käskysanassa, tässä: "Rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi".

15 Mutta jos te purette ja syötte toisianne, katsokaa, ettette toinen toistanne perin hävitä.

16 Minä sanon: vaeltakaa Hengessä, niin ette lihan himoa täytä.

17 Sillä liha himoitsee Henkeä vastaan, ja Henki lihaa vastaan; nämä ovat nimittäin toisiansa vastaan, niin että te ette tee sitä, mitä tahdotte.

18 Mutta jos te olette Hengen kuljetettavina, niin ette ole lain alla.

13. For, brethren, ye have been called unto liberty; only use not liberty for an occasion to the flesh, but by love serve one another.

14. For all the law is fulfilled in one word, even in this; Thou shalt love thy neighbour as thyself.

15. But if ye bite and devour one another, take heed that ye be not consumed one of another.

16. This I say then, Walk in the Spirit, and ye shall not fulfil the lust of the flesh.

17. For the flesh lusteth against the Spirit, and the Spirit against the flesh: and these are contrary the one to the other: so that ye cannot do the things that ye would.

18. But if ye be led of the Spirit, ye are not under the law.

verstören!

13. Ihr aber, liebe Brüder, seid zur Freiheit berufen! Allein sehet zu, daß ihr durch die Freiheit dem Fleisch nicht Raum gebet; sondern durch die Liebe diene einer dem andern.

14. Denn alle Gesetze werden in einem Wort erfüllt, in dem: "Liebe deinen Nächsten wie dich selbst."

15. So ihr euch aber untereinander beißt und fresset, so seht zu, daß ihr nicht untereinander verzehrt werdet.

16. Ich sage aber: Wandelt im Geist, so werdet ihr die Lüste des Fleisches nicht vollbringen.

17. Denn das Fleisch gelüftet wider den Geist, und der Geist wider das Fleisch; dieselben sind widereinander, daß ihr nicht tut, was ihr wollt.

18. Regiert euch aber der Geist, so seid ihr nicht unter dem Gesetz.

19 Mutta lihan teot ovat ilmeiset, ja ne ovat: haureus, saastaisuus, irstaus,

20 epäjumalanpalvelus, noituus, vihamielisyys, riita, kateellisuus, vihat, juonet, eriseurat, lahkot,

21 kateus, juomingit, mässäykset ja muut senkaltaiset, joista teille edeltäpäin sanon, niinkuin jo ennenkin olen sanonut, että ne, jotka semmoista harjoittavat, eivät peri Jumalan valtakuntaa.

22 Mutta Hengen hedelmä on rakkaus, ilo, rauha, pitkämielisyys, ystävällisyys, hyvyys, uskollisuus, sävyisyys, itsensähillitseminen.

23 Sellaista vastaan ei ole laki.

24 Ja ne, jotka ovat Kristuksen Jeesuksen omat, ovat ristiinnaulinneet lihansa himoineen ja haluineen.

25 Jos me Hengessä elämme,

19. Now the works of the flesh are manifest, which are these; Adultery, fornication, uncleanness, lasciviousness,

20. Idolatry, witchcraft, hatred, variance, emulations, wrath, strife, seditions, heresies,

21. Envyings, murders, drunkenness, revellings, and such like: of the which I tell you before, as I have also told you in time past, that they which do such things shall not inherit the kingdom of God.

22. But the fruit of the Spirit is love, joy, peace, longsuffering, gentleness, goodness, faith,

23. Meekness, temperance: against such there is no law.

24. And they that are Christ's have crucified the flesh with the affections and lusts.

25. If we live in the Spirit, let us

19. Offenbar sind aber die Werke des Fleisches, als da sind: Ehebruch, Hurerei, Unreinigkeit, Unzucht,

20. Abgötterei, Zauberei, Feindschaft, Hader, Neid, Zorn, Zank, Zwietracht, Rotten, Haß, Mord,

21. Saufen, Fressen und dergleichen, von welchen ich euch zuvor gesagt und sage noch zuvor, daß, die solches tun, werden das Reich Gottes nicht erben.

22. Die Frucht aber des Geistes ist Liebe, Freude, Friede, Geduld, Freundlichkeit, Gütigkeit, Glaube, Sanftmut, Keuschheit.

23. Wider solche ist das Gesetz nicht.

24. Welche aber Christo angehören, die kreuzigen ihr Fleisch samt den Lüsten und Begierden.

25. So wir im Geist leben, so

niin myös Hengessä
vaeltakaamme.

26 Älkäämme olko turhan
kunnian pyytäjiä, niin että
toisiamme ärsyttelemme,
toisiamme kadehdimme.

also walk in the Spirit.

26. Let us not be desirous of vain
glory, provoking one another,
envying one another.

lasset uns auch im Geist
wandeln.

26. Lasset uns nicht eitler Ehre
geizig sein, einander zu
entrüsten und zu hassen.

6 luku

Paavali kehoittaa galatalaisia ojentamaan hairahtuneita 1, kantamaan toinen toisensa kuormaa 2, koettelemaan itseänsä 3 – 5, jakamaan omaansa opettajille 6 ja väsymättä tekemään hyvää 7 – 10 ; sanoo vastustajainsa ainoastaan vainoa välttääkseen vaativan ympärileikkausta 11 – 17 Lopputoivotus 18.

1 Veljet, jos joku tavataan
jostakin rikkomuksesta, niin
ojentakaa te, hengelliset, häntä
sävyisyyden hengessä; ja ole
varuillasi, ettet sinäkin joutuisi
kiusaukseen.

1. Brethren, if a man be
overtaken in a fault, ye which are
spiritual, restore such an one in
the spirit of meekness;
considering thyself, lest thou also
be tempted.

1. Liebe Brüder, so ein Mensch
etwa von einem Fehler übereilt
würde, so helfet ihm wieder
zurecht mit sanftmütigem Geist
ihr, die ihr geistlich seid; und sieh
auf dich selbst, daß du nicht
auch versucht werdest.

2 Kantakaa toistenne kuormia, ja
niin te täytätte Kristuksen lain.

2. Bear ye one another's
burdens, and so fulfil the law of
Christ.

2. Einer trage des andern Last,
so werdet ihr das Gesetz Christi
erfüllen.

3 Sillä jos joku luulee jotakin
olevansa, vaikka ei ole mitään,
niin hän pettää itsensä.

3. For if a man think himself to
be something, when he is
nothing, he deceiveth himself.

3. So aber jemand sich läßt
dünken, er sei etwas, so er doch
nichts ist, der betrügt sich selbst.

4 Mutta tutkikoon kukin omat tekonsa, ja silloin hänen kerskaamisensa on vain siinä, mitä hän itse on, ei siinä, mitä toinen on;

5 sillä kunkin on kannettava oma taakkansa.

6 Jolle sanaa opetetaan, se jakakoon kaikkea hyvää opettajallensa.

7 Älkää eksykö, Jumala ei salli itseänsä pilkata; sillä mitä ihminen kylvää, sitä hän myös niittää.

8 Joka lihaansa kylvää, se lihasta turmeluksen niittää; mutta joka Henkeen kylvää, se Hengestä iankaikkisen elämän niittää.

9 Ja kun hyvää teemme, älkäämme lannistuko, sillä me saamme ajan tullen niittää, jos emme väsy.

10 Sentähden, kun meillä vielä aikaa on, tehkäämme hyvää kaikille, mutta varsinkin uskonveljille.

4. But let every man prove his own work, and then shall he have rejoicing in himself alone, and not in another.

5. For every man shall bear his own burden.

6. Let him that is taught in the word communicate unto him that teacheth in all good things.

7. Be not deceived; God is not mocked: for whatsoever a man soweth, that shall he also reap.

8. For he that soweth to his flesh shall of the flesh reap corruption; but he that soweth to the Spirit shall of the Spirit reap life everlasting.

9. And let us not be weary in well doing: for in due season we shall reap, if we faint not.

10. As we have therefore opportunity, let us do good unto all men, especially unto them who are of the household of

4. Ein jeglicher aber prüfe sein eigen Werk; und alsdann wird er an sich selber Ruhm haben und nicht an einem andern.

5. Denn ein jeglicher wird seine Last tragen.

6. Der aber unterrichtet wird mit dem Wort, der teile mit allerlei Gutes dem, der ihn unterrichtet.

7. Irrt euch nicht! Gott läßt sich nicht spotten. Denn was der Mensch sät, das wird er ernten.

8. Wer auf sein Fleisch sät, der wird von dem Fleisch das Verderben ernten; wer aber auf den Geist sät, der wird von dem Geist das ewige Leben ernten.

9. Lasset uns aber Gutes tun und nicht müde werden; denn zu seiner Zeit werden wir auch ernten ohne Aufhören.

10. Als wir denn nun Zeit haben, so lasset uns Gutes tun an jedermann, allermeist aber an des Glaubens Genossen.

11 Katsokaa, kuinka suurilla kirjaimilla minä omakätisesti teille kirjoitan!

12 Kaikki, jotka pyrkivät lihassa olemaan mieliksi, ne pakottavat teitä ympärileikkauttamaan itsenne vain siksi, ettei heitä Kristuksen ristin tähden vainottaisi.

13 Eiväthän nekään, jotka ympärileikkauttavat itsensä, itse noudata lakia, vaan he tahtovat teitä ympärileikkauttamaan itsenne saadakseen kerskata teidän lihastanne.

14 Mutta pois se minusta, että minä muusta kerskaisin kuin meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen rististä, jonka kautta maailma on ristiinnaulittu minulle, ja minä maailmalle!

15 Sillä (Kristuksessa Jeesuksessa) ei ympärileikkaus ole mitään eikä ympärileikkaamattomuus, vaan

faith.

11. Ye see how large a letter I have written unto you with mine own hand.

12. As many as desire to make a fair shew in the flesh, they constrain you to be circumcised; only lest they should suffer persecution for the cross of Christ.

13. For neither they themselves who are circumcised keep the law; but desire to have you circumcised, that they may glory in your flesh.

14. But God forbid that I should glory, save in the cross of our Lord Jesus Christ, by whom the world is crucified unto me, and I unto the world.

15. For in Christ Jesus neither circumcision availeth any thing, nor uncircumcision, but a new creature.

11. Sehet, mit wie vielen Worten habe ich euch geschrieben mit eigener Hand!

12. Die sich wollen angenehm machen nach dem Fleisch, die zwingen euch zur Beschneidung, nur damit sie nicht mit dem Kreuz Christi verfolgt werden.

13. Denn auch sie selbst, die sich beschneiden lassen, halten das Gesetz nicht; sondern sie wollen, daß ihr euch beschneiden lasset, auf daß sie sich von eurem Fleisch rühmen mögen.

14. Es sei aber ferne von mir, mich zu rühmen, denn allein von dem Kreuz unsers HERRN Jesu Christi, durch welchen mir die Welt gekreuzigt ist und ich der Welt.

15. Denn in Christo Jesu gilt weder Beschneidung noch unbeschnitten sein etwas, sondern eine neue Kreatur.

uusi luomus.

16 Ja kaikille, jotka tämän säännön mukaan vaeltavat, kaikille heille rauha ja laupeus, ja Jumalan Israelille!

17 Älköön tästedes kukaan minulle vaivoja tuottako; sillä minä kannan (Herran)

Jeesuksen arvet ruumiissani.

18 Meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen armo olkoon teidän henkenne kanssa, veljet. Amen.

16. And as many as walk according to this rule, peace be on them, and mercy, and upon the Israel of God.

17. From henceforth let no man trouble me: for I bear in my body the marks of the Lord Jesus.

18. Brethren, the grace of our Lord Jesus Christ be with your spirit. Amen.

16. Und wie viele nach dieser Regel einhergehen, über die sei Friede und Barmherzigkeit und über das Israel Gottes.

17. Hinfort mache mir niemand weiter Mühe; denn ich trage die Malzeichen des HERRN Jesu an meinem Leibe.

18. Die Gnade unsers HERRN Jesu Christi sei mit eurem Geist, liebe Brüder! Amen.

PAAVALIN KIRJE EFESOLAISILLE

1 luku

Apostoli toivottaa lukijoilleen armoa ja rauhaa 1, 2, ylistää Jumalaa, joka on Kristuksessa meidät siunannut, niin kuin hän on meidät hänessä valinnut ja ottanut lapsiksensa, yhdistääkseen kaikki hänessä yhdeksi 3 – 14, kiittää Jumalaa heidän uskostaan ja rakkaudestaan ja rukoilee heille yhä enemmän valoa näkemään, kuinka suuri heidän toivomansa perinnön kirkkaus on ja kuinka ylenpalttinen Jumalan voima, hänen, joka herätti Kristuksen kuolleista ja korotti hänet oikealle puolellensa 15 – 23.

1 Paavali, Jumalan tahdosta

1. Paul, an apostle of Jesus

1. Paulus, ein Apostel Jesu

Kristuksen Jeesuksen apostoli,
Efesossa oleville pyhille ja
uskoville Kristuksessa
Jeesuksessa.

2 Armo teille ja rauha Jumalalta,
meidän Isältämme, ja Herralta
Jeesukselta Kristukselta!

3 Ylistetty olkoon meidän
Herramme Jeesuksen Kristuksen
Jumala ja Isä, joka on siunannut
meitä taivaallisissa kaikella
hengellisellä siunauksella
Kristuksessa,

4 niinkuin hän ennen maailman
perustamista oli hänessä
valinnut meidät olemaan pyhät ja
nuhteettomat hänen edessään,
rakkaudessa,

5 edeltäpäin määräten meidät
lapseuteen, hänen yhteyteensä
Jeesuksen Kristuksen kautta,
hänen oman tahtonsa
mielisuosion mukaan,

6 sen armonsa kirkkauden
kiitokseksi, minkä hän on
lahjoittanut meille siinä

Christ by the will of God, to the
saints which are at Ephesus, and
to the faithful in Christ Jesus:

2. Grace be to you, and peace,
from God our Father, and from
the Lord Jesus Christ.

3. Blessed be the God and
Father of our Lord Jesus Christ,
who hath blessed us with all
spiritual blessings in heavenly
places in Christ:

4. According as he hath chosen
us in him before the foundation
of the world, that we should be
holy and without blame before
him in love:

5. Having predestinated us unto
the adoption of children by Jesus
Christ to himself, according to
the good pleasure of his will,

6. To the praise of the glory of
his grace, wherein he hath made
us accepted in the beloved.

Christi durch den Willen Gottes,
den Heiligen zu Ephesus und
Gläubigen an Christum Jesum:

2. Gnade sei mit euch und
Friede von Gott, unserm Vater,
und dem HERRN Jesus
Christus!

3. Gelobet sei Gott und der Vater
unsers HERRN Jesu Christi, der
uns gesegnet hat mit allerlei
geistlichem Segen in
himmlischen Gütern durch
Christum;

4. wie er uns denn erwählt hat
durch denselben, ehe der Welt
Grund gelegt war, daß wir sollten
sein heilig und unsträflich vor
ihm in der Liebe;

5. und hat uns verordnet zur
Kindschaft gegen sich selbst
durch Jesum Christum nach dem
Wohlgefallen seines Willens,

6. zu Lob seiner herrlichen
Gnade, durch welche er uns hat
angenehm gemacht in dem

rakastetussa,

7 jossa meillä on lunastus hänen verensä kautta, rikkomusten anteeksisaaminen, hänen armonsa rikkauden mukaan.

8 Tätä armoa hän on ylenpalttisesti antanut meille kaikkinaiseksi viisaudeksi ja ymmärrykseksi,

9 tehden meille tietäväksi sen tahtonsa salaisuuden, että hän, päätöksensä mukaan, jonka hän oli nähnyt hyväksi itsessään tehdä —

10 siitä armotaloudesta, minkä hän aikojen täytyessä aikoi toteuttaa — oli yhdistävä Kristuksessa yhdeksi kaikki, mitä on taivaissa ja mitä on maan päällä.

11 Hänessä me myös olemme saaneet perintöosan, ollen siihen edeltä määrätyt hänen aivoituksensa mukaan, hänen, joka vaikuttaa kaikki oman tahtonsa päättämän mukaan,

12 että me olisimme hänen

7. In whom we have redemption through his blood, the forgiveness of sins, according to the riches of his grace;

8. Wherein he hath abounded toward us in all wisdom and prudence;

9. Having made known unto us the mystery of his will, according to his good pleasure which he hath purposed in himself:

10. That in the dispensation of the fulness of times he might gather together in one all things in Christ, both which are in heaven, and which are on earth; even in him:

11. In whom also we have obtained an inheritance, being predestinated according to the purpose of him who worketh all things after the counsel of his own will:

12. That we should be to the

Geliebten,

7. an welchem wir haben die Erlösung durch sein Blut, die Vergebung der Sünden, nach dem Reichtum seiner Gnade,

8. welche uns reichlich widerfahren ist durch allerlei Weisheit und Klugheit;

9. und er hat uns wissen lassen das Geheimnis seines Willens nach seinem Wohlgefallen, so er sich vorgesetzt hatte in ihm,

10. daß es ausgeführt würde, da die Zeit erfüllet war, auf daß alle Dinge zusammengefaßt würden in Christo, beide, das im Himmel und auf Erden ist, durch ihn,

11. durch welchen wir auch zum Erbteil gekommen sind, die wir zuvor verordnet sind nach dem Vorsatz des, der alle Dinge wirkt nach dem Rat seines Willens,

12. auf daß wir etwas seien zu

kirkkautensa kiitokseksi, me, jotka jo edeltä olimme panneet toivomme Kristukseen.

13 Hänessä on teihinkin, sittenkuin olitte kuulleet totuuden sanan, pelastuksenne evankeliumin, uskoviksi tultuanne pantu luvatus Pyhän Hengen sinetti,

14 sen, joka on meidän perintömme vakuutena, hänen omaisuutensa lunastamiseksi — hänen kirkkautensa kiitokseksi.

15 Sentähden, kun kuulin siitä uskosta, joka teillä on Herrassa Jeesuksessa, ja teidän rakkaudestanne kaikkia pyhiä kohtaan,

16 en minäkään lakkaa kiittämästä teidän tähtenne, kun muistelen teitä rukouksissani,

17 anoen, että meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala, kirkkauden Isä, antaisi teille viisauden ja ilmestyksen Hengen hänen tuntemisessaan

praise of his glory, who first trusted in Christ.

13. In whom ye also trusted, after that ye heard the word of truth, the gospel of your salvation: in whom also after that ye believed, ye were sealed with that holy Spirit of promise,

14. Which is the earnest of our inheritance until the redemption of the purchased possession, unto the praise of his glory.

15. Wherefore I also, after I heard of your faith in the Lord Jesus, and love unto all the saints,

16. Cease not to give thanks for you, making mention of you in my prayers;

17. That the God of our Lord Jesus Christ, the Father of glory, may give unto you the spirit of wisdom and revelation in the knowledge of him:

Lob seiner Herrlichkeit, die wir zuvor auf Christum hofften;

13. durch welchen auch ihr gehört habt das Wort der Wahrheit, das Evangelium von eurer Seligkeit; durch welchen ihr auch, da ihr gläubig wurdet, versiegelt worden seid mit dem Heiligen Geist der Verheißung, 14. welcher ist das Pfand unsers Erbes zu unsrer Erlösung, daß wir sein Eigentum würden zu Lob seiner Herrlichkeit.

15. Darum auch ich, nachdem ich gehört habe von dem Glauben bei euch an den HERRN Jesus und von eurer Liebe zu allen Heiligen,

16. höre ich nicht auf, zu danken für euch, und gedenke euer in meinem Gebet,

17. daß der Gott unsers HERRN Jesus Christi, der Vater der Herrlichkeit, gebe euch den Geist der Weisheit und der Offenbarung zu seiner selbst

18 ja valaisisi teidän sydämenne silmät, että tietäisitte, mikä on se toivo, johon hän on teidät kutsunut, kuinka suuri hänen perintönsä kirkkaus hänen pyhissään

19 ja mikä hänen voimansa ylenpalttinen suuruus meitä kohtaan, jotka uskomme — sen hänen väkevyytensä voiman vaikutuksen mukaan, 20 jonka hän vaikutti Kristuksessa, kun hän herätti hänet kuolleista ja asetti hänet oikealle puolellensa taivaissa,

21 korkeammalle kaikkea hallitusta ja valtaa ja voimaa ja herrautta ja jokaista nimeä, mikä mainitaan, ei ainoastaan tässä maailmanajassa, vaan myös tulevassa.

22 Ja kaikki hän on asettanut hänen jalkainsa alle ja antanut hänet kaiken pääksi

18. The eyes of your understanding being enlightened; that ye may know what is the hope of his calling, and what the riches of the glory of his inheritance in the saints,

19. And what is the exceeding greatness of his power to us-ward who believe, according to the working of his mighty power,

20. Which he wrought in Christ, when he raised him from the dead, and set him at his own right hand in the heavenly places,

21. Far above all principality, and power, and might, and dominion, and every name that is named, not only in this world, but also in that which is to come:

22. And hath put all things under his feet, and gave him to be the head over all things to the

Erkenntnis

18. und erleuchtete Augen eures Verständnisses, daß ihr erkennen möget, welche da sei die Hoffnung eurer Berufung, und welcher sei der Reichtum seines herrlichen Erbes bei seinen Heiligen,

19. und welche da sei die überschwengliche Größe seiner Kraft an uns, die wir glauben nach der Wirkung seiner mächtigen Stärke,

20. welche er gewirkt hat in Christo, da er ihn von den Toten auferweckt hat und gesetzt zu seiner Rechten im Himmel

21. über alle Fürstentümer, Gewalt, Macht, Herrschaft und alles, was genannt mag werden, nicht allein auf dieser Welt, sondern auch in der zukünftigen;

22. und hat alle Dinge unter seine Füße getan und hat ihn gesetzt zum Haupt der

seurakunnalle,

23 joka on hänen ruumiinsa,
hänen täyteytensä, joka kaikki
kaikissa täyttää.

church,

23. Which is his body, the
fulness of him that filleth all in all.

Gemeinde über alles,

23. welche da ist sein Leib,
nämlich die Fülle des, der alles
in allem erfüllt.

2 luku

Sekä pakanat että juutalaiset, jotka kaikki olivat synteihin kuolleet, Jumala armossaan eläviksi tehnyt Kristuksessa 1 – 10 Pakanat, jotka ennen olivat ilman Kristusta ja ilman Jumalaa, ovat Kristuksen veressä päässeet osallisiksi lupauksesta ja tulleet yhdessä juutalaisten kanssa Jumalan perheeksi ja hengelliseksi rakennukseksi, jonka kulmakivi on Kristus 11 – 22.

1 Ja Jumala on eläviksi tehnyt
teidät, jotka olitte kuolleet
rikoksiinne ja synteihinne,
2 joissa te ennen vaelsitte tämän
maailman menon mukaan,
ilmavallan hallitsijan, sen hengen
hallitsijan, mukaan, joka nyt
tekee työtään
tottelemattomuuden lapsissa,

1. And you hath he quickened,
who were dead in trespasses
and sins;

2. Wherein in time past ye
walked according to the course
of this world, according to the
prince of the power of the air, the
spirit that now worketh in the
children of disobedience:

1. Und auch euch, da ihr tot
waret durch Übertretungen und
Sünden,

2. in welchen ihr weiland
gewandelt habt nach dem Lauf
dieser Welt und nach dem
Fürsten, der in der Luft herrscht,
nämlich nach dem Geist, der zu
dieser Zeit sein Werk hat in den
Kindern des Unglaubens,

3 joiden joukossa mekin kaikki
ennen vaelsimme lihamme
himoissa, noudattaen lihan ja
ajatusten mielitekoja, ja olimme

3. Among whom also we all had
our conversation in times past in
the lusts of our flesh, fulfilling the
desires of the flesh and of the

3. unter welchen auch wir alle
weiland unsern Wandel gehabt
haben in den Lüsten unsers
Fleisches und taten den Willen

luonnostamme vihan lapsia
niinkuin muutkin;

4 mutta Jumala, joka on
laupeudesta rikas, suuren
rakkautensa tähden, jolla hän on
meitä rakastanut,

5 on tehnyt meidät, jotka olimme
kuolleet rikoksiimme, eläviksi
Kristuksen kanssa, armosta te
olette pelastetut —

6 ja yhdessä hänen kanssaan
herättänyt ja yhdessä hänen
kanssaan asettanut meidät
taivaallisiin Kristuksessa
Jeesuksessa,

7 osoittaakseen tulevina
maailmanaikoina armonsa
ylenpalttista runsautta,
hyvydessään meitä kohtaan
Kristuksessa Jeesuksessa.

8 Sillä armosta te olette
pelastetut uskon kautta, ette
itsenne kautta — se on Jumalan
lahja —

9 ette tekojen kautta, ettei

mind; and were by nature the
children of wrath, even as others.

4. But God, who is rich in mercy,
for his great love wherewith he
loved us,

5. Even when we were dead in
sins, hath quickened us together
with Christ, (by grace ye are
saved;)

6. And hath raised us up
together, and made us sit
together in heavenly places in
Christ Jesus:

7. That in the ages to come he
might shew the exceeding riches
of his grace in his kindness
toward us through Christ Jesus.

8. For by grace are ye saved
through faith; and that not of
yourselves: it is the gift of God:

9. Not of works, lest any man

des Fleisches und der Vernunft
und waren auch Kinder des
Zorns von Natur, gleichwie auch
die andern;

4. Aber Gott, der da reich ist an
Barmherzigkeit, durch seine
große Liebe, damit er uns geliebt
hat,

5. da wir tot waren in den
Sünden, hat er uns samt Christo
lebendig gemacht (denn aus
Gnade seid ihr selig geworden)

6. und hat uns samt ihm
auferweckt und samt ihm in das
himmlische Wesen gesetzt in
Christo Jesu,

7. auf daß er erzeugte in den
zukünftigen Zeiten den
überschwenglichen Reichtum
seiner Gnade durch seine Güte
gegen uns in Christo Jesu.

8. Denn aus Gnade seid ihr selig
geworden durch den Glauben,
und das nicht aus euch: Gottes
Gabe ist es,

9. nicht aus den Werken, auf daß

kukaan kerskaisi.

10 Sillä me olemme hänen tekonsa, luodut Kristuksessa Jeesuksessa hyviä töitä varten, jotka Jumala on edeltäpäin valmistanut, että me niissä vaeltaisimme.

11 Muistakaa sentähden, että te ennen, te lihanne puolesta pakanat, jotka olette saaneet ympärileikkaamattomien nimen niiltä, joita, lihaan käsillä tehdyn ympärileikkauksen mukaisesti, sanotaan ympärileikatuiksi —

12 että te siihen aikaan olitte ilman Kristusta, olitte vailla Israelin kansalaisoikeutta ja vieraat lupauksen liitoille, ilman toivoa ja ilman Jumalaa maailmassa;

13 mutta nyt, kun olette Kristuksessa Jeesuksessa, olette te, jotka ennen olitte kaukana, päässeet lähelle Kristuksen veressä.

should boast.

10. For we are his workmanship, created in Christ Jesus unto good works, which God hath before ordained that we should walk in them.

11. Wherefore remember, that ye being in time past Gentiles in the flesh, who are called Uncircumcision by that which is called the Circumcision in the flesh made by hands;

12. That at that time ye were without Christ, being aliens from the commonwealth of Israel, and strangers from the covenants of promise, having no hope, and without God in the world:

13. But now in Christ Jesus ye who sometimes were far off are made nigh by the blood of Christ.

sich nicht jemand rühme.

10. Denn wir sind sein Werk, geschaffen in Christo Jesu zu guten Werken, zu welchen Gott uns zuvor bereitet hat, daß wir darin wandeln sollen.

11. Darum gedenket daran, daß ihr, die ihr weiland nach dem Fleisch Heiden gewesen seid und die Unbeschnittenen genannt wurdet von denen, die genannt sind die Beschneidung nach dem Fleisch, die mit der Hand geschieht,

12. daß ihr zur selben Zeit waret ohne Christum, fremd und außer der Bürgerschaft Israels und fremd den Testamenten der Verheißung; daher ihr keine Hoffnung hattet und waret ohne Gott in der Welt.

13. Nun aber seid ihr, die ihr in Christo Jesu seid und weiland ferne gewesen, nahe geworden durch das Blut Christi.

14 Sillä hän on meidän rauhamme, hän, joka teki molemmat yhdeksi ja purki erottavan väliseinän, nimittäin vihollisuuden,

15 kun hän omassa lihassaan teki tehottomaksi käskyjen lain säädöksinensä, luodakseen itsessänsä nuo kaksi yhdeksi uudeksi ihmiseksi, tehden rauhan,

16 ja yhdessä ruumiissa sovittaakseen molemmat Jumalan kanssa ristin kautta, kuolettaen itsensä kautta vihollisuuden.

17 Ja hän tuli ja julisti rauhaa teille, jotka kaukana olitte, ja rauhaa niille, jotka lähellä olivat;

18 sillä hänen kauttansa on meillä molemmilla pääsy yhdessä Hengessä Isän tykö.

19 Niin ette siis enää ole vieraita ettekä muukalaisia, vaan te olette pyhien kansalaisia ja

14. For he is our peace, who hath made both one, and hath broken down the middle wall of partition between us;

15. Having abolished in his flesh the enmity, even the law of commandments contained in ordinances; for to make in himself of twain one new man, so making peace;

16. And that he might reconcile both unto God in one body by the cross, having slain the enmity thereby:

17. And came and preached peace to you which were afar off, and to them that were nigh.

18. For through him we both have access by one Spirit unto the Father.

19. Now therefore ye are no more strangers and foreigners, but fellowcitizens with the saints,

14. Denn er ist unser Friede, der aus beiden eines hat gemacht und hat abgebrochen den Zaun, der dazwischen war, indem er durch sein Fleisch wegnahm die Feindschaft,

15. nämlich das Gesetz, so in Geboten gestellt war, auf daß er aus zweien einen neuen Menschen in ihm selber schüfe und Frieden machte,

16. und daß er beide versöhnte mit Gott in einem Leibe durch das Kreuz und hat die Feindschaft getötet durch sich selbst.

17. Und er ist gekommen, hat verkündigt im Evangelium den Frieden euch, die ihr ferne waret, und denen, die nahe waren;

18. denn durch ihn haben wir den Zugang alle beide in einem Geiste zum Vater.

19. So seid ihr nun nicht mehr Gäste und Fremdlinge, sondern Bürger mit den Heiligen und

Jumalan perhettä, 20 apostolien ja profeettain perustukselle rakennettuja, kulmakivenä itse Kristus Jeesus,	and of the household of God; 20. And are built upon the foundation of the apostles and prophets, Jesus Christ himself being the chief corner stone;	Gottes Hausgenossen, 20. erbaut auf den Grund der Apostel und Propheten, da Jesus Christus der Eckstein ist,
21 jossa koko rakennus liittyy yhteen ja kasvaa pyhäksi temppeleiksi Herrassa;	21. In whom all the building fitly framed together groweth unto an holy temple in the Lord:	21. auf welchem der ganze Bau ineinandergefügt wächst zu einem heiligen Tempel in dem HERRN,
22 ja hänessä tekin yhdessä muitten kanssa rakennutte Jumalan asumukseksi Hengessä.	22. In whom ye also are builded together for an habitation of God through the Spirit.	22. auf welchem auch ihr mit erbaut werdet zu einer Behausung Gottes im Geist.

3 luku

Paavali osoittaa ilmestyksen kautta saaneensa tietää sen Jumalan salaisuuden, että pakanatkin ovat osallisia pelastuksesta Kristuksessa, ja sen julistamisesta hän nyt on vankeudessa 1 – 13; rukoilee, että he vahvistuisivat uskossa, rakkaudessa ja Kristuksen tuntemisessa 14 – 19, ja ylistää Herraa 20, 21.

1 Sen takia minä, Paavali, teidän, pakanain, tähden Kristuksen Jeesuksen vanki, notkistan polveni — 2 olette kaiketi kuulleet siitä	1. For this cause I Paul, the prisoner of Jesus Christ for you Gentiles, 2. If ye have heard of the	1. Derhalben ich, Paulus, der Gefangene Christi Jesu für euch Heiden, 2. wie ihr ja gehört habt von dem
---	--	--

Jumalan armon taloudenhoidosta, mikä on minulle teitä varten annettu, 3 että näet tämä salaisuus on ilmestyksen kautta tehty minulle tiedettäväksi, niinkuin olen siitä edellä lyhyesti kirjoittanut; 4 josta te sitä lukiessanne voitte huomata, kuinka perehtynyt minä olen Kristuksen salaisuuteen, 5 jota menneiden sukupolvien aikana ei ole ihmisten lapsille tiedettäväksi tehty, niinkuin se nyt Hengessä on ilmoitettu hänen pyhille apostoleilleen ja profeetoille: 6 että näet pakanatkin ovat kanssaperillisiä ja yhtä ruumista ja osallisia lupaukseen Kristuksessa Jeesuksessa evankeliumin kautta, 7 jonka palvelijaksi minä olen tullut Jumalan armon lahjan kautta, joka minulle on annettu hänen voimansa vaikutuksesta. 8 Minulle, kaikista pyhistä

dispensation of the grace of God which is given me to you-ward:

3. How that by revelation he made known unto me the mystery; (as I wrote afore in few words,

4. Whereby, when ye read, ye may understand my knowledge in the mystery of Christ)

5. Which in other ages was not made known unto the sons of men, as it is now revealed unto his holy apostles and prophets by the Spirit;

6. That the Gentiles should be fellowheirs, and of the same body, and partakers of his promise in Christ by the gospel:

7. Whereof I was made a minister, according to the gift of the grace of God given unto me by the effectual working of his power.

8. Unto me, who am less than

Amt der Gnade Gottes, die mir an euch gegeben ist,

3. daß mir ist kund geworden dieses Geheimnis durch Offenbarung, wie ich droben aufs kürzeste geschrieben habe,

4. daran ihr, so ihr's leset, merken könnt mein Verständnis des Geheimnisses Christi,

5. welches nicht kundgetan ist in den vorigen Zeiten den Menschenkindern, wie es nun offenbart ist seinen heiligen Aposteln und Propheten durch den Geist,

6. nämlich, daß die Heiden Miterben seien und mit eingeleibt und Mitgenossen seiner Verheißung in Christo durch das Evangelium,

7. dessen Diener ich geworden bin nach der Gabe aus der Gnade Gottes, die mir nach seiner mächtigen Kraft gegeben ist;

8. mir, dem allergeringsten unter

halvimmalle, on annettu tämä armo: julistaa pakanoille evankeliumia Kristuksen tutkimattomasta rikkaudesta

the least of all saints, is this grace given, that I should preach among the Gentiles the unsearchable riches of Christ;

allen Heiligen, ist gegeben diese Gnade, unter den Heiden zu verkündigen den unausforschlichen Reichtum Christi

9 ja saattaa kaikille ilmeiseksi, mitä on sen salaisuuden taloudenhoito, joka ikuisista ajoista asti on ollut kätkettynä Jumalassa, kaiken Luojaassa, (joka on kaiken luonut Jeesuksen Kristuksen välityksellä),

9. And to make all men see what is the fellowship of the mystery, which from the beginning of the world hath been hid in God, who created all things by Jesus Christ:

9. und zu erleuchten jedermann, welche da sei die Gemeinschaft des Geheimnisses, das von der Welt her in Gott verborgen gewesen ist, der alle Dinge geschaffen hat durch Jesum Christum,

10 että Jumalan moninainen viisaus seurakunnan kautta nyt tulisi taivaallisten hallitusten ja valtojen tietoon

10. To the intent that now unto the principalities and powers in heavenly places might be known by the church the manifold wisdom of God,

10. auf daß jetzt kund würde den Fürstentümern und Herrschaften in dem Himmel an der Gemeinde die mannigfaltige Weisheit Gottes,

11 sen iankaikkisen aivoituksen mukaisesti, jonka hän oli säätänyt Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme,

11. According to the eternal purpose which he purposed in Christ Jesus our Lord:

11. nach dem Vorsatz von der Welt her, welche er bewiesen hat in Christo Jesu, unserm HERRN,

12 jossa meillä, uskon kautta häneen, on uskallus ja luottavainen pääsy Jumalan tykö.

12. In whom we have boldness and access with confidence by the faith of him.

12. durch welchen wir haben Freudigkeit und Zugang in aller Zuversicht durch den Glauben an ihn.

13 Siksi minä pyydän, ettette lannistuisi niiden ahdistusten vuoksi, joita minä teidän tähtenne kärsin, sillä ne ovat teidän kunnianne.

14 Sentähden minä notkistan polveni (Herramme Jeesuksen Kristuksen) Isän edessä,
15 josta kaikki, millä isä on, taivaissa ja maan päällä, saa nimensä,

16 että hän kirkkautensa runsauden mukaisesti antaisi teidän, sisällisen ihmisenne puolesta, voimassa vahvistua hänen Henkensä kautta
17 ja Kristuksen asua uskon kautta teidän sydämissänne,

18 niin että te, rakkauteen juurtuneina ja perustuneina, voisitte kaikkien pyhien kanssa käsittää, mikä leveys ja pituus ja korkeus ja syvyys on,
19 ja oppia tuntemaan

13. Wherefore I desire that ye faint not at my tribulations for you, which is your glory.

14. For this cause I bow my knees unto the Father of our Lord Jesus Christ,
15. Of whom the whole family in heaven and earth is named,

16. That he would grant you, according to the riches of his glory, to be strengthened with might by his Spirit in the inner man;
17. That Christ may dwell in your hearts by faith; that ye, being rooted and grounded in love,

18. May be able to comprehend with all saints what is the breadth, and length, and depth, and height;

19. And to know the love of

13. Darum bitte ich, daß ihr nicht müde werdet um meiner Trübsal willen, die ich für euch leide, welche euch eine Ehre sind.

14. Derhalben beuge ich meine Kniee vor dem Vater unsers HERRN Jesu Christi,
15. der der rechte Vater ist über alles, was da Kinder heißt im Himmel und auf Erden,

16. daß er euch Kraft gebe nach dem Reichtum seiner Herrlichkeit, stark zu werden durch seinen Geist an dem inwendigen Menschen,
17. daß Christus wohne durch den Glauben in euren Herzen und ihr durch die Liebe eingewurzelt und gegründet werdet,

18. auf daß ihr begreifen möget mit allen Heiligen, welches da sei die Breite und die Länge und die Tiefe und die Höhe;

19. auch erkennen die Liebe

Kristuksen rakkauden, joka on kaikkea tietoa ylempänä; että tulisitte täyteen Jumalan kaikkea täyteyttä.

20 Mutta hänelle, joka voi tehdä enemmän, monin verroin enemmän kuin kaikki, mitä me anomme tai ymmärrämme, sen voiman mukaan, joka meissä vaikuttaa,

21 hänelle kunnia seurakunnassa ja Kristuksessa Jeesuksessa kautta kaikkien sukupolvien, aina ja iankaikkisesti! Amen.

Christ, which passeth knowledge, that ye might be filled with all the fulness of God.

20. Now unto him that is able to do exceeding abundantly above all that we ask or think, according to the power that worketh in us,

21. Unto him be glory in the church by Christ Jesus throughout all ages, world without end. Amen.

Christi, die doch alle Erkenntnis übertrifft, auf daß ihr erfüllt werdet mit allerlei Gottesfülle.

20. Dem aber, der überschwenglich tun kann über alles, das wir bitten oder verstehen, nach der Kraft, die da in uns wirkt,

21. dem sei Ehre in der Gemeinde, die in Christo Jesu ist, zu aller Zeit, von Ewigkeit zu Ewigkeit! Amen.

4 luku

Paavali kehoittaa lukijoitaan vaeltamaan kutsumuksensa arvon mukaisesti, erittäinkin säilyttämään hengen yhteyden 1 – 6; sillä kullekin on armoa annettu sen mukaan, kuin Kristus on lahjojaan jakanut 7 – 10, ja Herra on asettanut erilaisia toimimiehiä seurakuntaan, kunnes kaikki ovat päässeet uskon ja tiedon yhteyteen 11 – 16 Paavali kieltää heitä vaeltamasta pakanain tavoin, käskee pukemaan päällensä uuden ihmisen 17 – 24 ja antaa heille tarkempia ohjeita 25 – 32.

1 Niin kehoitan siis minä, joka olen vankina Herrassa, teitä

1. I therefore, the prisoner of the Lord, beseech you that ye walk

1. So ermahne nun euch ich Gefangener in dem HERRN, daß

vaeltamaan, niinkuin saamanne
kutsumuksen arvo vaatii,

2 kaikessa nöyryydessä ja
hiljaisuudessa ja
pitkämielisyydessä kärsien
toinen toistanne rakkaudessa

3 ja pyrkien säilyttämään hengen
yhteyden rauhan yhdyssiteellä:

4 yksi ruumis ja yksi henki,
niinkuin te olette kutsututkin
yhteen ja samaan toivoon, jonka
te kutsumuksessanne saitte;

5 yksi Herra, yksi usko, yksi
kaste;

6 yksi Jumala ja kaikkien Isä,
joka on yli kaikkien ja kaikkien
kautta ja kaikissa (teissä).

7 Mutta itsekullekin meistä on
armo annettu Kristuksen lahjan
mitan mukaan.

8 Sentähden on sanottu: "Hän
astui ylös korkeuteen, hän otti
vankeja saaliikseen, hän antoi
lahjoja ihmisille".

worthy of the vocation wherewith
ye are called,

2. With all lowliness and
meekness, with longsuffering,
forbearing one another in love;

3. Endeavouring to keep the
unity of the Spirit in the bond of
peace.

4. There is one body, and one
Spirit, even as ye are called in
one hope of your calling;

5. One Lord, one faith, one
baptism,

6. One God and Father of all,
who is above all, and through all,
and in you all.

7. But unto every one of us is
given grace according to the
measure of the gift of Christ.

8. Wherefore he saith, When he
ascended up on high, he led
captivity captive, and gave gifts
unto men.

ihr wandelt, wie sich's gebührt
eurer Berufung, mit der ihr
berufen seid,

2. mit aller Demut und Sanftmut,
mit Geduld, und vertraget einer
den andern in der Liebe

3. und seid fleißig, zu halten die
Einigkeit im Geist durch das
Band des Friedens:

4. ein Leib und ein Geist, wie ihr
auch berufen seid auf einerlei
Hoffnung eurer Berufung;

5. ein HERR, ein Glaube, eine
Taufe;

6. ein Gott und Vater unser aller,
der da ist über euch allen und
durch euch alle und in euch
allen.

7. Einem jeglichen aber unter
uns ist gegeben die Gnade nach
dem Maß der Gabe Christi.

8. Darum heißt es: "Er ist
aufgefahren in die Höhe und hat
das Gefängnis gefangengeführt
und hat den Menschen Gaben

9 Mutta että hän astui ylös, mitä se on muuta, kuin että hän oli astunut alaskin, maan alimpiin paikkoihin?

10 Hän, joka on astunut alas, on se, joka myös astui ylös, kaikkia taivaita ylemmäksi, täyttääkseen kaikki.

11 Ja hän antoi muutamat apostoleiksi, toiset profeetoiksi, toiset evankelistoiksi, toiset paimeniksi ja opettajiksi,

12 tehdäkseen pyhät täysin valmiiksi palveluksen työhön, Kristuksen ruumiin rakentamiseen,

13 kunnes me kaikki pääsemme yhteyteen uskossa ja Jumalan Pojan tuntemisessa täyteen miehuuteen, Kristuksen täyten täyden iän määrään,

14 ettemme enää olisi alaikäisiä, jotka ajelehtivat ja joita viskellään kaikissa opintuulissa ja ihmisten

9. Now that he ascended, what is it but that he also descended first into the lower parts of the earth?

10. He that descended is the same also that ascended up far above all heavens, that he might fill all things.)

11. And he gave some, apostles; and some, prophets; and some, evangelists; and some, pastors and teachers;

12. For the perfecting of the saints, for the work of the ministry, for the edifying of the body of Christ:

13. Till we all come in the unity of the faith, and of the knowledge of the Son of God, unto a perfect man, unto the measure of the stature of the fulness of Christ:

14. That we henceforth be no more children, tossed to and fro, and carried about with every

gegeben."

9. Daß er aber aufgefahren ist, was ist's, denn daß er zuvor ist hinuntergefahren in die untersten Örter der Erde?

10. Der hinuntergefahren ist, das ist derselbe, der aufgefahren ist über alle Himmel, auf daß er alles erfüllte.

11. Und er hat etliche zu Aposteln gesetzt, etliche aber zu Propheten, etliche zu Evangelisten, etliche zu Hirten und Lehrern,

12. daß die Heiligen zugerichtet werden zum Werk des Dienstes, dadurch der Leib Christi erbaut werde,

13. bis daß wir alle hinkommen zu einerlei Glauben und Erkenntnis des Sohnes Gottes und ein vollkommener Mann werden, der da sei im Maße des vollkommenen Alters Christi,

14. auf daß wir nicht mehr Kinder seien und uns bewegen und wiegen lassen von allerlei Wind

arpapelissä ja eksytyksen kavalissa juonissa;

15 vaan että me, totuutta noudattaen rakkaudessa, kaikin tavoin kasvaimme häneen, joka on pää, Kristus,
16 josta koko ruumis, yhteen liitettynä ja koossa pysyen jokaisen jänteensä avulla, kasvaa rakentuakseen rakkaudessa sen voiman määrän mukaan, mikä kullakin osalla on.

17 Sen minä siis sanon ja varoitan Herrassa: älkää enää vaeltako, niinkuin pakanat vaeltavat mielensä turhuudessa,

18 nuo, jotka, pimentyneinä ymmärrykseltään ja vieraantuneina Jumalan elämästä heissä olevan

wind of doctrine, by the sleight of men, and cunning craftiness, whereby they lie in wait to deceive;

15. But speaking the truth in love, may grow up into him in all things, which is the head, even Christ:

16. From whom the whole body fitly joined together and compacted by that which every joint supplieth, according to the effectual working in the measure of every part, maketh increase of the body unto the edifying of itself in love.

17. This I say therefore, and testify in the Lord, that ye henceforth walk not as other Gentiles walk, in the vanity of their mind,

18. Having the understanding darkened, being alienated from the life of God through the ignorance that is in them,

der Lehre durch Schalkheit der Menschen und Täuscherei, womit sie uns erschleichen, uns zu verführen.

15. Lasset uns aber rechtschaffen sein in der Liebe und wachsen in allen Stücken an dem, der das Haupt ist, Christus,
16. von welchem aus der ganze Leib zusammengefügt ist und ein Glied am andern hanget durch alle Gelenke, dadurch eins dem andern Handreichung tut nach dem Werk eines jeglichen Gliedes in seinem Maße und macht, daß der Leib wächst zu seiner selbst Besserung, und das alles in Liebe.

17. So sage ich nun und bezeuge in dem HERRN, daß ihr nicht mehr wandelt, wie die andern Heiden wandeln in der Eitelkeit ihres Sinnes,

18. deren Verstand verfinstert ist, und die entfremdet sind von dem Leben, das aus Gott ist, durch die Unwissenheit, so in ihnen ist,

<p>tietämättömyyden tähden ja sydämensä paatumuksen tähden,</p>	<p>because of the blindness of their heart:</p>	<p>durch die Blindheit ihres Herzens;</p>
<p>19 ovat päästäneet tuntonsa turtumaan ja heittäytyneet irstauden valtaan, harjoittamaan kaikkinaista saastaisuutta, ahneudessa.</p>	<p>19. Who being past feeling have given themselves over unto lasciviousness, to work all uncleanness with greediness.</p>	<p>19. welche ruchlos sind und ergeben sich der Unzucht und treiben allerlei Unreinigkeit samt dem Geiz.</p>
<p>20 Mutta näin te ette ole oppineet Kristusta tuntemaan, 21 jos muutoin olette hänestä kuulleet ja hänessä opetusta saaneet, niinkuin totuus on Jeesuksessa:</p>	<p>20. But ye have not so learned Christ; 21. If so be that ye have heard him, and have been taught by him, as the truth is in Jesus:</p>	<p>20. Ihr aber habt Christum nicht also gelernt, 21. so ihr anders von ihm gehört habt und in ihm belehrt, wie in Jesu ein rechtschaffenes Wesen ist.</p>
<p>22 että teidän tulee panna pois vanha ihmisenne, jonka mukaan te ennen vaelsitte ja joka turmelee itsensä petollisia himoja seuraten,</p>	<p>22. That ye put off concerning the former conversation the old man, which is corrupt according to the deceitful lusts;</p>	<p>22. So legt nun von euch ab nach dem vorigen Wandel den alten Menschen, der durch Lüste im Irrtum sich verderbt.</p>
<p>23 ja uudistua mielenne hengeltä</p>	<p>23. And be renewed in the spirit of your mind;</p>	<p>23. Erneuert euch aber im Geist eures Gemüts</p>
<p>24 ja pukea päällenne uusi ihminen, joka Jumalan mukaan on luotu totuuden vanhurskauteen ja pyhyyteen.</p>	<p>24. And that ye put on the new man, which after God is created in righteousness and true holiness.</p>	<p>24. und ziehet den neuen Menschen an, der nach Gott geschaffen ist in rechtschaffener Gerechtigkeit und Heiligkeit.</p>
<p>25 Pankaa sentähden pois valhe ja puhukaa totta, kukin</p>	<p>25. Wherefore putting away lying, speak every man truth with</p>	<p>25. Darum leget die Lüge ab und redet die Wahrheit, ein jeglicher</p>

lähimmäisensä kanssa, sillä me olemme toinen toisemme jäseniä.

26 Vihastukaa, mutta älkää syntiä tehkö. Älkää antako

auringon laskea vihanne yli,

27 Älkääkä antako perkeleelle sijaa.

28 Joka on varastanut, älköön enää varastako, vaan tehkөөn ennemmin työtä ja toimittakoon käsillään sitä, mikä hyvää on, että hänellä olisi, mitä antaa tarvitsevalle.

29 Mikään rietas puhe älköön suustanne lähtekö, vaan ainoastaan sellainen, mikä on rakentavaista ja tarpeellista ja on mieluista niille, jotka kuulevat.

30 Älkääkä saattako murheelliseksi Jumalan Pyhää Henkeä, joka on teille annettu sinetiksi lunastuksen päivään saakka.

31 Kaikki katkeruus ja kiivastus ja viha ja huuto ja herjaus, kaikki

his neighbour: for we are members one of another.

26. Be ye angry, and sin not: let not the sun go down upon your wrath:

27. Neither give place to the devil.

28. Let him that stole steal no more: but rather let him labour, working with his hands the thing which is good, that he may have to give to him that needeth.

29. Let no corrupt communication proceed out of your mouth, but that which is good to the use of edifying, that it may minister grace unto the hearers.

30. And grieve not the holy Spirit of God, whereby ye are sealed unto the day of redemption.

31. Let all bitterness, and wrath, and anger, and clamour, and evil

mit seinem Nächsten, sintemal wir untereinander Glieder sind.

26. Zürnet, und sündiget nicht; lasset die Sonne nicht über eurem Zorn untergehen.

27. Gebet auch nicht Raum dem Lästerer.

28. Wer gestohlen hat der stehle nicht mehr, sondern arbeite und schaffe mit den Händen etwas Gutes, auf daß er habe, zu geben dem Dürftigen.

29. Lasset kein faul Geschwätz aus eurem Munde gehen, sondern was nützlich zur Besserung ist, wo es not tut, daß es holdselig sei zu hören.

30. Und betrübet nicht den heiligen Geist Gottes, mit dem ihr versiegelt seid auf den Tag der Erlösung.

31. Alle Bitterkeit und Grimm und Zorn und Geschrei und

pahuus olkoon kaukana teistä.

32 Olkaa sen sijaan toisianne kohtaan ystävällisiä, hyväsydämissiä, anteeksiantavaisia toinen toisellenne, niinkuin Jumalakin on Kristuksessa teille anteeksi antanut.

speaking, be put away from you, with all malice:

32. And be ye kind one to another, tenderhearted, forgiving one another, even as God for Christ's sake hath forgiven you.

Lästerung sei ferne von euch samt aller Bosheit.

32. Seid aber untereinander freundlich, herzlich und vergebet einer dem andern, gleichwie Gott euch auch vergeben hat in Christo.

5 luku

Apostoli käskee efesolaisia vaeltamaan rakkaudessa 1, 2, välttämään kaikkia paheita 3 – 5, pysymään erillään pimeyden töistä ja nuhtelemaan niistä 6 – 14 sekä ottamaan vaarin vaelluksestaan 15 – 21 Vaimojen tulee olla miehilleen alamaisia Herrassa 22 – 24, ja miesten tulee rakastaa vaimojaan, niin kuin Kristus rakastaa seurakuntaa 25 – 33.

1 Olkaa siis Jumalan seuraajia, niinkuin rakkaat lapset, 2 ja vaeltakaa rakkaudessa, niinkuin Kristuskin rakasti teitä ja antoi itsensä meidän edestämme lahjaksi ja uhriksi, Jumalalle "suloiseksi tuoksuksi".

1. Be ye therefore followers of God, as dear children;
2. And walk in love, as Christ also hath loved us, and hath given himself for us an offering and a sacrifice to God for a sweetsmelling savour.

1. So seid nun Gottes Nachfolger als die lieben Kinder
2. und wandelt in der Liebe, gleichwie Christus uns hat geliebt und sich selbst dargegeben für uns als Gabe und Opfer, Gott zu einem süßen Geruch.

3 Mutta haureutta ja

3. But fornication, and all

3. Hurerei aber und alle

minkäänlaista saastaisuutta tai ahneutta älköön edes mainittako teidän keskuudessanne — niinkuin pyhien sopii —

4 Älköön myös rivoutta tai tyhmää lorua tai ilvehtimistä, jotka ovat sopimattomia, vaan paremmin kiitosta.

5 Sillä sen te tiedätte ja tunnette, ettei yhdelläkään haureellisella eikä saastaisella eikä ahneella — sillä hän on epäjumalanpalvelija — ole perintöosaa Kristuksen ja Jumalan valtakunnassa.

6 Älköön kukaan pettäkö teitä tyhjillä puheilla, sillä semmoisten tähden kohtaa Jumalan viha tottelemattomuuden lapsia;

7 Älkää siis olko niihin osallisia heidän kanssaan.

8 Ennen te olitte pimeys, mutta nyt te olette valkeus Herrassa. Vaeltakaa valkeuden lapsina

uncleanness, or covetousness, let it not be once named among you, as becometh saints;

4. Neither filthiness, nor foolish talking, nor jesting, which are not convenient: but rather giving of thanks.

5. For this ye know, that no whoremonger, nor unclean person, nor covetous man, who is an idolater, hath any inheritance in the kingdom of Christ and of God.

6. Let no man deceive you with vain words: for because of these things cometh the wrath of God upon the children of disobedience.

7. Be not ye therefore partakers with them.

8. For ye were sometimes darkness, but now are ye light in the Lord: walk as children of light:

Unreinigkeit oder Geiz lasset nicht von euch gesagt werden, wie den Heiligen zusteht,

4. auch nicht schandbare Worte und Narrenteidinge oder Scherze, welche euch nicht ziemen, sondern vielmehr Danksagung.

5. Denn das sollt ihr wissen, daß kein Hurer oder Unreiner oder Geiziger, welcher ist ein Götzendiener, Erbe hat in dem Reich Christi und Gottes.

6. Lasset euch niemand verführen mit vergeblichen Worten; denn um dieser Dinge willen kommt der Zorn Gottes über die Kinder des Unglaubens.

7. Darum seid nicht ihr Mitgenossen.

8. Denn ihr waret weiland Finsternis; nun aber seid ihr ein Licht in dem HERRN.

9 — sillä kaikkalainen hyvyys ja vanhurskaus ja totuus on valkeuden hedelmä —

10 ja tutkikaa, mikä on otollista Herralle;

11 Älköönkä teillä olko mitään osallisuutta pimeyden hedelmättömiin tekoihin, vaan päinvastoin nuhdelkaakin niistä.

12 Sillä häpeällistä on jo sanoakin, mitä he salassa tekevät;

13 mutta tämä kaikki tulee ilmi, kun valkeus sen paljastaa, sillä kaikki, mikä tulee ilmi, on valkeutta.

14 Sentähden sanotaan: "Heräjä sinä, joka nukut, ja nouse kuolleista, niin Kristus sinua valaisee!"

15 Katsokaa siis tarkoin, kuinka vaellatte: ei niinkuin tyhmät, vaan niinkuin viisaat,

16 ja ottakaa vaari oikeasta hetkestä, sillä aika on paha.

9. For the fruit of the Spirit is in all goodness and righteousness and truth;)

10. Proving what is acceptable unto the Lord.

11. And have no fellowship with the unfruitful works of darkness, but rather reprove them.

12. For it is a shame even to speak of those things which are done of them in secret.

13. But all things that are reproved are made manifest by the light: for whatsoever doth make manifest is light.

14. Wherefore he saith, Awake thou that sleepest, and arise from the dead, and Christ shall give thee light.

15. See then that ye walk circumspectly, not as fools, but as wise,

16. Redeeming the time, because the days are evil.

9. Wandelt wie die Kinder des Lichts, die Frucht des Geistes ist allerlei Gütigkeit und Gerechtigkeit und Wahrheit,

10. und prüfet, was da sei wohlgefällig dem HERRN.

11. und habt nicht Gemeinschaft mit den unfruchtbaren Werken der Finsternis, strafet sie aber vielmehr.

12. Denn was heimlich von ihnen geschieht, das ist auch zu sagen schändlich.

13. Das alles aber wird offenbar, wenn's vom Licht gestraft wird; denn alles, was offenbar ist, das ist Licht.

14. Darum heißt es: "Wache auf, der du schläfst, und stehe auf von den Toten, so wird dich Christus erleuchten."

15. So sehet nun zu, wie ihr vorsichtig wandelt, nicht als die Unweisen, sondern als die Weisen,

16. und kaufet die Zeit aus; denn es ist böse Zeit.

17 Älkää sentähden olko mielettömät, vaan ymmärtäkää, mikä Herran tahto on.

18 Älkääkä juopuko viinistä, sillä siitä tulee irstas meno, vaan täytyykää Hengellä,

19 puhuen keskenänne psalmeilla ja kiitosvirsillä ja hengellisillä lauluilla, veisaten ja laulaen sydämässänne Herralle,

20 kiittäen aina Jumalaa ja Isää kaikesta meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä.

21 Ja olkaa toinen toisellenne alamaiset Kristuksen pelossa.

22 Vaimot, olkaa omille miehellenne alamaiset niinkuin Herralle;

23 sillä mies on vaimon pää, niinkuin myös Kristus on seurakunnan pää, hän, ruumiin vapahtaja.

17. Wherefore be ye not unwise, but understanding what the will of the Lord is.

18. And be not drunk with wine, wherein is excess; but be filled with the Spirit;

19. Speaking to yourselves in psalms and hymns and spiritual songs, singing and making melody in your heart to the Lord;

20. Giving thanks always for all things unto God and the Father in the name of our Lord Jesus Christ;

21. Submitting yourselves one to another in the fear of God.

22. Wives, submit yourselves unto your own husbands, as unto the Lord.

23. For the husband is the head of the wife, even as Christ is the head of the church: and he is the saviour of the body.

17. Darum werdet nicht unverständig, sondern verständig, was da sei des HERRN Wille.

18. Und saufet euch nicht voll Wein, daraus ein unordentlich Wesen folgt, sondern werdet voll Geistes:

19. redet untereinander in Psalmen und Lobgesängen und geistlichen Liedern, singet und spielet dem HERRN in eurem Herzen

20. und saget Dank allezeit für alles Gott und dem Vater in dem Namen unsers HERRN Jesu Christi,

21. und seid untereinander untertan in der Furcht Gottes.

22. Die Weiber seien untertan ihren Männern als dem HERRN.

23. Denn der Mann ist des Weibes Haupt, gleichwie auch Christus das Haupt ist der Gemeinde, und er ist seines Leibes Heiland.

24 Mutta niinkuin seurakunta on Kristukselle alamainen, niin olkoot vaimotkin miehensä kaikessa alamaiset.

25 Miehet, rakastakaa vaimojanne, niinkuin Kristuskin rakasti seurakuntaa ja antoi itsensä alttiiksi sen edestä,

26 että hän sen pyhittäisi, puhdistaen sen, vedellä pesten, sanan kautta,

27 saadakseen asetetuksi eteensä kirkastettuna seurakunnan, jossa ei olisi tahraa eikä ryppyä eikä mitään muuta sellaista, vaan joka olisi pyhä ja nuhteeton.

28 Samalla tavoin tulee myös miesten rakastaa vaimojansa niinkuin omia ruumiitaan; joka rakastaa vaimoansa, hän rakastaa itseänsä.

29 Sillä eihän kukaan koskaan ole vihannut omaa lihaansa, vaan hän ravitsee ja vaalii sitä, niinkuin Kristuskin seurakuntaa,

24. Therefore as the church is subject unto Christ, so let the wives be to their own husbands in every thing.

25. Husbands, love your wives, even as Christ also loved the church, and gave himself for it;

26. That he might sanctify and cleanse it with the washing of water by the word,

27. That he might present it to himself a glorious church, not having spot, or wrinkle, or any such thing; but that it should be holy and without blemish.

28. So ought men to love their wives as their own bodies. He that loveth his wife loveth himself.

29. For no man ever yet hated his own flesh; but nourisheth and cherisheth it, even as the Lord the church:

24. Aber wie nun die Gemeinde ist Christo untertan, also auch die Weiber ihren Männern in allen Dingen.

25. Ihr Männer, liebet eure Weiber, gleichwie Christus auch geliebt hat die Gemeinde und hat sich selbst für sie gegeben,

26. auf daß er sie heiligte, und hat sie gereinigt durch das Wasserbad im Wort,

27. auf daß er sie sich selbst darstellte als eine Gemeinde, die herrlich sei, die nicht habe einen Flecken oder Runzel oder des etwas, sondern daß sie heilig sei und unsträflich.

28. Also sollen auch die Männer ihre Weiber lieben wie ihre eigenen Leiber. Wer sein Weib liebt, der liebt sich selbst.

29. Denn niemand hat jemals sein eigen Fleisch gehaßt; sondern er nährt es und pflegt sein, gleichwie auch der HERR die Gemeinde.

30 sillä me olemme hänen ruumiinsa jäseniä (Hänen lihaansa ja Hänen luitaan).

31 Sentähden mies luopukoon isästänsä ja äidistänsä ja liittyköön vaimoonsa, ja ne kaksi tulevat yhdeksi lihaksi.

32 Tämä salaisuus on suuri; minä tarkoitan Kristusta ja seurakuntaa.

33 Mutta myös teistä kukin kohdaltaan rakastakoon vaimoaan niinkuin itseänsä; mutta vaimo kunnioittakoon miestänsä.

30. For we are members of his body, of his flesh, and of his bones.

31. For this cause shall a man leave his father and mother, and shall be joined unto his wife, and they two shall be one flesh.

32. This is a great mystery: but I speak concerning Christ and the church.

33. Nevertheless let every one of you in particular so love his wife even as himself; and the wife see that she reverence her husband.

30. Denn wir sind die Glieder seines Leibes, von seinem Fleisch und von seinem Gebein.

31. "Um deswillen wird ein Mensch verlassen Vater und Mutter und seinem Weibe anhängen, und werden die zwei ein Fleisch sein.

49. 5. 32. Das Geheimnis ist groß; ich sage aber von Christo und der Gemeinde.

49. 5. 33. Doch auch ihr, ja ein jeglicher habe lieb sein Weib als sich selbst; das Weib aber fürchte den Mann.

6 luku

Paavali esittää lasten ja vanhempain, palvelijain ja isäntäin velvollisuudet 1 – 9, kehoittaa kristittyjä pukeutumaan Jumalan sota – asuun, että kykenisivät pimeyden valtoja vastustamaan 10 – 17, käskee aina rukoilemaan ja esirukouksissa muistamaan kaikkia pyhiä ja häntäkin, vangittua apostolia 18 – 20, jonka tilasta Tykikus on tekevä selkoa 21, 22, ja lausuu lopputoivotuksensa 23, 24.

1 Lapset, olkaa vanhemmillenne kuuliaiset Herrassa, sillä se on

1. Children, obey your parents in the Lord: for this is right.

1. Ihr Kinder, seid gehorsam euren Eltern in dem HERRN,

oikein.

2 Kunnioita isääsi ja äitiäsi —
tämä on ensimmäinen käsky,
jota seuraa lupaus —

3 että menestyisit ja kauan eläisit
maan päällä.

4 Ja te isät, älkää kiihoittako
lapsianne vihaan, vaan
kasvattakaa heitä Herran kurissa
ja nuhteessa.

5 Palvelijat, olkaa kuuliaiset
maallisille isännillenne, pelossa
ja vavistuksessa, sydämenne
yksinkertaisuudessa, niinkuin
Kristukselle,

6 ei silmänpalvelijoina, ihmisille
mieliksi, vaan Kristuksen
palvelijoina, sydämestänne
tehden, mitä Jumala tahtoo,

7 hyvällä mielellä palvellen,
niinkuin palvelisitte Herraa ettekä
ihmisiä,

8 tietäen, että mitä hyvää kukin
tekee, sen hän saa takaisin

2. Honour thy father and mother;
(which is the first commandment
with promise;)

3. That it may be well with thee,
and thou mayest live long on the
earth.

4. And, ye fathers, provoke not
your children to wrath: but bring
them up in the nurture and
admonition of the Lord.

5. Servants, be obedient to them
that are your masters according
to the flesh, with fear and
trembling, in singleness of your
heart, as unto Christ;

6. Not with eyeservice, as
menpleasers; but as the servants
of Christ, doing the will of God
from the heart;

7. With good will doing service,
as to the Lord, and not to men:

8. Knowing that whatsoever
good thing any man doeth, the

denn das ist billig.

2. Ehre Vater und Mutter," das ist
das erste Gebot, das Verheißung
hat:"

3. auf daß dir's wohl gehe und du
lange lebest auf Erden.

4. Und ihr Väter, reizet eure
Kinder nicht zum Zorn, sondern
zieht sie auf in der Vermahnung
zum HERRN.

5. Ihr Knechte, seid gehorsam
euren leiblichen Herren mit
Furcht und Zittern, in Einfalt
eures Herzens, als Christo;

6. nicht mit Dienst allein vor
Augen, als den Menschen zu
gefallen, sondern als die
Knechte Christi, daß ihr solchen
Willen Gottes tut von Herzen, mit
gutem Willen.

7. Lasset euch dünken, daß ihr
dem HERRN dienet und nicht
den Menschen,

8. und wisset: Was ein jeglicher
Gutes tun wird, das wird er von

Herralta, olkoonpa orja tai vapaa.	same shall he receive of the Lord, whether he be bond or free.	dem HERRN empfangen, er sei ein Knecht oder ein Freier.
9 Ja te isännät, tehkää samoin heille, jättäkää pois uhkaileminen, sillä tiedättehän, että sekä heidän että teidän Herranne on taivaissa ja ettei hän katso henkilöön.	9. And, ye masters, do the same things unto them, forbearing threatening: knowing that your Master also is in heaven; neither is there respect of persons with him.	9. Und ihr Herren, tut auch dasselbe gegen sie und lasset das Drohen; wisset, daß auch euer HERR im Himmel ist und ist bei ihm kein Ansehen der Person.
10 Lopuksi, (veljeni,) vahvistukaa Herrassa ja hänen väkevyytensä voimassa.	10. Finally, my brethren, be strong in the Lord, and in the power of his might.	10. Zuletzt, meine Brüder, seid stark in dem HERRN und in der Macht seiner Stärke.
11 Pukekaa yllenne Jumalan koko sota-asu, voidaksenne kestää perkeleen kavalat juonet.	11. Put on the whole armour of God, that ye may be able to stand against the wiles of the devil.	11. Ziehet an den Harnisch Gottes, daß ihr bestehen könnet gegen die listigen Anläufe des Teufels.
12 Sillä meillä ei ole taistelu verta ja lihaa vastaan, vaan hallituksia vastaan, valtoja vastaan, tässä pimeydessä hallitsevia maailmanvaltiaita vastaan, pahuuden henkiolentoja vastaan taivaan avaruuksissa.	12. For we wrestle not against flesh and blood, but against principalities, against powers, against the rulers of the darkness of this world, against spiritual wickedness in high places.	12. Denn wir haben nicht mit Fleisch und Blut zu kämpfen, sondern mit Fürsten und Gewaltigen, nämlich mit den Herren der Welt, die in der Finsternis dieser Welt herrschen, mit den bösen Geistern unter dem Himmel.
13 Sentähden ottakaa päällenne Jumalan koko sota-asu, voidaksenne pahana päivänä	13. Wherefore take unto you the whole armour of God, that ye may be able to withstand in the	13. Um deswillen ergreift den Harnisch Gottes, auf daß ihr an dem bösen Tage Widerstand tun

tehdä vastarintaa ja kaikki suorittuanne pysyä pystyssä.

14 Seisokaa siis kupeet totuuteen vyötettyinä, ja olkoon pukunanne vanhurskauden haarniska,

15 ja kenkinä jaloissanne alttius rauhan evankeliumille.

16 Kaikessa ottakaa uskon kilpi, jolla voitte sammuttaa kaikki pahan palavat nuolet,

17 ja ottakaa vastaan pelastuksen kypäri ja Hengen miekka, joka on Jumalan sana.

18 Ja tehkää tämä kaikella rukouksella ja anomisella, rukoillen joka aika Hengessä ja sitä varten valvoen kaikessa kestäväisyydessä ja anomisessa kaikkien pyhien puolesta;

19 ja minunkin puolestani, että minulle, kun suuni avaan, annettaisiin oikeat sanat

evil day, and having done all, to stand.

14. Stand therefore, having your loins girt about with truth, and having on the breastplate of righteousness;

15. And your feet shod with the preparation of the gospel of peace;

16. Above all, taking the shield of faith, wherewith ye shall be able to quench all the fiery darts of the wicked.

17. And take the helmet of salvation, and the sword of the Spirit, which is the word of God:

18. Praying always with all prayer and supplication in the Spirit, and watching thereunto with all perseverance and supplication for all saints;

19. And for me, that utterance may be given unto me, that I may open my mouth boldly, to

und alles wohl ausrichten und das Feld behalten möget.

14. So stehet nun, umgürtet an euren Lenden mit Wahrheit und angezogen mit dem Panzer der Gerechtigkeit

15. und an den Beinen gestiefelt, als fertig, zu treiben das Evangelium des Friedens.

16. Vor allen Dingen aber ergreift den Schild des Glaubens, mit welchem ihr auslöschen könnt alle feurigen Pfeile des Bösewichtes;

17. und nehmet den Helm des Heils und das Schwert des Geistes, welches ist das Wort Gottes.

18. Und betet stets in allem Anliegen mit Bitten und Flehen im Geist, und wachet dazu mit allem Anhalten und Flehen für alle Heiligen

19. und für mich, auf daß mir gegeben werde das Wort mit freudigem Auftun meines

rohkeasti julistaakseni
evankeliumin salaisuutta,

20 jonka tähden minä olen
lähettiläänä kahleissa, että minä
siitä rohkeasti puhuisin, niinkuin
minun puhua tulee.

21 Mutta että tekin tietäisitte
tilani, kuinka minun on, niin on
Tykikus, rakas veljeni ja
uskollinen palvelija Herrassa,
antava teille siitä kaikesta tiedon.

22 Minä lähetän hänet teidän
tykönnö juuri sitä varten, että
saisitte tietää meidän tilamme ja
että hän lohduttaisi teidän
sydämiänne.

23 Rauha veljille ja rakkaus,
uskon kanssa, Isältä Jumalalta ja
Herralta Jeesukselta
Kristukselta!

24 Armo olkoon kaikkien kanssa,
jotka rakastavat meidän
Herraamme Jeesusta Kristusta
— katoamattomuudessa.

make known the mystery of the
gospel,

20. For which I am an
ambassador in bonds: that
therein I may speak boldly, as I
ought to speak.

21. But that ye also may know
my affairs, and how I do,
Tychicus, a beloved brother and
faithful minister in the Lord, shall
make known to you all things:

22. Whom I have sent unto you
for the same purpose, that ye
might know our affairs, and that
he might comfort your hearts.

23. Peace be to the brethren,
and love with faith, from God the
Father and the Lord Jesus
Christ.

24. Grace be with all them that
love our Lord Jesus Christ in
sincerity. Amen.

Mundes, daß ich möge
kundmachen das Geheimnis des
Evangeliums,

20. dessen Bote ich bin in der
Kette, auf daß ich darin freudig
handeln möge und reden, wie
sich's gebührt.

21. Auf daß aber ihr auch wisset,
wie es um mich steht und was
ich schaffe, wird's euch alles
kundtun Tychikus, mein lieber
Bruder und getreuer Diener in
dem HERRN,

22. welchen ich gesandt habe zu
euch um deswillen, daß ihr
erfahret, wie es um mich steht,
und daß er eure Herzen tröste.

23. Friede sei den Brüdern und
Liebe mit Glauben von Gott, dem
Vater, und dem HERRN Jesus
Christus!

24. Gnade sei mit euch allen, die
da liebhaben unsern HERRN
Jesus Christus unverrückt!
Amen.

PAAVALIN KIRJE FILIPPILÄISILLE

1 luku

Apostoli toivottaa filippiläisille armoa ja rauhaa 1, 2, kiittää Jumalaa heidän harrastuksestaan evankeliumin hyväksi, rukoilee, että heidän rakkautensa yhä enemmän kasvaisi tiedossa ja käsittämisessä 2 – 11, ilmoittaa vankeutensa tuottavan evankeliumille menestystä ja sanoo iloitsevansa siitä, että Kristusta julistetaan, vaikkapa apostolin vastustajainkin suulla 12 – 18; hän toivoo niin kuolemansa kuin elämänsäkin koituvan ylistykseksi Kristukselle 19 – 26 ja kehoittaa heitä yksimielisyyteen ja kestäväisyyteen 27 – 30.

1 Paavali ja Timoteus, Kristuksen Jeesuksen palvelijat, kaikille pyhille Kristuksessa Jeesuksessa, jotka ovat Filippissä, sekä myös seurakunnan kaitsijoille ja seurakuntapalvelijoille.

2 Armo teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta!

3 Minä kiitän Jumalaani, niin usein kuin teitä muistan,
4 aina kaikissa rukouksissani ilolla rukoillen teidän kaikkien

1. Paul and Timotheus, the servants of Jesus Christ, to all the saints in Christ Jesus which are at Philippi, with the bishops and deacons:

2. Grace be unto you, and peace, from God our Father, and from the Lord Jesus Christ.

3. I thank my God upon every remembrance of you,
4. Always in every prayer of mine for you all making request with

1. Paulus und Timotheus, Knechte Jesu Christi, allen Heiligen in Christo Jesu zu Philippi samt den Bischöfen und Dienern:

2. Gnade sei mit euch und Friede von Gott, unserm Vater, und dem HERRN Jesus Christus!

3. Ich danke meinem Gott, so oft ich euer gedenke
4. (welches ich allezeit tue in allem meinem Gebet für euch

puolesta,

5 kiitän siitä, että olette olleet osallisia evankeliumiin ensi päivästä alkaen tähän päivään saakka,

6 varmasti luottaen siihen, että hän, joka on alkanut teissä hyvän työn, on sen täyttävä Kristuksen Jeesuksen päivään saakka.

7 Ja oikein onkin, että minä näin ajattelen teitä kaikkia, koska te olette minun sydämessäni, te, jotka sekä ollessani kahleissa että evankeliumia puolustaessani ja vahvistaessani olette kaikki minun kanssani armosta osalliset.

8 Sillä Jumala on minun todistajani, kuinka minä teitä kaikkia ikävöitsen Kristuksen Jeesuksen sydämellisellä rakkaudella.

9 Ja sitä minä rukoilen, että teidän rakkautenne tulisi yhä runsaammaksi tiedossa ja

joy,

5. For your fellowship in the gospel from the first day until now;

6. Being confident of this very thing, that he which hath begun a good work in you will perform it until the day of Jesus Christ:

7. Even as it is meet for me to think this of you all, because I have you in my heart; inasmuch as both in my bonds, and in the defence and confirmation of the gospel, ye all are partakers of my grace.

8. For God is my record, how greatly I long after you all in the bowels of Jesus Christ.

9. And this I pray, that your love may abound yet more and more in knowledge and in all

alle, und tue das Gebet mit Freuden),

5. ber eure Gemeinschaft am Evangelium vom ersten Tage an bis her,

6. und bin desselben in guter Zuversicht, daß, der in euch angefangen hat das gute Werk, der wird's auch vollführen bis an den Tag Jesu Christi.

7. Wie es denn mir billig ist, daß ich dermaßen von euch halte, darum daß ich euch in meinem Herzen habe in diesem meinem Gefängnis, darin ich das Evangelium verantwortete und bekräftigte, als die ihr alle mit mir der Gnade teilhaftig seid.

8. Denn Gott ist mein Zeuge, wie mich nach euch allen verlangt von Herzensgrund in Jesu Christo.

9. Und darum bete ich, daß eure Liebe je mehr und mehr reich werde in allerlei Erkenntnis und

kaikessa käsittämisesä,
10 voidaksenne tutkia, mikä paras on, että te Kristuksen päivään saakka olisitte puhtaat ettekä kenellekään loukkaukseksi,

11 täynnä vanhurskauden hedelmää, jonka Jeesus Kristus saa aikaan, Jumalan kunniaksi ja ylistykseksi.

12 Mutta minä tahdon, että te, veljet, tietäisitte, että se, mitä minulle on tapahtunut, on koitunutkin evankeliumin menestykseksi,

13 niin että koko henkivartioston ja kaikkien muiden tietoon on tullut, että minä olen kahleissa Kristuksen tähden,

14 ja että useimmat veljistä, saaden Herrassa uskallusta minun kahleistani, yhä enemmän rohkenevat pelkäämättä puhua Jumalan sanaa.

15 Muutamat tosin julistavat Kristusta kateudestakin ja riidan

judgment;

10. That ye may approve things that are excellent; that ye may be sincere and without offence till the day of Christ;

11. Being filled with the fruits of righteousness, which are by Jesus Christ, unto the glory and praise of God.

12. But I would ye should understand, brethren, that the things which happened unto me have fallen out rather unto the furtherance of the gospel;

13. So that my bonds in Christ are manifest in all the palace, and in all other places;

14. And many of the brethren in the Lord, waxing confident by my bonds, are much more bold to speak the word without fear.

15. Some indeed preach Christ even of envy and strife; and

Erfahrung,

10. daß ihr prüfen möget, was das Beste sei, auf daß ihr seid lauter und unanständig auf den Tag Christi,

11. erfüllt mit Früchten der Gerechtigkeit, die durch Jesum Christum geschehen in euch zur Ehre und Liebe Gottes.

12. Ich lasse euch aber wissen, liebe Brüder, daß, wie es um mich steht, das ist nur mehr zur Förderung des Evangeliums geraten,

13. also daß meine Bande offenbar geworden sind in Christo in dem ganzen Riehthause und bei den andern allen,

14. und viele Brüder in dem HERRN aus meinen Banden Zuversicht gewonnen haben und desto kühner geworden sind, das Wort zu reden ohne Scheu.

15. Etliche zwar predigen Christum um des Neides und

halusta, mutta toiset hyvässä tarkoituksessa:

16 nämä tekevät sitä rakkaudesta, koska tietävät, että minut on pantu evankeliumia puolustamaan,

17 nuo toiset taas julistavat Kristusta itsekkyydestä, epäpuhtaalla mielellä, luullen tuottavansa minulle murhetta kahleissani.

18 Vaan mitäpä tuosta, kunhan Kristusta vain tavalla tai toisella julistetaan, joko näön vuoksi tai totuudessa! Ja siitä minä iloitsen, ja olen vastakin iloitseva.

19 Sillä minä tiedän, että tämä on päättävä minulle pelastukseksi teidän rukoustenne kautta ja Jeesuksen Kristuksen Hengen avulla,

20 minun hartaan odotukseni ja toivoni mukaan, etten ole missään häpeään joutuva, vaan että Kristus nytkin, niinkuin aina,

some also of good will:

16. The one preach Christ of contention, not sincerely, supposing to add affliction to my bonds:

17. But the other of love, knowing that I am set for the defence of the gospel.

18. What then? notwithstanding, every way, whether in pretence, or in truth, Christ is preached; and I therein do rejoice, yea, and will rejoice.

19. For I know that this shall turn to my salvation through your prayer, and the supply of the Spirit of Jesus Christ,

20. According to my earnest expectation and my hope, that in nothing I shall be ashamed, but that with all boldness, as always,

Haders willen, etliche aber aus guter Meinung.

16. Jene verkündigen Christum aus Zank und nicht lauter; denn sie meinen, sie wollen eine Trübsal zuwenden meinen Banden;

17. diese aber aus Liebe; denn sie wissen, daß ich zur Verantwortung des Evangeliums hier liege.

18. Was tut's aber? Daß nur Christus verkündigt werde allerleiweise, es geschehe zum Vorwand oder in Wahrheit, so freue ich mich doch darin und will mich auch freuen.

19. Denn ich weiß, daß mir dies gelingt zur Seligkeit durch euer Gebet und durch Handreichung des Geistes Jesu Christi,

20. wie ich sehnlich warte und hoffe, daß ich in keinerlei Stück zu Schanden werde, sondern daß mit aller Freudigkeit,

on tuleva ylistetyksi minun ruumiissani kaikella rohkeudella, joko elämän tai kuoleman kautta.

21 Sillä elämä on minulle Kristus, ja kuolema on voitto.

22 Mutta jos minun on eläminen täällä lihassa, niin siitä koituu hedelmää työlleni, ja silloin en tiedä, minkä valitsisin.

23 Ahtaalla minä olen näiden kahden välissä: halu minulla on täältä eritä ja olla Kristuksen kanssa, sillä se olisi monin verroin parempi;

24 mutta teidän tähtenne on lihassa viipymiseni tarpeellisempi.

25 Ja kun olen tästä varma, niin minä tiedän jääväni eloon ja viipyväni kaikkien teidän luonanne teidän edistymiseksenne ja iloksenne uskossa,

26 että teidän kerskaamisenne minusta olisi yhä runsaampi

so now also Christ shall be magnified in my body, whether it be by life, or by death.

21. For to me to live is Christ, and to die is gain.

22. But if I live in the flesh, this is the fruit of my labour: yet what I shall choose I wot not.

23. For I am in a strait betwixt two, having a desire to depart, and to be with Christ; which is far better:

24. Nevertheless to abide in the flesh is more needful for you.

25. And having this confidence, I know that I shall abide and continue with you all for your furtherance and joy of faith;

26. That your rejoicing may be more abundant in Jesus Christ

gleichwie sonst allezeit also auch jetzt, Christus hoch gepriesen werde an meinem Leibe, es sei durch Leben oder durch Tod.

21. Denn Christus ist mein Leben, und Sterben ist mein Gewinn.

22. Sintemal aber im Fleisch leben dient, mehr Frucht zu schaffen, so weiß ich nicht, welches ich erwählen soll.

23. Denn es liegt mir beides hart an: ich habe Lust, abzuschneiden und bei Christo zu sein, was auch viel besser wäre;

24. aber es ist nötiger, im Fleisch bleiben um euretwillen.

25. Und in guter Zuversicht weiß ich, daß ich bleiben und bei euch allen sein werde, euch zur Förderung und Freude des Glaubens,

26. auf daß ihr euch sehr rühmen möget in Christo Jesu an

Kristuksessa Jeesuksessa, kun minä taas tulen teidän tykönnne.

27 Käyttäytykää vain Kristuksen evankeliumin arvon mukaisesti, että minä, tulimpa sitten teidän tykönnne ja näin teidät tai olin tulematta, saan kuulla teistä, että te pysytte samassa hengessä ja yksimielisinä taistelette minun kanssani evankeliumin uskon puolesta,

28 vastustajia missään kohden säikähtämättä; ja se on heille kadotuksen, mutta teille pelastuksen merkki, merkki Jumalalta.

29 Sillä teidän on suotu Kristuksen tähden, ei ainoastaan uskoa häneen, vaan myös kärsiä hänen tähtensä,

30 teidän, joilla on sama taistelu, mitä näitte ja nyt kuulette minun taistelevan.

for me by my coming to you again.

27. Only let your conversation be as it becometh the gospel of Christ: that whether I come and see you, or else be absent, I may hear of your affairs, that ye stand fast in one spirit, with one mind striving together for the faith of the gospel;

28. And in nothing terrified by your adversaries: which is to them an evident token of perdition, but to you of salvation, and that of God.

29. For unto you it is given in the behalf of Christ, not only to believe on him, but also to suffer for his sake;

30. Having the same conflict which ye saw in me, and now hear to be in me.

mir, wenn ich wieder zu euch komme.

27. Wandelt nur würdig dem Evangelium Christi, auf daß, ob ich komme und sehe euch oder abwesend von euch höre, ihr steht in einem Geist und einer Seele und samt uns kämpfet für den Glauben des Evangeliums

28. und euch in keinem Weg erschrecken lasset von den Widersachern, welches ist ein Anzeichen, ihnen der Verdammnis, euch aber der Seligkeit, und das von Gott.

29. Denn euch ist gegeben, um Christi willen zu tun, daß ihr nicht allein an ihn glaubet sondern auch um seinetwillen leidet;

30. und habet denselben Kampf, welchen ihr an mir gesehen habt und nun von mir höret.

2 luku

Paavali kehoittaa filippiläisiä olemaan yksimielisiä ja Kristuksen esikuvan mukaan nöyriä 1 – 11 sekä pelolla ahkeroimaan, että pelastuisivat 12 – 18, toivoo pian voivansa lähettää heidän tykönsä Timoteuksen ja itsekin tulla Filippiin 19 – 24, jonne nyt palauttaa kovasta taudista parantuneen Epafrodituksen 25 – 30.

1 Jos siis on jotakin kehoitusta Kristuksessa, jos jotakin rakkauden lohdutusta, jos jotakin Hengen yhteyttä, jos jotakin sydämellisyyttä ja laupeutta, 2 niin tehkää minun iloni täydelliseksi siten, että olette samaa mieltä, että teillä on sama rakkaus, että olette sopuisat ja yksimieliset

3 ettekä tee mitään itsekkyydestä tai turhan kunnian pyynnöstä, vaan että nöyryydessä pidätte toista parempana kuin itseänne 4 ja että katsotte kukin, ette vain omaanne, vaan toistenkin parasta.

5 Olkoon teillä se mieli, joka

1. If there be therefore any consolation in Christ, if any comfort of love, if any fellowship of the Spirit, if any bowels and mercies, 2. Fulfil ye my joy, that ye be likeminded, having the same love, being of one accord, of one mind.

3. Let nothing be done through strife or vainglory; but in lowliness of mind let each esteem other better than themselves.

4. Look not every man on his own things, but every man also on the things of others.

5. Let this mind be in you, which

1. Ist nun bei euch Ermahnung in Christo, ist Trost der Liebe, ist Gemeinschaft des Geistes, ist herzliche Liebe und Barmherzigkeit, 2. so erfüllet meine Freude, daß ihr eines Sinnes seid, gleiche Liebe habt, einmütig und einhellig seid.

3. Nichts tut durch Zank oder eitle Ehre; sondern durch Demut achte einer den andern höher denn sich selbst,

4. und ein jeglicher sehe nicht auf das Seine, sondern auch auf das, was des andern ist.

5. Ein jeglicher sei gesinnt, wie

myös Kristuksella Jeesuksella oli,

6 joka ei, vaikka hänellä olikin Jumalan muoto, katsonut saaliiksensa olla Jumalan kaltainen,

7 vaan tyhjensi itsensä ja otti orjan muodon, tuli ihmisten kaltaiseksi, ja hänet havaittiin olennaltaan sellaiseksi kuin ihminen;

8 hän nöyryytti itsensä ja oli kuuliainen kuolemaan asti, hamaan ristin kuolemaan asti.

9 Sentähden onkin Jumala hänet korkealle korottanut ja antanut hänelle nimen, kaikkia muita nimiä korkeamman,

10 niin että kaikkien polvien pitää Jeesuksen nimeen notkistuman, sekä niitten, jotka taivaissa ovat, että niitten, jotka maan päällä ovat, ja niitten, jotka maan alla ovat,

11 ja jokaisen kielen pitää tunnustaman Isän Jumalan

was also in Christ Jesus:

6. Who, being in the form of God, thought it not robbery to be equal with God:

7. But made himself of no reputation, and took upon him the form of a servant, and was made in the likeness of men:

8. And being found in fashion as a man, he humbled himself, and became obedient unto death, even the death of the cross.

9. Wherefore God also hath highly exalted him, and given him a name which is above every name:

10. That at the name of Jesus every knee should bow, of things in heaven, and things in earth, and things under the earth;

11. And that every tongue should confess that Jesus Christ is Lord,

Jesus Christus auch war:

6. welcher, ob er wohl in göttlicher Gestalt war, hielt er's nicht für einen Raub, Gott gleich sein,

7. sondern entäußerte sich selbst und nahm Knechtsgestalt an, ward gleich wie ein anderer Mensch und an Gebärden als ein Mensch erfunden;

8. er erniedrigte sich selbst und ward gehorsam bis zum Tode, ja zum Tode am Kreuz.

9. Darum hat ihn auch Gott erhöht und hat ihm einen Namen gegeben, der über alle Namen ist,

10. daß in dem Namen Jesu sich beugen aller derer Kniee, die im Himmel und auf Erden und unter der Erde sind,

11. und alle Zungen bekennen sollen, daß Jesus Christus der

kunniaksi, että Jeesus Kristus on Herra.

12 Siis, rakkaani, samoin kuin aina olette olleet kuuliaisit, niin ahkeroikaa, ei ainoastaan niinkuin silloin, kun minä olin teidän tykönänne, vaan paljoa enemmän nyt, kun olen poissa, pelolla ja vavistuksella, että pelastuisitte;

13 sillä Jumala on se, joka teissä vaikuttaa sekä tahtomisen että tekemisen, että hänen hyvä tahtonsa tapahtuisi.

14 Tehkää kaikki nurisematta ja epäröimättä,

15 että olisitte moitteettomat ja puhtaat, olisitte tahrattomat Jumalan lapset kieron ja nurjan sukukunnan keskellä, joiden joukossa te loistatte niinkuin tähdet maailmassa,

16 tarjolla pitäessänne elämän sanaa, ollen minulle kerskaukseksi Kristuksen päivänä siitä, etten ole turhaan juossut enkä turhaan vaivaa

to the glory of God the Father.

12. Wherefore, my beloved, as ye have always obeyed, not as in my presence only, but now much more in my absence, work out your own salvation with fear and trembling.

13. For it is God which worketh in you both to will and to do of his good pleasure.

14. Do all things without murmurings and disputings:

15. That ye may be blameless and harmless, the sons of God, without rebuke, in the midst of a crooked and perverse nation, among whom ye shine as lights in the world;

16. Holding forth the word of life; that I may rejoice in the day of Christ, that I have not run in vain, neither laboured in vain.

HERR sei, zur Ehre Gottes, des Vaters.

12. Also, meine Liebsten, wie ihr allezeit seid gehorsam gewesen, nicht allein in meiner Gegenwart sondern auch nun viel mehr in meiner Abwesenheit, schaffet, daß ihr selig werdet, mit Furcht und Zittern.

13. Denn Gott ist's, der in euch wirkt beides, das Wollen und das Vollbringen, nach seinem Wohlgefallen.

14. Tut alles ohne Murren und ohne Zweifel,

15. auf daß ihr seid ohne Tadel und lauter und Gottes Kinder, unsträflich mitten unter dem unschlachtigen und verkehrten Geschlecht, unter welchem ihr scheinete als Lichter in der Welt,

16. damit daß ihr haltet an dem Wort des Lebens, mir zu einem Ruhm an dem Tage Christi, als der ich nicht vergeblich gelaufen noch vergeblich gearbeitet habe.

nähnyt.

17 Vaan jos minut uhrataankin tehdessäni teidän uskonne uhri- ja palvelustoimitusta, niin minä kuitenkin iloitsen, ja iloitsen kaikkien teidän kanssanne;
18 samoin iloitkaa tekin, ja iloitkaa minun kanssani!

19 Toivon Herrassa Jeesuksessa pian voivani lähettää Timoteuksen teidän tykönnne, että minäkin tulisin rohkaistuksi, saatuani tietää, kuinka teidän on.

20 Sillä minulla ei ole ketään samanmielistä, joka vilpittömästi huolehtisi teidän tilastanne;

21 sillä kaikki he etsivät omaansa eivätkä sitä, mikä Kristuksen Jeesuksen on.

22 Mutta hänen koetellun mielensä te tunnette, että hän, niinkuin poika isäänsä, on minua palvellut evankeliumin työssä.

23 Hänet minä siis toivon voivani lähettää heti, kun olen saanut

17. Yea, and if I be offered upon the sacrifice and service of your faith, I joy, and rejoice with you all.

18. For the same cause also do ye joy, and rejoice with me.

19. But I trust in the Lord Jesus to send Timotheus shortly unto you, that I also may be of good comfort, when I know your state.

20. For I have no man likeminded, who will naturally care for your state.

21. For all seek their own, not the things which are Jesus Christ's.

22. But ye know the proof of him, that, as a son with the father, he hath served with me in the gospel.

23. Him therefore I hope to send presently, so soon as I shall see

17. Und ob ich geopfert werde über dem Opfer und Gottesdienst eures Glaubens, so freue ich mich und freue mich mit euch allen.

18. Dessen sollt ihr euch auch freuen und sollt euch mit mir freuen.

19. Ich hoffe aber in dem HERRN Jesus, daß ich Timotheus bald werde zu euch senden, daß ich auch erquickt werde, wenn ich erfahre, wie es um euch steht.

20. Denn ich habe keinen, der so gar meines Sinnes sei, der so herzlich für euch sorgt.

21. Denn sie suchen alle das ihre, nicht, das Christi Jesu ist.

22. Ihr aber wisset, daß er rechtschaffen ist; denn wie ein Kind dem Vater hat er mir gedient am Evangelium.

23. Ihn, hoffe ich, werde ich senden von Stund an, wenn ich

nähdä, miten minun käy.

how it will go with me.

erfahren habe, wie es um mich steht.

24 Ja minä luotan Herrassa siihen, että itsekin pian olen tuleva.

24. But I trust in the Lord that I also myself shall come shortly.

24. Ich vertraue aber in dem HERRN, daß auch ich selbst bald kommen werde.

25 Katson kuitenkin välttämättömäksi palauttaa luoksenne veljeni, työkumppanini ja taistelutoverini Epafrodituksen, teidän lähettinne ja auttajan minun tarpeissani.

25. Yet I supposed it necessary to send to you Epaphroditus, my brother, and companion in labour, and fellowsoldier, but your messenger, and he that ministered to my wants.

25. Ich habe es aber für nötig angesehen, den Bruder Epaphroditus zu euch zu senden, der mein Gehilfe und Mitstreiter und euer Gesandter und meiner Notdurft Diener ist;

26 Sillä hän ikävöi teitä kaikkia ja on kovin levoton siitä, että olitte kuulleet hänen sairastavan.

26. For he longed after you all, and was full of heaviness, because that ye had heard that he had been sick.

26. sintemal er nach euch allen Verlangen hatte und war hoch bekümmert, darum daß ihr gehört hattet, daß er krank war gewesen.

27 Ja hän olikin sairaana, kuoleman kielissä; mutta Jumala armahti häntä, eikä ainoastaan häntä, vaan myös minua, etten saisi murhetta murheen päälle.

27. For indeed he was sick nigh unto death: but God had mercy on him; and not on him only, but on me also, lest I should have sorrow upon sorrow.

27. Und er war todkrank, aber Gott hat sich über ihn erbarmt; nicht allein aber über ihn, sondern auch über mich, auf daß ich nicht eine Traurigkeit über die andern hätte.

28 Lähetän hänet sentähden kiiruimmiten, että te hänet nähdessänne taas iloitsisitte ja minäkin olisin murheettomampi.

28. I sent him therefore the more carefully, that, when ye see him again, ye may rejoice, and that I may be the less sorrowful.

28. Ich habe ihn aber desto eilender gesandt, auf daß ihr ihn seht und wieder fröhlich werdet und ich auch der Traurigkeit weniger habe.

29 Ottakaa siis hänet vastaan Herrassa kaikella ilolla, ja pitäkää semmoisia kunniassa; 30 sillä Kristuksen työn tähden hän joutui aivan kuoleman partaalle, kun pani henkensä alttiiksi tehdäkseen minulle sen palveluksen, mitä te ette voineet tehdä.

29. Receive him therefore in the Lord with all gladness; and hold such in reputation:

30. Because for the work of Christ he was nigh unto death, not regarding his life, to supply your lack of service toward me.

29. So nehmet ihn nun auf in dem HERRN mit allen Freuden und habt solche Leute in Ehren. 30. Denn um des Werkes Christi willen ist er dem Tode so nahe gekommen, da er sein Leben gering bedachte, auf daß er mir diene an eurer Statt.

3 luku

Paavali kehoittaa filippiläisiä iloitsemaan Herrassa 1, esittää ulkonaisten etuoikeuksien mitättömyyden Jeesuksen Kristuksen tuntemisen rinnalla ja sanoo luopuneensa kaikesta, että voitaisi omakseen Kristuksen ja saisi sen vanhurskauden, joka Jumalasta tulee 2 – 11 Hän rientää edessäpäin olevaa voittopalkintoa kohti ja kehoittaa filippiläisiäkin niin tekemään 12 – 16, koskapa useat vaeltavat Kristuksen ristin vihollisina ja hukkuvat, jota vastoin ne, jotka oikein vaeltavat, ovat taivaan kansalaisia ja odottavat ruumiinsakin kirkastumista 17 – 21.

1 Sitten vielä, veljeni, iloitkaa Herrassa! Samoista asioista teille kirjoittaminen ei minua kyllästytä, ja teille se on turvaksi.

1. Finally, my brethren, rejoice in the Lord. To write the same things to you, to me indeed is not grievous, but for you it is safe.

1. Weiter, liebe Brüder, freuet euch in dem HERRN! Daß ich euch immer einerlei schreibe, verdrießt mich nicht und macht euch desto gewisser.

2 Kavahtakaa noita koiria, kavahtakaa noita pahoja

2. Beware of dogs, beware of evil workers, beware of the

2. Sehet auf die Hunde, sehet auf die bösen Arbeiter, sehet auf

työntekijöitä, kavahtakaa noita pilalleleikattuja.

3 Sillä oikeita ympärileikattuja olemme me, jotka Jumalan Hengessä palvelemme Jumalaa ja kerskaamme Kristuksessa Jeesuksessa, emmekä luota lihaan,

4 vaikka minulla on, mihin luottaa lihassakin. Jos kuka muu luulee voivansa luottaa lihaan, niin voin vielä enemmän minä,

5 joka olen ympärileikattu kahdeksanpäiväisenä ja olen Israelin kansaa, Benjaminin sukukuntaa, hebrealainen hebrealaisista syntynyt, ollut lakiin nähden fariseus,

6 intoon nähden seurakunnan vainooja, lain vanhurskauteen nähden nuhteeton.

7 Mutta mikä minulle oli voitto, sen minä olen Kristuksen tähden lukenut tappioksi.

concision.

3. For we are the circumcision, which worship God in the spirit, and rejoice in Christ Jesus, and have no confidence in the flesh.

4. Though I might also have confidence in the flesh. If any other man thinketh that he hath whereof he might trust in the flesh, I more:

5. Circumcised the eighth day, of the stock of Israel, of the tribe of Benjamin, an Hebrew of the Hebrews; as touching the law, a Pharisee;

6. Concerning zeal, persecuting the church; touching the righteousness which is in the law, blameless.

7. But what things were gain to me, those I counted loss for Christ.

die Zerschneidung!

3. Denn wir sind die Beschneidung, die wir Gott im Geiste dienen und rühmen uns von Christo Jesu und verlassen uns nicht auf Fleisch,

4. wiewohl ich auch habe, daß ich mich Fleisches rühmen könnte. So ein anderer sich dünken läßt, er könnte sich Fleisches rühmen, ich könnte es viel mehr:

5. der ich am achten Tag beschnitten bin, einer aus dem Volk von Israel, des Geschlechts Benjamin, ein Hebräer von Hebräern und nach dem Gesetz ein Pharisäer,

6. nach dem Eifer ein Verfolger der Gemeinde, nach der Gerechtigkeit im Gesetz gewesen unsträflich.

7. Aber was mir Gewinn war, das habe ich um Christi willen für Schaden geachtet.

8 Niinpä minä todella luen kaikki tappioksi tuon ylen kalliin, Kristuksen Jeesuksen, minun Herrani, tuntemisen rinnalla, sillä hänen tähtensä minä olen menettänyt kaikki ja pidän sen roskana — että voittaisin omakseni Kristuksen

9 ja minun havaittasiin olevan hänessä ja omistavan, ei omaa vanhurskautta, sitä, joka laista tulee, vaan sen, joka tulee Kristuksen uskon kautta, sen vanhurskauden, joka tulee Jumalasta uskon perusteella;

10 tunteakseni hänet ja hänen ylösnousemisensa voiman ja hänen kärsimyksiensä osallisuuden, tullessani hänen kaltaisekseen samankaltaisen kuoleman kautta,

11 jos minä ehkä pääsen ylösnousemiseen kuolleista.

12 Ei niin, että jo olisin sen saavuttanut tai että jo olisin tullut täydelliseksi, vaan minä riennän

8. Yea doubtless, and I count all things but loss for the excellency of the knowledge of Christ Jesus my Lord: for whom I have suffered the loss of all things, and do count them but dung, that I may win Christ,

9. And be found in him, not having mine own righteousness, which is of the law, but that which is through the faith of Christ, the righteousness which is of God by faith:

10. That I may know him, and the power of his resurrection, and the fellowship of his sufferings, being made conformable unto his death;

11. If by any means I might attain unto the resurrection of the dead.

12. Not as though I had already attained, either were already perfect: but I follow after, if that I

8. Ja, ich achte es noch alles für Schaden gegen die überschwengliche Erkenntnis Christi Jesu, meines HERRN, um welches willen ich alles habe für Schaden gerechnet, und achte es für Kot, auf daß ich Christum gewinne

9. und in ihm erfunden werde, daß ich nicht habe meine Gerechtigkeit, die aus dem Gesetz, sondern die durch den Glauben an Christum kommt, nämlich die Gerechtigkeit, die von Gott dem Glauben zugerechnet wird,

10. zu erkennen ihn und die Kraft seiner Auferstehung und die Gemeinschaft seiner Leiden, daß ich seinem Tode ähnlich werde,

11. damit ich gelange zur Auferstehung der Toten.

12. Nicht, daß ich's schon ergriffen habe oder schon vollkommen sei; ich jage ihm

sitä kohti, että minä sen omakseni voittaisin, koska Kristus Jeesus on voittanut minut.

13 Veljet, minä en vielä katso sitä voittaneeni; mutta yhden minä teen: unhottaen sen, mikä on takana, ja kurottautuen sitä kohti, mikä on edessäpäin,

14 minä riennän kohti päämäärää, voittopalkintoa, johon Jumala on minut taivaallisella kutsumisella kutsunut Kristuksessa Jeesuksessa.

15 Olkoon siis meillä, niin monta kuin meitä on täydellistä, tämä mieli; ja jos teillä jossakin kohden on toinen mieli, niin Jumala on siinäkin teille ilmoittava, kuinka asia on.

16 Kunhan vain, mihin saakka olemme ehtineetkin, vaellamme samaa tietä!

17 Olkaa minun seuraajiani,

may apprehend that for which also I am apprehended of Christ Jesus.

13. Brethren, I count not myself to have apprehended: but this one thing I do, forgetting those things which are behind, and reaching forth unto those things which are before,

14. I press toward the mark for the prize of the high calling of God in Christ Jesus.

15. Let us therefore, as many as be perfect, be thus minded: and if in any thing ye be otherwise minded, God shall reveal even this unto you.

16. Nevertheless, whereto we have already attained, let us walk by the same rule, let us mind the same thing.

17. Brethren, be followers

aber nach, ob ich's auch ergreifen möchte, nachdem ich von Christo Jesu ergriffen bin.

13. Meine Brüder, ich schätze mich selbst noch nicht, daß ich's ergriffen habe. Eines aber sage ich: Ich vergesse, was dahinten ist, und strecke mich zu dem, was da vorne ist,

14. und jage nach dem vorgesteckten Ziel, nach dem Kleinod, welches vorhält die himmlische Berufung Gottes in Christo Jesu.

15. Wie viele nun unser vollkommen sind, die lasset uns also gesinnt sein. Und solltet ihr sonst etwas halten, das lasset euch Gott offenbaren;

16. doch soferne, daß wir nach derselben Regel, darin wir gekommen sind, wandeln und gleich gesinnt seien.

17. Folget mir, liebe Brüder, und

veljet, ja katselkaa niitä, jotka näin vaeltavat, niinkuin me olemme teille esikuvana.

18 Sillä monet, joista usein olen sen teille sanonut ja nyt aivan itkien sanon, vaeltavat Kristuksen ristin vihollisina;

19 heidän loppunsa on kadotus, vatsa on heidän jumalansa, heidän kunnianaan on heidän häpeänsä, ja maallisiin on heidän mielensä.

20 Mutta meillä on yhdyskuntamme taivaissa, ja sieltä me myös odotamme Herraa Jeesusta Kristusta Vapahtajaksi,

21 joka on muuttava meidän alennustilamme ruumiin kirkkautensa ruumiin kaltaiseksi sillä voimallaan, jolla hän myös voi tehdä kaikki itsellensä alamaiseksi.

together of me, and mark them which walk so as ye have us for an ensample.

18. For many walk, of whom I have told you often, and now tell you even weeping, that they are the enemies of the cross of Christ:

19. Whose end is destruction, whose God is their belly, and whose glory is in their shame, who mind earthly things.)

20. For our conversation is in heaven; from whence also we look for the Saviour, the Lord Jesus Christ:

21. Who shall change our vile body, that it may be fashioned like unto his glorious body, according to the working whereby he is able even to subdue all things unto himself.

sehet auf die, die also wandeln, wie ihr uns habt zum Vorbilde.

18. Denn viele wandeln, von welchen ich euch oft gesagt habe, nun aber sage ich auch mit Weinen, daß sie sind die Feinde des Kreuzes Christi, 19. welcher Ende ist die Verdammnis, welchen der Bauch ihr Gott ist, und deren Ehre zu Schanden wird, die irdisch gesinnt sind.

20. Unser Wandel aber ist im Himmel, von dannen wir auch warten des Heilands Jesu Christi, des HERRN,

21. welcher unsern nichtigen Leib verklären wird, daß er ähnlich werde seinem verklärten Leibe nach der Wirkung, mit der er kann auch alle Dinge sich untertänig machen.

4 luku

Apostoli kehoittaa vielä kestäväisyyteen ja yksimielisyyteen 1 – 3, iloon Herrassa 4 – 7 ja kaikkinaisten hyveiden harrastamiseen 8, 9 ja lausuu ilonsa filippiläisten avunannosta 10 – 20 Tervehdykset ja lopputoivotus 21 – 23.

1 Sentähden, rakkaat ja ikävöidyt veljeni, te minun iloni ja kruununi, seisokaa näin Herrassa lujina, rakkaat!

2 Euodiaa minä kehoitan ja Syntykeä minä kehoitan olemaan yksimielisiä Herrassa.

3 Myös sinua, sinä minun oikea Synsygukseni, minä pyydän: ole näille vaimoille avullinen, sillä he ovat taistelleet minun kanssani evankeliumin hyväksi, yhdessä sekä Klemensin että muiden työtoverieni kanssa, joiden nimet ovat elämän kirjassa.

4 Iloitkaa aina Herrassa! Vieläkin minä sanon: iloitkaa!

5 Tulkoon teidän lempeytenne

1. Therefore, my brethren dearly beloved and longed for, my joy and crown, so stand fast in the Lord, my dearly beloved.

2. I beseech Euodias, and beseech Syntyche, that they be of the same mind in the Lord.

3. And I intreat thee also, true yokefellow, help those women which laboured with me in the gospel, with Clement also, and with other my fellowlabourers, whose names are in the book of life.

4. Rejoice in the Lord alway: and again I say, Rejoice.

5. Let your moderation be known

1. Also, meine lieben und ersehnten Brüder, meine Freude und meine Krone, besteht also in dem HERRN, ihr Lieben.

2. Die Evodia ermahne ich, und die Syntyche ermahne ich, daß sie eines Sinnes seien in dem HERRN.

3. Ja ich bitte auch dich, mein treuer Geselle, stehe ihnen bei, die samt mir für das Evangelium gekämpft haben, mit Klemens und meinen andern Gehilfen, welcher Namen sind in dem Buch des Lebens.

4. Freuet euch in dem HERRN allewege! Und abermals sage ich: Freuet euch!

5. Eure Lindigkeit lasset kund

kaikkien ihmisten tietoon. Herra on lähellä.

6 Älkää mistään murehtiko, vaan kaikessa saattakaa pyyntönne rukouksella ja anomisella kiitoksen kanssa Jumalalle tietäväksi,

7 ja Jumalan rauha, joka on kaikkea ymmärrystä ylempi, on varjeleva teidän sydämenne ja ajatuksenne Kristuksessa Jeesuksessa.

8 Ja vielä, veljet, kaikki, mikä on totta, mikä kunnioitettavaa, mikä oikeaa, mikä puhdasta, mikä rakastettavaa, mikä hyvältä kuuluvaa, jos on jokin avu ja jos on jotakin kiitettävää, sitä ajatelkaa;

9 mitä myös olette oppineet ja saaneet ja minulta kuulleet ja minussa nähneet, sitä tehkää, niin rauhan Jumala on oleva teidän kanssanne.

10 Minä ihastuin suuresti

unto all men. The Lord is at hand.

6. Be careful for nothing; but in every thing by prayer and supplication with thanksgiving let your requests be made known unto God.

7. And the peace of God, which passeth all understanding, shall keep your hearts and minds through Christ Jesus.

8. Finally, brethren, whatsoever things are true, whatsoever things are honest, whatsoever things are just, whatsoever things are pure, whatsoever things are lovely, whatsoever things are of good report; if there be any virtue, and if there be any praise, think on these things.

9. Those things, which ye have both learned, and received, and heard, and seen in me, do: and the God of peace shall be with you.

10. But I rejoiced in the Lord

sein allen Menschen! der HERR ist nahe!

6. Sorget nichts! sondern in allen Dingen lasset eure Bitten im Gebet und Flehen mit Danksagung vor Gott kund werden.

7. Und der Friede Gottes, welcher höher ist denn alle Vernunft, bewahre eure Herzen und Sinne in Christo Jesu!

8. Weiter, liebe Brüder, was wahrhaftig ist, was ehrbar, was gerecht, was keusch, was lieblich, was wohl lautet, ist etwa eine Tugend, ist etwa ein Lob, dem denket nach!

9. Welches ihr auch gelernt und empfangen und gehört und gesehen habt an mir, das tut; so wird der Gott des Friedens mit euch sein.

10. Ich bin aber höchlich erfreut

Herrassa, että te jo vihdoinkin olitte elpyneet pitämään minusta huolta, johon teillä ennenkin oli ollut halua, vaikka ei tilaisuutta.

11 Ei niin, että minä puutteen vuoksi tätä sanon; sillä minä olen oppinut oloihini tyytymään.

12 Osaan elää niukkuudessa, osaan myös elää runsaudessa; kaikkeen ja kaikenlaisiin oloihin minä olen tottunut; sekä olemaan ravittuna että näkemään nälkää, elämään sekä runsaudessa että puutteessa.

13 Kaikki minä voin hänessä, (Kristuksessa,) joka minua vahvistaa.

14 Kuitenkin teitte hyvin, kun otitte osaa minun ahdinkooni.

15 Tiedättehän tekin, filippiläiset, että evankeliumin alkuaikoina, kun lähdin Makedoniasta, ei mikään muu seurakunta kuin te yksin käynyt minun kanssani

greatly, that now at the last your care of me hath flourished again; wherein ye were also careful, but ye lacked opportunity.

11. Not that I speak in respect of want: for I have learned, in whatsoever state I am, therewith to be content.

12. I know both how to be abased, and I know how to abound: every where and in all things I am instructed both to be full and to be hungry, both to abound and to suffer need.

13. I can do all things through Christ which strengtheneth me.

14. Notwithstanding ye have well done, that ye did communicate with my affliction.

15. Now ye Philippians know also, that in the beginning of the gospel, when I departed from Macedonia, no church communicated with me as

in dem HERRN, daß ihr wieder wacker geworden seid, für mich zu sorgen; wiewohl ihr allewege gesorgt habt, aber die Zeit hat's nicht wollen leiden.

11. Nicht sage ich das des Mangels halben; denn ich habe gelernt, worin ich bin, mir genügen zu lassen.

12. Ich kann niedrig sein und kann hoch sein; ich bin in allen Dingen und bei allen geschickt, beides, satt sein und hungern, beides, übrighaben und Mangel leiden.

13. Ich vermag alles durch den, der mich mächtig macht, Christus.

14. Doch ihr habt wohl getan, daß ihr euch meiner Trübsal angenommen habt.

15. Ihr aber von Philippi wisset, daß von Anfang des Evangeliums, da ich auszog aus Mazedonien, keine Gemeinde mit mir geteilt hat nach der

tiliyhteyteen annetusta ja vastaanotetusta.

16 Sillä Tessalonikaankin te minulle kerran, jopa kahdesti, lähetitte, mitä tarvitsin.

17 Ei niin, että haluaisin lahjaa, vaan minä haluan teidän hyväksenne karttuvaa hedelmää.

18 Olen nyt saanut kaikkea, jopa ylenpalttisesti; minulla on yllinkyllin, saatuani Epafroditukselta teidän lähetyksenne, joka on "suloinen tuoksu", otollinen, Jumalalle mieluinen uhri.

19 Mutta minun Jumalani on rikkautensa mukaisesti täyttävä kaikki teidän tarpeenne kirkkaudessa, Kristuksessa Jeesuksessa.

20 Mutta meidän Jumalallemme ja Isällemme kunnia aina ja iankaikkisesti! Amen.

21 Tervehdys jokaiselle pyhälle Kristuksessa Jeesuksessa. Tervehdyksen lähettävät teille

concerning giving and receiving, but ye only.

16. For even in Thessalonica ye sent once and again unto my necessity.

17. Not because I desire a gift: but I desire fruit that may abound to your account.

18. But I have all, and abound: I am full, having received of Epaphroditus the things which were sent from you, an odour of a sweet smell, a sacrifice acceptable, wellpleasing to God.

19. But my God shall supply all your need according to his riches in glory by Christ Jesus.

20. Now unto God and our Father be glory for ever and ever. Amen.

21. Salute every saint in Christ Jesus. The brethren which are with me greet you.

Rechnung der Ausgabe und Einnahme als ihr allein.

16. Denn auch gen Thessalonich sandtet ihr zu meiner Notdurft einmal und darnach noch einmal.

17. Nicht, daß ich das Geschenk suche; sondern ich suche die Frucht, daß sie reichlich in eurer Rechnung sei.

18. Denn ich habe alles und habe überflüssig. Ich habe die Fülle, da ich empfang durch Epaphroditus, was von euch kam: ein süßer Geruch, ein angenehmes Opfer, Gott gefällig.

19. Mein Gott aber fülle aus alle eure Notdurft nach seinem Reichtum in der Herrlichkeit in Christo Jesu.

20. Gott aber, unserm Vater, sei Ehre von Ewigkeit zu Ewigkeit! Amen.

21. Grüßet alle Heiligen in Christo Jesu. Es grüßen euch die Brüder, die bei mir sind.

minun kanssani olevat veljet.

22 Tervehdyksen lähettävät teille kaikki pyhät, mutta varsinkin ne, jotka ovat keisarin huoneväkeä.

23 Herran Jeesuksen Kristuksen armo olkoon teidän henkenne kanssa. (Aamen.)

22. All the saints salute you, chiefly they that are of Caesar's household.

23. The grace of our Lord Jesus Christ be with you all. Amen

22. Es grüßen euch alle Heiligen, sonderlich aber die von des Kaisers Hause.

23. Die Gnade unsers HERRN Jesu Christi sei mit euch allen! Amen.

PAAVALIN KIRJE KOLOSSALAISILLE

1 luku

Apostoli toivottaa kolossalaisille armoa ja rauhaa 1,2,kiittää, kuultuaan heidän uskostaan ja rakkaudesta, Jumalaa siitä toivosta, joka heille on talletettu taivaissa 3 – 8, rukoilee, että he edelleenkin kasvaisivat Jumalan tahdon sekä tuntemisessa että täyttämisessä 9 – 13, osoittaa Kristuksen Jumalan kuvaksi, maailman luomisen ja lunastamisen välittäjäksi ja seurakunnan pääksi 14 – 20 Hänen sovitustyöstään kolossalaisetkin ovat päässeet osallisiksi evankeliumin kautta 21 – 23, jonka julistajaksi hän, Paavali, on tullut 24 – 29.

1 Paavali, Jumalan tahdosta Kristuksen Jeesuksen apostoli, ja veli Timoteus

2 Kolossassa asuville pyhille ja uskoville veljille Kristuksessa. Armo teille ja rauha Jumalalta,

1. Paul, an apostle of Jesus Christ by the will of God, and Timotheus our brother,

2. To the saints and faithful brethren in Christ which are at Colosse: Grace be unto you, and

1. Paulus, ein Apostel Jesu Christi durch den Willen Gottes, und Bruder Timotheus

2. den Heiligen zu Kolossä und den gläubigen Brüdern in Christo: Gnade sei mit euch und

meidän Isältämme (, ja Herralta
Jeesukselta Kristukselta)!

peace, from God our Father and
the Lord Jesus Christ.

Friede von Gott, unserm Vater,
und dem HERRN Jesus
Christus!

3 Me kiitämme Jumalaa,
Herramme Jeesuksen Kristuksen
Isää, aina kun rukoilemme teidän
edestänne,

3. We give thanks to God and
the Father of our Lord Jesus
Christ, praying always for you,

3. Wir danken Gott und dem
Vater unsers HERRN Jesu
Christi und beten allezeit für
euch,

4 sillä me olemme saaneet
kuulla teidän uskostanne
Kristuksessa Jeesuksessa ja
rakkaudesta, mikä teillä on
kaikkia pyhiä kohtaan;

4. Since we heard of your faith in
Christ Jesus, and of the love
which ye have to all the saints,

4. nachdem wir gehört haben
von eurem Glauben an Christum
Jesum und von der Liebe zu
allen Heiligen,

5 me kiitämme häntä sen toivon
tähdän, joka teille on talletettuna
taivaissa ja josta jo ennen olette
kuulleet sen evankeliumin
totuuden sanassa,

5. For the hope which is laid up
for you in heaven, whereof ye
heard before in the word of the
truth of the gospel;

5. um der Hoffnung willen, die
euch beigelegt ist im Himmel,
von welcher ihr zuvor gehört
habt durch das Wort der
Wahrheit im Evangelium,

6 joka on tullut teidän tyköne,
niinkuin se on myös kaikessa
maailmassa, missä se kantaa
hedelmää ja kasvaa, samoin
kuin teidänkin keskuudessanne
siitä päivästä alkaen, jona te
kuulitte ja opitte tuntemaan
Jumalan armon totuudessa,

6. Which is come unto you, as it
is in all the world; and bringeth
forth fruit, as it doth also in you,
since the day ye heard of it, and
knew the grace of God in truth:

6. das zu euch gekommen ist,
wie auch in alle Welt, und ist
fruchtbar, wie auch in euch, von
dem Tage an, da ihr's gehört
habt und erkannt die Gnade
Gottes in der Wahrheit;

7 niinkuin te sen opitte
Epafraalta, meidän rakkaalta

7. As ye also learned of
Epaphras our dear fellowservant,

7. wie ihr denn gelernt habt von
Epaphras, unserm lieben

kanssapalvelijaltamme, joka on uskollinen Kristuksen palvelija teidän hyväksenne

8 ja joka myös on kertonut meille teidän rakkaudestanne

Hengessä.

9 Sentähden emme mekään, siitä päivästä alkaen, jona sen kuulimme, ole lakanneet teidän edestänne rukoilemasta ja anomasta, että tulisitte täyteen hänen tahtonsa tuntemista

kaikessa hengellisessä

viisaudessa ja ymmärtämisessä,

10 vaeltaaksenne Herran edessä arvollisesti, hänelle kaikessa otollisesti, kaikessa hyvässä työssä hedelmää kantaen ja kasvaen Jumalan tuntemisen kautta,

11 ja hänen kirkkautensa väkevyyden mukaan kaikella voimalla vahvistettuina olemaan kaikessa kestäviä ja pitkämielisiä, ilolla

12 kiittäen Isää, joka on tehnyt teidät soveliaiksi olemaan

who is for you a faithful minister of Christ;

8. Who also declared unto us your love in the Spirit.

9. For this cause we also, since the day we heard it, do not cease to pray for you, and to desire that ye might be filled with the knowledge of his will in all wisdom and spiritual understanding;

10. That ye might walk worthy of the Lord unto all pleasing, being fruitful in every good work, and increasing in the knowledge of God;

11. Strengthened with all might, according to his glorious power, unto all patience and longsuffering with joyfulness;

12. Giving thanks unto the Father, which hath made us

Mitdiener, welcher ist ein treuer Diener Christi für euch,

8. der uns auch eröffnet hat eure Liebe im Geist.

9. Derhalben auch wir von dem Tage an, da wir's gehört haben, hören wir nicht auf, für euch zu beten und zu bitten, daß ihr erfüllt werdet mit Erkenntnis seines Willens in allerlei geistlicher Weisheit und Verständnis,

10. daß ihr wandelt würdig dem HERRN zu allem Gefallen und fruchtbar seid in allen guten Werken

11. und wachset in der Erkenntnis Gottes und gestärkt werdet mit aller Kraft nach seiner herrlichen Macht zu aller Geduld und Langmütigkeit mit Freuden, 12. und thanksaget dem Vater, der uns tüchtig gemacht hat zu

osalliset siitä perinnöstä, mikä pyhillä on valkeudessa, 13 häntä, joka on pelastanut meidät pimeyden vallasta ja siirtänyt meidät rakkaan Poikansa valtakuntaan.

14 Hänessä meillä on lunastus (Hänen verensä ansiosta), syntien anteeksisaaminen, 15 ja hän on näkymättömän Jumalan kuva, esikoinen ennen kaikkea luomakuntaa.

16 Sillä hänessä luotiin kaikki, mikä taivaissa ja mikä maan päällä on, näkyväiset ja näkymättömät, olkoot ne valtaistuimia tai herrauksia, hallituksia tai valtoja, kaikki on luotu hänen kauttansa ja häneen,

17 ja hän on ennen kaikkia, ja hänessä pysyy kaikki voimassa.

18 Ja hän on ruumiin, se on: seurakunnan, pää; hän, joka on alku, esikoinen kuolleista nousseitten joukossa, että hän

meet to be partakers of the inheritance of the saints in light:

13. Who hath delivered us from the power of darkness, and hath translated us into the kingdom of his dear Son:

14. In whom we have redemption through his blood, even the forgiveness of sins:

15. Who is the image of the invisible God, the firstborn of every creature:

16. For by him were all things created, that are in heaven, and that are in earth, visible and invisible, whether they be thrones, or dominions, or principalities, or powers: all things were created by him, and for him:

17. And he is before all things, and by him all things consist.

18. And he is the head of the body, the church: who is the beginning, the firstborn from the dead; that in all things he might

dem Erbteil der Heiligen im Licht;

13. welcher uns errettet hat von der Obrigkeit der Finsternis und hat uns versetzt in das Reich seines lieben Sohnes,

14. an welchem wir haben die Erlösung durch sein Blut, die Vergebung der Sünden;

15. welcher ist das Ebenbild des unsichtbaren Gottes, der Erstgeborene vor allen Kreaturen.

16. Denn durch ihn ist alles geschaffen, was im Himmel und auf Erden ist, das Sichtbare und das Unsichtbare, es seien Throne oder Herrschaften oder Fürstentümer oder Obrigkeiten; es ist alles durch ihn und zu ihm geschaffen.

17. Und er ist vor allem, und es besteht alles in ihm.

18. Und er ist das Haupt des Leibes, nämlich der Gemeinde; er, welcher ist der Anfang und der Erstgeborene von den Toten,

olisi kaikessa ensimmäinen.

have the preeminence.

auf daß er in allen Dingen den Vorrang habe.

19 Sillä Jumala näki hyväksi, että kaikki täyteys hänessä asuisi

19. For it pleased the Father that in him should all fulness dwell;

19. Denn es ist das Wohlgefallen gewesen, daß in ihm alle Fülle wohnen sollte

20 ja että hän, tehden rauhan hänen ristinsä veren kautta, hänen kauttaan sovittaisi itsensä kanssa kaikki, hänen kauttaan kaikki sekä maan päällä että taivaissa.

20. And, having made peace through the blood of his cross, by him to reconcile all things unto himself; by him, I say, whether they be things in earth, or things in heaven.

20. und alles durch ihn versöhnt würde zu ihm selbst, es sei auf Erden oder im Himmel, damit daß er Frieden machte durch das Blut an seinem Kreuz, durch sich selbst.

21 Teidätkin, jotka ennen olitte vieraantuneet ja mieleltänne hänen vihamiehiänsä pahoissa teoissanne, hän nyt on sovittanut

21. And you, that were sometime alienated and enemies in your mind by wicked works, yet now hath he reconciled

21. Und euch, die ihr weiland Fremde und Feinde waret durch die Vernunft in bösen Werken,

22 Poikansa lihan ruumiissa kuoleman kautta, asettaakseen teidät pyhinä ja nuhteettomina ja moitteettomina eteensä,

22. In the body of his flesh through death, to present you holy and unblameable and unproveable in his sight:

22. hat er nun versöhnt mit dem Leibe seines Fleisches durch den Tod, auf daß er euch darstellte heilig und unsträflich und ohne Tadel vor ihm selbst;

23 jos te vain pysytte uskossa, siihen perustuneina ja siinä lujina, horjahtamatta pois sen evankeliumin toivosta, jonka olette kuulleet, jota on julistettu kaikessa luomakunnassa taivaan alla ja jonka palvelijaksi minä,

23. If ye continue in the faith grounded and settled, and be not moved away from the hope of the gospel, which ye have heard, and which was preached to every creature which is under heaven; whereof I Paul am made

23. so ihr anders bleibet im Glauben, gegründet und fest und unbeweglich von der Hoffnung des Evangeliums, welches ihr gehört habt, welches gepredigt ist unter aller Kreatur, die unter dem Himmel ist, dessen Diener

Paavali, olen tullut.

24 Nyt minä iloitsen kärsiessäni teidän tähtenne, ja mikä vielä puuttuu Kristuksen ahdistuksista, sen minä täytän lihassani hänen ruumiinsa hyväksi, joka on seurakunta,

25 jonka palvelijaksi minä olen tullut Jumalan armotalouden mukaan, joka minulle on annettu teitä varten, täydellisesti julistaakseni Jumalan sanan,

26 sen salaisuuden, joka on ollut kätkettynä ikuisista ajoista ja polvesta polveen, mutta joka nyt on ilmoitettu hänen pyhillensä,

27 joille Jumala tahtoi tehdä tiettäväksi, kuinka suuri pakanain keskuudessa on tämän salaisuuden kirkkaus (kirkkauden rikkaus): Kristus teissä, kirkkauden toivo.

28 Ja häntä me julistamme, neuvoen jokaista ihmistä ja opettaen jokaista ihmistä kaikella

a minister;

24. Who now rejoice in my sufferings for you, and fill up that which is behind of the afflictions of Christ in my flesh for his body's sake, which is the church:

25. Whereof I am made a minister, according to the dispensation of God which is given to me for you, to fulfil the word of God;

26. Even the mystery which hath been hid from ages and from generations, but now is made manifest to his saints:

27. To whom God would make known what is the riches of the glory of this mystery among the Gentiles; which is Christ in you, the hope of glory:

28. Whom we preach, warning every man, and teaching every man in all wisdom; that we may

ich, Paulus, geworden bin.

24. Nun freue ich mich in meinem Leiden, das ich für euch leide, und erstatte an meinem Fleisch, was noch mangelt an Trübsalen in Christo, für seinen Leib, welcher ist die Gemeinde,

25. deren Diener ich geworden bin nach dem göttlichen Predigtamt, das mir gegeben ist unter euch, daß ich das Wort Gottes reichlich predigen soll,

26. nämlich das Geheimnis, das verborgen gewesen ist von der Welt her und von den Zeiten her, nun aber ist es offenbart seinen Heiligen,

27. denen Gott gewollt hat kundtun, welcher da sei der herrliche Reichtum dieses Geheimnisses unter den Heiden, welches ist Christus in euch, der da ist die Hoffnung der Herrlichkeit.

28. Den verkündigen wir und vermahnen alle Menschen und lehren alle Menschen mit aller

viisaudella, asettaaksemme esiin jokaisen ihmisen täydellisenä Kristuksessa (Jeesuksessa).
29 Sitä varten minä vaivaa näenkin, taistellen hänen vaikutuksensa mukaan, joka minussa voimallisesti vaikuttaa.

present every man perfect in Christ Jesus:

29. Whereunto I also labour, striving according to his working, which worketh in me mightily.

Weisheit, auf daß wir darstellen einen jeglichen Menschen vollkommen in Christo Jesu;
29. daran ich auch arbeite und ringe, nach der Wirkung des, der in mir kräftig wirkt.

2 luku

Paavali kehoittaa omistamaan täyden ymmärtämyksen Kristuksessa 1 – 3, välttämään vietteleviä ihmisviisauden oppeja 4,5 ja vaeltamaan uudessa elämässä 6 – 15, takertumatta perinnäissäntöihin, jotka vain ovat varjo siitä, mikä Kristuksessa on todellista 16 – 23.

1 Sillä minä tahdon, että te tiedätte, kuinka suuri kilvoittelu minulla on teidän tähtenne ja laodikealaisten ja kaikkien tähden, jotka eivät ole minun ruumiillisia kasvojani nähneet,
2 että heidän sydämensä, yhteenliittyneinä rakkaudessa, saisivat kehoitusta omistamaan täyden ymmärtämyksen koko rikkauden ja pääsisivät tuntemaan Jumalan salaisuuden,

1. For I would that ye knew what great conflict I have for you, and for them at Laodicea, and for as many as have not seen my face in the flesh;

2. That their hearts might be comforted, being knit together in love, and unto all riches of the full assurance of understanding, to the acknowledgement of the mystery of God, and of the

1. Ich lasse euch aber wissen, welch einen Kampf ich habe um euch und um die zu Laodizea und alle, die meine Person im Fleisch nicht gesehen haben,

2. auf daß ihre Herzen ermahnt und zusammengefaßt werden in der Liebe und zu allem Reichtum des gewissen Verständnisses, zu erkennen das Geheimnis Gottes, des Vaters und Christi,

Kristuksen,

3 jossa kaikki viisauden ja tiedon aarteet ovat kätkeytyinä.

4 Tämän minä sanon, ettei kukaan teitä pettäisi suostuttelevilla puheilla.

5 Sillä jos ruumiillisesti olenkin poissa, olen kuitenkin teidän kanssanne hengessä ja iloitsen nähdessäni järjestyksen, joka teidän keskuudessanne vallitsee, ja teidän lujan uskonne Kristukseen.

6 Niinkuin te siis olette omaksenne ottaneet Kristuksen Jeesuksen, Herran, niin vaeltakaa hänessä,

7 juurtuneina häneen ja hänessä rakentuen ja uskossa vahvistuen, niinkuin teille on opetettu; ja olkoon teidän kiitoksenne ylitsevuotavainen.

8 Katsokaa, ettei kukaan saa teitä saaliikseen järkeisopilla ja tyhjällä petoksella, pitäytyen ihmisten perinnäissäntöihin ja

Father, and of Christ;

3. In whom are hid all the treasures of wisdom and knowledge.

4. And this I say, lest any man should beguile you with enticing words.

5. For though I be absent in the flesh, yet am I with you in the spirit, joying and beholding your order, and the stedfastness of your faith in Christ.

6. As ye have therefore received Christ Jesus the Lord, so walk ye in him:

7. Rooted and built up in him, and stablished in the faith, as ye have been taught, abounding therein with thanksgiving.

8. Beware lest any man spoil you through philosophy and vain deceit, after the tradition of men, after the rudiments of the world,

3. in welchem verborgen liegen alle Schätze der Weisheit und der Erkenntnis.

4. Ich sage aber davon, auf daß euch niemand betrüge mit unvernünftigen Reden.

5. Denn ob ich wohl nach dem Fleisch nicht da bin, so bin ich doch im Geist bei euch, freue mich und sehe eure Ordnung und euren festen Glauben an Christum.

6. Wie ihr nun angenommen habt den HERRN Christus Jesus, so wandelt in ihm

7. und seid gewurzelt und erbaut in ihm und fest im Glauben, wie ihr gelehrt seid, und seid in demselben reichlich dankbar.

8. Sehet zu, daß euch niemand beraube durch die Philosophie und lose Verführung nach der Menschen Lehre und nach der

maailman alkeisvoimiin eikä Kristukseen.

9 Sillä hänessä asuu jumaluuden koko täyteys ruumiillisesti,

10 ja te olette täytetyt hänessä, joka on kaiken hallituksen ja vallan pää,

11 ja hänessä te myös olette ympärileikatut, ette käsintehdyillä ympärileikkauksella, vaan (syntisen) lihan ruumiin poisriisumisella, Kristuksen ympärileikkauksella:

12 ollen haudattuina hänen kanssaan kasteessa, jossa te myös hänen kanssaan olette herätetyt uskon kautta, jonka vaikuttaa Jumala, joka herätti hänet kuolleista.

13 Ja teidät, jotka olitte kuolleet rikoksiinne ja lihanne ympärileikkaamattomuuteen, teidät hän teki eläviksi yhdessä hänen kanssaan, antaen meille anteeksi kaikki rikokset,

14 ja pyyhki pois sen kirjoituksen säädöksineen, joka oli meitä

and not after Christ.

9. For in him dwelleth all the fulness of the Godhead bodily.

10. And ye are complete in him, which is the head of all principality and power:

11. In whom also ye are circumcised with the circumcision made without hands, in putting off the body of the sins of the flesh by the circumcision of Christ:

12. Buried with him in baptism, wherein also ye are risen with him through the faith of the operation of God, who hath raised him from the dead.

13. And you, being dead in your sins and the uncircumcision of your flesh, hath he quickened together with him, having forgiven you all trespasses;

14. Blotting out the handwriting of ordinances that was against

Welt Satzungen, und nicht nach Christo.

9. Denn in ihm wohnt die ganze Fülle der Gottheit leibhaftig,

10. und ihr seid vollkommen in ihm, welcher ist das Haupt aller Fürstentümer und Obrigkeiten;

11. in welchem ihr auch beschnitten seid mit der Beschneidung ohne Hände, durch Ablegung des sündlichen Leibes im Fleisch, nämlich mit der Beschneidung Christi,

12. indem ihr mit ihm begraben seid durch die Taufe; in welchem ihr auch seid auferstanden durch den Glauben, den Gott wirkt, welcher ihn auferweckt hat von den Toten.

13. Und er hat euch auch mit ihm lebendig gemacht, da ihr tot waret in den Sünden und in eurem unbeschnittenen Fleisch; und hat uns geschenkt alle Sünden

14. und ausgetilgt die Handschrift, so wider uns war,

vastaan ja oli meidän vastustajamme; sen hän otti meidän tieltämme pois ja naulitsi ristiin.

15 Hän riisui aseet hallituksilta ja valloilta ja asetti heidät julkisen häpeän alaisiksi; hän sai heistä hänen kauttaan voiton riemun.

16 Älköön siis kukaan teitä tuomitko syömisestä tai juomisesta, älköön myös minkään juhlan tai uudenkuun tai sapatin johdosta,

17 jotka vain ovat tulevaisten varjo, mutta ruumis on Kristuksen.

18 Älköön teiltä riistäkö voittopalkintoanne kukaan, joka on mieltynyt nöyryyteen ja enkelien palvelemiseen ja pöyhkeilee näyistään ja on lihallisen mielensä turhaan paisuttama

19 eikä pitäydy häneen, joka on pää ja josta koko ruumis,

us, which was contrary to us, and took it out of the way, nailing it to his cross;

15. And having spoiled principalities and powers, he made a shew of them openly, triumphing over them in it.

16. Let no man therefore judge you in meat, or in drink, or in respect of an holyday, or of the new moon, or of the sabbath days:

17. Which are a shadow of things to come; but the body is of Christ.

18. Let no man beguile you of your reward in a voluntary humility and worshipping of angels, intruding into those things which he hath not seen, vainly puffed up by his fleshly mind,

19. And not holding the Head, from which all the body by joints

welche durch Satzungen entstand und uns entgegen war, und hat sie aus dem Mittel getan und an das Kreuz geheftet;

15. und hat ausgezogen die Fürstentümer und die Gewaltigen und sie schaugetragen öffentlich und einen Triumph aus ihnen gemacht durch sich selbst.

16. So lasset nun niemand euch Gewissen machen über Speise oder über Trank oder über bestimmte Feiertage oder Neumonde oder Sabbate;

17. welches ist der Schatten von dem, das zukünftig war; aber der Körper selbst ist in Christo.

18. Laßt euch niemand das Ziel verrücken, der nach eigener Wahl einhergeht in Demut und Geistlichkeit der Engel, davon er nie etwas gesehen hat, und ist ohne Ursache aufgeblasen in seinem fleischlichen Sinn

19. und hält sich nicht an dem Haupt, aus welchem der ganze

nivelten ja jänteiden avulla koossa pysyen, kasvaa Jumalan antamaa kasvua.

and bands having nourishment ministered, and knit together, increaseth with the increase of God.

Leib durch Gelenke und Fugen Handreichung empfängt und zusammengehalten wird und also wächst zur göttlichen Größe.

20 Jos te olette Kristuksen kanssa kuolleet pois maailman alkeisvoimista, miksi te, ikäänkuin eläisitte maailmassa, sallitte määrätä itsellenne säädöksiä:

20. Wherefore if ye be dead with Christ from the rudiments of the world, why, as though living in the world, are ye subject to ordinances,

20. So ihr denn nun abgestorben seid mit Christo den Satzungen der Welt, was lasset ihr euch denn fangen mit Satzungen, als lebtet ihr noch in der Welt?

21 Älä tartu, älä maista, älä koske!

21. Touch not; taste not; handle not;

21. Du sollst, sagen sie, "das nicht angreifen, du sollst das nicht kosten, du sollst das nicht anrühren",

22 — sehän on kaikki tarkoitettu katoamaan käyttämisen kautta — ihmisten käskyjen ja oppien mukaan?

22. Which all are to perish with the using;) after the commandments and doctrines of men?

22. was sich doch alles unter den Händen verzehrt; es sind der Menschen Gebote und Lehren,

23 Tällä kaikella tosin on viisauden maine itsevalitun jumalanpalveluksen ja nöyryyden vuoksi ja sentähden, ettei se ruumista säästä; mutta se on ilman mitään arvoa, ja se tapahtuu lihan tyydyttämiseksi.

23. Which things have indeed a shew of wisdom in will worship, and humility, and neglecting of the body; not in any honour to the satisfying of the flesh.

23. welche haben einen Schein der Weisheit durch selbst erwählte Geistlichkeit und Demut und dadurch, daß sie des Leibes nicht schonen und dem Fleisch nicht seine Ehre tun zu seiner Notdurft.

3 luku

Paavali kehoittaa pyrkimään siihen, mikä ylhäällä on 1 – 4, riisumaan pois entiset synnit 5 – 11, pukeutumaan kristillisiin avuihin, runsaasti käyttämään Kristuksen sanaa ja tekemään kaikki hänen nimessään kiitollisella mielellä 12 – 17 Aviopuolisojen, lasten, vanhempain ja palvelijain velvollisuudet 18 – 25.

1 Jos te siis olette herätetyt Kristuksen kanssa, niin etsikää sitä, mikä on ylhäällä, jossa Kristus on, istuen Jumalan oikealla puolella.

2 Olkoon mielenne siihen, mikä ylhäällä on, älköön siihen, mikä on maan päällä.

3 Sillä te olette kuolleet, ja teidän elämänne on kätkeytynä Kristuksen kanssa Jumalassa;

4 kun Kristus, meidän elämämme, ilmestyy, silloin tekin hänen kanssaan ilmestytte kirkkaudessa.

5 Kuolettakaa siis maalliset jäsenenne: haureus, saastaisuus, kiihko, paha himo ja

1. If ye then be risen with Christ, seek those things which are above, where Christ sitteth on the right hand of God.

2. Set your affection on things above, not on things on the earth.

3. For ye are dead, and your life is hid with Christ in God.

4. When Christ, who is our life, shall appear, then shall ye also appear with him in glory.

5. Mortify therefore your members which are upon the earth; fornication, uncleanness,

1. Seid ihr nun mit Christo auferstanden, so suchet, was droben ist, da Christus ist, sitzend zu der Rechten Gottes.

2. Trachtet nach dem, was droben ist, nicht nach dem, was auf Erden ist.

3. Denn ihr seid gestorben, und euer Leben ist verborgen mit Christo in Gott.

4. Wenn aber Christus, euer Leben, sich offenbaren wird, dann werdet ihr auch offenbar werden mit ihm in der Herrlichkeit.

5. So tötet nun eure Glieder, die auf Erden sind, Hurerei, Unreinigkeit, schändliche Brunst,

ahneus, joka on
epäjumalanpalvelusta,

6 sillä niiden tähden tulee
Jumalan viha (tottelemattomien
päälle),
7 ja niissä tekin ennen vaelsitte,
kun niissä elitte.

8 Mutta nyt pankaa tekin pois ne
kaikki: viha, kiivastus, pahuus,
herjaus ja häpeällinen puhe
suustanne.

9 Älkää puhuko valhetta
toisistanne, te, jotka olette
riisuneet pois vanhan ihmisen
tekoinensa

10 ja pukeutuneet uuteen, joka
uudistuu tietoon, Luojansa kuvan
mukaan.

11 Ja tässä ei ole kreikkalaista
eikä juutalaista, ei
ympärileikkausta eikä
ympärileikkaamattomuutta, ei
barbaaria, ei skyyttalaista, ei
orjaa, ei vapaata, vaan kaikki ja

inordinate affection, evil
concupiscence, and
covetousness, which is idolatry:

6. For which things' sake the
wrath of God cometh on the
children of disobedience:
7. In the which ye also walked
some time, when ye lived in
them.

8. But now ye also put off all
these; anger, wrath, malice,
blasphemy, filthy communication
out of your mouth.

9. Lie not one to another, seeing
that ye have put off the old man
with his deeds;

10. And have put on the new
man, which is renewed in
knowledge after the image of him
that created him:

11. Where there is neither Greek
nor Jew, circumcision nor
uncircumcision, Barbarian,
Scythian, bond nor free: but
Christ is all, and in all.

böse Lust und den Geiz, welcher
ist Abgötterei,

6. um welcher willen kommt der
Zorn Gottes über die Kinder des
Unglaubens;
7. in welchem auch ihr weiland
gewandelt habt, da ihr darin
lebtet.

8. Nun aber leget alles ab von
euch: den Zorn, Grimm, Bosheit,
Lästerung, schandbare Worte
aus eurem Munde.

9. Lüget nicht untereinander;
zieht den alten Menschen mit
seinen Werken aus

10. und ziehet den neuen an, der
da erneuert wird zur Erkenntnis
nach dem Ebenbilde des, der ihn
geschaffen hat;

11. da nicht ist Grieche, Jude,
Beschnittener, Unbeschnittener,
Ungrieche, Scythe, Knecht,
Freier, sondern alles und in allen
Christus.

kaikissa on Kristus.

12 Pukeutukaa siis te, jotka olette Jumalan valituita, pyhiä ja rakkaita, sydämelliseen armahtavaisuuteen, ystävällisyyteen, nöyryyteen, sävyisyyteen, pitkämielisyyteen, 13 kärsikää toinen toistanne ja antakaa toisillenne anteeksi, jos kenellä on moitetta toista vastaan. Niinkuin Herrakin on antanut teille anteeksi, niin myös te antakaa.

14 Mutta kaiken tämän lisäksi pukeutukaa rakkauteen, mikä on täydellisyyden side.

15 Ja vallitkoon teidän sydämissänne Kristuksen rauha, johon te olette kutsututkin yhdessä ruumiissa, ja olkaa kiitolliset.

16 Runsaasti asukoon teissä Kristuksen sana; opettakaa ja neuvokaa toinen toistanne kaikessa viisaudessa, psalmeilla, kiitosvirsillä ja hengellisillä lauluilla, veisaten kiitollisesti

12. Put on therefore, as the elect of God, holy and beloved, bowels of mercies, kindness, humbleness of mind, meekness, longsuffering;

13. Forbearing one another, and forgiving one another, if any man have a quarrel against any: even as Christ forgave you, so also do ye.

14. And above all these things put on charity, which is the bond of perfectness.

15. And let the peace of God rule in your hearts, to the which also ye are called in one body; and be ye thankful.

16. Let the word of Christ dwell in you richly in all wisdom; teaching and admonishing one another in psalms and hymns and spiritual songs, singing with grace in your hearts to the Lord.

12. So ziehet nun an, als die Auserwählten Gottes, Heiligen und Geliebten, herzliches Erbarmen, Freundlichkeit, Demut, Sanftmut, Geduld;

13. und vertrage einer den andern und vergebet euch untereinander, so jemand Klage hat wider den andern; gleichwie Christus euch vergeben hat, also auch ihr.

14. ber alles aber ziehet an die Liebe, die da ist das Band der Vollkommenheit.

15. Und der Friede Gottes regiere in euren Herzen, zu welchem ihr auch berufen seid in einem Leibe; und seid dankbar!

16. Lasset das Wort Christi unter euch reichlich wohnen in aller Weisheit; lehret und vermahnet euch selbst mit Psalmen und Lobgesängen und geistlichen lieblichen Liedern und singt dem

Jumalalle sydämissänne.

17 Ja kaikki, minkä teette sanalla tai työllä, kaikki tehkää Herran Jeesuksen nimessä, kiittäen Isää Jumalaa hänen kauttansa.

18 Vaimot, olkaa miehille alamaiset, niinkuin sopii Herrassa.

19 Miehet, rakastakaa vaimojanne, älkääkä olko heitä kohtaan katkerat.

20 Lapset, olkaa vanhemmillenne kuuliaiset kaikessa, sillä se on otollista Herrassa.

21 Isät, älkää kiihoittako lapsianne, etteivät he kävisi aroiksi.

22 Palvelijat, olkaa maallisille isännillenne kaikessa kuuliaiset, ei silmänpalvelijoina, ihmisille mieliksi, vaan sydämen yksinkertaisuudessa peljäten Herraa.

23 Kaikki, mitä teette, se tehkää sydämestänne, niinkuin Herralle

17. And whatsoever ye do in word or deed, do all in the name of the Lord Jesus, giving thanks to God and the Father by him.

18. Wives, submit yourselves unto your own husbands, as it is fit in the Lord.

19. Husbands, love your wives, and be not bitter against them.

20. Children, obey your parents in all things: for this is well pleasing unto the Lord.

21. Fathers, provoke not your children to anger, lest they be discouraged.

22. Servants, obey in all things your masters according to the flesh; not with eyeservice, as menpleasers; but in singleness of heart, fearing God:

23. And whatsoever ye do, do it heartily, as to the Lord, and not

HERRN in eurem Herzen.

17. Und alles, was ihr tut mit Worten oder mit Werken, das tut alles in dem Namen des HERRN Jesu, und danket Gott und dem Vater durch ihn.

18. Ihr Weiber, seid untertan euren Männern in dem HERRN, wie sich's gebührt.

19. Ihr Männer, liebet eure Weiber und seid nicht bitter gegen sie.

20. Ihr Kinder, seid gehorsam euren Eltern in allen Dingen; denn das ist dem HERRN gefällig.

21. Ihr Väter, erbittert eure Kinder nicht, auf daß sie nicht scheu werden.

22. Ihr Knechte, seid gehorsam in allen Dingen euren leiblichen Herren, nicht mit Dienst vor Augen, als den Menschen zu gefallen, sondern mit Einfalt des Herzens und mit Gottesfurcht.

23. Alles, was ihr tut, das tut von Herzen als dem HERRN und

eikä ihmisille,

24 tietäen, että te saatte Herralta palkaksi perinnön; te palvelette Herraa Kristusta.

25 Sillä se, joka tekee väärin, on saava takaisin, mitä on väärin tehnyt; ja henkilöön ei katsota.

unto men;

24. Knowing that of the Lord ye shall receive the reward of the inheritance: for ye serve the Lord Christ.

25. But he that doeth wrong shall receive for the wrong which he hath done: and there is no respect of persons.

nicht den Menschen,

24. und wisset, daß ihr von dem HERRN empfangen werdet die Vergeltung des Erbes; denn ihr dienet dem HERRN Christus.

25. Wer aber Unrecht tut, der wird empfangen, was er unrecht getan hat; und gilt kein Ansehen der Person.

4 luku

Paavali käskee isäntiä tekemään palvelijoille, mitä oikeus ja kohtuus vaatii 1, kehoittaa rukoilemaan, valvomaan 2 – 4 ja käyttäytymään viisaasti ulkopuolella olevia kohtaan 5,6; hän lähettää kolossalaisten tykö Tykikuksen ja Onesimuksen 7 – 9 Tervehdykset ja lopputoivotus 10 – 18.

1 Isännät, tehkää palvelijoillenne, mitä oikeus ja kohtuus vaatii, sillä te tiedätte, että teilläkin on Herra taivaassa.

2 Olkaa kestäväiset rukouksessa ja siinä kiittäen valvokaa,

3 rukoillen samalla meidänkin edestämme, että Jumala avaisi meille sanan oven

1. Masters, give unto your servants that which is just and equal; knowing that ye also have a Master in heaven.

2. Continue in prayer, and watch in the same with thanksgiving;

3. Withal praying also for us, that God would open unto us a door of utterance, to speak the

1. Ihr Herren, was recht und billig ist, das beweiset den Knechten, und wisset, daß ihr auch einen HERRN im Himmel habt.

2. Haltet an am Gebet und wachet in demselben mit Danksagung;

3. und betet zugleich auch für uns, auf daß Gott uns eine Tür des Wortes auf tue, zu reden das

puhuaksemme Kristuksen salaisuutta, jonka tähden minä myös olen sidottuna,

4 että minä sen ilmoittaisin, niinkuin minun tulee puhua.

5 Vaelluksessanne olkaa viisaat ulkopuolella olevia kohtaan, ja ottakaa vaari oikeasta hetkestä.

6 Olkoon puheenne aina suloista, suolalla höystettyä, ja tietäkää, kuinka teidän tulee itsekullekin vastata.

7 Kaikista minun oloistani antaa teille tiedon Tykikus, rakas veli ja uskollinen palvelija, minun kanssapalvelijani Herrassa.

8 Hänet minä lähetän teidän tyköne juuri sitä varten, että saisitte tietää tilamme ja että hän lohduttaisi teidän sydämiänne;

9 ja myös Onesimuksen, uskollisen ja rakkaan veljen, joka on teikäläisiä; he ilmoittavat teille, kuinka täällä kaikki on.

10 Teille lähettää tervehdysten

mystery of Christ, for which I am also in bonds:

4. That I may make it manifest, as I ought to speak.

5. Walk in wisdom toward them that are without, redeeming the time.

6. Let your speech be always with grace, seasoned with salt, that ye may know how ye ought to answer every man.

7. All my state shall Tychicus declare unto you, who is a beloved brother, and a faithful minister and fellowservant in the Lord:

8. Whom I have sent unto you for the same purpose, that he might know your estate, and comfort your hearts;

9. With Onesimus, a faithful and beloved brother, who is one of you. They shall make known unto you all things which are done here.

10. Aristarchus my fellowprisoner

Geheimnis Christi, darum ich auch gebunden bin,

4. auf daß ich es offenbare, wie ich soll reden.

5. Wandelt weise gegen die, die draußen sind, und kauft die Zeit aus.

6. Eure Rede sei allezeit lieblich und mit Salz gewürzt, daß ihr wißt, wie ihr einem jeglichen antworten sollt.

7. Wie es um mich steht, wird euch alles kundtun Tychikus, der liebe Bruder und getreue Diener und Mitknecht in dem HERRN,

8. welchen ich habe darum zu euch gesandt, daß er erfahre, wie es sich mit euch verhält, und daß er eure Herzen ermahne,

9. samt Onesimus, dem getreuen und lieben Bruder, welcher von den euren ist. Alles, wie es hier steht, werden sie euch kundtun.

10. Es grüßt euch Aristarchus,

Aristarkus, minun vankitoverini, ja Markus, Barnabaan serkku, josta olette saaneet ohjeita — jos hän tulee teidän tykönnne, niin ottakaa hänet vastaan —
11 ja Jeesus, jota sanotaan Justukseksi; nämä ovat ympärileikatuista ainoat, jotka ovat olleet minun auttajani työssä Jumalan valtakunnan hyväksi, ja he ovat olleet minulle lohdutukseksi.

12 Tervehdyksen lähettää teille teikäläinen Epafras, Kristuksen Jeesuksen palvelija, joka rukouksissaan aina taistelee teidän puolestanne, että te pysyisitte täydellisinä ja täysin vahvoina kaikessa, mikä on Jumalan tahto.

13 Sillä minä annan hänestä sen todistuksen, että hän näkee paljon vaivaa teidän hyväksenne ja niiden hyväksi, jotka ovat Laodikeassa, sekä niiden, jotka ovat Hierapolissa.

14 Luukas, rakas lääkäri,

saluteth you, and Marcus, sister's son to Barnabas, (touching whom ye received commandments: if he come unto you, receive him;)

11. And Jesus, which is called Justus, who are of the circumcision. These only are my fellowworkers unto the kingdom of God, which have been a comfort unto me.

12. Epaphras, who is one of you, a servant of Christ, saluteth you, always labouring fervently for you in prayers, that ye may stand perfect and complete in all the will of God.

13. For I bear him record, that he hath a great zeal for you, and them that are in Laodicea, and them in Hierapolis.

14. Luke, the beloved physician,

mein Mitgefangener, und Markus, der Neffe des Barnabas, über welchen ihr etliche Befehle empfangen habt (so er zu euch kommt, nehmt ihn auf!)

11. und Jesus, der da heißt Just, die aus den Juden sind. Diese sind allein meine Gehilfen am Reich Gottes, die mir ein Trost geworden sind.

12. Es grüßt euch Epaphras, der von den euren ist, ein Knecht Christi, und allezeit ringt für euch mit Gebeten, auf daß ihr bestehet vollkommen und erfüllt mit allem Willen Gottes.

13. Ich gebe ihm Zeugnis, daß er großen Fleiß hat um euch und um die zu Laodizea und zu Hierapolis.

14. Es grüßt euch Lukas, der

lähettää teille tervehdyksen, niin myös Deemas.

15 Tervehdys Laodikeassa oleville veljille ja Nymfalle sekä hänen kodissaan kokoontuvalle seurakunnalle.

16 Ja kun tämä kirje on luettu teille, niin toimittakaa, että se luetaan Laodikeankin seurakunnassa ja että myös te lulette Laodikeasta tulevan kirjeen.

17 Ja sanokaa Arkippukselle: "Ota vaari virasta, jonka olet saanut Herrassa, että sen täysin toimitat".

18 Tervehdys minulta, Paavalilta, omakätisesti. Muistakaa minun kahleitani. Armo olkoon teidän kanssanne. (Aamen.)

and Demas, greet you.

15. Salute the brethren which are in Laodicea, and Nymphas, and the church which is in his house.

16. And when this epistle is read among you, cause that it be read also in the church of the Laodiceans; and that ye likewise read the epistle from Laodicea.

17. And say to Archippus, Take heed to the ministry which thou hast received in the Lord, that thou fulfil it.

18. The salutation by the hand of me Paul. Remember my bonds. Grace be with you. Amen.

Arzt, der Geliebte, und Demas.

15. Grüßet die Brüder zu Laodizea und den Nymphas und die Gemeinde in seinem Hause.

16. Und wenn der Brief bei euch gelesen ist, so schafft, daß er auch in der Gemeinde zu Laodizea gelesen werde und daß ihr den von Laodizea lest.

17. Und saget Archippus: Siehe auf das Amt, das du empfangen hast in dem HERRN, daß du es ausrichtest!

18. Mein Gruß mit meiner, des Paulus, Hand. Gedenket meiner Bande! Die Gnade sei mit euch! Amen.

PAAVALIN ENSIMMÄINEN KIRJE TESSALONIKALAISELLE

1 luku

Apostoli toivottaa Tessalonikan seurakuntalaisille armoa ja rauhaa 1, kiittää Jumalaa siitä, että he,

vaikkakin ahdistettuina, ottivat vastaan evankeliumin, niin että heistä on tullut esikuva kaikille uskoville Makedoniassa ja Akaiassa 2 – 10.

1 Paavali ja Silvanus ja Timoteus tessalonikalaisten seurakunnalle Isässä Jumalassa ja Herrassa Jeesuksessa Kristuksessa. Armo teille ja rauha (Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta)!

1. Paul, and Silvanus, and Timotheus, unto the church of the Thessalonians which is in God the Father and in the Lord Jesus Christ: Grace be unto you, and peace, from God our Father, and the Lord Jesus Christ.

1. Paulus und Silvanus und Timotheus der Gemeinde zu Thessalonich in Gott, dem Vater, und dem HERRN Jesus Christus: Gnade sei mit euch und Friede von Gott, unserm Vater, und dem HERRN Jesus Christus!

2 Me kiitämme Jumalaa aina kaikkien teidän tähtenne, mainiten teitä rukouksissamme, sillä lakkaamatta

2. We give thanks to God always for you all, making mention of you in our prayers;

2. Wir danken Gott allezeit für euch alle und gedenken euer im Gebet ohne Unterlaß

3 me Jumalamme ja Isämme edessä muistamme teidän työtänne uskossa ja vaivannäköänne rakkaudessa ja kärsivällisyyttänne toivossa Herraamme Jeesukseen Kristukseen,

3. Remembering without ceasing your work of faith, and labour of love, and patience of hope in our Lord Jesus Christ, in the sight of God and our Father;

3. und denken an euer Werk im Glauben und an eure Arbeit in der Liebe und an eure Geduld in der Hoffnung, welche ist unser HERR Jesus Christus, vor Gott und unserm Vater.

4 tietäen, veljet, te Jumalan rakastetut, teidän valitsemisenne:

4. Knowing, brethren beloved, your election of God.

4. Denn, liebe Brüder, von Gott geliebt, wir wissen, wie ihr auserwählt seid,

5 että meidän evankeliumimme tuli teidän tykönne, ei ainoastaan

5. For our gospel came not unto you in word only, but also in

5. daß unser Evangelium ist bei euch gewesen nicht allein im

sanana, vaan myös voimana ja Pyhässä Hengessä ja suurella varmuudella, niinkuin tiedätte, millaisia me olimme teidän keskuudessanne, teidän tähtenne —

6 ja teistä tuli meidän seuraajiamme ja Herran, kun suuressa ahdingossa otitte sanan vastaan ilolla Pyhässä Hengessä,

7 niin että te olette tulleet esikuviksi kaikille uskville Makedoniassa ja Akaiassa.

8 Sillä teidän tyköänne on Herran sana kaikunut; ei ainoastaan Makedoniaan ja Akaiiaan, vaan kaikkialle on teidän uskonne Jumalaan levinnyt, niin ettei meidän tarvitse siitä mitään puhua.

9 Sillä itse he kertovat meistä, millainen meidän tulomme teidän tykönne oli ja kuinka te epäjumalista käännytte Jumalan tykö, palvelemaan elävää ja

power, and in the Holy Ghost, and in much assurance; as ye know what manner of men we were among you for your sake.

6. And ye became followers of us, and of the Lord, having received the word in much affliction, with joy of the Holy Ghost:

7. So that ye were ensamples to all that believe in Macedonia and Achaia.

8. For from you sounded out the word of the Lord not only in Macedonia and Achaia, but also in every place your faith to Godward is spread abroad; so that we need not to speak any thing.

9. For they themselves shew of us what manner of entering in we had unto you, and how ye turned to God from idols to serve the living and true God;

Wort, sondern auch in der Kraft und in dem heiligen Geist und in großer Gewißheit; wie ihr denn wisset, welcherlei wir gewesen sind unter euch um euretwillen;

6. und ihr seid unsre Nachfolger geworden und des HERRN und habt das Wort aufgenommen unter vielen Trübsalen mit Freuden im heiligen Geist,

7. also daß ihr geworden seid ein Vorbild allen Gläubigen in Mazedonien und Achaja.

8. Denn von euch ist auserschollen das Wort des HERRN; nicht allein in Mazedonien und Achaja, sondern an allen Orten ist auch euer Glaube an Gott bekannt geworden, also daß uns nicht not ist, etwas zu sagen.

9. Denn sie selbst verkündigen von euch, was für einen Eingang wir zu euch gehabt haben und wie ihr bekehrt seid zu Gott von den Abgöttern, zu dienen dem

totista Jumalaa

10 ja odottamaan taivaista hänen Poikaansa, jonka hän on herättänyt kuolleista, Jeesusta, joka pelastaa meidät tulevasta vihasta.

10. And to wait for his Son from heaven, whom he raised from the dead, even Jesus, which delivered us from the wrath to come.

lebendigen und wahren Gott

10. und zu warten auf seinen Sohn vom Himmel, welchen er auferweckt hat von den Toten, Jesum, der uns von dem zukünftigen Zorn erlöst.

2 luku

Paavali muistuttaa tessalonikalaisille, kuinka lempeästi hän oli käyttäytynyt heitä kohtaan saarnatessaan heille evankeliumia 1 – 12, kiittää Jumalaa siitä, että he olivat uskollisia evankeliumille kärsimyksien ja vainojen aikoina 13 – 16, ja ilmaisee haluavansa jälleen nähdä heitä 17 – 20.

1 Tiedättehän itsekin, veljet, ettei tulomme teidän tykönne ollut turha;

1. For yourselves, brethren, know our entrance in unto you, that it was not in vain:

1. Denn auch ihr wisset, liebe Brüder, von unserm Eingang zu euch, daß er nicht vergeblich gewesen ist;

2 vaan, vaikka me ennen, niinkuin tiedätte, olimme kärsineet Filippissä ja meitä siellä oli pahoin pidelty, oli meillä kuitenkin Jumalassamme rohkeutta puhua teille Jumalan evankeliumia, suuressa kilvoituksessa.

2. But even after that we had suffered before, and were shamefully entreated, as ye know, at Philippi, we were bold in our God to speak unto you the gospel of God with much contention.

2. sondern, ob wir gleich zuvor gelitten hatten und geschmäht gewesen waren zu Philippi, wie ihr wisset, waren wir freudig in unserm Gott, bei euch zu sagen das Evangelium Gottes mit großen Kämpfen.

3 Sillä meidän

3. For our exhortation was not of

3. Denn unsere Ermahnung ist

kehoituspuheemme ei lähde eksymyksestä eikä epäpuhtaasta mielestä eikä ole kavaluudessa puhuttua;

4 vaan niinkuin Jumala on katsonut meidän kelpaavan siihen, että meille uskottiin evankeliumi, niin me puhumme, emme, niinkuin tahtoisimme olla mieliksi ihmisille, vaan Jumalalle, joka koettelee meidän sydämemme.

5 Sillä me emme koskaan ole liikkuneet liehakoivin sanoin, sen te tiedätte, emmekä millään tekosyyllä voittoa ahnehtineet; Jumala on todistajamme,

6 emmekä ole etsineet kunniaa ihmisiltä, emme teiltä emmekä muilta,

7 vaikka me Kristuksen apostoleina olisimme voineet vaatia arvonantoa; vaan me olimme lempeät teidän keskuudessanne, niinkuin

deceit, nor of uncleanness, nor in guile:

4. But as we were allowed of God to be put in trust with the gospel, even so we speak; not as pleasing men, but God, which trieth our hearts.

5. For neither at any time used we flattering words, as ye know, nor a cloke of covetousness; God is witness:

6. Nor of men sought we glory, neither of you, nor yet of others, when we might have been burdensome, as the apostles of Christ.

7. But we were gentle among you, even as a nurse cherisheth her children:

nicht gewesen aus Irrtum noch aus Unreinigkeit noch mit List;

4. sondern, wie wir von Gott bewährt sind, daß uns das Evangelium vertraut ist zu predigen, also reden wir, nicht, als wollten wir den Menschen gefallen, sondern Gott, der unser Herz prüft.

5. Denn wir sind nie mit Schmeichelworten umgegangen, wie ihr wisset, noch mit verstecktem Geiz, Gott ist des Zeuge;

6. haben auch nicht Ehre gesucht von den Leuten, weder von euch noch von andern;

7. hätten euch auch mögen schwer sein als Christi Apostel. Aber wir sind mütterlich gewesen bei euch, gleichwie eine Amme ihr Kind pflegt;

imettävä äiti, joka vaalii lapsiansa;

8 niin mekin, teitä hellien, halusimme antaa teille, ei ainoastaan Jumalan evankeliumia, vaan oman henkemekin, sillä te olitte meille rakkaiksi tulleet.

9 Muistattehan, veljet, meidän työmme ja vaivamme: yöt ja päivät työtä tehden, ettemme ketään teistä rasittaisi, me julistimme teille Jumalan evankeliumia.

10 Te olette meidän todistajamme, ja Jumala, kuinka pyhät ja oikeamieliset ja nuhteettomat me olimme teitä kohtaan, jotka uskotte,

11 samoin kuin te tiedätte, kuinka me, niinkuin isä lapsiansa, kehoitimme itsekutakin teistä ja rohkaisimme teitä,

12 ja teroitimme teille, että teidän on vaeltaminen arvollisesti Jumalan edessä, joka kutsuu

8. So being affectionately desirous of you, we were willing to have imparted unto you, not the gospel of God only, but also our own souls, because ye were dear unto us.

9. For ye remember, brethren, our labour and travail: for labouring night and day, because we would not be chargeable unto any of you, we preached unto you the gospel of God.

10. Ye are witnesses, and God also, how holily and justly and unblameably we behaved ourselves among you that believe:

11. As ye know how we exhorted and comforted and charged every one of you, as a father doth his children,

12. That ye would walk worthy of God, who hath called you unto his kingdom and glory.

8. also hatten wir Herzenslust an euch und waren willig, euch mitzuteilen nicht allein das Evangelium Gottes sondern auch unser Leben, darum daß wir euch liebgewonnen haben.

9. Ihr seid wohl eingedenk, liebe Brüder, unsrer Arbeit und unsrer Mühe; denn Tag und Nacht arbeiteten wir, daß wir niemand unter euch beschwerlich wären, und predigten unter euch das Evangelium Gottes.

10. Des seid ihr Zeugen und Gott, wie heilig und gerecht und unsträflich wir bei euch, die ihr gläubig waret, gewesen sind;

11. wie ihr denn wisset, daß wir, wie ein Vater seine Kinder, einen jeglichen unter euch ermahnt und getröstet

12. und bezeugt haben, daß ihr wandeln solltet würdig vor Gott, der euch berufen hat zu seinem

teitä valtakuntaansa ja kirkkauteensa.

13 Ja sentähden me myös lakkaamatta kiitämme Jumalaa siitä, että te, kun saitte meiltä kuulemanne Jumalan sanan, otitte sen vastaan, ette ihmisten sanana, vaan, niinkuin se totisesti on, Jumalan sanana, joka myös vaikuttaa teissä, jotka uskotte.

14 Sillä teistä, veljet, on tullut niiden Kristuksessa Jeesuksessa olevien Jumalan seurakuntain seuraajia, jotka ovat Juudeassa, sillä tekin olette kärsineet omilta kansalaisiltanne samaa kuin he juutalaisilta,

15 jotka tappoivat Herran Jeesuksenkin ja profeetat ja ovat vainonneet meitä, eivätkä ole Jumalalle otollisia, vaan ovat kaikkien ihmisten vihollisia,

16 kun estävät meitä puhumasta pakanoille heidän pelastumiseksensa. Näin he

13. For this cause also thank we God without ceasing, because, when ye received the word of God which ye heard of us, ye received it not as the word of men, but as it is in truth, the word of God, which effectually worketh also in you that believe.

14. For ye, brethren, became followers of the churches of God which in Judaea are in Christ Jesus: for ye also have suffered like things of your own countrymen, even as they have of the Jews:

15. Who both killed the Lord Jesus, and their own prophets, and have persecuted us; and they please not God, and are contrary to all men:

16. Forbidding us to speak to the Gentiles that they might be saved, to fill up their sins alway:

Reich und zu seiner Herrlichkeit.

13. Darum danken auch wir ohne Unterlaß Gott, daß ihr, da ihr empfindet von uns das Wort göttlicher Predigt, es aufnahmt nicht als Menschenwort, sondern, wie es denn wahrhaftig ist, als Gottes Wort, welcher auch wirkt in euch, die ihr glaubet.

14. Denn ihr seid Nachfolger geworden, liebe Brüder, der Gemeinden Gottes in Judäa in Christo Jesu, weil ihr ebendasselbe erlitten habt von euren Blutsfreunden, was jene von den Juden,

15. welche auch den HERRN Jesus getötet haben und ihre eigenen Propheten und haben uns verfolgt und gefallen Gott nicht und sind allen Menschen zuwider,

16. wehren uns, zu predigen den Heiden, damit sie selig würden, auf daß sie ihre Sünden erfüllen

yhäti täyttävät syntiensä mittaa. Viha onkin jo saavuttanut heidät, viimeiseen määräänsä asti.

17 Mutta kun meidät nyt, veljet, on hetkeksi aikaa erotettu teistä, ulkonaisesti, ei sydämeltä, niin on meille tullut yhä suurempi halu päästä näkemään teidän kasvojanne.

18 Sentähden olemme tahtoneet tulla teidän tyköne, minä, Paavali, puolestani, en vain kerran, vaan kahdestikin, mutta saatana on meidät estänyt.

19 Sillä kuka on meidän toivomme tai ilomme tai meidän kerskauksemme kruunu? Ettekö myös te, meidän Herramme Jeesuksen edessä hänen tulemuksessaan?

20 Sillä te olette meidän kunniamme ja meidän ilomme.

for the wrath is come upon them to the uttermost.

17. But we, brethren, being taken from you for a short time in presence, not in heart, endeavoured the more abundantly to see your face with great desire.

18. Wherefore we would have come unto you, even I Paul, once and again; but Satan hindered us.

19. For what is our hope, or joy, or crown of rejoicing? Are not even ye in the presence of our Lord Jesus Christ at his coming?

20. For ye are our glory and joy.

allewege; denn der Zorn ist schon über sie gekommen zum Ende hin.

17. Wir aber, liebe Brüder, nachdem wir euer eine Weile beraubt gewesen sind nach dem Angesicht, nicht nach dem Herzen, haben wir desto mehr geeilt, euer Angesicht zu sehen mit großem Verlangen.

18. Darum haben wir wollen zu euch kommen (ich, Paulus) zweimal, und Satan hat uns verhindert.

19. Denn wer ist unsre Hoffnung oder Freude oder Krone des Ruhms? Seid nicht auch ihr es vor unserm HERRN Jesus Christus zu seiner Zukunft?

20. Ihr seid ja unsre Ehre und Freude.

3 luku

Paavali sanoo ikävänsä pakottamana lähettäneensä Timoteuksen tessalonikalaisten tykö 1 – 5 ja nyt iloitsevansa hänen tuomistaan hyvistä sanomista 6 – 10 ja rukoilee, että he yhä kasvaisivat rakkaudessa ja pyhydessä 11 – 13.

1 Sentähden me, kun emme enää voineet kestää kauemmin, päätimme jäädä yksinämme Ateenaan,

2 ja lähetimme Timoteuksen, veljemme ja Jumalan palvelijan (ja työtoverimme) Kristuksen evankeliumissa, vahvistamaan teitä ja rohkaisemaan teitä uskossanne,

3 ettei kukaan horjuisi näissä ahdingoissa. Sillä itse te tiedätte, että meidät on semmoisiin pantu.

4 Sanoimmehan, kun olimme teidän tykönänne, teille jo edeltäpäin, että meidän oli ahdinkoon joutuminen, niinkuin on käynytkin ja te tiedätte käyneen.

1. Wherefore when we could no longer forbear, we thought it good to be left at Athens alone;

2. And sent Timotheus, our brother, and minister of God, and our fellowlabourer in the gospel of Christ, to establish you, and to comfort you concerning your faith:

3. That no man should be moved by these afflictions: for yourselves know that we are appointed thereunto.

4. For verily, when we were with you, we told you before that we should suffer tribulation; even as it came to pass, and ye know.

1. Darum haben wir's nicht weiter wollen ertragen und haben uns lassen wohlgefallen, daß wir zu Athen allein gelassen würden,

2. und haben Timotheus gesandt, unsern Bruder und Diener Gottes und unsern Gehilfen im Evangelium Christi, euch zu stärken und zu ermahnen in eurem Glauben,

3. daß nicht jemand weich würde in diesen Trübsalen. Denn ihr wisset, daß wir dazu gesetzt sind;

4. und da wir bei euch waren, sagten wir's euch zuvor, wir würden Trübsale haben müssen; wie denn auch geschehen ist und ihr wisset.

5 Sentähden minä, kun en enää jaksanut kestää kauemmin, lähetinkin tiedustelemaan teidän uskoanne, ettei vain kiusaaja liene teitä kiusannut ja meidän vaivannäkömmä mennyt hukkaan.

6 Mutta nyt, kun Timoteus tuli teidän tyköänne meidän tykömmä ja toi meille ilosanoman teidän uskostanne ja rakkaudestanne ja siitä, että te aina pidätte meitä rakkaassa muistossa ikävöiden meitä nähdäksenne niinkuin mekin teitä:

7 sentähden olemme teidän uskostanne, veljet, saaneet lohdutusta teihin nähden kaikessa hädässämme ja ahdistuksessämme;

8 sillä nyt me elämme, jos te seisotte lujina Herrassa.

9 Kuinka voimmekaan kyllin kiittää Jumalaa teidän tähtenne kaikesta siitä ilosta, mikä meillä teistä on Jumalamme edessä!

5. For this cause, when I could no longer forbear, I sent to know your faith, lest by some means the tempter have tempted you, and our labour be in vain.

6. But now when Timotheus came from you unto us, and brought us good tidings of your faith and charity, and that ye have good remembrance of us always, desiring greatly to see us, as we also to see you:

7. Therefore, brethren, we were comforted over you in all our affliction and distress by your faith:

8. For now we live, if ye stand fast in the Lord.

9. For what thanks can we render to God again for you, for all the joy wherewith we joy for your sakes before our God;

5. Darum habe ich's auch nicht länger ertragen und ausgesandt, daß ich erführe euren Glauben, auf daß nicht euch vielleicht versucht hätte der Versucher und unsre Arbeit vergeblich würde.

6. Nun aber, da Timotheus zu uns von euch gekommen ist und uns verkündigt hat euren Glauben und eure Liebe, und daß ihr unser gedenket allezeit zum besten und euch verlangt, uns zu sehen, wie denn auch uns nach euch,

7. da sind wir, liebe Brüder, getröstet worden an euch in aller unsrer Trübsal und Not durch euren Glauben;

8. denn nun sind wir lebendig, wenn ihr stehet im HERRN.

9. Denn was für einen Dank können wir Gott vergelten um euch für alle diese Freude, die wir haben von euch vor unserm

10 Öin ja päivin me mitä hartaimmin rukoilemme saadaksemme nähdä teidän kasvonne ja täyttää sen, mitä teidän uskostanne puuttuu.

11 Mutta hän itse, meidän Jumalamme ja Isämme, ja meidän Herramme Jeesus (Kristus) ohjatkoon meidän tiemme teidän tyköne.

12 Ja teille Herra antakoon yhä enemmän ja runsaammin rakkautta toisianne kohtaan ja kaikkia kohtaan, niinkuin meilläkin on teitä kohtaan,

13 vahvistaaksensa teidän sydämenne nuhteettomiksi pyhydessä meidän Jumalamme ja Isämme edessä, meidän Herramme Jeesuksen tulemuksessa, kun hän tulee kaikkien pyhiensä kanssa.

10. Night and day praying exceedingly that we might see your face, and might perfect that which is lacking in your faith?

11. Now God himself and our Father, and our Lord Jesus Christ, direct our way unto you.

12. And the Lord make you to increase and abound in love one toward another, and toward all men, even as we do toward you:

13. To the end he may stablish your hearts unblameable in holiness before God, even our Father, at the coming of our Lord Jesus Christ with all his saints.

Gott?

10. Wir bitten Tag und Nacht gar sehr, daß wir sehen mögen euer Angesicht und erstatten, so etwas mangelt an eurem Glauben.

11. Er aber, Gott, unser Vater, und unser HERR Jesus Christus schicke unsern Weg zu euch.

12. Euch aber vermehre der HERR und lasse die Liebe völlig werden untereinander und gegen jedermann (wie denn auch wir sind gegen euch),

13. daß eure Herzen gestärkt werden und unsträflich seien in der Heiligkeit vor Gott und unserm Vater auf die Zukunft unsers HERRN Jesu Christi samt allen seinen Heiligen.

4 luku

Paavali kehoittaa tessalonikalaisia edelleenkin varttumaan pyhityksessä 1 – 8 ja veljellisessä rakkaudessa sekä viettämään hiljaista, ahkeraa elämää 9 – 12 ja puhuu lohdutuksen sanoja ylösnousemuksesta ja Herran tuleuksesta 13 – 15.

1 Sitten vielä, veljet, me pyydämme teitä ja kehoitamme Herrassa Jeesuksessa, että te, niinkuin olette meiltä oppineet, miten teidän tulee vaeltaa ja olla Jumalalle otolliset, niinkuin vaellattekin, siinä yhä enemmän varttuisitte.

2 Tiedättehän, mitkä käskyt me olemme Herran Jeesuksen kautta teille antaneet.

3 Sillä tämä on Jumalan tahto, teidän pyhityksenne, että kartatte haureutta,

4 että kukin teistä tietää ottaa oman vaimon pyhydessä ja kunniassa,

5 ei himon kiihkossa niinkuin pakanat, jotka eivät Jumalaa tunne;

1. Furthermore then we beseech you, brethren, and exhort you by the Lord Jesus, that as ye have received of us how ye ought to walk and to please God, so ye would abound more and more.

2. For ye know what commandments we gave you by the Lord Jesus.

3. For this is the will of God, even your sanctification, that ye should abstain from fornication:

4. That every one of you should know how to possess his vessel in sanctification and honour;

5. Not in the lust of concupiscence, even as the Gentiles which know not God:

1. Weiter, liebe Brüder, bitten wir euch und ermahnen in dem HERRN Jesus (nach dem ihr von uns empfangen habt, wie ihr solltet wandeln und Gott gefallen), daß ihr immer völliger werdet.

2. Denn ihr wisset, welche Gebote wir euch gegeben haben durch den HERRN Jesus.

3. Denn das ist der Wille Gottes, eure Heiligung, und daß ihr meidet die Hurerei

4. und ein jeglicher unter euch wisse sein Gefäß zu behalten in Heiligung und Ehren.

5. nicht in der Brunst der Lust wie die Heiden, die von Gott nichts wissen;

6 ettei kukaan sorra veljeänsä eikä tuota hänelle vahinkoa missään asiassa, sillä Herra on kaiken tämän kostaja, niinkuin myös ennen olemme teille sanoneet ja todistaneet.

7 Sillä ei Jumala ole kutsunut meitä saastaisuuteen, vaan pyhitykseen.

8 Sentähden, joka nämä hylkää, ei hylkää ihmistä, vaan Jumalan, joka myös antaa Pyhän Henkensä teihin.

9 Veljellisestä rakkaudesta ei ole tarvis teille kirjoittaa; sillä itse te olette Jumalalta oppineet rakastamaan toisianne;

10 niin te myös teette kaikkia veljiä kohtaan koko

Makedoniassa. Mutta me kehoitamme teitä, veljet, siinä varttumaan yhä enemmän

11 ja katsomaan kunniaksenne, että elätte hiljaisuudessa ja toimitatte omia tehtäviänne ja teette työtä käsillänne, niinkuin

6. That no man go beyond and defraud his brother in any matter: because that the Lord is the avenger of all such, as we also have forewarned you and testified.

7. For God hath not called us unto uncleanness, but unto holiness.

8. He therefore that despiseth, despiseth not man, but God, who hath also given unto us his holy Spirit.

9. But as touching brotherly love ye need not that I write unto you: for ye yourselves are taught of God to love one another.

10. And indeed ye do it toward all the brethren which are in all Macedonia: but we beseech you, brethren, that ye increase more and more;

11. And that ye study to be quiet, and to do your own business, and to work with your own hands, as we commanded you;

6. und daß niemand zu weit greife und übervorteile seinen Bruder im Handel; denn der HERR ist der Rächter über das alles, wie wir euch zuvor gesagt und bezeugt haben.

7. Denn Gott hat uns nicht berufen zur Unreinigkeit, sondern zur Heiligung.

8. Wer nun verachtet, der verachtet nicht Menschen, sondern Gott, der seinen heiligen Geist gegeben hat in euch.

9. Von der brüderlichen Liebe aber ist nicht not euch zu schreiben; denn ihr seid selbst von Gott gelehrt, euch untereinander zu lieben.

10. Und das tut ihr auch an allen Brüdern, die in ganz Mazedonien sind. Wir ermahnen euch aber, liebe Brüder, daß ihr noch völliger werdet

11. und ringet darnach, daß ihr stille seid und das Eure schaffet und arbeitet mit euren eigenen Händen, wie wir euch geboten

olemme teitä käskeneet,

12 että vaelluksessanne olisitte säädylliset ulkopuolella olevia kohtaan ettekä olisi kenenkään avun tarpeessa.

13 Mutta me emme tahdo pitää teitä, veljet, tietämättöminä siitä, kuinka poisnukkuneiden on, ettette murehtisi niinkuin muut, joilla ei toivoa ole.

14 Sillä jos uskomme, että Jeesus on kuollut ja noussut ylös, niin samoin on Jumala Jeesuksen kautta myös tuova poisnukkuneet esiin yhdessä hänen kanssaan.

15 Sillä sen me sanomme teille Herran sanana, että me, jotka olemme elossa, jotka jäämme tänne Herran tulemukseen, emme suinkaan ehdi ennen niitä, jotka ovat nukkuneet.

16 Sillä itse Herra on tuleva alas taivaasta käskyhuudon, ylienkelin äänen ja Jumalan pasunan kuullessa, ja

12. That ye may walk honestly toward them that are without, and that ye may have lack of nothing.

13. But I would not have you to be ignorant, brethren, concerning them which are asleep, that ye sorrow not, even as others which have no hope.

14. For if we believe that Jesus died and rose again, even so them also which sleep in Jesus will God bring with him.

15. For this we say unto you by the word of the Lord, that we which are alive and remain unto the coming of the Lord shall not prevent them which are asleep.

16. For the Lord himself shall descend from heaven with a shout, with the voice of the archangel, and with the trump of

haben,

12. auf daß ihr ehrbar wandelt gegen die, die draußen sind, und ihrer keines bedürft.

13. Wir wollen euch aber, liebe Brüder, nicht verhalten von denen, die da schlafen, auf daß ihr nicht traurig seid wie die andern, die keine Hoffnung haben.

14. Denn so wir glauben, daß Jesus gestorben und auferstanden ist, also wird Gott auch, die da entschlafen sind, durch Jesum mit ihm führen.

15. Denn das sagen wir euch als ein Wort des HERRN, daß wir, die wir leben und übrig bleiben auf die Zukunft des HERRN, werden denen nicht zuvorkommen, die da schlafen.

16. denn er selbst, der HERR, wird mit einem Feldgeschrei und der Stimme des Erzengels und mit der Posaune Gottes

Kristuksessa kuolleet nousevat ylös ensin;

God: and the dead in Christ shall rise first:

herniederkommen vom Himmel, und die Toten in Christo werden auferstehen zuerst.

17 sitten meidät, jotka olemme elossa, jotka olemme jääneet tänne, temmataan yhdessä heidän kanssaan pilvissä Herraa vastaan yläilmoihin; ja niin me saamme aina olla Herran kanssa.

17. Then we which are alive and remain shall be caught up together with them in the clouds, to meet the Lord in the air: and so shall we ever be with the Lord.

17. Darnach wir, die wir leben und übrig bleiben, werden zugleich mit ihnen hingerückt werden in den Wolken, dem HERRN entgegen in der Luft, und werden also bei dem HERRN sein allezeit.

18 Niin lohduttakaa siis toisianne näillä sanoilla.

18. Wherefore comfort one another with these words.

18. So tröstet euch nun mit diesen Worten untereinander.

5 luku

Kristittyjen on valvominen, sillä Herran päivä on tuleva äkkiarvaamatta 1 – 11; heidän tulee pitää johtajiaan rakkaina ja elää keskenään rauhassa 12, 13, holhota heikkoja ja tehdä kaikille hyvää 14, 15 Apostoli kehoittaa heitä aina iloitsemaan, rukoilemaan ja kiittämään sekä kaikesta valitsemaan sen, mikä hyvää on 16 – 22 Lopputoivotus ja tervehdys 23 – 28.

1 Mutta aikakaudesta ja määrähetkistä ei teille, veljet, ole tarvis kirjoittaa;

1. But of the times and the seasons, brethren, ye have no need that I write unto you.

1. Von den Zeiten aber und Stunden, liebe Brüder, ist nicht euch zu schreiben;

2 sillä itse te varsin hyvin tiedätte, että Herran päivä tulee niinkuin varas yöllä.

2. For yourselves know perfectly that the day of the Lord so cometh as a thief in the night.

2. denn ihr selbst wisset gewiß, daß der Tag des HERRN wird kommen wie ein Dieb in der

3 Kun he sanovat: "Nyt on rauha, ei hätää mitään", silloin yllättää heidät yhtäkkiä turmio, niinkuin synnytyskipu raskaan vaimon, eivätkä he pääse pakoon.

4 Mutta te, veljet, ette ole pimeydessä, niin että se päivä voisi yllättää teidät niinkuin varas;

5 sillä kaikki te olette valkeuden lapsia ja päivän lapsia; me emme ole yön emmekä pimeyden lapsia.

6 Älkäämme siis nukkuko niinkuin muut, vaan valvokaamme ja olkaamme raittiit.

7 Sillä ne, jotka nukkuvat, ne yöllä nukkuvat, ja jotka juovat itsensä juovuksiin, ne yöllä juovuksissa ovat.

8 Mutta me, jotka olemme päivän lapsia, olkaamme raittiit, ja olkoon pukunamme uskon ja rakkauden haarniska ja

3. For when they shall say, Peace and safety; then sudden destruction cometh upon them, as travail upon a woman with child; and they shall not escape.

4. But ye, brethren, are not in darkness, that that day should overtake you as a thief.

5. Ye are all the children of light, and the children of the day: we are not of the night, nor of darkness.

6. Therefore let us not sleep, as do others; but let us watch and be sober.

7. For they that sleep sleep in the night; and they that be drunken are drunken in the night.

8. But let us, who are of the day, be sober, putting on the breastplate of faith and love; and for an helmet, the hope of

Nacht.

3. Denn sie werden sagen: Es ist Friede, es hat keine Gefahr, so wird sie das Verderben schnell überfallen, gleichwie der Schmerz ein schwangeres Weib, und werden nicht entfliehen.

4. Ihr aber, liebe Brüder, seid nicht in der Finsternis, daß euch der Tag wie ein Dieb ergreife.

5. Ihr seid allzumal Kinder des Lichtes und Kinder des Tages; wir sind nicht von der Nacht noch von der Finsternis.

6. So lasset uns nun nicht schlafen wie die andern, sondern lasset uns wachen und nüchtern sein.

7. Denn die da schlafen, die schlafen des Nachts, und die da trunken sind, die sind des Nachts trunken;

8. wir aber, die wir des Tages sind, sollen nüchtern sein, angetan mit dem Panzer des Glaubens und der Liebe und mit

kypärinämme pelastuksen toivo.

salvation.

dem Helm der Hoffnung zur Seligkeit.

9 Sillä ei Jumala ole määrännyt meitä vihaan, vaan saamaan pelastuksen Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta, 10 joka on kuollut meidän edestämme, että me, valvoimmepa tai nukuimme, eläisimme yhdessä hänen kanssaan.

9. For God hath not appointed us to wrath, but to obtain salvation by our Lord Jesus Christ,

9. Denn Gott hat uns nicht gesetzt zum Zorn, sondern die Seligkeit zu besitzen durch unsern HERRN Jesus Christus, 10. der für uns alle gestorben ist, auf daß, wir wachen oder schlafen, wir zugleich mit ihm leben sollen.

10. Who died for us, that, whether we wake or sleep, we should live together with him.

11 Sentähden kehoittakaa toisianne ja rakentakaa toinen toistanne, niinkuin teettekin.

11. Wherefore comfort yourselves together, and edify one another, even as also ye do.

11. Darum ermahnet euch untereinander und bauet einen den andern, wie ihr denn tut.

12 Mutta me pyydämme teitä, veljet, antamaan tunnustuksenne niille, jotka tekevät työtä teidän keskuudessanne ja ovat teidän johtajanne Herrassa ja neuvovat teitä,

12. And we beseech you, brethren, to know them which labour among you, and are over you in the Lord, and admonish you;

12. Wir bitten aber euch, liebe Brüder, daß ihr erkennet, die an euch arbeiten und euch vorstehen in dem HERRN und euch vermahnen;

13 sekä pitämään heitä erinomaisen rakkaina heidän työnsä tähden. Eläkää rauhassa keskenänne.

13. And to esteem them very highly in love for their work's sake. And be at peace among yourselves.

13. habt sie desto lieber um ihres Werks willen und seid friedsam mit ihnen.

14 Me kehoitamme teitä, veljet: nuhdelkaa kurittomia, rohkaiskaa alakuloisia, holhotkaa heikkoja,

14. Now we exhort you, brethren, warn them that are unruly, comfort the feebleminded,

14. Wir ermahnen aber euch, liebe Brüder, vermahnet die Ungezogenen, tröstet die

olkaa pitkämieliset kaikkia kohtaan.

15 Katsokaa, ettei kukaan kosta kenellekään paha pahalla, vaan pyrkikää aina tekemään hyvää toinen toisellenne ja kaikille.

16 Olkaa aina iloiset.

17 Rukoilkaa lakkaamatta.

18 Kiittäkää joka tilassa. Sillä se on Jumalan tahto teihin nähden Kristuksessa Jeesuksessa.

19 Henkeä älkää sammuttako,

20 profetoimista älkää halveksuko,

21 mutta koetelkaa kaikki, pitäkää se, mikä hyvää on;

22 karttakaa kaikenkaltaista paha.

23 Mutta itse rauhan Jumala pyhittäköön teidät kokonansa, ja säilyköön koko teidän henkenne ja sielunne ja ruumiinne nuhteettomana meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen

support the weak, be patient toward all men.

15. See that none render evil for evil unto any man; but ever follow that which is good, both among yourselves, and to all men.

16. Rejoice evermore.

17. Pray without ceasing.

18. In every thing give thanks: for this is the will of God in Christ Jesus concerning you.

19. Quench not the Spirit.

20. Despise not prophesyings.

21. Prove all things; hold fast that which is good.

22. Abstain from all appearance of evil.

23. And the very God of peace sanctify you wholly; and I pray God your whole spirit and soul and body be preserved blameless unto the coming of our Lord Jesus Christ.

Kleinmütigen, traget die Schwachen, seid geduldig gegen jedermann.

15. Sehet zu, daß keiner Böses mit Bösem jemand vergelte; sondern allezeit jaget dem Guten nach, untereinander und gegen jedermann.

16. Seid allezeit fröhlich,

17. betet ohne Unterlaß,

18. seid dankbar in allen Dingen; denn das ist der Wille Gottes in Christo Jesu an euch.

19. Den Geist dämpfet nicht,

20. die Weissagung verachtet nicht;

21. prüfet aber alles, und das Gute behaltet.

22. Meidet allen bösen Schein.

23. Er aber, der Gott des Friedens, heilige euch durch und durch, und euer Geist ganz samt Seele und Leib müsse bewahrt werden unsträflich auf die Zukunft unsers HERRN Jesu

tulemukseen.

24 Hän, joka teitä kutsuu, on uskollinen, ja hän on sen myös tekevä.

25 Veljet, rukoilkaa meidän edestämme.

26 Tervehtikää kaikkia veljiä pyhällä suunannolla.

27 Minä vannotan teitä Herran kautta, että luetatte tämän kirjeen kaikille (pyhille) veljille.

28 Meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen armo olkoon teidän kanssanne.

24. Faithful is he that calleth you, who also will do it.

25. Brethren, pray for us.

26. Greet all the brethren with an holy kiss.

27. I charge you by the Lord that this epistle be read unto all the holy brethren.

28. The grace of our Lord Jesus Christ be with you. Amen.

Christi.

24. Getreu ist er, der euch ruft; er wird's auch tun.

25. Liebe Brüder, betet für uns.

26. Grüßet alle Brüder mit dem heiligen Kuß.

27. Ich beschwöre euch bei dem HERRN, daß ihr diesen Brief lesen lasset vor allen heiligen Brüdern.

28. Die Gnade unsers HERRN Jesu Christi sei mit euch! Amen.

PAAVALIN TOINEN KIRJE TESSALONIKALAISILLE

1 luku

Paavali toivottaa tessalonikalaisille armoa ja rauhaa 1, 2, kiittää Jumalaa heidän uskonsa ja rakkautensa kasvamisesta kaikissa heidän ahdistuksissaan, lohduttaa heitä viittaamalla Jumalan vanhurskaaseen tuomioon Kristuksen tulemisessa 3 – 10 ja rukoilee, että Jeesuksen nimi edelleenkin heissä kirkastuisi 11, 12.

1 Paavali ja Silvanus ja Timoteus tessalonikalaisten seurakunnalle

1. Paul, and Silvanus, and Timotheus, unto the church of

1. Paulus und Silvanus und Timotheus der Gemeinde zu

Jumalassa, meidän Isässämme,
ja Herrassa Jeesuksessa
Kristuksessa.

2 Armo teille ja rauha Isältä
Jumalalta ja Herralta Jeesukselta
Kristukselta!

3 Me olemme velvolliset aina
kiittämään Jumalaa teidän
tähtenne, veljet, niinkuin oikein
onkin, koska teidän uskonne
runsaasti kasvaa ja keskinäinen
rakkautenne lisääntyy
itseksussakin, kaikissa teissä,

4 niin että me itsekkin Jumalan
seurakunnissa kerskaamme
teistä, teidän
kärsivällisyydestänne ja
uskostanne kaikissa
vainoissanne ja ahdistuksissa,
joita teillä on kestettävänä

5 ja jotka ovat osoituksena
Jumalan vanhurskaasta
tuomiosta, että teidät
katsottaisiin arvollisiksi Jumalan
valtakuntaan, jonka tähden
kärsittekin,

the Thessalonians in God our
Father and the Lord Jesus
Christ:

2. Grace unto you, and peace,
from God our Father and the
Lord Jesus Christ.

3. We are bound to thank God
always for you, brethren, as it is
meet, because that your faith
groweth exceedingly, and the
charity of every one of you all
toward each other aboundeth;

4. So that we ourselves glory in
you in the churches of God for
your patience and faith in all your
persecutions and tribulations that
ye endure:

5. Which is a manifest token of
the righteous judgment of God,
that ye may be counted worthy of
the kingdom of God, for which ye
also suffer:

Thessalonich in Gott, unserm
Vater, und dem HERRN Jesus
Christus:

2. Gnade sei mit euch und
Friede von Gott, unserm Vater,
und dem HERRN Jesus
Christus!

3. Wir sollen Gott danken allezeit
um euch, liebe Brüder, wie es
billig ist; denn euer Glauben
wächst sehr, und die Liebe eines
jeglichen unter euch allen nimmt
zu gegeneinander,

4. also daß wir uns euer rühmen
unter den Gemeinden Gottes
über eure Geduld und euren
Glauben in allen Verfolgungen
und Trübsalen, die ihr duldet;

5. welches anzeigt, daß Gott
recht richten wird und ihr würdig
werdet zum Reich Gottes, für
das ihr auch leidet;

6 koskapa Jumala katsoo oikeaksi kostaa ahdistuksella niille, jotka teitä ahdistavat,

7 ja antaa teille, joita ahdistetaan, levon yhdessä meidän kanssamme, kun Herra Jeesus ilmestyy taivaasta voimansa enkelien kanssa
8 tulen liekissä ja kostaa niille, jotka eivät tunne Jumalaa eivätkä ole kuuliaisia meidän Herramme Jeesuksen (Kristuksen) evankeliumille.

9 Heitä kohtaa silloin rangaistukseksi iankaikkinen kadotus Herran kasvoista ja hänen voimansa kirkkaudesta,
10 kun hän sinä päivänä tulee, että hän kirkastuisi pyhissänsä ja olisi ihmeteltävä kaikissa uskovissa, sillä te olette uskoneet meidän todistuksemme.

11 Sitä varten me aina rukoilemmekin teidän puolestanne, että meidän

6. Seeing it is a righteous thing with God to recompense tribulation to them that trouble you;

7. And to you who are troubled rest with us, when the Lord Jesus shall be revealed from heaven with his mighty angels,

8. In flaming fire taking vengeance on them that know not God, and that obey not the gospel of our Lord Jesus Christ:

9. Who shall be punished with everlasting destruction from the presence of the Lord, and from the glory of his power;

10. When he shall come to be glorified in his saints, and to be admired in all them that believe (because our testimony among you was believed) in that day.

11. Wherefore also we pray always for you, that our God would count you worthy of this

6. nach dem es recht ist bei Gott, zu vergelten Trübsal denen, die euch Trübsal antun,

7. euch aber, die ihr Trübsal leidet, Ruhe mit uns, wenn nun der HERR Jesus wird offenbart werden vom Himmel samt den Engeln seiner Kraft

8. und mit Feuerflammen, Rache zu geben über die, so Gott nicht erkennen, und über die so nicht gehorsam sind dem Evangelium unsers HERRN Jesu Christi,

9. welche werden Pein leiden, das ewige Verderben von dem Angesichte des HERRN und von seiner herrlichen Macht,

10. wenn er kommen wird, daß er herrlich erscheine mit seinen Heiligen und wunderbar mit allen Gläubigen; denn unser Zeugnis an euch von diesem Tage habt ihr geglaubt.

11. Und derhalben beten wir auch allezeit für euch, daß unser Gott euch würdig mache zur

Jumalamme katsoisi teidät kutsumisensa arvoisiksi ja voimallisesti saattaisi täydelliseksi kaiken teidän halunne hyvään ja teidän uskonne teot,

12 että meidän Herramme Jeesuksen (Kristuksen) nimi teissä kirkastuisi ja te hänessä, meidän Jumalamme ja Herran Jeesuksen Kristuksen armon mukaan.

calling, and fulfil all the good pleasure of his goodness, and the work of faith with power:

12. That the name of our Lord Jesus Christ may be glorified in you, and ye in him, according to the grace of our God and the Lord Jesus Christ.

Berufung und erfülle alles Wohlgefallen der Güte und das Werk des Glaubens in der Kraft,

12. auf daß an euch gepriesen werde der Namen unsers HERRN Jesu Christi und ihr an ihm, nach der Gnade unsres Gottes und des HERRN Jesu Christi.

2 luku

Kristus ei tule, ennen kuin luopumus tapahtuu ja laittomuuden ihminen ilmestyy 1 – 12 Paavali kiittää Jumalaa siitä, että Jumala on kutsunut tessalonikalaiset omistamaan Kristuksen kirkkauden 13, 14, kehoittaa heitä kestäväisyyteen ja toivottaa heille Herralta voimaa 15 – 17.

1 Mutta mitä tulee meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen tulemukseen ja meidän kokoontumiseemme hänen tykönsä, niin me pyydämme teitä, veljet,

2 ettette anna minkään hengen

1. Now we beseech you, brethren, by the coming of our Lord Jesus Christ, and by our gathering together unto him,

2. That ye be not soon shaken in

1. Aber der Zukunft halben unsers HERRN Jesu Christi und unsrer Versammlung zu ihm bitten wir euch, liebe Brüder,

2. daß ihr euch nicht bald

ettekä sanan ettekä minkään muka meidän lähettämämme kirjeen heti järkyttää itseänne, niin että menetätte mielenne maltin, ettekä anna niiden itseänne peljästyttää, ikäänkuin Herran päivä jo olisi käsissä.

3 Älkää antako kenenkään vietellä itseänne millään tavalla. Sillä se päivä ei tule, ennenkuin luopumus ensin tapahtuu ja laittomuuden ihminen ilmestyy, kadotuksen lapsi,

4 tuo vastustaja, joka korottaa itsensä yli kaiken, mitä jumalaksi tai jumaloitavaksi kutsutaan, niin että hän asettuu Jumalan temppeliin ja julistaa olevansa Jumala.

5 Ettekö muista, että minä, kun vielä olin teidän tykönänne, sanoin tämän teille?

6 Ja nyt te tiedätte, mikä pidättää, niin että hän vasta ajallansa ilmestyy.

7 Sillä laittomuuden salaisuus on

mind, or be troubled, neither by spirit, nor by word, nor by letter as from us, as that the day of Christ is at hand.

3. Let no man deceive you by any means: for that day shall not come, except there come a falling away first, and that man of sin be revealed, the son of perdition;

4. Who opposeth and exalteth himself above all that is called God, or that is worshipped; so that he as God sitteth in the temple of God, shewing himself that he is God.

5. Remember ye not, that, when I was yet with you, I told you these things?

6. And now ye know what withholdeth that he might be revealed in his time.

7. For the mystery of iniquity

bewegen lasset von eurem Sinn noch erschrecken, weder durch Geist noch durch Wort noch durch Brief, als von uns gesandt, daß der Tag Christi vorhanden sei.

3. Lasset euch niemand verführen in keinerlei Weise; denn er kommt nicht, es sei denn, daß zuvor der Abfall komme und offenbart werde der Mensch der Sünde, das Kind des Verderbens,

4. der da ist der Widersacher und sich überhebt über alles, was Gott oder Gottesdienst heißt, also daß er sich setzt in den Tempel Gottes als ein Gott und gibt sich aus, er sei Gott.

5. Gedenket ihr nicht daran, daß ich euch solches sagte, da ich noch bei euch war?

6. Und was es noch aufhält, wisset ihr, daß er offenbart werde zu seiner Zeit.

7. Denn es regt sich bereits das

jo vaikuttamassa; jähkä vain tulee tieltä poistetuksi se, joka nyt vielä pidättää,
8 niin silloin ilmestyy tuo laiton, jonka Herra Jeesus on surmaava suunsa henkäyksellä ja tuhoava tulemuksensa ilmestyksellä,

9 tuo, jonka tulemus tapahtuu saatanan vaikutuksesta valheen kaikella voimalla ja tunnusteoilla ja ihmeillä
10 ja kaikilla vääryyden viettelyksillä niille, jotka joutuvat kadotukseen, sentähden etteivät ottaneet vastaan rakkautta totuuteen, voidaksensa pelastua.

11 Ja sentähden Jumala lähettää heille väkevän eksytyksen, niin että he uskovat valheen,
12 että kaikki ne tuomittaisiin, jotka eivät ole uskoneet totuutta, vaan mielistyneet vääryyteen.

13 Mutta me olemme velvolliset

doth already work: only he who now letteth will let, until he be taken out of the way.

8. And then shall that Wicked be revealed, whom the Lord shall consume with the spirit of his mouth, and shall destroy with the brightness of his coming:

9. Even him, whose coming is after the working of Satan with all power and signs and lying wonders,

10. And with all deceivableness of unrighteousness in them that perish; because they received not the love of the truth, that they might be saved.

11. And for this cause God shall send them strong delusion, that they should believe a lie:

12. That they all might be damned who believed not the truth, but had pleasure in unrighteousness.

13. But we are bound to give

Geheimnis der Bosheit, nur daß, der es jetzt aufhält, muß hinweggetan werden;

8. und alsdann wird der Boshafte offenbart werden, welchen der HERR umbringen wird mit dem Geist seines Mundes und durch die Erscheinung seiner Zukunft ihm ein Ende machen,

9. ihm, dessen Zukunft geschieht nach der Wirkung des Satans mit allerlei lügenhaftigen Kräften und Zeichen und Wundern

10. und mit allerlei Verführung zur Ungerechtigkeit unter denen, die verloren werden, dafür daß sie die Liebe zur Wahrheit nicht haben angenommen, auf daß sie selig würden.

11. Darum wird ihnen Gott kräftige Irrtümer senden, daß sie glauben der Lüge,

12. auf daß gerichtet werden alle, die der Wahrheit nicht glauben, sondern haben Lust an der Ungerechtigkeit.

13. Wir aber sollen Gott danken

aina kiittämään Jumalaa teidän tähtenne, veljet, te Herran rakastetut, sentähden että Jumala alusta alkaen valitsi teidät pelastukseen Hengen pyhityksessä ja uskossa totuuteen.

14 Siihen hän on myös kutsunut teidät meidän evankeliumimme kautta, omistamaan meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kirkkauden.

15 Niin seisokaa siis, veljet, lujina ja pitäkää kiinni niistä opetuksista, joita olette oppineet joko meidän puheestamme tai kirjeestämme.

16 Ja meidän Herramme Jeesus Kristus itse ja Jumala, meidän Isämme, joka on rakastanut meitä ja armossa antanut meille iankaikkisen lohdutuksen ja hyvän toivon,

17 lohduttakoon teidän sydämiänne ja vahvistakoon teitä kaikessa hyvässä työssä ja puheessa.

thanks alway to God for you, brethren beloved of the Lord, because God hath from the beginning chosen you to salvation through sanctification of the Spirit and belief of the truth:

14. Whereunto he called you by our gospel, to the obtaining of the glory of our Lord Jesus Christ.

15. Therefore, brethren, stand fast, and hold the traditions which ye have been taught, whether by word, or our epistle.

16. Now our Lord Jesus Christ himself, and God, even our Father, which hath loved us, and hath given us everlasting consolation and good hope through grace,

17. Comfort your hearts, and stablish you in every good word and work.

allezeit um euch, von dem HERRN geliebte Brüder, daß euch Gott erwählt hat von Anfang zur Seligkeit, in der Heiligung des Geistes und im Glauben der Wahrheit,

14. darein er euch berufen hat durch unser Evangelium zum herrlichen Eigentum unsers HERRN Jesu Christi.

15. So stehet nun, liebe Brüder, und haltet an den Satzungen, in denen ihr gelehrt seid, es sei durch unser Wort oder Brief.

16. Er aber, unser HERR Jesus Christus, und Gott, unser Vater, der uns hat geliebt und uns gegeben einen ewigen Trost und eine gute Hoffnung durch Gnade,

17. der ermahne eure Herzen und stärke euch in allerlei Lehre und gutem Werk.

3 luku

Paavali kehoittaa tessalonikalaisia rukoilemaan, että evankeliumi nopeasti leviäisi 1, 2, toivottaa heille Herralta voimaa ja kärsivällisyyttä 3 – 5, vaatii kurittomia järjestykseen ja ahkeruuteen 6 – 13, käskee neuvomaan tottelemattomia kuin veljiä 14, 15 ja lopettaa kirjeensä toivotuksilla ja tervehdyksellä 16 – 18.

1 Sitten vielä, veljet, rukoilkaa meidän edestämme, että Herran sana nopeasti leviäisi ja tulisi kirkastetuksi muuallakin niinkuin teidän keskuudessanne, 2 ja että me pelastuisimme nurjista ja häijyistä ihmisistä; sillä usko ei ole joka miehen.

3 Mutta Herra on uskollinen, ja hän on vahvistava teitä ja varjeleva teidät pahasta.

4 Ja me luotamme teihin Herrassa, että te sekä nyt että vasta teette, mitä me käskemme.

5 Ja Herra ohjatkoon teidän sydämenne Jumalan rakkauteen

1. Finally, brethren, pray for us, that the word of the Lord may have free course, and be glorified, even as it is with you:

2. And that we may be delivered from unreasonable and wicked men: for all men have not faith.

3. But the Lord is faithful, who shall stablish you, and keep you from evil.

4. And we have confidence in the Lord touching you, that ye both do and will do the things which we command you.

5. And the Lord direct your hearts into the love of God, and

1. Weiter, liebe Brüder, betet für uns, daß das Wort des HERRN laufe und gepriesen werde wie bei euch,

2. und daß wir erlöst werden von den unverständigen und argen Menschen. Denn der Glaube ist nicht jedermanns Ding.

3. Aber der HERR ist treu; der wird euch stärken und bewahren vor dem Argen.

4. Wir versehen uns aber zu euch in dem HERRN, daß ihr tut und tun werdet, was wir euch gebieten.

5. Der HERR aber richte eure Herzen zu der Liebe Gottes und

ja Kristuksen kärsivällisyyteen.

6 Mutta Herran Jeesuksen Kristuksen nimessä me käskemme teitä, veljet, vetäytymään pois jokaisesta veljestä, joka vaeltaa kurittomasti eikä sen opetuksen mukaan, jonka olette meiltä saaneet.

7 Tiedättehän itse, kuinka meidän jälkiämme on seurattava, sillä me emme ole olleet kurittomia teidän

keskuudessanne, 8 emmekä ilmaiseksi syöneet kenenkään leipää, vaan työssä ja vaivassa me ahkerointsimme yöt ja päivät, ettemme olisi kenellekään teistä rasitukseksi;

9 ei niin, ettei meillä olisi siihen valtaa, vaan me tahdomme olla teille esikuvaksi, että te kulkisitte meidän jälkiämme.

10 Sillä jo silloin, kun olimme teidän tykönänne, me sääsimme teille, että kuka ei tahdo työtä tehdä, ei hänen syömänkään

into the patient waiting for Christ.

6. Now we command you, brethren, in the name of our Lord Jesus Christ, that ye withdraw yourselves from every brother that walketh disorderly, and not after the tradition which he received of us.

7. For yourselves know how ye ought to follow us: for we behaved not ourselves disorderly among you;

8. Neither did we eat any man's bread for nought; but wrought with labour and travail night and day, that we might not be chargeable to any of you:

9. Not because we have not power, but to make ourselves an ensample unto you to follow us.

10. For even when we were with you, this we commanded you, that if any would not work, neither should he eat.

zu der Geduld Christi.

6. Wir gebieten euch aber, liebe Brüder, in dem Namen unsers HERRN Jesu Christi, daß ihr euch entzieht von jedem Bruder, der da unordentlich wandelt und nicht nach der Satzung, die er von uns empfangen hat.

7. Denn ihr wisset, wie ihr uns sollt nachfolgen. Denn wir sind nicht unordentlich unter euch gewesen,

8. haben auch nicht umsonst das Brot genommen von jemand; sondern mit Arbeit und Mühe Tag und Nacht haben wir gewirkt, daß wir nicht jemand unter euch beschwerlich wären.

9. Nicht darum, daß wir es nicht Macht haben, sondern daß wir uns selbst zum Vorbilde euch gäben, uns nachzufolgen.

10. Und da wir bei euch waren, geboten wir euch solches, daß, so jemand nicht will arbeiten, der soll auch nicht essen.

pidä.

11 Sillä me olemme kuulleet, että muutamat teidän keskuudessanne vaeltavat kurittomasti, eivät tee työtä, vaan puuhailevat sellaisessa, mikä ei heille kuulu.

12 Semmoisia me käskemme ja kehoitamme Herrassa Jeesuksessa Kristuksessa, tekemään työtä hiljaisuudessa ja syömään omaa leipäänsä.

13 Mutta te, veljet, älkää väsykö tekemästä sitä, mikä hyvää on.

14 Mutta jos kuka ei tottele sitä, mitä me tässä kirjeessä olemme sanoneet, niin merkitkää hänet älkääkä seurustelko hänen kanssaan, että hän häpeäisi.

15 Älkää kuitenkaan pitäkö häntä vihollisena, vaan neuvokaa niinkuin veljeä.

16 Mutta itse rauhan Herra antakoon teille rauhan, aina ja kaikella tavalla. Herra olkoon kaikkien teidän kanssanne.

11. For we hear that there are some which walk among you disorderly, working not at all, but are busybodies.

12. Now them that are such we command and exhort by our Lord Jesus Christ, that with quietness they work, and eat their own bread.

13. But ye, brethren, be not weary in well doing.

14. And if any man obey not our word by this epistle, note that man, and have no company with him, that he may be ashamed.

15. Yet count him not as an enemy, but admonish him as a brother.

16. Now the Lord of peace himself give you peace always by all means. The Lord be with you all.

11. Denn wir hören, daß etliche unter euch wandeln unordentlich und arbeiten nichts, sondern treiben Vorwitz.

12. Solchen aber gebieten wir und ermahnen sie durch unsern HERRN Jesus Christus, daß sie mit stillem Wesen arbeiten und ihr eigen Brot essen.

13. Ihr aber, liebe Brüder, werdet nicht verdrossen Gutes zu tun.

14. So aber jemand nicht gehorsam ist unserm Wort, den zeigt an durch einen Brief, und habt nichts mit ihm zu schaffen, auf daß er schamrot werde;

15. doch haltet ihn nicht als einen Feind, sondern vermahnet ihn als einen Bruder.

16. Er aber, der HERR des Friedens, gebe euch Frieden allenthalben und auf allerlei Weise. Der HERR sei mit euch allen!

17 Tervehdys minulta, Paavalilta, omakätisesti. Tämä on merkinä jokaisessa kirjeessäni; näin minä kirjoitan.

18 Meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen armo olkoon kaikkien teidän kanssanne.

17. The salutation of Paul with mine own hand, which is the token in every epistle: so I write.

18. The grace of our Lord Jesus Christ be with you all. Amen.

17. Der Gruß mit meiner, des Paulus, Hand. Das ist das Zeichen in allen Briefen; also schreibe ich.

18. Die Gnade unsers HERRN Jesu Christi sei mit euch allen! Amen.

PAAVALIN ENSIMMÄINEN KIRJE TIMOTEUKSELLE

1 luku

Paavali toivottaa Timoteukselle armoa ja rauhaa 1, 2, kehoittaa häntä neuvomaan eräitä, jotka opettavat väärin, ja osoittaa, kuinka lakia on oikein käytettävä 3 – 11, kiittää Kristusta Jeesusta siitä, että hänelle, entiselle pilkkaajalle ja vainoojalle, on uskottu evankeliumin palvelus, että Kristus osoittaisi, kuinka pitkämielinen hän on niille, jotka vastedes uskovat 12 – 17, ja rohkaisee Timoteusta jalosti taistelemaan evankeliumia julistaessaan 18 – 20.

1 Paavali, Kristuksen Jeesuksen apostoli, Jumalan, meidän vapahtajamme, ja Kristuksen Jeesuksen, meidän toivomme, asettama,

2 Timoteukselle, oikealle pojallensa uskossa. Armo, laupeus ja rauha Isältä Jumalalta

1. Paul, an apostle of Jesus Christ by the commandment of God our Saviour, and Lord Jesus Christ, which is our hope;

2. Unto Timothy, my own son in the faith: Grace, mercy, and peace, from God our Father and

1. Paulus, ein Apostel Jesu Christi nach dem Befehl Gottes, unsers Heilandes, und des HERRN Jesu Christi, der unsre Hoffnung ist,

2. dem Timotheus, meinem rechtschaffenen Sohn im Glauben: Gnade,

ja Kristukselta Jeesukselta,
meidän Herraltamme!

3 Niinkuin minä Makedoniaan
lähtiessäni kehoitin sinua
jäämään Efesoon, käskeäksesi
eräitä kavahtamaan, etteivät
vieraita oppeja opettaisi
4 eivätkä puuttuisi taruihin ja
loppumattomiin sukuuetteluihin,
jotka pikemmin edistävät turhaa
mietiskelyä kuin Jumalan
armotaloutta, joka perustuu
uskoon, niin kehoitan nytkin.
5 Mutta käskyn päämäärä on
rakkaus, joka tulee puhtaasta
sydäimestä ja hyvästä
omastatunnosta ja vilpittömästä
uskosta.
6 Muutamat ovat hairahuneet
niistä pois ja poikenneet turhiin
jaarituksiin,
7 tahtoen olla lainopettajia,
vaikka eivät ymmärrä, mitä
puhuvat ja minkä varmaksi
väittävät.
8 Mutta me tiedämme, että laki

Jesus Christ our Lord.

3. As I besought thee to abide
still at Ephesus, when I went into
Macedonia, that thou mightest
charge some that they teach no
other doctrine,
4. Neither give heed to fables
and endless genealogies, which
minister questions, rather than
godly edifying which is in faith:
so do.
5. Now the end of the
commandment is charity out of a
pure heart, and of a good
conscience, and of faith
unfeigned:
6. From which some having
swerved have turned aside unto
vain jangling;
7. Desiring to be teachers of the
law; understanding neither what
they say, nor whereof they
affirm.
8. But we know that the law is

Barmherzigkeit, Friede von Gott,
unserm Vater, und unserm
HERRN Jesus Christus!

3. Wie ich dich ermahnt habe,
daß du zu Ephesus bliebest, da
ich nach Mazedonien zog, und
gebötest etlichen, daß sie nicht
anders lehrten,
4. und nicht acht hätten auf die
Fabeln und Geschlechtsregister,
die kein Ende haben und Fragen
aufbringen mehr denn
Besserung zu Gott im Glauben;
5. denn die Hauptsumme des
Gebotes ist Liebe von reinem
Herzen und von gutem
Gewissen und von ungefärbtem
Glauben;
6. wovon etliche sind abgeirrt
und haben sich umgewandt zu
unnützem Geschwätz,
7. wollen der Schrift Meister sein,
und verstehen nicht, was sie
sagen oder was sie setzen.
8. Wir wissen aber, daß das

on hyvä, kun sitä lain mukaisesti käytetään

9 ja tiedetään, että lakia ei ole pantu vanhurskaalle, vaan laittomille ja niskoitteleville, jumalattomille ja syntisille, epähurskaille ja epäpyhille, isänsä tappajille ja äitinsä tappajille, murhamiehille,

10 haureellisille, miehimyksille, ihmiskauppiaille, valhettelijoille, valapattoisille ja kaikelle muulle, mikä on tervettä oppia vastaan —

11 autuaan Jumalan kirkkauden evankeliumin mukaisesti, joka on minulle uskottu.

12 Minä kiitän häntä, joka minulle on voimaa antanut, Kristusta Jeesusta, meidän Herraamme, siitä, että hän katsoi minut uskolliseksi ja asetti palvelukseensa

13 minut, entisen pilkkaajan ja

good, if a man use it lawfully;

9. Knowing this, that the law is not made for a righteous man, but for the lawless and disobedient, for the ungodly and for sinners, for unholy and profane, for murderers of fathers and murderers of mothers, for manslayers,

10. For whoremongers, for them that defile themselves with mankind, for menstealers, for liars, for perjured persons, and if there be any other thing that is contrary to sound doctrine;

11. According to the glorious gospel of the blessed God, which was committed to my trust.

12. And I thank Christ Jesus our Lord, who hath enabled me, for that he counted me faithful, putting me into the ministry;

13. Who was before a

Gesetz gut ist, so es jemand recht braucht

9. und weiß solches, daß dem Gerechten kein Gesetz gegeben ist, sondern den Ungerechten und Ungehorsamen, den Gottlosen und Sündern, den Unheiligen und Ungeistlichen, den Vatermördern und Muttermördern, den Totschlägern

10. den Hurern, den Knabenschändern, den Menschendieben, den Lügner, den Meineidigen und so etwas mehr der heilsamen Lehre zuwider ist,

11. nach dem herrlichen Evangelium des seligen Gottes, welches mir anvertrauet ist.

12. Ich danke unserm HERR Christus Jesus, der mich stark gemacht und treu geachtet hat und gesetzt in das Amt,

13. der ich zuvor war ein

vainoojan ja väkivallantekijän. Mutta minä sain laupeuden, koska olin tehnyt sitä tietämättömänä, epäuskossa;

14 ja meidän Herramme armo oli ylen runsas, vaikuttaen uskoa ja rakkautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.

15 Varma on se sana ja kaikin puolin vastaanottamisen arvoinen, että Kristus Jeesus on tullut maailmaan syntisiä pelastamaan, joista minä olen suurin.

16 Mutta sentähden minä sain laupeuden, että Jeesus Kristus minussa ennen muita osoittaisi kaiken pitkämielisyytensä, esikuvaksi niille, jotka tulevat uskomaan häneen, itsellensä iankaikkiseksi elämäksi.

17 Mutta iankaikkiselle kuninkaalle, katoamattomalle, näkymättömälle, ainoalle (viisaalle), Jumalalle, kunnia ja kirkkaus aina ja iankaikkisesti!

blasphemer, and a persecutor, and injurious: but I obtained mercy, because I did it ignorantly in unbelief.

14. And the grace of our Lord was exceeding abundant with faith and love which is in Christ Jesus.

15. This is a faithful saying, and worthy of all acceptation, that Christ Jesus came into the world to save sinners; of whom I am chief.

16. Howbeit for this cause I obtained mercy, that in me first Jesus Christ might shew forth all longsuffering, for a pattern to them which should hereafter believe on him to life everlasting.

17. Now unto the King eternal, immortal, invisible, the only wise God, be honour and glory for ever and ever. Amen.

Lästerer und ein Verfolger und ein Schmäher; aber mir ist Barmherzigkeit widerfahren, denn ich habe es unwissend getan im Unglauben.

14. Es ist aber desto reicher gewesen die Gnade unsers HERRN samt dem Glauben und der Liebe, die in Christo Jesu ist.

15. Das ist gewißlich wahr und ein teuer wertenes Wort, daß Christus Jesus gekommen ist in die Welt, die Sünder selig zu machen, unter welchen ich der vornehmste bin.

16. Aber darum ist mir Barmherzigkeit widerfahren, auf daß an mir vornehmlich Jesus Christus erzeugte alle Geduld, zum Vorbild denen, die an ihn glauben sollten zum ewigen Leben.

17. Aber Gott, dem ewigen König, dem Unvergänglichen und Unsichtbaren und allein Weisen, sei Ehre und Preis in Ewigkeit! Amen.

Amen.

18 Tämän käskyn minä annan sinun toimitettavaksesi, poikani Timoteus, aikaisempien, sinusta lausuttujen ennustusten mukaisesti, että niiden nojalla taistelisit jalon taistelun, 19 säilyttäen uskon ja hyvän omantunnon, jonka eräät ovat hyljänneet ja uskossaan haaksirikoon joutuneet.

20 Niitä ovat Hymeneus ja Aleksander, jotka minä olen antanut saatanan haltuun, kuritettaviksi, etteivät enää pilkkaisi.

18. This charge I commit unto thee, son Timothy, according to the prophecies which went before on thee, that thou by them mightest war a good warfare;

19. Holding faith, and a good conscience; which some having put away concerning faith have made shipwreck:

20. Of whom is Hymenaeus and Alexander; whom I have delivered unto Satan, that they may learn not to blaspheme.

18. Dies Gebot befehle ich dir, mein Sohn Timotheus, nach den vorherigen Weissagungen über dich, daß du in ihnen eine gute Ritterschaft übest

19. und habest den Glauben und gutes Gewissen, welches etliche von sich gestoßen und am Glauben Schiffbruch erlitten haben;

20. unter welchen ist Hymenäus und Alexander, welche ich habe dem Satan übergeben, daß sie gezüchtigt werden, nicht mehr zu lästern.

2 luku

Paavali kehoittaa pitämään rukouksia kaikkien ihmisten puolesta, koska Jumala tahtoo, että kaikki pelastuisivat 1 – 7; käskee miesten rukoilla ilman vihaa ja epäilystä ja vaimojen olla säädyllisessä puvussa ja pysyä hiljaisuudessa, tehdä hyviä tekoja ja olla miehilleen alamaisia 8 – 15.

1 Minä kehoitan siis ennen kaikkea anomaan, rukoilemaan,

1. I exhort therefore, that, first of all, supplications, prayers,

1. So ermahne ich euch nun, daß man vor allen Dingen zuerst

pitämään esirukouksia ja kiittämään kaikkien ihmisten puolesta,

2 kuningasten ja kaiken esivallan puolesta, että saisimme viettää rauhallista ja hiljaista elämää kaikessa jumalisuudessa ja kunniallisuudessa.

3 Sillä se on hyvää ja otollista Jumalalle, meidän vapahtajallemme,

4 joka tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden.

5 Sillä yksi on Jumala, yksi myös välimies Jumalan ja ihmisten välillä, ihminen Kristus Jeesus,

6 joka antoi itsensä lunnaiksi kaikkien edestä, josta todistus oli annettava aikanansa,

7 ja sitä varten minä olen saarnaajaksi ja apostoliksi asetettu — minä puhun totta (Kristuksessa), en valhettele —

intercessions, and giving of thanks, be made for all men;

2. For kings, and for all that are in authority; that we may lead a quiet and peaceable life in all godliness and honesty.

3. For this is good and acceptable in the sight of God our Saviour;

4. Who will have all men to be saved, and to come unto the knowledge of the truth.

5. For there is one God, and one mediator between God and men, the man Christ Jesus;

6. Who gave himself a ransom for all, to be testified in due time.

7. Whereunto I am ordained a preacher, and an apostle, (I speak the truth in Christ, and lie not;) a teacher of the Gentiles in

tue Bitte, Gebet, Fürbitte und Danksagung für alle Menschen,

2. für die Könige und alle Obrigkeit, auf daß wir ein ruhiges und stilles Leben führen mögen in aller Gottseligkeit und Ehrbarkeit.

3. Denn solches ist gut und angenehm vor Gott, unserm Heiland,

4. welcher will, daß allen Menschen geholfen werde und sie zur Erkenntnis der Wahrheit kommen.

5. Denn es ist ein Gott und ein Mittler zwischen Gott und den Menschen, nämlich der Mensch Christus Jeesus,

6. der sich selbst gegeben hat für alle zur Erlösung, daß solches zu seiner Zeit gepredigt würde;

7. dazu ich gesetzt bin als Prediger und Apostel (ich sage die Wahrheit in Christo und lüge nicht), als Lehrer der Heiden im

pakanain opettajaksi uskossa ja totuudessa.

8 Minä tahdon siis, että miehet rukoilevat, joka paikassa kohottaen pyhät kädet ilman vihaa ja epäilystä;

9 niin myös, että naiset ovat säädyllisessä puvussa, kaunistavat itseään kainosti ja siveästi, ei palmikoiduilla hiuksilla, ei kullalla, ei helmillä eikä kallisarvoisilla vaatteilla, 10 vaan hyvillä teoilla, niinkuin sopii naisille, jotka tunnustautuvat jumalaapelkääviksi.

11 Oppikoon nainen hiljaisuudessa, kaikin puolin alistuvaisena;

12 mutta minä en salli, että vaimo opettaa, enkä että hän vallitsee miestänsä, vaan eläköön hän hiljaisuudessa.

13 Sillä Aadam luotiin ensin, sitten Eeva;

14 eikä Aadamia petetty, vaan nainen petettiin ja joutui

faith and verity.

8. I will therefore that men pray every where, lifting up holy hands, without wrath and doubting.

9. In like manner also, that women adorn themselves in modest apparel, with shamefacedness and sobriety; not with broided hair, or gold, or pearls, or costly array; 10. But (which becometh women professing godliness) with good works.

11. Let the woman learn in silence with all subjection.

12. But I suffer not a woman to teach, nor to usurp authority over the man, but to be in silence.

13. For Adam was first formed, then Eve.

14. And Adam was not deceived, but the woman being deceived

Glauben und in der Wahrheit.

8. So will ich nun, daß die Männer beten an allen Orten und aufheben heilige Hände ohne Zorn und Zweifel.

9. Desgleichen daß die Weiber in zierlichem Kleide mit Scham und Zucht sich schmücken, nicht mit Zöpfen oder Gold oder Perlen oder köstlichem Gewand,

10. sondern, wie sich's ziemt den Weibern, die da Gottseligkeit beweisen wollen, durch gute Werke.

11. Ein Weib lerne in der Stille mit aller Untertänigkeit.

12. Einem Weibe aber gestatte ich nicht, daß sie lehre, auch nicht, daß sie des Mannes Herr sei, sondern stille sei.

13. Denn Adam ist am ersten gemacht, darnach Eva.

14. Und Adam ward nicht verführt; das Weib aber ward

rikkomukseen.

was in the transgression.

verführt und hat die Übertretung eingeführt.

15 Mutta hän on pelastuva lastensynnyttämisen kautta, jos hän pysyy uskossa ja rakkaudessa ja pyhityksessä ynnä siveydessä.

15. Notwithstanding she shall be saved in childbearing, if they continue in faith and charity and holiness with sobriety.

15. Sie wird aber selig werden durch Kinderzeugen, so sie bleiben im Glauben und in der Liebe und in der Heiligung samt der Zucht.

3 luku

Paavali osoittaa, minkälaisia seurakunnan kaitsijain 1 – 7 ja seurakuntapalvelijain tulee olla 8 – 13; lausuu jumalisuuden suuren salaisuuden 14 – 16.

1 Varma on tämä sana: jos joku pyrkii seurakunnan kaitsijan virkaan, niin hän haluaa jaloon toimeen.

1. This is a true saying, If a man desire the office of a bishop, he desireth a good work.

1. Das ist gewißlich wahr: So jemand ein Bischofsamt begehrt, der begehrt ein köstlich Werk.

2 Niin tulee siis seurakunnan kaitsijan olla nuhteeton, yhden vaimon mies, raitis, maltillinen, säädyllinen, vieraanvarainen, taitava opettamaan,

2. A bishop then must be blameless, the husband of one wife, vigilant, sober, of good behaviour, given to hospitality, apt to teach;

2. Es soll aber ein Bischof unsträflich sein, eines Weibes Mann, nüchtern, mäßig, sittig, gastfrei, lehrhaft,

3 ei juomari, ei tappelija (ei häpeällisen voiton tavoittelija), vaan lempeä, ei riitaisa, ei rahanahne,

3. Not given to wine, no striker, not greedy of filthy lucre; but patient, not a brawler, not covetous;

3. nicht ein Weinsäufer, nicht raufen, nicht unehrliche Hantierung treiben, sondern gelinde, nicht zänkisch, nicht

4 vaan sellainen, joka oman kotinsa hyvin hallitsee ja kaikella kunniallisuudella pitää lapsensa kuuliaisina;

5 sillä jos joku ei osaa hallita omaa kotiansa, kuinka hän voi pitää huolta Jumalan seurakunnasta?

6 Älköön hän olko äsken kääntynyt, ettei hän paisuisi ja joutuisi perkeleen tuomion alaiseksi.

7 Ja hänellä tulee myös olla hyvä todistus ulkopuolella olevilta, ettei hän joutuisi häväistyksen alaiseksi eikä perkeleen paulaan.

8 Niin myös seurakuntapalvelijain tulee olla arvokkaita, ei kaksikielisiä, ei paljon viinin nauttijoita, ei häpeällisen voiton pyytäjiä,

9 vaan sellaisia, jotka pitävät uskon salaisuuden puhtaassa omassatunnossa.

10 Mutta heitäkin koeteltakoon

4. One that ruleth well his own house, having his children in subjection with all gravity;

5. For if a man know not how to rule his own house, how shall he take care of the church of God?)

6. Not a novice, lest being lifted up with pride he fall into the condemnation of the devil.

7. Moreover he must have a good report of them which are without; lest he fall into reproach and the snare of the devil.

8. Likewise must the deacons be grave, not doubletongued, not given to much wine, not greedy of filthy lucre;

9. Holding the mystery of the faith in a pure conscience.

10. And let these also first be

geizig,

4. der seinem eigenen Hause wohl vorstehe, der gehorsame Kinder habe mit aller Ehrbarkeit,

5. (so aber jemand seinem eigenen Hause nicht weiß vorzustehen, wie wird er die Gemeinde Gottes versorgen?);

6. Nicht ein Neuling, auf daß er sich nicht aufblase und ins Urteil des Lästerers falle.

7. Er muß aber auch ein gutes Zeugnis haben von denen, die draußen sind, auf daß er nicht falle dem Lästerer in Schmach und Strick.

8. Desgleichen die Diener sollen ehrbar sein, nicht zweizüngig, nicht Weinsäufer, nicht unehrliche Hantierungen treiben;

9. die das Geheimnis des Glaubens in reinem Gewissen haben.

10. Und diese lasse man zuvor

ensin, sitten palvelkoot, jos ovat nuhteettomat.

11 Samoin tulee vaimojen olla arvokkaita, ei panettelijoita, vaan raittiita, uskollisia kaikessa.

12 Seurakuntapalvelija olkoon yhden vaimon mies, lapsensa ja kotinsa hyvin hallitseva.

13 Sillä ne, jotka ovat hyvin palvelleet, saavuttavat itselleen kunnioitettavan aseman ja suuren pelottomuuden uskossa, Kristuksessa Jeesuksessa.

14 Vaikka toivon pian pääseväni sinun tykösi, kirjoitan sinulle tämän,

15 että, jos viivyn, tietäisit, miten tulee olla Jumalan huoneessa, joka on elävän Jumalan seurakunta, totuuden pylväs ja perustus.

16 Ja tunnustetusti suuri on

proved; then let them use the office of a deacon, being found blameless.

11. Even so must their wives be grave, not slanderers, sober, faithful in all things.

12. Let the deacons be the husbands of one wife, ruling their children and their own houses well.

13. For they that have used the office of a deacon well purchase to themselves a good degree, and great boldness in the faith which is in Christ Jesus.

14. These things write I unto thee, hoping to come unto thee shortly:

15. But if I tarry long, that thou mayest know how thou oughtest to behave thyself in the house of God, which is the church of the living God, the pillar and ground of the truth.

16. And without controversy

versuchen; darnach lasse man sie dienen, wenn sie unsträflich sind.

11. Desgleichen ihre Weiber sollen ehrbar sein, nicht Lästerrinnen, nüchtern, treu in allen Dingen.

12. Die Diener laß einen jeglichen sein eines Weibes Mann, die ihren Kindern wohl vorstehen und ihren eigenen Häusern.

13. Welche aber wohl dienen, die erwerben sich selbst eine gute Stufe und eine große Freudigkeit im Glauben an Christum Jesum.

14. Solches schreibe ich dir und hoffe, bald zu dir zu kommen;

15. so ich aber verzöge, daß du wissest, wie du wandeln sollst in dem Hause Gottes, welches ist die Gemeinde des lebendigen Gottes, ein Pfeiler und eine Grundfeste der Wahrheit.

16. Und kündlich groß ist das

jumalisuuden salaisuus: Hän, joka on ilmestynyt lihassa, vanhurskautunut Hengessä, näyttäytynyt enkeleille, saarnattu pakanain keskuudessa, uskottu maailmassa, otettu ylös kirkkauteen.

great is the mystery of godliness: God was manifest in the flesh, justified in the Spirit, seen of angels, preached unto the Gentiles, believed on in the world, received up into glory.

gottselige Geheimnis: Gott ist offenbart im Fleisch, gerechtfertigt im Geist, erschienen den Engeln, gepredigt den Heiden, geglaubt von der Welt, aufgenommen in die Herrlichkeit.

4 luku

Tulevina aikoina monet luopuvat uskosta ja noudattavat kaikenlaisia villitsevien henkien oppeja 1 – 5 Timoteuksen tulee olla hyvä Kristuksen palvelija, karttaa epäpyhiä taruja ja harjoittaa itseään jumalisuuteen 6 – 11; hänen tulee olla uskoville esikuvana ja uskollisesti käyttää sitä lahjaa, jonka oli saanut vanhinten pannessa kätensä hänen päälleen 12 – 16.

1 Mutta Henki sanoo selvästi, että tulevina aikoina moniaat luopuvat uskosta ja noudattavat villitseviä henkiä ja riivaajien oppeja

1. Now the Spirit speaketh expressly, that in the latter times some shall depart from the faith, giving heed to seducing spirits, and doctrines of devils;

1. Der Geist aber sagt deutlich, daß in den letzten Zeiten werden etliche von dem Glauben abtreten und anhangen den verführerischen Geistern und Lehren der Teufel

2 valheenpuhujain ulkokultaisuuden vaikutuksesta, joiden omatunto on poltinraudalla merkitty

2. Speaking lies in hypocrisy; having their conscience seared with a hot iron;

2. durch die, so in Gleisnerei Lügen reden und Brandmal in ihrem Gewissen haben,

3 ja jotka kieltävät menemästä

3. Forbidding to marry, and

3. die da gebieten, nicht ehelich

naimisiin ja nauttimasta ruokia, mitkä Jumala on luonut niiden nautittavaksi kiitoksella, jotka uskovat ja ovat tulleet totuuden tuntemaan.

4 Sillä kaikki, minkä Jumala on luonut, on hyvää, eikä mikään ole hyljättävää, kun se kiitoksella vastaanotetaan;

5 sillä se pyhitetään Jumalan sanalla ja rukouksella.

6 Kun tätä veljille opetat, niin olet hyvä Kristuksen Jeesuksen palvelija, joka ravitset itseäsi uskon ja sen hyvän opin sanoilla, jota olet noudattanut.

7 Mutta epäpyhiä ämmäin taruja karta ja harjoita itseäsi jumalisuuteen.

8 Sillä ruumiillisesta harjoituksesta on hyötyä vain vähään; mutta jumalisuudesta on hyötyä kaikkeen, koska sillä on elämän lupaus, sekä nykyisen

commanding to abstain from meats, which God hath created to be received with thanksgiving of them which believe and know the truth.

4. For every creature of God is good, and nothing to be refused, if it be received with thanksgiving:

5. For it is sanctified by the word of God and prayer.

6. If thou put the brethren in remembrance of these things, thou shalt be a good minister of Jesus Christ, nourished up in the words of faith and of good doctrine, whereunto thou hast attained.

7. But refuse profane and old wives' fables, and exercise thyself rather unto godliness.

8. For bodily exercise profiteth little: but godliness is profitable unto all things, having promise of the life that now is, and of that which is to come.

zu werden und zu meiden die Speisen, die Gott geschaffen hat zu nehmen mit Danksagung, den Gläubigen und denen, die die Wahrheit erkennen.

4. Denn alle Kreatur Gottes ist gut, und nichts ist verwerflich, das mit Danksagung empfangen wird;

5. denn es wird geheiligt durch das Wort Gottes und Gebet.

6. Wenn du den Brüdern solches vorhältst, so wirst du ein guter Diener Jesu Christi sein, auferzogen in den Worten des Glaubens und der guten Lehre, bei welcher du immerdar gewesen bist.

7. Aber der ungeistlichen Altweiberfabeln entschlage dich; übe dich selbst aber in der Gottseligkeit.

8. Denn die leibliche Übung ist wenig nützlich; aber die Gottseligkeit ist zu allen Dingen nützlich und hat die Verheißung dieses und des zukünftigen Lebens.

että tulevaisen.

9 Varma on se sana ja kaikin puolin vastaanottamisen arvoinen.

10 Sillä siksi me vaivaa näemme ja kilvoittelemme, että olemme panneet toivomme elävään Jumalaan, joka on kaikkien ihmisten vapahtaja, varsinkin uskovien.

11 Tätä káske ja opeta.

12 Älköön kukaan nuoruuttasi katsoko ylen, vaan ole sinä uskovaisten esikuva puheessa, vaelluksessa, rakkaudessa, (Hengessä,) uskossa, puhtaudessa.

13 Lue, kehoita ja opeta ahkerasti, kunnes minä tulen.

14 Älä laiminlyö armolahjaa, joka sinussa on ja joka sinulle annettiin profetian kautta, vanhinten pannaessa kätensä sinun päällesi.

15 Harrasta näitä, elä näissä,

9. This is a faithful saying and worthy of all acceptance.

10. For therefore we both labour and suffer reproach, because we trust in the living God, who is the Saviour of all men, specially of those that believe.

11. These things command and teach.

12. Let no man despise thy youth; but be thou an example of the believers, in word, in conversation, in charity, in spirit, in faith, in purity.

13. Till I come, give attendance to reading, to exhortation, to doctrine.

14. Neglect not the gift that is in thee, which was given thee by prophecy, with the laying on of the hands of the presbytery.

15. Meditate upon these things;

9. Das ist gewißlich wahr und ein teuer wertés Wort.

10. Denn dahin arbeiten wir auch und werden geschmäht, daß wir auf den lebendigen Gott gehofft haben, welcher ist der Heiland aller Menschen, sonderlich der Gläubigen.

11. Solches gebiete und lehre.

12. Niemand verachte deine Jugend; sondern sei ein Vorbild den Gläubigen im Wort, im Wandel, in der Liebe, im Geist, im Glauben, in der Keuschheit.

13. Halte an mit Lesen, mit Ermahnen, mit Lehren, bis ich komme.

14. Laß nicht aus der Acht die Gabe, die dir gegeben ist durch die Weissagung mit Handauflegung der Ältesten.

15. Dessen warte, gehe damit

että edistymisesi olisi kaikkien nähtävissä.

16 Valvo itseäsi ja opetustasi, ole siinä kestävä; sillä jos sen teet, olet pelastava sekä itsesi että ne, jotka sinua kuulevat.

give thyself wholly to them; that thy profiting may appear to all.

16. Take heed unto thyself, and unto the doctrine; continue in them: for in doing this thou shalt both save thyself, and them that hear thee.

um, auf daß dein Zunehmen in allen Dingen offenbar sei.

16. Habe acht auf dich selbst und auf die Lehre; beharre in diesen Stücken. Denn wo du solches tust, wirst du dich selbst selig machen und die dich hören.

5 luku

Paavali neuvoo, miten on hairahtuneita nuhdeltava 1, 2 ja leskiä hoidettava 3 – 8, antaa ohjeita leskien valitsemisesta seurakunnan palvelukseen 9 – 16 ja osoittaa, kuinka seurakunnan vanhimpia on kunnioitettava 17, 18, ojennettava 19 – 21 ja toimeensa asetettava 22 – 25.

1 Älä nuhtele kovasti vanhaa miestä, vaan neuvo niinkuin isää, nuorempia niinkuin veljiä,

2 vanhoja naisia niinkuin äitejä, nuorempia niinkuin sisaria, kaikessa puhtaudessa.

3 Kunnioita leskiä, jotka ovat oikeita leskiä.

4 Mutta jos jollakin leskellä on lapsia tai lapsenlapsia, oppikoot nämä ensin hurskaasti hoitamaan omaa

1. Rebuke not an elder, but intreat him as a father; and the younger men as brethren;

2. The elder women as mothers; the younger as sisters, with all purity.

3. Honour widows that are widows indeed.

4. But if any widow have children or nephews, let them learn first to shew piety at home, and to requite their parents: for that is

1. Einen Alten schilt nicht, sondern ermahne ihn als einen Vater, die Jungen als Brüder,

2. Die alten Weiber als Mütter, die jungen als Schwestern mit aller Keuschheit.

3. Ehre die Witwen, welche rechte Witwen sind.

4. So aber eine Witwe Enkel oder Kinder hat, solche laß zuvor lernen, ihre eigenen Häuser göttlich regieren und den Eltern

perhekuntaansa ja maksamaan, mitä ovat velkaa vanhemmilleen, sillä se on (hyvää ja) otollista Jumalan edessä.

5 Oikea leski ja yksinäiseksi jäänyt panee toivonsa Jumalaan ja anoo ja rukoilee alinomaa, yötä päivää;

6 mutta hekumoitseva on jo eläessään kuollut.

7 Teroita tätäkin, että he olisivat nuhteettomat.

8 Mutta jos joku ei pidä huolta omaisistaan ja varsinkaan ei perhekuntalaisistaan, niin hän on kieltänyt uskon ja on uskotonta pahempi.

9 Luettelo on otettakoon ainoastaan semmoinen leski, joka ei ole kuuttakymmentä vuotta nuorempi ja joka on ollut yhden miehen vaimo,

10 josta on todistettu, että hän on tehnyt hyviä töitä, on lapsia kasvattanut, vieraita holhonnut,

good and acceptable before God.

5. Now she that is a widow indeed, and desolate, trusteth in God, and continueth in supplications and prayers night and day.

6. But she that liveth in pleasure is dead while she liveth.

7. And these things give in charge, that they may be blameless.

8. But if any provide not for his own, and specially for those of his own house, he hath denied the faith, and is worse than an infidel.

9. Let not a widow be taken into the number under threescore years old, having been the wife of one man,

10. Well reported of for good works; if she have brought up children, if she have lodged

Gleiches vergelten; denn das ist wohl getan und angenehm vor Gott.

5. Das ist aber die rechte Witwe, die einsam ist, die ihre Hoffnung auf Gott stellt und bleibt am Gebet und Flehen Tag und Nacht.

6. Welche aber in Wollüsten lebt, die ist lebendig tot.

7. Solches gebiete, auf daß sie untadelig seien.

8. So aber jemand die Seinen, sonderlich seine Hausgenossen, nicht versorgt, der hat den Glauben verleugnet und ist ärger denn ein Heide.

9. Laß keine Witwe erwählt werden unter sechzig Jahren, und die da gewesen sei eines Mannes Weib,

10. und die ein Zeugnis habe guter Werke: so sie Kinder aufgezogen hat, so sie gastfrei

pyhien jalkoja pessyt,
ahdistettuja auttanut ja kaiken
hyvän tekemistä harrastanut.

11 Mutta nuoret lesket hylkää;
sillä kun he himokkaiksi käyden
vieraantuvat Kristuksesta,
tahtovat he mennä naimisiin,
12 ja ovat tuomion alaisia, koska
ovat ensimmäisen uskonsa
hyljänneet.

13 He oppivat kylää
kierrellessään vielä laiskoiksikin,
eikä ainoastaan laiskoiksi, vaan
myös juoruisiksi ja
monitouhuisiksi ja sopimattomia
puhumaan.

14 Minä tahdon sentähden, että
nuoret lesket menevät naimisiin,
synnyttävät lapsia, hoitavat
kotiansa eivätkä anna
vastustajalle mitään aihetta
solvaamiseen.

15 Sillä muutamat ovat jo
kääntyneet pois seuraamaan
saatanaa.

strangers, if she have washed
the saints' feet, if she have
relieved the afflicted, if she have
diligently followed every good
work.

11. But the younger widows
refuse: for when they have
begun to wax wanton against
Christ, they will marry;
12. Having damnation, because
they have cast off their first faith.

13. And withal they learn to be
idle, wandering about from
house to house; and not only
idle, but tattlers also and
busybodies, speaking things
which they ought not.

14. I will therefore that the
younger women marry, bear
children, guide the house, give
none occasion to the adversary
to speak reproachfully.

15. For some are already turned
aside after Satan.

gewesen ist, so sie der Heiligen
Füße gewaschen hat, so sie den
Trübseligen Handreichung getan
hat, so sie in allem guten Werk
nachgekommen ist.

11. Der jungen Witwen aber
entschlage dich; denn wenn sie
geil geworden sind wider
Christum, so wollen sie freien
12. und haben ihr Urteil, daß sie
den ersten Glauben gebrochen
haben.

13. Daneben sind sie faul und
lernen umlaufen durch die
Häuser; nicht allein aber sind sie
faul sondern auch geschwätzig
und vorwitzig und reden, was
nicht sein soll.

14. So will ich nun, daß die
jungen Witwen freien, Kinder
zeugen, haushalten, dem
Widersacher keine Ursache
geben zu schelten.

15. Denn es sind schon etliche
umgewandt dem Satan nach.

16 Jos jollakin uskovaisella (miehellä tai) naisella on leskiä, niin pitäköön niistä huolen, älköönkä seurakuntaa rasitettako, että se voisi pitää huolta oikeista leskistä.

16. If any man or woman that believeth have widows, let them relieve them, and let not the church be charged; that it may relieve them that are widows indeed.

16. So aber ein Gläubiger oder Gläubige Witwen hat, der versorge sie und lasse die Gemeinde nicht beschwert werden, auf daß die, so rechte Witwen sind, mögen genug haben.

17 Vanhimpia, jotka seurakuntaa hyvin hoitavat, pidettäköön kahdenkertaisen kunnian ansainneina, varsinkin niitä, jotka sanassa ja opetuksessa työtä tekevät.

17. Let the elders that rule well be counted worthy of double honour, especially they who labour in the word and doctrine.

17. Die Ältesten, die wohl vorstehen, die halte man zweifacher Ehre wert, sonderlich die da arbeiten im Wort und in der Lehre.

18 Sillä Raamattu sanoo: "Älä sido puivan härän suuta", ja: "Työmies on palkkansa ansainnut".

18. For the scripture saith, Thou shalt not muzzle the ox that treadeth out the corn. And, The labourer is worthy of his reward.

18. Denn es spricht die Schrift: "Du sollst dem Ochsen nicht das Maul verbinden, der da drischt;" und "Ein Arbeiter ist seines Lohnes wert."

19 Älä ota huomioosi syytettä vanhinta vastaan, ellei ole kahta tai kolmea todistajaa.

19. Against an elder receive not an accusation, but before two or three witnesses.

19. Wider einen Ältesten nimm keine Klage an ohne zwei oder drei Zeugen.

20 Syntiä tekeviä nuhtelee kaikkien kuullen, että muutkin pelkäisivät.

20. Them that sin rebuke before all, that others also may fear.

20. Die da sündigen, die strafe vor allen, auf daß sich auch die andern fürchten.

21 Minä vannotan sinua Jumalan ja Kristuksen Jeesuksen ja valittujen enkelien edessä, että

21. I charge thee before God, and the Lord Jesus Christ, and the elect angels, that thou

21. Ich bezeuge vor Gott und dem HERRN Jesus Christus und den auserwählten Engeln, daß

noudatat tätä, tekemättä
ennakolta päätöstä ja ketään
suosimatta.

22 Älä ole liian kerkeä
panemaan käsiäsi kenenkään
päälle, äläkä antaudu osalliseksi
muiden synteihin. Pidä itsesi
puhtaana.

23 Älä enää juo vain vettä, vaan
käytä vähän viiniä vatsasi tähden
ja usein uudistuvien vaivojesi
vuoksi.

24 Muutamien ihmisten synnit
ovat ilmeiset ja joutuvat ennen
tuomittaviksi, toisten taas
seuraavat jäljestäpäin;

25 samoin myös hyvät teot ovat
ilmeiset, eivätkä nekään, jotka
eivät ole ilmeisiä, voi salassa
pysyä.

observe these things without
preferring one before another,
doing nothing by partiality.

22. Lay hands suddenly on no
man, neither be partaker of other
men's sins: keep thyself pure.

23. Drink no longer water, but
use a little wine for thy stomach's
sake and thine often infirmities.

24. Some men's sins are open
beforehand, going before to
judgment; and some men they
follow after.

25. Likewise also the good works
of some are manifest
beforehand; and they that are
otherwise cannot be hid.

du solches haltest ohne eigenes
Gutdünken und nichts tust nach
Gunst.

22. Die Hände lege niemand zu
bald auf, mache dich auch nicht
teilhaftig fremder Sünden. Halte
dich selber keusch.

23. Trinke nicht mehr Wasser,
sondern auch ein wenig Wein
um deines Magens willen und
weil du oft krank bist.

24. Etlicher Menschen Sünden
sind offenbar, daß man sie zuvor
richten kann; bei etlichen aber
werden sie hernach offenbar.

25. Desgleichen auch etlicher
gute Werke sind zuvor offenbar,
und die andern bleiben auch
nicht verborgen.

6 luku

Palvelijain velvollisuudet 1, 2 Väärän opin opettajat ovat paisuneita, kateellisia ja ahneita 3 – 10
Paavali kehoittaa Timoteusta totiseen ja puhtaaseen Jumalan palvelemiseen 11 – 16, neuvomaan
rikkaita, että turvaisivat Jumalaan ja olisivat anteliaita 17 – 19, sekä välttämään valhetiedon

vastaväitteitä. Lopputoivotus 20, 21.

1 Kaikki, jotka ovat orjina ikeen alla, pitäkööt isäntiänsä kaikkea kunnioitusta ansaitsevina, ettei Jumalan nimi ja oppi tulisi häväistyksi.

2 Mutta ne, joilla on uskovaiset isännät, älkööt pitäkö heitä vähemmässä arvossa sentähden, että he ovat veljiä, vaan palvelkoot heitä sitä mielummin, koska he ovat uskovia ja rakastettuja ja harrastavat hyväntekemistä.

Tätä opeta ja tähän kehoita.

3 Jos joku muuta oppia opettaa eikä pitäydy meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen terveisiin sanoihin eikä siihen oppiin, joka on jumalisuuden mukainen,

4 niin hän on paisunut eikä ymmärrä mitään, vaan on riitakysymyksien ja sanakiistojen kipeä, joista syntyy kateutta, riitaa, herjauksia, pahoja

1. Let as many servants as are under the yoke count their own masters worthy of all honour, that the name of God and his doctrine be not blasphemed.

2. And they that have believing masters, let them not despise them, because they are brethren; but rather do them service, because they are faithful and beloved, partakers of the benefit. These things teach and exhort.

3. If any man teach otherwise, and consent not to wholesome words, even the words of our Lord Jesus Christ, and to the doctrine which is according to godliness;

4. He is proud, knowing nothing, but doting about questions and strifes of words, whereof cometh envy, strife, railings, evil surmisings,

1. Die Knechte, so unter dem Joch sind, sollen ihre Herren aller Ehre wert halten, auf daß nicht der Name Gottes und die Lehre verlästert werde.

2. Welche aber gläubige Herren haben, sollen sie nicht verachten, weil sie Brüder sind, sondern sollen viel mehr dienstbar sein, dieweil sie gläubig und geliebt und der Wohltat teilhaftig sind. Solches lehre und ermahne.

3. So jemand anders lehrt und bleibt nicht bei den heilsamen Worten unsers HERRN Jesu Christi und bei der Lehre, die gemäß ist der Gottseligkeit,

4. der ist aufgeblasen und weiß nichts, sondern hat die Seuche der Fragen und Wortkriege, aus welchen entspringt Neid, Hader, Lästerung, böser Argwohn.

epäluuloja,

5 alituisia kinastuksia niiden ihmisten kesken, jotka ovat turmeltuneet mieleltään ja totuuden menettäneet ja jotka pitävät jumalisuutta keinona voiton saamiseen. (Pysy erilläsi sellaisista.)

6 Ja suuri voitto onkin jumalisuus yhdessä tyytyväisyyden kanssa.

7 Sillä me emme ole maailmaan mitään tuoneet, emme myös voi täältä mitään viedä;

8 mutta kun meillä on elatus ja vaatteet, niin tyytykäämme niihin.

9 Mutta ne, jotka rikastua tahtovat, lankeavat kiusaukseen ja paulaan ja moniin mielettömiin ja vahingollisiin himoihin, jotka upottavat ihmiset turmioon ja kadotukseen.

10 Sillä rahan himo on kaiken pahan juuri; sitä haluten monet ovat eksyneet pois uskosta ja

5. Perverse disputings of men of corrupt minds, and destitute of the truth, supposing that gain is godliness: from such withdraw thyself.

6. But godliness with contentment is great gain.

7. For we brought nothing into this world, and it is certain we can carry nothing out.

8. And having food and raiment let us be therewith content.

9. But they that will be rich fall into temptation and a snare, and into many foolish and hurtful lusts, which drown men in destruction and perdition.

10. For the love of money is the root of all evil: which while some coveted after, they have erred

5. Schulgezänke solcher Menschen, die zerrüttete Sinne haben und der Wahrheit beraubt sind, die da meinen, Gottseligkeit sei ein Gewerbe. Tue dich von solchen!

6. Es ist aber ein großer Gewinn, wer gottselig ist und lässet sich genügen.

7. Denn wir haben nichts in die Welt gebracht; darum offenbar ist, wir werden auch nichts hinausbringen.

8. Wenn wir aber Nahrung und Kleider haben, so lasset uns genügen.

9. Denn die da reich werden wollen, die fallen in Versuchung und Stricke und viel törichte und schädliche Lüste, welche versenken die Menschen ins Verderben und Verdammnis.

10. Denn Geiz ist eine Wurzel alles Übels; das hat etliche gelüstet und sind vom Glauben

lävistäneet itsensä monella tuskalla.

11 Mutta sinä, Jumalan ihminen, pakene semmoista, ja tavoita vanhurskautta, jumalisuutta, uskoa, rakkautta, kärsivällisyyttä, hiljaisuutta.

12 Kilvoittele hyvä uskon kilvoitus, tartu kiinni iankaikkiseen elämään, johon olet kutsuttu ja johon hyvällä tunnustuksella olet tunnustautunut monen todistajan edessä.

13 Jumalan edessä, joka kaikki eläväksi tekee, ja Kristuksen Jeesuksen edessä, joka Pontius Pilatuksen edessä todisti, tunnustaen hyvän tunnustuksen, minä kehoitan sinua,

14 että tahrattomasti ja moitteettomasti pidät käskyn meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen ilmestymiseen saakka,

15 jonka aikanansa on antava

from the faith, and pierced themselves through with many sorrows.

11. But thou, O man of God, flee these things; and follow after righteousness, godliness, faith, love, patience, meekness.

12. Fight the good fight of faith, lay hold on eternal life, whereunto thou art also called, and hast professed a good profession before many witnesses.

13. I give thee charge in the sight of God, who quickeneth all things, and before Christ Jesus, who before Pontius Pilate witnessed a good confession;

14. That thou keep this commandment without spot, unrebukeable, until the appearing of our Lord Jesus Christ:

15. Which in his times he shall

irregegangen und machen sich selbst viel Schmerzen.

11. Aber du, Gottesmensch, fliehe solches! Jage aber nach der Gerechtigkeit, der Gottseligkeit, dem Glauben, der Liebe, der Geduld, der Sanftmut; 12. kämpfe den guten Kampf des Glaubens; ergreife das ewige Leben, dazu du auch berufen bist und bekannt hast ein gutes Bekenntnis vor vielen Zeugen.

13. Ich gebiete dir vor Gott, der alle Dinge lebendig macht, und vor Christo Jesu, der unter Pontius Pilatus bezeugt hat ein gutes Bekenntnis,

14. daß du haltest das Gebot ohne Flecken, untadelig, bis auf die Erscheinung unsers HERRN Jesu Christi,

15. welche wird zeigen zu seiner

meidän nähdä se autuas ja ainoa valtias, kuningasten Kuningas ja herrain Herra, 16 jolla ainoalla on kuolemattomuus; joka asuu valkeudessa, mihin ei kukaan taida tulla; jota yksikään ihminen ei ole nähnyt eikä voi nähdä — hänen olkoon kunnia ja iankaikkinen valta. Amen.

17 Kehoita niitä, jotka nykyisessä maailmanajassa ovat rikkaita, etteivät ylpeilisi eivätkä panisi toivoansa epävarmaan rikkauteen, vaan (elävään) Jumalaan, joka runsaasti antaa meille kaikkea nautittavaksemme,

18 kehoita heitä, että tekevät hyvää, hyvissä töissä rikastuvat, ovat anteliaita ja omastansa jakelevat,

19 kooten itsellensä aarten, hyvän perustuksen tulevaisuuden varalle, että saisivat todellisen elämän.

20 Oi Timoteus, talleta se, mikä

shew, who is the blessed and only Potentate, the King of kings, and Lord of lords;

16. Who only hath immortality, dwelling in the light which no man can approach unto; whom no man hath seen, nor can see: to whom be honour and power everlasting. Amen.

17. Charge them that are rich in this world, that they be not highminded, nor trust in uncertain riches, but in the living God, who giveth us richly all things to enjoy;

18. That they do good, that they be rich in good works, ready to distribute, willing to communicate;

19. Laying up in store for themselves a good foundation against the time to come, that they may lay hold on eternal life.

20. O Timothy, keep that which

Zeit der Selige und allein Gewaltige, der König aller Könige und HERR aller Herren. 16. der allein Unsterblichkeit hat, der da wohnt in einem Licht, da niemand zukommen kann, welchen kein Mensch gesehen hat noch sehen kann; dem sei Ehre und ewiges Reich! Amen.

17. Den Reichen von dieser Welt gebiete, daß sie nicht stolz seien, auch nicht hoffen auf den ungewissen Reichtum, sondern auf den lebendigen Gott, der uns dargibt reichlich, allerlei zu genießen;

18. daß sie Gutes tun, reich werden an guten Werken, gern geben, behilflich seien,

19. Schätze sammeln, sich selbst einen guten Grund aufs Zukünftige, daß sie ergreifen das wahre Leben.

20. O Timotheus! bewahre, was

sinulle on uskottu, ja välttä tiedon nimellä kulkevan valhetiedon epäpyhiä ja tyhjiä puheita ja vastaväitteitä,
21 johon tunnustautuen muutamat ovat uskosta hairahuneet. Armo olkoon teidän kanssanne! (Aamen.)

is committed to thy trust, avoiding profane and vain babblings, and oppositions of science falsely so called:
21. Which some professing have erred concerning the faith. Grace be with thee. Amen.

dir vertraut ist, und meide die ungeistlichen, losen Geschwätze und das Gezänke der falsch berühmten Kunst,
21. welche etliche vorgeben und gehen vom Glauben irre. Die Gnade sei mit dir! Amen.

PAAVALIN TOINEN KIRJE TIMOTEUKSELLE

1 luku

Paavali toivottaa Timoteukselle armoa ja rauhaa 1, 2, kiittää Jumalaa hänen tähtensä ja ilmaisee halunsa nähdä häntä 3 – 5, kehoittaa häntä kärsimään vaivaa evankeliumin tähden 6 – 12 ja pysymään puhtaassa opissa 13, 14, valittaa useiden luopumusta ja kiittää Onesiforuksen uskollisuutta 15 – 18.

1 Paavali, Jumalan tahdosta Kristuksen Jeesuksen apostoli, lähetetty julistamaan lupausta siitä elämästä, joka on Kristuksessa Jeesuksessa,
2 rakkaalle pojalleni Timoteukselle. Armo, laupeus ja rauha Isältä Jumalalta ja

1. Paul, an apostle of Jesus Christ by the will of God, according to the promise of life which is in Christ Jesus,
2. To Timothy, my dearly beloved son: Grace, mercy, and peace, from God the Father and

1. Paulus, ein Apostel Jesu Christi durch den Willen Gottes nach der Verheißung des Lebens in Christo Jesu,
2. meinem lieben Sohn Timotheus: Gnade, Barmherzigkeit, Friede von Gott,

Kristukselta Jeesukselta, meidän Herraltamme!

3 Minä kiitän Jumalaa, jota esivanhemmistani asti palvelen puhtaalla omallatunnolla — samoin kuin minä lakkaamatta muistan sinua rukouksissani öin ja päivin,

4 haluten, muistaessani kyyneleitäsi, saada sinua nähdä, että täyttyisin ilolla —

5 kun mieleeni muistuu se vilpitön usko, joka sinulla on, joka ensin oli isoäidilläsi Looiksella ja äidilläsi Eunikellä ja joka, siitä olen varma, on sinullakin.

6 Siitä syystä minä sinua muistutan virittämään palavaksi Jumalan armolahjan, joka sinussa on minun kätteni päällepanemisen kautta.

7 Sillä Jumala ei ole antanut meille pelkuruuden henkeä, vaan voiman ja rakkauden ja raittiuden hengen.

Christ Jesus our Lord.

3. I thank God, whom I serve from my forefathers with pure conscience, that without ceasing I have remembrance of thee in my prayers night and day;

4. Greatly desiring to see thee, being mindful of thy tears, that I may be filled with joy;

5. When I call to remembrance the unfeigned faith that is in thee, which dwelt first in thy grandmother Lois, and thy mother Eunice; and I am persuaded that in thee also.

6. Wherefore I put thee in remembrance that thou stir up the gift of God, which is in thee by the putting on of my hands.

7. For God hath not given us the spirit of fear; but of power, and of love, and of a sound mind.

dem Vater, und Christo Jesu, unserm HERRN!

3. Ich danke Gott, dem ich diene von meinen Voreltern her in reinem Gewissen, daß ich ohne Unterlaß dein gedenke in meinem Gebet Tag und Nacht;

4. und mich verlangt, dich zu sehen, wenn ich denke an deine Tränen, auf daß ich mit Freude erfüllt würde;

5. und wenn ich mich erinnere des ungefärbten Glaubens in dir, welcher zuvor gewohnt hat in deiner Großmutter Lois und deiner Mutter Eunike; ich bin aber gewiß, auch in dir.

6. Um solcher Ursache willen erinnere ich dich, daß du erweckest die Gabe Gottes, die in dir ist durch die Auflegung meiner Hände.

7. Denn Gott hat uns nicht gegeben den Geist der Furcht, sondern der Kraft und der Liebe und der Zucht.

8 Älä siis häpeä todistusta Herrastamme äläkä minua, hänen vankiaan, vaan kärsi yhdessä minun kanssani vaivaa evankeliumin tähden, sen mukaan kuin Jumala antaa voimaa,

9 hän, joka on meidät pelastanut ja kutsunut pyhällä kutsumuksella, ei meidän tekojemme mukaan, vaan oman aivoituksensa ja armonsa mukaan, joka meille on annettu Kristuksessa Jeesuksessa ennen ikuisia aikoja,

10 mutta nyt ilmisaatettu meidän Vapahtajamme Kristuksen Jeesuksen ilmestymisen kautta, joka kukisti kuoleman ja toi valoon elämän ja katoamattomuuden evankeliumin kautta,

11 jonka julistajaksi ja apostoliksi ja opettajaksi minä olen asetettu (pakanoita varten).

12 Siitä syystä minä myös näitä kärsin, enkä sitä häpeä; sillä

8. Be not thou therefore ashamed of the testimony of our Lord, nor of me his prisoner: but be thou partaker of the afflictions of the gospel according to the power of God;

9. Who hath saved us, and called us with an holy calling, not according to our works, but according to his own purpose and grace, which was given us in Christ Jesus before the world began,

10. But is now made manifest by the appearing of our Saviour Jesus Christ, who hath abolished death, and hath brought life and immortality to light through the gospel:

11. Whereunto I am appointed a preacher, and an apostle, and a teacher of the Gentiles.

12. For the which cause I also suffer these things: nevertheless

8. Darum so schäme dich nicht des Zeugnisses unsers HERRN noch meiner, der ich sein Gebundener bin, sondern leide mit für das Evangelium wie ich, nach der Kraft Gottes,

9. der uns hat selig gemacht und berufen mit einem heiligen Ruf, nicht nach unsern Werken, sondern nach dem Vorsatz und der Gnade, die uns gegeben ist in Christo Jesu vor der Zeit der Welt,

10. jetzt aber offenbart durch die Erscheinung unsers Heilandes Jesu Christi, der dem Tode die Macht hat genommen und das Leben und ein unvergänglich Wesen ans Licht gebracht durch das Evangelium,

11. für welches ich gesetzt bin als Prediger und Apostel der Heiden.

12. Um dieser Ursache willen leide ich auch solches; aber ich

minä tunnen hänet, johon minä uskon, ja olen varma siitä, että hän on voimallinen siihen päivään asti säilyttämään sen, mikä minulle on uskottu.

13 Ota esikuvaksi ne terveelliset sanat, jotka olet minulta kuullut, uskossa ja rakkaudessa, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.

14 Säilytä se hyvä, mikä sinulle on uskottu, Pyhän Hengen kautta, joka meissä asuu.

15 Sinä tiedät, että kaikki aasialaiset ovat kääntyneet minusta pois; niiden joukossa ovat Fygelus ja Hermogenes.

16 Antakoon Herra laupeutta Onesiforuksen huonekunnalle, sillä usein hän on minua virvoittanut, eikä ole kahleitani hävennyt;

17 vaan kun hän tuli Roomaan, etsi hän minua innokkaasti ja löysi minut.

18 Suokoon Herra, että hän löytää laupeuden Herran tykönä

I am not ashamed: for I know whom I have believed, and am persuaded that he is able to keep that which I have committed unto him against that day.

13. Hold fast the form of sound words, which thou hast heard of me, in faith and love which is in Christ Jesus.

14. That good thing which was committed unto thee keep by the Holy Ghost which dwelleth in us.

15. This thou knowest, that all they which are in Asia be turned away from me; of whom are Phygellus and Hermogenes.

16. The Lord give mercy unto the house of Onesiphorus; for he oft refreshed me, and was not ashamed of my chain:

17. But, when he was in Rome, he sought me out very diligently, and found me.

18. The Lord grant unto him that he may find mercy of the Lord in

schäme mich dessen nicht; denn ich weiß, an wen ich glaube, und bin gewiß, er kann mir bewahren, was mir beigelegt ist, bis an jenen Tag.

13. Halte an dem Vorbilde der heilsamen Worte, die du von mir gehört hast, im Glauben und in der Liebe in Christo Jesu.

14. Dies beigelegte Gut bewahre durch den heiligen Geist, der in uns wohnt.

15. Das weißt du, daß sich von mir gewandt haben alle, die in Asien sind, unter welchen ist Phygellus und Hermogenes.

16. Der HERR gebe Barmherzigkeit dem Hause Onesiphorus; denn er hat mich oft erquickt und hat sich meiner Kette nicht geschämt,

17. sondern da er zu Rom war, suchte er mich aufs fleißigste und fand mich.

18. Der HERR gebe ihm, daß er finde Barmherzigkeit bei dem

sinä päivänä. Ja kuinka suuria ne palvelukset olivat, joita hän teki Efesossa, sen sinä parhaiten tiedät.

that day: and in how many things he ministered unto me at Ephesus, thou knowest very well.

HERRN an jenem Tage. Und wieviel er zu Ephesus gedient hat, weißt du am besten.

2 luku

Paavali kehoittaa Timoteusta vahvistumaan armossa ja neuvomaan niitä, jotka ovat soveliaita opettamaan muita 1, 2, kärsimään vaivaa muistaen Jeesusta Kristusta ja uskollisesti kilvoittelemaan 3 – 13, varoittamaan hyödyttömistä sanakiistoista ja välttämään tyhjiä riitoja, jotka tuottavat paljon turmiota 14 – 18 Jumalan laskema perustus on kuitenkin pysyvä 19 – 21 Timoteuksen tulee pyrkiä vanhurskauteen, lempeyteen ja kärsivällisyyteen, voidakseen palauttaa vastaan sanojat totuuteen 22 – 26.

1 Vahvistu siis, poikani, siinä armossa, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.

1. Thou therefore, my son, be strong in the grace that is in Christ Jesus.

1. So sei nun stark, mein Sohn, durch die Gnade in Christo Jesu.

2 Ja minkä olet kuullut minulta ja minkä monet ovat todistaneet, usko se luotettaville miehille, jotka sitten ovat soveliaita muitakin opettamaan.

2. And the things that thou hast heard of me among many witnesses, the same commit thou to faithful men, who shall be able to teach others also.

2. Und was du von mir gehört hast durch viele Zeugen, das befiehl treuen Menschen, die da tüchtig sind, auch andere zu lehren.

3 Kärsi vaivaa niinkuin ainakin jalo Kristuksen Jeesuksen sotamies.

3. Thou therefore endure hardness, as a good soldier of Jesus Christ.

3. Leide mit als ein guter Streiter Jesu Christi.

4 Ei kukaan, joka sodassa

4. No man that warreth

4. Kein Kriegsmann flicht sich in

palvelee, sekaannu elatuksen toimiin, sillä hän tahtoo olla mieliksi sille, joka on hänet palkannut.

5 Eihän sitäkään, joka kilpailee, seppelöidä, ellei hän kilpaile sääntöjen mukaisesti.

6 Peltomiehen, joka vaivaa näkee, tulee ennen muita päästä osalliseksi hedelmistä.

7 Tarkkaa, mitä sanon; Herra on antava sinulle ymmärrystä kaikkeen.

8 Muista Jeesusta Kristusta, joka on kuolleista herätetty ja on Daavidin siementä minun evankeliumini mukaan,

9 jonka julistamisessa minä kärsin vaivaa, kahleisiin asti, niinkuin pahantekijä; mutta Jumalan sana ei ole kahlehdittu.

10 Siitä syystä minä kärsin kaikki valittujen tähden, että hekin saavuttaisivat pelastuksen, joka on Kristuksessa Jeesuksessa,

entangleth himself with the affairs of this life; that he may please him who hath chosen him to be a soldier.

5. And if a man also strive for masteries, yet is he not crowned, except he strive lawfully.

6. The husbandman that laboureth must be first partaker of the fruits.

7. Consider what I say; and the Lord give thee understanding in all things.

8. Remember that Jesus Christ of the seed of David was raised from the dead according to my gospel:

9. Wherein I suffer trouble, as an evil doer, even unto bonds; but the word of God is not bound.

10. Therefore I endure all things for the elect's sakes, that they may also obtain the salvation which is in Christ Jesus with

Händel der Nahrung, auf daß er gefalle dem, der ihn angenommen hat.

5. Und so jemand auch kämpft, wird er doch nicht gekrönt, er kämpfe denn recht.

6. Es soll aber der Ackermann, der den Acker baut, die Früchte am ersten genießen. Merke, was ich sage!

7. Der HERR aber wird dir in allen Dingen Verstand geben.

8. Halt im Gedächtnis Jesum Christum, der auferstanden ist von den Toten, aus dem Samen Davids, nach meinem Evangelium,

9. für welches ich leide bis zu den Banden wie ein Übeltäter; aber Gottes Wort ist nicht gebunden.

10. Darum erdulde ich alles um der Auserwählten willen, auf daß auch sie die Seligkeit erlangen in Christo Jesu mit ewiger

ynnä iankaikkisen kirkkauden.

11 Varma on tämä sana; sillä: jos olemme kuolleet yhdessä hänen kanssaan, saamme myös hänen kanssaan elää;

12 jos kärsimme yhdessä, saamme hänen kanssaan myös hallita; jos kiellämme hänet, on hänkin kieltävä meidät;

13 jos me olemme uskottomat, pysyy kuitenkin hän uskollisena; sillä itseänsä kieltää hän ei saata.

14 Muistuta tästä, ja teroita heille Jumalan edessä, etteivät kiistelisi sanoista, mikä ei ole miksikään hyödyksi, vaan niiden turmioksi, jotka kuulevat.

15 Pyri osoittautumaan Jumalalle semmoiseksi, joka koetukset kestää, työntekijäksi, joka ei työtään häpeä, joka oikein jakelee totuuden sanaa.

16 Mutta pysy erilläsi epäpyhistä ja tyhjistä puheista, sillä niiden puhujat menevät yhä pitemmälle

eternal glory.

11. It is a faithful saying: For if we be dead with him, we shall also live with him:

12. If we suffer, we shall also reign with him: if we deny him, he also will deny us:

13. If we believe not, yet he abideth faithful: he cannot deny himself.

14. Of these things put them in remembrance, charging them before the Lord that they strive not about words to no profit, but to the subverting of the hearers.

15. Study to shew thyself approved unto God, a workman that needeth not to be ashamed, rightly dividing the word of truth.

16. But shun profane and vain babblings: for they will increase unto more ungodliness.

Herrlichkeit.

11. Das ist gewißlich wahr: Sterben wir mit, so werden wir mitleben;

12. dulden wir, so werden wir mitherrschen; verleugnen wir, so wird er uns auch verleugnen;

13. glauben wir nicht, so bleibt er treu; er kann sich selbst nicht verleugnen.

14. Solches erinnere sie und bezeuge vor dem HERRN, daß sie nicht um Worte zanken, welches nichts nütze ist denn zu verkehren, die da zuhören.

15. Befleißige dich, Gott dich zu erzeugen als einen rechtschaffenen und unsträflichen Arbeiter, der da recht teile das Wort der Wahrheit.

16. Des ungeistlichen, losen Geschwätzes entschlage dich; denn es hilft viel zum

jumalattomuudessa,

17 ja heidän puheensa jäytää ympäristöään niinkuin syöpä. Niitä ovat Hymeneus ja Filetus, 18 jotka ovat totuudesta eksyneet, kun sanovat, että ylösnousemus jo on tapahtunut, ja he turmelevat useiden uskon.

19 Kuitenkin Jumalan vahva perustus pysyy lujana, ja siinä on tämä sinetti: "Herra tuntee omansa", ja: "Luopukoon vääryydestä jokainen, joka Herran nimeä mainitsee".

20 Mutta suuressa talossa ei ole ainoastaan kulta- ja hopea-astioita, vaan myös puu- ja saviastioita, ja toiset ovat jaloa, toiset halpaa käyttöä varten.

21 Jos nyt joku puhdistaa itsensä tämänkaltaisista, tulee hänestä astia jaloa käyttöä varten, pyhitetty, isännälleen hyödyllinen, kaikkiin hyviin tekoihin valmis.

17. And their word will eat as doth a canker: of whom is Hymenaeus and Philetus; 18. Who concerning the truth have erred, saying that the resurrection is past already; and overthrow the faith of some.

19. Nevertheless the foundation of God standeth sure, having this seal, The Lord knoweth them that are his. And, Let every one that nameth the name of Christ depart from iniquity.

20. But in a great house there are not only vessels of gold and of silver, but also of wood and of earth; and some to honour, and some to dishonour.

21. If a man therefore purge himself from these, he shall be a vessel unto honour, sanctified, and meet for the master's use, and prepared unto every good work.

ungöttlichen Wesen,

17. und ihr Wort frißt um sich wie der Krebs; unter welchen ist Hymenäus und Philetus, 18. welche von der Wahrheit irregegangen sind und sagen, die Auferstehung sei schon geschehen, und haben etlicher Glauben verkehrt.

19. Aber der feste Grund Gottes besteht und hat dieses Siegel: Der HERR kennt die seinen; und: Es trete ab von Ungerechtigkeit, wer den Namen Christi nennt.

20. In einem großen Hause aber sind nicht allein goldene und silberne Gefäße, sondern auch hölzerne und irdene, und etliche zu Ehren, etliche aber zu Unehren.

21. So nun jemand sich reinigt von solchen Leuten, der wird ein geheiligtes Gefäß sein zu Ehren, dem Hausherrn bräuchlich und zu allem guten Werk bereitet.

22 Pakene nuoruuden himoja, harrasta vanhurskautta, uskoa, rakkautta, rauhaa niiden kanssa, jotka huutavat avuksensa Herraa puhtaasta sydäimestä.

23 Mutta vältä tyhmiä ja taitamattomia väittelyjä, sillä tiedäthän, että ne synnyttävät riitoja.

24 Mutta Herran palvelijan ei sovi riidellä, vaan hänen tulee olla lempeä kaikkia kohtaan, kyetä opettamaan ja pahaäkärsimään;

25 hänen tulee sävyisästi ojentaa vastustelijoita; ehkäpä Jumala antaa heille

mielenmuutoksen, niin että tulevat tuntemaan totuuden

26 ja selviävät perkeleen pauloista, joka on heidät vanginnut tahtoansa tekemään.

22. Flee also youthful lusts: but follow righteousness, faith, charity, peace, with them that call on the Lord out of a pure heart.

23. But foolish and unlearned questions avoid, knowing that they do gender strifes.

24. And the servant of the Lord must not strive; but be gentle unto all men, apt to teach, patient,

25. In meekness instructing those that oppose themselves; if God peradventure will give them repentance to the acknowledging of the truth;

26. And that they may recover themselves out of the snare of the devil, who are taken captive by him at his will.

22. Fliehe die Lüste der Jugend; jage aber nach der Gerechtigkeit, dem Glauben, der Liebe, dem Frieden mit allen, die den HERRN anrufen von reinem Herzen.

23. Aber der törichten und unnützen Fragen entschlage dich; denn du weißt, daß sie nur Zank gebären.

24. Ein Knecht aber des HERRN soll nicht zänkisch sein, sondern freundlich gegen jedermann, lehrhaft, der die Bösen tragen kann

25. und mit Sanftmut strafe die Widerspenstigen, ob ihnen Gott dermaleinst Buße gebe, die Wahrheit zu erkennen,

26. und sie wieder nüchtern würden aus des Teufels Strick, von dem sie gefangen sind zu seinem Willen.

3 luku

Paavali kuvaa viimeisinä aikoina vallitsevaa turmelusta ja ulkokultaisuutta ja käskee Timoteusta karttamaan niitä, jotka harrastavat jumalisuuden ulkomuotoa, mutta kieltävät sen voiman 1 – 9, sekä kehoittaa häntä pysymään siinä, minkä on oppinut, ja etsimään Raamatusta viisautta pelastuakseen ja tullakseen Jumalan ihmiseksi 10 – 17.

1 Mutta tiedä se, että viimeisinä päivinä on tuleva vaikeita aikoja.

1. This know also, that in the last days perilous times shall come.

1. Das sollst du aber wissen, daß in den letzten Tagen werden greuliche Zeiten kommen.

2 Sillä ihmiset ovat silloin itserakkaita, rahanahneita, kerskailijoita, ylpeitä, herjaajia, vanhemmilleen tottelemattomia, kiittämättömiä, epähurskaita,

2. For men shall be lovers of their own selves, covetous, boasters, proud, blasphemers, disobedient to parents, unthankful, unholy,

2. Denn es werden Menschen sein, die viel von sich halten, geizig, ruhmredig, hoffärtig, Lästerner, den Eltern ungehorsam, undankbar, ungeistlich,

3 rakkaudettomia, epäsopuisia, panettelijoita, hillittömiä, raakoja, hyvän vihamiehiä,

3. Without natural affection, trucebreakers, false accusers, incontinent, fierce, despisers of those that are good,

3. lieblos, unversöhnlich, Verleumder, unkeusch, wild, ungütig,

4 pettureita, väkivaltaisia, pöyhkeitä, hekumaa enemmän kuin Jumalaa rakastavia;

4. Traitors, heady, highminded, lovers of pleasures more than lovers of God;

4. Verräter, Frevler, aufgeblasen, die mehr lieben Wollust denn Gott,

5 heissä on jumalisuuden ulkokuori, mutta he kieltävät sen voiman. Senkaltaisia karta.

5. Having a form of godliness, but denying the power thereof: from such turn away.

5. die da haben den Schein eines gottseligen Wesens, aber seine Kraft verleugnen sie; und

6 Sillä niitä ovat ne, jotka tungettelevat taloihin ja pauloihinsa kietovat syntien rasittamia ja monenlaisten himojen heiteltäviä naisparkoja,

7 jotka aina ovat opetusta ottamassa, eivätkä koskaan voi päästä totuuden tuntemiseen.

8 Ja niinkuin Jannes ja Jambres vastustivat Moosesta, niin nuokin vastustavat totuutta, nuo mieleltään turmeltuneet ihmiset, jotka eivät uskonkoetuksissa kestä.

9 Mutta he eivät pitemmälle edisty, sillä heidän mielettömyytensä on käyvä ilmeiseksi kaikille, niinkuin noidenkin mielettömyys kävi ilmi.

10 Mutta sinä olet seurannut minun opetustani, vaellustani, aivoitustani, uskoani, pitkämielisyyttäni, rakkauttani, kärsivällisyyttäni,

11 vainoissa ja kärsimyksissä,

6. For of this sort are they which creep into houses, and lead captive silly women laden with sins, led away with divers lusts,

7. Ever learning, and never able to come to the knowledge of the truth.

8. Now as Jannes and Jambres withstood Moses, so do these also resist the truth: men of corrupt minds, reprobate concerning the faith.

9. But they shall proceed no further: for their folly shall be manifest unto all men, as theirs also was.

10. But thou hast fully known my doctrine, manner of life, purpose, faith, longsuffering, charity, patience,

11. Persecutions, afflictions,

solche meide.

6. Aus denselben sind, die hin und her in die Häuser schleichen und führen die Weiblein gefangen, die mit Sünden beladen sind und von mancherlei Lüsten umgetrieben,

7. lernen immerdar, und können nimmer zur Erkenntnis kommen.

8. Gleicherweise aber, wie Jannes und Jambres dem Mose widerstanden, also widerstehen auch diese der Wahrheit; es sind Menschen von zerrütteten Sinnen, untüchtig zum Glauben.

9. Aber sie werden's in die Länge nicht treiben; denn ihre Torheit wird offenbar werden jedermann, gleichwie auch jener Torheit offenbar ward.

10. Du aber bist nachgefolgt meiner Lehre, meiner Weise, meiner Meinung, meinem Glauben, meiner Langmut, meiner Liebe, meiner Geduld,
11. meinen Verfolgungen,

samanlaisissa kuin minun osakseni tuli Antiokiassa, Ikonionissa ja Lystrassa. Mimmoisia vainoja olenkaan kärsinyt, ja kaikista Herra on minut pelastanut!

12 Ja kaikki, jotka tahtovat elää jumalisesti Kristuksessa Jeesuksessa, joutuvat vainottaviksi.

13 Mutta pahat ihmiset ja petturit menevät yhä pitemmälle pahuudessa, eksyttäen ja eksyen.

14 Mutta pysy sinä siinä, minkä olet oppinut ja mistä olet varma, koska tiedät, keiltä olet sen oppinut,

15 ja koska jo lapsuudestasi saakka tunnet pyhät kirjoitukset, jotka voivat tehdä sinut viisaaksi, niin että pelastut uskon kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.

16 Jokainen kirjoitus, joka on syntynyt Jumalan Hengen

which came unto me at Antioch, at Iconium, at Lystra; what persecutions I endured: but out of them all the Lord delivered me.

12. Yea, and all that will live godly in Christ Jesus shall suffer persecution.

13. But evil men and seducers shall wax worse and worse, deceiving, and being deceived.

14. But continue thou in the things which thou hast learned and hast been assured of, knowing of whom thou hast learned them;

15. And that from a child thou hast known the holy scriptures, which are able to make thee wise unto salvation through faith which is in Christ Jesus.

16. All scripture is given by inspiration of God, and is

meinen Leiden, welche mir widerfahren sind zu Antiochien, zu Ikonien, zu Lystra. Welche Verfolgungen ich da ertrug! Und aus allen hat mich der HERR erlöst.

12. Und alle, die gottselig leben wollen in Christo Jesu, müssen Verfolgung leiden.

13. Mit den bösen Menschen aber und verführerischen wird's je länger, je ärger: sie verführen und werden verführt.

14. Du aber bleibe in dem, was du gelernt hast und dir vertrauet ist, sintemal du weißt, von wem du gelernt hast.

15. Und weil du von Kind auf die heilige Schrift weißt, kann dich dieselbe unterweisen zur Seligkeit durch den Glauben an Christum Jesum.

16. Denn alle Schrift, von Gott eingegeben, ist nütze zur Lehre,

vaikutuksesta, on myös hyödyllinen opetukseksi, nuhteeksi, ojennukseksi, kasvatukseksi vanhurskaudessa, 17 että Jumalan ihminen olisi täydellinen, kaikkiin hyviin tekoihin valmistunut.

profitable for doctrine, for reproof, for correction, for instruction in righteousness:

17. That the man of God may be perfect, throughly furnished unto all good works.

zur Strafe, zur Besserung, zur Züchtigung in der Gerechtigkeit,

17. daß ein Mensch Gottes sei vollkommen, zu allem guten Werk geschickt.

4 luku

Paavali kehoittaa juhlallisesti Timoteusta olemaan ahkera ja uskollinen virassaan 1 – 5, sanoo lähtönsä piakkoin tulevan ja turvallisesti menevänsä kuolemaan 6 – 8, pyytää Timoteusta pian tulemaan Markuksen kanssa luokseen, kun Deemas oli hänet jättänyt eikä hänen luonaan enää ollut muita kuin Luukas 9 – 13, varoittaa Timoteusta Aleksanderista ja sanoo saaneensa Herralta apua oikeudessa 14 – 18 Tervehdykset ja lopputoivotus 19 – 22.

1 Minä vannotan sinua Jumalan ja Kristuksen Jeesuksen edessä, joka on tuomitseva eläviä ja kuolleita, sekä hänen ilmestymisensä että hänen valtakuntansa kautta:

2 saarnaa sanaa, astu esiin sopivalla ja sopimattomalla ajalla, nuhtele, varoita, kehoita, kaikella pitkämielisyydellä ja

1. I charge thee therefore before God, and the Lord Jesus Christ, who shall judge the quick and the dead at his appearing and his kingdom;

2. Preach the word; be instant in season, out of season; reprove, rebuke, exhort with all longsuffering and doctrine.

1. So bezeuge ich nun vor Gott und dem HERRN Jesus Christus, der da zukünftig ist, zu richten die Lebendigen und die Toten mit seiner Erscheinung und mit seinem Reich:

2. Predige das Wort, halte an, es sei zu rechter Zeit oder zur Unzeit; strafe, drohe, ermahne mit aller Geduld und Lehre.

opetuksella.

3 Sillä aika tulee, jolloin he eivät kärsi tervettä oppia, vaan omien himojensa mukaan korvasyyhyensä haalivat itselleen opettajia

3. For the time will come when they will not endure sound doctrine; but after their own lusts shall they heap to themselves teachers, having itching ears;

3. Denn es wird eine Zeit sein, da sie die heilsame Lehre nicht leiden werden; sondern nach ihren eigenen Lüsten werden sie sich selbst Lehrer aufladen, nach dem ihnen die Ohren jucken,

4 ja kääntävät korvansa pois totuudesta ja kääntyvät taruihin.

4. And they shall turn away their ears from the truth, and shall be turned unto fables.

4. und werden die Ohren von der Wahrheit wenden und sich zu Fabeln kehren.

5 Mutta ole sinä raitis kaikessa, kärsi vaivaa, tee evankelistan työ, toimita virkasi täydellisesti.

5. But watch thou in all things, endure afflictions, do the work of an evangelist, make full proof of thy ministry.

5. Du aber sei nüchtern allenthalben, sei willig, zu leiden, tue das Werk eines evangelischen Predigers, richte dein Amt redlich aus.

6 Sillä minut jo uhrataan, ja minun lähtöni aika on jo tullut.

6. For I am now ready to be offered, and the time of my departure is at hand.

6. Denn ich werde schon geopfert, und die Zeit meines Abscheidens ist vorhanden.

7 Minä olen hyvän kilvoituksen kilvoitellut, juoksun päättänyt, uskon säilyttänyt.

7. I have fought a good fight, I have finished my course, I have kept the faith:

7. Ich habe einen guten Kampf gekämpft, ich habe den Lauf vollendet, ich habe Glauben gehalten;

8 Tästedes on minulle talletettuna vanhurskauden sepele, jonka Herra, vanhurskas tuomari, on antava minulle sinä päivänä, eikä

8. Henceforth there is laid up for me a crown of righteousness, which the Lord, the righteous judge, shall give me at that day: and not to me only, but unto all

8. hinfort ist mir beigelegt die Krone der Gerechtigkeit, welche mir der HERR an jenem Tage, der gerechte Richter, geben wird, nicht aber mir allein,

ainoastaan minulle, vaan myös kaikille, jotka hänen ilmestymistään rakastavat.

9 Koeta päästä pian tulemaan luokseni.

10 Sillä tähän nykyiseen maailmaan rakastuneena jätti minut Demas ja matkusti Tessalonikaan, Kreskes meni Galatiaan ja Tiitus Dalmatiaan.

11 Luukas yksin on minun kanssani. Ota Markus mukaasi ja tuo hänet tänne, sillä hän on minulle hyvin tarpeellinen palvelukseen.

12 Mutta Tykikuksen minä olen lähettänyt Efesoon.

13 Tuo tullessasi päällysvaippa, jonka jätin Trooaaseen Karpuksen luo, ja kirjat, ennen kaikkea pergamentit.

14 Aleksander, vaskiseppä, on tehnyt minulle paljon pahaa; Herra on maksava hänelle hänen tekojensa mukaan.

15 Kavahda sinäkin häntä, sillä

them also that love his appearing.

9. Do thy diligence to come shortly unto me:

10. For Demas hath forsaken me, having loved this present world, and is departed unto Thessalonica; Crescens to Galatia, Titus unto Dalmatia.

11. Only Luke is with me. Take Mark, and bring him with thee: for he is profitable to me for the ministry.

12. And Tychicus have I sent to Ephesus.

13. The cloke that I left at Troas with Carpus, when thou comest, bring with thee, and the books, but especially the parchments.

14. Alexander the coppersmith did me much evil: the Lord reward him according to his works:

15. Of whom be thou ware also;

sondern auch allen, die seine Erscheinung liebhaben.

9. Befleißige dich, daß du bald zu mir kommst.

10. Denn Demas hat mich verlassen und hat diese Welt liebgewonnen und ist gen Thessalonich gezogen, Kreszens nach Galatien, Titus nach Dalmatien.

11. Lukas allein ist bei mir. Markus nimm zu dir und bringe ihn mit dir; denn er ist mir nützlich zum Dienst.

12. Tychikus habe ich gen Ephesus gesandt.

13. Den Mantel, den ich zu Troas ließ bei Karpus, bringe mit, wenn du kommst, und die Bücher, sonderlich die Pergamente.

14. Alexander, der Schmied, hat mir viel Böses bewiesen; der HERR bezahle ihm nach seinen Werken.

15. Vor dem hüte du dich auch;

hän on kovin vastustanut meidän sanojamme.

16 Ensi kertaa puolustautuessani ei kukaan tullut avukseni, vaan kaikki jättivät minut; älköön sitä heille syyksi luettako.

17 Mutta Herra auttoi minua ja vahvisti minua, että sanan julistaminen minun kauttani tulisi täydelleen suoritetuksi, ja kaikki pakanat sen kuulisivat; ja minä pelastuin jalopeuran kidasta.

18 Ja Herra on vapahtava minut kaikesta ilkeästä ja pelastava minut taivaalliseen valtakuntaansa; hänelle kunnia aina ja iankaikkisesti! Amen.

19 Tervehdys Priskalle ja Akylaalle ja Onesiforuksen huonekunnalle.

20 Erastus jäi Korinttoon, mutta Trofimuksen minä jätin Miletoon sairastamaan.

21 Koeta päästä tulemaan ennen

for he hath greatly withstood our words.

16. At my first answer no man stood with me, but all men forsook me: I pray God that it may not be laid to their charge.

17. Notwithstanding the Lord stood with me, and strengthened me; that by me the preaching might be fully known, and that all the Gentiles might hear: and I was delivered out of the mouth of the lion.

18. And the Lord shall deliver me from every evil work, and will preserve me unto his heavenly kingdom: to whom be glory for ever and ever. Amen.

19. Salute Prisca and Aquila, and the household of Onesiphorus.

20. Erastus abode at Corinth: but Trophimus have I left at Miletum sick.

21. Do thy diligence to come

denn er hat unsern Worten sehr widerstanden.

16. In meiner ersten Verantwortung stand mir niemand bei, sondern sie verließen mich alle. Es sei ihnen nicht zugerechnet.

17. Der HERR aber stand mir bei und stärkte mich, auf daß durch mich die Predigt bestätigt würde und alle Heiden sie hörten; und ich ward erlöst von des Löwen Rachen.

18. Der HERR aber wird mich erlösen von allem Übel und mir aushelfen zu seinem himmlischen Reich; welchem sei Ehre von Ewigkeit zu Ewigkeit! Amen.

19. Grüße Priska und Aquila und das Haus des Onesiphorus.

20. Erastus blieb zu Korinth; Trophimus aber ließ ich zu Milet krank.

21. Tue Fleiß, daß du vor dem

talvea. Tervehdyksen lähettävät sinulle Eubulus ja Pudens ja Linus ja Klaudia ja kaikki veljet.

before winter. Eubulus greeteth thee, and Pudens, and Linus, and Claudia, and all the brethren.

Winter kommst. Es grüßt dich Eubulus und Pudens und Linus und Klaudia und alle Brüder.

22 Herra (Jeesus Kristus) olkoon sinun henkesi kanssa. Armo olkoon teidän kanssanne. (Aamen.)

22. The Lord Jesus Christ be with thy spirit. Grace be with you. Amen.

22. Der HERR Jesus Christus sei mit deinem Geiste! Die Gnade sei mit euch! Amen.

PAAVALIN KIRJE TIITUKSELLE

1 luku

Paavali toivottaa Tiitukselle armoa ja rauhaa 1 – 4, osoittaa, millaisia miehiä hänen tulee asettaa seurakuntain vanhimmiksi 5 – 9 ja käskee häntä ankarasti nuhtelemaan vääriä opettajia ja muita, jotka teoillaan kieltävät Jumalan 10 – 16.

1 Paavali, Jumalan palvelija ja Jeesuksen Kristuksen apostoli Jumalan valittujen uskoa ja sen totuuden tuntemista varten, joka on jumalisuuden mukainen, 2 apostoli sen iankaikkisen elämän toivon perusteella, jonka Jumala, joka ei valhettele, on luvannut ennen ikuisia aikoja —

1. Paul, a servant of God, and an apostle of Jesus Christ, according to the faith of God's elect, and the acknowledging of the truth which is after godliness; 2. In hope of eternal life, which God, that cannot lie, promised before the world began;

1. Paulus, ein Knecht Gottes und ein Apostel Jesu Christi, nach dem Glauben der Auserwählten Gottes und der Erkenntnis der Wahrheit zur Gottseligkeit, 2. auf Hoffnung des ewigen Lebens, welches verheißen hat, der nicht lügt, Gott, vor den Zeiten der Welt,

3 mutta kun aika oli tullut, ilmoitti hän sanansa saarnassa, joka on uskottu minulle Jumalan, meidän vapahtajamme, käskyn mukaan:

4 Tiitukselle, oikealle pojalleni yhteisen uskomme perusteella. Armo ja rauha Isältä Jumalalta ja meidän Vapahtajaltamme Kristukselta Jeesukselta!

5 Minä jätin sinut Kreettaan sitä varten, että järjestäisit, mitä vielä jäi järjestämättä, ja että asettaisit, niinkuin minä sinulle määräsin, joka kaupunkiin vanhimmat,

6 jos missä olisi joku nuhteeton, yhden vaimon mies, jonka lapset ovat uskovia, eivät irstaudesta syytettyjä eivätkä niskoittelevia.

7 Sillä seurakunnan kaitsijan on, niinkuin Jumalan huoneenhaltijan tulee, oltava nuhteeton, ei itserakas, ei

3. But hath in due times manifested his word through preaching, which is committed unto me according to the commandment of God our Saviour;

4. To Titus, mine own son after the common faith: Grace, mercy, and peace, from God the Father and the Lord Jesus Christ our Saviour.

5. For this cause left I thee in Crete, that thou shouldest set in order the things that are wanting, and ordain elders in every city, as I had appointed thee:

6. If any be blameless, the husband of one wife, having faithful children not accused of riot or unruly.

7. For a bishop must be blameless, as the steward of God; not selfwilled, not soon angry, not given to wine, no

3. aber zu seiner Zeit hat er offenbart sein Wort durch die Predigt, die mir vertrauet ist nach dem Befehl Gottes, unsers Heilandes,

4. dem Titus, meinem rechtschaffenen Sohn nach unser beider Glauben: Gnade, Barmherzigkeit, Friede von Gott, dem Vater, und dem HERRN Jesus Christus, unserm Heiland!

5. Derhalben ließ ich dich in Kreta, daß du solltest vollends ausrichten, was ich gelassen habe, und besetzen die Städte hin und her mit Ältesten, wie ich dir befohlen haben;

6. wo einer ist untadelig, eines Weibes Mann, der gläubige Kinder habe, nicht berüchtigt, daß sie Schwelger und ungehorsam sind.

7. Denn ein Bischof soll untadelig sein als ein Haushalter Gottes, nicht eigensinnig, nicht zornig, nicht ein Weinsäufer,

pikavihainen, ei juomari, ei tappelija, ei häpeällisen voiton pyytäjä,

8 vaan vieraanvarainen, hyvää rakastava, maltillinen, oikeamielinen, pyhä, itsensähillitseväinen;

9 hänen tulee pysyä kiinni opinmukaisessa, luotettavassa sanassa, että olisi kykenevä sekä neuvomaan terveellä opilla että kumoamaan vastaansanojain väitteet.

10 Sillä paljon on niskoittelevia, turhanpuhujia ja eksyttäjiä, varsinkin ympärileikattujen joukossa;

11 semmoisilta on suu tukittava, sillä he kääntävät ylösalaisin kokonaisia huonekuntia opettamalla sopimattomia häpeällisen voiton vuoksi.

12 Eräs heistä, heidän oma profeettansa, on sanonut: "Petturi Kreetan mies, peto ilkeä, laiskurivatsa".

13 Tämä todistus on tosi;

striker, not given to filthy lucre;

8. But a lover of hospitality, a lover of good men, sober, just, holy, temperate;

9. Holding fast the faithful word as he hath been taught, that he may be able by sound doctrine both to exhort and to convince the gainsayers.

10. For there are many unruly and vain talkers and deceivers, specially they of the circumcision:

11. Whose mouths must be stopped, who subvert whole houses, teaching things which they ought not, for filthy lucre's sake.

12. One of themselves, even a prophet of their own, said, The Cretians are alway liars, evil beasts, slow bellies.

13. This witness is true.

nicht raufen, nicht unehrliche Hantierung treiben;

8. sondern gastfrei, gütig, züchtig, gerecht, heilig, keusch,

9. und haltend ob dem Wort, das gewiß ist, und lehrhaft, auf daß er mächtig sei, zu ermahnen durch die heilsame Lehre und zu strafen die Widersprecher.

10. Denn es sind viel freche und unnütze Schwätzer und Verführer, sonderlich die aus den Juden,

11. welchen man muß das Maul stopfen, die da ganze Häuser verkehren und lehren, was nicht taugt, um schändlichen Gewinns willen.

12. Es hat einer aus ihnen gesagt, ihr eigener Prophet: "Die Kreter sind immer Lügner, böse Tiere und faule Bäuche."

13. Dies Zeugnis ist wahr. Um

sentähden nuhtelee heitä ankarasti, että tulisivat uskossa terveiksi

14 eivätkä kiinnittäisi huomiotansa juutalaisiin taruihin eikä totuudesta pois kääntyvien ihmisten käskyihin.

15 Kaikki on puhdasta puhtaille; mutta saastaisille ja uskottomille ei mikään ole puhdasta, vaan heidän sekä mielensä että omatuntonsa on saastainen.

16 He väittävät tuntevansa Jumalan, mutta teoillaan he hänet kieltävät, sillä he ovat inhottavia ja tottelemattomia ja kaikkiin hyviin tekoihin kelvottomia.

Wherefore rebuke them sharply, that they may be sound in the faith;

14. Not giving heed to Jewish fables, and commandments of men, that turn from the truth.

15. Unto the pure all things are pure: but unto them that are defiled and unbelieving is nothing pure; but even their mind and conscience is defiled.

16. They profess that they know God; but in works they deny him, being abominable, and disobedient, and unto every good work reprobate.

der Sache willen strafe sie scharf, auf daß sie gesund seien im Glauben

14. und nicht achten auf die jüdischen Fabeln und Gebote von Menschen, welche sich von der Wahrheit abwenden.

15. Den Reinen ist alles rein; den Unreinen aber und Ungläubigen ist nichts rein, sondern unrein ist ihr Sinn sowohl als ihr Gewissen.

16. Sie sagen, sie erkennen Gott; aber mit den Werken verleugnen sie es, sintemal sie es sind, an welchen Gott Greuel hat, und gehorchen nicht und sind zu allem guten Werk untüchtig.

2 luku

Tiituksen tulee antaa terveen opin mukaisia kehoituksia vanhemmille ja nuoremmille seurakunnan jäsenille, miehille ja naisille, ja samoin palvelijoille 1 – 10, sillä Jumalan pelastava armo tahtoo kasvattaa kaikkia ihmisiä elämään siveästi, vanhurskaasti ja jumalisesti 11 – 15.

1 Mutta sinä puhu sitä, mikä

1. But speak thou the things

1. Du aber rede, wie sich's ziemt

terveeseen oppiin soveltuu:

2 vanhat miehet olkoot raittiit, arvokkaat, siveät ja uskossa, rakkaudessa ja

kärsivällisyydessä terveet;

3 niin myös vanhat naiset olkoot käytöksessään niinkuin pyhien sopii, ei panettelijoita, ei paljon viinin orjia, vaan hyvään neuvojia,

4 voidakseen ohjata nuoria vaimoja rakastamaan miehiänsä ja lapsiansa,

5 olemaan siveitä, puhtaita, kotinsa hoitajia, hyviä, miehilleen alamaisia, ettei Jumalan sana pilkatuksi tulisi.

6 Nuorempia miehiä samoin kehoita käyttäytymään siveästi.

7 Aseta itsesi kaikessa hyvien tekojen esikuvaksi, olkoon opetuksesi puhdasta ja arvokasta

8 ja puheesi tervettä ja

which become sound doctrine:

2. That the aged men be sober, grave, temperate, sound in faith, in charity, in patience.

3. The aged women likewise, that they be in behaviour as becometh holiness, not false accusers, not given to much wine, teachers of good things;

4. That they may teach the young women to be sober, to love their husbands, to love their children,

5. To be discreet, chaste, keepers at home, good, obedient to their own husbands, that the word of God be not blasphemed.

6. Young men likewise exhort to be sober minded.

7. In all things shewing thyself a pattern of good works: in doctrine shewing uncorruptness, gravity, sincerity,

8. Sound speech, that cannot be

nach der heilsamen Lehre:

2. den Alten sage, daß sie nüchtern seien, ehrbar, züchtig, gesund im Glauben, in der Liebe, in der Geduld;

3. den alten Weibern desgleichen, daß sie sich halten wie den Heiligen ziemt, nicht Lästerinnen seien, nicht Weinsäuferinnen, gute Lehrerinnen;

4. daß sie die jungen Weiber lehren züchtig sein, ihre Männer lieben, Kinder lieben,

5. sittig sein, keusch, häuslich, gütig, ihren Männern untertan, auf daß nicht das Wort Gottes verlästert werde.

6. Desgleichen die jungen Männer ermahne, daß sie züchtig seien.

7. Allenthalben aber stelle dich selbst zum Vorbilde guter Werke, mit unverfälschter Lehre, mit Ehrbarkeit,

8. mit heilsamem und

moitteetonta, että vastustaja häpeäisi, kun hänellä ei ole meistä mitään pahaan sanottavana.

9 Kehoitetaan palvelijoita olemaan isännilleen kaikessa alamaisia, heille mieliksi, etteivät vastustele,

10 etteivät näpistele, vaan kaikin tavoin osoittavat vilpitöntä uskollisuutta, että he Jumalan, meidän vapahtajamme, opin kaikessa kaunistaisivat.

11 Sillä Jumalan armo on ilmestynyt pelastukseksi kaikille ihmisille

12 ja kasvattaa meitä, että me, hyljäten jumalattomuuden ja maailmalliset himot, eläisimme siveästi ja vanhurskaasti ja jumalisesti nykyisessä maailmanajassa,

13 odottaessamme autuaallisen toivon täyttymistä ja suuren Jumalan ja Vapahtajamme Kristuksen Jeesuksen kirkkauden ilmestymistä,

condemned; that he that is of the contrary part may be ashamed, having no evil thing to say of you.

9. Exhort servants to be obedient unto their own masters, and to please them well in all things; not answering again;

10. Not purloining, but shewing all good fidelity; that they may adorn the doctrine of God our Saviour in all things.

11. For the grace of God that bringeth salvation hath appeared to all men,

12. Teaching us that, denying ungodliness and worldly lusts, we should live soberly, righteously, and godly, in this present world;

13. Looking for that blessed hope, and the glorious appearing of the great God and our Saviour Jesus Christ;

untadeligem Wort, auf daß der Widersacher sich schäme und nichts habe, daß er von uns möge Böses sagen.

9. Den Knechten sage, daß sie ihren Herren untertänig seien, in allen Dingen zu Gefallen tun, nicht widerbellen,

10. nicht veruntreuen, sondern alle gute Treue erzeigen, auf daß sie die Lehre Gottes, unsers Heilandes, zieren in allen Stücken.

11. Denn es ist erschienen die heilsame Gnade Gottes allen Menschen

12. und züchtigt uns, daß wir sollen verleugnen das ungöttliche Wesen und die weltlichen Lüste, und züchtig, gerecht und gottselig leben in dieser Welt

13. und warten auf die selige Hoffnung und Erscheinung der Herrlichkeit des großen Gottes und unsers Heilandes, Jesu Christi,

14 hänen, joka antoi itsensä
meidän edestämme
lunastaakseen meidät kaikesta
laittomuudesta ja
puhdistaaakseen itselleen
omaisuudeksi kansan, joka hyviä
tekoja ahkeroitsee.

15 Puhu tätä ja kehoita ja
nuhtelee kaikella käskyvallalla.
Älköön kukaan sinua halveksiko.

14. Who gave himself for us, that
he might redeem us from all
iniquity, and purify unto himself a
peculiar people, zealous of good
works.

15. These things speak, and
exhort, and rebuke with all
authority. Let no man despise
thee.

14. der sich selbst für uns
gegeben hat, auf daß er uns
erlöste von aller Ungerechtigkeit
und reinigte sich selbst ein Volk
zum Eigentum, das fleißig wäre
zu guten Werken.

15. Solches rede und ermahne
und strafe mit gutem Ernst. Laß
dich niemand verachten.

3 luku

Edelleen tulee Tiituksen kehoittaa kristittyjä olemaan alamaiset esivallalle ja sävyisät kaikkia kohtaan 1, 2, koska olemme pelastetut Jumalan uudestisyntyttävän ja vanhurskauttavan armon kautta 3 – 7, ja hänen on vältettävä hyödyttömiä oppiriitoja 8 – 11 Ohjeita, yksityisasiota, tervehdykset ja lopputoivotus 12 – 15.

1 Muistuta heitä olemaan
hallituksille ja esivalloille
alamaiset, kuuliaiset, kaikkiin
hyviin tekoihin valmiit,
2 etteivät ketään herjaa, eivät
riitele, vaan ovat lempeitä ja
osoittavat kaikkea sävyisyyttä

1. Put them in mind to be subject
to principalities and powers, to
obey magistrates, to be ready to
every good work,
2. To speak evil of no man, to be
no brawlers, but gentle, shewing
all meekness unto all men.

1. Erinnere sie, daß sie den
Fürsten und der Obrigkeit
untertan und gehorsam seien, zu
allem guten Werk bereit seien,
2. niemand lästern, nicht hadern,
gelinde seien, alle Sanftmütigkeit
beweisen gegen alle Menschen.

kaikkia ihmisiä kohtaan.

3 Olimmehan mekin ennen ymmärtämättömiä, tottelemattomia, eksyksissä, moninaisten himojen ja hekumain orjia, elimme pahuudessa ja kateudessa, olimme inhottavia ja vihasimme toisiamme.

4 Mutta kun Jumalan, meidän vapahtajamme, hyvyys ja ihmisrakkauts ilmestyi, 5 pelasti hän meidät, ei vanhurskaudessa tekemiemme tekojen ansiosta, vaan laupeutensa mukaan uudestisyntymisen peson ja Pyhän Hengen uudistuksen kautta,

6 jonka Hengen hän runsaasti vuodatti meihin meidän Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen kautta,

7 että me vanhurskautettuina hänen armonsa kautta tulisimme iankaikkisen elämän perillisiksi toivon mukaan.

3. For we ourselves also were sometimes foolish, disobedient, deceived, serving divers lusts and pleasures, living in malice and envy, hateful, and hating one another.

4. But after that the kindness and love of God our Saviour toward man appeared, 5. Not by works of righteousness which we have done, but according to his mercy he saved us, by the washing of regeneration, and renewing of the Holy Ghost;

6. Which he shed on us abundantly through Jesus Christ our Saviour;

7. That being justified by his grace, we should be made heirs according to the hope of eternal life.

3. Denn wir waren weiland auch unweise, ungehorsam, verirrt, dienend den Begierden und mancherlei Wollüsten, und wandelten in Bosheit und Neid, waren verhaßt und haßten uns untereinander.

4. Da aber erschien die Freundlichkeit und Leutseligkeit Gottes, unsers Heilandes, 5. nicht um der Werke willen der Gerechtigkeit, die wir getan hatten, sondern nach seiner Barmherzigkeit machte er uns selig durch das Bad der Wiedergeburt und Erneuerung des heiligen Geistes,

6. welchen er ausgegossen hat über uns reichlich durch Jesum Christum, unsern Heiland,

7. auf daß wir durch desselben Gnade gerecht und Erben seien des ewigen Lebens nach der Hoffnung.

8 Tämä sana on varma, ja minä tahdon, että sinä näitä teroitat, niin että ne, jotka Jumalaan uskovat, ahkeroisivat hyvien tekojen harjoittamista. Nämä ovat hyviä ja hyödyllisiä ihmisille.

9 Mutta vältä mielettömiä riitakysymyksiä ja sukuluetteloita ja kinastelua ja kiistoja laista, sillä ne ovat hyödyttömiä ja turhia.

10 Harhaoppista ihmistä karta, varoitettuasi häntä kerran tai kahdesti,

11 sillä sinä tiedät, että semmoinen ihminen on joutunut harhaan ja tekee syntiä, ja hän on itse itsensä tuominnut.

12 Kun lähetän luoksesi Artemaan tai Tykikuksen, niin tule viipymättä minun tyköni Nikopoliin, sillä siellä olen päättänyt viettää talven.

13 Varusta huolellisesti matkalle

8. This is a faithful saying, and these things I will that thou affirm constantly, that they which have believed in God might be careful to maintain good works. These things are good and profitable unto men.

9. But avoid foolish questions, and genealogies, and contentions, and strivings about the law; for they are unprofitable and vain.

10. A man that is an heretick after the first and second admonition reject;

11. Knowing that he that is such is subverted, and sinneth, being condemned of himself.

12. When I shall send Artemas unto thee, or Tychicus, be diligent to come unto me to Nicopolis: for I have determined there to winter.

13. Bring Zenas the lawyer and

8. Das ist gewißlich wahr; solches will ich, daß du fest lehrest, auf daß die, so an Gott gläubig geworden sind, in einem Stand guter Werke gefunden werden. Solches ist gut und nütze den Menschen.

9. Der törichten Fragen aber, der Geschlechtsregister, des Zankes und Streites über das Gesetz entschlage dich; denn sie sind unnütz und eitel.

10. Einen ketzerischen Menschen meide, wenn er einmal und abermals ermahnt ist,

11. und wisse, daß ein solcher verkehrt ist und sündigt, als der sich selbst verurteilt hat.

12. Wenn ich zu dir senden werde Artemas oder Tychikus, so komm eilend zu mir gen Nikopolis; denn daselbst habe ich beschlossen den Winter zu bleiben.

13. Zenas, den Schriftgelehrten,

Zeenas, lainoppinut, ja Apollos, ettei heiltä mitään puuttuisi.

Apollos on their journey diligently, that nothing be wanting unto them.

und Apollos fertige ab mit Fleiß, auf daß ihnen nichts gebreche.

14 Oppikoot meikäläisetkin, tarpeen vaatiessa, harjoittamaan hyviä tekoja, etteivät jäisi hedelmättömiksi.

14. And let ours also learn to maintain good works for necessary uses, that they be not unfruitful.

14. Laß aber auch die Unsern lernen, daß sie im Stand guter Werke sich finden lassen, wo man ihrer bedarf, auf daß sie nicht unfruchtbar seien.

15 Tervehdyksen lähettävät sinulle kaikki, jotka ovat minun kanssani. Sano tervehdys niille, jotka pitävät meitä rakkaina uskossa. Armo olkoon kaikkien teidän kanssanne. (Aamen.)

15. All that are with me salute thee. Greet them that love us in the faith. Grace be with you all. Amen.

15. Es grüßen dich alle, die mit mir sind. Grüße alle, die uns lieben im Glauben. Die Gnade sei mit euch allen! Amen.

PAAVALIN KIRJE FILEMONILLE

1 LUKU

Armon ja rauhan toivotus 1-3 Paavali kiittää Jumalaa Filemonin uskosta ja rakkaudesta 4-7, pyytää häntä rakkaudella vastaanottamaan karanneen, Paavalin luona kääntyneen orjan, Onesimuksen 8-22 Tervehdykset ja lopputoivotukset 23-25.

1 Paavali, Kristuksen Jeesuksen vanki, ja veli Timoteus rakkaalle Filemonille, työtoverillemme,

1. Paul, a prisoner of Jesus Christ, and Timothy our brother, unto Philemon our dearly

1. Paulus, der Gebundene Christi Jesu, und Timotheus, der Bruder, Philemon, dem Lieben

2 ja (rakkaalle) Appialle, sisarellemme, ja Arkippukselle, taistelutoverillemme, ja sinun kodissasi kokoontuvalle seurakunnalle.

3 Armo teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta!

4 Minä kiitän Jumalaani aina, muistaessani sinua rukouksissani,

5 sillä minä olen kuullut sinun rakkaudestasi ja uskostasi, joka sinulla on Herraan Jeesukseen ja kaikkia pyhiä kohtaan;

6 ja rukoukseni on, että sinun uskosi, se usko, joka on meille yhteinen, olisi väkevä kaiken hyvän tuntemisessa, mikä meillä Kristuksessa (Jeesuksessa) on.

7 Sillä minä olen saanut paljon iloa ja lohdutusta sinun rakkaudestasi, koska pyhien sydämet ovat virvoittuneet sinun kauttasi, veljeni.

beloved, and fellowlabourer,

2. And to our beloved Apphia, and Archippus our fellowsoldier, and to the church in thy house:

3. Grace to you, and peace, from God our Father and the Lord Jesus Christ.

4. I thank my God, making mention of thee always in my prayers,

5. Hearing of thy love and faith, which thou hast toward the Lord Jesus, and toward all saints;

6. That the communication of thy faith may become effectual by the acknowledging of every good thing which is in you in Christ Jesus.

7. For we have great joy and consolation in thy love, because the bowels of the saints are refreshed by thee, brother.

und unserm Gehilfen,

2. und Appia, der Lieben, und Archippus, unserm Streitgenossen, und der Gemeinde in deinem Hause:

3. Gnade sei mit euch und Friede von Gott, unserm Vater, und dem HERRN Jesus Christus!

4. Ich danke meinem Gott und gedenke dein allezeit in meinem Gebet,

5. nachdem ich höre von der Liebe und dem Glauben, welche du hast an den HERRN Jesus und gegen alle Heiligen,

6. daß der Glaube, den wir miteinander haben, in dir kräftig werde durch Erkenntnis alles des Guten, das ihr habt in Christo Jesu.

7. Wir haben aber große Freude und Trost an deiner Liebe; denn die Herzen der Heiligen sind erquickt durch dich, lieber Bruder.

8 Sentähden, vaikka minulla Kristuksessa on paljon rohkeutta käskeä sinua tekemään, mitä tehdä tulee,

9 niin rakkauden tähden minä kuitenkin mieluummin pyydän, ollen tämmöinen kuin olen, minä vanha Paavali, ja nyt myös Kristuksen Jeesuksen vanki —

10 pyydän sinua poikani puolesta, jonka minä kahleissani synnytin, Onesimuksen puolesta,

11 sinulle ennen hyödyttömän, mutta nyt sekä sinulle että minulle hyödyllisen;

12 hänet minä lähetän sinulle takaisin, hänet, se on: oman sydämeni.

13 Olisin tahtonut pidättää hänet tykönäni, että hän sinun sijassasi olisi palvellut minua, joka olen evankeliumin tähden kahleissa;

14 mutta ilman sinun suostumustasi en tahtonut tehdä mitään, ettei hyvyytesi olisi ikäänkuin pakollinen, vaan

8. Wherefore, though I might be much bold in Christ to enjoin thee that which is convenient,

9. Yet for love's sake I rather beseech thee, being such an one as Paul the aged, and now also a prisoner of Jesus Christ.

10. I beseech thee for my son Onesimus, whom I have begotten in my bonds:

11. Which in time past was to thee unprofitable, but now profitable to thee and to me:

12. Whom I have sent again: thou therefore receive him, that is, mine own bowels:

13. Whom I would have retained with me, that in thy stead he might have ministered unto me in the bonds of the gospel:

14. But without thy mind would I do nothing; that thy benefit should not be as it were of necessity, but willingly.

8. Darum, wiewohl ich habe große Freudigkeit in Christo, dir zu gebieten, was dir ziemt,

9. so will ich doch um der Liebe willen nur vermahnen, der ich ein solcher bin, nämlich ein alter Paulus, nun aber auch ein Gebundener Jesu Christi.

10. So ermahne ich dich um meines Sohnes willen, Onesimus, den ich gezeugt habe in meinen Banden,

11. welcher weiland dir unnütz, nun aber dir und mir wohl nütze ist; den habe ich wiedergesandt.

12. Du aber wollest ihn, das ist mein eigen Herz, annehmen.

13. Denn ich wollte ihn bei mir behalten, daß er mir an deiner Statt diene in den Banden des Evangeliums;

14. aber ohne deinen Willen wollte ich nichts tun, auf daß dein Gutes nicht wäre genötigt, sondern freiwillig.

vapaaehtoinen.

15 Sillä ehkäpä hän sentähden joutui eroamaan sinusta ajaksi, että saisit hänet takaisin iäksi,

16 ei enää orjana, vaan orjaa enempänä: rakkaana veljenä, ylen rakkaana jo minulle, kuinka paljoa enemmän sitten sinulle, sekä ihmisenä että Herran omana!

17 Jos siis pidät minua toverinasi, niin ota hänet luoksesi niinkuin minut;

18 mutta jos hän on tehnyt sinulle jotakin vääryyttä tai on sinulle jotakin velkaa, niin pane se minun laskuuni.

19 Minä, Paavali, kirjoitan omalla kädelläni: "Minä sen maksan"; saattaisinpa sanoa: pane se omaan laskuusi; sillä sinä olet minulle velkaa oman itsesikin.

20 Niin, veljeni, jospa sais sinusta hyötyä Herrassa; virvoita sydäntäni Kristuksessa.

21 Luottaen kuuliaisuuteesi minä

15. For perhaps he therefore departed for a season, that thou shouldest receive him for ever;

16. Not now as a servant, but above a servant, a brother beloved, specially to me, but how much more unto thee, both in the flesh, and in the Lord?

17. If thou count me therefore a partner, receive him as myself.

18. If he hath wronged thee, or oweth thee ought, put that on mine account;

19. I Paul have written it with mine own hand, I will repay it: albeit I do not say to thee how thou owest unto me even thine own self besides.

20. Yea, brother, let me have joy of thee in the Lord: refresh my bowels in the Lord.

21. Having confidence in thy

15. Vielleicht aber ist er darum eine Zeitlang von dir gekommen, daß du ihn ewig wieder hättest,

16. nun nicht mehr als einen Knecht, sondern mehr denn einen Knecht, als einen lieben Bruder, sonderlich mir, wie viel mehr aber dir, beides, nach dem Fleisch und in dem HERRN.

17. So du nun mich hältst für deinen Genossen, so wollest du ihn als mich selbst annehmen.

18. So er aber dir etwas Schaden getan hat oder schuldig ist, das rechne mir zu.

19. Ich, Paulus, habe es geschrieben mit meiner Hand: Ich will's bezahlen. Ich schweige, daß du dich selbst mir schuldig bist.

20. Ja, lieber Bruder, gönne mir, daß ich mich an dir ergötze in dem HERRN; erquicke mein Herz in dem HERRN.

21. Ich habe aus Zuversicht

kirjoitan sinulle, ja minä tiedän, että sinä teet enemmänkin, kuin mitä sanon.

22 Lisäksi vielä: valmista minulle majoituspaikka; toivon näet, että minut rukoustenne kautta lahjoitetaan teille.

23 Tervehdyksen lähettävät sinulle Epafros, minun vankitoverini Kristuksessa Jeesuksessa,

24 Markus, Aristarkus, Deemas ja Luukas, jotka ovat minun työtovereitani.

25 Herran Jeesuksen Kristuksen armo olkoon teidän henkenne kanssa. (Aamen.)

obedience I wrote unto thee, knowing that thou wilt also do more than I say.

22. But withal prepare me also a lodging: for I trust that through your prayers I shall be given unto you.

23. There salute thee Epaphras, my fellowprisoner in Christ Jesus;

24. Marcus, Aristarchus, Demas, Lucas, my fellowlabourers.

25. The grace of our Lord Jesus Christ be with your spirit. Amen.

deines Gehorsams dir geschrieben; und ich weiß, du wirst mehr tun, denn ich sage.

22. Daneben bereite mir die Herberge; denn ich hoffe, daß ich durch euer Gebet euch geschenkt werde.

23. Es grüßt dich Epaphras, mein Mitgefangener in Christo Jesu,

24. Markus, Aristarchus, Demas, Lukas, meine Gehilfen.

25. Die Gnade unsers HERRN Jesu Christi sei mit eurem Geist! Amen.

KIRJE HEBREALAISILLE

1 luku

Puhuttuaan ennen profeettain kautta Jumala on vihdoin ilmoittanut itsensä Pojassaan, joka on hänen kirkkautensa säteily ja hänen olemuksensa kuva ja joka, toimitettuaan puhdistuksen synneistä, on korotettu yli kaiken 1 – 4 ja on Vanhan Testamentin todistusten mukaan enkeleitä ylempi 5 – 14.

1 Sittenkuin Jumala muinoin

1. God, who at sundry times and

1. Nachdem vorzeiten Gott

monesti ja monella tapaa oli puhunut isille profeettain kautta,

2 on hän näinä viimeisinä päivinä puhunut meille Pojan kautta, jonka hän on pannut kaiken perilliseksi, jonka kautta hän myös on maailman luonut

3 ja joka, ollen hänen kirkkautensa säteily ja hänen olemuksensa kuva ja kantaen kaikki voimansa sanalla, on, toimitettuaan puhdistuksen synneistä, istunut Majesteetin oikealle puolelle korkeuksissa,

4 tullen enkeleitä niin paljoa korkeammaksi, kuin hänen perimänsä nimi on jalompi kuin heidän.

5 Sillä kenelle enkeleistä hän koskaan on sanonut: "Sinä olet minun Poikani, tänä päivänä minä sinut synnytin"; ja taas: "Minä olen oleva hänen Isänsä,

in divers manners spake in time past unto the fathers by the prophets,

2. Hath in these last days spoken unto us by his Son, whom he hath appointed heir of all things, by whom also he made the worlds;

3. Who being the brightness of his glory, and the express image of his person, and upholding all things by the word of his power, when he had by himself purged our sins, sat down on the right hand of the Majesty on high;

4. Being made so much better than the angels, as he hath by inheritance obtained a more excellent name than they.

5. For unto which of the angels said he at any time, Thou art my Son, this day have I begotten thee? And again, I will be to him a Father, and he shall be to me a

manchmal und mancherleiweise geredet hat zu den Vätern durch die Propheten,

2. hat er am letzten in diesen Tagen zu uns geredet durch den Sohn, welchen er gesetzt hat zum Erben über alles, durch welchen er auch die Welt gemacht hat;

3. welcher, sintemal er ist der Glanz seiner Herrlichkeit und das Ebenbild seines Wesens und trägt alle Dinge mit seinem kräftigen Wort und hat gemacht die Reinigung unsrer Sünden durch sich selbst, hat er sich gesetzt zu der Rechten der Majestät in der Höhe

4. und ist so viel besser geworden den die Engel, so viel höher der Name ist, den er von ihnen ererbt hat.

5. Denn zu welchem Engel hat er jemals gesagt: "Du bist mein lieber Sohn, heute habe ich dich gezeugt"? und abermals: "Ich werde sein Vater sein, und er

ja hän on oleva minun Poikani"? 6 Ja siitä, kun hän jälleen tuo esikoisensa maailmaan, hän sanoo: "Ja kumartakoot häntä kaikki Jumalan enkelit". 7 Ja enkeleistä hän sanoo: "Hän tekee enkelinsä tuuliksi ja palvelijansa tulen liekiksi"; 8 mutta Pojasta: "Jumala, sinun valtaistuimesi pysyy aina ja iankaikkisesti, ja sinun valtakuntasi valtikka on oikeuden valtikka. 9 Sinä rakastit vanhurskautta ja vihasit laittomuutta; sentähden on Jumala, sinun Jumalasi, voidellut sinua iloöljyllä, enemmän kuin sinun osaveljiäsi." 10 Ja: "Sinä, Herra, olet alussa maan perustanut, ja taivaat ovat sinun kättesi tekoja; 11 ne katoavat, mutta sinä pysyt, ja ne vanhenevat kaikki niinkuin	Son? 6. And again, when he bringeth in the firstbegotten into the world, he saith, And let all the angels of God worship him. 7. And of the angels he saith, Who maketh his angels spirits, and his ministers a flame of fire. 8. But unto the Son he saith, Thy throne, O God, is for ever and ever: a sceptre of righteousness is the sceptre of thy kingdom. 9. Thou hast loved righteousness, and hated iniquity; therefore God, even thy God, hath anointed thee with the oil of gladness above thy fellows. 10. And, Thou, Lord, in the beginning hast laid the foundation of the earth; and the heavens are the works of thine hands: 11. They shall perish; but thou remainest; and they all shall wax	wird mein Sohn sein"? 6. Und abermals, da er einführt den Erstgeborenen in die Welt, spricht er: "Und es sollen ihn alle Engel Gottes anbeten." 7. Von den Engeln spricht er zwar: "Er macht seine Engel zu Winden und seine Diener zu Feuerflammen", 8. aber von dem Sohn: "Gott, dein Stuhl währt von Ewigkeit zu Ewigkeit; das Zepter deines Reichs ist ein richtiges Zepter. 9. Du hast geliebt die Gerechtigkeit und gehaßt die Ungerechtigkeit; darum hat dich, o Gott, gesalbt dein Gott mit dem Öl der Freuden über deine Genossen." 10. Und: "Du, HERR, hast von Anfang die Erde gegründet, und die Himmel sind deiner Hände Werk. 11. Sie werden vergehen, du aber wirst bleiben. Und sie
--	--	---

vaate,	old as doth a garment;	werden alle veralten wie ein Kleid;
12 ja niinkuin vaipan sinä ne käärit, niinkuin vaatteen, ja ne muuttuvat; mutta sinä olet sama, eivätkä sinun vuotesi loppu".	12. And as a vesture shalt thou fold them up, and they shall be changed: but thou art the same, and thy years shall not fail.	12. und wie ein Gewand wirst du sie wandeln, und sie werden sich verwandeln. Du aber bist derselbe, und deine Jahre werden nicht aufhören."
13 Kenelle enkeleistä hän koskaan on sanonut: "Istu minun oikealle puolelleni, kunnes minä panen sinun vihollisesi sinun jalkojesi astinlaudaksi"?	13. But to which of the angels said he at any time, Sit on my right hand, until I make thine enemies thy footstool?	13. Zu welchem Engel aber hat er jemals gesagt: "Setze dich zu meiner Rechten, bis ich lege deine Feinde zum Schemel deiner Füße"?
14 Eivätkö he kaikki ole palvelevia henkiä, palvelukseen lähetettyjä niitä varten, jotka saavat autuuden periä?	14. Are they not all ministering spirits, sent forth to minister for them who shall be heirs of salvation?	14. Sind sie nicht allzumal dienstbare Geister, ausgesandt zum Dienst um derer willen, die ererben sollen die Seligkeit?

2 luku

Kun jo enkelien kautta annettua lakia vastaan tehty rikos tuotti rangaistuksen, niin me olemme paljoa enemmän rangaistuksen alaisia, jos ylenkatsomme Kristuksen julistaman pelastuksen 1 – 4, sillä ei Jumala alistanut tulevaa maailmaa enkelien, vaan Kristuksen alle 5 – 9 Tullakseen pelastajaksi Kristuksen täytyi kärsiä ja kuolla veljiensä edestä ja kaikessa tulla heidän kaltaisekseen 10 – 18.

1 Sentähden tulee meidän sitä tarkemmin ottaa vaari siitä, mitä	1. Therefore we ought to give the more earnest heed to the things	1. Darum sollen wir desto mehr wahrnehmen des Worts, das wir
---	---	--

olemme kuulleet, ettemme vain kulkeutuisi sen ohitse.

2 Sillä jos enkelien kautta puhuttu sana pysyi lujana, ja jokainen rikkomus ja tottelemattomuus sai oikeudenmukaisen palkkansa,

3 kuinka me voimme päästä pakoon, jos emme välitä tuosta niin suuresta pelastuksesta, jonka Herra alkuaan julisti ja joka niiden vahvistamana, jotka olivat sen kuulleet, saatettiin meille,

4 kun Jumala yhdessä heidän kanssaan todisti tunnusmerkeillä ja ihmeillä ja moninaisilla väkevillä teoilla ja jakamalla Pyhää Henkeä tahtonsa mukaan?

5 Sillä enkelien alle hän ei alistanut tulevaa maailmaa, josta me puhumme.

6 Vaan joku on jossakin paikassa todistanut, sanoen: "Mikä on ihminen, että sinä häntä muistat, tai ihmisen poika, että

which we have heard, lest at any time we should let them slip.

2. For if the word spoken by angels was stedfast, and every transgression and disobedience received a just recompence of reward;

3. How shall we escape, if we neglect so great salvation; which at the first began to be spoken by the Lord, and was confirmed unto us by them that heard him;

4. God also bearing them witness, both with signs and wonders, and with divers miracles, and gifts of the Holy Ghost, according to his own will?

5. For unto the angels hath he not put in subjection the world to come, whereof we speak.

6. But one in a certain place testified, saying, What is man, that thou art mindful of him? or the son of man, that thou visitest

hören, damit wir nicht dahinfahren.

2. Denn so das Wort festgeworden ist, das durch die Engel geredet ist, und eine jegliche Übertretung und jeder Ungehorsam seinen rechten Lohn empfangen hat,

3. wie wollen wir entfliehen, so wir eine solche Seligkeit nicht achten? welche, nachdem sie zuerst gepredigt ist durch den HERRN, auf uns gekommen ist durch die, so es gehört haben;

4. und Gott hat ihr Zeugnis gegeben mit Zeichen, Wundern und mancherlei Kräften und mit Austeilung des heiligen Geistes nach seinem Willen.

5. Denn er hat nicht den Engeln untergetan die zukünftige Welt, davon wir reden.

6. Es bezeugt aber einer an einem Ort und spricht: "Was ist der Mensch, daß du sein gedenkest, und des Menschen

pidät hänestä huolen?

7 Sinä teit hänet vähäksi aikaa enkeleitä halvemmaksi, kirkkaudella ja kunnialla sinä hänet seppelöitsit, ja sinä panit hänet hallitsemaan kättesi tekoja;

8 asetit kaikki hänen jalkojensa alle." Sillä, asettaessaan kaikki hänen valtansa alle, hän ei jättänyt mitään hänen allensa alistamatta. Mutta nyt emme vielä näe kaikkea hänen valtansa alle asetetuksi.

9 Mutta hänet, joka vähäksi aikaa oli tehty enkeleitä halvemmaksi, Jeesuksen, me näemme hänen kuolemansa kärsimyksen tähden kirkkaudella ja kunnialla seppelöidyksi, että hän Jumalan armosta olisi kaikkien edestä joutunut maistamaan kuolemaa.

10 Sillä hänen, jonka tähden kaikki on ja jonka kautta kaikki on, sopi, saattaessaan paljon lapsia kirkkauteen, kärsimysten

him?

7. Thou madest him a little lower than the angels; thou crownedst him with glory and honour, and didst set him over the works of thy hands:

8. Thou hast put all things in subjection under his feet. For in that he put all in subjection under him, he left nothing that is not put under him. But now we see not yet all things put under him.

9. But we see Jesus, who was made a little lower than the angels for the suffering of death, crowned with glory and honour; that he by the grace of God should taste death for every man.

10. For it became him, for whom are all things, and by whom are all things, in bringing many sons unto glory, to make the captain

Sohn, daß du auf ihn achtetest?

7. Du hast ihn eine kleine Zeit niedriger sein lassen denn die Engel; mit Preis und Ehre hast du ihn gekrönt und hast ihn gesetzt über die Werke deiner Hände;

8. alles hast du unter seine Füße getan." In dem, daß er ihm alles hat untergetan, hat er nichts gelassen, das ihm nicht untertan sei; jetzt aber sehen wir noch nicht, daß ihm alles untertan sei.

9. Den aber, der eine kleine Zeit niedriger gewesen ist als die Engel, Jesum, sehen wir durchs Leiden des Todes gekrönt mit Preis und Ehre, auf daß er von Gottes Gnaden für alle den Tod schmeckte.

10. Denn es ziemte dem, um deswillen alle Dinge sind und durch den alle Dinge sind, der da viel Kinder hat zur Herrlichkeit

kautta tehdä heidän pelastuksensa päämies täydelliseksi.

11 Sillä sekä hän, joka pyhittää, että ne, jotka pyhitetään, ovat kaikki alkuisin yhdestä.

Sentähden hän ei häpeä kutsua heitä veljiksi,

12 kun hän sanoo: "Minä julistan sinun nimeäsi veljilleni, ylistän sinua seurakunnan keskellä";

13 ja taas: "Minä panen uskallukseni häneen"; ja taas: "Katso, minä ja lapset, jotka Jumala on minulle antanut!"

14 Koska siis lapsilla on veri ja liha, tuli hänkin niistä yhtäläisellä tavalla osalliseksi, että hän kuoleman kautta kukistaisi sen, jolla oli kuolema vallassaan, se on: perkeleen,

15 ja vapauttaisi kaikki ne, jotka kuoleman pelosta kautta koko elämänsä olivat olleet orjuuden

of their salvation perfect through sufferings.

11. For both he that sanctifieth and they who are sanctified are all of one: for which cause he is not ashamed to call them brethren,

12. Saying, I will declare thy name unto my brethren, in the midst of the church will I sing praise unto thee.

13. And again, I will put my trust in him. And again, Behold I and the children which God hath given me.

14. Forasmuch then as the children are partakers of flesh and blood, he also himself likewise took part of the same; that through death he might destroy him that had the power of death, that is, the devil;

15. And deliver them who through fear of death were all their lifetime subject to bondage.

geführt, daß er den Herzog der Seligkeit durch Leiden vollkommen machte.

11. Sintemal sie alle von einem kommen, beide, der da heiligt und die da geheiligt werden.

Darum schämt er sich auch nicht, sie Brüder zu heißen,

12. und spricht: "Ich will verkündigen deinen Namen meinen Brüdern und mitten in der Gemeinde dir lobsingen."

13. Und abermals: "Ich will mein Vertrauen auf ihn setzen." und abermals: "Siehe da, ich und die Kinder, welche mir Gott gegeben hat."

14. Nachdem nun die Kinder Fleisch und Blut haben, ist er dessen gleichermaßen teilhaftig geworden, auf daß er durch den Tod die Macht nehme dem, der des Todes Gewalt hatte, das ist dem Teufel,

15. und erlöste die, so durch Furcht des Todes im ganzen Leben Knechte sein mußten.

alaisia.

16 Sillä ei hän ota huomaansa enkeleitä, vaan Aabrahamin siemenen hän ottaa huomaansa.

16. For verily he took not on him the nature of angels; but he took on him the seed of Abraham.

16. Denn er nimmt sich ja nicht der Engel an, sondern des Samens Abrahams nimmt er sich an.

17 Sentähden piti hänen kaikessa tuleman veljiensä kaltaiseksi, että hänestä tulisi laupias ja uskollinen ylimmäinen pappi tehtävissään Jumalan edessä, sovittaakseen kansan synnit.

17. Wherefore in all things it behoved him to be made like unto his brethren, that he might be a merciful and faithful high priest in things pertaining to God, to make reconciliation for the sins of the people.

17. Daher mußte er in allen Dingen seinen Brüdern gleich werden, auf daß er barmherzig würde und ein treuer Hoherpriester vor Gott, zu versöhnen die Sünden des Volks.

18 Sillä sentähden, että hän itse on kärsinyt ja ollut kiusattu, voi hän kiusattuja auttaa.

18. For in that he himself hath suffered being tempted, he is able to succour them that are tempted.

18. Denn worin er gelitten hat und versucht ist, kann er helfen denen, die versucht werden.

3 luku

Kehoitus katsomaan Kristukseen, ylimmäiseen pappiimme, joka on Moosesta niin paljoa suurempi, kuin huonetta hallitseva poika on palvelijaa korkeampi 1 – 6 Varoitetaan paatumuksesta ja epäuskosta ja viitataan niihin rangaistuksiin, jotka Israelin kansa tottelemattomuutensa tähden sai kärsiä erämaassa 7 – 19.

1 Sentähden, pyhät veljet, jotka olette taivaallisesta

1. Wherefore, holy brethren, partakers of the heavenly calling,

1. Derhalben, ihr heiligen Brüder, die ihr mit berufen seid durch die

kutsumuksesta osalliset, kiinnittäkää mielenne meidän tunnustuksemme apostoliin ja ylimmäiseen pappiin, (Kristukseen) Jeesukseen, 2 joka on uskollinen asettajalleen, niinkuin Mooseskin oli "uskollinen koko hänen huoneessansa". 3 Sillä hänen on Moosekseen verraten katsottu ansaitsevan niin paljoa suuremman kirkkauden, kuin huoneen rakentajan kunnia on suurempi kuin huoneen. 4 Sillä jokainen huone on jonkun rakentama, mutta kaiken rakentaja on Jumala. 5 Ja Mooses tosin oli "palvelijana uskollinen koko hänen huoneessansa", todistukseksi siitä, mikä vastedes piti sanottaman, 6 mutta Kristus on uskollinen Poikana, hänen huoneensa haltijana; ja hänen huoneensa olemme me, jos loppuun asti

consider the Apostle and High Priest of our profession, Christ Jesus;

2. Who was faithful to him that appointed him, as also Moses was faithful in all his house.

3. For this man was counted worthy of more glory than Moses, inasmuch as he who hath builded the house hath more honour than the house.

4. For every house is builded by some man; but he that built all things is God.

5. And Moses verily was faithful in all his house, as a servant, for a testimony of those things which were to be spoken after;

6. But Christ as a son over his own house; whose house are we, if we hold fast the confidence and the rejoicing of the hope firm

himmlische Berufung, nehmet wahr des Apostels und Hohenpriesters, den wir bekennen, Christus Jesus,

2. der da treu ist dem, der ihn gemacht hat, wie auch Mose in seinem ganzen Hause.

3. Dieser aber ist größerer Ehre wert denn Mose, soviel größere Ehre denn das Haus der hat, der es bereitete.

4. Denn ein jeglich Haus wird von jemand bereitet; der aber alles bereitet hat, das ist Gott.

5. Und Mose war zwar treu in seinem ganzen Hause als ein Knecht, zum Zeugnis des, das gesagt sollte werden,

6. Christus aber als ein Sohn über sein Haus; des Haus sind wir, so wir anders das Vertrauen und den Ruhm der Hoffnung bis

pidämme vahvana toivon
rohkeuden ja kerskauksen.

7 Sentähden, niinkuin Pyhä
Henki sanoo: "Tänä päivänä, jos
te kuulette hänen äänensä,
8 Älkää paaduttako sydämiänne,
niinkuin teitte katkeroituksessa,
kiusauksen päivänä erämaassa,

9 jossa teidän isänne minua
kiusasivat ja koettelivat, vaikka
olivat nähneet minun tekojani
neljäkymmentä vuotta;

10 sentähden minä vihastuin
tähän sukupolveen ja sanoin:
'Aina he eksyvät sydämessään';
mutta he eivät oppineet
tuntemaan minun teitäni;

11 ja niin minä vihassani
vannoin: 'He eivät pääse minun
lepoonni'."

12 Katsokaa, veljet, ettei vain
kenelläkään teistä ole paha,
epäuskoinen sydän, niin että hän
luopuu elävästä Jumalasta,

13 vaan kehoittakaa toisianne

unto the end.

7. Wherefore (as the Holy Ghost
saith, To day if ye will hear his
voice,

8. Harden not your hearts, as in
the provocation, in the day of
temptation in the wilderness:

9. When your fathers tempted
me, proved me, and saw my
works forty years.

10. Wherefore I was grieved with
that generation, and said, They
do alway err in their heart; and
they have not known my ways.

11. So I swear in my wrath, They
shall not enter into my rest.)

12. Take heed, brethren, lest
there be in any of you an evil
heart of unbelief, in departing
from the living God.

13. But exhort one another daily,

ans Ende fest behalten.

7. Darum, wie der heilige Geist
spricht: "Heute, so ihr hören
werdet seine Stimme,

8. so verstocket eure Herzen
nicht, wie geschah in der
Verbitterung am Tage der
Versuchung in der Wüste,

9. da mich eure Väter
versuchten; sie prüften mich und
sahen meine Werke vierzig
Jahre lang.

10. Darum ward ich entrüstet
über dies Geschlecht und
sprach: Immerdar irren sie mit
dem Herzen! Aber sie erkannten
meine Wege nicht,

11. daß ich auch schwur in
meinem Zorn, sie sollten zu
meiner Ruhe nicht kommen."

12. Sehet zu, liebe Brüder, daß
nicht jemand unter euch ein
arges, ungläubiges Herz habe,
das da abtrete von dem
lebendigen Gott;

13. sondern ermahnet euch

joka päivä, niin kauan kuin sanotaan: "tänä päivänä", ettei teistä kukaan synnin peittämänä paatuisi;

14 sillä me olemme tulleet osallisiksi Kristuksesta, kunhan vain pysymme luottamuksessa, joka meillä alussa oli, vahvoina loppuun asti.

15 Kun sanotaan: "Tänä päivänä, jos te kuulette hänen äänensä, älkää paaduttako sydämiänne, niinkuin teitte katkeroituksessa",

16 ketkä sitten, vaikka kuulivat, katkeroittivat hänet? Eivätkö kaikki, jotka olivat Mooseksen johdolla lähteneet Egyptistä?

17 Mutta keihin hän oli vihastunut neljäkymmentä vuotta? Eikö niihin, jotka olivat syntiä tehneet, joiden ruumiit kaatuivat erämaahan?

18 Ja keille hän vannoi, etteivät he pääse hänen lepoonsa? Eikö tottelemattomille?

while it is called To day; lest any of you be hardened through the deceitfulness of sin.

14. For we are made partakers of Christ, if we hold the beginning of our confidence stedfast unto the end;

15. While it is said, To day if ye will hear his voice, harden not your hearts, as in the provocation.

16. For some, when they had heard, did provoke: howbeit not all that came out of Egypt by Moses.

17. But with whom was he grieved forty years? was it not with them that had sinned, whose carcasses fell in the wilderness?

18. And to whom sware he that they should not enter into his rest, but to them that believed not?

selbst alle Tage, solange es "heute" heißt, daß nicht jemand unter euch verstockt werde durch Betrug der Sünde.

14. Denn wir sind Christi teilhaftig geworden, so wir anders das angefangene Wesen bis ans Ende fest behalten.

15. Indem gesagt wird: "Heute, so ihr seine Stimme hören werdet, so verstocket eure Herzen nicht, wie in der Verbitterung geschah":

16. welche denn hörten sie und richteten eine Verbitterung an? Waren's nicht alle, die von Ägypten ausgingen durch Mose?

17. bei welcher aber ward er entrüstet vierzig Jahre lang? Ist's nicht über die, so da sündigten, deren Leiber in der Wüste verfielen?

18. Welchen schwur er aber, daß sie nicht zur Ruhe kommen sollten, wenn nicht den Ungläubigen?

19 Ja niin me näemme, että he epäuskon tähden eivät voineet siihen päästä.

19. So we see that they could not enter in because of unbelief.

19. Und wir sehen, daß sie nicht haben können hineinkommen um des Unglaubens willen.

4 luku

Lupaus päästä Jumalan lepoon pysyy varmana, mutta on vain uskoville hyödyksi 1 – 10 Kehoitus kuuliaisuudessa pyrkimään siihen; sinne johdattaa meitä Jumalan elävä ja voimallinen sana 11 – 13 ja suuri ylimmäinen pappimme, joka on kaikessa kiusattu niin kuin mekin, mutta ilman syntiä; hänen armonsa istuimen eteen me uskalluksella käykäämme 14 – 16.

1 Varokaamme siis, koska lupaus päästä hänen lepoonsa vielä pysyy varmana, ettei vain havaittasi kenenkään teistä jääneen taipaleelle.

1. Let us therefore fear, lest, a promise being left us of entering into his rest, any of you should seem to come short of it.

1. So lasset uns nun fürchten, daß wir die Verheißung, einzukommen zu seiner Ruhe, nicht versäumen und unser keiner dahinten bleibe.

2 Sillä hyvä sanoma on julistettu meille niinkuin heillekin; mutta heidän kuulemansa sana ei heitä hyödyttänyt, koska se ei uskossa sulautunut niihin, jotka sen kuulivat.

2. For unto us was the gospel preached, as well as unto them: but the word preached did not profit them, not being mixed with faith in them that heard it.

2. Denn es ist uns auch verkündigt gleichwie jenen; aber das Wort der Predigt half jenen nichts, da nicht glaubten die, so es hörten.

3 Sillä me pääsemme lepoon, me, jotka tulimme uskoon, niinkuin hän on sanonut: "Ja niin minä vihassani vannoin: 'He

3. For we which have believed do enter into rest, as he said, As I have sworn in my wrath, if they shall enter into my rest: although

3. Denn wir, die wir glauben, gehen in die Ruhe, wie er spricht: "Daß ich schwur in meinem Zorn, sie sollten zu

eivät pääse minun lepooni",
vaikka hänen tekonsa olivat
valmiina maailman
perustamisesta asti.

4 Sillä hän on jossakin sanonut
seitsemännestä päivästä näin:
"Ja Jumala lepäsi seitsemäntenä
päivänä kaikista teoistansa";
5 ja tässä taas: "He eivät pääse
minun lepooni".

6 Koska siis varmana pysyy, että
muutamat pääsevät siihen, ja ne,
joille hyvä sanoma ensin
julistettiin, eivät päässeet siihen
tottelemattomuuden tähden,

7 niin hän taas määrää päivän,
"tämän päivän", sanomalla
Daavidin kautta niin pitkän ajan
jälkeen, niinkuin ennen on
sanottu: "Tänä päivänä, jos te
kuulette hänen äänensä, älkää
paaduttako sydämiänne".

8 Sillä jos Joosua olisi saattanut
heidät lepoon, niin hän ei puhuisi
toisesta, senjälkeisestä päivästä.

the works were finished from the
foundation of the world.

4. For he spake in a certain
place of the seventh day on this
wise, And God did rest the
seventh day from all his works.
5. And in this place again, If they
shall enter into my rest.

6. Seeing therefore it remaineth
that some must enter therein,
and they to whom it was first
preached entered not in because
of unbelief:

7. Again, he limiteth a certain
day, saying in David, To day,
after so long a time; as it is said,
To day if ye will hear his voice,
harden not your hearts.

8. For if Jesus had given them
rest, then would he not afterward
have spoken of another day.

meiner Ruhe nicht kommen."
Und zwar, da die Werke von
Anbeginn der Welt gemacht
waren,

4. sprach er an einem Ort von
dem siebenten Tag also: "Und
Gott ruhte am siebenten Tage
von allen seinen Werken;"
5. und hier an diesem Ort
abermals: "Sie sollen nicht
kommen zu meiner Ruhe."

6. Nachdem es nun noch
vorhanden ist, daß etliche sollen
zu ihr kommen, und die, denen
es zuerst verkündigt ist, sind
nicht dazu gekommen um des
Unglaubens willen,

7. bestimmt er abermals einen
Tag nach solcher langen Zeit
und sagt durch David: "Heute,"
wie gesagt ist, "so ihr seine
Stimme hören werdet, so
verstocket eure Herzen nicht."

8. Denn so Josua hätte sie zur
Ruhe gebracht, würde er nicht
hernach von einem andern Tage

9 Niin on Jumalan kansalle sapatinlepo varmasti tuleva.

10 Sillä joka on päässyt hänen lepoonsa, on saanut levon teoistaan, hänkin, niinkuin Jumala omista teoistansa.

11 Ahkeroikaamme siis päästä siihen lepoon, ettei kukaan lankeaisi seuraamaan samaa tottelemattomuuden esimerkkiä.

12 Sillä Jumalan sana on elävä ja voimallinen ja terävämpi kuin mikään kaksiteräinen miekka ja tunkee lävitse, kunnes se erottaa sielun ja hengen, nivelet sekä ytimet, ja on sydämen ajatusten ja aivoitusten tuomitsija;

13 eikä mikään luotu ole hänelle näkymätön, vaan kaikki on alastonta ja paljastettua hänen silmänsä edessä, jolle meidän on tehtävä tili.

14 Kun meillä siis on suuri ylimmäinen pappi, läpi taivasten

9. There remaineth therefore a rest to the people of God.

10. For he that is entered into his rest, he also hath ceased from his own works, as God did from his.

11. Let us labour therefore to enter into that rest, lest any man fall after the same example of unbelief.

12. For the word of God is quick, and powerful, and sharper than any twoedged sword, piercing even to the dividing asunder of soul and spirit, and of the joints and marrow, and is a discerner of the thoughts and intents of the heart.

13. Neither is there any creature that is not manifest in his sight: but all things are naked and opened unto the eyes of him with whom we have to do.

14. Seeing then that we have a great high priest, that is passed

gesagt haben.

9. Darum ist noch eine Ruhe vorhanden dem Volke Gottes.

10. Denn wer zu seiner Ruhe gekommen ist, der ruht auch von seinen Werken gleichwie Gott von seinen.

11. So lasset uns nun Fleiß tun, einzukommen zu dieser Ruhe, auf daß nicht jemand falle in dasselbe Beispiel des Unglaubens.

12. Denn das Wort Gottes ist lebendig und kräftig und schärfer denn kein zweischneidig Schwert, und dringt durch, bis daß es scheidet Seele und Geist, auch Mark und Bein, und ist ein Richter der Gedanken und Sinne des Herzens.

13. Und keine Kreatur ist vor ihm unsichtbar, es ist aber alles bloß und entdeckt vor seinen Augen. Von dem reden wir.

14. Dieweil wir denn einen großen Hohenpriester haben,

kulkenut, Jeesus, Jumalan Poika, niin pitäkäämme kiinni tunnustuksesta.

15 Sillä ei meillä ole sellainen ylimmäinen pappi, joka ei voi sääliä meidän heikkouksiamme, vaan joka on ollut kaikessa kiusattu samalla lailla kuin mekin, kuitenkin ilman syntiä.

16 Käykäämme sentähden uskalluksella armon istuimen eteen, että saisimme laupeuden ja löytäisimme armon, avuksemme oikeaan aikaan.

into the heavens, Jesus the Son of God, let us hold fast our profession.

15. For we have not an high priest which cannot be touched with the feeling of our infirmities; but was in all points tempted like as we are, yet without sin.

16. Let us therefore come boldly unto the throne of grace, that we may obtain mercy, and find grace to help in time of need.

Jesum, den Sohn Gottes, der gen Himmel gefahren ist, so lasset uns halten an dem Bekenntnis.

15. Denn wir haben nicht einen Hohenpriester, der nicht könnte Mitleiden haben mit unsern Schwachheiten, sondern der versucht ist allenthalben gleichwie wir, doch ohne Sünde.

16. Darum laßt uns hinzutreten mit Freudigkeit zu dem Gnadenstuhl, auf daß wir Barmherzigkeit empfangen und Gnade finden auf die Zeit, wenn uns Hilfe not sein wird.

5 luku

Jokaisen ylimmäisen papin tuli uhrata kansan puolesta, sääliä sitä ja olla Jumalan asettama 1 – 4 Kristus on asetettu ylimmäiseksi papiksi Melkisedekin järjestyksen mukaan, ja hän on tullut iankaikkisen autuuden aikaansaajaksi 5 – 10 Hebrealaiset ovat käyneet hitaiksi kuulemaan ja jääneet kristillisyydessään alaikäisiksi 11 – 14.

1 Sillä jokainen ylimmäinen pappi, ollen ihmisten joukosta

1. For every high priest taken from among men is ordained for

1. Denn ein jeglicher Hoherpriester, der aus den

otettu, asetetaan ihmisten puolesta toimittamaan sitä, mikä Jumalalle tulee, uhraamaan lahjoja ja uhreja syntien edestä,

2 ja hän voi säälien kohdella tietämättömiä ja eksyviä, koska hän itsekin on heikkouden alainen,

3 ja tämän heikkoutensa tähden hänen täytyy, samoin kuin kansan puolesta, niin itsensäkin puolesta uhrata syntien edestä.

4 Eikä kukaan sitä arvoa itselleen ota, vaan Jumala kutsuu hänet niinkuin Aaroninkin.

5 Niinpä Kristuskaan ei itse korottanut itseänsä ylimmäisen papin kunniaan, vaan hän, joka sanoi hänelle: "Sinä olet minun Poikani, tänä päivänä minä sinut synnytin";

6 niinkuin hän toisessakin paikassa sanoo: "Sinä olet pappi iankaikkisesti Melkisedekin

men in things pertaining to God, that he may offer both gifts and sacrifices for sins:

2. Who can have compassion on the ignorant, and on them that are out of the way; for that he himself also is compassed with infirmity.

3. And by reason hereof he ought, as for the people, so also for himself, to offer for sins.

4. And no man taketh this honour unto himself, but he that is called of God, as was Aaron.

5. So also Christ glorified not himself to be made an high priest; but he that said unto him, Thou art my Son, to day have I begotten thee.

6. As he saith also in another place, Thou art a priest for ever after the order of Melchisedec.

Menschen genommen wird, der wird gesetzt für die Menschen gegen Gott, auf daß er opfere Gaben und Opfer für die Sünden;

2. der da könnte mitfühlen mit denen, die da unwissend sind und irren, dieweil er auch selbst umgeben ist mit Schwachheit.

3. Darum muß er auch, gleichwie für das Volk, also auch für sich selbst opfern für die Sünden.

4. Und niemand nimmt sich selbst die Ehre, sondern er wird berufen von Gott gleichwie Aaron.

5. Also auch Christus hat sich nicht selbst in die Ehre gesetzt, daß er Hoherpriester würde, sondern der zu ihm gesagt hat: "Du bist mein lieber Sohn, heute habe ich dich gezeuget."

6. Wie er auch am andern Ort spricht: "Du bist ein Priester in Ewigkeit nach der Ordnung

järjestyksen mukaan".

7 Ja lihansa päivinä hän väkevällä huudolla ja kyynelillä uhraisi rukouksia ja anomuksia sille, joka voi hänet kuolemasta pelastaa; ja hänen rukouksensa kuultiin hänen jumalanpelkonsa tähden.

8 Ja niin hän, vaikka oli Poika, oppi siitä, mitä hän kärsi, kuuliaisuuden,

9 ja kun oli täydelliseksi tullut, tuli hän iankaikkisen autuuden aikaansaajaksi kaikille, jotka ovat hänelle kuuliaiset,

10 hän, jota Jumala nimittää "ylimmäiseksi papiksi Melkisedekin järjestyksen mukaan".

11 Tästä meillä on paljon sanottavaa, ja sitä on vaikea selittää, koska olette käyneet hitaiksi kuulemaan.

12 Sillä te, joiden olisi jo aika olla opettajia, olette taas sen tarpeessa, että teille opetetaan Jumalan sanojen ensimmäisiä

7. Who in the days of his flesh, when he had offered up prayers and supplications with strong crying and tears unto him that was able to save him from death, and was heard in that he feared;

8. Though he were a Son, yet learned he obedience by the things which he suffered;

9. And being made perfect, he became the author of eternal salvation unto all them that obey him;

10. Called of God an high priest after the order of Melchisedec.

11. Of whom we have many things to say, and hard to be uttered, seeing ye are dull of hearing.

12. For when for the time ye ought to be teachers, ye have need that one teach you again which be the first principles of

Melchisedeks."

7. Und er hat in den Tagen seines Fleisches Gebet und Flehen mit starkem Geschrei und Tränen geopfert zu dem, der ihm von dem Tode konnte aushelfen; und ist auch erhört, darum daß er Gott in Ehren hatte.

8. Und wiewohl er Gottes Sohn war, hat er doch an dem, was er litt Gehorsam gelernt.

9. Und da er vollendet war, ist er geworden allen, die ihm gehorsam sind, eine Ursache zur ewigen Seligkeit.

10. genannt von Gott ein Hoherpriester nach der Ordnung Melchisedeks.

11. Davon hätten wir wohl viel zu reden; aber es ist schwer, weil ihr so unverständig seid.

12. Und die ihr solltet längst Meister sein, bedürft wiederum, daß man euch die ersten Buchstaben der göttlichen Worte

alkeita; te olette tulleet maitoa tarvitseviksi, ei vahvaa ruokaa.

13 Sillä jokainen, joka vielä nauttii maitoa, on kokematon vanhurskauden sanassa, sillä hän on lapsi;

14 mutta vahva ruoka on täysi-ikäisiä varten, niitä varten, joiden aistit tottumuksesta ovat harjaantuneet erottamaan hyvän pahasta.

the oracles of God; and are become such as have need of milk, and not of strong meat.

13. For every one that useth milk is unskilful in the word of righteousness: for he is a babe.

14. But strong meat belongeth to them that are of full age, even those who by reason of use have their senses exercised to discern both good and evil.

lehre und daß man euch Milch gebe und nicht starke Speise.

13. Denn wem man noch Milch geben muß, der ist unerfahren in dem Wort der Gerechtigkeit; denn er ist ein junges Kind.

14. Den Vollkommenen aber gehört starke Speise, die durch Gewohnheit haben geübte Sinne zu unterscheiden Gutes und Böses.

6 luku

Kehoitus pyrkimään täydellisyyteen 1 – 3, koska pysähtyminen saattaa viedä semmoiseen luopumukseen, josta ei enää voi parannukseen uudistua 4 – 8 Uskolla ja kärsivällisyydellä meidän on omistaminen Jumalan lujat, valalla vahvistetut lupaukset 9 – 20.

1 Jättäkäämme sentähden Kristuksen opin alkeet ja pyrkikäämme täydellisyyteen, ryhtymättä taas uudestaan laskemaan perustusta: parannusta kuolleista töistä ja uskoa Jumalaan,

1. Therefore leaving the principles of the doctrine of Christ, let us go on unto perfection; not laying again the foundation of repentance from dead works, and of faith toward God,

1. Darum wollen wir die Lehre vom Anfang christlichen Lebens jetzt lassen und zur Vollkommenheit fahren, nicht abermals Grund legen von Buße der toten Werke, vom Glauben an Gott,

2 oppia kasteista ja kätten päällepanemisesta, kuolleitten ylösnousemisesta ja iankaikkisesta tuomiosta.

3 Ja niin me tahdomme tehdä, jos vain Jumala sallii.

4 Sillä mahdotonta on niitä, jotka kerran ovat valistetut ja taivaallista lahjaa maistaneet ja Pyhästä Hengestä osallisiksi tulleet

5 ja maistaneet Jumalan hyvää sanaa ja tulevan maailmanajan voimia,

6 ja sitten ovat luopuneet — taas uudistaa parannukseen, he kun jälleen itsellensä ristiinnaulitsevat Jumalan Pojan ja häntä julki häpäisevät.

7 Sillä maa, joka särpii sisäänsä sen päälle usein tulevan sateen ja kantaa kasvun hyödyksi niille, joita varten sitä viljelläänkin, saa siunauksen Jumalalta;

8 mutta se, joka tuottaa orjantappuroita ja ohdakkeita, on

2. Of the doctrine of baptisms, and of laying on of hands, and of resurrection of the dead, and of eternal judgment.

3. And this will we do, if God permit.

4. For it is impossible for those who were once enlightened, and have tasted of the heavenly gift, and were made partakers of the Holy Ghost,

5. And have tasted the good word of God, and the powers of the world to come,

6. If they shall fall away, to renew them again unto repentance; seeing they crucify to themselves the Son of God afresh, and put him to an open shame.

7. For the earth which drinketh in the rain that cometh oft upon it, and bringeth forth herbs meet for them by whom it is dressed, receiveth blessing from God:

8. But that which beareth thorns and briars is rejected, and is nigh

2. von der Taufe, von der Lehre, vom Händeauflegen, von der Toten Auferstehung und vom ewigen Gericht.

3. Und das wollen wir tun, so es Gott anders zuläßt.

4. Denn es ist unmöglich, die, so einmal erleuchtet sind und geschmeckt haben die himmlische Gabe und teilhaftig geworden sind des heiligen Geistes

5. und geschmeckt haben das gütige Wort Gottes und die Kräfte der zukünftigen Welt,

6. wo sie abfallen, wiederum zu erneuern zur Buße, als die sich selbst den Sohn Gottes wiederum kreuzigen und für Spott halten.

7. Denn die Erde, die den Regen trinkt, der oft über sie kommt, und nützliches Kraut trägt denen, die sie bauen, empfängt Segen von Gott.

8. Welche aber Dornen und Disteln trägt, die ist untüchtig

kelvoton ja lähellä kirousta, ja sen loppu on, että se poltetaan.

9 Mutta teistä, rakkaat, uskomme sitä, mikä on parempaa ja mikä koituu teille pelastukseksi — vaikka puhummekin näin.

10 Sillä Jumala ei ole väärämielinen, niin että hän unhottaisi teidän työnne ja rakkautenne, jota olette osoittaneet hänen nimeänsä kohtaan, kun olette palvelleet pyhiä ja vielä palvelette.

11 Mutta me halajamme sitä, että kukin teistä osoittaa samaa intoa, säilyttääkseen toivon varmuuden loppuun asti,

12 ettette kävisi veltoiksi, vaan että teistä tulisi niiden seuraajia, jotka uskon ja kärsivällisyyden kautta perivät sen, mikä luvattu on.

13 Sillä kun Jumala oli antanut lupauksen Aabrahamille, vannoni hän itse kauttansa, koska hänellä ei ollut ketään suurempaa, kenen kautta

unto cursing; whose end is to be burned.

9. But, beloved, we are persuaded better things of you, and things that accompany salvation, though we thus speak.

10. For God is not unrighteous to forget your work and labour of love, which ye have shewed toward his name, in that ye have ministered to the saints, and do minister.

11. And we desire that every one of you do shew the same diligence to the full assurance of hope unto the end:

12. That ye be not slothful, but followers of them who through faith and patience inherit the promises.

13. For when God made promise to Abraham, because he could swear by no greater, he sware by himself,

und dem Fluch nahe, daß man sie zuletzt verbrennt.

9. Wir versehen uns aber, ihr Liebsten, eines Besseren zu euch und daß die Seligkeit näher sei, ob wir wohl also reden.

10. Denn Gott ist nicht ungerecht, daß er vergesse eures Werks und der Arbeit der Liebe, die ihr erzeigt habt an seinem Namen, da ihr den Heiligen dientet und noch dienet.

11. Wir begehren aber, daß euer jeglicher denselben Fleiß beweise, die Hoffnung festzuhalten bis ans Ende,

12. daß ihr nicht träge werdet, sondern Nachfolger derer, die durch Glauben und Geduld ererben die Verheißungen.

13. Denn als Gott Abraham verhieß, da er bei keinem Größeren zu schwören hatte, schwur er bei sich selbst

vannoa,

14 ja sanoi: "Totisesti, siunaamalla minä sinut siunaan, ja enentämällä minä sinut enennän";

15 ja näin Aabraham, kärsivällisesti odotettuaan, sai, mitä luvattu oli.

16 Sillä ihmiset vannovat suurempansa kautta, ja vala on heille asian vahvistus ja tekee lopun kaikista vastaväitteistä.

17 Sentähden, kun Jumala lupauksen perillisille vielä tehokkaammin tahtoi osoittaa, että hänen päätöksensä on muuttumaton, vakuutti hän sen valalla,

18 että me näistä kahdesta muuttumattomasta asiasta, joissa Jumala ei ole voinut valhetella, saisimme voimallisen kehoituksen, me, jotka olemme paenneet pitämään kiinni edessämme olevasta toivosta.

19 Se toivo meille on ikäänkuin

14. Saying, Surely blessing I will bless thee, and multiplying I will multiply thee.

15. And so, after he had patiently endured, he obtained the promise.

16. For men verily swear by the greater: and an oath for confirmation is to them an end of all strife.

17. Wherein God, willing more abundantly to shew unto the heirs of promise the immutability of his counsel, confirmed it by an oath:

18. That by two immutable things, in which it was impossible for God to lie, we might have a strong consolation, who have fled for refuge to lay hold upon the hope set before us:

19. Which hope we have as an

14. und sprach: "Wahrlich, ich will dich segnen und vermehren."

15. Und also trug er Geduld und erlangte die Verheißung.

16. Die Menschen schwören ja bei einem Größeren, denn sie sind; und der Eid macht ein Ende alles Haders, dabei es fest bleibt unter ihnen.

17. So hat Gott, da er wollte den Erben der Verheißung überschwenglich beweisen, daß sein Rat nicht wankte, einen Eid dazu getan,

18. auf daß wir durch zwei Stücke, die nicht wanken (denn es ist unmöglich, daß Gott lüge), einen starken Trost hätten, die wir Zuflucht haben und halten an der angebotenen Hoffnung,

19. welche wir haben als einen

sielun ankkuri, varma ja luja, joka ulottuu esiripun sisäpuolelle asti,	anchor of the soul, both sure and stedfast, and which entereth into that within the veil;	sichern und festen Anker unsrer Seele, der auch hineingeht in das Inwendige des Vorhangs,
20 jonne Jeesus edelläjuoksijana meidän puolestamme on mennyt, tultuaan ylimmäiseksi papiksi Melkisedekin järjestyksen mukaan, iankaikkisesti.	20. Whither the forerunner is for us entered, even Jesus, made an high priest for ever after the order of Melchisedec.	20. dahin der Vorläufer für uns eingegangen, Jesus, ein Hoherpriester geworden in Ewigkeit nach der Ordnung Melchisedeks.

7 luku

Melkisedek, johon Kristusta verrataan 1 – 3, on leeviläisiä pappeja ylempi 4 – 10 Lakiin perustuva pappeus oli muutettava, koska laki ei voinut mitään täydelliseksi tehdä ja Kristuksella on toinen, iankaikkinen pappeus 11 – 19 Hänestä tuli Jumalan valalla asettama ylimmäinen pappi 20 – 22, ainoa, täydellinen pelastaja 23 – 25, synnitön, joka kerta kaikkiaan uhrasi itsensä kansan syntien edestä 26 – 28.

1 Sillä tämä Melkisedek, Saalemin kuningas, Jumalan, Korkeimman, pappi, joka meni Aabrahamia vastaan, hänen palatessaan kuninkaita voittamasta, ja siunasi hänet;	1. For this Melchisedec, king of Salem, priest of the most high God, who met Abraham returning from the slaughter of the kings, and blessed him;	1. Dieser Melchisedek aber war ein König von Salem, ein Priester Gottes, des Allerhöchsten, der Abraham entgegenging, da er von der Könige Schlacht wiederkam, und segnete ihn;
2 jolle Aabraham myös antoi kymmenykset kaikesta ja joka	2. To whom also Abraham gave a tenth part of all; first being by	2. welchem auch Abraham gab den Zehnten aller Güter. Aufs

ensiksi, niinkuin hänen nimensäkin merkitsee, on "vanhurskauden kuningas" ja sen lisäksi vielä "Saalemin kuningas", se on "rauhan kuningas";

3 jolla ei ole isää, ei äitiä, ei sukua, ei päivien alkua eikä elämän loppua, mutta joka on Jumalan Poikaan verrattava — hän pysyy pappina ainaisesti.

4 Katsokaa, kuinka suuri hän on, jolle itse kantaisä Aabraham antoi kymmenykset parhaimmasta saaliistaan.

5 Onhan niillä Leevin pojista, jotka saavat pappeuden, käsky lain mukaan ottaa kymmenyksiä kansalta, se on veljiltään, vaikka nämä ovatkin Aabrahamin kupeista lähteneet;

6 mutta hän, jonka sukua ei johdeta heistä, otti kymmenykset Aabrahamilta ja siunasi sen, jolla

interpretation King of righteousness, and after that also King of Salem, which is, King of peace;

3. Without father, without mother, without descent, having neither beginning of days, nor end of life; but made like unto the Son of God; abideth a priest continually.

4. Now consider how great this man was, unto whom even the patriarch Abraham gave the tenth of the spoils.

5. And verily they that are of the sons of Levi, who receive the office of the priesthood, have a commandment to take tithes of the people according to the law, that is, of their brethren, though they come out of the loins of Abraham:

6. But he whose descent is not counted from them received tithes of Abraham, and blessed

erste wird er verdolmetscht: ein König der Gerechtigkeit; darnach aber ist er auch ein König Salems, das ist: ein König des Friedens;

3. ohne Vater, ohne Mutter, ohne Geschlecht und hat weder Anfang der Tage noch Ende des Lebens: er ist aber verglichen dem Sohn Gottes und bleibt Priester in Ewigkeit.

4. Schauet aber, wie groß ist der, dem auch Abraham, der Patriarch, den Zehnten gibt von der eroberten Beute!

5. Zwar die Kinder Levi, die das Priestertum empfangen, haben ein Gebot, den Zehnten vom Volk, das ist von ihren Brüdern, zu nehmen nach dem Gesetz, wiewohl auch diese aus den Lenden Abrahams gekommen sind.

6. Aber der, des Geschlecht nicht genannt wird unter ihnen, der nahm den Zehnten von

oli lupaukset.

7 Mutta kieltämätöntä on, että halvempi saa siunauksen paremmaltaan.

8 Ja täällä kuolevaiset ihmiset ottavat kymmenyksiä, mutta siellä se, jonka todistetaan elävän.

9 Ja Aabrahamin kautta, niin sanoakseni, on Leevikin, joka kymmenyksiä ottaa, maksanut kymmenyksiä;

10 sillä hän oli vielä isänsä kupeissa, kun Melkisedek meni tätä vastaan.

11 Jos siis täydellisyys olisi saavutettu leeviläisen pappeuden kautta, sillä tähän on kansa laissa sidottu, miksi sitten oli tarpeen, että nousi toinen pappi Melkisedekin järjestyksen mukaan eikä tullut nimitetyksi Aaronin järjestyksen mukaan?

him that had the promises.

7. And without all contradiction the less is blessed of the better.

8. And here men that die receive tithes; but there he receiveth them, of whom it is witnessed that he liveth.

9. And as I may so say, Levi also, who receiveth tithes, payed tithes in Abraham.

10. For he was yet in the loins of his father, when Melchisedec met him.

11. If therefore perfection were by the Levitical priesthood, (for under it the people received the law,) what further need was there that another priest should rise after the order of Melchisedec, and not be called after the order of Aaron?

Abraham und segnete den, der die Verheißungen hatte.

7. Nun ist's ohne alles Widersprechen also, daß das Geringere von dem Besseren gesegnet wird;

8. und hier nehmen die Zehnten die sterbenden Menschen, aber dort einer, dem bezeugt wird, daß er lebe.

9. Und, daß ich also sage, es ist auch Levi, der den Zehnten nimmt, verzehntet durch Abraham,

10. denn er war ja noch in den Lenden des Vaters, da ihm Melchisedek entgegenging.

11. Ist nun die Vollkommenheit durch das levitische Priestertum geschehen (denn unter demselben hat das Volk das Gesetz empfangen), was ist denn weiter not zu sagen, daß ein anderer Priester aufkommen solle nach der Ordnung Melchisedeks und nicht nach der Ordnung Aarons?

12 Sillä pappeuden muuttuessa tapahtuu välttämättä myös lain muutos.

13 Sillä se, josta tämä sanotaan, oli toista sukukuntaa, josta ei kukaan ole alttaritointa hoitanut.

14 Onhan tunnettua, että meidän Herramme on noussut Juudasta, jonka sukukunnan pappeudesta Mooses ei ole mitään puhunut.

15 Ja tämä käy vielä paljoo selvemmäksi, kun nousee toinen pappi, Melkisedekin kaltainen,

16 joka ei ole siksi tullut lihallisen käskyn lain mukaan, vaan katoamattoman elämän voimasta.

17 Sillä hänestä todistetaan: "Sinä olet pappi iankaikkisesti Melkisedekin järjestyksen mukaan".

18 Täten kyllä entinen säädös

12. For the priesthood being changed, there is made of necessity a change also of the law.

13. For he of whom these things are spoken pertaineth to another tribe, of which no man gave attendance at the altar.

14. For it is evident that our Lord sprang out of Juda; of which tribe Moses spake nothing concerning priesthood.

15. And it is yet far more evident: for that after the similitude of Melchisedec there ariseth another priest,

16. Who is made, not after the law of a carnal commandment, but after the power of an endless life.

17. For he testifieth, Thou art a priest for ever after the order of Melchisedec.

18. For there is verily a

12. Denn wo das Priestertum verändert wird, da muß auch das Gesetz verändert werden.

13. Denn von dem solches gesagt ist, der ist von einem andern Geschlecht, aus welchem nie einer des Altars gewartet hat.

14. Denn es ist offenbar, daß von Juda aufgegangen ist unser HERR, zu welchem Geschlecht Mose nichts geredet hat vom Priestertum.

15. Und es ist noch viel klarer, so nach der Weise Melchisedeks ein andrer Priester aufkommt,

16. welcher nicht nach dem Gesetz des fleischlichen Gebots gemacht ist, sondern nach der Kraft des unendlichen Lebens.

17. Denn er bezeugt: "Du bist ein Priester ewiglich nach der Ordnung Melchisedeks."

18. Denn damit wird das vorige

kumotaan, koska se oli voimaton ja hyödytön

disannulling of the commandment going before for the weakness and unprofitableness thereof.

Gebot aufgehoben, darum daß es zu schwach und nicht nütze war

19 — sillä laki ei tehnyt mitään täydelliseksi — mutta sijaan tulee parempi toivo, jonka kautta me lähestymme Jumalaa.

19. For the law made nothing perfect, but the bringing in of a better hope did; by the which we draw nigh unto God.

19. (denn das Gesetz konnte nichts vollkommen machen); und wird eingeführt eine bessere Hoffnung, durch welche wir zu Gott nahen;

20 Ja niinkuin tämä ei tapahtunut ilman valan vannomista — nuo taas ovat papeiksi tulleet ilman heistä vannottua valaa,

20. And inasmuch as not without an oath he was made priest:

20. und dazu, was viel ist, nicht ohne Eid. Denn jene sind ohne Eid Priester geworden,

21 mutta tämä hänestä vannotulla valalla, sen asettamana, joka hänelle sanoi: "Herra on vannonut eikä ole katuva: 'Sinä olet pappi iankaikkisesti'" —

21. For those priests were made without an oath; but this with an oath by him that said unto him, The Lord sware and will not repent, Thou art a priest for ever after the order of Melchisedec:)

21. dieser aber mit dem Eid, durch den, der zu ihm spricht: "Der HERR hat geschworen, und es wird ihn nicht gereuen: Du bist ein Priester in Ewigkeit nach der Ordnung Melchisedeks."

22 niin on myös se liitto parempi, jonka takaajaksi Jeesus on tullut.

22. By so much was Jesus made a surety of a better testament.

22. Also eines so viel besseren Testaments Ausrichter ist Jesus geworden.

23 Ja noita toisia pappeja on tullut useampia, koska kuolema ei sallinut heidän pysyä;

23. And they truly were many priests, because they were not suffered to continue by reason of death:

23. Und jener sind viele, die Priester wurden, darum daß sie der Tod nicht bleiben ließ;

24 mutta tällä on katoamaton

24. But this man, because he

24. dieser aber hat darum, daß

pappeus, sentähden että hän pysyy iankaikkisesti, 25 jonka tähden hän myös voi täydellisesti pelastaa ne, jotka hänen kauttaan Jumalan tykö tulevat, koska hän aina elää rukoillakseen heidän puolestansa.

26 Senkaltainen ylimmäinen pappi meille sopikin: pyhä, viaton, tahraton, syntisistä erotettu ja taivaita korkeammaksi tullut,

27 jonka ei joka päivä ole tarvis, niinkuin ylimmäisten pappien, ensiksi uhrata omien syntiensä edestä ja sitten kansan; sillä tämän hän teki kerta kaikkiaan, uhratessaan itsensä.

28 Sillä laki asettaa ylimmäisiksi papeiksi ihmisiä, jotka ovat heikkoja, mutta valan sana, joka on myöhäisempi kuin laki, asettaa Pojan, iankaikkisesti täydelliseksi tulleen.

continueth ever, hath an unchangeable priesthood. 25. Wherefore he is able also to save them to the uttermost that come unto God by him, seeing he ever liveth to make intercession for them.

26. For such an high priest became us, who is holy, harmless, undefiled, separate from sinners, and made higher than the heavens;

27. Who needeth not daily, as those high priests, to offer up sacrifice, first for his own sins, and then for the people's: for this he did once, when he offered up himself.

28. For the law maketh men high priests which have infirmity; but the word of the oath, which was since the law, maketh the Son, who is consecrated for evermore.

er ewiglich bleibt, ein unvergängliches Priestertum. 25. Daher kann er auch selig machen immerdar, die durch ihn zu Gott kommen, und lebt immerdar und bittet für sie.

26. Denn einen solchen Hohenpriester sollten wir haben, der da wäre heilig, unschuldig, unbefleckt, von den Sünden abgesondert und höher, denn der Himmel ist;

27. dem nicht täglich not wäre, wie jenen Hohenpriestern, zuerst für eigene Sünden Opfer zu tun, darnach für des Volkes Sünden; denn das hat er getan einmal, da er sich selbst opferte.

28. denn das Gesetz macht Menschen zu Hohenpriestern, die da Schwachheit haben; dies Wort aber des Eides, das nach dem Gesetz gesagt ward, setzt den Sohn ein, der ewig und vollkommen ist.

8 luku

Kristus toimittaa ylimmäisenä pappina palvelusta Jumalan rakentamassa majassa, josta vanhan liiton maja oli vain kuva ja varjo 1 – 5; hän on sen uuden, jalomman liiton välittäjä, jonka Jumala oli luvannut tehdä kansansa kanssa 6 – 13.

1 Mutta pääkohta siinä, mistä me puhumme, on tämä: meillä on sellainen ylimmäinen pappi, joka istuu Majesteetin valtaistuimen oikealla puolella taivaissa,

2 tehdäkseen pappispalvelusta kaikkeinpyhimmässä, siinä oikeassa majassa, jonka on rakentanut Herra eikä ihminen.

3 Sillä jokainen ylimmäinen pappi asetetaan uhraamaan lahjoja ja uhreja, jonka tähden on välttämätöntä, että tälläkin on jotakin uhraamista.

4 Jos hän siis olisi maan päällä, ei hän olisikaan pappi, koska jo ovat olemassa ne, jotka lain mukaan esiinkantavat lahjoja,

1. Now of the things which we have spoken this is the sum: We have such an high priest, who is set on the right hand of the throne of the Majesty in the heavens;

2. A minister of the sanctuary, and of the true tabernacle, which the Lord pitched, and not man.

3. For every high priest is ordained to offer gifts and sacrifices: wherefore it is of necessity that this man have somewhat also to offer.

4. For if he were on earth, he should not be a priest, seeing that there are priests that offer gifts according to the law:

1. Das ist nun die Hauptsache, davon wir reden: Wir haben einen solchen Hohenpriester, der da sitzt zu der Rechten auf dem Stuhl der Majestät im Himmel

2. und ist ein Pfleger des Heiligen und der wahrhaften Hütte, welche Gott aufgerichtet hat und kein Mensch.

3. Denn ein jeglicher Hoherpriester wird eingesetzt, zu opfern Gaben und Opfer. Darum muß auch dieser etwas haben, das er opfere.

4. Wenn er nun auf Erden wäre, so wäre er nicht Priester, dieweil da Priester sind, die nach dem Gesetz die Gaben opfern,

5 ja jotka palvelevat siinä, mikä on taivaallisten kuva ja varjo, niinkuin ilmoitettiin Moosekselle, kun hänen oli valmistettava maja. Sillä hänelle sanottiin: "Katso, että teet kaikki sen kaavan mukaan, joka sinulle vuorella näytettiin".

5. Who serve unto the example and shadow of heavenly things, as Moses was admonished of God when he was about to make the tabernacle: for, See, saith he, that thou make all things according to the pattern shewed to thee in the mount.

5. welche dienen dem Vorbilde und dem Schatten des Himmlischen; wie die göttliche Antwort zu Mose sprach, da er sollte die Hütte vollenden: "Schaue zu," sprach er, "daß du machest alles nach dem Bilde, das dir auf dem Berge gezeigt ist."

6 Mutta tämä taas on saanut niin paljoa jalomman viran, kuin hän on myös paremman liiton välimies, liiton, joka on paremmille lupauksille perustettu.

6. But now hath he obtained a more excellent ministry, by how much also he is the mediator of a better covenant, which was established upon better promises.

6. Nun aber hat er ein besseres Amt erlangt, als der eines besseren Testaments Mittler ist, welches auch auf besseren Verheißungen steht.

7 Sillä jos ensimmäinen liitto olisi ollut moitteeton, ei olisi etsitty sijaa toiselle.

7. For if that first covenant had been faultless, then should no place have been sought for the second.

7. Denn so jenes, das erste, untadelig gewesen wäre, würde nicht Raum zu einem andern gesucht.

8 Sillä moittien heitä hän sanoo: "Katso, päivät tulevat, sanoo Herra, jolloin minä teen Israelin heimon ja Juudan heimon kanssa uuden liiton,

8. For finding fault with them, he saith, Behold, the days come, saith the Lord, when I will make a new covenant with the house of Israel and with the house of Judah:

8. Denn er tadelt sie und sagt: "Siehe, es kommen die Tage, spricht der HERR, daß ich über das Haus Israel und über das Haus Juda ein neues Testament machen will;

9 en sellaista liittoa kuin se, jonka minä tein heidän isäinsä

9. Not according to the covenant that I made with their fathers in

9. nicht nach dem Testament, das ich gemacht habe mit ihren

kanssa silloin, kun minä tartuin heidän käteensä ja vein heidät pois Egyptin maasta. Sillä he eivät pysyneet minun liitossani, ja niin en minäkään heistä huolinut, sanoo Herra.

10 Sillä tämä on se liitto, jonka minä teen Israelin heimon kanssa näiden päivien jälkeen, sanoo Herra: Minä panen lakini heidän mieleensä, ja kirjoitan ne heidän sydämiinsä, ja niin minä olen heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansani.

11 Ja silloin ei enää kukaan opeta kansalaistaan eikä veli veljeään sanoen: 'Tunne Herra'; sillä he kaikki, pienimmästä suurimpaan, tuntevat minut.

12 Sillä minä annan anteeksi heidän vääryytensä enkä enää muista heidän syntejensä."

13 Sanoessaan "uuden" hän on

the day when I took them by the hand to lead them out of the land of Egypt; because they continued not in my covenant, and I regarded them not, saith the Lord.

10. For this is the covenant that I will make with the house of Israel after those days, saith the Lord; I will put my laws into their mind, and write them in their hearts: and I will be to them a God, and they shall be to me a people:

11. And they shall not teach every man his neighbour, and every man his brother, saying, Know the Lord: for all shall know me, from the least to the greatest.

12. For I will be merciful to their unrighteousness, and their sins and their iniquities will I remember no more.

13. In that he saith, A new

Vätern an dem Tage, da ich ihre Hand ergriff, sie auszuführen aus Ägyptenland. Denn sie sind nicht geblieben in meinem Testament, so habe ich ihrer auch nicht wollen achten, spricht der HERR.

10. Denn das ist das Testament, das ich machen will dem Hause Israel nach diesen Tagen, spricht der HERR: Ich will geben mein Gesetz in ihren Sinn, und in ihr Herz will ich es schreiben, und will ihr Gott sein, und sie sollen mein Volk sein.

11. Und soll nicht lehren jemand seinen Nächsten noch jemand seinen Bruder und sagen: Erkenne den HERRN! denn sie sollen mich alle kennen von dem Kleinsten an bis zu dem Größten.

12. Denn ich will gnädig sein ihrer Untugend und ihren Sünden, und ihrer Ungerechtigkeit will ich nicht mehr gedenken."

13. Indem er sagt: "Ein neues",

julistanut ensimmäisen liiton vanhentuneeksi; mutta se, mikä vanhenee ja käy iälliseksi, on lähellä häviämistään.

covenant, he hath made the first old. Now that which decayeth and waxeth old is ready to vanish away.

macht das erste alt. Was aber alt und überjahrt ist, das ist nahe bei seinem Ende.

9 luku

Ensimmäisen liiton pyhäkkö ja uhripalvelus oli vaillinainen ja ainoastaan määrääjäksi tarkoitettu 1 – 10, mutta Kristuksen ylimmäispapillinen toimi on täydellinen; hän on mennyt oikeaan pyhäkköön, taivaaseen, ja uhraamalla oman itsensä aikaansaanut iankaikkisen lunastuksen 11 – 14 Siten Kristuksesta on tullut uuden liiton välimies, ja hän rukoilee nyt meidän puolestamme 15 – 28.

1 Olihan tosin ensimmäiselläkin liitolla jumalanpalvelussäännöt ja maallinen pyhäkkö.

2 Sillä maja oli valmistettu niin, että siinä oli etumainen maja, jossa oli sekä lampunjalka että pöytä ja näkyleivät, ja sen nimi on "pyhä".

3 Mutta toisen esiripun takana oli se maja, jonka nimi on "kaikkeinpyhin";

4 siinä oli kultainen suitsutusalttari ja liiton arkki, yltympäri kullalla päällystetty, jossa säilytettiin kultainen

1. Then verily the first covenant had also ordinances of divine service, and a worldly sanctuary.

2. For there was a tabernacle made; the first, wherein was the candlestick, and the table, and the shewbread; which is called the sanctuary.

3. And after the second veil, the tabernacle which is called the Holiest of all;

4. Which had the golden censer, and the ark of the covenant overlaid round about with gold, wherein was the golden pot that

1. Es hatte zwar auch das erste seine Rechte des Gottesdienstes und das äußerliche Heiligtum.

2. Denn es war da aufgerichtet das Vorderteil der Hütte, darin der Leuchter war und der Tisch und die Schaubrote; und dies hieß das Heilige.

3. Hinter dem andern Vorhang aber war die Hütte, die da heißt das Allerheiligste;

4. die hatte das goldene Räuchfaß und die Lade des Testaments allenthalben mit Gold überzogen, in welcher war

mannaa sisältävä astia ja Aaronin viheriöinyt sauva ja liiton taulut,

5 ja arkin päällä kirkkauden kerubit varjostamassa armoistuinta. Mutta näistä nyt ei ole syytä puhua kustakin erikseen.

6 Kun nyt kaikki on näin järjestetty, menevät papit joka aika etumaiseen majaan jumalanpalvelusta toimittamaan,

7 mutta toiseen majaan menee ainoastaan ylimmäinen pappi kerran vuodessa, ei ilman verta, jonka hän uhraa itsensä edestä ja kansan tahattomien syntien edestä.

8 Näin Pyhä Henki osoittaa, että tie kaikkeinpyhimpään vielä on ilmoittamatta, niin kauan kuin etumainen maja vielä seisoo.

9 Tämä on nykyistä aikaa

had manna, and Aaron's rod that budded, and the tables of the covenant;

5. And over it the cherubims of glory shadowing the mercyseat; of which we cannot now speak particularly.

6. Now when these things were thus ordained, the priests went always into the first tabernacle, accomplishing the service of God.

7. But into the second went the high priest alone once every year, not without blood, which he offered for himself, and for the errors of the people:

8. The Holy Ghost this signifying, that the way into the holiest of all was not yet made manifest, while as the first tabernacle was yet standing:

9. Which was a figure for the

der goldene Krug mit dem Himmelsbrot und die Rute Aarons, die gegrünt hatte, und die Tafeln des Testaments;

5. obendarüber aber waren die Cherubim der Herrlichkeit, die überschatteten den Gnadenstuhl; von welchen Dingen jetzt nicht zu sagen ist insonderheit.

6. Da nun solches also zugerichtet war, gingen die Priester allezeit in die vordere Hütte und richteten aus den Gottesdienst.

7. In die andere aber ging nur einmal im Jahr allein der Hohepriester, nicht ohne Blut, das er opferte für seine und des Volkes Versehen.

8. Damit deutete der heilige Geist, daß noch nicht offenbart wäre der Weg zum Heiligen, solange die vordere Hütte stünde,

9. welche ist ein Gleichnis auf

tarkoittava vertauskuva, ja sen mukaisesti uhrataan lahjoja ja uhreja, jotka eivät kykene tekemään täydelliseksi omassatunnossaan sitä, joka jumalanpalvelusta toimittaa, 10 vaan jotka, niinkuin ruuat ja juomat ja erilaiset pesotkin, ovat ainoastaan lihan sääntöjä, jotka ovat voimassa uuden järjestyksen aikaan asti.

11 Mutta kun Kristus tuli tulevaisen hyvän ylimmäiseksi papiksi, niin hän suuremman ja täydellisemmän majan kautta, joka ei ole käsillä tehty, se on: joka ei ole tätä luomakuntaa,

12 meni, ei kauristen ja vasikkain veren kautta, vaan oman verensä kautta kerta kaikkiaan kaikkeinpyhimpään ja sai aikaan iankaikkisen lunastuksen.

13 Sillä jos kauristen ja härkain veri ja hiehon tuhka, saastaisten päälle vihmottuna, pyhittää lihanpuhtauteen,

time then present, in which were offered both gifts and sacrifices, that could not make him that did the service perfect, as pertaining to the conscience;

10. Which stood only in meats and drinks, and divers washings, and carnal ordinances, imposed on them until the time of reformation.

11. But Christ being come an high priest of good things to come, by a greater and more perfect tabernacle, not made with hands, that is to say, not of this building;

12. Neither by the blood of goats and calves, but by his own blood he entered in once into the holy place, having obtained eternal redemption for us.

13. For if the blood of bulls and of goats, and the ashes of an heifer sprinkling the unclean, sanctifieth to the purifying of the

die gegenwärtige Zeit, nach welchem Gaben und Opfer geopfert werden, die nicht können vollkommen machen nach dem Gewissen den, der da Gottesdienst tut

10. allein mit Speise und Trank und mancherlei Taufen und äußerlicher Heiligkeit, die bis auf die Zeit der Besserung sind aufgelegt.

11. Christus aber ist gekommen, daß er sei ein Hoherpriester der zukünftigen Güter, und ist durch eine größere und vollkommener Hütte, die nicht mit der Hand gemacht, das ist, die nicht von dieser Schöpfung ist,

12. auch nicht der Böcke oder Kälber Blut, sondern sein eigen Blut einmal in das Heilige eingegangen und hat eine ewige Erlösung erfunden.

13. Denn so der Ochsen und der Böcke Blut und die Asche von der Kuh, gesprengt, heiligt die Unreinen zu der leiblichen

14 kuinka paljoa enemmän on Kristuksen veri, hänen, joka iankaikkisen Hengen kautta uhrasi itsensä viattomana Jumalalle, puhdistava meidän omantuntonne kuolleista teoista palvelemaan elävää Jumalaa!

15 Ja sentähden hän on uuden liiton välimies, että, koska hänen kuolemansa on tapahtunut lunastukseksi ensimmäisen liiton aikuisista rikkomuksista, ne, jotka ovat kutsutut, saisivat luvattun iankaikkisen perinnön.

16 Sillä missä on testamentti, siinä on sen tekijän kuolema toteennäytettävä;

17 sillä vasta kuoleman jälkeen testamentti on pitävä, koska se ei milloinkaan ole voimassa tekijänsä eläessä.

18 Sentähden ei myöskään ensimmäistä liittoa verettä vihitty.

flesh:

14. How much more shall the blood of Christ, who through the eternal Spirit offered himself without spot to God, purge your conscience from dead works to serve the living God?

15. And for this cause he is the mediator of the new testament, that by means of death, for the redemption of the transgressions that were under the first testament, they which are called might receive the promise of eternal inheritance.

16. For where a testament is, there must also of necessity be the death of the testator.

17. For a testament is of force after men are dead: otherwise it is of no strength at all while the testator liveth.

18. Whereupon neither the first testament was dedicated without blood.

Reinigkeit,

14. wie viel mehr wird das Blut Christi, der sich selbst ohne allen Fehl durch den ewigen Geist Gott geopfert hat, unser Gewissen reinigen von den toten Werken, zu dienen dem lebendigen Gott!

15. Und darum ist er auch ein Mittler des neuen Testaments, auf daß durch den Tod, so geschehen ist zur Erlösung von den Übertretungen, die unter dem ersten Testament waren, die, so berufen sind, das verheißene ewige Erbe empfangen.

16. Denn wo ein Testament ist, da muß der Tod geschehen des, der das Testament machte.

17. Denn ein Testament wird fest durch den Tod; es hat noch nicht Kraft, wenn der noch lebt, der es gemacht hat.

18. Daher auch das erste nicht ohne Blut gestiftet ward.

19 Sillä kun Mooses oli kaikelle kansalle julkilukenuut kaikki käskyt, niinkuin ne laissa kuuluvat, otti hän vasikkain ja kauristen veren ynnä vettä ja purppuravillaa ja isopin ja vihmoi sekä itse kirjan että kaiken kansan,

20 sanoen: "Tämä on sen liiton veri, jonka Jumala on teille säätänyt".

21 Ja samoin hän verellä vihmoi myös majan ja kaikki palvelukseen kuuluvat esineet.

22 Niin puhdistetaan lain mukaan miltei kaikki verellä, ja ilman verenvuodatusta ei tapahdu anteeksiantamista.

23 On siis välttämätöntä, että taivaallisten kuvat tällä tavalla puhdistetaan, mutta että taivaalliset itse puhdistetaan paremmilla uhreilla kuin nämä.

24 Sillä Kristus ei mennyt käsillä tehtyyn kaikkeinpyhimpään, joka

19. For when Moses had spoken every precept to all the people according to the law, he took the blood of calves and of goats, with water, and scarlet wool, and hyssop, and sprinkled both the book, and all the people,

20. Saying, This is the blood of the testament which God hath enjoined unto you.

21. Moreover he sprinkled with blood both the tabernacle, and all the vessels of the ministry.

22. And almost all things are by the law purged with blood; and without shedding of blood is no remission.

23. It was therefore necessary that the patterns of things in the heavens should be purified with these; but the heavenly things themselves with better sacrifices than these.

24. For Christ is not entered into the holy places made with

19. Denn als Mose ausgeredet hatte von allen Geboten nach dem Gesetz zu allem Volk, nahm er Kälber-und Bocksblut mit Wasser und Scharlachwolle und Isop und besprengte das Buch und alles Volk

20. und sprach: "Das ist das Blut des Testaments, das Gott euch geboten hat."

21. Und die Hütte und alles Geräte des Gottesdienstes besprengte er gleicherweise mit Blut.

22. Und es wird fast alles mit Blut gereinigt nach dem Gesetz; und ohne Blut vergießen geschieht keine Vergebung.

23. So mußten nun der himmlischen Dinge Vorbilder mit solchem gereinigt werden; aber sie selbst, die himmlischen, müssen bessere Opfer haben, denn jene waren.

24. Denn Christus ist nicht eingegangen in das Heilige, so

vain on sen oikean kuva, vaan itse taivaaseen, nyt ilmestyäkseen Jumalan kasvojen eteen meidän hyväksemme.

25 Eikä hän mennyt uhratakseen itseänsä monta kertaa, niinkuin ylimmäinen pappi joka vuosi menee kaikkeinpyhimpään, vierasta verta mukanaan,

26 sillä muutoin hänen olisi pitänyt kärsimän monta kertaa maailman perustamisesta asti; mutta nyt hän on yhden ainoan kerran maailmanaikojen lopulla ilmestynyt, poistaakseen synnin uhraamalla itsensä.

27 Ja samoin ihmisille on määrätty, että heidän kerran on kuoleminen, mutta senjälkeen tulee tuomio,

28 samoin Kristuskin, kerran uhrattuna ottaakseen pois monien synnit, on toistamiseen ilman syntiä ilmestyvä pelastukseksi niille, jotka häntä

hands, which are the figures of the true; but into heaven itself, now to appear in the presence of God for us:

25. Nor yet that he should offer himself often, as the high priest entereth into the holy place every year with blood of others;

26. For then must he often have suffered since the foundation of the world: but now once in the end of the world hath he appeared to put away sin by the sacrifice of himself.

27. And as it is appointed unto men once to die, but after this the judgment:

28. So Christ was once offered to bear the sins of many; and unto them that look for him shall he appear the second time without sin unto salvation.

mit Händen gemacht ist (welches ist ein Gegenbild des wahrhaftigen), sondern in den Himmel selbst, nun zu erscheinen vor dem Angesicht Gottes für uns;

25. auch nicht, daß er sich oftmals opfere, gleichwie der Hohepriester geht alle Jahre in das Heilige mit fremden Blut;

26. sonst hätte er oft müssen leiden von Anfang der Welt her. Nun aber, am Ende der Welt, ist er einmal erschienen, durch sein eigen Opfer die Sünde aufzuheben.

27. Und wie den Menschen gesetzt ist, einmal zu sterben, darnach aber das Gericht:

28. also ist auch Christus einmal geopfert, wegzunehmen vieler Sünden; zum andernmal wird er ohne Sünde erscheinen denen, die auf ihn warten, zur Seligkeit.

odottavat.

10 luku

Laki uhreinensa ei saa aikaan täydellistä puhdistusta 1 – 4, mutta Kristus on täyttänyt Jumalan tahdon ja pyhittänyt meidät uhraamalla itsensä 5 – 10 Uhrillaan hän on poistanut synnit ja perustanut uuden liiton 11 – 18; sen tähden meidän tulee pelottomasti käydä näin avattua tietä Jumalan tykö ja kehoittaa toisiamme rakkauteen 19 – 25 Niillä, jotka tahallaan syntiä tekevät, on hirmuinen tuomio odotettavana 26 – 31; kristittyjen tulee olla kestäväisiä uskossa, pelastaakseen sielunsa 32 – 39.

1 Sillä koska laissa on vain tulevan hyvän varjo, ei itse asiain olemusta, ei se koskaan voi samoilla jokavuotisilla uhreilla, joita he alinomaan kantavat esiin, tehdä niiden tuojia täydellisiksi.

2 Sillä eikö muutoin olisi lakattu niitä uhraamasta, koska näillä, jotka jumalanpalvelustaan toimittavat, kerran puhdistettuina, ei enää olisi ollut mitään tuntoa synneistä?

3 Mutta niissä on jokavuotinen muistutus synneistä.

1. For the law having a shadow of good things to come, and not the very image of the things, can never with those sacrifices which they offered year by year continually make the comers thereunto perfect.

2. For then would they not have ceased to be offered? because that the worshippers once purged should have had no more conscience of sins.

3. But in those sacrifices there is a remembrance again made of sins every year.

1. Denn das Gesetz hat den Schatten von den zukünftigen Gütern, nicht das Wesen der Güter selbst; alle Jahre muß man opfern immer einerlei Opfer, und es kann nicht, die da opfern, vollkommen machen;

2. sonst hätte das Opfern aufgehört, wo die, so am Gottesdienst sind, kein Gewissen mehr hätten von den Sünden, wenn sie einmal gereinigt wären;

3. sondern es geschieht dadurch nur ein Gedächtnis der Sünden alle Jahre.

4 Sillä mahdotonta on, että härkäin ja kauristen veri voi ottaa pois syntejä.

5 Sentähden hän maailmaan tullessaan sanoo: "Uhria ja antia sinä et tahtonut, mutta ruumiin sinä minulle valmistit;

6 polttouhreihiin ja syntiuhreihiin sinä et mielistynyt.

7 Silloin minä sanoin: 'Katso, minä tulen — kirjakääröön on minusta kirjoitettu — tekemään sinun tahtosi, Jumala.'"

8 Kun hän ensin sanoo: "Uhreja ja anteja ja polttouhreja ja syntiuhreja sinä et tahtonut etkä niihin mielistynyt", vaikka niitä lain mukaan uhrataankin,

9 sanoo hän sitten: "Katso, minä tulen tekemään sinun tahtosi (,Jumala)". Hän poistaa ensimmäisen, pystyttääkseen toisen.

10 Ja tämän tahdon perusteella

4. For it is not possible that the blood of bulls and of goats should take away sins.

5. Wherefore when he cometh into the world, he saith, Sacrifice and offering thou wouldest not, but a body hast thou prepared me:

6. In burnt offerings and sacrifices for sin thou hast had no pleasure.

7. Then said I, Lo, I come (in the volume of the book it is written of me,) to do thy will, O God.

8. Above when he said, Sacrifice and offering and burnt offerings and offering for sin thou wouldest not, neither hadst pleasure therein; which are offered by the law;

9. Then said he, Lo, I come to do thy will, O God. He taketh away the first, that he may establish the second.

10. By the which will we are

4. Denn es ist unmöglich, durch Ochsen-und Bocksblut Sünden wegzunehmen.

5. Darum, da er in die Welt kommt, spricht er: "Opfer und Gaben hast du nicht gewollt; den Leib aber hast du mir bereitet.

6. Brandopfer und Sündopfer gefallen dir nicht.

7. Da sprach ich: Siehe, ich komme (im Buch steht von mir geschrieben), daß ich tue, Gott, deinen Willen."

8. Nachdem er weiter oben gesagt hatte: "Opfer und Gaben, Brandopfer und Sündopfer hast du nicht gewollt, sie gefallen dir auch nicht" (welche nach dem Gesetz geopfert werden),

9. da sprach er: "Siehe, ich komme, zu tun, Gott, deinen Willen." Da hebt er das erste auf, daß er das andere einsetze.

10. In diesem Willen sind wir

me olemme pyhitetyt Jeesuksen Kristuksen ruumiin uhrilla kerta kaikkiaan.

11 Ja kaikki papit seisovat päivä päivältä palvelustaan toimittamassa ja usein uhraamassa, aina samoja uhreja, jotka eivät ikinä voi syntejä poistaa;

12 mutta tämä on, uhrattuaan yhden ainoan uhrin syntien edestä, ainiaaksi istuutunut Jumalan oikealle puolelle,

13 ja odottaa nyt vain, kunnes hänen vihollisensa pannaan hänen jalkojensa astinlaudaksi.

14 Sillä hän on yhdellä ainoalla uhrilla ainiaaksi tehnyt täydellisiksi ne, jotka pyhitetään.

15 Todistaahan sen meille myös Pyhä Henki; sillä sanottuaan:

16 Tämä on se liitto, jonka minä näiden päivien jälkeen teen heidän kanssaan, sanoo Herra: "Minä panen lakini heidän sydämiinsä ja kirjoitan ne heidän

sanctified through the offering of the body of Jesus Christ once for all.

11. And every priest standeth daily ministering and offering oftentimes the same sacrifices, which can never take away sins:

12. But this man, after he had offered one sacrifice for sins for ever, sat down on the right hand of God;

13. From henceforth expecting till his enemies be made his footstool.

14. For by one offering he hath perfected for ever them that are sanctified.

15. Whereof the Holy Ghost also is a witness to us: for after that he had said before,

16. This is the covenant that I will make with them after those days, saith the Lord, I will put my laws into their hearts, and in their minds will I write them;

geheiligt auf einmal durch das Opfer des Leibes Jesu Christi.

11. Und ein jeglicher Priester ist eingesetzt, daß er täglich Gottesdienst pflege und oftmals einerlei Opfer tue, welche nimmermehr können die Sünden abnehmen.

12. Dieser aber, da er hat ein Opfer für die Sünden geopfert, das ewiglich gilt, sitzt nun zur Rechten Gottes

13. und wartet hinfort, bis daß seine Feinde zum Schemel seiner Füße gelegt werden.

14. Denn mit einem Opfer hat er in Ewigkeit vollendet die geheiligt werden.

15. Es bezeugt uns aber das auch der heilige Geist. Denn nachdem er zuvor gesagt hatte:

16. Das ist das Testament, das ich ihnen machen will nach diesen Tagen", spricht der HERR: "Ich will mein Gesetz in ihr Herz geben, und in ihren Sinn

mieleensä";

17 ja: "heidän syntejensä ja laittomuuksiansa en minä enää muista".

18 Mutta missä nämä ovat anteeksi annetut, siinä ei uhria synnin edestä enää tarvita.

19 Koska meillä siis, veljet, on luja luottamus siihen, että meillä Jeesuksen veren kautta on pääsy kaikkeinpyhimpään,

20 jonka pääsyn hän on vihkinyt meille uudeksi ja eläväksi tieksi, joka käy esiripun, se on hänen lihansa, kautta,

21 ja koska meillä on "suuri pappi, Jumalan huoneen haltija",

22 niin käykäämme esiin totisella sydämellä, täydessä uskon varmuudessa, sydän vihmottuna puhtaaksi pahasta omastatunnosta ja ruumis puhtaalla vedellä pestynä;

23 pysykäämme järkähtämättä toivon tunnustuksessa, sillä hän, joka antoi lupauksen, on

17. And their sins and iniquities will I remember no more.

18. Now where remission of these is, there is no more offering for sin.

19. Having therefore, brethren, boldness to enter into the holiest by the blood of Jesus,

20. By a new and living way, which he hath consecrated for us, through the veil, that is to say, his flesh;

21. And having an high priest over the house of God;

22. Let us draw near with a true heart in full assurance of faith, having our hearts sprinkled from an evil conscience, and our bodies washed with pure water.

23. Let us hold fast the profession of our faith without wavering; (for he is faithful that

will ich es schreiben,

17. und ihrer Sünden und Ungerechtigkeit will ich nicht mehr gedenken."

18. Wo aber derselben Vergebung ist, da ist nicht mehr Opfer für die Sünde.

19. So wir denn nun haben, liebe Brüder, die Freudigkeit zum Eingang in das Heilige durch das Blut Jesu,

20. welchen er uns bereitet hat zum neuen und lebendigen Wege durch den Vorhang, das ist durch sein Fleisch,

21. und haben einen Hohenpriester über das Haus Gottes:

22. so lasset uns hinzugehen mit wahrhaftigem Herzen in völligem Glauben, besprengt in unsern Herzen und los von dem bösen Gewissen und gewaschen am Leibe mit reinem Wasser;

23. und lasset uns halten an dem Bekenntnis der Hoffnung und nicht wanken; denn er ist treu,

uskollinen;

24 ja valvokaamme toinen toistamme rohkaisuksi toisillemme rakkauteen ja hyviin tekoihin;

25 Älkäämme jättäkö omaa seurakunnankokoustamme, niinkuin muutamien on tapana, vaan kehoittakaamme toisiamme, sitä enemmän, kuta enemmän näette tuon päivän lähestyvän.

26 Sillä jos me tahallamme teemme syntiä, päästyämme totuuden tuntoon, niin ei ole enää uhria meidän syntiemme edestä,

27 vaan hirmuinen tuomion odotus ja tulen kiivaus, joka on kuluttava vastustajat.

28 Joka hylkää Mooseksen lain, sen pitää armotta kahden tai kolmen todistajan todistuksen nojalla kuoleman:

29 kuinka paljoa ankaramman

promised;)

24. And let us consider one another to provoke unto love and to good works:

25. Not forsaking the assembling of ourselves together, as the manner of some is; but exhorting one another: and so much the more, as ye see the day approaching.

26. For if we sin wilfully after that we have received the knowledge of the truth, there remaineth no more sacrifice for sins,

27. But a certain fearful looking for of judgment and fiery indignation, which shall devour the adversaries.

28. He that despised Moses' law died without mercy under two or three witnesses:

29. Of how much sorer

der sie verheißen hat;

24. und lasset uns untereinander unser selbst wahrnehmen mit Reizen zur Liebe und guten Werken

25. und nicht verlassen unsere Versammlung, wie etliche pflegen, sondern einander ermahnen; und das so viel mehr, soviel ihr sehet, daß sich der Tag naht.

26. Denn so wir mutwillig sündigen, nachdem wir die Erkenntnis der Wahrheit empfangen haben, haben wir fürder kein anderes Opfer mehr für die Sünden,

27. sondern ein schreckliches Warten des Gerichts und des Feuereifers, der die Widersacher verzehren wird.

28. Wenn jemand das Gesetz Mose's bricht, der muß sterben ohne Barmherzigkeit durch zwei oder drei Zeugen.

29. Wie viel, meint ihr, ärgere

rangaistuksen luulettekaan sen ansaitsevan, joka tallaa jalkoihinsa Jumalan Pojan ja pitää epäpyhänä liiton veren, jossa hänet on pyhitetty, ja pilkkaa armon Henkeä!

30 Sillä me tunnemme hänet, joka on sanonut: "Minun on kosto, minä olen maksava (, sanoo Herra)"; ja vielä: "Herra on tuomitseva kansansa".

31 Hirmuista on langeta elävän Jumalan käsiin.

32 Mutta muistakaa entisiä päiviä, jolloin te, valistetuiksi tultuanne, kestitte monet kärsimysten kilvoitukset,

33 kun te toisaalta olitte häväistysten ja ahdistusten alaisina, kaikkien katseltavina, toisaalta taas tulitte niiden osaveljiksi, joiden kävi samalla tavalla.

punishment, suppose ye, shall he be thought worthy, who hath trodden under foot the Son of God, and hath counted the blood of the covenant, wherewith he was sanctified, an unholy thing, and hath done despite unto the Spirit of grace?

30. For we know him that hath said, Vengeance belongeth unto me, I will recompense, saith the Lord. And again, The Lord shall judge his people.

31. It is a fearful thing to fall into the hands of the living God.

32. But call to remembrance the former days, in which, after ye were illuminated, ye endured a great fight of afflictions;

33. Partly, whilst ye were made a gazingstock both by reproaches and afflictions; and partly, whilst ye became companions of them that were so used.

Strafe wird der verdienen, der den Sohn Gottes mit Füßen tritt und das Blut des Testaments unrein achtet, durch welches er geheiligt ist, und den Geist der Gnade schmächt?

30. Denn wir kennen den, der da sagte: "Die Rache ist mein, ich will vergelten", und abermals: "Der HERR wird sein Volk richten."

31. Schrecklich ist's, in die Hände des lebendigen Gottes zu fallen.

32. Gedenket aber an die vorigen Tage, in welchen ihr, nachdem ihr erleuchtet wart, erduldet habt einen großen Kampf des Leidens

33. und zum Teil selbst durch Schmach und Trübsal ein Schauspiel wurdet, zum Teil Gemeinschaft hattet mit denen, welchen es also geht.

34 Sillä vankien kanssa te olette kärsineet ja ilolla pitäneet hyvänänne omaisuutenne ryöstön, tietäen, että teillä on parempi tavara (taivaissa), joka pysyy.

35 Älkää siis heittäkö pois uskallustanne, jonka palkka on suuri.

36 Sillä te tarvitsette kestäväisyyttä, tehdäkseenne Jumalan tahdon ja saadaksenne sen, mikä luvattu on.

37 Sillä "vähän, aivan vähän aikaa vielä, niin tulee hän, joka tuleva on, eikä viivyttelä;

38 mutta minun vanhurskaani on elävä uskosta, ja jos hän vetäytyy pois, ei minun sieluni mielisty häneen".

39 Mutta me emme ole niitä, jotka vetäytyvät pois omaksi kadotukseksi, vaan niitä, jotka uskovat sielunsa pelastukseksi.

34. For ye had compassion of me in my bonds, and took joyfully the spoiling of your goods, knowing in yourselves that ye have in heaven a better and an enduring substance.

35. Cast not away therefore your confidence, which hath great recompence of reward.

36. For ye have need of patience, that, after ye have done the will of God, ye might receive the promise.

37. For yet a little while, and he that shall come will come, and will not tarry.

38. Now the just shall live by faith: but if any man draw back, my soul shall have no pleasure in him.

39. But we are not of them who draw back unto perdition; but of them that believe to the saving of the soul.

34. Denn ihr habt mit den Gebundenen Mitleiden gehabt und den Raub eurer Güter mit Freuden erduldet, als die ihr wisset, daß ihr bei euch selbst eine bessere und bleibende Habe im Himmel habt.

35. Werfet euer Vertrauen nicht weg, welches eine große Belohnung hat.

36. Geduld aber ist euch not, auf daß ihr den Willen Gottes tut und die Verheißung empfanget.

37. Denn "noch über eine kleine Weile, so wird kommen, der da kommen soll, und nicht verziehen.

38. Der Gerechte aber wird des Glaubens leben, Wer aber weichen wird, an dem wird meine Seele keinen Gefallen haben."

39. Wir aber sind nicht von denen, die da weichen und verdammt werden, sondern von denen, die da glauben und die

11 luku

Uskon olemus ja voima 1 – 3 Uskon esikuvina ovat Aabel, Eenok, Nooa 4 – 7, Aabraham, Saara, lisak, Jaakob, Joosef 8 – 22, Mooses ja hänen vanhempansa, Joosua, Raahab 23 – 31 ja Israelin myöhemmästä historiasta useat muut, jotka uskon voimasta tekivät sankaritekoja tai kärsivät kovia vaivoja 32 – 38, vaikkei lupaus Messiaasta vielä heidän aikanaan täyttynyt 39, 40.

1 Mutta usko on luja luottamus siihen, mitä toivotaan, ojentautuminen sen mukaan, mikä ei näy.

2 Sillä sen kautta saivat vanhat todistuksen.

3 Uskon kautta me ymmärrämme, että maailma on rakennettu Jumalan sanalla, niin että se, mikä nähdään, ei ole syntynyt näkyväisestä.

4 Uskon kautta uhrasi Aabel Jumalalle paremman uhrin kuin Kain, ja uskon kautta hän sai todistuksen, että hän oli vanhurskas, kun Jumala antoi todistuksen hänen

1. Now faith is the substance of things hoped for, the evidence of things not seen.

2. For by it the elders obtained a good report.

3. Through faith we understand that the worlds were framed by the word of God, so that things which are seen were not made of things which do appear.

4. By faith Abel offered unto God a more excellent sacrifice than Cain, by which he obtained witness that he was righteous, God testifying of his gifts: and by it he being dead yet speaketh.

1. Es ist aber der Glaube eine gewisse Zuversicht des, das man hofft, und ein Nichtzweifeln an dem, das man nicht sieht.

2. Durch den haben die Alten Zeugnis überkommen.

3. Durch den Glauben merken wir, daß die Welt durch Gottes Wort fertig ist, daß alles, was man sieht, aus nichts geworden ist.

4. Durch den Glauben hat Abel Gott ein größeres Opfer getan denn Kain; durch welchen er Zeugnis überkommen hat, daß er gerecht sei, da Gott zeugte von seiner Gabe; und durch

uhrilahjoistaan; ja uskonsa kautta hän vielä kuoltuaankin puhuu.

5 Uskon kautta otettiin Ee nok pois, näkemättä kuolemaa, "eikä häntä enää ollut, koska Jumala oli ottanut hänet pois". Sillä ennen poisottamistaan hän oli saanut todistuksen, että hän oli otollinen Jumalalle.

6 Mutta ilman uskoa on mahdoton olla otollinen; sillä sen, joka Jumalan tykö tulee, täytyy uskoa, että Jumala on ja että hän palkitsee ne, jotka häntä etsivät.

7 Uskon kautta rakensi Nooa, saatuaan ilmoituksen siitä, mikä ei vielä näkynyt, pyhässä pelossa arkin perhekuntansa pelastukseksi; ja uskonsa kautta hän tuomitsi maailman, ja hänestä tuli sen vanhurskauden perillinen, joka uskosta tulee.

8 Uskon kautta oli Aabraham

5. By faith Enoch was translated that he should not see death; and was not found, because God had translated him: for before his translation he had this testimony, that he pleased God.

6. But without faith it is impossible to please him: for he that cometh to God must believe that he is, and that he is a rewarder of them that diligently seek him.

7. By faith Noah, being warned of God of things not seen as yet, moved with fear, prepared an ark to the saving of his house; by the which he condemned the world, and became heir of the righteousness which is by faith.

8. By faith Abraham, when he

denselben redet er noch, wiewohl er gestorben ist.

5. Durch den Glauben ward Heno ch weggenommen, daß er den Tod nicht sähe, und ward nicht gefunden, darum daß ihn Gott wegnahm; denn vor seinem Wegnehmen hat er Zeugnis gehabt, daß er Gott gefallen habe.

6. Aber ohne Glauben ist's unmöglich, Gott zu gefallen; denn wer zu Gott kommen will, der muß glauben, daß er sei und denen, die ihn suchen, ein Vergelter sein werde.

7. Durch den Glauben hat No ah Gott geehrt und die Arche zubereitet zum Heil seines Hauses, da er ein göttliches Wort empfing über das, was man noch nicht sah; und verdammt e durch denselben die Welt und hat ererbt die Gerechtigkeit, die durch den Glauben kommt.

8. Durch den Glauben ward

kuuliainen, kun hänet kutsuttiin lähtemään siihen maahan, jonka hän oli saava perinnöksi, ja hän lähti tietämättä, minne oli saapuva.

9 Uskon kautta hän eli muukalaisena lupauksen maassa niinkuin vieraassa maassa, asuen teltoissa lisäkin ja Jaakobin kanssa, jotka olivat saman lupauksen perillisiä; 10 sillä hän odotti sitä kaupunkia, jolla on perustukset ja jonka rakentaja ja luoja on Jumala.

11 Uskon kautta sai Saarakin voimaa suvun perustamiseen, vieläpä yli-ikäisenä, koska hän piti luotettavana sen, joka oli antanut lupauksen.

12 Sentähden syntyikin yhdestä miehestä, vieläpä kuolettuneesta, niin suuri paljous, kuin on tähtiä taivaalla ja kuin meren rannalla hiekkaa,

was called to go out into a place which he should after receive for an inheritance, obeyed; and he went out, not knowing whither he went.

9. By faith he sojourned in the land of promise, as in a strange country, dwelling in tabernacles with Isaac and Jacob, the heirs with him of the same promise:

10. For he looked for a city which hath foundations, whose builder and maker is God.

11. Through faith also Sara herself received strength to conceive seed, and was delivered of a child when she was past age, because she judged him faithful who had promised.

12. Therefore sprang there even of one, and him as good as dead, so many as the stars of the sky in multitude, and as the sand which is by the sea shore

gehorsam Abraham, da er berufen ward, auszugehen in das Land, das er ererben sollte; und ging aus und wußte nicht wo er hinkäme.

9. Durch den Glauben ist er ein Fremdling gewesen in dem verheißenen Lande als in einem fremden und wohnte in Hütten mit Isaak und Jakob, den Miterben derselben Verheißung;

10. denn er wartete auf eine Stadt, die einen Grund hat, der Baumeister und Schöpfer Gott ist.

11. Durch den Glauben empfing auch Sara Kraft, daß sie schwanger ward und gebar über die Zeit ihres Alters; denn sie achtete ihn treu, der es verheißen hatte.

12. Darum sind auch von einem, wiewohl erstorbenen Leibes, viele geboren wie die Sterne am Himmel und wie der Sand am Rande des Meeres, der unzählig

epälukuisesti.

13 Uskossa nämä kaikki kuolivat eivätkä luvattua saavuttaneet, vaan kaukaa he olivat sen nähneet ja sitä tervehtineet ja tunnustaneet olevansa vieraita ja muukalaisia maan päällä.

14 Sillä jotka näin puhuvat, ilmaisevat etsivänsä isänmaata.

15 Ja jos he olisivat tarkoittaneet sitä maata, josta olivat lähteneet, niin olisihan heillä ollut tilaisuus palata takaisin;

16 mutta nyt he pyrkivät parempaan, se on taivaalliseen. Sentähden Jumala ei heitä häpeä, vaan sallii kutsua itseään heidän Jumalaksensa; sillä hän on valmistanut heille kaupungin.

17 Uskon kautta uhrasi Aabraham, koetukselle pantuna, lisakin, uhrasi ainoan poikansa, hän, joka oli lupaukset

innumerable.

13. These all died in faith, not having received the promises, but having seen them afar off, and were persuaded of them, and embraced them, and confessed that they were strangers and pilgrims on the earth.

14. For they that say such things declare plainly that they seek a country.

15. And truly, if they had been mindful of that country from whence they came out, they might have had opportunity to have returned.

16. But now they desire a better country, that is, an heavenly: wherefore God is not ashamed to be called their God: for he hath prepared for them a city.

17. By faith Abraham, when he was tried, offered up Isaac: and he that had received the promises offered up his only

ist.

13. Diese alle sind gestorben im Glauben und haben die Verheißung nicht empfangen, sondern sie von ferne gesehen und sich ihrer getröstet und wohl genügen lassen und bekannt, daß sie Gäste und Fremdlinge auf Erden wären.

14. Denn die solches sagen, die geben zu verstehen, daß sie ein Vaterland suchen.

15. Und zwar, wo sie das gemeint hätten, von welchem sie waren ausgezogen, hatten sie ja Zeit, wieder umzukehren.

16. Nun aber begehren sie eines bessern, nämlich eines himmlischen. Darum schämt sich Gott ihrer nicht, zu heißen ihr Gott; denn er hat ihnen eine Stadt zubereitet.

17. Durch den Glauben opferte Abraham den Isaak, da er versucht ward, und gab dahin den Eingeborenen, da er schon

vastaanottanut

18 ja jolle oli sanottu: "Iisakista sinä saat nimellesi jälkeläisen",

19 sillä hän päätti, että Jumala on voimallinen kuolleistakin herättämään; ja sen vertauskuvana hän saikin hänet takaisin.

20 Uskon kautta antoi Iisak Jaakobille ja Eesaulle siunauksen, joka koski tulevaisiaakin.

21 Uskon kautta siunasi Jaakob kuollessaan kumpaisenkin Joosefin pojista ja rukoili sauvansa päähän nojaten.

22 Uskon kautta muistutti Joosef loppunsa lähetessä Israelin lasten lähdöstä ja antoi määräyksen luistansa.

23 Uskon kautta pitivät Mooseksen vanhemmat häntä heti hänen syntymänsä jälkeen kätkössä kolme kuukautta, sillä

begotten son,

18. Of whom it was said, That in Isaac shall thy seed be called:

19. Accounting that God was able to raise him up, even from the dead; from whence also he received him in a figure.

20. By faith Isaac blessed Jacob and Esau concerning things to come.

21. By faith Jacob, when he was a dying, blessed both the sons of Joseph; and worshipped, leaning upon the top of his staff.

22. By faith Joseph, when he died, made mention of the departing of the children of Israel; and gave commandment concerning his bones.

23. By faith Moses, when he was born, was hid three months of his parents, because they saw he was a proper child; and they

die Verheißungen empfangen hatte,

18. von welchem gesagt war: "In Isaak wird dir dein Same genannt werden";

19. und dachte, Gott kann auch wohl von den Toten auferwecken; daher er auch ihn zum Vorbilde wiederbekam.

20. Durch den Glauben segnete Isaak von den zukünftigen Dingen den Jakob und Esau.

21. Durch den Glauben segnete Jakob, da er starb, beide Söhne Josephs und neigte sich gegen seines Stabes Spitze.

22. Durch den Glauben redete Joseph vom Auszug der Kinder Israel, da er starb, und tat Befehl von seinen Gebeinen.

23. Durch den Glauben ward Mose, da er geboren war, drei Monate verborgen von seinen Eltern, darum daß sie sahen, wie

he näkivät, että lapsi oli ihana; eivätkä he peljänneet kuninkaan käskyä.

24 Uskon kautta kieltäytyi Mooses suureksi tultuaan kantamasta faraon tyttären pojan nimeä.

25 Hän otti mieluummin kärsiäkseen vaivaa yhdessä Jumalan kansan kanssa kuin saadakseen synnistä lyhytaikaista nautintoa,

26 katsoen "Kristuksen pilkan" suuremmaksi rikkaudeksi kuin Egyptin aarteet; sillä hän käänsi katseensa palkintoa kohti.

27 Uskon kautta hän jätti Egyptin pelkäämättä kuninkaan vihaa; sillä koska hän ikäänkuin näki sen, joka on näkymätön, niin hän kesti.

28 Uskon kautta hän pani toimeen pääsiäisenvieton ja verensivelyn, ettei esikoisten surmaaja koskisi heihin.

29 Uskon kautta he kulkivat

were not afraid of the king's commandment.

24. By faith Moses, when he was come to years, refused to be called the son of Pharaoh's daughter;

25. Choosing rather to suffer affliction with the people of God, than to enjoy the pleasures of sin for a season;

26. Esteeming the reproach of Christ greater riches than the treasures in Egypt: for he had respect unto the recompence of the reward.

27. By faith he forsook Egypt, not fearing the wrath of the king: for he endured, as seeing him who is invisible.

28. Through faith he kept the passover, and the sprinkling of blood, lest he that destroyed the firstborn should touch them.

29. By faith they passed through

er ein schönes Kind war, und fürchteten sich nicht vor des Königs Gebot.

24. Durch den Glauben wollte Mose, da er groß ward, nicht mehr ein Sohn heißen der Tochter Pharaos,

25. und erwählte viel lieber, mit dem Volk Gottes Ungemach zu leiden, denn die zeitliche Ergötzung der Sünde zu haben,

26. und achtete die Schmach Christi für größern Reichtum denn die Schätze Ägyptens; denn er sah an die Belohnung.

27. Durch den Glauben verließ er Ägypten und fürchtete nicht des Königs Grimm; denn er hielt sich an den, den er nicht sah, als sähe er ihn.

28. Durch den Glauben hielt er Ostern und das Blutgießen, auf daß, der die Erstgeburten erwürgte, sie nicht träfe.

29. Durch den Glauben gingen

poikki Punaisen meren ikäänkuin kuivalla maalla; jota yrittäessään egyptiläiset hukkuivat.

30 Uskon kautta kaatuivat Jerikon muurit, sittenkuin niiden ympäri oli kuljettu seitsemän päivää.

31 Uskon kautta pelastui portto Raahab joutumasta perikatoon yhdessä uppiniskaisten kanssa, kun oli, rauha mielessään, ottanut vakoojat luoksensa.

32 Ja mitä minä vielä sanoisin? Sillä minulta loppuisi aika, jos kertoisin Gideonista, Baarakista, Simsonista, Jeftasta, Daavidista ja Samuelista ja profeetoista,

33 jotka uskon kautta kukistivat valtakuntia, pitivät vanhurskautta voimassa, saivat kokea lupauksien toteutumista, tukkivat jalopeurain kidat,

34 sammuttivat tulen voiman, pääsivät miekanteriä pakoon, voimistuivat heikkoudesta, tulivat väkeviksi sodassa, ajoivat

the Red sea as by dry land: which the Egyptians assaying to do were drowned.

30. By faith the walls of Jericho fell down, after they were compassed about seven days.

31. By faith the harlot Rahab perished not with them that believed not, when she had received the spies with peace.

32. And what shall I more say? for the time would fail me to tell of Gedeon, and of Barak, and of Samson, and of Jephthae; of David also, and Samuel, and of the prophets:

33. Who through faith subdued kingdoms, wrought righteousness, obtained promises, stopped the mouths of lions,

34. Quenched the violence of fire, escaped the edge of the sword, out of weakness were made strong, waxed valiant in

sie durchs Rote Meer wie durch trockenes Land; was die Ägypter auch versuchten, und ersoffen.

30. Durch den Glauben fielen die Mauern Jerichos, da sie sieben Tage um sie herumgegangen waren.

31. Durch den Glauben ward die Hure Rahab nicht verloren mit den Ungläubigen, da sie die Kundschafter freundlich aufnahm.

32. Und was soll ich mehr sagen? Die Zeit würde mir zu kurz, wenn ich sollte erzählen von Gideon und Barak und Simson und Jephthah und David und Samuel und den Propheten,

33. welche haben durch den Glauben Königreiche bezwungen, Gerechtigkeit gewirkt, Verheißungen erlangt, der Löwen Rachen verstopft, 34. des Feuers Kraft ausgelöscht, sind des Schwertes Schärfe entronnen, sind kräftig geworden aus der Schwachheit,

pakoon muukalaisten sotajoukot.	fight, turned to flight the armies of the aliens.	sind stark geworden im Streit, haben der Fremden Heere darniedergelegt.
35 On ollut vaimoja, jotka ylönousemuksen kautta ovat saaneet kuolleensa takaisin. Toiset ovat antaneet kiduttaa itseään eivätkä ole ottaneet vastaan vapautusta, että saisivat paremman ylönousemuksen;	35. Women received their dead raised to life again: and others were tortured, not accepting deliverance; that they might obtain a better resurrection:	35. Weiber haben ihre Toten durch Auferstehung wiederbekommen. Andere aber sind zerschlagen und haben keine Erlösung angenommen, auf daß sie die Auferstehung, die besser ist, erlangten.
36 toiset taas ovat saaneet kokea pilkkaa ja ruoskimista, vieläpä kahleita ja vankeutta;	36. And others had trial of cruel mockings and scourgings, yea, moreover of bonds and imprisonment:	36. Etliche haben Spott und Geißeln erlitten, dazu Bande und Gefängnis;
37 heitä on kivitetty, kiusattu, rikki sahattu, miekalla surmattu; he ovat kierrelleet ympäri lampaannahoissa ja vuohennahoissa, puutteenalaisina, ahdistettuina, pahoinpideltyinä —	37. They were stoned, they were sawn asunder, were tempted, were slain with the sword: they wandered about in sheepskins and goatskins; being destitute, afflicted, tormented;	37. sie wurden gesteinigt, zerhackt, zerstoichen, durchs Schwert getötet; sie sind umhergegangen in Schafpelzen und Ziegenfellen, mit Mangel, mit Trübsal, mit Ungemach
38 he, jotka olivat liian hyviä tälle maailmalle — he ovat harhailleet erämaissa ja vuorilla ja luolissa ja maakuopissa.	38. Of whom the world was not worthy:) they wandered in deserts, and in mountains, and in dens and caves of the earth.	38. (deren die Welt nicht wert war), und sind im Elend umhergeirrt in den Wüsten, auf den Bergen und in den Klüften und Löchern der Erde.
39 Ja vaikka nämä kaikki uskon	39. And these all, having	39. Diese alle haben durch den

kautta olivat todistuksen saaneet, eivät he kuitenkaan saavuttaneet sitä, mikä oli luvattu;

40 sillä Jumala oli varannut meitä varten jotakin parempaa, etteivät he ilman meitä pääsisi täydellisyyteen.

obtained a good report through faith, received not the promise:

40. God having provided some better thing for us, that they without us should not be made perfect.

Glauben Zeugnis überkommen und nicht empfangen die Verheißung,

40. darum daß Gott etwas Besseres für uns zuvor ersehen hat, daß sie nicht ohne uns vollendet würden.

12 luku

Kristittyjä kehoitetaan uupumatta kilvoittelemaan, silmät luotuina uskon alkajaan ja täyttäjään, Jeesukseen, 1 – 3, alistumaan Herran kasvattavaan kuritukseen 4 – 11, vaeltamaan vakavin askelin ja pyrkien rauhaan ja pyhitykseen 12 – 17, muistamaan uuden liiton suurta armoa 18 – 24 ja kiitollisina palvelemaan Jumalaa pyhällä pelolla 25 – 29.

1 Sentähden, kun meillä on näin suuri pilvi todistajia ympärillämme, pankaa mekin pois kaikki, mikä meitä painaa, ja synti, joka niin helposti meidät kietoo, ja juoskaamme kestävinä edessämme olevassa kilvoituksessa,

2 silmät luotuina uskon alkajaan ja täyttäjään, Jeesukseen, joka

1. Wherefore seeing we also are compassed about with so great a cloud of witnesses, let us lay aside every weight, and the sin which doth so easily beset us, and let us run with patience the race that is set before us,

2. Looking unto Jesus the author and finisher of our faith; who for

1. Darum wir auch, dieweil wir eine solche Wolke von Zeugen um uns haben, lasset uns ablegen die Sünde, so uns immer anklebt und träge macht, und lasset uns laufen durch Geduld in dem Kampf, der uns verordnet ist.

2. und aufsehen auf Jesum, den Anfänger und Vollender des

hänelle tarjona olevan ilon sijasta
kärsi ristin, häpeästä
välittämättä, ja istui Jumalan
valtaistuimen oikealle puolelle.

the joy that was set before him
endured the cross, despising the
shame, and is set down at the
right hand of the throne of God.

Glaubens; welcher, da er wohl
hätte mögen Freude haben,
erduldete das Kreuz und achtete
der Schande nicht und hat sich
gesetzt zur Rechten auf den
Stuhl Gottes.

3 Ajatelkaa häntä, joka syntisiltä
on saanut kärsiä sellaista
vastustusta itseänsä kohtaan,
ettette väsyisi ja menettäisi
toivoanne.

3. For consider him that endured
such contradiction of sinners
against himself, lest ye be
wearied and faint in your minds.

3. Gedenket an den, der ein
solches Widersprechen von den
Sündern wider sich erduldet hat,
daß ihr nicht in eurem Mut matt
werdet und ablasset.

4 Ette vielä ole verille asti
tehneet vastarintaa,
taistellesanne syntiä vastaan,

4. Ye have not yet resisted unto
blood, striving against sin.

4. Denn ihr habt noch nicht bis
aufs Blut widerstanden in den
Kämpfen wider die Sünde

5 ja te olette unhottaneet
kehoituksen, joka puhuu teille
niinkuin lapsille: "Poikani, älä
pidä halpana Herran kuritusta,
äläkä menetä toivoasi, kun hän
sinua nuhtelee;

5. And ye have forgotten the
exhortation which speaketh unto
you as unto children, My son,
despise not thou the chastening
of the Lord, nor faint when thou
art rebuked of him:

5. und habt bereits vergessen
des Trostes, der zu euch redet
als zu Kindern: "Mein Sohn,
achte nicht gering die Züchtigung
des HERRN und verzage nicht,
wenn du von ihm gestraft wirst.

6 sillä jota Herra rakastaa, sitä
hän kurittaa; ja hän ruoskii
jokaista lasta, jonka hän ottaa
huomaansa".

6. For whom the Lord loveth he
chasteneth, and scourgeth every
son whom he receiveth.

6. Denn welchen der HERR
liebhat, den züchtigt er; und
stäupt einen jeglichen Sohn, den
er aufnimmt."

7 Kuritukseksenne te kärsitte;
Jumala kohtelee teitä niinkuin
lapsia. Sillä mikä on se lapsi, jota

7. If ye endure chastening, God
dealeth with you as with sons; for
what son is he whom the father

7. So ihr die Züchtigung erduldet,
so erbietet sich euch Gott als
Kindern; denn wo ist ein Sohn,

isä ei kurita?

8 Mutta jos te olette ilman kuritusta, josta kaikki ovat osallisiksi tulleet, silloinhan te olette äpäriä ettekä lapsia.

9 Ja vielä: meillä oli ruumiilliset isämme kurittajina, ja heitä me kavahdimme; emmekö paljoa ennemmin olisi alamaiset henkien Isälle, että eläisimme?

10 Sillä nuo kurittivat meitä vain muutamia päiviä varten, oman ymmärryksensä mukaan, mutta tämä kurittaa meitä tosi parhaaksemme, että me pääsisimme osallisiksi hänen pyhydestään.

11 Mikään kuritus ei tosin sillä kertaa näytä olevan iloksi, vaan murheeksi, mutta jälkeensä se antaa vanhurskauden rauhanhedelmän niille, jotka sen kautta ovat harjoitetut.

12 Sentähden: "Ojentakaa hervonneet kätenne ja rauenneet

chasteneth not?

8. But if ye be without chastisement, whereof all are partakers, then are ye bastards, and not sons.

9. Furthermore we have had fathers of our flesh which corrected us, and we gave them reverence: shall we not much rather be in subjection unto the Father of spirits, and live?

10. For they verily for a few days chastened us after their own pleasure; but he for our profit, that we might be partakers of his holiness.

11. Now no chastening for the present seemeth to be joyous, but grievous: nevertheless afterward it yieldeth the peaceable fruit of righteousness unto them which are exercised thereby.

12. Wherefore lift up the hands which hang down, and the feeble

den der Vater nicht züchtigt?

8. Seid ihr aber ohne Züchtigung, welcher sind alle teilhaftig geworden, so seid ihr Bastarde und nicht Kinder.

9. Und so wir haben unsre leiblichen Väter zu Züchtigern gehabt und sie gescheut, sollten wir denn nicht viel mehr untertan sein dem Vater der Geister, daß wir leben?

10. Denn jene haben uns gezüchtigt wenig Tage nach ihrem Dünken, dieser aber zu Nutz, auf daß wir seine Heiligung erlangen.

11. Alle Züchtigung aber, wenn sie da ist, dünkt uns nicht Freude, sondern Traurigkeit zu sein; aber darnach wird sie geben eine friedsame Frucht der Gerechtigkeit denen, die dadurch geübt sind.

12. Darum richtet wieder auf die lässigen Hände und die müden

polvenne";

13 ja: "tehkää polut suoriksi jaloillenne", ettei ontuvan jalka nyrjähtäisi, vaan ennemmin parantuisi.

14 Pyrkikää rauhaan kaikkien kanssa ja pyhitykseen, sillä ilman sitä ei kukaan ole näkevä Herraa;

15 ja pitäkää huoli siitä, ettei kukaan jää osattomaksi Jumalan armosta, "ettei mikään katkeruuden juuri pääse kasvamaan ja tekemään häiriötä", ja monet sen kautta tule saastutetuiksi,

16 ja ettei kukaan olisi haureellinen tahi epäpyhä niinkuin Eesau, joka yhdestä ateriasta myi esikoisuutensa.

17 Sillä te tiedätte, että hänet sittemmin, kun hän tahtoi päästä siunausta perimään, hyljättiin; sillä hän ei löytänyt tilaa peruutukselle, vaikka hän kyynelin sitä pyysi.

18 Sillä te ette ole käyneet sen

knees;

13. And make straight paths for your feet, lest that which is lame be turned out of the way; but let it rather be healed.

14. Follow peace with all men, and holiness, without which no man shall see the Lord:

15. Looking diligently lest any man fail of the grace of God; lest any root of bitterness springing up trouble you, and thereby many be defiled;

16. Lest there be any fornicator, or profane person, as Esau, who for one morsel of meat sold his birthright.

17. For ye know how that afterward, when he would have inherited the blessing, he was rejected: for he found no place of repentance, though he sought it carefully with tears.

18. For ye are not come unto the

Kniee

13. und tut gewisse Tritte mit euren Füßen, daß nicht jemand strauchle wie ein Lahmer, sondern vielmehr gesund werde.

14. Jaget nach dem Frieden gegen jedermann und der Heiligung, ohne welche wird niemand den HERRN sehen, 15. und sehet darauf, daß nicht jemand Gottes Gnade versäume; daß nicht etwa eine bittere Wurzel aufwachse und Unfrieden anrichte und viele durch dieselbe verunreinigt werden;

16. daß nicht jemand sei ein Hurer oder ein Gottloser wie Esau, der um einer Speise willen seine Erstgeburt verkaufte.

17. Wisset aber, daß er hernach, da er den Segen ererben wollte, verworfen ward; denn er fand keinen Raum zur Buße, wiewohl er sie mit Tränen suchte.

18. Denn ihr seid nicht

vuoren tykö, jota voidaan käsin koskea ja joka tulessa palaa, ettekä synkeyden, ette pimeyden, ette myrskyn,

19 ette pasunan kaiun ettekä äänen tykö, joka puhui niin, että ne, jotka sen kuulivat, pyysivät, ettei heille enää puhuttaisi;

20 sillä he eivät voineet kestää tätä käskyä: "Koskettakoon vuorta vaikka eläinkin, se kivitettäköön (tai ammuttakoon jousella kuoliaaksi)";

21 ja niin hirmuinen oli se näky, että Mooses sanoi: "Minä olen peljästynyt ja vapisen";

22 vaan te olette käyneet Siionin vuoren tykö ja elävän Jumalan kaupungin, taivaallisen Jerusalemin tykö, ja kymmenien tuhansien enkelien tykö,

23 taivaissa kirjoitettujen esikoisten juhlejoukon ja

mount that might be touched, and that burned with fire, nor unto blackness, and darkness, and tempest,

19. And the sound of a trumpet, and the voice of words; which voice they that heard intreated that the word should not be spoken to them any more:

20. For they could not endure that which was commanded, And if so much as a beast touch the mountain, it shall be stoned, or thrust through with a dart:

21. And so terrible was the sight, that Moses said, I exceedingly fear and quake:)

22. But ye are come unto mount Sion, and unto the city of the living God, the heavenly Jerusalem, and to an innumerable company of angels,

23. To the general assembly and church of the firstborn, which are

gekommen zu dem Berge, den man anrühren konnte und der mit Feuer brannte, noch zu dem Dunkel und Finsternis und Ungewitter

19. noch zu dem Hall der Posaune und zu der Stimme der Worte, da sich weigerten, die sie hörten, daß ihnen das Wort ja nicht gesagt würde;

20. denn sie mochten's nicht ertragen, was da gesagt ward: "Und wenn ein Tier den Berg anrührt, soll es gesteinigt oder mit einem Geschöß erschossen werden";

21. und also schrecklich war das Gesicht, daß Mose sprach: Ich bin erschrocken und zittere.

22. Sondern ihr seid gekommen zu dem Berge Zion und zu der Stadt des lebendigen Gottes, dem himmlischen Jerusalem, und zu einer Menge vieler tausend Engel

23. und zu der Gemeinde der Erstgeborenen, die im Himmel

seurakunnan tykö, ja tuomarin tykö, joka on kaikkien Jumala, ja täydellisiksi tulleitten vanhurskasten henkien tykö, 24 ja uuden liiton välimiehen, Jeesuksen, tykö, ja vihmontaveren tykö, joka puhuu parempaa kuin Aabelin veri.

25 Katsokaa, ettette torju luotanne häntä, joka puhuu; sillä jos nuo, jotka torjuivat luotaan hänet, joka ilmoitti Jumalan tahdon maan päällä, eivät voineet päästä pakoon, niin paljoa vähemmän me, jos käännyimme pois hänestä, joka ilmoittaa sen taivaista.

26 Silloin hänen äänensä järkytti maata, mutta nyt hän on luvannut sanoen: "Vielä kerran minä liikutan maan, jopa taivaankin".

27 Mutta tuo "vielä kerran" osoittaa, että ne, mitkä järkkyvät, koska ovat luotuja, tulevat

written in heaven, and to God the Judge of all, and to the spirits of just men made perfect,

24. And to Jesus the mediator of the new covenant, and to the blood of sprinkling, that speaketh better things than that of Abel.

25. See that ye refuse not him that speaketh. For if they escaped not who refused him that spake on earth, much more shall not we escape, if we turn away from him that speaketh from heaven:

26. Whose voice then shook the earth: but now he hath promised, saying, Yet once more I shake not the earth only, but also heaven.

27. And this word, Yet once more, signifieth the removing of those things that are shaken, as

angeschrieben sind, und zu Gott, dem Richter über alle, und zu den Geistern der vollendeten Gerechten

24. und zu dem Mittler des neuen Testaments, Jesus, und zu dem Blut der Besprengung, das da besser redet denn das Abels.

25. Sehet zu, daß ihr den nicht abweist, der da redet. Denn so jene nicht entflohen sind, die ihn abwiesen, da er auf Erden redete, viel weniger wir, so wir den abweisen, der vom Himmel redet;

26. dessen Stimme zu der Zeit die Erde bewegte, nun aber verheißt er und spricht: "Noch einmal will ich bewegen nicht allein die Erde sondern auch den Himmel."

27. Aber solches "Noch einmal" zeigt an, daß das Bewegliche soll verwandelt werden, als das

muuttumaan, että ne, jotka eivät järky, pysyisivät.

28 Sentähden, koska me saamme valtakunnan, joka ei järky, olkaamme kiitolliset ja siten palvelkaamme Jumalaa, hänelle mielihyväksi, pyhällä arkuudella ja pelolla;

29 sillä meidän Jumalamme on kuluttavainen tuli.

of things that are made, that those things which cannot be shaken may remain.

28. Wherefore we receiving a kingdom which cannot be moved, let us have grace, whereby we may serve God acceptably with reverence and godly fear:

29. For our God is a consuming fire.

gemacht ist, auf daß da bleibe das Unbewegliche.

28. Darum, dieweil wir empfangen ein unbeweglich Reich, haben wir Gnade, durch welche wir sollen Gott dienen, ihm zu gefallen, mit Zucht und Furcht;

29. denn unser Gott ist ein verzehrend Feuer.

13 luku

Kehoitus rakkauteen, puhtauteen, tyytyväisyyteen, kehoitus luottamaan Jumalan apuun 1 – 6, olemaan kuuliaisia opettajille ja eksymättä vieraisiin oppeihin kärsimään pilkkaa Kristuksen tähden 7 – 17 sekä rukoilemaan kirjeen lähettäjäin edestä 18, 19 Lopputoivotus ja tervehdykset 20 – 25.

1 Pysyköön veljellinen rakkaus.

1. Let brotherly love continue.

1. Bleibet fest in der brüderlichen Liebe.

2 Älkää unhottako vieraanvaraisuutta; sillä sitä osoittamalla muutamat ovat tietämättään saaneet pitää enkeleitä vierinaan.

2. Be not forgetful to entertain strangers: for thereby some have entertained angels unawares.

2. Gastfrei zu sein vergesset nicht; denn dadurch haben etliche ohne ihr Wissen Engel beherbergt.

3 Muistakaa vankeja, niinkuin

3. Remember them that are in

3. Gedenket der Gebundenen

olisitte itsekin heidän kanssaan vangittuina; muistakaa pahoinpideltyjä, sillä onhan teillä itsellännekin ruumis.

4 Avioliitto pidettäköön kunniassa kaikkien kesken, ja aviovuode saastuttamaton; sillä haureelliset ja avionrikkojat Jumala tuomitsee.

5 Älkää olko vaelluksessanne ahneita; tyytykää siihen, mitä teillä on; sillä hän itse on sanonut: "En minä sinua hylkää enkä sinua jätä";

6 niin että me turvallisesti mielin sanomme: "Herra on minun auttajani, en minä pelkää; mitä voi ihminen minulle tehdä?"

7 Muistakaa johtajianne, jotka ovat puhuneet teille Jumalan sanaa; katsokaa, kuinka heidän vaelluksensa on päättynyt, ja seuratkaa heidän uskoansa.

8 Jeesus Kristus on sama eilen ja tänään ja iankaikkisesti.

bonds, as bound with them; and them which suffer adversity, as being yourselves also in the body.

4. Marriage is honourable in all, and the bed undefiled: but whoremongers and adulterers God will judge.

5. Let your conversation be without covetousness; and be content with such things as ye have: for he hath said, I will never leave thee, nor forsake thee.

6. So that we may boldly say, The Lord is my helper, and I will not fear what man shall do unto me.

7. Remember them which have the rule over you, who have spoken unto you the word of God: whose faith follow, considering the end of their conversation.

8. Jesus Christ the same yesterday, and to day, and for

als die Mitgebundenen derer, die in Trübsal leiden, als die ihr auch noch im Leibe lebet.

4. Die Ehe soll ehrlich gehalten werden bei allen und das Ehebett unbefleckt; die Hurer aber und die Ehebrecher wird Gott richten.

5. Der Wandel sei ohne Geiz; und laßt euch genügen an dem, was da ist. Denn er hat gesagt: "Ich will dich nicht verlassen noch versäumen";

6. also daß wir dürfen sagen: "Der HERR ist mein Helfer, ich will mich nicht fürchten; was sollte mir ein Mensch tun?"

7. Gedenkt an eure Lehrer, die euch das Wort Gottes gesagt haben; ihr Ende schaut an und folgt ihrem Glauben nach.

8. Jesus Christus gestern und heute und derselbe auch in

9 Älkää antako monenlaisten ja vieraiden oppien itseänne vietellä; sillä on hyvä, että sydän saa vahvistusta armosta eikä ruuista, joista ne, jotka niitä menoja ovat noudattaneet, eivät ole mitään hyötäneet.

10 Meillä on uhrialttari, josta majassa palvelevilla ei ole valta syödä.

11 Sillä niiden eläinten ruumiit, joiden veren ylimmäinen pappi syntien sovituksiksi kantaa kaikkeinpyhimpään, poltetaan ulkopuolella leirin.

12 Sentähden myös Jeesus, pyhittääkseen omalla verellänsä kansan, kärsi portin ulkopuolella.

13 Niin menkäämme siis hänen tykönsä "ulkopuolelle leirin", hänen pilkkaansa kantaen;
14 sillä ei meillä ole täällä pysyväistä kaupunkia, vaan

ever.

9. Be not carried about with divers and strange doctrines. For it is a good thing that the heart be established with grace; not with meats, which have not profited them that have been occupied therein.

10. We have an altar, whereof they have no right to eat which serve the tabernacle.

11. For the bodies of those beasts, whose blood is brought into the sanctuary by the high priest for sin, are burned without the camp.

12. Wherefore Jesus also, that he might sanctify the people with his own blood, suffered without the gate.

13. Let us go forth therefore unto him without the camp, bearing his reproach.

14. For here have we no continuing city, but we seek one

Ewigkeit.

9. Lasset euch nicht mit mancherlei und fremden Lehren umtreiben; denn es ist ein köstlich Ding, daß das Herz fest werde, welches geschieht durch die Gnade, nicht durch Speisen, davon keinen Nutzen haben, die damit umgehen.

10. Wir haben einen Altar, davon nicht Macht haben zu essen, die der Hütte pflegen.

11. Denn welcher Tiere Blut getragen wird durch den Hohenpriester in das Heilige für die Sünde, deren Leichname werden verbrannt außerhalb des Lagers.

12. Darum hat auch Jesus, auf daß er heiligte das Volk durch sein eigen Blut, gelitten draußen vor dem Tor.

13. So laßt uns nun zu ihm hinausgehen aus dem Lager und seine Schmach tragen.

14. Denn wir haben hier keine bleibende Stadt, sondern die

tulevaista me etsimme.

15 Uhratkaamme siis hänen kauttansa Jumalalle joka aika kiitosuhria, se on: niiden huulten hedelmää, jotka hänen nimeänsä ylistävät.

16 Mutta älkää unhottako tehdä hyvää ja jakaa omastanne, sillä senkaltaisiin uhreihin Jumala mielistyy.

17 Olkaa kuuliaisat johtajillenne ja tottelevaiset, sillä he valvovat teidän sielujanne niinkuin ne, joiden on tehtävä tili, että he voisivat tehdä sitä ilolla eikä huokailen; sillä se ei ole teille hyödyllistä.

18 Rukoilkaa meidän edestämme; sillä me tiedämme, että meillä on hyvä omatunto, koska tahdomme kaikessa hyvin vaeltaa.

19 Vielä hartaammin kehoitan teitä näin tekemään, että minut sitä pikemmin annettaisiin teille takaisin.

to come.

15. By him therefore let us offer the sacrifice of praise to God continually, that is, the fruit of our lips giving thanks to his name.

16. But to do good and to communicate forget not: for with such sacrifices God is well pleased.

17. Obey them that have the rule over you, and submit yourselves: for they watch for your souls, as they that must give account, that they may do it with joy, and not with grief: for that is unprofitable for you.

18. Pray for us: for we trust we have a good conscience, in all things willing to live honestly.

19. But I beseech you the rather to do this, that I may be restored to you the sooner.

zukünftige suchen wir.

15. So lasset uns nun opfern durch ihn das Lobopfer Gott allezeit, das ist die Frucht der Lippen, die seinen Namen bekennen.

16. Wohlzutun und mitzuteilen vergesst nicht; denn solche Opfer gefallen Gott wohl.

17. Gehorcht euren Lehrern und folgt ihnen; denn sie wachen über eure Seelen, als die da Rechenschaft dafür geben sollen; auf daß sie das mit Freuden tun und nicht mit Seufzen; denn das ist euch nicht gut.

18. Betet für uns. Unser Trost ist der, daß wir ein gutes Gewissen haben und fleißigen uns, guten Wandel zu führen bei allen.

19. Ich ermahne aber desto mehr, solches zu tun, auf daß ich umso schneller wieder zu euch komme.

20 Mutta rauhan Jumala, joka on kuolleista nostanut hänet, joka iankaikkisen liiton veren kautta on se suuri lammasten paimen, meidän Herramme Jeesuksen,

21 hän tehköön teidät kykeneviksi kaikkeen hyvään (työhön), voidaksenne toteuttaa hänen tahtonsa, ja vaikuttakoon teissä sen, mikä on hänelle otollista, Jeesuksen Kristuksen kautta; hänelle kunnia aina ja iankaikkisesti! Amen.

22 Minä pyydän teitä, veljet: kestäkää tämä kehoituksen sana; sillä lyhykäisesti minä olen teille kirjoittanut.

23 Tietäkää, että veljemme Timoteus on päästetty vapaaksi; ja jos hän pian tulee, saan minä hänen kanssaan nähdä teidät.

24 Sanokaa tervehdys kaikille johtajillenne ja kaikille pyhille. Tervehdyksen lähettävät teille ne, jotka ovat Italiasta.

25 Armo olkoon kaikkien teidän

20. Now the God of peace, that brought again from the dead our Lord Jesus, that great shepherd of the sheep, through the blood of the everlasting covenant,

21. Make you perfect in every good work to do his will, working in you that which is wellpleasing in his sight, through Jesus Christ; to whom be glory for ever and ever. Amen.

22. And I beseech you, brethren, suffer the word of exhortation: for I have written a letter unto you in few words.

23. Know ye that our brother Timothy is set at liberty; with whom, if he come shortly, I will see you.

24. Salute all them that have the rule over you, and all the saints. They of Italy salute you.

25. Grace be with you all. Amen.

20. Der Gott aber des Friedens, der von den Toten ausgeführt hat den großen Hirten der Schafe durch das Blut des ewigen Testaments, unsern HERRN Jesus,

21. der mache euch fertig in allem guten Werk, zu tun seinen Willen, und schaffe in euch, was vor ihm gefällig ist, durch Jesum Christum; welchem sei Ehre von Ewigkeit zu Ewigkeit! Amen.

22. Ich ermahne euch aber, liebe Brüder, haltet das Wort der Ermahnung zugute; denn ich habe euch kurz geschrieben.

23. Wisset, daß der Bruder Timotheus wieder frei ist; mit dem, so er bald kommt, will ich euch sehen.

24. Grüßet alle eure Lehrer und alle Heiligen. Es grüßen euch die Brüder aus Italien.

25. Die Gnade sei mit euch allen!

kanssanne.

Amen.

JAAKOBIN KIRJE

1 luku

Jaakob lähettää tervehdyksen Israelin kahdelletoista hajalla asuvalle sukukunnalle 1, kehoittaa kestävyteen kiusauksissa 2 – 18 ja ottamaan hiljaisuudella vastaan Jumalan sanan ja tekemään sen mukaan 19 – 27.

1 Jaakob, Jumalan ja Herran Jeesuksen Kristuksen palvelija, lähettää tervehdyksen kahdelletoista hajalla asuvalle sukukunnalle.

1. James, a servant of God and of the Lord Jesus Christ, to the twelve tribes which are scattered abroad, greeting.

1. Jakobus, ein Knecht Gottes und des HERRN Jesu Christi, den zwölf Geschlechtern, die da sind hin und her, Freude zuvor!

2 Veljeni, pitäkää pelkkänä ilona, kun joudutte moninasiin kiusauksiin,

2. My brethren, count it all joy when ye fall into divers temptations;

2. Meine lieben Brüder, achtet es für eitel Freude, wenn ihr in mancherlei Anfechtungen fallet,

3 tietäen, että teidän uskonne kestäväisyys koetuksissa saa aikaan kärsivällisyyttä.

3. Knowing this, that the trying of your faith worketh patience.

3. und wisset, daß euer Glaube, wenn er rechtschaffen ist, Geduld wirkt.

4 Ja kärsivällisyys tuottakoon täydellisen teon, että te olisitte täydelliset ja eheät ettekä missään puuttuaiset.

4. But let patience have her perfect work, that ye may be perfect and entire, wanting nothing.

4. Die Geduld aber soll festbleiben bis ans Ende, auf daß ihr seid vollkommen und ganz und keinen Mangel habet.

5 Mutta jos joltakin teistä puuttuu viisautta, anokoon sitä Jumalalta,

5. If any of you lack wisdom, let him ask of God, that giveth to all

5. So aber jemand unter euch Weisheit mangelt, der bitte Gott,

joka antaa kaikille alttiisti ja soimaamatta, niin se hänelle annetaan.

6 Mutta anokoon uskossa, ollenkaan epäilemättä; sillä joka epäilee, on meren aallon kaltainen, jota tuuli ajaa ja heittelee.

7 Älköön sellainen ihminen luulko Herralta mitään saavansa,

8 kaksimielinen mies, epävakainen kaikilla teillään.

9 Alhainen veli kerskatkoon ylhäisyydestään,

10 mutta rikas alhaisuudestaan, sillä hän on katoava niinkuin ruohon kukka.

11 Aurinko nousee helteineen ja kuivaa ruohon, ja sen kukka varisee, ja sen muodon sulous häviää; niin on rikaskin lakastuva retkillänsä.

12 Autuas se mies, joka

men liberally, and upbraideth not; and it shall be given him.

6. But let him ask in faith, nothing wavering. For he that wavereth is like a wave of the sea driven with the wind and tossed.

7. For let not that man think that he shall receive any thing of the Lord.

8. A double minded man is unstable in all his ways.

9. Let the brother of low degree rejoice in that he is exalted:

10. But the rich, in that he is made low: because as the flower of the grass he shall pass away.

11. For the sun is no sooner risen with a burning heat, but it withereth the grass, and the flower thereof falleth, and the grace of the fashion of it perisheth: so also shall the rich man fade away in his ways.

12. Blessed is the man that

der da gibt einfältig jedermann und rücket's niemand auf, so wird sie ihm gegeben werden.

6. Er bitte aber im Glauben und zweifle nicht; denn wer da zweifelt, der ist wie die Meereswoge, die vom Winde getrieben und gewebt wird.

7. Solcher Mensch denke nicht, daß er etwas von dem HERRN empfangen werde.

8. Ein Zweifler ist unbeständig in allen seinen Wegen.

9. Ein Bruder aber, der niedrig ist, rühme sich seiner Höhe;

10. und der da reich ist, rühme sich seiner Niedrigkeit, denn wie eine Blume des Grases wird er vergehen.

11. Die Sonne geht auf mit der Hitze, und das Gras verwelkt, und seine Blume fällt ab, und seine schöne Gestalt verdirbt: also wird der Reiche in seinen Wegen verwelken.

12. Selig ist der Mann, der die

kiusauksen kestää, sillä kun hänet on koeteltu, on hän saava elämän kruunun, jonka Herra on luvannut niille, jotka häntä rakastavat!

13 Älköön kukaan, kiusauksessa ollessaan, sanoko: "Jumala minua kiusaa"; sillä Jumala ei ole pahan kiusattavissa, eikä hän ketään kiusaa.

14 Vaan jokaista kiusaa hänen oma himonsa, joka häntä vetää ja houkuttelee;

15 kun sitten himo on tullut raskaaksi, synnyttää se synnin, mutta kun synti on täytetty, synnyttää se kuoleman.

16 Älkää eksykö, rakkaat veljeni.

17 Jokainen hyvä anti ja jokainen täydellinen lahja tulee ylhäältä, valkeuksien Isältä, jonka tykönä ei ole muutosta, ei vaihteen varjoa.

endureth temptation: for when he is tried, he shall receive the crown of life, which the Lord hath promised to them that love him.

13. Let no man say when he is tempted, I am tempted of God: for God cannot be tempted with evil, neither tempteth he any man:

14. But every man is tempted, when he is drawn away of his own lust, and enticed.

15. Then when lust hath conceived, it bringeth forth sin: and sin, when it is finished, bringeth forth death.

16. Do not err, my beloved brethren.

17. Every good gift and every perfect gift is from above, and cometh down from the Father of lights, with whom is no variableness, neither shadow of

Anfechtung erduldet; denn nachdem er bewährt ist, wird er die Krone des Lebens empfangen, welche Gott verheißen hat denen, die ihn liebhaben.

13. Niemand sage, wenn er versucht wird, daß er von Gott versucht werde. Denn Gott kann nicht versucht werden zum Bösen, und er selbst versucht niemand.

14. Sondern ein jeglicher wird versucht, wenn er von seiner eigenen Lust gereizt und gelockt wird.

15. Darnach, wenn die Lust empfangen hat, gebiert sie die Sünde; die Sünde aber, wenn sie vollendet ist, gebiert sie den Tod.

16. Irret nicht, liebe Brüder.

17. Alle gute Gabe und alle vollkommene Gabe kommt von obenherab, von dem Vater des Lichts, bei welchem ist keine Veränderung noch Wechsel des

18 Tahtonsa mukaan hän synnytti meidät totuuden sanalla, ollaksemme hänen luotujensa esikoiset.

19 Te tiedätte sen, rakkaat veljeni. Mutta olkoon jokainen ihminen nopea kuulemaan, hidas puhumaan, hidas vihaan;

20 sillä miehen viha ei tee sitä, mikä on oikein Jumalan edessä.

21 Sentähden pankaa pois kaikki saastaisuus ja kaikkinainen pahuus ja ottakaa hiljaisuudella vastaan sana, joka on teihin istutettu ja joka voi teidän sielunne pelastaa.

22 Mutta olkaa sanan tekijöitä, eikä vain sen kuulijoita, pettäen itsenne.

23 Sillä jos joku on sanan kuulija eikä sen tekijä, niin hän on miehen kaltainen, joka katselee kuvastimessa luonnollisia kasvojaan;

24 hän katselee itseään, lähtee pois ja unhottaa heti, millainen

turning.

18. Of his own will begat he us with the word of truth, that we should be a kind of firstfruits of his creatures.

19. Wherefore, my beloved brethren, let every man be swift to hear, slow to speak, slow to wrath:

20. For the wrath of man worketh not the righteousness of God.

21. Wherefore lay apart all filthiness and superfluity of naughtiness, and receive with meekness the engrafted word, which is able to save your souls.

22. But be ye doers of the word, and not hearers only, deceiving your own selves.

23. For if any be a hearer of the word, and not a doer, he is like unto a man beholding his natural face in a glass:

24. For he beholdeth himself, and goeth his way, and

Lichtes und der Finsternis.

18. Er hat uns gezeugt nach seinem Willen durch das Wort der Wahrheit, auf daß wir wären Erstlinge seiner Kreaturen.

19. Darum, liebe Brüder, ein jeglicher Mensch sei schnell, zu hören, langsam aber, zu reden, und langsam zum Zorn.

20. Denn des Menschen Zorn tut nicht, was vor Gott recht ist.

21. Darum so leget ab alle Unsauberkeit und alle Bosheit und nehmet das Wort an mit Sanftmut, das in euch gepflanzt ist, welches kann eure Seelen selig machen.

22. Seid aber Täter des Worts und nicht Hörer allein, wodurch ihr euch selbst betrügt.

23. Denn so jemand ist ein Hörer des Worts und nicht ein Täter, der ist gleich einem Mann, der sein leiblich Angesicht im Spiegel beschaut.

24. Denn nachdem er sich beschaut hat, geht er davon und

hän oli.

25 Mutta joka katsoo täydelliseen lakiin, vapauden lakiin, ja pysyy siinä, eikä ole muistamaton kuulija, vaan todellinen tekijä, hän on oleva autuas tekemisessään.

26 Jos joku luulee olevansa jumalanpalvelija, mutta ei hillitse kieltään, vaan pettää sydämensä, niin hänen jumalanpalveluksensa on turha.

27 Puhdas ja tahraton jumalanpalvelus Jumalan ja Isän silmissä on käydä katsomassa orpoja ja leskiä heidän ahdistuksessaan ja varjella itsensä niin, ettei maailma saastuta.

straightway forgetteth what manner of man he was.

25. But whoso looketh into the perfect law of liberty, and continueth therein, he being not a forgetful hearer, but a doer of the work, this man shall be blessed in his deed.

26. If any man among you seem to be religious, and bridleth not his tongue, but deceiveth his own heart, this man's religion is vain.

27. Pure religion and undefiled before God and the Father is this, To visit the fatherless and widows in their affliction, and to keep himself unspotted from the world.

vergißt von Stund an, wie er gestaltet war.

25. Wer aber durchschaut in das vollkommene Gesetz der Freiheit und darin beharrt und ist nicht ein vergeßlicher Hörer, sondern ein Täter, der wird selig sein in seiner Tat.

26. So sich jemand unter euch läßt dünken, er diene Gott, und hält seine Zunge nicht im Zaum, sondern täuscht sein Herz, des Gottesdienst ist eitel.

27. Ein reiner unbefleckter Gottesdienst vor Gott dem Vater ist der: Die Waisen und Witwen in ihrer Trübsal besuchen und sich von der Welt unbefleckt erhalten.

2 luku

Jaakob neuvoo, ettei saa katsoa henkilöön 1 – 7, vaan että tulee osoittaa rakkautta kaikkia kohtaan ja noudattaa kaikkia Herran käskyjä 8 – 13; sekä näyttää, että usko ilman tekoja on kuollut 14 – 26.

1 Veljeni, älköön teidän uskonne

1. My brethren, have not the faith

1. Liebe Brüder, haltet nicht

meidän kirkastettuun Herraamme, Jeesukseen Kristukseen, olko sellainen, joka katsoo henkilöön.

2 Sillä jos kokoukseenne tulee mies, kultasormus sormessa ja loistavassa puvussa, ja tulee myös köyhä ryysyissä,

3 ja te katsotte loistavapukuisen puoleen ja sanotte: "Istu sinä tähän mukavasti", ja köyhälle sanotte: "Seiso sinä tuossa", tahi: "Istu tähän jalkajakkarani viereen",

4 niin ettekö ole joutuneet ristiriitaan itsenne kanssa, ja eikö teistä ole tullut väärämielisiä tuomareita?

5 Kuulkaa, rakkaat veljeni. Eikö Jumala ole valinnut niitä, jotka maailman silmissä ovat köyhiä, olemaan rikkaita uskossa ja sen valtakunnan perillisiä, jonka hän on luvannut niille, jotka häntä rakastavat?

of our Lord Jesus Christ, the Lord of glory, with respect of persons.

2. For if there come unto your assembly a man with a gold ring, in goodly apparel, and there come in also a poor man in vile raiment;

3. And ye have respect to him that wareth the gay clothing, and say unto him, Sit thou here in a good place; and say to the poor, Stand thou there, or sit here under my footstool:

4. Are ye not then partial in yourselves, and are become judges of evil thoughts?

5. Hearken, my beloved brethren, Hath not God chosen the poor of this world rich in faith, and heirs of the kingdom which he hath promised to them that love him?

dafür, daß der Glaube an Jesum Christum, unsern HERRN der Herrlichkeit, Ansehung der Person leide.

2. Denn so in eure Versammlung käme ein Mann mit einem goldenen Ringe und mit einem herrlichen Kleide, es käme aber auch ein Armer in einem unsauberen Kleide,

3. und ihr sähet auf den, der das herrliche Kleid trägt, und sprächet zu ihm: Setze du dich her aufs beste! und sprächet zu dem Armen: Stehe du dort! oder setze dich her zu meinen Füßen!

4. ist's recht, daß ihr solchen Unterschied bei euch selbst macht und richtet nach argen Gedanken?

5. Höret zu, meine lieben Brüder! Hat nicht Gott erwählt die Armen auf dieser Welt, die am Glauben reich sind und Erben des Reichs, welches er verheißen hat denen, die ihn liebhaben?

6 Mutta te olette häväisseet köyhän. Eivätkö juuri rikkaat teitä sorra, ja eivätkö juuri he vedä teitä tuomioistuimien eteen?

6. But ye have despised the poor. Do not rich men oppress you, and draw you before the judgment seats?

6. Ihr aber habt dem Armen Unehre getan. Sind nicht die Reichen die, die Gewalt an euch üben und ziehen euch vor Gericht?

7 Eivätkö juuri he pilkkaa sitä jaloa nimeä, joka on lausuttu teidän ylitsenne?

7. Do not they blaspheme that worthy name by the which ye are called?

7. Verlästern sie nicht den guten Namen, nach dem ihr genannt seid?

8 Vaan jos täytätte kuninkaallisen lain Raamatun mukaan: "Rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi", niin te hyvin teette;

8. If ye fulfil the royal law according to the scripture, Thou shalt love thy neighbour as thyself, ye do well:

8. So ihr das königliche Gesetz erfüllet nach der Schrift: "Liebe deinen Nächsten wie dich selbst," so tut ihr wohl;

9 mutta jos te henkilöön katsotte, niin teette syntiä, ja laki näyttää teille, että olette lainrikkooja.

9. But if ye have respect to persons, ye commit sin, and are convinced of the law as transgressors.

9. so ihr aber die Person ansehet, tut ihr Sünde und werdet überführt vom Gesetz als Übertreter.

10 Sillä joka pitää koko lain, mutta rikkoo yhtä kohtaa vastaan, se on syyppää kaikissa kohdin.

10. For whosoever shall keep the whole law, and yet offend in one point, he is guilty of all.

10. Denn so jemand das ganze Gesetz hält und sündigt an einem, der ist's ganz schuldig.

11 Sillä hän, joka on sanonut: "Älä tee huorin", on myös sanonut: "Älä tapa"; jos et teekään huorin, mutta tapat, olet lainrikkooja.

11. For he that said, Do not commit adultery, said also, Do not kill. Now if thou commit no adultery, yet if thou kill, thou art become a transgressor of the law.

11. Denn der da gesagt hat: "Du sollst nicht ehebrechen," der hat auch gesagt: "Du sollst nicht töten." So du nun nicht ehebrichst, töttest aber, bist du ein Übertreter des Gesetzes.

12 Puhukaa niin ja tehkää niin kuin ne, jotka vapauden laki on tuomitseva.

13 Sillä tuomio on laupeudeton sille, joka ei ole laupeutta tehnyt; laupeudelle tuomio koituu kerskaukseksi.

14 Mitä hyötyä, veljeni, siitä on, jos joku sanoo itsellään olevan uskon, mutta hänellä ei ole tekoja? Ei kaikesti usko voi häntä pelastaa?

15 Jos veli tai sisar on alaston ja jokapäiväistä ravintoa vailla

16 ja joku teistä sanoo heille: "Menkää rauhassa, lämmitelkää ja ravitkaa itsenne", mutta ette anna heille ruumiin tarpeita, niin mitä hyötyä siitä on?

17 Samoin uskokin, jos sillä ei ole tekoja, on itsessään kuollut.

12. So speak ye, and so do, as they that shall be judged by the law of liberty.

13. For he shall have judgment without mercy, that hath shewed no mercy; and mercy rejoiceth against judgment.

14. What doth it profit, my brethren, though a man say he hath faith, and have not works? can faith save him?

15. If a brother or sister be naked, and destitute of daily food,

16. And one of you say unto them, Depart in peace, be ye warmed and filled; notwithstanding ye give them not those things which are needful to the body; what doth it profit?

17. Even so faith, if it hath not works, is dead, being alone.

12. Also redet und also tut, als die da sollen durchs Gesetz der Freiheit gerichtet werden.

13. Es wird aber ein unbarmherziges Gericht über den ergehen, der nicht Barmherzigkeit getan hat; und die Barmherzigkeit rühmt sich wider das Gericht.

14. Was hilfst, liebe Brüder, so jemand sagt, er habe den Glauben, und hat doch die Werke nicht? Kann auch der Glaube ihn selig machen?

15. So aber ein Bruder oder eine Schwester bloß wäre und Mangel hätte der täglichen Nahrung,

16. und jemand unter euch spräche zu ihnen: Gott berate euch, wärmet euch und sättiget euch! ihr gäbet ihnen aber nicht, was des Leibes Notdurft ist: was hülfe ihnen das?

17. Also auch der Glaube, wenn er nicht Werke hat, ist er tot an ihm selber.

18 Joku ehkä sanoo: "Sinulla on usko, ja minulla on teot"; näytä sinä minulle uskosi ilman tekoja, niin minä teoistani näytän sinulle uskon.

18. Yea, a man may say, Thou hast faith, and I have works: shew me thy faith without thy works, and I will shew thee my faith by my works.

18. Aber es möchte jemand sagen: Du hast den Glauben, und ich habe die Werke; zeige mir deinen Glauben ohne die Werke, so will ich dir meinen Glauben zeigen aus meinen Werken.

19 Sinä uskot, että Jumala on yksi. Siinä teet oikein; riivaajatkin sen uskovat ja vapisevat.

19. Thou believest that there is one God; thou doest well: the devils also believe, and tremble.

19. Du glaubst, daß ein einiger Gott ist? Du tust wohl daran; die Teufel glauben's auch und zittern.

20 Mutta tahdotko tietää, sinä turha ihminen, että usko ilman tekoja on voimaton?

20. But wilt thou know, O vain man, that faith without works is dead?

20. Willst du aber erkennen, du eitler Mensch, daß der Glaube ohne Werke tot sei?

21 Eikö Aabraham, meidän isämme, tullut vanhurskaaksi teoista, kun vei poikansa lisäksi uhrialttarille?

21. Was not Abraham our father justified by works, when he had offered Isaac his son upon the altar?

21. Ist nicht Abraham, unser Vater, durch die Werke gerecht geworden, da er seinen Sohn Isaak auf dem Altar opferte?

22 Sinä näet, että usko vaikutti hänen tekojensa mukana, ja teoista usko tuli täydelliseksi;

22. Seest thou how faith wrought with his works, and by works was faith made perfect?

22. Da siehst du, daß der Glaube mitgewirkt hat an seinen Werken, und durch die Werke ist der Glaube vollkommen geworden;

23 ja niin toteutui Raamatun sana: "Aabraham uskoi Jumalaa, ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi", ja häntä

23. And the scripture was fulfilled which saith, Abraham believed God, and it was imputed unto him for righteousness: and he

23. und ist die Schrift erfüllt, die da spricht: "Abraham hat Gott geglaubt, und das ist ihm zur Gerechtigkeit gerechnet," und er

sanottiin Jumalan ystäväksi.

was called the Friend of God.

ward ein Freund Gottes
geheißen.

24 Te näette, että ihminen tulee vanhurskaaksi teoista eikä ainoastaan uskosta.

24. Ye see then how that by works a man is justified, and not by faith only.

24. So sehet ihr nun, daß der Mensch durch die Werke gerecht wird, nicht durch den Glauben allein.

25 Eikö samoin myös portto Raahab tullut vanhurskaaksi teoista, kun hän otti lähettiläät luokseen ja päästi heidät toista tietä pois?

25. Likewise also was not Rahab the harlot justified by works, when she had received the messengers, and had sent them out another way?

25. Desgleichen die Hure Rahab, ist sie nicht durch die Werke gerecht geworden, da sie die Boten aufnahm und ließ sie einen andern Weg hinaus?

26 Sillä niinkuin ruumis ilman henkeä on kuollut, niin myös usko ilman tekoja on kuollut.

26. For as the body without the spirit is dead, so faith without works is dead also.

26. Denn gleichwie der Leib ohne Geist tot ist, also ist auch der Glaube ohne Werke tot.

3 luku

Varoitus kielen synneistä 1 – 12 ja kehoitus etsimään ylhäältä tulevaa viisautta ja osoittamaan sitä vaelluksessa 13 – 18.

1 Veljeni, älkööt aivan monet teistä pyrkikö opettajiksi, sillä te tiedätte, että me saamme sitä kovemman tuomion.

1. My brethren, be not many masters, knowing that we shall receive the greater condemnation.

1. Liebe Brüder, unterwinde sich nicht jedermann, Lehrer zu sein, und wisset, daß wir desto mehr Urteil empfangen werden.

2 Sillä monessa kohden me kaikki hairahdumme. Jos joku ei

2. For in many things we offend all. If any man offend not in word,

2. Denn wir fehlen alle mannigfaltig. Wer aber auch in

hairahdu puheessa, niin hän on täydellinen mies ja kykenee hillitsemään myös koko ruumiinsa.

3 Kun panemme suitset hevosten suuhun, että ne meitä tottelisivat, niin voimme ohjata niiden koko ruumiin.

4 Katso, laivatkin, vaikka ovat niin suuria ja tuimain tuulten kuljetettavia, ohjataan varsin pienellä peräsimellä, minne perämiehen mieli tekee.

5 Samoin myös kieli on pieni jäsen ja voi kuitenkin kerskata suurista asioista. Katso, kuinka pieni tuli, ja kuinka suuren metsän se sytyttää!

6 Myös kieli on tuli, on vääryyden maailma; kieli on se meidän jäsenistämme, joka tahraa koko ruumiin, sytyttää tuleen elämän pyörän, itse syttyen helvetistä.

the same is a perfect man, and able also to bridle the whole body.

3. Behold, we put bits in the horses' mouths, that they may obey us; and we turn about their whole body.

4. Behold also the ships, which though they be so great, and are driven of fierce winds, yet are they turned about with a very small helm, whithersoever the governor listeth.

5. Even so the tongue is a little member, and boasteth great things. Behold, how great a matter a little fire kindleth!

6. And the tongue is a fire, a world of iniquity: so is the tongue among our members, that it defileth the whole body, and setteth on fire the course of nature; and it is set on fire of hell.

keinem Wort fehlt, der ist ein vollkommener Mann und kann auch den ganzen Leib im Zaum halten.

3. Siehe, die Pferde halten wir in Zäumen, daß sie uns gehorchen, und wir lenken ihren ganzen Leib.

4. Siehe, die Schiffe, ob sie wohl so groß sind und von starken Winden getrieben werden, werden sie doch gelenkt mit einem kleinen Ruder, wo der hin will, der es regiert.

5. Also ist auch die Zunge ein kleines Glied und richtet große Dinge an. Siehe, ein kleines Feuer, welch einen Wald zündet's an!

6. Und die Zunge ist auch ein Feuer, eine Welt voll Ungerechtigkeit. Also ist die Zunge unter unsern Gliedern und befleckt den ganzen Leib und zündet an allen unsern Wandel, wenn sie von der Hölle entzündet ist.

7 Sillä kaiken luonnon, sekä petojen että lintujen, sekä matelijain että merieläinten luonnon, voi ihmisluonto kesyttää ja onkin kesyttänyt;

8 mutta kieltä ei kukaan ihminen voi kesyttää; se on levoton ja paha, täynnä kuolettavaa myrkkyä.

9 Kielellä me kiitämme Herraa ja Isää, ja sillä me kiroamme ihmisiä, Jumalan kaltaisiksi luotuja;

10 samasta suusta lähtee kiitos ja kirous. Näin ei saa olla, veljeni.

11 Uhkuuko lähde samasta silmästä makeaa ja karvasta vettä?

12 Eihän, veljeni, viikunapuu voi tuottaa öljymarjoja eikä viinipuu viikunoita? Eikä myöskään suolainen lähde voi antaa makeata vettä.

13 Kuka on viisas ja

7. For every kind of beasts, and of birds, and of serpents, and of things in the sea, is tamed, and hath been tamed of mankind:

8. But the tongue can no man tame; it is an unruly evil, full of deadly poison.

9. Therewith bless we God, even the Father; and therewith curse we men, which are made after the similitude of God.

10. Out of the same mouth proceedeth blessing and cursing. My brethren, these things ought not so to be.

11. Doth a fountain send forth at the same place sweet water and bitter?

12. Can the fig tree, my brethren, bear olive berries? either a vine, figs? so can no fountain both yield salt water and fresh.

13. Who is a wise man and

7. Denn alle Natur der Tiere und der Vögel und der Schlangen und der Meerwunder wird gezähmt und ist gezähmt von der menschlichen Natur;

8. aber die Zunge kann kein Mensch zähmen, das unruhige Übel, voll tödlichen Giftes.

9. Durch sie loben wir Gott, den Vater, und durch sie fluchen wir den Menschen, die nach dem Bilde Gottes gemacht sind.

10. Aus einem Munde geht Loben und Fluchen. Es soll nicht, liebe Brüder, also sein.

11. Quillt auch ein Brunnen aus einem Loch süß und bitter?

12. Kann auch, liebe Brüder, ein Feigenbaum Ölbeeren oder ein Weinstock Feigen tragen? Also kann auch ein Brunnen nicht salziges und süßes Wasser geben.

13. Wer ist weise und klug unter

ymmärtäväinen teidän joukossanne? Tuokoon hän näkyviin tekonsa hyvällä vaelluksellaan viisauden sävyisydessä.

14 Mutta jos teillä on katkera kiivaus ja riitaisuus sydämässänne, niin älkää kerskatko älkääkä valhetelko totuutta vastaan.

15 Tämä ei ole se viisaus, joka ylhäältä tulee, vaan se on maallista, sielullista, riivaajien viisautta.

16 Sillä missä kiivaus ja riitaisuus on, siellä on epäjärjestys ja kaikkalainen paha meno.

17 Mutta ylhäältä tuleva viisaus on ensiksikin puhdas, sitten rauhaisa, lempeä, taipuisa, täynnä laupeutta ja hyviä hedelmiä, se ei epäile, ei teeskentele.

18 Vanhurskauden hedelmä kylvetään rauhassa rauhan tekijöille.

endued with knowledge among you? let him shew out of a good conversation his works with meekness of wisdom.

14. But if ye have bitter envying and strife in your hearts, glory not, and lie not against the truth.

15. This wisdom descendeth not from above, but is earthly, sensual, devilish.

16. For where envying and strife is, there is confusion and every evil work.

17. But the wisdom that is from above is first pure, then peaceable, gentle, and easy to be intreated, full of mercy and good fruits, without partiality, and without hypocrisy.

18. And the fruit of righteousness is sown in peace of them that make peace.

euch? Der erzeige mit seinem guten Wandel seine Werke in der Sanftmut und Weisheit.

14. Habt ihr aber bitteren Neid und Zank in eurem Herzen, so rühmt euch nicht und lügt nicht wider die Wahrheit.

15. Das ist nicht die Weisheit, die von obenherab kommt, sondern irdisch, menschlich und teuflisch.

16. Denn wo Neid und Zank ist, da ist Unordnung und eitel böses Ding.

17. Die Weisheit von obenher ist auf's erste keusch, darnach friedsam, gelinde, läßt sich sagen, voll Barmherzigkeit und guter Früchte, unparteiisch, ohne Heuchelei.

18. Die Frucht aber der Gerechtigkeit wird gesät im Frieden denen, die den Frieden

halten.

4 luku

Jaakob varoittaa riidoista, himoista ja maailman rakkaudesta 1 – 6, kehoittaa nöyryyteen 7 – 10, kieltää panettelemasta ja tuomitsemasta 11, 12 ja ylpeästä itseensä luottamisesta 13 – 17.

1 Mistä tulevat taistelut ja mistä riidat teidän keskuudessanne? Eikö teidän himoistanne, jotka sotivat jäsenissänne?

2 Te himoitsette, eikä teillä kuitenkaan ole; te tapatte ja kiivaillette, ettekä voi saavuttaa; te riitelette ja taistelette. Teillä ei ole, sentähden ettette ano.

3 Te anotte, ettekä saa, sentähden että anotte kelvottomasti, kuluttaaksenne sen himoissanne.

4 Te avionrikkojat, ettekö tiedä, että maailman ystävyys on vihollisuutta Jumalaa vastaan? Joka siis tahtoo olla maailman ystävä, siitä tulee Jumalan

1. From whence come wars and fightings among you? come they not hence, even of your lusts that war in your members?

2. Ye lust, and have not: ye kill, and desire to have, and cannot obtain: ye fight and war, yet ye have not, because ye ask not.

3. Ye ask, and receive not, because ye ask amiss, that ye may consume it upon your lusts.

4. Ye adulterers and adulteresses, know ye not that the friendship of the world is enmity with God? whosoever therefore will be a friend of the

1. Woher kommt Streit und Krieg unter euch? Kommt's nicht daher: aus euren Wollüsten, die da streiten in euren Gliedern?

2. Ihr seid begierig, und erlanget's damit nicht; ihr hasset und neidet, und gewinnt damit nichts; ihr streitet und krieget. Ihr habt nicht, darum daß ihr nicht bittet;

3. ihr bittet, und nehmet nicht, darum daß ihr übel bittet, nämlich dahin, daß ihr's mit euren Wollüsten verzehrt.

4. Ihr Ehebrecher und Ehebrecherinnen, wisset ihr nicht, daß der Welt Freundschaft Gottes Feindschaft ist? Wer der Welt Freund sein will, der wird

vihollinen.

5 Vai luuletteko, että Raamattu turhaan sanoo: "Kateuteen asti hän halajaa henkeä, jonka hän on pannut meihin asumaan"?

6 Mutta hän antaa sitä suuremman armon. Sentähden sanotaan: "Jumala on ylpeitä vastaan, mutta nöyrille hän antaa armon".

7 Olkaa siis Jumalalle alamaiset; mutta vastustakaa perkelettä, niin se teistä pakenee.

8 Lähestykää Jumalaa, niin hän lähestyy teitä. Puhdistakaa kätenne, te syntiset, ja tehkää sydämenne puhtaiksi, te kaksimieliset.

9 Tuntekaa kurjuutenne ja murehtikaa ja itkekää; naurunne muuttukoon murheeksi ja ilonne suruksi.

10 Nöyrtykää Herran edessä, niin hän teidät korottaa.

11 Älkää panetelko toisianne, veljet. Joka veljeään panettelee

world is the enemy of God.

5. Do ye think that the scripture saith in vain, The spirit that dwelleth in us lusteth to envy?

6. But he giveth more grace. Wherefore he saith, God resisteth the proud, but giveth grace unto the humble.

7. Submit yourselves therefore to God. Resist the devil, and he will flee from you.

8. Draw nigh to God, and he will draw nigh to you. Cleanse your hands, ye sinners; and purify your hearts, ye double minded.

9. Be afflicted, and mourn, and weep: let your laughter be turned to mourning, and your joy to heaviness.

10. Humble yourselves in the sight of the Lord, and he shall lift you up.

11. Speak not evil one of another, brethren. He that

Gottes Feind sein.

5. Oder lasset ihr euch dünken, die Schrift sage umsonst: Der Geist, der in euch wohnt, begehrt und eifert?

6. Er gibt aber desto reichlicher Gnade. Darum sagt sie: "Gott widersteht den Hoffärtigen, aber den Demütigen gibt er Gnade."

7. So seid nun Gott untertänig. Widerstehet dem Teufel, so flieht er von euch;

8. nahet euch zu Gott, so naht er sich zu euch. Reiniget die Hände, ihr Sünder, und macht eure Herzen keusch, ihr Wankelmütigen.

9. Seid elend und traget Leid und weinet; euer Lachen verkehre sich in Weinen und eure Freude in Traurigkeit.

10. Demütiget euch vor Gott, so wir er euch erhöhen.

11. Afterredet nicht untereinander, liebe Brüder. Wer

tai veljensä tuomitsee, se panettelee lakia ja tuomitsee lain; mutta jos sinä tuomitset lain, niin et ole lain noudattaja, vaan sen tuomari.

speakeh evil of his brother, and judgeth his brother, speakeh evil of the law, and judgeth the law: but if thou judge the law, thou art not a doer of the law, but a judge.

seinem Bruder afterredet und richtet seinen Bruder, der afterredet dem Gesetz und richtet das Gesetz. Richtest du aber das Gesetz, so bist du nicht ein Täter des Gesetzes, sondern ein Richter.

12 Yksi on lainsäätävä ja tuomari, hän, joka voi pelastaa ja hukuttaa; mutta kuka olet sinä, joka tuomitset lähimmäisesi?

12. There is one lawgiver, who is able to save and to destroy: who art thou that judgest another?

12. Es ist ein einiger Gesetzgeber, der kann selig machen und verdammen. Wer bist du, der du einen andern richtest?

13 Kuulkaa nyt, te, jotka sanotte: "Tänään tai huomenna lähdemme siihen ja siihen kaupunkiin ja viivymme siellä vuoden ja teemme kauppaa ja saamme voittoa" —

13. Go to now, ye that say, To day or to morrow we will go into such a city, and continue there a year, and buy and sell, and get gain:

13. Wohlan nun, die ihr sagt: Heute oder morgen wollen wir gehen in die oder die Stadt und wollen ein Jahr da liegen und Handel treiben und gewinnen;

14 te, jotka ette tiedä, mitä huomenna tapahtuu; sillä mikä on teidän elämänne? Savu te olette, joka hetkisen näkyy ja sitten haihtuu —

14. Whereas ye know not what shall be on the morrow. For what is your life? It is even a vapour, that appeareth for a little time, and then vanisheth away.

14. die ihr nicht wisset, was morgen sein wird. Denn was ist euer Leben? Ein Dampf ist's, der eine kleine Zeit währt, danach aber verschwindet er.

15 sen sijaan, että teidän tulisi sanoa: "Jos Herra tahtoo ja me elämme, niin teemme tämän tai tuon".

15. For that ye ought to say, If the Lord will, we shall live, and do this, or that.

15. Dafür ihr sagen solltet: So der HERR will und wir leben, wollen wir dies und das tun.

16 Mutta nyt te kerskaatte ylvästelyssänne. Kaikki sellainen kerskaaminen on paha.

17 Joka siis ymmärtää tehdä sitä, mikä hyvää on, eikä tee, hänelle se on synniksi.

16. But now ye rejoice in your boastings: all such rejoicing is evil.

17. Therefore to him that knoweth to do good, and doeth it not, to him it is sin.

16. Nun aber rühmet ihr euch in eurem Hochmut. Aller solcher Ruhm ist böse.

17. Denn wer da weiß Gutes zu tun, und tut's nicht, dem ist's Sünde.

5 luku

Jaakob lausuu ankaran varoituksen jumalattomille rikkaille 1 – 6, kehoittaa kärsivällisyyteen 7 – 11, kieltää vannomasta 12 ja käskee rukoilemaan kutakin itsensä ja muitten puolesta ja palauttamaan eksyneitä 13 – 20.

1 Kuulkaa nyt, te rikkaat: itkekää ja vaikeroikaa sitä kurjuutta, joka on teille tulossa.

2 Teidän rikkautenne on mädännyt, ja teidän vaatteenne ovat koin syömät;

3 teidän kultanne ja hopeanne on ruostunut, ja niiden ruoste on oleva todistuksena teitä vastaan ja syövä teidän lihanne niinkuin tuli. Te olette koonneet aarteita viimeisinä päivinä.

1. Go to now, ye rich men, weep and howl for your miseries that shall come upon you.

2. Your riches are corrupted, and your garments are motheaten.

3. Your gold and silver is cankered; and the rust of them shall be a witness against you, and shall eat your flesh as it were fire. Ye have heaped treasure together for the last

1. Wohlan nun, ihr Reichen, weinet und heulet über euer Elend, das über euch kommen wird!

2. Euer Reichtum ist verfault, eure Kleider sind mottenfräßig geworden.

3. Euer Gold und Silber ist verrostet, und sein Rost wird euch zum Zeugnis sein und wird euer Fleisch fressen wie ein Feuer. Ihr habt euch Schätze gesammelt in den letzten Tagen.

4 Katso, työmiesten palkka, jonka te vainioittenne niittäjiltä olette pidättäneet, huutaa, ja leikkuumiesten valitukset ovat tulleet Herran Sebaotin korviin.

5 Te olette herkutelleet maan päällä ja hekumoineet, te olette sydäntänne syötelleet teurastuspäivänä.

6 Vanhurskaan te olette tuominneet ja tappaneet; hän ei vastusta teitä.

7 Niin olkaa kärsivällisiä, veljet, Herran tulemukseen asti. Katso, peltomies odottaa maan kallista hedelmää, kärsivällisesti sitä vartoen, kunnes saa syksyisen sateen ja keväisen.

8 Olkaa tekin kärsivällisiä, vahvistakaa sydämenne, sillä Herran tulemus on lähellä.

9 Älkää huokailko, veljet, toisianne vastaan, ettei teitä

days.

4. Behold, the hire of the labourers who have reaped down your fields, which is of you kept back by fraud, crieth: and the cries of them which have reaped are entered into the ears of the Lord of sabaoth.

5. Ye have lived in pleasure on the earth, and been wanton; ye have nourished your hearts, as in a day of slaughter.

6. Ye have condemned and killed the just; and he doth not resist you.

7. Be patient therefore, brethren, unto the coming of the Lord. Behold, the husbandman waiteth for the precious fruit of the earth, and hath long patience for it, until he receive the early and latter rain.

8. Be ye also patient; stablish your hearts: for the coming of the Lord draweth nigh.

9. Grudge not one against another, brethren, lest ye be

4. Siehe, der Arbeiter Lohn, die euer Land eingeerntet haben, der von euch abgebrochen ist, der schreit, und das Rufen der Ernter ist gekommen vor die Ohren des HERRN Zebaoth.

5. Ihr habt wohlgelebt auf Erden und eure Wollust gehabt und eure Herzen geweidet am Schlachttag.

6. Ihr habt verurteilt den Gerechten und getötet, und er hat euch nicht widerstanden.

7. So seid nun geduldig, liebe Brüder, bis auf die Zukunft des HERRN. Siehe, ein Ackermann wartet auf die köstliche Frucht der Erde und ist geduldig darüber, bis er empfangen den Frühregen und den Spätregen.

8. Seid ihr auch geduldig und stärket eure Herzen; denn die Zukunft des HERRN ist nahe.

9. Seufzet nicht widereinander, liebe Brüder, auf daß ihr nicht

tuomittaisi; katso, tuomari seisoo ovella.

10 Ottakaa, veljet, vaivankestämisen ja kärsivällisyyden esikuvaksi profeetat, jotka ovat puhuneet Herran nimessä.

11 Katso, me ylistämme autuaiksi niitä, jotka ovat kestäneet; Jobin kärsivällisyyden te olette kuulleet, ja lopun, jonka Herra antaa, te olette nähneet. Sillä Herra on laupias ja armahtavainen.

12 Mutta ennen kaikkea, veljeni, älkää vannoko, älkää taivaan kautta älkääkä maan, älkää mitään muutakaan valaa; vaan "on" olkoon teillä "on", ja "ei" olkoon teillä "ei", ettette joutuisi tuomion alle.

13 Jos joku teistä kärsii vaivaa, niin rukoilkoon; jos joku on hyvillä mielin, veisatkoon kiitosta.

14 Jos joku teistä sairastaa, kutsukoon tykönsä seurakunnan

condemned: behold, the judge standeth before the door.

10. Take, my brethren, the prophets, who have spoken in the name of the Lord, for an example of suffering affliction, and of patience.

11. Behold, we count them happy which endure. Ye have heard of the patience of Job, and have seen the end of the Lord; that the Lord is very pitiful, and of tender mercy.

12. But above all things, my brethren, swear not, neither by heaven, neither by the earth, neither by any other oath: but let your yea be yea; and your nay, nay; lest ye fall into condemnation.

13. Is any among you afflicted? let him pray. Is any merry? let him sing psalms.

14. Is any sick among you? let him call for the elders of the

verdammt werdet. Siehe, der Richter ist vor der Tür.

10. Nehmet, meine lieben Brüder, zum Exempel des Leidens und der Geduld die Propheten, die geredet haben in dem Namen des HERRN.

11. Siehe, wir preisen selig, die erduldet haben. Die Geduld Hiobs habt ihr gehört, und das Ende des HERRN habt ihr gesehen; denn der HERR ist barmherzig und ein Erbarmer.

12. Vor allen Dingen aber, meine Brüder, schwöret nicht, weder bei dem Himmel noch bei der Erde noch mit einem andern Eid. Es sei aber euer Wort: Ja, das Ja ist; und: Nein, das Nein ist, auf daß ihr nicht unter das Gericht fallet.

13. Leidet jemand unter euch, der bete; ist jemand gutes Muts, der singe Psalmen.

14. Ist jemand krank, der rufe zu sich die Ältesten von der

vanhimmat, ja he rukoilkoot hänen edestään, voidellen häntä öljyllä Herran nimessä.

15 Ja uskon rukous pelastaa sairaan, ja Herra antaa hänen nousta jälleen; ja jos hän on syntejä tehnyt, niin ne annetaan hänelle anteeksi.

16 Tunnustakaa siis toisillenne syntinne ja rukoilkaa toistenne puolesta, että te parantuisitte; vanhurskaan rukous voi paljon, kun se on harras.

17 Elias oli ihminen, yhtä vajavainen kuin mekin, ja hän rukoili rukoilemalla, ettei sataisi; eikä satanut maan päällä kolmeen vuoteen ja kuuteen kuukauteen.

18 Ja hän rukoili uudestaan, ja taivas antoi sateen, ja maa kasvoi hedelmänsä.

19 Veljeni, jos joku teistä eksyy totuudesta ja hänet joku palauttaa,

church; and let them pray over him, anointing him with oil in the name of the Lord:

15. And the prayer of faith shall save the sick, and the Lord shall raise him up; and if he have committed sins, they shall be forgiven him.

16. Confess your faults one to another, and pray one for another, that ye may be healed. The effectual fervent prayer of a righteous man availeth much.

17. Elias was a man subject to like passions as we are, and he prayed earnestly that it might not rain: and it rained not on the earth by the space of three years and six months.

18. And he prayed again, and the heaven gave rain, and the earth brought forth her fruit.

19. Brethren, if any of you do err from the truth, and one convert him;

Gemeinde, daß sie über ihm beten und salben ihn mit Öl in dem Namen des HERRN.

15. Und das Gebet des Glaubens wird dem Kranken helfen, und der HERR wird ihn aufrichten; und so er hat Sünden getan, werden sie ihm vergeben sein.

16. Bekenne einer dem andern seine Sünden und betet füreinander, daß ihr gesund werdet. Des Gerechten Gebet vermag viel, wenn es ernstlich ist.

17. Elia war ein Mensch gleich wie wir; und er betete ein Gebet, daß es nicht regnen sollte, und es regnete nicht auf Erden drei Jahre und sechs Monate.

18. Und er betete abermals, und der Himmel gab den Regen, und die Erde brachte ihre Frucht.

19. Liebe Brüder, so jemand unter euch irren würde von der Wahrheit, und jemand bekehrte

20 niin tietäkää, että joka palauttaa syntisen hänen eksymyksensä tieltä, se pelastaa hänen sielunsa kuolemasta ja peittää syntien paljouden.

20. Let him know, that he which converteth the sinner from the error of his way shall save a soul from death, and shall hide a multitude of sins.

ihn,
20. der soll wissen, daß, wer den Sünder bekehrt hat von dem Irrtum seines Weges, der hat einer Seele vom Tode geholfen und wird bedecken die Menge der Sünden.

PIETARIN ENSIMMÄINEN KIRJE

1 luku

Pietari toivottaa hajalla – asuville kristityille armoa ja rauhaa 1, 2, ylistää Jumalaa siitä, että hän on uudesti synnyttänyt heidät elävään toivoon, niin että he taivaallisen pelastuksen toivossa saavat riemuita kirkastuneella ilolla 3 – 9; tätä pelastusta profeetat ovat tutkineet, ja siihen enkelitkin halajavat katsahtaa 10 – 12 Kehoitus toivoon, kuuliaisuuteen, pyhyyteen 13 – 21 ja vilpittömään rakkauteen heille, jotka ovat uudesti syntyneet Jumalan elävästä sanasta 22 – 25.

1 Pietari, Jeesuksen Kristuksen apostoli, valituille muukalaisille, jotka asuvat hajallaan Pontossa, Galatiassa, Kappadokiassa, Aasiassa ja Bityniassa, 2 ja jotka Isän Jumalan edeltätietämisen mukaan ovat Hengen pyhittämisen kautta valitut Jeesuksen Kristuksen

1. Peter, an apostle of Jesus Christ, to the strangers scattered throughout Pontus, Galatia, Cappadocia, Asia, and Bithynia, 2. Elect according to the foreknowledge of God the Father, through sanctification of the Spirit, unto obedience and

1. Petrus, ein Apostel Jesu Christi, den erwählten Fremdlingen hin und her in Pontus, Galatien, Kappadozien, Asien und Bithynien, 2. nach der Vorsehung Gottes, des Vaters, durch die Heiligung des Geistes, zum Gehorsam und zur Besprengung mit dem Blut

kuuliaisuuteen ja hänen verellensä vihmottaviksi. Lisääntyköön teille armo ja rauha.

3 Ylistetty olkoon meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä, joka suuren laupeutensa mukaan on uudestisynttänyt meidät elävään toivoon Jeesuksen Kristuksen kuolleistanousemisen kautta,

4 turmeltumattomaan ja saastumattomaan ja katoamattomaan perintöön, joka taivaissa on säilytettynä teitä varten,

5 jotka Jumalan voimasta uskon kautta varjellutte pelastukseen, joka on valmis ilmoitettavaksi viimeisenä aikana.

6 Sentähden te riemuitsette, vaikka te nyt, jos se on tarpeellista, vähän aikaa kärsittekin murhetta moninaisissa kiusauksissa,

sprinkling of the blood of Jesus Christ: Grace unto you, and peace, be multiplied.

3. Blessed be the God and Father of our Lord Jesus Christ, which according to his abundant mercy hath begotten us again unto a lively hope by the resurrection of Jesus Christ from the dead,

4. To an inheritance incorruptible, and undefiled, and that fadeth not away, reserved in heaven for you,

5. Who are kept by the power of God through faith unto salvation ready to be revealed in the last time.

6. Wherein ye greatly rejoice, though now for a season, if need be, ye are in heaviness through manifold temptations:

Jesu Christi: Gott gebe euch viel Gnade und Frieden!

3. Gelobet sei Gott und der Vater unsers HERRN Jesu Christi, der uns nach seiner Barmherzigkeit wiedergeboren hat zu einer lebendigen Hoffnung durch die Auferstehung Jesu Christi von den Toten,

4. zu einem unvergänglichen und unbefleckten und unverwelklichen Erbe, das behalten wird im Himmel

5. euch, die ihr aus Gottes Macht durch den Glauben bewahrt werdet zur Seligkeit, die bereitet ist, daß sie offenbar werde zu der letzten Zeit.

6. In derselben werdet ihr euch freuen, die ihr jetzt eine kleine Zeit, wo es sein soll, traurig seid in mancherlei Anfechtungen,

7 että teidän uskonne
kestäväisyys koetuksissa
havaittaisiin paljoa
kallisarvoisemmaksi kuin
katoava kulta, joka kuitenkin
tulessa koetellaan, ja koituisi
kiitokseksi, ylistykseksi ja
kunniaksi Jeesuksen Kristuksen
ilmestyessä.

8 Häntä te rakastatte, vaikka ette
ole häntä nähneet, häneen te
uskotte, vaikka ette nyt häntä
näe, ja riemuitsette
sanomattomalla ja kirkastuneella
ilolla,

9 sillä te saavutatte uskon
päämäärän, sielujen
pelastuksen.

10 Sitä pelastusta ovat etsineet
ja tutkineet profeetat, jotka ovat
ennustaneet teidän osaksenne
tulevasta armosta,

11 ovat tutkineet, mihin tai
millaiseen aikaan heissä oleva
Kristuksen Henki viittasi,
edeltäpäin todistaessaan

7. That the trial of your faith,
being much more precious than
of gold that perisheth, though it
be tried with fire, might be found
unto praise and honour and glory
at the appearing of Jesus Christ:

8. Whom having not seen, ye
love; in whom, though now ye
see him not, yet believing, ye
rejoice with joy unspeakable and
full of glory:

9. Receiving the end of your
faith, even the salvation of your
souls.

10. Of which salvation the
prophets have enquired and
searched diligently, who
prophesied of the grace that
should come unto you:

11. Searching what, or what
manner of time the Spirit of
Christ which was in them did
signify, when it testified

7. auf daß euer Glaube
rechtschaffen und viel köstlicher
erfunden werde denn das
vergängliche Gold, das durchs
Feuer bewährt wird, zu Lob,
Preis und Ehre, wenn nun
offenbart wird Jesus Christus,

8. welchen ihr nicht gesehen und
doch liebhabt und nun an ihn
glaubet, wie wohl ihr ihn nicht
sehet, und werdet euch freuen
mit herrlicher und
unaussprechlicher Freude

9. und das Ende eures Glaubens
davonbringen, nämlich der
Seelen Seligkeit.

10. Nach dieser Seligkeit haben
gesucht und geforscht die
Propheten, die von der Gnade
geweissagt haben, so auf euch
kommen sollte,

11. und haben geforscht, auf
welche und welcherlei Zeit
deutete der Geist Christi, der in
ihnen war und zuvor bezeugt hat

Kristusta kohtaavista kärsimyksistä ja niiden jälkeen tulevasta kunniasta.

12 Ja heille, koska he eivät palvelleet itseänsä, vaan teitä, ilmoitettiin se, mikä nyt on teille julistettu niiden kautta, jotka taivaasta lähetetyssä Pyhässä Hengessä ovat teille evankeliumia julistaneet; ja siihen enkelitkin halajavat katsahtaa.

13 Vyöttäkää sentähden mielenne kupeet ja olkaa raittiit; ja pankaa täysi toivonne siihen armoon, joka teille tarjotaan Jeesuksen Kristuksen ilmestymisessä.

14 Niinkuin kuuliaisten lasten tulee, älkää mukautuko niiden himojen mukaan, joissa te ennen, tietämättömyytenne aikana, elitte,

15 vaan sen Pyhän mukaan, joka on teidät kutsunut, tulkaa tekin kaikessa vaelluksessanne

beforehand the sufferings of Christ, and the glory that should follow.

12. Unto whom it was revealed, that not unto themselves, but unto us they did minister the things, which are now reported unto you by them that have preached the gospel unto you with the Holy Ghost sent down from heaven; which things the angels desire to look into.

13. Wherefore gird up the loins of your mind, be sober, and hope to the end for the grace that is to be brought unto you at the revelation of Jesus Christ;

14. As obedient children, not fashioning yourselves according to the former lusts in your ignorance:

15. But as he which hath called you is holy, so be ye holy in all manner of conversation;

die Leiden, die über Christus kommen sollten, und die Herrlichkeit darnach;

12. welchen es offenbart ist. Denn sie haben's nicht sich selbst, sondern uns dargetan, was euch nun verkündigt ist durch die, so euch das Evangelium verkündigt haben durch den heiligen Geist, der vom Himmel gesandt ist; was auch die Engel gelüftet zu schauen.

13. Darum so begürtet die Lenden eures Gemütes, seid nüchtern und setzet eure Hoffnung ganz auf die Gnade, die euch angeboten wird durch die Offenbarung Jesu Christi,

14. als gehorsame Kinder, und stellt euch nicht gleichwie vormals, da ihr in Unwissenheit nach den Lüsten lebtet;

15. sondern nach dem, der euch berufen hat und heilig ist, seid auch ihr heilig in allem eurem

pyhiksi.

16 Sillä kirjoitettu on: "Olkaa pyhät, sillä minä olen pyhä".

17 Ja jos te Isänänne huudatte avuksi häntä, joka henkilöön katsomatta tuomitsee kunkin hänen tekojensa mukaan, niin vaeltakaa pelossa tämä muukalaisuutenne aika,
18 tietäen, ettette ole millään katoavaisella, ette hopealla ettekä kullalla, lunastetut turhasta, isiltä peritystä vaelluksestanne,

19 vaan Kristuksen kalliilla verellä, niinkuin virheettömän ja tahrattoman karitsan,
20 hänen, joka tosin oli edeltätiedetty jo ennen maailman perustamista, mutta vasta viimeisinä aikoina on ilmoitettu teitä varten,

21 jotka hänen kauttansa uskotte Jumalaan, joka herätti hänet kuolleista ja antoi hänelle

16. Because it is written, Be ye holy; for I am holy.

17. And if ye call on the Father, who without respect of persons judgeth according to every man's work, pass the time of your sojourning here in fear:

18. Forasmuch as ye know that ye were not redeemed with corruptible things, as silver and gold, from your vain conversation received by tradition from your fathers;

19. But with the precious blood of Christ, as of a lamb without blemish and without spot:

20. Who verily was foreordained before the foundation of the world, but was manifest in these last times for you,

21. Who by him do believe in God, that raised him up from the dead, and gave him glory; that

Wandel.

16. Denn es steht geschrieben: "Ihr sollt heilig sein, denn ich bin heilig."

17. Und sintemal ihr den zum Vater anruft, der ohne Ansehen der Person richtet nach eines jeglichen Werk, so führt euren Wandel, solange ihr hier wallt, mit Furcht

18. und wisset, daß ihr nicht mit vergänglichem Silber oder Gold erlöst seid von eurem eitlen Wandel nach väterlicher Weise,

19. sondern mit dem teuren Blut Christi als eines unschuldigen und unbefleckten Lammes,
20. der zwar zuvor ersehen ist, ehe der Welt Grund gelegt ward, aber offenbart zu den letzten Zeiten um euretwillen,

21. die ihr durch ihn glaubet an Gott, der ihn auferweckt hat von den Toten und ihm die

kirkkauden, niin että teidän uskonne on myös toivo Jumalaan.

22 Puhdistakaa sielunnetotuuden kuuliaisuudessa (Hengen avulla) vilpittömään veljenrakkauteen ja rakastakaa toisianne hartaasti puhtaasta sydämestä,
23 te, jotka olette uudestisyntyneet, ette katoavasta, vaan katoamattomasta siemenestä, Jumalan elävän ja (iankaikkisesti) pysyvän sanan kautta.

24 Sillä: "kaikki liha on kuin ruoho, ja kaikki sen kauneus kuin ruohon kukkanen; ruoho kuivuu, ja kukkanen varisee,

25 mutta Herran sana pysyy iankaikkisesti". Ja tämä on se sana, joka on teille ilosanomana julistettu.

your faith and hope might be in God.

22. Seeing ye have purified your souls in obeying the truth through the Spirit unto unfeigned love of the brethren, see that ye love one another with a pure heart fervently:

23. Being born again, not of corruptible seed, but of incorruptible, by the word of God, which liveth and abideth for ever.

24. For all flesh is as grass, and all the glory of man as the flower of grass. The grass withereth, and the flower thereof falleth away:

25. But the word of the Lord endureth for ever. And this is the word which by the gospel is preached unto you.

Herrlichkeit gegeben, auf daß ihr Glauben und Hoffnung zu Gott haben möchtet.

22. Und machet keusch eure Seelen im Gehorsam der Wahrheit durch den Geist zu ungefärbter Bruderliebe und habt euch untereinander inbrünstig lieb aus reinem Herzen,
23. als die da wiedergeboren sind, nicht aus vergänglichem, sondern aus unvergänglichem Samen, nämlich aus dem lebendigen Wort Gottes, das da ewig bleibt.

24. Denn "alles Fleisch ist wie Gras und alle Herrlichkeit der Menschen wie des Grases Blume. Das Gras ist verdorrt und die Blume abgefallen;

25. aber des HERRN Wort bleibt in Ewigkeit." Das ist aber das Wort, welches unter euch verkündigt ist.

2 luku

Kehoitus panemaan pois kaikki pahuus ja kasvamaan Herran sanasta 1 – 3, rakentumaan hengelliseksi huoneeksi, jonka kulmakivi on Kristus 4 – 10, pidättymään lihallisista himoista 11, 12, olemaan alamaisia kaikelle inhimilliselle järjestykselle, vapaina, mutta vapautta väärinkäyttämättä 13 – 17 Palvelijain tulee olla isännilleen alamaiset ja kärsiä nurjuuttakin, Kristuksen esimerkin mukaan 18 – 25.

1 Pankaa siis pois kaikki pahuus ja kaikki vilppi ja ulkokultaisuus ja kateus ja kaikki panettelu,

2 ja halatkaa niinkuin vastasyntyneet lapset sanan väärentämätöntä maitoa, että te sen kautta kasvaisitte pelastukseen,

3 jos "olette maistaneet, että Herra on hyvä".

4 Ja tulkaa hänen tykönsä, elävän kiven tykö, jonka ihmiset tosin ovat hyljänneet, mutta joka Jumalan edessä on valittu, kallis,

5 ja rakentukaa itsekin elävinä kivinä hengelliseksi huoneeksi,

1. Wherefore laying aside all malice, and all guile, and hypocrisies, and envies, and all evil speakings,

2. As newborn babes, desire the sincere milk of the word, that ye may grow thereby:

3. If so be ye have tasted that the Lord is gracious.

4. To whom coming, as unto a living stone, disallowed indeed of men, but chosen of God, and precious,

5. Ye also, as lively stones, are built up a spiritual house, an holy

1. So leget nun ab alle Bosheit und allen Betrug und Heuchelei und Neid und alles Afterreden,

2. und seid begierig nach der vernünftigen, lautern Milch als die jetzt geborenen Kindlein, auf daß ihr durch dieselbe zunehmet,

3. so ihr anders geschmeckt habt, daß der HERR freundlich ist,

4. zu welchem ihr gekommen seid als zu dem lebendigen Stein, der von Menschen verworfen ist, aber bei Gott ist er auserwählt und köstlich.

5. Und auch ihr, als die lebendigen Steine, bauet euch

pyhäksi papistoksi, uhraamaan hengellisiä uhreja, jotka Jeesuksen Kristuksen kautta ovat Jumalalle mieluisia.

priesthood, to offer up spiritual sacrifices, acceptable to God by Jesus Christ.

zum geistlichem Hause und zum heiligen Priestertum, zu opfern geistliche Opfer, die Gott angenehm sind durch Jesum Christum.

6 Sillä Raamatussa sanotaan: "Katso, minä lasken Siioniin valitun kiven, kalliin kulmakiven; ja joka häneen uskoo, ei ole häpeään joutuva".

6. Wherefore also it is contained in the scripture, Behold, I lay in Sion a chief corner stone, elect, precious: and he that believeth on him shall not be confounded.

6. Darum steht in der Schrift: "Siehe da, ich lege einen auserwählten, köstlichen Eckstein in Zion; und wer an ihn glaubt, der soll nicht zu Schanden werden."

7 Teille siis, jotka uskotte, se on kallis, mutta niille, jotka eivät usko, "on se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, tullut kulmakiveksi"

7. Unto you therefore which believe he is precious: but unto them which be disobedient, the stone which the builders disallowed, the same is made the head of the corner,

7. Euch nun, die ihr glaubet, ist er köstlich; den Ungläubigen aber ist der Stein, den die Bauleute verworfen haben, der zum Eckstein geworden ist,

8 ja "kompastuskiveksi ja loukkauskallioksi". Koska he eivät tottele sanaa, niin he kompastuvat; ja siihen heidät on pantukin.

8. And a stone of stumbling, and a rock of offence, even to them which stumble at the word, being disobedient: whereunto also they were appointed.

8. ein Stein des Anstoßens und ein Fels des Ärgernisses; denn sie stoßen sich an dem Wort und glauben nicht daran, wozu sie auch gesetzt sind.

9 Mutta te olette "valittu suku, kuninkaallinen papisto, pyhä heimo, omaisuus, julistaaksenne sen jaloja tekoja", joka on pimeydestä kutsunut

9. But ye are a chosen generation, a royal priesthood, an holy nation, a peculiar people; that ye should shew forth the praises of him who hath called

9. Ihr aber seid das auserwählte Geschlecht, das königliche Priestertum, das heilige Volk, das Volk des Eigentums, daß ihr verkündigen sollt die Tugenden

teidät ihmeelliseen valkeuteensa;

you out of darkness into his
marvellous light:

des, der euch berufen hat von
der Finsternis zu seinem
wunderbaren Licht;

10 te, jotka ennen "ette olleet
kansa", mutta nyt olette
"Jumalan kansa", jotka ennen
"ette olleet armahdetut", mutta
nyt "olette armahdetut".

10. Which in time past were not
a people, but are now the people
of God: which had not obtained
mercy, but now have obtained
mercy.

10. die ihr weiland nicht ein Volk
waret, nun aber Gottes Volk
seid, und weiland nicht in
Gnaden waret, nun aber in
Gnaden seid.

11 Rakkaani, niinkuin outoja ja
muukalaisia minä kehoitan teitä
pidättymään lihallisista himoista,
jotka sotivat sielua vastaan,

11. Dearly beloved, I beseech
you as strangers and pilgrims,
abstain from fleshly lusts, which
war against the soul;

11. Liebe Brüder, ich ermahne
euch als die Fremdlinge und
Pilgrime: enthaltet euch von
fleischlichen Lüsten, welche
wider die Seele streiten,

12 ja vaeltamaan nuhteettomasti
pakanain keskuudessa, että he
siitä, mistä he parjaavat teitä
niinkuin pahantekijöitä, teidän
hyvien tekojenne tähden, niitä
tarkatessaan, ylistäisivät
Jumalaa etsikkopäivänä.

12. Having your conversation
honest among the Gentiles: that,
whereas they speak against you
as evildoers, they may by your
good works, which they shall
behold, glorify God in the day of
visitation.

12. und führet einen guten
Wandel unter den Heiden, auf
daß die, so von euch afterreden
als von Übeltätern, eure guten
Werke sehen und Gott preisen,
wenn es nun an den Tag
kommen wird.

13 Olkaa alamaiset kaikelle
inhimilliselle järjestykselle Herran
tähden, niin hyvin kuninkaalle,
joka on ylin,

13. Submit yourselves to every
ordinance of man for the Lord's
sake: whether it be to the king,
as supreme;

13. Seid untertan aller
menschlichen Ordnung um des
HERRN willen, es sei dem
König, als dem Obersten,

14 kuin käskynhaltijoille, jotka
hän on lähettänyt paha tekeville
rangaistukseksi, mutta hyvää

14. Or unto governors, as unto
them that are sent by him for the
punishment of evildoers, and for

14. oder den Hauptleuten, als die
von ihm gesandt sind zur Rache
über die Übeltäter und zu Lobe

tekeville kiitokseksi;

15 sillä se on Jumalan tahto, että te hyvää tekemällä tukitte suun mielettömäin ihmisten ymmärtämättömyydeltä —

16 niinkuin vapaat, ei niinkuin ne, joilla vapaus on pahuuden verhona, vaan niinkuin Jumalan palvelijat.

17 Kunnioittakaa kaikkia, rakastakaa veljiä, peljätkää Jumalaa, kunnioittakaa kuningasta.

18 Palvelijat, olkaa kaikella pelolla isännillenne alamaiset, ei ainoastaan hyville ja lempeille, vaan nurjillekin.

19 Sillä se on armoa, että joku omantunnon tähden Jumalan edessä kestää vaivoja, syyttömästi kärsien.

20 Sillä mitä kiitettävää siinä on, jos te olette kärsivällisiä silloin, kun teitä syntienne tähden piestään? Mutta jos olette kärsivällisiä, kun hyvien tekojenne tähden saatte kärsiä,

the praise of them that do well.

15. For so is the will of God, that with well doing ye may put to silence the ignorance of foolish men:

16. As free, and not using your liberty for a cloke of maliciousness, but as the servants of God.

17. Honour all men. Love the brotherhood. Fear God. Honour the king.

18. Servants, be subject to your masters with all fear; not only to the good and gentle, but also to the froward.

19. For this is thankworthy, if a man for conscience toward God endure grief, suffering wrongfully.

20. For what glory is it, if, when ye be buffeted for your faults, ye shall take it patiently? but if, when ye do well, and suffer for it, ye take it patiently, this is acceptable with God.

den Frommen.

15. Denn das ist der Wille Gottes, daß ihr mit Wohltun verstopft die Unwissenheit der törichten Menschen,

16. als die Freien, und nicht, als hättet ihr die Freiheit zum Deckel der Bosheit, sondern als die Knechte Gottes.

17. Tut Ehre jedermann, habt die Brüder lieb; fürchtet Gott, ehret den König!

18. Ihr Knechte, seid untertan mit aller Furcht den Herren, nicht allein den gütigen und gelinden, sondern auch den wunderlichen.

19. Denn das ist Gnade, so jemand um des Gewissens willen zu Gott das Übel verträgt und leidet das Unrecht.

20. Denn was ist das für ein Ruhm, so ihr um Missetat willen Streiche leidet? Aber wenn ihr um Wohltat willen leidet und erduldet, das ist Gnade bei Gott.

niin se on Jumalan armoa.

21 Sillä siihen te olette kutsutut, koska Kristuskin kärsi teidän puolestanne, jättäen teille esikuvan, että te noudattaisitte hänen jälkiänsä,
22 joka "ei syntiä tehnyt ja jonka suussa ei petosta ollut",

23 joka häntä herjattaessa ei herjannut takaisin, joka kärsiessään ei uhannut, vaan jätti asiansa sen haltuun, joka oikein tuomitsee,

24 joka "itse kantoi meidän syntimme" ruumiissansa ristipuuhun, että me, synneistä pois kuolleina, eläisimme vanhurskaudelle; ja hänen "haavainsa kautta te olette paratut".

25 Sillä te olitte "eksyksissä niinkuin lampaat", mutta nyt te olette palanneet sielujenne paimenen ja kaitsijan tykö.

21. For even hereunto were ye called: because Christ also suffered for us, leaving us an example, that ye should follow his steps:

22. Who did no sin, neither was guile found in his mouth:

23. Who, when he was reviled, reviled not again; when he suffered, he threatened not; but committed himself to him that judgeth righteously:

24. Who his own self bare our sins in his own body on the tree, that we, being dead to sins, should live unto righteousness: by whose stripes ye were healed.

25. For ye were as sheep going astray; but are now returned unto the Shepherd and Bishop of your souls.

21. Denn dazu seid ihr berufen; sintemal auch Christus gelitten hat für uns und uns ein Vorbild gelassen, daß ihr sollt nachfolgen seinen Fußtapfen;

22. welcher keine Sünde getan hat, ist auch kein Betrug in seinem Munde erfunden;

23. welcher nicht widerspricht, da er gescholten ward, nicht drohte, da er litt, er stellte es aber dem anheim, der da recht richtet;

24. welcher unsre Sünden selbst hinaufgetragen hat an seinem Leibe auf das Holz, auf daß wir, der Sünde abgestorben, der Gerechtigkeit leben; durch welches Wunden ihr seid heil geworden.

25. Denn ihr waret wie die irrenden Schafe; aber ihr seid nun bekehrt zu dem Hirten und Bischof eurer Seelen.

3 luku

Vaimojen tulee olla miehilleen alamaiset ja puetut sisälliseen kaunistukseen 1 – 6; miesten tulee osoittaa vaimoilleen kunnioitusta, koska nämä ovat saman armon perillisiä 7 Kaikkien tulee olla rakastavia ja tehdä sitä, mikä hyvää on 8 – 12; silloin ei heidän tarvitse peljätä, vaikka saisivatkin vanhurskauden tähden kärsiä 13 – 17 Kärsihän Kristuskin, vanhurskas, väärin puolesta, hän joka saarnannut vankeudessa oleville hengille ja on korotettu Jumalan oikealle puolelle. Hän tarjoaa nyt kasteen kautta pelastusta kaikille 18 – 22.

1 Samoin te, vaimot, olkaa alamaiset miehille, että nekin, jotka ehkä eivät ole sanalle kuuliaisia, vaimojen vaelluksen kautta sanoittakin voitettaisiin,
 2 kun he katselevat, kuinka te vaellatte puhtaina ja pelossa.
 3 Älköön teidän kaunistuksenne olko ulkonaista, ei hiusten palmikoimista eikä kultien ympärillenne ripustamista eikä koreihin vaatteisiin pukeutumista,
 4 vaan se olkoon salassa oleva sydämen ihminen, hiljaisen ja rauhaisan hengen katoamattomuudessa; tämä on Jumalan silmissä kallis.

1. Likewise, ye wives, be in subjection to your own husbands; that, if any obey not the word, they also may without the word be won by the conversation of the wives;
 2. While they behold your chaste conversation coupled with fear.
 3. Whose adorning let it not be that outward adorning of plaiting the hair, and of wearing of gold, or of putting on of apparel;
 4. But let it be the hidden man of the heart, in that which is not corruptible, even the ornament of a meek and quiet spirit, which is in the sight of God of great price.

1. Desgleichen sollen die Weiber ihren Männern untertan sein, auf daß auch die, so nicht glauben an das Wort, durch der Weiber Wandel ohne Wort gewonnen werden,
 2. wenn sie ansehen euren keuschen Wandel in der Furcht.
 3. Ihr Schmuck soll nicht auswendig sein mit Haarflechten und Goldumhängen oder Kleideranlegen,
 4. sondern der verborgene Mensch des Herzens unverrückt mit sanftem und stillem Geiste; das ist köstlich vor Gott.

5 Sillä näin myös muinoin pyhät vaimot, jotka panivat toivonsa Jumalaan, kaunistivat itsensä ja olivat miehillensä alamaiset;

6 niin oli Saara kuuliainen Aabrahamille, kutsuen häntä herraksi; ja hänen lapsikseen te olette tulleet, kun teette sitä, mikä hyvää on, ettekä anna minkään itseänne peljättää.

7 Samoin te, miehet, eläkää taidollisesti kukin vaimonne kanssa, niinkuin heikomman astian kanssa, ja osoittakaa heille kunnioitusta, koska he ovat elämän armon perillisiä niinkuin tekin; etteivät teidän rukouksenne estyisi.

8 Ja lopuksi: olkaa kaikki yksimielisiä, helläsydämissä, veljiä kohtaan rakkaita, armahtavaisia, nöyriä.

9 Älkää kostako paha pahalla, älkää herjausta herjauksella, vaan päinvastoin siunatkaa; sillä siihen te olette kutsututkin, että

5. For after this manner in the old time the holy women also, who trusted in God, adorned themselves, being in subjection unto their own husbands:

6. Even as Sara obeyed Abraham, calling him lord: whose daughters ye are, as long as ye do well, and are not afraid with any amazement.

7. Likewise, ye husbands, dwell with them according to knowledge, giving honour unto the wife, as unto the weaker vessel, and as being heirs together of the grace of life; that your prayers be not hindered.

8. Finally, be ye all of one mind, having compassion one of another, love as brethren, be pitiful, be courteous:

9. Not rendering evil for evil, or railing for railing: but contrariwise blessing; knowing that ye are thereunto called, that ye should

5. Denn also haben sich auch vorzeiten die heiligen Weiber geschmückt, die ihre Hoffnung auf Gott setzten und ihren Männern untertan waren,

6. wie die Sara Abraham gehorsam war und hieß ihn Herr; deren Töchter ihr geworden seid, so ihr wohl tut und euch nicht laßt schüchtern machen.

7. Desgleichen, ihr Männer, wohnt bei ihnen mit Vernunft und gebet dem weiblichen als dem schwächeren Werkzeuge seine Ehre, als die auch Miterben sind der Gnade des Lebens, auf daß eure Gebete nicht verhindert werden.

8. Endlich aber seid allesamt gleichgesinnt, mitleidig, brüderlich, barmherzig, freundlich.

9. Vergeltet nicht Böses mit Bösem oder Scheltwort mit Scheltwort, sondern dagegen segnet, und wisset, daß ihr dazu

siunauksen perisitte.

10 Sillä: "joka tahtoo rakastaa elämää ja nähdä hyviä päiviä, varjelkoon kielensä pahasta ja huulensa vilppiä puhumasta,

11 kääntyköön pois pahasta ja tehköön hyvää, etsiköön rauhaa ja pyrkiköön siihen.

12 Sillä Herran silmät tarkkaavat vanhurskaita ja hänen korvansa heidän rukouksiansa, mutta Herran kasvot ovat pahantekijöitä vastaan."

13 Ja kuka on, joka voi teitä vahingoittaa, jos teillä on kiivaus hyvään?

14 Vaan vaikka saisittekin kärsiä vanhurskauden tähden, olette kuitenkin autuaita. "Mutta älkää antako heidän pelkonsa peljättää itseänne, älkääkä hämmästykö",

15 vaan pyhittäkää Herra Kristus sydämissänne ja olkaa aina valmiit vastaamaan jokaiselle, joka teiltä kysyy sen toivon

inherit a blessing.

10. For he that will love life, and see good days, let him refrain his tongue from evil, and his lips that they speak no guile:

11. Let him eschew evil, and do good; let him seek peace, and ensue it.

12. For the eyes of the Lord are over the righteous, and his ears are open unto their prayers: but the face of the Lord is against them that do evil.

13. And who is he that will harm you, if ye be followers of that which is good?

14. But and if ye suffer for righteousness' sake, happy are ye: and be not afraid of their terror, neither be troubled;

15. But sanctify the Lord God in your hearts: and be ready always to give an answer to every man that asketh you a reason of the

berufen seid, daß ihr den Segen erbet.

10. Denn wer leben will und gute Tage sehen, der schweige seine Zunge, daß sie nichts Böses rede, und seine Lippen, daß sie nicht trügen.

11. Er wende sich vom Bösen und tue Gutes; er suche Frieden und jage ihm nach.

12. Denn die Augen des HERRN merken auf die Gerechten und seine Ohren auf ihr Gebet; das Angesicht aber des HERRN steht wider die, die Böses tun.

13. Und wer ist, der euch schaden könnte, so ihr dem Gutem nachkommt?

14. Und ob ihr auch leidet um Gerechtigkeit willen, so seid ihr doch selig. Fürchtet euch aber vor ihrem Trotzen nicht und erschrecket nicht;

15. heiligt aber Gott den HERRN in euren Herzen. Seid allezeit bereit zur Verantwortung jedermann, der Grund fordert der

perustusta, joka teissä on, kuitenkin sävyisyydellä ja pelolla, 16 pitäen hyvän omantunnon, että ne, jotka parjaavat teidän hyvää vaellustanne Kristuksessa, joutuisivat häpeään siinä, mistä he teitä panettelevat (niin kuin pahantekijöitä).

17 Sillä parempi on hyvää tehden kärsiä, jos niin on Jumalan tahto, kuin paha tehden.

18 Sillä myös Kristus kärsi kerran kuoleman syntien tähden, vanhurskas vääräin puolesta, johdattaaksensa meidät Jumalan tykö; hän, joka tosin kuoletettiin lihassa, mutta tehtiin eläväksi hengessä,

19 jossa hän myös meni pois ja saarnasi vankeudessa oleville hengille,

20 jotka muinoin eivät olleet kuuliaiset, kun Jumalan pitkämielisyys odotti Nooan

hope that is in you with meekness and fear:

16. Having a good conscience; that, whereas they speak evil of you, as of evildoers, they may be ashamed that falsely accuse your good conversation in Christ.

17. For it is better, if the will of God be so, that ye suffer for well doing, than for evil doing.

18. For Christ also hath once suffered for sins, the just for the unjust, that he might bring us to God, being put to death in the flesh, but quickened by the Spirit:

19. By which also he went and preached unto the spirits in prison;

20. Which sometime were disobedient, when once the longsuffering of God waited in

Hoffnung, die in euch ist,

16. und das mit Sanftmütigkeit und Furcht; und habt ein gutes Gewissen, auf daß die, so von euch afterreden als von Übeltätern, zu Schanden werden, daß sie geschmäht haben euren guten Wandel in Christo.

17. Denn es ist besser, so es Gottes Wille ist, daß ihr von Wohltat wegen leidet als von Übeltat wegen.

18. Sintemal auch Christus einmal für unsre Sünden gelitten hat, der Gerechte für die Ungerechten, auf daß er uns zu Gott führte, und ist getötet nach dem Fleisch, aber lebendig gemacht nach dem Geist.

19. In demselben ist er auch hingegangen und hat gepredigt den Geistern im Gefängnis,

20. die vorzeiten nicht glaubten, da Gott harrte und Geduld hatte zu den Zeiten Noahs, da man die

päivinä, silloin kun valmistettiin arkkiä, jossa vain muutamat, se on kahdeksan sielua, pelastuivat veden kautta.

21 Tämän vertauskuvan mukaan vesi nyt teidätkin pelastaa, kasteena — joka ei ole lihan saastan poistamista, vaan hyvän omantunnon pyytämistä Jumalalta Jeesuksen Kristuksen ylösnousemuksen kautta,
22 hänen, joka on mennyt taivaaseen ja on Jumalan oikealla puolella; ja hänen allensa ovat enkelit ja vallat ja voimat alistetut.

the days of Noah, while the ark was a preparing, wherein few, that is, eight souls were saved by water.

21. The like figure whereunto even baptism doth also now save us (not the putting away of the filth of the flesh, but the answer of a good conscience toward God,) by the resurrection of Jesus Christ:

22. Who is gone into heaven, and is on the right hand of God; angels and authorities and powers being made subject unto him.

Arche zurüstete, in welcher wenige, das ist acht Seelen, gerettet wurden durchs Wasser;

21. welches nun auch uns selig macht in der Taufe, die durch jenes bedeutet ist, nicht das Abtun des Unflats am Fleisch, sondern der Bund eines guten Gewissens mit Gott durch die Auferstehung Jesu Christi,

22. welcher ist zur Rechten Gottes in den Himmel gefahren, und sind ihm untertan die Engel und die Gewaltigen und die Kräfte.

4 luku

Pietari kehoittaa kristittyjä ottamaan aseeseen Kristuksen mielen ja lakkaamaan pakanallisista paheista 1 – 6, olemaan maltillisia, rukoilemaan, rakastamaan, olemaan vieraanvaraisia, hyviä Jumalan huoneenhaltijoita 7 – 11 ja kärsimään ilolla ja kiitoksella Kristuksen nimen tähden 12 – 16, että he kestäisivät siinä tuomiossa, joka alkaa Jumalan huoneesta 17 – 19.

1 Koska siis Kristus on kärsinyt lihassa (puolestamme), niin

1. Forasmuch then as Christ hath suffered for us in the flesh,

1. Weil nun Christus im Fleisch für uns gelitten hat, so wappnet

ottakaa tekin aseeksenne sama mieli — sillä joka lihassa kärsii, se lakkaa synnistä —

2 ettette enää eläisi tätä lihassa vielä elettävää aikaa ihmisten himojen mukaan, vaan Jumalan tahdon mukaan.

3 Riittäähän, että menneen ajan olette täyttäneet pakanain tahtoa vaeltaessanne irstaudessa, himoissa, juoppoudessa, mässäyksissä, juomingeissa ja kauheassa epäjumalain palvelemisessa.

4 Sentähden he oudoksuvat sitä, ettette juokse heidän mukansa samaan riettauden lätkkään, ja herjaavat.

5 Mutta heidän on tehtävä tili hänelle, joka on valmis tuomitsemaan eläviä ja kuolleita.

6 Sillä sitä varten kuolleillekin on julistettu evankeliumi, että he tosin olisivat tuomitut lihassa niinkuin ihmiset, mutta että heillä

arm yourselves likewise with the same mind: for he that hath suffered in the flesh hath ceased from sin;

2. That he no longer should live the rest of his time in the flesh to the lusts of men, but to the will of God.

3. For the time past of our life may suffice us to have wrought the will of the Gentiles, when we walked in lasciviousness, lusts, excess of wine, revellings, banquetings, and abominable idolatries:

4. Wherein they think it strange that ye run not with them to the same excess of riot, speaking evil of you:

5. Who shall give account to him that is ready to judge the quick and the dead.

6. For for this cause was the gospel preached also to them that are dead, that they might be judged according to men in the

euch auch mit demselben Sinn; denn wer am Fleisch leidet, der hört auf von Sünden,

2. daß er hinfort die noch übrige Zeit im Fleisch nicht der Menschen Lüsten, sondern dem Willen Gottes lebe.

3. Denn es ist genug, daß wir die vergangene Zeit des Lebens zugebracht haben nach heidnischem Willen, da wir wandelten in Unzucht, Lüsten, Trunkenheit, Fresserei, Sauferei und greulichen Abgöttereien.

4. Das befremdet sie, daß ihr nicht mit ihnen laufet in dasselbe wüste, unordentliche Wesen, und sie lästern;

5. aber sie werden Rechenschaft geben dem, der bereit ist, zu richten die Lebendigen und die Toten.

6. Denn dazu ist auch den Toten das Evangelium verkündigt, auf daß sie gerichtet werden nach dem Menschen am Fleisch, aber

hengessä olisi elämä, niinkuin Jumala elää.

7 Mutta kaiken loppu on lähellä. Sentähden olkaa maltilliset ja raittiit rukoilemaan.

8 Ennen kaikkea olkoon teidän rakkautenne toisianne kohtaan harras, sillä "rakkaus peittää syntien paljouden".

9 Olkaa vieraanvaraisia toinen toistanne kohtaan, nurkumatta.

10 Palvelkaa toisianne, kukin sillä armolahjalla, minkä on saanut, Jumalan moninaisen armon hyvinä huoneenhaltijoina.

11 Jos joku puhuu, puhukoon niinkuin Jumalan sanoja; jos joku palvelee, palvelkoon sen voiman mukaan, minkä Jumala antaa, että Jumala tulisi kaikessa kirkastetuksi Jeesuksen Kristuksen kautta. Hänen on kunnia ja valta aina ja iankaikkisesti. Amen.

flesh, but live according to God in the spirit.

7. But the end of all things is at hand: be ye therefore sober, and watch unto prayer.

8. And above all things have fervent charity among yourselves: for charity shall cover the multitude of sins.

9. Use hospitality one to another without grudging.

10. As every man hath received the gift, even so minister the same one to another, as good stewards of the manifold grace of God.

11. If any man speak, let him speak as the oracles of God; if any man minister, let him do it as of the ability which God giveth: that God in all things may be glorified through Jesus Christ, to whom be praise and dominion for ever and ever. Amen.

im Geist Gott leben.

7. Es ist aber nahe gekommen das Ende aller Dinge.

8. So seid nun mäßig und nüchtern zum Gebet. Vor allen Dingen aber habt untereinander eine inbrünstige Liebe; denn die Liebe deckt auch der Sünden Menge.

9. Seid gastfrei untereinander ohne Murren.

10. Und dienet einander, ein jeglicher mit der Gabe, die er empfangen hat, als die guten Haushalter der mancherlei Gnade Gottes:

11. so jemand redet, daß er's rede als Gottes Wort; so jemand ein Amt hat, daß er's tue als aus dem Vermögen, das Gott darreicht, auf daß in allen Dingen Gott gepriesen werde durch Jesum Christum, welchem sei Ehre und Gewalt von Ewigkeit zu Ewigkeit! Amen.

12 Rakkaani, älkää oudoksukos sitä hellettä, jossa olette ja joka on teille koetukseksi, ikäänkuin teille tapahtuisi jotakin outoa,

13 vaan iloitkaa, sitä myöten kuin olette osallisia Kristuksen kärsimyksistä, että te myös hänen kirkkautensa ilmestymisessä saisitte iloita ja riemuita.

14 Jos teitä solvataan Kristuksen nimen tähden, niin te olette autuaat, sillä kirkkauden ja Jumalan Henki lepää teidän päällänne. (He tosin Häntä häpäisevät, mutta te Häntä kirkastatte.)

15 Älköön näet kukaan teistä kärsikö murhaajana tai varkaana tai pahantekijänä tahi sentähden, että sekaantuu hänelle kuulumattomiin;

16 mutta jos hän kärsii kristittynä, älköön hävetkö, vaan ylistäköön sen nimensä tähden

12. Beloved, think it not strange concerning the fiery trial which is to try you, as though some strange thing happened unto you:

13. But rejoice, inasmuch as ye are partakers of Christ's sufferings; that, when his glory shall be revealed, ye may be glad also with exceeding joy.

14. If ye be reproached for the name of Christ, happy are ye; for the spirit of glory and of God resteth upon you: on their part he is evil spoken of, but on your part he is glorified.

15. But let none of you suffer as a murderer, or as a thief, or as an evildoer, or as a busybody in other men's matters.

16. Yet if any man suffer as a Christian, let him not be ashamed; but let him glorify God

12. Ihr Lieben, lasset euch die Hitze, so euch begegnet, nicht befremden (die euch widerfährt, daß ihr versucht werdet), als widerführe euch etwas Seltsames;

13. sondern freuet euch, daß ihr mit Christo leidet, auf daß ihr auch zur Zeit der Offenbarung seiner Herrlichkeit Freude und Wonne haben möget.

14. Selig seid ihr, wenn ihr geschmäht werdet über den Namen Christi; denn der Geist, der ein Geist der Herrlichkeit und Gottes ist, ruht auf euch. Bei ihnen ist er verlästert, aber bei euch ist er gepriesen.

15. Niemand aber unter euch leide als ein Mörder oder Dieb oder Übeltäter oder der in ein fremdes Amt greift.

16. Leidet er aber als ein Christ, so schäme er sich nicht; er ehre aber Gott in solchem Fall.

Jumalaa.

17 Sillä aika on tuomion alkaa Jumalan huoneesta; mutta jos se alkaa ensiksi meistä, niin mikä on niiden loppu, jotka eivät ole Jumalan evankeliumille kuuliaiset?

18 Ja "jos vanhurskas vaivoin pelastuu, niin mihinkä joutuukaan jumalaton ja syntinen?"

19 Sentähden, uskokoot myös ne, jotka Jumalan tahdon mukaan kärsivät, sielunsa uskolliselle Luojalle, tehden sitä, mikä hyvää on.

on this behalf.

17. For the time is come that judgment must begin at the house of God: and if it first begin at us, what shall the end be of them that obey not the gospel of God?

18. And if the righteous scarcely be saved, where shall the ungodly and the sinner appear?

19. Wherefore let them that suffer according to the will of God commit the keeping of their souls to him in well doing, as unto a faithful Creator.

17. Denn es ist Zeit, daß anfangs das Gericht an dem Hause Gottes. So aber zuerst an uns, was will's für ein Ende werden mit denen, die dem Evangelium nicht glauben?

18. Und so der Gerechte kaum erhalten wird, wo will der Gottlose und Sünder erscheinen?

19. Darum, welche da leiden nach Gottes Willen, die sollen ihm ihre Seelen befehlen als dem treuen Schöpfer in guten Werken.

5 luku

Pietari kehoittaa vanhimpia sydämen halulla ja omaa voittoa pyytämättä kaitsemaan Jumalan laumaa 1 – 4, nuorempia alamaisuuteen vanhemmille ja kaikkia nöyryyteen, raittiuteen ja valppauteen 5 – 9; ylistää Jumalaa hänen uskollisuudestaan 10, 11 Tervehdykset ja lopputoivotus 12 – 14.

1 Vanhimpia teidän joukossanne minä siis kehoitan, minä, joka myös olen vanhin ja Kristuksen

1. The elders which are among you I exhort, who am also an elder, and a witness of the

1. Die Ältesten, so unter euch sind, ermahne ich, der Mitalteste und Zeuge der Leiden, die in

kärsimysten todistaja ja osallinen myös siihen kirkkauteen, joka vastedes on ilmestyvä:

2 kaitkaa teille uskottua Jumalan laumaa, ei pakosta, vaan vapaaehtoisesti, Jumalan tahdon mukaan, ei häpeällisen voiton tähden, vaan sydämen halusta,

3 ei herroina halliten niitä, jotka ovat teidän osallenne tulleet, vaan ollen laumalle esikuvina,

4 niin te, ylipaimenen ilmestyessä, saatte kirkkauden kuihtumattoman seppeleen.

5 Samoin te, nuoremmat, olkaa vanhemmille alamaiset ja pukeutukaa kaikki keskinäiseen nöyryyteen, sillä "Jumala on ylpeitä vastaan, mutta nöyrille hän antaa armon".

6 Nöyrtykää siis Jumalan väkevän käden alle, että hän ajallansa teidät korottaisi,

sufferings of Christ, and also a partaker of the glory that shall be revealed:

2. Feed the flock of God which is among you, taking the oversight thereof, not by constraint, but willingly; not for filthy lucre, but of a ready mind;

3. Neither as being lords over God's heritage, but being ensamples to the flock.

4. And when the chief Shepherd shall appear, ye shall receive a crown of glory that fadeth not away.

5. Likewise, ye younger, submit yourselves unto the elder. Yea, all of you be subject one to another, and be clothed with humility: for God resisteth the proud, and giveth grace to the humble.

6. Humble yourselves therefore under the mighty hand of God, that he may exalt you in due time:

Christo sind, und auch teilhaftig der Herrlichkeit, die offenbart werden soll:

2. Weidet die Herde Christi, die euch befohlen ist und sehet wohl zu, nicht gezwungen, sondern willig; nicht um schändlichen Gewinns willen, sondern von Herzensgrund;

3. nicht als übers Volk herrschen, sondern werdet Vorbilder der Herde.

4. So werdet ihr, wenn erscheinen wird der Erzhirte, die unverwelkliche Krone der Ehren empfangen.

5. Desgleichen, ihr Jüngeren, seid untertan den Ältesten. Allesamt seid untereinander untertan und haltet fest an der Demut. Denn Gott widersteht den Hoffärtigen, aber den Demütigen gibt er Gnade.

6. So demütiget euch nun unter die gewaltige Hand Gottes, daß er euch erhöhe zu seiner Zeit.

7 ja "heittäkää kaikki murheenne hänen päällensä, sillä hän pitää teistä huolen".

8 Olkaa raittiit, valvokaa. Teidän vastustajanne, perkele, käy ympäri niinkuin kiljuva jalopeura, etsien, kenen hän saisi niellä.

9 Vastustakaa häntä lujina uskossa, tietäen, että samat kärsimykset täytyy teidän veljiennekin maailmassa kestää.

10 Mutta kaiken armon Jumala, joka on kutsunut teidät iankaikkiseen kirkkauteensa Kristuksessa (Jeesuksessa), vähän aikaa kärsittyänne, hän on teidät valmistava, teitä tukeva, vahvistava ja lujittava.

11 Hänen olkoon (kunnia ja) valta aina ja iankaikkisesti! Amen.

12 Silvanuksen, uskollisen veljen, kautta — jona häntä pidän — olen lyhyesti teille tämän kirjoittanut, kehoittaen

7. Casting all your care upon him; for he careth for you.

8. Be sober, be vigilant; because your adversary the devil, as a roaring lion, walketh about, seeking whom he may devour:

9. Whom resist stedfast in the faith, knowing that the same afflictions are accomplished in your brethren that are in the world.

10. But the God of all grace, who hath called us unto his eternal glory by Christ Jesus, after that ye have suffered a while, make you perfect, stablish, strengthen, settle you.

11. To him be glory and dominion for ever and ever. Amen.

12. By Silvanus, a faithful brother unto you, as I suppose, I have written briefly, exhorting, and testifying that this is the true

7. Alle Sorge werfet auf ihn; denn er sorgt für euch.

8. Seid nüchtern und wachet; denn euer Widersacher, der Teufel, geht umher wie ein brüllender Löwe und sucht, welchen er verschlinge.

9. Dem widerstehet, fest im Glauben, und wisset, daß ebendieselben Leiden über eure Brüder in der Welt gehen.

10. Der Gott aber aller Gnade, der uns berufen hat zu seiner ewigen Herrlichkeit in Christo Jesu, der wird euch, die ihr eine kleine Zeit leidet, vollbereiten, stärken, kräftigen, gründen.

11. Ihm sei Ehre und Macht von Ewigkeit zu Ewigkeit! Amen.

12. Durch euren treuen Bruder Silvanus (wie ich achte) habe ich euch ein wenig geschrieben, zu ermahnen und zu bezeugen, daß

teitä ja vakuuttaen, että se armo, jossa te olette, on Jumalan totinen armo.

13 Tervehdyksen lähettää teille Babylonissa oleva seurakunta, valittu niinkuin tekin, ja minun poikani Markus.

14 Tervehtikää toisianne rakkauden suunannolla. Rauha teille kaikille, jotka Kristuksessa olette!

grace of God wherein ye stand.

13. The church that is at Babylon, elected together with you, saluteth you; and so doth Marcus my son.

14. Greet ye one another with a kiss of charity. Peace be with you all that are in Christ Jesus. Amen.

das die rechte Gnade Gottes ist, darin ihr stehet.

13. Es grüßen euch, die samt euch auserwählt sind zu Babylon, und mein Sohn Markus.

14. Grüßet euch untereinander mit dem Kuß der Liebe. Friede sei mit allen, die in Christo Jesu sind! Amen.

PIETARIN TOINEN KIRJE

1 luku

Pietari toivottaa uskoville armoa ja rauhaa 1, 2, kehoittaa heitä uskossaan osoittamaan hyviä avuja ja tekemään kutsumisensa ja valitsemisensa lujaksi 3 – 11, sanoo aina muistuttavansa heitä tästä, koska tietää äkisti kuolevansa 12 – 15 ja koska hän itse on pyhällä vuorella nähnyt Kristuksen kirkastuksen ja kuullut taivaallisen todistuksen hänestä 16 – 18, joten profeetallinen sana on käynyt sitä luotettavammaksi 19 – 21.

1 Simeon Pietari, Jeesuksen Kristuksen palvelija ja apostoli, niille, jotka ovat saaneet yhtä kalliin uskon kuin mekin meidän Jumalamme ja Vapahtajan

1. Simon Peter, a servant and an apostle of Jesus Christ, to them that have obtained like precious faith with us through the righteousness of God and our

1. Simon Petrus, ein Knecht und Apostel Jesu Christi, denen, die mit uns ebendenselben teuren Glauben überkommen haben in der Gerechtigkeit, die unser Gott

Jeesuksen Kristuksen vanhurskaudessa.

2 Armo ja rauha lisääntykään teille Jumalan ja meidän Herramme Jeesuksen tuntemisen kautta.

3 Koska hänen jumalallinen voimansa on lahjoittanut meille kaiken, mikä elämään ja jumalisuuteen tarvitaan, hänen tuntemisensa kautta, joka on kutsunut meidät kirkkaudellaan ja täydellisyydellään,

4 joiden kautta hän on lahjoittanut meille kalliit ja mitä suurimmat lupaukset, että te niiden kautta tulisitte jumalallisesta luonnosta osallisiksi ja pelastuisitte siitä turmeluksesta, joka maailmassa himojen tähden vallitsee,

5 niin pyrkikää juuri sentähden kaikella ahkeruudella osoittamaan uskossanne avuja, avuissa ymmärtäväisyyttä,

6 ymmärtäväisyydessä itsenne hillitsemistä, itsenne

Saviour Jesus Christ:

2. Grace and peace be multiplied unto you through the knowledge of God, and of Jesus our Lord,

3. According as his divine power hath given unto us all things that pertain unto life and godliness, through the knowledge of him that hath called us to glory and virtue:

4. Whereby are given unto us exceeding great and precious promises: that by these ye might be partakers of the divine nature, having escaped the corruption that is in the world through lust.

5. And beside this, giving all diligence, add to your faith virtue; and to virtue knowledge;

6. And to knowledge temperance; and to temperance

gibt und der Heiland Jesus Christus:

2. Gott gebe euch viel Gnade und Frieden durch die Erkenntnis Gottes und Jesu Christi, unsers HERRN!

3. Nachdem allerlei seiner göttlichen Kraft, was zum Leben und göttlichen Wandel dient, uns geschenkt ist durch die Erkenntnis des, der uns berufen hat durch seine Herrlichkeit und Tugend,

4. durch welche uns die teuren und allergrößten Verheißungen geschenkt sind, nämlich, daß ihr dadurch teilhaftig werdet der göttlichen Natur, so ihr fliehet die vergängliche Lust der Welt;

5. so wendet allen euren Fleiß daran und reichet dar in eurem Glauben Tugend und in der Tugend Erkenntnis

6. und in der Erkenntnis Mäßigkeit und in der Mäßigkeit

hillitsemisessä kärsivällisyyttä, kärsivällisyydessä jumalisuutta, 7 jumalisuudessa veljellistä rakkautta, veljellisessä rakkaudessa yhteistä rakkautta.

patience; and to patience godliness;
7. And to godliness brotherly kindness; and to brotherly kindness charity.

Geduld und in der Geduld Gottseligkeit
7. und in der Gottseligkeit brüderliche Liebe und in der brüderlichen Liebe allgemeine Liebe.

8 Sillä jos teillä on nämä ja ne yhä enenevät, niin ne eivät salli teidän olla toimettomia eikä hedelmättömiä meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen tuntemisessa.

8. For if these things be in you, and abound, they make you that ye shall neither be barren nor unfruitful in the knowledge of our Lord Jesus Christ.

8. Denn wo solches reichlich bei euch ist, wird's euch nicht faul noch unfruchtbar sein lassen in der Erkenntnis unsers HERRN Jesu Christi;

9 Jolla sitävastoin ei niitä ole, se on sokea, likinäköinen, on unhottanut puhdistuneensa entisistä synneistänsä.

9. But he that lacketh these things is blind, and cannot see afar off, and hath forgotten that he was purged from his old sins.

9. welcher aber solches nicht hat, der ist blind und tappt mit der Hand und vergißt die Reinigung seiner vorigen Sünden.

10 Pyrkikää sentähden, veljet, sitä enemmän tekemään kutsumisenne ja valitsemisenne lujaksi; sillä jos sen teette, ette koskaan lankea;

10. Wherefore the rather, brethren, give diligence to make your calling and election sure: for if ye do these things, ye shall never fall:

10. Darum, liebe Brüder, tut desto mehr Fleiß, eure Berufung und Erwählung festzumachen; denn wo ihr solches tut, werdet ihr nicht straucheln,

11 sillä näin teille runsain määrin tarjotaan pääsy meidän Herramme ja Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen iankaikkiseen valtakuntaan.

11. For so an entrance shall be ministered unto you abundantly into the everlasting kingdom of our Lord and Saviour Jesus Christ.

11. und also wird euch reichlich dargereicht werden der Eingang zu dem ewigen Reich unsers HERRN und Heilandes Jesu Christi.

12 Sentähden minä aina aion muistuttaa teitä tästä, vaikka sen tiedättekin ja olette vahvistetut siinä totuudessa, joka teillä on.

13 Ja minä katson oikeaksi, niin kauan kuin tässä majassa olen, näin muistuttamalla herättää teitä.

14 Sillä minä tiedän, että tämän majani poispaneminen tapahtuu äkisti, niinkuin myös meidän Herramme Jeesus Kristus minulle ilmoitti.

15 Mutta minä olen huolehtiva siitä, että te minun lähtöni jälkeenkin aina voisitte tämän muistaa.

16 Sillä me emme seuranneet viekkaasti sommiteltuja taruja tehdessämme teille tietäväksi Herramme Jeesuksen Kristuksen voimaa ja tulemusta, vaan me olimme omin silmin nähneet hänen valtasuuruutensa.

17 Sillä hän sai Isältä Jumalalta kunnian ja kirkkauden, kun tältä

12. Wherefore I will not be negligent to put you always in remembrance of these things, though ye know them, and be established in the present truth.

13. Yea, I think it meet, as long as I am in this tabernacle, to stir you up by putting you in remembrance;

14. Knowing that shortly I must put off this my tabernacle, even as our Lord Jesus Christ hath shewed me.

15. Moreover I will endeavour that ye may be able after my decease to have these things always in remembrance.

16. For we have not followed cunningly devised fables, when we made known unto you the power and coming of our Lord Jesus Christ, but were eyewitnesses of his majesty.

17. For he received from God the Father honour and glory, when

12. Darum will ich's nicht lassen, euch allezeit daran zu erinnern, wiewohl ihr's wisset und gestärkt seid in der gegenwärtigen Wahrheit.

13. Ich achte es für billig, solange ich in dieser Hütte bin, euch zu erinnern und zu erwecken;

14. denn ich weiß, daß ich meine Hütte bald ablegen muß, wie mir denn auch unser HERR Jesus Christus eröffnet hat.

15. Ich will aber Fleiß tun, daß ihr allezeit nach meinem Abschied solches im Gedächtnis halten könnt.

16. Denn wir sind nicht klugen Fabeln gefolgt, da wir euch kundgetan haben die Kraft und Zukunft unsers HERRN Jesus Christus; sondern wir haben seine Herrlichkeit selber gesehen,

17. da er empfing von Gott, dem Vater, Ehre und Preis durch eine

ylhäisimmältä kirkkaudelta tuli hänelle tämä ääni: "Tämä on minun rakas Poikani, johon minä olen mielistynyt".

18 Ja tämän äänen me kuulumme tulevan taivaasta, kun olimme hänen kanssaan pyhällä vuorella.

19 Ja sitä lujempi on meille nyt profeetallinen sana, ja te teette hyvin, jos otatte siitä vaarin, niinkuin pimeässä paikassa loistavasta lampusta, kunnes päivä valkenee ja kointähti koittaa teidän sydämissänne.

20 Ja tietäkää ennen kaikkea se, ettei yksikään Raamatun profetia ole kenenkään omin neuvoin selitettävissä;

21 sillä ei koskaan ole mitään profetiaa tuotu esiin ihmisen tahdosta, vaan Pyhän Hengen johtamina ihmiset ovat puhuneet sen, minkä saivat Jumalalta.

there came such a voice to him from the excellent glory, This is my beloved Son, in whom I am well pleased.

18. And this voice which came from heaven we heard, when we were with him in the holy mount.

19. We have also a more sure word of prophecy; whereunto ye do well that ye take heed, as unto a light that shineth in a dark place, until the day dawn, and the day star arise in your hearts:

20. Knowing this first, that no prophecy of the scripture is of any private interpretation.

21. For the prophecy came not in old time by the will of man: but holy men of God spake as they were moved by the Holy Ghost.

Stimme, die zu ihm geschah von der großen Herrlichkeit: "Dies ist mein lieber Sohn, an dem ich Wohlgefallen habe."

18. Und diese Stimme haben wir gehört vom Himmel geschehen, da wir mit ihm waren auf dem heiligen Berge.

19. Und wir haben desto fester das prophetische Wort, und ihr tut wohl, daß ihr darauf achtet als auf ein Licht, das da scheint in einem dunklen Ort, bis der Tag anbreche und der Morgenstern aufgehe in euren Herzen.

20. Und das sollt ihr für das Erste wissen, daß keine Weissagung in der Schrift geschieht aus eigener Auslegung.

21. Denn es ist noch nie eine Weissagung aus menschlichem Willen hervorgebracht; sondern die heiligen Menschen Gottes haben geredet, getrieben von dem heiligen Geist.

2 luku

Vastakin on oleva valheenopettajia, jotka viettelevät monta 1 – 3, mutta saavat tuomionsa samoin kuin syntiä tehneet enkelit, Nooan aikuinen maailma ja Sodomian ja Gomorran kaupungit 4 – 10; he ovat itserakkaita, hekumallisia ja ahneita 10 – 16, turmeluksen orjia, jotka syntiin viekoittelevat eksytyksistä jo päässeitä 17 – 22.

1 Mutta myös valheprofeettoja oli kansan seassa, niinkuin teidänkin keskuudessanne on oleva valheenopettajia, jotka salaa kuljettavat sisään turmiollisia harhaoppeja, kieltävätpä Herrankin, joka on heidät ostanut, ja tuottavat itselleen äkillisen perikadon.

2 Ja moni on seuraava heidän irstauksiaan, ja heidän tähtensä totuuden tie tulee häväistyksi;

3 ja ahneudessaan he valheellisilla sanoilla kiskovat teistä hyötyä; mutta jo ammoisista ajoista heidän

1. But there were false prophets also among the people, even as there shall be false teachers among you, who privily shall bring in damnable heresies, even denying the Lord that bought them, and bring upon themselves swift destruction.

2. And many shall follow their pernicious ways; by reason of whom the way of truth shall be evil spoken of.

3. And through covetousness shall they with feigned words make merchandise of you: whose judgment now of a long

1. Es waren auch falsche Propheten unter dem Volk, wie auch unter euch sein werden falsche Lehrer, die nebeneinführen werden verderbliche Sekten und verleugnen den HERRN, der sie erkauft hat, und werden über sich selbst herbeiführen eine schnelle Verdammnis.

2. Und viele werden nachfolgen ihrem Verderben; um welcher willen wird der Weg der Wahrheit verlästert werden.

3. Und durch Geiz mit erdichteten Worten werden sie an euch Gewinn suchen; welchen das Urteil von lange her

tuomionsa valvoo, eikä heidän perikatonsa torku.

4 Sillä ei Jumala säästänyt enkeleitä, jotka syntiä tekivät, vaan syöksi heidät syvyyteen, pimeyden kuiluihin, ja hylkäsi heidät tuomiota varten säilytettäväksi.

5 Eikä hän säästänyt muinaista maailmaa, vaikka varjelikin Nooan, vanhurskauden saarnaajan, ynnä seitsemän muuta, vaan antoi vedenpaisumuksen tulla jumalattomain maailman päälle.

6 Ja hän poltti poroksi Sodomian ja Gomorran kaupungit ja tuomitsi ne häviöön, asettaen ne varoitukseksi niille, jotka vastedes jumalattomasti elävät.

7 Kuitenkin hän pelasti hurskaan Lootin, jota rietasten vaellus irstaudessa vaivasi;

8 sillä asuessaan heidän

time lingereth not, and their damnation slumbereth not.

4. For if God spared not the angels that sinned, but cast them down to hell, and delivered them into chains of darkness, to be reserved unto judgment;

5. And spared not the old world, but saved Noah the eighth person, a preacher of righteousness, bringing in the flood upon the world of the ungodly;

6. And turning the cities of Sodom and Gomorrah into ashes condemned them with an overthrow, making them an ensample unto those that after should live ungodly;

7. And delivered just Lot, vexed with the filthy conversation of the wicked:

8. For that righteous man

nicht säumig ist, und ihre Verdammnis schläft nicht.

4. Denn Gott hat die Engel, die gesündigt haben, nicht verschont, sondern hat sie mit Ketten der Finsternis zur Hölle verstoßen und übergeben, daß sie zum Gericht behalten werden;

5. und hat nicht verschont die vorige Welt, sondern bewahrte Noah, den Prediger der Gerechtigkeit, selbacht und führte die Sintflut über die Welt der Gottlosen;

6. und hat die Städte Sodom und Gomorra zu Asche gemacht, umgekehrt und verdammt, damit ein Beispiel gesetzt den Gottlosen, die hernach kommen würden;

7. und hat erlöst den gerechten Lot, welchem die schändlichen Leute alles Leid taten mit ihrem unzüchtigen Wandel;

8. denn dieweil er gerecht war

keskuudessansa tuo hurskas mies kiusaantui hurskaassa sielussaan joka päivä heidän pahain tekojensa tähden, joita hänen täytyi nähdä ja kuulla.

9 Näin Herra tietää pelastaa jumaliset kiusauksesta, mutta tuomion päivään säilyttää rangaistuksen alaisina väärät,

10 ja varsinkin ne, jotka lihan jäljessä kulkevat saastaisissa himoissa ja ylenkatsovat herrauden. Nuo uhkarohkeat, itserakkaat eivät kammo herjata henkivaltoja,

11 vaikka enkelitkään, jotka väkevyydeltään ja voimaltaan ovat suuremmat, eivät lausu heitä vastaan herjaavaa tuomiota Herran edessä.

12 Mutta niinkuin järjettömät, luonnostaan pyydystettäväiksi ja häviämään syntyneet eläimet, niin joutuvat myös nämä, kun herjaavat sitä, mitä eivät tunne, häviämään omaan

dwelling among them, in seeing and hearing, vexed his righteous soul from day to day with their unlawful deeds;)

9. The Lord knoweth how to deliver the godly out of temptations, and to reserve the unjust unto the day of judgment to be punished:

10. But chiefly them that walk after the flesh in the lust of uncleanness, and despise government. Presumptuous are they, selfwilled, they are not afraid to speak evil of dignities.

11. Whereas angels, which are greater in power and might, bring not railing accusation against them before the Lord.

12. But these, as natural brute beasts, made to be taken and destroyed, speak evil of the things that they understand not; and shall utterly perish in their own corruption;

und unter ihnen wohnte, daß er's sehen und hören mußte, quälten sie die gerechte Seele von Tag zu Tage mit ihren ungerechten Werken.

9. Der HERR weiß die Gottseligen aus der Versuchung zu erlösen, die Ungerechten aber zu behalten zum Tage des Gerichts, sie zu peinigen,

10. allermeist aber die, so da wandeln nach dem Fleisch in der unreinen Lust, und die Herrschaft verachten, frech, eigensinnig, nicht erzittern, die Majestäten zu lästern,

11. so doch die Engel, die größere Stärke und Macht haben, kein lästerlich Urteil wider sie fällen vor dem HERRN.

12. Aber sie sind wie die unvernünftigen Tiere, die von Natur dazu geboren sind, daß sie gefangen und geschlachtet werden, lästern, davon sie nichts wissen, und werden in ihrem

turmelukseensa,

13 saaden vääryyden palkan; he pitävät nautintonaan elää päivänsä hekumassa; he ovat tahra- ja häpeäpilkkuja; he herkuttelevat petoksissaan, kemuillessaan teidän kanssanne;

14 heidän silmänsä ovat täynnä haureutta eivätkä saa kylläänsä synnistä; he viekoittelevat horjuvia sieluja, heillä on ahneuteen harjaantunut sydän; he ovat kirouksen lapsia.

15 He ovat hyljänneet suoran tien, ovat eksyneet ja seuranneet Bileamin, Beorin pojan, tietä, hänen, joka rakasti vääryyden palkkaa,

16 mutta sai rikkomuksestaan ojennuksen: mykkä juhta puhui ihmisen äänellä ja esti profeetan mielettömyyden.

17 Sellaiset ovat vedettömiä

13. And shall receive the reward of unrighteousness, as they that count it pleasure to riot in the day time. Spots they are and blemishes, sporting themselves with their own deceivings while they feast with you;

14. Having eyes full of adultery, and that cannot cease from sin; beguiling unstable souls: an heart they have exercised with covetous practices; cursed children:

15. Which have forsaken the right way, and are gone astray, following the way of Balaam the son of Bosor, who loved the wages of unrighteousness;

16. But was rebuked for his iniquity: the dumb ass speaking with man's voice forbad the madness of the prophet.

17. These are wells without

verderblichen Wissen umkommen

13. und den Lohn der Ungerechtigkeit davonbringen. Sie achten für Wollust das zeitliche Wohlleben, sie sind Schandflecken und Laster, prangen von euren Almosen, prassen mit dem Euren,

14. haben Augen voll Ehebruchs, lassen sich die Sünde nicht wehren, locken an sich die leichtfertigen Seelen, haben ein Herz, durchtrieben mit Geiz, verfluchte Leute.

15. Sie haben verlassen den richtigen Weg und gehen irre und folgen nach dem Wege Bileams, des Sohnes Beors, welcher liebte den Lohn der Ungerechtigkeit,

16. hatte aber eine Strafe seiner Übertretung: das stumme lastbare Tier redete mit Menschenstimme und wehrte des Propheten Torheit.

17. Das sind Brunnen ohne

lähteitä ja myrskytuulen ajamia hattaroita, ja pimeyden synkeys on heille varattu iankaikkisesti.

18 Sillä he puhuvat pöyhkeitä turhuuden sanoja ja viekoittelevat lihan himoissa irstauksilla niitä, jotka tuskin ovat päässeet eksyksissä vaeltavia pakoon,

19 ja lupaavat heille vapautta, vaikka itse ovat turmeluksen orjia; sillä kenen voittama joku on, sen orja hän on.

20 Sillä jos he meidän Herramme ja Vapahtajan Jeesuksen Kristuksen tuntemisen kautta ovat päässeetkin maailman saastutuksia pakoon, mutta niihin taas kietoutuvat ja tulevat voitetuiksi, niin on viimeinen tullut heille ensimmäistä pahemmaksi.

21 Parempi olisi heille ollut, etteivät olisi tulleet tuntemaan

water, clouds that are carried with a tempest; to whom the mist of darkness is reserved for ever.

18. For when they speak great swelling words of vanity, they allure through the lusts of the flesh, through much wantonness, those that were clean escaped from them who live in error.

19. While they promise them liberty, they themselves are the servants of corruption: for of whom a man is overcome, of the same is he brought in bondage.

20. For if after they have escaped the pollutions of the world through the knowledge of the Lord and Saviour Jesus Christ, they are again entangled therein, and overcome, the latter end is worse with them than the beginning.

21. For it had been better for them not to have known the way

Wasser, und Wolken, vom Windwirbel umgetrieben, welchen behalten ist eine dunkle Finsternis in Ewigkeit.

18. Denn sie reden stolze Worte, dahinter nichts ist, und reizen durch Unzucht zur fleischlichen Lust diejenigen, die recht entronnen waren denen, die im Irrtum wandeln,

19. und verheißen ihnen Freiheit, ob sie wohl selbst Knechte des Verderbens sind. Denn von wem jemand überwunden ist, des Knecht ist er geworden.

20. Denn so sie entflohen sind dem Unflat der Welt durch die Erkenntnis des HERRN und Heilandes Jesu Christi, werden aber wiederum in denselben verflochten und überwunden, ist mit ihnen das Letzte ärger geworden denn das Erste.

21. Denn es wäre ihnen besser, daß sie den Weg der

vanhurskauden tietä, kuin että sen tunnettuaan kääntyvät pois heille annetusta pyhästä käskystä.

22 Heille on tapahtunut, mitä tosi sananlasku sanoo: "Koira palaa oksennukselleen", ja: "Pesty sika rypee rapakossa".

of righteousness, than, after they have known it, to turn from the holy commandment delivered unto them.

22. But it is happened unto them according to the true proverb, The dog is turned to his own vomit again; and the sow that was washed to her wallowing in the mire.

Gerechtigkeit nicht erkannt hätten, als daß sie erkennen und sich kehren von dem heiligen Gebot, das ihnen gegeben ist.

22. Es ist ihnen widerfahren das wahre Sprichwort: "Der Hund frißt wieder, was er gespieen hat;" und: "Die Sau wälzt sich nach der Schwemme wieder im Kot."

3 luku

Viimeisinä päivinä nousee ennustusten mukaan pilkkaajia, jotka kaiken ennallaan pysymisestä päättävät, ettei maailman loppua tulekaan 1 – 4; mutta niin kuin vedenpaisumus äkisti hukutti maan, niin on koko maailmakin äkkiä tulossa

1 Tämä on jo toinen kirje, jonka minä kirjoitan teille, rakkaani, ja näissä molemmissa minä muistuttamalla herätän teidän puhdasta mieltänne,

2 että muistaisitte niitä sanoja, joita pyhät profeetat ennen ovat puhuneet, ja Herran ja Vapahtajan käskyä, jonka te

1. This second epistle, beloved, I now write unto you; in both which I stir up your pure minds by way of remembrance:

2. That ye may be mindful of the words which were spoken before by the holy prophets, and of the commandment of us the apostles

1. Dies ist der zweite Brief, den ich euch schreibe, ihr Lieben, in welchem ich euch erinnere und erwecke euren lautern Sinn,

2. daß ihr gedenket an die Worte, die euch zuvor gesagt sind von den heiligen Propheten, und an unser Gebot, die wir sind

apostoleiltanne olette saaneet.

3 Ja ennen kaikkea tietäkää se, että viimeisinä päivinä tulee pilkkapuheinensa pilkkaajia, jotka vaeltavat omien himojensa mukaan

4 ja sanovat: "Missä on lupaus hänen tulemuksestaan? Sillä onhan siitä asti, kuin isät nukkuivat pois, kaikki pysynyt, niinkuin se on ollut luomakunnan alusta."

5 Sillä tietensä he eivät ole tietävinään, että taivaat ja samoin maa, vedestä ja veden kautta rakennettu, olivat ikivanhastaan olemassa Jumalan sanan voimasta

6 ja että niiden kautta silloinen maailma hukkuu vedenpaisumukseen.

7 Mutta nykyiset taivaat ja maa ovat samalla sanalla talletetut tulelle, säästetyt jumalattomien ihmisten tuomion ja kadotuksen päivään.

of the Lord and Saviour:

3. Knowing this first, that there shall come in the last days scoffers, walking after their own lusts,

4. And saying, Where is the promise of his coming? for since the fathers fell asleep, all things continue as they were from the beginning of the creation.

5. For this they willingly are ignorant of, that by the word of God the heavens were of old, and the earth standing out of the water and in the water:

6. Whereby the world that then was, being overflowed with water, perished:

7. But the heavens and the earth, which are now, by the same word are kept in store, reserved unto fire against the day of judgment and perdition of

Apostel des HERRN und Heilandes.

3. Und wisset aufs erste, daß in den letzten Tagen kommen werden Spötter, die nach ihren eigenen Lüsten wandeln

4. und sagen: Wo ist die Verheißung seiner Zukunft? denn nachdem die Väter entschlafen sind, bleibt es alles, wie es von Anfang der Kreatur gewesen ist.

5. Aber aus Mutwillen wollen sie nicht wissen, daß der Himmel vorzeiten auch war, dazu die Erde aus Wasser, und im Wasser bestanden durch Gottes Wort;

6. dennoch ward zu der Zeit die Welt durch die dieselben mit der Sintflut verderbt.

7. Also auch der Himmel, der jetztund ist, und die Erde werden durch sein Wort gespart, daß sie zum Feuer behalten werden auf den Tag des Gerichts und der

8 Mutta tämä yksi älköön olko teiltä, rakkaani, salassa, että "yksi päivä on Herran edessä niinkuin tuhat vuotta ja tuhat vuotta niinkuin yksi päivä".

9 Ei Herra viivytä lupauksensa täyttämistä, niinkuin muutamat pitävät sitä viivyttelämisenä, vaan hän on pitkämielinen teitä kohtaan, sillä hän ei tahdo, että kukaan hukkuu, vaan että kaikki tulevat parannukseen.

10 Mutta Herran päivä on tuleva niinkuin varas (yöllä), ja silloin taivaat katoavat pauhinalla, ja alkuaineet kuumuudesta hajoavat, ja maa ja kaikki, mitä siihen on tehty, palavat.

11 Kun siis nämä kaikki näin hajoavat, millaisia tuleekaan teidän olla pyhässä vaelluksessa ja jumalisuudessa,

ungodly men.

8. But, beloved, be not ignorant of this one thing, that one day is with the Lord as a thousand years, and a thousand years as one day.

9. The Lord is not slack concerning his promise, as some men count slackness; but is longsuffering to us-ward, not willing that any should perish, but that all should come to repentance.

10. But the day of the Lord will come as a thief in the night; in the which the heavens shall pass away with a great noise, and the elements shall melt with fervent heat, the earth also and the works that are therein shall be burned up.

11. Seeing then that all these things shall be dissolved, what manner of persons ought ye to be in all holy conversation and godliness,

Verdammnis der gottlosen Menschen.

8. Eins aber sei euch unverhalten, ihr Lieben, daß ein Tag vor dem HERRN ist wie tausend Jahre, und tausend Jahre wie ein Tag.

9. Der HERR verzieht nicht die Verheißung, wie es etliche für einen Verzug achten; sondern er hat Geduld mit uns und will nicht, daß jemand verloren werde, sondern daß sich jedermann zur Buße kehre.

10. Es wird aber des HERRN Tag kommen wie ein Dieb in der Nacht, an welchem die Himmel zergehen werden mit großem Krachen; die Elemente aber werden vor Hitze schmelzen, und die Erde und die Werke, die darauf sind, werden verbrennen.

11. So nun das alles soll zergehen, wie sollt ihr denn geschickt sein mit heiligem Wandel und gottseligem Wesen,

12 teidän, jotka odotatte ja joudutatte Jumalan päivän tulemista, jonka voimasta taivaat hehkuen hajoavat ja alkuaineet kuumuudesta sulavat!

13 Mutta hänen lupauksensa mukaan me odotamme uusia taivaita ja uutta maata, joissa vanhurskaus asuu.

14 Sentähden, rakkaani, pyrkikää tätä odottaessanne siihen, että teidät havaittaisiin tahrattomiksi ja nuhteettomiksi, rauhassa, hänen edessänsä;
15 ja lukekaa meidän Herramme pitkämielisyys pelastukseksi, josta myös meidän rakas veljemme Paavali hänelle annetun viisauden mukaan teille on kirjoittanut;

16 niinkuin hän tekee kaikissa kirjeissään, kun hän niissä puhuu näistä asioista, vaikka niissä tosin on yhtä ja toista vaikeatajuista, jota tietämättömät ja vakaantumattomat vääntävät

12. Looking for and hasting unto the coming of the day of God, wherein the heavens being on fire shall be dissolved, and the elements shall melt with fervent heat?

13. Nevertheless we, according to his promise, look for new heavens and a new earth, wherein dwelleth righteousness.

14. Wherefore, beloved, seeing that ye look for such things, be diligent that ye may be found of him in peace, without spot, and blameless.

15. And account that the longsuffering of our Lord is salvation; even as our beloved brother Paul also according to the wisdom given unto him hath written unto you;

16. As also in all his epistles, speaking in them of these things; in which are some things hard to be understood, which they that are unlearned and unstable wrest, as they do also the other

12. daß ihr wartet und eilet zu der Zukunft des Tages des HERRN, an welchem die Himmel vom Feuer zergehen und die Elemente vor Hitze zerschmelzen werden!

13. Wir aber warten eines neuen Himmels und einer neuen Erde nach seiner Verheißung, in welchen Gerechtigkeit wohnt.

14. Darum, meine Lieben, dieweil ihr darauf warten sollt, so tut Fleiß, daß ihr vor ihm unbefleckt und unsträflich im Frieden erfunden werdet;

15. und die Geduld unsers HERRN achtet für eure Seligkeit, wie auch unser lieber Bruder Paulus nach der Weisheit, die ihm gegeben ist, euch geschrieben hat,

16. wie er auch in allen Briefen davon redet, in welchen sind etliche Dinge schwer zu verstehen, welche die Ungelehrigen und Leichtfertigen verdrehen, wie auch die andern

kieroon niinkuin muitakin kirjoituksia, omaksi kadotukseksen.

scriptures, unto their own destruction.

Schriften, zu ihrer eigenen Verdammnis.

17 Koska te siis, rakkaani, tämän jo edeltäpäin tiedätte, niin olkaa varuillanne, ettette rietasten eksymyksen mukaansa tempaamina lankeaisi pois omalta lujalta pohjaltanne,

17. Ye therefore, beloved, seeing ye know these things before, beware lest ye also, being led away with the error of the wicked, fall from your own stedfastness.

17. Ihr aber, meine Lieben, weil ihr das zuvor wisset, so verwahret euch, daß ihr nicht durch den Irrtum der ruchlosen Leute samt ihnen verführt werdet und entfallet aus eurer eigenen Festung.

18 ja kasvaka meidän Herramme ja Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen armossa ja tuntemisessa. Hänen olkoon kunnia sekä nyt että hamaan iankaikkisuuden päivään.

18. But grow in grace, and in the knowledge of our Lord and Saviour Jesus Christ. To him be glory both now and for ever. Amen.

18. Wachset aber in der Gnade und Erkenntnis unsers HERRN und Heilandes Jesu Christi. Dem sei Ehre nun und zu ewigen Zeiten! Amen.

JOHANNEKSEN ENSIMMÄINEN KIRJE

1 luku

Johannes julistaa elämän sanaa, Kristusta, että lukijoillakin olisi yhteys Isän ja Pojan kanssa 1 – 4 Ollakseen tässä yhteydessä heidän tulee vaeltaa valkeudessa ja tunnustaa syntinsä, joista heidät puhdistaa Kristuksen veri 5 – 10.

1 Mikä on alusta ollut, minkä olemme kuulleet, minkä omin

1. That which was from the beginning, which we have heard,

1. Das da von Anfang war, das wir gehört haben, das wir

silmin nähneet, mitä katselimme ja käsin kosketimme, siitä me puhumme: elämän Sanasta —

2 ja elämä ilmestyi, ja me olemme nähneet sen ja todistamme siitä ja julistamme teille sen iankaikkisen elämän, joka oli Isän tykönä ja ilmestyi meille —

3 minkä olemme nähneet ja kuulleet, sen me myös teille julistamme, että teilläkin olisi yhteys meidän kanssamme; ja meillä on yhteys Isän ja hänen Poikansa, Jeesuksen Kristuksen, kanssa.

4 Ja tämän me kirjoitamme (teille), että meidän ilomme olisi täydellinen.

5 Ja tämä on se sanoma, jonka olemme häneltä kuulleet ja jonka me teille julistamme: että Jumala on valkeus ja ettei hänessä ole mitään pimeyttä.

6 Jos sanomme, että meillä on yhteys hänen kanssaan, mutta

which we have seen with our eyes, which we have looked upon, and our hands have handled, of the Word of life;

2. For the life was manifested, and we have seen it, and bear witness, and shew unto you that eternal life, which was with the Father, and was manifested unto us;)

3. That which we have seen and heard declare we unto you, that ye also may have fellowship with us: and truly our fellowship is with the Father, and with his Son Jesus Christ.

4. And these things write we unto you, that your joy may be full.

5. This then is the message which we have heard of him, and declare unto you, that God is light, and in him is no darkness at all.

6. If we say that we have fellowship with him, and walk in

gesehen haben mit unsern Augen, das wir beschaut haben und unsre Hände betastet haben, vom Wort des Lebens
2. und das Leben ist erschienen, und wir haben gesehen und bezeugen und verkündigen euch das Leben, das ewig ist, welches war bei dem Vater und ist uns erschienen:

3. was wir gesehen und gehört haben, das verkündigen wir euch, auf daß ihr mit uns Gemeinschaft habt; und unsre Gemeinschaft ist mit dem Vater und mit seinem Sohn Jesus Christus.

4. Und solches schreiben wir euch, auf daß eure Freude völlig sei.

5. Und das ist die Verkündigung, die wir von ihm gehört haben und euch verkündigen, daß Gott Licht ist und in ihm ist keine Finsternis.

6. So wir sagen, daß wir Gemeinschaft mit ihm haben,

vaellamme pimeydessä, niin me valhettelemme emmekä tee totuutta.

7 Mutta jos me valkeudessa vaellamme, niinkuin hän on valkeudessa, niin meillä on yhteys keskenämme, ja Jeesuksen Kristuksen, hänen Poikansa, veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä.

8 Jos sanomme, ettei meillä ole syntiä, niin me eksytämme itsemme, ja totuus ei ole meissä.

9 Jos me tunnustamme syntimme, on hän uskollinen ja vanhurskas, niin että hän antaa meille synnit anteeksi ja puhdistaa meidät kaikesta vääryydestä.

10 Jos sanomme, ettemme ole syntiä tehneet, niin me teemme hänet valhettelijaksi, ja hänen sanansa ei ole meissä.

darkness, we lie, and do not the truth:

7. But if we walk in the light, as he is in the light, we have fellowship one with another, and the blood of Jesus Christ his Son cleanseth us from all sin.

8. If we say that we have no sin, we deceive ourselves, and the truth is not in us.

9. If we confess our sins, he is faithful and just to forgive us our sins, and to cleanse us from all unrighteousness.

10. If we say that we have not sinned, we make him a liar, and his word is not in us.

und wandeln in der Finsternis, so lügen wir und tun nicht die Wahrheit.

7. So wir aber im Licht wandeln, wie er im Licht ist, so haben wir Gemeinschaft untereinander, und das Blut Jesu Christi, seines Sohnes, macht uns rein von aller Sünde.

8. So wir sagen, wir haben keine Sünde, so verführen wir uns selbst, und die Wahrheit ist nicht in uns.

9. So wir aber unsre Sünden bekennen, so ist er treu und gerecht, daß er uns die Sünden vergibt und reinigt uns von aller Untugend.

10. So wir sagen, wir haben nicht gesündigt, so machen wir ihn zum Lügner, und sein Wort ist nicht in uns.

2 luku

Jeesus Kristus on syntisten puolustaja ja sovittaja 1, 2 Joka sanoo tuntevansa Jeesuksen, sen tulee noudattaa hänen käskyjään, varsinkin rakkauden käskyä 3 – 11 Apostoli varoittaa maailman rakkaudesta 12 – 17 ja antikristuksista 18 – 25 sekä kehoittaa pysymään Kristuksessa 26 – 29.

1 Lapsukaiseni, tämän minä kirjoitan teille, ettette syntiä tekisi; mutta jos joku syntiä tekeekin, niin meillä on puolustaja Isän tykönä, Jeesus Kristus, joka on vanhurskas.

2 Ja hän on meidän syntiemme sovitus; eikä ainoastaan meidän, vaan myös koko maailman syntien.

3 Ja siitä me tiedämme hänet tuntevamme, että pidämme hänen käskynsä.

4 Joka sanoo: "Minä tunnen hänet", eikä pidä hänen käskyjäänsä, se on valhettelija, ja totuus ei ole hänessä.

5 Mutta joka pitää hänen sanansa, hänessä on Jumalan

1. My little children, these things write I unto you, that ye sin not. And if any man sin, we have an advocate with the Father, Jesus Christ the righteous:

2. And he is the propitiation for our sins: and not for ours only, but also for the sins of the whole world.

3. And hereby we do know that we know him, if we keep his commandments.

4. He that saith, I know him, and keepeth not his commandments, is a liar, and the truth is not in him.

5. But whoso keepeth his word, in him verily is the love of God

1. Meine Kindlein, solches schreibe ich euch, auf daß ihr nicht sündiget. Und ob jemand sündigt, so haben wir einen Fürsprecher bei dem Vater, Jesum Christum, der gerecht ist.

2. Und derselbe ist die Versöhnung für unsre Sünden, nicht allein aber für die unseren sondern auch für die der ganzen Welt.

3. Und an dem merken wir, daß wir ihn kennen, so wir seine Gebote halten.

4. Wer da sagt: Ich kenne ihn, und hält seine Gebote nicht, der ist ein Lügner, und in solchem ist keine Wahrheit.

5. Wer aber sein Wort hält, in solchem ist wahrlich die Liebe

rakkaus totisesti täydelliseksi tullut. Siitä me tiedämme, että me hänessä olemme.

6 Joka sanoo hänessä pysyvänsä, on velvollinen vaeltamaan, niinkuin hän vaelsi.

7 Rakkaani, en minä kirjoita teille uutta käskyä, vaan vanhan käskyn, joka teillä on alusta ollut; tämä vanha käsky on se sana, jonka te olette (alusta) kuulleet.

8 Ja kuitenkin minä kirjoitan teille uuden käskyn, sen, mikä on totta hänessä ja teissä; sillä pimeys katoaa, ja totinen valkeus jo loistaa.

9 Joka sanoo valkeudessa olevansa, mutta vihaa veljeänsä, se on yhä vielä pimeydessä.

10 Joka rakastaa veljeänsä, se pysyy valkeudessa, ja hänessä ei ole pahennusta.

11 Mutta joka vihaa veljeänsä,

perfected: hereby know we that we are in him.

6. He that saith he abideth in him ought himself also so to walk, even as he walked.

7. Brethren, I write no new commandment unto you, but an old commandment which ye had from the beginning. The old commandment is the word which ye have heard from the beginning.

8. Again, a new commandment I write unto you, which thing is true in him and in you: because the darkness is past, and the true light now shineth.

9. He that saith he is in the light, and hateth his brother, is in darkness even until now.

10. He that loveth his brother abideth in the light, and there is none occasion of stumbling in him.

11. But he that hateth his brother

Gottes vollkommen. Daran erkennen wir, daß wir in ihm sind.

6. Wer da sagt, daß er in ihm bleibt, der soll auch wandeln, gleichwie er gewandelt hat.

7. Brüder, ich schreibe euch nicht ein neues Gebot, sondern das alte Gebot, das ihr habt von Anfang gehabt. Das alte Gebot ist das Wort, das ihr von Anfang gehört habt.

8. Wiederum ein neues Gebot schreibe ich euch, das da wahrhaftig ist bei ihm und bei euch; denn die Finsternis vergeht, und das wahre Licht scheint jetzt.

9. Wer da sagt, er sei im Licht, und haßt seinen Bruder, der ist noch in der Finsternis.

10. Wer seinen Bruder liebt, der bleibt im Licht, und ist kein Ärgernis bei ihm.

11. Wer aber seinen Bruder

se on pimeydessä ja vaeltaa pimeydessä, eikä hän tiedä, mihin menee; sillä pimeys on sokaissut hänen silmänsä.

is in darkness, and walketh in darkness, and knoweth not whither he goeth, because that darkness hath blinded his eyes.

haßt, der ist in der Finsternis und wandelt in der Finsternis und weiß nicht, wo er hin geht; denn die Finsternis hat seine Augen verblendet.

12 Minä kirjoitan teille, lapsukaiset, sillä synnit ovat teille anteeksi annetut hänen nimensä tähden.

12. I write unto you, little children, because your sins are forgiven you for his name's sake.

12. Liebe Kindlein, ich schreibe euch; denn die Sünden sind euch vergeben durch seinen Namen.

13 Minä kirjoitan teille, isät, sillä te olette oppineet tuntemaan hänet, joka alusta on ollut. Minä kirjoitan teille, nuorukaiset, sillä te olette voittaneet sen, joka on paha. Minä olen kirjoittanut teille, lapsukaiset, sillä te olette oppineet tuntemaan Isän.

13. I write unto you, fathers, because ye have known him that is from the beginning. I write unto you, young men, because ye have overcome the wicked one. I write unto you, little children, because ye have known the Father.

13. Ich schreibe euch Vätern; denn ihr kennt den, der von Anfang ist. Ich schreibe euch Jünglingen; denn ihr habt den Bösewicht überwunden.

14 Minä olen kirjoittanut teille, isät, sillä te olette oppineet tuntemaan hänet, joka alusta on ollut. Minä olen kirjoittanut teille, nuorukaiset, sillä te olette väkevät, ja Jumalan sana pysyy teissä, ja te olette voittaneet sen, joka on paha.

14. I have written unto you, fathers, because ye have known him that is from the beginning. I have written unto you, young men, because ye are strong, and the word of God abideth in you, and ye have overcome the wicked one.

14. Ich habe euch Kindern geschrieben; denn ihr kennet den Vater. Ich habe euch Vätern geschrieben; denn ihr kennt den, der von Anfang ist. Ich habe euch Jünglingen geschrieben; denn ihr seid stark, und das Wort Gottes bleibt bei euch, und ihr habt den Bösewicht überwunden.

15 Älkää rakastako maailmaa älkääkä sitä, mikä maailmassa on. Jos joku maailmaa rakastaa, niin Isän rakkaus ei ole hänessä. 16 Sillä kaikki, mikä maailmassa on, lihan himo, silmäin pyyntö ja elämän korskeus, se ei ole Isästä, vaan maailmasta.

17 Ja maailma katoaa ja sen himo; mutta joka tekee Jumalan tahdon, se pysyy iankaikkisesti.

18 Lapsukaiset, nyt on viimeinen aika. Ja niinkuin te olette kuulleet, että antikristus tulee, niin onkin nyt monta antikristusta ilmaantunut; siitä me tiedämme, että nyt on viimeinen aika.

19 Meistä he ovat lähteneet, mutta he eivät olleet yhtä meidän kanssamme; sillä jos he olisivat olleet yhtä meidän kanssamme, niin he olisivat meidän kanssamme pysyneet; mutta heissä oli tuleva ilmi, että kaikki eivät ole yhtä meidän

15. Love not the world, neither the things that are in the world. If any man love the world, the love of the Father is not in him.

16. For all that is in the world, the lust of the flesh, and the lust of the eyes, and the pride of life, is not of the Father, but is of the world.

17. And the world passeth away, and the lust thereof: but he that doeth the will of God abideth for ever.

18. Little children, it is the last time: and as ye have heard that antichrist shall come, even now are there many antichrists; whereby we know that it is the last time.

19. They went out from us, but they were not of us; for if they had been of us, they would no doubt have continued with us: but they went out, that they might be made manifest that they were not all of us.

15. Habt nicht lieb die Welt noch was in der Welt ist. So jemand die Welt liebhat, in dem ist nicht die Liebe des Vaters.

16. Denn alles, was in der Welt ist: des Fleisches Lust und der Augen Lust und hoffärtiges Leben, ist nicht vom Vater, sondern von der Welt.

17. Und die Welt vergeht mit ihrer Lust; wer aber den Willen Gottes tut, der bleibt in Ewigkeit.

18. Kinder, es ist die letzte Stunde! Und wie ihr gehört habt, daß der Widerchrist kommt, so sind nun viele Widerchristen geworden; daher erkennen wir, daß die letzte Stunde ist.

19. Sie sind von uns ausgegangen, aber sie waren nicht von uns. Denn wo sie von uns gewesen wären, so wären sie ja bei uns geblieben; aber es sollte offenbar werden, daß nicht alle von uns sind.

kanssamme.

20 Teillä on voiteltu Pyhältä, ja kaikilla teillä on tieto.

21 En minä ole kirjoittanut teille sentähden, ettette totuutta tiedä, vaan sentähden, että te tiedätte sen ja ettei mikään valhe ole totuudesta.

22 Kuka on valhettelija, ellei se, joka kieltää sen, että Jeesus on Kristus? Hän on antikristus, se, joka kieltää Isän ja Pojan.

23 Kuka ikinä kieltää Pojan, hänellä ei ole Isääkään. Joka tunnustaa Pojan, hänellä on myös Isä.

24 Minkä te olette alusta asti kuulleet, se pysyköön teissä. Jos teissä pysyy se, minkä olette alusta asti kuulleet, niin tekin pysytte Pojassa ja Isässä.

25 Ja tämä on se lupaus, minkä hän on meille luvannut:

20. But ye have an unction from the Holy One, and ye know all things.

21. I have not written unto you because ye know not the truth, but because ye know it, and that no lie is of the truth.

22. Who is a liar but he that denieth that Jesus is the Christ? He is antichrist, that denieth the Father and the Son.

23. Whosoever denieth the Son, the same hath not the Father: (but) he that acknowledgeth the Son hath the Father also.

24. Let that therefore abide in you, which ye have heard from the beginning. If that which ye have heard from the beginning shall remain in you, ye also shall continue in the Son, and in the Father.

25. And this is the promise that he hath promised us, even

20. Und ihr habt die Salbung von dem, der heilig ist, und wisset alles.

21. Ich habe euch nicht geschrieben, als wüßtet ihr die Wahrheit nicht; sondern ihr wisset sie und wisset, daß keine Lüge aus der Wahrheit kommt.

22. Wer ist ein Lügner, wenn nicht, der da leugnet, daß Jesus der Christus sei? Das ist der Widerchrist, der den Vater und den Sohn leugnet.

23. Wer den Sohn leugnet, der hat auch den Vater nicht; wer den Sohn bekennt, der hat auch den Vater.

24. Was ihr nun gehört habt von Anfang, das bleibe bei euch. So bei euch bleibt, was ihr von Anfang gehört habt, so werdet ihr auch bei dem Sohn und dem Vater bleiben.

25. Und das ist die Verheißung, die er uns verheißen hat: das

iankaikkinen elämä.

26 Tämän minä olen kirjoittanut teille niistä, jotka teitä eksyttävät.

27 Mutta te — teissä pysyy se voitelu, jonka olette häneltä saaneet, ja te ette ole kenenkään opetuksen tarpeessa; vaan niinkuin hänen voitelunsa opettaa teitä kaikessa, niin se opetus on myös totta eikä ole valhetta; ja niinkuin se on opettanut teitä, niin pysykää hänessä.

28 Ja nyt, lapsukaiset, pysykää hänessä, että meillä hänen ilmestyessään olisi turva eikä meitä häpeällä karkoitettaisi pois hänen tykönsä hänen tulemuksessaan.

29 Jos tiedätte, että hän on vanhurskas, niin te ymmärrätte, että myös jokainen, joka vanhurskauden tekee, on hänestä syntynyt.

eternal life.

26. These things have I written unto you concerning them that seduce you.

27. But the anointing which ye have received of him abideth in you, and ye need not that any man teach you: but as the same anointing teacheth you of all things, and is truth, and is no lie, and even as it hath taught you, ye shall abide in him.

28. And now, little children, abide in him; that, when he shall appear, we may have confidence, and not be ashamed before him at his coming.

29. If ye know that he is righteous, ye know that every one that doeth righteousness is born of him.

ewige Leben.

26. Solches habe ich euch geschrieben von denen, die euch verführen.

27. Und die Salbung, die ihr von ihm empfangen habt, bleibt bei euch, und ihr bedürftet nicht, daß euch jemand lehre; sondern wie euch die Salbung alles lehrt, so ist's wahr und ist keine Lüge, und wie sie euch gelehrt hat, so bleibet bei ihm.

28. Und nun, Kindlein, bleibet bei ihm, auf daß, wenn er offenbart wird, wir Freudigkeit haben und nicht zu Schanden werden vor ihm bei seiner Zukunft.

29. So ihr wisset, daß er gerecht ist, so erkennet ihr auch, daß, wer recht tut, der ist von ihm geboren.

3 luku

Jumalan lapset tietävät Jeesuksen ilmestyessä tulevansa hänen kaltaisikseen 1, 2; sen tähden he puhdistavat itsensä eivätkä tee syntiä 3 – 6 Perkeleen lapset tekevät syntiä, he eivät tee vanhurskautta eivätkä rakasta veljiä 7 – 10 Usko ja veljellinen rakkaus ovat Jeesuksen pääkäskyt 11 – 24.

1 Katsokaa, minkäkaltaisen rakkauden Isä on meille antanut, että meitä kutsutaan Jumalan lapsiksi, joita me olemmekin. Sentähden ei maailma tunne meitä, sillä se ei tunne häntä.

2 Rakkaani, nyt me olemme Jumalan lapsia, eikä ole vielä käynyt ilmi, mitä meistä tulee. Me tiedämme tulevamme hänen kaltaisikseen, kun hän ilmestyy, sillä me saamme nähdä hänet sellaisena, kuin hän on.

3 Ja jokainen, joka panee häneen tämän toivon, puhdistaa itsensä, niinkuin hän on puhtas.

4 Jokainen, joka tekee synnin, tekee myös laittomuuden; ja synti on laittomuus.

1. Behold, what manner of love the Father hath bestowed upon us, that we should be called the sons of God: therefore the world knoweth us not, because it knew him not.

2. Beloved, now are we the sons of God, and it doth not yet appear what we shall be: but we know that, when he shall appear, we shall be like him; for we shall see him as he is.

3. And every man that hath this hope in him purifieth himself, even as he is pure.

4. Whosoever committeth sin transgresseth also the law: for sin is the transgression of the law.

1. Sehet, welch eine Liebe hat uns der Vater erzeigt, daß wir Gottes Kinder sollen heißen! Darum kennt euch die Welt nicht; denn sie kennt ihn nicht.

2. Meine Lieben, wir sind nun Gottes Kinder; und es ist noch nicht erschienen, was wir sein werden. Wir wissen aber, wenn es erscheinen wird, daß wir ihm gleich sein werden; denn wir werden ihn sehen, wie er ist.

3. Und ein jeglicher, der solche Hoffnung hat zu ihm, der reinigt sich, gleichwie er auch rein ist.

4. Wer Sünde tut, der tut auch Unrecht, und die Sünde ist das Unrecht.

5 Ja te tiedätte hänen ilmestyneen ottamaan pois synnit; ja hänessä ei ole syntiä.

6 Kuka ikinä hänessä pysyy, hän ei tee syntiä; kuka ikinä syntiä tekee, hän ei ole häntä nähnyt eikä häntä tuntenut.

7 Lapsukaiset, älköön kukaan saako teitä eksyttää. Se, joka vanhurskauden tekee, on vanhurskas, niinkuin hän on vanhurskas.

8 Joka syntiä tekee, se on perkeleestä, sillä perkele on tehnyt syntiä alusta asti. Sitä varten Jumalan Poika ilmestyi, että hän tekisi tyhjäksi perkeleen teot.

9 Ei yksikään Jumalasta syntynyt tee syntiä, sillä Jumalan siemen pysyy hänessä; eikä hän saata syntiä tehdä, sillä hän on Jumalasta syntynyt.

10 Siitä käy ilmi, ketkä ovat Jumalan lapsia ja ketkä perkeleen lapsia. Kuka ikinä ei

5. And ye know that he was manifested to take away our sins; and in him is no sin.

6. Whosoever abideth in him sinneth not: whosoever sinneth hath not seen him, neither known him.

7. Little children, let no man deceive you: he that doeth righteousness is righteous, even as he is righteous.

8. He that committeth sin is of the devil; for the devil sinneth from the beginning. For this purpose the Son of God was manifested, that he might destroy the works of the devil.

9. Whosoever is born of God doth not commit sin; for his seed remaineth in him: and he cannot sin, because he is born of God.

10. In this the children of God are manifest, and the children of the devil: whosoever doeth not

5. Und ihr wisset, daß er ist erschienen, auf daß er unsre Sünden wegnehme, und es ist keine Sünde in ihm.

6. Wer in ihm bleibt, der sündigt nicht; wer da sündigt, der hat ihn nicht gesehen noch erkannt.

7. Kindlein, laßt euch niemand verführen! Wer recht tut, der ist gerecht, gleichwie er gerecht ist.

8. Wer Sünde tut, der ist vom Teufel; denn der Teufel sündigt von Anfang. Dazu ist erschienen der Sohn Gottes, daß er die Werke des Teufels zerstöre.

9. Wer aus Gott geboren ist, der tut nicht Sünde, denn sein Same bleibt bei ihm; und kann nicht sündigen, denn er ist von Gott geboren.

10. Daran wird's offenbar, welche die Kinder Gottes und die Kinder des Teufels sind. Wer

tee vanhurskautta, hän ei ole Jumalasta, ei myöskään se, joka ei veljeänsä rakasta.

11 Sillä tämä on se sanoma, jonka te olette alusta asti kuulleet, että meidän tulee rakastaa toinen toistamme

12 eikä olla Kainin kaltaisia, joka oli pahasta ja tappoi veljensä. Ja minkätähden hän tappoi hänet? Sentähden, että hänen tekonsa olivat pahat, mutta hänen veljensä teot vanhurskaat.

13 Älkää ihmetelkö, veljeni, jos maailma teitä vihaa.

14 Me tiedämme siirtyneemme kuolemasta elämään, sillä me rakastamme veljiä. Joka ei rakasta (veljeään), pysyy kuolemassa.

15 Jokainen, joka vihaa veljeänsä, on murhaaja; ja te tiedätte, ettei kenessäkään murhaajassa ole iankaikkista elämää, joka hänessä pysyisi.

16 Siitä me olemme oppineet

righteousness is not of God, neither he that loveth not his brother.

11. For this is the message that ye heard from the beginning, that we should love one another.

12. Not as Cain, who was of that wicked one, and slew his brother. And wherefore slew he him? Because his own works were evil, and his brother's righteous.

13. Marvel not, my brethren, if the world hate you.

14. We know that we have passed from death unto life, because we love the brethren. He that loveth not his brother abideth in death.

15. Whosoever hateth his brother is a murderer: and ye know that no murderer hath eternal life abiding in him.

16. Hereby perceive we the love

nicht recht tut, der ist nicht von Gott, und wer nicht seinen Bruder liebhat.

11. Denn das ist die Botschaft, die ihr gehört habt von Anfang, daß wir uns untereinander lieben sollen.

12. Nicht wie Kain, der von dem Argen war und erwürgte seinen Bruder. Und warum erwürgte er ihn? Weil seine Werke böse waren, und die seines Bruders gerecht.

13. Verwundert euch nicht, meine Brüder, wenn euch die Welt haßt.

14. Wir wissen, daß wir aus dem Tode in das Leben gekommen sind; denn wir lieben die Brüder. Wer den Bruder nicht liebt, der bleibt im Tode.

15. Wer seinen Bruder haßt, der ist ein Totschläger; und ihr wisset, daß ein Totschläger hat nicht das ewige Leben bei ihm bleibend.

16. Daran haben wir erkannt die

tuntemaan rakkauden, että hän antoi henkensä meidän edestämme; meidänkin tulee antaa henkemme veljiemme edestä.

17 Jos nyt jollakin on tämän maailman hyvyttä ja hän näkee veljensä olevan puutteessa, mutta sulkee häneltä sydämensä, kuinka Jumalan rakkaus saattaa pysyä hänessä?

18 Lapsukaiset, älkäämme rakastako sanalla tai kielellä, vaan teossa ja totuudessa.

19 Siitä me tiedämme, että olemme totuudesta, ja me saatamme hänen edessään rauhoittaa sydämemme sillä,

20 että jos sydämemme syyttää meitä, niin Jumala on suurempi kuin meidän sydämemme ja tietää kaikki.

21 Rakkaani, jos sydämemme ei syytä meitä, niin meillä on uskallus Jumalaan,

22 ja mitä ikinä anomme, sen me

of God, because he laid down his life for us: and we ought to lay down our lives for the brethren.

17. But whoso hath this world's good, and seeth his brother have need, and shutteth up his bowels of compassion from him, how dwelleth the love of God in him?

18. My little children, let us not love in word, neither in tongue; but in deed and in truth.

19. And hereby we know that we are of the truth, and shall assure our hearts before him.

20. For if our heart condemn us, God is greater than our heart, and knoweth all things.

21. Beloved, if our heart condemn us not, then have we confidence toward God.

22. And whatsoever we ask, we

Liebe, daß er sein Leben für uns gelassen hat; und wir sollen auch das Leben für die Brüder lassen.

17. Wenn aber jemand dieser Welt Güter hat und sieht seinen Bruder darben und schließt sein Herz vor ihm zu, wie bleibt die Liebe Gottes bei ihm?

18. Meine Kindlein, laßt uns nicht lieben mit Worten noch mit der Zunge, sondern mit der Tat und mit der Wahrheit.

19. Daran erkennen wir, daß wir aus der Wahrheit sind, und können unser Herz vor ihm damit stillen,

20. daß, so uns unser Herz verdammt, Gott größer ist denn unser Herz und erkennt alle Dinge.

21. Ihr Lieben, so uns unser Herz nicht verdammt, so haben wir eine Freudigkeit zu Gott,

22. und was wir bitten, werden

häneltä saamme, koska pidämme hänen käskynsä ja teemme sitä, mikä on hänelle otollista.

23 Ja tämä on hänen käskynsä, että meidän tulee uskoa hänen Poikansa Jeesuksen Kristuksen nimeen ja rakastaa toinen toistamme, niinkuin hän on meille käskyn antanut.

24 Ja joka pitää hänen käskynsä, se pysyy Jumalassa ja Jumala hänessä. Ja siitä me tiedämme hänen meissä pysyvän, siitä Hengestä, jonka hän on meille antanut.

receive of him, because we keep his commandments, and do those things that are pleasing in his sight.

23. And this is his commandment, That we should believe on the name of his Son Jesus Christ, and love one another, as he gave us commandment.

24. And he that keepeth his commandments dwelleth in him, and he in him. And hereby we know that he abideth in us, by the Spirit which he hath given us.

wir von ihm nehmen; denn wir halten seine Gebote und tun, was vor ihm gefällig ist.

23. Und das ist sein Gebot, daß wir glauben an den Namen seines Sohnes Jesu Christi und lieben uns untereinander, wie er uns ein Gebot gegeben hat.

24. Und wer seine Gebote hält, der bleibt in ihm und er in ihm. Und daran erkennen wir, daß er in uns bleibt, an dem Geist, den er uns gegeben hat.

4 luku

Kehoitus koettelemaan henkiä, ovatko ne Jumalasta 1 – 6, ja rakastamaan veljiä, niin kuin Jumala on rakastanut meitä, hän, joka on rakkaus ja on lähettänyt Poikansa maailman Vapahtajaksi 7 – 21.

1 Rakkaani, älkää jokaista henkeä uskoko, vaan koetelkaa henget, ovatko ne Jumalasta; sillä monta väärää profeettaa on

1. Beloved, believe not every spirit, but try the spirits whether they are of God: because many false prophets are gone out into

1. Ihr Lieben, glaubet nicht einem jeglichen Geist, sondern prüfet die Geister, ob sie von Gott sind; denn es sind viel

lähtenyt maailmaan.

the world.

falsche Propheten ausgegangen in die Welt.

2 Tästä te tunnette Jumalan Hengen: jokainen henki, joka tunnustaa Jeesuksen Kristukseksi, lihaan tulleeeksi, on Jumalasta;

2. Hereby know ye the Spirit of God: Every spirit that confesseth that Jesus Christ is come in the flesh is of God:

2. Daran sollt ihr den Geist Gottes erkennen: ein jeglicher Geist, der da bekennt, daß Jesus Christus ist in das Fleisch gekommen, der ist von Gott;

3 ja yksikään henki, joka ei tunnusta Jeesusta (Kristukseksi lihassa tulleeeksi), ei ole Jumalasta; se on antikristuksen henki, jonka olette kuulleet olevan tulossa, ja se on jo nyt maailmassa.

3. And every spirit that confesseth not that Jesus Christ is come in the flesh is not of God: and this is that spirit of antichrist, whereof ye have heard that it should come; and even now already is it in the world.

3. und ein jeglicher Geist, der da nicht bekennt, daß Jesus Christus ist in das Fleisch gekommen, der ist nicht von Gott. Und das ist der Geist des Widerchristen, von welchem ihr habt gehört, daß er kommen werde, und er ist jetzt schon in der Welt.

4 Lapsukaiset, te olette Jumalasta ja olette voittaneet heidät; sillä hän, joka teissä on, on suurempi kuin se, joka on maailmassa.

4. Ye are of God, little children, and have overcome them: because greater is he that is in you, than he that is in the world.

4. Kindlein, ihr seid von Gott und habt jene überwunden; denn der in euch ist, ist größer, als der in der Welt ist.

5 He ovat maailmasta; sentähden he puhuvat, niinkuin maailma puhuu, ja maailma kuulee heitä.

5. They are of the world: therefore speak they of the world, and the world heareth them.

5. Sie sind von der Welt; darum reden sie von der Welt, und die Welt hört sie.

6 Me olemme Jumalasta. Joka tuntee Jumalan, se kuulee meitä;

6. We are of God: he that knoweth God heareth us; he that

6. Wir sind von Gott, und wer Gott erkennt, der hört uns;

joka ei ole Jumalasta, se ei kuule meitä. Siitä me tunnemme totuuden hengen ja eksytyksen hengen.

7 Rakkaani, rakastakaamme toinen toistamme, sillä rakkaus on Jumalasta; ja jokainen, joka rakastaa, on Jumalasta syntynyt ja tuntee Jumalan.

8 Joka ei rakasta, se ei tunne Jumalaa, sillä Jumala on rakkaus.

9 Siinä ilmestyi meille Jumalan rakkaus, että Jumala lähetti ainokaisen Poikansa maailmaan, että me eläisimme hänen kauttansa.

10 Siinä on rakkaus — ei siinä, että me rakastimme Jumalaa, vaan siinä, että hän rakasti meitä ja lähetti Poikansa meidän syntiemme sovituksiksi.

11 Rakkaani, jos Jumala on näin meitä rakastanut, niin mekin olemme velvolliset rakastamaan toinen toistamme.

12 Jumalaa ei kukaan ole

is not of God heareth not us. Hereby know we the spirit of truth, and the spirit of error.

7. Beloved, let us love one another: for love is of God; and every one that loveth is born of God, and knoweth God.

8. He that loveth not knoweth not God; for God is love.

9. In this was manifested the love of God toward us, because that God sent his only begotten Son into the world, that we might live through him.

10. Herein is love, not that we loved God, but that he loved us, and sent his Son to be the propitiation for our sins.

11. Beloved, if God so loved us, we ought also to love one another.

12. No man hath seen God at

welcher nicht von Gott ist, der hört uns nicht. Daran erkennen wir den Geist der Wahrheit und den Geist des Irrtums.

7. Ihr Lieben, lasset uns untereinander liebhaben; denn die Liebe ist von Gott, und wer liebhat, der ist von Gott geboren und kennt Gott.

8. Wer nicht liebhat, der kennt Gott nicht; denn Gott ist Liebe.

9. Daran ist erschienen die Liebe Gottes gegen uns, daß Gott seinen eingeborenen Sohn gesandt hat in die Welt, daß wir durch ihn leben sollen.

10. Darin steht die Liebe: nicht, daß wir Gott geliebt haben, sondern daß er uns geliebt hat und gesandt seinen Sohn zur Versöhnung für unsre Sünden.

11. Ihr Lieben, hat uns Gott also geliebt, so sollen wir uns auch untereinander lieben.

12. Niemand hat Gott jemals

koskaan nähnyt. Jos me rakastamme toinen toistamme, niin Jumala pysyy meissä, ja hänen rakkautensa on tullut täydelliseksi meissä.

13 Siitä me tiedämme pysyvämme hänessä ja hänen pysyvän meissä, että hän on antanut meille Henkeänsä.

14 Ja me olemme nähneet ja todistamme, että Isä on lähettänyt Poikansa maailman Vapahtajaksi.

15 Joka tunnustaa, että Jeesus on Jumalan Poika, hänessä Jumala pysyy, ja hän Jumalassa.

16 Ja me olemme oppineet tuntemaan ja me uskomme sen rakkauden, mikä Jumalalla on meihin. Jumala on rakkaus, ja joka pysyy rakkaudessa, se pysyy Jumalassa, ja Jumala pysyy hänessä.

17 Näin on rakkaus tullut täydelliseksi meissä, että meillä olisi turva tuomiopäivänä; sillä sellainen kuin hän on, sellaisia

any time. If we love one another, God dwelleth in us, and his love is perfected in us.

13. Hereby know we that we dwell in him, and he in us, because he hath given us of his Spirit.

14. And we have seen and do testify that the Father sent the Son to be the Saviour of the world.

15. Whosoever shall confess that Jesus is the Son of God, God dwelleth in him, and he in God.

16. And we have known and believed the love that God hath to us. God is love; and he that dwelleth in love dwelleth in God, and God in him.

17. Herein is our love made perfect, that we may have boldness in the day of judgment: because as he is, so are we in

gesehen. So wir uns untereinander lieben, so bleibt Gott in uns, und seine Liebe ist völlig in uns.

13. Daran erkennen wir, daß wir in ihm bleiben und er in uns, daß er uns von seinem Geiste gegeben hat.

14. Und wir haben gesehen und zeugen, daß der Vater den Sohn gesandt hat zum Heiland der Welt.

15. Welcher nun bekennt, daß Jesus Gottes Sohn ist, in dem bleibt Gott und er in Gott.

16. Und wir haben erkannt und geglaubt die Liebe, die Gott zu uns hat. Gott ist die Liebe; und wer in der Liebe bleibt, der bleibt in Gott und Gott in ihm.

17. Darin ist die Liebe völlig bei uns, daß wir eine Freudigkeit haben am Tage des Gerichts; denn gleichwie er ist, so sind

mekin olemme tässä maailmassa.

18 Pelkoa ei rakkaudessa ole, vaan täydellinen rakkaus karkoittaa pelon, sillä pelossa on rangaistusta; ja joka pelkää, se ei ole päässyt täydelliseksi rakkaudessa.

19 Me rakastamme (Häntä), sillä hän on ensin rakastanut meitä.

20 Jos joku sanoo: "Minä rakastan Jumalaa", mutta vihaa veljeänsä, niin hän on valhettelija. Sillä joka ei rakasta veljeänsä, jonka hän on nähnyt, se ei voi rakastaa Jumalaa, jota hän ei ole nähnyt.

21 Ja tämä käsky meillä on häneltä, että joka rakastaa Jumalaa, se rakastakoon myös veljeänsä.

this world.

18. There is no fear in love; but perfect love casteth out fear: because fear hath torment. He that feareth is not made perfect in love.

19. We love him, because he first loved us.

20. If a man say, I love God, and hateth his brother, he is a liar: for he that loveth not his brother whom he hath seen, how can he love God whom he hath not seen?

21. And this commandment have we from him, That he who loveth God love his brother also.

auch wir in dieser Welt.

18. Furcht ist nicht in der Liebe, sondern die völlige Liebe treibt die Furcht aus; denn die Furcht hat Pein. Wer sich aber fürchtet, der ist nicht völlig in der Liebe.

19. Lasset uns ihn lieben; denn er hat uns zuerst geliebt.

20. So jemand spricht: "Ich liebe Gott", und haßt seinen Bruder, der ist ein Lügner. Denn wer seinen Bruder nicht liebt, den er sieht, wie kann er Gott lieben, den er nicht sieht?

21. Und dies Gebot haben wir von ihm, daß, wer Gott liebt, daß der auch seinen Bruder liebe.

5 luku

Uskova on Jumalasta syntynyt, ja hänen uskonsa voittaa maailman 1 – 5 Jumala todistaa Pojastaan Hengen, veden ja veren kautta 6 – 12 Uskovilla on iankaikkinen elämä, ja Jumala kuulee kaikki heidän

rukouksensa 13 – 17; he pysyvät Kristuksessa 18 – 20 Kehoitus kavahtamaan epäjumalia 21.

1 Jokainen, joka uskoo, että Jeesus on Kristus, on Jumalasta syntynyt; ja jokainen, joka rakastaa häntä, joka on synnyttänyt, rakastaa myöskin sitä, joka hänestä on syntynyt.

2 Siitä me tiedämme, että rakastamme Jumalan lapsia, kun rakastamme Jumalaa ja noudatamme hänen käskyjäänsä.

3 Sillä rakkaus Jumalaan on se, että pidämme hänen käskynsä. Ja hänen käskynsä eivät ole raskaat;

4 sillä kaikki, mikä on syntynyt Jumalasta, voittaa maailman; ja tämä on se voitto, joka on maailman voittanut, meidän uskomme.

5 Kuka on se, joka voittaa maailman, ellei se, joka uskoo, että Jeesus on Jumalan Poika?

6 Hän on se, joka on tullut veden ja veren kautta, Jeesus Kristus,

1. Whosoever believeth that Jesus is the Christ is born of God: and every one that loveth him that begat loveth him also that is begotten of him.

2. By this we know that we love the children of God, when we love God, and keep his commandments.

3. For this is the love of God, that we keep his commandments: and his commandments are not grievous.

4. For whatsoever is born of God overcometh the world: and this is the victory that overcometh the world, even our faith.

5. Who is he that overcometh the world, but he that believeth that Jesus is the Son of God?

6. This is he that came by water and blood, even Jesus Christ;

1. Wer da glaubt, daß Jesus sei der Christus, der ist von Gott geboren; und wer da liebt den, der ihn geboren hat, der liebt auch den, der von ihm geboren ist.

2. Daran erkennen wir, daß wir Gottes Kinder lieben, wenn wir Gott lieben und seine Gebote halten.

3. Denn das ist die Liebe zu Gott, daß wir seine Gebote halten; und seine Gebote sind nicht schwer.

4. Denn alles, was von Gott geboren ist, überwindet die Welt; und unser Glaube ist der Sieg, der die Welt überwunden hat.

5. Wer ist aber, der die Welt überwindet, wenn nicht, der da glaubt, daß Jesus Gottes Sohn ist?

6. Dieser ist's, der da kommt mit Wasser und Blut, Jesus Christus;

ei ainoastaan vedessä, vaan vedessä ja veressä; ja Henki on se, joka todistaa, sillä Henki on totuus.

7 Sillä kolme on, jotka todistavat taivaassa: (Isä, Sana, ja Pyhä Henki; ja nämä kolme ovat yhtä (hebr. UT:ssa ??? yksi)

8 Ja kolme on, jotka todistavat maan päällä: Henki, vesi ja veri; ja nämä kolme ovat yhtä (hebr. UT:ssa ??? yksi).

9 Jos me otamme vastaan ihmisten todistuksen, niin onhan Jumalan todistus suurempi. Ja tämä on Jumalan todistus, sillä hän on todistanut Pojastansa.

10 Joka uskoo Jumalan Poikaan, hänellä on todistus itsessänsä; joka ei usko Jumalaa, tekee hänet valhettelijaksi, koska hän ei usko sitä todistusta, jonka Jumala on todistanut Pojastansa.

11 Ja tämä on se todistus: Jumala on antanut meille iankaikkisen elämän, ja tämä elämä on hänen Pojassansa.

not by water only, but by water and blood. And it is the Spirit that beareth witness, because the Spirit is truth.

7. For there are three that bear record in heaven, the Father, the Word, and the Holy Ghost: and these three are one.

8. And there are three that bear witness in earth, the Spirit, and the water, and the blood: and these three agree in one.

9. If we receive the witness of men, the witness of God is greater: for this is the witness of God which he hath testified of his Son.

10. He that believeth on the Son of God hath the witness in himself: he that believeth not God hath made him a liar; because he believeth not the record that God gave of his Son.

11. And this is the record, that God hath given to us eternal life, and this life is in his Son.

nicht mit Wasser allein, sondern mit Wasser und Blut. Und der Geist ist's, der da zeugt; denn der Geist ist die Wahrheit.

7. Denn drei sind, die da zeugen: der Geist und das Wasser und das Blut;

8. und die drei sind beisammen.

9. So wir der Menschen Zeugnis annehmen, so ist Gottes Zeugnis größer; denn Gottes Zeugnis ist das, das er gezeugt hat von seinem Sohn.

10. Wer da glaubt an den Sohn Gottes, der hat solches Zeugnis bei sich. Wer Gott nicht glaubt, der macht ihn zum Lügner; denn er glaubt nicht dem Zeugnis, das Gott zeugt von seinem Sohn.

11. Und das ist das Zeugnis, daß uns Gott das ewige Leben hat gegeben; und solches Leben ist in seinem Sohn.

12 Jolla Poika on, sillä on elämä; jolla Jumalan Poikaa ei ole, sillä ei ole elämää.

13 Tämän minä olen kirjoittanut teille, jotka uskotte Jumalan Pojan nimeen, tietääksenne, että teillä on iankaikkinen elämä. (ja jotta uskoisitte Jumalan Pojan nimeen).

14 Ja tämä on se uskallus, joka meillä on häneen, että jos me jotakin anomme hänen tahtonsa mukaan, niin hän kuulee meitä.

15 Ja jos me tiedämme hänen kuulevan meitä, mitä ikinä anommekin, niin tiedämme, että meillä myös on kaikki se, mitä olemme häneltä anoneet.

16 Jos joku näkee veljensä tekevän syntiä, joka ei ole kuolemaksi, niin rukoilkoon, ja hän on antava hänelle elämän, niille nimittäin, jotka eivät tee syntiä kuolemaksi. On syntiä, joka on kuolemaksi; siitä minä en

12. He that hath the Son hath life; and he that hath not the Son of God hath not life.

13. These things have I written unto you that believe on the name of the Son of God; that ye may know that ye have eternal life, and that ye may believe on the name of the Son of God.

14. And this is the confidence that we have in him, that, if we ask any thing according to his will, he heareth us:

15. And if we know that he hear us, whatsoever we ask, we know that we have the petitions that we desired of him.

16. If any man see his brother sin a sin which is not unto death, he shall ask, and he shall give him life for them that sin not unto death. There is a sin unto death: I do not say that he shall pray for it.

12. Wer den Sohn Gottes hat, der hat das Leben; wer den Sohn Gottes nicht hat, der hat das Leben nicht.

13. Solches habe ich euch geschrieben, die ihr glaubet an den Namen des Sohnes Gottes, auf daß ihr wisset, daß ihr das ewige Leben habt, und daß ihr glaubet an den Namen des Sohnes Gottes.

14. Und das ist die Freudigkeit, die wir haben zu ihm, daß, so wir etwas bitten nach seinem Willen, so hört er uns.

15. Und so wir wissen, daß er uns hört, was wir bitten, so wissen wir, daß wir die Bitte haben, die wir von ihm gebeten haben.

16. So jemand sieht seinen Bruder sündigen eine Sünde nicht zum Tode, der mag bitten; so wird er geben das Leben denen, die da sündigen nicht zum Tode. Es gibt eine Sünde zum Tode; für die sage ich nicht,

sano, että olisi rukoiltava.

17 Kaikki vääräys on syntiä. Ja on syntiä, joka ei ole kuolemaksi.

18 Me tiedämme, ettei yksikään Jumalasta syntynyt tee syntiä; vaan Jumalasta syntynyt pitää itsestänsä vaarin, eikä häneen ryhdy se paha.

19 Me tiedämme, että olemme Jumalasta, ja koko maailma on pahan vallassa.

20 Mutta me tiedämme, että Jumalan Poika on tullut ja antanut meille ymmärryksen, tunteaksemme sen Totisen; ja me olemme siinä Totisessa, hänen Pojassansa, Jeesuksessa Kristuksessa. Hän on totinen Jumala ja iankaikkinen elämä.

21 Lapsukaiset, kavahtakaa epäjumalia.

17. All unrighteousness is sin: and there is a sin not unto death.

18. We know that whosoever is born of God sinneth not; but he that is begotten of God keepeth himself, and that wicked one toucheth him not.

19. And we know that we are of God, and the whole world lieth in wickedness.

20. And we know that the Son of God is come, and hath given us an understanding, that we may know him that is true, and we are in him that is true, even in his Son Jesus Christ. This is the true God, and eternal life.

21. Little children, keep yourselves from idols. Amen.

daß jemand bitte.

17. Alle Untugend ist Sünde; und es ist etliche Sünde nicht zum Tode.

18. Wir wissen, daß, wer von Gott geboren ist, der sündigt nicht; sondern wer von Gott geboren ist, der bewahrt sich, und der Arge wird ihn nicht antasten.

19. Wir wissen, daß wir von Gott sind und die ganze Welt im Argen liegt.

20. Wir wissen aber, daß der Sohn Gottes gekommen ist und hat uns einen Sinn gegeben, daß wir erkennen den Wahrhaftigen; und wir sind in dem Wahrhaftigen, in seinem Sohn Jesus Christus. Dieser ist der wahrhaftige Gott und das ewige Leben.

21. Kindlein, hütet euch vor den Abgöttern! Amen.

JOHANNEKSEN TOINEN KIRJE

1 luku

Alkutoivotus 1 – 3 Kehoitus rakkauteen 4 – 6 Varoitus villitsijöistä 7 – 11 Loppusanat 12, 13.

1 Vanhin valitulle rouvalle ja hänen lapsillensa, joita minä totuudessa rakastan — enkä ainoastaan minä, vaan myös kaikki, jotka ovat tulleet totuuden tuntemaan —

2 totuuden tähden, joka meissä pysyy ja on oleva meidän kanssamme iankaikkisesti.

3 Armo, laupeus ja rauha Isältä Jumalalta ja Jeesukselta Kristukselta, Isän Pojalta, on oleva meidän kanssamme, totuudessa ja rakkaudessa.

4 Minua on suuresti ilahuttanut, että olen lastesi joukossa havainnut olevan niitä, jotka totuudessa vaeltavat sen käskyn mukaan, jonka me olemme saaneet Isältä.

1. The elder unto the elect lady and her children, whom I love in the truth; and not I only, but also all they that have known the truth;

2. For the truth's sake, which dwelleth in us, and shall be with us for ever.

3. Grace be with you, mercy, and peace, from God the Father, and from the Lord Jesus Christ, the Son of the Father, in truth and love.

4. I rejoiced greatly that I found of thy children walking in truth, as we have received a commandment from the Father.

1. Der Älteste: der auserwählten Frau und ihren Kindern, die ich liebhabbe in der Wahrheit, und nicht allein ich sondern auch alle, die die Wahrheit erkannt haben,

2. um der Wahrheit willen, die in uns bleibt und bei uns sein wird in Ewigkeit.

3. Gnade, Barmherzigkeit, Friede von Gott, dem Vater, und von dem HERRN Jesus Christus, dem Sohn des Vaters, in der Wahrheit und in der Liebe, sei mit euch!

4. Ich bin erfreut, daß ich gefunden habe unter deinen Kindern, die in der Wahrheit wandeln, wie denn wir ein Gebot vom Vater empfangen haben.

5 Ja nyt, rouva, minulla on sinulle pyyntö, ei niinkuin kirjoittaisin sinulle uuden käskyn, vaan minä kirjoitan sen, joka meillä alusta asti on ollut: että meidän tulee rakastaa toinen toistamme.

6 Ja tämä on rakkaus, että me vaellamme hänen käskyjensä mukaan. Tämä on käsky, että teidän, niinkuin olette alusta kuulleet, tulee siinä vaeltaa.

7 Sillä monta villitsijää on lähtenyt maailmaan, jotka eivät tunnusta Jeesusta Kristukseksi, joka oli lihaan tuleva; tämä tämmöinen on villitsijä ja antikristus.

8 Ottakaa vaari itsestänne, ettette menetä sitä, minkä me olemme työllämme aikaansaaneet, vaan että saatte täyden palkan.

9 Kuka ikinä menee edemmäksi eikä pysy Kristuksen opissa, hänellä ei ole Jumalaa; joka siinä opissa pysyy, hänellä on sekä

5. And now I beseech thee, lady, not as though I wrote a new commandment unto thee, but that which we had from the beginning, that we love one another.

6. And this is love, that we walk after his commandments. This is the commandment, That, as ye have heard from the beginning, ye should walk in it.

7. For many deceivers are entered into the world, who confess not that Jesus Christ is come in the flesh. This is a deceiver and an antichrist.

8. Look to yourselves, that we lose not those things which we have wrought, but that we receive a full reward.

9. Whosoever transgresseth, and abideth not in the doctrine of Christ, hath not God. He that abideth in the doctrine of Christ,

5. Und nun bitte ich dich, Frau (nicht als schriebe ich dir ein neues Gebot, sondern das wir gehabt haben von Anfang), daß wir uns untereinander lieben.

6. Und das ist die Liebe, daß wir wandeln nach seinem Gebot; das ist das Gebot, wie ihr gehört habt von Anfang, daß ihr in derselben wandeln sollt.

7. Denn viele Verführer sind in die Welt gekommen, die nicht bekennen Jesum Christum, daß er in das Fleisch gekommen ist. Das ist der Verführer und der Widerchrist.

8. Sehet euch vor, daß wir nicht verlieren, was wir erarbeitet haben, sondern vollen Lohn empfangen.

9. Wer übertritt und bleibt nicht in der Lehre Christi, der hat keinen Gott; wer in der Lehre Christi bleibt, der hat beide, den Vater

Isä että Poika.

he hath both the Father and the Son.

und den Sohn.

10 Jos joku tulee teidän luoksenne eikä tuo mukanaan tätä oppia, niin älkää ottako häntä huoneeseen älkääkä sanoko häntä tervetulleeksi;

10. If there come any unto you, and bring not this doctrine, receive him not into your house, neither bid him God speed:

10. So jemand zu euch kommt und bringt diese Lehre nicht, den nehmet nicht ins Haus und grüßet ihn auch nicht.

11 sillä joka sanoo hänet tervetulleeksi, joutuu osalliseksi hänen pahoihin tekoihinsa.

11. For he that biddeth him God speed is partaker of his evil deeds.

11. Denn wer ihn grüßt, der macht sich teilhaftig seiner bösen Werke.

12 Minulla olisi paljon kirjoittamista teille, mutta en tahdo tehdä sitä paperilla ja musteella; vaan toivon pääseväni teidän tyköne ja saavani puhutella teitä suullisesti, että meidän ilomme olisi täydellinen.

12. Having many things to write unto you, I would not write with paper and ink: but I trust to come unto you, and speak face to face, that our joy may be full.

12. Ich hatte euch viel zu schreiben, aber ich wollte nicht mit Briefen und Tinte; sondern ich hoffe, zu euch zu kommen und mündlich mit euch reden, auf daß unsere Freude vollkommen sei.

13 Valitun sisaresi lapset lähettävät sinulle tervehdyksen.

13. The children of thy elect sister greet thee. Amen.

13. Es grüßen dich die Kinder deiner Schwester, der Auserwählten. Amen.

JOHANNEKSEN KOLMAS KIRJE

1 luku

Johannes toivottaa Gaiukselle menestystä 1, 2, iloitsee hänen vaelluksestaan totuudessa ja uskollisuudestaan veljiä, jopa vieraitakin kohtaan 3 – 8, valittaa Diotrefeen juonittelua 9, 10, kehoittaa tekemään sitä, mikä hyvää on, ja antaa hyvän todistuksen Demetriuksesta 11, 12 Lopputoivotus ja tervehdykset 13 – 15.

1 Vanhin rakkaalle Gaiukselle, jota minä totuudessa rakastan.

1. The elder unto the wellbeloved Gaius, whom I love in the truth.

1. Der Älteste: Gajus, dem Lieben, den ich liebhabbe in der Wahrheit.

2 Rakkaani, minä toivotan sinulle, että kaikessa menestyt ja pysyt terveenä, niinkuin sielusikin menestyy.

2. Beloved, I wish above all things that thou mayest prosper and be in health, even as thy soul prospereth.

2. Mein Lieber, ich wünsche in allen Stücken, daß dir's wohl gehe und du gesund seist, wie es denn deiner Seele wohl geht.

3 Minua ilahutti suuresti, kun veljet tulivat ja antoivat todistuksen sinun totuudestasi, niinkuin sinä totuudessa vaellatkin.

3. For I rejoiced greatly, when the brethren came and testified of the truth that is in thee, even as thou walkest in the truth.

3. Ich bin aber sehr erfreut worden, da die Brüder kamen und zeugten von deiner Wahrheit, wie denn du wandelst in der Wahrheit.

4 Minulla ei ole suurempaa iloa kuin se, että kuulen lasteni vaeltavan totuudessa.

4. I have no greater joy than to hear that my children walk in truth.

4. Ich habe keine größere Freude denn die, daß ich höre, wie meine Kinder in der Wahrheit wandeln.

5 Rakkaani, sinä toimit uskollisesti kaikessa, mitä teet

5. Beloved, thou doest faithfully whatsoever thou doest to the

5. Mein Lieber, du tust treulich, was du tust an den Brüdern und

veljien, vieläpä vieraittenkin hyväksi.

6 He ovat seurakunnan edessä antaneet todistuksen sinun rakkaudestasi; ja sinä teet hyvin, kun autat heitä eteenpäin heidän matkallaan, niinkuin Jumalan edessä arvollista on.

7 Sillä hänen nimensä tähden he ovat matkalle lähteneet eivätkä ota pakanoilta mitään.

8 Me olemme siis velvolliset ottamaan semmoisia vastaan, auttaaksemme yhdessä totuutta eteenpäin.

9 Minä kirjoitin seurakunnalle; mutta Diotrefes, joka haluaa olla ensimmäinen heidän joukossaan, ei ota meitä vastaan.

10 Sentähden minä, jos tulen, muistutan hänen teoistansa, mitä hän tekee, kun pahoilla sanoilla meistä juoruaa; ja vielä siihenkään tyytymättä, hän ei itse ota veljiä vastaan, vaan estää niitäkin, jotka tahtovat sen tehdä,

brethren, and to strangers;

6. Which have borne witness of thy charity before the church: whom if thou bring forward on their journey after a godly sort, thou shalt do well:

7. Because that for his name's sake they went forth, taking nothing of the Gentiles.

8. We therefore ought to receive such, that we might be fellowhelpers to the truth.

9. I wrote unto the church: but Diotrefes, who loveth to have the preeminence among them, receiveth us not.

10. Wherefore, if I come, I will remember his deeds which he doeth, prating against us with malicious words: and not content therewith, neither doth he himself receive the brethren, and forbiddeth them that would, and

Gästen,

6. die von deiner Liebe gezeugt haben vor der Gemeinde; und du wirst wohl tun, wenn du sie abfertigst würdig vor Gott.

7. Denn um seines Namens willen sind sie ausgezogen und nehmen von den Heiden nichts.

8. So sollen wir nun solche aufnehmen, auf daß wir der Wahrheit Gehilfen werden.

9. Ich habe der Gemeinde geschrieben, aber Diotrefes, der unter ihnen hochgehalten sein will, nimmt uns nicht an.

10. Darum, wenn ich komme, will ich ihn erinnern seiner Werke, die er tut; denn er plaudert mit bösen Worten wider uns und läßt sich an dem nicht genügen; er selbst nimmt die Brüder nicht an und wehrt denen, die es tun

ja ajaa heidät pois seurakunnasta.

11 Rakkaani, älä seuraa pahaa, vaan hyvää. Joka hyvin tekee, se on Jumalasta; joka pahoin tekee, se ei ole Jumalaa nähnyt.

12 Demetrius on kaikilta, jopa itse totuudeltakin, saanut hyvän todistuksen; ja mekin todistamme hänestä samaa, ja sinä tiedät, että meidän todistuksemme on tosi.

13 Minulla olisi paljon kirjoittamista sinulle, mutta en tahdo kirjoittaa sinulle musteella ja kynällä,

14 sillä minä toivon pian näkeväni sinut, ja silloin saamme suullisesti puhella.

15 Rauha sinulle! Ystävät tervehtivät sinua. Tervehdys ystäville, kullekin erikseen.

casteth them out of the church.

11. Beloved, follow not that which is evil, but that which is good. He that doeth good is of God: but he that doeth evil hath not seen God.

12. Demetrius hath good report of all men, and of the truth itself: yea, and we also bear record; and ye know that our record is true.

13. I had many things to write, but I will not with ink and pen write unto thee:

14. But I trust I shall shortly see thee, and we shall speak face to face. Peace be to thee. Our friends salute thee. Greet the friends by name.

wollen, und stößt sie aus der Gemeinde.

11. Mein Lieber, folge nicht nach dem Bösen, sondern dem Guten. Wer Gutes tut, der ist von Gott; wer Böses tut, der sieht Gott nicht.

12. Demetrius hat Zeugnis von jedermann und von der Wahrheit selbst; und wir zeugen auch, und ihr wisset, das unser Zeugnis wahr ist.

13. Ich hatte viel zu schreiben; aber ich will nicht mit der Tinte und der Feder an dich schreiben.

14. Ich hoffe aber, dich bald zu sehen; so wollen wir mündlich miteinander reden. - Friede sei mit dir! Es grüßen dich die Freunde. Grüße die Freunde bei Namen.

JUUDAAN KIRJE

1 luku

Juudas lausuu kutsutuille tervehdysken 1,2, kehoittaa kilvoittelemaan uskon puolesta viettelijöitä vastaan 3,4, muistuttaen niistä rangaistuksista, jotka ovat kohdanneet sekä epäuskoitisa että enkeleitä 5-11, ja viitaten Eenokin ennustukseen 12-16, Kehoituksia ja lopputoivotus 17-25

1 Juudas, Jeesuksen Kristuksen palvelija ja Jaakobin veli, kutsutuille, jotka ovat Isässä Jumalassa rakastetut ja Jeesukselle Kristukselle varjellut.
2 Lisääntykoon teille laupeus ja rauha ja rakkaus.

3 Rakkaani! Kun minulla on ollut harras halu kirjoittaa teille yhteisestä pelastuksestamme, tuli minulle pakko kirjoittaa ja kehoittaa teitä kilvoittelemaan sen uskon puolesta, joka kerta kaikkiaan on pyhille annettu.

4 Sillä teidän keskuuteenne on pujahtanut eräitä ihmisiä, joiden jo aikoja sitten on kirjoitettu

1. Jude, the servant of Jesus Christ, and brother of James, to them that are sanctified by God the Father, and preserved in Jesus Christ, and called:
2. Mercy unto you, and peace, and love, be multiplied.

3. Beloved, when I gave all diligence to write unto you of the common salvation, it was needful for me to write unto you, and exhort you that ye should earnestly contend for the faith which was once delivered unto the saints.

4. For there are certain men crept in unawares, who were before of old ordained to this

1. Judas, ein Knecht Jesu Christi, ein Bruder aber des Jakobus, den Berufenen, die da geheiligt sind in Gott, dem Vater, und bewahrt in Jesu Christo:
2. Gott gebe euch viel Barmherzigkeit und Frieden und Liebe!

3. Ihr Lieben, nachdem ich vorhatte, euch zu schreiben von unser aller Heil, hielt ich's für nötig, euch mit Schriften zu ermahnen, daß ihr für den Glauben kämpfet, der einmal den Heiligen übergeben ist.

4. Denn es sind etliche Menschen nebeneingeschlichen, von denen vorzeiten geschrieben

tulevan tähän tuomioon, jumalattomia, jotka kääntävät meidän Jumalamme armon irstaudeksi ja kieltävät meidän ainoan valtiaamme ja Herramme, Jeesuksen Kristuksen.

5 Vaikka jo kerran olette saaneet tietää kaiken, tahdon kuitenkin muistuttaa teitä siitä, että Herra, joka oli pelastanut kansan Egyptistä, toisella kertaa hukutti ne, jotka eivät uskoneet;

6 ja että hän ne enkelit, jotka eivät säilyttäneet valta-asemaansa, vaan jättivät oman asumuksensa, pani pimeyteen iankaikkisissa kahleissa säilytettäväksi suuren päivän tuomioon;

7 samoin kuin Sodoma ja Gomorra ja niiden ympärillä olevat kaupungit, jotka samalla tavalla kuin nekin harjoittivat haureutta ja eksyivät luonnottomiin lihanhimoihin, ovat varoittavana esimerkkinä,

condemnation, ungodly men, turning the grace of our God into lasciviousness, and denying the only Lord God, and our Lord Jesus Christ.

5. I will therefore put you in remembrance, though ye once knew this, how that the Lord, having saved the people out of the land of Egypt, afterward destroyed them that believed not.

6. And the angels which kept not their first estate, but left their own habitation, he hath reserved in everlasting chains under darkness unto the judgment of the great day.

7. Even as Sodom and Gomorrha, and the cities about them in like manner, giving themselves over to fornication, and going after strange flesh, are set forth for an example, suffering the vengeance of

ist solches Urteil: Die sind Gottlose, ziehen die Gnade unsers Gottes auf Mutwillen und verleugnen Gott und unsern HERRN Jesus Christus, den einigen Herrscher.

5. Ich will euch aber erinnern, die ihr dies ja schon wisset, daß der HERR, da er dem Volk aus Ägypten half, das andere Mal umbrachte, die da nicht glaubten.

6. Auch die Engel, die ihr Fürstentum nicht bewahrten, sondern verließen ihre Behausung, hat er behalten zum Gericht des großen Tages mit ewigen Banden in der Finsternis.

7. Wie auch Sodom und Gomorra und die umliegenden Städte, die gleicherweise wie diese Unzucht getrieben haben und nach einem andern Fleisch gegangen sind, zum Beispiel gesetzt sind und leiden des

kärsiessään iankaikkisen tulen rangaistusta.

8 Yhtäkaikki nämä uneksijat samoin saastuttavat lihan; he halveksivat herrautta, herjaavat kirkkauden henkiolentoja.

9 Mutta ei ylienkeleli Miikaelkaan, kun riiteli ja väitteli perkeleen kanssa Mooseksen ruumiista, rohjennut lausua herjaavaa tuomiota, vaan sanoi: "Rangaiskoon sinua Herra!"

10 Nämä sitävastoin herjaavat sitä, mitä eivät tunne; mutta minkä he järjettömäin eläinten tavoin luonnostaan ymmärtävät, sillä he turmelevat itsensä.

11 Voi heitä, sillä he kulkevat Kainin tietä ja heittäytyvät palkan tähden Bileamin eksytykseen ja hukkuvat niskoittelunsa niinkuin Kooraa!

12 He likapilkkuina teidän rakkausaterioillanne julkeasti kemuilevat ja itseään kestitsevät.

eternal fire.

8. Likewise also these filthy dreamers defile the flesh, despise dominion, and speak evil of dignities.

9. Yet Michael the archangel, when contending with the devil he disputed about the body of Moses, durst not bring against him a railing accusation, but said, The Lord rebuke thee.

10. But these speak evil of those things which they know not: but what they know naturally, as brute beasts, in those things they corrupt themselves.

11. Woe unto them! for they have gone in the way of Cain, and ran greedily after the error of Balaam for reward, and perished in the gainsaying of Core.

12. These are spots in your feasts of charity, when they feast with you, feeding themselves

ewigen Feuers Pein.

8. Desgleichen sind auch diese Träumer, die das Fleisch beflecken, die Herrschaft aber verachten und die Majestäten lästern.

9. Michael aber, der Erzengel, da er mit dem Teufel stritt und mit ihm redete über den Leichnam Mose's, wagte er das Urteil der Lästerung nicht zu fällen, sondern sprach: Der HERR strafe dich!

10. Diese aber lästern alles, davon sie nichts wissen; was sie aber natürlich erkennen wie die unvernünftigen Tiere, darin verderben sie.

11. Weh ihnen! denn sie gehen den Weg Kains und fallen in den Irrtum des Bileam um Gewinnes willen und kommen um in dem Aufruhr Korahs.

12. Diese Unfläter prassen bei euren Liebesmahlen ohne Scheu, weiden sich selbst; sie

He ovat vedettömiä, tuulten ajeltavia pilviä, paljaita, syksyisiä puita, hedelmättömiä, kahdesti kuolleita, juurineen maasta reväistyjä,
13 rajuja meren aaltoja, jotka vaahtoavat omia häpeitään, harhailevia tähtiä, joille pimeyden synkeys ikuisiksi ajoiksi on varattu.

14 Heistäkin Eenok, Adamista seitsemäs, on ennustanut, sanoen: "Katso, Herra tulee tuhannen tuhansine pyhinensä

15 tuomitsemaan kaikkia ja rankaisemaan kaikkia jumalattomia kaikista heidän jumalattomista teoistansa, joita he jumalattomuudessaan ovat tehneet, ja kaikista julkeasta, mitä nuo jumalattomat syntiset ovat häntä vastaan puhuneet".

16 He ovat napsijoita, kohtalonsa nurkujia ja vaeltavat himojensa mukaan; heidän

without fear: clouds they are without water, carried about of winds; trees whose fruit withereth, without fruit, twice dead, plucked up by the roots;
13. Raging waves of the sea, foaming out their own shame; wandering stars, to whom is reserved the blackness of darkness for ever.

14. And Enoch also, the seventh from Adam, prophesied of these, saying, Behold, the Lord cometh with ten thousands of his saints,

15. To execute judgment upon all, and to convince all that are ungodly among them of all their ungodly deeds which they have ungodly committed, and of all their hard speeches which ungodly sinners have spoken against him.

16. These are murmurers, complainers, walking after their own lusts; and their mouth

sind Wolken ohne Wasser, von dem Winde umgetrieben, kahle, unfruchtbare Bäume, zweimal erstorben und ausgewurzelt,

13. wilde Wellen des Meeres, die ihre eigene Schande ausschäumen, irre Sterne, welchen behalten ist das Dunkel der Finsternis in Ewigkeit.

14. Es hat aber auch von solchen geweissagt Henoch, der siebente von Adam, und gesprochen: "Siehe, der HERR kommt mit vielen tausend Heiligen,

15. Gericht zu halten über alle und zu strafen alle Gottlosen um alle Werke ihres gottlosen Wandels, womit sie gottlos gewesen sind, und um all das Harte, das die gottlosen Sünder wider ihn geredet haben."

16. Diese murren und klagen immerdar und wandeln dabei nach ihren Lüsten; und ihr Mund

suunsa puhuu pöyhkeitä, ja he mielistelevät ihmisiä oman etunsa tähden.

17 Mutta te, rakkaani, muistakaa nämä sanat, mitkä meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen apostolit ovat edeltäpäin puhuneet,

18 sanoen teille: "Viimeisenä aikana tulee pilkkaajia, jotka vaeltavat jumalattomuutensa himojen mukaan".

19 Nämä juuri saavat aikaan hajaannusta, he ovat sielullisia, henkeä heillä ei ole.

20 Mutta te, rakkaani, rakentakaa itseänne pyhimmän uskonne perustukselle, rukoilkaa Pyhässä Hengessä

21 ja pysyttäkää niin itsenne Jumalan rakkaudessa, odottaessanne meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen laupeutta iankaikkiseksi

speakeh great swelling words, having men's persons in admiration because of advantage.

17. But, beloved, remember ye the words which were spoken before of the apostles of our Lord Jesus Christ;

18. How that they told you there should be mockers in the last time, who should walk after their own ungodly lusts.

19. These be they who separate themselves, sensual, having not the Spirit.

20. But ye, beloved, building up yourselves on your most holy faith, praying in the Holy Ghost,

21. Keep yourselves in the love of God, looking for the mercy of our Lord Jesus Christ unto eternal life.

redet stolze Worte, und achten das Ansehen der Person um Nutzens willen.

17. Ihr aber, meine Lieben, erinnert euch der Worte, die zuvor gesagt sind von den Aposteln unsers HERRN Jesu Christi,

18. da sie euch sagten, daß zu der letzten Zeit werden Spötter sein, die nach ihren eigenen Lüsten des gottlosen Wesens wandeln.

19. Diese sind es, die da Trennungen machen, Fleischliche, die da keinen Geist haben.

20. Ihr aber, meine Lieben, erbauet euch auf euren allerheiligsten Glauben durch den heiligen Geist und betet, 21. und erhaltet euch in der Liebe Gottes, und wartet auf die Barmherzigkeit unsers HERRN Jesu Christi zum ewigen Leben.

elämäksi.

22 Ja armahtakaa toisia, niitä,
jotka epäilevät, pelastakaa
heidät, tulesta temmaten;
23 toisia taas armahtakaa
pelolla, inhoten lihan tahraamaa
ihokastakin.

24 Mutta hänelle, joka voi
varjella teidät lankeamasta ja
asettaa teidät nuhteettomina,
riemuitsevina, kirkkautensa
eteen,
25 hänelle, ainoalle Jumalalle ja
meidän pelastajallemme
Herramme Jeesuksen Kristuksen
kautta, hänelle kunnia,
majesteetti, voima ja valta ennen
kaikkia aikoja ja nyt ja
iankaikkisesti! Amen.

22. And of some have
compassion, making a
difference:

23. And others save with fear,
pulling them out of the fire;
hating even the garment spotted
by the flesh.

24. Now unto him that is able to
keep you from falling, and to
present you faultless before the
presence of his glory with
exceeding joy,

25. To the only wise God our
Saviour, be glory and majesty,
dominion and power, both now
and ever. Amen.

22. Und haltet diesen
Unterschied, daß ihr euch
etlicher erbarmet,
23. etliche aber mit Furcht selig
machtet und rücket sie aus dem
Feuer; und hasset auch den
Rock, der vom Fleische befleckt
ist.

24. Dem aber, der euch kann
behüten ohne Fehl und stellen
vor das Angesicht seiner
Herrlichkeit unsträflich mit
Freuden,
25. dem Gott, der allein weise
ist, unserm Heiland, sei Ehre und
Majestät und Gewalt und Macht
nun und zu aller Ewigkeit! Amen.

JOHANNEKSEN ILMESTYS

1 luku

Alkulause 1 – 3 Johannes lausuu tervehdyksen seitsemälle Vähä Aasian seurakunnalle 4 – 8 sekä kertoo Jeesuksen ilmestyneen hänelle Patmos – saarella ja käskeneen hänen kirjoittaa, mitä hän näyssään oli saanut nähdä 9 – 20.

1 Jeesuksen Kristuksen ilmestys, jonka Jumala antoi hänelle, näyttääkseen palvelijoillensa, mitä pian tapahtuman pitää; ja sen hän lähettämänsä enkelin kautta antoi tiedoksi palvelijalleen Johannekselle, 2 joka tässä todistaa Jumalan sanan ja Jeesuksen Kristuksen todistuksen, kaiken sen, minkä hän on nähnyt.
3 Autuas se, joka lukee, ja autuaat ne, jotka kuulevat tämän profetian sanat ja ottavat vaarin siitä, mitä siihen kirjoitettu on; sillä aika on lähellä!
4 Johannes seitsemälle Aasian seurakunnalle: Armo teille ja rauha häneltä, joka on ja joka oli

1. The Revelation of Jesus Christ, which God gave unto him, to shew unto his servants things which must shortly come to pass; and he sent and signified it by his angel unto his servant John:
2. Who bare record of the word of God, and of the testimony of Jesus Christ, and of all things that he saw.
3. Blessed is he that readeth, and they that hear the words of this prophecy, and keep those things which are written therein: for the time is at hand.
4. John to the seven churches which are in Asia: Grace be unto you, and peace, from him which

1. Dies ist die Offenbarung Jesu Christi, die ihm Gott gegeben hat, seinen Knechten zu zeigen, was in der Kürze geschehen soll; und er hat sie gedeutet und gesandt durch seinen Engel zu seinem Knecht Johannes,
2. der bezeugt hat das Wort Gottes und das Zeugnis von Jesu Christo, was er gesehen hat.
3. Selig ist, der da liest und die da hören die Worte der Weissagung und behalten, was darin geschrieben ist; denn die Zeit ist nahe.
4. Johannes den sieben Gemeinden in Asien: Gnade sei mit euch und Friede von dem,

ja joka tuleva on, ja niiltä
seitsemältä hengeltä, jotka ovat
hänen valtaistuimensa edessä,

5 ja Jeesukselta Kristukselta,
uskolliselta todistajalta, häneltä,
joka on kuolleitten esikoinen ja
maan kuningasten hallitsija!

Hänelle, joka meitä rakastaa ja
on päästänyt meidät
synneistämme verellänsä

6 ja tehnyt meidät

kuningaskunnaksi, papeiksi
Jumalalleen ja Isälleen, hänelle
kunnia ja voima aina ja
iankaikkisesti! Amen.

7 Katso, hän tulee pilvissä, ja
kaikki silmät saavat nähdä hänet,
niidenkin, jotka hänet lävistivät,
ja kaikki maan sukukunnat
vaikeroitsevat hänen tullessansa.
Totisesti, amen.

8 Minä olen A ja O, sanoo Herra
Jumala, joka on ja joka oli ja joka
tuleva on, Kaikkivaltias.

is, and which was, and which is
to come; and from the seven
Spirits which are before his
throne;

5. And from Jesus Christ, who is
the faithful witness, and the first
begotten of the dead, and the
prince of the kings of the earth.

Unto him that loved us, and
washed us from our sins in his
own blood,

6. And hath made us kings and
priests unto God and his Father;
to him be glory and dominion for
ever and ever. Amen.

7. Behold, he cometh with
clouds; and every eye shall see
him, and they also which pierced
him: and all kindreds of the earth
shall wail because of him. Even
so, Amen.

8. I am Alpha and Omega, the
beginning and the ending, saith
the Lord, which is, and which
was, and which is to come, the
Almighty.

der da ist und der da war und der
da kommt, und von den sieben
Geistern, die da sind vor seinem
Stuhl,

5. und von Jesu Christo, welcher
ist der treue Zeuge und
Erstgeborene von den Toten und
der Fürst der Könige auf Erden!

Der uns geliebt hat und
gewaschen von den Sünden mit
seinem Blut

6. und hat uns zu Königen und
Priestern gemacht vor Gott und
seinem Vater, dem sei Ehre und
Gewalt von Ewigkeit zu Ewigkeit!
Amen.

7. Siehe, er kommt mit den
Wolken, und es werden ihn
sehen alle Augen und die ihn
zerstochen haben; und werden
heulen alle Geschlechter auf der
Erde. Ja, amen.

8. Ich bin das A und das O, der
Anfang und das Ende, spricht
Gott der HERR, der da ist und
der da war und der da kommt,
der Allmächtige.

9 Minä, Johannes, teidän veljenne, joka teidän kanssanne olen osallinen ahdistukseen ja valtakuntaan ja kärsivällisyyteen Jeesuksessa, minä olin Jumalan sanan ja Jeesuksen todistuksen tähden saarella, jonka nimi on Patmos.

10 Minä olin hengessä Herran päivänä, ja kuulin takaani suuren äänen, ikäänkuin pasunan äänen,

11 joka sanoi: " (Minä olen A ja O, ensimmäinen ja viimeinen" ja:) "Kirjoita kirjaan, mitä näet, ja lähetä niille seitsemälle seurakunnalle, (jotka ovat Aasiassa): Efesoon ja Smyrnaan ja Pergamoon ja Tyatiraan ja Sardeeseen ja Filadelfiaan ja Laodikeaan".

12 Ja minä käännyin katsomaan, mikä ääni minulle puhui; ja kääntyessäni minä näin seitsemän kultaista lampunjalkaa,

9. I John, who also am your brother, and companion in tribulation, and in the kingdom and patience of Jesus Christ, was in the isle that is called Patmos, for the word of God, and for the testimony of Jesus Christ.

10. I was in the Spirit on the Lord's day, and heard behind me a great voice, as of a trumpet,

11. Saying, I am Alpha and Omega, the first and the last: and, What thou seest, write in a book, and send it unto the seven churches which are in Asia; unto Ephesus, and unto Smyrna, and unto Pergamos, and unto Thyatira, and unto Sardis, and unto Philadelphia, and unto Laodicea.

12. And I turned to see the voice that spake with me. And being turned, I saw seven golden candlesticks;

9. Ich, Johannes, der auch euer Bruder und Mitgenosse an der Trübsal ist und am Reich und an der Geduld Jesu Christi, war auf der Insel, die da heißt Patmos, um des Wortes Gottes willen und des Zeugnisses Jesu Christi.

10. Ich war im Geist an des HERRN Tag und hörte hinter mir eine große Stimme wie einer Posaune,

11. die sprach: Ich bin das A und das O, der Erste und der Letzte; und was du siehst, das schreibe in ein Buch und sende es zu den Gemeinden in Asien: gen Ephesus und gen Smyrna und gen Pergamus und gen Thyatira und gen Sardes und gen Philadelphia und gen Laodizea.

12. Und ich wandte mich um, zu sehen nach der Stimme, die mit mir redete. Und als ich mich umwandte sah ich sieben goldene Leuchter

13 ja lampunjalkain keskellä ihmisen Pojan muotoisen, pitkäliepeiseen viittaaan puetun ja rinnan kohdalta kultaisella vyöllä vyötetyn.

14 Ja hänen päänsä ja hiuksensa olivat valkoiset niinkuin valkoinen villa, niinkuin lumi, ja hänen silmänsä niinkuin tulen liekki;

15 hänen jalkansa olivat ahjossa hehkuvan, kiiltävän vasken kaltaiset, ja hänen äänensä oli niinkuin paljojen vetten pauhina.

16 Ja hänellä oli oikeassa kädessään seitsemän tähteä, ja hänen suustaan lähti kaksiteräinen, terävä miekka, ja hänen kasvonsa olivat niinkuin aurinko, kun se täydeltä terältä paistaa.

17 Ja kun minä hänet näin, kaaduin minä kuin kuolleena hänen jalkojensa juureen. Ja hän pani oikean kätensä minun päälleni sanoen: "Älä pelkää!

13. And in the midst of the seven candlesticks one like unto the Son of man, clothed with a garment down to the foot, and girt about the paps with a golden girdle.

14. His head and his hairs were white like wool, as white as snow; and his eyes were as a flame of fire;

15. And his feet like unto fine brass, as if they burned in a furnace; and his voice as the sound of many waters.

16. And he had in his right hand seven stars: and out of his mouth went a sharp twoedged sword: and his countenance was as the sun shineth in his strength.

17. And when I saw him, I fell at his feet as dead. And he laid his right hand upon me, saying unto me, Fear not; I am the first and the last:

13. und mitten unter die sieben Leuchtern einen, der war eines Menschen Sohne gleich, der war angetan mit einem langen Gewand und begürtet um die Brust mit einem goldenen Gürtel.

14. Sein Haupt aber und sein Haar war weiß wie weiße Wolle, wie der Schnee, und seine Augen wie eine Feuerflamme

15. und seine Füße gleichwie Messing, das im Ofen glüht, und seine Stimme wie großes Wasserrauschen;

16. und er hatte sieben Sterne in seiner rechten Hand, und aus seinem Munde ging ein scharfes, zweischneidiges Schwert, und sein Angesicht leuchtete wie die helle Sonne.

17. Und als ich ihn sah, fiel ich zu seinen Füßen wie ein Toter; und er legte seine rechte Hand auf mich und sprach zu mir: Fürchte dich nicht! Ich bin der

Minä olen ensimmäinen ja viimeinen,

18 ja minä elän; ja minä olin kuollut, ja katso, minä elän aina ja iankaikkisesti, ja minulla on kuoleman ja tuonelan avaimet.

19 Kirjoita siis, mitä olet nähnyt ja mikä nyt on ja mitä tämän jälkeen on tapahtuva.

20 Niiden seitsemän tähden salaisuus, jotka näit minun oikeassa kädessäni, ja niiden seitsemän kultaisen lampunjalan salaisuus on tämä: ne seitsemän tähteä ovat niiden seitsemän seurakunnan enkelit, ja ne seitsemän lampunjalkaa (jotka näit,) ovat ne seitsemän seurakuntaa."

2 luku

Lähetyskirjeet Efeson 1 – 7, Smyrnan 8 – 11, Pergamon 12 – 17 ja Tyatiran 18 – 29 seurakunnille.

1 Efeson seurakunnan enkelille

1. Unto the angel of the church

1. Dem Engel der Gemeinde zu

Erste und der Letzte

18. und der Lebendige; ich war tot, und siehe, ich bin lebendig von Ewigkeit zu Ewigkeit und habe die Schlüssel der Hölle und des Todes.

19. Schreibe, was du gesehen hast, und was da ist, und was geschehen soll darnach.

20. Das Geheimnis der sieben Sterne, die du gesehen hast in meiner rechten Hand, und die sieben goldenen Leuchter: die sieben Sterne sind Engel der sieben Gemeinden; und die sieben Leuchter, die du gesehen hast, sind sieben Gemeinden.

kirjoita: 'Näin sanoo hän, joka pitää niitä seitsemää tähteä oikeassa kädessään, hän, joka käyskelee niiden seitsemän kultaisen lampunjalan keskellä:
 2 Minä tiedän sinun tekosi ja vaivannäkösi ja kärsivällisyytesi, ja ettet voi pahoja sietää; sinä olet koetellut niitä, jotka sanovat itseänsä apostoleiksi, eivätkä ole, ja olet havainnut heidät valhettelijoiksi;
 3 ja sinulla on kärsivällisyyttä, ja paljon sinä olet saanut kantaa minun nimeni tähden, etkä ole uupunut.
 4 Mutta se minulla on sinua vastaan, että olet hyljännyt ensimmäisen rakkautesi.
 5 Muista siis, mistä olet langennut, ja tee parannus, ja tee niitä ensimmäisiä tekoja; mutta jos et, niin minä tulen sinun tykösi ja työnnän sinun lampunjalkasi pois paikaltaan, ellet tee parannusta.
 6 Mutta se sinulla on, että sinä

of Ephesus write; These things saith he that holdeth the seven stars in his right hand, who walketh in the midst of the seven golden candlesticks;
 2. I know thy works, and thy labour, and thy patience, and how thou canst not bear them which are evil: and thou hast tried them which say they are apostles, and are not, and hast found them liars:
 3. And hast borne, and hast patience, and for my name's sake hast laboured, and hast not fainted.
 4. Nevertheless I have somewhat against thee, because thou hast left thy first love.
 5. Remember therefore from whence thou art fallen, and repent, and do the first works; or else I will come unto thee quickly, and will remove thy candlestick out of his place, except thou repent.
 6. But this thou hast, that thou

Ephesus schreibe: Das sagt, der da hält die sieben Sterne in seiner Rechten, der da wandelt mitten unter den sieben goldenen Leuchtern:
 2. Ich weiß deine Werke und deine Arbeit und deine Geduld und daß du die Bösen nicht tragen kannst; und hast versucht die, so da sagen, sie seien Apostel, und sind's nicht, und hast sie als Lügner erfunden;
 3. und verträgst und hast Geduld, und um meines Namens willen arbeitest du und bist nicht müde geworden.
 4. Aber ich habe wider dich, daß du die erste Liebe verlässest.
 5. Gedenke, wovon du gefallen bist, und tue Buße und tue die ersten Werke. Wo aber nicht, werde ich dir bald kommen und deinen Leuchter wegstoßen von seiner Stätte, wo du nicht Buße tust.
 6. Aber das hast du, daß du die

vihaat nikolaiittain tekoja, joita myös minä vihaan.

7 Jolla on korva, se kuulkoon, mitä Henki seurakunnille sanoo. Sen, joka voittaa, minä annan syödä elämän puusta, joka on Jumalan paratiisissa.'

8 Ja Smyrnan seurakunnan enkelille kirjoita: 'Näin sanoo ensimmäinen ja viimeinen, joka kuoli ja virkosi elämään:

9 Minä tiedän sinun (tekosi ja) ahdistuksesi ja köyhyytesi — sinä olet kuitenkin rikas — ja mitä pilkkaa sinä kärsit niiltä, jotka sanovat olevansa juutalaisia, eivätkä ole, vaan ovat saatanan synagooga.

10 Älä pelkää sitä, mitä tulet kärsimään. Katso, perkele on heittävä muutamia teistä vankeuteen, että teidät pantaisiin koetukselle, ja teidän on oltava ahdistuksessa kymmenen päivää. Ole uskollinen kuolemaan asti, niin minä annan

hatest the deeds of the Nicolaitans, which I also hate.

7. He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches; To him that overcometh will I give to eat of the tree of life, which is in the midst of the paradise of God.

8. And unto the angel of the church in Smyrna write; These things saith the first and the last, which was dead, and is alive;

9. I know thy works, and tribulation, and poverty, (but thou art rich) and I know the blasphemy of them which say they are Jews, and are not, but are the synagogue of Satan.

10. Fear none of those things which thou shalt suffer: behold, the devil shall cast some of you into prison, that ye may be tried; and ye shall have tribulation ten days: be thou faithful unto death, and I will give thee a crown of life.

Werke der Nikolaiten hassest, welche ich auch hasse.

7. Wer Ohren hat, der höre, was der Geist den Gemeinden sagt: Wer überwindet, dem will ich zu essen geben vom Holz des Lebens, das im Paradies Gottes ist.

8. Und dem Engel der Gemeinde zu Smyrna schreibe: das sagt der Erste und der Letzte, der tot war und ist lebendig geworden:

9. Ich weiß deine Werke und deine Trübsal und deine Armut (du bist aber reich) und die Lästerung von denen, die da sagen, sie seien Juden, und sind's nicht, sondern sind des Satans Schule.

10. Fürchte dich vor der keinem, das du leiden wirst! Siehe, der Teufel wird etliche von euch ins Gefängnis werfen, auf daß ihr versucht werdet, und werdet Trübsal haben zehn Tage. Sei getrost bis an den Tod, so will ich dir die Krone des Lebens

sinulle elämän kruunun.

11 Jolla on korva, se kuulkoon, mitä Henki seurakunnille sanoo. Sitä, joka voittaa, ei toinen kuolema vahingoita.'

12 Ja Pergamon seurakunnan enkelille kirjoita: 'Näin sanoo hän, jolla on se kaksiteräinen, terävä miekka:

13 Minä tiedän (tekosi ja), missä sinä asut: siellä, missä saatanan valtaistuin on; ja sinä pidät minun nimestäni kiinni etkä ole kieltänyt minun uskoani niinäkään päivinä, jolloin Antipas, minun todistajani, minun uskolliseni, tapettiin teidän luonanne, siellä, missä saatana asuu.

14 Mutta minulla on vähän sinua vastaan: sinulla on siellä niitä, jotka pitävät kiinni Bileamin opista, hänen, joka opetti Baalakia virittämään Israelin lapsille sen viettelyksen, että söisivät epäjumalille uhrattua ja

11. He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches; He that overcometh shall not be hurt of the second death.

12. And to the angel of the church in Pergamos write; These things saith he which hath the sharp sword with two edges;

13. I know thy works, and where thou dwellest, even where Satan's seat is: and thou holdest fast my name, and hast not denied my faith, even in those days wherein Antipas was my faithful martyr, who was slain among you, where Satan dwelleth.

14. But I have a few things against thee, because thou hast there them that hold the doctrine of Balaam, who taught Balac to cast a stumblingblock before the children of Israel, to eat things sacrificed unto idols, and to

geben.

11. Wer Ohren hat, der höre, was der Geist den Gemeinden sagt: Wer überwindet, dem soll kein Leid geschehen von dem andern Tode.

12. Und dem Engel der Gemeinde zu Pergamus schreibe: Das sagt, der da hat das scharfe, zweischneidige Schwert:

13. Ich weiß, was du tust und wo du wohnst, da des Satans Stuhl ist; und hältst an meinem Namen und hast meinen Glauben nicht verleugnet auch in den Tagen, in welchen Antipas, mein treuer Zeuge, bei euch getötet ist, da der Satan wohnt.

14. Aber ich habe ein Kleines wider dich, daß du daselbst hast, die an der Lehre Bileams halten, welcher lehrte den Balak ein Ärgernis aufrichten vor den Kindern Israel, zu essen Götzenopfer und Hurerei zu

haureutta harjoittaisivat.

15 Niin on myös sinulla niitä, jotka samoin pitävät kiinni nikolaiittain opista, (mitä minä vihaan).

16 Tee siis parannus; mutta jos et, niin minä tulen sinun tykösi pian ja sodin heitä vastaan suuni miekalla.

17 Jolla on korva, se kuulkoon, mitä Henki seurakunnille sanoo. Sille, joka voittaa, minä annan salattua mannaa (syötäväksi) ja annan hänelle valkoisen kiven ja siihen kiveen kirjoitetun uuden nimen, jota ei tiedä kukaan muu kuin sen saaja.'

18 Ja Tyatiran seurakunnan enkelille kirjoita: 'Näin sanoo Jumalan Poika, jolla on silmät niinkuin tulen liekki ja jonka jalat ovat niinkuin kiiltävä vaski:

19 Minä tiedän sinun tekosi ja rakkautesi ja uskosi ja

commit fornication.

15. So hast thou also them that hold the doctrine of the Nicolaitans, which thing I hate.

16. Repent; or else I will come unto thee quickly, and will fight against them with the sword of my mouth.

17. He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches; To him that overcometh will I give to eat of the hidden manna, and will give him a white stone, and in the stone a new name written, which no man knoweth saving he that receiveth it.

18. And unto the angel of the church in Thyatira write; These things saith the Son of God, who hath his eyes like unto a flame of fire, and his feet are like fine brass;

19. I know thy works, and charity, and service, and faith,

treiben.

15. Also hast du auch, die an der Lehre der Nikolaiten halten: das hasse ich.

16. Tue Buße; wo aber nicht, so werde ich dir bald kommen und mit ihnen kriegem durch das Schwert meines Mundes.

17. Wer Ohren hat, der höre, was der Geist den Gemeinden sagt: Wer überwindet, dem will zu essen geben von dem verborgenen Manna und will ihm geben einen weißen Stein und auf den Stein einen neuen Namen geschrieben, welchen niemand kennt, denn der ihn empfängt.

18. Und dem Engel der Gemeinde zu Thyatira schreibe: Das sagt der Sohn Gottes, der Augen hat wie Feuerflammen, und seine Füße sind gleichwie Messing:

19. Ich weiß deine Werke und deine Liebe und deinen Dienst

palveluksesi ja kärsivällisyytesi ja että sinun viimeiset tekosi ovat useammat kuin ensimmäiset.

20 Mutta se minulla on sinua vastaan, että sinä suvaitset tuota naista, Isebeliä, joka sanoo itseään profeetaksi ja opettaa ja eksyttää minun palvelijoitani harjoittamaan haureutta ja syömään epäjumalille uhrattua.

21 Ja minä olen antanut hänelle aikaa parannuksen tekoon, mutta hän ei tahdo parannusta tehdä eikä luopua haureudestaan.

22 Katso, minä syöksen hänet tautivuoteeseen, ja ne, jotka hänen kanssaan tekevät huorin, minä syöksen suureen ahdistukseen, jos eivät tee parannusta ja luovu hänen teoistansa;

23 ja hänen lapsensa minä tappamalla tapan, ja kaikki seurakunnat saavat tuntea, että minä olen se, joka tutkin

and thy patience, and thy works; and the last to be more than the first.

20. Notwithstanding I have a few things against thee, because thou sufferest that woman Jezebel, which calleth herself a prophetess, to teach and to seduce my servants to commit fornication, and to eat things sacrificed unto idols.

21. And I gave her space to repent of her fornication; and she repented not.

22. Behold, I will cast her into a bed, and them that commit adultery with her into great tribulation, except they repent of their deeds.

23. And I will kill her children with death; and all the churches shall know that I am he which searcheth the reins and hearts:

und deinen Glauben und deine Geduld und daß du je länger, je mehr tust.

20. Aber ich habe wider dich, daß du lässest das Weib Isebel, die da spricht, sie sei eine Prophetin, lehren und verführen meine Knechte, Hurerei zu treiben und Götzenopfer zu essen.

21. Und ich habe ihr Zeit gegeben, daß sie sollte Buße tun für ihre Hurerei; und sie tut nicht Buße.

22. Siehe, ich werfe sie in ein Bett, und die mit ihr die Ehe gebrochen haben, in große Trübsal, wo sie nicht Buße tun für ihre Werke,

23. und ihre Kinder will ich zu Tode schlagen. Und alle Gemeinden sollen erkennen, daß ich es bin, der die Nieren

munaskuut ja sydämet; ja minä annan teille kullekin tekojenne mukaan.

24 Mutta teille muille Tyatirassa oleville, kaikille, joilla ei ole tätä oppia, teille, jotka ette ole tulleet tuntemaan, niinkuin ne sanovat, saatanan syvyyksiä, minä sanon: en minä pane teidän päällenne muuta kuormaa;

25 pitäkää vain, mitä teillä on, siihen asti kuin minä tulen.

26 Ja joka voittaa ja loppuun asti ottaa minun teoistani vaarin, sille minä annan vallan hallita pakanoita,

27 ja hän on kaitseva heitä rautaisella valtikalla, niinkuin saviastiat heidät särjetään — niinkuin minäkin sen vallan Isältäni sain —

28 ja minä annan hänelle kointähden.

29 Jolla on korva, se kuulkoon, mitä Henki seurakunnille sanoo."'

and I will give unto every one of you according to your works.

24. But unto you I say, and unto the rest in Thyatira, as many as have not this doctrine, and which have not known the depths of Satan, as they speak; I will put upon you none other burden.

25. But that which ye have already hold fast till I come.

26. And he that overcometh, and keepeth my works unto the end, to him will I give power over the nations:

27. And he shall rule them with a rod of iron; as the vessels of a potter shall they be broken to shivers: even as I received of my Father.

28. And I will give him the morning star.

29. He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

und Herzen erforscht; und ich werde geben einem jeglichen unter euch nach euren Werken.

24. Euch aber sage ich, den andern, die zu Thyatira sind, die nicht haben solche Lehre und die nicht erkannt haben die Tiefen des Satans (wie sie sagen): Ich will nicht auf euch werfen eine andere Last:

25. doch was ihr habt, das haltet, bis daß ich komme.

26. Und wer da überwindet und hält meine Werke bis ans Ende, dem will ich Macht geben über die Heiden,

27. und er soll sie weiden mit einem eisernen Stabe, und wie eines Töpfers Gefäße soll er sie zerschmeißen,

28. wie ich von meinem Vater empfangen habe; und ich will ihm geben den Morgenstern.

29. Wer Ohren hat, der höre, was der Geist den Gemeinden sagt!

3 luku

Lähetyskirjeet Sardeen 1 – 6, Filadelfian 7 – 13 ja Laodikean 14 – 22 seurakunnille.

1 Ja Sardeen seurakunnan enkelille kirjoita: 'Näin sanoo hän, jolla on ne Jumalan seitsemän henkeä ja ne seitsemän tähteä: Minä tiedän sinun tekosi: sinulla on se nimi, että elät, mutta sinä olet kuollut.

2 Heräjä valvomaan ja vahvista jäljellejääneitä, niitä, jotka ovat olleet kuolemaisillaan; sillä minä en ole havainnut sinun tekojasi täydellisiksi Jumalani edessä.

3 Muista siis, mitä olet saanut ja kuullut, ja ota siitä vaari ja tee parannus. Jos et valvo, niin minä tulen kuin varas, etkä sinä tiedä, millä hetkellä minä sinun päällesi tulen.

4 Kuitenkin on sinulla Sardeessa

1. And unto the angel of the church in Sardis write; These things saith he that hath the seven Spirits of God, and the seven stars; I know thy works, that thou hast a name that thou livest, and art dead.

2. Be watchful, and strengthen the things which remain, that are ready to die: for I have not found thy works perfect before God.

3. Remember therefore how thou hast received and heard, and hold fast, and repent. If therefore thou shalt not watch, I will come on thee as a thief, and thou shalt not know what hour I will come upon thee.

4. Thou hast a few names even

1. Und dem Engel der Gemeinde zu Sardes schreibe: Das sagt, der die sieben Geister Gottes hat und die sieben Sterne: Ich weiß deine Werke; denn du hast den Namen, daß du lebest, und bist tot.

2. Werde wach und stärke das andere, das sterben will; denn ich habe deine Werke nicht völlig erfunden vor Gott.

3. So gedenke nun, wie du empfangen und gehört hast, und halte es und tue Buße. So du nicht wirst wachen, werde ich über dich kommen wie ein Dieb, und wirst nicht wissen, welche Stunde ich über dich kommen werde.

4. Aber du hast etliche Namen

muutamia harvoja nimiä, jotka eivät ole tahranneet vaatteitaan, ja he saavat käyskennellä minun kanssani valkeissa vaatteissa, sillä he ovat siihen arvolliset.

5 Joka voittaa, se näin puetaan valkeihin vaatteisiin, enkä minä pyyhi pois hänen nimeänsä elämän kirjasta, ja minä olen tunnustava hänen nimensä Isäni edessä ja hänen enkeliansä edessä.

6 Jolla on korva, se kuulkoon, mitä Henki seurakunnille sanoo.'

7 Ja Filadelfian seurakunnan enkelille kirjoita: 'Näin sanoo Pyhä, Totinen, jolla on Daavidin avain, hän, joka avaa, eikä kukaan sulje, ja joka sulkee, eikä kukaan avaa:

8 Minä tiedän sinun tekosi. Katso, minä olen avannut sinun eteesi oven, eikä kukaan voi sitä sulkea; sillä tosin on sinun

in Sardis which have not defiled their garments; and they shall walk with me in white: for they are worthy.

5. He that overcometh, the same shall be clothed in white raiment; and I will not blot out his name out of the book of life, but I will confess his name before my Father, and before his angels.

6. He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

7. And to the angel of the church in Philadelphia write; These things saith he that is holy, he that is true, he that hath the key of David, he that openeth, and no man shutteth; and shutteth, and no man openeth;

8. I know thy works: behold, I have set before thee an open door, and no man can shut it: for thou hast a little strength, and

zu Sardes, die nicht ihre Kleider besudelt haben; und sie werden mit mir wandeln in weißen Kleidern, denn sie sind's wert.

5. Wer überwindet soll mit weißen Kleidern angetan werden, und ich werde seinen Namen nicht austilgen aus dem Buch des Lebens, und ich will seinen Namen bekennen vor meinem Vater und vor seinen Engeln.

6. Wer Ohren hat, der höre, was der Geist den Gemeinden sagt!

7. Und dem Engel der Gemeinde zu Philadelphia schreibe: Das sagt der Heilige, der Wahrhaftige, der da hat den Schlüssel Davids, der auf tut, und niemand schließt zu, der zuschließt, und niemand tut auf:

8. Ich weiß deine Werke. Siehe, ich habe vor dir gegeben eine offene Tür, und niemand kann sie zuschließen; denn du hast

voimasi vähäinen, mutta sinä olet ottanut vaarin minun sanastani etkä ole minun nimeäni kieltänyt.

9 Katso, minä annan sinulle saatanan synagoogasta niitä, jotka sanovat olevansa juutalaisia, eivätkä ole, vaan valhettelevat; katso, minä olen saattava heidät siihen, että he tulevat ja kumartuvat sinun jalkojesi eteen ja ymmärtävät, että minä sinua rakastan.

10 Koska sinä olet ottanut minun kärsivällisyyteni sanasta vaarin, niin minä myös otan sinusta vaarin ja pelastan sinut koetuksen hetkestä, joka on tuleva yli koko maanpiirin koettelemaan niitä, jotka maan päällä asuvat.

11 (Katso,) Minä tulen pian; pidä, mitä sinulla on, ettei kukaan ottaisi sinun kruunuasi.

12 Joka voittaa, sen minä teen pylvääksi Jumalani temppeliin, eikä hän koskaan enää lähde

hast kept my word, and hast not denied my name.

9. Behold, I will make them of the synagogue of Satan, which say they are Jews, and are not, but do lie; behold, I will make them to come and worship before thy feet, and to know that I have loved thee.

10. Because thou hast kept the word of my patience, I also will keep thee from the hour of temptation, which shall come upon all the world, to try them that dwell upon the earth.

11. Behold, I come quickly: hold that fast which thou hast, that no man take thy crown.

12. Him that overcometh will I make a pillar in the temple of my God, and he shall go no more

eine kleine Kraft, und hast mein Wort behalten und hast meinen Namen nicht verleugnet.

9. Siehe, ich werde geben aus des Satanas Schule, die da sagen, sie seien Juden, und sind's nicht, sondern lügen; siehe, ich will sie dazu bringen, daß sie kommen sollen und niederfallen zu deinen Füßen und erkennen, daß ich dich geliebt habe.

10. Dieweil du hast bewahrt das Wort meiner Geduld, will ich auch dich bewahren vor der Stunde der Versuchung, die kommen wird über den ganzen Weltkreis, zu versuchen, die da wohnen auf Erden.

11. Siehe, ich komme bald; halte, was du hast, daß niemand deine Krone nehme!

12. Wer überwindet, den will ich machen zum Pfeiler in dem Tempel meines Gottes, und er

sieltä ulos, ja minä kirjoitan häneen Jumalani nimen ja Jumalani kaupungin nimen, sen uuden Jerusalemin, joka laskeutuu alas taivaasta minun Jumalani tyköä, ja oman uuden nimeni.

13 Jolla on korva, se kuulkoon, mitä Henki seurakunnille sanoo.'

14 Ja Laodikean seurakunnan enkelille kirjoita: 'Näin sanoo Amen, se uskollinen ja totinen todistaja, Jumalan luomakunnan alku:

15 Minä tiedän sinun tekosi: sinä et ole kylmä etkä palava; oi, jospa olisit kylmä tai palava!

16 Mutta nyt, koska olet penseä, etkä ole palava etkä kylmä, olen minä oksentava sinut suustani ulos.

17 Sillä sinä sanot: Minä olen rikas, minä olen rikastunut enkä mitään tarvitse; etkä tiedä, että

out: and I will write upon him the name of my God, and the name of the city of my God, which is new Jerusalem, which cometh down out of heaven from my God: and I will write upon him my new name.

13. He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

14. And unto the angel of the church of the Laodiceans write; These things saith the Amen, the faithful and true witness, the beginning of the creation of God;

15. I know thy works, that thou art neither cold nor hot: I would thou wert cold or hot.

16. So then because thou art lukewarm, and neither cold nor hot, I will spue thee out of my mouth.

17. Because thou sayest, I am rich, and increased with goods, and have need of nothing; and

soll nicht mehr hinausgehen; und will auf ihn schreiben den Namen meines Gottes und den Namen des neuen Jerusalem, der Stadt meines Gottes, die vom Himmel herniederkommt von meinem Gott, und meinen Namen, den neuen.

13. Wer Ohren hat, der höre, was der Geist den Gemeinden sagt!

14. Und dem Engel der Gemeinde zu Laodizea schreibe: Das sagt, der Amen heißt, der treue und wahrhaftige Zeuge, der Anfang der Kreatur Gottes:

15. Ich weiß deine Werke, daß du weder kalt noch warm bist. Ach, daß du kalt oder warm wärest!

16. Weil du aber lau bist und weder kalt noch warm, werde ich dich ausspeien aus meinem Munde.

17. Du sprichst: Ich bin reich und habe gar satt und bedarf nichts! und weißt nicht, daß du bist

juuri sinä olet viheliäinen ja kurja ja köyhä ja sokea ja alaston.

18 Minä neuvon sinua ostamaan minulta kultaa, tulessa puhdistettua, että rikastuisit, ja valkeat vaatteet, että niihin pukeutuisit eikä alastomuutesi häpeä näkyisi, ja silmävoidetta voidellaksesi silmäsi, että näkisit.

19 Kaikkia niitä, joita minä pidän rakkaina, minä nuhtelen ja kuritan; ahkeroitse siis ja tee parannus.

20 Katso, minä seison ovella ja kolkutan; jos joku kuulee minun ääneni ja avaa oven, niin minä käyn hänen tykönsä sisälle ja aterioitsen hänen kanssaan, ja hän minun kanssani.

21 Joka voittaa, sen minä annan istua kanssani valtaistuimellani, niinkuin minäkin olen voittanut ja istunut Isäni kanssa hänen valtaistuimellensa.

knowest not that thou art wretched, and miserable, and poor, and blind, and naked:

18. I counsel thee to buy of me gold tried in the fire, that thou mayest be rich; and white raiment, that thou mayest be clothed, and that the shame of thy nakedness do not appear; and anoint thine eyes with eyesalve, that thou mayest see.

19. As many as I love, I rebuke and chasten: be zealous therefore, and repent.

20. Behold, I stand at the door, and knock: if any man hear my voice, and open the door, I will come in to him, and will sup with him, and he with me.

21. To him that overcometh will I grant to sit with me in my throne, even as I also overcame, and am set down with my Father in his throne.

elend und jämmerlich, arm, blind und bloß.

18. Ich rate dir, daß du Gold von mir kaufest, das mit Feuer durchläutert ist, daß du reich werdest, und weiße Kleider, daß du dich antust und nicht offenbart werde die Schande deiner Blöße; und salbe deine Augen mit Augensalbe, daß du sehen mögest.

19. Welche ich liebhave, die strafe und züchtige ich. So sei nun fleißig und tue Buße!

20. Siehe, ich stehe vor der Tür und klopfe an. So jemand meine Stimme hören wird und die Tür auftun, zu dem werde ich eingehen und das Abendmahl mit ihm halten und er mit mir.

21. Wer überwindet, dem will ich geben, mit mir auf meinem Stuhl zu sitzen, wie ich überwunden habe und mich gesetzt mit meinem Vater auf seinen Stuhl.

22 Jolla on korva, se kuulkoon, mitä Henki seurakunnille sanoo."

22. He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

22. Wer Ohren hat, der höre, was der Geist den Gemeinden sagt!

4 luku

Johannes näkee Jumalan valtaistuimen taivaassa ja sen ympärillä kaksikymmentä neljä vanhinta ja neljä olentoa 1 – 8, jotka lakkaamatta ylistävät häntä, joka valtaistuimella istuu 8 – 11.

1 Sen jälkeen minä näin, ja katso: taivaassa oli ovi avoinna, ja ensimmäinen ääni, jonka minä olin kuullut ikäänkuin pasunan puhuvan minulle, sanoi: "Nouse ylös tänne, niin minä näytän sinulle, mitä tämän jälkeen on tapahtuva".

1. After this I looked, and, behold, a door was opened in heaven: and the first voice which I heard was as it were of a trumpet talking with me; which said, Come up hither, and I will shew thee things which must be hereafter.

1. Darnach sah ich, und siehe, eine Tür war aufgetan im Himmel; und die erste Stimme, die ich gehört hatte mit mir reden wie eine Posaune, die sprach: Steig her, ich will dir zeigen, was nach diesem geschehen soll.

2 Ja kohta minä olin hengessä. Ja katso, taivaassa oli valtaistuin, ja valtaistuimella oli istuja.

2. And immediately I was in the spirit: and, behold, a throne was set in heaven, and one sat on the throne.

2. Und alsobald war ich im Geist. Und siehe, ein Stuhl war gesetzt im Himmel, und auf dem Stuhl saß einer;

3 Ja istuja oli näöltänsä jaspis- ja sardionkiven kaltainen; ja valtaistuimen ympärillä oli taivaankaari, näöltänsä smaragdinin kaltainen.

3. And he that sat was to look upon like a jasper and a sardine stone: and there was a rainbow round about the throne, in sight like unto an emerald.

3. und der dasaß, war gleich anzusehen wie der Stein Jaspis und Sarder; und ein Regenbogen war um den Stuhl, gleich anzusehen wie ein

4 Ja valtaistuimen ympärillä oli kaksikymmentä neljä valtaistuinta, ja niillä valtaistuimilla istui kaksikymmentä neljä vanhinta, puettuina valkeihin vaatteisiin, ja heillä oli päässänsä kultaiset kruunut.

5 Ja valtaistuimesta lähti salamoita ja ääniä ja ukkosen jylinää; ja valtaistuimen edessä paloi seitsemän tulisoihua, jotka ovat ne seitsemän Jumalan henkeä.

6 Ja valtaistuimen edessä oli ikäänkuin lasinen meri, kristallin näköinen; ja valtaistuimen keskellä ja valtaistuimen ympärillä oli neljä olentoa, edestä ja takaa silmiä täynnä.

7 Ja ensimmäinen olento oli leijonan näköinen, ja toinen olento nuoren härän näköinen, ja kolmannella olennolla oli ikäänkuin ihmisen kasvot, ja neljäs olento oli lentävän kotkan

4. And round about the throne were four and twenty seats: and upon the seats I saw four and twenty elders sitting, clothed in white raiment; and they had on their heads crowns of gold.

5. And out of the throne proceeded lightnings and thunderings and voices: and there were seven lamps of fire burning before the throne, which are the seven Spirits of God.

6. And before the throne there was a sea of glass like unto crystal: and in the midst of the throne, and round about the throne, were four beasts full of eyes before and behind.

7. And the first beast was like a lion, and the second beast like a calf, and the third beast had a face as a man, and the fourth beast was like a flying eagle.

Smaragd.

4. Und um den Stuhl waren vierundzwanzig Stühle, und auf den Stühlen saßen vierundzwanzig Älteste, mit weißen Kleidern angetan, und hatten auf ihren Häuptern goldene Kronen.

5. Und von dem Stuhl gingen aus Blitze, Donner und Stimmen; und sieben Fackeln mit Feuer brannten vor dem Stuhl, welches sind die sieben Geister Gottes.

6. Und vor dem Stuhl war ein gläsernes Meer gleich dem Kristall, und mitten am Stuhl und um den Stuhl vier Tiere, voll Augen vorn und hinten.

7. Und das erste Tier war gleich einem Löwen, und das andere Tier war gleich einem Kalbe, das dritte hatte ein Antlitz wie ein Mensch, und das vierte Tier war gleich einem fliegenden Adler.

näköinen.

8 Ja niillä neljällä olennolla oli kullakin kuusi siipeä, ja ne olivat yltymäri ja sisältä silmiä täynnä. Ja ne sanoivat lakkaamatta yötä päivää: "Pyhä, pyhä, pyhä on Herra Jumala, Kaikkivaltias, joka oli ja joka on ja joka tuleva on".

9 Ja niin usein kuin olennot antavat ylistyksen, kunnian ja kiitoksen hänelle, joka valtaistuimella istuu, joka elää aina ja iankaikkisesti,

10 lankeavat ne kaksikymmentä neljä vanhinta hänen eteensä, joka valtaistuimella istuu, ja kumartaen rukoilevat häntä, joka elää aina ja iankaikkisesti, ja heittävät kruununsa valtaistuimen eteen sanoen:

11 Sinä, meidän Herramme ja meidän Jumalamme, olet arvollinen saamaan ylistyksen ja kunnian ja voiman, sillä sinä olet luonut kaikki, ja sinun tahdostasi

8. And the four beasts had each of them six wings about him; and they were full of eyes within: and they rest not day and night, saying, Holy, holy, holy, Lord God Almighty, which was, and is, and is to come.

9. And when those beasts give glory and honour and thanks to him that sat on the throne, who liveth for ever and ever,

10. The four and twenty elders fall down before him that sat on the throne, and worship him that liveth for ever and ever, and cast their crowns before the throne, saying,

11. Thou art worthy, O Lord, to receive glory and honour and power: for thou hast created all things, and for thy pleasure they are and were created.

8. Und ein jegliches der vier Tiere hatte sechs Flügel, und sie waren außenherum und inwendig voll Augen und hatten keine Ruhe Tag und Nacht und sprachen: Heilig, heilig, heilig ist Gott der HERR, der Allmächtige, der da war und der da ist und der da kommt!

9. Und da die Tiere gaben Preis und Ehre und Dank dem, der da auf dem Stuhl saß, der da lebt von Ewigkeit zu Ewigkeit,

10. fielen die vierundzwanzig Ältesten nieder vor dem, der auf dem Stuhl saß, und beteten an den, der da lebt von Ewigkeit zu Ewigkeit, und warfen ihre Kronen vor den Stuhl und sprachen:

11. HERR, du bist würdig, zu nehmen Preis und Ehre und Kraft; denn du hast alle Dinge geschaffen, und durch deinen Willen haben sie das Wesen und

ne ovat olemassa ja ovat luodut.

sind geschaffen.

5 luku

Valtaistuimella – istuvan kädessä on seitsemällä sinetillä suljettu kirjakäärö, jota ei kukaan muu voi avata kuin Karitsa 1 – 7 Kun Karitsa on ottanut kirjakäärön, niin ne neljä olentoa, kaksikymmentä neljä vanhinta, enkelit ja kaikki luodut ylistävät häntä 8 – 14.

1 Ja minä näin valtaistuimella — istuvan oikeassa kädessä kirjakäärön, sisältä ja päältä täyteen kirjoitetun, seitsemällä sinetillä suljetun.

1. And I saw in the right hand of him that sat on the throne a book written within and on the backside, sealed with seven seals.

1. Und ich sah in der rechten Hand des, der auf dem Stuhl saß, ein Buch, beschrieben inwendig und auswendig, versiegelt mit sieben Siegeln.

2 Ja minä näin väkevän enkelin, joka suurella äänellä kuulutti: "Kuka on arvollinen avaamaan tämän kirjan ja murtamaan sen sinetit?"

2. And I saw a strong angel proclaiming with a loud voice, Who is worthy to open the book, and to loose the seals thereof?

2. Und ich sah einen starken Engel, der rief aus mit großer Stimme: Wer ist würdig, das Buch aufzutun und seine Siegel zu brechen?

3 Eikä kukaan taivaassa eikä maan päällä eikä maan alla voinut avata kirjaa eikä katsoa siihen.

3. And no man in heaven, nor in earth, neither under the earth, was able to open the book, neither to look thereon.

3. Und niemand im Himmel noch auf Erden noch unter der Erde konnte das Buch auf tun und hineinsehen.

4 Ja minä itkin kovin sitä, ettei ketään havaittu arvolliseksi avaamaan kirjaa eikä katsomaan siihen.

4. And I wept much, because no man was found worthy to open and to read the book, neither to look thereon.

4. Und ich weinte sehr, daß niemand würdig erfunden ward, das Buch aufzutun und zu lesen noch hineinzusehen.

5 Ja yksi vanhimmista sanoi minulle: "Älä itke; katso, jalopeura Juudan sukukunnasta, Daavidin juurivesa, on voittanut, niin että hän voi avata kirjan ja (murtaa) sen seitsemän sinettiä".

5. And one of the elders saith unto me, Weep not: behold, the Lion of the tribe of Juda, the Root of David, hath prevailed to open the book, and to loose the seven seals thereof.

5. Und einer von den Ältesten spricht zu mir: Weine nicht! Siehe, es hat überwunden der Löwe, der da ist vom Geschlecht Juda, die Wurzel Davids, aufzutun das Buch und zu brechen seine sieben Siegel.

6 Ja minä näin, että valtaistuimen ja niiden neljän olennon ja vanhinten keskellä seisoj Karitsa, ikäänkuin teurastettu; sillä oli seitsemän sarvea ja seitsemän silmää, jotka ovat ne seitsemän Jumalan henkeä, lähetetyt kaikkeen maailmaan.

6. And I beheld, and, lo, in the midst of the throne and of the four beasts, and in the midst of the elders, stood a Lamb as it had been slain, having seven horns and seven eyes, which are the seven Spirits of God sent forth into all the earth.

6. Und ich sah, und siehe, mitten zwischen dem Stuhl und den vier Tieren und zwischen den Ältesten stand ein Lamm, wie wenn es erwürgt wäre, und hatte sieben Hörner und sieben Augen, das sind die sieben Geister Gottes, gesandt in alle Lande.

7 Ja se tuli ja otti kirjan valtaistuimella istuvan oikeasta kädestä.

7. And he came and took the book out of the right hand of him that sat upon the throne.

7. Und es kam und nahm das Buch aus der Hand des, der auf dem Stuhl saß.

8 Ja kun se oli ottanut kirjan, niin ne neljä olentoa ja kaksikymmentä neljä vanhinta lankesivat Karitsan eteen, ja heillä oli kantele kullakin, ja heillä oli kultaiset maljat täynnä suitsutuksia, jotka ovat pyhien rukoukset,

8. And when he had taken the book, the four beasts and four and twenty elders fell down before the Lamb, having every one of them harps, and golden vials full of odours, which are the prayers of saints.

8. Und da es das Buch nahm, da fielen die vier Tiere und die vierundzwanzig Ältesten nieder vor dem Lamm und hatten ein jeglicher Harfen und goldene Schalen voll Räuchwerk, das sind die Gebete der Heiligen,

9 ja he veisasivat uutta virttä, sanoen: "Sinä olet arvollinen ottamaan kirjan ja avaamaan sen sinetit, sillä sinä olet tullut teurastetuksi ja olet verelläsi ostanut Jumalalle ihmiset kaikista sukukunnista ja kielistä ja kansoista ja kansanheimoista
10 ja tehnyt heidät meidän Jumalallemme kuningaskunnaksi ja papeiksi, ja he tulevat hallitsemaan maan päällä".

11 Ja minä näin, ja minä kuulin monien enkelien äänen valtaistuimen ja olentojen ja vanhinten ympäriltä, ja heidän lukunsa oli kymmenentuhatta kertaa kymmenentuhatta ja tuhat kertaa tuhat,

12 ja he sanoivat suurella äänellä: "Karitsa, joka on teurastettu, on arvollinen saamaan voiman ja rikkauden ja viisauden ja väkevyyden ja kunnian ja kirkkauden ja ylistyksen".

13 Ja kaikkien luotujen, jotka

9. And they sung a new song, saying, Thou art worthy to take the book, and to open the seals thereof: for thou wast slain, and hast redeemed us to God by thy blood out of every kindred, and tongue, and people, and nation;

10. And hast made us unto our God kings and priests: and we shall reign on the earth.

11. And I beheld, and I heard the voice of many angels round about the throne and the beasts and the elders: and the number of them was ten thousand times ten thousand, and thousands of thousands;

12. Saying with a loud voice, Worthy is the Lamb that was slain to receive power, and riches, and wisdom, and strength, and honour, and glory, and blessing.

13. And every creature which is

9. und sangen ein neues Lied und sprachen: Du bist würdig, zu nehmen das Buch und aufzutun seine Siegel; denn du bist erwürget und hast uns Gott erkaufte mit deinem Blut aus allerlei Geschlecht und Zunge und Volk und Heiden

10. und hast uns unserm Gott zu Königen und Priestern gemacht, und wir werden Könige sein auf Erden.

11. Und ich sah und hörte eine Stimme vieler Engel um den Stuhl und um die Tiere und um die Ältesten her; und ihre Zahl war vieltausendmal tausend;

12. und sie sprachen mit großer Stimme: Das Lamm, das erwürget ist, ist würdig, zu nehmen Kraft und Reichtum und Weisheit und Stärke und Ehre und Preis und Lob.

13. Und alle Kreatur, die im

ovat taivaassa ja maan päällä ja maan alla ja meren päällä, ja kaikkien niissä olevain minä kuulin sanovan: "Hänelle, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsalle ylistys ja kunnia ja kirkkaus ja valta aina ja iankaikkisesti!"

14 Ja ne neljä olentoa sanoivat: "Amen", ja vanhimmat lankesivat kasvoilleen ja kumartaen rukoilivat (Häntä, joka elää iäisesti).

in heaven, and on the earth, and under the earth, and such as are in the sea, and all that are in them, heard I saying, Blessing, and honour, and glory, and power, be unto him that sitteth upon the throne, and unto the Lamb for ever and ever.

14. And the four beasts said, Amen. And the four and twenty elders fell down and worshipped him that liveth for ever and ever.

Himmel ist und auf Erden und unter der Erde und im Meer, und alles, was darinnen ist, hörte ich sagen: Dem, der auf dem Stuhl sitzt, und dem Lamm sei Lob und Ehre und Preis und Gewalt von Ewigkeit zu Ewigkeit!

14. Und die vier Tiere sprachen: Amen! Und die vierundzwanzig Ältesten fielen nieder und beteten an den, der da lebt von Ewigkeit zu Ewigkeit.

6 luku

Karitsa avaa kirjakäärön ensimmäisen sinetin 1, 2, toisen 3, 4, kolmannen 5, 6, neljännen 7, 8, viidennen 9 – 11 ja kuudennen sinetin 12 – 17.

1 Ja minä näin, kuinka Karitsa avasi yhden niistä seitsemästä sinetistä, ja kuulin yhden niistä neljästä olennota sanovan niinkuin ukkosen äänellä: "Tule!"
2 Ja minä näin, ja katso: valkea

1. And I saw when the Lamb opened one of the seals, and I heard, as it were the noise of thunder, one of the four beasts saying, Come and see.

2. And I saw, and behold a white

1. Und ich sah, daß das Lamm der Siegel eines auftat; und hörte der vier Tiere eines sagen wie mit einer Donnerstimme: Komm!

2. Und ich sah, und siehe, ein

hevonen; ja sen selässä istuvalla oli jousi, ja hänelle annettiin seppele, ja hän lähti voittajana ja voittamaan.

horse: and he that sat on him had a bow; and a crown was given unto him: and he went forth conquering, and to conquer.

weißes Pferd. Und der daraufsaß, hatte einen Bogen; und ihm ward gegeben eine Krone, und er zog aus sieghaft, und daß er siegte.

3 Ja kun Karitsa avasi toisen sinetin, kuulin minä toisen olennon sanovan: "Tule!"

3. And when he had opened the second seal, I heard the second beast say, Come and see.

3. Und da es das andere Siegel auftat, hörte ich das andere Tier sagen: Komm!

4 Niin lähti toinen hevonen, tulipunainen, ja sen selässä istuvalle annettiin valta ottaa pois rauha maasta, että ihmiset surmaisivat toisiaan; ja hänelle annettiin suuri miekka.

4. And there went out another horse that was red: and power was given to him that sat thereon to take peace from the earth, and that they should kill one another: and there was given unto him a great sword.

4. Und es ging heraus ein anderes Pferd, das war rot. Und dem, der daraufsaß, ward gegeben, den Frieden zu nehmen von der Erde und daß sie sich untereinander erwürgten; und ward ihm ein großes Schwert gegeben.

5 Ja kun Karitsa avasi kolmannen sinetin, kuulin minä kolmannen olennon sanovan: "Tule!" Ja minä näin, ja katso: musta hevonen; ja sen selässä istuvalla oli kädessään vaaka.

5. And when he had opened the third seal, I heard the third beast say, Come and see. And I beheld, and lo a black horse; and he that sat on him had a pair of balances in his hand.

5. Und da es das dritte Siegel auftat, hörte ich das dritte Tier sagen: Komm! Und ich sah, und siehe, ein schwarzes Pferd. Und der daraufsaß, hatte eine Waage in seiner Hand.

6 Ja minä kuulin ikäänkuin äänen niiden neljän olennon keskeltä sanovan: "Koiniks-mittanisuja yhden denarin, ja kolme koiniksia ohria yhden denarin!

6. And I heard a voice in the midst of the four beasts say, A measure of wheat for a penny, and three measures of barley for a penny; and see thou hurt not

6. Und ich hörte eine Stimme unter den vier Tieren sagen: Ein Maß Weizen um einen Groschen und drei Maß Gerste um einen Groschen; und dem Öl und Wein

Mutta älä turmele öljyä äläkä viiniä."

7 Ja kun Karitsa avasi neljännen sinetin, kuulin minä neljännen olennon äänen sanovan: "Tule!"

8 Ja minä näin, ja katso: hallava hevonen; ja sen selässä istuvan nimi oli Kuolema, ja Tuonela seurasi hänen mukanaan, ja heidän valtaansa annettiin neljäs osa maata, annettiin valta tappaa miekalla ja nälällä ja rutolla ja maan petojen kautta.

9 Ja kun Karitsa avasi viidennen sinetin, näin minä alttarin alla niiden sielut, jotka olivat surmatut Jumalan sanan tähden ja sen todistuksen tähden, joka heillä oli.

10 Ja he huusivat suurella äänellä sanoen: "Kuinka kauaksi sinä, pyhä ja totinen Valtias, siirrät tuomiosi ja jätät kostamatta meidän veremme niille, jotka maan päällä asuvat?"

the oil and the wine.

7. And when he had opened the fourth seal, I heard the voice of the fourth beast say, Come and see.

8. And I looked, and behold a pale horse: and his name that sat on him was Death, and Hell followed with him. And power was given unto them over the fourth part of the earth, to kill with sword, and with hunger, and with death, and with the beasts of the earth.

9. And when he had opened the fifth seal, I saw under the altar the souls of them that were slain for the word of God, and for the testimony which they held:

10. And they cried with a loud voice, saying, How long, O Lord, holy and true, dost thou not judge and avenge our blood on them that dwell on the earth?

tu kein Leid!

7. Und da es das vierte Siegel auftrat, hörte ich die Stimme des vierten Tiers sagen: Komm!

8. Und ich sah, und siehe, ein fahles Pferd. Und der daraufsaß, des Name hieß Tod, und die Hölle folgte ihm nach. Und ihnen ward Macht gegeben, zu töten das vierte Teil auf der Erde mit dem Schwert und Hunger und mit dem Tod und durch die Tiere auf Erden.

9. Und da es das fünfte Siegel auftrat, sah ich unter dem Altar die Seelen derer, die erwürgt waren um des Wortes Gottes willen und um des Zeugnisses willen, das sie hatten.

10. Und sie schrieen mit großer Stimme und sprachen: HERR, du Heiliger und Wahrhafter, wie lange richtest du nicht und rächest unser Blut an denen, die auf der Erde wohnen?

11 Ja heille kullekin annettiin pitkä valkoinen vaippa, ja heille sanottiin, että vielä vähän aikaa pysyisivät levollisina, kunnes oli täyttyvä myös heidän kanssapalvelijainsa ja veljiensä luku, joiden tuli joutua tapettaviksi niinkuin hekin.

12 Ja minä näin, kuinka Karitsa avasi kuudennen sinetin; ja tuli suuri maanjäristys, ja aurinko meni mustaksi niinkuin karvainen säkkipuku, ja kuu muuttui kokonaan kuin vereksi,

13 ja taivaan tähdet putosivat maahan, niinkuin viikunapuu varistaa raakaleensa, kun suuri tuuli sitä pudistaa,

14 ja taivas väistyi pois niinkuin kirja, joka kääritään kokoon, ja kaikki vuoret ja saaret siirtyivät sijoiltansa.

15 Ja maan kuninkaat ja ylimykset ja sotapäälliköt ja rikkaat ja väkevät ja kaikki orjat ja vapaat kätkeytyivät luoliin ja

11. And white robes were given unto every one of them; and it was said unto them, that they should rest yet for a little season, until their fellowservants also and their brethren, that should be killed as they were, should be fulfilled.

12. And I beheld when he had opened the sixth seal, and, lo, there was a great earthquake; and the sun became black as sackcloth of hair, and the moon became as blood;

13. And the stars of heaven fell unto the earth, even as a fig tree casteth her untimely figs, when she is shaken of a mighty wind.

14. And the heaven departed as a scroll when it is rolled together; and every mountain and island were moved out of their places.

15. And the kings of the earth, and the great men, and the rich men, and the chief captains, and the mighty men, and every

11. Und ihnen wurde gegeben einem jeglichen ein weißes Kleid, und ward zu ihnen gesagt, daß sie ruhten noch eine kleine Zeit, bis daß vollends dazukämen ihre Mitknechte und Brüder, die auch sollten noch getötet werden gleich wie sie.

12. Und ich sah, daß es das sechste Siegel auftat, und siehe, da ward ein großes Erdbeben, und die Sonne ward schwarz wie ein härener Sack, und der Mond ward wie Blut;

13. und die Sterne des Himmels fielen auf die Erde, gleichwie ein Feigenbaum seine Feigen abwirft, wenn er von großem Wind bewegt wird.

14. Und der Himmel entwich wie ein zusammengerolltes Buch; und alle Berge und Inseln wurden bewegt aus ihren Örtern.

15. Und die Könige auf Erden und die Großen und die Reichen und die Hauptleute und die Gewaltigen und alle Knechte und

vuorten rotkoihin

bondman, and every free man, hid themselves in the dens and in the rocks of the mountains;

alle Freien verbargen sich in den Klüften und Felsen an den Bergen

16 ja sanoivat vuorille ja kallioille: "Langetkaa meidän päallemme ja kätkekää meidät hänen kasvoiltansa, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsan vihalta!

16. And said to the mountains and rocks, Fall on us, and hide us from the face of him that sitteth on the throne, and from the wrath of the Lamb:

16. und sprachen zu den Bergen und Felsen: Fallt über uns und verbergt uns vor dem Angesichte des, der auf dem Stuhl sitzt, und vor dem Zorn des Lammes!

17 Sillä heidän vihansa suuri päivä on tullut, ja kuka voi kestää?"

17. For the great day of his wrath is come; and who shall be able to stand?

17. Denn es ist gekommen der große Tag seines Zorns, und wer kann bestehen?

7 luku

Neljä enkeliä pitää kiinni neljää maan tuulta, eivätkä he saa maata vahingoittaa, ennen kuin Jumalan palvelijat Israelin sukukunnista ovat merkityt 1 – 8 Suuri joukko pelastettuja seisoo valtaistuimen edessä, ja he ylistävät Jumalaa ja Karitsaa 9 – 12; he ovat tulleet suuresta ahdistuksesta ja saavat autuutta nauttia iäti 13 – 17.

1 Senjälkeen minä näin neljä enkeliä seisovan maan neljällä kulmalla ja pitävän kiinni maan neljää tuulta, ettei mikään tuuli pääsisi puhaltamaan maan päälle eikä meren päälle eikä yhteenkään puuhun.

1. And after these things I saw four angels standing on the four corners of the earth, holding the four winds of the earth, that the wind should not blow on the earth, nor on the sea, nor on any tree.

1. Und darnach sah ich vier Engel stehen auf den vier Ecken der Erde, die hielten die vier Winde der Erde, auf daß kein Wind über die Erde bliese noch über das Meer noch über irgend einen Baum.

2 Ja minä näin erään muun enkelin kohoavan auringonnoususta, ja hänellä oli elävän Jumalan sinetti, ja hän huusi suurella äänellä niille neljälle enkelille, joille oli annettu valta vahingoittaa maata ja merta,

3 ja sanoi: "Älkää vahingoittako maata älkääkää merta, älkää myös puita, ennenkuin me olemme painaneet sinetin Jumalamme palvelijain otsaan".

4 Ja minä kuulin sinetillä merkittyjen luvun, sata neljäkymmentä neljä tuhatta merkittyä kaikista Israelin lasten sukukunnista:

5 Juudan sukukunnasta kaksitoista tuhatta merkittyä, Ruubenin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Gaadin sukukunnasta kaksitoista tuhatta,

6 Asserin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Naftalin

2. And I saw another angel ascending from the east, having the seal of the living God: and he cried with a loud voice to the four angels, to whom it was given to hurt the earth and the sea,

3. Saying, Hurt not the earth, neither the sea, nor the trees, till we have sealed the servants of our God in their foreheads.

4. And I heard the number of them which were sealed: and there were sealed an hundred and forty and four thousand of all the tribes of the children of Israel.

5. Of the tribe of Juda were sealed twelve thousand. Of the tribe of Reuben were sealed twelve thousand. Of the tribe of Gad were sealed twelve thousand.

6. Of the tribe of Aser were sealed twelve thousand. Of the

2. Und ich sah einen anderen Engel aufsteigen von der Sonne Aufgang, der hatte das Siegel des lebendigen Gottes und schrie mit großer Stimme zu den vier Engeln, welchen gegeben war zu beschädigen die Erde und das Meer;

3. und er sprach: Beschädiget die Erde nicht noch das Meer noch die Bäume, bis wir versiegeln die Knechte unsers Gottes an ihren Stirnen!

4. Und ich hörte die Zahl derer, die versiegelt wurden: hundertvierundvierzigtausend, die versiegelt waren von allen Geschlechtern der Kinder Israel:

5. Von dem Geschlechte Juda zwölftausend versiegelt; von dem Geschlechte Ruben zwölftausend versiegelt; von dem Geschlechte Gad zwölftausend versiegelt;

6. von dem Geschlechte Asser zwölftausend versiegelt; von

sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Manassen sukukunnasta kaksitoista tuhatta,

7 Simeonin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Leevin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Isaskarin sukukunnasta kaksitoista tuhatta,

8 Sebulonin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Joosefin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Benjaminin sukukunnasta kaksitoista tuhatta merkittyä.

9 Tämän jälkeen minä näin, ja katso, oli suuri joukko, jota ei kukaan voinut lukea, kaikista kansanheimoista ja sukukunnista ja kansoista ja kielistä, ja ne seisoivat valtaistuimen edessä ja Karitsan edessä puettuina pitkiin valkeihin vaatteisiin, ja heillä oli palmut käsissään,

10 ja he huusivat suurella äänellä sanoen: "Pelastus tulee

tribe of Nephthalim were sealed twelve thousand. Of the tribe of Manasses were sealed twelve thousand.

7. Of the tribe of Simeon were sealed twelve thousand. Of the tribe of Levi were sealed twelve thousand. Of the tribe of Issachar were sealed twelve thousand.

8. Of the tribe of Zabulon were sealed twelve thousand. Of the tribe of Joseph were sealed twelve thousand. Of the tribe of Benjamin were sealed twelve thousand.

9. After this I beheld, and, lo, a great multitude, which no man could number, of all nations, and kindreds, and people, and tongues, stood before the throne, and before the Lamb, clothed with white robes, and palms in their hands;

10. And cried with a loud voice, saying, Salvation to our God

dem Geschlechte Naphthali zwölftausend versiegelt; von dem Geschlechte Manasse zwölftausend versiegelt;

7. von dem Geschlechte Simeon zwölftausend versiegelt; von dem Geschlechte Levi zwölftausend versiegelt; von dem Geschlechte Isaschar zwölftausend versiegelt;

8. von dem Geschlechte Sebulon zwölftausend versiegelt; von dem Geschlechte Joseph zwölftausend versiegelt; von dem Geschlechte Benjamin zwölftausend versiegelt.

9. Darnach sah ich, und siehe, eine große Schar, welche niemand zählen konnte, aus allen Heiden und Völkern und Sprachen, vor dem Stuhl stehend und vor dem Lamm, angetan mit weißen Kleidern und Palmen in ihren Händen,

10. schrieten mit großer Stimme und sprachen: Heil sei dem, der

meidän Jumalaltamme, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsalta".

11 Ja kaikki enkelit seisoivat piirissä valtaistuimen ja vanhinten ja neljän olennon ympärillä ja lankesivat kasvoilleen valtaistuimen eteen ja kumartaen rukoilivat Jumalaa, 12 sanoen: "Amen! Ylistys ja kirkkaus ja viisaus ja kiitos ja kunnia ja voima ja väkevyyys meidän Jumalallemme aina ja iankaikkisesti, amen!"

13 Ja yksi vanhimmista puhui minulle ja sanoi: "Keitä ovat nämä pitkiin valkeihin vaatteisiin puetut, ja mistä he ovat tulleet?"

14 Ja minä sanoin hänelle: "Herrani, sinä tiedät sen". Ja hän sanoi minulle: "Nämä ovat ne, jotka siitä suuresta ahdistuksesta tulevat, ja he ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä.

15 Sentähden he ovat Jumalan

which sitteth upon the throne, and unto the Lamb.

11. And all the angels stood round about the throne, and about the elders and the four beasts, and fell before the throne on their faces, and worshipped God,

12. Saying, Amen: Blessing, and glory, and wisdom, and thanksgiving, and honour, and power, and might, be unto our God for ever and ever. Amen.

13. And one of the elders answered, saying unto me, What are these which are arrayed in white robes? and whence came they?

14. And I said unto him, Sir, thou knowest. And he said to me, These are they which came out of great tribulation, and have washed their robes, and made them white in the blood of the Lamb.

15. Therefore are they before the

auf dem Stuhl sitzt, unserm Gott, und dem Lamm!

11. Und alle Engel standen um den Stuhl und um die Ältesten und um die vier Tiere und fielen vor dem Stuhl auf ihr Angesicht und beteten Gott an

12. und sprachen: Amen, Lob und Ehre und Weisheit und Dank und Preis und Kraft und Stärke sei unserm Gott von Ewigkeit zu Ewigkeit! Amen.

13. Und es antwortete der Ältesten einer und sprach zu mir: Wer sind diese, mit den weißen Kleidern angetan, und woher sind sie gekommen?

14. Und ich sprach zu ihm: Herr, du weißt es. Und er sprach zu mir: Diese sind's, die gekommen sind aus großer Trübsal und haben ihre Kleider gewaschen und haben ihre Kleider hell gemacht im Blut des Lammes.

15. Darum sind sie vor dem

valtaistuimen edessä ja palvelevat häntä päivät ja yöt hänen temppelissään, ja hän, joka valtaistuimella istuu, on levittävä telttamajansa heidän ylitsensä.

16 Ei heidän enää tule nälkä eikä enää jano, eikä aurinko ole sattuva heihin, eikä mikään helle,

17 sillä Karitsa, joka on valtaistuimen keskellä, on kaitseva heitä ja johdattava heidät elämän vetten lähteille, ja Jumala on pyyhkivä pois kaikki kyöneleet heidän silmistänsä."

throne of God, and serve him day and night in his temple: and he that sitteth on the throne shall dwell among them.

16. They shall hunger no more, neither thirst any more; neither shall the sun light on them, nor any heat.

17. For the Lamb which is in the midst of the throne shall feed them, and shall lead them unto living fountains of waters: and God shall wipe away all tears from their eyes.

Stuhl Gottes und dienen ihm Tag und Nacht in seinem Tempel; und der auf dem Stuhl sitzt, wird über ihnen wohnen.

16. Sie wird nicht mehr hungern noch dürsten; es wird auch nicht auf sie fallen die Sonne oder irgend eine Hitze;

17. denn das Lamm mitten im Stuhl wird sie weiden und leiten zu den lebendigen Wasserbrunnen, und Gott wird abwischen alle Tränen von ihren Augen.

8 luku

Karitsa avaa seitsemännen sinetin 1 Seitsemälle Jumalan edessä seisovalle enkelille annetaan seitsemän pasunaa, ja eräs enkeli uhraa suitsuketta pyhien rukousten lisäksi 2 – 5 Neljä ensimmäistä enkeliä puhaltaa pasunaan 6 – 13.

1 Ja kun Karitsa avasi seitsemännen sinetin, tuli taivaassa äänettömyys, jota kesti

1. And when he had opened the seventh seal, there was silence in heaven about the space of half

1. Und da es das siebente Siegel auftrat, ward eine Stille in dem Himmel bei einer halben Stunde.

noin puoli hetkeä.

2 Ja minä näin ne seitsemän enkeliä, jotka seisoivat Jumalan edessä, ja heille annettiin seitsemän pasunaa.

3 Ja tuli eräs muu enkeli ja asettui alttarin ääreen pitäen kultaista suitsutusastiaa, ja hänelle annettiin paljon suitsukkeita pantavaksi kaikkien pyhien rukouksiin kultaiselle alttarille, joka oli valtaistuimen edessä.

4 Ja suitsukkeiden savu nousi pyhien rukousten kanssa enkelin kädestä Jumalan eteen.

5 Ja enkeli otti suitsutusastian ja täytti sen alttarin tulella ja heitti maan päälle; silloin syntyi ukkosenjylinää ja ääniä ja salamoita ja maanjäristystä.

6 Ja ne seitsemän enkeliä, joilla oli ne seitsemän pasunaa, hankkiutuivat puhaltamaan pasunoihin.

an hour.

2. And I saw the seven angels which stood before God; and to them were given seven trumpets.

3. And another angel came and stood at the altar, having a golden censer; and there was given unto him much incense, that he should offer it with the prayers of all saints upon the golden altar which was before the throne.

4. And the smoke of the incense, which came with the prayers of the saints, ascended up before God out of the angel's hand.

5. And the angel took the censer, and filled it with fire of the altar, and cast it into the earth: and there were voices, and thunderings, and lightnings, and an earthquake.

6. And the seven angels which had the seven trumpets prepared themselves to sound.

2. Und ich sah die sieben Engel, die da stehen vor Gott, und ihnen wurden sieben Posaunen gegeben.

3. Und ein anderer Engel kam und trat an den Altar und hatte ein goldenes Räuchfaß; und ihm ward viel Räuchwerk gegeben, daß er es gäbe zum Gebet aller Heiligen auf den goldenen Altar vor dem Stuhl.

4. Und der Rauch des Räuchwerks vom Gebet der Heiligen ging auf von der Hand des Engels vor Gott.

5. Und der Engel nahm das Räuchfaß und füllte es mit Feuer vom Altar und schüttete es auf die Erde. Und da geschahen Stimmen und Donner und Blitze und Erdbeben.

6. Und die sieben Engel mit den sieben Posaunen hatten sich gerüstet zu posaunen.

7 Ja ensimmäinen enkeli puhalsi pasunaan; niin tuli rakeita ja tulta, verellä sekoitettuja, ja ne heitettiin maan päälle; ja kolmas osa maata paloi, ja kolmas osa puita paloi, ja kaikki vihanta ruoho paloi.

8 Ja toinen enkeli puhalsi pasunaan; niin heitettiin mereen ikäänkuin suuri, tulena palava vuori; ja kolmas osa merta muuttui vereksi,

9 ja kolmas osa luoduista, mitä meressä on ja joissa henki on, kuoli, ja kolmas osa laivoista hukkui.

10 Ja kolmas enkeli puhalsi pasunaan; niin putosi taivaasta suuri tähti, palava kuin tulisoihtu, ja se putosi virtoihin, kolmanteen osaan niistä, ja vesilähteisiin.

11 Ja tähden nimi oli Koiruoho. Ja kolmas osa vesistä muuttui koiruohoksi, ja paljon ihmisiä kuoli vedestä, koska se oli karvaaksi käynyt.

7. The first angel sounded, and there followed hail and fire mingled with blood, and they were cast upon the earth: and the third part of trees was burnt up, and all green grass was burnt up.

8. And the second angel sounded, and as it were a great mountain burning with fire was cast into the sea: and the third part of the sea became blood;

9. And the third part of the creatures which were in the sea, and had life, died; and the third part of the ships were destroyed.

10. And the third angel sounded, and there fell a great star from heaven, burning as it were a lamp, and it fell upon the third part of the rivers, and upon the fountains of waters;

11. And the name of the star is called Wormwood: and the third part of the waters became wormwood; and many men died of the waters, because they were

7. Und der erste Engel posaunte: und es ward ein Hagel und Feuer, mit Blut gemengt, und fiel auf die Erde; und der dritte Teil der Bäume verbrannte, und alles grüne Gras verbrannte.

8. Und der andere Engel posaunte: und es fuhr wie ein großer Berg mit Feuer brennend ins Meer; und der dritte Teil des Meeres ward Blut,

9. und der dritte Teil der lebendigen Kreaturen im Meer starben, und der dritte Teil der Schiffe wurden verderbt.

10. Und der dritte Engel posaunte: und es fiel ein großer Stern vom Himmel, der brannte wie eine Fackel und fiel auf den dritten Teil der Wasserströme und über die Wasserbrunnen.

11. Und der Name des Sterns heißt Wermut. Und der dritte Teil der Wasser ward Wermut; und viele Menschen starben von den Wassern, weil sie waren so bitter

12 Ja neljäs enkeli puhalsi pasunaan; niin kolmas osa auringosta ja kolmas osa kuusta ja kolmas osa tähdistä lyötiin vitsauksella, niin että kolmas osa niistä pimeni ja päivä kolmannelta osaltaan oli valoton, ja niin myös yö.

made bitter.

12. And the fourth angel sounded, and the third part of the sun was smitten, and the third part of the moon, and the third part of the stars; so as the third part of them was darkened, and the day shone not for a third part of it, and the night likewise.

geworden.

12. Und der vierte Engel posaunte: und es ward geschlagen der dritte Teil der Sonne und der dritte Teil des Mondes und der dritte Teil der Sterne, daß ihr dritter Teil verfinstert ward und der Tag den dritten Teil nicht schien und die Nacht desgleichen.

13 Ja minä näin, ja minä kuulin kotkan, joka lensi keskitaivaalla, sanovan suurella äänellä: "Voi, voi, voi maan päällä asuvia niiden jäljellä olevain pasunain äänten tähden, joihin kolmen enkelin vielä on määrä puhaltaa!"

13. And I beheld, and heard an angel flying through the midst of heaven, saying with a loud voice, Woe, woe, woe, to the inhabitants of the earth by reason of the other voices of the trumpet of the three angels, which are yet to sound!

13. Und ich sah und hörte einen Engel fliegen mitten durch den Himmel und sagen mit großer Stimme: Weh, weh, weh denen, die auf Erden wohnen, vor den andern Stimmen der Posaune der drei Engel, die noch posaunen sollen!

9 luku

Viides enkeli puhaltaa pasunaan; syvyyden kaivo avataan, ja siitä nousevasta savusta lähtee heinäsiirkkoja vaivaamaan niitä, jotka eivät ole Jumalan sinetillä merkityt 1 – 12 Kuudes enkeli puhaltaa pasunaan; silloin neljä Eufrat – virran varrelle sidottua enkeliä päästetään irti, ja he tappavat kolmannen osan ihmisistä 13 – 19; jäljelle jääneet eivät tee parannusta 20, 21.

1 Ja viides enkeli puhalsi

1. And the fifth angel sounded,

1. Und der fünfte Engel

pasunaan; niin minä näin tähden, taivaasta maan päälle pudonneen, ja sille annettiin syvyyden kaivon avain;

and I saw a star fall from heaven unto the earth: and to him was given the key of the bottomless pit.

posaunte: und ich sah einen Stern, gefallen vom Himmel auf die Erde; und ihm ward der Schlüssel zum Brunnen des Abgrunds gegeben.

2 ja se avasi syvyyden kaivon, ja kaivosta nousi savu, niinkuin savu suuresta pätsistä, ja kaivon savu pimitti auringon ja ilman.

2. And he opened the bottomless pit; and there arose a smoke out of the pit, as the smoke of a great furnace; and the sun and the air were darkened by reason of the smoke of the pit.

2. Und er tat den Brunnen des Abgrunds auf; und es ging auf ein Rauch aus dem Brunnen wie ein Rauch eines großen Ofens, und es ward verfinstert die Sonne und die Luft von dem Rauch des Brunnens.

3 Ja savusta lähti heinäsiirkkoja maan päälle, ja niille annettiin valta, niinkuin maan skorpioneilla on valta;

3. And there came out of the smoke locusts upon the earth: and unto them was given power, as the scorpions of the earth have power.

3. Und aus dem Rauch kamen Heuschrecken auf die Erde; und ihnen ward Macht gegeben, wie die Skorpione auf Erden Macht haben.

4 ja niille sanottiin, etteivät ne saa vahingoittaa maan ruohoa eikä mitään vihantaa eikä yhtään puuta, vaan ainoastaan niitä ihmisiä, joilla ei ole Jumalan sinettiä otsassaan.

4. And it was commanded them that they should not hurt the grass of the earth, neither any green thing, neither any tree; but only those men which have not the seal of God in their foreheads.

4. Und es ward ihnen gesagt, daß sie nicht beschädigten das Gras auf Erden noch ein Grünes noch einen Baum, sondern allein die Menschen, die nicht haben das Siegel Gottes an ihren Stirnen.

5 Ja niille annettiin valta vaivata heitä viisi kuukautta, vaan ei tappa heitä; ja ne vaivasivat,

5. And to them it was given that they should not kill them, but that they should be tormented five

5. Und es ward ihnen gegeben, daß sie sie nicht töteten, sondern sie quälten fünf Monate lang;

niinkuin vaivaa skorpioni, kun se ihmistä pistää.

6 Ja niinä päivinä ihmiset etsivät kuolemaa, eivätkä sitä löydä; he haluavat kuolla, mutta kuolema pakenee heitä.

7 Ja heinäsirokot olivat sotaan varustettujen hevosten kaltaiset, ja niillä oli päässään ikäänkuin seppeleet, kullan näköiset, ja niiden kasvot olivat ikäänkuin ihmisten kasvot;

8 ja niillä oli hiukset niinkuin naisten hiukset, ja niiden hampaat olivat niinkuin leijonain hampaat.

9 Ja niillä oli haarniskat ikäänkuin rautahaarniskat, ja niiden siipien kohina oli kuin sotavaunujen ryske monien hevosten kiitäessä taisteluun.

10 Ja niillä oli pyrstöt niinkuin skorpioneilla ja pistimet, ja pyrstöissänsä niillä oli voima vahingoittaa ihmisiä viisi

months: and their torment was as the torment of a scorpion, when he striketh a man.

6. And in those days shall men seek death, and shall not find it; and shall desire to die, and death shall flee from them.

7. And the shapes of the locusts were like unto horses prepared unto battle; and on their heads were as it were crowns like gold, and their faces were as the faces of men.

8. And they had hair as the hair of women, and their teeth were as the teeth of lions.

9. And they had breastplates, as it were breastplates of iron; and the sound of their wings was as the sound of chariots of many horses running to battle.

10. And they had tails like unto scorpions, and there were stings in their tails: and their power was to hurt men five months.

und ihre Qual war wie eine Qual vom Skorpion, wenn er einen Menschen schlägt.

6. Und in den Tagen werden die Menschen den Tod suchen, und nicht finden; werden begehren zu sterben, und der Tod wird vor ihnen fliehen.

7. Und die Heuschrecken sind gleich den Rossen, die zum Kriege bereitet sind; und auf ihrem Haupt wie Kronen, dem Golde gleich, und ihr Antlitz gleich der Menschen Antlitz;

8. und hatten Haare wie Weiberhaare, und ihre Zähne waren wie die der Löwen;

9. und hatten Panzer wie eiserne Panzer, und das Rasseln ihrer Flügel wie das Rasseln an den Wagen vieler Rosse, die in den Krieg laufen;

10. und hatten Schwänze gleich den Skorpionen, und es waren Stacheln an ihren Schwänzen; und ihre Macht war, zu

kuukautta.

11 Niillä oli kuninkaanaan syvyyden enkeli, jonka nimi hebreaksi on Abaddon ja kreikaksi Apollyon.

12 Ensimmäinen "voi!" on mennyt; katso, tulee vielä kaksi "voi!" -huutoa tämän jälkeen.

13 Ja kuudes enkeli puhalsi pasunaan; niin minä kuulin äänen tulevan kultaisen alttarin neljästä sarvesta, Jumalan edestä,

14 ja se sanoi kuudennelle enkelille, jolla oli pasuna: "Päästä ne neljä enkeliä, jotka ovat sidottuina suuren Eufratvirran varrella".

15 Silloin päästettiin ne neljä enkeliä, jotka hetkelleen, päivälleen, kuukaudelleen ja vuodelleen olivat valmiina tappamaan kolmannen osan ihmisistä.

11. And they had a king over them, which is the angel of the bottomless pit, whose name in the Hebrew tongue is Abaddon, but in the Greek tongue hath his name Apollyon.

12. One woe is past; and, behold, there come two woes more hereafter.

13. And the sixth angel sounded, and I heard a voice from the four horns of the golden altar which is before God,

14. Saying to the sixth angel which had the trumpet, Loose the four angels which are bound in the great river Euphrates.

15. And the four angels were loosed, which were prepared for an hour, and a day, and a month, and a year, for to slay the third part of men.

beschädigen die Menschen fünf Monate lang.

11. Und hatten über sich einen König, den Engel des Abgrunds, des Name heißt auf hebräisch Abaddon, und auf griechisch hat er den Namen Apollyon.

12. Ein Wehe ist dahin; siehe, es kommen noch zwei Wehe nach dem.

13. Und der sechste Engel posaunte: und ich hörte eine Stimme aus den vier Ecken des goldenen Altars vor Gott,

14. die sprach zu dem sechsten Engel, der die Posaune hatte: Löse die vier Engel, die gebunden sind an dem großen Wasserstrom Euphrat.

15. Und es wurden die vier Engel los, die bereit waren auf die Stunde und auf den Tag und auf den Monat und auf das Jahr, daß sie töteten den dritten Teil der Menschen.

16 Ja ratsuväen joukkojen luku oli kaksikymmentä tuhatta kertaa kymmenen tuhatta; minä kuulin niiden luvun.

17 Ja tämänkaltaisilta minusta näyttivät hevoset ja niiden selässä istujat näyssä: ratsastajilla oli tulipunaiset ja tummansinervät ja tulikivenkeltaiset haarniskat; ja hevosten päät olivat kuin leijonain päät, ja niiden suusta lähti tuli ja savu ja tulikivi.

18 Näistä kolmesta vitsauksesta sai kolmas osa ihmisiä surmansa: tulesta ja savusta ja tulikivestä, jotka lähtivät niiden suusta.

19 Sillä hevosten voima oli niiden suussa ja niiden hännässä; niiden hännät näet olivat käärmeitten kaltaiset, ja niissä oli päät, joilla ne vahingoittivat.

20 Ja jäljelle jääneet ihmiset, ne, joita ei tapettu näillä vitsauksilla, eivät tehneet parannusta

16. And the number of the army of the horsemen were two hundred thousand thousand: and I heard the number of them.

17. And thus I saw the horses in the vision, and them that sat on them, having breastplates of fire, and of jacinth, and brimstone: and the heads of the horses were as the heads of lions; and out of their mouths issued fire and smoke and brimstone.

18. By these three was the third part of men killed, by the fire, and by the smoke, and by the brimstone, which issued out of their mouths.

19. For their power is in their mouth, and in their tails: for their tails were like unto serpents, and had heads, and with them they do hurt.

20. And the rest of the men which were not killed by these plagues yet repented not of the

16. Und die Zahl des reisigen Volkes war vieltausendmal tausend; und ich hörte ihre Zahl.

17. Und also sah ich die Rosse im Gesicht und die daraufsaßen, daß sie hatten feurige und bläuliche und schwefelige Panzer; und die Häupter der Rosse waren wie die Häupter der Löwen, und aus ihrem Munde ging Feuer und Rauch und Schwefel.

18. Von diesen drei Plagen ward getötet der dritte Teil der Menschen, von dem Feuer und Rauch und Schwefel, der aus ihrem Munde ging.

19. Denn ihre Macht war in ihrem Munde; und ihre Schwänze waren den Schlangen gleich und hatten Häupter, und mit denselben taten sie Schaden.

20. Und die übrigen Leute, die nicht getötet wurden von diesen Plagen, taten nicht Buße für die

kättensä teoista, niin että olisivat lakanneet kumartamasta riivaajia ja kultaisia ja hopeaisia ja vaskisia ja kivisiä ja puisia epäjumalankuvia, jotka eivät voi nähdä eikä kuulla eikä kävellä.

works of their hands, that they should not worship devils, and idols of gold, and silver, and brass, and stone, and of wood: which neither can see, nor hear, nor walk:

Werke ihrer Hände, daß sie nicht anbeteten die Teufel und goldenen, silbernen, ehernen, steinernen und hölzernen Götzen, welche weder sehen noch hören noch wandeln können;

21 He eivät tehneet parannusta murhistaan eikä velhouksistaan eikä haureudestaan eikä varkauksistaan.

21. Neither repented they of their murders, nor of their sorceries, nor of their fornication, nor of their thefts.

21. und taten auch nicht Buße für ihre Morde, Zauberei, Hurerei und Dieberei.

10 luku

Taivaasta tulee alas väkevä enkeli, jolla on kirjakäärö kädessä 1 – 4; hän vannoo Jumalan salaisuuden täyttyvän silloin, kun seitsemäs enkeli puhaltaa pasunaan 5 – 7 Johannes saa käskyn syödä kirjakäärön ja profetoida monista kansoista 8 – 11.

1 Ja minä näin erään toisen, väkevän enkelin tulevan alas taivaasta; hänen verhonaan oli pilvi, ja taivaankaari oli hänen päänsä päällä, ja hänen kasvonsa olivat niinkuin aurinko, ja hänen jalkansa niinkuin tulipatsaat,

1. And I saw another mighty angel come down from heaven, clothed with a cloud: and a rainbow was upon his head, and his face was as it were the sun, and his feet as pillars of fire:

1. Und ich sah einen andern starken Engel vom Himmel herabkommen; der war mit einer Wolke bekleidet, und ein Regenbogen auf seinem Haupt und sein Antlitz wie die Sonne und Füße wie Feuersäulen,

2 ja hänellä oli kädessään avattu kirjanen. Ja hän laski oikean jalkansa meren päälle ja vasemman maan päälle

3 ja huusi suurella äänellä, niinkuin leijona ärjyy; ja kun hän huusi, antoivat ne seitsemän ukkosen jylinää ääntensä puhua.

4 Ja kun ne seitsemän ukkosenjylinää olivat puhuneet, yritin minä kirjoittaa, mutta minä kuulin äänen taivaasta sanovan: "Pane sinetin taakse, mitä ne seitsemän ukkosenjylinää puhuivat, äläkä sitä kirjoita".

5 Ja enkeli, jonka minä näin seisovan meren päällä ja maan päällä, kohotti oikean kätensä taivasta kohti

6 ja vannoi hänen kauttansa, joka elää aina ja iankaikkisesti, hänen, joka on luonut taivaan ja mitä siinä on, ja maan ja mitä siinä on, ja meren ja mitä siinä on, ettei enää ole oleva aikaa,

2. And he had in his hand a little book open: and he set his right foot upon the sea, and his left foot on the earth,

3. And cried with a loud voice, as when a lion roareth: and when he had cried, seven thunders uttered their voices.

4. And when the seven thunders had uttered their voices, I was about to write: and I heard a voice from heaven saying unto me, Seal up those things which the seven thunders uttered, and write them not.

5. And the angel which I saw stand upon the sea and upon the earth lifted up his hand to heaven,

6. And sware by him that liveth for ever and ever, who created heaven, and the things that therein are, and the earth, and the things that therein are, and the sea, and the things which are therein, that there should be time

2. und er hatte in seiner Hand ein Büchlein aufgetan. Und er setzte seinen rechten Fuß auf das Meer und den linken auf die Erde;

3. und er schrie mit großer Stimme, wie ein Löwe brüllt. Und da er schrie, redeten sieben Donner ihre Stimmen.

4. Und da die sieben Donner ihre Stimmen geredet hatten, wollte ich sie schreiben. Da hörte ich eine Stimme vom Himmel sagen zu mir: Versiegle, was die sieben Donner geredet haben; schreibe es nicht!

5. Und der Engel, den ich sah stehen auf dem Meer und der Erde, hob seine Hand gen Himmel

6. und schwur bei dem Lebendigen von Ewigkeit zu Ewigkeit, der den Himmel geschaffen hat und was darin ist, und die Erde und was darin ist, und das Meer und was darin ist, daß hinfort keine Zeit mehr sein

7 vaan että niinä päivinä, jolloin seitsemännen enkelin ääni kuuluu hänen puhaltaessaan pasunaan, Jumalan salaisuus käy täytäntöön sen hyvän sanoman mukaan, jonka hän on ilmoittanut palvelijoillensa profeetoille.

8 Ja sen äänen, jonka minä olin kuullut taivaasta, kuulin taas puhuvan minulle ja sanovan: "Mene ja ota tuo avattu kirjakäärö, joka on meren ja maan päällä seisovan enkelin kädessä".

9 Ja minä menin enkelin tykö ja pyysin, että hän antaisi minulle sen kirjasen. Ja hän sanoi minulle: "Ota ja syö se; se on karvasteleva vatsassasi, mutta suussasi se on oleva makea kuin hunaja".

10 Niin minä otin kirjasen enkelin kädestä ja söin sen; se oli minun suussani makea kuin hunaja; mutta sen syötyäni minun

no longer:

7. But in the days of the voice of the seventh angel, when he shall begin to sound, the mystery of God should be finished, as he hath declared to his servants the prophets.

8. And the voice which I heard from heaven spake unto me again, and said, Go and take the little book which is open in the hand of the angel which standeth upon the sea and upon the earth.

9. And I went unto the angel, and said unto him, Give me the little book. And he said unto me, Take it, and eat it up; and it shall make thy belly bitter, but it shall be in thy mouth sweet as honey.

10. And I took the little book out of the angel's hand, and ate it up; and it was in my mouth sweet as honey: and as soon as I had

soll;

7. sondern in den Tagen der Stimme des siebenten Engels, wenn er posaunen wird, soll vollendet werden das Geheimnis Gottes, wie er hat verkündigt seinen Knechten, den Propheten.

8. Und ich hörte eine Stimme vom Himmel abermals mit mir reden und sagen: Gehe hin, nimm das offene Büchlein von der Hand des Engels, der auf dem Meer und der Erde steht!

9. Und ich ging hin zu dem Engel und sprach zu ihm: Gib mir das Büchlein! Und er sprach zu mir: Nimm hin und verschling es! und es wird dich im Bauch grimmen; aber in deinem Munde wird's süß sein wie Honig.

10. Und ich nahm das Büchlein von der Hand des Engels und verschlang es, und es war süß in meinem Munde wie Honig; und

vatsaani karvasteli.

eaten it, my belly was bitter.

da ich's gegessen hatte, grimmte mich's im Bauch.

11 Ja minulle sanottiin: "Sinun tulee taas profetoida monista kansoista ja kansanheimoista ja kielistä ja kuninkaista".

11. And he said unto me, Thou must prophesy again before many peoples, and nations, and tongues, and kings.

11. Und er sprach zu mir: Du mußt abermals weissagen von Völkern und Heiden und Sprachen und vielen Königen.

11 luku

Johannes saa käskyn mitata temppelin 1, 2 Jumalan kaksi todistajaa profetoi, tekee ihmeitä, joutuu pedon tapettavaksi, mutta heidät herätetään jälleen eloon 3 – 14 Seitsemäs enkeli puhaltaa pasunaan; silloin Jumala ja Kristus ottavat haltuunsa maailman kuninkuuden 15 – 19.

1 Ja minulle annettiin sauvan kaltainen ruoko ja sanottiin: "Nouse ja mittaa Jumalan temppeli ja alttari ja ne, jotka siinä kumartaen rukoilevat.

1. And there was given me a reed like unto a rod: and the angel stood, saying, Rise, and measure the temple of God, and the altar, and them that worship therein.

1. Und es ward ein Rohr gegeben, einem Stecken gleich, und er sprach: Stehe auf und miß den Tempel Gottes und den Altar und die darin anbeten.

2 Mutta temppelin ulkopuolella oleva esikartano erota pois, äläkä sitä mittaa, sillä se on annettu pakanakansoille; ja he tallaavat pyhää kaupunkia neljäkymmentäkaksi kuukautta.

2. But the court which is without the temple leave out, and measure it not; for it is given unto the Gentiles: and the holy city shall they tread under foot forty and two months.

2. Aber den Vorhof außerhalb des Tempels wirf hinaus und miß ihn nicht; denn er ist den Heiden gegeben, und die heilige Stadt werden sie zertreten zweiundvierzig Monate.

3 Ja minä annan kahdelle

3. And I will give power unto my

3. Und ich will meinen zwei

todistajalleni toimeksi säkkipukuihin puettuina profetoida tuhannen kahdensadan kuudenkymmenen päivän ajan."

4 Nämä ovat ne kaksi öljypuuta ja ne kaksi lampunjalkaa, jotka seisovat maan Herran edessä.

5 Ja jos joku tahtoo heitä vahingoittaa, lähtee tuli heidän suustaan ja kuluttaa heidän vihollisensa; ja jos joku tahtoo heitä vahingoittaa, on hän saava surmansa sillä tavalla.

6 Heillä on valta sulkea taivas, niin ettei sadetta tule heidän profetoimisensa päivinä, ja heillä on valta muuttaa vedet vereksi ja lyödä maata kaikkinaisilla vitsauksilla, niin usein kuin tahtovat.

7 Ja kun he ovat lopettaneet todistamisensa, on peto, se, joka nousee syvyydestä, käyvä sotaa heitä vastaan ja voittava heidät

two witnesses, and they shall prophesy a thousand two hundred and threescore days, clothed in sackcloth.

4. These are the two olive trees, and the two candlesticks standing before the God of the earth.

5. And if any man will hurt them, fire proceedeth out of their mouth, and devoureth their enemies: and if any man will hurt them, he must in this manner be killed.

6. These have power to shut heaven, that it rain not in the days of their prophecy: and have power over waters to turn them to blood, and to smite the earth with all plagues, as often as they will.

7. And when they shall have finished their testimony, the beast that ascendeth out of the bottomless pit shall make war

Zeugen geben, daß sie weissagen tausendzweihundertundsechzig Tage, angetan mit Säcken.

4. Diese sind die zwei Ölbäume und die Fackeln, stehend vor dem HERRN der Erde.

5. Und so jemand sie will schädigen, so geht Feuer aus ihrem Munde und verzehrt ihre Feinde; und so jemand sie will schädigen, der muß also getötet werden.

6. Diese haben Macht, den Himmel zu verschließen, daß es nicht regne in den Tagen ihrer Weissagung, und haben Macht über das Wasser, es zu wandeln in Blut, und zu schlagen die Erde mit allerlei Plage, so oft sie wollen.

7. Und wenn sie ihr Zeugnis geendet haben, so wird das Tier, das aus dem Abgrund aufsteigt, mit ihnen einen Streit halten und

ja tappava heidät.

8 Ja heidän ruumiinsa viruvat sen suuren kaupungin kadulla, jota hengellisesti puhuen kutsutaan Sodomaksi ja Egyptiksi ja jossa myös heidän Herransa ristiinnaulittiin.

9 Ja ihmiset eri kansoista ja sukukunnista ja kielistä ja kansanheimoista näkevät heidän ruumiinsa kolme ja puoli päivää, eivätkä salli, että heidän ruumiinsa pannaan hautaan.

10 Ja ne, jotka maan päällä asuvat, iloitsevat heidän kohtalostaan ja riemuitsevat ja lähettävät lahjoja toisilleen; sillä nämä kaksi profeettaa olivat vaivanneet niitä, jotka maan päällä asuvat.

11 Ja niiden kolmen ja puolen päivän kuluttua meni heihin Jumalasta elämän henki, ja he nousivat jaloilleen, ja suuri pelko valtasi ne, jotka näkivät heidät.

against them, and shall overcome them, and kill them.

8. And their dead bodies shall lie in the street of the great city, which spiritually is called Sodom and Egypt, where also our Lord was crucified.

9. And they of the people and kindreds and tongues and nations shall see their dead bodies three days and an half, and shall not suffer their dead bodies to be put in graves.

10. And they that dwell upon the earth shall rejoice over them, and make merry, and shall send gifts one to another; because these two prophets tormented them that dwelt on the earth.

11. And after three days and an half the Spirit of life from God entered into them, and they stood upon their feet; and great fear fell upon them which saw

wird sie überwinden und wird sie töten.

8. Und ihre Leichname werden liegen auf der Gasse der großen Stadt, die da heißt geistlich "Sodom und Ägypten", da auch der HERR gekreuzigt ist.

9. Und es werden etliche von den Völkern und Geschlechter und Sprachen ihre Leichname sehen drei Tage und einen halben und werden ihre Leichname nicht lassen in Gräber legen.

10. Und die auf Erden wohnen, werden sich freuen über sie und wohlleben und Geschenke untereinander senden; denn diese zwei Propheten quälten die auf Erden wohnten.

11. Und nach drei Tagen und einem halben fuhr in sie der Geist des Lebens von Gott, und sie traten auf ihre Füße; und eine große Furcht fiel über die, so sie

12 Ja he kuulivat suuren äänen taivaasta sanovan heille: "Nouskaa tänne!" Niin he nousivat taivaaseen pilvessä, ja heidän vihollisensa näkivät heidät.

13 Ja sillä hetkellä tapahtui suuri maanjäristys, ja kymmenes osa kaupunkia kukistui, ja maanjäristyksessä sai surmansa seitsemäntuhatta henkeä, ja muut peljästyivät ja antoivat taivaan Jumalalle kunnian.

14 Toinen "voi!" on mennyt; katso, kolmas "voi!" tulee pian.

15 Ja seitsemäs enkeli puhalsi pasunaan; niin kuului taivaassa suuria ääniä, jotka sanoivat: "Maailman kuninkuus on tullut meidän Herrallemme ja hänen Voidellullensa, ja hän on hallitseva aina ja iankaikkisesti".

16 Ja ne kaksikymmentä neljä

them.

12. And they heard a great voice from heaven saying unto them, Come up hither. And they ascended up to heaven in a cloud; and their enemies beheld them.

13. And the same hour was there a great earthquake, and the tenth part of the city fell, and in the earthquake were slain of men seven thousand: and the remnant were affrighted, and gave glory to the God of heaven.

14. The second woe is past; and, behold, the third woe cometh quickly.

15. And the seventh angel sounded; and there were great voices in heaven, saying, The kingdoms of this world are become the kingdoms of our Lord, and of his Christ; and he shall reign for ever and ever.

16. And the four and twenty

sahen.

12. Und sie hörten eine große Stimme von Himmel zu ihnen sagen: Steiget herauf! und sie stiegen auf in den Himmel in einer Wolke, und es sahen sie ihre Feinde.

13. Und zu derselben Stunde ward ein großes Erdbeben, und der zehnte Teil der Stadt fiel; und wurden getötet in dem Erdbeben siebentausend Namen der Menschen, und die andern erschrakten und gaben Ehre dem Gott des Himmels.

14. Das andere Wehe ist dahin; siehe, das dritte Wehe kommt schnell.

15. Und der siebente Engel posaunte: und es wurden große Stimmen im Himmel, die sprachen: Es sind die Reiche der Welt unsers HERRN und seines Christus geworden, und er wird regieren von Ewigkeit zu Ewigkeit.

16. Und die vierundzwanzig

vanhinta, jotka istuivat valtaistuimillaan Jumalan edessä, lankesivat kasvoillensa ja kumartaen rukoilivat Jumalaa, 17 sanoen: "Me kiitämme sinua, Herra Jumala, Kaikkivaltias, joka olet ja joka olit, (ja joka tuleva olet), siitä, että olet ottanut suuren voimasi ja ottanut hallituksen.

18 Ja pakanakansat ovat vihastuneet, mutta sinun vihasi on tullut, ja tullut on aika tuomita kuolleet ja maksaa palkka sinun palvelijoillesi profeetoille ja pyhille ja niille, jotka sinun nimeäsi pelkäävät, pienille ja suurille, ja turmella ne, jotka maan turmelevat."

19 Ja Jumalan temppeli taivaassa aukeni, ja hänen liittonsa arkki näkyi hänen temppelissään, ja tuli salamoita ja ääniä ja ukkosenjylinää ja maanjäristystä ja suuria rakeita.

elders, which sat before God on their seats, fell upon their faces, and worshipped God,

17. Saying, We give thee thanks, O Lord God Almighty, which art, and wast, and art to come; because thou hast taken to thee thy great power, and hast reigned.

18. And the nations were angry, and thy wrath is come, and the time of the dead, that they should be judged, and that thou shouldest give reward unto thy servants the prophets, and to the saints, and them that fear thy name, small and great; and shouldest destroy them which destroy the earth.

19. And the temple of God was opened in heaven, and there was seen in his temple the ark of his testament: and there were lightnings, and voices, and thunderings, and an earthquake, and great hail.

Ältesten, die vor Gott auf ihren Stühlen saßen, fielen auf ihr Angesicht und beteten Gott an

17. und sprachen: Wir danken dir, HERR, allmächtiger Gott, der du bist und warest, daß du hast angenommen deine große Kraft und herrschest;

18. und die Heiden sind zornig geworden, und es ist gekommen dein Zorn und die Zeit der Toten, zu richten und zu geben den Lohn deinen Knechten, den Propheten, und den Heiligen und denen, die deinen Namen fürchten, den Kleinen und Großen, und zu verderben, die die Erde verderbt haben.

19. Und der Tempel Gottes ward aufgetan im Himmel, und die Lade seines Bundes ward im Tempel gesehen; und es geschahen Blitze und Donner und Erdbeben und ein großer Hagel.

12 luku

Auringolla vaatetettu vaimo synnyttää poika lapsen, jonka lohikäärme tahtoo niellä; lapsi temmataa Jumalan tykö, ja vaimo pelastuu 1 – 6 Enkeli Miikael voittaa lohikäärmeen, joka enkeleineen heitetään maan päälle 7 – 12 Lohikäärme ajaa vaimoa takaa ja sotii muita hänen jälkeläisiänsä vastaan 13 – 18.

1 Ja näkyi suuri merkki taivaassa: vaimo, vaatetettu auringolla, ja kuu hänen jalkojensa alla, ja hänen päässään seppeleenä kaksitoista tähteä.

2 Hän oli raskaana ja huusi synnytyskivuissaan, ja hänen oli vaikea synnyttää.

3 Ja näkyi toinen merkki taivaassa, ja katso: suuri, tulipunainen lohikäärme, jolla oli seitsemän päätä ja kymmenen sarvea, ja sen päissä seitsemän kruunua;

4 ja sen pyrstö pyyhkäisi pois kolmannen osan taivaan tähtiä ja heitti ne maan päälle. Ja lohikäärme seisoi

1. And there appeared a great wonder in heaven; a woman clothed with the sun, and the moon under her feet, and upon her head a crown of twelve stars:

2. And she being with child cried, travailing in birth, and pained to be delivered.

3. And there appeared another wonder in heaven; and behold a great red dragon, having seven heads and ten horns, and seven crowns upon his heads.

4. And his tail drew the third part of the stars of heaven, and did cast them to the earth: and the dragon stood before the woman

1. Und es erschien ein großes Zeichen im Himmel: ein Weib, mit der Sonne bekleidet, und der Mond unter ihren Füßen und auf ihrem Haupt eine Krone mit zwölf goldenen Sternen.

2. Und sie war schwanger und schrie in Kindesnöten und hatte große Qual zur Geburt.

3. Und es erschien ein anderes Zeichen im Himmel, und siehe, ein großer, roter Drache, der hatte sieben Häupter und zehn Hörner und auf seinen Häuptern sieben Kronen;

4. und sein Schwanz zog den dritten Teil der Sterne des Himmels hinweg und warf sie auf die Erde. Und der Drache trat vor

synnyttämäisillään olevan vaimon edessä nielläkseen hänen lapsensa, kun hän sen synnyttäisi.

5 Ja hän synnytti poikalapsen, joka on kaitseva kaikkia pakanakansoja rautaisella valtikalla; ja hänen lapsensa temmattiin Jumalan tykö ja hänen valtaistuimensa tykö.

6 Ja vaimo pakeni erämaahan, jossa hänellä oli Jumalan valmistama paikka, että häntä elätettäisiin siellä tuhat kaksisataa kuusikymmentä päivää.

7 Ja syttyi sota taivaassa: Miikael ja hänen enkelinsä sotivat lohikäärmettä vastaan; ja lohikäärme ja hänen enkelinsä sotivat,

8 mutta eivät voittaneet, eikä heillä enää ollut sijaa taivaassa.

9 Ja suuri lohikäärme, se vanha käärme, jota perkeleeksi ja saatanaksi kutsutaan, koko

which was ready to be delivered, for to devour her child as soon as it was born.

5. And she brought forth a man child, who was to rule all nations with a rod of iron: and her child was caught up unto God, and to his throne.

6. And the woman fled into the wilderness, where she hath a place prepared of God, that they should feed her there a thousand two hundred and threescore days.

7. And there was war in heaven: Michael and his angels fought against the dragon; and the dragon fought and his angels,

8. And prevailed not; neither was their place found any more in heaven.

9. And the great dragon was cast out, that old serpent, called the Devil, and Satan, which

das Weib, die gebären sollte, auf daß, wenn sie geboren hätte, er ihr Kind fräße.

5. Und sie gebar einen Sohn, ein Knäblein, der alle Heiden sollte weiden mit eisernem Stabe. Und ihr Kind ward entrückt zu Gott und seinem Stuhl.

6. Und das Weib entfloh in die Wüste, wo sie einen Ort hat, bereitet von Gott, daß sie daselbst ernährt würde tausend zweihundertundsechzig Tage.

7. Und es erhob sich ein Streit im Himmel: Michael und seine Engel stritten mit dem Drachen; und der Drache stritt und seine Engel,

8. und siegten nicht, auch ward ihre Stätte nicht mehr gefunden im Himmel.

9. Und es ward ausgeworfen der große Drache, die alte Schlange, die da heißt der Teufel und

maanpiirin villitsijä, heitettiin maan päälle, ja hänen enkelinsä heitettiin hänen kanssansa.

10 Ja minä kuulin suuren äänen taivaassa sanovan: "Nyt on tullut pelastus ja voima ja meidän Jumalamme valtakunta ja hänen Voideltunsa valta, sillä meidän veljimmme syyttäjä, joka yöt ja päivät syytti heitä meidän Jumalamme edessä, on heitetty ulos.

11 Ja he ovat voittaneet hänet Karitsan veren kautta ja todistuksensa sanan kautta, eivätkä ole henkeänsä rakastaneet, vaan olleet alttiit kuolemaan asti.

12 Sentähden riemuitkaa, taivaat, ja te, jotka niissä asutte! Voi maata ja merta, sillä perkele on astunut alas teidän luoksenne pitäen suurta vihaa, koska hän tietää, että hänellä on vähän aikaa!"

deceiveth the whole world: he was cast out into the earth, and his angels were cast out with him.

10. And I heard a loud voice saying in heaven, Now is come salvation, and strength, and the kingdom of our God, and the power of his Christ: for the accuser of our brethren is cast down, which accused them before our God day and night.

11. And they overcame him by the blood of the Lamb, and by the word of their testimony; and they loved not their lives unto the death.

12. Therefore rejoice, ye heavens, and ye that dwell in them. Woe to the inhabitants of the earth and of the sea! for the devil is come down unto you, having great wrath, because he knoweth that he hath but a short time.

Satanas, der die ganze Welt verführt, und ward geworfen auf die Erde, und seine Engel wurden auch dahin geworfen.

10. Und ich hörte eine große Stimme, die sprach im Himmel: Nun ist das Heil und die Kraft und das Reich unsers Gottes geworden und die Macht seines Christus, weil der Verkläger unserer Brüder verworfen ist, der sie verklagte Tag und Nacht vor Gott.

11. Und sie haben ihn überwunden durch des Lammes Blut und durch das Wort ihres Zeugnisses und haben ihr Leben nicht geliebt bis an den Tod.

12. Darum freuet euch, ihr Himmel und die darin wohnen! Weh denen, die auf Erden wohnen und auf dem Meer! denn der Teufel kommt zu euch hinab und hat einen großen Zorn und weiß, daß er wenig Zeit hat.

13 Ja kun lohikäärme näki olevansa heitetty maan päälle, ajoi hän takaa sitä vaimoa, joka oli poikalapsen synnyttänyt.

14 Mutta vaimolle annettiin sen suuren kotkan kaksi siipeä hänen lentääksensä erämaahan sille paikalleen, jossa häntä elätetään aika ja kaksi aikaa ja puoli aikaa poissa käärmeen näkyvistä.

15 Ja käärme syöksi kidastansa vaimon jälkeen vettä niinkuin virran, saattaakseen hänet virran vietäväksi.

16 Mutta maa auttoi vaimoa: maa avasi suunsa ja nieli virran, jonka lohikäärme oli syössyt kidastansa.

17 Ja lohikäärme vihastui vaimoon ja lähti käymään sotaa muita hänen jälkeläisiänsä vastaan, jotka pitävät Jumalan käskyt ja joilla on Jeesuksen (Kristuksen) todistus.

13. And when the dragon saw that he was cast unto the earth, he persecuted the woman which brought forth the man child.

14. And to the woman were given two wings of a great eagle, that she might fly into the wilderness, into her place, where she is nourished for a time, and times, and half a time, from the face of the serpent.

15. And the serpent cast out of his mouth water as a flood after the woman, that he might cause her to be carried away of the flood.

16. And the earth helped the woman, and the earth opened her mouth, and swallowed up the flood which the dragon cast out of his mouth.

17. And the dragon was wroth with the woman, and went to make war with the remnant of her seed, which keep the commandments of God, and have the testimony of Jesus

13. Und da der Drache sah, daß er verworfen war auf die Erde, verfolgte er das Weib, die das Knäblein geboren hatte.

14. Und es wurden dem Weibe zwei Flügel gegeben wie eines Adlers, daß sie in die Wüste flöge an ihren Ort, da sie ernährt würde eine Zeit und zwei Zeiten und eine halbe Zeit vor dem Angesicht der Schlange.

15. Und die Schlange schoß nach dem Weibe aus ihrem Munde ein Wasser wie einen Strom, daß er sie ersäuftete.

16. Aber die Erde half dem Weibe und tat ihren Mund auf und verschlang den Strom, den der Drache aus seinem Munde schoß.

17. Und der Drache ward zornig über das Weib und ging hin zu streiten mit den übrigen von ihrem Samen, die da Gottes Gebote halten und haben das Zeugnis Jesu Christi.

Christ.

13 luku

Merestä nouseva peto saa voiman lohikäärmeeltä, puhuu pilkkasanoja, sotii pyhiä vastaan ja voittaa heidät 1 – 10 Toinen peto, maasta nouseva, tekee ihmeitä edellisen pedon nähden, saattaa maan asukkaat kumartamaan sitä ja sen kuvaa sekä panemaan pedon merkin käteensä tai otsaansa 11 – 18.

18 Ja se asettui seisomaan meren hiekalle.

1 Ja minä näin pedon nousevan merestä; sillä oli kymmenen sarvea ja seitsemän päätä, ja sarvissansa kymmenen kruunua, ja sen päihin oli kirjoitettu pilkkaavia nimiä.

2 Ja peto, jonka minä näin, oli leopardin näköinen, ja sen jalat ikäänkuin karhun, ja sen kita niinkuin leijonan kita. Ja lohikäärme antoi sille voimansa ja valtaistuimensa ja suuren vallan.

3 Ja minä näin yhden sen päistä olevan ikäänkuin kuoliaaksi

1. And I stood upon the sand of the sea, and saw a beast rise up out of the sea, having seven heads and ten horns, and upon his horns ten crowns, and upon his heads the name of blasphemy.

2. And the beast which I saw was like unto a leopard, and his feet were as the feet of a bear, and his mouth as the mouth of a lion: and the dragon gave him his power, and his seat, and great authority.

3. And I saw one of his heads as it were wounded to death; and

1. Und ich trat an den Sand des Meeres und sah ein Tier aus dem Meer steigen, das hatte sieben Häupter und zehn Hörner und auf seinen Hörnern zehn Kronen und auf seinen Häuption Namen der Lästerung.

2. Und das Tier, daß ich sah, war gleich einem Parder und seine Füße wie Bärenfüße und sein Mund wie eines Löwen Mund. Und der Drache gab ihm seine Kraft und seinen Stuhl und große Macht.

3. Und ich sah seiner Häupter eines, als wäre es tödlich wund;

haavoitetun, mutta sen kuolinhaava parantui. Ja koko maa seurasi ihmetellen petoa.

4 Ja he kumarsivat lohikäärmettä, koska se oli antanut sellaisen vallan pedolle, ja kumarsivat petoa sanoen:

"Kuka on pedon vertainen, ja kuka voi sotia sitä vastaan?"

5 Ja sille annettiin suu puhua suuria sanoja ja pilkkapuheita, ja sille annettiin valta tehdä sitä neljäkymmentä kaksi kuukautta.

6 Ja se avasi suunsa Jumalaa pilkkaamaan, pilkatakseen hänen nimeänsä ja hänen majaansa, (ja) niitä, jotka taivaassa asuvat.

7 Ja sille annettiin valta käydä sotaa pyhiä vastaan ja voittaa heidät, ja sen valtaan annettiin kaikki sukukunnat ja kansat ja kielet ja kansanheimot.

8 Ja kaikki maan päällä asuvaiset kumartavat sitä,

his deadly wound was healed: and all the world wondered after the beast.

4. And they worshipped the dragon which gave power unto the beast: and they worshipped the beast, saying, Who is like unto the beast? who is able to make war with him?

5. And there was given unto him a mouth speaking great things and blasphemies; and power was given unto him to continue forty and two months.

6. And he opened his mouth in blasphemy against God, to blaspheme his name, and his tabernacle, and them that dwell in heaven.

7. And it was given unto him to make war with the saints, and to overcome them: and power was given him over all kindreds, and tongues, and nations.

8. And all that dwell upon the earth shall worship him, whose

und seine tödliche Wunde ward heil. Und der ganze Erdboden verwunderte sich des Tieres

4. und sie beteten den Drachen an, der dem Tier die Macht gab, und beteten das Tier an und sprachen: Wer ist dem Tier gleich, und wer kann mit ihm kriegem?

5. Und es ward ihm gegeben ein Mund, zu reden große Dinge und Lästerungen, und ward ihm gegeben, daß es mit ihm währte zweiundvierzig Monate lang.

6. und es tat seinen Mund auf zur Lästerung gegen Gott, zu lästern seinen Namen und seine Hütte und die im Himmel wohnen.

7. Und ward ihm gegeben, zu streiten mit den Heiligen und sie zu überwinden; und ward ihm gegeben Macht über alle Geschlechter und Sprachen und Heiden.

8. Und alle, die auf Erden wohnen, beten es an, deren

jokainen, jonka nimi ei ole kirjoitettu teurastetun Karitsan elämänkirjaan, hamasta maailman perustamisesta.

9 Jos kenellä on korva, hän kuulkoon.

10 Jos kuka vankeuteen vie, niin hän itse vankeuteen joutuu; jos kuka miekalla tappaa, hänet pitää miekalla tapettaman. Tässä on pyhien kärsivällisyys ja usko.

11 Ja minä näin toisen pedon nousevan maasta, ja sillä oli kaksi sarvea niinkuin karitsan sarvet, ja se puhui niinkuin lohikäärme.

12 Ja se käyttää kaikkea ensimmäisen pedon valtaa sen nähden ja saattaa maan ja siinä asuvaiset kumartamaan ensimmäistä petoa, sitä, jonka kuolinhaava parani.

13 Ja se tekee suuria ihmeitä, niin että saa tulenkin taivaasta lankeamaan maahan ihmisten nähden.

names are not written in the book of life of the Lamb slain from the foundation of the world.

9. If any man have an ear, let him hear.

10. He that leadeth into captivity shall go into captivity: he that killeth with the sword must be killed with the sword. Here is the patience and the faith of the saints.

11. And I beheld another beast coming up out of the earth; and he had two horns like a lamb, and he spake as a dragon.

12. And he exerciseth all the power of the first beast before him, and causeth the earth and them which dwell therein to worship the first beast, whose deadly wound was healed.

13. And he doeth great wonders, so that he maketh fire come down from heaven on the earth in the sight of men,

Namen nicht geschrieben sind in dem Lebensbuch des Lammes, das erwürgt ist, von Anfang der Welt.

9. Hat jemand Ohren, der höre!

10. So jemand in das Gefängnis führt, der wird in das Gefängnis gehen; so jemand mit dem Schwert tötet, der muß mit dem Schwert getötet werden. Hier ist Geduld und Glaube der Heiligen.

11. Und ich sah ein anderes Tier aufsteigen aus der Erde; das hatte zwei Hörner gleichwie ein Lamm und redete wie ein Drache.

12. Und es übt alle Macht des ersten Tiers vor ihm; und es macht, daß die Erde und die darauf wohnen, anbeten das erste Tier, dessen tödliche Wunde heil geworden war;

13. und tut große Zeichen, daß es auch macht Feuer vom Himmel fallen vor den Menschen;

14 Ja se villitsee maan päällä asuvaset niillä ihmeillä, joita sen sallittiin tehdä pedon nähden; se yllyttää maan päällä asuvaset tekemään sen pedon kuvan, jossa oli miekanhaava ja joka virkosi.

15 Ja sille annettiin valta antaa pedon kuvalle henki, että pedon kuva puhuisikin ja saisi aikaan, että ketkä vain eivät kumartaneet pedon kuvaa, ne tapettaisiin.

16 Ja se saa kaikki, pienet ja suuret, sekä rikkaat että köyhät, sekä vapaat että orjat, panemaan merkin oikeaan käteensä tai otsaansa,

17 ettei kukaan muu voisi ostaa eikä myydä kuin se, jossa on merkki: pedon nimi tai sen nimen luku.

14. And deceiveth them that dwell on the earth by the means of those miracles which he had power to do in the sight of the beast; saying to them that dwell on the earth, that they should make an image to the beast, which had the wound by a sword, and did live.

15. And he had power to give life unto the image of the beast, that the image of the beast should both speak, and cause that as many as would not worship the image of the beast should be killed.

16. And he causeth all, both small and great, rich and poor, free and bond, to receive a mark in their right hand, or in their foreheads:

17. And that no man might buy or sell, save he that had the mark, or the name of the beast, or the number of his name.

14. und verführt, die auf Erden wohnen, um der Zeichen willen, die ihm gegeben sind zu tun vor dem Tier; und sagt denen, die auf Erden wohnen, daß sie ein Bild machen sollen dem Tier, das die Wunde vom Schwert hatte und lebendig geworden war.

15. Und es ward ihm gegeben, daß es dem Bilde des Tiers den Geist gab, daß des Tiers Bild redete und machte, daß alle, welche nicht des Tiers Bild anbeteten, getötet würden.

16. Und es macht, daß die Kleinen und die Großen, die Reichen und die Armen, die Freien und die Knechte-allesamt sich ein Malzeichen geben an ihre rechte Hand oder an ihre Stirn,

17. daß niemand kaufen oder verkaufen kann, er habe denn das Malzeichen, nämlich den Namen des Tiers oder die Zahl

18 Tässä on viisaus. Jolla ymmärrys on, se laskekoon pedon luvun; sillä se on ihmisen luku. Ja sen luku on kuusisataa kuusikymmentä kuusi.

18. Here is wisdom. Let him that hath understanding count the number of the beast: for it is the number of a man; and his number is Six hundred threescore and six.

seines Namens.

18. Hier ist Weisheit! Wer Verstand hat, der überlege die Zahl des Tiers; denn es ist eines Menschen Zahl, und seine Zahl ist sechshundertsechszig.

14 luku

Karitsa ja sata neljäkymmentä neljä tuhatta merkittyä seisovat Siionin vuorella 1 – 5 Taivaalla näkyy peräkkäin kolme enkeliä; ensimmäisellä on iankaikkinen evankeliumi 6, 7, toinen julistaa Babylonin kukistuneen 8, ja kolmas sanoo petoa kumartavien joutuvan vaivattaviksi iankaikkisesti 9 – 12 Herrassa kuolleet ovat autuaat 13 Kaksi enkeliä toimittaa maan elon leikkuun 14 – 20.

1 Ja minä näin, ja katso, Karitsa seiso i Siionin vuorella, ja hänen kanssaan sata neljäkymmentä neljä tuhatta, joiden otsaan oli kirjoitettu hänen nimensä ja hänen Isänsä nimi.

1. And I looked, and, lo, a Lamb stood on the mount Sion, and with him an hundred forty and four thousand, having his Father's name written in their foreheads.

1. Und ich sah das Lamm stehen auf dem Berg Zion und mit ihm hundertvierundvierzigtausend, die hatten seinen Namen und den Namen seines Vaters geschrieben an ihre Stirn.

2 Ja minä kuulin äänen taivaasta ikäänkuin paljojen vetten pauhinan ja ikäänkuin suuren ukkosenjylinän, ja ääni, jonka minä kuulin, oli ikäänkuin

2. And I heard a voice from heaven, as the voice of many waters, and as the voice of a great thunder: and I heard the voice of harpers harping with

2. Und ich hörte eine Stimme vom Himmel wie eines großen Wassers und wie eine Stimme eines großen Donners; und die Stimme, die ich hörte, war wie

kanteleensoittajain, kun he kanteleitaan soittavat.

3 Ja he veisasivat uutta virttä valtaistuimen edessä ja neljän olennon ja vanhinten edessä; eikä kukaan voinut oppia sitä virttä, paitsi ne sata neljäkymmentä neljä tuhatta, jotka ovat ostetut maasta.

4 Nämä ovat ne, jotka eivät ole saastuttaneet itseään naisten kanssa; sillä he ovat niinkuin neitsyet. Nämä ovat ne, jotka seuraavat Karitsaa, mihin ikinä hän menee. Nämä ovat ostetut ihmisistä esikoiseksi Jumalalle ja Karitsalle,

5 eikä heidän suussaan ole valhetta havaittu; he ovat tahrattomat (Jumalan valtaistuimen edessä).

6 Ja minä näin lentävän keskitaivaalla erään toisen enkelin, jolla oli iankaikkinen evankeliumi julistettavana maan päällä asuvaisille, kaikille kansanheimoille ja sukukunnille

their harps:

3. And they sung as it were a new song before the throne, and before the four beasts, and the elders: and no man could learn that song but the hundred and forty and four thousand, which were redeemed from the earth.

4. These are they which were not defiled with women; for they are virgins. These are they which follow the Lamb whithersoever he goeth. These were redeemed from among men, being the firstfruits unto God and to the Lamb.

5. And in their mouth was found no guile: for they are without fault before the throne of God.

6. And I saw another angel fly in the midst of heaven, having the everlasting gospel to preach unto them that dwell on the earth, and to every nation, and kindred, and tongue, and people,

von Harfenspielern, die auf ihren Harfen spielen.

3. Und sie sangen ein neues Lied vor dem Stuhl und vor den vier Tieren und den Ältesten; und niemand konnte das Lied lernen denn die hundertvierundvierzigtausend, die erkauft sind von der Erde.

4. Diese sind's, die mit Weibern nicht befleckt sind-denn sie sind Jungfrauen-und folgen dem Lamme nach, wo es hingehet. Diese sind erkauft aus den Menschen zu Erstlingen Gott und dem Lamm;

5. und in ihrem Munde ist kein Falsch gefunden; denn sie sind unsträflich vor dem Stuhl Gottes.

6. Und ich sah einen Engel fliegen mitten durch den Himmel, der hatte ein ewiges Evangelium zu verkündigen denen, die auf Erden wohnen, und allen Heiden und Geschlechtern und

ja kielille ja kansoille.

7 Ja hän sanoi suurella äänellä: "Peljätäkää Jumalaa ja antakaa hänelle kunnia, sillä hänen tuomionsa hetki on tullut, ja kumartakaa häntä, joka on tehnyt taivaan ja maan ja meren ja vetten lähteet".

8 Ja seurasi vielä toinen enkeli, joka sanoi: "Kukistunut, kukistunut on se suuri Babylon, joka haureutensa vihan viinillä on juottanut kaikki kansat".

9 Ja heitä seurasi vielä kolmas enkeli, joka sanoi suurella äänellä: "Jos joku kumartaa petoa ja sen kuvaa ja ottaa sen merkin otsaansa tai käteensä,

10 niin hänkin on juova Jumalan vihan viiniä, joka sekoittamattomana on kaadettu hänen vihansa maljaan, ja häntä pitää tulella ja tulikivellä vaivattaman pyhien enkelien edessä ja Karitsan edessä.

7. Saying with a loud voice, Fear God, and give glory to him; for the hour of his judgment is come: and worship him that made heaven, and earth, and the sea, and the fountains of waters.

8. And there followed another angel, saying, Babylon is fallen, is fallen, that great city, because she made all nations drink of the wine of the wrath of her fornication.

9. And the third angel followed them, saying with a loud voice, If any man worship the beast and his image, and receive his mark in his forehead, or in his hand,

10. The same shall drink of the wine of the wrath of God, which is poured out without mixture into the cup of his indignation; and he shall be tormented with fire and brimstone in the presence of the holy angels, and in the presence

Sprachen und Völkern,

7. und sprach mit großer Stimme: Fürchtet Gott und gebet ihm die Ehre; denn die Zeit seines Gerichts ist gekommen! Und betet an den, der gemacht hat Himmel und Erde und Meer und Wasserbrunnen.

8. Und ein anderer Engel folgte nach, der sprach: Sie ist gefallen, sie ist gefallen, Babylon, die große Stadt; denn sie hat mit dem Wein der Hurerei getränkt alle Heiden.

9. Und der dritte Engel folgte diesem nach und sprach mit großer Stimme: So jemand das Tier anbetet und sein Bild und nimmt sein Malzeichen an seine Stirn oder an seine Hand,

10. der wird vom Wein des Zorns Gottes trinken, der lauter eingeschenkt ist in seines Zornes Kelch, und wird gequält werden mit Feuer und Schwefel vor den heiligen Engeln und vor dem Lamm;

11 Ja heidän vaivansa savu on nouseva aina ja iankaikkisesti, eikä heillä ole lepoa päivällä eikä yöllä, heillä, jotka petoa ja sen kuvaa kumartavat, eikä kenelläkään, joka ottaa sen nimen merkin.

12 Tässä on pyhien kärsivällisyys, niiden, jotka pitävät Jumalan käskyt ja Jeesuksen uskon.

13 Ja minä kuulin äänen taivaasta sanovan: "Kirjoita: Autuaat ovat ne kuolleet, jotka Herrassa kuolevat tästedes. Totisesti — sanoo Henki — he saavat levätä vaivoistansa, sillä heidän tekonsa seuraavat heitä."

14 Ja minä näin, ja katso: valkoinen pilvi, ja pilvellä istui Ihmisen Pojan muotoinen, päässänsä kultainen kruunu ja kädessänsä terävä sirppi.

of the Lamb:

11. And the smoke of their torment ascendeth up for ever and ever: and they have no rest day nor night, who worship the beast and his image, and whosoever receiveth the mark of his name.

12. Here is the patience of the saints: here are they that keep the commandments of God, and the faith of Jesus.

13. And I heard a voice from heaven saying unto me, Write, Blessed are the dead which die in the Lord from henceforth: Yea, saith the Spirit, that they may rest from their labours; and their works do follow them.

14. And I looked, and behold a white cloud, and upon the cloud one sat like unto the Son of man, having on his head a golden crown, and in his hand a sharp sickle.

11. und der Rauch ihrer Qual wird aufsteigen von Ewigkeit zu Ewigkeit; und sie haben keine Ruhe Tag und Nacht, die das Tier haben angebetet und sein Bild, und so jemand hat das Malzeichen seines Namens angenommen.

12. Hier ist Geduld der Heiligen; hier sind, die da halten die Gebote Gottes und den Glauben an Jesum.

13. Und ich hörte eine Stimme vom Himmel zu mir sagen: Schreibe: Selig sind die Toten, die in dem HERRN sterben von nun an. Ja, der Geist spricht, daß sie ruhen von ihrer Arbeit; denn ihre Werke folgen ihnen nach.

14. Und ich sah, und siehe, eine weiße Wolke. Und auf der Wolke saß einer, der gleich war eines Menschen Sohn; der hatte eine goldene Krone auf seinem Haupt und in seiner Hand eine scharfe

15 Ja temppelistä tuli eräs toinen enkeli huutaen suurella äänellä pilvellä istuvalle: "Lähetä sirppisi ja leikkaa, sillä leikkuaika on tullut, ja maan elo on kypsynyt".

16 Ja pilvellä istuva heitti sirppinsä maan päälle, ja maa tuli leikatuksi.

17 Ja taivaan temppelistä lähti eräs toinen enkeli, ja hänelläkin oli terävä sirppi.

18 Ja alttarista lähti vielä toinen enkeli, jolla oli tuli vallassaan, ja hän huusi suurella äänellä sille, jolla oli se terävä sirppi, sanoen: "Lähetä terävä sirppisi ja korjaa tertut maan viinipuusta, sillä sen rypäleet ovat kypsyneet".

19 Ja enkeli heitti sirppinsä alas

15. And another angel came out of the temple, crying with a loud voice to him that sat on the cloud, Thrust in thy sickle, and reap: for the time is come for thee to reap; for the harvest of the earth is ripe.

16. And he that sat on the cloud thrust in his sickle on the earth; and the earth was reaped.

17. And another angel came out of the temple which is in heaven, he also having a sharp sickle.

18. And another angel came out from the altar, which had power over fire; and cried with a loud cry to him that had the sharp sickle, saying, Thrust in thy sharp sickle, and gather the clusters of the vine of the earth; for her grapes are fully ripe.

19. And the angel thrust in his

Sichel.

15. Und ein anderer Engel ging aus dem Tempel und schrie mit großer Stimme zu dem, der auf der Wolke saß: Schlag an mit deiner Sichel und ernte; denn die Zeit zu ernten ist gekommen, denn die Ernte der Erde ist dürr geworden!

16. Und der auf der Wolke saß, schlug mit seiner Sichel an die Erde, und die Erde ward geerntet.

17. Und ein anderer Engel ging aus dem Tempel, der hatte eine scharfe Hippe.

18. Und ein anderer Engel ging aus vom Altar, der hatte Macht über das Feuer und rief mit großem Geschrei zu dem, der die scharfe Hippe hatte, und sprach: Schlag an mit deiner scharfen Hippe und schneide die Trauben vom Weinstock der Erde; denn seine Beeren sind reif!

19. Und der Engel schlug an mit

maahan ja korjasi maan viinipuun hedelmät ja heitti ne Jumalan vihan suureen kuurnaan.

20 Ja kuurna poljettiin kaupungin ulkopuolella, ja kuurnasta kuohui veri hevosten kuolaimiin asti, tuhannen kuudensadan vakomitan päähän.

sickle into the earth, and gathered the vine of the earth, and cast it into the great winepress of the wrath of God.

20. And the winepress was trodden without the city, and blood came out of the winepress, even unto the horse bridles, by the space of a thousand and six hundred furlongs.

seiner Hippe an die Erde und schnitt die Trauben der Erde und warf sie in die große Kelter des Zorns Gottes.

20. Und die Kelter ward draußen vor der Stadt getreten; und das Blut ging von der Kelter bis an die Zäume der Pferde durch tausend sechshundert Feld Wegs.

15 luku

Johannes näkee seitsemän enkeliä, joilla on seitsemän viimeistä vitsausta 1 Pedon voittajat veisaavat Mooseksen ja Karitsan virttä 2 – 4 Ne seitsemän enkeliä lähtevät temppelistä, ja heille annetaan seitsemän vihanmaljaa 5 – 8.

1 Ja minä näin toisen tunnusmerkin taivaassa, suuren ja ihmeellisen: seitsemän enkeliä, joilla oli seitsemän viimeistä vitsausta, sillä niissä Jumalan viha täyttyy.

1. And I saw another sign in heaven, great and marvellous, seven angels having the seven last plagues; for in them is filled up the wrath of God.

1. Und ich sah ein anderes Zeichen im Himmel, das war groß und wundersam: sieben Engel, die hatten die letzten sieben Plagen; denn mit denselben ist vollendet der Zorn Gottes.

2 Ja minä näin ikäänkuin lasisen meren, tulella sekoitetun, ja

2. And I saw as it were a sea of glass mingled with fire: and them

2. Und ich sah wie ein gläsernes Meer, mit Feuer gemengt; und

niiden, jotka olivat saaneet voiton pedosta ja sen kuvasta (ja sen merkistä,) ja sen nimen luvusta, seisovan sillä lasisella merellä, ja heillä oli Jumalan kanteleet.

3 Ja he veisasivat Mooseksen, Jumalan palvelijan, virttä ja Karitsan virttä, sanoen: "Suuret ja ihmeelliset ovat sinun tekosi, Herra Jumala, Kaikkivaltias; vanhurskaat ja totiset ovat sinun tiesi, sinä kansojen kuningas.

4 Kuka ei pelkäisi (sinua), Herra, ja ylistäisi sinun nimeäsi? Sillä sinä yksin olet Pyhä; sillä kaikki kansat tulevat ja kumartavat sinua, koska sinun vanhurskaat tuomiosi ovat julki tulleet."

5 Ja sen jälkeen minä näin (ja katso): todistuksen majan temppeli taivaassa avattiin;

6 ja ne seitsemän enkeliä, joilla oli ne seitsemän vitsausta,

that had gotten the victory over the beast, and over his image, and over his mark, and over the number of his name, stand on the sea of glass, having the harps of God.

3. And they sing the song of Moses the servant of God, and the song of the Lamb, saying, Great and marvellous are thy works, Lord God Almighty; just and true are thy ways, thou King of saints.

4. Who shall not fear thee, O Lord, and glorify thy name? for thou only art holy: for all nations shall come and worship before thee; for thy judgments are made manifest.

5. And after that I looked, and, behold, the temple of the tabernacle of the testimony in heaven was opened:

6. And the seven angels came out of the temple, having the

die den Sieg behalten hatten an dem Tier und seinem Bild und seinem Malzeichen und seines Namens Zahl, standen an dem gläsernen Meer und hatten Harfen Gottes

3. und sangen das Lied Mose's, des Knechtes Gottes, und das Lied des Lammes und sprachen: Groß und wundersam sind deine Werke, HERR, allmächtiger Gott! Gerecht und wahrhaftig sind deine Wege, du König der Heiden!

4. Wer sollte dich nicht fürchten, HERR und deinen Namen preisen? Denn du bist allein heilig. Denn alle Heiden werden kommen und anbeten vor dir; denn deine Urteile sind offenbar geworden.

5. Darnach sah ich, und siehe, da ward aufgetan der Tempel der Hütte des Zeugnisses im Himmel;

6. und gingen aus dem Tempel die sieben Engel, die die sieben

lähtivät temppelistä, puettuina puhtaisiin, hohtaviin pellavavaatteisiin ja rinnoilta vyötettyinä kultaisilla vöillä.

7 Ja yksi niistä neljästä olennoista antoi niille seitsemälle enkelille seitsemän kultaista maljaa, täynnä Jumalan vihaa, hänen, joka elää aina ja iankaikkisesti.

8 Ja temppeli tuli savua täyteen Jumalan kirkkaudesta ja hänen voimastansa, eikä kukaan voinut mennä sisälle temppeliin, ennenkuin niiden seitsemän enkelin seitsemän vitsausta oli käynyt täytäntöön.

seven plagues, clothed in pure and white linen, and having their breasts girded with golden girdles.

7. And one of the four beasts gave unto the seven angels seven golden vials full of the wrath of God, who liveth for ever and ever.

8. And the temple was filled with smoke from the glory of God, and from his power; and no man was able to enter into the temple, till the seven plagues of the seven angels were fulfilled.

Plagen hatten, angetan mit reiner, heller Leinwand und umgürtet an ihren Brüsten mit goldenen Gürteln.

7. Und eines der vier Tiere gab den sieben Engeln sieben goldene Schalen voll Zorns Gottes, der da lebt von Ewigkeit zu Ewigkeit.

8. Und der Tempel ward voll Rauch von der Herrlichkeit Gottes und von seiner Kraft; und niemand konnte in den Tempel gehen, bis daß die sieben Plagen der sieben Engel vollendet wurden.

16 luku

Ensimmäinen enkeli vuodattaa Jumalan vihan maljan maan päälle 1, 2, toinen mereen 3, kolmas jokiin 4 – 7, neljäs aurinkoon 8, 9, viides pedon valtaistuimelle 10, 11, kuudes Euftrat – virtaan 12 – 16 ja seitsemäs ilmaan 17 – 21.

1 Ja minä kuulin suuren äänen temppelistä sanovan niille

1. And I heard a great voice out of the temple saying to the seven

1. Und ich hörte eine große Stimme aus dem Tempel, die

seitsemälle enkelille: "Menkää ja vuodattakaa ne seitsemän Jumalan vihan maljaa maan päälle".

2 Ja ensimmäinen lähti ja vuodatti maljansa maan päälle; ja tuli pahoja ja ilkeitä paiseita niihin ihmisiin, joissa oli pedon merkki ja jotka kumarsivat sen kuvaa.

3 Ja toinen enkeli vuodatti maljansa mereen, ja se tuli vereksi, ikäänkuin kuolleen vereksi, ja jokainen elävä olento kuoli, mitä meressä oli.

4 Ja kolmas enkeli vuodatti maljansa jokiin ja vesilähteisiin, ja ne tulivat vereksi.

5 Ja minä kuulin vetten enkelin sanovan: "Vanhurskas olet sinä (Herra), joka olet ja joka olit, sinä Pyhä, kun näin olet tuominnut.

6 Sillä pyhien ja profeettain verta

angels, Go your ways, and pour out the vials of the wrath of God upon the earth.

2. And the first went, and poured out his vial upon the earth; and there fell a noisome and grievous sore upon the men which had the mark of the beast, and upon them which worshipped his image.

3. And the second angel poured out his vial upon the sea; and it became as the blood of a dead man: and every living soul died in the sea.

4. And the third angel poured out his vial upon the rivers and fountains of waters; and they became blood.

5. And I heard the angel of the waters say, Thou art righteous, O Lord, which art, and wast, and shalt be, because thou hast judged thus.

6. For they have shed the blood

sprach zu den sieben Engeln: Gehet hin und gießet aus die Schalen des Zorns Gottes auf die Erde!

2. Und der erste ging hin und goß seine Schale auf die Erde; und es ward eine böse und arge Drüse an den Menschen, die das Malzeichen des Tiers hatten und die sein Bild anbeteten.

3. Und der andere Engel goß aus seine Schale ins Meer; und es ward Blut wie eines Toten, und alle lebendigen Seelen starben in dem Meer.

4. Und der dritte Engel goß aus seine Schale in die Wasserströme und in die Wasserbrunnen; und es ward Blut.

5. Und ich hörte den Engel der Wasser sagen: HERR, du bist gerecht, der da ist und der da war, und heilig, daß du solches geurteilt hast,

6. denn sie haben das Blut der

he ovat vuodattaneet, ja verta sinä olet antanut heille juoda; sen he ovat ansainneet."

7 Ja minä kuulin alttarin sanovan: "Totisesti, Herra Jumala, Kaikkivaltias, totiset ja vanhurskaat ovat sinun tuomiosi."

8 Ja neljäs enkeli vuodatti maljansa aurinkoon, ja sille annettiin valta paahtaa ihmisiä tulella.

9 Ja ihmiset paahtuivat kovassa helteessä ja pilkkasivat Jumalan nimeä, hänen, jolla on vallassaan nämä vitsaukset; mutta he eivät tehneet parannusta, niin että olisivat antaneet hänelle kunnian.

10 Ja viides enkeli vuodatti maljansa pedon valtaistuimelle, ja sen valtakunta pimeni; ja he pureskelivat kielensä rikki tuskissansa

11 ja pilkkasivat taivaan Jumalaa

of saints and prophets, and thou hast given them blood to drink; for they are worthy.

7. And I heard another out of the altar say, Even so, Lord God Almighty, true and righteous are thy judgments.

8. And the fourth angel poured out his vial upon the sun; and power was given unto him to scorch men with fire.

9. And men were scorched with great heat, and blasphemed the name of God, which hath power over these plagues: and they repented not to give him glory.

10. And the fifth angel poured out his vial upon the seat of the beast; and his kingdom was full of darkness; and they gnawed their tongues for pain,

11. And blasphemed the God of

Heiligen und Propheten vergossen, und Blut hast du ihnen zu trinken gegeben; denn sie sind's wert.

7. Und ich hörte einen anderen Engel aus dem Altar sagen: Ja, HERR, allmächtiger Gott, deine Gerichte sind wahrhaftig und gerecht.

8. Und der vierte Engel goß aus seine Schale in die Sonne, und ihm ward gegeben, den Menschen heiß zu machen mit Feuer.

9. Und den Menschen ward heiß von großer Hitze, und sie lästerten den Namen Gottes, der Macht hat über diese Plagen, und taten nicht Buße, ihm die Ehre zu geben.

10. Und der fünfte Engel goß aus seine Schale auf den Stuhl des Tiers; und sein Reich ward verfinstert, und sie zerbissen ihre Zungen vor Schmerzen

11. und lästerten Gott im Himmel

tuskiensa ja paiseittensa tähden, mutta eivät tehneet parannusta teoistansa.

12 Ja kuudes enkeli vuodatti maljansa suureen Euftrat-virtaan, ja sen vesi kuivui, että tie valmistuisi auringon noususta tuleville kuninkaille.

13 Ja minä näin lohikäärmeen suusta ja pedon suusta ja väärän profeetan suusta lähtevän kolme saastaista henkeä, sammakon muotoista.

14 Sillä ne ovat riivaajain henkiä, jotka tekevät ihmeitä; ne lähtevät koko maanpiirin kuningasten luo kokoamaan heidät sotaan Jumalan, Kaikkivaltiaan, suurena päivänä.

15 — Katso, minä tulen niinkuin varas; autuas se, joka valvoo ja pitää vaatteistansa vaarin, ettei hän kulkisi alastomana eikä

heaven because of their pains and their sores, and repented not of their deeds.

12. And the sixth angel poured out his vial upon the great river Euphrates; and the water thereof was dried up, that the way of the kings of the east might be prepared.

13. And I saw three unclean spirits like frogs come out of the mouth of the dragon, and out of the mouth of the beast, and out of the mouth of the false prophet.

14. For they are the spirits of devils, working miracles, which go forth unto the kings of the earth and of the whole world, to gather them to the battle of that great day of God Almighty.

15. Behold, I come as a thief. Blessed is he that watcheth, and keepeth his garments, lest he walk naked, and they see his

vor ihren Schmerzen und vor ihren Drüsen und taten nicht Buße für ihre Werke.

12. Und der sechste Engel goß aus seine Schale auf den großen Wasserstrom Euphrat; und das Wasser vertrocknete, auf daß bereitet würde der Weg den Königen vom Aufgang der Sonne.

13. Und ich sah aus dem Munde des Drachen und aus dem Munde des Tiers und aus dem Munde des falschen Propheten drei unreine Geister gehen, gleich den Fröschen;

14. denn es sind Geister der Teufel, die tun Zeichen und gehen aus zu den Königen auf dem ganzen Kreis der Welt, sie zu versammeln in den Streit auf jenen Tag Gottes, des Allmächtigen.

15. Siehe, ich komme wie ein Dieb. Selig ist, der da wacht und hält seine Kleider, daß er nicht bloß wandle und man nicht seine

hänen häpeätänsä nähtäisi! —

16 Ja ne kokosivat heidät siihen paikkaan, jonka nimi hebreaksi on Harmagedon.

17 Ja seitsemäs enkeli vuodatti maljansa ilmaan, ja (taivaan) tempelistä, valtaistuimelta, lähti suuri ääni, joka sanoi: "Se on tapahtunut".

18 Ja tuli salamoita ja ääniä ja ukkosenjylinää; ja tuli suuri maanjäristys, niin ankara ja suuri maanjäristys, ettei sen vertaista ole ollut siitä asti, kuin ihmisiä on ollut maan päällä.

19 Ja se suuri kaupunki meni kolmeen osaan, ja kansojen kaupungit kukistuivat. Ja se suuri Babylon tuli muistetuksi Jumalan edessä, niin että hän antoi sille vihansa kiivauden viinimaljan.

20 Ja kaikki saaret pakenivat, eikä vuoria enää ollut.

21 Ja suuria rakeita, leiviskän painoisia, satoi taivaasta

shame.

16. And he gathered them together into a place called in the Hebrew tongue Armageddon.

17. And the seventh angel poured out his vial into the air; and there came a great voice out of the temple of heaven, from the throne, saying, It is done.

18. And there were voices, and thunders, and lightnings; and there was a great earthquake, such as was not since men were upon the earth, so mighty an earthquake, and so great.

19. And the great city was divided into three parts, and the cities of the nations fell: and great Babylon came in remembrance before God, to give unto her the cup of the wine of the fierceness of his wrath.

20. And every island fled away, and the mountains were not found.

21. And there fell upon men a great hail out of heaven, every

Schande sehe.

16. Und er hat sie versammelt an einen Ort, der da heißt auf hebräisch Harmagedon.

17. Und der siebente Engel goß aus seine Schale in die Luft; und es ging aus eine Stimme vom Himmel aus dem Stuhl, die sprach: Es ist geschehen.

18. Und es wurden Stimmen und Donner und Blitze; und ward ein solches Erdbeben, wie solches nicht gewesen ist, seit Menschen auf Erden gewesen sind, solch Erdbeben also groß.

19. Und aus der großen Stadt wurden drei Teile, und die Städte der Heiden fielen. Und Babylon, der großen, ward gedacht vor Gott, ihr zu geben den Kelch des Weins von seinem grimmigen Zorn.

20. Und alle Inseln entflohen, und keine Berge wurden gefunden.

21. Und ein großer Hagel, wie ein Zentner, fiel vom Himmel auf

ihmisten päälle; ja ihmiset pilkkasivat Jumalaa raesateen vitsauksen tähden, sillä se vitsaus oli ylen suuri.

stone about the weight of a talent: and men blasphemed God because of the plague of the hail; for the plague thereof was exceeding great.

die Menschen; und die Menschen lästerten Gott über die Plage des Hagels, denn seine Plage war sehr groß.

17 luku

Enkeli näyttää Johannekselle sen suuren porton, joka istuu pedon selässä 1 – 6, ja selittää hänelle näyn 7 – 18.

1 Ja tuli yksi niistä seitsemästä enkelistä, joilla oli ne seitsemän maljaa, ja puhui minulle sanoen: "Tule, minä näytän sinulle sen suuren porton tuomion, joka istuu paljojen vetten päällä,

1. And there came one of the seven angels which had the seven vials, and talked with me, saying unto me, Come hither; I will shew unto thee the judgment of the great whore that sitteth upon many waters:

1. Und es kam einer von den sieben Engeln, die die sieben Schalen hatten, redete mit mir und sprach zu mir: Komm, ich will dir zeigen das Urteil der großen Hure, die da an vielen Wassern sitzt;

2 hänen, jonka kanssa maan kuninkaas ovat haureutta harjoittaneet ja jonka haureuden viinistä maan asukkaas ovat juopuneet".

2. With whom the kings of the earth have committed fornication, and the inhabitants of the earth have been made drunk with the wine of her fornication.

2. mit welcher gehurt haben die Könige auf Erden; und die da wohnen auf Erden, sind trunken geworden von dem Wein ihrer Hurerei.

3 Ja hän vei minut hengessä erämaahan. Siellä minä näin naisen istuvan helakanpunaisen

3. So he carried me away in the spirit into the wilderness: and I saw a woman sit upon a scarlet

3. Und er brachte mich im Geist in die Wüste. Und ich sah ein Weib sitzen auf einem

pedon selässä; peto oli täynnä pilkkaavia nimiä, ja sillä oli seitsemän päätä ja kymmenen sarvea.

4 Ja nainen oli puettu purppuraan ja helakanpunaan ja koristettu kullalla ja jalokivillä ja helmillä ja piti kädessään kultaista maljaa, joka oli täynnä kauhistuksia ja hänen haureutensa riettauksia.

5 Ja hänen otsaansa oli kirjoitettu nimi, salaisuus: "Suuri Babylon, maan porttojen ja kauhistuksien äiti".

6 Ja minä näin sen naisen olevan juovuksissa pyhien verestä ja Jeesuksen todistajain verestä; ja nähdessäni hänet minä suuresti ihmettelin.

7 Ja enkeli sanoi minulle: "Miksi ihmettelet? Minä sanon sinulle tuon naisen salaisuuden ja tuon pedon salaisuuden, joka häntä kantaa ja jolla on seitsemän

coloured beast, full of names of blasphemy, having seven heads and ten horns.

4. And the woman was arrayed in purple and scarlet colour, and decked with gold and precious stones and pearls, having a golden cup in her hand full of abominations and filthiness of her fornication:

5. And upon her forehead was a name written, MYSTERY, BABYLON THE GREAT, THE MOTHER OF HARLOTS AND ABOMINATIONS OF THE EARTH.

6. And I saw the woman drunken with the blood of the saints, and with the blood of the martyrs of Jesus: and when I saw her, I wondered with great admiration.

7. And the angel said unto me, Wherefore didst thou marvel? I will tell thee the mystery of the woman, and of the beast that carrieth her, which hath the

scharlachfarbenen Tier, das war voll Namen der Lästerung und hatte sieben Häupter und zehn Hörner.

4. Und das Weib war bekleidet mit Purpur und Scharlach und übergoldet mit Gold und edlen Steinen und Perlen und hatte einen goldenen Becher in der Hand, voll Greuel und Unsauberkeit ihrer Hurerei,

5. und an ihrer Stirn geschrieben einen Namen, ein Geheimnis: Die große Babylon, die Mutter der Hurerei und aller Greuel auf Erden.

6. Und ich sah das Weib trunken von dem Blut der Heiligen und von dem Blute der Zeugen Jesu. Und ich verwunderte mich sehr, da ich sie sah.

7. Und der Engel spricht zu mir: Warum verwunderst du dich? Ich will dir sagen das Geheimnis von dem Weibe und von dem Tier, das sie trägt und hat sieben

päätä ja kymmenen sarvea.

8 Peto, jonka sinä näit, on ollut, eikä sitä enää ole, mutta se on nouseva syvyydestä ja menevä kadotukseen; ja ne maan päällä asuvaliset, joiden nimet eivät ole kirjoitetut elämän kirjaan, hamasta maailman perustamisesta, ihmettelevät, kun he näkevät pedon, että se on ollut eikä sitä enää ole, mutta se on tuleva.

9 Tässä on ymmärrys, jossa viisaus on: Ne seitsemän päätä ovat seitsemän vuotta, joiden päällä nainen istuu; ne ovat myös seitsemän kuningasta; 10 heistä on viisi kaatunut, yksi on, viimeinen ei ole vielä tullut, ja kun hän tulee, pitää hänen vähän aikaa pysymän.

11 Ja peto, joka on ollut ja jota ei enää ole, on itse kahdeksas, ja on yksi noista seitsemästä, ja menee kadotukseen.

seven heads and ten horns.

8. The beast that thou sawest was, and is not; and shall ascend out of the bottomless pit, and go into perdition: and they that dwell on the earth shall wonder, whose names were not written in the book of life from the foundation of the world, when they behold the beast that was, and is not, and yet is.

9. And here is the mind which hath wisdom. The seven heads are seven mountains, on which the woman sitteth.

10. And there are seven kings: five are fallen, and one is, and the other is not yet come; and when he cometh, he must continue a short space.

11. And the beast that was, and is not, even he is the eighth, and is of the seven, and goeth into perdition.

Häupter und zehn Hörner.

8. Das Tier, das du gesehen hast, ist gewesen und ist nicht und wird wiederkommen aus dem Abgrund und wird fahren in die Verdammnis, und es werden sich verwundern, die auf Erden wohnen, deren Namen nicht geschrieben stehen in dem Buch des Lebens von Anfang der Welt, wenn sie sehen das Tier, daß es gewesen ist und nicht ist und dasein wird.

9. Hier ist der Sinn, der zur Weisheit gehört! Die sieben Häupter sind sieben Berge, auf welchen das Weib sitzt, und sind sieben Könige.

10. Fünf sind gefallen, und einer ist, und der andere ist noch nicht gekommen; und wenn er kommt, muß er eine kleine Zeit bleiben.

11. Und das Tier, das gewesen und ist nicht, das ist der achte und ist von den sieben und fährt in die Verdammnis.

12 Ja ne kymmenen sarvea, jotka sinä näit, ovat kymmenen kuningasta, jotka eivät vielä ole saaneet kuninkuutta, mutta saavat vallan niinkuin kuninkaat yhdeksi hetkeksi pedon kanssa.

13 Näillä on yksi ja sama mieli, ja he antavat voimansa ja valtansa pedolle.

14 He sotivat Karitsaa vastaan, mutta Karitsa on voittava heidät, sillä hän on herrain Herra ja kuningasten Kuningas; ja kutsutut ja valitut ja uskolliset voittavat hänen kanssansa."

15 Ja hän sanoi minulle: "Vedet, jotka sinä näit, tuolla, missä portto istuu, ovat kansoja ja väkijoukkoja ja kansanheimoja ja kieliä.

16 Ja ne kymmenen sarvea, jotka sinä näit, ja peto, ne vihaavat porttoa ja riisuvat hänet paljaaksi ja alastomaksi ja syövät hänen lihansa ja polttavat hänet tulesa.

12. And the ten horns which thou sawest are ten kings, which have received no kingdom as yet; but receive power as kings one hour with the beast.

13. These have one mind, and shall give their power and strength unto the beast.

14. These shall make war with the Lamb, and the Lamb shall overcome them: for he is Lord of lords, and King of kings: and they that are with him are called, and chosen, and faithful.

15. And he saith unto me, The waters which thou sawest, where the whore sitteth, are peoples, and multitudes, and nations, and tongues.

16. And the ten horns which thou sawest upon the beast, these shall hate the whore, and shall make her desolate and naked, and shall eat her flesh, and burn her with fire.

12. Und die zehn Hörner, die du gesehen hast, das sind zehn Könige, die das Reich noch nicht empfangen haben; aber wie Könige werden sie eine Zeit Macht empfangen mit dem Tier.

13. Die haben eine Meinung und werden ihre Kraft und Macht geben dem Tier.

14. Diese werden streiten mit dem Lamm, und das Lamm wird sie überwinden (denn es ist der HERR aller Herren und der König aller Könige) und mit ihm die Berufenen und Auserwählten und Gläubigen.

15. Und er sprach zu mir: Die Wasser, die du gesehen hast, da die Hure sitzt, sind Völker und Scharen und Heiden und Sprachen.

16. Und die zehn Hörner, die du gesehen hast, und das Tier, die werden die Hure hassen und werden sie einsam machen und bloß und werden ihr Fleisch essen und werden sie mit Feuer

17 Sillä Jumala on pannut heidän sydämeensä, että he täyttävät hänen aivoituksensa, yksimielisesti, ja antavat kuninkuutensa pedolle, kunnes Jumalan sanat täyttyvät.

18 Ja nainen, jonka sinä näit, on se suuri kaupunki, jolla on maan kuninkaitten kuninkuus."

17. For God hath put in their hearts to fulfil his will, and to agree, and give their kingdom unto the beast, until the words of God shall be fulfilled.

18. And the woman which thou sawest is that great city, which reigneth over the kings of the earth.

verbrennen.

17. Denn Gott hat's ihnen gegeben in ihr Herz, zu tun seine Meinung und zu tun einerlei Meinung und zu geben ihr Reich dem Tier, bis daß vollendet werden die Worte Gottes.

18. Und das Weib, das du gesehen hast, ist die große Stadt, die das Reich hat über die Könige auf Erden.

18 luku

Enkeli julistaa Babylonin kukistuvan 1 – 3, ja taivaallinen ääni kehoittaa Jumalan kansaa lähtemään pois Jumalan tuomitsemasta kaupungista 4 – 8 Sen häviötä maanpiirin kuninkaat, kauppiaat ja merenkulkijat itkevät 9 – 19, mutta taivaat riemuitsevat siitä 20; eräs toinen enkeli julistaa Babylonin kukistuksen tulevan äkisti 21 – 24.

1 Sen jälkeen minä näin tulevan taivaasta alas erään toisen enkelin, jolla oli suuri valta, ja maa valkeni hänen kirkkaudesta.

2 Ja hän huusi voimallisella äänellä sanoen: "Kukistunut,

1. And after these things I saw another angel come down from heaven, having great power; and the earth was lightened with his glory.

2. And he cried mightily with a strong voice, saying, Babylon the

1. Und darnach sah ich einen andern Engel herniederfahren vom Himmel, der hatte eine große Macht, und die Erde ward erleuchtet von seiner Klarheit.

2. Und er schrie aus Macht mit großer Stimme und sprach: Sie

kukistunut on suuri Babylon ja tullut riivaajain asuinpaikaksi ja kaikkien saastaisten henkien tyyssijaksi ja kaikkien saastaisten ja vihattavain lintujen tyyssijaksi.

3 Sillä hänen haureutensa vihan viiniä ovat kaikki kansat juoneet, ja maan kuninkaat ovat haureutta harjoittaneet hänen kanssansa, ja maan kauppiaat ovat rikastuneet hänen hekumansa runsaudesta."

4 Ja minä kuulin toisen äänen taivaasta sanovan: "Lähtekää siitä ulos, te minun kansani, ettette tulisi hänen synteihinsä osallisiksi ja saisi tekin kärsiä hänen vitsauksistansa.

5 Sillä hänen syntinsä ulottuvat taivaaseen asti, ja Jumala on muistanut hänen rikoksensa.

6 Kostakaa hänelle sen mukaan, kuin hän on tehnyt (teille), ja antakaa hänelle kaksinkertaisesti

great is fallen, is fallen, and is become the habitation of devils, and the hold of every foul spirit, and a cage of every unclean and hateful bird.

3. For all nations have drunk of the wine of the wrath of her fornication, and the kings of the earth have committed fornication with her, and the merchants of the earth are waxed rich through the abundance of her delicacies.

4. And I heard another voice from heaven, saying, Come out of her, my people, that ye be not partakers of her sins, and that ye receive not of her plagues.

5. For her sins have reached unto heaven, and God hath remembered her iniquities.

6. Reward her even as she rewarded you, and double unto her double according to her

ist gefallen, sie ist gefallen, Babylon, die große, und eine Behausung der Teufel geworden und ein Behältnis aller unreinen Geister und ein Behältnis aller unreinen und verhaßten Vögel.

3. Denn von dem Wein des Zorns ihrer Hurerei haben alle Heiden getrunken, und die Könige auf Erden haben mit ihr Hurerei getrieben, und die Kaufleute auf Erden sind reich geworden von ihrer großen Wollust.

4. Und ich hörte eine andere Stimme vom Himmel, die sprach: Gehet aus von ihr, mein Volk, daß ihr nicht teilhaftig werdet ihrer Sünden, auf daß ihr nicht empfanget etwas von ihren Plagen!

5. Denn ihre Sünden reichen bis in den Himmel, und Gott denkt an ihren Frevel.

6. Bezahlet sie, wie sie bezahlt hat, und macht's ihr zwiefältig nach ihren Werken; und in

hänen teoistansa; siihen maljaan, johon hän on kaatanut, kaatakaa te hänelle kaksin verroin.

7 Niin paljon kuin hän on itselleen kunniaa ja hekumaa hankkinut, niin paljon antakaa hänelle vaivaa ja surua. Koska hän sanoo sydämessään: 'Minä istun kuningattarena enkä ole leski enkä ole surua näkevä',

8 sentähden hänen vitsauksensa tulevat yhtenä päivänä: kuolema ja suru ja nälkä, ja hän joutuu tulessa poltettavaksi, sillä väkevä on Herra Jumala, joka on hänet tuominut."

9 Ja maanpiirin kuninkaat, jotka hänen kanssansa ovat haureutta harjoittaneet ja hekumallisesti eläneet, itkevät ja parkuvat häntä, kun näkevät hänen palonsa savun;

10 he seisovat loitolla kauhistuen hänen vaivaansa ja sanovat: "Voi, voi sinua, Babylon, sinä suuri kaupunki, sinä vahva

works: in the cup which she hath filled fill to her double.

7. How much she hath glorified herself, and lived deliciously, so much torment and sorrow give her: for she saith in her heart, I sit a queen, and am no widow, and shall see no sorrow.

8. Therefore shall her plagues come in one day, death, and mourning, and famine; and she shall be utterly burned with fire: for strong is the Lord God who judgeth her.

9. And the kings of the earth, who have committed fornication and lived deliciously with her, shall bewail her, and lament for her, when they shall see the smoke of her burning,

10. Standing afar off for the fear of her torment, saying, Alas, alas, that great city Babylon, that mighty city! for in one hour is thy

welchem Kelch sie eingeschenkt hat, schenkt ihr zwiefältig ein.

7. Wieviel sie herrlich gemacht und ihren Mutwillen gehabt hat, so viel schenket ihr Qual und Leid ein! Denn sie spricht in ihrem Herzen: Ich sitze als Königin und bin keine Witwe, und Leid werde ich nicht sehen.

8. Darum werden ihre Plagen auf einen Tag kommen: Tod, Leid und Hunger; mit Feuer wird sie verbrannt werden; denn stark ist Gott der HERR, der sie richten wird.

9. Und es werden sie beweinen und sie beklagen die Könige auf Erden, die mit ihr gehurt und Mutwillen getrieben haben, wenn sie sehen werden den Rauch von ihrem Brand;

10. und werden von ferne stehen vor Furcht ihrer Qual und sprechen: Weh, weh, die große Stadt Babylon, die starke Stadt!

kaupunki, sillä sinun tuomiosi tuli yhdessä hetkessä!"

11 Ja maanpiirin kauppiaat itkevät ja surevat häntä, kun ei kukaan enää osta heidän tavaraansa,

12 kaupaksi tuotua kultaa ja hopeata ja jalokiviä ja helmiä ja pellavakangasta ja purppuraa ja silkkiä ja helakanpuna ja kaikkinaista hajupuuta ja kaikenlaisia norsunluuesineitä ja kaikenlaisia kalleimmasta puusta ja vaskesta ja raudasta ja marmorista tehtyjä esineitä,

13 ja kanelia ja hiusvoidetta ja suitsuketta ja hajuvoidetta ja suitsutuspihkaa ja viiniä ja öljyä ja lestyjä jauhoja ja viljaa ja karjaa ja lampaita ja hevosia ja vaunuja ja orjia ja ihmissieluja.

14 Ja hedelmät, joita sinun sielusi himoitsi, ovat sinulta menneet, ja kaikki kalleutesi ja komeutesi ovat sinulta

judgment come.

11. And the merchants of the earth shall weep and mourn over her; for no man buyeth their merchandise any more:

12. The merchandise of gold, and silver, and precious stones, and of pearls, and fine linen, and purple, and silk, and scarlet, and all thyine wood, and all manner vessels of ivory, and all manner vessels of most precious wood, and of brass, and iron, and marble,

13. And cinnamon, and odours, and ointments, and frankincense, and wine, and oil, and fine flour, and wheat, and beasts, and sheep, and horses, and chariots, and slaves, and souls of men.

14. And the fruits that thy soul lusted after are departed from thee, and all things which were dainty and goodly are departed

In einer Stunde ist ihr Gericht gekommen.

11. Und die Kaufleute auf Erden werden weinen und Leid tragen über sie, weil ihre Ware niemand mehr kaufen wird,

12. die Ware des Goldes und Silbers und Edelgesteins und die Perlen und köstliche Leinwand und Purpur und Seide und Scharlach und allerlei wohlriechendes Holz und allerlei Gefäß von Elfenbein und allerlei Gefäß von köstlichem Holz und von Erz und von Eisen und von Marmor,

13. und Zimt und Räuchwerk und Salbe und Weihrauch und Wein und Öl und Semmelmehl und Weizen und Vieh und Schafe und Pferde und Wagen und Leiber und-Seelen der Menschen.

14. Und das Obst, daran deine Seele Lust hatte, ist von dir gewichen, und alles, was völlig und herrlich war, ist von dir

hävinneet, eikä niitä enää koskaan löydetä.

15 Niiden kauppiaat, ne, jotka rikastuivat tästä kaupungista, seisovat loitolla kauhistuen hänen vaivaansa, itkien ja surren,

16 ja sanovat: "Voi, voi sitä suurta kaupunkia, joka oli puettu pellavaan ja purppuraan ja helakanpunaan ja koristettu kullalla ja jalokivillä ja helmillä, kun semmoinen rikkaus yhdessä hetkessä tuhoutui!"

17 Ja kaikki laivurit ja kaikki rannikkopurjehtijat ja merimiehet ja kaikki merenkulkijat seisoivat loitolla

18 ja huusivat nähdessään hänen palonsa savun ja sanoivat: "Mikä on tämän suuren kaupungin vertainen?"

19 Ja he heittivät tomua pänsä päälle ja huusivat itkien ja surren

from thee, and thou shalt find them no more at all.

15. The merchants of these things, which were made rich by her, shall stand afar off for the fear of her torment, weeping and wailing,

16. And saying, Alas, alas, that great city, that was clothed in fine linen, and purple, and scarlet, and decked with gold, and precious stones, and pearls!

17. For in one hour so great riches is come to nought. And every shipmaster, and all the company in ships, and sailors, and as many as trade by sea, stood afar off,

18. And cried when they saw the smoke of her burning, saying, What city is like unto this great city!

19. And they cast dust on their heads, and cried, weeping and

gewichen, und du wirst solches nicht mehr finden.

15. Die Händler solcher Ware, die von ihr sind reich geworden, werden von ferne stehen vor Furcht ihrer Qual, weinen und klagen

16. und sagen: Weh, weh, die große Stadt, die bekleidet war mit köstlicher Leinwand und Purpur und Scharlach und übergoldet war mit Gold und Edelstein und Perlen!

17. denn in einer Stunde ist verwüstet solcher Reichtum. Und alle Schiffsherren und der Haufederer, die auf den Schiffen hantieren, und Schiffsleute, die auf dem Meer hantieren, standen von ferne

18. und schrieen, da sie den Rauch von ihrem Brande sahen, und sprachen: Wer ist gleich der großen Stadt?

19. Und sie warfen Staub auf ihre Häupter und schrieen,

ja sanoivat: "Voi, voi sitä suurta kaupunkia, jonka kalleuksista rikastuivat kaikki, joilla oli laivoja merellä, kun se yhdessä hetkessä tuhoutui!"

wailing, saying, Alas, alas, that great city, wherein were made rich all that had ships in the sea by reason of her costliness! for in one hour is she made desolate.

weinten und klagten und sprachen: Weh, weh, die große Stadt, in welcher wir reich geworden sind alle, die da Schiffe im Meere hatten, von ihrer Ware! denn in einer Stunde ist sie verwüstet.

20 Riemuitse hänestä, taivas, ja te pyhät ja apostolit ja profeetat; sillä Jumala on hänet tuominnut ja kostanut hänelle teidän tuomionne.

20. Rejoice over her, thou heaven, and ye holy apostles and prophets; for God hath avenged you on her.

20. Freue dich über sie, Himmel und ihr Heiligen und Apostel und Propheten; denn Gott hat euer Urteil an ihr gerichtet!

21 Ja väkevä enkeli otti kiven, niinkuin suuren myllynkiven, ja heitti sen mereen sanoen: "Näin heitetään kiivaasti pois Babylon, se suuri kaupunki, eikä sitä enää löydetä".

21. And a mighty angel took up a stone like a great millstone, and cast it into the sea, saying, Thus with violence shall that great city Babylon be thrown down, and shall be found no more at all.

21. Und ein starker Engel hob einen großen Stein auf wie einen Mühlstein, warf ihn ins Meer und sprach: Also wird mit einem Sturm verworfen die große Stadt Babylon und nicht mehr gefunden werden.

22 Ei kuulla sinussa enää kanteleensoittajain ja laulajain, huilun- ja torvensoittajain ääntä; ei löydetä sinusta enää minkään ammatin taituria; ei kuulla sinussa enää myllyn jyrinää;

22. And the voice of harpers, and musicians, and of pipers, and trumpeters, shall be heard no more at all in thee; and no craftsman, of whatsoever craft he be, shall be found any more in thee; and the sound of a millstone shall be heard no more

22. Und die Stimme der Sängers und Saitenspieler, Pfeifer und Posauner soll nicht mehr in dir gehört werden, und kein Handwerksmann irgend eines Handwerks soll mehr in dir gefunden werden, und die Stimme der Mühle soll nicht

23 ei loista sinussa enää lampun valo; ei kuulla sinussa enää huutoa yljälle eikä huutoa morsiamelle; sillä sinun kauppiaasi olivat maan mahtavia, ja sinun velhoutesi villitsi kaikki kansat;

at all in thee;

23. And the light of a candle shall shine no more at all in thee; and the voice of the bridegroom and of the bride shall be heard no more at all in thee: for thy merchants were the great men of the earth; for by thy sorceries were all nations deceived.

mehr in dir gehört werden, 23. und das Licht der Leuchte soll nicht mehr in dir leuchten, und die Stimme des Bräutigams und der Braut soll nicht mehr in dir gehört werden! Denn deine Kaufleute waren Fürsten auf Erden; denn durch deine Zauberei sind verführt worden alle Heiden.

24 ja hänestä on löydetty profeettain ja pyhien veri ja kaikkien veri, jotka maan päällä ovat tapetut.

24. And in her was found the blood of prophets, and of saints, and of all that were slain upon the earth.

24. Und das Blut der Propheten und der Heiligen ist in ihr gefunden worden und all derer, die auf Erden erwürgt sind.

19 luku

Taivaallinen joukko ylistää Jumalaa, kun Babylon on kukistunut ja Karitsan häät ovat tulleet 1 – 10 Kristus sotajoukkoineen lähtee sotaan 11 – 16 Taivaan linnut kutsutaan Jumalan suurelle aterialle 17, 18; peto ja väärä profeetta heitetään tuliseen järveen 19 – 21.

1 Sen jälkeen minä kuulin ikäänkuin kansan paljouden suuren äänen taivaassa sanovan: "Halleluja! Pelastus (ja ylistys) ja kunnia ja voima on

1. And after these things I heard a great voice of much people in heaven, saying, Alleluia; Salvation, and glory, and honour, and power, unto the Lord our

1. Darnach hörte ich eine Stimme großer Scharen im Himmel, die sprachen: Halleluja! Heil und Preis, Ehre und Kraft sei Gott, unserm HERRN!

Jumalan, meidän Jumalamme.

2 Sillä totiset ja vanhurskaat ovat hänen tuomionsa; sillä hän on tuominnut sen suuren porton, joka turmeli maan haureudellaan, ja on kostanut ja on vaatinut hänen kädestänsä palvelijainsa veren."

3 Ja he sanoivat toistamiseen: "Halleluja!" Ja hänen savunsa nousee aina ja iankaikkisesti.

4 Ja ne kaksikymmentä neljä vanhinta ja neljä olentoa lankesivat maahan ja kumartaen rukoilivat Jumalaa, joka valtaistuimella istuu, ja sanoivat: "Amen, halleluja!"

5 Ja valtaistuimelta lähti ääni, joka sanoi: "Ylistäkää meidän Jumalaamme, kaikki hänen palvelijansa, te, jotka häntä pelkätte, sekä pienet että suuret".

6 Ja minä kuulin ikäänkuin kansan paljouden äänen ja ikäänkuin paljojen vetten pauhinan ja ikäänkuin suuren

God:

2. For true and righteous are his judgments: for he hath judged the great whore, which did corrupt the earth with her fornication, and hath avenged the blood of his servants at her hand.

3. And again they said, Alleluia. And her smoke rose up for ever and ever.

4. And the four and twenty elders and the four beasts fell down and worshipped God that sat on the throne, saying, Amen; Alleluia.

5. And a voice came out of the throne, saying, Praise our God, all ye his servants, and ye that fear him, both small and great.

6. And I heard as it were the voice of a great multitude, and as the voice of many waters, and as the voice of mighty thunders,

2. Denn wahrhaftig und gerecht sind seine Gerichte, daß er die große Hure verurteilt hat, welche die Erde mit ihrer Hurerei verderbte, und hat das Blut seiner Knechte von ihrer Hand gefordert.

3. Und sie sprachen zum andernmal: Halleluja! und der Rauch geht auf ewiglich.

4. Und die vierundzwanzig Ältesten und die vier Tiere fielen nieder und beteten an Gott, der auf dem Stuhl saß, und sprachen: AMEN, Halleluja!

5. Und eine Stimme ging aus von dem Stuhl: Lobt unsern Gott, alle seine Knechte und die ihn fürchten, beide, klein und groß!

6. Und ich hörte wie eine Stimme einer großen Schar und wie eine Stimme großer Wasser und wie eine Stimme starker Donner, die

ukkosenjylinän sanovan:

"Halleluja! Sillä Herra, meidän Jumalamme, Kaikkivaltias, on ottanut hallituksen.

7 Iloitkaamme ja riemuitkaamme ja antakaamme kunnia hänelle, sillä Karitsan häät ovat tulleet, ja hänen vaimonsa on itsensä valmistanut.

8 Ja hänen annettiin pukeutua liinavaatteeseen, hohtavaan ja puhtaaseen: se liina on pyhien vanhurskautus."

9 Ja hän sanoi minulle: "Kirjoita: Autuaat ne, jotka ovat kutsutut Karitsan hääaterialle!" Vielä hän sanoi minulle: "Nämä sanat ovat totiset Jumalan sanat".

10 Ja minä lankesin hänen jalkojensa juureen, kumartaen rukoillakseni häntä. Mutta hän sanoi minulle: "Varo, ettet sitä tee; minä olen sinun ja sinun veljiesi kanssapalvelija, niiden, joilla on Jeesuksen todistus;

saying, Alleluia: for the Lord God omnipotent reigneth.

7. Let us be glad and rejoice, and give honour to him: for the marriage of the Lamb is come, and his wife hath made herself ready.

8. And to her was granted that she should be arrayed in fine linen, clean and white: for the fine linen is the righteousness of saints.

9. And he saith unto me, Write, Blessed are they which are called unto the marriage supper of the Lamb. And he saith unto me, These are the true sayings of God.

10. And I fell at his feet to worship him. And he said unto me, See thou do it not: I am thy fellowservant, and of thy brethren that have the testimony of Jesus: worship God: for the testimony of Jesus is the spirit of

sprachen: Halleluja! denn der allmächtige Gott hat das Reich eingenommen.

7. Lasset uns freuen und fröhlich sein und ihm die Ehre geben! denn die Hochzeit des Lammes ist gekommen, und sein Weib hat sich bereitet.

8. Und es ward ihr gegeben, sich anzutun mit reiner und schöner Leinwand. (Die köstliche Leinwand aber ist die Gerechtigkeit der Heiligen.)

9. Und er sprach zu mir: Schreibe: Selig sind, die zum Abendmahl des Lammes berufen sind. Und er sprach zu mir: Dies sind wahrhaftige Worte Gottes.

10. Und ich fiel vor ihn zu seinen Füßen, ihn anzubeten. Und er sprach zu mir: Siehe zu, tu es nicht! Ich bin dein Mitknecht und deiner Brüder, die das Zeugnis Jesu haben. Bete Gott an! (Das Zeugnis aber Jesu ist der Geist

kumarra ja rukoile Jumalaa. Sillä Jeesuksen todistus on profetian henki."

11 Ja minä näin taivaan auenneena. Ja katso: valkoinen hevonen, ja sen selässä istuvan nimi on Uskollinen ja Totinen, ja hän tuomitsee ja sotii vanhurskaudessa.

12 Ja hänen silmänsä olivat niinkuin tulen liekit, ja hänen päässään oli monta kruunua, ja hänellä oli kirjoitettuna nimi, jota ei tiedä kukaan muu kuin hän itse,

13 ja hänellä oli yllään vereen kastettu vaippa, ja nimi, jolla häntä kutsutaan, on Jumalan Sana.

14 Ja häntä seurasivat ratsastaen valkoisilla hevosilla taivaan sotajoukot, puettuina valkeaan ja puhtaaseen pellavavaatteeseen.

15 Ja hänen suustaan lähtee terävä miekka, että hän sillä löisi kansoja. Ja hän on kaitseva

prophecy.

11. And I saw heaven opened, and behold a white horse; and he that sat upon him was called Faithful and True, and in righteousness he doth judge and make war.

12. His eyes were as a flame of fire, and on his head were many crowns; and he had a name written, that no man knew, but he himself.

13. And he was clothed with a vesture dipped in blood: and his name is called The Word of God.

14. And the armies which were in heaven followed him upon white horses, clothed in fine linen, white and clean.

15. And out of his mouth goeth a sharp sword, that with it he should smite the nations: and he

der Weissagung.)

11. Und ich sah den Himmel aufgetan; und siehe, ein weißes Pferd. Und der daraufsaß, hieß Treu und Wahrhaftig, und er richtet und streitet mit Gerechtigkeit.

12. Seine Augen sind wie eine Feuerflamme, und auf seinem Haupt viele Kronen; und er hatte einen Namen geschrieben, den niemand wußte denn er selbst.

13. Und war angetan mit einem Kleide, das mit Blut besprengt war; und sein Name heißt "das Wort Gottes".

14. Und ihm folgte nach das Heer im Himmel auf weißen Pferden, angetan mit weißer und reiner Leinwand.

15. Und aus seinem Munde ging ein scharfes Schwert, daß er damit die Heiden schlug; und er

heitä rautaisella valtikalla, ja hän polkee kaikkivaltiaan Jumalan vihan kiivauden viinikuurnan.

16 Ja hänellä on vaipassa kupeellaan kirjoitettuna nimi: "Kuningasten Kuningas ja herrain Herra".

17 Ja minä näin enkelin seisovan auringossa, ja hän huusi suurella äänellä sanoen kaikille keskitaivaalla lentäville linnuille: "Tulkaa, kokoontukaa Jumalan suurelle aterialle

18 syömään kuningasten lihaa ja sotapäällikköjen lihaa ja väkevien lihaa ja hevosten sekä niiden selässä istuvien lihaa ja kaikkien vapaitten ja orjien lihaa, sekä pienten että suurten".

19 Ja minä näin pedon ja maan kuninkaats ja heidän sotajoukkonsa kokoontuneina sotiaksensa hevosen selässä

shall rule them with a rod of iron: and he treadeth the winepress of the fierceness and wrath of Almighty God.

16. And he hath on his vesture and on his thigh a name written, KING OF KINGS, AND LORD OF LORDS.

17. And I saw an angel standing in the sun; and he cried with a loud voice, saying to all the fowls that fly in the midst of heaven, Come and gather yourselves together unto the supper of the great God;

18. That ye may eat the flesh of kings, and the flesh of captains, and the flesh of mighty men, and the flesh of horses, and of them that sit on them, and the flesh of all men, both free and bond, both small and great.

19. And I saw the beast, and the kings of the earth, and their armies, gathered together to make war against him that sat on

wird sie regieren mit eisernem Stabe; und er tritt die Kelter des Weins des grimmigen Zorns Gottes, des Allmächtigen.

16. Und er hat einen Namen geschrieben auf seinem Kleid und auf seiner Hüfte also: Ein König aller Könige und ein HERR aller Herren.

17. Und ich sah einen Engel in der Sonne stehen; und er schrie mit großer Stimme und sprach zu allen Vögeln, die unter dem Himmel fliegen: Kommt und versammelt euch zu dem Abendmahl des großen Gottes,

18. daß ihr esset das Fleisch der Könige und der Hauptleute und das Fleisch der Starken und der Pferde und derer, die daraufsitzen, und das Fleisch aller Freien und Knechte, der Kleinen und der Großen!

19. Und ich sah das Tier und die Könige auf Erden und ihre Heere versammelt, Streit zu halten mit dem, der auf dem Pferde saß,

istuvaa vastaan ja hänen sotajoukkoansa vastaan.

20 Ja peto otettiin kiinni, ja sen kanssa väärä profeetta, joka sen nähden oli tehnyt ihmetekonsa, joilla hän oli eksyttänyt ne, jotka olivat ottaneet pedon merkin, ja ne, jotka olivat sen kuvaa kumartaneet; ne molemmat heitettiin elävältä tuliseen järveen, joka tulikiveä palaa.

21 Ja ne muut saivat surmansa hevosen selässä istuvan miekasta, joka lähti hänen suustaan; ja kaikki linnut tulivat ravituiksi heidän lihastansa.

the horse, and against his army.

20. And the beast was taken, and with him the false prophet that wrought miracles before him, with which he deceived them that had received the mark of the beast, and them that worshipped his image. These both were cast alive into a lake of fire burning with brimstone.

21. And the remnant were slain with the sword of him that sat upon the horse, which sword proceeded out of his mouth: and all the fowls were filled with their flesh.

und mit seinem Heer.

20. Und das Tier ward gegriffen und mit ihm der falsche Prophet, der die Zeichen tat vor ihm, durch welche er verführte, die das Malzeichen des Tiers nahmen und die das Bild des Tiers anbeteten; lebendig wurden diese beiden in den feurigen Pfuhl geworfen, der mit Schwefel brannte.

21. Und die andern wurden erwürgt mit dem Schwert des, der auf dem Pferde saß, das aus seinem Munde ging; und alle Vögel wurden satt von ihrem Fleisch.

20 luku

Saatana sidotaan; kuolleista vironneet pyhät hallitsevat Kristuksen kanssa tuhat vuotta 1 – 6, jonka jälkeen saatana päästetään irti ja kokoaa sotaan Googin ja Maagogin, mutta Jumalan tuli polttaa nämä ja saatana heitetään tuliseen järveen 7 – 10 Viimeinen tuomio pidetään, ja Kuolema ja Tuonela heitetään tuliseen järveen 11 – 15.

1 Ja minä näin tulevan taivaasta

1. And I saw an angel come

1. Und ich sah einen Engel vom

alas enkelin, jolla oli syvyyden avain ja suuret kahleet kädessään.

2 Ja hän otti kiinni lohikäärmeen, sen vanhan käärmeen, joka on perkele ja saatana, ja sitoi hänet tuhanneksi vuodeksi

3 ja heitti hänet syvyyteen ja sulki ja lukitsi sen sinetillä hänen jälkeensä, ettei hän enää kansoja villitsisi, siihen asti kuin ne tuhat vuotta ovat loppuun kuluneet; sen jälkeen hänet pitää päästettämän irti vähäksi aikaa.

4 Ja minä näin valtaistuimia, ja he istuivat niille, ja heille annettiin tuomiovalta; ja minä näin niiden sielut, jotka olivat teloitetut Jeesuksen todistuksen ja Jumalan sanan tähden, ja niiden, jotka eivät olleet kumartaneet petoa eikä sen kuvaa eivätkä ottaneet sen merkkiä otsaansa eikä käteensä; ja he virkosivat eloon ja hallitsivat Kristuksen kanssa

down from heaven, having the key of the bottomless pit and a great chain in his hand.

2. And he laid hold on the dragon, that old serpent, which is the Devil, and Satan, and bound him a thousand years,

3. And cast him into the bottomless pit, and shut him up, and set a seal upon him, that he should deceive the nations no more, till the thousand years should be fulfilled: and after that he must be loosed a little season.

4. And I saw thrones, and they sat upon them, and judgment was given unto them: and I saw the souls of them that were beheaded for the witness of Jesus, and for the word of God, and which had not worshipped the beast, neither his image, neither had received his mark upon their foreheads, or in their hands; and they lived and reigned with Christ a thousand

Himmel fahren, der hatte den Schlüssel zum Abgrund und eine große Kette in seiner Hand.

2. Und er griff den Drachen, die alte Schlange, welche ist der Teufel und Satan, und band ihn tausend Jahre

3. und warf ihn in den Abgrund und verschloß ihn und versiegelte obendarauf, daß er nicht mehr verführen sollte die Heiden, bis daß vollendet würden tausend Jahre; und darnach muß er los werden eine kleine Zeit.

4. Und ich sah Stühle, und sie setzten sich darauf, und ihnen ward gegeben das Gericht; und die Seelen derer, die enthauptet sind um des Zeugnisses Jesu und um des Wortes Gottes willen, und die nicht angebetet hatten das Tier noch sein Bild und nicht genommen hatten sein Malzeichen an ihre Stirn und auf ihre Hand, diese lebten und regierten mit Christo tausend

tuhannen vuotta.

5 Muut kuolleet eivät vironneet eloon, ennenkuin ne tuhat vuotta olivat loppuun kuluneet. Tämä on ensimmäinen ylösnousemus.

6 Autuas ja pyhä on se, jolla on osa ensimmäisessä ylösnousemuksessa; heihin ei toisella kuolemalla ole valtaa, vaan he tulevat olemaan Jumalan ja Kristuksen pappeja ja hallitsevat hänen kanssaan ne tuhat vuotta.

7 Ja kun ne tuhat vuotta ovat loppuun kuluneet, päästetään saatana vankeudesta,

8 ja hän lähtee villitsemään maan neljällä kulmalla olevia kansoja, Googia ja Maagogia, kootakseen heidät sotaan, ja niiden luku on kuin meren hiekka.

9 Ja he nousevat yli maan avaruuden ja piirittävät pyhien leirin ja sen rakastetun kaupungin. Mutta tuli lankeaa

years.

5. But the rest of the dead lived not again until the thousand years were finished. This is the first resurrection.

6. Blessed and holy is he that hath part in the first resurrection: on such the second death hath no power, but they shall be priests of God and of Christ, and shall reign with him a thousand years.

7. And when the thousand years are expired, Satan shall be loosed out of his prison,

8. And shall go out to deceive the nations which are in the four quarters of the earth, Gog and Magog, to gather them together to battle: the number of whom is as the sand of the sea.

9. And they went up on the breadth of the earth, and compassed the camp of the saints about, and the beloved

Jahre.

5. Die andern Toten aber wurden nicht wieder lebendig, bis daß tausend Jahre vollendet wurden. Dies ist die erste Auferstehung.

6. Selig ist der und heilig, der teilhat an der ersten Auferstehung. Über solche hat der andere Tod keine Macht; sondern sie werden Priester Gottes und Christi sein und mit ihm regieren tausend Jahre.

7. Und wenn tausend Jahre vollendet sind, wird der Satanas los werden aus seinem Gefängnis

8. und wird ausgehen, zu verführen die Heiden an den vier Enden der Erde, den Gog und Magog, sie zu versammeln zum Streit, welcher Zahl ist wie der Sand am Meer.

9. Und sie zogen herauf auf die Breite der Erde und umringten das Heerlager der Heiligen und die geliebte Stadt. Und es fiel

taivaasta (Jumalan luota) ja kuluttaa heidät.

10 Ja perkele, heidän villitsijänsä, heitetään tuli- ja tulikivijärveen, jossa myös peto ja väärä profeetta ovat, ja heitä vaivataan yöt päivät, aina ja iankaikkisesti.

11 Ja minä näin suuren, valkean valtaistuimen ja sillä istuvaisen, jonka kasvoja maa ja taivas pakenivat, eikä niille sijaa löytynyt.

12 Ja minä näin kuolleet, suuret ja pienet, seisomassa valtaistuimen edessä, ja kirjat avattiin; ja avattiin toinen kirja, joka on elämän kirja; ja kuolleet tuomittiin sen perusteella, mitä kirjoihin oli kirjoitettu, tekojensa mukaan.

13 Ja meri antoi ne kuolleet, jotka siinä olivat, ja Kuolema ja

city: and fire came down from God out of heaven, and devoured them.

10. And the devil that deceived them was cast into the lake of fire and brimstone, where the beast and the false prophet are, and shall be tormented day and night for ever and ever.

11. And I saw a great white throne, and him that sat on it, from whose face the earth and the heaven fled away; and there was found no place for them.

12. And I saw the dead, small and great, stand before God; and the books were opened: and another book was opened, which is the book of life: and the dead were judged out of those things which were written in the books, according to their works.

13. And the sea gave up the dead which were in it; and death

Feuer von Gott aus dem Himmel und verzehrte sie.

10. Und der Teufel, der sie verführte, ward geworfen in den feurigen Pfuhl und Schwefel, da auch das Tier und der falsche Prophet war; und sie werden gequält werden Tag und Nacht von Ewigkeit zu Ewigkeit.

11. Und ich sah einen großen, weißen Stuhl und den, der daraufsaß; vor des Angesicht floh die Erde und der Himmel und ihnen ward keine Stätte gefunden.

12. Und ich sah die Toten, beide, groß und klein, stehen vor Gott, und Bücher wurden aufgetan. Und ein anderes Buch ward aufgetan, welches ist das Buch des Lebens. Und die Toten wurden gerichtet nach der Schrift in den Büchern, nach ihren Werken.

13. Und das Meer gab die Toten, die darin waren, und der Tod und

Tuonela antoivat ne kuolleet, jotka niissä olivat, ja heidät tuomittiin, kukin tekojensa mukaan.

14 Ja Kuolema ja Tuonela heitettiin tuliseen järveen. Tämä on toinen kuolema, tulinen järvi.
15 Ja joka ei ollut elämän kirjaan kirjoitettu, se heitettiin tuliseen järveen.

and hell delivered up the dead which were in them: and they were judged every man according to their works.

14. And death and hell were cast into the lake of fire. This is the second death.
15. And whosoever was not found written in the book of life was cast into the lake of fire.

die Hölle gaben die Toten, die darin waren; und sie wurden gerichtet, ein jeglicher nach seinen Werken.

14. Und der Tod und die Hölle wurden geworfen in den feurigen Pfuhl. das ist der andere Tod.
15. Und so jemand nicht ward gefunden geschrieben in dem Buch des Lebens, der ward geworfen in den feurigen Pfuhl.

21 luku

Johannes näkee uuden taivaan ja uuden maan ynnä uuden Jerusalemin, jossa Jumala asuu niiden kanssa, jotka ovat voittaneet; muut joutuvat toiseen kuolemaan 1 – 8 Enkeli näyttää uuden Jerusalemin ihanuuden 9 – 27.

1 Ja minä näin uuden taivaan ja uuden maan; sillä ensimmäinen taivas ja ensimmäinen maa ovat kadonneet, eikä merta enää ole.

2 Ja pyhän kaupungin, uuden Jerusalemin, minä näin laskeutuvan alas taivaasta

1. And I saw a new heaven and a new earth: for the first heaven and the first earth were passed away; and there was no more sea.

2. And I John saw the holy city, new Jerusalem, coming down from God out of heaven,

1. Und ich sah einen neuen Himmel und eine neue Erde; denn der erste Himmel und die erste Erde verging, und das Meer ist nicht mehr.

2. Und ich, Johannes, sah die heilige Stadt, das neue Jerusalem, von Gott aus dem

Jumalan tyköä, valmistettuna niinkuin morsian, miehellensä kaunistettu.

3 Ja minä kuulin suuren äänen valtaistuimelta sanovan: "Katso, Jumalan maja ihmisten keskellä! Ja hän on asuva heidän keskellensä, ja he ovat hänen kansansa, ja Jumala itse on oleva heidän kanssaan, heidän Jumalansa;

4 ja hän on pyyhkivä pois kaikki kyyneleet heidän silmistänsä, eikä kuolemaa ole enää oleva, eikä murhetta eikä parkua eikä kipua ole enää oleva, sillä kaikki entinen on mennyt."

5 Ja valtaistuimella istuva sanoi: "Katso, uudeksi minä teen kaikki". Ja hän sanoi (minulle): "Kirjoita, sillä nämä sanat ovat vakaat ja todet".

6 Ja hän sanoi minulle: "Se on tapahtunut. Minä olen A ja O, alku ja loppu. Minä annan janoavalle elämän veden lähteestä lahjaksi.

prepared as a bride adorned for her husband.

3. And I heard a great voice out of heaven saying, Behold, the tabernacle of God is with men, and he will dwell with them, and they shall be his people, and God himself shall be with them, and be their God.

4. And God shall wipe away all tears from their eyes; and there shall be no more death, neither sorrow, nor crying, neither shall there be any more pain: for the former things are passed away.

5. And he that sat upon the throne said, Behold, I make all things new. And he said unto me, Write: for these words are true and faithful.

6. And he said unto me, It is done. I am Alpha and Omega, the beginning and the end. I will give unto him that is athirst of the fountain of the water of life freely.

Himmel herabfahren, bereitet als eine geschmückte Braut ihrem Mann.

3. Und ich hörte eine große Stimme von dem Stuhl, die sprach: Siehe da, die Hütte Gottes bei den Menschen! und er wird bei ihnen wohnen, und sie werden sein Volk sein, und er selbst, Gott mit ihnen, wird ihr Gott sein;

4. und Gott wird abwischen alle Tränen von ihren Augen, und der Tod wird nicht mehr sein, noch Leid noch Geschrei noch Schmerz wird mehr sein; denn das Erste ist vergangen.

5. Und der auf dem Stuhl saß, sprach: Siehe, ich mache alles neu! Und er spricht zu mir: Schreibe; denn diese Worte sind wahrhaftig und gewiß!

6. Und er sprach zu mir: Es ist geschehen. Ich bin das A und das O, der Anfang und das Ende. Ich will den Durstigen geben von dem Brunnen des

7 Joka voittaa, on tämän perivä, ja minä olen oleva hänen Jumalansa, ja hän on oleva minun poikani.

8 Mutta pelkurien ja epäuskoisten ja saastaisten ja murhaajien ja huorintekijäin ja velhojen ja epäjumalanpalvelijain ja kaikkien valhettelijain osa on oleva siinä järvessä, joka tulta ja tulikiveä palaa; tämä on toinen kuolema."

9 Ja (luokseni) tuli yksi niistä seitsemästä enkelistä, joilla oli ne seitsemän maljaa täynnä seitsemää viimeistä vitsausta, ja puhui minun kanssani sanoen: "Tule tänne, minä näytän sinulle morsiamen, Karitsan vaimon".

10 Ja hän vei minut hengessä suurelle ja korkealle vuorelle ja näytti minulle pyhän kaupungin, Jerusalemin, joka laskeutui alas taivaasta Jumalan tyköä,

11 ja siinä oli Jumalan kirkkaus;

7. He that overcometh shall inherit all things; and I will be his God, and he shall be my son.

8. But the fearful, and unbelieving, and the abominable, and murderers, and whoremongers, and sorcerers, and idolaters, and all liars, shall have their part in the lake which burneth with fire and brimstone: which is the second death.

9. And there came unto me one of the seven angels which had the seven vials full of the seven last plagues, and talked with me, saying, Come hither, I will shew thee the bride, the Lamb's wife.

10. And he carried me away in the spirit to a great and high mountain, and shewed me that great city, the holy Jerusalem, descending out of heaven from God,

11. Having the glory of God: and

lebendigen Wassers umsonst.

7. Wer überwindet, der wird es alles ererben, und ich werde sein Gott sein, und er wird mein Sohn sein.

8. Der Verzagten aber und Ungläubigen und Greulichen und Totschläger und Hurer und Zauberer und Abgöttischen und aller Lügner, deren Teil wird sein in dem Pfuhl, der mit Feuer und Schwefel brennt; das ist der andere Tod.

9. Und es kam zu mir einer von den sieben Engeln, welche die sieben Schalen voll der letzten sieben Plagen hatten, und redete mit mir und sprach: Komm, ich will dir das Weib zeigen, die Braut des Lammes.

10. Und er führte mich hin im Geist auf einen großen und hohen Berg und zeigte mir die große Stadt, das heilige Jerusalem, herniederfahren aus dem Himmel von Gott,

11. die hatte die Herrlichkeit

sen hohto oli kaikkein kalleimman kiven kaltainen, niinkuin kristallinkirkas jaspiskivi;

12 siinä oli suuri ja korkea muuri, jossa oli kaksitoista porttia ja porteilla kaksitoista enkeliä, ja niihin oli kirjoitettu nimiä, ja ne ovat Israelin lasten kahdentoista sukukunnan nimet;

13 idässä kolme porttia ja pohjoisessa kolme porttia ja etelässä kolme porttia ja lännessä kolme porttia.

14 Ja kaupungin muurilla oli kaksitoista perustusta, ja niissä Karitsan kahdentoista apostolin kaksitoista nimeä.

15 Ja sillä, joka minulle puhui, oli mittasauvana kultainen ruoko, mitatakseen kaupungin ja sen portit ja sen muurin.

16 Ja kaupunki oli neliskulmainen, ja sen pituus oli yhtä suuri kuin sen leveys. Ja hän mittasi sillä ruovolla kaupungin: se oli kaksitoista

her light was like unto a stone most precious, even like a jasper stone, clear as crystal;

12. And had a wall great and high, and had twelve gates, and at the gates twelve angels, and names written thereon, which are the names of the twelve tribes of the children of Israel:

13. On the east three gates; on the north three gates; on the south three gates; and on the west three gates.

14. And the wall of the city had twelve foundations, and in them the names of the twelve apostles of the Lamb.

15. And he that talked with me had a golden reed to measure the city, and the gates thereof, and the wall thereof.

16. And the city lieth foursquare, and the length is as large as the breadth: and he measured the city with the reed, twelve thousand furlongs. The length

Gottes. Und ihr Licht war gleich dem alleredelsten Stein, einem hellen Jaspis.

12. Und sie hatte eine große und hohe Mauer und hatte zwölf Tore und auf den Toren zwölf Engel, und Namen darauf geschrieben, nämlich der zwölf Geschlechter der Kinder Israel.

13. Vom Morgen drei Tore, von Mitternacht drei Tore, vom Mittag drei Tore, vom Abend drei Tore.

14. Und die Mauer der Stadt hatte zwölf Grundsteine und auf ihnen Namen der zwölf Apostel des Lammes.

15. Und der mit mir redete, hatte ein goldenes Rohr, daß er die Stadt messen sollte und ihre Tore und Mauer.

16. Und die Stadt liegt viereckig, und ihre Länge ist so groß als die Breite. Und er maß die Stadt mit dem Rohr auf zwölftausend Feld Wegs. Die Länge und die

tuhatta vakomittaa. Sen pituus ja leveys ja korkeus olivat yhtä suuret.

17 Ja hän mittasi sen muurin: se oli sata neljäkymmentä neljä kyynärää, ihmismitan mukaan, joka on enkelin mitta.

18 Ja sen muuri oli rakennettu jaspiksesta, ja kaupunki oli puhdasta kultaa, puhtaan lasin kaltaista.

19 Ja kaupungin muurin perustukset olivat kaunistetut kaikkinaisilla kalleilla kivillä; ensimmäinen perustus oli jaspis, toinen safiiri, kolmas kalkedon, neljäs smaragdi,

20 viides sardonyks, kuudes sardion, seitsemäs krysoliitti, kahdeksas berylli, yhdeksäs topaasi, kymmenes krysoprasi, yhdestoista hyasintti, kahdestoista ametisti.

and the breadth and the height of it are equal.

17. And he measured the wall thereof, an hundred and forty and four cubits, according to the measure of a man, that is, of the angel.

18. And the building of the wall of it was of jasper: and the city was pure gold, like unto clear glass.

19. And the foundations of the wall of the city were garnished with all manner of precious stones. The first foundation was jasper; the second, sapphire; the third, a chalcedony; the fourth, an emerald;

20. The fifth, sardonyx; the sixth, sardius; the seventh, chrysolite; the eighth, beryl; the ninth, a topaz; the tenth, a chrysoprasus; the eleventh, a jacinth; the twelfth, an amethyst.

Breite und die Höhe der Stadt sind gleich.

17. Und er maß ihre Mauer, hundertvierundvierzig Ellen, nach Menschenmaß, das der Engel hat.

18. Und der Bau ihrer Mauer war von Jaspis und die Stadt von lauterm Golde gleich dem reinen Glase.

19. Und die Grundsteine der Mauer um die Stadt waren geschmückt mit allerlei Edelgestein. Der erste Grund war ein Jaspis, der andere ein Saphir, der dritte ein Chalzedonier, der vierte ein Smaragd,

20. der fünfte ein Sardonyx, der sechste ein Sarder, der siebente ein Chrysolith, der achte ein Berill, der neunte ein Topas, der zehnte ein Chrysopras, der elfte ein Hyazinth, der zwölfte ein Amethyst.

21 Ja ne kaksitoista porttia olivat kaksitoista helmeä; kukin portti oli yhdestä helmestä; ja kaupungin katu oli puhdasta kultaa, ikäänkuin läpikuultavaa lasia.

22 Mutta temppeliä minä en siinä nähnyt; sillä Herra Jumala, Kaikkivaltias, on sen temppeli, ja Karitsa.

23 Eikä kaupunki tarvitse valoksensa aurinkoa eikä kuuta; sillä Jumalan kirkkaus valaisee sen, ja sen lamppu on Karitsa.

24 Ja kansat tulevat vaeltamaan sen valkeudessa, ja maan kuninkaat vievät sinne kunniansa.

25 Eikä sen portteja suljeta päivällä, ja yötä ei siellä ole,

26 ja sinne viedään kansojen kunnia ja kalleudet.

27 Eikä sinne ole pääsevä

21. And the twelve gates were twelve pearls; every several gate was of one pearl: and the street of the city was pure gold, as it were transparent glass.

22. And I saw no temple therein: for the Lord God Almighty and the Lamb are the temple of it.

23. And the city had no need of the sun, neither of the moon, to shine in it: for the glory of God did lighten it, and the Lamb is the light thereof.

24. And the nations of them which are saved shall walk in the light of it: and the kings of the earth do bring their glory and honour into it.

25. And the gates of it shall not be shut at all by day: for there shall be no night there.

26. And they shall bring the glory and honour of the nations into it.

27. And there shall in no wise

21. Und die zwölf Tore waren zwölf Perlen, und ein jeglich Tor war von einer Perle; und die Gassen der Stadt waren lauterer Gold wie ein durchscheinend Glas.

22. Und ich sah keinen Tempel darin; denn der HERR, der allmächtige Gott, ist ihr Tempel, und das Lamm.

23. Und die Stadt bedarf keiner Sonne noch des Mondes, daß sie scheinen; denn die Herrlichkeit Gottes erleuchtet sie, und ihre Leuchte ist das Lamm.

24. Und die Heiden, die da selig werden, wandeln in ihrem Licht; und die Könige auf Erden werden ihre Herrlichkeit in sie bringen.

25. Und ihre Tore werden nicht verschlossen des Tages; denn da wird keine Nacht sein.

26. Und man wird die Herrlichkeit und die Ehre der Heiden in sie bringen.

27. Und es wird nicht

mitään epäpyhää eikä ketään kauhistusten tekijää eikä valhettelijaa, vaan ainoastaan ne, jotka ovat kirjoitetut Karitsan elämänkirjaan.

enter into it any thing that defileth, neither whatsoever worketh abomination, or maketh a lie: but they which are written in the Lamb's book of life.

hineingehen irgend ein Gemeines und das da Greuel tut und Lüge, sondern die geschrieben sind in dem Lebensbuch des Lammes.

22 luku

Uudessa Jerusalemissa juoksee elämän veden virta ja kasvaa elämän puu, ja siellä on Jumalan ja Karitsan valtaistuin 1 – 5 Tämän profetian sanat vakuutetaan tosiksi 6, 7 Johannesta varoitetaan kumartamasta enkeliä 8, 9 ja kielletään lukitsemasta profetian sanoja; Kristus on pian tuleva, sitä morsian ikävöi 10 – 17 Varoitetaan väärentämästä tämän kirjan sanoja ja lausutaan loppulupaus ja lopputoivotus 18 – 21.

1 Ja hän näytti minulle (puhtaan) elämän veden virran, joka kirkkaana kuin kristalli juoksi Jumalan ja Karitsan valtaistuimesta.

1. And he shewed me a pure river of water of life, clear as crystal, proceeding out of the throne of God and of the Lamb.

1. Und er zeigte mir einen lautern Strom des lebendigen Wassers, klar wie ein Kristall; der ging aus von dem Stuhl Gottes und des Lammes.

2 Keskellä sen katuja ja virran molemmilla puolilla oli elämän puu, joka kantoi kahdettoista hedelmät, antaen joka kuukausi hedelmänsä, ja puun lehdet ovat kansojen tervehtymiseksi.

2. In the midst of the street of it, and on either side of the river, was there the tree of life, which bare twelve manner of fruits, and yielded her fruit every month: and the leaves of the tree were for the healing of the nations.

2. Mitten auf ihrer Gasse auf beiden Seiten des Stroms stand Holz des Lebens, das trug zwölfmal Früchte und brachte seine Früchte alle Monate; und die Blätter des Holzes dienten zu der Gesundheit der Heiden.

3 Eikä mitään kirousta ole enää oleva. Ja Jumalan ja Karitsan valtaistuin on siellä oleva, ja hänen palvelijansa palvelevat häntä

4 ja näkevät hänen kasvonsa, ja hänen nimensä on heidän otsissansa.

5 Eikä yötä ole enää oleva, eivätkä he tarvitse lampun valoa eikä auringon valoa, sillä Herra Jumala on valaiseva heitä, ja he hallitsevat aina ja iankaikkisesti.

6 Ja hän sanoi minulle: "Nämä sanat ovat vakaat ja todet, ja Herra, profeettain henkien Jumala, on lähettänyt enkelinsä näyttämään palvelijoilleen, mitä pian tapahtuman pitää.

7 Ja katso, minä tulen pian. Autuas se, joka ottaa tämän kirjan ennustuksen sanoista vaarin!"

8 Ja minä, Johannes, olen se,

3. And there shall be no more curse: but the throne of God and of the Lamb shall be in it; and his servants shall serve him:

4. And they shall see his face; and his name shall be in their foreheads.

5. And there shall be no night there; and they need no candle, neither light of the sun; for the Lord God giveth them light: and they shall reign for ever and ever.

6. And he said unto me, These sayings are faithful and true: and the Lord God of the holy prophets sent his angel to shew unto his servants the things which must shortly be done.

7. Behold, I come quickly: blessed is he that keepeth the sayings of the prophecy of this book.

8. And I John saw these things,

3. Und es wird kein Verbanntes mehr sein. Und der Stuhl Gottes und des Lammes wird darin sein; und seine Knechte werden ihm dienen

4. und sehen sein Angesicht; und sein Name wird an ihren Stirnen sein.

5. Und wird keine Nacht da sein, und sie werden nicht bedürfen einer Leuchte oder des Lichts der Sonne; denn Gott der HERR wird sie erleuchten, und sie werden regieren von Ewigkeit zu Ewigkeit.

6. Und er sprach zu mir: Diese Worte sind gewiß und wahrhaftig; und der HERR, der Gott der Geister der Propheten, hat seinen Engel gesandt, zu zeigen seinen Knechten, was bald geschehen muß.

7. Siehe, ich komme bald. Selig ist, der da hält die Worte der Weissagung in diesem Buch.

8. Und ich bin Johannes, der

joka tämän kuulin ja näin. Ja kun olin sen kuullut ja nähnyt, minä lankesin maahan kumartuakseni sen enkelin jalkojen eteen, joka tämän minulle näytti.

9 Ja hän sanoi minulle: "Varo, ettet sitä tee; minä olen sinun ja sinun veljiesi, profeettain, kanssapalvelija, ja niiden, jotka ottavat tämän kirjan sanoista vaarin; kumartaen rukoile Jumalaa".

10 Ja hän sanoi minulle: "Älä lukitse tämän kirjan profetian sanoja; sillä aika on lähellä.

11 Vääryyden tekijä tehkoon edelleen vääryyttä, ja joka on saastainen, saastukoon edelleen, ja joka on vanhurskas, tehkoon edelleen vanhurskautta, ja joka on pyhä, pyhittyköön edelleen.

12 Katso, minä tulen pian, ja minun palkkani on minun kanssani, antaakseni kullekin hänen tekojensa mukaan.

and heard them. And when I had heard and seen, I fell down to worship before the feet of the angel which shewed me these things.

9. Then saith he unto me, See thou do it not: for I am thy fellowservant, and of thy brethren the prophets, and of them which keep the sayings of this book: worship God.

10. And he saith unto me, Seal not the sayings of the prophecy of this book: for the time is at hand.

11. He that is unjust, let him be unjust still: and he which is filthy, let him be filthy still: and he that is righteous, let him be righteous still: and he that is holy, let him be holy still.

12. And, behold, I come quickly; and my reward is with me, to give every man according as his work shall be.

solches gehört hat. Und da ich's gehört und gesehen, fiel ich nieder, anzubeten zu den Füßen des Engels, der mir solches zeigte.

9. Und er spricht zu mir: Siehe zu, tu es nicht! denn ich bin dein Mitknecht und deiner Brüder, der Propheten, und derer, die da halten die Worte dieses Buchs. Bete Gott an!

10. Und er spricht zu mir: Versiegle nicht die Worte der Weissagung in diesem Buch; denn die Zeit ist nahe!

11. Wer böse ist, der sei fernerhin böse, und wer unrein ist, der sei fernerhin unrein; aber wer fromm ist, der sei fernerhin fromm, und wer heilig ist, der sei fernerhin heilig.

12. Siehe, ich komme bald und mein Lohn mit mir, zu geben einem jeglichen, wie seine Werke sein werden.

13 Minä olen A ja O,
ensimmäinen ja viimeinen, alku
ja loppu.

14 Autuaat ne, jotka pesevät
vaatteensa, että heillä olisi valta
syödä elämän puusta ja he
pääsisivät porteista sisälle
kaupunkiin!

15 Ulkopuolella ovat koirat ja
velhot ja huorintekijät ja
murhaajat ja
epäjumalanpalvelijat ja kaikki,
jotka valhetta rakastavat ja
tekevät.

16 Minä, Jeesus, lähetin enkelini
todistamaan näitä teille
seurakunnissa. Minä olen
Daavidin juurivesa ja hänen
suvustansa, se kirkas kointähti."

17 Ja Henki ja morsian sanovat:
"Tule!" Ja joka kuulee,
sanokoon: "Tule!" Ja joka
janoaa, tulkoon, ja joka tahtoo,
ottakoon elämän vettä lahjaksi.

18 Minä todistan jokaiselle, joka
tämän kirjan profetian sanat

13. I am Alpha and Omega, the
beginning and the end, the first
and the last.

14. Blessed are they that do his
commandments, that they may
have right to the tree of life, and
may enter in through the gates
into the city.

15. For without are dogs, and
sorcerers, and whoremongers,
and murderers, and idolaters,
and whosoever loveth and
maketh a lie.

16. I Jesus have sent mine angel
to testify unto you these things in
the churches. I am the root and
the offspring of David, and the
bright and morning star.

17. And the Spirit and the bride
say, Come. And let him that
heareth say, Come. And let him
that is athirst come. And
whosoever will, let him take the
water of life freely.

18. For I testify unto every man
that heareth the words of the

13. Ich bin das A und das O, der
Anfang und das Ende, der Erste
und der Letzte.

14. Selig sind, die seine Gebote
halten, auf daß sie Macht haben
an dem Holz des Lebens und zu
den Toren eingehen in die Stadt.

15. Denn draußen sind die
Hunde und die Zauberer und die
Hurer und die Totschläger und
die Abgöttischen und alle, die
liebhaben und tun die Lüge.

16. Ich, Jesus, habe gesandt
meinen Engel, solches zu
bezeugen an die Gemeinden. Ich
bin die Wurzel des Geschlechts
David, der helle Morgenstern.

17. Und der Geist und die Braut
sprechen: Komm! Und wer es
hört, der spreche: Komm! Und
wen dürstet, der komme; und
wer da will, der nehme das
Wasser des Lebens umsonst.

18. Ich bezeuge allen, die da
hören die Worte der Weissagung

kuulee: Jos joku panee niihin jotakin lisää, niin Jumala on paneva hänen päällensä ne vitsaukset, jotka ovat kirjoitetut tähän kirjaan;

19 ja jos joku ottaa pois jotakin tämän profetian kirjan sanoista, niin Jumala on ottava pois sen osan, mikä hänellä on elämän puuhun ja pyhään kaupunkiin, joista tässä kirjassa on kirjoitettu.

20 Hän, joka näitä todistaa, sanoo: "Totisesti, minä tulen pian". Amen, (niin,) tule, Herra Jeesus!

21 Herran Jeesuksen armo olkoon kaikkien kanssa. Amen. (Meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen armo olkoon kaikkien teidän kanssanne. Aamen.)

prophecy of this book, If any man shall add unto these things, God shall add unto him the plagues that are written in this book:

19. And if any man shall take away from the words of the book of this prophecy, God shall take away his part out of the book of life, and out of the holy city, and from the things which are written in this book.

20. He which testifieth these things saith, Surely I come quickly. Amen. Even so, come, Lord Jesus.

21. The grace of our Lord Jesus Christ be with you all. Amen.

in diesem Buch: So jemand dazusetzt, so wird Gott zusetzen auf ihn die Plagen, die in diesem Buch geschrieben stehen.

19. Und so jemand davontut von den Worten des Buchs dieser Weissagung, so wird Gott abtun sein Teil von Holz des Lebens und von der heiligen Stadt, davon in diesem Buch geschrieben ist.

20. Es spricht, der solches bezeugt: Ja, ich komme bald. Amen, ja komm, HERR Jesu!

21. Die Gnade unsers HERRN Jesu Christi sei mit euch allen! Amen.